BISERICA
ORTHODOXA ROMANA

JURNAL PERIODIC ECLESIASTIC

ANUL III

BUCURESCI

TYPOGRAPHIA CURTII WALTER & GOBL
12, PASSAGIUL ROMAN 12.

1876

ANUL III. BUCURESCI, OCTOMBRIE 1876 No. 1

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. VI. 2.

CATRE VENERABILUL CLER AL ROMANIEI.

Cu inceperea luĭ Octombre curent, jurnalul ecclisiasticŭ « Biserica Orthodoxă Română » intră în al treilea an al existenţeĭ sale, şi comitetul redactor se simte fericit a saluta a treia óră pe clerul Român şi pe toţi abonaţiĭ şi cititoriĭ acesteĭ foĭ. In aniĭ trecuţĭ jurnalul s'a ocupat maĭ mult de partea instructivă, pentru luminarea cleruluĭ, pentru ca să scie maĭ bine a'şĭ implini sacra misiune de Apostol şi luminător al poporuluĭ luĭ Christos, după cum se poruncesce în Evangelie, că Păstoriĭ trebue să lumineze ca sórele inaintea ómenilor prin fapte şi prin cuvinte. In acest jurnal s'aŭ publicat pênĕ acum şi predici nu puţine, şi încă se vor maĭ publica şi în viitor. In articoliĭ publicaţĭ pênĕ acum clerul va găsi pururea un avut thesaur de sciinţă privitóre la doctrina şi la disciplina Bisericeĭ nóstre Orthodoxe. In anul acesta, pe lângă feluritele materiĭ religióse, jurnalul va conţine şi o Statistică Ecclesiastică, în carea se va putea vedea posiţia materială a intreguluĭ clerŭ din tótă România. In acéstă

aĭ bisericeĭ, și pentru acésta suntem încredințați, că în anul acesta, nu numaĭ toțĭ Preoțiĭ, dar și toțĭ cântărețiĭ și paracliseriĭ chiar se vor interesa de a citi cu rîvnă jurnalul bisericescŭ, spre a'ĭ putea da informațiunile trebuitóre la susținerea intereselor lor.

Președintele.

statistică se va arăta, ca intr'o oglindă, atât personalul clerical, cât şi midlocele materiale ce comunele daŭ pentru intreținerea bisericilor şi a clerului lor. Acéstă statistică este autentică, pentru că materialul iei este cules pe calea oficială; printr'ênsa se va constata lămurit ne îndestularea şi neexacta retribuire a servitorilor bisericescĭ din tótă România. Noi dară credem că Preoţii toţi, atât din oraşe, cât şi din sate, se vor interesa fórte mult de a citi acest jurnal, şi a'i da informaţiunĭ despre neîndestularea, sau despre neexacta primire a celor ce este în drept a primi de la comuna respectivă, ca şi redacţia la rândul seŭ să pótă să susţie causa Preoţilor şi a celor lalţĭ servitori aĭ bisericeĭ. Comitetul nu va cruţa nicĭ ostenélă nicĭ cheltuélă pentru a se putea constata neîndestulătórea posiţiune a Preoţilor, şi a ridica vocea pentru îmbunătăţirea ieĭ; dar şi Preoţiĭ la rândul lor trebue să se intereseze de cele ce se vor scrie în acest jurnal în favoarea lor, să le citéscă, să le cunóscă, şi să dea ajutor redacţieĭ prin informările de care redacţia are trebuinţă a le dobândi chiar de la Preoţii ceĭ ce ar fi nedreptăţiţi din partea autorităţilor comunale. Sperăm că în viitor clerul român se va interesa maĭ mult de a citi acest jurnal bisericescu, pe care sfântul Synod 'l-a infiinţat numaĭ cu scopul de a îmbunătăţi sórta clerului român, atât in privinţa instrucţiunii şi a moralităţiĭ, cât şi în privinţa stăriĭ materiale necesarie la existenţa Preoţilor şi a tuturor servitorilor bisericeĭ române. Si după cum s'a dis maĭ sus, pene acum jurnalul a căutat a se ocupa de partea cea spirituală, pentru a învăţa pe Preoţi de a'şĭ cunósce maĭ ânteiŭ datoriile, ca să pótă apoi a'şĭ cere şi drepturile cuvenite; iar în anul acesta se va ocupa şi de partea materială, privitóre la existenţa servitorilor Altaruluĭ şi

mençionatŭ maĭ sus, adecă Episcopuluĭ Damascen, care, mergênd cu litanie la casa preutuluĭ, a luatŭ s-tul capŭ şi l-a pusŭ în Biserica, unde se aflŭ şi pênc astă dĭ; şi a cititŭ şi literile latine, ce se aflaŭ pe pétra mençionată, şi care pétră a statu la episcopia Rîmniculuĭ pênĕ în timpul neorânduelelor, dupre cum am audĭtŭ de la episcopul Climentŭ. Şi aceste despre ocne şi despre capul s-tului martir Mercurie.

Noĭ mulţemindu-ne, şi dormind în acéstă dĭ aicĭ, am plecatŭ spre Apusŭ la drépta drumuluĭ şi *am vĕdutŭ o monastire, ce se kiamă Titirescĭ, şi care are chramul s luĭ Ioan Chrisostom, zidită fiind de spătarul Michail.* Acéstă monastire nu este închinată nicăierĭ, şi o mănêncă unu calugĕrŭ, pre care nicĭ noĭ nu l-am vedutŭ.

De aicĭ iarăşĭ am călătoritŭ spre Apusŭ, pre partea stângă a drumuluĭ, şi *am găsitŭ unŭ skitŭ, care se numesce Zlătióra, şi aicĭ locuescŭ călugĕriţe. Skitul acesta are chramul s luĭ Nicolae.*

Dupŏ aceste am calatoritu iarăşĭ spre Apusŭ, şi am ajunsŭ séra la *monastirea Govora. Acéstă monastire are chramul Adormireĭ Maĭceĭ Domnuluĭ, şi nu se scie de cine este zidită*, dupe cum se vede şi din inscripţiunea, ce se află désupra uşeĭ Bisericeĭ, pe care noĭ aicĭ o punemŭ românesce:

Pisania désupra uşeĭ s-teĭ Bisericĭ scrie:

Acésta sfantă şi D-deéscă Biserică, întru care se cinstesce şi sĕ prăznuesce Adormirea prea curateĭ şi de D-deŭ Născĕtóreĭ şi pururea fecióreĭ Maria, care de'n ceputul eĭ acéstă Biserică cine o aŭ ziditŭ nu se scie, dar când au fostŭ în dilele luminatuluĭ Domnu Io. Radul voevodŭ, fectorul Vladuluĭ voevodŭ, aŭ găsitu acésta mônăstire şi Biserică pustie şi stricată, la letu (anul) 7000, (1592) şi de'n bunŭ gândŭ al luĭ s'au apucatŭ şi o aŭ dresŭ şi o aŭ înfrumuseţatŭ. Şi aŭ stătutu acéstă Biserică pênĕ în dilele luminatuluĭ Domnu Io. Constantin Basarab voevodŭ şi fiind prea învekită şi crăpată, cât îĭ venise vremea a cădea, decĭ în acéstă vreme fiind năstavŭ (superiorŭ) acesteĭ s-te mônastirĭ, cuviosul Kir Paisie ieromonachul, şi vĕdênd slăbiciunea eĭ, îndemnatus'aŭ de'ntru al seu bunŭ gândŭ şi o au prefăcutu de'n temelie, înfrumuseţându-o cu zugrăvélă şi cu tótă podóba, cu keltuéla de la el şi

METROPOLITUL UNGRO-VALACHIEI NEOFIT

(Urmare vedĭ No. XII, al anuluĭ II.)

CARTEA III, CAPITUL I, SEPTAMANA 8.

Duminecă dimineța, la 27 Iulie, cu rugăciunea cămăraşilor (1) de ocnă, am liturgisit, şi venind o mulțime de creştini din acelŭ orăşelŭ, precum şi de prin prejur, l-am învĕțatŭ pre eĭ dupre putinţă. Este orăşelul ocnele situatŭ între délurĭ, într'unŭ locŭ înkisŭ, şi locuitŭ de mulţĭ omenĭ din causa acestuĭ metalŭ al săreĭ. Aicĭ în oraşŭ se află Bisericĭ multe de petră, şi case fórte bune, maĭ ales acolo unde şedŭ cămăraşiĭ. Iar Biserica, în carea am liturgisitŭ Noĭ, *este sânţită pre numele s-luĭ martirŭ Georgie, şi în dînsa se află capul s-luĭ martirŭ Mercurie, care s'a aflatŭ astŭ-felŭ. In dilele, când eraŭ Nemţiĭ în ţeră, fiind Episcopŭ Damascen, omŭ învĕţatŭ in limba latină şi cea slavonă, unŭ preutu, cu numele Stanislav, a vedutŭ într'o nópte o lumină pre zidurile uneĭ Bisericĭ ruinate, ce se afla maĭ sus de casele cămăraşilor. Vedênd acéstă lumină preutul s'a dusŭ, şi săpând, a găsitŭ şi o pétră, pre carea eraŭ litere latine, ce arătaŭ, că acelŭ capŭ era al s-luĭ martirŭ Mercurie. Decĭ luând capul, l'a dusŭ în casa sa; iar nóptea în visŭ a venitŭ sântul şi l-a înfricoşatŭ, dicendu-ĭ, fiind că a îndrăsnitŭ să scóte capul luĭ, de unde era, îl va nimici, atât pre dînsul, cât şi pre némul luĭ. Şi acestŭ visŭ l'a vedutŭ nu numaĭ el, dar şi tóte rudele luĭ şi casniciĭ seĭ; si în adever, dupre cum se dice de locuitorĭ, aŭ dispărutŭ toţĭ nu târdiŭ dupo acésta, conform predicereĭ s-luĭ, şi acum nu trăesce nicĭ unul. Iar preutul maĭ 'nainte de a muri, a datŭ de scire archiereuluĭ, despre care am*

---

(1) Ocnele pre timpul Metropolituluĭ Neofit făcéŭ parte din averea caseĭ domnescĭ, şi tóte averile domnescĭ eraŭ îngrijite de către cămăraşĭ, care tot-o-dată era şi unŭ rangŭ de boerie. Cămăraşiĭ ocnelor eraŭ boeriĭ, ce îngrijaŭ de esploatarea săreĭ şi de specularea eĭ.

mică, că icóna nu putea să fie scósă afară, fiind tótă Biserica așe-ḑată numaĭ pre rădĕcina stejarulul, unde s'a găsitŭ icóna. Aicĭ am aflat și o inscripțiune, ce se vede pre o cruce de lemnŭ de pre acoperișul Bisericeĭ, pre carea inscripțiune noĭ aicĭ o punemŭ în limba românéscă:

Cu vrerea Tatălui și cu ajutorul Fiului și cu îndemnarea s-tului Duchu, aminu. Rădicatu-s'au acésta s-tă cruce, unde este chramul Născĕtórei de D-ḑeu, rugăciunea robului Radul, în ḑilele luĭ Ioan Alecsandru voevodŭ.

In jurul stejarulul tăĭatŭ maĭ erau încă doĭ stejarĭ, iar rădĭcina unuĭa din acești doĭ am vĕḑut'o și Noĭ, fiind că numaĭ de câțĭ-va anĭ se tăiese. Stejarul însĕ celŭ-l-altŭ se află și acum mare și înaltŭ (1).

Iar în ḑilele luĭ Mateĭ voevodŭ Basarab, insușĭ acestŭ Domnŭ, voind ca să zidĭascĕ în acelŭ locŭ Biserĭcă de pétră, a stramutatŭ din locul acela Biserica, zidită de'ntr'unŭ lemnŭ și icóna, ceva maĭ la pólele munteluĭ, ca de o svĕrlitură de pétră. S-ta icónă, dupre cum se spune, n'a statŭ nicĭ de cum acolo, unde aŭ strămutat'o, ci venĭa ĭarășĭ în locul seŭ de maĭ 'nainte. Decĭ Mateĭ voevodŭ, cel mențio-natŭ maĭ sus, a ziditŭ o Biserică de pétră pre rădăcina stejaruluĭ tăĭetŭ, unde a fostŭ Biserica cea de lemnŭ, ĭar pre cea de lemnŭ a strămutat'o ceva maĭ sus, dupre cum am ḑisŭ, ca de o svĕrlitură de pétră, pre carea am vĕḑut'o și Noĭ (2). Ambele Bisericĭ și cea de pétră, precum și cea de lemnŭ, aŭ chramul Nascereĭ Născĕtóreĭ de D-ḑeŭ. Iar de multul timpŭ Biserica cea de pétră, zidită de cătrĕ

(1) Astă-ḑĭ la acéstă monastire se află doĭ stejarĭ marĭ pre locul celor bătrînĭ și cariĭ se ḑicŭ a fi puĭ din acela în care s'a găsitŭ icóna. Judecând dupre grosimea stejarilor de astă-ḑi este probabilŭ, ca acestia să fie puĭ din cel cu icóna, dupre cum ni spune tradițiunea. Cel cu icóna însĕ, și din care s'a făcutŭ, dupre tradițiunea veke, Biserica, trebue să fi fostŭ fórte mare; adică ca să încapă în dînsul icóna, trebue să fi avutŭ unŭ diametru de aprópe doĭ metri.

(2) Aicĭ se vede o confusiune între aceste Bisericĭ. Dupre cele relatate de Prea Sânțitul Neofit ar resulta, că aicĭ aŭ fostŭ treĭ Bisericĭ; adică, doĕ făcute de Mateĭ Basarab de pétră și una de lemnŭ. Starea actuală acelor doĕ Bisericĭ, aflătóre și astă-ḑĭ la monastirea de'ntr'unŭ lemnu, corespunde cu tradițiunea, pre carea am audit'o și noĭ. Locul celeĭ ântăĭ Bisericĭ de lemnŭ este astă-ḑĭ ocupatŭ de unŭ stejarŭ, în care se află o mică iconiță a Maĭceĭ Domnuluĭ, și aicĭ se vĕdŭ semnele uneĭ foste Bisericĭ de pétră. Biserica de pétră este ceva maĭ în vale dela acestu locu, ĭar cea de lemnŭ puțin maĭ la delŭ, cam spre Méḑă-nópte.

cu ajutorul de la mônăstire, ca în vecĭ să aĭbă el pomenire. Sevêrşindu-se la anul de la zidirea lumeĭ 7019, (1611) Iulie 23. (1)

Aicĭ este zugrăvitŭ Radul vodă cu dómna luĭ Ecaterina, şi Metropolitul Antim din Iberia, Episcopul Damaskin, şi Paisie, egumenul mençionatŭ. Acestă monastire are clopotniţă înaltă şi sigură, şi o fôntână (cişmea) prea frumósă. Iar lunĭ dimineţa, la 28 Iulie, liturgisind aicĭ, am pomenitŭ pre ctitorĭ.

Plecând de aicĭ, şi mergênd spre Apusŭ, am ajunsŭ sera la monastirea Născĕtóreĭ de D-ḑeŭ, ce se klamă dintr'unŭ lemnu (2). Acéstă monastire a Născĕtóreĭ de D-ḑeŭ se află pre malul dreptu al unuĭ rîŭ micŭ, numitŭ Otăseŭ, ce curge din sus, despre Méḑă-nópte spre Meḑă-ḑi, pre la picĭórele unuĭ munte, plantatŭ tot cu copacĭ sĕlbaticĭ şi domesticĭ. Pre malul stângŭ al rîuluĭ Otăseŭ este şi altă monastire, numită Surpatele, (3) în care locuescŭ totŭ călugĕriţe, şi are chramul s-lor Archangelĭ, zidită fiind şi acésta tot de Mateĭ voevodŭ. Iar causa, pentru carea monastirea acésta s'a numitŭ dintr'unŭ lemnŭ, este cea următóre. In ḑilele luĭ Alecsandru voevodŭ, la 7008 de la Adam (1500 chr.), unŭ păstorŭ de oĭ cu numele Radul a mersŭ acolo în pădure şi s'a culcatŭ la pólele unuĭ stejarŭ, şi în visŭ a vĕḑutŭ o dată şi de doĕ orĭ, fiind că nu s'a supusŭ vedereĭ ântâia, o femee frumósă, care îĭ ḑicea: *«scólă şi taĭe acestŭ copaciŭ, şi-'mĭ fă Biserică şi eu îţĭ voĭ fi ajutătórea ta»*. Iar el sculându-se, a luatŭ toporul şi a începutŭ să taĭe stejarul, şi îndată, ce-a tăĭatŭ puţin cója stejaruluĭ, s'a arătatŭ icóna Născĕtóreĭ de D-ḑeŭ, carea era în mijlocul stejaruluĭ, şi vĕḑênd icona s'a spăĭmêntatŭ. Dupŏ aceste scoţênd s-ta icónă, a tăĭétŭ şi a despicatŭ stejarul, făcênd o Bisirică numaĭ din lemnele acestuĭ stejarŭ, şi punênd icóna Născĕtóreĭ de D-ḑeŭ în Biserică. Uşa acesteĭ Biserici era aşa de

(1) Acéstă Monastire trebue să fie din acele maĭ vekĭ, ce se află în ţeră la Noĭ şi specialminte în Eparchia Romniculuĭ. Acésta se probézā prin starea eĭ de ruină încă la 1592.

(2) Acéstă monastire işĭ are numele dintr'unŭ lemnu pentru cuvêntul, că dupre cum ni spune tradiţiunea vekĭe, cea ântâia Biserică aicĭ s'a făcutu de'ntr'unŭ stejaru. Veḑĭ tradiţiunea, espusă şi de prea Sânţitul Neofet maĭ josu.

(3) Monastirea Surpatele astă-ḑĭ este redusă în Biserică de parochie. Maicele din Surpatele astă-ḑĭ sûntŭ concentrate în Monastirea Hurezul, conform dispoşiţiunilor Ministeruluĭ de Culte, şi a prea Sânţituluĭ Atanasie, Episcopul Rômniculul.

unŭ pictorŭ de icóne fórte vekiŭ, trăgându-șĭ genul sĕu din patria nóstră-Critul, și din a căruĭa icóne am vĕḑuțŭ și noĭ multe și minunate de acelașĭ formă și mărime, avênd și numele zugravuluĭ scrisŭ astŭ-felŭ: « Mâna luĭ Damascen ». Și aceste dupre părerea nóstră. — Are monastirea vase de argintŭ, și de aurŭ, bătute cu petre scumpe și mărgăritare fórte frumóse, care sŭntŭ dăruite de prea fericițiĭ Domnĭ. Iar icóna, despre carea vorbimŭ, face minunĭ fórte marĭ, vindecă pre îndemonizațĭ, pre șkiopĭ, și pre nebunĭ, dupre evlavia și credința celor, ce alergă. Locuescŭ în acéstă mŏnăstire călugĕrițe. Și aceste despre monastirea, ce se numesce romănesce *de'ntr'unŭ lemnŭ.*

Dormind acolo Marțĭ séra, la 29 Iulie, și sculându-ne Mercurĭ diminéța la 30, ne-am ospătatŭ aicĭ; și plecând de acolo, și mergênd în sus spre Méḑă-nópte, am ajunsŭ séra la o moșie a Episcopuluĭ Climent, numită Petrariĭ, unde are case de pétra și Biserică de pétră, și am rĕmasŭ acolo și Joĭ, la 31 Iulie. Iar Vinerĭ, la 1 August, liturgisind acolo și ospătând, am plecatŭ de acolo, și mergênd în sus spre Méḑă-nópte, am ajunsŭ séra la monastirea, ce se kiamă Bistrița. Acéstă monastire este zidită din temelie de cătrĕ Barbul banul Craiovescu (1), care a fostŭ și el din némul Basarabescilor, și luand schima monachicéscă, a muritŭ călugĕrŭ și s'a înmormêntatŭ acolo. A ziditŭ mŏnăstirea la 7026 (1518) de la Adam, în ḑilele luĭ Négul voevodŭ (2). Chramul bisericeĭ este Adormirea Maiceĭ Domnuluĭ. Fiind domnitorŭ Michnea vodă Dracea, s'a ruinatŭ monastirea din temelie; și iarășĭ acelașĭ Barbul banul a reedificat'o și maĭ frumósă dupŏ scóterea luĭ Michnea vodă, precum se ḑice în inscripțiunea, ce este scrisă în narteca Bisericeĭ, și pre carea noĭ o dămŭ aice romănesce:

(1) Pomelnicul mónăstireĭ ḑice, că Barbul Banu s'a numitŭ în călugerie Pachomie, ĭar soçia luĭ Salomia monachia.

(2) Colónele sĕu stâlpiĭ, ce formau ușoriĭ ușeĭ de la Biserica cea vekĭe se păstréză și pĕne astă-ḑĭ, din cariĭ ne-am învrednicitŭ a vedea și noĭ unul. Pre stolpul, vĕḑutŭ de noi, se scrie cu litere în reliefŭ: « **Manole Mescerul** » și acésta, precum și timpul, când s'a fundatŭ Biserica, face pre tradițiune, ca să afirme, că în adevĕr, acestŭ produsŭ al arteĭ de sculptură este al luĭ Manole. Noĭ însĕ nu ne putemŭ învoi cu acéstă părere. Antăiŭ pentru cuvêntul, că acestŭ stolpŭ este rĕmasŭ de la Biserica cea zidită pre timpul luĭ Șerban Cantacuzen, și nu din acea zidită pre timpul luĭ Négul sĕu Negoe; și al doile că kiar [illegible]lul florilor de pre menționatul stolpŭ nu aŭ nicĭ o afinitate cu cele de la mŏnăstirea de Argeș.

Mateĭ voevodŭ, în carea acum se află şi icóna cea făcĕtóre de minunĭ a Născĕtóreĭ de D-deŭ, a începutŭ a se ruina; şi mişcându-se Stefan voevodŭ Cantacuzen, a pre'noit'o şi a zugrăvit'o, făcĕnd şi case de pétră fórte frumóse de jur-împrejur, precum se vede şi în inscripţiunea, ce este d'asupra uşeĭ Bisericeĭ. Ecă acéstă inscripţiune în limba românescă.

Pisania Mònăstireĭ:

«Acéstă sfântă şi D-deéscă monastire, carea se numesce de'ntr'unŭ lemnŭ, unde se cinstesce şi se prăsnuesce nascerea Prea Sânteĭ Născĕtóreĭ de D-deŭ, din temelie este zidită şi făcută de Iω. Mateĭ Basarab voevodŭ. Decĭ trecĕnd multă vreme începutus'aŭ a se strica şi a se înveki tóte lucrurile şi zugrăvelele; dupo aceïa din voia şi porunca luĭ D-deŭ stând Domnŭ (1) Iω. Stefan Cantacuzeno voevodŭ, (2) cu osîrdie s'aŭ apucatŭ de isnóvă a o înfrumuseţa, luminând şi maĭ lărgind ântâiu Biserica, şi zugrăvindu-o de a doua óră şi înpodobindu-o cu tâmple şi cu altele, ce î au maĭ trebuitŭ, făcĕnd şi case şi kilii dupre cum se vede, întru slava Prea Curateĭ Stăpâneĭ, şi întru pomenirea Măriei séle şi a părinţilor. Sĕvĕrşind la letu 7223 (1715) (3).

Iar menţionita icónă este în adevĕru minunată, atât pentru vekitatea, cât şi pentru arta zugrăveleĭ, precum kiar şi în privinţa formeĭ şi a mărimeĭ; fiind că lăţimea icóneĭ este de unu cotŭ, ĭar lungimea eĭ este aprópe de unŭ cotŭ şi jumătate (4). Se află pre acéstă icónă, josŭ la mâna dréptă a Născĕtóreĭ, şi litere capitale scrise, dar pentru vekimea lor suntŭ greŭ de discifratŭ. Dupre cum înse am putută să înţelegemŭ Noĭ, pare a fi numele pictoruluĭ, ce a zugrăvit'o, adecă **mâna luĭ Damascen.** Acestŭ Damascen este

(1) Noĭ damŭ inscripţiunea nescurtată:

«Stând Domnŭ blagocestivul şi creştinul Iω. . .

(2) Aicĭ este lăsatŭ: «Decĭ avĕnd mare evlavie către sfântul locaşul acesta, numaĭ de cât cu osîrdie».. . .

(3) Aicĭ trebue să se adauge: «Mĕseца (luna) Aprilie 30. Ispravnicŭ fiind Kir Ioan Archimandritul de la Hurez».

(4) Noĭ credemŭ, că lăţimea iconeĭ este de $1^{1}/_{2}$ coţĭ, ĭar inălţimea trebue să fie aprópe 2 coţĭ.

Altă pisanie *maĭ veke* din Biserică.

«Cu voia Tatălui şi al Fiiului şi al sfântului Duchu, începutus'aŭ sfântul chramu al Adormirei Prea Sfintei Stăpânei nóstre Născetórei de D-deu şi pururea fecióreĭ Maria, în dilele Măriel séle prea luminatului Domnu Io Négoe voevodu, de ctitorul Banul Barbul, fratele Pârvului vornicul, i Danciul, i Radul, i Preda, i Mircea. létu 7026 (1518) (1).

Aicĭ se află înmormêntatu şi Moisi voevodŭ, fiiul luĭ Vladislav voevod, la 7040 de la Adam (1532), şi aicĭ punemŭ cele scrise pre mormentul luĭ:

«Reposat'aŭ robul luĭ D-deŭ, Moisi voevodu, feciorul luĭ Vladislav voevod, la lét 7040 (1532).

Tot la acéstă monastire se află întregĭ móscele s-luĭ Gregorie Decapolitul, ce se serbéză la 20 ale luneĭ luĭ Noemvrie. Aceste s-te mósce se află într'o raclă de argintŭ, suflată cu aurŭ şi sûntŭ sculptaţĭ pre raclă maĭ mulţĭ sânţĭ şi ângerĭ, făcută de Dómna Bălaşa a prea fericitulul Domnŭ Constantin, care este ktitorŭ şi a metropolieĭ din Bucurescĭ. Aicĭ se maĭ află şi o sântă icónă, în carea

(1) Noĭ acestă inscripţiune n'am vedut'o. Dar coprinderea eĭ o atestă o altă inscripţiune, găsită de noĭ pre o pétră de mormêntŭ, carea sună: « Мѣсеца Априлie. . . . . Жупанъ Първулъ вѣликій банъ кралевскій въ дни благочестиваго Іѡ Моиси воевода въ лѣто 7037 (1529). » **Luna Aprilie. . . jupânul Pârvul, marele banŭ de Craleva; în dilele bine credinciosuluĭ Domnŭ Io Moisi voevodu; în anul 7037 (1529).** Asupra aceste̕ĭ inscripţiunĭ noĭ avem de observatŭ:

a) Că în locul nedescifrabilŭ de noĭ trebue să fi fostu vorbe, care acum sânt sterse, dar representaŭ o dată idea înmormêntareĭ, fiind că pétra este de mormêntŭ.

b) Vorba de кралевскій represintă numirea oraşuluĭ Craliova, seŭ maĭ precis de Craïova. Ce se atinge de numirea Cral-evskiŭ noĭ nu ne putemŭ uni cu părerea D-luĭ A. T. Laurian, care în *Magazinul istoricu* dice, că acéstă numire este formată din slavinescul краль=rege şi иванъ=Ioan. Dupre opiniunea nostră acéstă numire este formată din numirea de краль numaĭ, care atât în slavinésca veke, precum şi în sêrbésca modernă, însémnă rege; în totul oraşul regeluĭ. Ce se atinge de silaba ев, apoĭ acésta este numaĭ o terminaţiune adiectivală, ce determină locul, şi nu o scurtare din иванъ.

c) In fine acéstă inscripţiune şi acea, citată de Metropolitul Neofit, dovedescŭ, că mŏnăstirea Bistriţa este contimpurană cu mŏnăstirea Argeşuluĭ; adecă, dateză de pre la începutul seculuiuĭ al XVI-le.

Pisania mônăstirei Bistriţa.

«Sfânta acéstă şi d deéscă mônastire pomenesce a fi făcuta de în temelie (1) de Barbul Banu Craiovescu, carele aici şi îngerescul cinŭ al călugĕriei aŭ luatu (2), ìar dupo aceìa, réoa vrăjmăşie a crudului Michnea voevodŭ Dracea, ce au avutu pre dênsul de'n faţa pămentuluĭ a o şterge silind, cu tunurĭ şi cu alte .... (3) zidurile au surpatu (4) Apoĭ ìarăşĭ Banul Barbul o aŭ prefăcutŭ maĭ bună încă şi maĭ frumósă. Şi apoĭ de'n mila luĭ D-deu aţiţând şi ţiind de'n némul Barbului Banul (5) ómeniĭ marĭ şi vrednicĭ o au ţinutŭ şi o aŭ păzitu. Precum şi Preda vel. dvornicŭ Brancovénul în tótă viaţa luĭ aŭ făcutŭ, şi pre unde aŭ fostŭ câte-ceva stricatŭ aŭ diresŭ.

Iar în aniĭ ceştĭ maĭ de pre urmă, cu maĭ mare osîrdie şi evlavie, şi cu maĭ mare keltuélă nepotu seŭ Constantin vel. spătarŭ, carele despre tată se trage din vekìa dungă a Craìovescilor, cărora şi Basarabescĭ le dice. Acesta mult o aŭ întăritŭ şi o aŭ înfrumuseţatŭ, şi de'n noŭ lucru aŭ făcutŭ, dând şi lăsând, precum i-s'aŭ cădutŭ în dilele unki-sĕŭ Şerban voevod, la lét 7192 (1684). (6)

(1) Noĭ am cititu inscripţiunea, care astă-dĭ este zidită în pórta despre Apusŭ a curteĭ mônăstireĭ şi carea se dice a fi cea de pre uşa Bisericeĭ celeĭ vekĭ. Aici se dice: «pomenesce a fi zidită ântâiŭ şi d'en temelie de ...»

(2) Noĭ am găsitŭ: «l'aŭ luatŭ maĭ pre urmă».

(3) Aicĭ este o vorbă pre carea prea Sânţitul Neofit o pune cinid, iar noă ni s'a părutu a fi cine. Dar atâtŭ cine din inscripţiunea, citată de noĭ, cât şi cinid, luatŭ de Metropolitul Neofit de pre uşa Bisericeĭ nu da unu sensu. Totŭ ce se póte presupune, este, că aicĭ scriitorul a voitŭ să dea unŭ istrumentŭ de resbelŭ.

(4) Aicĭ urmeză o parte, pre carea a lăsat'o Prea Sântitul Neofit, dar noĭ o dăm pupre cum am copiat'o: «Insĕ D-deŭ cele stricate le zidesce, slabele întăresce, şi desnădăjduirile omenescĭ în bună nădejde şi fiinţă le aduce acela n'aŭ lăsatŭ tiranica pochtă a luĭ Michnea a se săvérşi de tot, ci ìar Baroului Banuluĭ întrămare şi putere dând, ìară'o aŭ prefăcutŭ...

(5) Acéstă frasă noĭ am găsit'o: «Şi dupo aceìa ìară bunătatea şi adînca înţelepciune D-deescă aţiţând....

(6) Noĭ am cititŭ şi maĭ mult. După espresiunile, «cariĭ şi basarabescĭ se kiamă» se adange; «şi dupre mumă şi maĭ d'en bătrîna şi împărătésca casă a Cantacuzinescilor, vrênd a respunde blagorodieĭ şi evlavieĭ séle, carea către dumnedeescile lucrurĭ avé, multe aŭ întăritŭ, multe aŭ înfrumesetatŭ şi de'n noŭ aŭ făcutŭ la acéstă dumnedeéscă şi sfântă casă. Dând şi lăsând precum i-s'aŭ cădutŭ în vecĭ bună pomenire bunuluĭ şi luminatuluĭ némuluĭ seu şi luĭ. săvérşind acestea în dilele unkiuluĭ seu Io. Şerban voevodu celu tînĕru, şi fiind egumenŭ Partenic ieromonachŭ, în anul de la creaţiunea lumeĭ 7192 (1684).

CAPITUL III, SEPTĂMÂNA 9.

Lunĭ diminéța la 4 August am plecatŭ la monastirea Arnota. Acéstă monastire este zidită din temelie de cătrĕ prea fericitul Mateĭ Basarab voevodŭ, care este şi înmormêntatŭ aicĭ şi pre a căruĭa mormêntŭ l'am vĕḑutŭ şi Noĭ. Iar pre marmura ce este de-asupra mormêntuluĭ luĭ Mateĭ voevodu Basarab, scrie:

« *Aicĭ odichnesce Mateĭ Basarab, cu darul luĭ D-ḑeŭ stăpânŭ şi voevodŭ al țereĭ rumânescĭ, bărbatŭ înțeleptŭ, înduratŭ şi milostivŭ, a multor bisericĭ şi monastirĭ întemeitorŭ şi înoitorŭ. Nimenĭ nicĭ o dinióră nu l-aŭ biruitŭ. Biruitorŭ a multor resbóe. Purtătorŭ de biruințe minunate. Vrăjmaşilor înfricoşatŭ. Prietenilor folositorŭ. Țereĭ séle înbogățitorŭ, celeĭcu multă bogătate* (1), *şi întru tóte de'n destul. Cu lină pace aŭ domnitŭ anĭ 23* (2) *şi aŭ adormitŭ întrul Domnul, întru adâncĭ bătrînețe, la anul de la Christos 1654, ĭar de la Adam 7162.*

Dintr'unŭ chrisovŭ al luĭ Grigorie Ghica se vede, că rămăşițele prea fericituluĭ Domnŭ Mateĭ voevodu aŭ fostŭ înmormêntate la Tôrgo-vistea în Biserica domnéscă. Iar când aŭ venitŭ Turciĭ şi Tătariĭ în timpul resmireților aŭ scosŭ rĕmăşițele prea fericituluĭ Domnŭ din mormêntŭ şi le-aŭ aruncatŭ afară, fiind că nu erau putrede. După aceĭa unŭ óre-care Michnea voevodŭ le aŭ trămisŭ la Arnota, ca să le înmormênteze (3) dupre cum a doritu şi singurŭ în viețā, fiind aicĭ unŭ locŭ liniscitŭ. Iar cuprinderea chrisovuluĭ, ce represintă acéstă causă, noĭ o punemŭ aicĭ românesce:

Chrisovul luĭ Grigorie Ghica, care este la monastirea Arnota 7164 (1656).

« *Şi aŭ făcutŭ Mateĭ vodă acéstă sfântă monastire Arnota din temelia eĭ, făgăduind cum să zacĕ ósele acolo, fiind mŏnăstirea în laturĭ şi departe de rĕutățĭ către munte. După aceĭa s'aŭ întâmplatŭ mórte luĭ Mateĭ vodă la scaunŭ la Tôrgo-vistea şi l'aŭ în-*

---

(1) Atragemu atențiunea filologilor noştri asupra acesteĭ terminațiunĭ, care denotă tendințele timpuluĭ spre purificarea limbeĭ . . . .

(2) Domnul A. T. Laurian dă luĭ Mateĭ Basarab 21 anĭ de domnie (Mag. ist. T. IV, pag. 331).

(3) Acesta este Michnea, care s'a suitŭ pre tronŭ la 1658, cu ajutorul Turcilor, şi în timpul căruĭa s'a şi scosŭ corpul luĭ Mateĭ din mormêntŭ; adecă după patru anĭ dela înmormêntare. (Mag. ist. T. IV, pag. 346). A. T. Laurian.

se află treĭ-ḑecĭ şi şépte bucăţĭ de s-te mósce, puse în lemnul icónei şi cu numele fie căruĭa. Adecă: a s-luĭ şi Evangelistŭ Mateĭ, a s-tuluĭ Evangelistŭ Luca, a s-tuluĭ Andreĭ cel ântâĭŭ-kĭematŭ, a s-tuluĭ Gregorie teologul, a s-luĭ Atanasie, a s-luĭ Angelŭ, Ignatie, Teodor, Stefan, Procopie, Artemie, Nentelie, Georgie, Vacch, Climent, Stefan, Ioan cel noŭ, Ipatie, Michail, a s-teĭ Solomonia, Eclitia, a s-tuluĭ Mercurie, Ciril, Platon, a s-teĭ Calinica, a s-luĭ Daniil, a s-luĭ Ipatie, Constantin, Antim, Averkie, a s-teĭ Eufimia, a s-luĭ Calist, Anempodist, Antipa, Bonifatie, Patapie, şi Niceta. Si de şi unele din aceste nume sûnt stranii, noĭ le punemŭ aicĭ, fiind. scrise în limba românéscă. Acéstă monastire este încunjurată cu zidŭ, are kiliĭ, clopotniţă şi porţĭ de ferŭ. Este monastirea situată pre malul dreptŭ al unuĭ rîŭ şi pólele unuĭ munte cu numirea de Bistriţa.

Maĭ sus puţin de monastire, ca la unŭ pătrarŭ de óră, şi tot pre malul dreptŭ al rîuluĭ Bistriţa, ce curge de la Meḑă-nópte spre Meḑă-ḑi, se află o pesceră fórte sigură, în carea am întratŭ şi Noĭ şi ne-am minunatŭ; fiind că întrarea eĭ este într'unŭ locŭ rîposŭ, şi în lăuntru nu se póte băga cine-va, de cât plecându-se; apoĭ la vr'o doĭ stânjenĭ de o asemine întrare se întâlnesce o pórtă de ferŭ, şi la alţĭ cincĭ stânjenĭ altă pórtă de ferŭ. Mergênd însĕ cine-va şi maĭ în lăuntru, află lumină şi atâta spaţiŭ, că ar putea să încapă pênĕ la 2000 de ómenĭ. Aicĭ se află în lăuntru şi doĕ bisericĭ şi isvorŭ de apă (1), şeḑênd şi unŭ ieromonachŭ pentru serviciul divinŭ. Şi ca să ḑicŭ în scurtŭ, acéstă pesceră este o fortificaţiune pentru locuitoriĭ de acolo.

Acéstă monastire are şi cimitirŭ fórte frumosŭ cu bisericĭ, unde se serbeză chramul skimbăreĭ la faţă a Domnuluĭ (2).

Sâmbătă rĕmânênd acolo în monastirea Bistriţa, ca să ne repausămŭ, am statŭ pênĕ Duminecă, când am liturgisitŭ acolo, pomenind pre ctitorĭ.

---

(1) In acéstă pesceră astă-ḑĭ se află numaĭ uşa de ferŭ cea de'ntâiu, a doa lipsesce. In lăuntrul se maĭ află o Bisericuta, şi kilia unuĭ asketu, care, murind maĭ în aniĭ trecutĭ, s'a înmormêntatŭ lôngă kilia sa. Bisericuţa, de şi în stare de ruină, represintă anticitatea, şi póte să fie tot acea vĕḑută de Mitropolitul Neofit, kilia însĕ este o construcţiune cu totul modernă. Atât Bisericuţa, cât şi kilia sûntŭ espuse la sóre, într'unu locŭ fórte rîposŭ, Iar calea ce conduce aici este pre sub pămêntŭ.

(2) Locul, unde a fostŭ cimitirul e vekiŭ, se numesce Păpuşa, şi credŭ, că pentru frumuseţa loculuĭ. Acéstă Biserică cu câte-va kiliĭ, astă-ḑĭ în starea de ruină, este situată pre unul din piciórele munţilor de pre malul stângŭ al Bistriţeĭ.

Marțĭ dimineța, la 5 August, sculându-ne de aicĭ, am ajunsŭ la monastirea prea fericituluĭ Domnŭ Constantin Brâncovénu, ce se numesce Hurezu. Acéstă monastire este zidită din temelie de prea fericitul Domnŭ Constantin Brâncovénu cu Biserică fórte frumósă, spațiósă și acoperită tótă cu aramă. Are monastirea zidurĭ de jur împrejur. Tóte kiliile părinților sûntŭ cu doĕ caturĭ și cu bolte. Sûntŭ aicĭ și case boerescĭ (archondăricŭ) fórte frumóse. Monastirea are o bibliotecă prea însemnată și vase de argintŭ și de aurŭ multe și scumpe (1).

Pisania sfinteĭ monastirĭ Hurezŭ din läuntrul Bisericeĭ scrie :

« Sfânta și D-deésca Bisecică acésta, dupre cum s'aŭ disŭ și știutŭ este, că din temelie prea luminatul și blagocestivul Domnu, Iω, Constantin Brâncovénul Basarab voevodŭ, cum tóte câte cuprinde pre dinafară i împrejur se vedu, au disu și au alcătuitŭ. Vrut au și pre din läuntru a o împodobi și a o înfrumuseța cu de tóte, și zugrăvind'o ca nu alta asemine. Maĭ vrut-aŭ între alte, ca și dunga bătrână și blagorodnică a némuluĭ séŭ, atâta de pre tată, cât și de pre mumă să se zugrăvĭască și să-ĭ pue aicĭ, cum se vede într'acéstă desfătată, frumósă și iscusită tindă, spre slava ântâĭ cea necoprinsă și neskimbată în vecĭ a luĭ D-deŭ, celuĭ ce aŭ învrednicitu pre acestŭ bunŭ și blagocestivŭ Domnŭ a face aceste, și spre nemórta pomenirea sa și atot-bunu și prea blagorodnicul némul sĕu. Sevĕrșind aceste la al șéselea létŭ al domnieĭ séle, în anul de la nascerea Fecióreĭ și mântuirea lumeĭ 1694, și de la omul celŭ de'ntâiu 7203, luna Sept. 30 dile. Și egumenŭ fiind

(1) Astădĭ monastirea Hurezul se numesce Horezul. Noĭ numirea de Hurezul o recunóscemŭ, ca pre cea maĭ dréptă, fiind pretutindenea acéstă monastire numită Horezul și nu Hcrezul; pre lungă aceste, locul se vede a fi fostŭ fórte pustiiŭ în vekime și propriŭ pentru locuința păsĕrilor, numite preste Olt Hureĭ, Iar in Moldova Huhurezĭ. Pre lóngă aceste noĭ maĭ avemŭ și o probă istorică, din carea se vede, că numirea monastireĭ se deduce din hurezĭ, fiind că pre o cutie cu s-tele mósce, află-tóre la acéstă monastire, cu data de la 1692, monastirea este numită **Hurezĭĭ**.

Monastirea astă-dĭ nu maĭ este de călugărĭ ci de călugărițe, și acésta în urmarea dispozițiunilor Ministeriale și ale prea sânțituluĭ Atanasie, actualul Episcopŭ al Râmnicului, de a grupa pre maĭcele din maĭ multe monastirĭ la unu locŭ.

gropată în tinda Bisericeĭ domnescĭ. Iar apoĭ fiind multe reutăţĭ şi robiĭ aicĭ în ţéră de limbĭ păgâne, ĭ-aŭ scosŭ ósele afară, şi aŭ stătutŭ câtă va vreme acolo în Biserică. Iar deca a statŭ Michnea a fi Domnŭ ţereĭ în urma luĭ Constantin vodă, fiind ósele tot desgropate, le aŭ trămisŭ cu mare cinste tocma acolo, la acéstă monastire Arnota, precum aŭ pochtitŭ pênĕ era în viéţă. Decĭ fiind o monastire la unŭ locŭ forte cu nevoe de chrană şi ne avênd nicĭ unŭ venitŭ de nicĭ o parte, lângă alte milĭ, ce aŭ maĭ adusŭ reposatul Mateĭ veevodŭ acolo întru ce ĭ-aŭ fostŭ şi domnia luĭ pârlejŭ. Domnia mea încă am socotitŭ împreună cu părintele Mitropolitul kir Stefan al ţereĭ rumânescĭ, şi toţĭ boeriĭ divanuluĭ, şi am maĭ adausŭ şi noĭ sfinteĭ monastirĭ, ce scrie maĭ sus Arnota şi acestŭ satŭ Maceşul, totŭ satul cu toţĭ rumâniĭ şi cu totŭ venitul şi aceste 9 sălaşe de ţiganĭ. Iarăşĭ dintru agonisêla Domnieĭ sêle de la părinţĭ, unde-ĭ zacŭ ósele, şi ale părinteluĭ sĕŭ Danciul vornicul. Ca să póte fi sfinteĭ monastirĭ de întărire, şi călugĕrilor de chrană şi de ajutorŭ; ĭar reposaţilor ktitorĭ şi domnieĭ mele vecĭnică pomană ».

Acéstă monastire are chramul s-lor Archangelĭ, şi este situată la miĝlocul unuĭ munte înaltŭ cu numele de Arnota. Acestŭ munte este pre partea dréptă a rîuluĭ Bistriţa, ce curge de susŭ în josŭ spre Medă-ḑi. Biserica acesteĭ monastirĭ este acoperită cu plumbŭ, şi posedă multe s-te mósce, înfrumusetate şi dăruite de prea fericitul Mateĭ voevodŭ. Numele acestor mósce, dupre cum le-am aflatŭ, sûntŭ : ale s-tuluĭ Ioan Chrisostomŭ, ale s-tuluĭ Teodor Tiron înfrumuseţate, o cutie cu s-te mósce anonime, unŭ engolpion de argintŭ cu s-te mósce anonime, altă cutie de lemnŭ cu s-te mósce necunoscute, altă cutie cu cincĭ bucăţĭ mósce ale s tuluĭ Antonie, Teodor, Panteleimon, Angira şi sânge de ale celor 40 martirĭ. Este şi mirŭ din mirul s-tuluĭ Demetriŭ isvorâtorul de mirŭ, móscele s-tuluĭ Anastasie, Filip Apostolul, mâna s-teĭ Marina întrégă din cotŭ cu degetele tăĭate, mâna s-tuluĭ Filip Diaconulŭ ĭarăşĭ tăĭată şi alte s-te mósce intr'o sticlă necunoscute ale cuĭ suntŭ, şi infine o cutie cu cincĭ bucăţĭ mósce iarăşĭ necunoscute. Am cititŭ o rugăcĭune de ertare la mormêntul prea fericituluĭ Mateĭ Basarab voevodŭ, şi ospătându-ne acolo, ne-am pogorîtŭ la monastirea Bistriţa de am dormitŭ.

tea monastirei cu chramul nascerea Nascětórei de Dumnedeu (1).

Acéstă monastire prea frumósă este aședată la polele unuĭ munte de pre malul stângŭ al rîuluĭ Hurezul, de unde și-a luatŭ și monastirea numirea. Deci ședênd aicĭ Mercurĭ și Vinerĭ am liturgisitŭ și am pomenitŭ și pre ctitorĭ.

Sâmbătă dimineța, la 8 August, plecând de acolo, am călătoritŭ spre Medă-di, și trecênd rîul Aluta maĭ jos de Rîmnicŭ, unde este satul Criminariĭ, sera am ajunsŭ la unŭ metochŭ al monastireĭ, numitŭ Stoicenĭ.

Tóte monastirile, despre care am vorbitŭ pěnă aicĭ sûnt dincolo de Oltŭ în județul Vâlcea. Acestŭ județŭ Vâlcea este prea frumosu și mult locuitŭ. Are fructe fórte multe și viĭ; astŭ-felŭ, că Nemțiĭ, pre timpul, cât aŭ ocupatŭ județul, aveŭ pre sigiliul județuluĭ o pómă. Acestŭ județŭ se numesce Vâlcea, fiind că locul este plinŭ de văĭ și de delurĭ. Și aceste despre județul Vâlcea, ce se află din colo de Oltŭ.

Biserica de la schitul Stoicenii are de chramŭ Schimbarea la față a Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos, și este situată monastirea pre malul dreptŭ al rîuluĭ Topologŭ, ce curge de susŭ în

---

da Adormireĭ sfinției tale Născĕtóreĭ de D-deu, ca pomenire eĭ să fie moșilor, părinților și noĭ în vecĭ și s'au zugrăvitŭ la lét 7207 (1699) Martie 31. Ispravnicŭ fiind Ioan Archimandritul.

b) Inscripțiunea, ce se află de-asupra ușeĭ afară, de la Bisesica Bolnițeĭ:

«**Râvnind și urmând în tóte bunele și blagocestivie, Maria, luminata Dómnă, prea înaltŭ soçul seu Iω Constantin Basarab voevodŭ; și precum soçul și domnul eĭ Biserica cea mare în cinstea marilor împĕrațĭ și sfințĭ Constantin și Elena din temelie o au rădicatŭ și o aŭ înfrumusețatŭ, așa și măria eĭ în slava de D-deŭ Născĕtóreĭ Fecióre și Stăpâneĭ nóstre a ziditŭ acéstă sfântă Bisericuță, bolniță făcêndu-o, ca în vecĭ bună pomenire strĕmoșilor, moșilor și părinților lor să rĕmâe și a lor nemortŭ nume. Ispravind'o la al VIII-le anŭ al Domniełor, la létŭ de la zidirea lumeĭ 7205 (1697) Luna Sept. 20 dile.**

(1) Noĭ am adunatŭ maĭ multŭ materialŭ istoricŭ, relativŭ la paraclisŭ și trapeza, ce se află sub paraclisŭ, pe care îlŭ dămŭ aicĭ, pentru ca să complectămŭ și maĭ bine materialul, relativŭ la monastirea Hurezul.

a) Inscripțiunea de pre ușa paraclisuluĭ:

«**Sfântul și dumnedeescul acestŭ paraclisŭ sciutŭ este, că din temelie prea luminatul, blagocestivul Domnŭ Iω. Constantin Basarab voevodŭ l'aŭ înălțatŭ, și cu zugrăvéla l'aŭ înfrumusețatŭ întru cinstea Nascereĭ și lăudateĭ Maiceĭ Domnuluĭ Nostru Iisus Christos și de a pururea Feciórei, și spre nemórtă pomenire așa și atât-bunŭ și prea blagorodnicŭ némuluĭ seŭ. Săvĕrșindu-se la al VIII-le anŭ domnieĭ séle, fiind létul 7205 (1697). Si ispravnicŭ fiindŭ Kir Ioan archimandritŭ și egumenŭ.**

kir Ioan archimandritul și ispravnicŭ fiind kir Cernica biv. vel. Armașŭ, în urma Pârvului Stolnicul (1).

Se află acolo scrișĭ și zugrăvițĭ D-niĭ din familia Brâncovénuluĭ, la câțĭ anĭ fie-care Domnŭ a domnitŭ, și câțĭ anĭ a făcutŭ în domnie. (Ne fiind însĕ catalogul Domnilor și al Dómnelor, datŭ cu precisiune de cătrĕ Metropolitul Neofit, noĭ îlŭ sărimu (2).

Are acéstă monastire și cimitiriŭ frumosŭ, cu chramul adormirea Născĕtórei de D-deu (3), precum și unŭ paraclisŭ în cur-

(1) Noĭ am maĭ găsitŭ și aceste doĕ inscripțiunĭ:

a) Inscripțiunea de pre pĕretele despre Médă-di al Bisericeĭ-afară:

Acéstă sfântă Biserică, fiind zidită de rĕposatul Constantin voevodŭ Brâncovenu, după vremĭ stricându-se învĕlișul, ... (se vede că celŭ de aramă), acum în dilele Dumnéluĭ vel. banŭ Constantin Brâncovénul, strănepotul Dumnéluĭ, prin osîrdia și îndemnarea părinteluĭ Germano Archimandritul Trapezundiutŭ s'aŭ desăvârșitŭ și s'aŭ învĕlitŭ și s'aŭ înfrumusețatŭ cum se vede la 1827.

b) Inscripțiunea, carea este săpată de-asupra ușeĭ Bisericeĭ celeĭ marĭ:

«Să voiŭ intra în salașul caseĭ mele. Aŭ să voiŭ suĭ spre ascernutul patuluĭ meŭ. Să voiŭ da somnŭ okilor meĭ și plópelor mele dormitare și repausŭ tâmplelor mele, pĕnĕ nu voiŭ afla locŭ Domnuluĭ și sălașŭ D-deuluĭ luĭ Iacov. Jurându-se, cânta și dicea Marele proorocŭ David. Acésta dară și în mintea luminatuluĭ și înalțatuluĭ Domnu Io Constantin Basarab voevodŭ, Domnŭ și obladuitorŭ tereĭ românescĭ, încă din tineretele sele chotărîtŭ avĕnd, n'aŭ datŭ odichnă mĕdulărilor sele, nicĭ repausŭ gândurilor sele, pĕnĕ n'aŭ aflatŭ acestŭ locŭ Domnuluĭ, unde acéstă frumósă și sântă monastire, locașul luĭ D-deŭ, din temelie cu multă osîrdie și cu mare keltuélă a rădicatŭ Mareluĭ Constantin și Eleneĭ, semnaților împĕrațĭ și tocma cu Apostoliĭ, spre scutirea și paza eĭ. Inkinându-o, cariĭ mariĭ sfințĭ împĕrațĭ D-deuluĭ și Mantuitoruluĭ nostru Is Chr. și aicea josŭ pre lume aŭ trăitŭ și în Ierusalemul celŭ de sus să trăĭască în vecĭ nechotărițĭ, slavindu-se și cântându-se acestŭ sfântu și luminatŭ locașŭ blagocestivuluĭ Domnŭ făcĕnd, așa l-aŭ înfrumusețatŭ, cât nemórtă pomenirea luĭ și părinților, moșilor, strămoșilor și tot bătrînuluĭ și blagocestivuluĭ seŭ nĕmŭ în vecĭ să rĕmâe și să laude aŭ lăsatŭ. Sfârșindu-se la anul de la zidirea lumeĭ 7200 și de la spăsenia (mântuirea) eĭ 1692 luna Noemvrie. Ispravnicŭ fiind Pârvul Cantacuzino marele Stolnicŭ.

Tot în tinda Bisericeĭ, fiind zugrăvițĭ lucrătoriĭ Bisericeĭ, se află și portretul acestuĭ stolnicŭ.

(2) In pomelnicul Monastireĭ, adecă în proscomisariŭ, séŭ sinodicu, cum se maĭ numesce el, noĭ am găsitŭ, că «*Metropolitulŭ Ungro-Vlachieĭ Teodosie, aŭ blagoslovitŭ locul, când s'aŭ făcutŭ acéstă sfântă monastire și pe urmă sfinția sa aŭ sfințit'o cu tîrnosenia*».

(3) Noĭ la Biserica Cimitiruluĭ, carea se află situată în grădina despre Rĕsăritŭ a monastireĭ, am găsitŭ următórele inscripțiunĭ:

a) Inscripțiunea aflătóre de-asupra ușeĭ în lăuntru:

«Dintru ale tale aducŭ sfinției tale stăpână acéstă sfântă și D-deéscă Biserică ca o mirésă împodobită, precum pre din afară, așa și cu de tóte podóbele împodobită și pe din lăuntru, întru cinstea și lau-

1) Inscripţiunea de pre uşa Bisericeĭ afara:

«**Valurĭ multe rădică fortuna pre mare, maĭ vèrtos gândul omuluĭ întru lucru, ce are, nu atâta grije şi frică începutuluĭ, cât maĭ multă grijă şi primejdie sfârşituluĭ; într'acestŭ kipŭ fiind într'aceea grijă şi eu smeritul Ioan mult m'am nevoitŭ penĕ acéstă sfântă Biserică o am isprăvitŭ, şi pre urmă cu înfrumuseţare o am şi zugravitŭ întru slava luĭ D-ḑeŭ şi întru pochfala sfinţilor apostolĭ şi s'au săvèrşitu la Iulie 6, lètu 7208 (1700).**

2). Inscripţiunea de pre uşa Bisericeĭ în lăuntru:

«**Precum cerbul setosu de izvoru doresce, şi aflând apă rece, bând se veselesce, într'acestŭ kipu dorind şi sufletul meŭ, ca să zidiascĕ acestŭ micŭ locaşu marelui D-ḑeŭ întru cinstea şi slava acestor prea vestiţi şi marilor Apostolĭ Petru şi Pavel numiţĭ, voe şi ajutor avênd de la cel prea înălţatŭ Ioan Constantin Basarab voevodŭ, carele aŭ rădicatŭ cea mare sfântă monăstire sfântuluĭ Constantin întru proslăvire, primesce acum darŭ cerescule Impèrate şi acestŭ dumneḑeescŭ locaşŭ, ce este rădicatŭ cu tótă nevoinţa de mine smeritul egumenŭ şi archimandritu al ceĭ monăstirĭ, care e înălţată de celu, ce maĭ sus în versurĭ luminatŭ se arată. Luna August 1, lètu 7206 (1698)** (1).

In partea opusă a monastireĭ Hurezul, adecă pre malul dreptŭ al rîuluĭ Hurezul, şi în depărtare, ca de ¼ kilometru, se află o altă Bisericuţă, care astă-ḑĭ este în starea de ruină, atât zidĭul de prin prejur, cât kiar şi însuşĭ Biserica. Pre uşa aceşteĭ Bisericuţe ruinate se scrie:

«**Acestŭ sfântŭ şi dumneḑescŭ skitŭ făcutus'au întru pomenirea vèrchoviniculuĭ (superioruluĭ) de'n mucenicĭ sfântul Stefan, cu keltuèla prea luminatuluĭ Stefan Brancovénu, fiind prea blândul Domnu şi obläduitorŭ a tótă Ungro-Vlachia Io. Constantin Basarab**

(1) Că năstavnicul seŭ executorul şi al acesteĭ construcţiunĭ a fostŭ tot archimandritul Ioan, fundatorul mónăstireĭ Hurezul, se vede din inscripţiunea de pre mormèntul, care sună: «*Ioan (ispravnicul clădireĭ) a fostŭ egumenŭ 30 anĭ şi aŭ murită la 7234 (1726)*.

josŭ spre Médă-ḑi. Iar Sâmbătă dimineţa, la 9 Augustŭ, plecând de aici, şi călătorind spre Rĕsăritŭ cu marĭ dificultăţĭ, am ajunsŭ sera la moşia Metropoliei, ce se kiamă Fleştĭ, şi am dormitŭ aicĭ, fiind şi satŭ. In fine, Duminică la 10 Augustŭ, plecând de aicĭ, am trecutŭ rîul Argeşŭ şi am intratŭ în districtul Muscelŭ. Şi mergênd, am trecutŭ rîul Dómneĭ, şi călătorind tot în susŭ, am ajunsŭ séra la monastirea Vereşu.

NB. Credênd, că facemŭ unŭ serviciŭ istorieĭ bisericescĭ a Românilor, şi adunând mult maĭ mult materialŭ, de cât Prea sânţitul Neofet, relativ la monastirea Hurezul, îlŭ dămŭ aicĭ sub acestŭ semnŭ :

Aicĭ se vede o trapezărie fórte frumósă, carea este zugrăvită pre din lăuntru, şi carea s'a conservatŭ fórte bine. De-asupra uşeĭ, ce duce în trapeză, se vedŭ următórele versurĭ, maĭ jos de icóna maĭceĭ Domnuluĭ, încunjurată de cetele archiereilor şi ale călugĕrilor:

«Acéstă prea cuviósă
Trapezare frumósă,
Carea este tuturor drăgăstósă
Când şedŭ fraţiĭ la masă.
Intru ne uitare facută
Şi aşa tocmită
Şi cu zugrăvélă împodobită
De smeritul Ioan Archimandritŭ
Năstavnicŭ fiind acesteĭ monastirĭ penĕ s'au făcutŭ, letŭ 7214 (1706).

La uşa trapezarieĭ începe o scară de pétră, ce duce întru'nŭ foişorŭ, iar la capul de josŭ al scăreĭ se vede următórea inscripţiune, săpată în petră :

« Acestŭ foişorŭ şi cu scara din temelie este zidită, şi precum se vede împodobită cu tótă nevoinţa şi keltuéla s-le păr. Kir Dionisie Archimandritŭ Bălăcescu, în ḑilele prea luminatuluĭ Domnŭ Iω. Constantin Racoviţă voevodŭ, cu blagoslovenia prea sfinţituluĭ păr. Kir Grigorie Episcopul Rômniculuĭ. letŭ 7261 (1750).

Tot pre délul, pre care este situată monastirea Hurezul, adecă pre maluĭ stângŭ al pârîuluĭ Hurezul, şi afară din curtea monastireĭ, maĭ este o Biserică, careaa cum este pustie, servind de locuinţă unuĭ pândaru şi la care Biserică noĭ am găsitŭ următórele inscripţiunĭ :

VORBIRILE

PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANI SEI.

IV-a VORBIRE

DESPRE CUNOASCEREA LUI DUMNEDEU DIN NATURA

Am vorbit, fraţilor, cum şi în ce chip fiind voi la câmp şi lucrând, să fiţi tot-de-odată cu sufletul vostru în biserică; am vorbit şi despre aceea, cum şi în ce chip ostenindu-se cine va şi lucrând să'şi aducă aminte de Dumnedeu şi să se róge; am vorbit şi despre aceea, cum şi in ce chip lucrând şi ostenindu-vé să faceţi acésta întru slava lui Dumnedeu, în folosul aprópelui şi mântuirea sufletelor vóstre. Acum vom vorbi despre aceea, în ce chip, în timpul ostenelelor şi al lucrului vostru câmpenescŭ, în timpul lucrului în familiă şi a tot lucrul ce veţi lucra, să învĕţaţi a cunósce pre Dumnedeu şi să împliniţi şi voea Lui cea sfântă.

Voi veţi dice: a învĕţa cine-va din cele scrise, din cărţi, se póte, dar noi nu scim carte, cum dar vom putea învĕţa?!

Ascultaţi, fraţilor. *Intéia*: a sci carte, a sci a ceti pre cărţi, — este lucrul bun şi de folos, şi voi ne avênd midlóce să învĕţaţi, cel puţin, daţi pre copii voştri la învĕţătură, pentru care eŭ adese ori v'am şi dis şi încă vé voiŭ mai dice.

Ascultaţi, fraţilor, *al doilea*. Póte să invețe cine-va nu numai din cărţi scrise şi tipărite. Este o altă carte, care nu e scrisă, ci făcută chiar de Dumnedeŭ, carte mare şi viă, care este tot-d'auna şi în tot locul deschisă pentru

voevodŭ, întru a luĭ D-ḑeŭ cinste, muceniculuĭ slavă, părinților linisce, ertare pĕcatelor, cerescului lŏcașŭ câscigare. létŭ 7210 (1703). Și ispravnicŭ fiind Ioan Archimandritŭ ».

Tot în acéstă monastire, și specialminte în Biserica cea mare, am maĭ vĕḑutŭ doĕ cutiĭ de argintŭ cu s-te mósce, pre care eraŭ scrise inscripțiunile următóre:

1. Pre cutia ântâĭa este scrisŭ:

« Aceste s-te mósce ale mareluĭ mucenicŭ Procopie sûntŭ date de părintele Iacov, patriarchul Țarigraduluĭ la monastirea Hureziĭ, létŭ 7200 (1692).

2. Pre a doa cutie se ḑice:

« Aceste sfinte mósce este capul sfinteĭ mucenițe Minodoreĭ, care s'aŭ adusŭ de la Sinopi de robul luĭ D-ḑeŭ Constantin Basarab voevodŭ și de Dómna luĭ Maria, și s'aŭ datŭ la sfânta mŏnăstire Hurezu » 7209 (1701).

Aicĭ în Biserica cea mare se maĭ află și doĕ tetrapóde, învĕlite cu baga, lucru bisantinŭ, și pre care iarășĭ se scrie:

« Și aceste doĕ tetrapode de bunul credinciosŭ Domnul Constantin Basarab voevodŭ cu Dómna sa Maria la a lor monastire a luĭ sfeti Constantin și Elena aŭ adausŭ, létŭ 7201 (1693).

In acéstă monastire noĭ am maĭ găsitŭ și altŭ materialŭ istoricŭ, pre care ilŭ reservămŭ a fi datŭ publicitățeĭ cu altă ocasiune.

(Va urma).

ARCH. **Genadie Enacénu**

veți putea înțelege și pricepe mai la urmă. Acum țineți bine minte și siliți-vă să înțelegeți, că lumea e o carte mare făcută de Dumnedeŭ, pe care se póte și trebue să pótă să citéscă fiă-ce om creștin și bine credincios, care scie sau nu scie carte.

Voi întrebați, dar despre ce o să citim?

Eu vé răspund: mai întêiu de tóte să citiți despre Dumnedeŭ, cum să'l cunósceți pre El, cum să credeți într'ênsul și cum să vedeți în tot lucrul a tot-puternicia Luĭ, înțelepciunea Luĭ, bunăcatea și altele.

Dar voi veți mai întreba: cum să citim?

Eu vě rěspund: citiți cu vederea vóstră, cu ascultarea vóstră și cu judecata vóstră. Vedi ce-va, audi ce-va,—îndată gândeștete și judecă: de unde este acest lucru: pentru ce și de ce este așa? Vedi de pildă, cerul și pre cer mulțimea stelelor; vedi pămêntul și pre pămênt mulțime mare de lucruri. De unde au provenit tóte acestea? Dar tu vei rěspunde biet în curățenia inimei: Dumnedeŭ scie de unde și cum au provenit tóte acestea! Dar iată că cu chipul acesta tu ai citit cuvêntul cel mai măreț și cel mai de căpetenie din tóte cuvintele: *Dumnedeŭ;* acum ai înțeles, că fiind cer și pămênt este dar netăgătuit—că este și *Dumnedeŭ.*

Dar tu vedi numai cerul și pămêntul; tu scii că este numai un singur sóre pre cer și un singur Domnitor în țeră, un singur părinte în familie și pentru fiii sěi, un singnr stăpân în casă. Si nu mai în casa aceea va fi bine, nu mai într'acel loc e linisce, bună-orânduélă, regulă și unire, unde cârmuesce cu tóte lucrurile un om singur: unde sunt stăpâni mulți, unde bărbatul ingrijésce după planul sěŭ, iar muerea după plăcerea sa, tatăl într'un chip, iar copii lui intr'altul,—acolo nu póte fi bine. Acésta o cunóște fie-care din voi: fie care scie, ce póte el înțelege d'aci? ce cuvênt citesce el aci despre Domnul

toţi, —carte pre care fiă-ce om cu înlesnire o póte citi şi să învețe binele.

Si ce carte ar putea óre-fi acésta? Cartea acésta e lumea întregă, care într'alt chip se numesce lumea cea mare, sau precum o numesce ómeniĭ ceĭ învĕţaţĭ este natura: adică tot ce vedem şi audim împrejurul nostru, în apropiere şi indepărtare, tóte afară de cuvintele şi vorbirile ómenilor, —tóte acestea este, fraţilor, lumea. Vedem cerul, pe cer vedem sórele, luna, stelele, noriĭ şi ceţa; vedem pămentul, pre pământ vedem munţiĭ, văile, câmpiile, oraşele şi satele, râurile şi pâraele, erburile, copaciĭ, pasările, furtuna, sgomotul ploeĭ, sunetul grindineĭ şi altele asemenea; tóte acestea c'un singur cuvênt se numesce lume. Acéstă lume sfinţiĭ părinţĭ şi sfinţiĭ dascăliĭ aĭ bisericiĭ o numesc carte. «Lumea», dice unul din păstoriĭ bisericescĭ,— «lumea, care coprinde în sine tóte făpturile, este o carte deschisă înaintea ochilor omuluĭ». Un alt fericit părinte învaţă ast-fel: precum autorul uneĭ cărţĭ din mintea sa scóte cuvintele şi le scrie pe hârtie, şi cu chipul acesta face cartea, şi ast-fel ca când ar face din nimic ce-va; tot ast fel şi prea înţeleptul şi A tot-puternicul Dumnedeu tot ce a avut în mintea Sa, şi tóte câte a voit tóte le a făcut întocmaĭ, ca şi o carte făcută din douĕ foĭ, adecă cerul şi pămêntul; într'acéstă carte vedem a tot-puternicia, înţelepciunea şi bunătatea luĭ Dumnedeŭ. Fie-ce lucru şi deosebitele soiurĭ saŭ nemurĭ de făpturĭ sunt nişte litere şi intregĭ cuvinte, pe care citim pronia şi înalta înţelepciune a Ziditoruluĭ» — acésta o dice sfântul Vasilie cel Mare.

Eĭ bine! Audiţĭ voĭ, fraţilor creştinĭ, ce dic părinţiĭ şi dascaliĭ bisericescĭ? Eĭ dic că lumea acésta este o carte, iar tóte lucrurile din lume sunt scrierĭ sau slove şi cuvinte întregĭ, pre care le pot regula şi citi tot ast-fel, precum citesc şi în cărţile cele scrise şi tipărite. Dar póte că eŭ nu prea vĕ vorbesc atât de lămurit şi desluşit? Nu e nimic. Aceea ce nu înţelegeţĭ şi nu puteţĭ pricepe acum,

să ţin tot de pămênt şi stau tot pre pămênt. Dar óre pre ce se ţine pămêntul? Pre nimic: « pre nimic aĭ spânzurat pămêntul cu porunca Ta », dice o cântare bisericéscă. Cum dar se póte ca o ast fel de greutate neaudită să se ţiă ca singură de sine? Acésta nicĭ de cum nu se póte, singurĭ voĭ o puteţĭ cunósce acésta, că trebue să'l ţie o putere mare. Dar a cuĭ putere? A nimunuĭ alt, acésta o cunósceţĭ voĭ singurĭ, de cât a tot-puternica mână a luĭ Dumnedeŭ. Dumnedeŭ tóte le ţine, tóte le mişcă, tóte le cârmuesce. Cu chipul acesta voĭ aţĭ cetit în cartea lumeĭ unul din cuvintele cele maĭ marĭ despre Dumnedeŭ, cum-că El este *A tot-ţiitor.*

Dar la ce să vě maĭ îngreuez audul şi înţelegerea vóstră cu o ast-fel de greutate precum este pămêntul? Priviţĭ cu luare aminte la lucrurile cele micĭ, şi ele tóte vě vor vorbi, ca şi o carte, despre Dumnedeu A tot-ţiitorul. Vedĭ de pildă o érbă verde, o flóre frumósă, — apropiete de ea, privesce-o şi te miră de dênsa ş'apoĭ întrebă: cine óre a împodobit'o aşia de frumos? Ea îţĭ va spune: Părintele ceresc. Vedĭ pasările ce sbóră prin aer, umblând pre pămênt; ele nu sěměnă singure, nu seceră, nu adună în ambare, dar cu tóte acestea ele sunt sătule şi mulţumite. Intrebă-le cine le hrănesce? Părintele nostru ceresc îţĭ vor rěspunde ele. Dar tu póte să te gândescĭ şi să dicĭ: pasările mănâncă grâul nostru. Dar grâul vostru de unde a eşit, după a cuĭ voe şi cu a cuĭ poruncă a crescut. Când tu aruncĭ seminţele în pămênt escĭ încredinţat că ele vor maĭ răsări, vor cresce şi se vor cóce? Nu, şi tu dicĭ, când le semenĭ: Dómne, înmulţeştele, Părintele meu ceresc, crescele! Si Părintele ceresc le înmulţesce şi le cresce când tu 'l rogĭ ca un fiŭ bunŭ şi ascultător, şi când este pentru acésta voea Luĭ cea sfântă, mila Luĭ cea Dumnedeéscă. Si din tóte acestea tu nu vedĭ óre, că Dumnedeŭ nu este numaĭ Făcător şi A tot-puternic, ci şi *Părinte* bun?

Intr'adevĕr, El este Părintele cel Prea-milostiv, cel Prea

Dumnedeu? Aceea, că Domnul Dumnedeul nostru este — *unul*.

Să vedem acum mai încolo : când tu te uiţi la câmpiile acoperite de grâne frumóse şi aprópe d'a se cóce, — atunci dici : acest griu n'a devenit singur de sine; 'l-a semănat pre el cine-va lucrând pămêntul bine. Când tu vedi o grădină frumósă, bine regulată, iarăşi dici : acéstă grădină trebue să o fi sădit cine-va. Când tu te uiţi la o casă frumósă, asemenea gândesci : casa acésta nu s'a făcut singură de sine, ci trebue negreşit s'o fi făcut cine va, — vre-un meşter óre-care cu sciinţă de acest lucru. Cu'n cuvênt : la ori şi ce lucru te vei uita, tu în tot locul afli c'acest lucru n'a devenit singur de sine, ci că 'l-a făcut cine va. Uită-te la cer, la pămênt şi la tóte câte le-am spus aci : care casă, saŭ grădină, sau câmpie póte să se asemene cu acéstă lume mare? Privesce ş'apoi întrébă-te singur pre sineţi : de unde aŭ devenit tóte acestea? Precum casa nu se face singură de sine, ci trebue să se fi făcut de cine-va : tot ast-fel şi lumea acésta n'a devenit singură de sine, nici a stat singură de sine, ci s'a făcut de către cine-va. Dar de cine óre să se fi făcut ea? Mintea cea mai simplă iţi va spune, că ea e făcută de Dumnedeŭ. Si iată că ai citit în lumea cea mare a lui D-deŭ, tocmai ca şi într'o carte, că *D-deŭ este ziditorul lumei*, *făcĕtorul cerului şi al pămêntului*, *vĕdutelor tuturor şi nevĕdutelor,* adecă făcĕtorul a tot ce vedi şi încă şi mai mult — a tot ce nu se vede; fiind-că voi nu vedeţi încă tóte câte sunt în lume.

Nu încetaţi încă d'a vĕ gândi, fiilor! Voi sciţi că aceea ce este greu se ţine pre ce-va tare şi nu póte să stea pre aceea ce e móle şi mai uşor de cât acea greutate ce se pune pre el. Aruncaţi piatra sau băţul în aer : ele nu vor sta în aer, ci vor cădea şi vor şedea pre pămênt. Noi ómenii stăm, umblăm şi ne culcăm pre pămênt, dobitocul şi fiara, tot a semenea; oraşele, satele, copacii şi apele

judecă şi îngrijescŭ mai mulţi, acolo nu e nici o regulă, nici unire, — ea ne a învěţat, că precum în ţeră e un singur Domn, tot ast-fel şi în lume e un *singur* Dumnedeŭ.

3. O singură privire asupra câmpului semĕnat, la o grădină înflorită, la o casă frumósă, cari tóte acestea sunt făcute de cine-va, ne-a adus acolo, că şi lumea, acéstă casă despre care nu se póte spune tóte, nici să se descrie, e făcută de D-deŭ şi din acésta inchiem, că D-deŭ este *Ziditorul* ei.

4. O simplă vorbire despe acea, că pămentul fară asemănare greŭ, nu póte să se ţie singur de sine aşa pre nimic, dar cu tóte acestea el se ţine, cartea cea mare ne a spus, că şi pămentul şi sórele şi tot cerul nu mai D-deŭ singur le póte ţine, şi prin urmare D-deŭ este *A tot-puternic*.

5. In sfârşit iarba ce cresce pre câmpuri, pasărea ce sbóră prin aer supt înaltul cer, ne a vorbit şi ea ca şi cu limba şi graiul omenesc, că pre ele le hrănesce D-deŭ, le îmbracă Părintele ceresc şi pirn urmare D-deŭ este *Părintele* îndurărilor.

Si ce a eşit din tóte acestea? Aceea, că în cartea naturei, saŭ în cartea lumei lui D-deŭ am citit tot aceeaşi ce se citesce şi în cărţile ce sunt făcute din hârtie şi slove, adecă am cetit începutul saŭ înteiul articor al simbolului credinţei : *Cred întru unul D-deŭ, Tatăl A tot-ţiitorul, făcătorul cerului şi al pămentului, vĕdutelor tuturor şi nevĕdutelor*. Tot ast fel, şi tot în aceeaşi carte se póte citi şi cea d'înteiu poruncă a lui D-deŭ : *Eŭ sunt Domnul Dumnedeul tĕŭ, să n'ai alţi Dumnedei afară de Mine*.

Invěţaţi vĕ, fraţilor, învěţaţi cu mare stăruinţă şi râvnă; nu fiţi ne înţelegători ca pruncii; priviţi la tot lucrul ca la cuvěntul şi învěţătura despre D-deŭ ; citiţi în cartea cea mare a lumii lui D-deŭ, saŭ cartea naturei scrisă de însuşi D-deŭ ; voi vedeţi că ea se póte citi. Mai la urmă

bun şi A tot-puternic. Si *inteiŭ*—El este Părintele Unuĭ-născut Fiiŭ al Sĕŭ, Părintele Domnuluĭ nostru Iisus Christos. *Al doilea*—El este Părintele a tótă suflarea ce cresce şi simte; pentru că tuturor le dă viaţă, tóte le păzesce, tóte le hrănesce şi pre tóte le imbracă. *Al treilea*—El este Părinte, făcĕtor de bine al tuturor ómenilor, — nu numaĭ al celor bunĭ, ci şi al celor rĕĭ; nu numaĭ al celor credincioşĭ, ci şi al celor necredincioşĭ; pentru-că poruncesce sórelui Sĕu să rĕsară şi preste ceĭ bunĭ şi preste ceĭ rĕĭ, şi preste ceĭ credincioşĭ şi preste ceĭ necredincioşĭ. *Al patrulea*—El este Părinte bun cu osebire pentru lumea cea drept-slăvitóre, pentru creştiniĭ ceĭ bunĭ şi adevĕraţĭ, cariĭ merg la sfânta biserică, implinesc cu statornicie sfintele Luĭ poruncĭ şi ascultă de sfânta biserică, intocmaĭ ca şi de Dênsul. Precum copii, ḑice un părinte bisericesc, — chiamă şi numesce din iubire pre pricinuitoriĭ vieţeĭ lor tată, sau taică: tot ast-fel şi creştiniĭ din iubire şi dragoste numesc pre Dumneḑeŭ Părintele lor şi strigă către Dênsul: Avva Părinte, — adică Părintele nostru!

Acum voĭ vedeţĭ, fraţilor, că cartea cea maĭ mare a Domnuluĭ Dumneḑeŭ, se póte citi de orĭ-care; şi noĭ de şi am invĕţat şi am citit puţin, dar cu tóte acestea câte cuvinte şi adevĕrurĭ marĭ şi sfinte am citit şi am cunoscut!

Vom repeta din nou pentru ţinerea de minte tóte, câte [illegible] Dumneḑeu am citit şi am invĕţat până acum din cartea natureĭ, saŭ din cartea lumiĭ celeĭ marĭ a Domnuluĭ Dumneḑeŭ.

1. Singura intrebare: de unde aŭ provenit tóte acestea câte sunt în lume? — cartea cea mare ne-a spus că de la Dumneḑeŭ, şi ast-fel am aflat, că, daca sunt lucrurĭ in lume, este şi lume, apoĭ negreşit, şi acesta este netăgăduit, că este şi *Dumneḑeŭ*.

2. O gândire simplă despre aceea că este bine acolo unde tóte se comandă nu maĭ de unul singur, iar unde

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI.

V-a VORBIRE

PREGATITORE DE CUNOSCINTELE CATECHETICE

In numele Talălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh Amin.

Fraților!

Când ne am vĕḑut pentru înteiașĭ dată într'acestă sfântă biserică și am săvêrșit pentru înteiașĭ dată sfânta slujbă Dumneḑeéscă, — vĕ aduceţĭ aminte, — că eŭ v'am spus care este datoria mea către voĭ, ca preut, ca părinte sufletesc și ca păstor al vostru, adică că deosebit de săvêrșirea slujbelor Dumneḑeescĭ, de rugăciunile ce trebue să fac pentru voĭ și pentru toţĭ creștinii în genere, să vĕ predic și cuvêntul luĭ D-deŭ, să vĕ învĕț cum să deveniţĭ creștinĭ bunĭ, cum să vieţuiţĭ ca să fiţĭ bine și aicĭ, și în lumea cel-l altă să moșteniţĭ fericirea vecĭnică întru împĕrăţia luĭ D-deŭ. De atuncĭ și pĕnă acum acesta am și făcut, v'am învĕţat fără întrerumpere la fie-care slujbă Dumneḑeéscă; și — mărire luĭ Dumneḑeu și nouĕ mulţumire, m'aţĭ ascultat pĕnă acum cu tótă cuvenita luare aminte.

Dar eŭ pĕnă aci v'am învĕţat când despre una, când despre alta, cum s'a întêmplat, fără a ţine o regulă; acum însă voesc ca vorbirile mele cu voĭ să fie în cea maĭ desăvêrșită regulă, vorbind despre tot ce e folositor pentru voĭ și de neapărată trebuinţă pentru mêntuirea vóstră vecĭnică.

vom învěţa cunoscinţa de D-ḑeŭ şi cinstirea luĭ, din cărţile cele tipărite.

Am sfârşit cuvêntul nostru; acum să ne rugăm luĭ Dumneḑeŭ.

«Impĕrate ceresc Mângâitorule, Duhul adevĕruluĭ, carele pretudindenea escĭ şi tóte le împlinescĭ. Vistierul bunătăţilor şi dătătorule de viaţă, vino şi te sălăsluesce întru noĭ, şi ne curăţesce pre noĭ de tótă spurcăciunea, şi mântuesce Bunule sufletele nóstre. *Amin.*

Preot. **Sp. Bădescu**

datorĭ să asculte şi să învețe şi să se înțelepţéscă intru cele ce sunt de neapărată trebuinţă spre mântuire.

Dar eu voesc să vĕ fac o observaţie, se dice de către maĭ mulţĭ şi eu sciu ceva despre acésta, că mulţĭ dintre voĭ, şi aceştia dintre ceĭ maĭ bătrânĭ, îşĭ permit să critice pe predicatoriĭ cuvêntuluĭ luĭ D-deu şi adese-orĭ nu voesc ca să-ĭ asculte fiind-că sunt tinerĭ, şi că le ar fi ruşine să înveţe de la eĭ? Ast fel dar voĭ nu veţĭ voi să m'ascultaţĭ nicĭ pe mine, pentru aceea că sunt tînăr. Nu, fraţilor, scóteţĭ din capetele vóstre acéstă idee. Intr'adevĕr, eu sânt om tânăr, fără esperienţă, care n'atrag luarea aminte de sine-mĭ. Dar óre ce este aci maĭ însemnat: predicatorul saŭ învĕţătorul, sau predica şi învĕţătura? Se înţelege că cele din urmă. Si aşa voĭ să nu vĕ uitaţĭ la persóna mea, ci la aceea ce eŭ vĕ voiu vorbi. Find-că eu nu vĕ voiu predica propria mea învĕţătură saŭ născocire, ci cuvêntul luĭ D-deu, pe care sunteţĭ datorĭ să-l ascultaţĭ de la orĭ şi cine; eŭ vĕ voiŭ predica despre tóte câte sunt de neapărată trebuinţă să ştiţĭ, şi care se reduce d'adreptul la mântuirea vóstră; voiu predica în numele Tatăluĭ, şi al Fiiuluĭ, şi al sfântuluĭ Duh, şi ca din partea Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos. Va să dică voĭ trebue să preţuiţĭ acéstă învĕţătură, sciind că ascultându-mĕ pre mine, ascultaţĭ pre Iisus, precum însuşĭ El a dis către Apostoliĭ sĕĭ, iar prin trînşiĭ şi noĕ, păstorilor şi preoţilor voştriĭ: *tot cel ce ascultă pre voi, pre Mine mĕ ascultă, iar cel ce se lépădă de voi, de Mine se lépădă.*

Nu dic că voĭ nu sunteţĭ ómenĭ înţelepţĭ, cercaţĭ în afacerile vóstre, că chiar eŭ póte că am trebuinţă să învĕţ câte-ce-va de la voĭ: dar voĭ sunteţĭ maĭ cercaţĭ în afacerile vóstre, în arta şi meşteşugul vostru; ştiţĭ de es. când şi cum să semănaţĭ câmpuĭĭ, să strângeţĭ bucatele şi să vĕ asiguraţĭ pre sine vĕ şi familiile vóstre pentru anul întreg; — tóte acestea se ating însă numaĭ de viaţa vóstă

Dar in ce ar putea să stea acest lucru folositor şi de neapărată trebuinţă ?

Iată în ce. Se înţelege, că voi trebue să ştiţi cine sunteţi, pentru ce vě numiţi creştini, în cine credeţi şi ce nădăjduiţi, că fie-care din voi, ori şi cine l'ar întreba, să răspundă la acesta d'a dreptul şi hotărât.

Aşa; acesta este pentru voi lucrul cel mai de neapărată trebuinţă să ştiţi. Fiind că nimic nu este mai rěŭ, decât să întrebi pre un om: cine eşti? ce faci? şi pentru ce faci tu tóte acestea? iar el să nu fie in stare să'ţi răspundě, să se esplice şi să dea compt despre ori şi ce. De la acéstă nesciinţă vĕtămătóre vine acel rěŭ, că ómenii în loc să împlinéscă cu dragoste şi evlavie datoriile lor creştinesci, din nesciinţă se arět nepăsători în implinirea acestor datorii, împlinesc pre unile fără plăcere, iar pre altele siliţi fiind, ei împlinesc lucrurile credinţei din obiceiŭ, cum se întémplă; — de es. ei merg la biserică pentru aceea numai, că věd pre alţii mergând; aci ei stau fără evlavie, fără grijă, iar câte-o-dată vorbesc şi să sfădesc, să certă. Alţii cred că nu este de vre-o mare trebuinţă să mérgă la biserică. Prin casele lor duc viaţa fórte rěŭ, mai rěŭ şi de cât păgânii şi aceia carii nu sunt botezaţi, — despre acésta nici că trebue să mai vorbesc. Iată dar ce va să dică a nu se cunósce cine va pre sine şi care este chemarea sa!

Se înţelege, că eŭ nu dic acésta despre toţi voi în deobsce. Sunt printre voi şi ómeni buni, înţelegători, sunt bătrâni cinstiţi, părinţi buni de familie, carii vieţuesc cu credinţă şi duc o viaţă plăcută lui D deŭ, şi pe carii nădăjduesc că îi voi avea de ajutor în povăţuirile mele, carii se vor sili ca împreună cu mine să se nevoéscă să înţelepţim pre cei ne înţelegători. Dar şi acestia să nu se prea încrédă aşa mult în sine, să nu se prea crédă, aşa mult sciutori şi că poveţele bisericii şi ale părintelui lor sufletesc nu le sunt trebuinciose şi de folos, — nu, ei sunt

tețĭ fi adevĕrațĭ creștinĭ. Pentru aceea dar vĕ rog, ca celce doresc mântuirea vóstră, scóteți din mintea vóstră orĭ-ce părere despre aceea că voĭ sunteți destul cunoscătorĭ și cercațĭ, și cum că sciți tóte câte vĕ sunt de neapărată trebuință să sciți, și cum că numaĭ aveți să maĭ învățațĭ nimic. Acésta nu o puteți voĭ ḑice nicĭ despre ocupațiile gospodărieĭ vóstre; «pentru că cât trăescĭ, tot mereŭ învețĭ». Pentru că daca cine-va nu se póte lăuda că scie aceea ce este maĭ simplu și cu care este deprins; apoĭ cum va putea să se laude în sciința de D-ḑeŭ, în aceea sciință, care este maĭ pre sus de tóte sciințele și să ḑică: «de, eŭ tóte le-am învățat pe deplin, tóte le sciŭ și numaĭ voesc să sciŭ nimic maĭ mult». Acésta nu o pot ḑice nicĭ eŭ, nicĭ altul maĭ bun de cât mine, nicĭ chiar aceia care m'aŭ învățat pre mine nu pot ḑice, că nu le maĭ trebue să învețe, că eĭ sciŭ tóte; ci ḑic, că multe încă aŭ rĕmas ne învĕțate și necunoscute, și necăutând la tótă învĕțătura și sciința lor cea întinsă, tot urmézā de a maĭ învĕța încă.

Pentru aceea eŭ vĕ maĭ repet încă, lepădațĭ orĭ-ce idee din mintea vóstră, cum că ațĭ sci tóte și numaĭ aveți trebuință ca să vĕ maĭ învețe cine-va, și ast fel este maĭ bine ca să începețĭ de la început. Avem trebuință să învĕțăm atât de mult, în cât nu sciŭ daca vom putea învĕța tóte vre o dată: pentru aceea trebue să începem de acolo, de unde avem cea maĭ mare trebuință să scim. Adecă: maĭ întâiu de tóte trebue să scim, ce este credința crestină, — credința drept-măritóre, ce va să ḑică a crede în D-ḑeŭ și cum să credem: la acésta ne învață *Simbolul credinței* saŭ maĭ simplu să ḑic: *Cred într'unul D-ḑeŭ.* Dupĕ credință urmeză nădejdea creștină. Aci este de neapărată trebuință să spun ce este nădejdea creștină, adecă ce trebue să așteptăm de la D-ḑeŭ, și prin ce trebue să arĕtăm nădejdea nóstră într'Ensul: — fiind că acésta ne o spune *Rugăciunea Domnului — Tatăl nostru*. In sfârșit, al trei-

vremelnică şi de trupurile vóstre, iar pentru sufletele vóstre, pentru cele ce sunt de neapărată trebuinţă pentru ele nu sciţĭ maĭ nimic. Trebue să sciţĭ cum să vĕ mântuiţĭ sufletul, cum să vĕ pregătiţĭ pentru vieţa fiitóre: iată în ce stă adevĕrata înţelepciune, iată în ce se cere ca să aibă cine-va minte şi înţelegere. De şi eŭ, care sânt păstorul şi părintele vostru sufletesc, sunt tênăr, cu puţină cunoscinţă întrale gospodărieĭ, pot să învĕţ multe de la voĭ, cariĭ sunteţĭ în aceste lucrurĭ mult maĭ încercaţĭ; dar în afacerile mele, în misia mea preuţéscă, — în aceea-ce se atinge de acéstă misie, eŭ sciŭ maĭ mult de cât vóĭ. Acésta m'aŭ învĕţat din mica mea copilărie şi pentru acésta pot să rĕspundă şefiĭ meĭ, cariĭ m'aŭ însărcinat cu darul preuţieĭ şi la urmă m'aŭ trimis la voĭ, lucrând în acésta maĭ mult darul luĭ D-ḑeŭ, *prin care sunt aceea ce sunt*, adecă că sunt îmbrăcat cu darul preuţieĭ şi chirotonisit preut. Aşa dar eŭ pot crede, pot spera că sunt în stare de a vĕ învĕţa cele ce sunt de neapărată trebuinţă şi cele ce sunt de folos pentru mântuirea sufletelor vóstre.

Dar că voĭ sciţĭ fórte puţin cele-ce sunt de neapărată trebuinţă şi de folos pentru mântuirea sufletelor vóstre, acésta vĕ voiŭ arăta-o acum în dată. Voĭ spre es. vĕ numiţĭ creştinĭ-drept măritorĭ; dar sciţĭ voĭ óre ceea--ce este creştinul, ce va să ḑică drept măritor? Voĭ veţĭ ḑice, că crestin se numesce acela care crede în Christos: aşa este. Dar ce va să ḑică a crede în Christos, cum trebue să créḑă? Si este óre în destul de a crede cine-va în Christos şi să fie Crestin? La acestea tóte voĭ nu veţĭ putea răspunde nimic. Dar eŭ vĕ maĭ întreb şi alta, ce va să ḑică cuvêntul drept măritor, pentru ce vĕ numiţĭ drept măritorĭ şi în ce stă drépta mărire de D-ḑeŭ? Nicĭ la aceste întrebărĭ voĭ nu puteţĭ răspunde nimic. Si sunt întrebărĭ de felul acesta pre carĭ este de neapărată trebuinţă ca să le sciţĭ, iar voĭ biet nu le ştiţĭ. Aşa dar voĭ aveţĭ trebuinţă ca să învăţaţĭ multe, să luaţĭ aminte şi să ascultaţĭ, ca să pu-

vĕ aflaţĭ în biserică, iar voĭ veţĭ învĕţa pre fiĭ voştriĭ şi familiile vóstre, şi cu chipul acesta, cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ, vom învĕţa pre toţĭ.

Pentru aceea, eŭ vĕ maĭ repet, fraţilor, ca sĕ vĕ silițĭ să ţineţĭ cât se va putea de bine minte tóte câte vi le-am spus şi să le spuneţĭ şi voĭ altora: căcĭ va fi mare ruşine pentru voĭ fiind creştinĭ, să nu scițĭ credinţa vóstră. Evreiĭ saŭ alţĭ ne adevĕraţĭ credincioşĭ sciŭ învĕţătura lor şi credinţa lor, de şi nu este adevĕrată şi dréptă, şi când voescĭ să-ĭ arĕţĭ că el nu crede drept şi credinţa luĭ n'are temeiŭ, scie cum să se apere şi să-şĭ susţie rătăcirea luĭ. Daca dar ceĭ necredincios stăruesce în necredinţa sa, pentru care în vecĭ va fi osândit; apoĭ cum óre să nu scim noĭ maĭ bine să apărăm credinţa nóstră, care este cea maĭ dréptă, cea maĭ sfântă şi ne biruită de nimenĭ, şi în care se coprinde viaţa nóstră vecĭnică şi mântuirea?

D-ḑeŭ să apere şi să întărescă cu darul sĕŭ acestă sfântă Credinţă în inimile vóstre şi să o întemeeze. *Să vĕ dea dupĕ bogăţia îndurărilor sale putere, ca să vĕ întăriţi cu Duhul Lui cel sfânt în omul cel din întrul vostru, să petrécă Christos prin credinţă în inimile vóstre, ca să fiţĭ întemeeaţi întru iubirea Lui. Să vĕ trimiţă Duhul înţelepciunei şi al priceperei, Duhul adevĕrului şi al temerei de D-ḑeŭ, ca să înţelegeţi, care este voia lui D-ḑeŭ cea bună şi desăvĕrşită.* Că a luĭ este mărirea şi stăpânirea în veciĭ vecilor. Amin.

Preot. **Sp. Bădescu**

lea, avem trebuinţă să scim cum să trăim, ce să facem, ca credinţa nóstră să fie plăcută luĭ D-deŭ şi nădejdea să fie ne îndoită, saŭ să dic intr'alt chip, in ce ar trebui să se arate iubirea nóstră către D-deŭ, în care noĭ credem şi în care nădăjduim. La acésta ne invaţă *Dumnedeeştile porunci*, saŭ precum să dice: *cele dece a le lui D-deŭ.*

Dar pentru ca să puteţĭ ţine bine minte, şi să puteţĭ rĕspunde fie căruia când vĕ va întreba despre Simbolul credinţeĭ, despre rugăciunea Domnuluĭ şi despre cele dece poruncĭ Dumnedeescĭ, eŭ voiŭ vorbi cu voĭ in întrebărĭ şi rĕspunsurĭ; şi când voiŭ avea ocasie, voiŭ cere de la voĭ compt despre tóte câte v'am vorbit. Acésta o puteţĭ face şi voĭ singurĭ între voĭ. De esemplu: mulţĭ dintre voĭ, şi cu osebire ceĭ bĕtrânĭ, după săvêrşirea sfinteĭ Liturgiĭ opriţi-vĕ din 'naintea sfinteĭ bisericĭ, saŭ în vre o casă maĭ în apropiere de biserică. Pentru că nu se póte ca să nu vorbiţĭ despre ce-va, şi maĭ adese orĭ vorbirea vóstră este despre nimicurĭ; aşa dar n'ar fi óre maĭ bine să vorbiţĭ şi să vĕ întrebaţĭ uniĭ pre alţiĭ despre cele ce s'a vorbit în biserică? Nimic nu vĕ póte împiedeca intr'acésta, nicĭ sgomotul, nicĭ sbieretele, nicĭ ocupaţiile gospodărieĭ. Acésta trebue să o faceţĭ cu osebire voĭ părinţiĭ şi mamele. Voĭ sunteţĭ datorĭ să faceţĭ acésta cu copii voştriĭ, să creşteţĭ pre copii voştriĭ in frica de D-deŭ şi să înrădăcinaţĭ in inimile lor cele nevinovate gândurĭ bune şi simţurĭ fericite. Dar pentru ca să faceţĭ acésta, voĭ biet nu sunteţĭ în stare. Pentru aceea sunteţi datorĭ, *inteiŭ*, ca să ve niţĭ de astă-dĭ înainte la biserică în tóte duminicile şi sĕrbătorile, ca să nu perdeţĭ nimic din câte se vor vorbi; *al doilea*, venind la biserică să ascultaţĭ cu luare aminte cele-ce se vorbesc, şi la urmă să le repetaţĭ acasă în presenţa fiilor voştriĭ şi a tóră familia vóstră. Când veţĭ face acésta, deosebit de aceea că vĕ veţĭ împlini datoria vóstră de părinţĭ bunĭ, nu puţin mĕ veţĭ ajuta şi pe mine; fiind-că eŭ vĕ voiŭ învĕţa pre voĭ, adecă pre aceia cariĭ

BISERICA ORTHODOXĂ IN MUNTE-NEGRU

POSIŢIUNEA BISERICEI

In secolul al XIV statul serbesc fiind încălcat de către Turcĭ, parte din locuitorĭ ne voind a se supune jugulul musulman, s'aŭ retras în Munţiĭ-Negri, cariĭ pe atuncĭ era nepenetrabilĭ şi nelocuibilĭ. Acestĭ serbĭ retraşĭ în Munţiĭ-Negri aŭ dus cu eĭ unicul tesaur adică credinţa orthodoxă, cele maĭ rĕmăsese după devastarea Turcilor. Acésta a fost apărată de fanatismul turcesc prin heroismul următorilor lor, şi de posiţiunea loculuĭ. Strânsa legătură a statuluĭ cu biserica în Munte-Negru s'a esprimat şi prin aceea, că până maĭ în timpurile trecute, autoritatea maĭ înaltă de stat şi eclesiastică a fost concentrată în mânile mitropolituluĭ, şi numaĭ din timpul suireĭ pe tron a principeluĭ Daniil, predecesorul principeluĭ actual (Nicolai I), autoritatea statuluĭ a trecut în mânile principeluĭ. Cu tóte că şi acum primul episcop în Munte-Negru are mare însemnătate: căcĭ nicĭ în o afacere de stat maĭ însemnată nu se face nimicŭ fără scirea şi consimţimentul luĭ, şi poporul respectéză pe un asemenea dignitariŭ ca pe un adevĕrat păstor. In timpul present acest loc se ocupă de Ilarion Pogonovicĭ fostul igumen al monastireĭ Ostrog, chirotonisit episcop în Moskva la anul 1863. Reşedinţa luĭ este într'o monastire veke numită Ţetinsk, şi dupre arătările jurnaluluĭ «церковный Вѣстникъ» este dignitarul bisericesc cel maĭ respectat, şi amicul cel maĭ sincer al poporuluĭ montenegrén. Veniturile a câtor-va monastirĭ compun fondul bisericesc din care se întreţine el şi se întâmpină necesităţile tuturor bisericilor din principat. Dar cât de puţin satisfac aceste veniturĭ necesităţile bisericilor, se vede din extrema sărăcie a bisericilor din Monte-Negru. Iată cum descrie un martor ocular biserica cathedrală din *Ţetinsk*: «Biserica cathedrală are mărimea uneĭ camere seŭ odăĭ, pentru acésta în ea la serviciul Divin intră numaĭ principele, principesa, câţĭ-va senatorĭ şi persónele streine; garda princiară stă la uşă, ĭar poporul stă împrejurul bisericeĭ, şi din serviciul Divin ajunge până la urekile luĭ numaĭ nisce sonurĭ întrerupte. Icóne în bisericĭ sunt fórte puţine; dar în locul acestora, pe păreţĭ, şi Epitaf (séŭ Aer), precum şi pe sicriul moscelor Episcopuluĭ Petru I,

CHRONICA ECLESIASTICA

Deșkiderea sântului Sinod. — Prin Inaltul decret cu data de la 19 Ocombrie, **Măria Sea Domnitorul** a bine voit a convoca sântul Sinod al bisericeĭ *autocefale orthodoxe române,* pentru ḑioa de 21 Octombrie. In acéstă ḑi după severșirea ceremonialuluĭ religios de deskidere, Domnul Ministru al Cultelor și Instrucţiuneĭ publice a dat cetire Mesagiuluĭ domnesc, după care sesiunea de tómnă a sântuluĭ Sinod s'a declarat deskisă.

Până în ḑioa de 2 Noembrie sântul Sinod nu s'a putut întruni în ședinţă, din causă că membriĭ nu erau în numĕr complect. După complectare sântul Sinod s'a ocupat și a luat intre altele următórele decisiunĭ : 1. Ca cartea intitulată « **Rânduéla de Te-deum la diferite ocasii** » întocmită și presentată sântuluĭ Sinod de Prea Sânţitul Melchisedec Episcopul Dunăreĭ-de-Jos, să se imprime pe conta fonduluĭ jurnaluluĭ «**Biserica Orthodoxă Română**», ĭar escendentul ce ar resulta după tragerea keltuelelor de imprimare să se intrebuinţeze la imprimarea cărţilor bisericescĭ; 2. să se introducă cântarea de Te-deum la anul noŭ, precum și în ḑilele de 14 și 29 August, când se încep cursurile la scólele primare și secundare, și 29 Iunie, când se termină anul scolar, ca ḑile speciale de rugăcĭune pentru scolĭ; cu intervenire la guvern ca acéstă mesură să se aplice la tóte scólele din ţară; 3. In privinţa cercetăreĭ cărţilor de învĕţămênt religios, după presentarea raportuluĭ a uneia dintre comisiunĭ, relativ la catechismurile deja cercetate, s'a decis a se pune în vederea ambelor comisiunĭ a grăbi și cu cercetarea celor-l-alte cărţĭ și a se conforma cu art. 5 din regulament. 4. Relativ la admiterea persónelor recomandate pentru călugĕrie s'a decis a se admite pe acele înaintate în etate, care caută mântuirea sufletuluĭ, și din cele maĭ tinere numaĭ pe acelea care sunt strict necesare pentru serviciul bisericesc. 5. S'aŭ cercetat compturile de veniturele și keltuelele jurnaluluĭ « Biserica Orthodoxă Română » și s'a aprobat bugetul pentru anul al III lea al acestuĭ jurnal. etc.

NECROLOG

Anunțămŭ cu durere lectorilor noștri, dupre o corespondență ce primimŭ din Orașul Hușiĭ, Județul Fălciu, mutarea din acéstă viață a **Archiereului Polycarpŭ Bârlădeanul**, Directorele Seminaruluĭ de acolo. Lipsa acestuĭ venerabilŭ bărbat va fi mult timpŭ simțită, atâtŭ în clerŭ, precum și în Ramul Instrucțiuneĭ publice.

Acéstă regretabilă întêmplare a avut locŭ în diua de Lunĭ, 8 ale curenteĭ.

Inmormêntarea avu locŭ în 10 ale curenteĭ. Amicii și rudele reposatuluĭ ș'a dat tótă silința ca ceremonialul funebru se respundă pe deplinŭ gravitățeĭ persóneĭ. Prochodul s'a celebrat în Biserica Episcopieĭ Hușilor, la care a asistat tot clerul din orașŭ și un publicŭ imensŭ din tóte clasele și condițiunele.

Cu acéstă ocasiune Prea cuviosul Archimandrit Inocențiŭ Moĭsiu a pronunțat un discursŭ bine simțit și potrivit cu ocasiunea. Publicămŭ acéstă piesă, atât pentru memoria reposatuluĭ Archiereŭ, precum și pentru profitul moralŭ al lectorilor noștri, care credemŭ că vorŭ remânea pe deplin sa-

sunt desemnate o mulţime de puscĭ, revolvere şi Iatagane ». Maĭ departe serviciul Diviu se descrie ast-fel : « Mitropolitul îmbrăcat în vestminte vekĭ stă pe o podnojă de pâslă şi preoţiĭ servesc încălţaţĭ cu opincĭ . . . . . . » Din acéstă descripţiune a bisericeĭ cathedrale póte cine-va aşĭ forma o idee ca ce fel sunt bisericile de prin sate, care de abia se deosebesc de căsuţele simple ale celor maĭ heroĭ Montenegrenĭ, cariĭ fiind tot-de-una în luptă pentru independenţa şi apărarea credinţeĭ orthodoxe, nu le permite timpul şi nu le stă prin putinţă de a se ocupa şi despre îmbogăţirea şi împodobirea bisericilor lor. Cu tóte acestea în biserica cathedrală se află multe odóre preciόse afierosite de maĭ mulţĭ imperatorĭ aĭ Rusieĭ şi de alţĭ creştinĭ orthodoxĭ pliniĭ de pietate.

Clerul. — Clerul inferior, a căruea numĕr ajunge numaĭ până la 400, se formézā din poporul de jos, şi prea puţin se deosibesce de el. In privinţa educaţiuneĭ el stă puţin maĭ sus de popor, şi tótă sciinţa luĭ se cuprinde în citirea cărţilor bisericescĭ slavéne şi săvârşirea serviciuluĭ Divin. Dupĕ exterior, preoţiĭ se deosibesc de mirenĭ maĭ mult de pe barbe, de cât de pe haĭnele preoţescĭ, pe care eĭ cele maĭ de multe orĭ nu le pórtă. Când nu sunt în serviciu, eĭ de ordinar au de obiceiŭ a purta costumul montenegrén . . . . Istoria acestuĭ popor e aşa de complicată, în cât sabia a devenit a fi necesară şi pentru aceia a cărora putere trebue a consta numaĭ în cruce. In ḑile de serbătorĭ niscine póte a vedea pre'mblându-se pe stradele Ţetinuluĭ pe un preot cu barba lungă şi căruntă, îmbrăcat în rasă negră şi încărcat de ordine militare, — acesta este protoiereul capitaleĭ. In timpul celuĭ maĭ din urmă resbel (1862), de câte orĭ acest protoiereŭ s'a aruncat cu pumnalul într'o mână şi cu stindardul înalta, înaintea şirurilor de soldaţĭ arătându-le calea către inamicĭ! Asemenea îndreprinderĭ, fară deosebire de misiune, etate şi sex, se preţuesc în Monte-Negru, maĭ mult de cât orĭ şi ce. Ele sĕ sevârşesc sub influenţa uneĭ inspiraţiunĭ viĭ religioso-patriotice, carea de maĭ mulţĭ seculĭ caracterisézā pe iereiĭ Monte-Negruluĭ.

«Dilele mele ca umbra s'aŭ plecat și eŭ ca earba m'am uscat. Iară tu Dómne în veacĭ rĕmânĭ, și pomenirea Ta în neamŭ și în neamŭ».

(Psalm. 102,3).

Nu se póte, nu există un adevĕr maĭ bine constatat, de cât acela al nimicniciel omuluĭ prin sine însușĭ, și al grandóreĭ sale în Dumnedeu. Este umbră, este un visŭ în ceea ce privesce partea sa materială; este un verme, este o nimică în puterea și viața sa fisică. Este o urăciune a pustiireĭ, este un diavol, chiar în partea sa sufletéscă, când se încércă a se sustrage de sub mâna luĭ Dumnedeŭ. Și din contră, fiind in cea maĭ strânsă unire cu Dumnedeŭ, devine un îngerŭ, un micu Dumnedeŭ, imitând tóte perfecțiunile Mareluĭ Dumnedeŭ. Noĭ vedem bine, frațiĭ meĭ, noĭ suntemu pătrunșĭ de acest mare adevĕr pe care ni'l probéză necontenitŭ nu numaĭ întréga nóstră viață, ci și mortea nóstră; dar îngâmfarea personală, mândria satanică, ne îndémnă de multe orĭ să'l înlăturăm, să'l negămŭ. Cutremurați-vĕ însă măcar în fața morțeĭ și a mormĕntuluĭ, o ómenĭ împetrițĭ și nesimțitorĭ! Vină o! umbră impunătóre, o suflete vigurosŭ al părinteluĭ, frateluĭ și amiculuĭ nostru Polycarp! Vină de dă încă o lecțiune aspră *celor ce păzescŭ cele deșarte și mincinóse*, celor ce punŭ realitatea în nimică și sciința în animalitate și desprețŭ de sine-însușĭ! Eca, ascultațĭ, se aude o voce, vocea consciințeĭ; nicăirĭ nu vorbesce ea maĭ tare de cât aice, și anume, la niște așa de triste împrejurărĭ!

Așa, frațiĭ meĭ, omul este micŭ când imitéză natura și lucrurle mărginite, și este mare când are purure în vedere modelul perfecțiuneĭ infinite. Un pictor tot-de-una se va interesa să aibă sub ochĭ modelurile cele maĭ perfecte, și numaĭ imitându-le va putea deveni artistŭ; un musicantŭ va deveni perfectŭ în arta sa prin studierea cu profunditate și imitarea tuturor bărbaților însemnațĭ care s'aŭ distinsŭ în acéstă sciință a muselor. Alminterea nu se póte; altminterea rĕmânemŭ séŭ stationerĭ séŭ ignoranțĭ în tótă puterea cuvĕntuluĭ. Eĭ bine, noĭ care scimŭ a aplica acéstă regulă în tóte și pretutindene; noĭ care nu chemămu nicĭ o-dată pe un simplu piserŭ să propună în șcólă caligrafia, nicĭ pe un ignorantŭ să conducă afacerĭ de stat, ci purure apelămŭ la capacitate și imitămŭ ce vedemŭ maĭ bunŭ și maĭ perfectŭ; noĭ care *nu dămŭ copiilor noștri piatră în locŭ de pâne, nicĭ șerpe în locŭ de pește*, cum să fimŭ așa

tisfăcuţĭ de însemnătatea materieĭ ce se desvóltă în conţinutul eĭ.

Credemŭ a nu fi de prisos să arătăm că vestea despre mórtea Archiereuluĭ Polycarpŭ a lăsat adâncĭ impresiunĭ, chiar în sînul sântuluĭ Synod al Bisericeĭ nóstre Autocefale Române, care a dispus a se celebra şi aice în Bucureştĭ o Panachidă seŭ parastas în memoria şi pentru sufletul reposatuluĭ.

Unind şi noĭ regretele nóstre cu a Profesorilor, seminariştilor şi a Cleruluĭ în genere, pentru perderea acestuĭ demnŭ bărbatŭ, iĭ dicem şi 'ĭ dorim: «Vecĭnica pomenire».

Redacţiunea

invĕţătorul seminariştilor, demnul colegŭ al profesorilor. Elŭ anume stă în faça nóstră în aceste scurte momente, pentru ca maĭ 'nainte de a se despărţi de noĭ trupesce să ne dea ultima şi cea maĭ seriósă lecţiune, prin viaţa sa şi chiar prin mortea sa.

Ca cel ce am avut onóre a fi purure colegŭ cu rĕposatul şi în şcólă, şi în profesorat, şi în societate şi în Biserică, îl cunoscŭ potŭ a dice cu deplinătate. De aceea vĕ rogu să'mĭ permiteţĭ a vĕ spune maĭ 'nainte de tóte că viaţa sa a fost purure o jertvă pentru adevĕrŭ şi pentru bine. — Prea Sânţitul Polycarpŭ este născut la 1831, prin urmare în etate numaĭ de 45 de anĭ (1). La 1848 a intrat ca studentŭ în Seminarul Central din monastirea Socola; la 1855 fu numit profesore la Seminarul ce se înfiinţase atuncĭ în monastirea Neamţuluĭ. La 1858 fu permutat iarăşĭ ca profesore şi Inspector la Seminarul din Romanŭ. La 1861 fu transferat iarăşĭ ca Inspector şi profesor la Seminarul acesteĭ Eparchiĭ. La 1872 fu numit Directore acestuĭ Seminarŭ. La 1873 Noemvrie 11 fu chirotonisti Archiereŭ cu titlul oraşuluĭ Bĕrladŭ; şi alaltăerĭ Lunĭ la óra 12 din di a trecut din acéstă viaţă.

Ca tînĕrŭ scolar se distingea dintre toţĭ colegiĭ sĕĭ prin seriositate şi o silinţă esemplară la studiu. Ca profesore se póte considera un modelŭ de metodicŭ, practicŭ, exactŭ şi purure inspirând autoritate, demnitate şi moralitate. Ca preutŭ al altaruluĭ şi ca Archiereŭ esprima tot-de-auna cucernicia şi religiositatea din convincţiune. Ca membru al sântuluĭ Sinodu s'a distinsŭ dintre mulţĭ parinţĭ Archiereĭ prin sciinţă, pricepere şi iubirea de ostenelă în profitul şi pentru buna organisare a bisericeĭ. Aice socotŭ că nu va fi de prisosŭ a ve spune, fraţiĭ meĭ, că sântul Sinod ş'a esprimat regretele pentru perderea din sînul seŭ a acestuĭ membru chiar oficialŭ. Lasŭ a vĕ maĭ citi telegrama primită chiar astă di din partea Prea Sânţituluĭ Episcop al Huşilor, prin care se face cunoscut Consiliuluĭ şcolar al Seminaruluĭ, că acel Inalt corp bisericesc a disposat a se face şi în Bucurescĭ o panachidă pentru memoria acestuĭ demnŭ bărbatŭ. Consideratŭ ca omŭ şi amicŭ, nimine n'are a se tângui asupra Prea Sânţituluĭ Policarp, nicĭ pentru lipsa de onestitate séŭ de sinceritate, nicĭ pentru vre un rĕŭ ce ar fi făcut cuĭva cu sciinţă şi voinţă.

Ca cetăţénŭ în mijlocul nostru n'a fost lipsit nicĭ o dată de adevĕratul interesŭ pentru binele publicŭ şi prosperitatea patrieĭ. Ca omŭ cu legăturĭ de înrudire, s'a interesat de familia sa din tóte punctele de privire, înflorindu-o prin procurare de instrucţiune şi educaţiune seriósă maĭ multor nepoţĭ aĭ Prea Sânţieĭ sale, dintre care voiŭ cita pe stimabilul nostru amicŭ, onestul advocat şi demnul

(1) Este fiŭ de preot din comuna Gădinţiĭ, Districtul Romanuluĭ.

de ignoranţĭ, aşa de nesimţitorĭ tocmaĭ aice unde se atinge de cel maĭ mare interesŭ al nostru, de chiar vecĭnica nóstră sortă. Audŭ învĕţaţĭ, audŭ ómenĭ deşteptĭ şi cu multă esperienţă, repetând adese-orĭ maxima materialistă, *că omul trebue să imiteze în tóte natura*. Dar ce este natura, şi cine este omul care se chiamă a o imita? Toţĭ aceĭ învĕţaţĭ se vor grăbi a rĕspunde că sub nume de natură trebue să înţelegemŭ colectivitatea tuturor lucrurilor şi fiinţelor vĕdute şi simţite; şi că omul este capodoperă, este Domnul acesteĭ naturĭ. Apoĭ, a imita omul natura însémnă a imita stĕpânul pe servitorŭ. Resonămêntŭ nu numaĭ copilărescŭ dar ne maĭ pomenit, de cât în analile celeĭ maĭ înjosite ignoranţĭ. Ceea ce este însă şi resonabilŭ, şi natural, şi legal şi fórte potrivit cu destinaţia omuluĭ, este ca omulŭ să imiteze perfecţiunea infinită, să imiteze pe Dumnedeŭ. « *Dilele mele ca umbra s'aŭ plecat şi eŭ ca iarba m'amŭ uscatŭ* ». Ecă suspinul finalŭ al omuluĭ micŭ, al omuluĭ animalŭ, al omuluĭ care n'a trăit de cât prin sine însuşĭ, imitându-se numaĭ pe sine, alegênd şi imitând lucrurile peritóre. Şi fiind că aceste nu sunt de cât nişte simple forme, seŭ cel mult realităţĭ relative, şi fiind că însuşĭ omul este mărginitŭ şi muritorŭ în partea sa simţită, de aceea elŭ apune ca sórele, se usucă ca iarba, pere ca tóte formele; să stinge împreună cu tóte cele mărginite pe care 'ĭ-a plăcut ale căuta şi imita. « *Tu Domne* », tu perfecţiune absolută, tu fiinţă înfinită şi independentă, — *în veacŭ rĕmânĭ, şi pomenirea ta în neamŭ şi în neamŭ*. Eca şi limbagiul ce ţine omul mare, omul moralŭ, omul dupre Dumnedeŭ. Privind şi admirândŭ modelul înfinitelor perfecţiunĭ, elŭ se încércă, se sileşte al pogorî aice pe pămêntŭ; prin luminele sciinţeĭ şi a credinţeĭ urmărind şi atingênd adevĕrul absolutŭ, prin practicarea virtuţeĭ imitând şi însuşindu'şĭ în parte binele nemărginitŭ, prin dorinţĭ marĭ şi speranţa la nemurire, realisând în inima sa şi în tóte ale sale frumosul nemărginit şi înfinit. Şi apoĭ este fórte natural ca omul care a avut asemine ocupaţiunĭ şi tendinţĭ cereştĭ, care s'a silit a atrage cerul în inima şi sufletul sĕŭ, să fie şi elŭ la rîndul sĕŭ atrasŭ de către cerŭ. Este fórte naturalŭ ca părţile care tind către centru să se concentreze; este fórte naturală unirea cu Dumnedeŭ a omuluĭ ce a căutat purure pe Dumnedeŭ!!

Eca, fraţiĭ meĭ, adevĕrul nemurireĭ şi a vecĭniceĭ fericirĭ demonstrat până la evidenţă.

O probă şi maĭ pipăită ne o dă însăşĭ viaţa şi mórtea nóstră. Intrebaţĭ până şi pe criminalistŭ; nicĭ acesta nu va confunda virtutea cu viciul, adevĕrul cu minciuna, binele cu rĕul, viaţa onestă şi morală cu viaţa desfrânată.

Intrebaţĭ în momentul de faţă pe reposatul venerabilul Archiereu Polycarp, unul din cei maĭ scumpĭ amicĭ aĭ noştri, părintele şi

RESPUNS LA «VOCEA CLERULUI»

O nouă fóe bisericéscă, întitulată « *Vocea Clerului* » a apărut la 14 ale curenteĭ lunĭ Noembre aicĭ în capitală; cu acuĭ bine-cuvêntare, nu se scie; cine o redactéză, iar nu se scie, căcĭ tótă originea acesteĭ foĭ este ascunsă sub velul anonimuluĭ. Noĭ nu invidiem aparițiunea uneĭ asemenea foĭ religióse, ci am dori să iasă și maĭ multe, numaĭ să iasă la luminia ḑileĭ și cu bine-cuvêntarea Kyriarchilor localĭ, căcĭ acestia aŭ rĕspunderea morală pentru orĭ ce scrierĭ religióse ce s'ar propaga în Eparchiile lor. Noĭ nu credem că, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat ar fi dat bine-cuvêntarea sa uneĭ foĭ anonime; însă ne mirăm, pentru ce redactoriĭ ieĭ se ascund în întunerecul anomitățiĭ, și nu esŭ la lumină, ca să cunóscă clerul și poporul orthodoxŭ de la cine îĭ vin acele învĕțăturĭ religióse, fiind că subsemnătura — Vitalis — ce se vede în ḑisa fóe, seamănă maĭ mult a latinéscă de cât a românéscă. E ciudat lucru, că menționata fóe se numesce Vocea cleruluĭ, dar din causa anonimitățiĭ, clerul nu póte sci dintr'acuĭ gură ese vocea sa. Acéstă fóe promite de a publica și predicĭ, spre a se citi în bisericĭ; dar cum óre s'ar putea citi în bisericĭ predicĭ, care nu s'ar sci de cine sunt făcute, și nu ar avea autorisația Inalt Prea Sfințituluĭ Kyriarchŭ local? Aceste puçine observațiunĭ le am făcut numaĭ pentru a nu se induce clerul în erróre.

Se vede că redactoriĭ menționateĭ foĭ s'aŭ pus sub scutul anonimuluĭ numaĭ ca să pótă isbi fără sfielă pe orĭ cine vor voi, chiar și pe autoritățile bisericescĭ, după cum au făcut chiar de la numĕrul ânteiŭ, unde aduce maĭ multe acuse Sfântuluĭ Sinod, și între care cele maĭ principale sunt cele următóre:

1. Intr'un articol subscris de un d. Vitalis seacusă Sf. Sinod că'șĭ ține ședințele secrete, în cât nu scie nimenea ce lucreză Sf. Sinod. Acesta nu este exact; căcĭ de și ședințele Sf. Sinod, ca și ale tuturor Sinódelor, nu sunt publice, dar sumarele ședințelor Sf.

cetățenŭ D. Constantin Machedon, care cu multă durere și recunoscință a venit, împreună cu demna sa soție, să es unéscă cu noĭ la regretabila petrecere ce facemŭ corpuluĭ rĕposatuluĭ, și la rugăciunile ce esprimămŭ din suflete și inimĭ pentru nemurirea și vecĭnica sa fericire. Voiŭ tăcea de frumósa dispoșițiune ce a făcut cu puçina sa avere în profitul surorilor, fratelui și nepoților sĕĭ, pentru că asupra acestuĭ punctŭ sânta Evangelie ni ordonă să facemŭ bine fără ca stânga nóstră să simță cea ce a făcut drépta. Dar ca esemplu demnŭ de imitare, voiŭ spune în auḑul D-vóstre al tuturor că Biserica sf. Ierarch Nicolae, unde Prea Sânția sa a servitŭ, căpătă un darŭ scumpŭ de 300 galbenĭ, pentru vestminte, cărțĭ și alte îmbunătățirĭ necesare; și bibliotecei Seminariului venerabilul rĕposat a lăsat tóte cărțile ce erau proprietate a sa.

Din cele ce ațĭ ascultat, frațiĭ meĭ, și din ultimele cuvinte esprimate de rĕposatul : *Că merge să stea împreună cu aĭ sĕĭ la sântele rugăciunĭ!* Vĕ puteţĭ convinge că n'amŭ exagerat când v'am spus că întrégă viață a acestuĭ demnŭ bărbatŭ a fost o jertvă pentru adevĕrŭ și bine, și că prin mórtea sa ne-a dat încă o probă pentru fiitórea viață a *omuluĭ omŭ* în sinul luĭ Dumneḑeu!

Finind acestă mică întreținere cu D-vóstră, ce eramŭ fórte datorŭ a o face pentru memoria rĕposatuluĭ meŭ colegŭ și amicŭ, nu 'mĭ maĭ rĕmâne fraților de cât a ruga din parteĭ pe rude, să respecte cu religiositate dorințele sale din urmă; pe colegiĭ de profesorat, ca să imiteze buna credință și esactitatea cu care elŭ 'șĭ făcea datoria; pe scolarĭ, ca *aducându'șĭ aminte de maĭ mariĭ lor care le-aŭ grăit cuvĕntul Domnuluĭ, și privind la finitul vieței lor să le urmeze credința;* pe amicĭ, ca să nu uite niciodată numele cel bunŭ al scumpuluĭ lor amicŭ; și în genere pe toțĭ, ca să ne apropiemŭ cu cea maĭ înfocată dragoste chreștină spre a da acestuĭ sânțit corpŭ sĕrutarea cea maĭ de pe urmă, și a ne ruga Domnuluĭ ca să dea fericituluĭ sĕŭ sufletŭ odihnă în vecĭ. *Amin.*

Archim. Innocent Moisiu.

10 *Noembre* 1876.

Sinod se publică în acest jurnalul ecclesiastic « *Biserica Orthodoxă Română* », în cât totă lumea póte sci prea bine ce lucréză Sf. Sinod.

2. Tot acolea Sf. Sinod este acusat, că nu ar fi făcut programe pentru seminare. Nicĭ acésta nu este exact; căcĭ Sf. Sinod a făcut şi programe şi un regulament, pentru întregul sistem de învĕţământ seminarial; şi déca acestea încă nu s'aŭ aplicat, causa este că legea instrucţiunii seminariale făcută tot de Sf. Sinod, încă nu s'a votat de corpurile legiuitóre, fără de care, şi programele, şi regulamentul sus menţionate, sunt neaplicabile.

3. Maĭ la vale puçin, Sf. Sinod este iarăşĭ acusat de d. Vitalis, ḑicĕnd că a făcut un regulament, prin care opreşte pe preoţĭ de a jura înaintea tribunalelor, dar că n'a luat tot odată şi mĕsurile necesariĭ de a nu suferi preoţiĭ în interesele lor. Şi acéstă acusă contra Sf. Sinod este iarăşĭ cu totul nedréptă. Sfântul Sinod s'a ocupat maĭ de mult de acéstă cestiune, şi a făcut şi votat un proiect, pe care 'la înaintat onorabiluluĭ guvern, spre al avea în vedere la modifiicarea legiĭ, la care consimţise însuşĭ D. Ministru Cultelor cel de atuncĭ; dar decă acésta pênĕ acum nu s'a făcut, vina nu este a Sf. Sinod, ci a împrejurărilor care aŭ întârḑiat modificarea legiĭ, privitóre la depunerea jurămêntuluĭ. Aceste nedrepte acusaţiunĭ se vĕd pornite dintr'un spirit de şicană, care tinde la descritarea autorităţiĭ bisericescĭ, şi nicĭ de cum la odificarea ieĭ. Asemenea şi în privinţa scurtimeĭ termenuluĭ de apel la Sf. Sinod, d. Vitalis n'are dreptate, de óre ce condamnatul la Concistoriul Eparchial capătă sentinţa fórte curênd, în cât decă vrea are destul timp ca să'şĭ trămiţă apelul la cancelaria Sf. Sinod, maĭ cu semă că aceste apelurĭ clericale nu sunt aşa dese ca cele civile.

STATISTICA ECLESIASTICA

A

EPARCHIEI DUNAREI DE JOS

ANUL 1876

JUDETIUL ISMAIL

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numerul şi numirea Cătunelor saŭ Satel	Biserica cu Hramul	No. pogónelor de pămănt ce primesce	Numĕrul Enoriaşilor saŭ a poporanilor: Familii	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	Numele şi pronumele Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogónelor de pămănt ce primesce
1. Ismail	—	Ac. M-ceĭ Dom.		410	1976	de stat	Prot. Ath. Bour	33	Grad 2	2220	—
—	—	—		—	—	—	Econ. D. Garofénu	39	— 2	1200	—
—	—	—		—	—	—	Preot. G. Reşcanu	33	— 1	1200	—
—	—	—		—	—	—	Pr. M Muranevicĭ	34	— 2	1200	—
—	—	St. Dimitrie		115	396	de parohie	Ec. Sem. Topalov	54	— 2	360	—
—	—	—		—	—	—	Econ. Arsen. Caisin	50	— 2	360	—
—	—	Sânt. Nicolae		126	496	Idem	Econ. Ath. Agura	48	— 2	—	—
—	Cimitir	S. M. Tiron		214	1057	—	Preot. Vas. Stoĭcov	36	— 1	—	—
—	C.-balca	St. I. g de aur		214	538	—	Pr. Vas. Artimescu	44	— 2	—	—
—	Fortareţa	S. Cr. A. şi St. N.		95	435	de stat	Visarion Grigoriev	50	— 1	444	—
—	Sofiano	Intr. in Biserică	98	186	605	de parohie	Pavel Tişchevicĭ	45	fără st.	—	4
—	Brôscă	Cv. Parasch.	98	131	648	—	Tihon Rudenco	65	idem	—	4
—	Larjénca	St. Voevozĭ	98	182	899	—	Ştefan Ionescu	28	Grad 1	—	4
2. Renĭ	—	Inălţarea D.	—	450	1800	—	Ec. Sem. Malcenco	59	— 2	480	—
—	—	—	—	—	—	—	Constant. Ghinesco	28	— 1	360	—
—	—	—	—	—	—	—	Constant. Buhnea	48	— 1	240	—
—	Cimitir	St. Gheorghe	—	118	252	—	Athanasie Crăciun	25	— 1	360	—
…hilia	—	St. Nicolae	206	283	1415	de stat	Dimitrie Agura	28	— 2	720	5
—	—	Acop. M-ceĭ D.	198	518	3008	de parohie	Cristofor Teodorof	32	— 1	—	60
—	—	—	—	—	—	—	Ştefan Râmlénu	34	— 1	—	60
—	Fortăreţa	Ador. M-ceĭ D.	—	—	—	de stat	Iôn Caragea	30	- 1	444	—
…Vilcov	—	St. Nicolae	—	84	404	de parohie	Athanas. Eftuşenco	53	fără st.	600	—
…Tuzla	—	Sânţiĭ Voevozĭ	—	202	859	—	Alecu Parthenie	28	Grad 1	360	—
…hitaia	—	Nasc. M-ceĭ D.	120	111	485	—	Sergh. Razievschi	63	sch. pr.	120	6
…rmanca	—	St. Dimitrie	120	118	537	—	Iôn Stan	27	Grad 1	120	60
…mitriev.	—	St. Dimitrie	120	150	768	—	Vasilie Ştefănescu	30	— 1	—	60
…Cişmele	—	Nasc. M-ceĭ D.	120	179	760	—	Grigore Caĭmacanu	58	— 1	—	60
…Baccélaia	—	Acop. M-ceĭ D.	120	118	483	—	Ant. Mistislavschy	56	fără st.	—	60
11. Zolocarĭ	—	Nasc. M-ceĭ D.	120	185	984	—	Acsentie Caĭmacan	28	Grad 1	—	60
12. Şagăna	—	St. Nicolae	120	102	600	—	Petru Voronevschy	52	sch pr.	180	—
13. Mahala	—	St. Gheorghe	120	120	530	—	Grigorie Tatarinof	57	Grad 1	120	—
14. Eschipul.	—	Sânţiĭ Voevozĭ	120	48	237	—	Gavril Léhul	50	— 1	84	—
15. Neruşaiŭ	—	Iôn Bogoslov	120	200	1185	—	Vasile P-ritéteu	57	— 1	84	60
16. Galilescĭ	—	Acop. M-ceĭ D.	120	182	1348	—	Dionisie Peritéteu	30	— 1	240	60
17. Dragulea	—	Sântul Nicolae	120	139	776	—	Th. Lazanovschy	63	— 2	120	60
—	—	—	—	—	—	—	Constantin Tănase	24	— 1	—	—
18. Cara Mah.	—	Iôn Bogoslov	120	186	900	—	Iôn Vĕţu	27	— 1	—	60
19. Vasilievca	—	Sânţiĭ Voevozĭ	120	66	390	—	Vasile Ôlihovschy	56	— 1	—	30
20. Hadgicur.	—	Sânţiĭ Apostolĭ	120	199	390	—	Iôn Filotheiŭ	32	— 1	240	30
21. Chişliţa	—	Sântul Nicolae	120	182	929	—	Nicolae Rudenco	35	— 1	120	30
22. Ciumaşir	—	Cuv. Paraschiva	120	156	650	—	Iônichie Muranevicĭ	61	— 2	—	30
23. Hassansp.	—	Sânţiĭ Voevozĭ	120	150	703	—	Vasile Corpaciŭ	32	— 1	—	—

Numele şi pronumele Preoţilor	Numele şi Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogónelor de pămănt ce primesce	Numele şi Pronumele Cântăreţilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogónelor de pămănt ce primesce	Numele şi Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ
Prot. Ath. Bour	Nicolae Reşcan	Grad 1	1080	—	Vas. Ivancenco	3 clase	1320	—	L. Calinovschy	2 clase	420
Econ. D. Garofénu	Isidor Buşila	2 cl. s.	1080	—	Teodor Bujilov	sch. c.	1200	—	M. Calinovschy	sch. c.	420
Preot. G. Reşcanu	Meletie Christ.	Com.	1050	—	—	—	—	—	—	—	—
Pr. M Muranevicĭ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ec. Sem. Topalov	—	—	—	—	Iôn Malcovschy	fără st.	240	—	Dim. Gheorghiŭ	fără st.	240
Econ. Arsen. Caisin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Econ. Ath. Agura	—	—	—	—	Gr. Bondarenco	—	—	—	—	—	—
Preot. Vas. Stoĭcov	—	—	—	—	Iôn Golubenco	—	—	—	—	—	—
Pr. Vas. Artimescu	—	—	—	—	Nic. Popovschy	2 clase	—	—	Anastas. Granicĭ	fără st.	—
Visarion Grigoriev	—	—	—	—	Grigor. Grigoriŭ	—	240	—	—	—	—
Pavel Tişchevicĭ	—	—	—	—	Iroth. Tilicovsc.	fără st.	—	24½	Iôn Scuĭcă	—	—
Tihon Rudenco	—	—	—	—	Grig. Tatarinof	—	—	24½	—	—	—
Ştefan Ionescu	—	—	—	—	Iôn Calinovschy	—	—	24½	Samuil Schilin	—	—
Ec. Sem. Malcenco	—	—	—	—	Gh. Ghimpul	—	600	—	Dim. Lahovicĭ	—	120
Constant. Ghinesco	—	—	—	—	—	--	—	—	—	—	—
Constant. Buhnea	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Athanasie Crăciun	—	—	—	—	Petru Libonschy	—	120	—	Iacob Sirota	—	120
Dimitrie Agura	—	—	—	—	Pavel Ionescu	sch. pr.	240	26	Gh. Ghimiş	3 cl. s.	—
Cristofor Teodorof	Eliaz Zencenco	Grad 1	—	—	Petru Braguţa	fără st	—	33	Dim. Bereznicov	2 cl. s.	—
Ştefan Râmlénu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Iôn Caragea	—	—	—	—	Dim. Nistorenco	fără st.	240	—	Sila Nistorenco	fără st.	240
Athanas. Eftuşenco	—	—	—	—	Iôn Cernobriv.	—	240	—	—	—	—
Alecu Parthenie	—	—	-	-	R. Veherjinschy	—	240	—	El. Dimiacenco	—	120
Sergh. Razievschi	—	—	—	—	Iôn Braguţa	—	60	30	Timoth. Taĭban	—	—
Iôn Stan	—	—	—	-	G. Cocerjinschy	—	60	30	Fil. Cocerjinschy	—	—
Vasilie Ştefănescu	—	--	—	—	Vasile Zlatin	—	—	30	Nichif. Tatarinof	—	—
Grigore Caĭmacanu	—	—	—	—	Chrisant Pavlo	—	—	30	Leonte Pavlo	—	—
Ant. Mistislavschy	—	—	—	—	Grigorie Pavlov	—	—	30	Iôn Climentev	—	—
Acsentie Caĭmacan	—	—	—	—	Efim Budiacenc	—	—	30	Efim Turuta	—	—
Petru Voronevschy	—	—	—	—	Pavel Pronoza	—	84	30	Al. Lebedenco	—	72
Grigorie Tatarinof	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gavril Léhul	—	—	—	—	Vasilie Léhul	—	36	60	—	—	—
Vasile P-ritéteu	—	—	—	--	Vas. Costriţchy	—	—	30	Eliseĭ Pomazan	—	—
Dionisie Peritéteu	—	—	—	—	Radion Caliujniĭ	—	120	—	Sem. Voronevsc.	—	120
Th. Lazanovschy	—	—	—	—	Iac. Boudarenco	fără st.	—	60	Iust. Seredenco	—	—
Constantin Tănase	—	—	—	—	Efsih. Beladanof	—	—	—	—	—	—
Iôn Vĕţu	—	—	—	—	Efsih. Beladanof	—	72	30	Vas. Beladanof	—	—
Vasile Ôlihovschy	—	—	—	—	Arhip Polénschy	—	72	30	Timof. Bunescu	—	—
Iôn Filotheiŭ	—	—	—	—	Gheorg. Grosul	—	240	30	Teodor Bulgaru	—	120
Nicolae Rudenco	—	—	—	—	Hariton Calinic	—	60	30	Iôn Stinic	—	60
Iônichie Muranevicĭ	—	—	—	—	Gheorg. Timofti	—	—	30	Andr. Smorcina	—	—
Vasile Corpaciŭ	—	—	—	—	Timof. Cozaţky	—	60	30	Filip Foca	—	—

JUDETIUL BOLGRAD

PLASSA ISMAIL

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numerul şi numirea Cătunelor saŭ Satel	Biserica cu Hramul	No. pogónelor de pămănt ce primesce	Familii	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	Numele şi pronumele Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogónelor de pămănt ce primesce
1. Bolgrad	—	Schimb. la faţă	128	1315	6720	de Comună	Iosif Glisian Prot.	59	Grad 2	120	30
—	—	—	128	1315	6720	—	Iônichie Stadnicov	48	— 2	420	—

Numele şi pronumele Preoţilor	Numele şi Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogónelor de pămănt ce primesce	Numele şi Pronumele Cântăreţilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogónelor de pămănt ce primesce	Numele şi Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ
Iosif Glisian Prot.	Nicolae Agura	Grad 1	360	—	Toma Chirilov	3. cl. p.	240	—	Ştefan Bunjuc	—	—
Iônichie Stadnicov	Titu Şimanschy	—	240	—	Iôn Niculaef	—	—	—	Vlad Bucalovicĭ	—	—

Comunelor	Numărul și numirea Cătunelor saŭ Satel.	Biserica cu hramul	Numĕrul pogoanelor de pămînt ce primesc	Numĕrul Enoriașilor sau a poporanilor: Familii	Suflete	De către cine este întreținută Biserica	Numele și pronumele preoților	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogoanelor de pămînt ce primesc
Bolgrad	Fortăreța	Schimb. la față	128	1315	5720	de Comună	Platon Danilov	49	Grad 2	420	30
—	—	—	—	—	—	—	Mih. Cazanacli	43	— 2	420	—
—	—	—	—	—	—	—	Andreĭ Paraladof	36	— 1	420	—
—	Cimitir	St. Mitrofan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tabac	—	Buna-Vestire	128	97	525	de Comună	Timoth. Stadnicov	35	4 cl. pr.	300	—
Caracurt	—	Nasc. M-ceĭ D.	idem	217	601	idem	Nicolae Ivanov	64	—	252	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tașbunar	—	Ador. M-ceĭ D.	idem	153	861	idem	Gh. Cazanacli	50	—	1200	—
Vaisal	—	St. Prof. Ilie	idem	227	763	idem	Constantin Hohor	27	Grad 1	240	60
Banofca	—	St. Treime	idem	91	453	idem	Nicolae Caludov	24	— 1	180	60
Cont.-Zin.	—	Ador. M-ceĭ D.	idem	154	591	idem	Nicolae Caĭmacanu	32	s. chiș	144	60
Enichioĭ	—	St. Gheorghie	idem	205	832	idem	Hristofor Iconomov	52	—	264	60
Troenu-V.	—	St. Treime	idem	197	840	idem	Alexandru Vulpe	24	Grad 1	480	60
Noa-Pocr.	—	Nasc. M-ceĭ D.	idem	82	395	idem	Gavril Gorelov	—	— 1	—	—
Cichirlich.	—	Sănțiĭ Voevozĭ	idem	225	1499	idem	Vasile Agura	27	— 1	360	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erdecbur	—	Sănțiĭ Voevozĭ	idem	200	857	idem	Grigore Grigorescu	84	— 1	480	60
Dolucchioĭ	—	Sănțiĭ Voevozĭ	idem	227	887	idem	Constantin Hohor	26	— 1	480	60
Caĭraclia	—	St. Treime	idem	102	426	idem	Theodor Careĭșa	45	s. chiș.	240	60
Dermend.	—	Acop. M-ceĭ D.	idem	70	307	idem	Theod. Apostolescu	26	Grad 1	300	60
Babele	—	St. Nicolae	idem	321	1250	idem	Ștefan Jimbriu	59	—	240	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cișme-Var.	—	St. Gheorghe	idem	192	1328	idem	Dimitrie Agura	59	—	960	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Congaz	—	St. Treime	idem	376	1774	idem	Constant. Nicolaef	50	—	283	30
—	—	—	—	—	—	—	Vasile Bălanŭ	30	Grad 1	283	30

Comunelor	Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogoanelor de pămînt ce primesc	Numele și Pronumele Cântărețilov	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogoanelor de pămînt ce primesc	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogoanelor de pămînt ce primesc	Observațiuni
Bolgrad	Titu Șimanschy	Grad 1	240	—	Adam Bobîr	3 cl. p.	240	30	Vlad Bucalovicĭ	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—		
Tabac	—	—	—	—	Sim. Culinschy	—	120	30	Ștefan Bragă	—	120	30	
Caracurt	—	—	—	—	Ilie Grosdev	—	120	20	Andreĭ Ivanov	—	120	20	
—	—	—	—	20	Const. Ivanov	—	120	—	—	—	—	—	
Tașbunar	—	—	—	—	Ión Zagorschy	—	240	30	Dim. Corunoŭ	—	192	30	
Vaisal	—	—	—	—	Nic. Nicolaef	—	144	30	Michail Nicaef	—	96	30	
Banofca	—	—	—	—	Zinov. Bondarof	—	96	30	Ath. Mistislavsc.	—	72	30	
Cont.-Zin.	—	—	—	—	Ión Ciflicli	—	96	30	Filip Cilibițchy	—	60	30	
Enichioĭ	—	—	—	—	Nic. Roznovanu	—	180	30	Petru Machidon.	—	72	30	
Troenu-V.	—	—	—	—	Manoil Morozan	—	108	30	—	—	—	—	
Noa-Pocr.	—	—	—	—	Vasile Pancrati	—	—	—	Th. Ghenovschy	—	—	30	
Cichirlich.	—	—	—	—	Luca Stefanov	—	120	20	Nic. Anastasov	1	120	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	20	Ión Stefanov	—	120	30	
Erdecbur	—	—	—	—	Pet. Papadevca	—	192	30	Vasile Mihailov	—	120	30	
Dolucchioĭ	—	—	—	—	Petre Cotin	4 cl. p.	192	30	Ión Nicolaev	—	120	30	
Caĭraclia	—	—	—	—	Gh. Curteff	—	120	30	Maxim Cucules.	—	120	30	
Dermend.	—	—	—	—	Tăn. Roznovan	—	144	30	Petru Granicĭ	—	120	30	
Babele	—	—	—	—	Alexe Nicodim	—	120	20	Gh. Sorocénu	—	120	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	20	Gh. Șchiopu	—	—	20	
Cișme-Var.	—	—	—	—	Dimitr. Hohor	—	140	20	Nic. Stamatov	—	140	20	
—	—	—	—	20	Gheorghe Agura	—	140	—	—	—	—	—	
Congaz	—	—	—	—	Ilie Tulba	—	90	15	Stef. Andrieș	—	90	15	
—	—	—	—	—	Ión Tulba	—	90	15	Pavel Nicolaef	—	90	15	

PLASSA CAHULO-PRUT

Comunelor	Numărul și numirea Cătunelor saŭ Satel.	Biserica cu hramul	Numĕrul pogoanelor de pămînt ce primesc	Numĕrul Enoriașilor sau a poporanilor: Familii	Suflete	De către cine este întreținută Biserica	Numele și pronumele preoților	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogoanelor de pămînt ce primesc
Cureiŭ	—	St. Gheorghie	128	195	881	de Comună	Vlad. Canevschy	47	s. chiș.	360	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	=	60
Împuțita	—	St. Nicolae	idem	85	357	idem	Ión Vulpe	25	Grad 1	360	60
Bolboca	—	Adorm. M-ceĭ D.	idem	173	771	idem	Alexe Emilianof	31	— 1	333	60
Barta	—	Sănțiĭ Voevozĭ	idem	184	984	idem	Semion Doroff	30	— 1	144	60
Satu-noŭ	—	St. Nicolae	idem	226	959	idem	Andr. Starodubovs.	52	3 cl. p.	300	60
Cartal	—	St. Nicolae	idem	178	807	idem	Ión Buhnea	28	Grad 1	300	60
Caragacĭ	—	St. Nicolae	idem	144	915	idem	Ión Ivanov	25	— 1	360	60
Itolia	—	Ador. M-ceĭ D.	idem	118	563	idem	Ión Lazanovschy	28	— 1	600	60
Hadgiabd.	—	St. Nicolae	idem	229	1104	idem	Theodor Stănescu	28	— 1	480	60
Cișmechioĭ	—	St. Anastasie	idem	288	1507	idem	Eliseiŭ Vețu	52	—	504	30
—	—	—	—	—	—	—	Th. Tutovanu	28	Grad 1	504	30
Frecățeĭ	—	St. Treime	idem	175	925	idem	Const. Doicescu	29	— 1	600	60
Anadol	—	St. Gheorghe	idem	146	681	idem	Gh. Vĕțu	55	—	480	60
Giurgiules.	—	St. Gheorghe	idem	131	551	idem	Ión Calinovicĭ	60	—	240	60
Chislița	—	St. Nicolae	idem	119	596	idem	Andreĭ Țurcan	60	—	240	60
Slobozia	—	Sănțiĭ Voevozĭ	idem	316	1451	idem	Ath. Zama Négra	28	Grad 1	600	30
—	—	—	—	—	—	—	Dim. Sofronénu	26	— 1	600	30
Văleni	—	St. Spiridon	idem	184	819	idem	Manuil Dumbrava	39	gim. 4 c.	480	60
Brânza	—	Sănțiĭ Voevozĭ	idem	138	573	idem	Vasile Vulpe	38	Grad 1	=	60
Colibași	—	Sănțiĭ Voevozĭ	idem	241	630	idem	Dimitr. Tutovanu	30	— 1	240	30
—	—	—	—	—	—	—	Nicolae Vulpe	23	— 1	240	30
Vălcănes.	—	Ador. M-ceĭ D.	idem	412	1853	idem	Macarie Papucŭ	31	— 1	336	30
—	—	—	—	—	—	—	Ioan Diaconov	26	— 1	336	30

Comunelor	Numele și Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogoanelor de pămînt ce primesc	Numele și Pronumele Cântărețilov	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogoanelor de pămînt ce primesc	Numele și Pronumele Paraclisiarchilor	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Leĭ	No. pogoanelor de pămînt ce primesc	Observațiuni
Cureiŭ	—	—	—	—	Const. Nicodim	—	60	—	Const. Botnar	—	60	15	
—	—	—	—	—	Alexe Nicodim	—	60	—	Dimitr. Bălan	—	60	15	
Împuțita	—	—	—	—	Vasile Popovicĭ	—	240	30	Gh. Roznovan	—	120	30	
Bolboca	—	—	—	—	Pant. Emilianoff	4 cl. p.	162	—	Crimia Beladau.	—	87	30	
Barta	—	—	—	—	Vas. Mihăilescu	—	96	30	Nicolae Țurcan	—	60	30	
Satu-noŭ	—	—	—	—	Pavel Starodub.	3 cl. p.	140	30	Const. Epure	—	140	30	
Cartal	—	—	—	—	Ión Buhnea	—	80	30	Haral. Nicodim	—	80	30	
Caragacĭ	—	—	—	—	Gh. Stefanov	—	170	30	Dim. Cazanacli	—	60	30	
Itolia	—	—	—	—	Sava Iconomov	—	144	30	Dim. Negara	—	144	30	
Hadgiabd.	—	—	—	—	Gh. Grâu	—	180	30	Nicol. Spanachi	—	180	30	
Cișmechioĭ	—	—	—	—	Gh. Deneuș	—	240	20	Ión Tutovanu	—	240	20	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Dimitrie Vĕțu	—	93	20	
Frecățeĭ	—	—	—	—	Efstaf Doicescu	—	180	30	Gh. Doicescu	—	180	30	
Anadol	—	—	—	—	Gr. Vrabie	—	120	30	St. Grozav	—	120	30	
Giurgiules.	—	—	—	=	Ión Mărzacov	—	120	30	—	—	—	30	
Chislița	—	—	—	—	Toma Țurcan	—	120	30	Alexe Gore	—	120	15	
Slobozia	—	—	—	—	Petru Piescu	3 cl. s.	180	15	C. Zama-Négra	—	120	15	
—	—	—	—	—	Petru Doicescu	—	180	15	Ión Manolescu	—	120	15	
Văleni	—	—	—	—	Avram Zberea	—	180	30	Manoil Mardar.	—	120	30	
Brânza	—	—	—	—	Vacant	—	—	—	Ión Iatrat	—	—	30	
Colibași	—	—	—	—	Gh. Croitoru	—	132	15	Gh. Vulpe	—	120	15	
—	—	—	—	—	Vas. Tutovanu	—	—	15	Anton Tutovanu	—	—	15	
Vălcănes.	—	—	—	—	Haral. Leovan	—	96	15	Spirid. Muliavin	—	96	15	
—	—	—	—	—	Acs. Rosculev	—	96	15	Ión Leovan	—	96	15	

Se dă citire unei adrese a Prea Sfinţitului Episcop de Roman, cu No. 840, însoţită de 2 marturii, relativă la cererea de călugăriri, şi se trimite la comisiunea de petiţiuni.

Se citesce de asemenea o petiţiune a Domnului G. Ionesccu, însoţită de un esemplar din opera sa intitulată: Colecţiunea tuturor parabolelor Mântuitorului din Evangelii, pentru trebuinţa Clerului Român, prin care petiţiune se rógă sfântului Sinod a da aprobaţiunea sa acestei opere; şi se trimite la comisiunea însărcinată cu cercetarea cărţilor didactice religióse.

La ordinea ḑilei fiind proiectul de regulament, pentru alegerea Archiereilor titulari séŭ locotenenţi, Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de-Jos, ca raportor al comisiunei, dă cetire mai înteiŭ raportului prin care arată că majoritatea comisiunei, compusă din Prea Sfinţiţii Episcopi al Rômnicului şi al Dunărei-de-Jos, a admis proiectul întocmai după cum e redactat; iar Prea Sfinţitul Genadie fost Argeşŭ, în minoritate, a fost în diverginţă de opiniune asupra art. 9, emitând opiniunea ca, în locŭ de 3 candidaţi ce ar întruni majoritatea voturilor sfântului Sinod, spre a se recomanda Guvernului, din care se aprobe pe unul, ast-fel cum se prevede în proiect, să se pună numai 2, după modul alegerei Apostolului Mathias, după căderea lui Iuda din apostolie; apoi dă cetire acestui proiect de regulament.

Mai înainte de a se deschide discuţiunea generală, Prea Sfinţitul Episcop al Argeşului, luând cuvêntul ḑice, între altele, că acest proiect, fiind de o mare importanţă, este necesar, ca mai înainte de a fi pus în discuţiune, sĕ fie bine studiat, şi pentru acest finit propune să se împartă fie cărui membru câte un esemplar spre al studia, şi ast-fel, a se putea pronunçia în cunoscinţă de causă. La acéstă propunere se asociéză şi Prea Sfinţitul Genadie fost Argeşŭ, şi susţinând'-o adauge că ar trebui să se aştepte şi venirea Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Moldovei, precum şi presenţa Domnului Ministru, pentru a fi pus în discuţiune acest proiect de regulament.

Prea Sfinţitul Episcop raportor aderă la propunerea de amânare, cerută de Prea Sfinţiţii preopinenţi, însă cere să se fixeze ḑioa de desbatere a proiectului. In urma óre căror discuţiuni, sfântul Sinod, consultat de Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, decide a se fixa

PLASSA

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numĕrul şi numirea Cătunelor saŭ Satelor	Biserici cu hramul	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Numĕrul enoriaşilor saŭ a poporanilor: Familii	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	Numele şi pronumele preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget Leĭ	No. pogónelor de pămînt ce primesce
Jurăscĭ	—	Sţ. Impĕraţĭ	8½f.	180	635	de Comună	Gheorghe Savin	36	Grad 1	360	4 fĭl.
—	—	Sţ. treĭ Ierachĭ		160	528	idem	Constantin Strat	78	privat	—	—
—	—	—		—	—	—	Petru Tufescu	23	Grad 1	360	—
—	Crăescĭ	St. Nicolae		156	580	idem	Gheorghe Bohociŭ	48	Catec.	360	—
—	—	Sţ. Voevozĭ		140	578	—	Teodor Bobociu	53	privat	360	—
—	Tăplaĭ	Sf. Nicolae		30	152	de Comună	—		—	—	—
Banésa	—	Buna Vestire		103	431	idem	Gheorghe Chiorpec	27	Grad 1	—	—
—	—	Cuv. Parasch.		40	160	idem	Iordachi Fulger	55	privat	—	—
—	—	St. Gheorghe		9	36	—	—		—	—	—
—	Balintesci	Sânt. Gheor.	8½f.	72	341	idem	Ion Póle-lungĭ	46	privat	—	4½f.
—	Ghibarten.	Inalt. D-luĭ		41	154	idem	—		—	—	—
Berescĭ	—	Sf. Gheorghe		80	375	idem	Censtantin Eftimie	49	privat	96	—
—	S.-Berescĭ	St. Voevozĭ		150	478	idem	Theodor Póle-lungĭ	80	privat	—	—
—	—	—		—	—	—	Stefan Bogatu	22	S. Gr 1	96	—
—	Meria	St. Nicolae		60	225	idem	Dimitrie Sărbu	50	privat	96	—
...escĭ	—	St. Gheorghe		149	630	idem	Gheorghe Gadeiu	37	Grad 1	—	—
	—	St. Nicolae		68	292	idem	Vasile Trenchea	25	Grad 1	—	—
	—	St. Nicolae		88	369	idem	Ión Iorga	37	Grad 1	—	—
	Cavadinesc.	Adorm. M. D-luĭ		136	491	idem	Dim. Mâna-Scurtă	74	privat	—	—
	—	—		—	—	—	Gh. Mâna-Scurtă	46	idem	—	—
	—	St. Gheorghe		122	432	idem	—		—	—	—
	Comănescĭ	St. Voevozĭ		80	309	idem	Ión Hagiu	24	Grad 1	—	—
	Grăpenij	Cuv. Parasch.	8½f.	29	112	idem	—		—	—	—
	Raginenii	Sţ. Voevozĭ		135	506	idem	Michail Stratulat	70	privat	—	—
...escĭ	—	Ador. M. D-luĭ		160	540	idem	—	—	—	—	—
	Ghiréсса	St. Gheorghe	8½f	36	160	—	—	—	—	—	—
	Mânzătes.	St. Nicolae	—	78	312	—	—	—	—	—	—
...anĭĭ	—	Sţ. Voevozĭ	—	171	852	de Comuna	Constantin Leu	23	Grad 1	—	—
	—	St. Dimitrie	—	53	200	idem	Ión Zogravu	44	privat	—	—
	Şipenĭĭ	St. Gheorghe	4 fĭl.	106	500	idem	Stefan Sirianu	75	privat	—	4fĭl.
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Se dă citire unei adrese a Prea Sfinţitului Episcop de Roman, cu No. 840, însoţită de 2 marturiĭ, relativă la cererea de călugăririĭ, şi se trimite la comisiunea de petiţiunĭ.

Se citesce de asemenea o petiţiune a Domnuluĭ G. Ionescu, însoţită de un esemplar din opera sa intitulată: Colecţiunea tuturor parabolelor Mântuitoruluĭ din Evangeliĭ, pentru trebuinţa Cleruluĭ Român, prin care petiţiune se rógă sfântuluĭ Sinod a da aprobaţiunea sa acesteĭ opere; şi se trimite la comisiunea însărcinată cu cercetarea cărţilor didactice religióse.

La ordinea ḑileĭ fiind proiectul de regulament, pentru alegerea Archiereilor titularĭ seŭ locotenenţĭ, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, ca raportor al comisiuneĭ, dă cetire maĭ întêiu raportuluĭ prin care arată că majoritatea comisiuneĭ, compusă din Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Rômniculuĭ şi al Dunăreĭ-de-Jos, a admis proiectul întocmaĭ după cum e redactat; iar Prea Sfinţitul Genadie fost Argeşŭ, în minoritate, a fost în diverginţă de opiniune asupra art. 9, emitând opiniunea ca, în locŭ de 3 candidaţĭ ce ar întruni majoritatea voturilor sfântuluĭ Sinod, spre a se recomanda Guvernuluĭ, din care sĕ aprobe pe unul, ast-fel cum sĕ prevede în proiect, să se pună numaĭ 2, dupĕ modul alegereĭ Apostoluluĭ Mathias, dupĕ căderea luĭ Iuda din apostolie; apoĭ dă cetire acestuĭ proiect de regulament.

Maĭ înainte de a se deschide discuţiunea generală, Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, luând cuvêntul ḑice, între altele, că acest proiect, fiind de o mare importanţă, este necesar, ca maĭ înainte de a fi pus în discuţiune, sĕ fie bine studiat, şi pentru acest finit propune să se împartă fie căruĭ membru câte un esemplar spre al studia, şi ast-fel, a se putea pronunçia în cunoscinţă de causă. La acéstă propunere se asociéză şi Prea Sfinţitul Genadie fost Argeşŭ, şi susţinând'-o adauge că ar trebui să se aştepte şi venirea Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ, precum şi presenţa Domnuluĭ Ministru, pentru a fi pus în discuţiune acest proiect de regulament.

Prea Sfinţitul Episcop raportor aderă la propunerea de amânare, cerută de Prea Sfinţiţiĭ preopinenţĭ, însă cere să se fixeze ḑioa de desbatere a proiectuluĭ. In urma óre căror discuţiunĭ, sfântul Sinod, consultat de Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, decide a se fixa

PLASSA

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numĕrul şi numirea Cătunelor saŭ Sate	Biserica cu hramul	No. pogónelor de pămînt ce posede	Numerul enoriaşilor saŭ a poporanilor: Familii	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	Numele şi pronumele preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget Lei	No. pogónelor de [illegible]
2. C. Jorăscĭ	—	Sf. Imperaţi	9½ f.	180	635	de Comună	Gheorghe Savin	36	Grad 1	360	4 fal.
—	—	Sf. treĭ Ierachĭ		160	528	idem	Constantin Strat	78	privat	—	—
—	—			—	—	—	Petru Tufescu	23	Grad 1	360	—
—	Crăescĭ	St. Nicolae		156	580	idem	Gheorghe Bohociŭ	48	Catec.	360	—
—	—	Sf. Voevozĭ		140	578	—	Teodor Bohociŭ	53	privat	360	—
—	Tăplaĭ	Sf. Nicolae		30	152	de Comună	—		—	—	—
3. C. Banésa	—	Buna Vestire		103	431	idem	Gheorghe Chiorpec	27	Grad 1	—	—
—	—	Cuv. Parasch.		40	160	idem	Iordachi Fulger	55	privat	—	—
—	—	St. Gheorghe		9	36	—	—		—	—	—
—	Ba'lintescĭ	Sânt. Gheor.	8½ f.	72	341	idem	Ión Póle-lungĭ	46	privat	—	4½
—	Ghibarţen.	Inalt D-luĭ		41	154	idem	—		—	—	—
[illegible] T.-Berescĭ	—	Sf. Gheorghe		80	375	idem	Censtantin Eftimie	49	privat	96	—
—	S.-Berescĭ	Sf. Voevozĭ		150	478	idem	Theodor Póle-lungĭ	80	privat	—	—
—	—			—	—	—	Stefan Bogatu	22	S. Gr 1	96	—
—	Meria	St. Nicolae		60	225	idem	Dimitrie Sărbu	50	privat	96	—
[illegible]escĭ	—	St. Gheorghe		149	630	idem	Gheorghe Gadeiŭ	37	Grad 1	—	—
—	—	St. Nicolae		68	292	idem	Vasile Trenchea	25	Grad 1	—	—
—	—	St. Nicolae		88	369	idem	Ión Iorga	37	Grad 1	—	—
—	Cavadinea	Adorm. M. D-luĭ		136	491	idem	Dim. Mâna-Scurtă	74	privat	—	—
—	—			—	—	—	Gh. Mâna-Scurtă	46	idem	—	—
—	—	St. Gheorghe		122	432	idem	—		—	—	—
—	Comănescĭ	Sf. Voevozĭ		80	309	idem	Ión Hagiu	24	Grad 1	—	—
—	Grăpeniĭ	Cuv. Parasch.	8½ f.	29	112	idem	—		—	—	—
—	Rugineniĭ	Sf. Voevozĭ		135	506	idem	Michail Stratulat	70	privat	—	—
6. Lupescĭĭ	—	Ador. M. D-luĭ		160	540	idem	—	—	—	—	—
—	Ghiréşca	St. Gheorghe	8½ f	36	160	—	—	—	—	—	—
—	Manzătes.	St. Nicolae	—	78	312	—	—	—	—	—	—
7. Fuşcaniĭ	—	Sf. Voevozĭ	—	171	852	de Comuna	Constantin Leu	23	Grad [illegible]	—	—
—	—	St. Dimitrie	—	53	200	idem	Ión Zugravu	44	privat	—	—
—	Sipeniĭ	St. Gheorghe	4 fă.	106	500	idem	Stefan Siriann	75	privat	—	4[illegible]

tare la art. 36, din regulamentul de procedură in materiĭ de judecată bisericéscă.

« Termenul de 15 ḑile se socotesçe de la ḑioa înmânăreĭ decisiu-« neĭ Episcopuluĭ Eparchiot, dovedită prin însemnarea acesteĭ date « chiar în copiea sentinţeĭ lăsate împricinatuluĭ, pēnĕ la ḑioa în « care apelul va fi priimit în Cancelria Mitropolituluĭ Primat, ca « preşedinte al sfântuluĭ Sinod. Ḑioa în care se înmânéză sentinţa şi « ḑioa în care se priimesce apelul nu se socotesce în numĕrul de « 15 ḑile »

In urma acestora, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos face o propunere că acéstă interpretare a art. 36, dată de Domnul Ministru, fiind necesar a se face cunoscut tuturor in genere, sfântul Sinod să miḑlocéscă la Domnul Ministru a face să se publice prin *Monitorul Oficial*, spre cunoscinţa generală. Prea Sfinţitul Genadie fost Argeşŭ propune a se înfiinţa, în Cancelaria Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat, ca Peşedinte al sfântuluĭ Sinod, un registru special, pentru înregistrarea apelărilor clericilor către Sinod. Aceste propunerĭ se priimesc de sfântul Sinod. Puindu-se apoĭ la vot conclusiunea raportuluĭ, relativ la apelul preotuluĭ Michail Gheorghianu Iconomu, se admite de sfântul Sinod, rămênĕnd, prin urmare, a se îndeplini de Cancelaria sfântuluĭ Sinod lucrările cuvenite, conform prescripţiunilor regulamentuluĭ de procedură în materiĭ de judecată bisericéscă.

Dupĕ acésta, luând cuvêntul Domnul Ministru face cunoscut, că propunerea votată de sfântul Sinod din sesiunea trecută şi comunicată ministeriuluĭ, relativă la modificarea unor articole din regulamentul interior al sfântuluĭ Sinod, privitor la personalul Cancelarieĭ, supunĕnd'o Consiliuluĭ de Ministri s'aŭ decis a se maĭ adăoga un secretar, care sĕ fie din Cler şi recomandat de Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte; că acea decisiune este supusă la aprobarea Măriei Sale Domnitoruluĭ, şi se speră a fi aprobată de Măria Sa chiar în acéstă sesiune; iar cât pentru retribuţiunea acestuĭ amploiatŭ rĕmâne a se prevedea în budgetul rectificativ. Sfântul Sinod iea actŭ de acésta.

In urma acesteĭ comunicărĭ, Prea Sfinţitul Ganadie fost Argeşu, adresându-se la Domnul Ministru, esprimă dorinţa de a se adăoga încă 2 scriitorĭ de care se simte trebuinţă la Cancelaria sfântului

ḑioa de 4 Noembrie viitor, când se va pune în desbatere proiectul în cestiune.

Apoĭ Prea Sfinţitul Archiereŭ Policarp Bârlădénul, raportorul comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă cetire raportuluĭ relativ la apelul preotuluĭ Michail Gheorghianu Iconomu, din Eparchia Sfinteĭ Mitropolii a Moldoveĭ, prin care supune cunoscinţeĭ sfântuluĭ Sinod că, observênd în casul de faţă ne îndeplinirea prescripţiunilor art. 45, 47 şi 48, din regulamentul de procedură în materiĭ de judecată bisericéscă, şi ast-fel, găsindu-se în neposibilitate de a'şĭ esprima vre o opiniune, în privinţa apeluluĭ în cestiune, se mărgineşte numaĭ în a ruga pe sfântul Sinod, să bine voiască a lua mĕsurĭ pentru îndeplinirea prescripţiunilor regulamentelor sale.

Luând cuvêntul Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos şi dând maĭ multe esplicărĭ, în sprijinul conclusiuneĭ raportuluĭ, arată lacunele din acéstă lucrare, şi care lucrare trebuia a se face în intervalul sesiunilor, de către Directorul Cancelarieĭ sfântuluĭ Sinod, conform menţionatelor articole din regulament, şi citeşte articolul relativ la cas. Prea Sfinţitul raportor, luând cuvêntul spre a da esplicaţiunĭ, relateză că înmânarea sentinţeĭ de catherisire, dată preotuluĭ condamnat, pórtă data de 10 Iuniŭ, şi apelul sĕŭ data de 12 aceiaşĭ lună, şi prin urmare, de şi data înregistrăreĭ primireĭ apeluluĭ este din 26, totuşĭ apelul sĕŭ trebue a se considera înăuntrul termenuluĭ de 15 ḑile, prevĕḑut de regulament, şi prin urmare, Prea Sfinţia sa îl crede valabil.

Urmeză o lungă discuţiune asupra cestiuneĭ, dacă trebue a se considera data apelantuluĭ, de la priimireĭ sĕu de când apelantul a scris apelul sĕŭ, pentru a putea fi valabil.

După maĭ multe opiniunĭ, emise de către maĭ mulţĭ din Prea Sfinţiţiĭ preopinenţĭ, carĭ susţin uniĭ pro şi alţiĭ contra, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, făcênd apel la Domnul Ministru, ca jurisconsult, îl rógă să bine voiască a'şĭ da părerea Domnieĭ sale în casul de faţă. Domnul Ministru, luând cuvêntul şi dând maĭ multe esplicaţiunĭ, prin care arată cum se urméză în asemenea casurĭ la curţile şi tribunalele civile, declară că apelul în discuţiune Domnia sa îl găseşte valabil, şi, pentru a se evita pe viitor orĭ ce confusiune de acéstă natură, formuleză următórea esplicaţiune, ca interpre-

Sinod. Se asociéză la acésta şi Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, motivênd chiar ocasiunea de astă-ḑĭ cu proiectul de regulament, pentru alegerea Archiereilor ce s'a cerut de sfântul Sinod a se transcrie în maĭ multe esemplare pentru membriĭ sěĭ. Domnul Ministru rěspunde că acésta, fiind o simplă cestiune de budgetŭ, se póte îndeplini maĭ cu lesnire.

Sulevându se apoĭ cestiunea în privinţa luminărilor de céră şi a dispositiunilor luate de sfântul Sinod în şedinţa precedentă, Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Argeşuluĭ şi al Dunăreĭ-de-Jos, adresându se la Domnul Ministru şi espunênd acea dispositiune, îl rógă să bine voiască a face, ca Circulara în cestiunea luminarilor să se publice şi prin *Monitorul Oficial*. Prea Sfinţitul Episcop al Rîmnicnluĭ, vorbind tot în cestiunea luminărilor, face de asemenea rugăminte Domnuluĭ Ministru, ca să bine-voiască a da ordine tuturor Primarilor din ţară, pentru a se pune în aplicaţiune acea Circulară, puinduli-se în vedere tot-d'o-dată şi regulamentul Primărieĭ Capitaleĭ, în privinţa luminărilor de céră, pentru cuvêntul că, pe când s'a elaboratŭ acel regulament, se fabricau asemenea luminărĭ numaĭ în Bucurescĭ, iar acum se fabrică în maĭ multe oraşe. Domnul Ministru promite a satisface la ambele solicitărĭ ale Prea Sfinţiţilor Episcopĭ de Argeşŭ şi de Rîmnicŭ.

Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa la orele 2 dupe amiaḑă, anunçând pe cea viitóre pentru Sâmbătă, 2 Noembrie.

Preşedinte: **Athanasie Rîmnicu.**

Secretar: **Iosif Huşiu.**

Sumarul şedinţeĭ din 2 Noembrie 1874.

Şedinţa se deschide la orele 12, sub preşedinţa Prea Sfinţituluĭ Episcoop al Rîmniculuĭ şi nouluĭ Severin. La apelul nominal respund 12 presenţĭ, 3 fiind absenţĭ. Urméză numele în lista apeluluĭ nominal.

Se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente, asupra căruia, luând cuvêntul, Prea Sfinţitul Episcop al Eparchieĭ Dunărea-de-Jos cere a se face următórele rectificărĭ: I-iŭ, a se suprima din procesul verval cele ḑise de Domnul Director al Cancelarieĭ sfântuluĭ Sinod, în

costiunea apeluluĭ ce s'a tratatŭ în şedinţa precedentă, considerându-se ca vorbirĭ particulare şi carĭ, prin urmare, nu trebuescŭ a fi trecute în procesul verbal; şi al II-lea, a se trece în sumar propunerea Prea Sfinţituluĭ Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, din şedinţa precedentă, relativă la înfiinţarea unuĭ registru special, în Cancelaria Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat, ca Preşedinte al sfântuluĭ Sinod, în care să se înregistreze apelurile clericilor către sfântul Sinod, fiind omisă acéstă propunere. Puindu-se la vot sumarul şedinţeĭ precedente cu aceste rectificărĭ se aprobă de sfântul Sinod.

Prea Sfinţitul Preşedinte anunţă că la ordinea ḑileĭ este proiectul de regulament, pentru disciplina preoţilorŭ ostăşieştĭ. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos propune a se amâna punerea în discuţiune a acestuĭ proiectŭ, pênĕ la venirea Domnuluĭ Ministru; iar pênĕ atuncĭ a se lua în desbatere un raport al Comisiuneĭ de petiţiunĭ. Sf. Sinod, consultat de Prea Sfinţitul Preşedinte, primesce propunerea de intervertire a ordineĭ de ḑi. Prea Sfinţitul Archiereŭ Policarp, raportorul Comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă cetire raportuluĭ asupra petiţiuneĭ unuĭ cetăţianŭ, din Comuna Huşĭ, anume Ieremia Darie, al căruia unicŭ fiŭ s'a luat în armată de pe banga Seminarială, prin care raportŭ Comisiunea opinează ca sfântul Sinod să miḑlocéscă la Domnul Ministru al Cultelor, ca Domnia sa, ţinênd compt de infirmitatea petiţionaruluĭ şi de lege, să bine-voiască a interveni la autorităţile competente, spre a libera din armată pe seminaristul Stefan Darie, fiiul petiţionaruluĭ.

In urma uneĭ lungĭ discuţiunĭ, la care iaŭ parte Prea Sfinţitul Preşedinte, Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Argeşuluĭ, al Dunareĭ-de-Jos, al Romanuluĭ, precum şi Prea Sfinţiţiĭ Archiereĭ Genadie fost Argeşŭ şi Ieronim Sevastis, carĭ susţin liberarea din armată a seminaristuluĭ Darie, în temeiul legeĭ de recrutaţie art. 36, aliniatul 4, care scuteşte pe seminariştĭ. Prea Sfinţitul Preşedinte pune la vot conclusiunea raportuluĭ care se primesce de sfântul Sinod în unanimitate.

In urma acestora, luând cuvêntul, Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ vorbeşte asupra necesităţeĭ şi opurtunităţeĭ de a se forma un proiect de regulament, prin care să se reguleze titlurile onorifice ce să daŭ de autorităţile biserieeştĭ preoţilorŭ, atat din tagma monachală, cât şi laică, şi depune la biuroŭ o propu-

la cererea de călugăririĭ, şi se trimite la Comisiunea de petiţiunĭ.

Prea Sfinţitul Preşedinte anunţă apoĭ că la ordinea ḑileĭ sunt 2 proiecte de regulament, I-iŭ, proiectul de regulament pentru alegerea Archiereilor titularĭ séŭ locotenenţĭ, şi al II-lea, proiectul pentru posiţiunea preoţilor ostăşieştĭ.

Luând cuvêntul, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos propune a se amâna punerea în discuţiune a acestor două proiecte, pentru şedinţa de mâine, pentru a fi de faţă şi Domnul Ministru, şi tot de odată a se anunça de către biuroŭ, atât Inalt Prea Sfinţiţilor Mitropolițĭ, cum şi Domnuluĭ Ministru, proiectele ce sunt înscrise ordinea ḑileĭ în şedinţa de mâine.

Acéstă propunere se primesce de sfântul Sinod. Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa, anunçiând pe cea viitóre pentru mâine, 5 Noembrie.

Preşedinte: **Kalinic Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar: **Iosif Huşiŭ.**

Sumarul şedinţiĭ din 5 Noembrie, 1874.

Şedinţa se deschide la orele $12^{1}/_{2}$, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ. La apelul nominal rĕspund presenţĭ 13, fiind absenţĭ 2. Urméză numele în lista apeluluĭ nominal. Se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente şi se aprobă fără modificare.

La ordinea ḑileĭ fiind proiectul de regulament pentru alegerea Archiereilor titularĭ séŭ locotenenţĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte propune a se amâna punerea în discuţiune a acestuĭ proiect, pentru al studia şi pentru a fi present şi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat. Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ aderă la propunerea de amânare, însă esprimă dorinţa a nu se temporisa mult timp presenţa Inalt Prea Sfinţiţilor Mitropolițĭ, pentru ca sfântul Sinod să se pótă ocupa cât maĭ ne întârḑiat de acéstă importantă cestiune, şi la cas de a nu putea veni Inalt prea Sfinţiile lorŭ, sfântul Sinod, comform legeĭ, să se ocupe de acéstă lucrare. Domnul Ministru emite părerea ca, în consideraţiea vêrsteĭ şi a posiţiuneĭ Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat, să se aştepte presenţa Inalt Prea Sfinţieĭ sele, ca o datorinţă de politeţă, fără însă a se lua de teo-

ne'e în acest sens, subsemnată de Prea Sfinţia sa, ca propunător, şi de Prea Sfinţiţiĭ Archiereĭ Calist Stratonichias şi Iosif Sevastias. Susţine acéstă propunere Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos. Sfântul Sinod, priimind'o, decide a se alege o Comisiune, care să formeze un proiect de regulament conform propunereĭ. Procedându-se la alegerea acesteĭ Comisiunĭ prin bilete, se constată că majoritatea voturilor aŭ întrunit Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Argeşuluĭ, al Romanuluĭ şi Prea Sfinţitul Archereŭ Genadie fost Argeşŭ.

Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa, anunţând pe cea viitóre pentru lunĭ, la 4 ale curenteĭ.

Preşedinte: **Athanasie Romnicu.**

Secretar: **Iosif Huşiu**

Sumarul şedinţeĭ din 4 Noembrie, 1874.

Şedinţa se deschide la orele 12, sub preşedinţa Prea Sfinţituluĭ Episcop al Rômniculuĭ şi nouluĭ Severin. La apelul nominal răspund 13 presenţĭ, absenţĭ fiind doĭ. Se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente. Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, luând cuvêntul asupra sumaruluĭ, observă că ḑicerile cuprinse în sumar că Prea Sfinţitul Preşedinte a luat parte la discuţiune, nu 'şĭ ar avea locul, de óre-ce Preşedintele, ḑice Prea Sfinţia Sa, nu póte vorbi de la biuroŭ; ci numaĭ a da esplicaţiunĭ, seŭ a se coborî de la biuroŭ vroind a vorbi în vre-o cestiune. Prea Sfinţitul Episcop al Buzăuluĭ, ca secretar, întrerumpênd, ḑice, că acésta nu se prevede în regulament.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, rógă pe Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ să nu stăruéscă în acéstă părere a Prea Sfinţieĭ sele, ca adică, Preşedintele să nu pótă vorbi de la biuroŭ, nefiind acéstă restricţiune nicĭ în regulament.

Ne maĭ cerênd niminea cuvêntul, Prea Sfinţitul Preşedinte pune la votŭ maĭ întâiŭ sumarul, cu observaţiunile [illegible] Sfinţituluĭ Archiereŭ Genadie, şi nu se priimeşte. A[illegible] cum e redactat şi se admite de sfânt[illegible]

Se dă cetire apoĭ [illegible]

luĭ şi Nou[illegible]

pentru Joï şi, neadmitêndu se, rămêne admisă a doa propunere, aceea adică, ca proiectul in cestiune să se ajurneze pênă lunï, 11 viitor, când atuncï se va pune în discuţiune.

Se sulevă apoï cestiunea jurămêntuluï preoţilor, rĕmasă neresolvată în una din şedinţele trecute. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreï-de Jos relateză cele ce s'aŭ urmat în acest cas, în una din şedinţele precedente, şi decisiunea ce s'aŭ fost luat atuncï de a se astepta presenţa Domnuluï Ministru, pentru a se lua de sfântul Sinod o decisiune, asupra comunicăreï ce face Domniea sa în acest cas; şi se decide a se amâna şi acéstă cestiune, până va fi present şi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat.

După acésta, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, cu învoirea sfântuluï Sinod, ridică şedinţa, anunçiând pe cea viitóre pentru a doa ḑi Mercurï, la 6 ale curenteï, când la ordinea ḑileï va fi proiectul pentru posiţiunea preoţilor ostăşieştï.

Preşedinte: **Kalinic Mitropolitul Moldovei.**

Secretar. **Iosif Huşiu.**

Sumarul şedinţeĭ din 6 Noembrie, 1874.

Şedinţa se deschide la orele 12, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluï Mitropolit al Moldoveï şi Suceveï. La apelul nominal rĕspund presenţï 14 membri, fiind absent unul. Urmeză numele în lista apeluluï nominal.

Se dă cetire sumaruluï şedinţeï precedente şi, puindu-se la vot, se aprobă fără modificare.

La ordinea ḑileï fiind proiectul de regulament pentru posiţiunea preoţilor ostăşieştï, Prea Sfinţitul Episcop al Rômnicululuï — noul Severin, car aportor, dă cetire maï ântêiŭ raportuluï prin care arată că comisiunea, compusă din Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreï-de-Jos, Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ şi Prea Sfinţia sa, ca raportor, elaborând acest proiect s'a admis de comisiune în unanimitate, şi apoï dă cetire proiectuluï de regulament. Deschidêndu-se discuţiunea generală, iea cuvêntul Prea Sfinţitul Archiereu Iosif Sevastias şi esprimă dorinţa a se prevedea în acest proiect óre-care calităţï sciinţifice, pentru preoţiï ce vo[illegible]a asemenea posturï.

rie, după cum s'aŭ ḑis de Prea Sfinţiţiĭ Preopinenţĭ, că adică, sfântul Sinod să nu pótă lucra în absenţa Inalt Prea Sfinţieĭ sele. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos priimeşte opiniunile emise, de a se maĭ amâna punerea în discuţiune a acestuĭ proiectŭ, însă, fiind că a fost deja de maĭ multe orĭ înscris la ordinea ḑileĭ şi tot-d'a-una amânat, cere a se fixa o ḑi în care să se discute; căcĭ tot amânêndu-l la nefinit şi fără cuvinte plausibile, s'ar atinge chiar legea de reorganisare a Bisericeĭ, unde se prevede cum să se urmeze, în casurile de absenţă ale Inalt Prea Sfinţiţilor Mitropoliţĭ, şi repetă propunerea de a se fixa o ḑi, invocând între alte argumente şi acésta, că sfântul Sinod, ne avênd alte lucrărĭ importante, se pierde timpul zadarnic,—ceea ce póte fi în desavantagiul instituţiuneĭ sfântuluĭ Sinod. La aceste ḑise de Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, se uneşte şi Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ, şi susţine propunerea de a se fixa o ḑi pentru desbaterea proiectuluĭ în cestiune. Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte declară că nu va putea participa la acéstă lucrare, fără presenţa şi a Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat, şi, fiind că Inalt Prea Sfinţia sa se află bolnav, nu se póte a se fixa ḑioa. Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Dunăreĭ-de-Jos şi al Rômniculuĭ, susţinênd din noŭ propunerile făcute de Prea Sfinţiile lor, şi pentru cuvêntul a nu se depărta de lege, propun ḑioa de Joĭ, 7 ale curenteĭ.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ vorbeşte în sensul că trebue a se amâna discuţiunea proiectuluĭ în cestiune, pentru respect către persóna Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat; însă, fiind că Inalt Prea Sfinţia sa este bolnav şi nu se póte şti când va putea veni să iea parte la lucrările sfântuluĭ Sinod, propune a se amâna acéstă cestiune, pênă când sănătatea Inalt Prea Sfinţieĭ sele va fi restabilită.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte propune ḑioa de Lunĭ, 11 ale curenteĭ. Iea cuvêntul Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ şi susţine propunerea de amânare, pentru respect către persóna Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat şi pentru casul de bólă, însă acéstă amânare nu în mod indefinit, şi priimeşte propunerea de amânare pentru Lunĭ; iar pênă atuncĭ sfântul Sinod să se ocupe cu alte proiecte ce maĭ sunt a se lucra. In urmarea maĭ multor discuţiunĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte pune la vot propunerea de amânare

prin Ministerul Cultelor, după cum se ḑice în proiect, să se ḑică că asemenea cererĭ să se facă prin Ministerul de Resbel, pentru scurtarea formeĭ; cât pentru cuvintele de «preot Ostăşesc» se uneşte cu propunerea Prea Sfinţitului Episcop al Argeşuluĭ, şi cere a se ḑice «preot al osteĭ» ĭar nu «Ostăşesc.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte dă óre-carĭ deslușirĭ, asupra moduluĭ cum s'aŭ urmat pênĕ acum în asemenea cestiune, adică, că cererea de preot pentru armată se făcea prin Ministerul Cultelor. In urma óre-căror discuţiunĭ, la carĭ ieaŭ parte Prea Sfinţitul raportor, Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Argeşuluĭ şi al Dunăreĭ-de-Jos, şi Prea Sfinţitul Archereŭ Genadie fost Argeşŭ, se admite cuvêntul de «preot pentru armată, în loc de» preot Ostăşesc. Se pune apoĭ la vot art. 1 şi se admite cu modificările următórele: I-iŭ, a se ḑice preot pentru armată, în loc de preot ostăşiesc, şi al II-lea. a se face cererea prin Ministerul Cultelor.

Se dă cetire art. II-lea. La acest articol Prea Sfinţitul Archereŭ Genadie fost Argeşŭ cere a se schimba tóte cuvintele unde se ḑice preot Ostăşiesc, şi a se înlocui cu acele admise deja «de preot de armată. Prea Sfinţitul Episcop al Romanuluĭ propune a se suprima cuvintele din acest articol, unde se ḑice «a se adresa la alt Chiriarch pentru cererea de preot» pentru cuvêntul că fie care Episcop va avea în Eparchia sa un asemenea. Prea Sfinţitul raportor dă esplicaţiĭ că acésta e necesar, fiind că se póte întâmpla Eparchiĭ unde se nu se găséscă asemenea preoţĭ, şi menţine cuvintele din articol. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, susţinênd redacţiunea articoluluĭ în discuţiune, relatéză că chiar la Prea Sfinţia sa s'a întâmplat casul de a nu avea un asemenea preot, şi a trebuit să se adreseze la Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ spre a cere un preot, şi prin urmare, e necesar a se admite acest aliniat. — Prea Sfinţitul Archiereŭ Iosif Sevastias propune ca preoţiĭ din armată să aibă titlurĭ şciinţifice, pentru cuvintele că aceştĭ preoţĭ, fiind tot-d'a-una în contact, atât cu persone luminate, cum şi ómenĭ ignoranţĭ, trebue se fie apţĭ a satisface la tóte întrebările ce li s'ar adresa, atât de către uniĭ, cum şi de către alţiĭ, şi depune la biuroŭ următorul amendament: la cas de lo[illegible] de preot în armată, să se caute din ceĭ ce aŭ săvêrşit v[illegible]de seminariŭ.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, întrerupênd, observă că aceste dorinţĭ, neavêndu-şĭ loc în discuţiunea generală, rămâne a le esprima la discuţiunea pe articole; iar acum să se mărginéscă în discuţiunea generală.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, luând cuvêntul în cestiune de regulament, cere a se lua în consideraţie acest proiect, însă, neavênd cunoştinţă de conţinutul sĕŭ, îşĭ reservă dreptul de a vorbi la votarea pe articole.—Puindu se la vot luarea în consideraţie se priimeşte. Se dă cetire art. I.

Prea Sfintitul Episcop al Romanuluĭ propune a se admite în acest articol modul de procedură, care s'a urmat tot-d'a-una, acela adică, ca, pentru cererĭ de preoţĭ la armată, Ministrul de Resbel să se adreseze la Ministrul de Culte. Prea Sfinţia sa Episcopul Dunăreĭ-de-Jos rĕspunde că acésta priveşte pe Domniĭ Miniştri. Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, vorbind asupra redacţiuneĭ articoluluĭ, propune a se ḑice, în locŭ de «*preot ostăşiesc*» *preot pentru oste*, ca nu prin cuvêntul «ostăşiesc» sĕ dea a se înţelege că aceştĭ preoţĭ ar avea óre carĭ privilegiurĭ. Susţine acéstă propunere şi Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, luând cuvêntul, espune că aceste obiecţiunĭ s'aŭ ridicat şi în comisiune, însă, fiind că aci sĕ tratéză de preoţi carĭ aŭ a fi la diferite corpurĭ de armată, comisiunea a admis acest cuvênt generic, şi stărue a se menţine cuvêntul de « preot ostăşiesc, fiind şi termen bisericesc. Reluând cuvêntul Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, şi arătênd din noŭ argumentele în susţinerea propunereĭ Prea Sfinţieĭ séle, insistă a se înlocui cuvintele de «preot ostăşiesc» prin acele de «preot al ósteĭ» seŭ preot la oştire. Combate acéstă propunere Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de Jos, cu cuvintele că trebue a fi conduşĭ de logica limbeĭ în privinţa sensuluĭ cuvintelor, şi atuncĭ vor lipsi temerile de carĭ sunt preocupaţĭ Prea Sfinţiţiĭ preopinenţĭ, şi stărue în a menţine cuvintele dupĕ cum sunt redactate de comisiune. Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ iea cuvêntul pentru a treea óră, cu învoirea sfântu[illegible]Sinod, şi insistă a se priimi cuvintele de «preot la óste» toc[illegible]u resonul de a fi logic.

Prea S[illegible]rchiereŭ Ieronim Sevastis este de părere ca, cererea de pr[illegible]rmată ce este să se facă la Ministerul de Resbel

permanenţă, şi că nu póte fi strĕmutare aşa de grabnică în cât el să nu aibă timpŭ a şi le procura permutându-se dintr'un oraşŭ în altul, şi specificând anume actele ce preotul trebue să posede, susţin redacţiunea Comisiunei. Ne mai cerând nimenea cuvêntul se pune la vot art. 4 şi se adoptă fără modificare. La art. 5 Prea Sfinţitul Episcop al Argeşului dă desluşirĭ, pentru ce a cerutŭ modificarea cuvêntuluĭ « preot Ostăşecŭ în » preot de armată, şi puindu-se apoĭ la vot se adoptă fără modificare. Se citeşte art. 6, asupra acestuĭ articol Prea Sfinţitul Archiereŭ Ieronim Sevastis luând cuvêntul aminteşte că, decă s'a stabilit o dată a se face cererea de preot în armată prin Ministerul Cultelor, trebue prin urmare a fi consecinţĭ şi a se ḑice întoţĭ articoliĭ » prin Ministerul de Culte. In urmarea uneĭ lungĭ discuţiunĭ, la care iau parte Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, Prea Sfinţiţiĭ Epscopĭ al Dunăreĭ-de Jos şi Prea Sfinţitul raportor, se admite următorea modificare : în loc de cuvintele : se va denuncia Ministeruluĭ de Resbel prin Ministerul Cultelor, să se ḑică : va cere prin Ministerul Cultelor destituirea. Puindu-se apoĭ la vot art. 6 cu acéstă modificare se adoptă.

Se dă citire art. 7 şi 8 cel de pe urmă şi se adoptă fără modificare. Puindu-se apoĭ la vot proiectul în total să priimesce în unanimitate.

După acesta Prea Sfinţitul Archiereŭ Policarp, raportor al Comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă cetire raportuluĭ relativ la apelul ce face la sfântul Sinod, preotul Ioan Lohan Iconom, din Eparchia Sfinteĭ Mitropoliĭ a Moldoveĭ, prin care raport arată că, observând în acéstă lucrare ne îndeplinirea prescripţiunilor art. 45, 47 şi 48, din regulamentul de procedură în materiĭ de judecată bisericéscă, şi astfel neputênd intra în fondul cestiuneĭ, se mărgineşte în a ruga pe sfântul Sinod sĕ facă a se îndeplini maĭ întêiŭ prescripţiunile articolelor maĭ sus citate.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, cerênd cuvêntul în susţinerea conclusiuneĭ raportuluĭ, găseşte că comisiunea nu póte intra în fondul cestiuneĭ pentru motiviĭ arătaţĭ în raport şi se uneşte cu opiniunea comisiuneĭ.

Puindu-se la vot conclusiunea raportuluĭ se admite de sfântul Sinod.

Se dă cetire apoĭ raportuluĭ Comisiunĭ de petiţiunĭ asupra a două

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos se uneşte în principiŭ cu Prea Sfinţitul Archiereŭ Iosif Sevastias, ca adecă să fie toţĭ preoţiĭ învĕţaţĭ sciind rolul ce are preotul în armată, însă comisiunea temendu-se ca nu cum-va puind aceste condiţiĭ să aducă greutăţĭ, şi ast-fel să facă regulamentul imposibil din lipsa unor asemenea preoţĭ, de aceia a lăsat la apreciarea Episcopuluĭ Eparchiotu alegerea preotuluĭ ce'l va găsi maĭ meritabil pentru asemenea misiune, şi rogă pe Prea Sfinţitul preopinent de a nu cere maĭ mult de cât se prevede în regulament. Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, avênd în vedere greutăţile serviciuluĭ ce are preotul în armată, se uneşte cu Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de Jos şi susţine articolul cum e redactat de comisiune. Ne maĭ cerând nimenea cuvêntul să trimite amendamentul Prea Sfinţituluĭ Archireŭ Iosif la comisiune care declară că nu'l primesce. Se pune la vot amendamentul şi se respinge de sfântul Sinod. Puindu-se apoĭ la vot art. 2 după cum e redactat se adoptă fără modificare.

Se da cetire art. 3. Cere cuvêntul Prea Sfinţitul Archiereŭ Ieronim Sevastis, pentru a întreba care cuvênt s'au adoptat acel de « preotŭ Ostăşescŭ, seŭ preot de armată, fiind-că aude ḑicêndu-se » preot Ostăşescu? Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte rĕspunde că s'au admis şi votat cuvêndul de « preot de armată. Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ vorbeşte tot asupra aceste cestiunĭ şi cere a se modifica orĭ unde va fi în proiectŭ cuvêntul de « Ostăşescŭ în » preot de armată. Prea Sfinţitul Raportor rĕspunde că se va modifica ast-fel. Ne maĭ luând nimenea cuvêntul, se pune la vot art. 3 şi se adoptă fără modificare.

Se dă cetire art. 4. Prea Sfinţitul Archiereŭ Ieronim cere esplicare : ce se înţelege prin cuvintele » în respectul bisericescŭ şi propune a se înlocui cu ḑicerea de : conform Canónelor bisericescĭ. Adaogă apoĭ întrebarea, daca preotul de armată trebue sĕ aibă în permanenţă asupră'şĭ actele cerute de regulament pentru buna conduită, din partea autorităţilor bisericeştĭ din localitatea unde a petrecut seu nu; şi ce s'ar face când nu şi le ar putea procura din causa uneĭ subite strĕmutărĭ. Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Dunăreĭ-de-Jos, precum şi Prea Sfinţitul raportor daŭ esplicările cerute în ceia ce priveşte sen[illegible]intelor « în respectul bisericescŭ. Cat pentru actele de buna conduită sĕ rĕspunde că preotul trebue să le aibă în

Sumarul şedinţeĭ din 9 Noembrie, 1874.

Şedinţa se deschide la ora 1 dupĕ amédă, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ.

La apelul nominal rĕspund presenţĭ 13 membri, absenţĭ 2. Urméză numele în lista apeluluĭ nominal.

Se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ cere cuvêntul pentru a semnala óre-carĭ omisiunĭ, din cele ḍise de Prea Sfinţia sa în şedinţa precedentă, şi cere a fi trecute în sumar. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, rĕspunḍênd Prea Sfinţituluĭ preopinent, ḍice că sunt în adever lacune în prescriptele verbale, ênsă în consideraţia lipseĭ de stenografĭ, carĭ sĕ ea note exacte de tot ce se vorbeşte, crede că trebue a fi satisfăcuţĭ cu ceea ce face biuroul, reproducêd cel puţin şirul a tot ce se vorbeşte, şi propune a se primi sumarul dupe cum e redactat. Puindu-se apoĭ la vot sumarul se adoptă fără modificare.

Se dă cetire adreseĭ Domnuluĭ Ministru al Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice, sub No. 10250, prin care arată că, urmând a supune corpurilor legiuitóre, în sesiunea viitóre, un nou proiect de lege asupra instrucţiuneĭ, şi că prin acel noŭ proiect neprevăḍêndu-se partea relativă la seminariĭ, rógă pe sfântul Sinod a elabora un proiect de lege special pentru seminariĭ, dupe cum se cere la Art. 26 din legea pentru alegerea Mitropoliţilor şi Episcopilor Eparchioţĭ, cum şi a consistuireĭ sfântuluĭ Sinod.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, luând cuvêntul, mulţumesce Domnuluĭ Ministru de acestă invitare ce face sfântuluĭ Sinod; apoĭ adaogă că, o asemenea invitare s'a maĭ făcut şi în anul trecut, însă în mod verbal, iar nu formal, şi că în urmarea căreia sfântul Sinod a elaborat proiectul cerut, pe care Domnul Ministru 'l-a şi luat însuşĭ, dar că acel proiect nu se scie cum s,a perdut şi nu se maĭ găseşte. Acum, Domnul Ministru neputênd rămânea fără un asemenea proiect, urméză ca sfântul Sinod să'l pregătéscă şi să'l supună Ministeruluĭ.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ naréză ce s'a petrecut cu formarea aceluĭ proiect din anul trecut, şi că, dacă s'a perdut, trebue acum să se elaboreze un altul de sfântul Sinod, după cererea Dom-

adrese ale Prea Sfinţitului Episcop de Huşi cu N. N. . . . şi relative la cererea de călugăriri a 11 surori din Monastirea Adam, Eparchia Episcopiei de Huşi, şi a doi fraţi, unul din schitul Brădiceşti şi altul din Episcopie, prin care raport Comisiunea opinează a se învoi tunderea în monachism a următórelor surori, întrunind condiţiunile art. 3 şi 7 din regulamertul de desciplina monachală :

1. Sora Vasilca Dimitriu.
2. „ Ecaterina Balaban.
3. „ Ecaterina Aghiotantu.
4. „ Maria Anton.
5. „ Efrosina Anton.
6. „ Ecaterina Popa.
7. „ Zoiţa Ghenghea.
8. „ Martha Caramfil. şi
9. „ Cahu Maria.

Din Monastirea Adam.

10. Fratele Ioan Fotaki, din Episcopia Huşii; iar pentru următórele persóne şi anume :

1. Sora Catinca Kiriakopolo.
2. „ Irina Alexandrescu. şi

tot din Monastirea Adam.

3. Fratele Iordache Mihaiŭ, din Schitul Brădiceşti, a cărora acte n'aŭ fost în regulă, opinéză a se amâna tunderea lor în monachism, pénă vor îndeplini prescripţiunile articolilor mai sus citate.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşului face întrebarea, dacă pentru aceste persóne este loc vacant în numĕrul monachielor ce primescŭ subvenţiune de la Stat, în Monastirea unde au a se tunde în monachism. Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de-Jos rĕspunde că aceste casuri sĕ prevĕd anume în regulamentul pentru desciplina monachală, că adecă, a trăi fie care pe comptul sĕŭ pénĕ la deschidere de loc vacant. Puindu-se la vot conclusiunile raportului sĕ priimescu de sfântul Sinod în unanimitate.

Ne mai fiind nimica la ordinea ḑilei, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa, anunçând pe cea viitóre pentru Sâmbătă, 9 corent.

Preşedinte : **Kalinic Mitopolitul Moldovei.**

Secretar : **Iosif Huşiu.**

De asemenea se povăţuesc, ceĭ de sus şi ceĭ de jos, bătrînĭ şi tinerĭ, avuţĭ şi săracĭ, ca sĕ se porte între dînşiĭ cu tótă cuviinţa, ne uitând un moment măcar de Dragostea creştină : apoĭ sunt date şi regule de purtare unuia către altul, ca sĕ fie între dinşi bine primitorĭ, sĕ dea precădere de onóre unul altuia, sĕ fugă de tot felul de vătĕmărĭ orĭ atacurĭ, şi sĕ se silescă cât este cu putinţă a vieţui în pace cu toţĭ ómeniĭ (233).

Cu o vorbă, în tóte raporturile, feluritele cuviinţe ale omenieĭ, ale blândeţiĭ, ale dragosteĭ, şi ale dreptăţiĭ, sunt descrise în sf. Scripturĭ şi subţinute de cele maĭ tarĭ temeiurĭ confirmate de însuşĭ Dumneḑeŭ, deci nişte asemenea principurĭ de onóre şi credinţă neapărat aŭ trebuit sĕ aibă tărie asupra conştiinţeĭ popórelor, în care avutul domnea preste sclavĭ ca preste un animalŭ (iară El era înkinat ca o divinitate dupe care plânge realismul de astă-ḑĭ)! . . . şi la care femeea nu era de cât un alt sclav şi maĭ înjosit, iară copilul supĕrăcios era aruncat cu gunóile pe drumurĭ!!! . . . .

---

erile.... Asijderea bărbaţĭ împreună locuind cu muerile sale înţelepţeşte ca unuĭ vas maĭ slab femeesc dândule cinste ca şi celor împreună moştenitóre Darululĭ vieţeĭ, ca se nu se curme rugăciunile vóstre. 1 Petru. C. 3. V. 1—7.

— Fiilor, ascultaţi pe Părinţiĭ voştri întru Domnul că acésta vĕ este cu dreptate... si voĭ părinţĭ nu ve întărîtaţĭ pe fiii voştri spre mânie, ci 'i cresteţĭ pre Eĭ întru învĕţătura si certarea Domnului. Efes. C. 6. V. 1—4.

— Fiilor, ascultaţi pe Părinţiĭ voştri întru tóte, că acésta place Domnului... Părinţilor, nu vĕ întărîtaţĭ spre fiiĭ voştri ca se nu se mîhnescă. Coloseni, C. 3. V. 20—21.

— Iară de are vre o veduvă feciorĭ sĕu nepoţi, sĕ se înveţe întâi a'şĭ kivernisi casa sa întru bună creştinátate, şi sĕ dea resplătirĭ Părinţilor, că acésta este bună si priimită înaintea luĭ Dumnedeu... iară cine nu portă grijă de aĭ săĭ, şi maĭ vîrtos de cei de aĭ casiĭ séle, de credinţă s'a lepădat, şi este maĭ rĕŭ de cât cel necredincios. 1 Timoteĭ, C. 5. V. 48.

(233) Cu Dragoste frăţescă unul pre altuĭ iubind, unul pre altul cu cinstea întrecènd : întru nevoinţă nelenesĭ, cu Duhuĭ arḑend Domnuluĭ servind... de este cu putinţă cu toţĭ ómeniĭ pace avĕnd. Rom. C. 12. V. 10—18.

— Fĕră smintélă fiţĭ şi Jidovilor şi Elinilor şi Bisericeĭ luĭ Dumneḑeu. 1 Corinteni, C. 10. V. 32.

— Nimica cu prigonire séu cu mărire deşiartă, ci cu smerenie unul pre altul socotind a fi maĭ de cinste de cât pre sine. Filip. C. 2 V. 3.

— Pre toţi cinstiţĭ : frăţia iubiţĭ, de Dumneḑeu vĕ temeţĭ, pre împĕratul cinstiţĭ. 1 Petru, C. 2. V. 17.

— Iară la sfîrşit toţĭ se fiţĭ cu un gînd împreună pătimitorĭ de fraţĭ iubitorĭ, înduraţi, smeriţĭ 1 Petru. C. 3. V. 8.

— Aşijderea şi voĭ ceĭ tinerĭ, plecaţivĕ celor bătrînĭ, şi toţĭ unul altuia plecânduvĕ, smerenie sĕ arătaţi, că Dumneḑeŭ trufaşilor stă în potrivă, iară celor smeriţĭ le dă dar. 1 Petru, C. 5. V. 5.

nuluĭ Ministru, şi propune apoĭ ca în comisiunea ce se va alege să fie şi Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, ca unul ce a participat la acéstă lucrare şi în anul trecut.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos declară că chiar are acel proiect în brouillon.

Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ cere a se alege o comisiune conform regulamentuluĭ.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ găseşte de prisos a se maĭ face o altă alegere, de óre-ce un asemenea proiect s'a făcut deja încă din anul trecut şi s'a şi votat, şi se miră cum de s'a perdut. Propune apoĭ a se declara tot comisiunea ce a fost alésă în anul trecut pentru asemenea lucrare.

Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ crede că nu s'a votat atuncĭ acel proiect.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, espuind din noŭ cele urmate în anul trecut în privinţa proiectuluĭ în cestiune, arată că Domnul Ministru l'a cerut atuncĭ ca opiniune, iar nu ca proiect votat.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ emite părerea, că elaborându-se cerutul proiect să nu fie învestit de formele cuvenite, fiind-că Domnul Ministru 'l cere ca opiniune, şi în supoziţiune că se póte să fie modificat de Camera legislativă.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ este contra opiniuneĭ Prea Sfinţituluĭ preopinent pentru cuvintele că, dacă proiectul din anul trecut era învestit cu formele cuvenite, negreşit nu s'ar fi perdut. Cât pentru aceea că la Cameră póte să se modifice, să ştie că chiar legile votate şi învestite de tóte formalităţile se modific la senat, şi vice-versa; şi opinéză că sfântul Sinod fiind în drept a elabora şi legitima proiectele sale, să fie şi acesta votat şi învestit cu tóte formele cuvenite.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, reluând cuvêntul, explică că cele ce a dis pênĕ acum aŭ fost ca rĕspuns la cuvintele Prea Sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, şi la ale Prea Sfinţituluĭ Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, în privinţa proiectuluĭ din anul trecut, şi a moduluĭ cu care a fost cerut de Domnul Ministru; iar acum fiind că se cere proiectul de Domnul Ministru în mod formal, se uneşte şi Prea Sfinţia Sa cu opiniunea Prea Sfinţituluĭ Archiereŭ Genadie fost Argeşu, că adecă, proiectul în cestiune să fie votat de sfân-

S. Evangelie opreşte absolutamente, nu numaĭ pré-curvia şi curvia (care cum am ḑis, la păgânĭ nu erau băgate în sémă ca pécat), dér şi poligamia şi divorsul, despărţirea, pentru nimicurĭ, şi tot felul de necurăţiĭ şi desfrînărĭ (235).

Pe lângă acestea, adesea legea Evangelică ne înştiinţéză în contra serenadelor (petrecerilor de nópte) şi a beţieĭ care duc la sărăcie, la pierderea sufletuluĭ şi a sănătăţeĭ, şi la netrebnicia şi degradarea caracteruluĭ omenesc (236). Iară maĭ cu preferinţă, este de observat: că pe când S. Evangelie ordonă cumpetatea, curăţia şi înfrînarea, cu cele maĭ sânte îndatorirĭ, tot-o-dată, Ea aŭ luat precauţiunĭ, spre a feri pre credincioşiĭ séĭ în contra abusurilor, superstiţióse.

Nicĭ Iisus Christos, nicĭ Apostoliĭ n'aŭ legiuit, nicĭ au permis

---

(235) Au nu ştiţi ca nedrepţiĭ, împerăţia luĭ Dumnedeŭ nu o vor moşteni? nu vĕ înşelaţĭ decĭ, nicĭ curvariĭ, nicĭ închinătoriĭ de Idolĭ, nicĭ pré curvariĭ, nicĭ malachiĭ...., nicĭ ocărîtoriĭ, nicĭ rapitoriĭ, împĕrăţia luĭ Dumnedeu, nu o vor moşteni. 1 Corinteni, C. 6. V. 9, 10.

— Că Dreptuluĭ lege nu se pune, ci celor fără de lege, şi celor nesupuşĭ, celor rĕĭ şi pecătoşilor, nedrepţilor şi spurcaţilor, ucigĕtorilor de Mamă, şi ucidĕtorilor de ómenĭ.... curvarilor celor ce se culcă cu bărbaţi, tâlharilor, mincinoşilor, celor ce jură cu strâmbul, şi alta orĭ ce se înpotriveşte învĕţăturei ceĭ sănĕtóse. 1 Timo. C. 1. V. 9.10.

— Că acésta este voea luĭ Dumnedeu, *sânţirea vóstră, ca sĕ vă feriţĭ de curvie* ...., Şi sĕ scie fie care din voĭ a'şĭ stăpâni vasul seu întru sânţenie şi cinste.... nu întru patima pofteĭ ca şi păgâniĭ cari nu cunosc pe Dumnedeu.... şi sĕ nu asuprésca[1], nicĭ sĕ înşele în vre un lucru pe fratele seu, pentru că resplătitor este Domnul pentru tóte acestea precum şi maĭ 'nainte am ḑis vouă şi am mărturisit. . . că nu ne aŭ kemat pre noĭ Dumnedeu spre necurăţie ci spre sânţenie. 1 C. 4 V. 3—7.

— Iară trupul nu curvieĭ ci Domnuluĭ şi Domnul trupuluĭ . . că sunteţĭ cumpĕratĭ cu preciŭ : măriţi dară pre Dumnedeu în trupul vostru şi în Duhul vostru care sunt ale luĭ Dumnedeu. 1 Corinth. C. 6. V. 10, 11, 12.

— Audit-aţĭ că s'aŭ ḑis celor de demult se nu curveştĭ. .. iară Eŭ ḑic vouĕ, că tot cel ce se uită la muere ca se o poftéscă pre Ea, iaca au curvit cu Ea în inima sa. Mateĭ, C. 5. V. 27,28.

(236) Luaţĭ aminte, ca se nu se îngreuneze ânima vóstră cu saţiul mâncăreĭ, şi cu beţia, şi cu grijele lumeĭ, şi foră de veste se vie asupra vóstră, ḑiua aceea Luca, C. 21. V. 34

— Pismele, uciderile, beţiile, ospeţile cele cu asupră, şi cari sunt asemenea acestora : carele spuiŭ vouă, precum şi maĭ 'nainte v'am spus, că ceĭ ce fac unele ca acestea, împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ nu o vor moşteni. Galat. C. 5. V. 21.

— Că tot curvarul séŭ necuratul, séu lacomul, care este servitor idolilor nu are moştenire întru împĕrăţia luĭ Christos şi a luĭ Dumnedeu, Efes. C. 5. V. 5.

— Iubiţilor, rogu-vĕ pre voĭ ca pre niste nemernicĭ şi veneticĭ, ca să vĕ opriţĭ de poftele cele trupeştĭ, cari se ostesc asupra sufletuluĭ. 1 Petru, C. 2. V. 11.

Repetim dér, că neapărat aŭ urmat ca principurile creştine sĕ aibă maĭ mare tărie de cât tóte legiuirile Licurgilor şi a Solonilor, a Draconilor, a Numa-Pompiilor, a Confuţiilor, şi a Minosilor, ori a feluriţilor legiuitorĭ aĭ Paganismuluĭ, precum şi a cuvintelor Filosofilor şi a moraliştilor, kiar şi acelor materialiştĭ care aŭ ţinut omenirea *sub imperiul Satan!*

3. Acéstă repede espunere cum am maĭ ḑis, ne dă uă idee kiară despre *superioritatea* incomparabilă a poruncilor Scripturiĭ pentru datoriile morale care suntem datorĭ către semeniĭ noştri în tóte relaţiunile şi raporturile nóstre politice şi sociale. Iară pentru ceea ce priveşte dirigearea afecţiunilor, a patimilor şi a poftelor nóstre precum şi cuvenita regulare şi îmbunătăţire a temperamentuluĭ nostru, legea Evangelică şi întru acestea este maĭ presus de cât orĭ-care; căcĭ Ea oprind tóte patimile mânieĭ şi a simţuluĭ, rîndueşte şi stabileşte regula dragosteĭ, a blândeţeĭ, a dulceţeĭ, a îngăduireĭ, a rĕbdăreĭ şi a înfrînăreĭ : şi recomandă maĭ presus de tóte, sîrguinţa la disposiţiĭ amicale şi virtuóse, către tótă lumea o aplicare, care este una din cele maĭ vrednice de laudă a inimiĭ omeneştĭ (234).

S. Evangelie însuflă în toţĭ câţĭ o cred şi o îmbrăţoşéză cu cuget curat, cea maĭ mare antipatie şi scârbă de tóte desfrînările cele peste fire şi necurăţiile de care este ruşine kiar a şi grăi, dér care făcuseră din nenorocire o atât de înfricoşată propăşire (progres), în diferitele părţĭ ale lumiĭ păgîne, înainte şi pe timpul venireĭ luĭ Christos, în cât se recomandau nu numaĭ cu cuvêntul, dar şi se impunea cu esemple de către ceĭ maĭ însemnaţĭ Legiştĭ, filosofĭ, şi bărbaţĭ de stat aĭ vekimeĭ.

---

(234) Mîniaţivĕ şi nu greşiţĭ : Sórele se nu apue întru mînia vóstră.... niciĭ sĕ daţĭ loc Diavoluluĭ .. totă amărăciunea şi mînia şi iuţimea şi strigarea şi hula sĕ se lepede de la voĭ împreună cu tóta rĕutatea.... şi fiţĭ unul către altul bunĭ şi milostivĭ, ertând unul altuia precum şi Dumnedeŭ v'a ertat vouă întru Christos. Efes C. 4. V. 26—32.

— Imbrăcaţivĕ dar ca aleşiĭ luĭ Dumnedeŭ, ceĭ sânţĭ şi iubiţĭ întru milostivirea îndurărilor în bunătate, întru smerenie. întru blândeţe, întru îndelungă rĕbdare... priimind unul pre altul, şi ertând unul altuia.... precum şi Christos aŭ ertat vouă.... iară preste tóte acestea, Dragostea care este legătura săvîrşireĭ. Coloseni, C. 3. V. 12—14.

— Dragostea îndelung rabdă, sĕ milostiveşte : Dragostea nu pismueşte : Dragostea nu se îndărătniceşte, nu se trufeşte, nu se pórtă cu necuv[illegible] caută ale sele, nu se întărită, nu gîndeşte rĕul. 1. Corintheni, C. 1[illegible]

Nicĭ o patimă nu este maĭ urîtă şi maĭ de disgust în om de cât mîndria orĭ trufia, care kiar înaintea luĭ Dumneḑeŭ este urîtă şi antipatică (240). Drept care multe părţĭ ale sântelor Evangeliĭ, în diferite ocasiĭ aŭ maĭ acelaşĭ scop de a o combate orĭ de a o îndrepta, şi a o supune umilităţeĭ, în tóte feluritele Eĭ ramure, şi feçe, adică, seŭ de însemnéză Ea, o fără de cale iubire de onorurĭ, care pune pe ómenĭ in întrecerĭ ambiţióse, cine sĕ se arate maĭ mare şi maĭ tare, seŭ de insemnează Ea o sete înfocată de lauda ómenilor, maĭ mult de cat este buna voinţă şi opiunea lor, seŭ aprobarea luĭ Dumnedeŭ şi meritul nostru! Seŭ de însemnează Ea, o prejudeţiósă îngîmfare şi o înaltă trufie despre sinene şi dreptul nostru, şi o deplină despreţuire a celor alţĭ.

Nicĭ o diniórá nu s'aŭ întocmit, nicĭ s'au poruncit de cine-va, o maĭ plăcută umilitate, şi încă într'un mod atât de îndatoritor,

---

cina tuturor rĕutăţilor este ĭubirea de argintŭ: pe cariĭ unii poftind'o au rĕtăcitŭ de la credinţa, şi s'aŭ pătruns cu durerĭ multe. — Iară tu omul luĭ Dumnedeŭ, aĭ cîştig mare credinţa cea bună cu îndestularea statuluĭ tĕŭ. Căcĭ este adevĕratŭ, că pre cum nimica am adus în lume, aşia nici a duce ceva putem din lume. 1-a Timoteĭ, C. 6. V. 6—11.

— Face-veţĭ vouă prietenĭ din Mamona nedreptăţeĭ. că déca veţi sărăci, să vĕ priiméscă pre voi în corturile cele de vecĭ. Cel ce este credincios întru puţin şi întru multŭ este credincios, şi cel ce este nedrept întru puţin, şi întru multŭ este nedreptŭ. Luca, C. 16. V. 9. 10.

— Celor bogaţĭ in vécul de acum, poruncesţile să nu se înalţe cu mintea, nic să spere în avuţia cea nestătătóre, ci in Dumnedeul cel viŭ, carele ne dă tóte de prisosit.... agonisindu'şĭ temelie bună în cel viitorŭ, ca să ia viaţă de vecĭ. 1-a Timoteĭ, C. 6. V, 17—19.

(240) Domnul mîndrilor stă în potrivă, iară celor smeriţĭ le dă dar. Iacov, C 4. V. 6.

— (Fariseĭ şi Cărturarii) că 'şi lăţescu advórele, şi 'şĭ lărgescŭ marginile vesmintelor séle, şi ĭubescu şederile maĭ nainte la ospeţe, şi scaunele cele maĭ de sus în Sobóră, şi închinăciunile prin tîrgurĭ. şi să se keme de ómenĭ, Ravi, Ravi! Iară voĭ sĕ nu vĕ kemŭ Ravi, că unul este învĕţătorul vostru Christos, iară voĭ toţĭ fraţĭ sunteţĭ..., Şi carele este maĭ mare întru voĭ sĕ fie vouă slugă. Că cine se va înălţa smerise-va; şi ce se va smeri înălţase-va Mateĭ, C. 23. V. 5—13.

— Cel ce vrea se fie ântêĭ, sĕ fie maĭ pre urmă de toţĭ şi tuturor slugă. Marcu, C. 9. V. 35. Vedĭ şi vameşiul şi fariseul la Luca, C. 18. V. 9.

— Cum puteţi voĭ crede, mărire unul de la altul luând, şi mărirea care este de la singur Dumnedeu nu o căutaţĭ. Ión, C. 5. V. 44.

— Invĕţaţi-ve de la mine, că blînḑĭ sunt şi smeriţĭ cu inima, şi vĕţĭ afla odihnă sufletelor vóstre. Mateĭ, C 11. V. 29.

— Iară după ce au spălat picióreIe lor, şi s'aŭ luatŭ haĭnele séle, şedendu eră-şĭ aŭ ḑisŭ lor: ştiţĭ ce am făcut vouă? Decă ştiţĭ acestea. fericiţĭ veţĭ fi de le veţĭ face. Ión, C. 13. V. 12—17. Veḑĭ şi pre Petru, 1-a Carte. C, 5. V. 5.

măcar, în loc de regulata moralitate o înfocare de evlavie; Fanatismul. De asemenea nicĭ sub pretextŭ de o peste fire minunată curăţie, aŭ condamnat nunta, precum făcéu atuncĭ uniĭ din *Esenieni*, şi alţĭ maĭ în urmă. Ci din contră, în legea nouĕ cea ântéiŭ minune a luĭ Christos a fost făcută, când a bine cuvêntat nunta, şi de aceea Ea este şi se socoteşte de toţĭ onorabilă (237). Şi déca sĕ opresc tóte desfrînările şi abusurile, şi se cere sĕ înfrînăm patimile şi poftele, cu tóte acestea, ni se permite cumpătata şi mĕsurata orĭ sânţita întrebuinţare a materialilor dobîndirĭ (238).

Altă dovadă a superiorităţiĭ poruncilor Evangelice este, că acésta aŭ luat o deosebită îngrijire spre a ne feri de nemĕsurata orĭ necumpĕtata patimă a dorireĭ şi a posedăreĭ bunătăţilor lumescĭ; a cărora nestabilitate, Ea ne aŭ esplicat'o, precum şi neînvoirea Dragosteĭ de avuţie lumescă, cu Dragostea luĭ Dumneḑeu, şi cu adevĕrată Evsevie (pietate) şi cu virtutea. Bunătăţile lumeştĭ nu ni sunt oprite în nemărginire: însĕ precum am veḑut maĭ sus, legea nouă, ne îndémnă sĕ facem o cumpĕtată orĭ o mĕsurată întrebuinţare de dînsele, şi sĕ le privim numaĭ ca pe un Odor încredinţat nouă de la Dumneḑeŭ, a căruia noĭ nu suntem, de cât nişte iconomĭ, de care Odor şi bunătăţĭ avem a da socotélă pentru dînsele. Acéstă lege tot o dată, ne învaţă sĕ le întrebuinţăm, nu ca pe nişte instrumente aţîţătóre patimilor şi desfrînărilor, ci ca pe nişte midlóce de facerĭ de bine spre gloria luĭ Dumneḑeu. Căcĭ ale luĭ sunt tóte, şi mărirea şi puterea şi tóte bunurile cu Eternitatea împreună, în pisma Materialismuluĭ. Şi măcar orĭ şi cát este omul însetoşiat de a le poseda, mergĕnd cu setea sa şi kiar cu nedreptatea sa până la desbrăcarea Templuĭ luĭ Dumneḑeu şi la lovirea în principul sacru a proprietăţeĭ, pe care avem aerul ridicul că 'l respectăm!!... (239).

---

(237) Cinstită este căsătoria întru tóte şi patul nespurcat. Evreĭ, C. 13. V. 4.

(238) De óre ce, tóta faptura luĭ Dumneḑeŭ este bună, şi nimica nu este de lopădat, care sĕ ia cu mulţămită... că sĕ sânţeşte prin cuvêntul luĭ Dumneḑeŭ, şi prin rugăciune. 1 Timoteĭ. C. 4. V. 4. 5.

(239) Nimeni nu póte servi la douĭ Domni: că aŭ pre unul va urî, şi pre altul va iubi, aŭ pre unul va cuprinde, şi pre altul va urgisi: nu puteţi servi luĭ Dumneḑeŭ, şi luĭ Mamona. Mateĭ, C. 6. V. 24.

— Fiilor, cât de anevoe este celor ce speră întru avuţie, să între întru împĕrăţia luĭ Dumneḑeu. Marcu, C. 10. V. 24.

— Iară ceĭ ce vor să se îmbogăţéscă, cad în ispite şi în curse, şi în pofte multe fără de trébă, şi vătămĕtóre, care cufundă pe ómenĭ în peire şi perdere. Că răde-

de şi suntem de dînsa conduşĭ, cum ḑice şi Rege-Profetul, ca sĕ aruncăm spre Domnul grijile nóstre şi El ne va hrăni, şi nu va da în véc clătire Dreptuluĭ, când suntem sub protecţiunea Provedinţeĭ séle, totuşĭ sacra Scriptură ne învéţă, a nu ne băga în sémă nicĭ a trece cu vederea, întrebuinţarea miḑlócelor şi a întreprinderilor ce depind de noĭ.

Din contra, Scripturile pun asupra nóstră o imperiósă datorie, ca sĕ nu fim trândavĭ la trebuinţele nóstre, ci sĕ ne ocupăm cu sârguinţă de feluritele nóstre serviciurĭ, Meseriĭ séŭ Măestriĭ, ca sĕ nu fim lipsiţĭ de nimica, ci încă sĕ putem da şi celor ce nu'şĭ pot procura nutrimêntul, aşa precum făcea chiar Sf. Apostolĭ. Eră pentru ceĭ ce trăesc fără de lucru ca uniĭ ce umblă fără de rânduială şi sunt leneşĭ, Scriptura ḑice, că nicĭ sĕ mănânce (243).

La aceste putem adauge, că poruncile şi învĕţăturile luĭ Christos

---

trupul de câtŭ îmbrăcămintea?.... dreptŭ ac.ea nu vĕ îngrijiţĭ de ḑiua de mâine că ḑiua de mâine va îngrijii de ale séle. Mateĭ, C. 6. V. 25—34.

— Nu vĕ îngrijiţĭ cu sufletul vostru ce veţĭ mânca, nicĭ cu trupul vostru ce veţĭ îmbrăca... căutaţĭ ânsă împĕrăţia luĭ Dumnedeu şi acestea tótă se vor adauge nouă. Luca, C. 12. V. 22—31

— De nimic să nu ve îngrijiţĭ, ci întru tóte, prin rugăciunĭ şi cererĭ (suplice) cu mulţămită cererile vóstre se fie cunoscute la D-deu.., nu că dóră pentru lipsa ḑic; că eŭ me am deprins întru care suntŭ îndestulat a fi. Sciu şi a me smeri, sciu şi a me prisosi şi întru tóte mĕ am învéţatu, şi a mĕ sătura, şi a flămânzi, şi a avé de prisosit şi a fi lipsit. Filipiseni, C. 4. V. 6—12.

— Ansă este câştig mare credinţa cea bună cu indestularea statuluĭ sĕŭ. Că nimica am adusŭ în lume şi nicĭ că putem duce ceva din lume, Ci avĕnd de mâncare şi îmbrăcăminte, cu aceste îndestulaţĭ să fim. Timoteĭ, C. 6. V. 6, 8.

— Moravurile nóstre (modul traĭuluĭ) se fie fără avariţie: îndestulându-vĕ cu cele ce aveţĭ, că însu-şĭ D-deu a ḑis: nu te voiu părăsi nicĭ te voiu lăsa. Evreĭ. C 13. V. 5.

— Tótă grija vóstră aruncându-o spre dênsul, că acela îngrijeşte de voĭ. Petru, C. 5. V. 7.

(243) Intru nevoinţă neleneşĭ, cu duhul arḑĕnd, Domnuluĭ servind. Rom. C. 12. V. 11.

— Cel ce fură să nu maĭ fure, ci maĭ vîrtos să se ostenéscă lucrând binele cu mâinile séle, ca să'aĭbă să dea celuĭ lipsit Efes. C. 4. V. 28.

— Şi cu dragoste să vĕ nevoiţĭ, ca să fiţĭ cu linişte, şi să faceţĭ ale vóstre, şi să lucraţĭ cu mâinile vóstre, precum am şi vestitŭ vouă ... ca să umblaţĭ cu bună cinste către ceĭ din afară şi să nu poftiţĭ de la nimenĭ nimica. Tesalonic C 4. V. 11, 12.

— Că daca nu vrea cine-va să lucreze, nicĭ să mănânce.... că auḑim, că óre-care umblă la voĭ fără de rînduială, nelucrând nimica, ci să pórtă cu amăgiturĭ,... şi unora ca acestia poruncim, şi rugăm intru Domnul nostru Iisus Christos ca cu liniştе lucrând să 'şĭ mănânce pâinea sa. 2. Tesalon. C. 3, V. 10—12.

precum este aceea recomandată de Iisus Christos, carele o aŭ făcut cel maĭ perfect model, în însu-şĭ esemplul ce 'ĭ-a dat El.

Apoĭ fiind că nimica alta nu confăptueşte atât la amestecarea şi tulburarea spirituluĭ, pre cât neliniştitórele grijĭ, şi eccesiile mâhnirĭ şi ale disperareĭ, de aceea Sf. Evangelie pregăteşte cele maĭ iuţĭ lecuirĭ în contra tuturor acestor bóle sufleteştĭ : nu arătând rĕutăţile şi nenorocirile lumeĭ acestea cum că ele nu ar fi de loc rele, seu poruncind o apatie nesimţitóre şi amorţind fireştile suferinţe şi patimĭ, ci mărginindu-le pe tóte între nişce limite cuvenite.

Nicăirea aiurea nu sĕ află atât de tarĭ cuvinte în cât sĕ ne pótă subţinea când ne aflăm sub greutatea supĕrărilor şi a nenorocirilor, cu o lină devotare orĭ abnegare şi cu o vie speranţă, ca în Sf. Evangelie, unde ne învĕţăm sĕ privim tóte aceste rele că trimise de la D-ḑeŭ pentru cele maĭ înţelepte şi maĭ bune scopurĭ, încredinţându-ne că ne va subţinea cu buna voinţă pe tot timpul cât va ţinea apăsarea lor asupra nóstră, şi va îndrepta tóte acestea spre acea ce este maĭ bine şi maĭ de folos, şi că de vom înainţa bine în răbdare, vom ajunge la acea perfectă eternă fericire (241).

Nimica nu este atât de îndemânaţic ca sĕ ne scape de grija despre ḑiua de mâine, precum sunt poruncile date nouă de Iisus Christos şi de Apostoliĭ sĕĭ în legea Evangelică (242). Cu tóte acestea,

---

(241) Fericiţĭ ceĭ ce plĕng că aceia se vor mângâia. Mateĭ. C. 5. V. 4.

— Că necazul răbdare lucrézâ (produce), éră răbdarea probă (cercare), éră proba speranţă. éră speranţa nu ruşinézâ, că dragostea luĭ D-ḑeŭ s'a vĕrsatŭ întru inimile nóstre prin Duhul sânt carele s'a dat nouă. Romanĭ, C. 5. V. 3, 4, 5.

— Că socotescŭ că nu sunt vrednice patimile timpuluĭ de acum spre mărirea ce va sĕ se arate întru noĭ . . şi ştim că celor ce ĭubescŭ pre D-ḑeu tóte li sĕ lucrézâ spre bine, acelora adică, carĭ suntŭ chemaţĭ după sciinţa cea maĭ d'ânainte. Romanĭ, C. 8 V. 18—28.

— Pentru că necazul nostru de acum curind trecĕtor şi uşor lucrézâ întru noĭ şi vecĭnică şi peste măsură de mare mărire Neprivind noĭ la cele ce să vĕd, ci la cele ce nu se ved, că cele ce se vĕd sunt trecetóre, éră celle ce nu sĕ vĕd sunt eterne. 2-a Corint. C. 4. V. 17.

— Socotiţĭ deră de cel ce aŭ răbdatŭ de la pĕcătoşĭ asupra sa împrotivire ca a ceea, ca sĕ nu vĕ osteniţĭ servind în inimile vóstre. Că însă nu aţĭ stătut pĕnĕ la sînge în potriva pĕcatuluĭ luptând-vĕ pentru aceea mâĭnile cele slăbite şi genuchile cele slăbănóge vi le ridicaţĭ. Evreĭ, C. 12. V. 3—12.

(242) Nu vĕ îngrijiţĭ cu sufletul vostru, ce sĕ mâncaţĭ, şi ce sĕ beţĭ, nicĭ cu trupul vostru cu ce să vĕ îmbrăcaţĭ : aŭ nu este sufletul maĭ mult de cât nutrirea şi

ANUL III. BUCURESCI, NOEMBRIE 1876 No. 2

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ“

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. VI 2.

CLERUL IN FAÇA SOCIETAȚEI

ŞI

AMELIORAREA POSITIUNEI LUI

Societatea, fie românéscă, séŭ orĭ-care ar fi ea, se compune din maĭ multe clase. Fie-care din clasele, ce compunŭ societatea, trebue să aĭbă pentru sine cuvêntul de a fi, și acésta tot-de-una în mĕsură, séŭ proporţiune cu binele, ce ea aduce societăţeĭ. Pre lôngă aceste, noĭ am maĭ pute, pre basa acestor raţiunĭ sociale, să stabilimŭ și o altă lege, că și diferitele clase ale societăţeĭ se află maĭ bine séŭ maĭ rĕŭ, în proporţiune cu cerinţele societăţeĭ pentru bunurile, ce ele aduc societăţeĭ; și de altă parte, nu trebue să se pérdă din vedere și proporţiunea, ce trebue să esiste între numĕrul populaţiuneĭ uneĭ societăţĭ și persónele, ce compunŭ pre fie-care clasă.— Aceste sunt raţiunile, ce constitue unŭ Statŭ, și noĭ vomŭ cânta aicĭ, ca să ni dămŭ comtŭ și să precisămŭ în special starea societăţeĭ românescĭ din punctul de privire al cleruluĭ eĭ.

Societatea românéscă a avutŭ, și astă-dĭ în mĕsură si maĭ mare are ecsegințele, séŭ cerinţele séle materiale, și aceste anume cerinţe aŭ datŭ nascere la diversele séle clase sociale, ce se ocupă cu satisfacţiunea lor.

Când societatea românéscă în privinţa cerinţelor materiale era

sunt de minune îndemânatice, pentru ca sĕ ne însufle óre-care putere Dumnedeescă, spre a ne înălţa maĭ pre sus de servila frică de ómenĭ (care nu pot alta de cât sĕ ucidă trupul), seŭ de alte rele şi patimĭ lumeşcĭ. Der sĕ nu se uite nicĭ o dată, că Ele sunt, cum am maĭ dis, cu totul departe de a incuragia Fanatismul, órĭ órba îndrăsnelă la luptă. Iisus Christos învéţă pe învĕţăceiĭ săĭ sĕ nu se espue fără necesitate pericolilor, ci în tot modul cuviincios, sĕ se ferescă de turbarea şi rĕutatea persecutorilor (244).

Când însă acesta nu era cu putinţă, fără a trăda adevĕrul şi dreptatea luĭ D-deŭ, atuncea eraŭ datorĭ sĕ arăte o nobilă resistenţă şi bărbăţie şi sĕ sufere cu statornicie şi chiar cu bucurie, cele maĭ marĭ rele, încredinţaţĭ fiind despre Dumnedeescul ajutor şi despre rĕspălătirile cele marĭ în Cerurĭ (245).

Dară fiind că ştiinţele sunt din acele maĭ nobile ocupaţiunĭ şi ecsersărĭ ale minţeĭ şi a le spirituluĭ, şi pre folositóre la desvoltarea şi progresul lor la o vieţă pietósă şi virtuósă, de aceea, Sântele Scripturĭ adesea ne impun ca o datorie neapărată, ca sĕ ne sîrguim a dobândi cunoştinţe *Dumnedeescĭ şi omeneştĭ*, maĭ ales de acele sufleteştĭ. Adică ştiinţĭ, nu numaĭ de acele *teoretice*, seŭ cum se maĭ dic Ele, ştiinţe *neadevĕrate*, ci ştiinţĭ despre lucrurile cele maĭ însemnate şi maĭ de mare preçiŭ, pentru fericirea şi mântuirea omenireĭ în genere, şi a omuluĭ în parte; cunoştinţĭ, dic, care pot sĕ ne ajute spre a ne perfecţiona în tótă santitatea şi bunătatea; iară nu numaĭ de a ne aţiţa spre a ne rĕtăci şi a ne perde. Şi apoĭ este ştiută şi aceea, că chiar ştiinţele care nu potŭ să ne facă maĭ bunĭ, maĭ de omenie şi maĭ fericiţĭ, nu sunt de loc pentru om. . . .

---

(244) Nu daţĭ sfintele câinilor. nicĭ aruncaţĭ mărgăritarele vóstre înaintea porcilor. ca nu cum-va să le calce pre ele cu picórele séle, şi întorcêndu-se să vĕ rumpă pre voĭ. Mateĭ, C. 7. V. 6.

— Iată eŭ vĕ trimit pre voĭ ca oile în mijlocul lupilor. fiţĭ decĭ înţelepţi ca şerpiĭ şi proştĭ ca porumbĭ.... éră când vĕ vor goni în cetatea acéstă fugiţĭ în'tr-alta Mateĭ, C. 10. V. 16-23.

(245) Fericiţĭ ceĭ ce să gonescŭ pentru dreptate, că acelor este împĕrăţia cerurilor... fericiţĭ veţĭ fi când vĕ vor ocărî pre voĭ şi vĕ vor goni, şi vor dice tot cuvêntul reu în potriva vóstră minţind pentru mine. Bucuraţivĕ şi vĕ veseliţĭ, că plata vóstră multă este în Cerurĭ. Mateĭ. C. 5. V. 10, 12.

— Decĭ dic vouă prietinilor meĭ, nu ve temeţĭ de ceĭ ce ucid trupul, şi după aceea n'aŭ maĭ mult ce face... ci temeţi-vĕ de acela ce are putere după ucidere să arunce în Geena. Luca, C. 12. V. 4, 5

— Ci de şi veţĭ pătimi pentru dreptate, fericiţĭ veţĭ fi. Petru, C. 3. V. 14.

am ereditatu de la străbunii noştri şi care se vede nu numaĭ în oraşe, dar kiar şi în locurile cele maĭ depărtate şi maĭ montóse ale ţěreĭ. De altă parte, puţinele cerinţe de cultură intelectuală, ce se observaŭ pre atuncĭ în societatea românéscă, eraŭ şi aceste fórte restrînse, şi ele se mărginiaŭ în partea formală a sciinţeĭ curat eclesiastice. Preuţiĭ maĭ inteliginţĭ adunaŭ la casele lor, seŭ la Biserică, pre copiiĭ parochienilor lor, şi aicĭ îĭ deprindéŭ cu mechanismul citireĭ pre cărţile de cultŭ religióse, şi îĭ învěţaŭ a scrie, cum se dicea atuncĭ, popesce, şi în fine îĭ maĭ deprindeu şi cu cântarea bisericéscă, carea iarăşĭ se efectua maĭ mult mechanicesce.

Eca ocupaţiunile preutuluĭ nostru de la inceputul seculuĭ, în care trăimŭ, şi aceste se condiţionaŭ în totul cu cerinţele societăţeĭ românescĭ din acele timpurĭ.

Astă-dĭ însě cerinţele societăţeĭ românescĭ s'aŭ înmulţitŭ şi în privinţa vieţeĭ morale, şi cele esistânde aŭ devenitŭ maĭ marĭ şi maĭ pretenţióse. In proporţiune cu mulţimea şi mărimea cerinţelor sociale s'aŭ creatŭ o mulţime de clase în societatea românéscă, care pre o cale, seŭ pre alta, îĭ satisfacŭ nevoile eĭ morale. Clasele judecătorilor, corpurile technice, advocaţiĭ, profesoriĭ şi preuţiĭ sunt atâtea clase, care astă-dĭ îşĭ împartŭ între dînsele activitatea morală a societăţeĭ românescĭ, şi ele tóte suntŭ datóre, ca să proaducě pre altarul naţiuneĭ şi al Bisericeĭ contingentul produsuluĭ lor moralŭ. Astădĭ cerinţele poporuluĭ românescŭ fiind maĭ multe şi maĭ variĭ, vedemŭ, că şi clasele sociale s'aŭ îmulţit şi s'aŭ perfecţionatŭ, séŭ cel puţin trebue să se perfecţioneze, în měsură cu desvoltarea acestor cerinţe, fore însě să se perdě din vedere, că şi kiar numěrul individilor, ce compunŭ pre fie-care clasă, nu trebue să trécă preste acea margine, care ar face, ca produsul fie-căria clase să nu fie maĭ multŭ, de cât cerinţa respectivă a societăţeĭ.

Şi în adevěr, credemŭ noĭ, că clasa profesorilor ar puté să fie fericită în societatea românéscă, când ea ar tinde, ca să facě din ocupaţiunea sa o simplă meserie? Când societatea ar vede, că profesorul sěŭ nu dispune de cunoscinţele specialităţeĭ séle; că el nu este animatŭ de foculŭ sacru al misiuneĭ séle; că el face din misiunea sa o simplă speculă, měsurându-şĭ ocupaţiunea numaĭ cu ora de clasă, şi nu cu valórea lecţiuneĭ; credemu noĭ, dicŭ, că ar fi posibilŭ, ca acéstă clasă să fie stimată de societate şi recompensată

maĭ limitată, şi aceste cerinţe nu treceŭ preste satisfacţiunea nevoilor ḑileĭ, vedemŭ pre clasele, pentru esemplu, ale agricultorilor şi ale neguţătorilor, fórte restrînse, şi ele atuncĭ se compunéŭ din ómeniĭ ceĭ maĭ nedesvoltaţĭ, şi tótă sciinţa ocupaţiuneĭ lor era limitată intr'unŭ noviciatŭ de maĭ mulţĭ séŭ maĭ puçinĭ anĭ, şi ciracul, fie el fiiŭ séŭ înnuétŭ, în acestŭ modu îşĭ căpĕta tótă cunoscinţa necesară, pentru ca să continue ocupaţiunea părinteluĭ sĕŭ, şi ast-fel să compunĕ pre deviitórea clasă a agricultorilor seŭ a neguţătorilor timpuluĭ sĕŭ. Românul s'a civilisatŭ. Cerinţele kĭar materiale ale luĭ s'aŭ îmulţitŭ şi aŭ devenitŭ tot-o-dată şi maĭ multiple! Astă-ḑĭ Românul nu se maĭ mulţemesce cu nevoile de ḑi; el ă începutŭ a se gândi şi la viitorŭ; şi pentru dînsul atât nevoile ḑileĭ de astă-ḑĭ, cât kĭar şi ale aceleĭ de mâne sunt maĭ multe şi maĭ variate. De aicĭ apoĭ în clasa agricultorilor şi a neguţătorilor de astă-ḑĭ ómenĭ de o inteligenţă óre-care, şi kĭar cu cursurile de sciinţa respectivă absolvite. Dar trebue să maĭ adăugimŭ şi acésta, că décă clasa agricultorilor şi a neguţătorilor se va tot înmulţi, şi persóuele acestor clase vorŭ perde din vedere raţionamentul, că ele nu trebue să fie maĭ numerose, de cât capacitatea produsuluĭ lor în raportŭ către cerinţele de acestă natură ale societăţeĭ românésci, atuncĭ se va întâmpla, ca bucatele, produse de dînşiĭ, să nu aibă preçŭ, ca obiectele negoţuluĭ lor să ajunge a fi fŏre de valóre, ĭar clasele acestor ocupaţiunĭ să pérḑĕ pre fiĕ-care ḑi, pénĕ când începu a nu-şĭ maĭ pute duce traiul.

Ore cu clasele ocupaţiunilor morale ale societăţeĭ credemŭ noĭ, că lucrul se petrece alt-fel, şi ele se fundéză pre alte legĭ? Acum 50 aniĭ poporul românescŭ era maĭ puçin pretenţiosŭ şi în acestă privinţă. El era prea mulţemitŭ cu credinţa, ereditată de la părinţiĭ sĕĭ, şi cerinţele luĭ morale, şi în special cele religióse, se mărginĭaŭ în practicele religiuneĭ crestine, ĭar preutul era datorŭ, ca să-lŭ sânţiascĕ şi să ĭ bine-cuvinteze numaĭ întreprinderile luĭ. De la preutŭ se maĭ ceréŭ consiliurĭ, privitóre pre datoriile sociale şi familiare ale parochienilor, şi acésta maĭ des se vedea la actul confesiuneĭ, unde mustrarea de cugetŭ se înlătura prin nisce epitimiĭ, care constaŭ în facerea de metaniĭ, citirea de psaltirĭ, facerea de puţurĭ, podurĭ şi, ca actŭ de cea maĭ înaltă împăcare a omuluĭ cu D-ḑeŭ, construirea de Bisericĭ. Şi de aicĭ acestă abundenţă de templurĭ divine, ce noĭ

unŭ cursŭ, care în privinţa cunoscinţelor l-ar pune de-asupra tuturor parochiénilor seĭ.

Dar se va ḑice, nu tóte persónele, ce compunŭ clerul romănescŭ de astă-ḑĭ, aŭ avutŭ norocirea, ca să intre în Biserică cu unŭ cursŭ scolarŭ regulatŭ; şi prin urmare de tóte lipsurile unor aseminea persóne nu sŭntŭ responsabile ele, dar maĭ mult socitatea, ce nu li-a pusŭ la în-dĕ mână scólele, necesare pentru asemine scopŭ. A! Aicĭ trebue să scimŭ, că judecata nóstră nu este conformă cu realitatea, adecă nu este dréptă. Intrând noĭ într'o clasă socială, şi ocupând acolo o posiţiune óre-care, societatea în cele maĭ dese circumstanţe se presintă, că nu se ocupă de modul venireĭ nóstre; ea scie, că noĭ aicĭ am venitŭ cu tótă buna nóstră voinţă, şi kĭar stăruind, şi pentru acésta ea cere de la noĭ în modŭ imperiosŭ, ca numaĭ să fimŭ demnĭ de aceĭa, ce ocupămŭ. Ea dela preutŭ în particularŭ cere, ca el să înveţe pre poporaniĭ seĭ adevĕrurile religiuneĭ crestine, aşa cum ele se află în cărţile biblice şi sŭntŭ desvoltate de s-ţiĭ părinţĭ, să servĭască cele sânte cu pietatea în sufletŭ şi în fine să conducĕ pre poporaniĭ seĭ în calea bineluĭ. Aceste sŭntŭ condiţiunile, în puterea cărora preutul nostru de astă ḑĭ póte să esiste în societatea ramânescă, şi fĕrĕ de aceste el tot-dé-una va fi espusŭ, ca să compunĕ o clasă a societăţeĭ, ce nu ar avé cuvêntul de a fi.

Şi pre lângă aceste, decă clasa preuţilor nostri, kĭar şi aceia cariĭ n'aŭ făcutŭ unu cursŭ regulatŭ, ar voi, ca să devinĕ o clasă folositore societăţeĭ nóstre, în sensul şi pentru scopul, ce ea esistă în societate; şi decă ea simte necesitatea, de a se reabilita şi a se rădica în okiĭ societăţeĭ românescĭ, apoĭ celŭ maĭ bunŭ şi tot-o-dată unicul mijlocŭ spre acésta este *perfecţionarea sa intelectuală*. Noĭ trebue să ne convingemŭ, că societatea românéscă nu privesce cu okiŭ invidiosŭ la prosperitatea şi îuavuţirea cleruluĭ seŭ, dar tot-o-dată ea cere, ca acéstă ameliorare a posiţiuneĭ cleruluĭ seŭ să se facĕ numaĭ pre calea misiuneĭ luĭ din societate, adecă pre calea sciinţeĭ şi a perfecţionăreĭ luĭ morale; clerul maĭ ales este datorŭ, «*ca să caute maĭ ânteiŭ împărăţia luĭ D-ḑeŭ şi tóte celelalte se vorŭ adaogi luĭ*» (Mat. VI, 33.—). De aicĭ apoĭ necesitatea, *ca preutul nostru prin mijlocul cultureĭ şi al perfecţionăreĭ de tóte ḑilele să-şĭ înmulţiască cunoscinţele séle, pentru ca prin acésta să-şĭ afirme si maĭ mult*

într'unŭ modŭ convenabilŭ? Tóte sforţările, relative la ameliorarea posiţiunel séle, îĭ vor fi zădarnice, şi numaĭ împlinirea datoriilor cu zelŭ şi capacitate îĭ vor aduce fericirea şi ameliorarea posiţiuneĭ sele în societate. Şi de altă parte, veghiarea claseĭ întregĭ a profesorilor, — ca să nu se strecóre între dînşiĭ indivizĭ necapabilĭ şi lipsiţĭ de calităţile necesare, va fi o garanţie fórte mare, ca clasa întrégă să nu decadă dela înalţimea posiţiuneĭ sele în societate.

Tot asemine este şi posiţiunea preutuluĭ în faça societăţeĭ, cu deosibire numaĭ, că cerintele societăţeĭ în raportŭ cătră preuţŭ sûnt maĭ marĭ şi maĭ multiple.

Maĭ ântâiŭ, astă-ḑĭ atât sătènul romanŭ, cât kĭar şi porochiénul din oraşe cerŭ de la preutul lor, ca el să aĭbă atâtea cunoscinţe, câte îlŭ vorŭ puté face demnŭ de posiţiunea luĭ socială. Decă parochiénul în meditaţiunile séle întimpină o nedumerire asupra materiilorŭ meditate; decă copilul sĕŭ, venind dela scólă, aduce o idee neconformă cu privirile părinţilor la lucrurĭ; décă în societate se respândescŭ nisce ideĭ, ce se opunŭ ordineĭ sociale, seŭ priviriĭ asupra lucrurilor; atuncĭ cătră cine credeţĭ, că parochiénul se póte adresa cu maĭ multŭ dreptŭ pentru resolvarea unor asemine nedumerirĭ, decât cătră preutŭ, care este datorŭ a fi tot-dé-una la disposiţiunea luĭ? Fie-cine din membriĭ societăţeĭ póte să închidă uşa aprópeluĭ seŭ, când îlŭ va simţi, că el voiesce să-ĭ calce pragul cu asemine intenţiune, séŭ scopŭ; preutul singurŭ este persóna din parochie, care trebue tot-dé-una se fie la în-de-mâna parochienilor, şi în genere a totŭ omul. El este părintele societăţeĭ, şi ca astŭfelŭ, el ne avênd viéţă privată, trebue să întrécă cu cunoscinţele séle pre toţĭ parochieniĭ seĭ, şi să li resolveze tóte nedumeririle lor.

Décă însĕ preutul observă, că parochieniĭ seĭ începŭ a nu se maĭ convinge de modul, cum el resolvéză nedumeririle lor; décă el vede, că preutul parochieĭ nu este maĭ mult întrebatŭ asupra diferitelor materiĭ, ce compunŭ cadrul cunoscinţelor parochiénilor seĭ, adecă este neglijatŭ în nisce asemine cestiunĭ; seŭ în fine, décă se întâmplă, ca el să fie kĭar despreçuitŭ, auḑindu-şĭ apostrofărĭ: că, «lasŭ, părinte, aceste nu întră în césloyŭ», séŭ că «S-ta nu cunoscĭ de aceste»; ḑicŭ de tóte aceste posiţiunĭ ale preutuluĭ dispune modul întrăreĭ luĭ în clericatŭ, adecă lipsa de cursul, necesariŭ posiţiuneĭ luĭ din societate. Societatea romanéscă cere astă-ḑĭ de la preutul seŭ

de a vedé pre crestinì îndreptaţì, póte să alunece de pre calea cea dreaptă, póte să se gândiască la mĕsurì de îndreptare, ce n'ar fi eficace şi póte kiar nicì creştinescì. S'au cercatŭ kiar la noì, că jugul, pentru esemplu, nu aduce pre creştinì la Biserică. In alte State, kiar cu aprobarea autorităţilor civile, s'a pusŭ în aplicaţiune registrul de conduită al parochienilor, şi în loc de îndreptare s'a avutu numaì o ipocrisie şi o façărie condemnabilă. Şi în genere, mĕsurile poliţienescì nu potŭ să aducĕ nicì o dată îndreptarea rĕului moralŭ. Creştinismul este religiunea convicţiunilor! Şi inima nu se formĕză şi nicì înclină spre bine, decât numaì *«prin bunele consiliurì, esemplul păstoruluì şi convingerea în veritäţile relegiuneì creştine»*.

Şi în adever. Cât bine nu s'ar avea în resultatŭ, când viéţa casnică şi familiară a preutului, când ogórele şi grădinele luì, când economia în genere domestică a caseì preutuluì, ar fi dirigeta dupre regulele sciinţeì, şi conduse de o minte ageră şi întreprindĕtóre? Societatea în programele de învĕţămentu seminarialu pentru aceste anume scopurì a pusŭ maì multe sciinţe, care urmărescŭ bunul traiŭ al omuluì; şi preutul numaì prin aplicaţiunea lor inteligentă din viéţă va putea să ajungĕ,ca să devinĕ conductorul parochienilor seì şi pre calea fericireì terestre. Pĕnĕ când însĕ preutul romanŭ se va limita în cunoscinţele scoleì; pĕnĕ când cunoscinţele, de Agricultura, Orticultură, Medecină populară, Igienă, Sciinţì matematice şi naturale, nu se vorŭ adăugi ḑilnicŭ prin studiŭ şi meditaţiune; pĕnĕ când în fine pre calea bunuluì traiŭ nu se va gândi preutul şi singurŭ, şi, comparând procedurile sciinţeì cu ale rutineì, nu va găsi altele, care să fie proprie fie-cária localităţì, şi conforme cu circumstările vieţeì parochienilor seì, pĕnĕ atuncì, ḑicemŭ, preutul nu póte să aibă pretenţiunea, de a fi conductorul societăţeì pre calea bunuluì traiŭ, esemplul luì nu va fi imitatŭ, şi de scăderile preutuluì nu este culpabilă societatea. Preutul prin posiţiunea sa morală în faça parochienilor are tóte elementele necesare, de a fi imitatŭ şi pre calea bunuluì traiŭ; dar spre acésta i se cere cunoscinţa şi perfecţionarea perpetuă. Fórĕ de sciinţă nu este cu putinţă a conduce, şi fórĕ de unŭ progresŭ pre calea bunuluì traiŭ preutul nu va putea fi imitatŭ.

De aceia, dupre opiniunea nóstra, celŭ ântâiu lucru, *asupra că-*

esistenţa sa în societate, şi tot-o-dată să-şĭ creeze unŭ dreptŭ la respectul societăţeĭ.

Dar să nu credemŭ, că o asemene mĕsură, şi unŭ asemene mijlocŭ de ameliorare a posiţiuneĭ preutuluĭ este necesarŭ numaĭ pentru aceia din preuţĭ, cariĭ n'aŭ făcutŭ unu cursŭ seminarialŭ regulatŭ. Insu-şĭ preuţiĭ din seminariştĭ aŭ necesitate de ocupaţiunĭ ḑilnice, pentru că numaĭ prin acestŭ mijlocŭ eĭ îşĭ vorŭ puté conserva cele învĕţate, şi tot-o-dată îşĭ vorŭ creşce cadrul cunoscinţelor celŭ mărginitŭ, cu care aŭ eşitu din scólă. Sciinţa în genere este fórte capriciósă! Ea ne părăsesce, cum se simte cât de puţin neglijată din partea nóstră! Şi nu se dă supusă, nicĭ se lasă în posesiunea nóstră, de cât numaĭ cu condiţiunea, de a'ne ocupa ḑilnic de dînsa. Prin urmare e necesarŭ, *ca şi preuţiĭ din seminariştĭ să nu întrerupĕ ocupaţiunile lor cu sciinţa, şi să ambiţioneze, ca eĭ să devinĕ şi tot-o-dată să fie în mesură, a resolva tóte nedumeririle porochienilor, seŭ ale enoriaşelor lor*, şi în genere, *a'ĭ învĕţa, sânţi şi conduce în calea bineluĭ.*

Un altŭ mijlocŭ şi maĭ eficaçiŭ, care, dupre opiniunea nóstră, ar puté să regenereze pre clerul nostru, sûnt *conferinţele pastorale ale preuţilor*, care în oraşe ar puté să se facĕ sub preşedinţa protoĭereilor, ĭar în sate sub a proĭestosuluĭ de plasă. Ce se atinge în special de oraşele reşedinţiale a le Episcopilor, apoĭ aicĭ pentru maĭ multă autoritate, şi kĭar pentru dirigerea conferinţelor din Eparchia întregă, conferinţele pastorale ale preuţilor îşĭ vorŭ dirige lucrările sub preşedinţa Episcopuluĭ, seu al unuĭ împuternicitŭ al seŭ. Aicĭ, în aceste conferinţe, fie-care preutŭ va aduce materialul observaţiunilor sele, făcute în parochiĭ. Fie-care preutŭ va face cunoscutŭ conferinţeĭ, că, pentru esemplu, porochieniĭ seĭ nu vinŭ la Biserică, nu împlinescŭ obligaţiunile religióse, nu postescŭ, nu se mărturisescŭ, nu se cuminică, sûntŭ cuprinşĭ de viciile cutare şi cutare, şi în genere aŭ lipsurile morale cutare şi cutare. Tóte aceste observaţiunĭ, ecpuse verbal seŭ în scris 'naintea conferinţeĭ, vorŭ forma materialul, asupra căruĭa conferinţa datoresce a medita, a ficsa mĕsurile de îndreptare ale rĕuluĭ, şi în fine a stipula nisce regule, care vorŭ servi, ca călăuz, pentru preutul de parochie în servirea sa păstorală.

Scimŭ şi acésta, că lucrul póte să degenereze! Clerul în dorinţa

porturile consiliilor nóstre judeţene, că moralitatea populaţiunilor este căḑută, că cultul este despreçuitŭ, că vieţa familiară este tresaltată de pre basele moralităţeĭ, şi altele, şi noĭ la tóte aceste ne întrebămŭ, care să fie causa uneĭ asemine decăderĭ morale? E prea adevĕrat, că asupra vieţeĭ morale a parochienilor noştri a avutŭ o mare influenţă şi elementul strinŭ, introdusŭ în tóte parochiile, atât urbane, cât şi rurale; dar nu este maĭ puţin adevĕrat şi acésta, că causa a multor pĕcate sociale este kĭar în mijlocul nostru. Decă poporul românescŭ nu maĭ păzesce posturile, décă el astă-ḑĭ înclină spre beţie, şi petrecerile luĭ aŭ degeneratŭ într'o pasiune; decă nu maĭ are respectŭ pentru averea publică, apoĭ tóte aceste, trebue să le recunóscemŭ, sunt bóle străine, venite din Occidentul séŭ Orientul nostru, şi causa lor este în acestŭ elementŭ, ce ne-a cotropitŭ. Dar suntŭ bóle în poporŭ curat locale, ce aŭ încolţitŭ şi s'aŭ desvoltatŭ în mijlocul nostru, alimentate de nisce cause curat românescĭ. Maĭ ântăiŭ cultul religiosŭ la poporul românescŭ din timpurile cele maĭ antice a fostŭ nu despreçuitŭ, ci din contră îngrijitŭ din tóte puncturile de privire. Numĕrul Bisericilor românescĭ cu splendórea lor pute pĕne maĭ dĕ-ună-ḑi să concureze cu monumentele de asemine natură de la tóte popórele crestine. Ingrijirea cultuluĭ religiosŭ a Românilor mergea pĕnĕ a ajunge departe preste chotarele lor . . . Astăḑĭ este în negligenţă. Şi care sĕ fie causa? . . . . Adevĕrul trebuesce mărturisitŭ şi cu orĭ-ce preçŭ.

Pĕnĕ la începutul jumătăţeĭ a doa a seculuĭ al XIX-le, atât din cóce, cât şi dincolo de Milcov, cultul divinŭ a fostŭ îngrijitŭ într'un modŭ particularŭ. Dovadă Metropolia de Iaşi şi a Ungro-Vlachieĭ, Episcopiile de Huşĭ, Buzeŭ, etc. şi prelaţiĭ acestor Eparchiĭ aveŭ scóle speciale pentru muzică, ritualul Episcopieĭ da tonŭ în tótă Eparchia, şi la Buzeŭ ajunsese, ca kĭar architectura bisericéscă a Episcopieĭ să fie imitată şi kĭar la Bisericile din sate. Eca ce póte face capul uneĭ Bisericĭ, şi tot pre acele timpurĭ, când capiĭ Bisericilor putéŭ să se gândĭascĕ la splendórea Bisericeĭ, preutul, sciind, că Episcopul loculuĭ este dominatŭ de râvna caseĭ luĭ D-ḑeŭ, mergea singurŭ regulat la Biserică, împreună cu mama preutésa şi cu copilaşiĭ seĭ, fácea serviciul săntŭ cu puţină sciinţă, dar plinŭ de zelul şi respectul cătrĕ cele sânte; şi atuncĭ era de sigur, că şi kĭar parochieniĭ nu putéŭ face altŭ-felŭ; şi eĭ trebuĭaŭ să mérgĕ la Bi-

rula conferința păstorală trebue să-și îndrepteze privirile sele, trebue să fie casa păstorului. Se vorŭ stipula regule și se va indica la mijlócele proprii, prin care preutul va deveni demnŭ de afi imitatŭ, atâtŭ în parochia rurală, cât kiar și în cea urbană.

Odată regulată casa păstoruluĭ în privința materială, cu maĭ multă ușurință se va procede și la regularea viețeĭ luĭ morale. Omul, ce-șĭ are traĭul regulatu și viéta asigurată, se supune și nevrênd legeĭ, care îlŭ face, ca să tindĕ, ca cătrĕ unŭ centru de gravitațiune, spre casa și familia sa. Și de altă parte, numaĭ celŭ fŏrĕ de masă și casă póte deveni de ordinarŭ viciosŭ, și moralitatea este strîns-legată și de regularitatea viețeĭ materiale. Noĭ tot-dé-una am ḑisŭ, și acésta este pentru noĭ o convicțiune, că regenerarea omuluĭ trebue tot-dé-una să se începĕ cu acela, ce este maĭ aprópe și maĭ simțitŭ de dînsul, și partea morală a omuluĭ vine tot-de-una dupŏ cea materială. Acésta o atestă legile desvoltăreĭ individuluĭ, precum kiar și ale omenireĭ în genere.

Când condiționămŭ viéța morală cu cea materială nu înțelegemu avuție și bogăție nemĕsurată. Noĭ scimŭ fórte bine, că o asemine avuție este kiar opusă moralităței, dupre cum a recunoscut'o și Mântuitorul în pilda celuĭ bogatŭ. Noĭ nu ceremŭ, ca preutul să fie bogatŭ, dar condiționămŭ moralitatea cu regularea caseĭ păstoruluĭ. Noĭ scimŭ acésta, că omul, ce nu este în stare, ca din puținul materialŭ brutŭ, de care dispune și el, ca din modesta sa avere, să-șĭ facĕ traĭul plăcutŭ, și convenabilŭ cu posițiunea sa, unŭ asemenea omŭ cu atâta maĭ puțin va fi în stare, ca să-șĭ reguleze viéța sa morală, și să-șĭ ficseze regule de conduită, găsind și mijlócele pentru realizarea bineluĭ.

Éca cuvintele, pentru care noĭ punemŭ îngrijirea cu partea morală a preutuluĭ, dupŏ regularea caseĭ luĭ; și în asemenea împrejurărĭ, atât privirile fie-căruĭ preutŭ, precum și ale conferințeĭ păstorale, vorŭ fi îndreptate asupra viețeĭ morale a preutuluĭ, dupŏ regularea viețeĭ luĭ casnice.

Și în adevĕr, când partea morală și religiósă a societățeĭ va prospera, de cât numaĭ atuncĭ, când acésta va fi prosperă în familia preutuluĭ? Credemŭ noĭ, că am maĭ vedea Bisericile de parochiĭ góle, când soçia preutuluĭ, îmbrăcată în modŭ cuviinciosŭ, cu copiiĭ și kiar cu domesticiĭ seĭ, ar veni regulat la Biserică? Se ḑice prin ra-

patŭ în jurul monastirilor averile lor, şi pre aceste le-aŭ proadusŭ o dată tot naţiunei. Eĭ bine, care este cuvêntul, de a ne maĭ supune unor intrigo meskine? Maĭ esistă vre unŭ punctŭ de diferinţă între acia, cariĭ aŭ misiunea. de a respândi virtutea şi esemplul celŭ bunŭ între poporanĭ? Nu, fraţilor, de acuma la lucru. Preuţiĭ, eĭ maĭ ântêiŭ sûntŭ datorĭ a se pune în capul reformăreĭ; şi prin o reorganizare totală a familieĭ şi a domesticilor lor vorŭ isbuti, ca să readucĕ îndreptarea môravurilor şi să reintroducĕ respectulŭ către cele religiôse, şi prin urmare şi către persônele lor. — Eca iarăşĭ cum reapare necesitatea de nisce conferinţe păstorale, unde ceĭ maĭ tarĭ din clerŭ vorŭ purta sarcinele celor maĭ debilĭ, şi unde se vorŭ ficsa regule de conduită şi pentru acia din preuţĭ, cariĭ nu aŭ avutŭ fericirea de a căpăta o dosă de cunoscinţe maĭ întinse, privitôre pre modul, cum preutul cu familia sa pôtĕ să fie modelul de viĕţă morală pentru parochieniĭ seĭ.

Pusŭ preutul de la o margine a ţĕreĭ pĕnĕ la cealaltă în posiţiune, de a fi demnŭ de imitatŭ în vieţa luĭ morală; ajunsŭ în posiţiunea, ca el să pôtĕ fi conductorul vieţeĭ sociale, lucrând tot-de-una în comunŭ, ca unŭ corpŭ compactŭ; ôre maĭ rĕmâne vre o îndoelă, că tote bôlele, ce bântue astă-dĭ societatea nôstră, nu se potŭ vindeca? Intorsŭ o dată omul cu faça spre Biserică, ôre-credemŭ noĭ, că poporul romănescŭ nu va vedea lipsurile Bisericilor şi nu-ĭ va fi milă de vĕduva şi de orfaniĭ preutuluĭ, care în tota vieţa l-a sânţitu şi ĭ-a alinat durerile sufletescĭ? O! Eŭ nu mĕ îndoiescŭ unŭ singurŭ momentŭ, când sciŭ calităţile poporuluĭ romănescu, care cu bine-facerea a ajunsŭ pĕnĕ la Ierusalemŭ!... Dar încă o dată maĭ repetŭ, trebue maĭ ântâiŭ să ne facemŭ demnĭ de plata, ce o pretindemŭ . . . . . .

Al doile mijlocŭ de îndreptare a relelor, ce ne sapă esistenţa morală, sûntŭ consiliile, ce preutul cu tôtă ocasiunea pôte să dea parochienilor sĕĭ. Preutul, avêndu-şĭ bine regulată casa sa, şi fiindu-ĭ fruntea senină în faça parochienilor sĕĭ, el va putea în totŭ timpul să insiste asupra viciilor, ce bântue pre parochieniĭ sĕĭ; va intra în casa lor, pazind momentele cele maĭ critice din vieţă, şi la timpŭ propusŭ fiind unŭ consiliŭ, va întroduce balsamul, care de o dată va vindeca maĭ multe rane din sufletul parochienilor sĕĭ. Dér sĕ admitemŭ şi aicĭ, că poporaniĭ nu ascultă maĭ mult de consiliile preu-

serică, să se îngrijască de cultul religiosŭ şi să procure totŭ necesariul, atât pentru Biserică, cât şi pentru personalul eĭ. Mânĭ însĕ profanătóre, învĕlite cu pelea naţionalităţeĭ, aŭ intratŭ în Biserica românescă ; şi fórĕ de a destinge ortodocsia de papismŭ, şi comparându-le numaĭ din punctul de privire formalŭ, aŭ începutŭ să lovĭască Biserica, — Instituţiunea, carea în România a fostŭ totdé-una identică cu naţionalitatea, cultura şi progresulŭ românescŭ. Aceste lovitur̆ĭ, urmărind în aparinţă unŭ bine şi maĭ mare, ele aŭ tresaltatu Biserica de pre vekile eĭ temeliĭ ; aŭ adusŭ o stare de lucrurĭ noă ; şi pênĕ la uă noă restabilire a lucrurilor, ele aŭ făcutŭ, ca Episcopiile să înceteze pentru unŭ timpŭ, de a maĭ fi centrurile de cultură religiósă ; preuţiĭ aŭ începutŭ a se uĭta alăturea cu Episcopul lor, şi kĭar să-şĭ formuleze nisce privirĭ asupra lucrurilor cu totul streine de obiceĭul pămênluluĭ nostru.

Intre preuţiĭ românĭ aŭ esistatŭ şi de acia, cariĭ nu trăĭaŭ numaĭ fundându-se pre legea de imitaţiune ; făcuse cursurĭ seminariale dincólo şi dincóce de Milcov. Acestia reflectau şi singurĭ asupra stăreĭ lucrurilor ; vedeŭ rĕul şi ĭlŭ semnalaŭ, încorporându-lŭ când într'o persónă, când într'alta ; aŭ protestatŭ kĭar, când împrejurările lĭ-aŭ fostŭ favorabile, şi stigmatisând pre o persónă, séŭ doĕ din clerul înaltŭ, aŭ credutŭ, că aŭ vindecatŭ rĕul. Nu! Rĕul nu s'a vindecatŭ, el esistă şi kĭar cresce, fiind că causa acestuĭ rĕŭ nu este sfărămată. Indreptaţi-vĕ, fraţilor, privirile vóstre asupra aceleĭ mânĭ de ómenĭ, cariĭ presară piperul, séŭ intriga, între preuţĭ şi poporenĭ sub pretecstul de ómeniĭ sciinţeĭ ; distingeţiĭ pre cialalţĭ, cariĭ sub masca simpatieĭ pentru preuţĭ desvoltă ne'ncrederea şi aţiţă ura între preuţĭ şi călugĕrĭ ; şi în fine stigmatisaţĭ pre acele fiinţe infernale, care nu urmărescŭ, de cât disbinarea şi ura între fraţĭ. O dată cunoscută acéstă mană de streinĭ, séŭ maĭ drept înstreinaţĭ, veţĭ cunósce causa indiferentismuluĭ religiosu din poporul românŭ, şi asupra acestuĭ rĕŭ trebue apoĭ lucratŭ cu puterĭ unite. Ḑicemŭ streinĭ, séŭ înstreinaţĭ, căcĭ numaĭ acestia potŭ să uĭte, séŭ kĭar să nu scie, că ceĭ maĭ mulţĭ prelaţĭ românĭ, şĭ-au pusŭ sufletul lor pentru ţeră şi naţionalitate, că preuţiĭ românĭ pênĕ de-ună-ḑi aŭ sânţitŭ pre parochienĭ în uşele altaruluĭ, şi-ĭ-aŭ învĕţatŭ carte întindele templurilor, şi înfine, că cĕlugăriĭ şi cĕlugăriţile române, profitând de încrederea cea mare a poporuluĭ românescu în Biserică, aŭ gru-

câte-va regule de omiliĭ, şi în a le presenta nisce modele de esplicaţiunea evangeliilor din Duminicile şi sĕrbătorile cele maĭ însemnate.

Astŭ-felŭ lucrând şi introducênd conferinţele pastorale, de o cam dată celŭ puçin în oraşele eparchiale, noĭ vomŭ vedea, că fisiognomia cleruluĭ nostru are să se schimbe cu totul. Preutul are să-şĭ formeze cunoscinţa de sine şi de datoriile sele, şi cu acésta are să-şĭ cunóscĕ misiunea sa cea sântă şi înaltă pentru societate. Insuşĭ societatea va vedea, că preutul are importanţă pentru dînsa şi ea îĭ va proaduce stima şi cele necesare pentru o vieţă convenabilă. Am ḑis'o de multe-orĭ şi o maĭ repeţimŭ, *conferinţa pastorală, şi ĭar conferinţa păstorală, este mijlocul astă-ḑĭ de îndreptare a relelor,de care suferimŭ.*

Mijlócele administrative contribue şi ele fórte mult la ameliorarea posiţiuneĭ preutuluĭ. Noĭ ne-am deprinsŭ şi acesta constitue pentru noĭ o lege, ca să vedemŭ tot-de-una unul şi acelaşĭ numĕrŭ de persóne în jurul uneĭ Bisericĭ. Este necesarŭ acelŭ numĕrŭ de clericĭ, póte şi el să trăĭascĕ omenesce, pre noĭ puţin ne importă acésta. Totŭ, ce ne impresioneză este, că de la cutare Biserică s'a suprimatŭ diaconulŭ, că în cutare cătunu, compusŭ din cincĭ séŭ ḑece case, lipsesce Biserică că în fine la parochia cutare a rĕmasŭ numaĭ unŭ preutŭ. Tóte aceste le auḑimŭ în fie-care ḑi, şi altele maĭ multe, de cât aceste, care dupre opiniunea nostră provinŭ dintr'unŭ escesŭ de religiositate al poporuluĭ românescŭ. Noĭ nu voimŭ pentru aceste bune disposiţiunĭ să-lŭ înculpămŭ, dar tot-o-dată îlŭ maĭ rugămŭ să fie şi dreptŭ. Preutul şi diaconul uneĭ Bisericĭ sûntŭ ómenĭ şi cele de maĭ multe-orĭ împovăraţĭ cu câte o casă de copiĭ. Eĭ bine aceştĭ ómenĭ trebue să fie seŭ numaĭ ataşaţĭ la serviciile religióse, şi în asemine casŭ vieţa lor şi a familiilor lor trebuesce să fie asigurată, séu să li se permitĕ, de a avea şi alte ocupaţiunĭ, cu care şĭ-ar putea duce traĭul de astă-ḑĭ pĕnĕ mâne, şi în asemine casŭ ar lipsi de la datoriile lor. De altă parte, se maĭ ḑice, că în cutare cătunŭ morŭ ómeniĭ fórĕ de preuţĭ, şi lipsesce kĭar Biserica. Dar nisce asemine pretenţioşĭ sciŭ eĭ, că Biserica nu reclamă atâtea keltuele cu construirea, pre câte ea cere pentru întreţinerea eĭ ? Eca cuvintele, pentru care Biserica este ţinută kĭar de canóne, ca construcţiunea uneĭ Bisericĭ să se facĕ numaĭ într'o parochie eclesias-

tului; că ei în locŭ de a'lu primi cu bună voinţă în casele lor, îĭ înkidŭ uşa, séŭ îlŭ primescŭ cu răcélă. Trebue óre şi într'o asemine stare de lucrurĭ să inculpămu pre poporŭ? Putemŭ noĭ să ḑicemŭ, că el este barbarŭ, şi că preceptele religiuneĭ străbunilor seĭ îĭ supără auḑul? Eŭ întrebŭ şi să-mĭ spună în consciinţă fie-care din fraţiĭ preuţĭ, decă a întêmpinatŭ vre o nemulţumire, făcênd visite parochiale poporanilor seĭ, şi, ducêndu-se în casa lor, pentru aĭ consola în nenorocirĭ, i s'a înkisŭ uşa? Preutul este şi trebue să fie amicul şi consolătorul suferinḑilor din parochia sa, şi fie-care omŭ, impinsŭ de inclinaţiunile sufletescĭ, umblă şi caută kiar amicĭ în momentele de nelinisce ale sufletuluĭ seŭ . . . . .

Fiind înse că şi pre calea consiliilor este mult de lucratŭ; şi fiind-că o *singură* putere omenéscă ar puté să fie înfrântă de obstaculele, ce ar puté fie-care preutu să întêmpine în parochia sa; apoĭ de aceĭa noĭ şi acestu modŭ de ameliorare al societăţeĭ şi prin dînsul al cleruluĭ, îlŭ reservămŭ tot conferinţeĭ pastorale, care va specifica maĭ de aprope regulele, cum preutul prin consiliile séle va ajunge, la a fi ascultatŭ şi kiar practicatŭ în preceptele religiuneĭ Mântuitoruluĭ Christos.

In fine mijlocul cel maĭ supremŭ, care îlŭ face pre preutŭ să aibă tótă valórea 'naintea parochienilor seĭ, *este predica*. Acésta e prea adevĕratŭ, nu se póte pretinde de la toţĭ preuţiĭ noştri, şi cu tóte aceste, noĭ am avut fericita ocasiune, ca să constatămŭ, că şi preuţiĭ fóre de cursurĭ seminariale potŭ să facĕ nisce simple învĕţăturĭ poporanilor seĭ. Bunul simţŭ, zelul pentru misiunea sa, şi ardórea de a'şĭ împlini datoria, vorŭ fi prea de ajunsŭ, ca să vedemŭ a se ţinea învĕţăturĭ morale şi kiar prin Bisericile de sate, maĭ ales în timpul ierneĭ, când atât preuţiĭ, cât şi săteniĭ sûntŭ concentraţĭ şi adunaţĭ prin casele lor. Unŭ lucru înse se cere şi pentru acésta, impulsiunea şi dirigerea preuţilor spre totŭ lucrulŭ bunŭ. Şi óre credemŭ noĭ, că preutul nostru, condusŭ de conferinţele pastorale, ce vorŭ fi dirigeate de Episcopŭ, protoiereŭ şi proiestoşĭ, nu îşĭ va împlini datoria sa şi pre acéstă cale? Cu prea puţine escepţiunĭ, şi cu unŭ numĕrŭ forte micŭ de bătrînĭ, maioritatea preuţilor noştri va fi în stare, ca din mijlocul Bisericeĭ să-şĭ înveţe pre simpliĭ seĭ parochienĭ învĕţăturile religiuneĭ crestine. Datoria înse a conferinţelor pastorale şi în acéstă materie, va consiste în a arăta preuţilor

necesitatea, ca *în fie-care parochie să nu esiste, decât unŭ singurŭ preutŭ, — Parochul Bisericeĭ cu dascălĭĭ necesarĭĭ, rĕmânĕnd, ca acestŭ personalŭ să se adauge numaĭ cu condiţiunea, când mijlócele de întreţinere vorŭ fi ficse, sigure şi permanente.*

Da! Societatea are necesitate de clerŭ. Astă-ḑĭ maĭ mult, de cât orĭ când, adevĕrata posiţiune a clerului, posiţiunea luĭ morală, este maĭ reclamată de către Societate. Când societatea românéscă în privinţa cultureĭ intelectuale era maĭ puţin ecsigibilă. rolul preutuluĭ în parochia sa se limita în actul sănţireĭ, şi benedicţiunea divină, klemată asupra întreprinderilor omenireĭ, era prea de ajunsŭ, ca să-ĭ justifice şi să-ĭ afirme posiţiunea în faça societăţeĭ. Cu cât înse clasele ómenilor de sciinţă se înmulţescŭ în societatea românéscă; cu cât ómeniĭ, ce se ocupă cu adeverul, binele şi frumosul, vorŭ fi maĭ mulţĭ; cu atâta posiţiunea preutuluĭ în faça societăţeĭ devine maĭ ecsigibilă; societatea reclamă de la dînsul maĭ multe cunoscinţe; şi el se va bucura în faça Societăţeĭ de o posiţiune, carea va fi tot-de-una resultatul meritelor séle. De aceia, fraţilor Preuţĭ, trebue să ne punemŭ pre lucru. Societatea de la noĭ cere şi noĭ sûntemŭ datorĭ, ca să corespundemŭ cerinţelor eĭ. **Cultura maĭ întâiŭ ḑilnică, operată asupra sufletuluĭ nostru. Lucrarea cu puterĭ unite în datoriile serviręĭ pastorale.** Şi în fine, **Regularea preuţilor pre parochiĭ.** Eca, dupre noĭ, ameliorarea de o cam dată a posiţiuneĭ clerului în faça societăţeĭ.

ARCH. **Genadie Enacénu.**

tică şi parochienii sûntŭ datorĭ să îngrijascĕ atât de splendórea Bisericeĭ, cât şi de personalul eĭ.

Cu tóte prescripţiunile canonice, relative la înfiinţarea uneĭ Bisericĭ; cu totŭ dreptul resonŭ, ce impune fie-căruĭ crestinŭ, de a se îngriji de sórta preuţilor şi a familiilor lor, lumea nu încetéză, de a fi cu pretenţiunĭ în respectul numĕruluĭ preuţilor, şi a splendóreĭ Bisericilor. Este unŭ ce laudabilŭ dorinţa crestinilor noştri, ca să vadă s-ta liturgie efectuându-se cu diaconŭ; Sânţirea untuluĭ de lemnŭ (Maslul), precum şi rugăciunile pentru ceĭ morţĭ sûntŭ impunĕtóre sufletuluĭ, când ele se efectuă de treĭ, séŭ kĭar şi şépte preuţĭ; tresaltă cine-va de bucurie, când vede, că orăşanul românŭ, şi specialmente celŭ de Bucurescĭ, nu se cunună şi nu-şĭ îngrópă morţiĭ seĭ, de cât cu treĭ preuţĭ, şi de multe-orĭ şi cu archiereŭ. Tóte aceste serviciĭ, şi specialminte când ele sûntŭ şi pompóse, reclamă unŭ personalŭ numerosŭ, şi el devine întreitŭ şi împătritŭ, când luămŭ în consideraţiune, că preuţiĭ, cariĭ îl efectuă, aŭ câte treĭ, patru şi une-orĭ şi maĭ mulţĭ copiĭ. Eĭ bine, fie-care lucrătorŭ trăiesce din plata ostenelelor séle, şi preuţiĭ uneĭ parochiĭ, cu familiile şi posteritatea lor, cată a se întreţinea de parochienĭ. Fiind înse că încă de mult parochieniĭ noştri aŭ încetatŭ de a îngriji de preuţĭ şi familiile lor într'unŭ modŭ cuviinciosŭ; şi fiind că la noĭ s'a introdusŭ deprinderea, de a da preutuluĭ în natură, ĭar maĭ pre urmă în banĭ plata serviciilor séle divine; a trebuit din necesă ca preutul să se gândéscă şi la alte mijlóce pentru susţinerea sa, şi agricultura, fiind ne'nterḑisă de canóne, a formatŭ ocupaţiunea luĭ principală. De aicĭ unŭ felŭ de indiferinţă pentru parochie, şi indiferinţa cleruluĭ a datŭ nascere la despreçŭ din partea parochienilor şi, de altă parte, la deschiderea parochieĭ pentru doĭ, treĭ, patru şi une-orĭ şi cincĭ preuţĭ într'o parochie.

Nu! Lucrul nu maĭ póte rĕmâne aicĭ. Preuţiĭ trebuescŭ traşĭ dela cele-alte ocupaţiunĭ, şi afectaţĭ în modŭ principalŭ la serviciile religióse. Ocupaţiunile cu câmpul, cu economia domestică, şi în genere cu totŭ aceĭa, ce-ĭ póte constitui bunul traiŭ, trebuescŭ subordinate ocupaţiunilor luĭ principale, şi care iĭ determină posiţiunea în societate. Preutul trebue să rĕmână păstorul parochienilor seĭ.... Şi numaĭ într'o asemine stare de lucrurĭ îşĭ va recăpăta posiţiunea sa morală şi va putea să fie conducĕtorul poporanilor seĭ. De aicĭ apoĭ

66. «Acest nutriment se chiamă la noi Eucharistie, din carea nimenea altul nu se póte împărtăşi, de cât numai cel ce crede a fi adenĕrate cele ce învăţăm noi, şi este spălat în baia renascerii şi a ertării pĕcatelor, şi vieţuesce ast-fel precum a predat Christos: că nu luăm acestea ca mâncare şi bĕutură comună; ci precum prin cuvĕntul lui Dumnedeu s'a întrupat Iisus Cristos Mântuitorul nostru, şi trup şi sânge pentru mântuirea nóstră a avut, asemenea şi prin cuvĕntul rugăciunii celei către dênsul, nutrimentul Eucharistiei ne am învăţat a fi Trupul şi Sângele aceluiaşi Iisus, din care se nutresce sângele şi trupul nostru, prin prefacere. Căci Apostolii, în Memorabilele scrise de dênşi, care se numescŭ Evangelii, spun că ast-fel a predat lor Iisus: care, luând pâine, şi mulţămind, a dis: *Acesta este trupul meu; acesta să faceţi întru pomenirea mea.* Asemenea şi pacharul, luând, şi mulţămind, a dis: *Acesta este sângele meu.* Si numai lor le a dat».

67. «Noi dară de atuncea pre acestea pururea ni le aducem aminte, predândule uni altora. Si cei avuţi ajutăm pe toţi cei neavuţi, şi tot deauna suntem uniţi. Si pentru tóte cele ce oferim, binecuvêntăm pre Făcătorul a tóte, prin Fiiul sĕu Iisus Christos, şi prin Duhul cel sfânt. Si în dioa numită a sórelui (Dumineca), toţi cei ce se află prin oraşe şi prin sate, ne adunăm la un locŭ, şi se citescŭ scrierile Apostolilor, sau ale Profeţilor, pe cât ertă timpul. Si după ce incetéză cititorul, Proestosul rostesce uă cuvêntare îndemnătóre la imitarea acestor bune învăţături. După aceea ne sculăm cu toţii, şi înălţăm rugăciuni; şi precum am dis mai sus, după ce sfârşim rugăciunea, se aduce pâine şi vin şi apă, şi Proestosul asemenea înalţă rugăciuni si mulţămiri după puterea lui, şi poporul aclamă în urmă, dicênd: Amin. După aceea se dă fie căruia a se împărtăşi din cele binecuventate, şi celor ce nu sunt presenţi li se trămite prin diaconi. După aceea, cei ce se înlesnescŭ şi voescŭ, dă fie care

LITURGICA

(Urmare vedĭ No. XII, al anuluĭ II.)

Reproducênd maĭ sus în esplicaţia liturgieĭ formulele sfinţiriĭ Dumnedeescilor Darurĭ din liturgiile primitive, aşu fi voit să reproducŭ şi pre sfântul Justin Martirul; însă acesta nu descrie formulele rugăciunilor liturgice, ci vorbesce numaĭ despre sărutarea păciĭ, şi despre sfânta Impărtăşire, respundênd la colamniile Jidovilor şi ale Păgânilor, şi de aceea am lăsat al reproduce aci în urma Liturgieĭ, ca un supliment la comentarele acestor părţĭ liturgice.

SFANTUL JUSTIN MARTIRUL SI FILOSOFUL.

(*Apologia I.* 65—67).

65. «Iar noi, după ce ast-fel (cum s'a dis maĭ sus) îl lăm (botezăm) pe cel ce s'a convins şi a consimţit (la cele ce predăm noĭ), îl aducem la ceĭ ce se numescŭ fraţiĭ, unde eĭ sunt adunaţĭ pentru a se ruga în comun, atât pentru noĭ înşine, cât şi pentru cel luminat, şi pentru toţĭ fraţiĭ de pretutindinea, ca să ne învrednicim a ne învăţa adevĕrul, şi prin fapte să dovedim, că suntem bunĭ şi păzitorĭ aĭ celor poruncite de Christos, spre a dobândi eterna mântuire. Si sferşind rugăciunea, unul pre altul ne sărutăm frăţesce. După aceea, se aduce Proestosuluĭ (Episcopuluĭ) fraţilor pâine şi pachar cu vin şi cu apă; şi el luând, laudă şi mărire înalţă Părinteluĭ atóte, prin numele Fiiuluĭ şi al sfântuluĭ Duh, mulţămind nu puţin şi pentru cel luminat, că s'a învrednicit acestora printrensul. Si după ce sferşasce el rugăciunea, şi mulţămirea, tot poporul asistent acclamă, dicênd: Amin. Iară Amin, în limba Ebraică însemneză, aşa să fie. După ce Proestosul mulţămesce, şi tot poporul dice Amin, numiţiĭ la noĭ Diaconĭ daŭ la toţĭ ceĭ de faciă să se împărtăşască din pâinea şi vinul şi apa ce s'aŭ binecuvêntat, şi celor absenţĭ le duce pe acasă».

DESPRE SERVICIUL DIVIN LA SERBĂTORILE CELE MAI INSEMNATE.

A) DEOSEBIRILE SERVICIULUI DIVIN LA SERBATORI.

§ 40. DEOSEBIRILE SERVICIULUI DIVIN AL SERBATORILOR MARI SI MICI IN GENERE.

Serbătorile bisericescĭ sunt nisce solemnităţĭ sfinţite, care se sĕvêrşescu spre gloria luĭ Dumnedeŭ şi aducerea aminte de cele maĭ insemnate evenimente de bucurie pentru Biserică. In raport către crestinĭ, aceste solemnităţĭ sunt binefăcătóre, pentru că deşteptă şi întărescŭ întrênşi credinţa, speranţa şi dragostea către Dumnedeu, şi ĭĭ dispun către o maĭ bună întrebuinţare a Dumnedeescilor darurĭ.

Potrivit cu acéstă menire a sfintelor serbătorĭ, Biserica distinge serviciul lor divin printr'o maĭ multă fălnicie a rânduelelor bisericescĭ, prin solemnitatea rugăciunilor şi a cântărilor, ba încă şi prin un maĭ mare numĕr şi prelungire a lor. Tóte iaŭ atuncĭ în Biserică un ton şi o formă maĭ sublimă, spre a ridica spiritul nostru la theoria lucrurilor celor glorióse ale luĭ Dumnedeŭ. Si investmêntările sfinţiţilor servitorĭ sunt după putere maĭ strălucitóre, şi în templu se vede o maĭ mare iluminare. Acésta este Symbol vĕdut al bucurieĭ duhovnicescĭ celeĭ nevĕdute, care cu deosebire se arată în serbătorile cele creştinescĭ. Atuncĭ se face în biserică şi maĭ multă tămîere, carea însemnéză îmbilşugarea Haruluĭ; şi uşile împĕrătescĭ maĭ adeseorĭ se deschid, spre aducere aminte de patria cerêscă, către carea trebue necontenit să tindem. La serbătorile cele marĭ audim maĭ multe cântărĭ şi doxologiĭ; iar la Paştĭ, care este cea maĭ mare dintre serbătorĭ, maĭ tótă slujba serviciuluĭ divin se săvîrşasce prin cântare. Acésta este esprimare a nemărginiteĭ bucuriĭ duhovnicescĭ, ce Biserica simţesce pentru Invierea luĭ Christos; căcĭ, precum dice Apostolul, ceĭ plinĭ de

cât îl lasă inima; şi ceea ce se adună, se depune la Proestosul, şi el dă ajutóre orfanilor şi vĕduvelor, şi bolnavilor, şi celor scăpătaţi, şi celor ce se află în închisorĭ, şi călătorilor lipsiţiĭ de cele trebuinciόse, şi tuturor celor ce aŭ trebuinţă de ajutor. Iar diua sórelui, în carea ne adunăm cu toţi la un locŭ, este alésă, pentru că acésta este diua ântéia, în carea Dumnedeu, a făcut cerul şi pămêntul; şi Iisus Christos Mântuitorul nostru în acéstă di a înviat din morţi».

Acéstă descriere însă nu trebue luată drept liturgie formală; căci Sfântul Justin, adresând Apologia sa către păgânĭ, atinge numaĭ punctele acelea, pentru care eĭ calomniaŭ pe crestinĭ, dicênd că sunt immoralĭ şi anthropofagĭ. Pentru sărutarea păciĭ, închinătoriĭ de idolĭ calomniaŭ pe crestinĭ, că eĭ la adunările lor nopturne se sărută, şi comit fapte nedemne de un serviciŭ divin; şi sfântul Justin le respunde, că crestiniĭ se sărutaŭ frăţesce, iară nu curvesce. In ceea ce privesce Dumnedeésca Impărtăşire, păgâniĭ, tot d'a-una aţiţaţĭ de jidanĭ, calomniaŭ pe creştinĭ, că eĭ la adunările lor religiόse mănîncă câte un copil. Sfântul Justin le respunde, că creştiniĭ la serviciul lor divin se împărtăşescu cu pâine şi cu vin mestecat cu apă, care prin rugăciunea sacerdotelui se prefacŭ în trupul şi sângele luĭ Iisus Christos, şi că prin urmare acusaţiunile lor sunt nisce invenţiĭ şi calomniĭ nedemne.

Nu trebue însă să scăpăm din vedere, că creştiniĭ din secolul al doilea eraŭ mult maĭ civilisaţĭ de cât ceĭ deastă-dĭ; căcĭ atuncĭ ceĭ avuţĭ contribuiaŭ pentru întreţinerea confraţilor lor celor ce nu eraŭ în stare de aşĭ scóte pâinea, în cât între dênşiĭ nu se vedea cerşetor, saŭ miserŭ; însă ce e drept, pe atuncĭ creştiniĭ aveaŭ maĭ multă ruşine, şi numaĭ la nevóe majoră întindea mâna să ceară milă de la confraţiĭ seĭ, pe când astă-dĭ cerşetoria a eşit prea mult la modă.

cêpe septĕmâna Patimilor, care este înainte serbarea Vinerii cei Marĭ, care în vechime se numia Paştele Restignirii (Πάσχα τό σταυρώσιμον), şi care se serba cu multă evlavie, ca şi Pascele Invierii (Πάσχα τό ἀναστάσιμον).

Unele din serbătorile de peste an se ḑicŭ nemutabile, pentru că ele se serbéză tot-dea-una în aceleaşĭ ḑile ale lunilor anuluĭ; iar altele se ḑicŭ mutabile, pentru că acestea urméză după Dumineca Paştelui, care se mută în fie-care an, începênd mutarea din dulcele Crĕciunuluĭ, când se începe Triodul cu seria luĭ de Duminecĭ, carea se finesce la Dumineca Rusaliilor, după care urméză celelalte Duminecĭ ale anuluĭ.

§ 41. VESPERA SAU VECERNIA SERBATORILOR.

La tóte serbătorile cele marĭ şi la Duminecĭ, al cărora serviciŭ divin este cu priveghiere de tótă nóptea, este şi o vecernie mică, adecă pe scurt, fiind că vecernia cea mare se unesce cu utrenia. Acéstă vecernie se cântă puçin maĭ nainte de apusul sóreluĭ, începênd cu ceasul al noulea, şi fără văchod. Iar după apusul sóreluĭ, vecernia cea mare, adecă priveghierea, începe cu deschiderea uşilor împĕrătescĭ; şi Diaconul strigând: *Sculaţi vĕ!* Preotul cădesce tótă biserica, şi intrând în Altar măresce pe prea sfânta Treime, ḑicând: *Slavă sfintei şi cei de o fiinţă*, scl. Cel maĭ mare începe — *Veniţi să ne închinăm* — cu cântare, şi stranele continuă psalmul de seara şi primul antifon de la întêia Cathismă tot cu cântare, în cât maĭ tótă priveghierea se sĕvêrşasce prin cântare. Si în tóte acestea se vede dorinţa Bisericeĭ de a ne umplea de bucurie duhăvnicéscă, şi de simţurĭ de recunoscinţă şi de mulţămită către Dumneḑeu Mântuitorul nostru, pentru nemărginita sa milă şi iubire de ómenĭ, despre care ni se aduce aminte în tóte frumósele cântărĭ şi citirĭ ale întregeĭ priveghierĭ. Mântuitórea pogorîre a luĭ Dumneḑeu

Duhul, şi vorbescŭ întru sine *în psalmi şi în laude şi în cântări duhovnicesci* (Ef. 5. 18, 19).

Serbătorilor bisericescĭ, potrivit cu importanţa subiectuluĭ lor, le este însuşită o solemnitate maĭ mare, saŭ maĭ mică. Cea maĭ mare solemnitate a Bisericeĭ, saŭ Serbătórea serbătorilor, este Sfântul Paşte, care întrece pe tóte celelalte cu solemnitatea şi cu sublimitatea serviciuluĭ sĕŭ divin. După serbătórea Paşteluĭ urmézā serbătorile cele marĭ, apoĭ cele de miḑloc, şi cele micĭ. Cele marĭ aŭ tot-dea-una în tipic privigherĭ de tótă nóptea, şi serviciul divin al lor exprimă lămurit subiectul serbătoriĭ. Cele de miḑloc nu aŭ tot dea-una privighere de tótă nóptea, şi canonul serbătoriĭ se unesce cu canonul Născătóreĭ de Dumneḑeŭ, însă la Orthrină aŭ şi ele Polieleŭ şi Evangelie. Cele micĭ se distingŭ de ḑilele cele ordinare numaĭ cu aceea, că la vecernie stichirile se pun pe şese, şi la Orthrină aŭ Slavoslovie (Doxologie) mare.

Din serbătorile cele marĭ, maĭ însemnate sunt cele cunoscute la noĭ sub numele de *Douĕ-spre-ḑece*. Către dênsele cu deosebire Biserica ne pregătesce prin *Inainte-serbare*, menţionând de dênsele la serviciul divin cu o ḑi saŭ cu câteva ḑile înainte, asemenea şi dupĕ dênsele câteva ḑile maĭ continuă cântărĭ de ale serbătoriĭ şi să chiamă *Dupĕ serbare*.

Cele douĕ-spre-ḑece serbătorĭ marĭ supranumite Impĕrătescĭ, afară de luminata Duminecă a Invieriĭ, sunt cele următóre: Nascerea luĭ Christos; Botezul; Intêmpinarea; Dumineca Stilpărilor; Inălţarea; Pogorîrea Duhuluĭ Sfânt; Schimbarea la faţă; Inălţarea cinstiteĭ Crucĭ: Nascerea Maĭciĭ Domnuluĭ; Intrarea în templu; Bunavestire; Adormirea. Din aceste serbătorĭ, Nascerea şi Boteḑul Domnuluĭ aŭ şi înainte şi dupĕ serbare maĭ lungă. Bunavestire, de se va întêmpla în săptĕmâna Patimilor şi la Paşte, nu are nicĭ înainte nicĭ după serbare: asemenea Dumineca stilpărilor n'are dupĕ serbare, fiind că îndată în-

se rógă pentru Impĕraţi şi Domnĭ, pentru Kiriarchiĭ Bisericeĭ, pentru tótă sfinţita tagmă, şi pentru tot sufletul creştinescŭ cel întristat şi asuprit, pentru părinţiĭ şi fraţiĭ ceĭ reposaţĭ, pentru apărarea tuturor cetăţilor şi satelor, de fómete, de inundaţie, de cutremur, de bóle, şi de orĭ-ce fel de calamităţi. Tótă acéstă rugă se însoţesce de o immulţită repeţire de *Dómne miluesce*. In fine toţĭ plecând capul, ne rugăm ca, cu rugăciunile sfinţilor, Domnul să ne acopere cu acoperemêntul aripelor sale, să alunge de la noĭ pe toţĭ vrăjmaşiĭ trupescĭ şi sufletescĭ, să împace viaţa nóstră, să miluéscă şi să mântuéscă pre toţĭ, ca nu bun şi iubitor de ómenĭ.

După acéstă rugăciune solemnă a Vecernieĭ, Biserica a adăogit şi binecuvêntarea celor cincĭ pâinĭ, la care cel maĭ mare se rógă pentru îmmulţirea rodurilor pămentuluĭ celor maĭ indespensabile vieţeĭ, grâul, vinul, şi untul de lemnŭ. Acéstă binecuvêntare a pâinilor în vechime se făcea, pentru ca ceĭ ce asistaŭ la priveghierea de tótă nóptea, prin gustarea pâiniĭ ce li se împărţia, să se întăréscă pucin la starea de tótă nóptea, precum óre-când, şi poporul cel flămênd, pentru care Mântuitorul a îmmulţit cele cincĭ pâinĭ în pustie, ca să nu cadă pe cale.

După sfinţirea pâinilor, Archereul merge la iconostas şi sărută icóua, şi se miruesce din untul de lemnu cel sfinţit la litie, miruind şi pe preot, care apoĭ miruesce pe popor, şi venind în miḑlocul bisericeĭ, binecuvintéză pe popor cu Tricherile, şi apoĭ, suindu-se, în strană împarte din pâinile sfinţite la popor, iar cântăreţiĭ cântă, stichóvna maĭ rar, potrivind, ca când va sfârşi Archiereul împărţirea, se sfârşéscă şi eĭ stichóvna. Când este litie, înainte de final (otpust), tot-de a una se ḑice Binecuvêntarea Domnuluĭ, scl. Uni facŭ sfinţirea pâinilor după cântarea stichóvneĭ; acésta însă nu este potrivit cu regulele tipiculuĭ, şi cu trebuinţa împărţiriĭ pâinilor.

către noi, spre a-ne ridica pre noi la cele de sus, se închipuesce învederat prin *Eşirea* şi *Intrarea* sfinţiţilor servitori, cari esŭ din Altar prin uşa cea despre miadă-nópte, şi intră iar în Altar prin uşile împěrătesci.

Spre a ni se face şi mai bine cunoscut obiectul serbătorii din ḑiua următóre, după intrare se propune citirea Parimiilor (Τὰ ἀναγνώσματα), adecă a vechilor arătări la obiectul acelei serbători, mai cu sémă a profetiilor şi a preînchipuirilor. Aceste citiri saŭ lecturi, la începutul creştinismului, se culegeaŭ din scrierile Profeţilor, spre dovedirea evenimentelor celor mai însemnate din viaţa Mântuitorului, asupra cărora s'aŭ înfiinţat primele serbători ale Bisericei crestine. Mai pe urmă însă, înfiinţându-se serbători şi în memoria Martirilor, cari aŭ imitat patimile şi suferinţele Mântuitorului, cum şi în memoria Dascălilor şi a cuvioşilor, cari cu cuvêntul şi cu fapta aŭ învăţat pe creştini moralitatea şi înfrênarea evangelică, atunci citirile de la vecerniile acestor serbători, privind mai mult morala, s'aŭ cules mai mult din cărţile cele morale ale Vechiului Testament, şi mai cu, osebire încă din cartea Parimiilor lui Solomon, şi pentru care mai în urmă sa dat tuturor acestor citiri vesperale numirea de Parimii. Parimie va se ḑică proverbŭ, saŭ un fel de sentinţă morală, între care se înumĕră şi pildele lui Iisus, fiiul lui Sirach.

Cel mai însemnat adaos la Vecernia serbătorilor celor mari este Litia (λιτὴ). Acésta este o rugăciune generală, în carea Biserica se rógă pentru tótă moştenirea lui Dumneḑeŭ, pentru toţi creştinii orthodoxi ḑicênd, mântuesce Dumneḑeule poporul tĕŭ, şi binecuvinteză moştenirea ta, şi chiamă tótă Biserica cerescă în ajutorul Bisericei pămentesci, şi mai ales pe'prea sfânta stĕpâna nóstră de Dumneḑeŭ Născătórea, pe Inainte mergătorul Ioan, pe Apostoli, pe sfinţii Ierarchi, pe Cuvioşi, pe Martiri, pe Dumneḑeescii părinţi Ioachim şi Ana, şi pe toţi sfinţii;

unŭ bunŭ cormaciu, spre a ne conduce cu succesŭ şi fără pericolŭ pe acestŭ luciu de mare, aşa de întinsŭ şi aşa de dificilŭ de străbătutŭ. Deră cormaciulu celŭ mai bunŭ în călĕtoria vieţeĭ pentru noĭ nu póte fi altulŭ de câtŭ învĕţătura Mântuitoruluĭ Christos; este însuşĭ Mântuitorulu, care dupre cum a poruncitŭ vêntuluĭ de a statŭ, când se afla cu uceniciĭ în corabie şi marea s'a liniştitŭ, asemenea va linişti şi furtunele vieţeĭ nóstre, pentru că Elŭ este, care dupre cuvêntulŭ Psalmistuluĭ: *alină mugetulŭ mărilorŭ, sgomotulŭ valurilorŭ ei* şi *turburările popórelorŭ* (Ps. 64, 78).

Navigatorul, de bucurie, mulţămesce luĭ D-ḑeŭ şi'ĭ cere ajutorŭ şi de aci înainte; noĭ am săvîrşitŭ cursulŭ anuluĭ trecutŭ şi începem altulŭ. Pentru cele trecute suntem şi noĭ datorĭ a mulţămi, éră pentru cele viitóre a cere bine-cuvêntarea luĭ D-ḑeu, ca Elŭ să încunune anulŭ viitorŭ cu bine facerile sele, dupre cum se rógă Psalmistul David când ḑice: *bine-cuvénta-vei cununa anului bunătaţei tale şi câmpii tei se vor umple de grăsime.*

Să ne oprimŭ puçinŭ asupra mulţămireĭ şi a rugăciuneĭ ce trebue să facă omul cotre D-ḑeŭ, spre a vedé sănĕtos judecata, cum privesce, sânta Scriptură la aceste ideĭ şi cum ne învaţă în acestă privinţă.

Fraţilorŭ! Dacă vom fi cu atenţiune şi vom studia caracterele animaleloru şi tóte mişcările lorŭ, maĭ alesŭ ale celorŭ domestice, vom vedé că din acestea cea maĭ mare parte, din fire manifestă sentimente de gratitudine, de mulţămire către om în urma bine-facerilor. Deră ce ḑic? Natura întregă, in urma bine-facerii, în urma ploilor veselitóre, oferă aspectul, ca cum ar aréta mulţămire către bine-făcĕtorul sĕŭ, şi l'ar glorifica. Psalmistul îndemnă întréga natură la glorificarea luĭ D-ḑeŭ, şi prin urmare la mulţămire ḑicênd: *Lăudaţi pre Elŭ toţi îngerii lui, lăudaţi pre Elŭ tóte puterile lui, lăudaţi pre Elŭ sórele şi luna, tóte stelele si lumina, lăudaţi pe Elŭ cerul ceru-*

DISCURSU LA ANULU NOU, 1876

PRONUNCIATU IN BISERICA SFANTULUI DIMITRIE (CAROL I)

Bine-cuvêntavei cununa anului bunătăţei tale şi câmpii tei se voră umple de grăsime.
(Ps. LXIV, 12)

Fraţiloră!

Câtă bucurie simte navigatorul (corăbierulu), când ajunge bine la locul ce doresce, după ce a plutit îndelungat timp pe imensul luciu al ocênului, înfruntând furiósele valurî; şi cât de plinŭ este sufletulu sĕu de mulţămire către *Cel-A-tot-puternicu*, când 'şi aduce aminte că prin ajutorul *Lui* a scăpatŭ de furia valurilor îngrozitóre, carî se ridicaŭ ca munţiî şi se repeḑiaŭ spre a înghiţi nava cu călătoriî ce se aflaŭ într'ênsa! Nu numaî acésta, ci acestŭ călătorŭ, pe viitorŭ încredinţat despre protecţiunea luî D-ḑeŭ şi avêndŭ esperienţa trecutuluî, înaintéză cu curagiŭ ne încetândŭ a cere încă bine-cuvêntarea şi protecţiunea divină.

Deră, o! scumpiî meî fraţî! noî ce vomu ḑice? Căcî noî nu suntemŭ de câtŭ totŭ nisce călătorî, pe unŭ luciu de apă multŭ maî întinsŭ de câtŭ alŭ oceaneloru, unde furtunele nu încetéză maî nicî decum. Pênĕ acum a plutitŭ cu noî nava pe oceanulŭ anuluî trecutŭ, şi iată acum a plecatŭ din noŭ şi nu este departe de ţermu. Da, nava vieţeî anuluî noŭ a plecat din noŭ cu noî astăḑî pe marea vieţeî; căcî iată un anŭ s'a sfîrşitŭ şi altul a începutŭ. Deră ce vomŭ face? Valurile sunt îngrozitóre şi ne contenite; Marea se înălţă şi spumegă de valurile tentaţiunilor; stîncile suntu ascuţite şi numeróse. Prin urmare, călătoria nóstră este grea şi avem trebuinţă de

scula de la masă seŭ din somn fore a da mulţămire lui Dumnedeŭ ; eră acum . . . . .

Kiar pentru cele rele trebue să mulţămim : pentru suferinţe, nenorocirĭ şi altele. Fiul nu trebue să urască pe tatăl sĕŭ pentru că l'a pedepsit, ci trebue a 'l mulţămi : cocĭ prin pedepsă arată tatăl că iubesce pe fiul seŭ. De aceea sânta Scriptură dice : *Domnul pe care iubesce il şi certă şi bate pe tot fiul pe care priimesce.* (Ebrei 12,6) Să nu ne descuragiăm, ci tot de una ca Iob să dicem : *Fie numele Domnului bine cuvêntat*, căcĭ iată ce dice Mântuitorul : *Cel ce va răbda pene la sfîrşit acela se va mântui*, şi iarăşĭ : *întru rĕbdarea vóstră veţi dobêndi sufletele vóstre.* Eră ceĭ ce au suferit din causa greşalelor lor să 'şĭ aducă aminte de cuvintele Mântuitoruluĭ : *iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greşesci.* Să mulţămim luĭ D-deu pentru tóte cele trecute şi să îndreptăm greşalele nóstre, dupre cum ne învaţă Eclesiastul : *Adu-ţi aminte de cele din urmă şi nu vei mai greşi.*

Să ne aducem aminte de cele trecute, atâtŭ ale vieţeĭ nóstre, cât şi ale genuluĭ omenesc ; ca ast-fel cunoscênd istoria trecutuluĭ să scim cum trebue să lucrăm in cursul anuluĭ viitorŭ spre a nu lucra rĕŭ.

Deră, fraţilor, decă Dumnedeu a ajutat părinţilor noştri şi kiar noĕ de am sĕvîrşit calea vieţeĭ pêne acum, pentru care suntemŭ datorĭ a 'l mulţămi, este óre de ajuns numaĭ mulţămirea pentru trecutŭ ? Nu. Noĭ încŏ avem a săvîrşi călătoria viitoruluĭ an şi aceleĭ-l-alte vieţi, de aceea să începemŭ cursulŭ prin cererea ajutoruluĭ Divin, ca să nu se împedice piciorul nostru. Tóte silinţele nóstre vor fi zadarnice fore adjutorulŭ luĭ Dumnedeŭ, dupre cum dice Psalmistulŭ : *De n'ar zidi Domnul casa, în zadar se ostenesc cei ce o zidescŭ.* Insuşĭ Mântuitorulŭ Christosu ne învaţă a cere ajutorulŭ Divinŭ, când dice: *Cere şi ţi se va da, caută şi vei afla.* Deră cerênd ajutorul luĭ Dumnedeu în tóte lucrările nóstre cele bune, să nu ne în-

rilor și apa cea mai pre sus de ceruri, lăudați pre Elu pomii cei roditori și toți cedrii, animalele și tóte vietățile. (Ps. 148).

Eĭ bine! dacă tóte ființele neraționalĭ, dacă natura întregă se simte pătrunsă de sentimentul mulțămireĭ către Creatorul, apoĭ óre omul, și în specialŭ omul creştin, omul ca ființă rațională, care cunósce pe Părintele sĕu cel cerescu, nu trebue a mulțămi pentru tóte cele ce primesce de la Elu? Apostolu Pavel ne dice: *Pentru tóte mulțămiți: și ori de mâncați, ori de beți, seŭ altceva de faceți, tóte spre mărirea lui D-deŭ să le faceți.*

Iisus Christos vindecând dece leproşĭ, carĭ veniseră la densul, şi vĕdend că numaĭ unul s'a întors a'ĭ mulțămi dice: «*aŭ nu dece s'aŭ vindecat, dară cei noue unde sunt; n'aŭ venit (nu s'aŭ aflat) să dea glorie lui D deŭ!*»

Da, pentru tóte să mulțămimŭ dicĕnd: *bine-cuvintéză suflete alŭ meŭ pe Domnul, și nu uita tóte resplătirile lui. Strămoșii noștri aŭ fostŭ adâncŭ pătrunși de acéstă datorie și urmele mulțămirei lor către D-deŭ sunt numerose. Biserici cari de cari mai împodobite datéză din acele timpuri. Stefan cel Mare după triumful asupra păgânului ridică o frumósă biserică în valea Resboienii, ca act de mulțămire celui prea înalt pentru că i-a ajutat spre a goni pe inimic din téra sa. Dară ce dic? Nu numai Domnii, déră chiar tot Românul orthodox avea imprimată adâncŭ acéstă datorie pe lespezile inimei sale. Si ce alt, fără numai devotamentul religios și patriotic al părinților noștri aŭ atras bine cuvêntarea A tot puternicului D-deu spre a'și mântui patria și a 'și apăra căminul în timpurile cele furtunose ale barbariei.* Acum cu durere şi mihnire putem dice împreună cu sânta biserică: *Pentru necredința multora s'a împuçinat dragostea.* Da, s'a împuçinat dragostea! Atuncĭ românul (și când dic românul înțeleg creştinul, căcĭ româniĭ aŭ fost adevĕrațĭ creştinĭ) nu se

tuturor, pe ale copiilor şi pe ale bĕtrânilor, felicitându-se unulŭ pe altulu şi esprimându unulu cătrealtulu sentimente de iubire şi dorinţă de bine. De astădĭ înainte noĭ mulţămindu luĭ D-deu pentru cele trecute, să începemu a căuta unulu către altulu cu maĭ multă căldură de iubire frăţescă, ca toţĭ într'o unire să formăm unu corŭ sântŭ spre a cere de la D-deŭ, pe de o parte, ca bucuria ce simte astădĭ totu creştinulu să fie în cursulu anuluĭ ce începem şi în totu cursulŭ vieţeĭ nóstre desăvêrşită între noĭ, şi câtu se póte de întinsă peste totu poporulŭ românŭ; iară pe de altă parte, ridicându toţĭ vocea nóstră către Cerŭ, să dicemu cu umilinţă din adânculŭ inimeĭ nóstre : *Dómne Iisuse Christóse, Mântuitorul, lumeĭ fiule şi cuvêntulu luĭ D-deu, ascultă vocea ce 'ţĭ înălţămu, şi precum pe strămoşiĭ noştri nu i-aĭ părăsitŭ, ci le-aĭ trimisŭ ajutorulŭ tĕu celu prè puternicŭ, prin care 'şi-aŭ apăratŭ drepturile lorŭ : credinţa şi patria, aşa ne trimite şi noĕ acum ajutorulŭ tĕŭ. Cercetéză scumpa nóstră patrie şi fă-o să fie uă téră gloriósă, care să mérgă cu paşĭ repedĭ pe calea progresuluĭ celuĭ adevĕratŭ, şi pe calea moralităţeĭ arĕtată în doctrina evangelică. Pacea să domnéscă într'ênsa de la uă margine pĕnĕ la cea-altă; să se desvolte în pace şi neturburată de resbóe; să fie ca unŭ copaciu măreţŭ ale căruĭ ramurĭ şi rădăcinĭ să se întindă de la mare şi pĕnĕ la munţĭ, care să fie spre bucuria şi desfătarea neamuluĭ românescu.*

O! adânculŭ bogăţieĭ şi alŭ înţelepciuneĭ luĭ D-deu, fă ca toţĭ să lucrămu cum este plăcutŭ ţie!

Preoţiĭ să fie plinĭ de credinţă şi devotamentul misiuneĭ lorŭ, spre a fi adevĕraţiĭ interpreţĭ aĭ voinţeĭ luĭ D-deŭ în mijlocul poporuluĭ şi adeveraţĭ servitorĭ aĭ altaruluĭ.

Profesoriĭ să fie pătrunşĭ de foculu şi zelulu sacru alu apostolieĭ, spre a instrui şi forma generaţiunea încredin-

doimŭ câtuşĭ de puçinŭ despre dobêndire; cocĭ etă ce ḍice Iisus Christosŭ : *Tot ce veṭi cere de la Tatălŭ intru numele meŭ se va da voĕ.* Să aruncămŭ puçinŭ privirile asupra evenimentelorŭ celorŭ grele din istoria ṭĕreĭ nóstre şi vomŭ vede că părinţiĭ noştri nicĭ uă dată n'aŭ încetatŭ de a cere D-ḍeesculŭ ajutor, spre a 'şĭ păstra credinṭa şi naţionalitatea ne atinse. Când ṭera era *mai mult împilată de rĕutatea păgânului, seŭ avea de gândŭ s'o împileze, atunci D-ḍeŭ inălṭa pe tronu-i eroi ai credinṭei şi ai patrieilor, precumŭ ridica si între Israeliṭi judecători ca Debora, Barac, Gedeon şi alṭii, când se intorceaŭ la credinṭa cea adevĕrată.*

Da, a ridicat dintre strămoşii noştri pe tronul naṭiunei pe Mircea cel Mare, care a lucrat şi a luptat cu braṭu de fier spre a conserva credinṭa creştină orthodoxă, spre a întări fundamentele naṭionalităṭei române şi a le face câtŭ se pote de durabile. Monumentele sânte ale credinṭei sele ne vorbesc astăḍi cu mîndrie în multe părṭi ale ṭĕrei, precum şi ale lui Stefan cel Mare, ale lui Michaiŭ Vitezul şi ale altor bărbaṭi demni de memoria posterităṭei. D-ḍeŭ Cel-A-tot-puternicu a iubit pe poporulŭ sĕŭ şi iată l'a cercetatŭ prin aleşii sei din timp în timp făcêndu'lŭ să triumfe. Nemulŭ românescŭ, ḍicŭ, a fostŭ strîmtoratŭ în curgerea secolelorŭ, dерă n'a încetatŭ a ruga pe Domnul spre a'lŭ protege; a fostŭ credinciosŭ cuvintelor Domnului care ḍice: Chiamă mĕ pe mine intru necazulŭ tĕŭ şi te voiŭ ajuta. N'aŭ perdutŭ curagiulŭ, nu s'aŭ desperatŭ, ci aŭ invocatŭ ajutorulŭ cerescŭ, aŭ practicatŭ virtutea şi abnegaţiunea cu statornicie; aŭ trecutŭ prin focŭ şi prin sabie şi iată aŭ eşitŭ la repausŭ.

O! tu abnegaţiune, abnegaţiune! icóna adevĕrată a Mântuitoruluĭ Christosŭ şi a strămoşilorŭ noştri! Nu ne părăsi nicĭ pe noĭ, descendenţiĭ lor. Astăḍĭ a început anul celŭ noŭ. Astăḍĭ bucuria se vede zugrăvită pe feçele

Serbătórea tăereĭ împrejur a Domnuluĭ nostru Iisus Christos (1 Ianuarie).

Evenementul şi vekimea serbătóreĭ.

Tăerea împrejur este o lucrare sănţită a Bisericeĭ Vekiuluĭ Aşedement, carea a pre'nkipuit unul din misterile (Tainele) Nouluĭ Aşedement, adică Botezul (Col. II, 11—12), şi pe carea Iudeĭ o severşau în a opta ḑi după nascerea prunculuĭ de parte bărbĕtéscă, şi servea de semn al legătureĭ făcute de Dumneḑeu cu poporul Evreu in persóna luĭ Avraam, pe care Domnul 'l'a ales — împreună cu urmaşiĭ luĭ, pentru păstrarea adevĕrateĭ credinţĭ Fac. XVII, 14. Lev. XII, 2 şi 3).

De Sigil seu pecete a acestuĭ act a servit numele care se da prunculuĭ in timpul tăereĭ împrejur.

Iisus Christos, ca unul ce dupre trup se trăgea din seminţia luĭ Avraam, a fost şi el tăet împrejur în ḑioa a opta, când i s'a şi dat numele de *Iisus*, pe care Archangelul Gavriil îl vestise maĭ înainte sânteĭ Fecióreĭ Marieĭ, adică atuncea când 'ĭ-a bine vestit întruparea şi nascerea din ea a Fiuluĭ luĭ Dumneḑeu (Luc. I, 31; II, 21).

In amintirea Tăereĭ împrejur a Domnuluĭ — în a opta-ḑi dupĕ nascerea luĭ din Prea sânta fecióră Maria, — sfânta Biserică încă din vekime s'a obicĭnuit a celebra serbătóre mare. Inceputul acesteĭ serbătorĭ se rapórtă la timpurele primarĭ ale creştinătăţeĭ. Acésta se dovedesce prin aceea, — că multe din cuvintele sânţilor părinţĭ aĭ Bisericeĭ din vécul al IV-lea, rostite în ḑioa acesteĭ serbătorĭ, au ajuns până în ḑilele nóstre. Ast fel sunt: cuvintele sântuluĭ Amfilochie Episcopul Iconieĭ, ale sântuluĭ Grigorie al Nikeeĭ, ale sântuluĭ Amvrosie al Mediolanuluĭ şi ale altora. Incă din vécul IV-lea, — duprecum se vede din cuvintele sântuluĭ Amphilochie la acéstă ḑi —, cu serbăterea Tăereĭ împrejur a Domnuluĭ s'a unit şi cea a sântuluĭ Vasilie. Din vécul al V lea s'au păstrat până în timpul nostru omiliele luĭ Maxim Episcopul de Taurin (Turin) ţinute în acéstă ḑi. In vécul al VI lea amintesce despre acéstă serbătóre sântul şi Marele Grigorie Episcopul Romeĭ (1). In vécul al VIII Stefan Sa-

(1) In libro sacramentarum de circulo anni.

tată loră, așa cum societatea are trebuință, spre a se constitui pe basele solide ale credinței și moralităței care constituescă adeverata civilisațiune.

Ceĭ însărcinați cu darea dreptăței, să nu ésă din cerculă sânteĭ loru datoriĭ, să nu caute în față, ci să caute dreptatea; să caute dreptatea săracului, a vĕduveĭ și a orfanuluĭ.

In fine, pré puternice Dómne, fă ca toțĭ membriĭ societățeĭ să fie pĕtrunșĭ de idea misiuneĭ loru și toțĭ să contribuescă la consolidarea și fericirea națiuneĭ nóstre. Numaĭ atuncĭ vom merita de strămoșiĭ noștri și de numele de creștinŭ, pe care 'lu purtămu; și numaĭ atuncĭ nava viitoruluĭ ne va purta cu siguranță, și Marele Vasilie — stâlpul celu tare alŭ orthodoxieĭ pe care 'lŭ celebrĕză astădĭ creștinii orthodoxĭ, privindu asupră-ne din înălțimea glorieĭ de care s'a învrednicitu prin faptele sele și vĕdĕndu că biserica nóstră orthodoxă nu este de câtŭ uă cetate a luĭ D-deŭ, va ruga și Elu pentru noĭ pe Celu-A-tot-puternicu spre a încununa anulŭ nou cu bunătățile sele, adecă spre a reversa asupră-ne tóte bunătățile cu abundență, în câtŭ câmpii nostri să fie plinĭ de grăsime, indestulare și pace neturburată de resbóie peste totu poporulŭ. Și ast-felŭ atuncĭ se va împlini asupră-ne bine-cuvĕntarea cerută de Psalmistulu, care dice: «Bine-cuventa-veĭ cununa anuluĭ bunătăteĭ tale și câmpii tĕĭ se voru umplé de grăsime. Aminŭ.

DIAC. **St. Călinescu.**

a sci, că dupre mărturiele sântuluĭ Amvrosie şi ale Fericituluĭ Augustin, precum şi din aşedemintele Sinoduluĭ de Turon, se vede că postul în onórea Tăereĭ împrejur a Domnuluĭ era stabilit cu deosebire la Apus. In vécul al VI-lea, când prin zeluĭ şi activitatea părinţilor Bisericeĭ, serbarea calendelor de Ianuarie maĭ cu totul a încetat—la păgânĭ şi la creştinĭ, atuncĭ creştiniĭ aŭ început a nu maĭ serba Tăerea împrejur a Domnuluĭ cu plângerĭ şi doliŭ, ci cu veseliĭ şi bucuriĭ, dupre cum este cuviincios uneĭ solemnităţĭ creştine. Acésta se vede din aceea, că după vécul al VI-lea, nu se maĭ întimpină la părinţiĭ Bisericeĭ cuvinte ţinute în contra calendelor de Ianuarie, în óre ce până atuncĭ maĭ toţĭ scriaŭ în contra acesteĭ serbătorĭ păgâne (1).

SERBATÓREA BOTEZULUI

Serbătórea pe carea sânta Biserică Orthodoxă o celebreză la 6 Ianuarie se numesce Botezul Domnuluĭ şi Dumnezeésca arătare. Numirea ântéea s'a dat acesteĭ serbătorĭ, pentru cuvêntul că în acéstă ḑi Biserica face amintire despre Botezul Domnuluĭ Nostru Iisus Christos, pe care 'l-a primit dela Ioan în rîul Iordanuluĭ, iar Dumneḑeéscă arătare (dupre cum se esprimă sântul Ioan Chrisostom în cuvêntul de la Botez) se numesce pentru că în timpul Botezuluĭ s'a arătat Dumneḑeirea Luĭ, şi s'a mărturisit Dumneḑeésca arătare a Prea sânteĭ Treimĭ. Atuncĭ Fiul luĭ Dumneḑeu — a doua persónă a Prea sânteĭ Treimĭ—s'a botezat de la Ioan în Iordan; sântul spirit — a treea persónă a Prea sânteĭ Treimĭ s'a pogorît în kip de porumb asupra Dumneḑeu-omuluĭ ce s'a botezat, şi Dumneḑeu părintele-ântéea persónă a Prea sânteĭ Treimĭ —a mărturisit despre El, ca despre prea iubitul Seŭ Fiŭ.

(1) In Franţia încă până în vécul al XII-lea, ḑiua I-iŭ de Ianuarie era ḑi de post şi pocăinţă. Acolo deabia în anul 1444, dupre propunerea Facultăţeĭ Theologice din Paris, s'a stabilit a se serba Tăerea împrejur a Domnuluĭ cu o solemnitate mare şi fără post, dând aceste serbătorĭ numele de *serbătórea sântuluĭ nume a luĭ Iisus* (Vedĭ Dictionaire de Theolog. par Bergier, la cuvêntul *Circoncision*). Serbătórea sântuluĭ nume a luĭ Iisus s'a stabilit dintr'unteiŭ (în ordinul Franciscanilorŭ) de către Bernard n (1444), şi la anul 1530 s'a confirmatŭ de Papa Climent VII, carele a hotărât a se serba în a 14-ea ḑi a luneĭ Ianuarie. La anul 1721, Papa Inocentie al XIII-lea a luat disposiţiunĭ a se serba în tótă biserica latină. Cu modul acesta, la Apus, în amintirea evenemêntuluĭ de după 8 ḑile de la Nascerea luĭ Christos, s'aŭ format dóuĕ serbătorĭ — una la I-iŭ Ianuarie — Tăerea împrejur, şi alta la 14 Ianuarie—darea numeluĭ luĭ Iisus. (Vedĭ Manuel de fetes et solemnités de l'eglise par Philbert

vaitul a scris canonul de la serbătórea acestei dile, care se cântă de Biserică şi pănă astă-dī.

Dar fiind că Tăerea împrejur a Domnuluī şi darea numeluī de Iisus, s'a făcut în dioa a opta dela nascerea luī in timp — din Prea sânta Fecióră; de aceea sânţiī părinţiī aī Bisericeī, precum: Amfilochie, Grigorie Nisis şi Grigorie cel Mare, numesc acestă di şi dioa a opta după nascerea luī Christos.

Inţelesul mistic seu tainic al tăereī împrejur.

In înţelesul mistic, tăerea împrejur însemnă tăerea împrejur a inimeī, depărtarea de patimī, adevărata pocăinţă şi întórcerea pĕcătosuluī către Dumnedeŭ (Fapt. Cap. VII, 51; Fil. III, 3; colos. II, 11). Si fiind că sĕrbătórea Tăereī împrejur, ca a opta di după Nascerea Domnuluī, a venit a se serba la 1-iu Ianuarie, când păgâniī, din vekime, sevĕrşiau solemnitatea anuluī nou; de aceea părinţiī Bisericeī (1), ne voind ca creştiniī să participeze la sĕrbătórea păgână a anuluī noŭ, care se sevĕrşa în lux şi voluptăţī (dedare la plăcerī), aŭ consiliat (sfătuit) pe creştinī ca să postéscă în dioa tăereī împrejur a Domnuluī nostru Iisus Christos. Aşa sântul Ambrosie al Mediolanuluī dice credincioşilor: «Fraţilor, să ne depărtăm cu mare luare aminte, de la petrecerile ce fac păgâniī în sĕrbătórele lor, şi când eī petrec şi se veselesc, noī să fim înţeleptī şi să postim, pentruca eī prin înfrânarea nóstră să se înveţe a'şī modera (cumpăta) bucuria. Si pe lângă acestea noī trebue a fugi nu numaī de relaţiunele cu păgâniī, ci şi cu Iudeii. «Pentru a înlătura voluptatea trupescă şi veseliele la care se dedaŭ păgâniī—dice Fericitul Augustin—Noī, cu ajutorul luī Dumnedeu, să postim cu toţiī în diua Tăereī împrejur, afară numaī de aceia cariī nu pot ţine postul din causă de bólă, iar pentru aceia, cariī din nenorocire, acuma în diua anuluī noŭ, dupre obiceiul lor cel rĕu, petrec în lux şi ne înfrănare, cu toţiī să ne rugăm luī Dumnedeŭ pentru dênşiī (2). In unele locurī acest post se continua pănă la treī dile. In canonul 17 al Sinoduluī al II-lea de la Turon — care a fost pe la anul 567 — să dice: «Fiind-că intre serbătorile — Nascerea luī Christos şi Arătarea (Botezul) Domnuluī urmeză serbarea păgânilor: apoī, noī trebue să postim în timpul lor treī dile» (3). Pe lângă acestea trebue

(1) Precum: Sântul Amvrosie, Fericitul Augustin şi alţiī.

(2) Sermo VII şi CXXX de Calendis Ianuariis.

(3) Vedī Дни Богослуженія православной католической восточной церкви şi Pidalion can 62 al sinod. VI. ecumenic.

ISTORIA BISERICESCA

A

PĂR. VLADIMIR GUËTTÉ

In maĭ multe numere ale Jurnaluluĭ nostru «Biserica Orthodoxă Română» am publicat apelul ce face Venerabilul păriutele Archimandrit Guétte, către lumea Orthodoxă, cerând ajutorul pentru continuarea publicăreĭ renumiteĭ sale opere,—Istoria Bisericeĭ Orthodoxe, din carea pĕnĕ acum s'aŭ dat la lumină numaĭ treĭ tomurĭ, şi care are a continua pânĕ la 10 tomurĭ.

Acum anunţăm cu plăcere, că «la finele sesiuneĭ de tómnă a Sântuluĭ Sinod alŭ Bisericeĭ Române, din anul curent, în ḑiua de 24 Noembrie, Prea Sânţiţiĭ membri presenţĭ au luat în tratare apelul Venerabiluluĭ părinte Archimandrit Vladimir Guetté.

Considerând marea importanţă a acesteĭ opere pentru tótă lumea civilisată şi în deosebĭ pentru Biserica Orthodoxă; Considerând acest monument preţios de erudiţiă a autoruluĭ pusu în serviciul Bisericeĭ nóstre Orthodoxe şi tesaurul de sciinţă pentru tóte ramurile teologieĭ Orthodoxe ce el conţine;

Considerând lumina ce acéstă operă revarsă asupra adevăruluĭ pentru care de secule luptă Biserica Orthodoxă, şi gloria cea mare ce resultă de aicĭ pentru Biserica Orthodoxă: Prea Sânţiţiĭ membri aĭ Sântuluĭ Sinod, felicitând din suflet ostenéla prea Venerabiluluĭ Archimandrit Vladimir Guetté, şi exprimându'ĭ Bine-cuvêntările lorŭ archipăstorale, aŭ bine-voit a subscrie fie-care sumele de ajutor la menţionata prea importantă operă.

Dăm aicĭ lista acestor prea stimabile nume şi sumele oferite.

1. Inalt Prea Sânţitul Mitropolit al Moldoveĭ D. D. Iosif. 500 fr.
2. Prea Sânţitul Episcop al Rômnicului D. D. Athanasie. 300 »
3. » » » » Romanuluĭ D. D. Isaia . . . 300 »
4. » » » » Dunăreĭ-de-Jos D. D. Melhisedecŭ . . . . 300 »

Serbătórea Botezuluĭ este una din cele maĭ vekĭ serbătorĭ creştine. Despre ea sunt mărturiĭ încă din vĕcul al II lea, precum spre esemplu la Climent Alexandrenul (în cartea sea numită *Stromata*). In vecul al IV-lea acéstă serbătóre era comună creştinilor. Acesta se vede din cuvintele pronunţate în acéstă ḑi de sânţiĭ Vasilie cel Mare (Orat. XXV), Ioan Chrisostom (Homil. LXXIV) şi Grigorie Theologul (Orat. XXXVIII). La început acéstă serbătóre se celebra o dată cu serbătórea *Nascereĭ luĭ Christos* (la 6 Ianuarie). Sub numirea comună de *Dumnedeeasca arătare* se amintea şi se premărea într'o singură ḑi şi arătarea luĭ Dumnedeŭ în trup, şi arătarea Dumnedeireĭ luĭ Christos, şi kiar a tuturor persónelor Prea sânteĭ Treimĭ. Motivul pentru care se uni aceste două evenimente însemnate, fu socotinţa, că Mântuitorul s'a botezat în ḑiua în care s'a şi născut. Acéstă idee se baza pe cuvintele Evangelistuluĭ Luca, care în capitulul III, versul 23 ḑice: că în timpul Botezuluĭ Iisus Christos a vea *ca la 30 ani*. Acsete dóuĕ serbătorĭ s'aŭ serbat împreună în biserica de Antiochia, până la finitul vĕculuĭ al IV-lea; în bisericele din Egipet şi kiar din Ierusalim pĕnĕ în al V-lea sĕu încă pĕnă la al VI-lea vĕc.

Dar când s'aŭ facut cecertărĭ maĭ esacte despre timpul nascereĭ Mântuitoruluĭ, aceste marĭ serbătorĭ au început a se serba în diferite timpurĭ, şi anume, Nascerea la 25 Dekemvrie, iar Botezul la 6 Ianuarie.

In bisericele apusene, la 6 Ianuarie, pre lângă Botezul Domnuluĭ, se maĭ amintesce încă, despre înkinarea magilor, prefacerea apeĭ în vin la nunta din Cana Galileeĭ şi chrănirea a 5 miĭ de ómenĭ cu 5 pânĭ în mod miracolos. Insĕ în Biserica de Răsărit se celebrează numaĭ Botezul Domnuluĭ, primit de la Ioan în rîul Iordanuluĭ, când El a sânţit firea apelor, şi s'a arătat în serviciul public al genuluĭ uman, ca profet sĕu invĕţătoru, ca Archiereŭ şi ca Impărat; şi tot-o dată când s'a aratat ómenilor Misteriul cel mare al trinităţeĭ persónelor Dumnezeescĭ în unitatea Dumnezeireĭ, şi participarea în lucrul mântuireнóstre a luĭ Dumnedeŭ Tatăl, Dumnedeu Fiul şi Dumnedeŭ Sântul Spirit. Acest evenement în Biserica nóstră Orthodóxă se laudă şi se prea măresce prin tot serviciul Divin al serbatoriĭ, şi maĭ cu deosebire prin sânţirea apeĭ ce să face în ḑioa de ajun şi de Botez (1).

ARCH. **Silvestru Bălănescu.**

---

(1) Дин Богослужениѣ.

CHRONICA ECLESIASTICA

BISERICA ORTHODOXA IN MONTE-NEGRU

(Urmare. Vedi No. I. pag. 39)

Monastirele. — Viaţa monachală, care'şĭ are de scop principal liniscea şi contemplarea religiósе, firesce, in Monte-Negru, care e ne'ncetat în luptă pentru existenţă, nu a putut a se desvolta. Pentru acésta monastirile vekĭ de acolo se află maĭ în totul nelocuite, aşa că şi serviciul Divin sĕ săvĕrşesce de preoţĭ laicĭ. Dintre monastirĭ cele maĭ însemnate sunt Cetinia şi Ostrog. Cea antêea a fost zidită dintr'untêuĭ (1484) de Ivan Cernu (Negru), dar după două sfărâmărĭ a fost rezidită din noŭ de principele Daniil, dându'ĭ o formă de cetăţue, care trebuea se serviască de azil contra năvălireĭ Turcilor. Aspectul Exterior al acesteĭ monastirĭ este fórte pitoresc; el presintă două monastirĭ, — una în vale la pólele munţilor, şi alta maĭ sus pe deĭ; — tóte edificiile şi kiar biserica se deosebesc prin un stil de architectură veke. Aicĭ se află móscele Episcopuluĭ Petru al II-lea, pe care Monte-Negreniĭ îl venereză ca pe un sânt; la sărbătorĭ marĭ móscele acestuĭ sânt se descopĕr şi populaţiunea din tot principatul se adună spre înkinare. Dar maĭ mulţĭ înkinătorĭ se adună la monastirea Ostrog ce se află aprópe de orăşelul Danilo-grad. Aicĭ se află móscele unuĭ sânt Vasilie spre a cărora înkinare vin o mulţime de creştinĭ din Albania, Bosnia, Herţegovina, Dalmaţia şi din alte locurĭ maĭ depărtate, precum şi din tot Monte-Negrul. Când Principele nu asistă în persónă la vre-o sĕrbătóre, atuncĭ îl represintă seŭ preşedintele senatuluĭ, seŭ cine-va din membriĭ familieĭ principeluĭ. Asistenţa principeluĭ la asemenea sĕrbătorĭ animeză spiritele şi încuragiază pe creştiniĭ contra vecinilor inamicĭ, pentru care adesea-orĭ unuĭ asemenea act i se dă şi o însemnătate politică. Din acéstă cauză guvernuluĭ turc nu'ĭ place ca creştiniĭ din provinciele séle să vină la înkinarea sântelor mósce de aicĭ. Veniturele acesteĭ monastirĭ să sue până la vr'o 8 miĭ de floriniĭ (1), care se întrebuinţéză în folosul bisericeĭ din principat în genere.

Scoalele. — Intr'un skitişor ce aparţine monastireĭ maĭ de sus

(1) Un florin valoréză 2 francĭ şi câţĭ-va banĭ.

5.	Prea Sânţitul Episcop al Argeşuluĭ D. D. Genadie. .	300	fr.
6.	» » » » Buzĕuluĭ. D. D. Inochentie .	200	»
7.	» » » » Huşilor D. D. Iosif.	200	»
8.	Prea Sânţitul Archiereŭ Calist Bacăónulŭ.	150	»
9.	» » » Iosif. Botoşenénul	100	»
10.	» » » Calinic Ploeştênul	100	»
11.	» » » Teodorit Craiovénul.	50	»
12.	» » » Ieremia Gălăţénul	50	»
13.	Prea Sânţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ.	50	»
14.	Archimandrit Genadie Enacénu.	50	»
15.	Archimandrit Silvestru Bălănescu	50	»

Publicând acéstă laudabilă faptă şi cu adevărat de mare onóre pentru înaltul nostru Clerŭ, reînoim apelul nostru către Clerul român, şi către toţĭ românii eruditĭ din tóte clasele, cărora le este preţiósă desvoltarea şi gloria Bisericeĭ nóstre, sĕ contribue din avutul lor, spre darea la lumină a acesteĭ opere, putem ḑice prima, pentru perfecţia şi bogăţia ieĭ, Istoria Bisericeĭ Orthdooxe, de la începutul creştinătăţeĭ pĕnĕ în ḑilele nostre.

tură. Ne căutând însĕ la o aşa mare mulţime de superstiţiĭ, Munte-negrénul păstreză cu mare sânţenie şi obiceiurele Biserieeĭ orthodoxă. Aşa el se însemnă cu semnul sânteĭ crucĭ, pronunţând şi rugăciunea **în numele Tatălui** când se scólă, când se culcă, când se pune şi se scólă de la masă, precum şi când întreprinde vre-o lucrare óre-care.

Serbătorele Impĕrătescĭ, ca şi în tótă Biserica Orthodoxă, se serbeză cu mare solemnitate. In ḑioa Botezuluĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos, urméză stropirea caselor cu apă sfinţită. In Cetinia, după terminarea sânteĭ liturgiĭ, archiereul merge cu mare solemnitate în Palatul principeluĭ pentru a stropi tóte camerele cu apă sânţită, ĭar clerul inferior umblă prin casele poporanilor lor, stropind deasemenea cu apă sânţită şi primind darurile ce li se oferă. Posturile se păzesc de Monte-negrenĭ cu aşa mare scrupulositate, în cât eĭ maĭ cu mulţumire nu mănâncă tótă ḑioa şi socot de maĭ mic pĕcat a ucide un inamic, de cât să mănânce carne în ḑilele oprite; ĭar în sĕptĕmâna patimilor caută a se împăca familiele intrigate. In ḑioa de Pascĭ (după un obiceiu vekiŭ) duc la biserică câte un miel fript, óuĕ, brânḑa, pâne şi sare. Tóte proaducerile sânţite se ard, dacă nu se mănâncă. In ḑiua de Pascĭ, precum şi în tótă septĕmâna luminată, d'aŭ drumu la pistóle şi la puscĭ, pronunţând cuvintele: «*adevĕrat a înviat*». Lunĭ în sĕptĕmâna luminată se viziteză cimitirele. Pe la morminte se aprind luminĭ, candele, tămâe şi se citesce câte un trisagion, şi aşa în acéstă ḑi întristarea pentru ceĭ morţĭ se amestecă cu bucuria sĕrbătoriĭ.

Fie-care casă îşĭ are de protector câte un sânt, şi ḑiua acestuia se serbeză cu mare solemnitate. La masa ce se face în acea ḑi rudelor şi amicelor, domnul şi dómna de casă nu şed, ci numaĭ servesc óspeţilor lor. Numaĭ în casa principeluĭ nu se păzesce în totul acest obiceiŭ, cu tóte că şi aicĭ principesa şi cu ceia-l-alţĭ servesc. In miḑlocul meseĭ, dupre obiceiul vekiŭ, se pune o pâne mare cu o luminare aprinsă. Prin unele sate, ḑiua sântuluĭ Proteguitor se serbéză ast-fel: In ajunul aceleĭ ḑile fiul cel maĭ mic din familie să duce şi învită la serbare în numele Părinteluĭ pe toţĭ amiciĭ. Acest trimis apropiindu-se de uşă, ḑice: « Dee-vĕ Dumneḑeŭ împărăţia ceruluĭ. Tată-meŭ vĕ salută, şi pe dosară vĕ învită la sine. Amiciĭ venind la timpul hotărât, feliciteză pe domnul de casă, şi după ce petrec maĭ mult timp, cântă versurĭ heroice naţionale — contra turcilor.

Monte-negreniĭ aŭ o mare dedare la Procesiunele religióse în care participéză atât bărbaţiĭ, cât şi femeile. Procesiunele să fac séŭ pentru înkinarea móscelor, séŭ pentru sânţirea holdelor şi a apeĭ la Botez, séŭ cu alte ocasiunĭ. Bărbaţiĭ duc icónele şi intonéză împreună cântărĭ şi rugăciunĭ cătră Dumneḑeŭ.

să află cel maĭ însemnat institut al Monte-Negruluĭ—Seminariul. Acest Seminariu s'a înfiinţat în anul 1860 cu ajutorul primit din Rusia. Tineriĭ ce termină cursul în Seminariŭ, înbrăţişază séŭ cari era de preoţĭ séu de învĕţĕtorĭ.

Până la Episcopul Petru al II-lea în Monte-Negru nu se afla nicĭ urme de scolĭ. Acest Episcop fiind un bărbat învĕţat şi tot-o-dată şi poet, cel ânteiŭ a înfiinţat două micĭ scolĭ. Succesorul seŭ Danilo a înfiinţat kiar în palatul seŭ un mic colegiŭ, în care singur conducea ocupaţiunile a câtor-va tinerĭ din familiele cele maĭ însemnate. In timpul principeluĭ Nicolae, cultura poporuluĭ a fost mişcată ceva înainte de către directorul Seminariuluĭ-Milan Costicĭ. In curs de 3 anĭ el a reuşit a forma vr'o 40 de învĕţătorĭ, prin care a şi început a respândi lumina în popor, de care maĭ 'nainte era o lipsă totală.

In timpul present în Monte-Negru nu e nicĭ un sat maĭ însemnat în care să nu fie o mică scólă, de băeţĭ şi fete. Institutoriĭ acestor scolĭ primesc astă-ḑĭ de la guvern câte un salar de 120 talerĭ, care fac aprópe de 600 francĭ. Pe lângă acestea în Monte-Negru s'a infiinţat şi un institut de fete care e sub patronagiul împeratriţeĭ Maria Alexandrovna. Scopul acestuĭ institut e de a da educaţie fetelor din familiele cele maĭ însemnate. Tóte obiectele prin scolĭ se propun în dialectul serbesc. In Seminariĭ însĕ se propune şi dialectul slavon.

Tipografiele. — Cea ânteiŭ tipografie în limba slavonă s'a înfiinţat în anul 1490, sub Georgie Cernicovicĭ, şi a durat până la anul 1591, când a fost nimicită prin o invasiune a Turcilor. Ea nu s'a putut reinfiinţa maĭ curênd de cât în timpul Episcopuluĭ Petru al II-lea; dar nicĭ acésta nu a avut o lungă durată, căcĭ în timpul principeluĭ Daniil, Monte-negreniĭ, fiind surprinşĭ de către Turcĭ nepregătiţĭ, aŭ fost necesitaţĭ a lua literele de la tipografie şi ale întrebuinţa drept haliciurĭ pentru a se apăra contra lor. In timpul present în Cetinia s'a înfiinţat tipografia în care se editéză jurnalul numit Vocea Montenegrénuluĭ (Голос Черногорца), ĭar cărţile pentru serviciul Divin şi le procură din Belgrad.

Starea şi obiceiurile religióse ale poporuluĭ. — In privinţa stăreĭ religióse, poporul de jos al Monte-Negruluĭ, fiind legat cu lanţurile islamuluĭ în munţiĭ lor nepenetrabilĭ, aŭ păstrat acelésĭ deprinderĭ şi obiceĭurĭ pe care le-a avut moşiĭ şi strămoşiĭ lor, maĭ adăugând şi altele provenite naturalminte de la condiţiunile vieţeĭ lor resbeluitóre. Pentru acesta în popor sunt o mulţime de superstiţiĭ şi făgăduinţĭ religióse de tot felul. Preoţiĭ şi monachiĭ cu influinţa lor morală, ar putea face mult pentru inlăturarea superstiţiilor în popor, însĕ nenorocirea e că eĭ sunt fără nicĭ o cul-

Sinod şi investit de tóte formele cuvenite.

Ne mai luând nimenea cuvêntul, sfântul Sinod, consultat de Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, decide a se face uă nouă alegere a unei comisiuni pentru elaborarea proiectului în cestiune.

Procedându-se la alegere prin bilete, se constată că majoritatea voturilor aŭ întrunit Prea Sfinţiţii Episcopi al Rômnicului, al Dunărei-de-Jos şi Prea Sfinţitul Archiereu Genadie fost Argeşŭ.

Se dă citire apoi adresei Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Moldovei şi Sucevei, sub. No. 3, relativă la cererea de călugărire a fratelui Roman Boca, din monastirea Raşca, Eparchia sfintei Mitropolii a Moldovei, şi se trimite la Comisiunea de petiţiuni.

Apoi Prea Sfinţitul Archiereŭ Policarp Bêrlădénu, raportorul Comisiunei de petiţiuni, dă cetire raportului Comisiunei asupra adresei Prea Sfinţitului Episcop al Rômanului, sub No. 840, relativă la cererea de călugărire a fraţilor Petraki Ichim şi Eftimie Gherasim din Monastirea Bogdana, Eparchia Episcopiei de Roman, prin care raport arată că numiţii fraţi, întrunind condiţiunile art. 3 şi 7 din regulamentul pentru disciplina Monachală, opiniază a se învoi tunderea lor în Monachism. Ne cerênd nimenea cuvêntul se pune la vot conclusiunea raportului şi se adoptă de sfântul Sinod.

Ne mai fiind nimica la ordinea ḑilei, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică şedinţa, anunciând pe cea viitóre pentru luni, 11 ale curentei.

Preşedinte: **Nifon Mitropolitul.**

Secretar: **Iosif Huşiŭ**

Sumarul şedinţei din 11 Noembrie, 1874.

Şedinţa sĕ deschide la orele 12, sub-preşedinţa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Ungro-Vlachiei.

La apelul nominal rĕspund toţi Prea Sfinţiţii membri, în numĕr de 15. Sumarul Şedinţei precedente se adoptă fără modificare.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de-Jos anunçiă că, ca membru al Comisiunei pentru elaborarea unui proiect de lege pentru învĕţămêntul Seminarial, cerut de D. Ministru prin adresa No. . . . , pregatinduse asemenea proiect, ilu depune la biuroŭ spre a se înscrie la

CATE-VA DECISIUNI ALE SINODULUI BISERICEI RUSA

Cutiele cu cruce roşie.—Sântul Sinod al Bisericeĭ Rusă, in luna Septembrie anul curent, a decis a se aşeḍa prin tóte bisericele câte o cutie cu cruce roşie, în care să se depună obolurile celor ce vor bine voi de a sacrifica câte ce-va în folosul militarilor răniţĭ şi bolnavĭ. Baniĭ adunaţĭ în aceste cutiĭ s'a regulat a se aduna de prin cutiĭ de dóuĕ-orĭ pe an — în lunele Iunie şi în Dekemvrie. Aceştĭ banĭ se încredinţeză unuĭ comitet ce pórtă numele de «*Societatea pentru ingrijirea militarilor răniţĭ şi bolnavĭ*», a căria protectóră e augusta imperatriţă-Maria Alexandrovna.

Recompensiĭ morale. — In biserica rusă cea ânteiŭ recompensă, pentru buna conduită şi zel in împlinirea datorielor clericilor, este bine-cuvêntarea Sântuluĭ Sinod, trimisă în urmarea recomandăreĭ Episcopuluĭ respectiv. Acéstă bine-cuvêntare sinodală e de dóŭe felurĭ, — una comunicată prin Episcopul respectiv verbal, ĭar alta în scris. Ast-fel de recompensiĭ morale se daŭ de Sinodul bisericĕĭ rusă şi laicilor, care se desting prin acte filantropice. Aşa în luna Iunie anul curent, Sântul Sinod al bisericeĭ rusă, a dat binecuvêntărĭ în scris la maĭ mulţĭ de 160 indivizĭ, ĭar verbale de la 200—250, pentru sacrificiele făcute de eĭ bisericilor, monastirelor, precum şi la alte instituţiunĭ bisericescĭ.

Cu acéstă ocasiune, socot a nu fi de prisos de a arăta lectorilor noştri şi cele-l-alte grade de recompensiĭ şi încoragerĭ morale, ce se daŭ preuţilor de St. Sinod al bisericeĭ rusă. Aşa, al doilea grad de recompensie morală, pentru zelul, activitatea în serviciele păstorale şi buna conduită, este trimiterea din partea S-tuluĭ Sinod a uneĭ scofiĭ de catifea (ascuţită la vêrf), pe care preotul o pórtă când săvĕrşesce orĭ-ce serviciurĭ religióse.(1) Al treilea grad este trimiterea, tot din partea S-tuluĭ Sinod, a unuĭ culion de asemenea de catifea, care are forma culiónelor ce pórtă protoiereiĭ noştri, afară numaĭ că sunt maĭ 'nalte şi ceva maĭ largĭ la fund, şi care se dau numaĭ după 7 anĭ de serviciu. Cu acestea preuţiĭ umblă şi pe strade şi este semn de o deosebită stimă şi respect. Maĭ departe, al patrulea grad, este rangul de protoiereŭ, care corespunde cu rangul de iconom ce să dă la noĭ. După acestea, în urmarea maĭ multor recomandaţiunĭ ale Episcopilor respectivĭ şi în urmă a Sântuluĭ Sinod către capul Statuluĭ, li se trimit de către Maĭestatea Sea Imperatorul crucĭ de alamă atât la preuţiĭ mirenĭ, cât şi monachĭ. Cele-l-alte cavaleriĭ, de care sunt pline pepturile multora dintre preuţiĭ ruşĭ bătrânĭ, se daŭ după recomandaţiunele ambelor autorităţĭ civile şi bisericescĭ.

(1) NB Acéstă recompensă nu se dă preotuluĭ, de cât după 3 seu 4 anĭ de serviciu ca preot.

Sfinţitul Episcop al Romanuluĭ, pentru a demonstra necesitatea ce se simte de un asemenea regulament, şi cere luarea în consideraţie. Ne luând nimenea cuvêntul contra proiectuluĭ, se pune la vot luarea în consideraţie şi se priimeşte.

Se dă cetire art. 1^{0}; asupra acestuĭ articol Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ cere a se şterge cuventul de « naturalizaţĭ » arEtând şi motivil care'l facu a cere acéstă suprimare.

Prea Sfinţitul raportor esplică pentru ce Comisiunea a pus acest cuvênt, care este conform cu legea fondamentală, şi sustine articolul cum e redactat. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ se asociază cu Prea Sfinţitul raportor, şi susţine redacţiunea Comisiuneĭ, pe cuvênt că se póte întâmpla să fie din naturalizaţĭ persóne demne, şi să aibă nevoe Biserica de eĭ. Prea Sfinţitul Archiereŭ Ieronim Sevastis, vorbind tot în acest sens, declară că priimeşte articolul cum e redactat de Comisiune.

D. Ministru, luând cuvêntul, opineză că regulamentul nu póte modifica legea şi crede că nu trebue a se suprima cuvêntul de «naturalizaţĭ». Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ, reluând cuvêntul, espune din nou temerile ce'l preocupă, dacă s'ar admite cuvêntul în cestiune, şi cere a se suprima. Prea Sfinţitul raportor rĕspunde că i se pare că Prea Sfinţitul preopinentŭ amestecă două procedărĭ, aceia adecă a alegeriĭ de Archiereĭ titularĭ, şi aceia a alegeriĭ de Episcopĭ Eparchioţĭ, şi că póte fi asigurat Prea Sfinţia sa de temerea ce'l preocupă, şi termină susţinênd redacţiunea Comisiuneĭ.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ crede că toţĭ se unesc cu opiniunile Prea Sfinţituluĭ Episcop al Rômniculuĭ, că adecă, clericĭ streinĭ să nu intre în Episcopatŭ, dară în câtă vreme este lege care hotăraşte din cine să se alégă Episcopiĭ Eparchioţĭ, să fie asigurat Prea Sfinţitul preopinent, că nicĭ o dată nu se va veni la necesitatea de a nu avea de unde alege Episcopĭ Eparchioţĭ, şi dar pe asemenea consideraţiĭ susţine redacţiunea fiind corectă. — Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ iea din nou cuvêntul şi, invocând art. 25 din legea Organică, repetă a susţinea propunerea de suprimare a ḑicereĭ « naturalizaţĭ » pentru cuvêntul de a scăpa măcar Biserica şi clerul de streinism. Puindu-se la vot propunerea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Rômniculuĭ nu se admite. Se pune apoĭ la vot art. I-iŭ din proiect, şi se primeşte fără modificare.

ordinea ȡileĭ, însă la discuțiunea sa trebue să fie present și D. Ministru.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ȡice că ordinea ȡileĭ trebue să fie regulată, şi pentru acesta urméză ca lucrările ce vor fi pregătite de comisiunile respective trebue a fi depuse la biuroŭ. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos respunde că ordinea ȡileĭ este regulată. Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ anunçiă, că este încă un proiect de regulament pentru regularea rangurilor bisericeştĭ şi că indată ce se va pregăti se va depune la biuroŭ.

Apoĭ Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte anunçiă că la ordinea ȡileĭ este proiectul de regulament pentru alegerea Archiereilor titularĭ, pe care proiect studiindu'l şi găsind în el unele articole contra Canónelor şi chiar legeĭ de organisare a Bisericeĭ, presintă un contra proiect şi cere a i se da citire spre a se aprecia de sfântul Sinod.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ propune a se suspende şedinţa, spre a se aştepta venirea D-luĭ Ministru, ca să fie faciă la discuţiunea proiectuluĭ ce este la ordinea ȡileĭ.

Acestă propunere admiténdu se de sfântul Sinod, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte suspendă Şedinţa. La redeşchiderea Şedinţeĭ, fiind present şi D. Ministru, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte anunçiă că contraproiectul presentat de Inalt Prea Sânţia Sea este ca amendament. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos, ca raportor al Comisiuneĭ însărcinată cu elaborarea proiectuluĭ de regulament pentru alegerea Archiereilor titularĭ, cere să se maĭ anunçiă încă o dată de către Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, despre contra proiectul ce a presentat la biuroŭ, fiind faciă acum şi D. Ministru.—Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte repetă că, studiind proiectul pentru alegerea Archiereilor titularĭ, şi găsind în el articolĭ contra Canónelor şi a legeĭ fondamentale, a înfăţişat un contra-proiect ca amendamentŭ, la articolĭĭ ce'ĭ va semnala cu ocasiunea discuţiuneĭ proiectuluĭ.

Prea Sfinţitul raportor arată modul de procedare în casurĭ când se propun amendamente, adică trebue maĭ întéiŭ a se da cetire proiectuluĭ Comisiuneĭ, şi apoĭ la discuţiunea pe articolĭ să pun amendamentele, şi ast-fel fiind modul regularŭ cere a se da cetire maĭ întéiŭ proiectuluĭ. Adoptându-se acestă propunere, Prea Sfinţitul raportor dă cetire proiectuluĭ în total, după care Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte declară discuţiunea generală deschisă. Iea cuvêntul Prea

mendamentului. Prea Sfinţitul Archiereŭ Iosif Sevastias, arĕtând că cererea de titluri sciinţifice pentru toţi membri clerului, fiind legiuite prin legile din Moldova încă de acum 30 de anĭ, susţine art. din proiectŭ pentru care se declară a fi. Prea Sfinţitul Archereŭ Genadie fost Argeşŭ, luând cuvĕntul, ḑice că, în urmarea a tot ce s'aŭ vorbitŭ pro şi contra articolului în cestiune, găseşte că toţi se unescŭ în principiŭ, ca adecă a se cere de la candidaţiĭ de Archierie sciinţă. Vorbeşte apoĭ un lung discursŭ în favórea sciinţeĭ, fără care nu se maĭ póte merge, şi fiind-că cu toţiĭ se unescu în principiŭ, nu rĕmâne de cât a se modifica redacţiunea acesteĭ articol întrun chip conciliant, şi conchide susţinĕnd art. din proiect şi propunĕnd a se priimi conjuncţiunea « *Sĕŭ* » între cuvintele de calităţĭ.

In urmarea uneĭ lungĭ discuţiunĭ, la care iau parte Inalt Prea Sfinţiţiĭ Mitropoliţĭ, Prea Sfinţitul raportor, Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ şiPrea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, se cere a se maĭ da cetire încă o dată articoluluĭ în discuţiune. După cetire, şi în urma esplicaţiunilor date de Prea Sfinţitul raportor, Inalt prea Sfinţitŭl Preşedinte retrage amendamentul ce'l pusese. Puindu-se apoĭ la votŭ art. al 2-lea din proiect se admite cu adăogirea conjuncţiuneĭ «*Sĕŭ*», cerută de Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ.

Se dă cetire art. al 3-lea; asupra acestuĭ articolŭ urmézá o lungă discuţiune în privinţa vêrsteĭ candidaţilor, la care discuţiune iaŭ parte Inalt Prea Sfinţiţiĭ Mitropoliţĭ, Prea Sfinţitul raportor, Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ şi Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ. In urma acesteĭ dissuţiunĭ se propune apoĭ ca vêrsta să fie de la 35 anĭ în sus, acéstă propunere admite. Puindu-se apoĭ la vot art. 3, cu modificare următóre : «Vêrsta să fie de la 35 anĭ în sus» se adoptă de Sf. Sinod.

Se dă cetire art. al 4-lea, şi se primeşte fără modificare. Se dă cetire art. 5-lea; la acest articol Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte propune urmĕtorul amendament.

« La vacanţa de Archiereŭ, se vor propune cu preferinţă candidaţi dintre clericeĭ Eparchielor aceleĭ Mitropoliĭ, în a căriea jurisdic-
« ţiune se afflă vacanţa; iar în casŭ de lipsă, eĭ se vor alege dintre
« clericiĭ tuturor Eparchielor Româniеĭ, cu condiţiune însă, ca ceĭ
« ales să trecă după chirotonie la Eparchia unde i se va destina

Se dă cetire art. 2-lea. La acest articol, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte propune următorul amendament: « Candidaţiĭ de Archierie, « după Canonul al 12-lea al Laodichieĭ, trebue să fie aleşĭ, după a-« preciarea Mitropoliţilor şi a Episcopilor din prejurŭ, dintre băr-« baţiĭ cercaţĭ de mult timp, şi în cuvêntul credinţeĭ, şi în vieţui-« rea dreptuluĭ cuvênt.

« Asemenea Canonul al 2-lea al Sinoduluĭ al VII-lea ecumenic « decide, ca tot cel ce urméză a se înainta la trépta de Archiereŭ « sĕ scie Psaltirea; să se cerceteze însă cu încredinţare de Mitro-« politul, de are zel a ceti cu luare aminte: Sfintele Canóne, Sfânta « Evangelie, cartea Dumneḑeesculuĭ Apostolŭ, tótă Dumneḑeeasca « Scriptură şi Dumneḑeescile porunci, ca sĕ pótă învĕţa pe poporul « încredinţat luĭ. Din tóte acestea, precum şi din legea Organică « a Bisericeĭ, care, după trecerea de 20 anĭ de la promulgarea ieĭ « (Art. 2), stăbileşte un nou modŭ de constatare, numaĭ în ceia « ce priveşte calităţile intelectuale ale candidaţilor de Archierie, « resultă că alegerea candidaţilor de Archierie este un drept esclu-« siv al Mitropoliţilor, după cum, în basa Canónelor s'aŭ urmat şi « pênĕ acum, şi chiar cu ocasiunea alegeriĭ Episcopilor actualĭ.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, desvoltând acest amendament, arată că e conform Canónelor, în timp ce articolul Comisiuneĭ este contra Canónelor, unde nu sĕ prevĕd acele condiţiunĭ.

Luând cuvêntul Prea Sfinţitul raportor demonstră, că Comisiunea a lucrat pe temeiul Canónelorŭ, şi nicĭ cum contra, şi citeşte Canónele relative la casu; apoĭ desvoltând prin un lung discurs basele pe care a lucrat acest proiectŭ şi necesitatea ce se simte de un asemenea regulament, rógă pe Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte a retrage amendamentul propus, şi a priimi art. din proiect.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, rĕspunḑĕnd la argumentele Prea Sfinţituluĭ raportor, combate condiţiunile ce se pun de Comisiune pentru candidaţiĭ de Archierie, şi, susţinĕnd prin un lung discursŭ amendamentul propus de Inalt Prea Sfinţia Sa, cere a se suprima deducţiunile ce face Comisiunea din spiritul Canónelor citate şi a rĕmânea numaĭ textul Canónelor, pe care le invocă şi Inalt Prea Sfinţia Sa.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ găseşte că opiniunile Inalt Prea Sfinţituluĭ Prereşeḑinte fiind juste, se asociază în sprijinul a-

cuviinţă, pentru ameliorarea posiţiunei Prea Sfinţiei sale; şi se trimite la Comisiunea de petiţiuni.

Se dă cetire de asemenea raportului Comisiunei, însărcinată cu elaborarea unui proiect de regulament, pentru regularea rangurilor bisericesci, prin care raport se arată, că Comisiunea terminând acéstă lucrare o depune la biuroŭ, şi se decide a se inscrie la ordidinea ḑilei.

Se dă cetire apoi adresei Prea Sfinţitului Episcop al Argeşului sub. N. . . . , ca rĕspuns la adresa Inalt Prea Sfinţitului Preşedinte, relativă la chestiunea preotului Ión Lăcurĕnu, din Eparchia Episcopiei de Argeşŭ, în urmarea decisiunei sfântului Sinod din sesiunea trecută, de a se inapoea acta numitului preotŭ Prea Sfinţitului Episcop Eparchiotŭ, spre a se îndeplini prescripţiunile articolilor relative la casŭ, din regulamentul de procedură în materii de judecată bisericéscă. După cetirea în extenso a acestei adrese, Prea Sfinţitul Episcop a Dunărei de-Jos, luând cuvêntul, ḑice că acéstă lucrare o găseşte a fi de prisos, fiind-că sfântul Sinod nu póte a se ocupa, de cât când este vre un apelŭ. Nareză apoi cele petrecute în privinţa acestei cestiuni ce s'a tratat în sesiunea trecută, în urmarea apelului ce a făcut la Sf. Sinod condamnatul preot Ión Lăcurĕnu, că atunci, găsindu-se óre care lipse de formalităţi în acéstă lucrare, comisiunea a opinat a se înapoea acta Prea Sfinţitului Episcop respectiv, spre a face se se îndeplinescă acele lipsuri de formalităţi, şi că sfântul Sinod a aprobat acea opiniune, fără a se pronunţa că apelantul ar fi vinovatŭ, sau nevinovatŭ. Acum, fiind că nu este unu nou apelŭ, crede, că sfântul Sinod nu póte a se ocupa mai mult de acéstă cestiune. Inţelege ca acéstă adresă a Prea Sfinţitului Episcop de Argeşŭ să fie ca o relaţiune de împrejurările acestei cause, dar ceia ce observă este, că prin espunerile acestei adrese Prea Sfinţitul Episcop de Argeşŭ s'ar părea a avea intenţiunea de a critica hotărîrea dată de sfântul Sinod, care n'a cugetat nici cum a desvinovăţi pe acel preot, şi conchide prin a ruga pe sfântul Sinod a face poftire Prea Sfinţitului Episcop de Argeşŭ, să'şi retragă acéstă adresă, care pare a da un blam sfântului Sinod de lucrarea ce a făcut în acéstă cestiune.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşului, luând cuvêntul spre a rĕspunde la cele ḑise de Prea Sfinţitul preopinent, se miră că, din ro-

« locuinţa şi servirea Archierĕscă, de către Mitropolitul respectiv. Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ susţine acest amendament, care puindu-se la vot se adoptă de sfântul Sinod, în locul art. al 5-lea. Se dă cetire art. 6-lea. La acest articol Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte propune următorul amendament:

«Pentru trebuinţele proprii ale capitalei Bucurescĭ, la cas de necesi-«tate, se pot alege şi chirotoni unul saŭ doui Archiereĭ titularĭ, peste «numĕrulŭ celor numiţĭ loco-tenenţĭ, prin art. 25 al legeĭ Organice.»

Inalt Prea Sfintitul Preşedinte, luând cuvêntul, desvoltă amendamentul, arătându de câtă necesitate e de a se admite. Prea Sfinţitul raportor găseşte că acest amendament este contra spirituluĭ legeĭ Organice, şi rógă pe Inalt Prea SfinţitulPr eşediute a nu insista în sprijinirea acesteĭ propunerĭ cu acéstă ocasiune, ci să rămână la timpul oportun. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ propune a se suprima articolul al 6-lea din proiect, în care sĕ precisézā numĕrul Archereilor tituluarĭ. La acestă propunere sĕ asociază şi Prea Sfinţitul Archereŭ Genadie fost Argeşŭ, cerând de asemenea a se suprima. Urmézā o lungă discuţiune asupra acestuĭ articol, la care iaŭ parte maĭ mulţĭ din Prea Sfinţiţiĭ Membri. Maĭ'nainte de a sĕ resolvi acestă cestiune, sĕ cere rĕdicarea şedinţeĭ fiind ora înaintată.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, cu învoirea sfântuluĭ Sinod, rĕdică Şedinţa, anunciând pe cea viitóre pentru a doua-ḑi Marţĭ în 12, când la ordinea ḑileĭ va fi continuarea discuţiuneĭ asupra articoluluĭ al 6-lea, din regulamentul pentru alegerea Archereilor titularĭ sau locotenenţĭ.

Preşedinte: **Nifon Mitropolitul.**

Secretar: **Iosif Husiu.**

Sumarul şedinţeĭ din 12 Noembrie, 1874.

Şedinţa sĕ deschide la ora 12, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ. La apelul nominal rĕspund toţĭ Prea Sfinţiţiĭ Membri, în numĕrŭ de 15.

Sumarul Şedinţeĭ precedente se aprobă fără modificare.

Se dă cetire suplicei Prea Sfinţituluĭ Archiereŭ Iosif Sevastias Botoşenénul, prin care, espunêndŭ lipsa mijlócelor de existenţă în care se află, rógă pe sfântul Sinod a avisa la mĕsurile ce va crede de

tenţiunea de a atinge în demnitatea Prea Sfinţitului Episcop de Argeşŭ, ci numaĭ a vroit a se îndeplini lipsele de forme, şi prin urmare găseşte că nu este de ce să se credă blesat Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, pentru acest modŭ de procedură cerut de regulament, şi, dupe ce vorbeşte în fondul cestiuneĭ, conchide a dice că se uneşte cu opiniunea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, de a se face poftire Prea Sfinţituluĭ Episcop de Argeşŭ a'şĭ retrage acestă adresă.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, luând cuvêntul, găseşte că Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ a fost în tot dreptul a se crede blesat, pentru că i s'a înapoiat acta cu observaţie, şi ţine un lung discursu asupra respectuluĭ ce 'şĭ datorescŭ reciprocŭ fraţiĭ Episcopĭ între sine. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos iea cuvêntul din noŭ, pentru a da esplicaţiunĭ asupra sensuluĭ cuvintelor, când a propus a se face poftire Prea Sfinţituluĭ Episcop de argeşŭ de a 'şĭ retrage adresa ce a dat sfântuluĭ Sinod; căcĭ priimindu-se s'ar da un blam sfântuluĭ Sinod. Mulţumeşte apoĭ Inalt Prea Sfinţituluĭ Preşedinte pentru respectul ce arată unuĭ Episcop, dar esprimă dorinţa, că tot asemenea respect se cuvine şi corpuluĭ sfântuluĭ Sinod, care ar remânea blamat, dacă s'ar priimi adresa în cestiune. Se jusifică apoĭ că nicĭ-o-dată n'a sprijinit hârtiĭ de maĭ puţină importanţă, dupe cum i se atribue, ci din contra a stăruit a nu se priimi; ceia ce a sprijinit tot-dea-una a fost pazirea cu sfinţenie a regulamentelor sfântuluĭ Sinod, şi termină prin a repeti propunerea de a se face poftire Prea sfinţituluĭ Episcop al Argeşuluĭ, a'şĭ retrage adresa pe care o consideră ca un blam sfântuluĭ Sinod. Prea sfinţitul Arhiereŭ Genadie fost Argeşŭ regretă că a adjuns discuţiunea pe têrêmul acesta, şi, după o espunere detailată de împrejurările cum s'aŭ urmat cu acestă cestiune, susţine că sfântul Sinod a lucrat conform regulamentuluĭ, şi găseste că procedura urmată de sfântul Sinod pentru îndeplinirea formalităţilor, fiind indispensabilă, nu trebuea să atingă susceptilitatea Prea sfinţituluĭ Episcop al Argeşuluĭ, pentru că sfântul Sinod nu putea să facă altmintrelea. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos esplică sensul articolilor din regulament, relativ la casŭ; adaoge apoĭ, că chiar legea cere acestă procedură dela sfântul Sinod, şi cetind art. 45 şi urmatoriĭ din regulamentul de procedură, afirmă că sfântul Si-

lațiunea ce face Prea Sfinția sa prin acéstă adresă, Prea Sfințitul preopinent îĭ face o observație atât de aspră, cum că adecă, ar fi avut intențiunea de a lovi saŭ a critica lucrarea sfântuluĭ Sinod, pe când Prea Sfinția sa n'a făcut, de cât a'șĭ îndeplini datoriea de a respunde la adresa Inalt Prea Sfințituluĭ Președinte, relativă la casŭ, și a espune causele carĭ aŭ fost piedică de a nu se putea îndeplini formalitățile citate de Prea Sfințitul preopinent, fiind acésta un casŭ exceptional, pentru că acel preot era atuncĭ în închisóre. Esprimă apoĭ mâhnirea de a vedea deducțiunile ce face Prea Sfințitul preopinent din acéstă adresă și intențiunile ce'ĭ atribue, precum și de propunerea de a i se respinge adresa, ca atăcătóre sfântuluĭ Sinod, în timp ce, cu alte ocasiunĭ, Prea Sfințitul preopinent a stăruit a se priimi hârtiĭ adresate la sfântul Sinod, scrise în terminĭ necuviincioșĭ. Prea Sfințitul Episcop al Dunăreĭ-de Jos, reluând cuvêntul, esprimă regrete de acusările ce'ĭ face Prea Sfințitul preopinent, cum că n'ar avea dragostea cuvenită către un confrate Episcop, pentru că a opinat a i se face poftire de sfântul Sinod să'șĭ retragă adresa, și cum că, cu alte ocasiunĭ, ar fi stăruit a se priimi la sfântul Sinod hârtiĭ de maĭ puțină importanță; face apoĭ apel la memoria Prea Sfințiților Membri și protestă că, orĭ de câte orĭ a venit la sfântul Sinod vre-o hârtie scrisă necuviincios, a cerut din contra a se înapoea adresantuluĭ, și repetă a regreta acusările ce i se face de Prea Sfințitul preopinent. Adaoge apoĭ că în adresa în cestiune vede done părțĭ, cea ânteiŭ este o critică lucrăriĭ sfântuluĭ Sinod, și cea a doua o espunere de causele ce au înpiedecat îndeplinirea articolilor relative la casŭ, din regulamentul de procedură în materiĭ de judecată Bisericéscă, și, pentru a se înțelege maĭ bine, rógă a se maĭ da cetire încă o dată adreseĭ care pare a da un blam sfântuluĭ Sinod. Inalt Prea Sfințitul Președinte dice că a înțeles-o, iar acă sfântul Sinod o cere, să i se maĭ dea cetire.

Se citește din noŭ adresa. Prea Sfințitul Archereŭ Genadie fost Argeșŭ, luând cuvêntul, naréză cele ce s'aŭ petrecut cu acéstă cestiune în sesiunea trecută, că atuncĭ, vědênd neîndeplinirea formalităților prescrise de regulament, însușĭ Prea Sfinția sa a opinat a se înapoea acta Prea Sfințituluĭ Episcop respectiv, pentru a face să se îndeplinéscă acele lacune de formalitățĭ, spre a nu lăsa vinovatuluĭ nicĭ o armă de apărare, și că, făcêndŭ acésta, nu a avut in-

nod; ci numaĭ că a făcut o espunere de inprejurărĭ ale acesteĭ cause, şi rógă pe sfântul Sinod a priimi acesta propunere. Susţine acéstă propunere Inalt Prea sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ.
Puindu-se la vot propunerea Prea Sfinţitului Archiereŭ Ieronim Sevastis se primeşce de sfântul Sinod.

Dupe închiderea acestuĭ incident, Inalt Prea sfinţitul Preşedinte anunçiă că la ordina ḑileĭ este continuarea discuţiuneĭ proiectuluĭ de regulament, pentru alegerea archiereilor titularĭ sau locotenenţĭ, remasă din sedinţa precedentă la art. 6 lea.

Inalt Prea sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ propune a se amâna continuarea discuţinueĭ acestuĭ proiect pentru o altă sedinţă, spre a fi present şi D-lu Ministru.

Inalt Prea sfinţitul Preşedinte, cu consimţimentul S-tuluĭ Sinod, redică şedinţa, anunciând pe cea viitóre pentru joĭ, 14. ale curenteĭ.

Preşedinte: **Nifon Mitropolitul.**

Secretar **Iosif Huşiŭ**

Sumarul şedinţeĭ din 14 Noembrie, 1874.

Şedinţa se deschide la ora 1 dupe ameză, sub preşedinţa Inalt Prea sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ.

La apelul nominal rĕspund toţĭ Prea Sfinţiţiĭ membri, în numĕr de 15.

Sumarul şedinţeĭ precedente se aprobă cu rectificarea cerută de Prea sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, de a se suprima cuvintele de « *terminĭ necuviincioşĭ* », atât din discursul Prea Sfinţieĭ Sale, cum şi din acel al Prea sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, declarând că asemenea cuvinte nu s'aŭ rostit.

La ordinea ḑileĭ fiind continuarea discuţiuneĭ asupra art. 6, din proiectul de regulament pentru alegerea Archiereilor titularĭ, Inalt Prea sfinţitul Preşedinte iea cuvĕntul pentru a susţine amendamentul propus de Inalt Prea sfinţia sa, adăogând, între altele, că legea organică nu opreşte a se face şi alţĭ Archiereĭ, afară de ceĭ preveḑuţĭ la art. 25, şi, în consideraţia lipseĭ de Archiereĭ în Capitală, stărue a se priimi amendamentul propus.

Prea sfinţitul raportor nu contestă necesitatea de maĭ mulţĭ Archiereĭ, ênsă, fiind că e lege care precişeză numĕrul Archiereiloru,

nod a lucrat în cestiunea ce se discută conform regulamentului. Prea Sfinţitul Episcop al Argeşului mulţumeşte mai întâiŭ Inalt Prea Sfinţitului Preşedinte, pentru sprijinul ce dă demnităţeĭ Episcopilorŭ, apoĭ rĕspunde la cele dise de Prea sfinţitul preopinent, relativ la articuliĭ invocaţĭ, şi repetă că, dacă nu s'a putut face procedura conform regulamentuluĭ este, că a fost imposibiltate materială, dupe cum acésta o arată lămurit prin adresa în discuţiune. Declară apoĭ că, dând acéstă adresă, n'a avutŭ nicĭ o intenţiune alta, decât aceia de a'şĭ îndeplini o datorie a rĕspunde la adresa Inalt Prea sfinţitului Preşedinte, şi a relata împrejurările care aŭ fost causa de a nu se putea îndeplini strict prescripţiunile regulamentuluĭ.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos depune la biuroŭ următórea propunere: sfântul Sinod să facă poftire Prea sfinţitului Episcop al Argeşuluĭ a'şĭ retrage adresa, relativă la chestiunea preotuluĭ Ioan Lăcurénu. Vorbind apoĭ în sprijinul acesteĭ propunerĭ adaoge că, ne priimindu-se, atuncĭ urmeza ca adresa în chestiune trebue să mérgă la o Comisiune.

Inalt Prea sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ propune a se considera acéstă adresă că ne avenită.

Prea sfinţitul Archiereŭ Ieronim Sevastis afirmă că, ascultând cu atenţie, atât adresa Prea sfinţituluĭ Episcop al Argeşuluĭ, precum şi cele dise de Prea Sfinţia sa, a înţelesŭ că n'a avut nicĭ de cum intenţiunea de a da un blam sfântuluĭ Sinod, nicĭ a'ĭ critica lucrările sale, şi ast-fel fiind, opinează ca sfântul Sinod să iea act de acéstă adresă, ca rĕspuns la adresa Inalt Prea sfinţituluĭ Preşedinte. Prea sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos propune retractarea.

Prea sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ declară că nu priimeşte propunerea de retractare.

Prea sfinţitul Archiereŭ Iosif Sevastias, susţinênd că sfântul Sinod a lucrat în acéstă cestiune conform regulamentuluĭ, opinează ca Prea sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ să'şĭ retragă adresa.

Reluând cuvêntul Prea sfinţitul Archiereŭ Ieronim Sevastis, repetă propunerea de a se priimi declaraţiunea Prea sfinţituluĭ Episcop al Argeşuluĭ că: prin rĕspunsul ce a înfăţişat Inalt Prea sfinţituluĭ Preşedinte, în cestiunea preotuluĭ Ión Lăcuréuu, n'a avut nicĭ cum intenţiunea de a critica, nicĭ a blama decisiunea sfântuluĭ Si-

ganică este precis, că nu pune nicĭ o restricţiune numĕruluĭ de Archiereĭ, şi cere de asemenea suprimarea art. 6 din proiect.

Inalt Prea sfinţitul Preşedinte propune a se amâna discuţiunea acestuĭ proiectŭ de regulament, penĕ la sesiunea viitóre; fiind-că crede că acest proiectŭ n'o sĕ aibă stabilitate, ci o sĕ se modifice. Prea sfinţitul raportor esplică că acest proiect nu se face pentru presentu, ci pentru viitorŭ, şi, arătând necesitatea unuĭ asemenea proiect, rógă să se continue discuţiunea şi votarea luĭ penĕ la fine.

Inalt Prea sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ susţine sub amendamentul Prea sfinţituluĭ Episcop al Argeşuluĭ şi cere a se pune la vot. Prea sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, luând cuvêntul, găseşte că atât art. ce se discută al proiectuluĭ, cum şi amendamentul Inalt Prea sfinţituluĭ Preşedinte sunt exagerate, sunt douĕ extreme, şi propune apoĭ urmĕtorul sub amendament:

« Propun suprimarea art. 6, fiind prevĕḑut în legea Organică, a-
« fară de aliniatul privitorŭ la Chirotoniile din streinatate.

In urmarea desvoltăreĭ ce dă acestuĭ sub-amendament, Inalt Prea sfinţitul Preşedinte declară că retrage amendamentul ce propusese. Puindu-se apoĭ la vot propunerea Prea sfinţituluĭ Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ se admite de sfântul Sinod.

Se dă cetire art. 7-lea. La acest articol Inalt Prea sfinţitul Preşedinte propune: a se suprima aliniatul al 2-lea şi al 3-lea de la cuvintele: *a cea listă se ceteşte* şi penĕ la finele aliniatuluĭ al 3-lea care se termină cu cuvintele: *care din scăpare din vedere s'ar fi omis.* Apoĭ, desvoltând acestă propunere, susţine suprimarea cerută. — Prea sfinţitul raportor dă esplicaţiĭ ce a înţeles Comisiunea prin aceste aliniate care sunt pe bazele şi în conformitatea legeĭ organice, şi susţine proiectul Comisiuneĭ.

Dupĕ maĭ multe discuţiunĭ la care iaŭ parte Inalt Prea Sfinţiţiĭ Mitropoliţĭ, Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Rîmniculuĭ, al Argeşuluĭ, Prea sfinţitul raportor şi Prea sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, se decide a se suprima partea dupe urmă a aliniatuluĭ al 2-lea care este următórea: *carele póte decide ştergerea din listă a persóneĭ ce s'ar dovedi că nu întruneşte calităţile de eligibil enumĕrate maĭ sus.* Urméză apoĭ discuţiunea asupra aliniatuluĭ al 3 lea, carele tratéză despre propunerea candidaţilor în înscrierea pe listă. Susţin suprimarea acestuĭ aliniat Inalt Prea Sfinţiţiĭ Mitropoliţĭ,

crede că s'ar atinge legea admitêndu-se acest amendament. Rógă apoi pe Inalt Prea sfinţitul Preşediate sĕ mijlocéscă a se modifica maĭ întâiŭ legea pe calea legală; pentru că de şi legea nu opreşte positiv, dar nicĭ dice să se facă maĭ mulţĭ Archiereĭ. Esplică apoĭ ce se înţelege prin art. 25 din legea organică şi adaoge că, dacă s'ar cere a se face maĭ mulţĭ Archiereĭ, atuncĭ ar urma sĕ se ceră şi titlurĭ streine, ceea ce nu e în spiritul legeĭ, în a căria terminĭ trebue a rămânea, şi conchide a ruga pe Inalt Prea sfinţitul Preşedinte a nu stărui în susţinerea amendamentuluĭ. Inalt Prea sfinţitul Preşedinte, rĕspundênd Prea sfinţituluĭ raportor, ţine un lung discurs asupra titlurilor streine, pe care le consideră conform Canónelor, precum şi asupra altor cestiunĭ ce aŭ raport la cestiunea ce se tratează, şi stărue a menţinea amendamentul propus, ca nefiind contrar legeĭ organice, care nu pune nicĭ o restricţiune la numĕrul Archiereilor titularĭ.

Prea sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşu cere de asemenea a se suprima art 6. ce tratéză despre numĕrul Archiereilor titularĭ, fiind-că legea organică nu preciséză numĕrul. Prea sfinţitul raportor rĕspunde Prea sfinţituluĭ preopinent că tot-da-una regulamentele se facŭ pentru a stabili sensul legeĭ, şi fiind-că art. 25 din legea organică, uniĭ îl înţeleg într'un mod şi alţi în altul, tocmaĭ de aceia Comisiunea a stabilitŭ numerul de Archiereĭ în spiritul legeĭ, spre a nu se da locŭ nicĭ unuĭ equivocŭ, şi termină a susţinea art. în discuţiune dupe cum e redactat. Prea sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ opinéză a se suprima partea I-ea din art. 6-lea, fiind-că art. 25 din lege nu opreşte nicĭ determinéză numĕrul de Archiereĭ.

Prea sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, vorbind în sensul că legea organică este precisă şi că nu trebue, prin urmare, regulamentul sĕ pue restricţiunĭ ce nu prevede legea, propune următorul amendament: «La orĭ-ce vacanţă de Archiereŭ titularŭ, membru al Sf. Si- «nod, conform art. 25 din legea organică a bisericeĭ nóstre Ro- «mâne, alegerea se va face de către Sf. Sinod, dupe cum se preve- «de prin acest regulament. Clericul român carele va priimi chiro- «tonie Archierescă în altă ţéră, fără de alegerea sfântuluĭ Sinod, «sĕ esclude singurŭ prin acésta dintre membri Cleruluĭ român.

Prea sfinţitul Archiereŭ Ieronim susţine că art. 25 din legea or-

te bolnav, propune a se amâna desbaterea acestuĭ proiectŭ pênă va fi present şi Inalt Prea sfinţiea sea, spre a lua parte la acéstă lucrare.

Sfântul Sinod primeşte propunerea de amânare.

Anunçiă apoĭ al 2-lea proiectŭ înscris la ordinea dileĭ, proiectul de lege pentru seminariĭ, dar fiind-că Domnul Ministru nu e de façă. propune să se aştepte venirea D-sale, şi pânĕ atuncĭ să se iea în desbatere două raporturĭ ale Comisiuneĭ de petiţiunĭ. Acestă propunere primită de sfântul Sinod, Prea Sfinţitul Archereŭ Policarp, raportor al Comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă citire raportuluĭ asupra adreseĭ Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ, No. 3, relativă la cererea de călugărire a frateluĭ Roman Boca, din Monastirea Răşca, Eparchia sfinteĭ Mitropoliĭ a Moldoveĭ, prin care raportŭ, arĕtând că numitul frate întruneşte condiţiunile art. 3 şi 7, din regulamentul pentru disciplina Monachală, opinéză a se învoi tunderea în Monachism. Neluând nimenea cuvêntul, se pune la vot conclusiunea raportuluĭ şi se adoptă.

Apoĭ se dă cetire raportuluĭ relativ la petiţiunea Prea Sfinţituluĭ Archiereŭ Iosif Sevastias, adresată sfântuluĭ Sinod, prin care raport se esprimă că Comisiunea, pe deplin convinsă că recursele provenite din serviciul archierescŭ nu pot procura unuĭ Archereŭ nicĭ existenţa silnică, este de părere ca sfântul Sinod, pe de o parte, se poftéscă pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ sĕ dea petiţionaruluĭ vre-o Biserică în Iaşĭ sau Botoşanĭ, unde să aibă şi casă de locuinţă; iar pe de alta, sĕ intervie pe lângă Domnul Ministru de Culte să'ĭ însemne în budgetul ce are a presentă în sesiunea acesta onor. Camere legiuitóre un salar, care să'ĭ pótă satisface necesităţile vieţeiĭ

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, luând cuvêntul în sprijinul conclusiuneĭ raportuluĭ, ḑice că nu se îndoeşte nicĭ de cum că Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit va da o biserică Prea Sfinţituluĭ petiţionar, însă, fiind că aicĭ e vorba şi de cestiune de finance, propune a nu se lua nicĭ o decisiune penĕ nu va veni şi Domnul Ministru.

Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ, în virtutea legeĭ organice, care prevede câte un Archiereŭ pe lângă fie care Mitropolie şi Episcopie, este de socotinţă a se face rugăminte Inalt Prea Sfinţituluĭ

și 'l mențin Prea sfințitul raportor, Prea sfințitul Episcop al Rômnicului și Prea sfințitul Archiereŭ Genadie fost Argeșŭ. In urmarea unei lungi discuțiuni și după esplicările date de Domnul Ministru sensului legei Organice, opinând că e bine ca și Episcopii sĕ aibă dreptul de a propune candidați, se admite aliniatul al 3-lea cu suprimarea părței de pe urmă care este următórea: *persóne care din scăpare de vedere s'ar fi omis.*

Puindu-se apoi la vot art. al 7-lea, cu modificările mai sus arătate, se adoptă de sfântul Sinod.

Se dă cetire art. al 8-lea și, puindu-se la vot, se adoptă fără modificare. Ora fiind înaintată, Inalt Prea sfințitul Președinte redică ședința, anunçiând pe cea viitóre pentru Sâmbătă, 16 ale curentei.

Președinte : **Kalinic Mitropolitul Moldovei.**

Secretar : **Iosif Hușiu.**

Sumarul ședinței din 16 Noembre, 1874.

Ședința se deschide la óra 1 dupe amiadă, sub președința Inalt Prea sfințitului Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

La apelul nominal rĕspund presenți 14, absent fiind unul. Urméză numele în lista apelului nominal.

Se dă cetire sumarului ședinței precedente.

Prea sfințitul Epicop al Rômnicului reclamă următórea rectificare: a se dice că a cerut suprimarea nu mai a părței întêea din art al 6-lea, iar partea a doua, care trateză de chirotoniile din streinătate, a susținut'o. Cu acéstă rectificare puindu-se la vot sumarul se adoptă de sfântul Sinod.

Se dă cetire apoi adresei Prea sfințitului Episcop al Buzĕului, sub No. 656, relativă la cererea de călugărire a unui numĕr de 25 frați și surori de pe la mai multe schituri, din Eparchia Episcopiei de Buzĕŭ, și se trimite la Comisiunea de petițiuni.

După acesta, Inalt Prea sfințitul Președinte anunçă că la ordinea dilei este continuarea discuțiunei proiectului de regulament, pentru alegerea Archiereilor titulari, remasĕ din ședința trecută la art. 9-lea, însă, fiind-că Inalt Prea sfințitul Mitropolit Primat es-

Drept care se cuvine sĕ ne sîrguim la înţelepciune şi la luminarea minţeĭ şi ânimeĭ, aşa în cât sĕ putem distinge exact, cele ce sunt întru adevĕr bune, de cele ce sunt rele şi vătĕmatóre, şi sĕ căutăm maĭ ales aceea ce este bun şi plăcut buneĭ voinţe a luĭ Dumnedeŭ (246).

In finit sĕ ne sîrguim tot-dé-una spre a progresa în Darul luĭ D-deŭ, şi în Dumnedeésca faptă bună; iară pentru a ajunge la acest scop, trebuie sĕ vieţuim şi sĕ âmblăm cu credinţa aceea, care este o viie înfăţoşiare a lucrurilor sperate şi o demonstrare a celor nevédute (247). Apoĭ fiind că viaţa ce are sĕ fiĕ şi nemuritorimea, ni s'au descoperit în modul cel maĭ luminat; de aceea ni se cere, a întinde dorinţele nóstre, pênĕ pe dincolo de acestă lume trecĕtóre şi de interesele şi folósele Eĭ, şi sĕ căutăm pe cele de sus, şi acolo să îndreptăm tótă grija şi dorinţa nóstră (248). Aşa déră viaţa nóstră cea creştinéscă, trebue să o înţelegem şi să ne o înfăţişem

(246) Şi acésta este viaţa cea vecĭnică, ca să te cunóscă pre tine singur D-deŭ adeveratu, şi pre carele l'aĭ trimis pre Iisus Christos. Ion. 17. V. 3.

— Şi de acésta me rogŭ, ca dragostea vóstră încă maĭ mult şi maĭ mult să prisoséscă întru cunoştinţe, şi întru tóte priceperea, ca să adeveriţĭ voi cele maĭ de folos, ca să fiţi curaţi şi fără de smintélă, în dina luĭ Christos. plinĭ fiind de ródele dreptăţeĭ, care sunt prin Iisus Christos, spre mărirea şi lauda luĭ D-deŭ. Filipiseni. C. 1. V. 9—12.

— Şi să nu ve închipuiţi véculuĭ acestuia, ci să ve prefaceţĭ întru înoirea minţeĭ vóstre, ca să adeveriţi voĭ, care este voia luĭ D-deŭ cea bună şi placută şi deplină. Romanĭ. C. 12. V. 2.

— Dreptŭ aceea nu fiţĭ nepricepuţi, ci cunoscênd, care este voia luĭ D-deŭ Efeseni. C. 5. V. 17.

— Drept aceea şi noĭ, din ce di am audit, nu încetăm pentru voĭ rugându-ne, şi cerênd ca să ve umpleţĭ de cunoştinţa voieĭ luĭ întru totă înţelepciunea şi ştiinţa duhovnicéscă, ca să umblaţĭ voĭ cu vrednicia Domnuluĭ spre totă plăcerea, întru tot lucrul bun făcênd róda, şi crescênd întru cunoştinţa luĭ D-deu. Coloseni. C. 1. V. 9—11.

— Tóte să le cercaţĭ, ce este bun să ţineţĭ, de tot felul de reŭ să vĕ feriţĭ. Tes al. C. 5. V. 21, 23.

(247) Ear credinţa este adeverirea-celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevădute..... prin credinţă pricepem, că s'aŭ întemeiat veacurile cu cuvîntul luĭ D-deŭ, în cât s'aŭ făcut din cele nevădute cele vădute. Evrei. C. 11. V. 1—4.

(248) Că prin Credinţă umblăm, éră nu prin vedere. 2. Cor. C. 5. V. 7.

— Deci déră de vaţĭ sculat împreună cu Hristos, cele de sus căutaţĭ unde este Hristos de a drépta luĭ D-deŭ şedênd. — Cele de sus se gîndiţĭ éră nu cele de pe pămênt. Colas, C. 3. V. 1—2.

— Că nu avem aicea Cetate stătătóre. ci ceea ce va sĕ fie căutăm. Evreĭ. C. 13. V. 4.

Mitropolit al Moldovei sĕ ofere postul de Vicarŭ al Mitropoliei Prea Sfinţitului petiţionarŭ, ca unul ce locueşte în Iaşĭ, şi fiind şi cu titlul de locotenent al Mitropoliei Moldevei.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ, luând cuvêntul, ḑice că nu va răspunde Prea Sfinţitului preopinent în o cestiune atât de delicată, pe carea o lasă la aprecierea sfântului Sinod. Adaoge apoĭ că fie-care chiriarch e liber în alegerea personalului pentru asemenea însărcinări, şi că nu crede că sfântul Sinod să'ĭ desemneze persónele pentru funcţiunile de administraţie ale Mitropoliei, acésta fiind un drept cu totul al chiriarchului de a numi persóne în care are încredere.

Prea Sfinţitul Episcop al Rômnicului, reluând cuvêntul, rógă din noŭ pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ sĕ priiméscă propunerea enunciată de Prea Sfinţia Sa, şi acésta în virtutea chiar a legeĭ Organice.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Ieronim Sevastis recunóşte necesitatea de a se da óre-care posiţiune şi Archiereilor titularĭ. Pentru casul de faţă nu se îndoeşte că Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ va da o biserică Prea Sfinţituluĭ petiţionar. Cât pentru salar, sfântul Sinod sĕ facă rugăminte Domnuluĭ Ministru, şi conchide a se uni cu părerea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-Jos sĕ se aştepte venirea Domnuluĭ Ministru.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ răspunde, că în maĭ multe rândurĭ a dat deja Prea Sfinţituluĭ petiţionar post de îngrijitor de bisericĭ în Iaşĭ şi că a demisionat. Cu tóte acestea promite a'ĭ da o biserică în Iaşĭ la casŭ de vacanţă. Cât pentru propunerea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Rômnicului, pe care o consideră ca o impunere, nu o póte accepta, pentru resonul că, în cestiune de alegere de persóne şi numirea în funcţiunĭ, numaĭ singur Inalt Prea Sfinţia Sa este în [illegible] personele în care are încredere. Prea Sfinţitul [illegible] rógă a nu se lua propunerea Prea [illegible] o impunere. Sfântul Sinod nu [illegible]minte Inalt Prea Sfinţieĭ Sale. [illegible] că posiţiunea Archiereilor din [illegible]escĭ, şi, prin urmare, e nece[illegible] [illegible] a nu lăsa pe un membru al [illegible] extremă de a'şĭ vinde din efectele sale

Maĭ mult încă, ea chiar nicĭ că se opreşte aicĭ, ea merge maĭ departe, ea se pogóră în inima, şi tindênd mâna sa cea săntă, apucă şi smulge totă rădăcina amărăciuneĭ care déca ar fi resărit, neapărat ar fi molipsit (contagiat) sufletul, şi ar fi pângărit viaţa.

Multe patimĭ, pe care lumea le priimeşte de bune, şi la maĭ multe împrejurărĭ le priveşte de inocente, precum spre esemplul amorul de glorie séŭ ambiţia, înflăcărata sărguinţă de a aduna avuţie, amorul de desmiărdărĭ, mândria seŭ trufiă, pisma, rĕsbunarea, despreţuirea altora, şi în finit aplecarea către cele maĭ urîte glume; sf. Evangelie le condamnă pe tóte acestea, în orĭ ce mod séŭ grad ar fi ele, ea nu le értă nicĭ în gând măcar; ea opreşte curvia şi prea-curvia până şi'a ochilor şi a inimeĭ, ea porunceşte a se sugruma seŭ înăbuşi de o dată cu naşterea lor. Nicĭ mânile, nicĭ limba, nicĭ capul cu gândul seŭ, nicĭ inima, cu atâta maĭ puçin cugetul, nu se cuvine a se face culpaşĭ vre uneĭ nelegiuirĭ séŭ necurăţiĭ. Déca lumea póte lăuda eroica amóre de onóre la unul, dragostea glorieĭ la altul, trufaşa or înalt-cugetătórea mândrie, strălucitul şi cerbicosul patriotism care ar sili pe tóte ţĕrile vecine să'şĭ plece grumasul subt jugul sĕŭ, strălucitórea amóre de rĕsbunare pentru ḑisele atacurĭ şi desonorărĭ, şi despotica deconsiderăciune de poporul cel ḑis de unĭ de rînd, ér de alţĭ neuobil?!...... pe tóte acestea însé, cristianismul le condamnă fără cruţare, şi porunceşte învĕţăceilor luĭ Iisus Christos, ca să le restignéscă şi să le tae de la sine fără de nicĭ o prelungire .... nimic nu trebue creştinuluĭ a cruţa, chiar de ar fi şi de mult preţ, precum este ochiul cel drept, şi mana cea dreptă, daca ne ar sminti ....

Evangelia nu îndémnă pe ómenĭ sĕ vedă ce pot gîndi alţiĭ de dînşiĭ, seŭ ca ce fel de folos lumesc ar resulta din ocupaţiunea cu dînşiĭ, dar Ea îndémnă să scie ce este drept, ce este sânt, şi ce este de trebuinţă, ca Eĭ sĕ traiască virtuos şi plăcut luĭ D-ḑeŭ. Omul care priimeşte poruncile Eĭ şi crede într'însa, trebue sĕ fie Creştin şi *în realitate*, iară nu numaĭ sĕ ḑică cu gura că este, iară *în faptă*, nimică! Ea ne cere în tótă sinceritatea *inima nóstră*; şi tóte cele-l-alte rînduite, şi felurite modurĭ de închinăciunĭ şi de supunere, nu sunt de cât tot atâtea espresiĭ şi modificărĭ ale Eĭ.

Decĭ, óre principurile acestea şi simţimêntele acestea s'aŭ maĭ auḑit unde-va în lume; şi óre se póte afla încă până astă-ḑĭ, vre-o

într'o Icónă nobilă, a uneĭ petrecerĭ cereştĭ, în împărtăşire, cu Tatăl şi cu Fiiul sĕŭ Iisus Christos; căcĭ Ea este o neîncetată învĕţătură către perfecţiunea natureĭ nóstre, în modul şi asemănarea Dumnedeeştiĭ bunătăţĭ şi curăţiĭ, şi o nevoinţă de a face tot-déuna voia luĭ D-ḑeŭ pre pămênt, precum să face Ea şi în Cer (249).

Eră după tóte acestea spunemŭ încă şi aceea, că caracterul cel maĭ distinctiv, al religiuneĭ luĭ Iisus Christos, este că, pe când ea ne îndémnă spre a ne sîrgui ca să ajungem la cel maĭ înalt grad de superioritate morală, ea ne învaţă tot o dată, să nu perdem nicĭ cum din vedere simţul de capacitatea, neputinţa şi neperfecţiunea nóstră. — In finit, pentru a înkee, maĭ spunem încă o dată limpede şi curat că sânta Evangelie, ne opreşte espres, de a ne reḑima numaĭ pe capacităţile şi drepturile nostre, şi ne învaţă să punem totă speranţa nóstră în darul luĭ D ḑeŭ prin Iisus Christos Domnul nostru, a căruia este totă gloria şi mărirea şi puterea şi tot binele ce 'l avem seŭ pe care El ne întăreşte să 'l avem, séŭ ca să 'l facem.

4 Deca dară, vom cerceta din noŭ, cele maĭ de căpetenie caractere ale moraleĭ creştine, sanctitatea vrem să ḑicem, a poruncilor eĭ, ele ne vor arăta că religiunea, pe care ele ne o însuflă în noĭ, de raze (ese) de la D-ḑeŭ. Tóte poruncile eĭ se îndreptéză către inimă. Ea nu are nicĭ o dată în vedere ca să formeze pe omul cel din afară. Ea este streină în genere către datoriile cele din afară. Ea nu formeză viaţa ómenilor, într'alt mod, de cât formând dispunerile séŭ plecările lor. Ea nicĭ o dinióră nu se dirigéză către deşertăciunile lor, precum spre esemplu la amorul sĕŭ propriu, seŭ la vre-o altă aplicarea stricată; din contră, ea declară un învederat resbel, şi o neîmpăcată inamicie în contra tuturor relelor dispunerĭ ce se nasc seu se află în inima omuluĭ. Ea nicĭ măcar una nu sufere. Ea vorbeşte cu scîrbă şi uriciune, asupra nesupunereĭ şi şi nerespectul către părinţĭ, asupra nedreptăţeĭ şi a ucidereĭ. Ea ne spune că unele ca aceste nu se cuvine nicĭ a se numi între creştinĭ.

(249) Ca petrecerea nostră în Ceriurĭ este. Filip. C. 3. V. 20.

— Şi înpartăşirea nostră sĕ fie cu Tatăl şi cu fiul seu Iisus Christos I. Ión, Cap 1. V. 3

— Ci numaĭ una, cele din derăt uitându-le şi la cele din naite tindêndumĕ, la semn alerg, la resplătirea chemări de sus a luĭ Ddeu întru Christos Iisus. Filip. C. 3. V. 14.

maĭ în traducere, dar şi în original, pentru a se judeca maĭ bine despre frumuseţea luĭ cea incomparabilă : citéscă-l cu luare aminte, şi găşéscă de póte, în cea maĭ alésă parte a scriirilor Filosofilor materialiştĭ şi orĭ şi cum ar maĭ fi Eĭ, orĭ măcar şi a Deiştilor ipocriţĭ, ce-va, şi cât de puçin demn, de a se potrivi orĭ de a se compara în ce-va, cu acest Capitol.

Dar nu ! acésta siguramente nu se póte. Chiar virtutea în mâinile lor nu maĭ este virtute. Ea 'şĭ perde tóte atracţiunile sele, când Eĭ numaĭ s'ar făţări măcar că o înbrăţuşéză ! Pipăirea lor este ca a uneĭ mâinĭ recĭ de mort. Cel maĭ plăcut obiect 'şĭ perde în dată prin acesta vioiciunea şi frumuseţea sa, şi ajunge a fi un sbîrcit volum de o estraordinară neînsufleţire (250).

Cap XII.

(250) ΠΑΡΑΚΑΛΩ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.

2. Καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3. Λέγω γὰρ, διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως.

4. Καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν.

5. Οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθεῖς ἀλλήλων μέλη.

6. Ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα· εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως·

7. Εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ·

8. Εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς, ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.

1. Rogu-vĕ dar pre voĭ fraţilor pentru milile luĭ D-deu, sĕ vĕ puneţĭ înainte trupurile vóstre jertfă vie, săntă, plăcută luĭ Dumnedeu, închinăciunea vóstră cuventătóre.

2. Şi se nu ve conformaţĭ veaculuĭ acestuia, ci se ve prefacețĭ prin înoirea mintieĭ vóstre, ca sĕ vĕ încredinţaţĭ voi, care este voia luĭ D-deu cea bună, şi plăcută, şi deplină.

3. Că dic, prin Darul ce mi s'aŭ dat mie, tuturor celor ce sunt întru voi, *se nu sĕ facă înţelepţĭ, maĭ mult de cât li se cade a fi înţelepţĭ, ci se se înţelepţéscă a fi cu mintea întrégă*, precum fie-căruia aŭ împărţit D-deu măsura credinţeĭ.

4. Că precum într'un trup multe mădulărĭ avem, şi mădularile nu aŭ tóte uă lucrare.

5. Aşa mulţĭ, un trup suntem în Christos, şi fie carele suntem unuia altuia mădulare.

6. Iară avĕnd darurĭ de multe felurĭ după Darul care este dat nouă : orĭ proorocie după măsura credinţeĭ :

7. Orĭ Diaconie spre servire orĭ cel învéţă întru învĕţătura.

8. Orĭ cel ce îndémnă întru îndemnărie : orĭ cel ce împărţeşte milă întru nevicleşug, cel ce este ispravnic întru purtare de grijă : cel ce miluește întru buna voinţă.

învĕţătură asemenea acesteia în scrierile Filosofilor contrarĭ sântei descoperirĭ ?... nu, nicĭ de cum. Moralitatea lor nu are nicĭ o tărie ! cu atâta maĭ puçin morala lor !... Codul lor de morală, în faptă este o rĕsturnare a tot moraluluĭ. Ḑeitaţile lor, orĭ care ar fi Ele, sĕ vede că nu cercetéză inima. După dînşiĭ, sĕ vede că nu este nicĭ un merit orĭ demerit de resplată ! la dînşiĭ nu este pĕcat, în respect către scopul de ajuns ! la dînşiĭ scopul justifică mijlocul ! moralitatea lor priiveşte (de putem ḑice şi acésta) numaĭ ca sĕ formeze pe omul cel din afară. Eĭ ertă scopul final al tuturor apetiturilor şi poftelor celor rele, ajunge, ḑic Eĭ, numaĭ sĕ nu se facă cu vĕtămarea societăţeĭ ! !..!.

Eĭ merg încă şi maĭ departe cu morala lor perversă, După legiuirea unora dintr'înşiĭ, omorul seŭ uciderea, făcută cu înşelăciune séŭ viclenie, vre unuia, (fie măcar numaĭ bănuit) culpaş politic, de şi nu ar fi dovedit, este o faptă fórte lăudată !... (de Domnia lor)!... oprirea nelegiuitelor amestecărĭ ale bărbaţilor orĭ ale muierilor (tot după Domnia lor) este o abatere, de la cele maĭ înviderate legĭ a natureĭ ! *iară trecuta vrîstă bătrânéscă, nu preţueşte nicı valoréză ostenelele şi cheltuelele care sĕ fac spre subţinerea Eĭ* ! ! !...

Este fórte de însemnat încă şi aceea, că Evangelia ne învéţă cea maĭ curată adoraţiune seŭ închinare a luĭ D-ḑeŭ, şi cea maĭ fiiască încredere în clemenţa şi bunătatea luĭ ; iară ceĭ maĭ moderniĭ şi încă şi de tot nuoĭ inamicĭ aĭ sânteĭ descoperirĭ, în mijlocul contraluptătórelor lor privirĭ morale, sunt întru un cuget şi într'o voce uniţĭ, ca sĕ scótă pe D-ḑeŭ din sistemele lor de morală, dovedind şi arătînd prin acésta, *că sunt*, *Deiştĭ ipocriţĭ în teorie*, *păgânĭ din tot sufletul în aplicare*, *şi teribilĭ Atheĭ în faptă.*

Cuvintele Scriptureĭ sunt Spirit şi viaţă. Ele sunt limbagiul dragosteĭ, a frăţieĭ, a filantropieĭ, a dreptăţeĭ, a bunătăţeĭ, a libertăţeĭ, a modestieĭ, a umilităţeĭ şi maĭ ales a sanctităţeĭ, şi a Credinţieĭ întru unul Dumneḑeŭ Tatăl a tot ţiitorul etc... orĭ a uneĭ Minţĭ şi Raţiunĭ şi Spirit adecă viaţa supremă, care a făcut pe om, Minte, Raţiune şi viaţă etc... tot îndemnul luĭ Iisus Christos şi al Apostolilor sĕĭ, este plin de Spiritul acésta. Iară pentru ca sĕ dovedim acésta, maĭ mult de cât până la evidinţă, noĭ invităm pe onorabilul Lector (Cetitor) la al XII Capitol al Epistolieĭ ceĭ către Romanĭ, pe care noĭ, pentru îndeminare, o citâm aicĭ tecstual nu nu-

sf. Evangelist Matheĭ, c. 23. Despre cărturariĭ şi despre fariseiĭ (ómeniĭ a legeĭ), care ḑiceaŭ şi nu făceaŭ! . . . . . aşa precum fac şi urmaşiĭ lor pênă astă-ḑĭ, că ḑic şi nu fac! . . . . . . Şi léga sarcinĭ grele şi le pun pe umeriĭ ómenilor, Eră Eĭ, nicĭ cu degetul nu vreau să le misce! . . . . Poruncile însĕ ale sfinteĭ Evangeliĭ sunt fireştĭ, perfecte, şi, potrivite pe starea tuturor gradelor societăţilor. Simplitatea şi curăţia, sunt caracteriscile tuturor vorbirilor luĭ Christos care se arătaŭ nu numaĭ în limba care o întrebuinţa El, dar şi când vorbea alegoriĭ şi parabole şi când le ecsplica pe acestea, întărind prin acésta saŭ dând fiinţă reală moralelor sale poruncĭ.

Esemple a simplităţiĭ şi a curăţieĭ limbiĭ tuturor vorbirilor luĭ Iis. Chr. kiar despre scumpele învĕţăturĭ şi lămuririĭ despre datoriele morale avem probe depline în învĕţătura ce aŭ făcut El învĕţăceilor seĭ, când s'a suit pe munte. (251). In acestă faimósă voróvă nu se află nimic nelămurit sau cu îndoeală, aicea nu numaĭ că El ecspune limpede acea ce apără sau opreşte legea veke, dară încă şi la cele oprite de acea lege. El alătura noue legiuirĭ saŭ îndatoriĭ, pe care nicĭ spiritul nicĭ literea legeĭ ceĭ vekĭ, nicĭ ecsplicările cărturarilor Iudeĭ nu le aŭ cunoscut nicĭ odinióră.

El impune apoĭ legea datorieĭ gândurilor lor celor ascunse şi dispunerilor inimiĭ, precum şi regule purtăriĭ celeĭ din afară : şi tot o-dată el pune spiritul cel inocent al moraluluĭ celuĭ curat şi practic, în contra opinieĭ celeĭ stricate şi pierdătóre, prin care mincinoşiĭ învĕţătorĭ de lege şi de morală, suceaŭ şi rĕsuceaŭ poporul în loc de a'l lumina cu învĕţăturile adevĕruluĭ Etern. Aceaşĭ simplitate şi curăţie a cuvêntuluĭ caracterizeaḑă şi pe tóte cele-lalte voróbe ale luĭ Iisus Christos, precum kiar şi pe tóte scrierile Apostolilor.

Claritatea şi simplitatea moduluĭ purtăriĭ şi a esprimăreĭ luĭ Iis. Chr. se vĕd până şi în cuvintele sale cele alegorice; care în genere, tóte se iau de la obiectele în uz şi lesnicióse la înţeles, tuturor ómenilor.

(251) Eară văḑând glótele s'aŭ suit în munte şi şeḑând El saŭ apropiat de dânsu ucenici luĭ .... şi deschiḑând gura sea 'ĭ învăţa pre Eĭ ḑicând fericiţi ceĭ săracĭ cu duhul că acelora este împărăţia cerurilor. Veḑĭ cele 9 fericirĭ Matheĭ C. 5. şi până la finit tot capitolul este un eap de operă nemaĭ audită până atuncĭ în lume.

5. Cel maĭ de pe urmă obiect în acest noŭ studiŭ a moraleĭ evangelice, demn de orĭ-ce consideràciune, este modul cu care ni se predă Ea spre învăţătură.

Vekiĭ învĕţaţĭ, filosofĭ orĭ legiştĭ, mărgineaŭ învĕţământul lor, numaĭ în şcolariĭ lor, deconsiderând cu totul instrucţiunea poporuluĭ. Invĕţăturile lor, orĭ-cât de alese ar fi fost, erau lipsite de principalu fundament, demnitatea şi autoritatea, cu care să se pótă recomanda şi întări, în urmaşiĭ şi scolariĭ lor : Eră ce este maĭ mult, cele de maĭ multe orĭ, şi purtarea lor era deadreptul contrarie poveţelor lor şi învĕţăturilor lor, precum ne spune kiar şi

9. Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος· ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ.	9. Dragostea nefăţarnică fiind, oprind rĕul, şi lipinduve de lucru bun.
10. Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι·	10. Cu dragostea frăţéscă unul pre altul iubind : unul pre altul cu cinste întrecend.
11. Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροὶ, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες·	11. Intru nevoinţă neleneşi, cu Duhul ardênd Domnuluĭ servind.
12. Τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες·	12. Intru speranţă bucurându-vĕ, în necazurĭ rĕbdătorĭ, întru rugăciune petrecênd.
13. Ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.	13 Impărtăşind trebuinţelor sânţilor, iubire de streinĭ urmând.
14. Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε.	14. Bine cuvêntaţĭ pre ceĭ ce vĕ gonesc pre voĭ : bine cuvêntaţĭ, şi nu'ĭ blestemaţĭ.
15. Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων	15. Bucurăţi-ve cu ceĭ ce sĕ bucură, şi plîngeţĭ cu ceĭ ce plâng.
16. Το αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς.	16. Una între voĭ gîndind : nu cele înalte gândind, ci de cele smerite lipindu-ve : nu fiţĭ înţelepţĭ prin voĭ înşi-vĕ
17. Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων	17. Nimănuĭ rĕŭ pentru reu rĕsplătind, maĭ înainte prevĕdênd de cele bune înaintea tuturor ómenilor.
18. Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.	18. De este cu putinţă. (cât este întru voĭ) cu toţĭ ómeniĭ pace avend.
19. Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες ἀγαπητοὶ, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ, "Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος"	19. Nu ve isbîndiţĭ singurĭ vouă iubiţilor, ci daţĭ loc mânieĭ : că scris este : a mea este isbînda : Eu voiŭ rĕsplăti, ḑice Domnul.
20. Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.	20. De flămândeşte dar vrăşmaşul teu dă'ĭ luĭ de mâncat : şi de însetoşéză, adapă'l. Că acésta făcend, cărbunĭ de foc grămădeştĭ pe capul luĭ.
21. Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.	21. *Nu fiĭ biruit de reŭ, ci biruieşte reul cu binele.*

Numĕrul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERI... saŭ HRAM...
Slivna	»	Săntul Dimitrie
»	Sipeniĭ	Săntul Gheorghe
»	Mălușteniĭ	Săntul Nicolae
8. Slivna	»	Săntul Nicolae
»	»	»
»	»	Săntul Ión
»	Prodănesciĭ	Sănții Voevozĭ
»	Seseniĭ	Săntul Dimitrie
»	Aldeștiĭ	Adormirea Maicel
9. Tergul-Drăguș.	»	Săntu Ión
»	Diochețiĭ	Săntul Gheorghe
»	Bursucaniĭ	Sănții Voevozĭ
»	»	»
1. Filesciĭ	»	Sănta Treime
»	Sardariŭ	Sănții Voevozĭ
»	Movileniĭ	Săntul Gheorghe
»	Slob.-Costiĭ	Sănții Voevozĭ
2. Braniștea	»	Sănții Voevozĭ
»	Maxineniĭ	Sănții Voevozĭ
»	Braina	Cuviósa Paraschi
»	Lozova	Nascerea Maicel
3. Piscul	»	Adormirea Maicel
»	»	»
»	»	»

Acesta este o evidenţă saŭ învederare, pentru toţĭ ceĭ-ce citesc vorŏvele lor, precum spre esemplu: *Este cetatea cea pusă de-asupra munteluĭ, precum este sarea pămĕntuluĭ. Făclia aprinsă, care nu se cuvine să se pue supt obroc, ci în sfeşnic. Precum este şi via cu vlăstarele Eĭ, păstorul şi oile, tóte acestea sunt modele care nu se pot uita.*

Acestea şi alte ca aceste sunt cele maĭ norocite alegoriĭ şi cele maĭ potrivite lămurirĭ. Ele sunt fireştĭ, dară sunt tarĭ, şi orĭ unde se află, în tot locul Ele sunt frumóse. Sunt în adevĕr comune, dar nu sunt próste; Ele sunt însoţite tot-de-una de acésta înaltă recomandaţie, că adică, se înţeleg lesne de ómenĭ în orĭ-ce stare a vieţeĭ s'ar afla Eĭ.

Tot acestă lămurire şi limpeḑelă sĕ află şi în parabolele luĭ Iisus Christos. Sĕ vede, că din cele maĭ străvekĭ timpurĭ, învĕţătura sĕ făcea cu vorbe alegorice. Niminea însĕ dintre 'nvĕţaţĭ nu le-aŭ făcut atât de nemerit ca Iisus Christos. Persónele pe carĭ le 'nţelege El, sunt alese cu o perfectă nemerire. Şi alegoriile sele sunt întrebuinţate cu o minunată îndemânare şi isbutire. Partea alegorică a povestireĭ, tot-de-una este potrivită şi întipăritóre déca nu şi în genere frumósă, iară de multe orĭ înaltă şi la multe împrejurărĭ fórte înduioşitóre. Inţelesul este tot-o-dată hotărît, limpede şi desvoltat. Parabola, în loc sĕ 'ntunece înţelesul, îl luminéḑă. Şi în loc sĕ lase pe Cititorŭ la îndoială, îl ajută fórte mult, întru de aĭ îndestula întrebările. Când vom privi la mult împleticitul şi Enigmaticul (gicitorescul) mod, cu care învĕţaţiĭ dupĕ atuncĭ, Iudeĭ şi păgînĭ, îşĭ făceaŭ pe cele maĭ multe din seriósele lor învĕţăturĭ, ni se va pare încă şi maĭ luminat, acest mod caracteristic al vorbirilor Mântuitoruluĭ nostru şi ne va face sĕ ne minunăm de înţelepciunea, cu care într'acestea, învĕţa genul omenesc.

Pe când mânia şi deşertăciunea eraŭ carecteristice comune învĕţătorilor Iudeĭ şi păgânĭ, Christos arăta în modul învĕţătureĭ séle cea maĭ fericită cumpĕtare şi dulcéţă, unite cu un nemărginit zel şi întregitate. Când pune de faţă stricăciunea învĕţătureĭ şi făţăria în fapte a Cărturarilor şi a Fariseilor cu atâta desvoltare şi cu o ast-fel de iuţelă a mustrăreĭ, în cât adesea sĕ coprindéŭ de frică pentru vĕdirea orĭ descoperirea lor, şi tremuraŭ de însa 'şĭ fiinţă a principurilor şi a autorităţeĭ séle, Nicĭ o ḑicere, nu eşia din buzele

ANUL III. BUCURESCI, DECEMBRIE 1876 No. 3

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. VI 2.

PRESA ROMANA FAÇA CU ADEVERUL

Dela unu timpŭ în cóce, câte-va din organele de publicitate romàne şĭ-aŭ datŭ óre-cum de temă, ca să arate lumeĭ că s-tul Sinodŭ al Bisericeĭ române autocefale comite acte, care ĭlŭ facŭ să lucreze, când contra canónelor, când contra sciinţeĭ, când în fine că prin actele séle dă probe de neconformitate cu interesele progresânde ale societăţeĭ românescĭ. Am înţelege aseminea înculpărĭ şi nu ne-ar prinde de locŭ mirarea, când am vedé că nisce asemine articule, se publică prin ḑiarele din Constantinopol, cărora nu li póte conveni terminul de *autocefalie*, séŭ *neatârnare* a Bisericeĭ nóstre. Ar fi logic şi drept, ca imputarea în ne-canonicitate să se probeze prin fapte reale, să nu se denatureze lucrurile, pentru ca cu orĭ-ce preçŭ să se pótă ajunge la nisce conclusiunĭ degrădătóre. Şi o declarămŭ solemnelŭ, că ne-am asocia şi noĭ cu acele organe de publicitate, când am vedé că clerul monachalŭ la noĭ, fie el privitŭ ca persónă séŭ instituţiune, ar merge contra progresuluĭ, ar lucra contra canónelor Bisericeĭ străbunilor noştri, maculând memoria luĭ Veniamin, Gregorie, şi a altor bărbaţĭ marĭ din Biserica românéscă . . . . Nu! Noĭ nu vedemŭ acésta; şi totŭ ce se póte cu durere constata, este că unŭ spiritŭ rĕŭ s'a furişatŭ între Romanĭ, şi numaĭ acestuĭ spiritŭ i se potŭ atribui însinuările şi veninul vĕrsatŭ în mijlocul societăţeĭ nóstre.

	No. pogónelor de pământ ce primesce	Numĕrul Enoriaşilor saŭ a poporanilor: Familii	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit		Salariul pe an după Budget Leĭ	No. pogónelor de pământ ce primesce
	„	53	200	„	Ión Zogravu	44	privat		„	
	4 făl.	116	500	„	Stefan Sirianu	75	privat		„	4 făl.
	„	196	796	„	Savin Filiuţa	50	„		„	„
	„	80	360	„	Nicolae Chiricescu	55	„		„	„
	„	„	„	„	„	„	„		„	„
	„	80	360	„	Constatin Slivnenu	26	Grad	1	„	„
	„	80	485	„	Evstatie Sărbu	24	„	1	„	„
	„	85	495	„	Theodor Patrice	24	„	1	„	„
D-lui	„	185	546	„	Alexandru Sărbu	60	privat		„	„
	8½ f.	126	390	„	Ión Sirianu	60	privat		240	4½ f.
	8½ f	120	369	„	Eftimie Theordor	50	privat		240	„
	„	100	370	„	Ión Taşcă	24	Grad	1	240	„
	„	„	„	„	„	„	„		„	„

PLASSA

	8½ f.	31	124	„	Ión Mihnea	56	privat		120	4½ f.
	8½ f.	72	392	„	Dimitrie Costantin	42	privat		120	4½ f.
	„	15	60	„	Grigorie Dobrovenu	24	Grad	1	„	„
	8½ f.	62	254	„	„	„	„		„	„
	25 f.	203	813	„	Ilie Dimitriu	24	Grad	1	120	12½
	17 f.	88	422	de Comună	Gavril Matheiŭ	72	privat		120	6 fă.
				„	Alexandru Grigoriu	35	Grad	1	120	6 fă.
	8½ f.	27	123	„	Constantin Ifrosie	„	„		„	„
	„	12	37	„	„	„	„		„	„
		205	808	„	Dimitrie Muscă	53	privat		120	6 fă.
		„	„	„	Panait Muscă	24	Grad	1	„	6 fă.
					Nicolae Muscă		privat			6 fă.

Bacăŭ, Botoşenĭ etc. Acésta este teoria alegereĭ Episcopilor, propusă de către unu..... D. Vitalis pentru Biserica românéscă, printr'unŭ organŭ de publicitate românŭ, intitulatŭ « Vocea Cleruluĭ ». Decă luĭ Vitalis ĭĭ place ca să facĕ panflete la adresa Bisericeĭ românescĭ; şi decă acestŭ nume fictivŭ şi nu de persónă, voiesce să creeze teoriĭ nu numaĭ necanonice, dar kĭar absurde în respectul alegereĭ viitorilor Episcopĭ românescĭ, póte să o facĕ; căcĭ în Ţéra românéscă, cu cooperarea şi a clerulul românescu din Divanurile ad-hocŭ, s'a stabilitŭ principiul libertăţeĭ preseĭ, şi la umbra acestuĭ principiŭ salutarŭ şi santŭ, eşitŭ tot din frămêntarea ideilor adevĕrat crestinescĭ, nu e curiosŭ că se potŭ furişa şi teoriĭ greşite, care, séŭ în numele adevĕruluĭ, seu al canónelor, potŭ să însinueze privirĭ asupra lucrurilor de unu caracterŭ ridiculŭ. Noĭ însĕ ne credemŭ datorĭ, ca să prevenimŭ pre fraţiĭ noştri preuţĭ, şi să-ĭ rugămŭ kĭar în numele adevĕruluĭ, al canónelor şi al scumpeĭ nóstre Bisericĭ, să nu maĭ tolereze ca nisce asemine alegerĭ să se propage prin organul « Vocea cleruluĭ », care se pretinde a fi românŭ şi redigétŭ de unŭ comitetŭ, compusŭ din clericiĭ românescĭ . . . . .

Şi să nu credeţĭ, Stimabililor lectorĭ, că teoria ridiculă a luĭ Vitalis se opresce aicĭ. Ea merge maĭ departe; ajunge a face din Biserica românéscă, precum şi din tóte Bisericile, ce s'ar lăsa supuse uneĭ asemine teoriĭ, nisce pepiniere, care să crescă şi să formeze pre deviitoriĭ prelaţĭ aĭ Bisericilor din diferitele oraşe ale Asieĭ şi Europeĭ, fórĕ ca vre-o dată să se pótĕ şi Biserica românéscă bucura de fruptul ostenelelor sele. Biserica românéscă cu tóte ostenelele şi sacrificiile séle va fi menită, ca să trăiascĕ numaĭ pentru Biserica mare din Constantinopol. Şi éca cum.

Episcopiĭ titularĭ aĭ Romanieĭ, aleşĭ dupre teoria luĭ Vitalis de către Episcopiĭ Metropoliilor Asieĭ şi ale Europeĭ, şi avênd titlurile de Evantias, Stratonikias, Stavrupoleos etc., eĭ, conform prescripţiunilor canonice, care impunŭ Episcopuluĭ de a ĭmvĕţa şi administra Eparchia încredinţată lor, vor trebui ca să nu se maĭ reîntórcĕ în Ţera şi Biserica românéscă. Eĭ vorŭ fi datorĭ, ca să continue kĭar a şedé în Eparchia, pentru carea s'aŭ chirotonisitŭ; şi astŭ-felŭ să devinĕ Episcopĭ aĭ Bisericilor din Turcia, şi nicĭ de

Óre românescu şi voitoru de bine să fie spiritul acela, care împrăştie prin societate fama, că s-tul Sinodŭ al Bisericeĭ române autocefale, votand archiereĭ locotenenţĭ, ar fi cu acéstă instituţiune contra canónelor? Nu este, ḑicŭ, o insinuare perfidă, fértă, dupre espresiunea grecilor din Fanarŭ, în cara-cazanŭ (1), când se scie de tótă lumea cunoscĕtóre şi bine intenţionată, că instituţiunea archiereilor titularĭ la noĭ, maĭ ales în presentŭ, represintă pe Chorŭ-episcopiĭ Bisericeĭ luĭ Christos? Şi aceştĭ Chorŭ-episcopĭ, pentru Românĭ, când óre vorŭ fi eĭ maĭ canonicĭ? — atuncĭ când titlurile lor vorŭ fi luate din Metropoliele Turcieĭ, atât europene, cât şi asiatice, seŭ atuncĭ când aceste titlurĭ vorŭ fi împrumutate de la oraşele românescĭ? Ce titlurĭ pot avé maĭ multă canonicitate — de Stratonikias seu de al Băcăuluĭ, de Evantias séŭ de al Botuşénilor? Decă afirmămŭ cu alternativa de'ntâiŭ, apoĭ trebue să scimŭ, că canónele nu permitŭ unuĭ Episcopŭ de a fi alesŭ, de cât numaĭ de către Episcopiĭ Eparchieĭ, din care face parte locul alegeriĭ (2). Şi nenorocitul clericŭ românŭ, care, dupre teoria acestorŭ canoniştĭ modernĭ şi kĭar tinerĭ, ar trebui ca să ajungĕ unŭ Chorŭ-episcopŭ, şi încă nu românescŭ, este datorŭ, ca să se ducĕ în nu sciŭ care oraşŭ al Turcieĭ, să rĕmână acolo maĭ mulţĭ anĭ, să practice datoriile luĭ pastorale între creştiniĭ loculuĭ, şi în fine, astŭ-felŭ numaĭ să se facĕ demnŭ, de a fi alesŭ Episcopŭ, nu pentru crestiniĭ din Băcăŭ, dar pentru ceĭ din Stratonicia, de cătrĕ Episcopiĭ Metropolieĭ de Stavrupolea. Seŭ decă voiţĭ ce-va şi maĭ absurdŭ, Episcopiĭ Eparchiilor române să se întrunĭascĕ în Sinodŭ şi să alégĕ Episcopĭ cu titlul de Stratonicias, Evantias, pentru a păstori Bisericile din

(1) Turciĭ numescu pre Patriarchia din Constantinopol cara-cazanŭ, şi acésta, se vede, că din causa deselor resturnărĭ de Patriarchĭ, ce în trecutŭ s'aŭ petrecutŭ în Biserica cea mare. De altă parte, fiind că aceste resturnărĭ, ferbêndu-se în casanulŭ Patriarchieĭ, se operaŭ de cătrĕ ómenĭ îmbrăcaţĭ în negre, adecă archiereiĭ Bisericeĭ de Constantinopolŭ, eĭ au numitŭ Patriarchia cara-cazanu.

(2) Can VI al Sinoduluĭ I ecumenicŭ dice: „*Episcopul trebue să se stabilĭascŭ de către toţĭ (Episcopiĭ), ceĭ din Eparchie*; ĭar décă acésta va fi imposibilŭ, séŭ din causa uneĭ necesităţĭ imperióse, séŭ din depărtarea căĭeĭ, atuncĭ, numaĭ de cât, adunându se treĭ Episcopĭ la unu locŭ şi avêndu-se şi votul celor absenţĭ, se va face chirotonia. Iar confirmarea celor făcute se va da în fie-care Eparchie de către Metropolitŭ" (Bali şi Potli vol. II, 122). Si can. III al sinod. VII ecumenicŭ se esprimă: „Trebue ca cel ce se înaintéză la o Episcopie, să se voteze de către Episcopĭ; dupre cum s'a hotărîtŭ prin canonul (de maĭ sus) al s-ţilor părinţĭ, adunaţĭ în Nicea. (Bali şi Potli vol. II 564.)

viéţa sea pre lôngă Biserica ce'l-a alesŭ; adecă Stratonikias pre lôngă Biserica din Stratonicia, Stavrupoleos pre lôngă Metropolia cu asemine nume, şi carea astădĭ numaĭ esistă (1).

Se va obiecta póte, de cătrĕ acelaşŭ Vitalis, că astŭ-felŭ a fostŭ practica Bisericeĭ în timpurile de maĭ 'nainte; că Episcopiĭ titularĭ aĭ Românieĭ îşĭ primĭaŭ titlurile lor dela Biserica din Constantinopolŭ, şi altele ca aceste. Dar noĭ întrebămŭ nu pre Vitalis, care pentru noĭ nu esistă, dar pre ómeniĭ de stimă şi de principiĭ, pre ómeniĭ, cariĭ ca şi noĭ, respectă usanţele Bisericeĭ, şi cariĭ înţelegŭ importanţa practicelor Bisericescĭ în acela, ce represintă dogma tradiţiuneĭ: óre o usanţă óre-care are ea importanţă când se opune prescripţiunilor precise a le canónelor? Ore usanţa, care făcea, ca în Romania numaĭ să esiste în acelaşŭ timpŭ doĭ Episcopĭ cu titlul de Evantias, adecă Prea sânţitul Iosif al Botoşénilor şi Prea sânţitul Ieronim, fost Vicarŭ al s-teĭ Mitropoliĭ a Ungro-Valachieĭ, se maĭ putea continua, când ea se opunea diametralminte canónelor? N'a vădutŭ însuşĭ Biserica cea mare, şi nu s'a scandalizatŭ klar în presenţa subsemnatuluĭ Episcopul Stavrupolieĭ, Rectorul scóleĭ patriarchale din insula Chalki, Renumitul Tipald, când pre o scrisóre de recomandaţiune vede subsemnatŭ Filaret Stavrupoleos, adecă Scriban, Rectorul seminariuluĭ de Iaşĭ (Socola)? Tóte aceste fapte au trebuitŭ să impresioneze şi pre s-tul Sinodŭ al Bisericeĭ din Constantinopolŭ, şi ele nu se maĭ practică astă-dĭ, dar numaĭ se propunŭ de cătrĕ autorĭ fictivĭ pentru teoriĭ fictive, . . .

Nu! Noĭ Româniĭ, şi toţĭ clericiĭ Bisericeĭ romănescĭ vomŭ ţine la s-tele canóne ale Bisericeĭ luĭ Christos, interpretându-le în adevĕratul lor sensu, şi nu vom înceta unŭ singurŭ momentŭ, de a ruga pre sântul Sinodŭ al Bisericeĭ române autocefale, ca să alégă pre Episcopiĭ nostri titularĭ, conform legeĭ organice

---

(1) Canonul X-lea Sinod IV ecumenicŭ din Chalcedona stipulézǎ tóte aceste cu de amănuntul, când se esprimă: «Nu este permis unuĭ clericŭ, (maĭ ales Episcopuluĭ) să rĕmână în Bisericile a doĕ oraşe de o dată; adecă în carea dela inceputŭ s'a alesŭ, şi în carea s'a retrasŭ, pentru o onóre deşértă maĭ mare. Aceĭ ce vor face acésta, să se restabilescă în Biserica lor proprie, în carea s'a alesŭ de la începutŭ, şi să servéscă numaĭ acolo „ Rali şi Potli vol. II 240. Con. XV Sinod VII ecumenicŭ ib. vol. II, 621.

Vedĭ şi Μελετίου Γεωγραφία παλαιὰ καὶ νέα pag. 462.

cum aĭ celor românescĭ (1). Cu modul acesta Biserica românéscă va fi cu încetul și pre nesimțite desbrăcată și de Episcopiĭ seĭ. Și să nu se dică, că Biserica românéscă are opt Eparchiĭ, și că Episcopiĭ românescĭ se potu alege pre aceste Episcopiĭ (2). Legea organică în vigóre a Bisericeĭ românescĭ prescrie, că Episcopiĭ eparchioțĭ să se alégĕ din ceĭ titularĭ, ĭar titulariĭ românĭ lipsind, trebue din necesă să nu aĭbă Țera de unde să-șĭ alégĕ pre Episcopiĭ seĭ eparchioțĭ. Va maĭ dice Vitalis, ca să se modifice și legea organică a Bisericeĭ? Pre noĭ nu ne va prinde mirarea nicĭ de acésta; căcĭ fiind singur o fictiune, ar dori ca să vadĕ în Țéra românéscă o lege fictionară, o Biserică fictionară și de s'ar pute și kĭar clerŭ fictionarŭ! . . . . In Biserică și Țéră pustie succesul orĭ-căreĭ întreprinderĭ este maĭ sigurŭ . . . . Și pre lôngă oposițiunea cu canónele ce presintă acéstă teorie, óre convine ea și kĭar Bisericeĭ celeĭ marĭ din Constantinopolŭ, Bisericeĭ, carea numindu-se mamă, are datoria ca să se bucure din inimă pentru prosperitatea și mărirea Bisericelor locale? Ore voi-va Biserica din Constantinopolŭ, ca conform acesteĭ teoriĭ, aplicate în suposițiune numaĭ la tóte Bisericile ortodocse, să-șĭ umple Bisericile séle cu clericĭ din Rusia, Grecia liberă, România și Serbia, lăsând aceste Bisericĭ vĕduve de Episcopiĭ lor naturalĭ? Și să nu se dică, că în România, Serbia, etc. se potŭ trimite Episcopĭ chirotonisițĭ pre Eparchiele și orașele din Turcia, din care multe nicĭ maĭ esistŭ. Acésta nu o permitŭ canónele; și Părinții Bisericeĭ aŭ stipulatŭ, ca Episcopul să fie alesŭ pre unŭ singurŭ orașŭ, și nu pre doĕ, și el să rĕmânĕ pentru tótă

(1) Căcĭ can. XXXVI apostolicŭ dice: «Décă cine-va, chirotonisitŭ episcopŭ, *nu va lua asupră-și servirea și îngrijirea* poporuluĭ, ce i s'a încredințatŭ luĭ, unul ca acesta să fie afurisitu (suspendatŭ) pĕne ce o va relua (Rali și Potli vol II 48). Iar canonul XVII al Sinoduluĭ din Antiochia se esprimă pentru asemine Episcopĭ: «Decă vre unu Episcopŭ, luând asupră-șĭ chirotesia de Episcopŭ, și hotărîndu-se a fi proestosul unuĭ poporŭ, nu ar primi asupră-șĭ servirea, și nicĭ s'ar convinge, ca să se ducĕ la Biserica înmânată luĭ, unul ca acesta să fie afurisitŭ (suspendatŭ), și, séu să se necesiteze a primi (servirea), séŭ să hotărască ceva despre dinsul Sinodul complectŭ al Episcopilor Eparchieĭ (Rali și Potli, vol. III, 158).

(2) Dupre teoria luĭ Vitalis, România astă-dĭ are numaĭ șépte Eparchiĭ, căcĭ Eparchia Dunareĭ-de-Jos nu este o Eparchie cu titlurĭ de canonicitatea D-séle. Noĭ am dori fórte mult, ca să vedemŭ dicĕndu-se ceva maĭ specialŭ și în respectul acesteĭ cestiunĭ, pentru ca să putemŭ și noĭ să ne facemŭ datoria, atât în respectul a-lor canóne, precum kiar și a a-teĭ Bisericĭ românescĭ.

lelor XII şi XXVI, pre care le citezĭ în estensŭ, şi asupra cărora apoĭ îţĭ verşĭ veninul ?

Ore pentru nepropunerea unuĭ studiŭ din acele ce compunŭ o catedră, seŭ pentru propunerea luĭ cu unŭ scopŭ în total streinŭ de celŭ ce urmărescŭ Seminariile, pentru reoa conduită, şi lovirea cu intenţiune şi tenacitate în prescripţiunile canónelor, a cărora respectare este garantată de Constituţiunea nóstră, óre pentru tóte aceste şi altele nu voiescĭ, nu-ţĭ place D-tale, ca să te supuĭ avertisăreĭ consiliuluĭ didacticŭ, care, dupre proiectul de lege, este compusŭ din profesoriĭ Seminariuluĭ ? Nu voiescĭ, ca, la casŭ de neindreptare, să fiĭ suspendatŭ de cătrĕ Ierarchŭ, spre a putĕ apela la s-tul Sinodŭ, conform articoluluĭ XXVII, şi dupre împrejurărĭ a fi kiar restabilitŭ ? Decă pentru siguranţa D-tale nu presintă nicĭ o garanţie unŭ Directorŭ şi unŭ consiliŭ didacticŭ, constituitŭ din toţĭ profesoriĭ Seminariuluĭ, unŭ Episcopŭ eparchiotŭ şi unŭ Sinodŭ, compusŭ din celŭ puţinŭ 12 archiereĭ; decă te încântă dualismul legeĭ actuale în administraţiunea Seminariilor, şi nu voiescĭ ca să te supuĭ la judecătoriĭ D-tale naturalĭ; décă, în fine, voiescĭ, ca şi de acum culpabiliĭ să-şĭ pótă alege pre judecătoriĭ lor dupre natura culpeĭ, când în Ministerŭ, când în Episcopŭ; apoĭ o asemenea stare de lucrurĭ dupre ómeniĭ de tóte culorile nu represintă, decât disordinea, ocasiunĭ la frămêntărĭ şi intrigĭ, şi ce e maĭ durerosŭ, corumperea caracteruluĭ deviitorilor preuţĭ, cariĭ din frageda tinereţă se potŭ deprinde cu ura cătrĕ autorităţile eclesiastice şi dispreçul cariereĭ, ce aŭ de îmbrăţişatŭ. E prea adevĕratŭ, că cu unu aseminea proiectŭ de lege, aplicatŭ în administraţiunea Seminariilor, profesoriĭ, pĕnĕ la unulŭ, prin prelegerile lor, prin zelul şi atitudinea lor façă cu copiiĭ, vorŭ căuta, ca să li inspire devotament pentru cariera preuţieĭ, zelul şi abnegaţiunea numaĭ pentru apostolatŭ. Şi tot prin acestŭ proiectŭ de lege suntŭ luate tóte precauţiunile, pentru ca sciinţele teologice în Seminariŭ se pótĕ fi maĭ bine inspectate; la esamene să vie Episcopul şi delegaţiĭ luĭ, cariĭ ar pune o importanţă pre studiile religióse, şi ar pute să observe profesoruluĭ, când dupre capriciulŭ seŭ nu ar propune vre una din sciinţele, prescrise de programă, seŭ i-ar da o direcţiune perversă. — In fie-care societate, diferitele instituţiunĭ îşĭ formézá pre deviitoriĭ lor continuatorĭ în spiritul şi direcţiunea

a ţĕrei nóstre, care este într'unŭ acordŭ perfectŭ cu prescripţiunile canonice.

Al doile punctŭ, asupra căruĭa o parte din presa română îşi desfăşură sagacitatea spirituluĭ seŭ, este şi legea organică a seminariilor, prescrisă de articulul II al legeĭ organice, relative la «Biserica ortodocsă română autocefală». Acéstă lege stabilesce principiul, că Seminariile printr'o anume lege se vorŭ lăsa sub administraţiunea kiriarchilor respectivĭ; şi s-tul Sinodŭ în înţelegere cu Guvernul a elaboratŭ unŭ proiectŭ de lege, prin care se stabilescŭ datoriile fie-căria autorităţĭ seminariale, se ficsază dreptul Episcopilor în Seminariĭ şi se determină şi rolul Ministeruluĭ în raport către scólele, ce aŭ menirea de a produce pre clericiĭ Bisericeĭ române. Eĭ bine, acestŭ proiectŭ, pre care îlŭ vomŭ analisa şi noĭ maĭ la vale, a datŭ motivŭ unuĭ D-nŭ X, care îşĭ publică diatriba sa în ḑiarul «Unirea democratică», să încépĕ cu o fabulă, să termine cu o anecdotă, streină de obiceiul pămĕntuluĭ nostru', şi înfine să umple acestŭ articulŭ fabuloso-anecdoticŭ cu injuriĭ, care nu le merită nu numaĭ o instituţiune sântă, ca Sinodul nostru, dar nicĭ kĭar fie-care Archiereŭ în parte. Şi pentru ca să i se trécĕ ideile, şi conţinutul articuluļuĭ să aibă aerul de a pute fi credut, spune că în acestŭ proiectŭ de lege se vĕdŭ urmele Ministrilor Tel şi Maiorescu, că aicĭ este totŭ, ce a pututŭ să nascĕ o ignoranţă crasă şi necărturară, şi înfine, că din «Nazaretŭ nu póte eşi nimicŭ bunŭ». Décă, D-le X, escĭ lungŭ seŭ scurtŭ, dupre o espresiune de maĭ acum câţĭ-va anĭ a unuĭ fostŭ Directorŭ alŭ Seminariuluĭ de Bucurescĭ; decă aĭ învĕţatŭ ecsegesa, şi sciĭ interpreta celŭ puţin Evangeliile, şi înţelegĭ cuvintele eĭ; noĭ te rugămŭ să renunçĭ pentru unŭ timpŭ celŭ puţin la simţimĕntele ce te domină. şi îţĭ ḑicemŭ, ca cu sânge rece şi cu mâna pre consciinţă «să viĭ şi să veḑĭ».

Domnule! Pre D-ta te impresionéză fórte modul administraţiuneĭ Seminariilor, proiectatŭ de sântul Sinodŭ; facĭ apelŭ la deputaţĭ; te servescĭ de terminĭ, cariĭ sciĭ, că potŭ să place; şi înfine începĭ, când prin injuriĭ şi altă dată prin insinuărĭ, ca să arăţĭ, că proiectul, elaboratŭ de către s-tul Senodŭ, şi privitorŭ pre Seminariĭ, este contrariŭ progresuluĭ, periculosŭ pentru profesorĭ, şi maĭ nu sciŭ ce. Şi ce veḑĭ D-ta periculosŭ în cuprinderea articu-

ilor sûntŭ în conformitate cu prescripţiunile articulelor XVI şi XVII din proiectul de lege al s-tuluĭ Sinodŭ . . . . .

Sa maĭ insistăm puţin asupra organizăreĭ Seminariilor, proiectate de către s-tul Sinodŭ, precum şi a înşirărilor de vorbe, publicate de către D. X, pentru ca să vedemŭ şi maĭ bine, că D-sa nu este sincerŭ în însinuările séle. S-tul Sinod prin proiectul de lege la articulul XXXI se esprimă : « In fie-care Seminariŭ se întreţine pre contul Statuluĭ unŭ numĕrŭ de elevĭ internĭ. Numĕrul internilor se determină prin mijlocele bugetare şi încăperile ce posedă Seminariul » ; iar D. X. prin numĕrul « Unireĭ democratice » de la 19 Decemvrie 1876, recomandă prescripţiunile § XI din « legea pentru învĕţăturĭ bisericescĭ » din 1851, aplicată în Moldova, şi unde numĕrul elevilor internĭ figurĕză între 100 şi 150, şi de unde apoĭ trage conclusiunea, că proiectul s-tuluĭ Sinodŭ este maĭ neperfectŭ, că împuţinarea numĕruluĭ elevilor internĭ din Seminariĭ « se datoresce Episcopilor, maĭ ales de când s'aŭ constituitŭ în Sinodŭ » ! ! ! . . . Eĭ bine, aicĭ D. X şĭ-a perdutŭ, vorbind romănesce, sărita ! S-tul Sinod este causa împuţinăreĭ numĕruluĭ internilor din Seminariĭ ! S-tul Sinod este cauza înmulţireĭ esternilor din Seminariĭ ! S-tul Sinod a proiectatŭ rĕu, ḑicĕnd, că numĕrul internilor se va determina cu spesele bugetare ale Statuluĭ şi încăperile localurilor ! *Ca principiŭ economicŭ şi igienicŭ, noĭ o declaramŭ sus şi tare, că disposiţiunile articuluĭ XXXI din proiectul de lege al s-tuluĭ Sinodŭ suntŭ accesibile de tóte formele, ce trebue să primiască acestŭ articolŭ*, putĕndu-se a se conforma tot-dé una cu cerinţele fie-căria Eparchiĭ, precum şi cu principiile de igienă ale localurilor. Şi totŭ ce am avé şi noĭ de ḑisu, în privinţa numĕruluĭ internilor din Seminariĭ, este ca să se adaugĕ prin proiectul de lege, seŭ prin Regulamentŭ maĭ bine, unŭ articulŭ, unde să se stipuleze, că numĕrul elevilor internĭ din fie-care anŭ scolarŭ se va determina de catrĕ s-tul Sinodŭ tot-dé-una, în conformitate cu aglomeraţiunea elevilor din fie-care Seminariŭ ; căcĭ la noĭ astă-ḑĭ Seminariile aŭ luatŭ unŭ caracterŭ cu totul particularŭ, adecă cele maĭ multe din Seminariĭ, decă nu şi tóte, sûntŭ nu numaĭ nisce scóle profesionale pentru clericatŭ, dar aŭ devenitŭ şi nisce institute de învĕţămĕntŭ secundarŭ pentru clasele inferióre din oraşe şi sate. Şi fórĕ de a egala pre elevĭ esternĭ de astă ḑĭ în

sa, iar Statul are supra-vegherea și controlul, dupre cum se esprimă și proiectul de lege din cestiune la art. XL : « Ministrul Cultelor și al Instrucțiunei publice va inspecta Seminariile însușĭ, seŭ prin unŭ delegatŭ, orĭ de câte-orĭ va crede de trebuință». — Principiul centralizărei administrative în Guvernŭ, recomendatŭ de articulul, supra-pusŭ pre X, este unŭ principiŭ de statŭ, necesariu numaĭ pentru epocele de transițiune și tot-o-dată erouatŭ ; și Camerile nóstre, fundându-se pre esperiența a 20 de anĭ, nu credemŭ, că vorŭ maĭ pute fi seduse . . . . .

Sântul Sinodŭ prin proiectul seŭ de lege a instituitŭ : unŭ consiliŭ didacticŭ și de educațiune, compusŭ din toțĭ profesoriĭ și preșe̦dutŭ de Directorŭ, unŭ consiliŭ economicŭ, compusŭ din sub-directorŭ, economŭ și preșe̦dutŭ iarășĭ de Directoru (art. V), o dirigere a lucrărilor ḑilnice de catre Episcopul respectivŭ, și înfine Direcținnea supremă cu dreptul de apelŭ, reservată s-tuluĭ Sinodŭ. Eĭ bine, acestŭ modŭ de organisațiune al Seminariilor, care represintă discentralisarea administrativă, care dă cercŭ de acțiune liberă fie căria autorităţĭ, pentru ca în urmă să póte avé și responsabilitatea actelor sele, și înfine carea reservеză direcțiunea generală a Seminariilor *nu uneĭ persóne,* ci s-tuluĭ Sinodŭ ; ḑicŭ, acestŭ modŭ de organisațiune nu place D-luĭ X. D-sa recomendă centralisarea administrativă în Ministerŭ ; nu voiesce să dea cercŭ de acțiune liberă nicĭ consiliuluĭ profesoralŭ, precum și nicĭ Directoruluĭ ; pentru ca lucrările de ḑi ale administrațiuneĭ Seminariilor, determinate prin lege și regulamente, să fie conduse de ordine ministeriale, smulse prin tripotagiŭ și minciună, și apoĭ denaturate tot de D-sa, sub masca luĭ X prin publicitate, că cutare Directorŭ este . . . . , că celalaltŭ nu este capabilŭ, și altele de felul acestora. Nu-țĭ place descentralisarea, și cu tóte aceste alergĭ cu articulele D-tale la « Unirea democratică » facĭ apelŭ la Guvernŭ și Camere, ca să te asculte și să-țĭ mânțină principiul uneĭ centralizărĭ, desaprobate de esperiență, și maĭ alesŭ *de direcțiunea Guvernuluĭ actualŭ.* Josŭ Domnule X, masca ! Spune curat, că escĭ nemŭ de melcŭ seu culbecŭ, care umblă dupŏ apă turbure, pentru ca mâne, și nu astă-ḑĭ, când nu poțĭ, să-țĭ scoțĭ córnele și să impungĭ pre toțĭ Directoriĭ și profesoriĭ, cariĭ în privința studi-

prejurărĭ conforméză-te cu principiile de organisaţiune a le Societăţeĭ nóstre de astă-dĭ! Nu fugi de principiul administraţiuneĭ colective! Fă, ca şi sciinţele teologice din Seminariĭ să fie apreciate şi protegete! Şi în fine propune ca dirigerea supremă a Seminariilor şi vegherea asupra lor să se efectue de către s-tul Sinodŭ, asistatŭ de D. Ministru al Cultelor şi Instrucţiuneĭ publice, prin mijlocul uneĭ comisiunĭ, alese din sînul seŭ. Acésta ar fi o instanţă, carea, compunêndu se dintr'unŭ Episcopŭ eparchiotŭ şi doĭ archiereĭ titularĭ, ar înlătura tóte bănuelele de arbitragiŭ personal şi ar presenta tóte garanţiile uneĭ bune şi imparţiale administraţiunĭ.

Se maĭ formaliséză D. X şi de cuprinderea articululuĭ XXXV din proiectul s-tuluĭ Sinodŭ, unde se stipuléză a se ţiné cu eleviĭ Seminariilor unŭ singurŭ esamenŭ, la finele anuluĭ scolarŭ; şi acésta ĭarăşĭ, ca să-şĭ arate terórea, de carea este dominatŭ, şi să întrevadĕ ĭarăşĭ o persecuţiune din partea Kiriarchuluĭ . . . Noĭ nu ni putemŭ esplica tóte aceste asociaţiunĭ de ideĭ, acestŭ galimatias de cugetărĭ, de cât printr'unŭ singurŭ faptŭ, că autorul acestuĭ articulŭ trebue să fi cetitŭ maĭ multe opere de unŭ caracterŭ romanticŭ, eşite din penele autorilor protestanţĭ, unde se descrie Papismul occidentalŭ. Domnule! Domnule! Nu citi nu maĭ negru pre albŭ! Adu-ţĭ aminte, că escĭ în Orientŭ, şi specialminte aĭ a face cu clerul românŭ! Nu veĭ găsi o singură pagină în istoria Ţéreĭ, unde atâtŭ clerul laicŭ, cât şi celŭ monachalŭ, să se fi despărţitŭ de naţiune şi să se gândĭascĕ unŭ singurŭ momentŭ la fapte antisociale, persecuţiunĭ, etc. Preutul românŭ a suportatŭ împreună cu sătenul restriştele timpurilor, venite prestre Ţéră, fórĕ să se skimbe întru nimicŭ, ĭar călugĕrul românŭ, lăsatŭ în ignoranţă, a făcutŭ pentru Ţéră totŭ ce a putută. — **A conservatŭ prin pescerĭ şi crăpăturile munţilor averea naţiuneĭ, ferind'o de invaḑiile atât politice, cât şi sociale** . . . . Décă clerul românŭ din trecutŭ a făcutŭ totŭ binele societăţeĭ; décă el a trăitŭ cu societatea românéscă şi pentru dênsa; óre Episcopiĭ actualĭ nu sûntŭ eĭ românĭ? Puté-voru să se deslipéscă de virtuţile predecesorilor lor, spre a te persecuta pre D-ta, şi încă la esaminarea elevilor? Dar să lăsămŭ spiritul streinŭ să aĭureze, şi noĭ să venimŭ la fapte. Insuşĭ legea în vigóre a Seminariilor obligă pre profesorĭ, ca să depunĕ cu eleviĭ esamenŭ de materiile, trecute în cursul anu-

privinţa cunoscinţelor cu grămăticiĭ, séŭ cu candidaţiĭ D-luĭ X, şi fórĕ de a puté împărtăşi opiniunile D luĭ Vitalis din «Vocea clerului», că eleviĭ Seminariştĭ sûntŭ adunaţĭ în jurul zidurilor seminariale numaĭ de rigórea legeĭ, privitóre pe tragerea la sorţĭ; dicŭ, fórĕ de a puté împărtăşi vre una din aceste injuriĭ, care se desmintŭ prin fapte; şi pentru cuvêntul, că mulţimea elevilor seminariştĭ de astă-dĭ se compune din copiĭ crudĭ şi nevinovaţĭ, cariĭ lăsaţĭ pre la gazdele lor se potŭ strica şi denatura; pentru aceste cuvinte sûntemŭ de opiniune, ca s-tul Sinodŭ, prin Regulamentul cu care are să doteze Seminariile Ţĕreĭ, să nu înkidĕ uşele şcóleĭ pentru poporul de jos, să cérĕ de la Guvernŭ înfiinţarea de sucursale pre lôngă Seminariile prea mult populate, şi în fine, interdicênd elevilor rĕmânerea pre la gazde, să permitĕ înfiinţarea de internate private cu tóte garanţiile de disciplină şi moralitate, punênd şi pre aceste tot sub controlul consiliuluĭ didacticŭ şi de educaţiune din Seminariul eparchialŭ. Acésta am înţelege-o şi noĭ, şi prin asemine mĕsurĭ s'ar înlătura multe din neregularităţile, furişate astă-dĭ prin Seminariĭ.

Dar fiind că D. X ţine la centralisaţiunea administraţiuneĭ Seminariilor, şi uitându-se în legea Seminariilor din Moldova, elaborată sub principele Ghika în 1851, n'a voitŭ, ca să profite pretutindenea de prescripţiunile aceleĭ legĭ, noĭ îĭ recomendămŭ studiul acesteĭ legĭ nu numaĭ în partea relativă la numĕrul elevilor interniĭ, dar maĭ ales în privinţa administraţiuneĭ. Acolo esistă unŭ comitetŭ, compusŭ din Rectorŭ, Inspectorŭ, Economŭ şi Casierŭ, cariĭ se ocupau cu afacerile atâtŭ administrative ale scóleĭ, cât şi economice, ĭar preste acestŭ comitetŭ plana Epitropia, compusă din Metropolitul Ţĕreĭ şi Logofĕtul, séŭ esprimându-ne cu terminul de astă-dĭ, Ministrul Bisericescŭ. In proĭectul s-tuluĭ Sinodŭ nu suntŭ ilăturaţĭ de la administraţiune nicĭ unuĭ din profesoriĭ Seminariilor; toţĭ compunŭ consiliul administrativŭ al scóleĭ; şi pre acestia îĭ dirige în numele s-tuluĭ Sinodŭ Episcopul eparchiotŭ. Eĭ bine, vedĭ D-ta pentru D-ta o persónă periculósă în Episcopŭ? Credĭ, că Episcopiĭ de astă-dĭ, contra caracteruluĭ lor istoricŭ, aŭ să devinĕ tiraniĭ profesorilor şi idoliĭ, impuşĭ adoraţiuneĭ D-tale? Nu voĭescĭ, ca să laşĭ Seminariile în dirigerea Episcopuluĭ eparchiotŭ, şi maĭ credĭ încă necesară tutela Ministeriuluĭ? Eĭ bine, şi în asemine îm-

modŭ specialŭ posedŭ cunoscința limbelorŭ clasice și a unia din limbele moderne, adecă germană séŭ francesă. De altă parte nu-ĭ convine, ca să audă de articulul XXII și XXIII, care stipuléză, ca profesoriĭ de Seminariĭ din 5 în 5 anĭ să producă câte o operă sciințifică; și de la gradul de profesorŭ provisoriŭ, căpătatŭ prin concursŭ, profesorul de Seminariŭ să nu pótă trece la titlul de definitivŭ, de cât numaĭ în urmarea uneĭ opere. Éca ignoranța, reoa credință și despotismul s-tuluĭ Sinodŭ, cu care este inculpatŭ de D. X !...Cum ! voiescĭ D-ta, Domnule X, ca eleviĭ seminariștĭ, ce s'au destinsŭ la studiŭ și conduită, să nu póte căpăta unŭ postŭ de profesorŭ celŭ puțin într'unŭ Seminariŭ? Iĭ considerĭ, ca pariĭ și voiescĭ să introducĭ în Țéra românéscă spiritul de castă? In asemine împrejurare, nu maĭ înputa s-tuluĭ Sinodŭ, că prin proiectul seŭ de lege n'a pusŭ nicĭ unu stimul pentru emulațiunea elevilor seminariștĭ. Séŭ, póte nu'țĭ place, ca să vedĭ pre profesoriĭ Seminariuluĭ cu cursurĭ cel puțin seminariale absolvite? Aĭ voi să aĭ profesorĭ numaĭ cu doĕ clase seminariale și pre acestia, profitând de împrejurărĭ, să-ĭ facĭ și Directorĭ? . . . Și iarășĭ. Nu-țĭ placŭ nicĭ prescripțiunile articulelor, care obligă pre profesorĭ, ca să trăiască în curentul sciințeĭ, și, ca probe palpabile despre o atare viéță, să producă din 5 în 5 anĭ câte o operă sciințifică, să devină profesorŭ definitivŭ cu condițiunea elaborăreĭ manualuluĭ de studiŭ și să nu se pótă mănținea în postul de profesorŭ kiar definitivŭ, de cât numaĭ prin muncă și ostenélă. Aicĭ noĭ, rugămŭ pre s-tul Sinodŭ al Bisericeĭ române autocefale,ca să primiască espresiunile de recunoscință din partea nu numaĭ a sub-semnatuluĭ, dar suntemŭ sigurŭ, că și a întreguluĭ corpŭ profesoralŭ al tuturor Seminariilor, cariĭ dorimŭ, ca legea Seminariilor, legea ce va introna meritul și va aduce și progresul, să fie votată de corpurile legiuitóre și promulgată cât maĭ ne'ntârdietŭ.

După tóte aceste se póte constata apriat, că unŭ spiritŭ streinŭ, unŭ duchŭ reŭ ne amerință. El sapă Instituțiunea nóstră sinodală, ca să ne reducă la vekia administrațiune personală, când se audia pre tóte tonurile «Biserica suntŭ Eŭ». Administrațiunea colectivă și descentralisată este principiul creștinismuluĭ, și ar fi unŭ ridiculŭ, când societățile civile s'aŭ creștinatŭ, să se facĕ păgână Bise-

luĭ scolarŭ intregŭ; şi esamenul semestruluĭ I-iŭ are caracterul maĭ mult al unor repetiţiunĭ generale. Şi cu tóte aceste gânditu-s'a cine-va, din laicĭ seŭ clericĭ că Ministerul la 1864 a formulatŭ acestŭ articul cu intenţiunea, de a persecuta pre profesorĭ? . . . . . Să se constate şi aicĭ réoa intenţiune!

Săntul Sinodŭ prin proiectul sĕŭ de lege la articulul XXXVII stipuléză modul, cum trebuescŭ să se compunĕ catedrele dupre studiĭ, şi adaoge: « Se va avé de normă, ca unŭ profesorŭ să nu fie împovăratŭ cu predarea a maĭ mult de doĕ obiecte » ïar D. X. în faça acestuĭ tecstŭ precisŭ, se esprimă: « Unŭ profesorŭ, dupre articulul XXXVII póte fi *impovăratŭ* a preda *şi treĭ ştiinţe* **eterogene** ». Apoĭ dupŏ acéstă escamotare de tecstŭ, fie cu intenţiune, seu din causă de bólă mintală, D. X face următórele combinaţiunĭ de obiecte dupre catedre, ḑicĕnd, că s-tul Sinodŭ arŭ fi combinatŭ, ar fi unitŭ: « Istoria generală şi a Românilor cu Aritmetica », « Limba latină cu sciinţele fisice », « Elena cu istoria filosofieĭ, cu pedagogia şi didactica », « Limba germană cu algebra şi geometria », etc. etc. E adevĕratŭ, că nisce asemine combinaţiunĭ de studiĭ n'a putută să esă, de cât dintr'unŭ capŭ bolnavŭ, când maĭ ales admitemŭ că acelaşĭ minte, carea a aglomeratŭ vorbele din articulul, intitulatŭ: « Observaţiunĭ asupra proiectuluĭ pentru Seminariĭ » şi publicatŭ prin numerele de la 18 şi 19 Decemvrie anul espiratŭ, ḑicŭ, tot acelaşĭ minte s'a hotăritŭ, ca să publice şi proiectul de lege al săntuluĭ Sinodŭ, relativŭ la materia în cestiune. Decă însĕ din contră, facemŭ suposiţiunea, că proiectul de lege este publicatŭ de Redacţiunea jurnaluluĭ « Unirea democratică », prin numerul de la 17 Decemvrie, şi tot acelaşĭ Redacţiune a regulatŭ, ca să se publice observaţiunile D-luĭ X în numerile de la 18 şi 19 Decemvrie, apoĭ în asemine casŭ nu se putea demasca maĭ bine intenţiunea D-luĭ X; căcĭ fie ce omŭ cu judecată, aducĕndu-şĭ aminte bine de cele cetite la 17 Decemvrie, va înţelege lămurit, că cele atribuite s-tuluĭ Sinodŭ suntŭ numaĭ minciună şi falşitate.

In fine, încă câte va cuvinte asupra celor ḑise de D. X, şi va vedé lumea întrégă ce voiesce D-sa. Se scandaliséză D-sa şi de cuprinderea articuluĭ XVI prin care s-tul Sinodŭ, înaintea meritelor egale, dă preferinţa la posturile de profesorĭ elevilor seminariştĭ, ce aŭ absolvitŭ cursurile cel puţin de gradul al II-lea, şi cariĭ în

Art. 6. Directorul, sub-Directorul şi Economul se numesc dintre profesorii Seminariilor de către Episcopul eparchiotŭ, care încunosciinţéză pe Ministrul de Culte şi de Instrucţiune publică, spre recunóscere şi spre întărirea Domnéscă.

Art. 7. Directorii şi sub-Directorii trebue să fie persóne din Clerŭ, înḑestrate în de ajuns cu cunoscinţele theologice, cel puţin cu acele, ce se predaŭ în Seminariele de gradul al II-lea, şi se aibă şi o conduită esemplară.

Art. 8. Tot personalul seminarialŭ este pusŭ sub ascultarea Directorului, el este preşedintele consiliului, pe care 'l convócă de câte orĭ cerŭ acésta trebuinţele Institutului.

Art. 9. Sub-Directorul este ajutorul Directorului întru totŭ ce privesce buna educaţiune a elevilor, iar Economul întru ceea ce privesce economia Institutului.

Art. 10. Secretarul consiliului şi bibliotecarul se vor denumi de către Episcop tot-de-una dintre profesoriĭ Seminarului. De asemenea se va denumi şi duchovnicul, carele póte fi luatŭ dintre toţi membriĭ Clerului eparchialŭ.

Tóte aceste persóne vor fi recomandate de către Episcopŭ Ministerului spre recunóscere.

§ 3. Autoritatea Mitropoliţilor şi a Episcopilor asupra Seminariilor

Art. 11. Mitropoliţiĭ şi Episcopiĭ, fie-care în eparchia sa, privighiază, ca administraţiunea seminarială să se facă dupre lege şi dupre regulamentele, ce va elabora sântul Sinodŭ în spiritul acesteĭ legĭ şi al canónelorŭ bisericescĭ, şi conform cu cerinţele uneĭ solide instrucţiunĭ şi educaţiunĭ a viitorilor păstorĭ spirituali.

Art. 12. Ierarhul eparchiotŭ pentru abaterile şi ne-regularităţile personaluluĭ seminarialŭ, face observările séle Directoruluĭ şi persóneĭ culpabile, şi cere îndreptarea.

La cas de vre-o greşială maĭ mare, el póte suspenda pre culpabil.

Art. 13. Orĭ-ce decisiune a consiliuluĭ seminarialŭ nu póte fi esecutoriă, de cât dupĕ aprobarea Ierarchuluĭ eparchiotŭ.

Art. 14. In tóte cestiunile seminariale, ce aŭ relaţiune cu budgetul Statuluĭ, Ierarchul face propunerile séle către Ministerul Cultelor şi Instrucţiuneĭ publice, spre recunóscere.

Art. 15. Când Ierarchul găsesce opiniunea consiliuluĭ seminarialŭ ne temeinică, orĭ contrară canónelor, legilor şi regulamentelor, o reformézá în totul, seŭ în parte.

§ 4. Despre Profesoriĭ Seminarului

Art. 16. Profesoriĭ Seminariilor în genere se alegŭ dintre eleviĭ,

serica românescă. . . . . **Românii, noi nu ne îndoimŭ, vorŭ sci și de acum să mânţinĕ aceia, ce este bunŭ !**

ARCH. **Genadie Enacĕnu.**

Pentru ca lectoriĭ noştri să pótĕ şi maĭ bine distinge lucrările s-tuluĭ Sinodŭ al Bisericeĭ române autocefale de bârfelele unor D-nĭ, cariĭ atentéză la legăturile dintre Mamă şi Fiĭ spirituali, noĭ dămŭ aici proiectul de lege al Seminariilor, elaboratŭ de s-tul Sinodŭ şi estrasŭ din dosare.

PROIECT DE LEGE PENTRU SEMINARIĬ

§ 1. Disposiţiunĭ generale

Art. 1. In România sunt opt Seminariĭ de gradul I-iŭ : şése pe la cele şése Episcopiĭ ale ţĕreĭ, şi anume : la Rômnicul-Vâlceĭ, la Roman, la Buzĕu, la Huşĭ, la Argeşŭ şi la Ismail. De asemenea la cele doĕ Mitropoliĭ, în Bucurescĭ şi în Iaşĭ. La aceste doĕ din urmă, pre lângă gradul I-iŭ se adaogă şi gradul al II-lea.

Art. 2. Cursul de instrucţiune în Seminariele de gradul I-iŭ este de cincĭ anĭ, în cele de gradul al II-lea de treĭ anĭ.

Art. 3. Instrucţiunea şi educaţiunea seminarială, sub direcţiunea generală a sântuluĭ Sinod al Bisericeĭ române, este încredinţată nemijlociteĭ dirigerĭ a Mitropoliţilor şi a Episcopilor, fie care pentru eparchia respectivă a sa, conform legeĭ pentru alegerea Mitropoliţilor şi Episcopilor şi pentru instituirea sântuluĭ Sinod al Bisericeĭ române.

§ 2. Administraţiunea interióră a Seminarelor

Art. 4. Fie-care Seminarŭ are personalul sĕŭ, cerut de buna administraţiune a învĕţămentuluĭ şi a educaţiuniĭ fiitorilor servitorĭ aĭ Bisericeĭ, precum şi de necesităţile materiale ale institutuluĭ, astfelŭ sûntŭ : Directorul, sub-Directorul, Economul, Profesoriĭ, Duchovnicul şi Medicul.

Art. 5. Pentru buna conducere a afacerilor privitóre la instrucţiune şi educaţiune, fie-care Seminarŭ va avea unŭ consiliŭ, compusŭ din personalul administrativ şi didactic al Seminaruluĭ, anume : din Directorul, sub-Directorul, Economul şi din toţĭ profesoriĭ definitivĭ aĭ Seminaruluĭ.

Pentru partea economică, consiliul se va compune din persónele administrative ale Seminaruluĭ, care sûntŭ : Directorul, sub-Directorul şi Economul.

vaţiune de către Directorŭ. Déca profesorul rĕmâne ne-corigibilŭ, se supune casul la tractarea consiliuluĭ didacticŭ al Seminaruluĭ. Consiliul face acusatuluĭ reprimandă şi 'ĭ cere îndreptare. Déca nicĭ aşa nu s'ar obţine bunul resultatŭ, abătutul se denunţă Ierarchuluĭ eparchialu carele, convingĕndu-se despre culpabilitatea acusatuluĭ, îlŭ destitue, comunicând Ministeruluĭ Cultelor şi Instrucţiuneĭ spre sciinţă.

Art. 27. Profesorul destituitŭ are dreptul a apela la sfântul Sinodŭ; în casŭ de apelŭ, cathedra se ocupă provisoriŭ de unu altulŭ.

Decisiunea sfântuluĭ Sinodŭ, fiind favorabilă destituituluĭ, el se restabilesce în postul sĕŭ. La casŭ contrarŭ cathedra se declară vacantă.

§ 5. *Despre eleviĭ Seminariilorŭ*

Art. 28. In Seminarie se primescŭ elevĭ aceĭ junĭ, cariĭ arŭ arăta dorinţa de a îmbrăţişa cariera preutescă după finirea cursuluĭ.

Art. 29. Eleviĭ, ce voescu a urma cursul în Seminariŭ, trebue să posedă atestatŭ de sĕvĕrşirea claselor primare.

Art. 30. La primirea elevilor în Seminarŭ, părinţiĭ, séŭ patroniĭ lor, depunŭ în consiliŭ declaraţiune în scrisŭ, că elevul după finirea cursuluĭ, va îmbrăţişa cariera preuţéscă, şi că la casŭ contrarŭ eĭ se obligă a plăti Statuluĭ keltuéla, făcută cu învĕţămĕntul şi crescerea sa. Acésta se aplică şi când elevul de bună voia sa ar întrerupe învĕţătura şi ar părăsi Seminariul. De asemenea şi când elevul din causa releĭ conduite se va esclude din Seminariŭ.

După finirea cursuluĭ, eleviĭ înşiĭ daŭ înscrisŭ la priimirea atestatuluĭ, că în termenŭ de treĭ anĭ se obligă a se chirotoni diaconĭ, séŭ preoţĭ la Bisericile ce li s'ar oferi. La din contra, vor plăti Statuluĭ keltuéla, făcută cu eĭ în Seminariŭ.

Art. 31. In fie-care Seminarŭ se întreţine pe comptul Statuluĭ unu numĕrŭ de elevĭ internĭ. Numerul internilor se determină prin mijlócele budgetare şi încăperile ce posedă Seminariul.

Interniĭ se primescŭ prin concursŭ dintre aceĭ, cariĭ aŭ dobĕnditŭ notele cele maĭ bune. La note egale se preferă fiiĭ de clericĭ şi de agricultorĭ.

Art. 32. Interniĭ primescŭ tótă întreţinerea de la Statŭ, afară de îmbrăcăminte, aşternutŭ şi cărţĭ, care rĕmânŭ pe socotela părinţilorŭ.

Art. 33. In Seminariile de gradul al II-lea se primescŭ eleviĭ, carĭ aŭ sĕvĕrşit cursul Seminarelor de gradul I-iŭ, séŭ cursul gimnasialŭ.

ce aŭ terminatŭ cursul în facultățĭ theologice, séŭ cel puțin cursul de gradul al II-lea în Seminariĭ.

Art. 17. Se preferă tot-dé-una persónele clerice înaintea celor laice, avênd aceléșĭ calitățĭ sciințifice.

Art. 18. Când pentru ocuparea vre-uneĭ cathedre seminariale de sciințele ne-theologice nu s'ar găsi persóne apte dintre Seminariștĭ, se admite alegerea dintre persóne, ce aŭ priimitŭ instrucțiunea în alte scóle superióre ale țěreĭ, séŭ în strěinătate.

Art. 19. Alegerea profesorilor se face prin concursŭ la reședința Ierarchuluĭ eparchialŭ înaintea unuĭ Juriŭ, compusŭ din consiliul didacticŭ al Seminaruluĭ, prevěḑut la art. 5 sub președința Episcopuluĭ, séu a delegatuluĭ sěu. Ministerul Cultelor și Instrucțiuneĭ, publică concursul prin Monitorul Oficialŭ.

Art. 20. De la concurențĭ se cere ne-apărat, ca pe lêngă cunoștința limbelor clasice — latină și elenă, să posedă și cunoștința unia din limbele moderne culte.

Art. 21. Persóna, declarată de Juriŭ capabilă a ocupa postul de profesorŭ, se recomandă de către Ierarchŭ Ministruluĭ de Culte și Instrucțiune spre recunóscere.

Art. 22. Profesorul noŭ alesŭ se numesce la cathedra respectivă cu titlu de provisoriŭ. Provisoratul continuă timpu de 5 anĭ. Buna conduită, zelul, aplicațiunea la studiŭ, compunerea uneĭ opere asupra materieĭ ce predă, daŭ profesoruluĭ provisoriŭ dreptul de a dobêndi titlul de profesorŭ definitivŭ prin Decretŭ Domnescŭ.

La din contră, cathedra, ocupată de el, se declară vacantă și se publică unŭ noŭ concursŭ.

Art. 23. La fie-care 5 anĭ profesoriĭ sûnt datorĭ a presenta câte o operă sciințifică asupra obiectelor, ce se predaŭ în Seminariŭ, spre a se constata, décă eĭ n'aŭ rěmasŭ staționarĭ, ci aŭ progresatŭ în sciință.

Operile acestea trebue maĭ ântêiŭ să fie revěḑute și aprobate, — cele theologice de către sfântul Sinodŭ, ĭar cele din sfera cultureĭ generale, de către Ministerul Cultelor și Instrucțiuneĭ.

Déca aŭ trecut doě termine de acestea și profesorul n'a dat proba cerută pentru progresarea sa în sciință, cathedra se declară vacantă.

Art. 24. O cathedră nu póte fi ocupată de acelașĭ persónă maĭ mult de 30 anĭ.

Art. 25. Unŭ profesorŭ seminarialŭ nu póte ocupa funcțiunĭ nicĭ a esercita profesiunĭ necompatibile cu misiunea sa, și care l'ar distrage de la ocupațiunile séle scolastice.

Art. 26. Când unŭ profesorŭ nu 'șĭ îndeplinesce détorințele sele consciincios, nu se sîrguesce pentru progresarea elevilor în sciințele ce predă, séŭ n'are buna conduită, i se face maĭ ântêiŭ obser-

6) Pästorala.

7) Omiletica, séŭ sciința de a predica, cu aplicațiune practică la compunerea și rostirea predicelor.

8) Dreptul Canonicŭ.

9) Patrologia.

10) Istoria bisericéscă generală și a Românilor.

Din sfera cultúreĭ generale se vor preda :

1) Literatura română.

2) Poetica latină și elenă, cu traducere din autoriĭ profanĭ și bisericescĭ. Esercițiĭ la compunere în aceste doĕ limbĭ.

3) Limbele : francesă și germană. Una din aceste doe limbĭ culte este obligatóre pentru fie-care elevŭ al Seminaruluĭ de gradul al II-lea. Eĭ sûnt datorĭ a poseda la finele cursuluĭ cunoscința unia din aceste doĕ limbĭ, cel puțin în gradul de a înțelege și a traduce.

4) Algebra, Geometria plană și Mechanica elementară.

5) Phisica și Chimia.

6) Psichologia și Logica.

7) Istoria Philosophieĭ.

8) Pedagogia și Didactica.

Art. 35. Progresul elevilor la învețătură se constată prin unŭ esamenŭ anualŭ vara, dupre care urmézá vacanțele.

Art. 36. La finirea cursuluĭ eleviĭ primescŭ de la consiliul seminarial didacticŭ atestate de studiile făcute și de conduită, după ce depun maĭ ântâiŭ în consiliŭ înscrisul prevĕdutŭ la art. 30, investitŭ cu formele legale. Acele înscrisurĭ se vor păstra cu îngrijire în archiva Seminaruluĭ, spre a se puté usa de ele la timpŭ de trebuință.

Art. 37. Numĕrul profesorilor prin Seminare va corespunde cerințelor buneĭ predărĭ a sciințelor, ce se propun în aceste institute. Se va avea de normă, ca un profesor să nu fie împovărat cu predarea a maĭ mult de doĕ obiecte. Numaĭ la casurĭ escepționale, și în mod provisoriŭ, se póte însărcina un profesor cu predarea a treĭ diferite obiecte.

Art. 38. Fie-care Seminarŭ va avea biblioteca sa și o colecțiune de aparatele matematice și phisice cele maĭ necesare, precum și colecțiune de desemne și obiecte privitóre la studiul Istorieĭ Naturale.

Art. 39. Directorul, sub-Directorul, și, de va fi posibil, Economul vor avea locuința în încăperile Institutuluĭ. Eĭ pe lângă salariŭ, vor avea și o diurnă. De asemenea vor primi diurne Duchovnicul, Secretarul și Bibliothecarul.

Art. 40. Salariile profesorilor Seminariilor de gradul I-iŭ și al II-lea vor fi egale cu ale profesorilor de Gimnasie și Licee.

§ 6. *Despre învĕţămêntul seminarialŭ*

Art. 34. In Seminariĭ se predaŭ următórele sciinţe, atât din sfera theologică, cât şi din sfera cultureĭ generale.

a) In Seminariile de gradul I-iŭ se vorŭ preda următórele sciinţe theologice :

1) Cunoscinţa dogmelor Bisericeĭ orthodoxe.

2) Istoria sacră a vekiuluĭ şi nouluĭ Testamentŭ.

3) Tipicul.

4) Liturgica séŭ esplicarea rônduelilor bisericescĭ.

5) Istoria bisericéscă.

6) Morala theologică, séŭ datoriile crestinuluĭ către Dumneḑeŭ, către sine şi către aprópele.

7) Datoriile *disciplinare* ale cleruluĭ dupre canóne, regulamentele *sfântuluĭ Sinodŭ* şi dupre legile ţĕreĭ.

8) Noţiunĭ despre sacra Scriptură şi despre modul de a o esplica.

9) Cântările bisericescĭ.

Din sfera culturei generale se vor preda următórele sciinţe :

1) Gramatica română.

2) Retorica cu eserciţiĭ la compunere.

3) Din limba latină, gramatica cu esercițiĭ la traducere din autoriĭ ceĭ maĭ uşorĭ.

4) Din limba elenă, gramatica cu esercițiĭ la traducere din Evangeliĭ şi din cărţile bisericescĭ.

5) Aritmetica raţionată, cu sistema metrică şi calculul sĕrbătorilor mutabile seŭ pascalia. Arpentagiul.

6) Noţiunĭ despre cele treĭ regnurĭ ale natureĭ, ce compun sciinţa numită : Istoria Naturală.

7) Noţiunĭ de Fisică şi Chimiă.

8) Principiĭ de Higienă şi Medicină populară.

9) Istoria Universală şi a Românilor, cu geografiile respective.

10) Noţiunĭ de Logică şi de Psichologie.

11) Pedagogia.

In Seminariul de Ismail se va preda şi limba slavonă, ca o escepţională necesitate locală.

b) In Seminarele de gradul al II-lea se vor preda următórele sciinţe theologice :

1) Introducerea în cărţile sacre ale vekiuluĭ şi nouluĭ Testamentu.

2) Archeologia biblică cu noţiunĭ de limba ebraică.

3) Ermineutica cu exegetica.

4) Theologia dogmatică.

5) Morala theologică.

AȘEDEMINTELE BISERICEI RELATIVE LA MISTERIUL BOTEZULUI

Baza aședemintelor.

Baza generală și fondamentală a tutoror aședemintelor relative la Misteriul botezuluĭ se cuprinde în următórele cuvinte ale Mântuitoruluĭ : « *Mergețĭ și învĕțațĭ tóte nĕmurile, botezându-le în numele Tatăluĭ și al Fiuluĭ și al sântuluĭ Spirit* (Math. XXVIII, 19). In aceste cuvinte se expun : 1) necesitatea botezuluĭ pentru toțĭ ceĭ ce cred în Iisus Christos, 2) dreptul Apostolilor și al succesorilor lor de al sĕvĕrși, 3) forma vĕḑută a botezuluĭ, adică afundarea, 4) puterea luĭ *mistică* care se cuprinde în kĭemarea persónelor Prea sânteĭ Treimĭ, și în fine al 5-lea, neapĕrata condițiune, ca la sĕvĕrșirea botezuluĭ să se kĭeme deosebit câte trele persónele Prea sânteĭ Treimĭ. Apostoliĭ, împliuind acestă ordonanță a Mântuitoruluĭ, aŭ și predat'o Bisericeĭ în canóne positive scrise și tradiționale. Biserica ecumenică, păstrând aceste canóne și tradițiĭ, le-a susținut și confirmat și ea la rândul eĭ prin maĭ multe așeḑeminte detailate. Botezul în Biserica orthodoxă să sĕvĕrșesce prin întreita afundare în apă a celuĭ ce să boteză, cu kĭemarea luĭ Dumneḑeŭ Tatăl și Fiul și Sântul Spirit. Botezul, ca nascere spirituală a omuluĭ, dupre învĕțătura Bisericeĭ orthodoxă, pune asupra sufletuluĭ omuluĭ un sigil séŭ pecete neștersă. Pentru acésta botezul o dată primit, nu se maĭ repetesce, întru cât el este sĕvĕrșit dupre prescripțiunele canonice, adică, prin întreita afundare în numele Prea sânteĭ Treimĭ, și întru cât cuvintele : « *în numele Tatăluĭ, și al Fiuluĭ, și al sântuluĭ Spirit* », sûnt pronunțate la botez în înțelesul Bisericeĭ orthodoxă. El nu se repetesce nicĭ după trecerea vre-unuĭ orthodoxŭ la vre-o eresie, și încă kĭar nicĭ dupĕ căderea luĭ cu totul de la credință, în casŭ când s'ar întórce din noŭ la credința orthodoxă (1). Pentru

---

(1) Confesiunea Orthodoxă pag. 103.

Art. 41. Ministerul Cultelor póte inspesta Seminariele, însușĭ, seŭ prin un delegat al sĕŭ.

Acest proiect de lege s'a votat în unanimitate de către sfântul Sinod al sfântei Biserici autocefale orthodoxĕ Românĕ, în ședința sa de la 18 Noembre, anul 1874.

(Semnat) Președinte **Kalinic Metropolitul Moldovei.**

L. S. sf. Sin.

Urmeză Semnăturile Membrilor sfântuluĭ Sinod.

Atanasie Rômnicu.
Isaia Romanu.
Episcopŭ Dunărei-de-Jos Melchisedec.
Inocentie al Buzeuluĭ.
Iosif Hușiu.
Ieronim Sevastias.
Genadie fost Argeșiŭ.
Arch. Ieremia Gălățenu.
Arch. Policarp Bârlădénu.
Iosif. S. Botoșănenu.
Calist Stratonikias.

prin canonul sĕŭ al 7-lea ḑice : « Pe Evnomienii (1), carii se botéză în o singură afundare, și pe Montaniștĭ . . . . și pe Savelianĭ, carii învață că Tatal, și Fiul este o singură façă . . . . Pe toțĭ ceĭ ce din acestia vor voi a se adaoge la orthodoxie, ca pre elinĭ îĭ primim », adică, ca pe ceĭ ce nicĭ de cum nu ar fi primit botezul.

3) Biserica orthodoxă cere ca botezul să se facă cu kĭemarea în parte a câte trele numele persónelor Prea sânteĭ Treimĭ, ĭar nu cu amintirea numaĭ a unia din Ele, seu a boteza în genere în numele luĭ Dumneḑeu séŭ a luĭ Christos. Căcĭ în casul ântêiŭ s'ar nimici unitatea Prea sânteĭ Treimĭ, și botezul în esență s'ar face ne legal; ĭar în al doilea nu s'ar manținea puterea Misterului, care anume se cuprinde în kĭemarea în parte a câte trele persónele Divine. Căcĭ de și în sânta Scriptură aflăm expresiunea — a boteza *în numele luĭ Christos*, dar prin acésta se exprimă nu însușĭ forma botezuluĭ, ci numaĭ ideea că noĭ ne botezăm prin credința în Christos și învĕțătura luĭ; așa precum și despre israiltenĭ se ḑice, că eĭ *s'aŭ botezat întru Moisi* în nor și în mare, ințelegênd prin acésta, nu aceea că eĭ se botezaŭ cu kiemarea numeluĭ luĭ Moisi, ci creḑênd kiemăreĭ Divine a luĭ Moisi, se obligau a urma în totul povĕțuirelor luĭ. Ast-fel esplică botezul în numele luĭ Christos și Sânțiĭ părințĭ — Vasile cel mare, Kiprian, Grigorie Theologul și alțiĭ. Pentru acésta prin canónele Bisericeĭ (7 s. II ecum.; 95 s. VI și 1 M. V.) s'a ordonat a boteza pe următoriĭ luĭ Pavel Samosatul, cariĭ nu recunosceaŭ ființa personală a persónelor în Divinitate; asemenea și pe Savelianĭ, ce ḑiceaŭ pe Tatăl și Fiul a fi o singură persónă, precum și pe Montaniștĭ, cariĭ botezaŭ numaĭ în numele Tatăluĭ și al Fiuluĭ, ĭar în locul Sfântuluĭ Spirit numiaŭ numele luĭ Montan — dascălul lor.

4) Insușĭ acțiunea seŭ lucrarea botezuluĭ, adică afundarea, se acompaniază de următórele cuvinte ale persóneĭ, care sevêrșesce Mis-

(1) Evnomieniĭ respingênd cu totul de-osiințimea persónelor Prea sânteĭ Treimĭ și divinitatea Fiuluĭ luĭ Dumneḑeŭ și a Sântuluĭ Spirit, nu se botezaŭ în numele Tatăluĭ și al Fiuluĭ și al sântuluĭ Spirit, ci numaĭ *în mortea luĭ Iisus Christos*, adică daŭ botezuluĭ numaĭ însemnătatea morală a înmormântăreĭ luĭ Iisus Christos, seu a omorîreĭ în sine a pĕcatuluĭ, ĭar nu a renasceręĭ charice prin numele și puterea Prea sânteĭ Treimĭ : pentru care eĭ și botezaŭ numaĭ într'o afundare. De asemenea Montaniștiĭ amestecaŭ persónele Prea sânteĭ Treimĭ întru una (Veḑĭ Pidailon pag. 107 nota I-iŭ).

repetirea unuĭ botez sĕvĕrșit, dupre învĕțătura Mântuitoruluĭ și canóne, canonul 47 apostolic prescrie depunere din trépta ierarchică.

Forma vĕḑută a botezuluĭ este arătată de însușĭ Iisus Christos prin cuvintele ḑise către apostolĭ : « Botezându'ĭ pre eĭ în numele *Tatăluĭ și al Fiuluĭ și al sântuluĭ Spirit* », și pe lângă acestea este lămurit determinate prin canónele 49 și 50 apostolice, unde cetim : « Dacă vre-un Episcop, seŭ presviter nu ar boteza, dupre rênduirea Domnuluĭ, în Tatăl, și în Fiul, și Sântul Spirit, seŭ nu ar sĕvĕrși botezul) în treĭ afundărĭ ale uneĭ Taine, ci numaĭ în una, care se dă în mórtea Domnuluĭ, să se catheriséscă ». Biserica orthodoxă a păstrat acéstă formă veḑută a botezuluĭ fără cea maĭ mică skimbare : ânteiŭ pentru că ea este determinată de Domnul nostru Iisus Christos și de sânțiĭ Apostolĭ, și al doilea pentru că în ea să esprimă esența și puterea Misteruluĭ.

Și așa forma vĕḑută a botezuluĭ o compune 1) afundarea (celuĭ « ce să botéză) de 3 orĭ în apă. Biserica orthodoxă bazându-se pe esemplul luĭ Iisus Christos, care s'a botezat în Iordan prin afundare, și pe practicarea Apostolilor, nicĭ o dată nu a permis de a introduce în acéstă privință altă formă, precum spre esemplu stropirea ; și când a fost vorba de botez, ea tot-dé-una a întrebuințat cuvêntul afundare (βαπτισμος). In seculiĭ primitivĭ aŭ fost casurĭ, când botezul s'a făcut și prin stropire și a rĕmas valid ; însă acésta s'a putut avea locul numaĭ în casurĭ estraordinare, când spre esemplu nu a fost cu putință de a se sĕvĕrși prin afundare, séu din lipsă de apă, séŭ încă maĭ cu deosebire, când botezul să sĕvĕrșa asupra bolnavilor, seŭ asupra celor ce eraŭ aprópe de a-șĭ da sufletul, și cariĭ cu tóte acestea insistaŭ a fi botezațĭ (1). Dar din aceste casurĭ estraordinare, Biserica orthodoxă nicĭ-o-dată nu a voit a face lege generală, dupre cum Biserica de apus a făcut în timpurile maĭ din urmă.

2) Biserica orthodoxă sĕvĕrșesce botezul prin întreita afundare, în numele Prea sânteĭ Treimĭ. Botezul sĕvĕrșit prin o singură afundare, ea nicĭ-o-dată nu l'a recunoscut de valid (Can. 50 apostolic). Probă la acesta este hotărîrea Sinoduluĭ al II-lea ecumenic, care

(1) Ceĭ ce se botezaŭ în asemenea împrejurărĭ se numiaŭ κλινικος, de la cuvêntu κλινη — loje séŭ pat, fiind-ca aŭ primit botezul prin stropire— pe pat, ne-fiindu-le cu putință de a se afunda în Colinvittră. S. Kiprian în epis. 26 și 27 către Magn.

sóna laică (1). Când însĕ din lenea şi ne îngrijirea preotuluĭ s'ar întâmpla să móră cine-va ne botezat, atuncĭ preotul se supune pedepseĭ canonice; ba kiar şi mirénul nepăsător în ast-fel de cazurĭ, nu remâne ne pedepsit. In caz când preoţiĭ de parochie ar lipsi, şi cel ce este a se boteza va fi în pericol de mórte, atuncĭ, cu tótă scrupulositatea canónelor relative la neamestecarea unuĭ preot în parochie streină, orĭ şi care preot orthodox e dator de a sevĕrşi botezul; căcĭ, dacă în asemenea cazurĭ, se permite uneĭ persóne laice de a face aceea ce este cu putinţă, apoĭ cu cât maĭ mult unuĭ preot.

Respectiv de botezul ce să sevĕrşasce de ereticĭ, încă din anticitate a fost discuţiune, dacă trebue a se primi de bun, séŭ trebue a ĭ boteza din nou, în caz de întórcere la Orthodoxie. De resultat al acestor discuţiunĭ a fost stabilirea de a boteza pe aceĭ dintre ereticĭ, cariĭ nu eraŭ botezaţĭ în numele tuturor persónelor Prea Sânteĭ Treimĭ, şi a nu boteza pe aceĭ botezaţĭ dupre forma şi credinţa Biericeĭ orthodoxe, precum şi pe aceĭ ce trec din Orthodoxie la heresie, şi pe urmă iarăşĭ se întorc la Orthodoxie (2).

In fine schismaticiĭ, séŭ aceia cariĭ nu se deosebesc de Biserica Orthodoxă în privinţa dogmelor, ci numaĭ în óre-care opiniunĭ particulare, cerimoniĭ şi obiceiurĭ, dar cariĭ alt-fel să botéză canonic, Biserica îĭ primesce fără botezare (3).

Ce se atinge de creştiniĭ de ritul catolic, protestant şi armén, apoĭ eĭ, ca uniĭ ce mărturisesc de-ofiinţimea persónelor Sânteĭ Treimĭ, şi să botéză în numele Tatăluĭ şi al Fiuluĭ şi al sântuluĭ Spirit, dacă se întorc la orthodoxie, nu se maĭ botéză, ci numaĭ se ung cu Sântul Mir (4). In privinţa materieĭ necesare la botez, apoĭ ea este

---

(1) V. Molitvenic bogat. ediţia S. Mon Némţu, a. 1848, Pag. 24.

(2) V. Canónele 46 şi 47 apostolice; can. 8 şi 19 ale Sinod. I ecumenic; can. 7 al Sinod. II-lea ecum. can. 95 al S. ecum. VI, şi 1 a M. Vasilie.

(3) Precum d. e. pe Novaţiani, pe Donatisti, Savatianĭ etc.

(4) In secolul al XVIII-lea Imperatorul RusieĭPetru cel Mare, a întrebat pe Patriarchiĭ de rĕsărit, cum să priméscă pe aceia dintre luteranĭ şi calvinĭ cariĭ voesc a se întórce la Biserica Orthodoxă, şi Patriarchul Ierimia, în anul 1718, i-a respuns că nu trebue a-ĭ maĭ boteza, ci numaĭ a-ĭ unge cu sântul Mir. Vedĭ Собр. закон. T. V. an. 1718 Aug. 31, şi Прав. Собесѣдник pag. 22.

De asemenea s'a hotărît în Biserica de Rĕsărit şi respectiv de armeniĭ ce se întorc la Orthodoxie

teriul (Taina): « Botéză-se robul luĭ Dumnedeŭ (cutare) în numele Tatăluĭ amin, şi al Fiuluĭ amin, şi al sfântuluĭ spirit amin ». Asemenea mod de esprimare a servitoruluĭ Bisericeĭ Orthodoxă, care este numaĭ organul Charuluĭ Divin, ce lucră în Misteriŭ, este mult maĭ potrivit decât acel întrebuinţat de biserica apusană — « Eŭ te botez pe tine » . . .

Despre persónele ce pot sevêrşi Misteriul botezuluĭ, şi a materieĭ necesare pentru botez.

Sevêrşirea Misteriuluĭ botezuluĭ aparţine, dupe drept, succesorilor Apostolilor, adică păstorilor Bisericeĭ. Canónele apostolice: 46, 47, 49 şi 50 prescriŭ că botezul trebue a se sevêrşi de Episcopĭ şi presviterĭ. Cu tóte că din faptele sânţilor Apostolĭ să vede că în caz de necesitate şi diaconiĭ puteaŭ să boteze pre ceĭ ce se întorc la Christos (Fapt. VIII, 12). Iar din practica seculilor primitive se constată că kiar preoţiĭ nu sevêrşaŭ botezul de cât numaĭ cu permisiunea Episcopilor (1). In genere însĕ, dupre hotărîrele Bisericeĭ Orthodoxă, dreptul de a boteza este dat Episcopilor şi presviterilor, ca uniĭ ce aŭ dreptul de a sevêrşi şi tóte cele-l-alte Misteriĭ. Iar în caz de estremă necesitate, adică când pruncul séu şi cel în etate matură este în pericol de mórte şi lipsesce preotul, atuncĭ botezul póte a se sevêrşi şi de fie-care cleric, ba kiar şi mirénu de ambe sexele; se'nţelege că nu alt-fel, de cât numaĭ afundând de 3 orĭ în apă pe cel ce se botéză, şi pronunţând cuvintele: « botéză-se robul luĭ Dumnedeu, în numele Tatăluĭ şi al Fiuluĭ şi al sântuluĭ spirit ». Condiţiunea însĕ este numaĭ ca cel ce botéză în asemenea cazurĭ, să fie creştin orthodox, pentru ca cuvintele citate să fie pronunţate în spiritul Bisericeĭ Orthodoxe (2). De aceea Preoţiĭ sunt datorĭ a învĕţa pe poporaniĭ seĭ, şi maĭ ales pe móşe cum trebue să procédă în asemenea cazurĭ grave. Asemenea botez sevêrşit de persónele laice îşĭ are puterea sea şi nu se repetesce. Iar dacă pericolul trece şi cel botezat ast-fel să însĕnătoşeză, atuncĭ preotul sevêrşesce şi tóte cele-l-alte ale botezuluĭ, dupre rênduiala prescrisă de tipic, afară de ce a facut per-

(1) S. Ignatie în epis. cătrĕ Smirneniĭ şi Traliениĭ — de bapt 7.
(2) Confes. Ort Bis 103.

apa, care trebue a fi curată, neamestecată cu altă materie — neartificială, și nu póte fi înlocuită prin alt liquid (1).

Botezul, dupre canónele 31 și 59 ale Sinodului al VI-lea ecumenic, trebue a se sevêrși în Biserică, și numaĭ în caz de extremă necesitate se permite a se sĕvêrși prin case.

Dar respectiv de timp, de și în anticitate era obiceiŭ de a se alege nisce sânte ḑile, precum: *Arătarea Domnuluĭ, Pascele și Cincidecimea*; totuși canóne hotărîtóre pentru acésta, Biserica nu are; ci în genere ideea Sânților părinți a fost numaĭ ca, pentru ceĭ în vĕrstă, să nu să facă cu pripire (2), afară de casurĭ de mórte.

(Va urma)

ARCH. **Silvestru Balanescu**.

(1) V. Confes. Orthodoxă hesp. 103.
(2) S. Gr. Theologul, cuv. 40 de la Botez.

OMILIE

ASUPRA EVANGELIEI DUMINICEI XXIV-a DUPĂ RUSALII

(Luc. 8; 41—51).

Frațĭ creștinĭ!

Două marĭ facerĭ de bine ale Mântuitoruluĭ Christos ne istorisesce Evangelia de astăḑĭ. Una, că a vindecat de bólă pe o femee care suferise 12 anĭ, și alta, că a înviet pe fiica una născută a luĭ Jair. In amândouĕ aceste fapte vedem, d'uă parte, harul luĭ Dumnedeŭ și nemărginita bunătate a luĭ pentru mântuirea nemuluĭ omenescŭ, iar d'altă parte, vedem cât este de mare puterea credințeĭ prin care omul 'șĭ atrage asupră'șĭ harulŭ și bunătatea luĭ Dumneḑeŭ.

Harul luĭ Dumneḑeŭ s'a arătat ómenilor prin Iisus Christos—*pacea nóstră, care a unit Dumneḑeirea Sa cu omenirea și a sfărâmat peretele cel din meḑiloc al vrajbei, împăcând ast-fel pe omŭ cu Dumneḑeŭ* (Efes. 2; 14—15). Acest har s'a vărsat cu atâta îmbelșugare asupra omenireĭ, și a renăscut în omŭ puterea credințeĭ într'un grad atât de mare, în cât femeea suferindă s'a vindecat numaĭ prin atingerea de póla haineĭ Mântuitoruluĭ; puterea Dumneḑeireĭ se face atât de cunoscută omuluĭ în Mântuitorul Christosŭ, în cât numaĭ printr'un cuvînt: «scólă-te fecióră», Dumneḑeŭ-Omul Iisus învieză pe fiica întristatuluĭ Jair. Dar, pentru ca să pricepemŭ maĭ bine, cum puterea credințeĭ atrage asupra omuluĭ harul și bunĕtatea luĭ Dumneḑeŭ, trebue, frațĭ creștinĭ, să ascultăm

curată, adică, cu deplină încredere că Dumnedeŭ nu respinge rugăciunea care se face din inimă. Si cum că prin puterea credinţeĭ noĭ atragem asupră-ne harul luĭ Dumnedeu, care ne intăresce în slăbiciunĭ şi în nevoile vieţeĭ, putem vedea din aceia, că kiar în relaţiunile nóstre sociale, în afacerile de tóte dilele, avem trebuinţă de credinţă. Orĭ-ce întreprindere a nóstră nu póte avea succesul aşteptat, deca nu avem cu noĭ credinţa, care ne convinge despre realitatea folosuluĭ aşteptat de la o întreprindere bună, onestă şi dreptă.

Dar óre, numaĭ uă simplă credinţă am vedut noĭ în Jair? Nu; pe lângă 'o credinţă vie care 'l plecă în genuchĭ înaintea Mântuitoruluĭ Christos, el are cu sine amórea ca putere care dă vieţă credinţeĭ, care determină pe om către óre-care întreprindere, şi speranţa care face pe om statornic în credinţa sa; şi, precum vom vedea, Jair cu o asemenea credinţă câştigă vieţa fiiceĭ sele.

Mântuitorul, priimind rugăciunea credinţeĭ luĭ Jair, a şi plecat îndată către casa luĭ împreună cu uceniciĭ seĭ; « Insă, când mergea el, dice Evangelistul, îl im« presura mulţimea, şi o femee, fiind în curgerea sân« geluĭ de 12 anĭ, care cheltuise la doctorĭ tótă averea sa, « şi de la nicĭ unul n'a putut să se vindece, apropi« indu-se din-apoĭ, s'a atins de póla haĭneĭ luĭ şi îndată « a stătut curgerea sângeluĭ eĭ. »

Pentru o credinţă atât de mare, urmeză, fraţĭ creştinĭ, o tămăduire atât de minunată. Numaĭ cît s'a atins de póla haĭneĭ Mântuitoruluĭ, femeea acesta s'a vindecat de bóla ieĭ. Felul bóleĭ de care suferea acestă femee, o făcea să se ruşineze de Mântuitorul; de aceia, mişcată de puterea credinţeĭ, ea profită de îmbulzela mulţimeĭ, ca într'ascuns să se atingă de póla haĭneĭ Mântuitoruluĭ şi să se vindece. Insă, acela ce cunósce ascunsurile inimeĭ şi citesce în gândurile omuluĭ, numaĭ de cât a întrebat: « Cine s'a atins de mine?iar lepădându-se toţĭ,

cu luare aminte la esplicarea fie-căruia punct din Evangelia de astădi, urmărind înţelesul ei moral care ne este folositor în tóte imprejurările vieţei.

Cel d'întâiŭ punct este acesta:

« A venit la Iisus un om al căruia numele era Jair, şi «acesta era mai mare sinagogei, şi, cădend la piciórele «lui Iisus, il ruga pre El, ca să intre în casa lui, că avea «o fiică una născută ca de 12 ani, şi aceia murea».

Sinagoga judaică ura fórte mult pe blândul şi bine-făcĕtorul Iisus. Dar între membrii ei se găseaŭ unii cari erau deplin încredinţaţi că Iisus este adevĕratul Mesia —plinitatea legii şi a profeţilor, şi recunosceaŭ puterea Dumnedeirei sele. Ast-fel erau Nicodim şi acest Jair de care vorbesce nu numai Evangelistul Luca în Evangelia de astădi, ci şi Evangeliştii Matei şi Marcu. Jair, precum spune Luca, era mai marele sinagogei din Capernaum—un oraş lângă marea Thiberiadei în Palestina. Cum-că venirea lui Jair la Iisus n'avea de scop ca să'l ispitéscă, cum făceaŭ farisei, cărturari şi saducei, se vede din modul cum el se adreseză la Iisus. Aşa, el cade la piciórele lui Iisus şi'l rógă pentru a vindeca pe fiica sa, de unde se vede sinceritatea inimei lui şi deplina încredinţare că Iisus este adevĕratul Mesia-Dumnedeŭ-Om.

Venirea lui Jair la Iisus este motivată, fraţi creştini, de credinţa lui fermă, iar dragostea părintéscă şi întristarea cea mare ce 'i pricinuia bóla de mórte a fiicei sele, suntŭ imprejurările cari aŭ făcut pe Jair să 'şi arate credinţa sa către Iisus. Pe lângă acestea, vestea că în ţinutul Galilei, Iisus vindecă pe cei bolnavi, il umple de atâta speranţă în cât nu se îndoiesce nici de-cum despre puterea Dumnedeirei lui Iisus.

Din esemplul lui Jair vedem, fraţi creştini, că omul—creştinul mai cu sémă—când se rógă lui Dumnedeŭ şi cere de la dénsul ajutor întru necaduri, cum dice profetul David, trebue s'o facă acésta cu credinţă din inimă

misesce, fraţĭ creştinĭ, pentru mântuirea omuluĭ. Credinţa este, precum am dis, singura putere care ajută pe om în lucrarea mântuireĭ sele, şi, fiind-că femeea acésta căpătase vindecarea sa prin credinţa în Mântuitorul, de aceia El — Dumnedeu-Omul — face ca acéstă credinţă, care a fost atât de puternică, să nu rĕmânĕ ascunsă. El nu voesce să lase nimic din ceia ce trebue să arate ómenilor, seŭ din ceia ce trebue să scie ómeniĭ pentru mântuirea lor. El voesce să dea de faciă credinţa femei pentru a face cunoscute ómenilor medilócele de carĭ aŭ trebuinţă contra împrejurărilor grele ale vieţeĭ. Iată pentru ce Mântuitorul a întrebat cine s'a atins de El, şi tot pentru acest cuvênt a dis femei: «Credinţa ta te-a mântuit, «mergĭ în pace.»

Afară de acésta, fraţĭ Creştinĭ, trebue să ştim, că, daca vindecarea minunată a femei ar fi remas ascunsă pentru tot de-una, atuncĭ cu drept cuvint s'ar fi născut întrebarea în popor: cum n'a cunoscut Iisus, ca fiu al luĭ Dumnedeu, că cine va numaĭ prin atingerea de haĭna luĭ s'a vindecat? Pentru acest cuvênt iarăşĭ era necesar ca să se denunţe publiculuĭ credinţa femei în Dumnedeirea fiuluĭ, fiind-că acéstă credinţă a fost baza mântuireĭ nemuluĭ omenesc.

In momentul când Mântuitorul da de façă credinţa femei, vine un trimis să anunţe pe Jair, că a murit fiĭca sa, şi prin urmare să numaĭ supere pe învĕţătorul. «Si încă «grăind El, dice Evangelistul, a venit óre-care de la maĭ «marele sinagogeĭ, grăind luĭ, că a muritu fiĭca ta, nu «supăra pe învăţătorul. Iar Iisus audind, a rĕspunsŭ luĭ, «grăind: nu te teme, crede numaĭ, şi ea se va mântui.»

Vedeţĭ, fraţĭ Creştinĭ, că la tot pasul în Evangelia de astădĭ întâlnim credinţa!; Mântuitorul Christos, în fie-care moment al vieţeĭ, o pune ca singurul asil de mântuire. «Nu te teme! crede, dice El luĭ Jair, crede numaĭ şi fiĭca ta se va mântui.» Este destul să credĭ numaĭ, dar să credĭ

« a ḑis Petru şi cei ce eraŭ cu el : Învĕţătorule ! mulţimea « te imbulzesce şi te strîmptoreză, şi intrebĭ : cine este « cel-ce s'a atins de mine? Iar Iisus a ḑis : s'a atins de « mine cine-va, că am simţit puterea care a eşit din « mine. »

Ceia ce putem ascunde de ómenĭ, fraţĭ creştinĭ, nu putem ascunde de Dumneḑeŭ. Faptele nóstre bune séŭ rele, orĭ cât ne am sili să le ascundem, în cele din urmă trebue să se vĕdéscă, pentru că este Dumneḑeu care le vede, şi dinaintea luĭ niminea nu se póte ascunde. Relativ de puterea atot-vĕḑĕtóre a luĭ Dumneḑeŭ, ḑice David : « Unde mĕ voiu duce de la Duhul Tĕŭ, şi de la « faça Ta unde voiŭ fugi ? De mĕ voiu sui în cer, Tu a-« colo eştĭ, de mĕ voiu pogorî în iad de façă eştĭ, de « voiŭ lua aripele mele de dimineţă, şi mĕ voiu aşeḑa la « marginele lumiĭ, şi acolo mâna Ta mĕ va conduce, « şi mă va ţinea drépta Ta (ps. 138). »

Dumneḑeŭ, fiind nemărginit, este tot-d'uă dată pretutindenea, şi faptele nóstre nu potŭ fi ascunse dinaintea luĭ. Noĭ nu putem în ascuns nicĭ sĕ căpătăm harul luĭ, nicĭ să atingem dreptatea şi bunătatea luĭ. Acésta o vedem din esemplul acesteĭ femeĭ, care se atinse în ascuns de vestmântul Mântuitoruluĭ—Fiul şi Cuvîntul luĭ Dumneḑeŭ—creḑĕnd că va rĕmânea tăĭnuită credinţa eĭ şi puterea Dumneḑeéscă care a vindecat-o. Vĕḑĕnd însă femeea că nu se póte ascunde, de óre ce Mântuitorul întrebă, cine s'a atins de dînsul, ea « tremurând a venit, şi « căḑĕnd inaintea luĭ, 'ĭ-a spusŭ luĭ înaintea a tot popo-« rul pentru care pricină s'a atinsŭ de El, şi cum s'a vin-« decat îndată. Iar Iisus 'ĭ-a ḑis: îndrăsnesce fiĭcă! cre-« dinţa ta te-a mântuit, mergĭ în pace! ».

Nu ştia óre Mântuitorul, ca Dumneḑeŭ a tot-ştiutor, că aceea care s'a atins de dînsul era uă femee care căuta să se vindece de bóla ieĭ? Si daca ştia, atuncĭ la ce maĭ întrébă, cine s'a atins de El? Dumneḑeŭ tóte le econo-

tot în interesul mântuireĭ lor. Din contră, în loc de respect şi recunoscinţă, eĭ rîd când aud pe Mântuitorul spuind că mórtea omuluĭ este un somn, din care credinţa în Dumneḑeu póte să'l deştepte. Nişte asemenea ómenĭ nu sunt demnĭ intr'adevĕr să vedă minunile luĭ Dumneḑeu, căcĭ «nu vĕd şi nu inţelegŭ, intru intunerecŭ umblă» ḑice profetul. Decă ar avea în inima şi in mintea lor lumina credinţeĭ, ar inţelege, că nimic nu este cu neputinţă la Dumneḑeŭ.

Mântuitorul «scoţĕnd afară pe toţĭ, şi apucând pe fecióră de mână, a strigat, grăind : fecióră ! scólă-te ! şi s'a întors Duhul eĭ, şi a înviat îndată ; şi a poruncit să 'ĭ dea eĭ să mănince.»

Mâncarea, fiind proprie fiinţelor viĭ, Mântuitorul îndată porunceşte să dea celeĭ înviete să mănince, pentru ca să dispară orĭ ce îndouélă despre invierea copileĭ, şi să arate tot-d'o-dată că minunea nu era o fantasmagorie, o înşelăciune, ci cu adevĕrat fapta putereĭ Dumneḑeescĭ, care a reintors sufletul in corpul cel mort. In sfârşit, Evangelistul termină povestirea acesteĭ minunĭ ḑicând : «şi s'au spăĭmântat părinţiĭ copileĭ ; iar el le-a poruncit lor ca să nu spue nimenuĭ ceia ce se făcuse.»

De o parte bucuria cea mare că aŭ regâştigat vieţa fiiceĭ lor, iar d'altă parte mărimea minuneĭ în care eĭ aŭ cunoscut puterea Dumneḑeéscă a Mântuitoruluĭ Christos, ĭĭ face negreşit, pe Jair şi socia sa, să se spăĭmânte, să se umple de admiraţiune. Acéstă stare a sufletelor lor pentru o facere de bine atât de mare nu putea neapărat să 'ĭ oprescă d'a nu propaga minunea. Eĭ ceĭ d'ântâiŭ trebuea să propage mărirele luĭ Dumneḑeu, şi cu tóte acestea Mântuitorul Christos — făcĕtorul minuneĭ şi dătătorul de vieţă — ĭĭ opresce de la acéstă datorie, poruncindu-le «să nu spue nimĕnuĭ ceia ce se făcuse.»

Din esplicarea fie-căruĭ punct coprins în Evangelia ce s'a cetit astăḑĭ, am vĕḑut, fraţĭ creştinĭ, că cele două marĭ

sincerŭ şi de plin convins, şi în dată dorinţa ta se implinesce, scopul 'ţi-l ajungĭ când este bun. Si în adevĕr că acéstă credinţă a ajutat luĭ Jair, tot atât de mult, ca şi femei.

«Iar intrând El în casă, continuĕ Evangelistul, n'a lă-
«sat pe nicĭ unul să intre, fără numaĭ pe Petru, Iacob şi
«Ión, şi pe tatăl fecióreĭ şi pe muma eĭ. Si plângeaŭ toţĭ
«şi se tângueaŭ de dînsa; iar El a ḑis: nu plângeţĭ, că
«n'a murit, ci dórme. Si 'şĭ rîdea de dînsul, sciind că
«a murit.»

Pe cât era de mare credinţa luĭ Jair şi a femei, care se vindeca-se prin atingerea de póla haineĭ Mântuitoruluĭ, pe atât era maĭ slabă în acela carĭ se aflaŭ la casa luĭ Jair, şi plângeaŭ pentru mórtea fiiceĭ luĭ. Eĭ aud pe Mântuitorul ḑicĕnd: «nu plângeţĭ, că n'a murit, ci dórme;» dar, fiind-că lumina credinţeĭ n'a pătruns în inima lor, li-se pare că Iisus nu scie ce ḑice, şi, în nesocotinţa lor, rîd de dînsul. Decĭ dar, daca ne întrebăm, pentru ce Mântuitorul Christos a lăsat în casă numaĭ pe uceniciĭ sĕĭ şi pe părinţiĭ copileĭ, rĕspunsul este acesta, că El n'avea trebuinţă de mărturiele unor ómenĭ carĭ nu puteŭ să înţelegă minunea, şi carĭ eraŭ încă în starea de obscuritate morală şi de nesciinţă. Pentru mulţimea din prejurul caseĭ luĭ Jair, care scia cum-că copila era într'adevĕr mórtă, era destul numaĭ s'o revaḑă în vieţă, pentru ca rîsul batjocoritor să se întórcă în mirare şi spaimă. Eŭ, însĕ, nu mĕ mir, fraţĭ creştinĭ, de aceĭ ce rîdeŭ de Mântuitorul la casa luĭ Jair. Pentru un despreţ ca acesta eĭ nu merită nicĭ-de-cum osînda, fiind că, precum am ḑis, eĭ nu puteaŭ să pricépă că înnaintea puteriĭ Dumneḑeescĭ a luĭ Iisus, mórtea nu era de cât un somn. Sunt maĭ demnĭ de osîndă aceĭ creştinĭ, cari nu recunosc, că eĭ datoresc mântuirea lor mareluĭ martor al mântuireĭ nĕmuluĭ omenesc. Eĭ calcă în picióre datoria de recunoscinţă către Mântuitorul, şi nu voesc să pricépă că acéstă recunoscinţă este

ISTORIA BISERICESCA

Publicăm cu mulțumire și numele cu pronumele acelor respectabile și stimabile persóne, care aŭ bine-voit a maĭ contribui la imprimarea Istorieĭ Bisericescĭ a Părintelui Archim. Vladimir Guetté.

		Leĭ	B.
1.	Archimandritul Inokentie Moisiu profesor și Directore al Seminaruluĭ de Hușĭ	50	
2.	Archimandritul Ieronim Stefănescu președintele Consistoriuluĭ Episcopieĭ Dunărea-de-Jos . . .	200	
3.	Archimandritul Kiriac preot de regiment. (Ismail)	22	70
4.	Iconomul Ión Carp profesor de Religiune la Liceul din Bêrlad	100	
5.	Iconomul Constantin Roseĭ Directore al Seminaruluĭ de Ismail	20	
6.	Iconomul Athanasie Bour Protoiereŭ al Județuluĭ Ismail.	22	70
7.	Iconomul Ión Cogeanu Protoiereul Județuluĭ Fâlciu	50	
8.	Iconomul Simion Topalov membru al Consistoriuluĭ de Ismail	30	
9.	Iconomul Arsenie Caisin, (Ismail)	10	
10.	» Atanasie Agura »	20	
11.	Preotul George Rășcau »	20	
12.	» Vasilie Staicof. »	8	
13.	D. Vasile Mandinescu Șeful Cancelarieĭ Episcopieĭ Dunărea-de-Jos.	20	
14.	D. Moisi Pacu Profesor la Seminarul de Ismail.	20	
15.	D. Pavel Românescu (Ismail)	60	
16.	D. Ignatie Dima »	8	
17.	D. Dimitrie Dubovski »	10	
18.	D. Georgie Șopoff. »	60	
19.	D-niĭ-Frațiĭ Tulcenoff. »	45	40
20.	D. I. Treskin »	10	
21.	D. Nicolae Iliadi »	12	
22.	D. Grigorie Verzénu »	10	
23.	D. N. N. »	10	

facerĭ-de-bine ale Mântuitoruluĭ Christos, adică, vindecarea minunată a femei şi învierea fiiceĭ luĭ Jair sunt efectul putemiceĭ credinţe a acestor persóne. Prin învierea fiiceĭ luĭ Jair, Mântuitorul, dând cea d'ântâiu lovitură împĕrăţieĭ morţeĭ, şĭ-a arătat puterea Sa Dumnedeéscă, şi a arătat tot-d'o-dată că harul luĭ Dumnedeu lucrédă cu putere mare pentru mântuirea omuluĭ credincios. Aşa dér, déca şi noĭ vomŭ avea tot-de-una credinţă tare şi statornică în Provedinţa luĭ Dumnedeŭ, atuncĭ harul Sĕu ne va sprijini în contra tuturor nevoilor vieţeĭ. Numaĭ credinţa în Dumnedeŭ póte să mântuéscă pe omŭ, pentru că numaĭ o asemenea credinţă are în sine putere de viéţă. Când pĕcatul întinde cursele séle ca să ne facă sclavĭ morţiĭ, să nu ne temem. Nu te teme, frate creştine; crede numaĭ în Dumnedeŭ, alérgă la Provedinţa luĭ şi îndată veĭ audi: «Credinţa ta te-a mântuit, mergĭ în pace.» Amin!

PREOT. C. Ennescu.

severşi misterul săntuluĭ Botez. Botezul s'a săvârşit în rîul Askiz. Maĭ pe urmă, pe când parte din preuţĭ încă botezau şi miruiaŭ, Prea sânţitul Episcop cu doĭ preuţĭ aŭ început a cumunica pe noiĭ botezaţĭ, cu sântul trup şi sânge al Domnuluĭ Nostru Iisus Christos. Institutorul Catanov, aprovisionat fiind maĭ denainte cu un mare numĕr de cruciuliţĭ, a dat fie-căruia din nuoiĭ botezaţĭ câte o cruciuliţă. Serviciul s'a început des-de-diminéţă şi s'a terminat la 6 ore séra. Tuturor bărbaţilor li s'aŭ dat numele de Vladimir, ĭar femeilor numele de Maria. Naşĭ aŭ fost 5 bărbaţĭ cu familiile lor.

Statisca scólelor în Serbia. — Scolĭ începătóre séŭ primare, câte cu 3 şi 4 clase, în Serbia sunt 510. Cele câte cu 3 clase sunt maĭ cu sémă prin sate. Scolĭ primarĭ de băeţĭ sunt 460, ĭar de fete 50. Tóte aceste scolĭ aŭ 550 institutorĭ şi 100 institutrice, şi se frequenteză de 21,000 scolarĭ parte bărbătéscă şi 3,000 parte femeescă.

Scolĭ secondare sunt :

1) *Cincĭ Gimnasiĭ* cu câte 4 clase, dintre care 2 sunt în Belgrad şi 3 prin alte locurĭ. In tóte aceste Gimnasiĭ sunt 66 profesorĭ şi 700 elevĭ.

2) *Două Gimnasiĭ* cu câte 7 clase, frequentate de la 8—900 elevĭ.

3) *O scólă pedagogică.* Acéstă scólă, înfiinţată în anul 1871, are de la 60—70 elevĭ, cariĭ primesc casă, masă, îmbrăcăminte şi tóte cele necesare din fondul scólelor. După terminarea cursuluĭ, care e de 3 anĭ, eĭ sunt obligaţĭ a servi cel puţin 6 anĭ ca institutorĭ. In acéstă scólă se primesc numaĭ eleviĭ ce aŭ etatea de la 15—20 anĭ, şi cariĭ aŭ terminat 4 clase gimnasiale. Corpul didactic se compune din 10 profesorĭ şi un director. Obiectele ce se predaŭ sunt : Religiunea, limba serbă cu literatura eĭ, limba slavonă şi cântările bisericescĭ ; limba germană, istoria şi geografia ; mathematica, istoria naturală, fisica şi kimia ; economia rurală ; pedagogia, psichologia, higiena, jurisprudenţa, desemnul şi caligrafia.

4) *O scólă superióră de fete* cu 4 clase, pentru a forma institutrice.

5) *Unspre-ḍece Gimnasiĭ reale* din care unul în Belgrad cu 5 clase superióre.

6) *Un Seminariŭ* înfiinţat la 1836 ; cursul acestuĭ Seminariŭ este de 4 clase, însă în el se primesc numaĭ elevĭ cariĭ aŭ terminat 4 clase gimnasiale. Corpul didactic şi administrativ se compune din 10 profesorĭ şi un rector cu ajutórele necesare. Elevĭ sunt 300.

7) *O scólă de silvicultură şi agronomie* înfiinţată în anul 1872, care depinde de Ministerul de finanţe.

8) *O scólă de artilerie* pe curs de 4 anĭ, care face tot felul de

CHRONICA ECLESIASTICA

Surorile de charitate în Rusia.—La 24 Noemvrie, după propunerea Maiestăţiĭ sele Imperatriţeĭ Maria Alexandrovna, protectóra societăţeĭ-*Crucea roşie*, st. Sinod al bisericeĭ ruse a dat binecuvêntare pentru înfiinţarea *surorilor de charitate*, care în cas de pericol să se îngrijescă de militariĭ răniţĭ şi bolnavĭ. Pentru ca aceste surorĭ de charitate să corespundă maĭ bine cu scopul înfiinţăreĭ lor, s'aŭ luat mĕsurĭ spre a se prepara maĭ 'nainte pentru acestŭ serviciŭ. După pregătirea necesară ele vor avea îndatorirea de a merge prin infirmeriile ce se vor forma în diferite locurĭ din coprinsul imperiuluĭ, pe liniile căilor ferate. In acest serviciŭ ele se vor dirige de către superiórele monastirilor ce 'şĭ vor lua asupră'şĭ acéstă obligaţiune, sub conducerea şi privigherea societăţeĭ-*crucea roşie.*

La 24 Noemvrie, st. Sinod, dupe propunerea Metropolituluĭ de Novgorod şi st. Petersburg, a decis ca monachinele de prin diferite monastirĭ se procure materialul necesar pentru militariĭ răniţĭ şi bolnavĭ, precum : cârpe, scamă, benţĭ de legat, şi altele de aseminea.

Crestinarea a 4,000 păgânĭ, în plasa seŭ ocolu de Minusa (în Asia rusă). —La 15 Iulie, Antonie Episcopul de Enisia şi Crasnoiar a visitat populaţiunea din orăşelul Askiz, care se află în plasa de Minusa. Dar creştiniĭ din Askiz, încă cu două lunĭ maĭ înainte ş'aŭ pus tóte silinţele de a afla numĕrul esact al păgânilor ce ar voi ca, cu ocasiunea venireĭ Episcopuluĭ Antonie, să primescă botezul. Intr'o întindere de 150 kilometre pe laturile riurilor : Asciz, Boz, Sir, Bee şi Abacan, s'a aflat un numĕr de 2,740. La 10 Iulie toturor acestora li s'aŭ anunţat venirea Episcopuluĭ. Nimenĭ nu se ascepta ca numĕrul complect de 2,740 să vină la ḑiua fixată spre a primi botezul. Insĕ la 15 Iulie când Episcopul hotărîse ḑiua de botez s'aŭ adunat nu numaĭ aceĭ 2,740, ci încă maĭ mulţĭ—4,000, aşa că ambe laturele rîuluĭ Askiz, în întindere de 6 kilometre, precum şi orăşelulŭ Asciz, erau ticsite de popor. Nutrirea acestuĭ numĕr de popor, în timp de 3 ḑile aŭ luat'o asupră'şĭ respectabilul cetăţen P. I. Cuzneţov, institutorul Catanov şi membriĭ comitetuluĭ de reservă. La 15 Iulie, după sĕvârşirea Sânteĭ liturgiĭ şi a Te-deumuluĭ, Prea Sânţitul Antonie împreună cu 6 preuţĭ a şi început a

încă acestea le fac eĭ în timpurĭ pline de pace şi de linişte; iară în timpurĭ de rescóle şi de resbele intestine, orĭ de călcare a ţêreĭ de inimicĭ. O! Dumneḑeule! de câte rele infernale nu sunt capabile aceste fiare cu kip omenesc; în cât kiar de pe acum, temêndu-se de numele têŭ cel întreit sânt, caută a se ascunde de tine şi a te nega! Istoria kiar a ḑilelorŭ nóstre atestă acésta.

Dumneḑeul meŭ! Dumneḑeul meŭ! caută din înălţimea ta cea săntă spre noĭ păcătoşiĭ, şi cercetéză via ta acesta pe care o aŭ sădit drépta ta şi care este lumea nóstră întrégă, şi o perfecţionéză pre ea, scăpândn'o de turbăciunea acesteĭ *şcóle infernale*, care se încércă din noŭ a'ţĭ răpi Cultul têŭ de adorare, şi a'l da putrejuneĭ materieĭ, şi cu acesta a 'şi 'l însuşi şi a 'şi 'l apropia trufieĭ séle!.... Dumneḑeul meŭ! Dumneḑeul meŭ! nu lăsa loc diavoluluĭ încă o dată să 'şĭ rîdă de noĭ! Ci fă în nemărginita ta putere şi bunătate, ca să se sdrobéscă sub semnul închipuireĭ cruciĭ téle şi sub adumbrirea venireĭ la noĭ a prea sântuluĭ têŭ Duh, să *sdrobéscă ḑic acéstă nouă şcólă materialistă, masonă, păgână şi diavolică ce plânge dupe căderea impărăţii Sataneĭ,* şi cuteză astă-ḑĭ a 'ţĭ disputa a tot puternicia ta! fă, Dumneḑeul meŭ! pentru ca ea să numaĭ pótă merge maĭ departe cu turbăciunea triumfuluĭ sêŭ, şi să aducă, prin acésta, preste noĭ, nenorocirĭ şi bătăĭ de acelea, *care să 'ĭ pue şi eĭ la loc tóte minţile acelea*, de care acum fuge şi în orbia sa le persecută, ca nu o maĭ îndelungată a ta rĕbdare să facă să fie prea târḑiŭ, Dumneḑeul meu! Dumneḑeul meŭ!!

FINIT ŞI LUI DUMNEḐEU GLORIE ŞI MARIRE PRIN TÓTA ETERNITATEA AMIN.

arme pentru oficeriĭ serbĭ. Ceĭ maĭ bunĭ din aceştĭ elevĭ se trimit prin alte ţĕrĭ spre a se perfecţiona în arta militară.

9) O Academie cu treĭ secţiunĭ: — filosofică, technică şi juridică. Cea'ntêea e pe curs de 3 anĭ, ĭar a dóua şi a treea pe 4. Profesorĭ sunt 22, ĭar studenţĭ 200. Budgetul academieĭ e de 100,000 francĭ.

Serbătorile Nascereĭ în Constantinopol. — In urmarea diferitelor calendare a maĭ multor naţionalităţi de diferite riturĭ ce populéză Constantinopolul, serbătorile cu care să finesce anul vekiu şi să începe cel noŭ, se continuă aicĭ maĭ o lună întregă. Ele să încep cu serbătórea Nascereĭ la catolicĭ după care urmeză anul noŭ stilul noŭ. După dênşiĭ toţĭ orthodoxiĭ şi armeniĭ séŭ grigorieniĭ serbéză dioa Nascereĭ. Peste câteva ḑile să începe serbătórea Curban-baĭram la musulmanĭ, şi apoĭ anul noŭ şi Botezul la orthodoxĭ. In Stambul, Galata şi Pera, tóte instituţiunele comune şi tóte instanţiele sunt înkise. Serbătórea Turcilor Curban-baĭram este consacrată în amintirea jertfeĭ adusă de Avraam. Serbătórea acésta ţine 4 ḑile, în care 5 rugăciunĭ ale musulmanilor se anuncie prin slobozirea a 101 tunurĭ.

Acéstă serbătóre are caracter esenţial religios. Fie-care adeverat musulman junghie cu propriele sele mânĭ un berbece, şi o parte o mănâncă insuşĭ cu amiciĭ luĭ, ĭar pe cee-l-altă o dă săracilor. In palat se face o mare ceremonie. Sultanul înarmat c'un cuţit, se face că junghie un berbece cu córnele aurite. In genere la turcĭ este acest obiceiŭ, pe de o parte pentru ca să atragă cerul în favórea lor, ĭar pe dealta ca să'ĭ mulţemêscă pentru vre-o intâmplare norocită (1).

Serbătoarea Botezuluĭ Domnuluĭ este socotită şi ca serbătóre a marinarilor, pentru că maĭ înainte nu li era permis de a naviga pe Bosfor şi a intra în marea Négră, de la Octomvrie până la Botez, când făcea şi o deosebită ceremonie religiósă pentru deşkiderea navigaţiuneĭ. Ceremonia cufundăreĭ sânteĭ Crucĭ în mare se face maĭ ne întrerupt pe amândouĕ ţermurile Bosforuluĭ — de la Constantinopol până la marea Négră (Ц В).

---

(1) Berbeciĭ se junghie şi în ajunul vre uneĭ călătoriĭ depărtate, precum şi a dóua ḑi după intórcere, dacă a umblat împlin. Dacă cineva din membriĭ vre-uneĭ familiĭ se bolnăvesce, turciĭ tae un berbece şi potrivesce aşa ca sângele luĭ să stropiască pragul caseĭ, şi cu acésta cred a se vindeca Asemenea junghierĭ se fac câte-o-dată dupre disposiţiunele Guvernuluĭ, şi la deskiderea vre-uneĭ instituţiunĭ publice séŭ a vre-uneĭ căĭ ferate.

pentru a putea veni la lucrările sfântului Sinod, şi repetă a ruga pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ să dea petiţionarului o Monastire, şi venind D-nu Ministru, sfântul Sinod il va ruga să'ĭ facă şi un salarŭ convenabil, pentru posiţiunea unuĭ Archiereŭ.

Prea Sfinţitul Episcop al Romnicului, stăruind în susţinerea propunereĭ Prea Sfinţieĭ Sale, rógă să i se esplice care e sensul legeĭ Organice, dacă nu acela de a se da locotenentuluĭ postul preveḍut în budgetŭ.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ rĕspunde încă o dată, că numirea în funcţiunĭ, fiind un dreptu al Mitropolituluĭ, nu i se póte impune acéstă obligaţiune.

D-nu Ministru intrând în sala Sinoduluĭ, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos espune D-luĭ Ministru conţinutul supliceĭ, dată la sfântul Sinod de Prea Sfinţitul Archiereu Iosif Sevastias, precum şi opiniunea emisă de comisiune asupra aceşteĭ suplice, şi apoĭ îl rógă a aloca în budgetul Statuluĭ un salar pentru Prea Sfinţitul petiţionar.

D. Ministru rĕspunde că budgetul anuluĭ 1875 este deja votat, şi în budgetul rectificativ ce are să se presinte Cameręĭ, după decisiunea luată de consiliul de Miniştri, nu se maĭ póte adăoga nimicŭ; dar că în budgetul anuluĭ 1876, ce va presenta adunăreĭ în sesiunea acésta, promite a prevedea un salar pentru Prea Sfinţitul petiţionar, conform mijlocireĭ sfântuluĭ Sinod.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte emite opiniunea ca sfântul Sinod să facă o propunere a mijloci la D. Ministru, ca să se prevaḍă în budgetul anuluĭ 1876, câte un asemenea salar pentru toţĭ Archierei titularĭ.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos repetă a face rugăminte Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ, de a da o Biserică Prea Sfinţituluĭ petiţionar unde să aibă şi casă de locuinţă. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ promite a'ĭ da o Biserică, iar cât pentru casă de locuinţă, acésta, nefiind în disposiţiunea Inalt Prea Sfinţieĭ Sale, nu o póte promite.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Iosif Sevastias rógă pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit a'ĭ da Monastirea Popauţiĭ de la Botoşanĭ, mijlocind a i se da şi casa care este ocupată de armată.

Inalt Prea Sfinţia Sa rĕspunde că nu póte acceda la acéstă cerere

tóte mĕsurile cuvenite pentru buna întrebuinţare a banilor, şi crede că admiţĕndu-se asemenea propunere s'ar atinge demnitatea Chiriarchuluĭ.

Prea Sfinţitul raportor aminteşte că în anul trecut s'a făcut şi un regulament asupra acesteĭ legĭ, în care regulament se prevĕd în detail tóte cestiunile de acéstă natură, fiind că în lege nu se potŭ pune de cât principiile fondamentale, şi termină prin a susţinea propunerea D-luĭ Ministru, adăogând că, dacă nu se va pune de Sfândul Sinod, se va pune negreşit de corpurile legiuitóre. — Se cere apoĭ închiderea discuţiuneĭ.

Dupe închiderea discuţiuneĭ, se pune la vot propunerea D-luĭ Ministru, de a se intercala un articol în acest proiect în sensul cerut de D-Sa, şi se admite de Sfântul Sinod.

Dupĕ aceea D-nu Ministru face óre-care observaţiunĭ asupra art. 13, 14, 16, 34 şi 37, la carĭ cere a se face óre-care modificărĭ, ce consistă maĭ mult în modificare de redacţiune, de cât de fond. Vorbind apoĭ asupra art. 34, îl crede de prisos şi propune suprimarea.

Tóte aceste modificărĭ cerute de D-nu Ministru, precum şi suprimarea art. 34, dupĕ óre-care discuţiunĭ, se admit de Sfântul Sinod.

Asupra art 16, unde se vorbeşte de Facultate de Theologie, Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ cere a se adaoge cuvĕntul de « ORTHODOXĔ ». La acésta se uneşte şi Prea Sfinţitul Archiereŭ Ieronim Sevastis şi susţine propunerea Prea Sfinţituluĭ Episcop de Argeşŭ.

Prea Sfinţitul raportor rógă pe Prea Sfinţiţiĭ preopinenţĭ a nu insista în acéstă idee, pentru cuvintele că cele maĭ perfecte Universităţĭ Theologice sunt în ţĕrĭ de alte riturĭ creştine, la care merg pentru studiul acesteĭ Facultăţĭ elevĭ din tóte ţĕrile orthodoxe, precum Grecĭ şi Ruşĭ, fără ca acesta sĕ vatĕme întru nimic Orthodoxia; şi că, daca s'ar admite propunerea Prea Sfinţiţilor preopinenţĭ, s'ar pune o piedică în detrimentul învĕţămĕntuluĭ theologic.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte se uneşte cu cele ḑise de Prea Sfinţitul raportor, şi adaoge că chiar în clerul român sunt persóne carĭ şi-aŭ făcut studiele theologice în ţĕrĭ de alte riturĭ creştine, şi cu tóte acestea sunt fórte orthodoxe acele persóne.

pentru donĕ resóne, ântêiŭ, pentru că are trebuinţă de Archiereï în Iaşĭ, şi al doilea, că la Botoşanĭ, fiind un Archiereŭ bĕtrânu, care de abia el se póte întreţinea acolo, nu maĭ póte orândui şi un altul.

D-nu Ministru, luând cuvêntul, dice că numirea în funcţiunĭ, fiind un drept esclusiv al Mitropolituluĭ, nu póte sfântul Sinod să'ĭ impună acestă obligaţiune, nefiind de competinţa sa.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos afirmă, că sfântul Sinod n'a avut intenţiunea de a impune Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit, ci numaĭ de a'ĭ face rugăminte.

Inchiḑêndu-se discuţiunea, se pune la vot conclusiunea raportuluĭ şi se primeşte.

Dupĕ acésta Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos, raportor al comisiuneĭ însărcinată cu elaborarea unuĭ proiect de lege pentru Seminariĭ, dă cetire proiectuluĭ în total.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte declară discuţiunea generală deschisă.

D-nu Ministru, luând cuvêntul, propune a se întroduce în acest proiect de lege un articol, în care să se prevaḑe Ministruluĭ dreptul de a delega o persónă pentru a face inspecţiune asupra întrebuinţăreĭ banilor, espunênd şi argumentele în sprijinul aceşteĭ propunerĭ.

Prea Sfinţitul raportor recunósce dreptul necontestabil al Guvernuluĭ, de a face asemenea inspecţiunĭ în cestiunĭ financiare. Aduce apoĭ esemplu Seminariile din Rusia, unde sunt cu totul dependinte de Sinod şi totuşĭ Guvernul are în tot-d'a-una dreptul de inspecţiune, şi termină prin a declara că priimeşte propunerea D-luĭ Ministru.

Prea Sfinţitul Episcop al Rômnicului este contra aceşteĭ propunerĭ, care ar atinge, crede, demnitatea Chiriarchuluĭ.

D-nu Ministru, demonstrând necesitatea uneĭ asemenea mĕsurĭ, adaoge că nu póte fi întru nimicu atinsă demnitatea Episcopuluĭ.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ găseşte justă propunerea D-luĭ Ministru, cu tóte acestea, spre a nu se da loc intrigilor, propune a se precisa bine casurile, când să se facă asemenea inspecţiunĭ. Prea Sfinţitul Archiereŭ Ieronim Sevastis este contra propunereĭ D-luĭ Ministru, pentru cuvintele că legea Organică, lăsând asupra Chiriarchuluĭ totă îngrijirea, atât morală, cât şi materială, este prin urmare şi responsabil, şi ast-fel fiind, negreşit, că va lua

nod. Prea Sfinţitul Episcop al Rîmnicului cere de asemenea a se rectifica, la cele ḑise de Prea Sfinţia Sa, a proposito de petiţiunea Prea Sfinţitului Archiereŭ Iosif Sevastias, cuvêntul de *impunere* ce nu 'l-a rostit. După esplicările date şi constatarea făcută, din recitirea cuvintelor Prea Sfinţiel Sale, ca nicĭ în procesul verbal nu se vede acest cuvênt rostit de Prea Sfinţia Sa, se pune la vot sumarul cu rectificările cerute şi se adoptă de sfântul Sinod.

Se comunică două adrese ale Prea Sfinţitului Episcop al Romanuluĭ, sub numerele 859 şi 860, relative la cererea de călugerire a treĭ surorĭ din Monastirea Giurgeni, Eparchia Episcopieĭ de Roman, şi se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Se comunică de asemenea adresa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ, sub No. 2736, pe lêngă care anexéză actele privitóre la cererea de călugĕrire a unuĭ numĕr de fraţĭ şi surorĭ de pe la diferite Monastirĭ, din Eparchia Sfinteĭ Mitropolii a Ungro-Vlachieĭ, şi se trimite de asemenea la comisiunea de petiţiunĭ.

Apoĭ se dă citire adreseĭ D-luĭ Ministru al Cultelor, sub No. 10350, pe lêngă care anexeză un numĕru de 12 esemplare din diferite cărţĭ religióse, spre a se cerceta de comisiunea instituită pentru cercetarea cărţilor didactice religióse, conform decisiuneĭ luată de sfântul Sinod întru acésta.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos, luând cuvêntul asupra acesteĭ adrese, amintesce că încă din anul trecut s'a instituit o comisiune pentru cercetarea cărţilor religióse, şi că s'aŭ trămis la acea comisiune maĭ multe cărţĭ spre cercetare. Adaogă apoĭ că, după cum se ştie, Ministerul Instrucţiuneĭ Publice a instituit două comisiunĭ pentru cercetarea cărţilor didactice, una în Bucuresci şi alta în Iaşĭ, şi că în instrucţiunile date acelor comisiunĭ se ḑice, că întru cât privesce cărţile religióse le lasă în cercetarea sfântuluĭ Sinod. Acum doresce a sci, decă comisiunea sfântuluĭ Sinod pentru cercetarea cărţilor a cercetat cărţile ce i s'aŭ trămis, căcĭ pĕnă acum n'a presentat nimica din lucrările sale.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ rĕspunde că, făcênd parte din acea comisiune, vine a relata verbal sfântuluĭ Sinod, că comisiunea nu s'a putut nicĭ o dată întruni, din causă că doĭ din membriĭ seĭ nu sûnt în Bucurescĭ. Amintesce apoĭ că, cu ocasiunea constituireĭ acesteĭ comisiunĭ, în anul trecut, s'a fost emis opiniunea ca să se

După închiderea discuțiuneĭ, puindu-se la vot propunerea Prea Sfințitului Episcop al Argeșuluĭ nu sĕ admite.

După acesta D-nul Ministru declară că, de și predecesorul D-eĭ sale cerea în anul trecut, cu ocasiunea discuțiuneĭ acestuĭ proiect, a'șĭ reserva dreptul de revocare a profesorilor din Seminariĭ, D-sa însĕ lasă acest drept Chiriarchilor, dar tot-d'o-dată lasă și responsabilitatea învĕțămêntuluĭ asupra Prea Sfințiilor lor. — Adaoge apoĭ că primește acest proiect de lege cu rectificările semnalate de D-sa.

Se cere apoĭ votarea în total a proiectuluĭ.

Prea Sfințitul Episcop al Argeșuluĭ propune ca maĭ înainte de a se vota în total să se voteze pe articole; fiind că pĕnĕ acum nu s'aŭ făcut de cât discuțiunea generală și luarea în considerație. Acéstă propunere sĕ admite de sfântul Sinod și apoĭ sĕ decide a se vota pe articole în ședința viitóre.

Ora fiind înaintată, Inalt Prea Sfințitul Președinte, cu învoirea sfântuluĭ Sinod, ridică ședința, anunciând pe cea viitóre pentru lunĭ, 18 ale corenteĭ.

Președinte: **Kalinic Metropolitul Moldoveĭ.**

Secretar: **Iosif Hușiu.**

Sumarul ședințeĭ din 18 Noembrie, 1874.

Ședința sĕ deschide la ora 1 după amédĭ, sub-președința Inalt Prea Sfințituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ și Suceveĭ.

La apelul nominal rĕspund presențĭ 14 membri, fiind absent unul. Urmeză numele în lista apeluluĭ nominal.

Se dă cetire sumaruluĭ ședințeĭ precedente.

Iea cuvêntul Inalt Prea Sfințitul Mitropolit al Moldoveĭ, pentru a semnala óre-care erorĭ la cele dise de Inalt Prea Sfinția Sa, în discuțiunea urmată asupra petițiuneĭ Prea Sfințitul Archereŭ Iosif Sevastias, și cere a se suprima cuvintele: *tot-d'a-una și afară de Biserica S. Spiridon unde Epitropiĭ nu 'l-aŭ vroit.* Prea Sfințitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos cere de asemenea a se adaoge la cele dise de Prea Sfinția Sa, vorbind de Seminariile din Rusia, următórele cuvinte: *care seminariĭ de și sunt cu totul dependinte de Si-*

cupă, declară a fi contra opiniunei de a se institui o comisiune în afară de sfântul Sinod.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de-Jos, arĕtând că sunt în destule garanţiĭ pentru a se înlătura temerile ce preocupă pe Prea Sfinţitul preopinent, depune următorea propunere :

« A se alege o comisiune pentru a elabora un proiect de regu-
« lament, pentru instituirea uneĭ comisiunĭ aparte în afară de sfân-
« tul Sinod, care comisiune sĕ se ocupe cu cercetarea cărţilor didac-
« tice religiose».

Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ întrébă dacă membri aceleĭ comisiunĭ vor fi retribuiţĭ seŭ nu. La acésta Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos răspunde că acea comisiune va lucra onorificŭ.

Puindu-se la vot propunerea se primeşte. Sĕ procede apoĭ la alegerea comisiuneĭ, şi se constată că majoritatea voturilor aŭ întrunit Prea Sfinţiele lor, Episcopul Dunăreĭ-de-Jos, Archereul Genadie fost Argeşŭ şi Policarp Bĕrlădénu. Sĕ decide apoĭ că cărţile anexate pe lêngă adresa No....., se vor trimite la comisiunea ce se va alege, în urma votăreĭ proiectuluĭ de regulament ce este sĕ se facă pentru acésta.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, raportorul comisiuneĭ pentru elaborarea proiectuluĭ de lege pentru Seminariĭ, luând cuvêntul, ḑice că, după prescriptul verbal ce s'a cetit, vĕd că nu s'a terminat cu acest proiectŭ, ci că urméză a se vota pe articolĭ. Adaoge apoĭ că, dupĕ cum se scie, D. Ministru a declarat în şedinţa trecută că primeşte acest proiect, cu modificările cerute de D-sa şi adoptate de sfântul Sinod, şi întrébă apoĭ dacă, dupĕ tote acestea, trebue să se maĭ facă discuţiune şi votare pe articolĭ, de ore-ce acest proiect s'aŭ maĭ discutat şi în anul trecut. Espune apoĭ că în acest proiect de acum nu s'au întrodus, de cât puţine modificărĭ, şi rógă pe sfântul Sinod ca, votându-se pe articolĭ, sĕ nu se facă modificărĭ, căcĭ atuncĭ ar necesita presenţa şi a D-luĭ Ministru.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ ḑice că în anulŭ trecut nu s'a votat acest proiect, ci numaĭ s'a cetit. Acum ênsă, când sĕ cere formal, urméză sĕ fie bine studiat, şi pentru acésta cere a sĕ ceti şi vota pe articolĭ.

Prea Sfinţitul raportor dă cetire proiectuluĭ pe articolĭ. Asupra unor articolĭ urmeză óre-carĭ discuţiunĭ la carĭ iaŭ parte Prea Sfân-

alegă o comisiune în afară de sfântul Sinod pentru acest finit, şi că acum recunósce că acesta ar fi maî nemerit. Cere apoî scuse că n'a putut îndeplini însărcinarea ce avea ca membru al acesteî comisiunî, din causă că e prea mult ocupat şi cu alte însărcinărî date de sfântul Sinod, şi se rógă de a i se priimi demisiunea de membru al acesteî comisiunî. Propune apoî a se alege pentru acest scop o comisiune în afară de sfântul Sinod.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluî, luând cuvêntul, arată că înţelege pe Prea Sfinţitul preopinent că nu póte lucra în cercetarea cărţilor, fiind prea mult ocupat şi cu alte însărcinărî, dér că nu înţelege a se face alegerea uneî comisiunî în afară de sfântul Sinod, şi acésta nu pentru că ar lipsi de încredere în persónele ce s'ar alege, ci pentru că acele persóne n'ar putea veni în sfântul Sinod spre a 'şî susţinea lucrările sale. Relatéză apoî că, ca membru alŭ acesteî comisiunî, a cercetat parte din cărţile ce a luat asupra Prea Sfinţieî Sale, şi pe care în curând le va presenta sfântuluî Sinod, şi că deca nu s'aŭ putut esamina tóte, causa e că aŭ fost multe de cercetat, şi că e cu greŭ a se face studiul uneî cărţî. Conkide apoî a declara, că e contra opiniuneî de a se alege o comisune în afară de sfântul Sinod, arĕtând apoî şi argumentele pentru ce e contra. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreî-de-jos, rĕspundênd la obiecţiunile Prea Sfinţituluî preopinent şi la greutăţile ce vede în constituirea uneî comisiunî în afară de sfântul Sinod, unde n'ar putea veni acea comisiune spre a susţinea lucrările sale, dice că aceste temerî nu pot avea loc, fiind-că este un regulament care prevede a se rîndui la o comisiune orî ce hârtie vine din afară, spre a o cerceta şi a o supune apreciereî sfântuluî Sinod. Aduce apoî esemplu consiliul permanent al Ministeruluî Instrucţiuneî, care nu sĕ însărcineză el însuşî cu cercetarea cărţilor, ci rânduesce comisiunî pentru acest sfârşit, şi acésta pentru că, atât Ministrul, cât şi consiliul, să fie judecătorî acelor cărţî cercetate de comisiunî; şi că tot ast-fel va face şi sfântul Sinod. Terminând susţine opiniunea de a se numi o comisiune a parte şi în afară de sfântul Sinod, fiind acésta necesar şi convenabil sub tóte raporturile. Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluî, reluând cuvêntul, rĕspunde la întâmpinările Prea Sfinţituluî preopinent şi. espunând din noŭ argumentele şi temerile ce'l preo-

« dispoziţiunea art. 25 din legea Organică, de a fi recunoscută de
« Guvernu trebuinţa ce este în ţéră de Archiereŭ, candidatul alesŭ se
« va supune de către Sfântul Sinod prin Guvern la sancţiunea dom-
« néscă, precum tot-d'a una s'aŭ urmat în asemenea casurĭ ».

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat desvoltă acest amendament, invocând canónele în susţinerea luĭ.

Prea Sfinţitul raportor, luând cuvêntul, arată că în elaborarea acestuĭ proiect de regulament, comisiunea a avut în vedere, atât partea canonică, cum şi partea privitóre la legea Organică, care stabileşte modul alegereĭ Archiereilor în conformitate cu Canónele, şi lucrând ast-fel a vroit sě împace Canónele cu legea, şi că nu vede alt mijlocŭ de o conciliare, de cât acest mod prevědut de comisiune în proiectulŭ sěŭ, ĭar dacă se găseşte un alt mijlocŭ, rógă să se propună, şi termină prin a susţinea art. din proiect.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat invócă art. 12 din legea Organică, care determină sfera lucrăreĭ sfântuluĭ Sinod, şi, ţinênd un lung discursŭ asupra acesteĭ cestiunĭ, conchide a ḑice că sfântul Sinod nu póte a se depărta de Canóne, şi stărue a se priimi amendamentul propus.

D. Ministru, luând cuvêntul, ḑice că acum nu sě discută dacă legea Organică e bună sau nu; aci cestiunea este că, după lege, Archiereiĭ titularĭ nu pot să se alégă numaĭ de către sfântul Sinod, ci în înţelegere cu Guvernul; şi că dacă sfântul Sinod găseşte că acest mod de alegere ar atinge Canónele, sě facă o propunere prin care sě se céră modificarea legeĭ, dar în câtă vreme ea există, trebue a fi respectată.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ḑice că e satisfăcut cu cele ḑise de D. Ministru, şi promite a face o propunere de a se modifica legea în părţile ieĭ defectuóse, dar pênĕ atuncĭ propune a se suspende orĭ-ce lucrare care se face pe bazele acesteĭ legĭ.

Prea Sfinţitul raportor rógă pe Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte a nu face asemenea propunere, căcĭ s'ar paralisa lucrările sfântuluĭ Sinod. Vorbind apoĭ în cestiunea articoluluĭ ce se discută şi susţinêndu'lŭ, citéză în sprijinul sěŭ Canonul 14 al Sinoduluĭ Antâiŭ.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte face apel la D. Ministru, întrebându'l déca sfântul Sinod este obligat a se ţinea strict de lege, când Canónele prescriŭ alt-mintrelea.

tul Episcop al Argeşuluĭ şi Prea Sfinţitul Archiereu Genadie fost Argeşŭ, şi, după esplicările date de Prea Sfinţitul raportorŭ asupra părţilor din proiect ce aŭ dat loc discuţiuneĭ, se votéză toţĭ articoliĭ fără modificare.

Puindu-se apoĭ la vot proiectul în total, sĕ priimesce în unanimitate.

Se cere redicarea şedinţeĭ fiind ora înaintată.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ rógă pe Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, ca sĕ anuncie D-luĭ Ministru că în şedinţa viitóre este continuarea discuţiuneĭ proiectuluĭ de regulament pentru alegerea Archiereilor titularĭ.

După acésta Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică şedinţa, la óra 4 după amédĭ, anunciând pe cea viitóre pentru a doua ḑi Marţĭ, 19 ale curenteĭ.

Preşedinte : **Nifon Mitropolitul.**

Secretar : **Iosif Huşiu.**

Sumarul şedinţeĭ din 19 Noembrie, 1874.

Şedinţa sĕ deschide la ora 1 după amédĭ, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ.

La apelul nominal respund toţĭ Prea Sfinţiţi membri, în numĕrŭ de 15.

Sumarul şedinţeĭ precedente se aprobă fără modificare.

Sĕ dă cetire adreseĭ Prea Sfinţituluĭ Episcop al Buzĕuluĭ, sub No. 663, relativă la cererea de călugĕrire a unuĭ numĕrŭ de *optŭ* surorĭ, din monastirea Coteşti, şi a unuĭ frate din monastirea Gavanele, Eparchia Episcopieĭ de Buzĕu, şi se trimite la comisiunea de petiţiunĭ.

La ordinea ḑileĭ, fiind continuarea discuţiuneĭ asupra proiectuluĭ de regulament, pentru alegerea Archiereilor titularĭ, remasă din una din şedinţele trecute la art. al 9-lea, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, raportorul comisiuneĭ, dă cetire art. al 9-lea.

La acest art. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat propune următorul amendament : « Ast-fel fiind făcută alegerea de Archiereŭ, după cum prescriŭ canónele citate maĭ sus, şi conform şi cu

lung discurs asupra modululĭ cum înţelege art. 25 din legea Organică, unde se ḑice că alegerea sĕ se facă în înţelegere cu Guvernul. Susţine apoĭ numĕrul de *unul*, invocând în sprijinul opiniuneĭ Prea Sfinţieĭ Sale art. 25, precum şi Canónele, şi termină a ḑice că va vota contra numĕruluĭ de *treĭ*, prevĕḑut în proiectul comisiuneĭ.

După o lungă discuţiune la care iau parte Inalt Prea Sfinţiţiĭ Mitropoliţĭ, D-nu Ministru, Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie, Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ şi Prea Sfinţitul raportor, susţinĕnd uniĭ numĕrul de *treĭ*, iar alţiĭ numĕrul de *unul* al candidaţilor aleşĭ de sfântul Sinod, spre a se supune Guvernuluĭ spre confirmare, şi după închiderea discuţiuneĭ, se pune la vot prin bile, maĭ întâiŭ propunerea numĕruluĭ de *unul* şi resultatul este următorul:

Votanţĭ 15.

Majoritate absolută 8.

Bile Albe 7.

Bile Negre 8.

Prin urmare cade acéstă propunere.

Se pune apoĭ la vot tot prin bile art. 9-lea din proiectul comisiuneĭ, în care se ḑice că numĕrul candidaţilor sĕ fie de *treĭ*, şi resultatul este următorul:

Votanţĭ 15.

Majoritate absolută 8.

Bile Albe 9.

Bile Negre 6.

Prin urmare art. 9-lea al proiectuluĭ s'a admis de majoritatea sfântuluĭ Sinod.

Ora fiind înaintată, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică şedinţa, la ora 4 după ameḑă, anunciând pe cea viitóre pentru Vinerĭ, 22 curent.

Preşedinte: **Kalinic Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar. **Iosif Huşin**

Sumarul şedinţeĭ din 23 Noembrie, 1874.

Şedinţa sĕ deschide la ora 12, sub preşedinţa Inalt Prea sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ. La apelul nominal rĕspund

D. Ministru rĕspunde că în câtă vreme este o lege, orĭ cum ar fi ea, sfântul Sinod nu póte eşi din limitele ieĭ, pĕnĕ când să se modifice. Citéză apoĭ art. 25 care preciséză modul alegereĭ de Archiereĭ, şi demonstră că acéstă alegere trebue să se facă în înțelegere cu Guvernul.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ rógă a se întórce cestiunea pe adevĕratul ieĭ tărâm. Arată apoĭ că alegerea de Archiereĭ, după Canóne, se făcea în vekime cu totul altmintrelea; că în cestiunea de faţă comisiunea a lucrat pe basele legeĭ de care nu póte a se depărta. Venind apoĭ la cestiunea numeruluĭ candidaţilor de Archiereĭ carĭ trebuescŭ a fi aleşĭ de sfântul Sinod, spre a se supune la sancţionarea Guvernuluĭ, menţine numĕrul de *unul*, ĭar nu *treĭ*, după cum prevede proĭectul; arată apoĭ şi modul cum să se facă acéstă alegere, în conformitate cu Canónele şi culegea Organică.

D. Ministru declară că orĭ-ce soluţiune va veni la Guvernŭ de la sfântul Sinod va fi bine-venită, şi că, dacă se va presenta *treĭ* candidaţĭ, Guvernul va întări pe *unul*, ĭar décă se va presenta *unul*, atuncĭ se póte ca Guvernul să nu 'l sancţioneze; esplică apoĭ că sensul cuvintelor din lege « în înţelegere cu Guvernul » este confirmarea dată de Guvernŭ unuĭ din candidaţiĭ propuşĭ, şi că, pentru buna armonie între Biserică şi Stat, crede maĭ bine a se adopta numĕrul de *treĭ*.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, prin un lung discursŭ, susţine numĕrul de *unul*, ca conform Canónelor.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie, reluând cuvêntul, găsesce că modul alegereĭ susţinut de D. Ministru ar fi contrar art. 25 din legea Organică.

D-nu Ministru, rĕspunḑĕnd la obiecţiunile Prea Sfinţituluĭ preopinent, face o detailată esplicaţie asupra sistemuluĭ electoral constituţional, demonstrând că actul de alegere este aprobarea Guvernuluĭ, şi conchide prin a susţinea numĕrul de *treĭ* al candidaţilor.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ susţinĕnd numĕrul de *treĭ*, aduce esemplu condica sântă a Mitropolieĭ Moldoveĭ, unde se vede că tot-d'a-una ast-fel s'aŭ urmat în trecut, şi conchide a ḑice că este pentru numĕrul de treĭ.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, luând cuvêntul, ţine un

apoĭ că, fiind contra unor art. din acest regulament, declară că se va abţine de la vot.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, luând cuvêntul, dice: fiind-că acest proiect a primit maĭ multe modificărĭ, cere ca maĭ ânteiu să se transcrie, să se citéscă şi apoĭ să se pue la votŭ, şi susţine propunerea de amânare.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, rĕspundênd la opiniunile Prea Sfinţiţilor preopinenţĭ, dice că ar înţelege când s'ar cere amânare numaĭ pentru cuvêntul că trebue să fie present şi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat, dér că nu înţelege a se cere amânare, numaĭ pentru ca regulamentul să fie transcris şi cetit din noŭ. Prea Sfinţitul raportorŭ găsesce că cererea de amânare ce se propune este o procedură nouĕ, că de când lucreză Sinodul, tot-de-una s'aŭ votat proiectele în total, îndată după votarea pe articolĭ, şi este contra propunereĭ de amânare. Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte consultă pe sfântul Sinod, décă trebue să se pue la vot acum, seŭ să se amâne, şi se priimesce a se vota fără amânare.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie protestéză contra votăreĭ.

Se pune proiectul în total la vot prin bile şi resultatul este următorul:

Votanţĭ 13.

Majoritate absolută 7.

Bile albe 8.

Abţinerĭ 5.

După acésta, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos, raportorul comisiuneĭ însărcinată cu elaborarea unuĭ proiect de regulament, pentru instituirea uneĭ comisiunĭ pentru cercetarea cărţilor didactice religióse, dă cetire proiectuluĭ de regulament.

Ne luând nimenea cuvêntul, se pune la vot luarea în consideraţie şi se primesce.

I se dă cetire apoĭ pe articolĭ şi se votéză fără modificare. Puindu-se la vot în total prin sculare şi şedere se adoptă de sfântul Sinod.

Apoĭ Prea Sfinţitul Archiereŭ Policarp, raportorul comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă cetire raportuluĭ asupra adreselor Prea Sfinţituluĭ Episcop de Buzĕŭ, sub No. 656 şi 663, relative la cererea de călugĕrire a unuĭ numĕrŭ de fraţĭ şi surorĭ, de pe la diferite Monastirĭ,

presenți 13, fiind absenți 2. Urmeză numele in lista apelului nominal. Sĕ dă cetire sumaru lui ședinței precedente. Prea Sfinţitul Episcop al Argeşului, luând cuvêntul asupra sumarului, reclamă a se face o rectificare la cele ḑise de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, cu ocasiunea discuţiunei art. 9 din proiectul de regulament pentru alegerea archiereilor, şi anume, în loc de « *a se suspende or-ice lucrare*, sĕ se ḑică : *a se suspende acéstă lucrare*, afirmând că astfelŭ s'a esprimat Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat. Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte este de părere a nu se face nicĭ o rectificare la cele ḑise de membri absenţĭ, şi propune a se face menţiune despre acéstă cerere de rectificare în viitorul procesŭ-verbal. Admiţêndu-se acéstă propunere se pune la vot sumarul şi se adoptă.

Se dă cetire apoĭ petiţiuneĭ D-luĭ Ión Ghermănescu, pe lêngă care anexéză un exemplar în două volume din manualul de Istoria bisericéscă, prelucrată de D-sa pentru Seminariĭ, şi se rógă sfantuluĭ Sinod a'ĭ da aprobarea sa; şi sĕ decide a se trimite la comisiunea ce se va institui pentru cercetarea cărţilor didactice religióse.

La ordinea ḑileĭ fiind continuarea discuţiuneĭ asupra proiectuluĭ de regulament pentru alegerea Archiereilor titularĭ, rĕmasă la art. 10 în una din şedinţele trecute, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, raportorul comisiuneĭ, dă cetire art. 10.

Prea Sfinţitul Archiereu Genadie fost Argeş, luând cuvêntul, cere a i se da óre-care esplicaţiĭ, asupra moduluĭ cum a înţeles comisiunea a se face alegerea prin *majoritate relativă*; căcĭ, dupe cum se arată în proiect, candidatul ce n'ar întruni majoritatea absolută, ar fi sĕ se alegă prin bile negre, în loc de albe, şi găseşte că ar fi maĭ nemeritŭ ca votul sĕ se facă prin bilete, iar nu prin bile, cum se ḑice în proiect. Prea Sfinţitul raportor, dând esplicaţiunile cerute, aduce esemplu legea pentru alegerea Episcopilor eparchioţĭ, care prescrie tot acéstă procedură. După óre-care discuţiunĭ, se pune la vot art. 10 şi se primesce fără modificare. Se dă cetire art. 11 şi 12, cel de pe urmă, şi se votéză fără modificare.

Urmând a se pune la vot proiectul în total, Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ iea cuvêntul asupra punereĭ votuluĭ şi, arĕtând că acest regulament este fórte important, dupĕ cum a aretat-o şi la început, cere a se amâna votarea în total pentru altă şedinţă; adaoge

abţinerĭ. Sumarul acesta punându-se la vot se aprobă. După aceea ne maĭ fiind nimica la comunicărĭ, cum şi la ordinea ḑileĭ, se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ instituită pentru revisuirea cărţilor didactice religióse, prin care înapoeză sântuluĭ Sinod cărţile trimise pentru revisuire, spre a sĕ trimite comisiunilor instituite afară de sântul Sinod. Şi fiind-că unile din aceste cărţĭ eraŭ óre cât cercetate, Prea Sfinţia Sa Părintele Argeşiu, unul din membriĭ aceleĭ comisiunĭ şi tot-de-o-dată şi raportor, arĕtând că ar fi óre-care neîncredere în membriĭ aceleĭ comisiuneĭ cari fac parte din sfântul Sinod, de a se maĭ trimite şi acele cărţĭ ce aŭ fost óre-cât observate, opineză a se autoriza ca revisuite; însă sfântul Sinod, după o discuţiune óre care a decis a se trimite tóte cărţile ce s'aŭ înapoét la comisiunile respective, şi aşa s'a curmat discuţiunea. După aceea, ne maĭ fiind ce-va la ordinea ḑileĭ, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, cerând cuvêntul, rógă pe sfântul Sinod a'ĭ permite de a face óre-care propunerĭ; — acéstă cerere fiind acordată, Prea Sânţia Sa face urmĕtórea propunere, subscrisă încă de treĭ membri aĭ sfântuluĭ Sinod, adecă: propunem a se ruga D. Ministru de Culte, de a mijloci la Onorabilul Guvern a se da gratis Monitorul Oficial tuturor protoiereilor ţĕreĭ, precum se dă şi altor autorităţĭ. Acéstă propunere considerându-o sfântul Siuod, ca necesară, o aprobă. După aceea face a doua propunere, sub scrisă ca şi cea-l-altă încă de treĭ membri, adecă: propunem a se trimite în comptul Statuluĭ în streinătate tinerĭ, ect. precum s'a cetit în propunere. Aceste propunerĭ după óre-cari discuţiunĭ se priimiră fără modificare. După aceea maĭ face încă o propunere în regulă, ca şi cele-l-alte, adecă propunem a se lua disposiţiunĭ urgente pentru predicarea cuvêntuluĭ luĭ Dumneḑeŭ prin Bisericĭ ect. cum s'a vĕḑut în propunere. După óre-care discuţiunĭ se priimesce şi acéstă propunere, şi se iea hotărâre a se şi esecuta acéstă propunere. Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, şedinţa se ridică, anunçându-se cea viitóre pentru ḑiua de 26 Noembrie.

Preşedinte: **Kalinic Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar: **Inochentie Buzĕu**

din Eparchia Episcopieĭ de Buzĕŭ, prin care raport comisiunea opinéză a se învoi tunderea în monachism a 14 persóne — fraţĭ şi surorĭ, — ca unele ce întrunesc condiţiunile prevĕḑute în regulamentul pentru disciplina monachală; iar pentru doĭ fraţĭ şi o soră opinéză a se amâna călugĕrirea lor, pĕnĕ vor atinge o vârstă maĭ înaintată. In urmarea óre-căror discuţiunĭ şi a esplicaţiilor date de Prea Sfinţitul raportor, puindu-se la vot conclusiunile raportuluĭ se admit de sfântul Sinod.

Se dă cetire de asemenea raportuluĭ asupra a douĕ adrese a le Prea Sfinţituluĭ Episcop al Romanuluĭ, sub No. 857 şi 860, relative la cererea de călugĕrire a 2 surorĭ, şi a recunóscereĭ de călugĕrire a uneĭ surorĭ călugĕrită deja pentru casu de bólă, din Monastirea Giurgeniĭ, prin care raportŭ comisiunea opinează a se învoi tunderea în monachism a acestor 2 surorĭ, şi a se recunósce călugĕrirea făcută deja suroreĭ a treia, fiind în condiţiunile cerute de regulament.

Ne luând niminea cuvêntul se pun la votŭ conclusiunile raportuluĭ şi se primescŭ. Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa, anunçând pe cea viitóre pentru lunĭ, 25 ale corenteĭ.

Preşedinte: † **Kalinic Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar: † **Inochentie Buzĕu.**

Sumarul şedinţeĭ din 25 Noembrie, 1874.

La ora unu dupĕ améḑĭ, cetindu-se apelul nominal, 14 membri s'aŭ aflat presenţĭ, numaĭ unul fiind absent, din causă de bólă, dupĕ cum se constată din lista respectivă. Numĕrul dar fiind de ajuns şedinţa se deschide.

Dupĕ aceea se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente, la finele căriea, Prea Sfinţia sa Părintele Argeşiŭ şi Prea Sfinţia sa fostul Argeşiŭ cerŭ a se precisa maĭ bine, ceĭ ce n'aŭ votat în total proiectul pentru alegerea archiereilor, şi, dupĕ o scurtă discuţiune, se decide a rĕmânea tot cum a fost în sumarŭ, adecă 8 voturĭ albe şi 5

luĭ, nicĭ un simţimânt nu se arăta de la dînsul, care sĕ pótă căşuna nemulţămire în spiritul cel maĭ perfect în delicateţe şi virtute, nicĭ o vorbă, nicĭ un şimţimânt nu eşia de la dînsul, care sĕ pótă deşteptа vre o necuviinciósă gîndire, seŭ sĕ atragă cât de puçin la vr'o necuviinciósă faptă.

Puterea poruncilor luĭ, şi modul cu carele învĕţa El, da în adevĕr învĕţăturiĭ luĭ Christos, un grad óre care de putere insuşită numaĭ luĭ, şi sileŭ pe contrariĭ luĭ, a mărturisi, că în adevĕr « **nici o dată nu aŭ grăit om, ca acest om** ». Ióan. C. 7. V. 46.

El tot-o-dată, arăta tot-de-una învĕţăceilor sĕĭ o nemărginită dulceţă, blîndeţe, şi rĕbdare, suferind neputinţele şi slăbiciunile lor adesea repeţindu-le aceleaşĭ învеţăturĭ, pe când de altmintrele, respingea prejudeţele lor, şi pe când da o deplină putere şi lucrare învĕţăturilor şi poruncilor sele.

Caracterul luĭ Iisus Christos, în adevĕr face o însemnată parte a moraleĭ sânteĭ Evangeliĭ. Apoĭ este lesne a afla în caracterul orĭ căruia alt moralist, vr'o pată séŭ vr'o lipsă. Pre Iisus Christos însă, chiar necredincioşiĭ şi inimiciĭ sĕĭ, nu 'l 'aŭ inculpat pentru vr'o greşélă. Din contra noĭ putem aduce aicea maĭ multe mărturiĭ de pe la ceĭ maĭ renumiţĭ Atheĭ vechĭ şi nouĭ, cariĭ recunosc în Persóna luĭ « un model de Spirit liniştit, pacnic, drăgălaş, modest, « adevĕrat, drept, onorabil, neabătut la nicĭ un rĕŭ, şi preste tóte « acestea, cu o purtare graţiósă, şi iubitor de virtute cu fapta. A- « căruia învĕţăturĭ, *dic Eĭ*, de ar fi fost ascultate, O! cât de alese făpturĭ ar fi fost ómeniĭ».

Am putea cita maĭ multe nume propriĭ.

Dar fiind că Iisus Christos nu are nevoie de lauda necredincioşilor şi a inimicilor Sântelor descoperirĭ, cari astă-dĭ, sub masca şi pretecstul progresuluĭ ştiinţelor, Fisico-Naturale, ar vrea încă o dată, sĕ maĭ abată lumea de la Dumnedeul cel adevĕrat, şi sĕ o readucă **la Cultul lor** şi a pasiunilor lor... renăscut prin Hemie şi Fisică orĭ Mehanică.... încungiurând, cum dice Iisus Christos., Marea şi uscatul pentru a căpăta *un nemernic*! . . . pe care apoĭ 'l fac în decit fiĭ a Geeneĭ, de cum sunt Eĭ! . . . De aceea noĭ trecem cu despreţ peste dînşiĭ, şi ne urmăm drumul studiuluĭ nostru Evangelic, unde, în fie-care din ceĭ patru Evangeliştĭ, pe lângă neprihănita viaţă şi virtute a luĭ Iisus Christos, *aflăm şi dovedĭ de*

Sumarul şedinţei din 27 Noembrie, 1874.

La ora unu şi jumĕtate, cetindu-se apelul nominal, 14 membri aŭ rĕspuns la apel, unul fiind absent din causă de bólă, precum se constată din lista apelului nomiual. Numĕrul necesar de membrii fiind de ajuns şedinţa sĕ deschide.

Dupĕ aceea se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ din 25 Noembrie şi se primesce cu modificarea a se trece în scurt 8 voturĭ pro şi 5 abţinerĭ, şi apoĭ puindu-se la votu se aprobă.

Dupĕ aceea Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos, luând cuvêntul, face alăturata propunere in scris, în privinţa reparaţiuneĭ localuluĭ sfântuluĭ Sinod, a se lua o hotărîre de a se invita D. Ministru de Culte, a lua disposiţiunĭ pentru aceste reparaţiunĭ în vara viitóre. La acéstă propunere, Inalt Prea Sfinţitul Primat, avênd în vedere detaliurile aceleĭ propunerĭ, a luat cuvêntul şi a rĕspuns că nu ar fi demn de sfântul Sinod a se ocupa cu asemenea afacerı. Dupĕ aceea sfântul Sinod iea hotărîre a se pofti Inalt Prea Sfinţitul Primat, a face acéstă invitare D-luĭ Ministru de a se face aceste reparaţiunĭ în vara viitóre.

Dupĕ aceea se suspendă şedinţa pênĕ va veni şi D. Ministru de Culte, care viind dupĕ o oră, şedinţa se redeschide. Dupĕ aceea se dă cetire adreseĭ D-luĭ Ministru de Culte, în privinţa rĕdicăreĭ la rangul de Archiereŭ a Prea Cuviosuluĭ Archimandrit Calinic Dima, în privinţa căriea luând D. Ministru cuvêntul dă óre-carĭ deslușirĭ, şi se decide că citata adresă a D-luĭ Ministru sĕ se pună la actă.

Dupĕ aceea Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, luând cuvêntul, rógă pe sfântul Sinod ca sĕ procedă la alegerea unuĭ Archiereŭ în locul vacant de locotenent la eparchia Argeşuluĭ, fiind cea maĭ de pe urmă ḑi a aceteĭ sesiunĭ. — Priimind acéstă invitare sfântul Sinod, Inalt Prea Sfinţitul Primat propune lista de treĭ candidaţĭ, şi anume: Archimandritul Ghenadie, Eclisiarchul sânteĭ Mitropoliĭ din Bucurescĭ, Archim. Ioil, Stareţul Monastireĭ Cernica şi preotul Ión Călărăşénu, fost Protopop, membru în Consistoriŭ şi preot la Biserica Dómna Bălaşa, care listă sĕ şi primesce de sfântul Sinod în unanimitate, şi se iea decisiunea ca biroul sĕ o şi înaintezeĭ Onorabiluluĭ Guvern, spre a destina pe unul din aceştĭ treĭ candidaţĭ.

inţare a protieĭ, când cu scaunele pentru întâitate (257). Simţămintele luĭ însă de simpatie orĭ compătimire şi de părintésca sa dragoste, le aflăm în bunele luĭ dispuneri către Inocenţă, când aŭ bine-cuvêntat Copiĭ (258). Şi în lacrămile carĭ le-aŭ vĕrsat, când aŭ prevĕdut căderea Patrieĭ sĕle (259). Şi la mórtea amiculuĭ sĕŭ Lazăr (260). Precum şi la băgarea sa de semă pentru ceĭ douĭ aspri aĭ văduveĭ (261). De asemenea în Parabolele sĕle pentru bunul Samarinén, şi pentru servul cel nemulţămitor, şi pentru Fariseul şi Vameşiul: a cărora Autor, de bună sémă, niminea altul putea sĕ fie, afară de acela ce posede şi are inbirea de ómenĭ (Filantropia) prin Escelinţă. Îngăduirea şi suferinţa rĕuluĭ precum şi blîndeţea sa, sĕ véd în certarea zeluluĭ învĕţăceilor sĕĭ la satul samarinenilor (262). La între vorbirea cu Pilat (263). Şi în rugăciunea cea pentru vrăşmaşiĭ sĕĭ pe timpul rĕstignireĭ-séle (264). Pe care nu o dată o aŭ repetat în viaţă.

Iară înţelepciunea luĭ sĕ deosibeşte acolo unde maĭ cu deosebire trebueşte înţelepciunea, aşa precum se vede Ea în purtarea sa în împrejiurările compromitătóre, şi în rĕspunsurile sĕle, viclenilor întrebărĭ ce'ĭ se propunéŭ. Aşa de esemplu sunt cele următóre:

---

(257) Şi şedênd aŭ chematŭ pe ceĭ douĭ-spre-dece şi le aŭ ḑisŭ lor: cel ce vré sŏ fie anteĭ să fie maĭ pre urmă de toţĭ şi tuturor slugă. Marcu. C. 9. V. 35.

(258) Şi luându-ĭ în braţe. ş'au pusŭ mâinele preste eĭ şi ĭ'aŭ bine-cuvêntatŭ. Marcu. C. 10. V. 16.

(159) Şi daca s'aŭ apropiatŭ, vĕḑêndŭ cetatea au plênsŭ de dînsa: ḑicênd că de aĭ fi priceputŭ şi tu într'acéstă ḑi a ta, cele ce suntu spre pacea ta: ïară acum s'aŭ ascunsŭ de la ochiĭ tĕĭ: că vor veni ḑile spre tine. şi vor pune vrăşmaşiĭ teĭ şânţĭ împrejurul teŭ şi te vor încongiura şi te vor înbulzi de tóte părţile: şi te vor face asemenea cu pămêntul, şi pre fiĭ tĕĭ întru tine. şi nu vor lăsa întru tine piatra pe piatră: pentru că nu aĭ cunoscut timpul cercetăreĭ téle. Luca. C. 19. V. 41—44.

(260) Şi aŭ lăcrimat Iisus. Ion. C. 11. V. 35.

(261) Şi venind o veduvă săracă aŭ aruncat douĭ fillerĭ. ce este un Codratŭ. Şi chemândŭ pe ucenicii seĭ le-au ḑisŭ lor: adevĕr ḑicŭ vouĕ. că acésta vĕduvă săracă. aŭ aruncat maĭ mult de cât toţĭ ceĭ ce au aruncat în visterie. Marcu. C. 12. V. 42, 43.

(262) Iară întorcêndu-se Iisus 'ĭ aŭ certat pre eĭ. şi au disŭ: nu ştiţĭ al căruia Duhŭ sunteţĭ voĭ? că fiiul omenescŭ nu aŭ venitŭ să pearză sufletele ómenilor, ci să le mântuiască. Luca. C. 9. V. 55.

(263) Rĕspunsaŭ Iisus: nu aĭ avé nicĭ uă putere asupra mea. de nu 'ţĭ ar fi datŭ ţie de susŭ: pentru aceea cel ce mĕ aŭ dat pre mine ţie maĭ mare pecatŭ are Ión C. 19. V. 11.

(264) Părinte. iartăle lor că nu ştiŭ ce fac. Luca C. 23. V. 34.

ajiuns, despre Evsevia orĭ Pietatea luĭ, despre modestia şi umilitatea luĭ, despre compătimirea, despre răbdarea şi înţelepciunea luĭ fără ale căuta pe la necredincioşĭ. Este adevĕrat, că pe aceste calităţĭ, trebuie ale aduna din întimplătórele împrejurărī pentru că sânţiĭ Evangeliştĭ, n'aŭ pus în Us nicĭ o dată aceste Epitete, pentru a descri pe Christos, nicĭ sĕ află vr'un portret a numit şi particular al luĭ descris în regulă, în vr'o parte a nouluĭ Testament. Ast-fel decĭ fiind lucrul, noĭ putem lesne a afla pietatea Spirituluĭ şi a inimeĭ sele în desele luĭ rugăciunĭ ce le făcea El retrăgîndu-sĕ prin singurătăţĭ (252). In dilnicile sele mulţămirĭ (253). Pentru frumuseţile şi lucrările Natureĭ, dându-le tóte la bunătatea Provedinţeĭ (254). In acea către Tatăl sĕŭ fierbinte adrese de rugăciune, iară maĭ cu deosebire, în acea scurtă dar pătrunzătóre Rugă, pe care o aŭ făcut maĭ 'nainte de învierea luĭ Lazăr (255). Precum şi în acea adîncă pietate duiósă şi purtarea sea din grădina Gethsimani în cea după urmă séră a vieţeĭ sele (256).

Iară statornica sa umilitate, o vedem în admirabila sa descuvi-

(252) Şi slobodind glótele s'aŭ suitŭ singur în Munte se se róge. Mateĭ. C. 14. V. 23.

— Şi au fost după cuvintele acestea, ca la opt dile, şi luând pre Petru şi pre Ión şi pre Iacov, s'aŭ suit în munte să se róge. Luca. C. 9. V. 28.

— Atuncea aŭ venit cu eĭ Iissus în satul ce să chiamă Gethsemani, şi aŭ disŭ ucenicilor seĭ: şedeţĭ aici pêne voiŭ merge să me rogŭ acolo. Mateĭ. C. 26. V. 36.

(253) Mărturisescu-me ţie Părinte. Dómne al Ceruluĭ şi al Pământuluĭ, că aĭ ascuns acestea de către ceĭ înţelepţĭ şi priceputĭ, şi le aĭ descoperitŭ pruncilor. Mateĭ. C. 11. V. 25.

— Şi luând cele şépte pâinĭ mulţămind aŭ frintŭ şi aŭ dat ucenicilor seĭ, ca să le puie inainte, şi le aŭ pusŭ înaintea poporuluĭ. Marcu. C. 8. V. 6.

— Iară alte corăbiĭ venise de la Tiberiada, aprópe de locul unde mâncase pâinea mulţămind Domnuluĭ. Ión. C. 6. V. 23.

— Şi luând paharul mulţamind aŭ disŭ, luaţĭ acesta şi 'lŭ împărţiţĭ între voĭ. Luca. C. 22. V. 17.

(254) Căutaţĭ la pasĕrile Ceriuluĭ, nicĭ sémână, nicĭ seceră, nicĭ adună in jicnita, şi Tatăl vostru cel cerescŭ le hrăneşte pre ele... socotiţĭ criniĭ câmpuluĭ cum crescŭ, nicĭ să ostenescu, nicĭ torcŭ, iară eŭ dicŭ voă că nicĭ Solomon întru tótă gloria sa nu s'aŭ îmbrăcatŭ ca unul din acestia. Mateĭ. C. 6. V. 26—29.

(255) Decĭ aŭ luatŭ pétra de unde dăcea mortul, iară Iisus şi-aŭ ridicatŭ ochiĭ în susŭ şi aŭ disŭ: Părinte mulţămescŭ 'ţĭ că maĭ ascultatŭ. Ión. C. 11. V. 41.

(256) Atunci aŭ venitŭ cu eĭ Is. în satul ce să chiamă Gethsimani, şi dice ucenicilor, şedeţĭ aicĭ pênĕ voiŭ merge să mĕ rogŭ acolo.... şi mergênd puţin, aŭ cădutu pre faţa sa, rugându-se şi dicend: Părintele meŭ, de este cu putinţă, trécă de la mine paharul acesta: însĕ nu precum vréŭ eŭ ci precum vreĭ tu. Mateĭ. C. 26. V. 36. 39.

natură de ale propune și El lor o întrebare egală și analógă în greutate (271).

In scurt, cele maĭ bune esemple și maĭ frumóse portrete de virtuțĭ, sĕ află în noul Testament. In finit tótă cartea acésta, este plină de respectul și Credința în Dumnedeŭ, precum și de pióse virtuțĭ care era cu totul necunoscute la ceĭ vekĭ Moraliștĭ, nu numaĭ păgâni de tot felul, dar cum am vĕdut, pĕnă kiar și fiilor luĭ Istrail.

IV

Superioritatea temeiurilor Datoriilor Evangelice.

Dar orĭ cât de însemnată și de deplină în sine va fi o regulă de datoriĭ morale, anevoie înse, în cea de acum stare a némuluĭ omenesc, va fi Ea capabilă a 'nemeri scopul final, déca nu va avea cuvenita Autoritate, și nu se va subținea cu cele maĭ puternice cuvinte. Religiósele respectabile poruncĭ ale sânteĭ Evangeliĭ, aŭ o nemărginită superioritate întru acésta; Căcĭ Ele nu se pot priivi numaĭ ca nisce simple sfătuirĭ și dictante ale bărbaților înțelepțĭ și moraliștĭ, carĭ pot numaĭ sĕ sfătuiască și se înduplice cu cuvéntul; dar nu pot sĕ mérgă cu Autoritatea lor pĕnă în interiorul Sufietelor și a ânimilor ómenilor, niciĭ măcar ca legiuitorĭ, fiind supușĭ a greși. De și câte o-dată se întâmplă sĕ fie îmbrăcațĭ cu putere politică, dar tot nu pot se supuie judecățeĭ lor, cugetele și ânimile. Prin urmare, Eĭ nu pot alta, de cât a regula Sfera din afară, ordinea și progresul societățeĭ. Apoĭ kiar și în acéstă sferă adesea Eĭ întrebuințeză regulile morale, de mijloc al scopurilor politice. . . . .

Dar cu datoriile religióse nu este așa, căcĭ ele se pun asupra nóstră ca nisce poruncĭ a luĭ D-deŭ însușĭ precum și sunt, care le cunóște și cele maĭ ascunse gîndurĭ, și simțiminte ale nóstre, și căruia prin urmare, suntem datorĭ sĕ dĕm cuvênt, nu numaĭ pen-

(271) Cu ce putere facĭ acestea și cine ți-au dat ție puterea acésta? Iară Iisus rĕspundind aŭ dis lor: voĭ întreba și Eu pre voĭ un cuvênt, carele de mi'l vețĭ spune, și Eŭ voiŭ spune voue cu ce putere fac acestea. Botezul luĭ Ión de unde era, din Ceriŭ aŭ de la ómenĭ? Iară Eĭ cugeta intru sine dicând: de vom dice din cerĭ va dice noă pentru ce nu ațĭ credut luĭ? Iară de vom dice de la ómenĭ ne temem de glótă, că toțĭ țin pe Ioan ca pre un prorcc. Disau lor și El: nicĭ Eŭ voiu spune vouă cu ce putere fac acestea. Mateĭ, C. 21. V. 23—27.

căcî la cele întâiŭ semne de turburărî El se retrăgea la o parte (265). Şi se îngrijea în linişte de a'şî împlini Dumnedeésca sa misie, aşa precum s'aŭ fost prospus de Profeţî pentru dînsul (266). El fugea de a se amesteca în cause politice, locale, precum au arătat'o acésta la înprejurarea muiereî prinsă în précurvie (267). Şi la cererea făcută de óre cine, ca sĕ decidă pentru Clironomia în prigonire ce avea cu fratele sĕŭ (268). Apoî dreptele dér ne precugetatile luî rĕspunsurî sunt mărturisite la înprejiurarea când Fariseiî, vicleneşte, l'aŭ întrebat, de se cade a da dajdie împĕratuluî aŭ ba (269). Precum şi la greutatea cea pentru legăturile de rudenie în viaţa viitóre pe care Saduceiî ispitindu'l 'î-aŭ fost propus'o spre deslegare (270). Şi maî ales în rĕspunsul cel dat de dînsul, către ceî ce l'aŭ întrebat, cu ce putere făcea El acele minunate lucrurî, care rĕspuns era de

---

(265) Si îndată aŭ silitŭ pe Iisus ucenicii sĕi, să între în Corabie, şi să mérgă înaintea luî de ceca parte, până când va slobozi glótele. Marcu. C. 14 V. 22.

— Iara cuvêntul despre dînsul maî vîrtos străbatea, şi să aduna popóre multe, ca să audă şi să se tămĕduiască de la dînsul de bólele séle. Iară el să ducé în pustie şi să ruga. Luca. C. 5. V. 15, 16.

— Iară cel vindecat nu ştia cine este: că Iisus eşise din poporul carele era în acelŭ locŭ. Ión. C. 5, V. 13.

— Iară Iisus cunoscênd că vor se vie, să 'l rĕpéscă ca sĕ 'lŭ facă împĕrat, s'aŭ dusŭ iară în munte numai el singur. Ión. C. 6 V. 15

(266) Nu sĕ va prici, nicî va striga, nicî 'î se va audi în uliţă glasul luî. Mateî. C. 12. V. 19.

(267) Cărturariî şi fariseî aŭ adusŭ la Iisus o muiere prinsă în pré curvie şi puindu-o pre dênsa în mijlocŭ i'aŭ disŭ luî: învĕţătorule, acéstă muiere s'aŭ prinsŭ acum în pré curvie. Iară în legea luî Moisi ne aŭ poruncitŭ noue, unele ca acestea să se ucidă cu pietre: dară tu ce dicî?..: şi acésta dice ispitindu'lŭ pre densul, ca să aîbă ce pîrî în potriva luî. Iară Iisus plecêndu-se jios aŭ scrisŭ cu degetul pe pămêntŭ, şi neîncetênd alŭ întreba pre densul s'aŭ ridicatŭ şi aŭ disŭ lor: Cel ce este fôră de pĕcatŭ întru voî, acela înteiŭ să arunce piatra asupra eî. Si iară, şi plecêndu-se jios scria pe pămênt. Iară eî audind şi cunosciinţa vĕdendu-î, eşia unul după altul, începênd de la cel maî bătrânî până la cel maî de jios: Si aŭ rĕmas Iisus singur şi muierea stând în mijlocŭ. Si ridicându se Iisus şi nevĕdendŭ pre nimenea, numaî pre muierea, 'î aŭ disŭ eî: muiere, unde sunt pîrîşiî tĕî? nimenea nu te aŭ osîndit? Iară ea aŭ disŭ: nimenea Dómne, şi aŭ disŭ eî Iisus, nicî eu te osîndescŭ: dute, de acum sĕ nu maî pĕcătueştî. C. 8. V. 3—11.

(268) Iară el aŭ disŭ luî: omule, cine mĕ aŭ pusŭ pre mine judecătorŭ, séŭ înpărţitor preste voî? Luca C. 12. V. 14.

(269) Daţî dară cele ce sunt ale împeratuluî, împĕratuluî, şi cele ce suntŭ ale luî D-deŭ luî D-deu. Mateî C. 22. V 21.

(270) Dar la înviere, a căruia din aceştî şépte va fi muierea? Că toţî o aŭ avut pre Ea. Mateî, C. 22. V. 28.

viață mai curată de cât acel ce încă nu a [illegible] aceeași cunoștință. Iară fiind că 'l-a iubit în atâta în cât să 'i numéscă și fii ai séi (275). Pentru acesta sunt datorî al imita și a [illegible]arăta în viața lor faptele luî cele bune (276), și fiind că D-ḑeŭ ne-a rĕscumpărat cu bine cuvêntarea [illegible]tórcereî și a scăpăreî, suntem îndoit datorî să fim închinațî luî. [Ân]tâiŭ ca unuî făcător, și al doilea ca unuî mântuitor al nostru (277). Acesta este advĕratul scop al venireî luî, și rĕsplătirea care o așteptă el, pentru tóte câte a făcut pentru noî (278). Dar fiind că D-ḑeŭ ne a ertat pentru Christos, de aceea și noî suntem datorî să fim bunî unî către alțî, milostivî și ertatorî (279), după tóte acestea, fiind că D-ḑeŭ atât de mult ne au iubit, în cât a trimes kiar pe unul născut fiiŭ al sĕŭ în lume ca să ne ridice din căderea nóstră și ca să trăim într'ênsul și întru dênsul, pentru acéșta și noî suntem datorî ca să ne iubim unî pre alțî (280).

Și fiind că D-ḑeŭ resare Sórele seu, preste ceî bunî și preste ceî rĕî și trimite plóia sa preste ceî dreptî și preste ceî nedreptî pentru acésta și noî suntem datorî să iubim pre vrășmașiî noștri ca și pe amicî noștrî (281).

In fiinit causele séŭ temiuerile de supunere și ascultare, trase din dragoste, constitue în adevĕr principurile cele maî bune pentru a înfluența asupra natureî nóstre. Nicî o dată însă, nu s'a arătat dragostea luî D-ḑeŭ cea minunată, pentru sularea omuluî din căderea

(275) Vedețî ce fel de dragoste ne au marturisit nouă Tatăl ca să ne numim fiiî luî D-deu. 1. Ion, C. 3. V. 1.

(276) Fițî următorî luî Dumneḑeu, ca nișce fiî iubițî. Efes. C. 5. V. 1.

(277) Că sunteți cumpărațî cu preț : măriți decî pre D-deŭ în trupul vostru și în spiritul vostru, care sunt ale luî D-ḑeu. Corinteni, C. 6. V. 20.

— Vouă ântâiŭ D-deu înviind pe pruncul seu Iisus, l'aŭ trimis pre El sĕ vĕ bine cuvinteze, ca sĕ se întorcă fie carele de la reutațile séle. Fapte. C. 3. V. 26.

(278) Carele s'aŭ dat pe sine pentru noî, ca se ne scape de totă fără de legea și sĕ 'și curățéscă luî'și popor ales următor de fapte bune. Tit C. 2. V 14.

(279) Si fițî unul către altul bunî milostivi, ertînd unu altuia, precum și D-deu ve au ertat vouă întru Christos. Efes. C. 4 V. 32.

(280) Intru acésta s'aŭ arătat dragostea luî D-deŭ întru noî, că pre fiiul sĕŭ unul născut l'aŭ trimis D-deŭ în lume, ca se viem printrînsul. Intru acésta este dragostea nu pentru că l'am iubit pre D-ḑeŭ, ci pentru că El ne au iubit pre noî, și aŭ trimis pre fiiul seu curățire pĕcatelor nóstre. Iubiților, déca D-deŭ așa ne aŭ iubit pre noî, și noî trebue sĕ ne iubim uniî pre alțî 1. Ion, C 4. V. 9—12.

(281) Iară Eŭ dic vouĕ: iubițî pe vrășmașiî voștri, grăițî de bine pre ceî ce vĕ grăesc de rĕŭ pre voî, și vĕ rugațî pentru ceî ce vĕ asupresc și vĕ gonesc pre voî. Ca sĕ fițî fiî Tatăluî vostru carele este în Cerurî, că Sórele seu 'l rĕsare preste ceî răî și preste ceî bunî, și ploă preste ceî dreptî și preste ceî nedreptî. Mateî. C. 5. V 44,45.

tru cele din afară fapte, dar şi pentru cele din 'năuntru cugetări şi aplecări ale sufletuluĭ şi ale inimeĭ nóstre.

1. Că daca paza poruncilor morale a Creştinismuluĭ nu derivă în noul Testament din raţiunea perfecţiuneĭ lucrurilor care tot-déuna aŭ fost un obiect de dispută între Filosofĭ, seŭ din causă de interes, care ar fi deschis o largă intrare la tótă stricăciunea. Cu tóte acestea, Evangelia nu lepădă *cuvêntul* sub pretecst că El nu ar fi temeiŭ al supunereĭ orĭ al ascultăreĭ. Din contra, maĭ ales cuvêntul şi dreptul este temeiul moraluluĭ Creştinesc. Pavel, vorbind că trebue să ne sacrificăm pe sine luĭ D-ḑeŭ, între alte temeiurĭ tarĭ despre acéstă datorie, ne observă seŭ ne face sĕ reflectăm, că acésta este o închinăciune raţionabilă ce suntem datorĭ luĭ D-ḑeu (272). S. Petru pune şi El ca temeinic princip, că este cu dreptul a da ascultare maĭ vîrtos luĭ D-ḑeŭ de cât ómenilor (273). In adever, în Epistolile Apostolilor, adesea nĭ se însemnéză că poruncile luĭ D-ḑeŭ sunt sânte, drepte şi curate, şi că suntem datorĭ se le păzim din recunoştinţa şi supunere către dînsul; iară pe de altă parte tot Ele ne spun, că ceĭ ce le calcă sĕ fac demnĭ morţeĭ. De asemenea adesea Apostoliĭ ne pun în 'nainte cu cuvinte puternice, nedemnitatea şi blasfemarea acelor ce se daŭ pe sine la tot felul de reutăţĭ séŭ la pĕcate (274).

2. Dar scriitoriĭ sf. Evangeliĭ nu să mărginesc în cause generale, de cuvênt, de drept, séŭ de cuviinţă. Ci pun creştinilor ca un temeiŭ în parte, că sunt datorĭ să vieţuéscă după demnitatea marelor darurĭ, pe care D-ḑeŭ din liberul sĕŭ har şi milă le-aŭ dăruit lor a poĭ fiind că a bine voit a'ĭ kema pe dênşĭ de la întuneric, şi de a'ĭ înveţa de al cunóşte, pentru acesta sunt datorĭ să vieţuiască şi o

(272) Rogu-vĕ dar pre voĭ fraţilor pentru milile luĭ D-ḑeŭ, sĕ vĕ puneţĭ înainte trupurile vóstre jertfă vie, sântă, placută luĭ D-ḑeŭ, slujba vóstră cuvîntătore. Romanĭ. C. 12. V. 1.

(273) De este drept înaintea luĭ D-ḑeŭ pre voi a asculta maĭ vîrtos de cât pre D-ḑeŭ, judecaţĭ. Fapte. C. 4. V. 19.

(274) Ca nóptea aŭ trecut éră ḑiua s'aŭ apropiat sĕ lepădăm déră lucrurile întunereculuĭ, şi se ne îmbrăcam cu arma lumineĭ. Ca ḑiua cu cuviinţă sĕ âmblăm' nu în ospeţe şi în beţiĭ, nu întru curvie şi fapte de ruşine, nu în price şi în pismă Romanĭ. C. 12. V. 12. 13

— Eră maĭ vîrtos fraţiĭ meĭ, câte sunt adevĕrate câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt iubite, câte sunt de laudă, orĭ ce faptă buna orĭ-ce laudă acestea sĕ gindiţĭ Filip, C. 4 V. 8.

Numele şi Pronumele Diaconilor	Cursul absolvit

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	B I S E R... cu HRAM...
4. Filipescĭ	Gheonescĭ	
	Mortu	
	Stan Toma	
	Stravolca	
	Surdila luĭ căţă	
	Vişinenĭ	
	Vlădulescĭ	
5. Ianca	Ianca nouă	Săntul Ión l...
	Ianca veche	Sănta Trei...
	Oprişanescĭ	
	Perişorŭ	Sănţii Voevo...
		Săntul Dimi...
	Plopu	
	Salcia	
	Trufasu	
6. Islazu	Baldovenescĭ	
	Talazu	
	Morile de vênt	
	Olangeria	
	Piscu	
7. Silistraru	Băjanĭĭ	
	Bălănescĭĭ	
	Borduşanĭĭ	
	Burta-Encti	
	Ciumaţĭĭ	
	Comănescĭ	
	Dinghiliŭ	
	Dobrota	
	Esna Stănceecu	
	Ghiveciŭ	
	Gălescĭĭ	
	Imina	
	Lutu-albŭ	
	Michaiu	
	Morăţescĭ	
	Muftiŭ	
	Osmanŭ	Cuviósa
	Scorţariŭ vechĭ	Săntul G...
	Silistraru	Adormir...
	Schiaoa Urleşcĭ	Sănţiĭ V...
	Valea adâncă	
8. Slob. Sihlenu	Căşăria Cra-...	

sa, precum s'a arătat ea în modul scăpăreĭ nóstre şi a mântuireĭ nóstre prin Iisus Christos. Căcĭ numaĭ unde să crede din inimă şi din tot sufletul acestuĭ mister al luĭ D-deŭ ascuns din tótă eternitatea, numaĭ acolo ḑic, este o norocită influenţă asupra omuluĭ în cât să 'l pótă trage şi să 'l îndatoreze la sânta şi înkinata supunere a sa la poruncile luĭ D-ḑeŭ; pe lângă acestea, în noul Testament să maĭ ḑice, că scopul pentru care D ḑeŭ a trimis în lume pre fiiul sĕŭ şi a făcut atâtea minunĭ, şi a pătimit şi s'a îngropat şi a înviat, este să ne îndatoreze şi pre noĭ din mult în maĭ mult, spre a muri păcatuluĭ şi a trăi dreptăţeĭ.

3. Alt temeiŭ fórte tare a supunereĭ Evangelice, se trage din esemplul de supunere dat nouă de Iisus Christos, a căruia sântă viaţă şi fapte, era o esplicare a Dumnedeeştilor leguirĭ şi poruncĭ, *căcĭ esemplile învaţă unde lipsesc poruncile.* Care decĭ alt esemplu ar fi putut fi atât de îndatoritor, pe cât este cel a Fiiuluĭ luĭ D-ḑeŭ întrupat în trupul omenesc, Iconă perfectă a nevĕḑuteĭ Dumneḑeirĭ, prin care perfecţiunile Dumnedeeştĭ s'a pus sub ochiĭ noştrĭ aşa în cât să le putem studia şi ale imita?

Intr'ênsul şi numaĭ într'ênsul putem vedea esemplul cel maĭ perfect al adevĕrateĭ sanctităţĭ şi a neîntinateĭ curăţiĭ precum şi a ceĭ maĭ înfocate dragoste către D-ḑeŭ, a ceĭ maĭ minunate dragoste către om, a ceĭ maĭ perfecte supunerĭ şi înkinărĭ la Dumneḑeesca voie a ceĭ maĭ demne de esemplu răbdărĭ în scîrbile cele maĭ marĭ, înfinit a ceĭ maĭ minunate modestiĭ, umilităţĭ, dulceţe, blândeţĭ, condescedinţĭ şi a tuturor celor maĭ frumóse virtuţĭ. Decĭ, aŭ nu se cuvine să păşim şi noĭ dupĕ aceste glorióse urme ale lu[...]

(282) Şi vĕ învețiatĭ de la mine. că suntŭ blind [...]
odihnă sufletilor vóstre. Matheĭ. C. 11. V. 29.

— Umblaţi în dragoste precum şi Chris[...]
sine pentru noĭ. Efes. C. 5. V. 2.

— Fie carele din noĭ sĕ face spre pl[...]
nu numaĭ şi a însuşi. Pentru că şi Ch[...]
Romanĭ. C. 15. V. 2, 3.

— Nimica cu prigonire séŭ [...]
cotind a fi maĭ de cinste de [...]
cine sĕ căutaţĭ. Că acésta [...]
C. 2. V. 3, 4, 5.

— Ci dupĕ sântul [...]
viaţa. I Petru C. 1 [...]

ANUL III. BUCURESCI, IANUARIE 1877 No. 4

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. VI 2.

SERBAREA PATRONULUI SEMINARIULUI

La 30 Ianuariŭ s'a celebrat în Seminariul Central din Bucuresci, solemnitatea Patronuluĭ spiritual al Seminariuluĭ.

Serviciul Divin s'a sevêrşit în Biserica sfântuluĭ Spiridon Noŭ. Sfânta Liturgie s'a oficiat de Prea Sânţitul Genadie fost Argeşŭ, care a fost şi representantele Inalt Prea Sânţitulul Mitropolit Primat la acéstă festivitate. Parintele Barbu Niculescu, profesore al Seminariuluĭ, a ţinut Predica în Biserică, în care a vorbit despre calităţile Păstoruluĭ.

După terminarea serviciuluĭ Divin, Prea Sânţitul Genadie fost Argeşŭ, acompaniat de Directore şi parte din profesorĭ, a venit în localul Seminariuluĭ unde la intrare, chorul vocal a cântat: « Pre Stăpânul şi archiereul . . . », ĭar după aceea un imn spre lauda Prea sânteĭ Născĕtóre de Dumneḍeŭ. Terminându-se acest imn, Directorele Seminariuluĭ, Archimandritul Silvestru Bălănescu, a pronunţat un mic discurs de ocasiune, pe care îl şi publicăm maĭ jos. La finitul discursuluĭ chorul vocal a cântat un imn corespunḍĕtor cu cuvintele de la finitul discursuluĭ. După acésta unul dintre profesorĭ, şi anume Păr. diacon Stefan Călinescu, a dat lectură uneĭ disertaţiunĭ asupra biografieĭ şi scrierilor s-luĭ Ion Chrisostom, pe care de asemenea o publicăm aci. In urmă chorul vocal a maĭ intonat un imn de ocasiune bine întocmit şi esecutat, acea ce face mare

…CA	No. pogónelor de pămînt ce primesce	Numĕrul Enoriaşilor saŭ a poporanilor — Familii	Numĕrul Enoriaşilor saŭ a poporanilor — Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget — Leĭ	No. pogónelor de pămînt ce primesce…
	51	522	2185	Proprietar	Stanciu Epure	65	catichetica		[illegible]
					Dimitrie Roşescu	55	Grad 1		[illegible]
					Petre Stanciulescu	42	" 1		[illegible]
	17	63	263	de comună	Stefan Zaĭnea	48	Grad 1	120	[illegible]
	17	207	1121	"	Grigorie Nicolae	70	catichetica	120	[illegible]
					Voicu Rădulescu	40	2 cl. sem.	128	[illegible]
		90	300	"	Dobre Nistorescu	36	Grad 1	200	
	17	13	63	"	Ión Petrescu	38	2 cl. sem.	100	11

PLASSA…

…CA	No. pogónelor	Familii	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Leĭ	No. pogónelor…
	17	101	428	de comună	Constantin Andreiŭ	54	Gramatic	200	[illegible]
	17	90	374	"	Stănescu Dimitrie	21	Grad 1	200	11
…st. Ión	17	70	314	"	Cosma Manea	50	"	200	10
	17	47	168	"	Gheorghe Nicolae	60	"	200	10
	17	43	189	"	Ioniţă Nicolae	56	Gramatic	200	[illegible]
	34	85	358	"	Ión Ionescu	45	"	224	[illegible]
…rică	34	104	496	"	Ión Christea	47	2 cl. sem.	200	[illegible]
…uluĭ	34	186	838	"	Vasile Enache	23	Grad 1	200	[illegible]
…eĭ D-luĭ	68	292	1188	"	Marin Georgescu	50	3 cl. sem.	200	[illegible]
	9	101	425	"	Theodor Mânzăténu	50	Grad 1	200	[illegible]
	17	187	813	proprietar	Vlădila Danu	55	Gramatic	352^{50} b.	[illegible]
					Niţă Vasilescu	40	Grad 1	702^{50} b.	[illegible]
	17	89	372	de comună	Cosma Popescu	32	" 1	150	[illegible]
	34	233	998	"	Vişan Popescu	37	2 cl. sem.	150	11
…. Ión	34	245	1194	"	Ioniţă Stoica	65	Gramatic	150	[illegible]
					Serban Ioniţă	33	Grad 1	150	[illegible]
	17	120	563	"	Ióchim Popescu	45	3 cl. Sem.	150	[illegible]
	17	163	709	"	Nicolae Bucur	29	Grad 1	150	[illegible]

tualĭ al Seminariuluĭ, Prea Sânţite Stăpâne şi onoraţĭ auditorĭ, este şi sĕrbătórea de astădĭ la care aţĭ bine-voit a lua parte.

Patroniĭ spiritualĭ aĭ Seminariuluĭ, ce fac obiectul sĕrbătoreĭ nóstre, sunt sfinţiĭ şi Mariĭ Ierarchĭ şi dascălĭ aĭ Bisericeĭ Orthodoxe — Vasilie cel Mare, Grigorie Teologul şi Ión Chrisostom. — Insuşĭ epitetul de dascălĭ Marĭ aĭ Bisericeĭ Orthodoxe, ce se dă acestor Ierarchĭ, esprimă pe deplin ideea ce guvernul şi capiĭ Bisericeĭ Române au avut'o când aŭ decis ca de patronĭ aĭ tuturor Seminarielor din România să fie aceştĭ Sânţĭ şi Marĭ Ierarchĭ.

O societate, sau un stabiliment óre care, se pune sub patronagiul uneĭ persóne însemnate şi cu autoritate, pentru ca cu ajutorul material şi influenţa morală a acelia, să pótă prospera în privinţa posiţiuneĭ luĭ vĕdute — a credituluĭ şi a reputaţiuneĭ. In asemenea înţeles acest Seminariŭ Central, se află sub patronagiul sau supraveghere a Inalt Prea Sânţituluĭ Mitropolit Primat, şi a Onorabiluluĭ Minister de Culte şi Instrucţiune Publică. Dar pentru ca Seminariele în genere să pótă prospera şi în privinţa intelectualo-morală —în conformitate cu scopul pentru care ele sunt înfiinţate,—aceştĭ patronĭ vĕdutĭ au convenit a le însemna şi nisce patronĭ nevĕdutĭ, nisce patronĭ spiritualĭ, în persónele Sânţilor şi Marilor treĭ Ierarchĭ, a cărora credinţă, moralitate şi activitate, urmând profesoriĭ şi scolariĭ lor, să pótă produce fructe bune, de care este fórte dorită, şi are o mare necesitate Biserica orthodoxă română şi ţara întrégă.

Este sciut că şi minţile celor maĭ învĕţaţĭ ómenĭ, adesea-orĭ rătăcesc în privinţa direcţiuneĭ pe care trebue să mérgă pentru a ajunge la un resultat bun : — de aicĭ necesitatea de o busolă care se arate tuturor ómenilor calea către adevĕr; de aicĭ, vreaŭ a dice, necesitatea de o minte maĭ mare, maĭ înaltă, maĭ înţeléptă — nesupusă erorilor, de care să se conducă toţĭ ómeniĭ; şi acéstă minte înaltă şi prea perfectă este Dumnedeŭ.

Ideile şi voinţa acesteĭ minţĭ omni-cuprindĕtóre şi prea înţeleaptă, sunt exprimate în Sânta Scriptură. Dar fiind-că aceste ideĭ exprimate în Sânta Scriptură sunt maĭ tot aşa de înalte şi cu anevoe de înţeles în adevĕratul lor sens, ca şi mintea a căria ele sunt eflux, şi nu potŭ fi înţelese de cât numaĭ de acele minţĭ omenescĭ, care ne'ncetat contemplează şi staŭ în strînsă legătură cu acea minte mare; apoĭ de aicĭ urmeză necesitatea de a avea de conducĕtorĭ în

onóre D-luĭ profesor de Musică A. D. Verḑénu. Persónele streine, ce aŭ bine voit a lua parte la acéstă serbare aŭ remas prea mulţă-mite de arangiamentul şi ordinea festivităţeĭ.

DISCURSUL DIRECTORELUI SEMINARIULUI

Prea Sânţite Stăpâne,

şi

Onorată adunare!

Tóte sĕrbătorile ce se celebréză de ómenĭ îşĭ aŭ obiectul şi importanţa lor. Aşa, sĕrbătorile religióse îşĭ aŭ de obiect evenimentele însemnate, în memoria cărora s'aŭ institnit; sĕrbătorile naţionale îşĭ aŭ de obiect actele şi evenimentele de asemenea însemnate ale uneĭ naţiunĭ; sĕrbătorile scolare aŭ de obiect resultatul progresuluĭ făcut de scolarĭ în decursul unuĭ an, dupĕ care urméză premiarea înaintea publiculuĭ asistent, a scolarilor ce se disting în studiŭ şi bună conduită; sĕrbătorile de patronagiŭ, care sunt publice şi private, vĕḑute şi spirituale, aŭ de obiect expunerea calităţilor şi a facerilor de bine ale persóneĭ luate de patron — fie de un singur individ, fie de o societate saŭ stabiliment public. Importanţa unor asemenea sĕrbătorĭ este neîndoibilă: căcĭ ele reamintindu-ne evenimentele, actele, recompensa, saŭ persóna în memoria căria se celebréză sĕrbătórea, dacă sĕrbătórea este religiósă, ne umple de pietate şi respect; dacă este naţională, ne umple de curagiŭ şi patriotism; dacă este scolară, emuléză pe scolarĭ la studiŭ şi bună conduită, ĭar pe profesorĭ şi părinţĭ iĭ umple de bucurie; daca este de patronagiŭ, ne nutresce speranţa în posibilitate de a ajunge la scopul propus, şi ne dispune a urma credinţa, a imita curagiul, actele şi virtuţile persónelor care fac obiectul sĕrbătoreĭ.

Bucuria, entusiasmul şi mulţamirea spirituală a asistenţilor, la orĭ şi care din aceste sĕrbătorĭ, variază dupre consimţimĕntul şi devotamentul ce fie-care individ are către religiune, patrie, scólă şi patron.

Una din aceste sĕrbătorĭ, şi anume: sĕrbătórea patronilor spiri-

şi turma lor, precum şi identitatea de principiï, ne vom sili a le pĕstra acestea şi între noï. — Şi ast-fel făcĕnd, vom contribui cu toţiï, prin susţinerea religiuneï, care este sufletul şi viaţa uneï naţiunï, la consolidarea şi înflorirea patrieï nóstre — a Românieï.

Terminănd mulţămesc din suflet, din partea întreguluï corp profesoral, Inalt prea Sfinţituluï Mitropolit Primat—maï ânteiŭ, care a bine voit a trimite la acestă serbare pe un representante al Inalt Prea Sânţieï Sele, în persóna Prea Sânţituluï Genadie fost Argeşŭ, ïar dupĕ aceea şi tuturor onorabililor Domnï, cariï aŭ bine voit a onora serbarea patronilor Seminariuluï cu presenţa Domniilor Sele.

Traiască Măria Sa Carol I-iŭ cu Măria Sa Principesa Elisabeta!

Trăiască Inalt Prea Sânţitul Mitropolit Primat!

Trăiască Guvernul!

Trăiască Seminariul cu profesoriï şi scolariï lor!

TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

desvoltarea ideilor acelei minți prea perfecte, exprimate în Sânta Scriptură, pe acei mari dascăli ai lumei creștine, a cărora minte a pătruns în profunditatea înțelesului ei. Iată pentru ce capii Bisericei Române în unire cu guvernul, aŭ însemnat de patroni spirituali ai tuturor Seminariilor din România, pe Sânții și Marii Ierarchi și dascăli ai lumei — Vasilie cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Chrisostom, a cărora amintire o serbează astădi și Sânta Biserică.

Tóte Seminariele din România sunt înființate cu scop de a produce preoți orthodoxi luminați, care să invețe pe poporul român principiele Bisericei orthodoxe, și să 'i apere religiunea pe care o ține el de deci de secole. Iar daca scopul Seminarielor este acesta, apoi în asemenea direcțiune cine alții puteaŭ fi luați de patroni ai Seminarielor, daca nu acești Sfinți și Mari Ierarchi, cari aŭ susținut principiele Bisericei Orthodoxe până la mórte? In numerósele lor comentarii la Sfânta scriptură, precum și în alte scrieri dogmatice, morale și disciplinare, se póte afla direcțiunea bisericei Orthodoxe, de care trebue a se ținea atât cei ce învață séŭ profesori, cât și cei ce se învață — scolarii.

Folosul, ce atât noi profesorii, cât și scolarii îl putem trage din scrierile și viața acestor patroni spirituali ai Seminariului, este incontestabil: precum acésta se va vedea din parte din expunerea ce se va face de colegul nostru — Părintele Diacon Stefan Calinescu, asupra vieței și scrierilor unuia din acești sânți și mari dascăli ai Orthodoxiei, a sfântului Ioan Chrisostom.

In persónele acestor trei Mari Ierarchi, toți noi avem un model de viață virtósă, de activitate, de credință și de curagiŭ, în lupta contra respândirei ideilor neconforme cu spiritul învețăturei Bisericei Orthodoxe.

Uitându-ne la suferințele lor pentru adevĕr și dreptate, noi vom suporta cu bărbăție pe ale nóstre, pentru aceleași cause sânte și drepte; apropriindu-ne învĕțăturile lor, noi tot ast-fel le vom preda altora; avĕnd în vedere viața și activitatea lor, noi ne vom sili a le urma; avĕnd în vedere desinteresarea lor, noi vom stărui a 'i imita; avĕnd în vedere folosul ce ei aŭ adus Bisericei Orthodoxe, prin susținerea principiilor adevĕrate, drepte și sănătóse, noi ne vom sili, fie-care la rândul și după puterile nóstre, a aduce câtuși de puțin folos. In fine, avĕnd în vedere dragostea și armonia ce predomina între ei

ţiunĭ escentrice de necese se nasce o direcţiune medie, care respectând inclinaţiunile licite ale natureĭ umane şi ţinêndu-le în limitele juste, se înalţă în regiunile perfecţiuneĭ morale. Daca ar esista uă direcţiune ca acéstă din urmă, ar fi singura conformă cu natura omuluĭ. Dară dacă lipsesce o atare direcţiune filosofică, doctrina evangelică singură satisface pe deplin esiginţile morale ale omuluĭ. Doctrina evangelică este cu totul conforma natureĭ omuluĭ; ea nu impune mutilarea natureĭ, stingerea inclinaţiunilor, cari sunt puse în om cu înaltă şi divină înţelepciune, ci numaĭ moderarea lor.

Creştinismul nu este uă sistemă sau direcţiune filosofică, ci este uă religiune, este un aşedămênt divin instituit de Iisus Christos — D-ḑeŭ-Omul. Cu tóte acestea religiunea crestină, considerată din punctul de vedere al principielor sale morale, constituesce o direcţiune proprie spre a satisface setea morală a omuluĭ.

Tóte aceste direcţiunĭ saŭ sisteme nu s'aŭ format pe ne simţite, în cât lumea să se deştepte într'uă atare stare fără voia sa, ci orĭce direcţiune a avut un autor. Ast-fel sensualismul la Grecĭ a început prin Aristip şi s'a desvoltat prin Epicur, eră maĭ târḑiŭ prin Enciclopedisti în Francia, şi apoĭ Condillac 'l duce pênĕ la *non plus ultra*. Sistema sau direcţiunea opusă a rigorismuluĭ a trebuit sa ia început prin Antistene şi s'a desvoltat pênĕ la escentricitate de Zenone.

Principiele evangelice n'aŭ putut fi date lumeĭ de cât de Iisus Christos, şi nu s'aŭ propagat de cât numaĭ prin discipuliĭ sĕĭ şi prin succesoriĭ lor în secolele următóre.

Dară, dupre cum istoria ne amintesce pe capiĭ acestor direcţiunĭ, cum şi doctrinele lor învĕţându-ne a ne feri de a merge pe urmele lor, tot ast-fel ne pune înainte pe propagatoriĭ doctrineĭ salutarie a evangelieĭ, spre a ne învĕţa să imităm faptele şi vieţa lor cea demnă şi laudabilă. Istoria crestinismuluĭ ne pune înainte mulţime de ómenĭ sânţĭ cari aŭ vieţuit crestinesce şi au sciut să lucreze pentru folosul omenireĭ. Istoria Bisericeĭ crestine, dicŭ, conţine cele maĭ frumóse pagine despre ómeni sânţĭ, cari aŭ ilustrat epocele lor şi aŭ rĕmas pentru posteritate modele sublime. Aceste modele sânte de pietate, de virtute, de abnegaţiune şi de activitate, sunt mediul cel maĭ eficace, cel maĭ puternic spre a instrui generaţiunile. Dară cum vor instrui posteritatea, dacă nu vor fi cunoscuţĭ aceştĭ băr-

DISERTATIUNE LITERARA
DESPRE SANTUL IOAN CHRISOSTOM

rostită cu ocasia serbărei Patronuluĭ Seminariuluĭ la 30 Ianuariu 1877.

I.

Istoria, care este icóna trecutuluĭ, ne probézā în mod evident că omenirea în mersul sĕŭ, în calea către perfecţiune, către progres, are a înregistra diferite obstacole şi diferite epocĭ distincte unele de altele. Dintre aceste epocĭ unele 'ĭ servescŭ spre a ajunge cu maĭ multă facilitate la scopul sĕŭ, érā altele se opun mersuluĭ sĕu normal şi progresiv. Verĭ-cine citesce istoria nu póte a nu vedea acéstă vecisitudine, acéstă linie în zig-zag a omenireĭ. In unele epocĭ omenirea petrece în abisul unuĭ sensualism saŭ materialism, căutând a'şĭ satisface numaĭ inclinaţiunile sensuale şi uitând că demnitatea umană cade din înălţimea sa prin acest mod de vieţuire, şi prin acésta se perde tot ce natura umană are în sine maĭ nobil, maĭ frumos şi maĭ sânt.

Alte orĭ puterea comprimă libertatea individuluĭ, punêndu'l în imposibilitate de a păşi în calea bineluĭ comun, a progresuluĭ.

Dară nicĭ materialismul nu ţine mult, ci maĭ curênd saŭ maĭ târḑiŭ termină prin a se toci, cădênd în altă estremitate; nicĭ puterea apăsătóre nu rĕmâne fără limită, căcĭ omul născêndu-se liber va căuta să respire aerul libertăţeĭ.

Prin usarea sau tocirea vieţuireĭ materialiste, societăţile iaŭ uă direcţiune cu totul opusă, uă direcţiune mortificantă. Cu tóte acestea nicĭ una din aceste direcţiunĭ escentrice nu póte fi admisibilă. Proverbul român ḑice : *ce este prea mult, nu este bun*. Cu alte cuvinte estremităţile trebuesc evitate. Pentru acésta în urma unor direc-

şia de mare activitate şi zel la studiŭ în cât întrecu pe toţĭ studenţiĭ ateniĕnĭ, cari începură a'l invidia.

Dupĕ terminarea studielor în Atena cea păgână, se intórse în locul sĕŭ natal, Antiochia. Aci începu a lua procese şi a le susţinea înaintea Tribunalelor, cu alte cuvinte, îmbrăçişă cariera de advocat. In acéstă carieră lucrâ cât-va timp cu succesŭ admirabile în aplausele poporuluĭ. Ca advocat a scris multe din discursurile ţinute pentru susţinere de procese, dintre cari unul l'a trimis luĭ Libaniŭ, magistrul seu. Libaniŭ după priimire 'ĭ respunde: «*Cum magnam tuam et elegantem orationem accepissem, viris quibusdam eam legi, qui orationibus dant operam: quorum nullus erat qui non saltaret, clamorem ederet eaque omnia faceret quae homines admiratione perculsi facere solent. Ego igitur voluptate afflictus sum, quod ad forensem artem exhibendam demonstrationes quoque adjungas. Atqui et te beatum praedico, qui ad hunc modum laudare queas, itemque eos qui talem praeconem nacti sunt: Indată ce primiĭ marele şi elegantul tĕŭ discurs, 'l citiĭ cătorva bărbaţĭ carĭ se ocupă cu discursurĭ: dintre acestia nicĭ unul nu era care să nu salte, să nu strige şi să nu facă tóte cele ce, de ordinar fac ómeniĭ, când sunt atinşĭ de admiraţiune. Eŭ aşia dară sunt mişcat de plăcere fiind-că areţĭ şi probe de întrebuinţarea arteĭ forense (de vorbire în public). Alt-fel, eŭ şi pe tine care poţĭ a lăuda în acest mod te proclam fericit, asemenea şi pe aceia cari aŭ dobîndit un ast-fel de predicator* (panegirest).

In urma acesteĭ felicitărĭ, Libaniŭ fórte impresionat întrebâ: al cuĭ fiŭ este Ioan? La acésta i-s'a rĕspuns: este fiul uneĭ vĕduve, érâ Libaniŭ întrebâ din noŭ: Ce etate are mama luĭ, şi de când este veduvă? după ce i-s'a respuns că este în etate de 40 de anĭ şi este vĕduvă de 20 de anĭ, a esclamat: «*Papae! quales mulieres apud Christianos sunt!*» *Părinţĭ, ce femeĭ sunt la crestinĭ!*

Succesele sale oratorice culmându'l de aplause ca advocat îĭ turburaŭ óre cum modestia sa, de aceea sântul Chrisostom renunţă la advocaţie şi se aplică în linişte la citirea sânteĭ scripturĭ. De óre ce sântul Ioan pĕnĕ acum la etatea de 28 de anĭ nu priimise botezul, Meletiŭ, profesorul sĕŭ, acum episcop al Antiochieĭ, se grăbi a introduce în societatea creştină pe acest tênĕr ingenios. Ast-fel sântul Chrisostom priimi botezul din mâna profesoruluĭ şi episco-

baţi? De acea 'mĭ veţĭ permite în interesul acestor tinerĭ, acestor viitorĭ propagatorĭ aĭ evangelieĭ, ca cu ocasiunea acesteĭ festivităţi să ḑic câte-va cuvinte despre sântul Ión Chrisostom, unul din patronii Seminaruluĭ.

II

Sfântul Ioan Chrisostom s'a născut în Antiochia Sirieĭ, dupre uniĭ scriitorĭ la anul 354, éră dupre alţiĭ la 344. Părintele seŭ, numit Secundus, era *magister* militum, unul dintre ceĭ maĭ distinşĭ ómenĭ aĭ armateĭ. Mama sa. numită Antusa, era una dintre cele maĭ distinse şi pióse femeĭ. Sântul Ioan perdu pe părintele seŭ încă de când era în faşe, remânend singură mama sa ca să-l educe. Pióса Antusa nu perdu din vedere educaţiunea iubituluĭ seŭ fiŭ, ci din zestrea sa, fără a atinge patrimoniul fiiuluĭ lăsat de soçul seu, făcu tot posibilul spre a'ĭ da educaţiunea necesară ca adevĕrată mamă.

Sântul Ioan din copilărie manifestă talentele şi capacităţile sale eminentĭ: «*A principio animi tanti dotes eminerent.*» După terminarea studielor elementare fu încredinţat unor preceptorĭ fórte distinşĭ spre a'l instrui, seŭ maĭ bine a'ĭ completa studiile. Dér nu stete mult în Antiochia, şi fu trimis de mama sa la Nicomedia spre a asculta cursul de Retorică al Sofistuluĭ Libaniŭ. Renumitul Retor nu întârḑiă a recunósce în Ioan un june talentat, nu hesită chiar de a'l admira distingêndu'l dintre toţĭ ceĭ-alţĭ discipulĭ aĭ seĭ.

Elogiele luĭ Libaniŭ nu făcură de cât stimulară şi maĭ mult aceste talente rarĭ. Ast-fel că sântul Ioan în loc de a se opri din calea studiuluĭ, se aprinse şi maĭ mult de dorinţa de a studia. Cu deosebire ardea de dorinţa de a cunósce lucrurile divine: «*Erat Ioannes divinarum rerum studio incensus.*» Continuându-şĭ studiele avu profesorĭ: de filosofie pe un *Andragatiŭ*, de literatură sacră pe doĭ archimandriţĭ din Antiochia: Carteriŭ şi Diodor (acesta în urmă ocupă scaunul episcopal din Tars). De la aceştĭ doĭ învĕţă nu numaĭ esplicaţiunea sânteĭ scripturĭ, ci şi modul de a o esplica. Profesor de teologie avu pe Meletiŭ episcopul Antiochieĭ.

Georgiŭ, un scriitor din Alexandria, asecură, de şi Phoţiŭ contestă, că sântul Chrisostom s'a dus şi în Atena spre a studia filosofia şi literatura grécă. In acéstă cetate desvoltă, ḑice Georgiŭ, a-

retrase în munţiĭ veciniĭ, unde stete patru anĭ cu un bĕtrân eremit petrecênd în ascesă şi rugăciunĭ.

Pe la anul 375 se ridicase uă persecuţiune asupra monachilor, pe carĭ iĭ căutau prin solitudine şi-ĭ înscrieaŭ în miliţie. Apăsaţĭ de acéstă persecuţiune câţĭ-va monachĭ, amicĭ aĭ sântuluĭ Ioan, veniră la dênsul în munţĭ şi'l rugară să'ĭ apere contra atacurilor. Pentru acest scop sântul Ioan scrise un tractat intitulat: *Contra opugnatorilor vieţeĭ monastice.* Tot cam în acest timp a scris şi un tractat intitulat: *Comparaţiunea între un rege şi un monach.* După espirarea acestor patru anĭ de solitudine se retrase într'uă speluncă şi maĭ secretă, unde stete doĭ anĭ. Aci consumat de privegherĭ, nemâncare, fatigat de eserciţiele uneĭ discipline cam severe, şi debilitându-i-se puterile fisice, fu silit a se întorce în Antiochia în anul 381, când episcopul Meletiŭ 'l chirotonisi *diacon.* Imediat după acéstă chirotonie scrise tractatele: *Contra Iudeilor*, *contra păgânilor, contra Anomeilor, Despre Secerdotiŭ către Basiliŭ, Despre Provedinţă către Stagir monachul, Doue cărţĭ către uă vĕduvă, uă carte despre virginitate şi uă scriere despre sântul martir Babila.*

Dupe cincĭ anĭ, adică la 386, fu chirotonit presbiter de către Flavianu, succesorul luĭ Meletiŭ la scaunul episcopal din Antiochia. Flavianu cunoscênd că sântul Chrisostom este singurul om capabil de a fi predicator în Antiochia, care devenise centrul de erudiţiune şi în acelaşĭ timp şi de corupţiune, 'l însărcină a instrui pe poporul antiochian prin predică. Elocinţa sa fu atât de mult gustată de poporul antiochian, cuvêntul sêŭ atât de ascultat, în cât diseră: acesta are gură de aur, pentru care iĭ şi deteră numele de Chrisostom (χρυσός = auru şi στόμα = gură) adică Gură de Aur.

Faima despre elocinţa sa se rĕspândi în tot orientul. Nu numaĭ crestiniĭ, dară chĭar şi păgâniĭ şi Iudeiĭ alergaŭ şi se grămădiaŭ să asculte pe Gură de Aur. Cu tóte acestea momentul propice încă nu sosise; era necesitate încă de un eveniment, care să provóce pe Gură de Aur a'şĭ manifesta geniul în tótă puterea şi nuditatea sa. Acest eveniment sosi şi geniul crestinismuluĭ spuse lumeĭ cine este şi ce putere divină oratorică era într'ênsul.

In Antiochia se făcu uă sediţiune din causa impositelor. Maĭ mulţĭ agenţĭ aĭ puteriĭ imperiale fiind insultaţĭ, Imperatorul Teodosiŭ

pululĭ sēŭ Meletiŭ, care'l şi chirotoni Anagnostŭ al bisericeĭ din Antiochia.

In acest timp un amic al sēŭ, despre care Socrate, Hist. ecclesiast. Lib. 6. cap. 3, ḑice că era Vasile, episcopul Seleuciei, îĭ trimitea adesea epistole şi'l chiama cu insistenţă în desertele Sirieĭ spre a petrece împreună prin munţiĭ şi solitudinile acestuĭ ţinut, care era plin de asceţĭ ce practicaŭ penitenţa. Sântul Ioan avea din natură dispesiţiunĭ pentru viéţa monastică, şi acum era gata a pleca să întâlnescă pe amicul sēŭ.

Mama sa află despre acesta, află că iubitul şi unicul sēŭ fiŭ voesce a o părăsi şi a se duce să petrecă în solitudine. Pentru acesta 'l iea de mână şi ducēndu'l în camera sa îĭ vorbesce ast-fel (veḑĭ cartea I a tractatuluĭ despre Sacerdotiŭ) plângēnd: « *Fiul meŭ, D-ḑeŭ n'a voit ca eu să mē bucur mult timp de virtutea tatăluĭ tēŭ. Mórtea luĭ, care urmă îndată dupē nascerea ta te-a făcut orfan şi pe mine m'a lăsat vēduvă. Am suferit tóte greutăţile vēduvieĭ, pe cari nu le póte înţelege cine nu le-a încercat.* » Şi dupē ce îĭ arētă dificultăţile întêmpinate cu educaţiunea ḑice: «*Singura mea consolaţiune în aceste miseriĭ a fost de a te vedē în tot momentul şi de a privi în faça ta imaginea vie şi fidelă a soçuluĭ meŭ celuĭ mort, consolaţiune, care a început din copilărie-ţĭ, de când nu sciaĭ a vorbi, când părinţiĭ şi mamele primesc maĭ multă plăcere de la copiiĭ lor. Deră pentru tóte nu'ţĭ cer de cât uă graţie, adică să nu cauţi a deschide uă rană, care începuse a se vindeca. Ascéptă ḑiua morţeĭ mele, că póte nu este departe, când mē veĭ îngropa în mormêntul tatăluĭ tēŭ şi veĭ reuni ósele mele cu cenuşa luĭ, întreprinde călătoriĭ, atuncĭ nimenĭ nu te va maĭ împedica. In timp cât voiŭ trăi eŭ, suportă presenţa mea şi nu'ţĭ fie greŭ a trăi cu mine. Nu atrage asupră'ţĭ mânia şi indignaţiunea luĭ D-ḑeŭ, causând aşia de mare durere uneĭ mame, care n'a meritat'o.*

In urma acesteĭ vorbirĭ şi rugăciunĭ de uă putere persuasivă aşia de mare şi atât de atingētóre din partea mameĭ sele, sântul Chrisostom renunţă de-o-cam-dată de a se duce în solitudine, ne îndrăsnind a întrista pe mama sa. Cu tóte acestea maĭ tarḑiŭ tot esecută planul sēŭ, maĭ ales dupē ce vēḑu insistenţa creştinilor antiocheni de a'l alege episcop. Ast-fel spre a evita alegerea în persóna sa, se

reŭ şi îndată instalat Archiepiscop al acesteĭ cetăţĭ în anul 398 Februarie în 26, contra aspiraţiunilor, pretenţiuneĭ şi a reclamaţiuneĭ luĭ Teofil Alexandrinul.

Ca Archiepiscop începu a se ocupa serios de afacerile Bisericeĭ. El lucra acea ce trebuia, şi nu voia a se conduce de voinţa luĭ Eutropiŭ, care avea curagiul de a'l considera ca creatura sa. Combătea luxul şi tóte desordinele ce observa în popor. Severitatea ce arĕta în combaterea abusurilor, a luxuluĭ îĭ creă mulţĭ inimicĭ, carĭ nu puteaŭ a suferi pe un censor atât de sever. Eutropiŭ deveni inimicul şi persecutorul sĕŭ. Cu modul acesta se formă o partită în contră-ĭ cu scop de a'l perde. Din acéstă partită făceaŭ parte şi câte-va matróne ale Curţeĭ şi chĭar Imperatricea Eudoxia. Conspiraţiunea nu făcuse esplosiune, dară sântul Ion Gură de Aur ţinênd un discurs fulgerător contra luxuluĭ femeilor, membriĭ conspiraţiuneĭ esplicară cele dise de dênsul, ca dise la adresa Impĕrătesei. Pentru acesta Eudoxia se supĕră fórte tare şi scrise îndată luĭ Teofil din Alexandria, să vină imediat în Constantinopole spre a forma un Sinod, care să depună pe sântul Ion din scaunul Archiepiscopal. Teofil, care doria de mult aşia lucru, veni îndată. Dară fiind că era mare témă ca nu cum-va să revolte poporul vĕḑênd adunat un conciliu spre a întuneca şi chĭar spre a stinge lumina sóreluĭ Antiochian, se destină ca locul pentru întrunirea conciliuluĭ să fie Chalcedonia; cea ce se şi făcu. Conciliul întrunit, formulă punctele de acusaţiune şi cită pe sântul Chrisostom să compare înainte-ĭ. Sântul Chrisostom rĕspunse, *că dacă se vor scote inimiciĭ sĕĭ declaraţĭ din numerul judecătorilor, este gata a veni la judecată, spre a 'şĭ apăra causa, în cas contrar 'l vor cita în van.* Conciliul fără multă vorbă 'l condemnă şi depuse trimiţêndu'l în esil.

Sântul Ioan maĭ înainte de a pleca în esil ţinu un discurs către popor în care ḑise, că nu pentru bogăţiile lumeĭ suferŭ aceste curse, căcĭ de ar fi aşia, singur m'aş întrista, ci pentru iubirea ce am către voĭ; pentru că tóte le fac ca voĭ să vĕ folosiţĭ şi pentru ca nimenĭ să nu intre pe ascuns spre a turbura turma cea bine constituită, ci să rĕmâneţĭ in simplicitatea credinţeĭ. Acestea sunt causa pericolelor mele şi acestea sunt de ajuns spre a mĕ încununa. După acésta fu dus în esil în câmpiile Preneti ale Bitinieĭ în anul 403. In urma esilăreĭ, poporul se rĕvoltă contra tutor ini-

trimise uă anchetă severă, cari prindênd pe autoriĭ sedițiuneĭ ĭĭ a-runcară în carcere. Mulțĭ cetățeuĭ fiind datĭ supliciuluĭ li se confis-cară averile, așia că tótă cetatea se afla într'o consternațiune ge-nerală, plângerĭ și țipete resunaŭ pe tóte stradele. Deră în acéstă consternațiune unde era ajutorul? Cine îĭ apăra de rigórea uneĭ jus-tițiĭ fără milă? Betrânul Episcop, Flavianu, plecă de a dreptul la Imperatorul Teodosiŭ spre a implora misericordie asupra poporuluĭ antiochian. Dară poporul în urmă-ĭ era tot consternat și lipsit de orĭ ce mângâiere. Pentru acésta st. Chrisostom ca locotenent adună lângă sine pe popor și prin 21 de omiliĭ ce ținu, inspiră viéță și consola-țiune nenorocituluĭ popor.

Elocința acestor omiliĭ este atât de înaltă și puternică în cât a rĕmas și va rĕmânea neîntrecută. Sântul Chrisostom continuă în timp aprópe de 12 anĭ misiunea sa de instructor saŭ predicator și consolator al poporuluĭ antiochian. In trépta de diacon și apoĭ în cea de presbiter cât stete, se simția forte mulțămit, și doria a re-mâne aci în tótă viéța sa; căcĭ scia câtă greutate si responsabili-tate îĭ crea ședrea pe o treptă maĭ înaltă.

Dară lumina geniuluĭ seŭ nu se putea ascunde. Radele cele stră-lucitóre și bine-făcătóre ale acestuĭ lucéfer divin se rĕspândiseră peste tot orizontul crestinătățeĭ. Lumina candelabruluĭ antiochian pĕtrunsese chiar și în locurile cele maĭ depărtate și maĭ întunecate atrăgênd atențiunea întreguluĭ imperiu asupră-șĭ. Ast-fel că scau-nul archiepiscopal din Constantinopole devenind vacant prin înce-tarea din viéță a luĭ Nectariŭ, se părea că nu este designat de cât pentru marele orator al crestinătățiĭ.

Arcadiŭ succesorul luĭ Teodosiŭ în Oriente și maĭ ales eunuchul Eutropiu nu se gândi de cât la Chrisostom pentru ocuparea acestuĭ scaun. Imperatorul și maĭ ales Eutropiŭ decidênd a 'l aduce în Con-stantinopole, și temêndu-se de resistența luĭ și maĭ ales de a popo-ruluĭ, usă de multă finețe. Pentru acésta dete ordin comitetuluĭ lo-cal spre a 'l invita la o conferință. Acésta se și făcu și abia putură a sustrage pe orator din mijlocul poporuluĭ sĕu.

Aducerea sântuluĭ Chrisostom pe scaunul archiepiscopal din Con-stantinopole fu singurul lucru plăcut poporuluĭ, din câte a făcut Eutropiŭ cât a avut puterea în mână.

Adus în Constantinopole sântul Chrisostom fu chirotonit Archie-

λευτὴν ἀριστέως. ὦ λυπηροῦ τοῖς ἐχθροῖς καὶ μετὰ τάφον ὁπλίτου :

O! luptor strălucit şi dupĕ mórte!

O! armat întristător inimicilor şi dupĕ înmormêntare!

III

Acest mare şi sânt om ca scriitor este fórte copios. Dintre scrierile sale afară de cele amintite, voiŭ maĭ aminti numaĭ câteva :

1 Comentarie asupra evangelieĭ luĭ Mateiŭ în 90 de omiliĭ.

2 Comentarie asupra evangelieĭ luĭ Ioan în 88 omiliĭ.

3 Asupra epistolelor câte uă omilie.

4 Asupra epistoleĭ cĕtre Ebrei 34 omiliĭ.

5 Asupra geneseĭ.

6 In lauda Apost. Paul 7 omiliĭ.

7 Contra Eresieĭ Arianilor.

8 Contra Simonieĭ.

9 Contra luĭ Marcione, Cerint şi Ebion.

10 Contra luĭ Archemon şi Fotin cari aŭ suscitat eresia gnosticilor.

11 Contra luĭ Apolinare 1 carte.

12 Contra manicheilor 1 carte de mare importanţă.

13 Un tractat asupra Apost. Toma, în care ţine cu multă teorie o dispută asupra ereticilor.

14 Dóuĕ cărţĭ despre cântarea cântărilor.

15 Vieţa luĭ Meletiŭ, Episcopul Antiochieĭ.

16 Despre vestimentele legale ale preoţilor şi leviţilor şi ornatul pontifical în legea vechie.

17 Un tractat contra celor ce nu participaŭ la liturgie.

18 Despre penitenţă, credinţă, răbdare şi confesiune.

19 Maĭ multe tractate despre milostenie.

20 Discursurĭ şi omiliĭ în tot postul Pascelor.

21 Un cuvênt despre tăiarea capuluĭ sântuluĭ Ioan Botezătorul.

22 Imne şi oraţiunĭ.

23 Un elocinte şi elegant discurs în favórea luĭ Eutropiŭ, inimicul şi persecutorul sĕŭ, etc.

Voind a clasifica scrierile sântuluĭ Chrisostom le putem împărţi ast-fel :

micilor declarațĭ aĭ sântuluĭ și kiar asupra luĭ Arcadiŭ și Eudoxieĭ, carĭ îndată trimiseră delegațĭ spre a'l aduce înapoĭ ca să liniștéscă pe popor. Déră după treĭ delegațiunĭ abia se îndupleca sântul spre a se întórca înapoĭ în Constantinopole. Cu tóte acestea nu voi a intra în oraș, ci se retrase într'o localitate mărginașă pêne când îl va absolvi sinodul de condemnare; însă poporul îl forță a'șĭ lua locul și a le vorbi ca și maĭ înainte.

Abia se liniștise furtuna d'ântêiŭ și începu un oraganŭ de calomniĭ. Poporul celebrând serbarea uneĭ statue a Eudoxieĭ și manifestând usanțe păgânescĭ cu ocasiunea acesteĭ festivitățĭ, sântul Chrisostom combătu aceste acte nedemne de creștinĭ. Inimicĭĭ alergară și spuseră Eudoxieĭ cu totul alt-ceva de cât aceia ce ḑisese. Acum Eudoxia din noŭ făcu să se convóce un conciliu. Conciliul fu convocat, și în puterea canonuluĭ 4 și 12 ale sinoduluĭ din Antiochia îl condemnă din noŭ și'l depuse. In anul 404 fu dat soldaților spre a'l duce în esil. Maĭ ântêiŭ fu dus în Nicea Bitinieĭ; de aci merse înainte prin Capadocia, unde îĭ eșia înainte episcopĭ, monachĭ și vergine vĕrsând torente de lacrămĭ și ḑicênd:

« Συνέφερεν ἵνα ὁ ἥλιος συνέστηλε τὰς ἀκτίνας αὐτοῦ, ἢ ἵνα τὸ στόμα Ιωαννου ἐσιώπησε » : « *Maĭ bine era ca sórele să-șĭ tragă înapoĭ raḑele séle de cât gura luĭ Ioanŭ să tacă.* »

După 70 de ḑile de mergere pe jos abia ajunse la Cucus, un loc inospitalier în Armenia. De aci 'l strămutară într'uă localitate și maĭ urîtă și deșértă, la Pytiunta în Pont și în fine la Comana. Ajuns aci, din causa îndelungateĭ călătoriĭ, din causa insultelor și a arșițeĭ sóreluĭ fu prins de frigurĭ și în scurt timp îșĭ dete sufletul în mânele părinteluĭ tuturor, în 14 ale luneĭ Septembre anul 407, în etate de 52 séŭ 63 de anĭ. Fu înmormêntat lângă Comana, unde espirase. După treĭ-ḑecĭ de anĭ sântele luĭ Reliquie fură transportate în Constantinopole cu uă pompă solemnă și puse în biserica sânților Apostolĭ.

Ast-fel fu viéța și fiinitul acestuĭ sânt om. După înmormîntare, gura sa cea de aur a încetat de a maĭ pronunța cuvinte, dară Gură de Aur încă vorbesce și acum și instruesce lumea. Cât a trăit a combătut tot ce era rĕŭ, nu maĭ puçinĭ combate și acum. A fost columnă tare a adevĕrateĭ credințe, dară numaĭ puținŭ este și acum, dupre cum ḑice Foțiŭ, când esclamă, ὢ'στρατιώτου και μετὰ τε-

Fenelon, etc. şi acestea vor fi suficienţi a ne spune cine a fost Chrisostom ca orator.

Un erudit contimporan şi amic al luĭ Francisc Petrorca, numit Guillemus Pastrengicus Voronensis, ḑice despre caracterul şi capacitatea sântuluĭ Chrisostom:

« *Ioannes Chrisostomus antiochenae ecclesiae presbyter, deinde Constantinopolis episcopus, vir in divina et humana philosophia praecipuus, in disputationibus perspicax, in confutandis haereticorum erroribus acer:—Ioan Chrisostom presbiterul bisericeĭ antiochene, în urmă episcop al Constantinopoleĭ, fu bărbat superior în filosofia divină şi umană, în disputaţiunĭ perspicace (pătrunḑĕtor), în combaterea erorilor ereticilor isteţ.* »

D. Villemain studiând tractatul despre sacerdotiŭ, care este unul din capetele de operă ale sântuluĭ Gură de Aur, esclamă ḑicênd: *Ce accent de durere şi de veritate! Acésta este simplicitatea luĭ Omer séŭ maĭ bine a natureĭ, este legea crestină care dă inimeĭ ceva sânt şi curat. Iară Rollin: «Acesta este elocinţa simplă şi naturală care întrece totalmente tot acea ce arta cea maĭ studiată ar putea să aibă maĭ briliant. In acest discurs, ḑice el, nu este nimic căutat saŭ forţat, ci totul curge din sorginte şi totul este dictat numaĭ de natură.*

Considerând pe sântul Chrisostom din punctul de vedere al arteĭ oratorice vedem că întrunesce cele maĭ eminenţĭ, cele maĭ înalte calităţĭ oratorice: *naturalul, pateticul, avuţia, majestositatea, magnificenţa.* Aceste calităţĭ aŭ făcut din sântul Chrisostom cel maĭ mare orator al lumeĭ crestine. Dacă clasicitatea păgână are a se mândri cu Demostene şi Cicerone, ca oratorĭ eminenţĭ, apoĭ numaĭ puçin clasicitatea crestină a seculuĭ al 4-lea, pe lângă alţĭ părinţĭ, are a se mândri cu oratorul sĕŭ cel mare, cu sântul Chrisostom. Ce este şi maĭ mult, acest sânt om, acestă celebritate oratorică a crestinismuluĭ, dă bisericeĭ crestine dreptul de a se mândri într'un grad şi maĭ înalt. Oratorul crestinătăţeĭ nu este întru nimic inferior celor doĭ oratorĭ păgânĭ. Ast-fel că daca ar fi posibil ca aceştĭ doĭ să asiste la uă comparaţiune între dênşiĭ şi sântul Chrisostom, nu numaĭ n'ar avea a se plânge, dară încă s'ar simţi forte fericiţĭ vĕḑêndu-se puşĭ alăturĭ cu marele Chrisostom; căcĭ sântul Chrisostom întrunesce calităţile oratorice ale ambilor oratorĭ aĭ anticităţeĭ păgâne. El de

1°. Omilii ale căror subiecte sunt luate mai tot-de-una din cartea Facerei, din Evangelie şi din Epistolele Apostolilor. Dintre acestea cele mai insemnate sunt cele 21 pronunciate de dênsul ca presbiter în Antiochia.

2° Panegirice în onórea saŭ lauda mai multor sânţi.

3° Tractate despre diferite cestiuni de disciplină şi morală creştină.

4° Epistole de corespondenţă familiară. Intre aceste epistole primul loc 'l ocupă cele scrise din esilul sĕŭ.

Sântul Chrisostom este autoritatea cea mai înaltă la care trebue să ne adresàm în cea ce privesce învĕţătura credinţei ortodoxe. Astfel că ori-cine voesce a cunósce, a înţelege sânta scriptură, nu are necesitate de alt învĕţător de cât numai de scrierile marelui orator şi părinte al bisericei. Veri-cine voesce a sci bine şi perfect doctrina ortodoxă şi a combate eresiile, trebue a cunósce bine scrierile sântului Gură de aur cum şi a le celor alţi doi părinţi: Vasile cel mare şi Grigorie Nazianzenu, cari sunt columnele ortodoxiei şi mari dascăli ai lumei.

După arĕtarea celor precedente îmi veţi permite a face câte-va reflesiuni despre calităţile oratorice ale marelui Chrisostom, de şi a face acésta nu ar fi tocmai de mĕsura nóstră, pentru că apreciarea sântului Chrisostom ca orator ar pute-o face un alt Chrisostom. Chiar eruditul critic, Fotiu Patriarchul voind a vorbi despre sântul Chrisostom şi a-l lăuda, nu îndrăsnia, ci invoca sucursul marelui orator dicênd:

« ὦ πολυαρμονίας λύρας τελευτῇ λελυμένης, χρῆσον ἡμῖν, ὦ πάτερ, τὴν λύραν τὴν σὴν, τὸν σὸν εἰς τὴν σὴν Εὐφημίαν δάνεισον πλῆκτρον : *O! Liră mult armoniosă, prin morte disolvată, Dă ne nouĕ, o! părinte, lira ta, concede ne plectrul tĕŭ* (uă mică vargă cu care se lovia córdele lirei) *ca să te laudăm.* »

Deră decă fac acést act de cutezantă, nu'l fac decât luând de basă atestaţiunile bărbaţilor însemnaţi, cari nu numai sunt competinţi ca literaţi, deră încă unii sunt celebrităţi şi autorităţi recunoscute de lumea literată şi cari aŭ studiat scrierile sântului Chrisostom şi ale altor părinţi nu în parte ca noi, ci în totul lor. E de ajuns numai să amintéscă cine-va ḑisele unui Villemain, ale unui

LITURGICA

(Urmare vedi No. II al anului III).

§ 42. ORTHRINA SAU MANECAREA SERBATORILOR.

Orthrina serbătorilor, ca şi vecernia lor, fiind plină de cântări solemne, are şi ea o deosebită parte saŭ adăogire în midlocul iei; acéstă adăogire este Polieleul şi citirea Evangeliei, cum şi la sfârşit Doxologia sau Slavoslovia cea mare. După Polieleu şi ultima sedélnă, se cântă întéia stare a Antifónelor Glasului al patrulea. Iar décă serbătórea se întémplă in vre o Duminecă, atunci se cântă tóte Antifónele Glasului de rând, când se pune şi slujba învierii împreună cu slujba serbătorii, afară de patru serbători — Nascerea Domnului, Botezul Domnului şi Inălţarea Crucii — când nu se cântă nimic de ale Duminecii, ci numai ale serbătorii. Pe când se cântă Laudele şi Slavoslovia cea mare, poporul merge la iconostas de sărută icóna serbătorii, şi Preotul însemnéză frunţile cu unt-de-lemn din candela ce arde la iconostas, pe care stă icóna serbătorii, spre semn vĕdut de bine-cuvêntare şi sfinţire duhovnicéscă, prin care se deosibescŭ adevĕraţii fii ai Bisericei, pe când cei streini rĕmân ne împărtăşiţi de aceste preţióse daruri ale sfintei nóstre Mame.

§ 43. LITURGIA SERBATORILOR.

La serbătorile cele mari, Liturgia în sine nu sufere nici o schimbare, afară de cântările ce o însoçescŭ, şi anume: La inceputul liturgiei, în loc de Tipicale, se cântă

multe orĭ lasă să vorbescă însuşĭ lucrul, cum făcea Demostene, érĭ alte orĭ intră în cele maĭ micĭ detalie; din cele maĭ micĭ lucrurĭ face lucrurĭ admirabilĭ; abundanță ne secată, joc de vorbe ce încântă spiritele ascultătóre, cea ce ne arétă pe Cicerone. La dênsul vedem un limbagiŭ figurat, uă inspirațiune vie, morală sublimă, elocință briliantă, imaginĭ pline de viéță împrumutate din natură şi tóte curg fără întrerupere într'o succesiune admirabilă din gura divinuluĭ orator. In sântul Chrisostom vedem splendóre estraordinară care strălucesce peste câmpiile Sirieĭ, aşa cum n'aŭ maĭ vêḍut, nicĭ vor maĭ vedea aceste ținuturĭ. Poesia unită cu filosofia, judecata sănătósă, rațiunea în tótă puterea sa, cu un cuvênt, tóte darurile divine aŭ fost rĕvărsate asupra sântuluĭ Chrisostom în tótă plenitudinea lor. Retorul Apoliniŭ din Rodu auḍind pe Cicerone vorbind a vĕrsat lacrămĭ ḍicênd: « Romaniĭ aŭ întrecut pe Grecĭ şi cu elocința ». Ast-fel ar fi trebuit să strige şi păgânismul în agonia sa şi să ḍică: Crestiniĭ ne-aŭ întrecut şi cu elocința.

Nicĭ un om, dice Villemain, *n'a împlinit maĭ bine misiunea cuvêntuluĭ de cât Chrisostom. El este cel maĭ frumos geniŭ al crestinismuluĭ. Prin cuvintele sale melodióse şi viĭ este un reformator auster al viețeĭ. El a lepădat divinitățile luĭ Omer, geniele luĭ Pitagora şi ale luĭ Platon, dară în limba sa poetică represintă magnificu, misericordia, bine-facerea.*

D. Geruzet resumând despre sântul Chrisostom ḍice: « *Cunoscința aprofundată a operelor luĭ Chrisostom póte fi de ajuns spre a forma un teolog consumat şi un orator escelinte; prin studiul asiduŭ al Basililor şi Chrisostomilor elocința crestină póte reînflori şi a produce noue miracole.*

În fine termin érăşĭ prin cuvintele D-luĭ Geruzet, care ḍice despre sântul Chrisostom: « *Acéstă viéța de devotament şi de elocință, terminată prin martiriŭ, este una dintre cele maĭ frumóse pagine ale creştinismuluĭ, dupre cum discursurile oratoruluĭ sunt cele maĭ mărețe monumente ale geniuluĭ crestin.*

DIAC. **St. Călinescu**

B) DESPRE SERVICIUL DIVIN AL SERBATORILOR NEMUTABILE.

§ 44. SERVICIUL DIVIN LA NASCEREA DOMNULUI

Cea maĭ de căpetenie dintre serbătorile nemutabile este ḑioa Nasceriĭ luĭ Christos. Ea este ca un centru, împrejurul căruia sunt dispuse cea maĭ mare parte a serbătorilor nemutabile. In ajunul serbătoriĭ se citescu Orele (ceasurile) cele marĭ, supranumite in românesce, Ceasurile Impĕrătescĭ, fiind că asemenea ceasurĭ, cu parimiĭ, cu Apostolĭ, şi cu Evangeliĭ, se citescŭ numaĭ la cele maĭ marĭ treĭ Prasnice Impĕrătescĭ, Nascerea = Botezul = şi Invierea = Domnuluĭ. La câte patru Orele (1.3.6.9) auḑim preḑicerile despre Nascerea Mântuitoruluĭ lumiĭ ale Profeţilor Vechiuluĭ Testament: pre David Dumneḑeescul Părinte, cântând în Psalmĭ nascerea Eternuluĭ seŭ Urmaşŭ; pre Micheia, arătând Bitleemul (5, 2) de loc al nasceriĭ Povăţuitoruluĭ luĭ Israil; pe Varuchu, spuindu-ne, că Dumneḑeu s'a arătat pre pămênt, şi cu ómeniĭ împreună a petrecut (3, 38); pe Marele Isaia, bine-vestind nascerea luĭ Emmanuil din Fecióra, şi preḑicênd, că pruncŭ s'a născut noĕ Fiiul, şi s'a dat noĕ, a căruia stépânire (crucea) este preste umérul luĭ, şi se chiamă numele luĭ ânger de mare sfat, sfetnicŭ minunat, Dumneḑeŭ tare, Biruitor, Domn al păciĭ, Părinte al veaculuĭ celuĭ viitor. Dupe Profeţĭ, Apostolul Pavel ne invedereză Dumneḑeésca mărirea Fiuluĭ luĭ Dumneḑeu, cum şi fructele veniriĭ sale pre pămênt. In urmă Evangeliştiĭ (Mateiŭ şi Luca) descriŭ amĕnuntele nasceriĭ Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos.

Orthrina (utrenia) se începe cu Dupĕ-cinarea (pavecerniţa) cea mare, la care se cântă profeticul imn al Mareluĭ Isaia, al căruĭ refren este: *Cu noi este Dumneḑeŭ*, care invedereză tot subiectul solemnităţiĭ. Acest imn profeticŭ

Antifóne adaptate (potrivite) la fie-care serbătóre, când se aude şi Troparul şi Condacul serbătoreĭ, iar sfinţiţiĭ servitorĭ, la ânteiul Văhod, càntă Isodicul (Intralul) serbătoriĭ. La cele patru serbătorĭ împĕrătescĭ, Nascerea, Botezul, Invierea Domnuluĭ, şi Pogorîrea sfântuluĭ Duh, în loc de *Sfinte Dumnedeule*, se cântă: —*Câţi in Christos v'aţi botezat, in Christos v'aţi îmbrăcat*;— pentru că în vechime, catechumeniĭ pregătiţĭ, se botezaŭ în ajunul acestor serbătorĭ, şi adoa ḑi Biserica cânta acest verset dintr'o Epistolă (Galat. 3. 27) a luĭ Paul Apostolul, prin care se arată, că toţĭ câţĭ s'aŭ botezat în numele luĭ Christos, s'au îmbrăcat tot o dată cu puterea şi cu graţia renasceriĭ Nouluĭ Adam, desbrăcânduse de omul cel vechiŭ şi de patimile luĭ cele omoritóre de suflet. Asemenea la înălţarea sfinteĭ Crucĭ se cântă, în loc de Sfinte Dumnedeule: *Crucii tale ne închinăm, Stĕpâne, şi sfântă Invierea ta mărim*; prin care Biserica ne învaţă, că Crucea şi Invierea Domnuluĭ sunt isvórele mântuireĭ nóstre, şi prin urmare, cele maĭ demne de veneraţia şi de lauda nóstră.

In partea din urmă a Liturgieĭ, în locul cântăriĭ ordinare a Maĭciĭ Domnuluĭ, *Cuvine-se cu adevĕrat să te fericim pre tine Născătóre de Dumnedeŭ*, la serbătorile cele marĭ se cântă Irmosul odeĭ a noa din canonul serbătoriĭ, pentru maĭ mare solemnitate şi distincţiune a serbătoriĭ. La serbătorile cele marĭ, în loc de —*Vădut am lumina cea adevĕrată*— se cântă Troparul serbătoriĭ, care la vecernie, la Orthrină şi la liturgie, se cântă maĭ de multe orĭ, spre o maĭ adîncă întipărire a ideeĭ serbătoriĭ, fiind-că, după cum s'a ḑis aiurea, Troparul conţine esenţa ideeĭ fie-căreĭ serbătorĭ.

veni toţi o singură Biserică. Pênĕ şi Kinonicul esprimă prin spiritul cel profeticŭ al luĭ David bucuria cea mare a efectuluĭ Nasceriĭ luĭ Christos, ḑicĕnd: *Rescumpărare a trămisŭ Dumneḑeu poporului seŭ.*

§ 45. SERVICIUL DIVIN LA BOTEZUL DOMNULUI (6 IAN.)

Botezul Domnuluĭ este manifestarea glorieĭ Mântuitoruluĭ la arătarea sa în publicŭ, spre a începe lucrarea mântuireĭ neamuluĭ omenescŭ; căcĭ atuncĭ El afost arătat lumiĭ prin vocea Părinteluĭ cerescŭ — *Acesta este Fiiul meŭ cel iubit, intru care bine am voitŭ*, şi prin pogorîrea Duhuluĭ Sfânt in chip de porumb. Atuncĭ s'a descoperit luminat Taĭna Dumneḑeesceĭ Treimĭ. Christos botezânduse în Iordan, închinarea Treimeĭ s'a arătat, Părintele de sus a mărturisit, şi Duhul s'a pogorît preste Fiiul cel ce s'a botezat; pentru care ḑioa Botezuluĭ se numeşte şi Theofania (Θεοφάνεια), adecă arătarea luĭ Dumneḑeŭ.

Serviciul divin al acesteĭ serbătorĭ se distinge de al celor lalte serbătorĭ marĭ ca şi al Nasceriĭ Domnuluĭ, prin aceea că înajun se citescu Ore sau Ceasurĭ împărătescĭ, şi Orthrina se începe iar cu Dupĕ-Cinarea sau pavecerniţa cea mare. Asemenea şi cel alt serviciŭ divin al Vecernieĭ, Orthrineĭ şi Liturgieĭ urmeză întocmaĭ ca cel de la Nascerea Domnuluĭ, pretutindinea aducĕndu-ne aminte de marele şi mântuitorul eveniment al arătăriĭ Domnuluĭ la riul Iordanuluĭ, al umiliriĭ sale sub mâna Inaintea Mergătoruluĭ Ioan şi al glorificăriĭ sale prin vocea Părinteluĭ cerescu.

Adăogirea serviciuluĭ divin la acéstă serbătóre este sfinţirea cea mare a apeĭ, care se face şi dupĕ liturgia din ajun, şi dupĕ liturgia serbătoriĭ, când sfinţiţiĭ servitorĭ esu la riŭ saŭ la fontână, cu tot poporul in procesiune, cântând — *Glasul Domnului preste ape*, şcl. Sfinţirea apeĭ cea din ajun îşĭ are inceputul de acolo că în vechime catechumeniĭ se botezau maĭ cu osebire in ajunul acesteĭ

deschide inimele credincioşilor spre primirea Duhovnicescił bucuriï a Nasceriï luï Christos.

Tóte cântările de la Orthrina acesteï serbătorï esprimă Nascerea luï Christos cu colorile cele maï viï, însă Irmosul odeï ânteia, împrumutat din proemiul unuï discurs al luï Grigore Theologul, numaï în treï cuvinte învedereză tótă iconomia Intrupăriï Cuvêntuluï dicênd: *Christos se nasce, slăviţi-l, Christos din ceruri, întimpinaţi-l, Christos pre pământ, înălţaţi-ve.*

La Liturgia acesteï serbătorï, Antifónele, Troparul şi Condacul, arată, unele maï pe scurt altele maï pe largŭ, subiectul serbătoriï: Isodicul arată Nascerea Cuvêntuluï cea maï nainte de vecï din Tătăl; iar Irmosul odeï a noa, care se cântă în locŭ de Acsion, învedereză fórte lămurit Nascerea cea de sub timp din Prea curata Fecióra Maria, dicênd: *Taină streină vedu şi paradoxă, cer fiind peştera, scaun de Cheruvimi Fecióra, Eslea sălăşluire, întru carea s'a culcat Cel ne încăput, Christos Dumnedeŭ.* Si acest Irmos este împrumutat din proemiul unuï dis curs al sfântuluï Ioan Chrisostomul.

Către acestea, Apostolul şi Evangelia, atât la acésta, cât şi la cele-alte serbătorï marï sunt alese şi potrivite una cu alta astfel în cât să descrie istoricul şi scopul serbătoriï, fiind că, dupé cum s'a maï dis, serbătorile creştine nu sunt invenţiï arbitrare, ci representaţiï ale faptelor istorice, trase din Noul Testament şi din istoria şi din tradiţia Bisericeï. Apostolul acesteï serbătorï arată că scopul Nasceriï Fiiuluï luï Dumnedeu a fost, născânduse din femee sub lege, ca să rescumpere pe naţia Ebreéscă cea de sub lege, şi să ï dăruéscă adopţiunea fiéscă (υἱοθεσίαν), in cât să devie, în loc de sclavï, fiï şi moştenitorï aï luï Dumnedeu prin Iisus Christos. Iar în Evangelie, prin venirea şi adoraţiunea Magilor, se învedereză supunerea neamurilor păgâne la legea Evangelieï, şi adopţia lor alăturï cu ceï rescumpăraţï de sub lege, pentru a de-

poveduescă, că el este rada Tatălui. Biserica glorificând Dumnedeesca mărire a prea vecinicului Fiiŭ al lui Dumnedeu, se rógă să strălucéscă şi noĕ lumina lui cea pururea fiitóre. Apostolul şi Evangelia dela Liturgia acestei serbători descrie cu amenuntul acest mare şi glorios eveniment din viéţa pămĕntéscă a Mântuitorului Christos, şi umple sufletul credincioşilor de ceva sublim şi maiestos.

3. Serviciul divin al serbătorii cinstitei Cruci urméză întocma ca al celor douĕ serbători precedente, afară numai că la finitul orthrinei se adaogă rânduela înălţării cinstitei cruci, care ne aduce aminte de cele ce s'aŭ făcut în Ierusalim, Când Impĕrătésa Elena a descoperit de viaţă purtătórea Cruce, la anul 325 dupĕ Christos. Si precum atunci în Ierusalim, Patriarchul Macarie a arătat către cele patru părţi ale lumii cinstita Cruce poporului adunat spre închinăciune, asemenea şi acum Preoţii în tóte bisericile lumii inalţă cinstita Cruce cu ramuri de busiiocŭ spre cele patru puncte ale lumii, arătându o poporului creştin spre închinăciune.

Prin acéstă înălţare a Crucii, Biserica nu voesce dóră ane arăta simplul lemn al Crucii, ci ea voesce, ca noi să ne aducem aminte de Patima Mântuitorului, şi să'l vedem cu ochii minţii rĕstignit şi murind pre dénsa pentru pĕcatele nóstre, şi să cădem cu umilinţă şi cu recunoscinţă să'l adorăm ca pre un Dumnedeu şi Mântuitor al nostru.

Stânta Cruce, după restignirea lui Christos pe dénsa, a fost îngropată in pămĕnt, unde a stat ascunsă pĕnĕ în suta a patra, când a descoperit'o fericita Elena. La executarea înălţărei cinstitei Cruci, Preotul se plécă cu dénsa pĕnĕ jos şi se ridică de patru ori, însemnând prin plecări ascunderea crucii în pămĕnt pĕnĕ in suta a patra, şi prin ridicări egale, descoperirea iei in suta a patra. Si fiind că atunci în Ierusalim, când Patriarchul înălţa cinstita Cruce, tot poporul, cădend la pămĕnt, striga cu lacrămi — Κύριε ελέησον (Dómne miluesce), ast-fel şi acum, când

serbători; şi după ce aŭ încetat de a fi catechumenĭ de botezat, atuncĭ s'a început frumosul obiceiŭ de a merge Preoţiĭ şi a sfinţi pre credincioşĭ şi locuinţele lor, prin stropirea apeĭ celeĭ sfinţite. Si pentru că în acéstă ḑi catechumeniĭ se luminau prin botez, ea s'a numit încă şi ḑioa luminelor (ἡμέρα τῶν φώτων). Iar sfinţirea apeĭ, care se face cu mare pompă după liturgia serbătoriĭ, acésta represintă, prin afundarea Cruciĭ de treĭ orĭ, însuşĭ botezul Domnuluĭ nostru Iisus Christos.

§ 46. SERVICIUL DIVIN AL SĔRBĂTORILOR IMPĂRĂTESCĬ, INTIMPINAREA, SCHIMBAREA LA FAÇĂ, ŞI INĂLŢAREA CINSTITEĬ CRUCI.

1. Serviciul divin al Intimpinăriĭ Domnuluĭ, (2 febr.), ne aduce aminte, că Iisus nicĭ o dată nu s'a arătat în stare maĭ umilă, de cât ca pruncŭ de patru ḑecĭ de ḑile, când l'aŭ adus părinţiĭ în Ierusalim, ca săl presente în Templu, şi aŭ oferit pentru rescumpărarea luĭ conform legiĭ, doĭ puĭ de porumb, sacrificiul cel maĭ sărăcescŭ. Dar însă ca recompensă acesteĭ umilinţe, bĕtrânul Simeon l'a primit în braţe, a recunoscut în sărăcescul prunc Iisus pe Liberatorul omeniriĭ, luminătorul neamurilor şi gloriea poporuluĭ luĭ Israil. Pe lângă acestea Biserica laudă şi pe Fecióra Maica Domnuluĭ, din carea a resărit Sórele dreptăţiĭ Christos Dumneḑeul nostru, luminând pre ceĭ dintru întunerecŭ; fericesce şi pre bĕtrânul Simeon, carele a primit în braţe pre slobozitorul sufletelor nóstre.

2. Serviciul divin al Schimbăriĭ la façă, (6 Aug) în genere observat, ne aduce aminte, că Mântuitorul Christos, schimbânduse la façă în muntele Thaboruluĭ, a voit să 'şĭ descopere Dumneḑeésca sa glorie înaintea celor maĭ aleşĭ dintre Apostoliĭ seĭ, cu puçin timp înaintea Patimeĭ sale, pentru ca eĭ să nu se îndoéscă despre Dumneḑeirea luĭ, când îl vor vedea restignit pre cruce, ci lumiĭ să pro-

CUVÊNT
LA DUMINECA XII DE LA LUCA

Aŭ nu decе s'aŭ vindecat, deră ceĭ nouĕ unde sunt ?
(Luca. XVII . 17).

Fraților !

In Evangelia, ce s'a citit astă-dĭ, ațĭ audit că s'a vorbit despre dece leproșĭ, cari au intâmpinat pe Iisus Christos, când trecea din Galilea spre Samaria, şi cari l'aŭ rugat dicĕnd: «Invĕțătorule, miluesce-ne pre noĭ», cărora Iisus le-a dis: « mergețĭ și vĕ arătațĭ la preoțĭ ». Lepra acésta era uă bólă fórte grea și fórte uriciósă, și era considerată ca pedépsă din partea luĭ D-deŭ pentru crimele ce comitea cine-va. Ceĭ bolnavĭ de acéstă bólă trebuiau să se depărteze nu numaĭ din familia lor, deră klar și din societate, și prin urmare eĭ trebuiau să stea intr'un loc deosebit, ca să nu se molipséscă și ceĭ-alțĭ, iară dupĕ ce se vindecaŭ trebuiaŭ să vie și să se arate la preoțĭ, ca acestia vĕdĕndu'ĭ curățițĭ să le dea libertate a merge in familiile lor: de óre-ce preoțiĭ esercitau óre-cum și arta medicineĭ și eraŭ însărcinațĭ să separe pre ceĭ bolnavĭ de ceĭ sĕnătoșĭ, maĭ ales pre leproșĭ, cari se socotia necurațĭ nu numaĭ în privința corporală, dară klar și sufletéscă, ca uniĭ ce au călcat legea divină. Pentru acésta Iisus Christos le dice: « *Mergeți și vĕ arĕtați preoților.* » Ast-fel, că mergĕnd eĭ ca să se arate preoților, pe cale s'aŭ vĕdut vin-

Preotul înalţă sfânta Cruce, cântăreţiI repetă neîncetat Dómne miluesce de patru sute de orI, în memoria tot a suteI apatra, în carea cinstita Cruce, eşind de sub pământ, a luminat tótă lumea cu radele strălucirii sale.

§ 47. SERVICIUL DIVIN AL SERBĂTORILOR PREA SFINTEI NĂSCĂTÓREI DE DUMNEDEU, ŞI ANUME: NASCEREA (8 SEPTEMBRE), INTRAREA IN TEMPLU (21 NOEMBRE), BUNA-VESTIRE (25 MARTIE), ADORMIREA (15 AUGUST)

1. Nascerea Născătórei de Dumnedeu, dupě înţelesul cântărilor acesteI serbătorI, a slobodit pre născătoriI seI, Iochim şi Ana, de obştesca defăImare a nenascerii de fii, iar pre Adam şi Eva cu toţI urmaşiI lor i-a mântuit din stricăciunea morţii, şi a vestit bucurie la tótă lumea (cond. şi trop. serbătorii). — Acéstă serbătóre în românesce se chiamă *Sântă Măria mică*, din causă că ea ne aduce aminte de pruncesca stare a Prea SfinteI Fecióre.

2. Intrarea in Templul din Ierusalim a Prea SfinteI Fecióre, pe când era în etate de treI anI, este încă o maI de aprópe prevestire despre mântuirea neamuluI omenesc, precum audim in troparul serbătorii : *Astădi este mainte însemnarea* (προοίμιον) *bunei voinţe a lui Dumnedeŭ, şi prevestirea mântuirei ómenilor. In Templul lui Dumnedeŭ luminat Feciora se arată, şi pre Christos tuturor mai nainte îl vestesce.* Iar în condacul dileI, Biserica numesce pe Sfânta Fecióră *Templu preacurat al Mântuitorului, şi Vistierie sfinţită a gloriei lui Dumnedeŭ, carea aducênduse în casa Domnului, aduce împreună cu dênsa Darul saŭ Harul Dumnedeescului Duh.* — De la piósa aducere în Templul luI Dumnedeŭ a Prea curateI Fecióre, se cade să ne învăţăm, că şi noI, de voim a ne face vrednice templurI ale DuhuluI Sfânt, trebue fórte de timpuriŭ să ne educăm în legea DomnuluI nostru Iisus Christos, şi să ne obicInuim de micI a iubi Biserica, şi a o frecuenta fórte des, spre a ne îndulci intr'ênsa de nutrimentul cel duhovnicesc.

Archiereul Genadie, *fost Argeşiu.*

tóte de-la copaciul cel mai mare şi pené la firul cel mai subţire de érbă, tóte inflorescu şi réspândescŭ mirosul lor cel delicios în atmosferă, înălţându-se cătră tronul Divinităţeĭ, precum se înălţa óre când sacrificiul luĭ A-bel şi al luĭ Noe ; obvervaţĭ animalele de la cea maĭ des-preţuită fiinţă pené la cea maĭ puternică, şi veţĭ vede că tóte în limba lor măresc pre D-ḑeu, mulţămindu-ĭ pentru bine facerile sele ; observaţĭ, ḑic, nu numaĭ animalele do-mestice, care arată recunoscinţă şi mulţămire cătră stă-pînul lor în modul cel evident, dară observaţĭ chiar şi animalele cele selbatice şi veţĭ vedea că încă nu sunt lip-site de acest nobil simţimênt. Dară fiind că ele nu sunt dotate cu raţiune ca să se înalţe la ideea despre mulţămi-rea ce se cuvine luĭ D-ḑeŭ, apoĭ manifestă mulţămirea lor către acela de la care primesce bine facere. Işĭ arată, ḑic, tóte animalele recunoscinţa către om, ca către un repre-sentante al luĭ D-ḑeu, fiind date de creatorul subt auto-ritatea luĭ. In fine orĭ de ar arĕta ele mulţămire către om, orĭ de ar mări pre D-ḑeu instinctiv, orĭ în ce mod, ḑic, ele tot daŭ glorie luĭ D-ḑeu, dupre cum ne incredin-ţeză cântătoriul de psalmĭ, când îndemnă tótă natura spre gloria luĭ D-ḑeu ḑicênd: «*Tótă suflarea să laude pre Dom-nul* (Ps. 148). Eĭ bine! tóte acestea laudă pre D-ḑeu şi îĭ mulţămesc pentru bine facerile priimite; dară óre omul, care este creatura cea maĭ perfectă din câte a făcut D-ḑeu, la a căruia creaţiune n'a ḑis numaĭ : *să fie*, ci a ḑis: «*Să facem om dupre chipul şi asemănarea nóstră*» (Facere 1,26) căruĭ i a dat suflet nemuritor: «Si *a suflat intr'ên-sul suflare de vieţă şi s'a făcut omul în suflet viŭ*» (Fa-cere 2,7), nu se cuvine, ḑic, ca acéstă fiinţă atât de dis-tinsă să mulţămescă cerescului sĕŭ Părinte? Nu se cu-vine ca să mulţămescă prea Inaltuluĭ sĕu Părinte, care l'a pus în miḑlocul natureĭ şi i-a dat tóte sub stăpînirea sea ; care l'a pus în natură ca pre o coronă, seŭ ca partea cea maĭ nobilă a grandióseĭ sale opere? Tóte animalele se

decaţi şi curăţiţi cu desăvêrşire de acéstă uriciósă bólă. Inkipuiţi-vĕ acum, fraţilor, bucuria ce s'a petrecut în inima lor. Suferiau durere, eraŭ goniţi din societate, lipsiţi de tótă îngrijirea familiei lor, ba încă ce e mai mult socotiţi ca ómeni nelegiuiţi, şi acum se vĕd curăţiţi numai cu cuvêntul lui Iisus Christos. Mare este puterea lui D-ḑeu fraţilor!! Dară óre ce făcură ei? Simţiră câtuşi de puçin puterea divină manifestată în corpurile lor? Da! puterea lui D-ḑeŭ toţi au simţit'o, vĕḑêndu-se vindecaţi, dară nu toţi aŭ arĕtat semne de recunoscinţă, nu toţi au venit să dea glorie lui D-ḑeu, ci numai unul din ei, care era Samarinean! Numai unul, ḑic, a recunoscut, că dupĕ bine-facere urmeză mulţămirea; numai unul a cunoscut că este dator a mulţămi. Pentru acésta Samarineanul vine ca să'şi arate înaintea lui Iisus Christos simţimêntele de mulţămire şi recunoscinţă şi să se devote lui cu pietate, dupĕ cum aţi auḑit în Evangeliă: «*Eră unul din ei, vĕḑênd că s'a vindecat, s'a întors cu glas mare slăvind pre D-ḑeŭ.* Apoi Iisus, vĕḑêndu'l că îngenuche înaintea lui, îl întrebă: Aŭ nu ḑece s'aŭ curăţit? Dară cei nouĕ unde sunt? Nu s'aŭ aflat ca să dea slavă lui D-ḑeu! Vedeţi fraţilor, că mulţămirea şi recunoscinţa sunt nisce datorii fórte mari şi sacre ale omului. Urmarea Samarinenului este în adevĕr demnă de tótă lauda şi demnă de imitat. Si sânta Biserică ne amintesce acésta astă-ḑi, ca să ne înveţe şi pre noi a fi mulţămitori către D-ḑeŭ, către Iisus Christos care ne-a curăţit de boala pĕcatului al cărui resultat este mórtea, dupre cum ḑice şi Apostolul Paul: «*Pentru tóte mulţămiţi; căci acésta este voia lui D-ḑeŭ întru Iisus Christos spre voi* (Solon 5;18). Să cercetăm dară acest adevĕr.

Fraţilor! Priviţi natura în tóte amănuntele ei şi veţi găsi motive de ajunsŭ pentru a vĕ convinge, veţi găsi, ḑic, argumentele cele mai tari pentru datoria de a mulţămi lui D-ḑeu. Priviţi plantele câmpului şi veţi vedea, că

Părinte, nu este decât un ingrat. El dice, că tot ce are, a dobîndit prin propria sa diligenţă. Este adevĕrat că prin diligenţa sa, însă de unde i-a venit luĭ acea diligenţă şi capacitate? Nu óre de la D-deu? Si chiar acum ceea ce lucreză, lucreză cu adjutorul luĭ D-deu, dupre cum dice profetul: « *De n'ar didi Domnul casă în zadar s'ar osteni cei ce o zidescu.* Si în casul acesta, dic, când cine-va orbit de pasiunĭ ar dice, că nu trebue să'i mulţămescă, apoĭ atuncĭ nu numaĭ ar pĕcătui pentru nemul ţămirea sa, dară ce este maĭ mult, luĭ, dupre cum am dis, îĭ este încredinţată mulţămirea şi recunoscinţa din partea tutor făpturilor, ca el să le înalţe către tronul prea înţelepteĭ Provedinţe a luĭ D deu, şi ne împlinind, dic, acéstă datorie, el trage dupĕ sine natura întrégă şi o supune corupţiuneĭ şi ingratitudineĭ. Apoĭ cine-va convins va dice: când primesc bine-facere şi sunt sănĕtos să mulţămesc, dară când sunt bolnav, ce mulţămire să daŭ luĭ D-deu? Si atuncĭ trebue să mulţămim fraţilor. Apostolul Paul dice: «*Pentru tóte să mulţămiţi, căci acésta este voia lui D-deu întru Iisus Christos spre voi.* Si écă pentru ce dice: Noĭ când suferim de bóle şi de alte ne ajunsurĭ veţĭ sci că şi acestea sunt bine facerĭ: *căci bóla corpului aduce mântuirea sufletului.* Ne rătăcim adesea, uităm datoriile nóstre către D deu, éră când suntem în nenorocirĭ şi în suferinţe, atuncĭ ne aducem aminte şi klămăm numele luĭ Dumnedeu. Să fim convinşĭ, dic, că morburile, cum şi altele, nu sunt de cât semnul buneĭ voinţe a luĭ D deu către noĭ. *Căci el nu voiesce nimeni să péră, ci să se întorcă şi să fie viŭ.* Nu voiesce ca omul să pérdă sufletul sĕu: *că ce folos este dacă omul ar dobêndi lumea tótă şi îşi va perde sufletul sĕŭ?* Saŭ ce va da omul skimb pentru sufletul sĕu? Pentru acésta dară, Prea bunul D-deu nu ne lasă, că: «*Pre care Domnul îl iubesce, îl şi certă, şi bate pre tot fiul, pe care primesce* (Ebr. 12;6). Dacă un pă-

mişcă, umblă, lucrează, însă numai din instinct şi numai într'un mod impus, şi totuşi dau glorie lui D-ḑeŭ şi 'i mulţămesc pentru bine-faceri; apoi omul care este îndestrat cu minte prin care judecă, cu voe liberă, ast-fel că el lucrează numai ceea ce voece, dupre cum ḑice înţeleptul Sirach: «*Inaintea omului foc şi apă, vieţă şi mórte, ca el la ori care va vrea să întindă mâna sa: că nimenui nu a poruncit să lucreze păgânesce şi nimenui n'a dat libertate să pĕcătuescă* (Sirach 15; 14—20); el, ḑic, care este indestrat cu facultatea vorbirei, adică cu instrumentul cel mai preţios prin care să'şi esprime mulţămirea, prin care işi póte comunica ideile sale altuia; cu alte vorbe, el care este îndestrat cu puterea cunoscinţei spre a nu remâne nimeni la intuneric, nu trebue să se arate mulţămitoriŭ şi recunoscĕtoriŭ? Afară de acestea vedem, că tóte animalele de la insecta cea mai mică pĕnĕ la animalul cel mai mare, tóte plantele de la arborele cel mai gigantic şi pĕnĕ la firul cel mai subţire sunt făcute şi destinate pentru necesităţile omului. Apoi aerul, care este vărsat în atmosferă şi pre care îl respirăm în fie-care minut, şi în lipsa căruia n'am putea esista, nu sunt óre destule motive puternice, cari să ne îndemne a glorifica pe D-ḑeŭ şi a'i mulţămi în fie-care secundă? Da! sunt destule!! Asupra omului sunt revărsate tóte bunătăţile şi tóte darurile lui D-ḑeŭ cu uă mână fórte darnică; nici uă fiinţă pămĕntéscă nu se bucură de daruri mai sublime de cât omul. Cele-alte fiinţe se bucură de mai puţine şi mai mici daruri dupre puterea lor şi totuşi mulţămesc bine făcătorului lor, deră omul să nu mulţămescă? Nu trebue să uite invĕtătura Mântuitorului Christos, care ḑice: «*cu cât este mai inaltă chiemarea şi demnitatea, cu atâta e mai mare şi respunderea; căci, cui s'a încredinţat mult, mult se va cere de la el; şi cui s'a dat mult, mult se va cere de la el* (Luc. 12;48). Si decă cine-va nu'şi împlinesce acéstă datorie către a tot putintele

ilor ce'l chiamă pre el (Ps. 134; 7. 146; 8, 9)». Conservă, dic, tóte animalele şi diferitele lor varietăţi, plantele cu diversele lor specii, cari îmbracă câmpiile în cele mai frumóse haine, cu care nu s'aŭ putut îmbrăca nici cele mai pompóse şi cele mai luxurióse fiinţe din lume, dupre cum dice Mântuitorul Christos: «*Socotiţi crinii câmpului cum cresc şi dic vouĕ, că nici Solomon întru tótă slava sea nu s'a îmbrăcat ca unul din acestia* (Mat. 6; 22—32)». Si decă D-deŭ îngrijesce de aceste plante, cari diminéţa înfloresc şi séra se veştejesc, astă-di sunt frumóse şi umplu universul cu mirosul lor cel nou, eră mâine vine cósa şi le dobóră; apoi cu cât mai mult îngrijesce de coróna naturei, fiinţă inteliginte, de şi ingrată!! Iisus Christos dice: «*Fără voia lui D-deu nici un fir de pĕr din capul vostru nu va peri, că în mâna lui D-deŭ este sufletul tuturor celor ce vieţuesc şi duhul a tot omul*» (Mat. 10; 30. Iob. 12; 10). Asemenea profetul David dice: de la *Domnul paşii omului se îndreptéză, când va cădé nu se va struncina, că Domnul întăresce mâna lui*» (Ps. 36; 23,24). Ast-fel deră, noi trebue să mulţămim lui D-deŭ în tot timpul şi la ori ce pas, căci El vede tóte mişcările nóstre şi le dirige. Decă nu mulţămim şi nu recunóscem bunĕtăţile sele, apoi atunci ne asemĕnăm cu poporul Israelit căruia Domnul îi dice: «*Boul şi asinul a cunoscut eslea Domnului sĕu, eră Israel nu m'a cunoscut pre mine*». (Isaia).

In fine un lucru fórte evident, un argument fórte puternic, care înfruntă pe tot împetritul şi necredinciosul şi'l face să'şi plece genuchele şi să mulţămescă a tot-puintelui D-deŭ, este admirabila conducere a Universului întreg. Nu voesc să vĕ arĕt cum fie-care planetă îşi are cursul sĕŭ regulat în jurul sórelui dupre legile nemutabile, pe care le-a pus prea Inţelépta Provedinţă; nu voesc să vĕ spun cum sórele resare şi apune şi omul are di şi nópte, timp de lucru şi de repaus, ci voesc a vĕ

rinte pedepsesce pe fiul sĕŭ pentru fapte rele, dacă îl pune înainte deosebite obstacole ca să 'l oprescă din calea faptelor rele şi să devie om virtuos, înţelept şi membru folositor societăţeĭ şi adevĕrat fiŭ al Patrieĭ şi al Bisericeĭ, óre cu acésta nu 'l iubesce, şi pentru acésta el nu trebue să mulţămescă părinteluĭ seu ? Da ! trebue ! Apoĭ cu cât maĭ mult trebue să mulţămim noĭ Părinteluĭ Ceresc. care tóte le face pentru binele şi fericirea nóstră. Iisus Christos ḑice : «Dacă tatăl scie şi nu dă fiuluĭ sĕu şerpe în loc de pâine, apoĭ cu cât maĭ mult Tatăl vostru cel ceresc scie a da vouĕ cele bune. Prin urmare tot-déuna să ḑicem cu Iob : *Fie numele Domnului bine-cuvêntat de acum şi pĕnĕ in veac ; precum a plăcut Domnului aşa s'a făcut; că dacă am luat cele bune să luăm şi cele rele.*

Eĭ bine ! Dară óre numaĭ acestea să fie bine-facerile, ce primim de la D-ḑeŭ ? O ! adâncul bogăţieĭ şi al milostivireĭ luĭ D-ḑeŭ ! Cât eştĭ de mare şi revĕrsat asupră-ne cu îmbelşugare şi noĭ cât suntem de ingraţĭ ! ! Câte bine facerĭ vin asupră-ne din tesaurul cel nesecat şi, cu tóte acestea, albeţa pĕcatuluĭ acopere ochiĭ nostri ceĭ sufletescĭ şi trupescĭ, şi nu ne lăsa să vedem miraculosul isvor al Providenţeĭ divine şi să înălţăm cu umilinţă vocea nóstră către cer, ca samarenénul cel vindecat de lepră ! ! Ne întrebăm că numaĭ acestea să fie bine facerile, ce primim ? Nu sunt, fraţilor, numaĭ acestea, ci ele sunt multe şi fórte multe. D-ḑeŭ conservă tóte într'uă permanenţă perfectă, El gubernă elementele natureĭ şi le îndreptéză spre necesităţile nóstre, dupre cum ḑice profetul David : Ps. 94, 4) « *In mâna lui D-ḑeŭ sunt marginile pămêntului şi înălţimile munţilor ale lui sunt ; El ridică nori de la marginile pămêntului, face fulgere şi plóe ; scóte vênturi din visteriile sele, îmbracă cerul cu nori, gătesce pămêntului plóe, resare în munţi érbă şi păşiune spre slujba ómenilor, El dă dobitócelor hrana lor şi pu-*

pe înfocaţiî lor persecutorî. Pe de altă parte numeroşî ereticî au eşit chiar din sinul eî, carî n'a făcut alt-ce-va de cât ca ea maî mult să sĕ întărescă în doctrina creştină şi să triumfe asupra lor într'un mod miraculos.

Vĕdĕnd dară aceste numeróse urme ale prea Inţelepteî Providenţe în neamul omenesc, cine din noî ar remâne ne mişcat şi n'ar înălţa imne de mulţămire şi de recunoscinţă către tronul luî D-ḑeŭ?

Ba încă ce este maî mult noî vedem că chiar acum El nu'şî depărteză mâna sea conducĕtóre: *Resare sórele seŭ şi peste cei rĕi şi peste cei buni, şi ploue peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi* (Mat. 5,45).

De aceea fraţilor, trebue să mulţămim luî D-ḑeŭ. Decă cine-va nu şî-ar împlini acéstă sacră datorie, apoî acela se asemănă celor noue leproşî, carî nu s'a întors la Mântuitorul Christos spre a'î mulţămi pentru binefacerea priimită de la dênsul, şi pentru care Christos fórte s'a indignat ḑicĕnd: «deră ceî noue unde sunt?» De aceea noî tot-de-una şi pentru tóte se mulţămim luî D-ḑeu. Decă suntem sănĕtoşî şi avem tóte îndestulările pămĕntescî să dăm glorie Omniputinteluî Creator, că a bine-voit a revĕrsa asupră-ne tóte bunurile, ca să dăm şi celor lipsiţî şi să ḑicem cu profetul David: «*Bine cuvinteză suflete al meŭ pre Domnul şi nu uita tóte resplătirile luî*». Decă suntem în suferinţe şi bóle să râbdăm cu statornicie şi să ḑicem cu Iob: fie numele Domnuluî binecuvêntat; «*căci numai cel ce va răbda pĕnĕ la sfĕrşit se va mântui*» (Mat. 10;22), recunoscênd tot-de-uă-dată că şi acésta este uă binefacere, ca una ce are de scop de a ne întórce de la fapte rele. Si cu toţî împreună să lăudăm numele Domnuluî, şi precum îngeri în ceru fac voia luî cea sântă, cântând în jurul Tronuluî sĕŭ: «*Sânt! Sânt! Sânt! Domnul Sabaot, plin este cerul şi pămentul de mărirea luî*, (Isaia 6; 3) tot ast-fel şi noî pre pămênt să petrecem, şi nicî decum

ruga ca să vĕ uitaţi în cartea neamului omenesc, adecă în istoriă şi veţi vedea, că Providenţa divină nici uă dată nu'şi-a ridicat mâna sea binefăcĕtóre şi conducĕtóre de d'asupra omenirei. Adam pĕccătuesce, déră D-ḑeŭ nu'l lasă în profunda desperare, ci îi dă raḑă de speranţă: cum că semênţa femeei va sfărăma capul şarpelui. (Facere 2). In timpul diluviului (Potopului) conservă pe Noe, pe fiii şi nurorile sale spre reproducerea neamului omenesc, ordonându-i să se sue în corabie ca să scape. Abraam din meḑilocul idolatriei este chiămat ca să'l facă părintele poporului ales şi-i dă în posesiune ţera Canaan. Poporul Ebreŭ e scos din Egipt prin puterea divină; ḑiua il conduce prin nor şi nóptea prin stîlp de foc; il trece prin marea Roşie, la muntele Sinai îi dă legea prin Moise, şi'l declară de poporul Sĕŭ. Apoi în timpurile cele mai dupe urmă, când întunericul şi idolatria domnia în lume, când uitaseră cu totul pe D-ḑeŭ, când crima era fără pedepsă şi fapta bună fără rĕsplată, când, ḑic, toţi numai sciaŭ de unde vin şi unde se duc, şi toţi eraŭ într'uă confusiune generală, atunci prea bunul Părinte trimite chiar pe Fiul sĕŭ Unic, pe Domnul nostru Iisus Christos, dupre cum ḑice Evangelistul: «*Atât de mult a iubit D-ḑeŭ lumea în cât şi pre fiul sĕŭ unic l'a dat, ca tot cel ce va crede întru El să nu péră, ci să aibă vieţă vecinică*» (Ión 3;16). Către acestea, să observăm cu de amăruntul şi evenementele din Biserica crestina orthodoxă şi vom vedea că mâna Providenţei nici o dată nu s'a ridicat d'asupră i. Ea de tóte părţile a fost bătută de inimicii înrăutăţiţi, atât Ebrei, cât şi păgâni, şi cu tóte acestea întărită de mâna Providenţei a resistat cu vigóre. Providenţa divină, ḑic, trimitea tărie sufletéscă adevĕraţilor creştini şi cete întregi de martiri îşi sacrificaŭ vieţa. Prin acésta aŭ ruşinat pe înfioràtorii inimici, aŭ pus basa adevĕratei biserici, aŭ sigilat credinţa prin sângele lor şi aŭ întors la credinţa creştină chiar

ISTORIA BISERICESCA

Aflăm cu mare plăcere, că Domnul prim-Ministru -- I. Brătianu, apreţiând laudabilul sacrificiŭ al Prea sânţiţilor membri aĭ sântuluĭ Sinod, pentru tipărirea renumiteĭ opere *« Istoria Bisericeĭ Orthodoxe »* a venerabiluluĭ părinte Guéttó, a bine voit şi Domnia sa a se asocia la acéstă faptă frumósă, contribuind cu 500 leĭ noĭ. Onóre D-luĭ Ministru!

Prea Sânţitul Episcop al Dunăreĭ-de Jos ne-a anunţat, că în urmarea apeluluĭ făcut de jurnalul *« Biserica Orthodoxă Română »*, pe lângă persónele din judeţul Ismail publicate în No. III al acestuĭ jurnal, aŭ bine voit a contribui la publicarea Istorieĭ Bisericescĭ a Venerabiluluĭ P. Ghètte, încă următórele persóne din judeţele Bolgrad şi Cuvurluĭ.

DIN ORAŞUL GALAŢI

	Leĭ	B.
1. Comitetul Permanent al Consiliuluĭ General Judeţuluĭ Cuvurluĭ	80	
2. Biserica Sânţiĭ Voevoḑĭ (Mitochu) din Galaţĭ .	200	
3. Biserica Prea Cuviósa Paraschiva.	40	
4. Biserica Sântul Haralambie din Galaţĭ . . .	30	
5. D. Mantu Rufu	22	70
6. » G. Volente.	10	
7. Iconomul Ioan Severin,—Protoiereu	20	
8. Fraţiĭ Antache	40	
9. Protosinghelul Petru Gheorghiu	10	
10. Preotul Nocolae Tărăbuţă	5	
11. Ierom. Iacov Andreiu	10	
12. Monachul David Andreiŭ . i	12	
13. Preotul Elie Babiş	5	
	484	70

să nu ne îngânfăm, să fim şi modeşti ; căci *mândrilor le stă Domnul în contră*, şi ast-fel petrecând şi mulţămind Domnului de tóte şi pentru tóte, darul Domnului nostru Iisus Christos va fi cu noi pênĕ în sfîrşitul veacului. Amin.

DIAC. **St. Călinescu.**

SEVERSIREA LITURGICEI IN TIMPUL APOSTOLILOR

Sânţiĭ Apostolĭ, priimind ordonanţa de la Domnul nostru Iisus Christos ca să sĕvârşéscă misterul euharistieĭ întru amintirea luĭ, îndată după *Inviere*, aŭ şi început a aduce acesta întru împlinire. La acest sânt serviciu eĭ aŭ ţinut ordinea introdusă de însuşĭ Domnul nostru Iisus Christos. Acésta se vede din următórele cuvinte ale sântuluĭ Evangelist Luca, carĭ se coprind în faptele sânţilor Apostolĭ: « Şi eraŭ (toţĭ credincioşiĭ) aşteptând întru învĕţătura Apostolilor, şi întru împărtăşire, şi întru frângerea pâineĭ, şi întru rugăciune » (cap. II 43). Din aceste cuvinte ale sânteĭ Scripturĭ, precum şi a altor istoricĭ aĭ Biericeĭ antice crestine, se învedereză că liturgia în timpul sânţilor Apostolĭ să sĕvêrşa cum urméză :

In timpul sereĭ adunându-se Apostoliĭ şi creştiniĭ într'un loc,— cu deosebire în foişorul din Sion, — să propunea dintr'un-taiŭ o învĕţătura către toţĭ fraţiĭ, prin care iĭ întărea în credinţă şi le da regule cum să veţuéscă crescinesce. După ce toţĭ fraţiĭ să mângâiaŭ în deajuns prin aseminea predică inspirată, să sculaŭ la rugăciune şi cel ântâiŭ dintre dênşiĭ cu nişte profunde esclamaţiunĭ să ruga luĭ Dumneḑeŭ din partea tuturor de ertare; însă trebue a şti că acéstă rugăciune nu era pregătită, ci inspirată spontaneŭ. Dupĕ terminarea rugăciuneĭ, punând înainte, dupĕ exemplul luĭ Iisus Christos, pâinea şi paharul cu vin amesticat cu apă, se făcea amintire de dragostea şi bine-facerile arătate de El în rescumperarea neamuluĭ omenesc : adecă, de patimĭ, de mórte şi înviere, şi de cina cea de taînă, pe care a ordonat a o face întru amintirea Luĭ. Dupĕ acestea, mulţămind părinteluĭ ceresc iĭ aducea spre jertfă pâinea şi vinul puse înainte, asupra cărora kiămând pe sântul Spirit iĭ ruga ale sânţi şi ale preface în corpul şi sângele luĭ Iisus Christos; iar adunarea

DIN JUDEŢUL ŞI ORAŞUL BOLGRAD

		Lei	B.
1.	Protoiereul Iosif Glisianu	20	
2.	Iconomul George Veţu	10	
3.	Preotul Vasilie Vulpe	10	
4.	» Eliseiŭ Veţu	5	
5.	» Vasilie Agora	20	
6.	» Ioan Diaconov	10	
7.	» Andreiŭ Paraladov	10	
8.	» Ionichie Stadnicov	10	
9.	» Platon Danilov	10	
10.	» Mihail Căzănacle	20	
11.	D. Dobre Nalciu din Ceşmechioiu	2	
		127	

ORAŞUL BRAILA

1.	Protoiereul Alex. Sudeţenu	20	
2.	Iconomul Cosma Moşescu	5	
3.	Proistosul Bisericeĭ sântu George	10	
4.	» » sânţiĭ Împěraţiĭ	6	20
5.	» » sântu Nicolae	2	
6.	Epitropia Bisericeĭ Adormirea Maĭceĭ Domnuluĭ	20	
7.	Preotul Michail Dikeofilax	4	
		67	20

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTHODOXA DE RESARIT.

1. Patriarchia de Constantinupol.—Este cunoscutŭ lectorilor noştri, că crestinii orthodocşĭ, supuşĭ Imperiuluĭ turcŭ, şi cariĭ nu aparţinŭ la naţiunea bulgară, sûntŭ representaţĭ 'naintea guvernuluĭ prin Patriarchul de Constantinupol. Prea Sântul Patriarchu pentru gerarea afacerilor eclesiastice, este ajutatŭ de cătrŭ sântul Sinodŭ al Bisericeĭ celeĭ marĭ, compusŭ din doĭ-spre-ḑece Metropoliţĭ aĭ diferitelor Eparchiĭ, atât din Turcia asiatică, cât şi din cea europénă, şi în afacerile politice, Prea Sânţia sa este datorŭ să se consulte cu « Consiliul micstŭ naţionalŭ », care se compune din toţĭ membriĭ sântuluĭ Sinodŭ şi laicĭ. Cu ocasiunea mişcărilor slavice din Imperiul turcŭ, « Consiliul micstŭ naţionalŭ » a presentatŭ Prea Sântuluĭ Patriarchŭ următorul actŭ, adresându-ĭ rugămintele séle, ca să intervină pre lôngă guvernu, spre a nu se face vre-o nedreptate naţiunilor neslavice din Imperiŭ. Noĭ dămŭ aicĭ actul din cestiune, pentru ca lectoriĭ noştri să cunóscă maĭ de aprópe îngrijirea, ce Prea Sântul Patriarchŭ pórtă pentru crestiniĭ, pre cariĭ îĭ represintă :

« *Prea Sânte Stăpâne* ! Cele doe corpurĭ din jurul Prea Sânţieĭ vóstre, adică sântul Sinodŭ şi Consiliul micstŭ naţionalŭ, luând în consideraţiune, că de la unŭ timpŭ încóce în puternicul nostru Statŭ, precum şi în Europa occidentală, s'aŭ începutŭ nisce mişcărĭ, relative la ficsarea de privilegiĭ şi drepturĭ pentru provinciile resculate, precum şi pentru cele-l-alte popóre, aflătóre sub sceptrul autocratorialŭ, şi că nesce pretinşĭ representanţĭ aĭ poporuluĭ Bulgarŭ, umblând prin Europa, atacă contra dreptăţeĭ şi a adevĕrateĭ sciinţe

rĕspundea — amin. In urma acestora frângĕnd sântele darurĭ le împărţeŭ credincioşilor. Acest sânt serciciŭ se înkeia prin o înfocată rugăciune de mulţămire compusă din cântărĭ de psalmĭ, dupre cum acesta se vede din esplicarea liturgieĭ sântuluĭ Ión Chrisostom.

După terminarea sânteĭ liturgiĭ, se regula (prin îngrijirea diaconilor) o masă — jos în Biserică — din proaducerile crestinilor, care se numea cina dragosteĭ séŭ ἀγάπη. Ast-fel de tratament în unele Bisericĭ începuse a se sĕvĕrşi abusiv înainte de sĕvĕrşirea eucharistieĭ. Dér aseminea abus — dupre arĕtarea fericituluĭ Augustin — s'a desrădăcinat kĭar de către sântul Apostol Pavel. Pe urmă sinódele sânţilor părinţĭ aŭ stabilit, ca sânta eucharistie să nu se maĭ dea după gustare, şi nicĭ să nu se maĭ facă aseminea tratamente în Biserică. Ast-fel se sĕvĕrşea sânta liturgie de sânţi Apostolĭ după înălţarea luĭ Iisus Christos la cer.

Când însă numĕrul credincioşilor a început a se înmulţi, atuncĭ şi serviciul Divin să mări şi să înfrumuseţă cu óre care ceremoniĭ; spre acest finit, chiar de către sânţi Apostolĭ s'aŭ introdus la sevĕrşirea sânteĭ Liturgiĭ maĭ multe ceremoniĭ împrumutate din legea luĭ Moisi, ĭară altele s'aŭ inventat şi s'aŭ predat Bisericeĭ pentru splendórea caseĭ luĭ Dumnedeu (1).

(1) Историческое изъясненіе на литургію. pag. 18.

o scólă lôngă Biserică. Acéstă scólă abia terminată de construită, a cădută sub bănuiala populaţiunilor şi a administraţiunei turce, că ar fi plină cu arme şi materială de resbelă şi că tot-o-dată ar fi şi minată. Bănuiala a fost înlăturată de către Tefic Beĭ, administratorul loculuĭ, dar masa poporuluĭ, instigată de către chogĭ, a ruinatu scóla pênĕ în temelie, a eruptă în Biserică, batjocorind cele sânte în tot modul, şi deprădând Biserica. Şi pentru a încorona faptul,ună choge, suindu-se în clopotniţă, *a cântat triumful islanismuluĭ asupra crestinismuluĭ. . . .*

2. Patriarchia de Ierusalem. — Corespondentul foieĭ periodice din Petersburg «церковный Вѣстникъ = jurnală bisericesc» ni comunică maĭ multe scirĭ importante, relative la sântele locurĭ, şi privitóre pre fostul Patriarchă al Ierusalemuluĭ Kiril, precum şi pre visita, făcută acestor sânte locurĭ de către imperatorul Brasilieĭ.

Maĭ ântâiă este cunoscută lectorilor noştri, că în urmarea actuluĭ sinodală, de la 7 Noemvrie 1872, Prea fericitul Patriarchă al Ierusalemuluĭ Kiril a fostă detronată de către comunitatea ortodocsă din Ierusalem, pre motivul de schismatică. Ne revenind asupra acestuĭ actă, atât succesorul luĭ Kiril — Procopie, precum kiar şi actualul Patriarchă — Prea fericitul Ierotei, şi considerându-se şi pênĕ în present culpa Prea fericituluĭ Kiril, de a se acorda şi Bisericeĭ bulgare titlul de autocefală, ca o culpă egală cu schisma religiósă, Rusia în unire cu Biserica sa a chotărită, ca veniturile sântuluĭ Mormêntă, trase din Basarabia rusă, să se reţină şi să nu se maĭ elibereze în primirea comunităţeĭ grece din Ierusalem nicĭ ună singură bană. Acéstă stare de lucrurĭ a pusă pre comunitate în mare strimtorare, şi totul a fostă suportată cu resignaţiune pênĕ pre la finele luĭ Noemvrie anul espirată. La acéstă dată a sosită în Ierusalem Archimandritul Kiril (1), fostă rectoră al scoleĭ teologice grece din Ierusalem, şi actualminte superioră al metochuluĭ sântuluĭ Mormêntă din Muntele Atonuluĭ, carele a propagată printre membriĭ comunităţeĭ sântuluĭ Mormêntă împăcarea cu Patriarchul detronată. S'aŭ subscrisă adrese de împăcăciune, s'a alesă o deputa-

(1) Acestă Archimandrit Kiril este unul din învețăceiĭ Prea fericituluĭ Kiril. El şi-a făcută studiile în scóla teologică din Chalki a Patriarchieĭ din Constantinopol, unde am avută şi noĭ onórea de a-ĭ fi colegă de studiă, apoĭ şi-a complectată studiile în Germania.

chotarele geografice, stabilite de istorie şi de teoria etnologică (a naţionalităţilor), nu numaĭ dincóce de Em, dar într'un modŭ şi maĭ paradocsŭ întindŭ pretenţiunile lor pênĕ în Tracia şi Macedonia. Decĭ noĭ subscrişiĭ membri aĭ ambelor corpurĭ, adunându-ne astă-dĭ în presenţa Inalt Prea Sânţieĭ vóstre, îndrăsnimŭ, să o rugămŭ ca, cât se va pute maĭ curênd, să supunĕ la cunoscinţa înaltuluĭ nostru guvernŭ nedreptatea, ce în acéstă privinţă se face naţionalităţeĭ nóstre, care din contră este şi maĭ numerósă cu tóte sforţările, dar tot-o-dată naţionalitatea nóstră în tóte împrejurările critice pentru Imperiu s'a arătatŭ şi maĭ pacînică. Presentaţĭ, vĕ rugămŭ, cererile nóstre cele drepte înaltuluĭ guvernŭ, pentru ca în ĭubirea sa de dreptate să nu admitĕ nicĭ unŭ felu de escepţiunĭ şi distincţiunĭ între supuşiĭ aceluĭaşĭ guvernŭ, care în viitorŭ potŭ să aducĕ maĭ multe turburărĭ, dar să întindĕ aceste mĕsurĭ bine-făcĕtóre asupra tuturor supuşilor Maĭestăţiĭ séle». (Veḑĭ Bizantida din 30 Noemvrie an. espiratŭ).

Pentru realisarea celor cuprinse prin acestŭ actŭ a Consiliuluĭ micstu, precum şi pentru susţinerea unor petiţiunĭ, venite din diferite Eparchiĭ, Prea Sântul Patriarchu de Constantinupol a făcutŭ la începutul luĭ Decemvrie espiratŭ maĭ multe visite, atât demnitarilor maĭ înalţĭ turcĭ, cât kĭar şi representanţilor puterilor garante. (Vedĭ Ἀνατολικὸς ἀστήρ = Steoa Orientuluĭ de la 11 Decemvrie).

Cu tóte petiţiunile şi rugămintele, adresate guvernuluĭ otomanŭ, populaţiunea rĕspunde într'unŭ modu neesplicabilŭ la aceste tendinţe de conciliaţiune ale elementuluĭ grecŭ din Imperiŭ. Ḑiarele kĭar din Constantinopol, şi maĭ ales cele grece, conţinŭ în fie-care numĕrŭ fapte, care lovescu în siguranţa vieţeĭ, în ordinea de Statŭ şi simţimêntul religiosŭ. Ḑiarul grecŭ din Constantinupol «Steoa orientală» de la unŭ timpŭ a începutŭ maĭ în fie-care numĕrŭ a publica maĭ multe fapte de felul acestora sub titlul de : «ἀπευχταία Feréscă D-ḑeŭ». Din aceste noĭ alegemŭ unul, care ne-a impresionatŭ în modŭ particularŭ, şi care arată destul de lămuritŭ modul, cum populaţiunile turce înţelegŭ libertatea culturilor, acordate de către constituţiunea, promulgată la 23 Decemvrie espiratŭ.

Corespondentul ḑiaruluĭ «Temps = timpul» ni comunică următórea scire din oraşul Eraclea. Locuitoriĭ crestinĭ din acestŭ oraşŭ, cariĭ în raportŭ către machometanĭ sûntu de 1 la 10, îşĭ construise

tul rusescu, sfărâmând puterea inimică. Cu rugăciunile şi bine-cuvêntările s. Mitrofan, gloriosul Têu străbunŭ — Marele Petru a preparatŭ în Voronej cele ântâĭ loviturĭ sfărâmătóre, care de atuncĭ, dupre planul luĭ, Rusia a începutŭ a aduce Turcieĭ. Invingerea şi succesul tuturor întreprinderilor téle le invócă de la D-deŭ sânţiĭ Alecsandru şi Mitrofan.

« Prea bine-credinciosule Domnitorŭ! Invingerea résună! Şi în însuşĭ numele têŭ şi al augustuluĭ têŭ fiu — de Nicolaŭ se aude învingerea de popóre. Conform numeluĭ Têŭ să fie şi faptele tale, precum şi ale oştilor comendate de Tine .... Dacă tractările de pace vorŭ aduce pacea, îţĭ prestă şi Ţie cu arma in mână, şi fără de luptă, să desarmezĭ, să umilescĭ pre împilătoriĭ ceĭ ne'nduraţĭ, şi să asigurezĭ drepturile umane ale fraţilor noştri dupre credinţă şi sânge; şi astŭ-felŭ, să-ţĭ ajute Ţie D-ḑeŭ, ca să câştigĭ cucerirĭ pacinice, să stabilescĭ dreptatea, pacea şi fericirea între popórele, care de mult sûntŭ private de aceste bunătăţĭ, şi cu faptele Tale să dominĭ inimele tuturor. Iar décă se va începe resbelul, să-ţĭ ajute Ţie D-ḑeŭ, ca cu succesŭ să sfăramĭ pre inimicĭ, precum i-aŭ sfărâmatŭ pre eĭ sântul Alesandru; să acoperĭ cu o glorie noă armata rusă, şi cu învingerea să aducĭ Rusieĭ şi popórelor protejate de dânsa, o pace durabilă, gloriósă şi fructiferă ».

Fóĭa rusă «церковныя Вѣстинкъ» ni dă în numĕrul sĕŭ de la 18 Decemvrie unŭ comtŭ de proaducerile, făcute de către populaţiunea rusă în folosul maĭ multor Monastirĭ şi Bisericĭ de la locurile sânte. Astŭ-felŭ, că însumând tóte proaducerile din ultemele lunĭ ale anuluĭ espiratu, ele se urcă la suma de 12,312 leĭ noĭ; şi trebue să maĭ adăugimŭ, că aceste proaducerĭ apărtinŭ numaĭ la câte-va Bisericile de la sântul Mormêntu şi Monastirile—sântuluĭ Panteleimon şi Andreĭ, din sântul Munte al Atonuluĭ. Biserica ruséscă, trebue să maĭ scimŭ, prin sântul seu Sinodŭ, dă ordine fórte adesea, ca în tóte Bisericile din Imperiŭ să se *deskiḑă* liste de subscriere şi introduce discurĭ pentru ajutorul creştinilor de preste chotare, pentru fundarea caselor de bine-facere, atât pentru familiile cleruluĭ, cât klar şi pentru orfaniĭ poporuluĭ; şi tóte aceste acte de bine-facere ea le propagă înaintea creştinilor, şi le esecută prin preuţiĭ de parochiĭ, cariĭ la rôndul lor sûnt conduşĭ de Episcopiĭ Eparchioţĭ prin protoiereiĭ respectivĭ.

ţiune din clericiĭ Patriarchieĭ de Ierusalem, şi s'a trămisŭ în Constantinupol, fără caracteru însă oficialŭ, ca să stăruiască pre lôngă Patriarchul ecumenicŭ, pre lôngă Kiril şi pre lôngă altă persónă însemnată, pentru împăcare. Membriĭ deputaţiuneĭ, compusă din Archiepiscopul Sevastieĭ—Nikifor şi din Archimandriţiĭ — Nicodim şi Epifanie, aŭ plecatŭ spre Constantinupol încă de la finele luĭ Noemvrie espiratu, fără înse de a avea unŭ planŭ determinatŭ, respectiv de mijlócele, ce aŭ să întrebuinţeze pentru actul împăcăreĭ. Acósta a provenitŭ maĭ ales de acolo, că vr'o cincĭ séŭ şese membri de aĭ comunităţeĭ nu se învolescŭ cu nicĭ un preçŭ la actul împăcăreĭ. Tot, ce se póte întâmpla, adauge corespondentul ḑiseĭ foĭ, este, că membriĭ deputaţiuneĭ aŭ să invite pe Prea fericitul Kiril, ca, venind în metocul Patriarchieĭ de Ierusalem, aflătorŭ în Constantinupol, să coliturgisească împreună . . . . . .

Acelaşĭ fóĭe ne maĭ comunică şi visita făcută de către imperatorul Brasilieĭ, însoçitŭ de imperatricea şi suita sa, la sântul Mormêntŭ. Acestŭ Personagiŭ mare, dupŏ ce a visitatŭ tóte punctele maĭ însemnate de la sântul Mormênt şi împrejrimele luĭ, a chărăzitŭ 750 lire, cu destinaţiunea, de a forma unŭ fondŭ nestrămutatŭ, din venitul căruia să se ajute scólele din Ierusalem, care se ocupă cu cresterea şi educaţiunea orfanilor. Distribuţiunea acestuĭ venitŭ trebue să se facă de către consuliĭ puterilor, aflătorĭ în Ierusalem.

3. Biserica rusa. — La 23 Noemvrie 1876, Episcopul de Kişinĕŭ şi Chotin, Prea Sânţitul Pavel, a ţinutŭ următorul discursŭ, cu ocasiunea venireĭ la Biserica catedrală a cnezuluĭ Nicolaĭ Nicolaevicĭ, comendantul armateĭ de Sudŭ :

« Prea bine-credinciosul Imperatorŭ, Augustul Tĕŭ frate, Marele Domnitorŭ şi Imperatorŭ al nostru şi al totŭ poporul rusŭ te a trămisŭ pre Tine, rugându-ţĭ încununarea cu succesŭ a mareĭ misiunĭ, ce ţi-aĭ impusŭ. Biserica şi apărătorul pămêntuluĭ rusescŭ — sântul Sergiŭ aŭ pusŭ pre capul tĕŭ bine-cuvêntările lor. Cu aceleaşĭ dorinţĭ şi bine-cuvêntărĭ te încununămŭ şi noĭ aicĭ; şi cu noĭ te încununéză pre Tine aicĭ şi sânţiĭ apărătorĭ aĭ Rusieĭ — Marele cnézu Alecsandru de Neva şi sânţitul Mitrofan, Episcopul de Voronej, a cărora pomenire sĕvêrşimŭ astă-ḑĭ. Pentru ce eĭ acum rógă pre D-ḑeŭ la cerŭ, noĭ putemŭ să ghicimŭ dupre faptele lor de pre pămêntŭ. S. Alecsandru cu devotamentŭ şi bărbaţie a apăratŭ pămên-

rescularea poporuluī prin Galiţia. Şi pentru ca menţionata foīe rusă să probeze, că în adevĕr Ledochovski agită pre Polonī contra Rusieī, face unŭ estractŭ din Curierul de Poznania, unde se descriŭ tóte idealurile Polonieī, realisate prin ajutorul Bisericeī papale şi specialminte a persóneī luī Ledochovski.

Şi că în adevĕr, aceste mişcărī ale Polonesilor de preste chotarele Rusieī aŭ resunetŭ şi în Polonia rusă, acésta se póte vedea din următórele fapte, relatate de către foīa церковный Вѣстникъ. Maī ântâiu preuţiī catolicī din Polonia rusă în predicele lor facŭ usŭ de o limbă ambiguă, întrebuinţéză espresiunī figurale, pentru ca să esprime ideile lor politice. Eī profită nu puţin şi de actul confesiuneī, unde, liberī de orī-ce controlŭ administrativŭ, propagă maī ales prin femeī ura şi desbinarea dintre guvernŭ şi populaţiunea polonesă; eī nu uită şi crescerea copiilor, unde caută prin mame a învenina kīar sufletele tinerimeī. Nu maī puţin clerul papalŭ întrebuinţéză şi servitórele, care de maī multe-orī pre ḑi mergu la Bărăţie (Biserică) şi la preuţī, ca să li comunice totŭ felul de noutăţī, auḑite prin casele persónelor de administraţiune. In fine, dupe ce prin mijlóce administrative li s'a negatŭ dreptul de a fi învĕţătorī, atât prin comunele urbane, cât şi rurale, eī aŭ recursŭ la alte mijlóce; adecă aŭ obligatŭ pre parochienī, ca cel puţin în luna luī Maiŭ să aducă pre copiiī de ambe secsele, de la etatea de 6 pênĕ la 15 anī, la Biserică în fie-care ḑi, unde eī să pótĕ primi învĕţătura credinţeī lor şi să se pregătīască pentru actul cuminicătureī.

Diarele din Decemvrie ni aducŭ descripţiunea visiteī, făcute de către prinçul Napoleon Papeī Piu IX. Le Moniteur universel, vorbind despre acéstă visită, se esprimă: «Cu conlucrarea unkīuluī seŭ-Cardinalul Napoleon, prinçul Napoleon a avutŭ la Papa o audienţă specială. Şi 'nainte de venirea prinçuluī, ceī de prin prejur aŭ voitŭ óre-cum să-lŭ pregătescĕ pre Papa, şi l'aŭ întrebatŭ de maī multe orī, voīesce El să primīascĕ pre prinçŭ? La tóte aceste întrebărī Papa a avutŭ unul şi acelaşī respunsŭ categoricŭ, că Locoţiitorul luī Iisus Christos în totŭ timpul este gata să dea audienţă catoliculuī credinciosŭ, ce ar veni la dînsul. Acéstă audienţă a prinçuluī n'a durat de cât 20 minute. Marturiī ocularī spunŭ, că tînĕrul prinçŭ, în faça venerabiluluī bătrînŭ, se confusiase şi umbla cu okiī rătăcind în drépta şi în stânga; dar după maī multe vorbe din

Ober-procurorul, seŭ representantul Imperatóruluĭ în sântul Sinodŭ, pre basa decisiuneĭ sântuluĭ Sinodŭ al Bisericeĭ ruse, de la 24 Noemvrie 1876, a adresatŭ către Prea sânţiţiĭ Metropoliţĭ şi Episcopĭ de Eparchiĭ următórea rugăminte. Fiind că resbelul póte deveni inevitabilŭ, să se ea dispositiunĭ, ca Monastirile de maĭce să se ocupe maĭ de timpuriŭ cu facerea de bande pentru legarea celor răniţĭ, precum şi cu prepararea de scamă trebuitóre pentru asemine împrejurărĭ. Tóte aceste obiecte se vorŭ presinta societăţilor şi comitetelor, instituite în fie care oraşŭ pentru acestŭ scopŭ.

In fine supunemŭ la cunoscinţa lectorilor noştri, că proaducerile pentru slaviĭ din Orient, făcute de către populaţiunile ruse, sûntŭ colosale. Numaĭ jurnalul din Peterburg «церковный Вѣстникъ» pĕnĕ la 24 Decemvrie anul espiratŭ, a adunatŭ suma de 115,688 leĭ noĭ, şi a predat'o comitetuluĭ de bine-facere, ca să o espedieze celor suferindĭ. De aseminea s'aŭ espediatŭ şi o mulţime de valurĭ de pânză, pentru îmbrăcarea celor golĭ şi murindĭ de frigŭ.

II

BISERICELE ETERODOCSE.

1. **Biserica papală.** — In Polonia rusă catolicismul ultramontanŭ a începutŭ a se mişca. Fóia rusă « церковный Вѣстникъ » consacréză în numĕrul de la 18 Decemvrie maĭ multe colóne, ca să arate agitaţiunile şi intrigele, pre care, dupre cum ni spune menţionata fóie, le opereză clerul papalŭ. Dupĕ ce acéstă fóie estrage maĭ multe bucăţĭ din diarele polono-file, şi arată, că Polonezii umblă dupŏ realisarea unor ficţiunĭ politice, bătând la uşa tuturor cabinetelor europiene; dupŏ ce condemnéză formarea regimentuluĭ de Polonezĭ din Turcia; ea întórce privirile séle asupra vieţeĭ lor religióse şi se esprimă :

In dată ce cardinalul Mecislav Ledochovski, pretinsul Primatŭ al Polonieĭ, a ajunsŭ a fi liberatŭ din înkisorile Prusieĭ, el s'a dusŭ la Roma, unde Papa Piu IX-le l'a rădicatŭ la rangul de consilierŭ. In acéstă posiţiune fiind, el a isbutitŭ să convingă pre Papa, ca să încépă o operaţiune contra Rusieĭ, agitând spre acésta pre cabinetele Austrieĭ, Françieĭ, Germanieĭ şi Anglieĭ şi umblând dupŏ

După aceea Inalt Prea Sfinţitul Primat, luând cuvêntul, mulţumesce sfântuluĭ Sinod că a avut buna voinţă a priimi în unanimitate şi fără discuţiune lista candidaţilor ce a propus, pentru acéstă vacanţă, şi rógă pe D-ḑeŭ ca sĕ bine cuvinteze lucrările sfântuluĭ Sinod.

Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, D. Ministru citeşte mesagiul de închiderea sesiuneĭ de tómnă a sfântuluĭ Sinod, din anul 1874.

Preşedinte : **Nifon Mitropolitul.**

Secretar † **Inochentie Buzĕu**

SUMARUL ŞEDINTEĬ INTIIA ŞI A DESCHIDEREĬ ST. SINOD AL S-TEI BISERICI AUTOCEFALE ROMANE, PENTRU SESIUNEA DE PRIMAVARA A ANULUI 1875, MAIU IN 19.

La orele 2 post-meridiane, fiind adunaţĭ Prea Sfinţiţiĭ membri aĭ sfântuluĭ Sinod în sala şedinţelor, se face sânţirea apeĭ de Prea Sfinţitul Archiereŭ Calist Stratonichias; după acesta D-nul Ministru al Cultelor şi Instrucţiuneĭ publice citesce mesagiul Domnescŭ de deschidere şi declară deschisă sesiunea ordinară de primăvară a sfântuluĭ Sinod al anuluĭ curent.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ — Preşedinte al sfântuluĭ Sinod, rosteşte discursul de deschidere, care urméză a se publica în Monitorul oficial.

In urma acestora, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte chiamă la biuroŭ, ca secretarĭ provisoriĭ, pe Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ de Buzĕŭ şi de Huşĭ.

Făcêndu-se apelul nominal, rĕspund presenţĭ 11 membri, fiind absenţĭ 3. Urméză numele în lista apeluluĭ nominal.

Sfântul Sinod nefiind în numĕrul cerut de lege pentru a se ţine şedinţe, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte anunçă şedinţa pentru vinerĭ, 23 a curenteĭ.

Preşedinte : † **Kalinic Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar : **Iosif Huşin.**

---

partea abilulul Archipăstorŭ, şi după scrutarea consciinţeĭ luĭ, el se linisci. In conversaţiunea cu prinçul Papa ĭ-a amintitŭ, că el este naşul luĭ, şi că pentru acésta Papa este datorŭ, ca să se intereseze de educaţiunea luĭ religiósă. După acesta Papa ĭ-a datŭ maĭ multe consiliurĭ edificatóre, oferindu-ĭ, spre suvenire, maĭ multe obiecte de preçŭ. La despărţirea Papeĭ de principe, El a pusŭ pre capul prinçuluĭ ambele mânĭ, recitând o rugăcĭune scurtă. Despre politică se ḑice, că n'a fostu nicĭ o singură vorbă ».

Ḑiarele italiene ni comunică nisce skimbărĭ, petrecute în colegiul sânţitŭ al Papeĭ.

Supunemŭ la cunoscinţa lectorilor noştri, că dupre bula Papeĭ Secst V, de la 3 Decemvrie 1586, colegiul sânţitŭ al Papeĭ trebue să se compună din 70 cardinalĭ, adică 6 cardinalĭ din Episcopĭ, 50 din preuţĭ şi 14 cardinalĭ din diaconĭ. Fie-care din aceste speçe de cardinalĭ trebue să-şĭ aĭbă decanul sĕŭ, şi tóte colegiile la unŭ locŭ servescŭ, ca consiliarĭ aĭ Papeĭ. Acum, din causa morţeĭ maĭ multor cardinalĭ, colegiul sânţitŭ s'a restrînsŭ la 5 cardinalĭ din Episcopĭ, 41 cardinalĭ din preuţĭ şi 10 cardinalĭ din diaconĭ; în totul 56 persóne. Aceştĭ cardinalĭ, perḑênd unul după altul pre decaniĭ lor, adecă pre decanul cardinalilor din diaconĭ — Antoneli, care era şi secretarŭ de Statŭ al Papeĭ Piu IX, şi pre decanul cardinalilor din Episcopĭ — Constantino Patriciu, ce a muritŭ în ultimele ḑile ale anuluĭ espiratŭ, s'a constituitŭ în cele de pre urmă în locotenenţă papală. Decaniĭ fie căreĭ speçe de cardinalĭ, în numĕrŭ de treĭ persóne, compunŭ locotenenţa papală, şi eĭ în casul de mórte al Papeĭ vorŭ gera afacerile religióse şi vor conduce klar alegerea deviitoruluĭ succesorŭ pênĕ la instalarea nouluĭ Papă.

Ḑiarul «Voce de la verita» ni maĭ comunică din lumea papală, că mulţĭ din [illegible] din Germania, aŭ găsitŭ ospitalitate în Indi[illegible] funcţiunile de profesorĭ şi a-[illegible] in Bombai Iesuiţiĭ aŭ is-[illegible] aŭ adunaţĭ [illegible]

[illegible] acénn.

Acestea fiind, după mine, punctele de regulat în sesiunea presentă, am credinţă tare că Domnul Nostru Iisus Christos, fiul luĭ D-ḑeŭ, în numele căruia suntem adunaţĭ, ne va adjuta şi de acum înainte, ca, prin armonie şi dragoste fraţéscă, să conlucrăm la rădicarea sântei sale Bisericĭ, în scumpa nóstră Patrie.

Kalinic Mitropolitul Moldoveĭ.

Sumarul şedinţeĭ din 27 Maiŭ, 1875.

Şedinţa sĕ deschide la ora 11, sub preşedinta Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Moldoveĭ şi Sucéveĭ, şi făcêndu-se apelul nominal rĕspund presenţĭ 14.

Asupra apeluluĭ nominal, luând cuvêntul Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, arată că Prea Sfinţia Sa ştie că s'a dat de sfântul Sinod un vot, pentru locul vacant de locotenent al Eparchieĭ Argeşŭ, cu titlul de «Piteşténŭ»; a auḑit însă că nu s'a făcut aşa, ci în loc de Piteştén, s'a chirotonit cu titlul de Evantias, — ceea ce a făcut o mare sensaţiune, şi a dat chiar nascere la o interpelare în camera deputaţilor. Voturile sfântuluĭ Sinod trebue sĕ se respecte, sĕ se împlinéscă aşa, cum sĕ dau; de aceea rógă pe Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte a face sĕ se aducĕ de la S-ta Mitropolie actele de chirotonie şi condica Sacră, pentru ca sfântul Sinod sĕ se convingă, dacă chirotonia s'a făcut regulat, şi pênĕ atuncĭ sĕ se poftéscă pe Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie Evantias a se retrage, şi a nu lua parte la şedinţe şi la vot.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte observă, că nu găsesce că sfântul Sinod ar avea dreptul de a verifica titlurile, cu tóte acestea va cere actele cerute.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ crede că nu e trebuinţă de condică, şi este de opiniune de a se amâna acéstă chestiune pênă va fi present şi D. Ministru care póte da tóte lămuririle.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, reluând cuvêntul, declară că nu are nicĭ un interes personal, voeşte însă a se decide, dacă Prea Sfinţitul Genadie póte vota saŭ nu; acésta trebue lămurit chiar înainte de a se începe lucrările; căcĭ dându-i-se dreptul

DISCURSUL

TINUT DE INALT PREA SFINTITUL MITROPOLIT AL MOLDOVEI, D. D. KALINIC, CU OCASIA DESCHIDEREI SFANTULUI SINOD AL SESIUNEI DE PRIMAVARA, LA 23 MAIU, 1875.

Prea Sfinţiţilor fraţĭ Episcopĭ,

Prin mutarea de la noĭ a Inalt Prea Sfinţitului Archiepiscop şi Mitropolit Nifon, Primat al Romaniei, nu pot a mărturisi Fraţiei Vóstre, cât de simţită este perderea ce am încercat. Nu plâng răpirea tênăruluĭ în flórea vârsteĭ, carele este numaĭ obiect al unor speranţe, plâng prea mult pe veneratul bătrân, carele, dupĕ o archipăstorie de un pătrar de seculŭ, putea sĕ punĕ luminile şi esperienţa sa la disposiţiunea juneĭ nóstre instituţiunĭ sinodale.

Convins că în astă privire esprim propriele simţiminte a Fraţiilor vóstre, cred nemerit, că înainte de orĭ-ce propunere, sĕ îndeplinim o sântă datorie creştină către reposatul, ḑicênd în unire: «Dumneḑeŭ odihnéscă cu toţĭ drepţiĭ sufletul sĕŭ!»

Trecênd acum la şirul cestiunilor de care are a se ocupa în acestă sesiune sfântul Sinod, propun:

a) Complectarea numĕruluĭ membrilor sfântuluĭ Sinod, prin alegere de persóne cu devotament către Biserică, dotate cu capacitate şi cunoştinţĭ, care sĕ pótă representa cu demnitate Biserica nóstră.

b) Modificarea articulilor din regulamentul pentru parochiĭ, cari sĕ referă la mijlócele de întreţinerea cleruluĭ. Crearea uneĭ resurse din veniturile curat occidentale, nasce dificultăţĭ budgetare pentru comune, şi strâmtorirĭ materiale pentru parochĭ.

c) Facerea unuĭ regulament de disciplină interióră pentru Seminariĭ, ca tineriĭ seminarişţĭ sĕ pótă fi educaţĭ într'un mod maĭ corespunḑĕtor cu vocaţiunea lor; — şi

d) Propun sfântuluĭ Sinod a ruga pe onoratul Guvern sĕ prevadă câte un scriitor pe la Protoiereĭ şi câte-o diurnă pentru aceştĭ din urmă, când, spre îndeplinirea unor articole din regulament, sunt trimişĭ în vre o cercetare într'un alt District.

Din causa lipseĭ de miḑlóce, multe lucrărĭ sufer amânare, ba chiar paralizare.

Sumarul ședințeĭ din 28 Maiŭ, 1875.

Ședința se deschide la orele 12, sub președința Inalt Prea Sfințitului Mitropolit al Moldoveĭ și Sucéveĭ.

Făcêndu-se apelul nominal rĕspund presențĭ 13, fiind absent unul. Urmeză numele în lista apeluluĭ nominal.

Apoĭ, după propunerea Prea Sfințituluĭ Episcop de Argeș, se procede la alegerea secretarilor definitivĭ aĭ biurouluĭ și se aleg cu majoritatea de voturĭ Prea Sfințițiĭ Episcopĭ de Buzĕŭ și de Hușĭ.

Se dă cetire apoĭ sumaruluĭ prescriptelor verbale ale ședințelor din 19 și 27 a. c. și se aprobă fără modificare. Se decide apoĭ prin vot ca comisiunea de petițiunĭ să fie tot aceea din sesiunea trecută, și care se compune din Prea Sfințitul Episcop de Roman și Prea Sfințițiĭ Archiereĭ Calist Bacaónu și Policarp Bârlădénu.—După acésta se comunică adresa D-luĭ Ministru de Culte, cu No. 10902, prin care, respundêud la adresa sfântuluĭ Sinod No. 2, face cunoscut că regulamentele originale ale sfântuluĭ Sinod se păstréză în archiva sfântuluĭ Sinod, care archivă se află în cancelaria onor. Minister de Culte.

Prea Sfințitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos, luând cuvêntul, arată că acea propunere ce a provocat întrebarea făcută de sfântul Sinod, o făcuse pentru că nu se știea unde se găsesc acele regulamente originale. Luându-se act despre acéstă comunicare, se dă cetire adreseĭ onor. Minister de Culte, cu No. 11,218, prin care se comunică că onor. consiliŭ al Miniștrilor a ales, dintre ceĭ treĭ candidațĭ propușĭ de sfântul Sinod, pe Prea Cuviosul Archimandrit Genadie, Eclisiarchul sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, spre a fi chirotonit Archiereŭ locotenent al Eparchieĭ de Argeș, în locul decedatuluĭ Archiereŭ Iónichie Evantias Pitesténu, și că acéstă alegere s'a aprobat și de Măria Sa Domnitorul. Acéstă comunicare se pune la actă.

Se dă cetire adreseĭ onor. Minister de Culte, cu No. 1644, prin care face cunoscut că în privința tênăruluĭ Stefan Darie, mijlocind către D-nul Ministru de Resbel, D-sa, prin adresa No. 618, arată că acest tênăr de și prin declarațiunea dată consiliuluĭ de revizie, espune că este student în clasa IV-a seminarială, consiliul însă a decis a nu lua în considerație acéstă declarațiune, de óre-ce după

de a vota nu se maĭ póte suleva chestiunea. *Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ* ḑice, că este bine ca, de şi s'a chirotonit cu titlul de Evantias, însă, ca membru al sfântuluĭ Sinod, sĕ pórte numaĭ titlul de Piteştéuu. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos, insistând la propunerea ce făcuse, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte declară că nu se póte uni la acésta, de óre ce Inalt Prea Sfinţia Sa ĭ-a făcut chemarea, cunoscĕndu'l ales pentru titlul de Piteştĭ; apoĭ, arĕtând că legea sinodală în acest punct nu corespunde cu totul la sfintele Canóne, declară că, pentru a se evita pe viitor dificultăţile ce se pot nasce din acésta, va stărui a se face ca Archiereiĭ titularĭ să aibă şi eĭ o Eparchie pentru a se împăca sfintele Canóne cu legea ţereĭ.

Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ, susţinênd propunerea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-jos, ḑice că daca legea nu e bună trebue să se îndrepteze, pênĕ atuncĭ însă trebue respectată.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, combătênd din noŭ propunerea acésta, invócă art. 1 lit. C din legea organisăreĭ Bisericeĭ, dupĕ care toţĭ Archiereiĭ titularĭ sûnt în drept a lua parte la sfântul Sinod, şi declară că cât pentru actele chirotonieĭ şi condica Sacră le va cere; cât privesce însă înlăturarea Prea Sfinţituluĭ Genadie Evantias nu se póte uni.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, făcênd istoricul chirotonieĭ în cestiune, declară că nu găsesce nicĭ o greşelă în sĕvârşirea eĭ şi că este legală şi canonică.

Prea Sfinţitul Episcop al Rômniculuĭ cere ca acéstă declaraţiune a Prea Sfinţituluĭ preopinent să se trécă în procesul verbal al şedinţeĭ.

Urméză o lungă discuţiune la care iaŭ parte maĭ mulţĭ Prea Sfinţiţĭ membri, dupĕ care Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte pune la vot deskis propunerea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-jos; însă Prea Sfinţitul Episcop al Buzĕuluĭ cere a se face prin vot secret. Intre aceste, lipsind uniĭ din Prea Sfinţiţiĭ membri şi nefiind complect numĕrul cerut de lege, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică şedinţa, anunçând pe cea viitóre pentru a doua-ḑi, Mercurĭ 28 Maiŭ.

Preşedinte † **Kalinic Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar: **Iosif Huşin**

In fine, se comunică adresa sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, cu No. 869, pe lângă care înaintéză o copie după raportul Protoiereuluĭ de judeçul Muscel, relativ la opunerea arătată de uniĭ preoţĭ de a primi condicile matricolare şi Sinodicile, cum şi a se abona la jurnalul bisericesc, şi cere ca sfântul Sinod să decidă cele de cuviinţă, asupra cestiunilor atinse prin citatul raport: sfântul Sinod decide a se trimite la comisiunea de petiţiunĭ.

Ne maĭ fiind alt-ceva la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică şedinţa, anunçând pe cea viitore pentru a doua ḑi Joĭ, 29 ale corenteĭ.

Preşedinte : † **Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.**

Secretar : **Iosif Huşiu.**

Sumarul şedinţeĭ din 7 Iunie, 1875.

Şedinţa se deschide la ora 1 post meridiane, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat, şi după apelul nominal, la care rĕspund presenţĭ 13, fiind absent 1, se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente.

Prea Sfinţitul Episcop al Argeşuluĭ, luând cuvêntul asupra sumaruluĭ, cere o esplicaţiune în privinţa adreseĭ D-luĭ Ministru de Culte No....., cetită în şedinţa trecută, prin care se comunică că Măria Sa Domnitorul, din ceĭ treĭ candidaţĭ, propuşĭ de sfântul Sinod spre a se chirotoni în locul vacant de Archiereŭ locotenent de Piteştĭ, a ales pe Prea Cucernicul Archimandrit Genadie, Eclesiarchul sfinteĭ Mitropoliĭ din Bucurescĭ. Prea Sfinţia Sa îşĭ aduce aminte că sfântul Sinod făcuse deja alegerea în persóna menţionatuluĭ Archimandrit şi că, prin urmare, nu era trebuinţă de o altă alegere. Prea Sfinţia Sa ştie că sfântul Sinod, iar nu D-nul Ministru, face alegerea.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos arata că, după regulamentul votat de sfântul Sinod, alegerea Archiereilor titularĭ se face în adevĕr de către sfântul Sinod, însă în înţelegere cu D-nul Ministru; fiind însă că legea nu prevede în ce mod trebue sĕ se facă acéstă înţelegere, de aceea, cu ocasiunea alegereĭ în cestiune, sfântul Sinod prin majoritatea voturilor a decis a se admite numĕ-

art. 36, aliniatul 4, din legea recrutaţieĭ, trebuea făcută maĭ din vreme, şi pentru că, ca estern nu póte beneficia de scutirea prevĕdută la mençionatul articol; sfântul Sinod decide a se pune la actă.

Se dă cetire apoĭ adreseĭ Sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, cu No. 790, pe lĕngă care înaintézā în copie raportul Directoruluĭ Seminaruluĭ Central, cu No. 64, relativă la uniforma costumuluĭ seminariştilor, şi se trimite la comisiunea de petiţiunĭ.

Se dă cetire adreseĭ sfinteĭ Episcopiĭ de Rîmnic, cu No. 2439, relativă la tunderea în monachism a surorilor Ana, Flórea şi Ilinca, de la Monastirea dintr'un lemn, şi se trimite de asemenea la comisiunea de petiţiunĭ.

Se dă cetire adreseĭ sfinteĭ Episcopiĭ de Huşĭ, cu No. 356, relativă la tunderea în monachism a unuĭ frate din schitul Brădiceştĭ, şi se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Se comunică petiţiunea tĕnĕruluĭ Nicolae Isbăşescu, seminarist în clasa IV-a din Seminarul Episcopieĭ de Argeş, prin care cere tunderea în monachism. După óre care esplicaţiunĭ, date de către Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte şi Prea Sfinţitul Episcop de Argeş, sfântul Sinod decide a se recomanda acea suplică Prea Sfinţituluĭ Episcop de Argeş, spre a regula cele de cuviinţă, în conformitatea regulamentuluĭ pentru disciplina monachală.

După acesta se dă cetire a doue referate ale D-luĭ Secretar al sfântuluĭ Sinod, prin care arată despre maĭ multe apelurĭ făcute din partea unor preoţĭ, şi care apelurĭ ne fiind valide sfântul Sinod decide a se înapoea dosarele respective, autorităţilor Eparchiale de unde s'aŭ priimit, comunicându-se şi apelanţilor prin Prea Sfinţiţiĭ Chiriarchĭ respectivĭ despre acésta.

Se dă cetire adreseĭ sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, cu No. 868, pe lângă care anexează un tabloŭ şi actele respective, în privinţa unuĭ numĕr de fraţĭ şi surorĭ, recomandaţĭ de superiorĭ şi superiórele diferitelor Monastirĭ din Eparchia sfinteĭ Mitropoliĭ, cerĕnd tunderea lor în monachism, şi se trimite la comisiunea de petiţiunĭ.

Se comunică apoĭ petiţiunea D-luĭ Eftimie Grigorescu, însoçită de un manuscript intitulat « ţinerea Duminiceĭ », cerĕnd a i se da aprobarea de a'l tipări. Sfântul Sinod decide a se trimite ḑisul manuscript la comisiunea însărcinată cu cercetarea cărţilor didactice religióse.

Se dă cetire raportului comisiunei de petiţiunĭ, asupra adresei Prea Sfinţitului Episcop al Rômnicului, No. 2479, relativ la cererea de călugĕrire a surorilor Ana, Flórea şi Ilinca de la Monastirea dintr'un lemn, prin care raport, arătându-se că aceste surorĭ îndeplinesc condiţiunile prevĕdute de regulamentul pentru desciplina monachală, opinéză a se învoi tunderea lor în monachism. Sfântul Sinod adoptă conclusiunea raportuluĭ.

Se dă cetire apoĭ raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra adreseĭ sfinteĭ Mitropolii a Ungro-Vlachieĭ, cu No. 790, însoţită de raportul Directorului Seminariuluĭ Central, prin care numitul Director cere la D-nul Ministru al Instrucţiuneĭ publice, pe de o parte, a chibzui asupra feluluĭ uniformeĭ îmbrăcăminteĭ seminariştilor, iar pe de alta, a nu dispensa nicĭ pe un seminarist de asemenea uniformă. Comisiunea opinează a se amâna acestă cestiune pênĕ se va elabora de către sfântul Sinod regulamentul de ordină şi disciplină pentru Seminariĭ; acéstă opiniune se adoptă de sfântul Sinod.

Se citeşte de asemenea raportul comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra adreseĭ sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, No. 869, însoţită de raportorul Protoiereuluĭ de Muscel, relativ la refusul unor preoţĭ de a priimi Sinodicile şi jurnalul bisericescŭ. Comisiunea opinează că acéstă cestiune sĕ se lase la apreciarea Prea Sfinţiţilor Chiriarchĭ respectivĭ, şi se adoptă de sfântul Sinod.

In fine, sĕ dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra adreseĭ sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, cu No. 865, privitóre la cererea de călugĕrire a unuĭ numĕr de 24 fraţĭ şi surorĭ, de pe la diferite Monastirĭ din acéstă Eparchie, prin care arată că din acest numĕr, numaĭ singur fratele Michail Radovicĭ, din schitul Ciocan, are actele în regulă, pentru care opinéză a se învoi tunderea în monachism; iar ceĭ-l-alţĭ, neavĕnd actele în regulă, sĕ se amâne călugĕrirea lor. Punĕndu-se la vot conclusiunea raportuluĭ se adoptă de sfântul Sinod.

Ne maĭ fiind nimica la ordinea dileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa, rĕmâind cea viitóre sĕ se anuncie.

Preşedinte : † **Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ**

Secretar : † **Inochentie Buzĕu**

rul de treĭ al candidaţilor, din care Guvernul sĕ alégă pe unul din eĭ. — Iaŭ parte la acéstă discuţiune Inalt prea Sfinţitul Preşedinte, Prea Sfinţitul Episcop al Rômnicului şi Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ. In fine, pentru a sĕ lămuri chestiunea, se dă cetire adreseĭ sfântuluĭ Sinod către D. Ministru în acéstă privinţă, şi se constată că în adevĕr sfântul Sinod în lista înaintată Guvernuluĭ a pus treĭ candidaţĭ, din care Măria Sa Domnitorul se alégă pe unul din eĭ. Inchiḑêndu-se discuţiunea, se pune la vot sumarul şi se adoptă fără modificare.

Se dă cetire adreseĭ Prea Sfinţituluĭ Episcop de Argeş, cu No.... în alăturare cu actele respective privitóre la tunderea în monachism a unuĭ frate din schitul Stânisóra şi a unuĭ numĕr de 5 surorĭ din schitul Văleni, cerênd călugĕrirea numitelor persóne, şi se trimite la comisiunea de petiţiunĭ.

Se comunică suplica Monachieĭ Serafima din schitul Zamfira, Eparchia sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, prin care sĕ plânge contra superióreĭ acestuĭ schit. Sfântul Sinod decide a se recomanda acéstă suplică Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat.

Se comunică de asemenea suplica preotuluĭ Ştefan Florescu de la schitul Galmeele, Judeçul Oltu, prin care face apel contra sentinţeĭ dată asupră-ĭ de Consistoriul sfinteĭ Episcopiĭ de Argeşŭ, din 7 Marţie 1875, şi prin care sentinţă numitul preot este trămis la o altă parochie, iar nu catherisit; acéstă suplică se recomandă Prea Sfinţituluĭ Episcop respectiv.

Se comunică suplica D-luĭ Ioan Andreeşénu, fost cântăreţ la Biserica sfântuluĭ Spiridon din Jassy, apelând la sfântul Sinod contra decisiuneĭ spiritualuluĭ Consistoriŭ al sfinteĭ Mitropoliĭ a Moldoveĭ, prin care decisiune numitul petiţionar sĕ esclude din postul de cântăreţ, şi se recomandă Chiriarchuluĭ respectiv.

Terminându-se comunicările, Prea Sfinţia sa Archiereul Policarp Bârlădénul, raportorul comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă cetire raportuluĭ asupra adreseĭ Prea Sfinţituluĭ Episcop de Huşĭ, No. 356, relativă la cererea de călugĕrire a frateluĭ Iordaki, din schitul desfiinţat Brădiceşti, prin care raport comisiunea opinéză ca sfântul Sinod sĕ dea bine-cuvêntarea, spre a se îmbrăca în schima monachală pe numitul frate. Sfântul Sinod aprobă conclusiunea raportuluĭ, cu condiţiunea însă a se face călugĕrirea în Episcopiea de Huşĭ.

în Monitorul Oficial. Apoi Inalt Prea Sânția Sa kiamă la biurou, ca secretarĭ provisoriĭ, pe Prea Sânțițiĭ Episcopĭ ce aŭ fost secretarĭ în sesiunea trecută. Unul din secretarĭ făcênd apelul nominal rĕspund presențĭ ḑece, fiind *patru* absențĭ. Urméză numele în lista apeluluĭ nominal.

Ne fiind Sinodul in numĕrul cerut de lege, pentru a se putea ținea ședințe, Inalt Prea Sânțitul Președinte redică ședința, anunçând că cea viitóre se va face cunoscut, când numĕrul membrilor va fi în complect.

Președinte : † **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar : **Iosif Hușiu**

DISCURS

PRONUNCAT DE INALT PREA SFINTITUL MITROPOLIT PRIMAT, D. D. KALINIC MICLESCU, LA DESKIDEREA SFANTULUI SINOD AL SESIUNEI DE TOMNA, ANUL 1875, NOEMBRIE 15.

Inalt Prea Sfinţite frate şi Prea Sfinţiţilor fraţi Episcopi!

Deschiḑêndu-se astă-ḑĭ a șesea sesiune a sfântuluĭ Sinod, al sânteĭ Bisericĭ autocefale române, vĕ salut cu dragoste frățéscă pentru buna venire a Prea Sânțiilor Vóstre și vĕ esprim bucuria cea mare ce simt tot-dé-una, vĕḑêndu-mĕ în mijlocul Frățiilor Vóstre, fiind adunațĭ pentru ca, cu forțe unite și în dragoste frățéscă, să conlucrăm pentru desvoltarea și prosperarea sânteĭ nóstre Biserice, — ceea ce în acelașĭ timp este singura basă solidă, pentru adevĕratul și bine înțelesul progres al scumpeĭ nóstre Patrie. Ca Domnul nostru Iisus Christos, în al căruia nume suntem adunațĭ, să ne ilumineze și să bine-cuvinteze lucrările nóstre.

Prea Sânțiților Frațĭ Episcopĭ! Intêiea cestiune de care avem a ne ocupa este complectarea numĕruluĭ membrilor sfântuluĭ Sinod.

Apoĭ, dupĕ acésta, maĭ sunt câte-va puncte care merită, în cel maĭ mare grad, ca să ne ocupăm de ele cu tótă seriositatea, și pe care am avut onóre a vi le pune în vedere la deschiderea sesiuneĭ trecute.

Acestea sunt, dacă 'mĭ vețĭ permite a le reaminti, următórele :

Sumarul şedinteĭ din 27 *Iunie*, 1875

Şedinţa sĕ deschide de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Sucéveĭ, la orele 12, fiind present şi Domnul Ministru al Cultelor şi Instrucţiuneĭ publice. Se face apelul nominal şi rĕspund presenţĭ . . . . . . absenţĭ . . . . ., nefiind dar numerul cerut, dupe regulament, nu s'a putut ţinea o şedinţă regulată; cu tóte acestea, Prea Sfinţiţiĭ Membriĭ aflaţĭ faţă, aŭ fost învitaţĭ de Domnul Ministru a se pronunçia asupra uneĭ propunerĭ ce era sĕ facă şi care nu suferea întârdiere, remâind ca sântul Sinod sĕ aprobe formal decisiunea ce se va lua în sesiunea viitóre. Propunerea consista în a trimite din partea Bisericeĭ Române doĭ representanţĭ, cariĭ sĕ asiste la conferinţa catolicilor-vechĭ carea va avea loc la Bona, şi la carea vor participa, prin trimetere a unor teologĭ aleşĭ, maĭ tóte Bisericile Orthodoxe—a Rusieĭ, a Grecieĭ, a Serbieĭ şi chiar Patriarchia de Constantinopol. Prea Sfinţiţiĭ Membri aĭ sfântuluĭ Sinod, aflaţĭ façă, aprobând acestă propunere, aŭ ales pe Prea Sfinţitul Episcop al Dunareĭ-de-Jos şi pe Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, cari sĕ asiste la menţionata conferinţă, fără a fi autorisaţĭ a lua verĭ un angajament saŭ decisiune; iară pentru cele petrecute la acea conferinţă sĕ dea relaţie sfântuluĭ Sinod. —Dupĕ acésta Domnul Ministru dă cetire mesagiuluĭ de închidere a sesiuneĭ de primă-vară.

Preşedinte: **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar: **Inochentie Buzĕŭ.**

Sumarul şedinţeĭ sfântuluĭ Sinod din 15 Noembrie, 1875.

La ora 1 dupĕ amedĭ, fiind adunaţĭ Prea Sfinţiţiĭ Membri aĭ sfântuluĭ Sinod în sala şedinţelor, se face maĭ întâiŭ sfinţirea apeĭ de către Prea Sfinţitul Archiereŭ Calist Băcăónul. Dupĕ sĕvârşirea [illegible] D. Ministru al Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice, [illegible] rosteşte mesagiul domnesc de deschidere a [illegible] sfânt Sinod. Dupĕ acestea Inalt Prea [illegible] Preşedinte al sfântuluĭ Sinod, rosteşte [illegible]neĭ, care discurs urméză a se publica

Sumarul şedinţeĭ din 24 *Noembrie*, 1875.

Şedinţa sĕ deschide la orele 12, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ.

La apelul nominal rĕspund presenţĭ 12, absenţĭ fiind 2. Urméză numele în lista apeluluĭ nominal.

Se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente, asupra căruia Prea Sânţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ, luând cuvêntul, cere a se publica în Monitorul Oficial şi discursul de deşchidere al Sinoduluĭ, rostit de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat. După esplicările date că acest discurs se va publica curênd, sumarul se aprobă fără modificare.

Urmând apoĭ a se procede la alegerea secretarilor biurouluĭ şi a comisiuneĭ de petiţiunĭ, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos propune a se proclama aceiaşĭ secretarĭ, şi aceeaşĭ comisiune din sesiunea trecută. Acéstă propunere sĕ priimeşce de sfântul Sinod în unanimitate,

Dupĕ acesta se dă cetire următórelor comunicărĭ: Adresa D-luĭ Ministru al Cultelor, sub No. 8835, pe lângă care comunică în copie adresa D-luĭ Ministru de Interne, sub No. 13911, în privinţa uneĭ petiţiunĭ, dată acestuĭ Onor. Minister, din partea locuitoruluĭ N. Drăgan, din comuna Banésa, Judeçul Covurluiŭ, contra preotuluĭ George Chiorpescu din acea comună, ce sĕ ḑice că ar fi refuzat a înmormênta un copil al sĕŭ. Cu acéstă ocasiune Domnul Ministru de Interne propune, pe de o parte, a se da în judecata Sinoduluĭ acel preot, iar pe de alta, pentru a sĕ evita pe viitor nisce ast-fel de neorînduelĭ, a se otărâ preotilor de la comunele rurale, pe lângă cele-l-alte veniturĭ, şi o léfă pecuniară pe treĭ catigoriĭ, dupĕ regularea făcută de sfântul Sinod, pentru a se da ordine comunelor de a prevedea acele lefurĭ în budgetele comunale. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, luând cuvêntul asupra acesteĭ adrese, declară că, de şi acest cas este din Eparchia Prea Sfinţieĭ Sale, nu are despre el nicĭ o cunoştinţă, şi nicĭ Protoiereul nu'l cunóşte, şi că Onor. Minister trebuea, în cazul de façă, sĕ se adreseze la Episcopul respectiv carele sĕ pótă face cuvenita cercetare. In ceea ce priveşte salarele preoţilor Prea Sfinţia sa adaoge, că sfântul Sinod a regu-

1) Modificarea articolelor din regulamentul pentru parochiĭ, care se referă la mijlócele de întreţinerea clerului.

Prea Sfinţiţilor fraţĭ Episcopĭ ! Vorbind despre mijlócele de întreţinerea clerului, cu cea maĭ mare mulţămire mĕ grăbesc a vĕ comunica că D-nul Ministru de Interne, prin onorab. Minister de Culte, cere a se fixa salarele ce se vor găsi cu cale a se plăti preoţilor, dupĕ care apoĭ onorab. Guvern sĕ dea ordine primăriilor respective, ca sĕ prevadă asemenea salare în budgetele comunale. Făcĕnd act de acéstă declaraţiune a D-luĭ Ministru de Interne, nu putem de cât a-ĭ esprima via nóstră mulţămire, pentru o asemenea disposiţiune care dorim sĕ se aplice cât maĭ curând, sperând că D-sa va face ca preoţiĭ sĕ se bucure de un remunerariŭ suficient, şi corespundĕtor cu demnitatea lor.

2) Facerea unuĭ regulament de disciplină interióră pentru Seminariĭ, ca tineriĭ seminariştĭ să pótă fi educaţĭ într'un mod maĭ corespundĕtor cu vocaţiunea lor. Sunt sigur că şi Prea Sfinţiile Vóstre aţĭ făcut neplăcuta constatare, că Seminariele sunt încă departe de a aduce fructele aşteptate, şi acésta provine din causă că la un institut destinat pentru a forma candidaţĭ de preoţie, pe lĕngă învĕţătură, trebue a se da elevilor şi o educaţiune şi direcţiune potrivită cu acest scop.

In fine, Prea Sfinţiţĭ Fraţĭ Episcopĭ, maĭ reamintesc aci propunerea ce făcusem, ca sfântul Sinod să róge pe Onorab. Guvern de a prevedea câte un servitor pe la Protoiereĭ, şi câte o diurnă pentru aceştĭ din urmă, când, spre îndeplinirea unor articole de regulament, sunt trimişĭ în verĭ o cercetare într'un alt district; căcĭ din causa lipseĭ de mijlóce multe lucrărĭ se amână şi chiar se paraliseză.

Aceste sunt, Prea Sfinţiţilor Fraţĭ Episcopĭ, cestiunile cari, dupĕ opiniunea mea, trebue sĕ formeze obiectul principal al lucrărilor nóstre, pe care cred că, cu iluminarea şi adjutorul Celuĭ-de-sus, le vom termina cum este maĭ bine şi de folos pentru sfânta nóstră Biserică.

Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.

sfintei Mitropolii a Ungro-Vlachiei, prin care decisiune numitul preot se esclude din trépta ieratică, se trimite la comisiunea de petițiuni.

Adresele sfintei Mitropolii a Ungro-Vlachiei, sub No. 919, 1908, 1909 și 1910, privitóre la călugăriri, precum și acea a sfintei Episcopii de Argeșŭ, sub No. 389, tot pentru călugăriri, se trimit la comisiunea de petițiuni.

Adresa D-lui Ministru de Culte, sub No. 5380, prin care face cunoscut că Măria Sa Domnitorul a bine-voit a sancționa regulamentele pentru alegerea Archiereilor titulari și pentru cercetarea cărților didactice de învĕțămênt religios, se pune la actă spre sciință.

Se acordă concediul cerut de Prea Sfințitul Episcop al Romnicului, cu începere de la 30 curent pênĕ dupĕ 6 Decembrie, pentru a merge la Eparchie, avĕnd hramul Episcopiei.

Dupĕ acestea, Prea Sfințitul Episcop al Dunarei-de-jos dă cetire raportului delegaților trimiși de sfântul Sinod, spre a lua parte la conferințele de la Bona, alăturând și o broșură în limba germană, cuprindĕtóre de lucrările numitei conferințe. Sfântul Sinod, dupĕ ce încuviințéză trimiterea acestei delegațiuni și aprobă propunerile din raportul delegaților. decide: 1) ca sfântul Sinod să facă a se traduce și publica în românesce menționata broșură, și 2) a se comunica o copie dupĕ acest raport, atât Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Primat, precum și D-lui Ministru al Cultelor, cu invitare de a face sĕ se publice acest raport în Monitorul oficial.

Ne fiind nimica la ordinea ḑilei, Inalt Prea Sfințitul Președinte ridică ședința, rĕmâind ca cea viitóre să se anunçe, când comisiunile vor fi terminat din lucrările sale.

Președinte : † **Iosif Mitropolitul Moldovei.**

Secretar : **Iosif Hușiu.**

Sumarul ședinței din 4 Decembrie, 1875.

Ședința să deschide la orele 12, de către Inalt Prea Sfințitul Mitropolit al Moldovei și Sucévei, și făcĕndu-se apelul nominal rĕspund presenți 12, absenți fiind 2.

(Urméză lista).

Se cetește procesul verbal al ședinței precedente și se aprobă.

lat deja acestă cestiune şi că, prin urmare, sfântul Sinod nu are de cât a reaminti acésta D-lui Ministru.

Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşŭ socóte că trebue sĕ se numéscă o comisiune, spre a-şĭ da părerea asupra lefurilor preoţilor pe treĭ catigoriĭ, ast-fel cum o cere Onorabilul Minister.

La acéstă socotinţă aderéză şi Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, care de asemenea opinéză a se numi o comisiune ad-hoc, spre a regula acéstă cestiune.

In urmarea discuţiuneĭ, urmate asupra acestuĭ caz, sfântul Sinod decide, pe de o parte, a se trimite adresa în cestiune la o comisiune compusă din toţĭ Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ eparchioţĭ, iar pe de alta, sĕ se comunice Prea Sfinţituluĭ Episcop respectiv cazul preotuluĭ acuzat, spre a regula cele de cuviinţă, respunḑĕndu-se tot de-o dată şi Onor. Minister despre mĕsurile ce s'aŭ luat în acéstă privinţă.

Adresa D-luĭ Ministru al Cultelor, sub No. 7919, prin care cere a i se face cunoscut dacă persónele a cărora călugĕrire s'a aprobat de sfântul Sinod, în aniĭ 1874 şi 1875, întrunesc tóte condiţiunile cerute de legea de călugĕririĭ din anul 1864. Dupĕ óre-carĭ desbaterĭ, la care iaŭ parte Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Dunăreĭ-de-Jos şi al Rômniculuĭ, şi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Preşedinte, se decide a se trimite acéstă adresă la comisiunea de petiţiunĭ, spre a rĕspunde pe ce s'a bazat ea când a propus sfântuluĭ Sinod aprobarea călugĕririlor făcute.

Suplica Archimandrituluĭ Theoctist Scriban, prin care cere a fi înaintat, în virtutea drepturilor ce posedă, la trépta de Archiereŭ titular, sfântul Sinod decide a se avea în vedere la timpul oportun.

Suplica D-luĭ Grigorie Ţiroiŭ din comuna Baloteşti, judeçul Putna, cerĕnd călugĕrirea, sĕ decide a se recomanda Prea Sfinţituluĭ Episcop respectiv.

Adresa D-luĭ Ministru de Culte, sub No. 6609, din sesiunea trecută, relativă la jurămĕntul preoţilor, se trimite la actă.

Suplica unuĭ individ din Eparchiea Episcopieĭ Argeşŭ, prin care sĕ plânge contra preotuluĭ Oprea Şerbănescu din comuna Spineni, judeţul Oltu, se trimite la comisiunea de petiţiunĭ.

Suplica preotuluĭ Marin de la Biserica cătunuluĭ Petrésca, judeţul Ilfov, făcĕnd apel contra decisiuneĭ spiritualuluĭ Consistoriŭ al

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERIC ... HRAMUL
4. Glăviile	Olteanca	Sănţiĭ Ingerĭ
	Mah. Sinculescĭ	Cuviósa Parasche
	„ Barcanĭ	Săntul Nicolae
	Aninósa	Sănţiĭ Ingerĭ
	Pescéna	Sănţiĭ Ingerĭ
	Mah. Ursóia	Săntul Nicolae
	„ Blezanĭ	Adorm. M-ceĭ Do
	Pădureţu	Cuviósa Parasche
	Fundu scundu.	Săntul Nicolae
5. Stănescĭ	Stănescĭ	Cuviósa Parasche
	Văleni	Intrarea în Biseri
	„	Pogorîrea St-luĭ
	Zăvoenĭ	Săntul Nicolae
6. Ionescĭ	Ionescĭ Mincu.	B.-Vestire şi S. V
	Ionescĭ-govorĭ	S. Nicolae şi S. V
	Fişcălia	Sf. Voevozĭ, Sf. T şi Cuviósa Paras
7. Roescĭ	Cermeoescĭ	Cuviósa Paraschi
	Bărbărigenĭ	Săntul Nicolae
	Ciocalteiu	Cuviósa Paraschi
	Roescĭ	„
	Predescĭ	Adorm. Maiceĭ D
	Olteanca	Sfântul Dimitrie
	Coenĭ	Cuviósa Parasch
8. Dezoiu	Nisipĭ	Sănţiĭ Voevozĭ
	„	„
	„	„
	Dezoiu	„
	Găgeni	Săntul Nicolae
	Ciumagĭ	„
	„	Săntu Dimitrie
1. Robescĭ	Căinenĭ	Săntul Nicolae
		Sănţiĭ Voevozĭ
	Calinescĭ	Cuviósa Parasche
	Proeni	Toţĭ Sănţĭ
2. Brazoiŭ		

Apoi se pune în desbatere următórea propunere, sub-semnată de Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, asupra sărbătorilor, motivată de adresa D-luï Ministru de Culte, sub No. 9777, cetită în şedinţa precedentă.

Sfântul Sinod menţine în tótă rigórea regulamentul votat în 29 Maiŭ, anul 1874, pentru sărbătorile ce sunt datorĭ creştini orthodoxĭ a ţine în curgerea anuluï, conform aşeḑămintelor Bisericeĭ nóstre şi datinelor ţěreĭ.

Diferenţa între sărbătorile stabilite prin regulamentul sfântului Sinod, şi acele prevěḑute prin legile, — cea judecătorésca şi cea a Instrucţiuneĭ Publice, constă numaĭ în sărbătorile unora din sfinţiĭ ceĭ marĭ, care cad în lunile cele fără vacanţiĭ şi care tóte sunt vre-o ḑece la număr.

Este de dorit ca atât legea judecătorésca, cât şi cea a Instrucţiuneĭ Publice, sě se pună în armonie cu aşeḑămintele religióse şi tradiţionale ale Românilor pentru sfintele sărbătorĭ, chiar maĭ scurtând la trebuinţă din ḑilele unor vacanţiĭ, precum de esemplu: acele de la Crăciun şi din septămâna luminată, când sărbătorĭ religióse sunt numaĭ câte 3; ér vacanţele la Crăciun — 8 ḑile şi septămâna luminată alte 8 ḑile. Daca acésta, din vre-o causă bine-cuventată, nu s'ar putea încă efectua, atuncĭ nu credem a fi vre-o abatere de la datoria creştinéscă, ca în unele din ḑilele de sărbătorĭ ale sfinţilor celor marĭ, ce nu s'aŭ prevěḑut prin legile respective, să se împartă justiţiea pe la Tribunale şi să se instrueze tinerimea prin scóle. Dupě óre-care discuţiune, sfântul Sinod aprobă acéstă propunere, şi decide a se comunica D-luï Ministru, spre rěspuns la adresa maĭ sus menţionată.

Se dă cetire raportuluï comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra adreseĭ Prea Sfinţituluï Episcop de Huşĭ, sub No. 643, prin care rógă pe sfântul Sinod a aproba tunderea în monachism a suroreĭ Asomiţa Constantinescu din Monastirea Adam, ce s'a făcut în intervalul sesiuneĭ sfântuluï Sinod, pentru casul de bólă. Comisiunea, găsind îndeplinite tóte formalităţile şi prescripţiunile prevěḑute de regulamentul pentru disciplina monachală, opineză ca sfântul Sinod să aprobe călugĕrirea făcută a menţionateĭ surorĭ; sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ.

Se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra petiţiuni-

[AN]UL III. BUCURESCI, FEBRUARIE 1877 No. 5

[BI]SERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. VI 2.

METROPOLITUL UNGRO-VLACHIEI NEOFIT I

(Urmare și fine. Vedi No. I din anul III).

CAPITOLUL IV, SEPTEMĂNA A 10.

Fiind vorba despre Monastirea Vereș, Metropolitul Neofit se esprimă :

Acéstă Monastire, fiind situată pre luncă și delŭ, este încunjarată de copacĭ selbaticĭ și domesticĭ. Biserica Monastireĭ are chramul Intrarea în Biserică a s-teĭ Născetórei de D-deŭ și este zidită de către boerul Iuvașcu Golescu, marele vornicŭ, în dilele luĭ Alecsandru voevodŭ, dupre cum se dice în inscripțiunea din Biserică, pre carea noĭ o punemŭ aicĭ românesce, precum am aflat'o.

Pisania din lăuntrul Bisericeĭ scrie așa :

« **Acéstă sfânta și D-deéscă Monastire, ce se kiamă Vereș, fostau zidită din temelia eĭ de jupânŭ Ivașcu Golescu, ce au fostu vornicŭ mare în dilele luĭ Alecsandru vodă cel bătrânu, la lètŭ 7051 (1543). Iar eŭ Stroe vel vistieru de la Leordenĭ, d'en preună cu jupânésa mea Vișa, vedêndu-o veke și stricată pe'n multe locurĭ, nevoitam, cum am putută, și cu ce ne-au datŭ D-deu în demână de am dresŭ și noĭ și am adausŭ, adecă cu zidurĭ și cu zugravéla Bisericeĭ, i cu**

A	No. pogónelor de pămînt ce posedă	No. Familiĭlor În parte	No. Familiĭlor Total	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul Absolvit	Salariul pe an după budget Leĭ	B.	
		100		de enorie	Vacant					
		75		„	„					
		30		„	„					
		100		„	„					
		175		„	Nicolae Stănciulescu		seminarist	80		
		30		„	Vacant.					
ınuluĭ		52		„	„					
a		100		„	„					
		70		„	Arhip. Basilescu		„	80		
a		170		Dumitru R. Popa Parvu	Pavel Stăneulescu		grămătic	113	17	
ră		210		A. Budică	Ilie Epure		„	113	17	
ɔuh.				P. Enescu	Roman		„	113	17	
		120		Draghicĭ Macucénu	Dumitru Măciucénu		„	113	17	
ɔevozĭ	17 p.	166		de enorie	Nae Popescu		„	100		17
ɔevozĭ	17 p.	148		„	Ión Manolescu		„	100		15
reime ɔeva		157		„	„		„			
a		180		de Comună	Vasile Ionescu		seminarist	150		
		20		„	„		„			
a		120		„	Florea Drăgulescu		grămătic	150		
		100		„	„		„			
-luĭ		120		„	Thoma Nicolaescu		seminarist	150		
		90		„	„		„			
a		120		„	Constantin Duhovnicu		grămătic	150		
		50		„	Preotul Pavel		„	50		
		42		„	„		„	50		
		58		„	„		„	50		
		100		„	Dimitrie		„	75		
		94		„	„		„	75		
		85		„	Badea		seminarist	75		
		65		„	„		„	75		

PLA[illegible]

	6 p.	80		de Comună	Preotul Gg. Vilău		practicant	50	
	2 p.	60		„	Ilie Cârstea		„	50	
a	½ p.	70		„	Nicolae Efrem		„	50	
		30		„	Petre Popescu			50	

zidŭ fórte frumosŭ Monastirea, despre care eca, ce se ḑice în inscripţiune:

«Acéstă sfântă și D-ḑeéscă Monastire, unde se cinstesce și se prăznuesce chramul s lui Marelui Ierarchŭ Niculae, ziditusaŭ din temelie de Dumnélui Tudoran Aninoşanu vel cluceru. care pe urmă s'aŭ și călugĕritu, avĕndu şi casele acolea și o Biserică mică. Și murinduĭ jupânésa și coconii, s'aŭ călugĕritu, făcĕnd-o obște de călugeri, lăsând tóte, câte aŭ avutŭ la acéstă monastire. Apoĭ maĭ pĕ urmă, părintele Daniil, fiind călugĕrit de la Aninósa și ajungĕnd Metropolitŭ, d'en temelie aŭ făcutŭ tóte casele pe pivniţă și zidïurile, și kiliile de jur împrejur, cu clopotniţă mare pĕ pórtă și cu clopote, și aŭ stricatŭ Biserica și i-aŭ făcutŭ slomnŭ și doĕ turle. Și dupŏ mórtea vlădicăi Daniil o aŭ înfrumuseţatŭ cu zugrăvélă cuviosul archimandritŭ D. Varlaam, fiind egumenŭ acesteĭ s-te Monastiri, și s'aŭ sĕvĕrșitŭ de totŭ lucrul eĭ la létŭ 7235 (1727).

Iar Mercuri diminéţa, la 13 August, liturgisind aici şi pomenind şi pre ctitori, am plecatŭ de aici, şi călătorind în sus spre Meḑă-nópte, am ajunsŭ sera la Monastirea, ce se kiamă Câmpul-lungŭ. Biserica are hramulŭ Adormirea Maicei Domnului. Ea este fundată de cătrĕ prea fericitul şi celŭ ântâiŭ Domnŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ Radul Negru voevodŭ, la 6723 de la Adam (Christos 1215). Mai pre urmă, de mulţimea anilor, s'a ruinatŭ de sine în a doa domnie a luĭ Alecsandru vodă Iliaş, la 7136 (1628), şi a rĕmasŭ Biserica ruinată pĕnĕ în ḑilele prea fericitului Domnitorŭ Mateĭ voevodŭ Basarab, la 7144 (1636), care, trăgĕndu'şi nemul din şirul prea fericitului Domnitorŭ Radul negru voevodŭ, s'a mişcatŭ, şi a restabilitŭ Biserica din temelie, a înfrumuseţatŭ şi kiliile şi împrejmăturile Monastireĭ, dupre cum ḑice inscripţiunea, ce este scrisă în Biserică, şi pre carea noi o dăm aici românesce.

Pisania, care scrie în petra de-asupra uşeĭ Monastireĭ Dolgopol (Câmpul-lungŭ):

„In ḑilele dulceluĭ creştinŭ, şi de D-ḑeŭ iubitŭ crestinŭ. Mateĭ Basarab voevodŭ şi Dómna lui Elena, cu vrerea luĭ D-ḑeu, pusŭ a fi Domnŭ în

moșii, ravnind și pochtind întru tota inema nóstră, a ne kiema și ctitorĭ a acestei s-te Monastirĭ, pentru pomana nóstră și a părinților și a totu nêmul nostru. și aceste tóte le-am făcutŭ în ḑilele rĕposatului Matei voevodu, la létŭ 7123 (1615).»

Are Monastirea și construcțiunĭ prea frumóse, dar din causa cutremurelor și ale altor neregularitățĭ s'aŭ ruinatŭ pre jumĕtate. Iar luuĭ dimineța la 11 August, sĕvêrșind s-ta liturgie acolo, și pomenind pre ctitorĭ, am plecat de acolo, și călătorind în sus spre Meḑă-nópte, am ajunsu séra la o monastire, ce se kĭamă Valea.

Biserica acesteĭ Monastirĭ are de patronŭ pre s-ta Treime. Este zidită acéstă Monastire de cătrĕ Radul vodă Paisie, la 7042 de la Adam (Chr. 1534), dupre cum se ḑice în inscripțiunea, ce este în Biserică, pre carea noĭ o dămu aicĭ românesce (vlachisti) :

Pisania :

«Cu porunca Tatăluĭ și cu îndemnarea Fiiuluĭ și cu sevêrșirea s-tuluĭ Duchu, s'aŭ începutŭ acéstă s-tă Mônăstire și s'aŭ ziditu cu porunca și cu tóta keltuĭala a prea luminatuluĭ și de Christos ĭubitoruluĭ Iω. Radul voevodu Paisie, și ispravnicŭ au fostŭ Vlaĭcul Piscan vel. logofetu, și cu frații luĭ Michnea pârcălab și cu Badea și s'aŭ sevêrșitu de ziditŭ la létŭ 7042 (1534) și s'aŭ zugrăvitŭ în ḑilele Mirceĭ vodă, la létŭ 7056 (1544).

Acéstă Monastire este închinată la o Monastire din Rumelia.

Iar Marțĭ de dimineță, la 11 August, plecând de acolo și călătorind în sus spre Méḑă-nópte, am ajunsŭ séra la Monastirea, ce se numesce Aninósa. Acestă Monastire este situată pre malul dreptŭ al rîuluĭ, ce se kĭamă Bratia, care curge de sus în jos spre Méḑă-ḑi. Monastirea este construită la pólele unuĭ munte, plântatŭ de copacĭ sĕlbaticĭ, și rădicată din temelie de cătrĕ aga Tudoranu, care a fostŭ clucerŭ mare în ḑilele luĭ Nicolaĭ voevodu Mavrucordat, și s'a făcutŭ călugĕrŭ, afierosind acolo totŭ, ce avea. Maĭ pre urmă, Metropolitul Ungro-Vlachieĭ, D. Ḑaniil, fiind crescutŭ în casa menționatuluĭ agă Tudoranu, și ajungênd maĭ pre urmă al Ungro-Valachieĭ, dupŏ mórtea luĭ aga Tudoranu a pre'noitŭ și a încunjuratŭ cu

nieĭ şi întru pomana Domnuluĭ sĕŭ, apoĭ şi pentru sufletul luĭ, ca să-Ĭ fie de ajutoru la infricoşata judecată. Si s'aŭ începutŭ de ziditu acéstă sfântă Biserică din faça temelieĭ în luna luĭ Iunie 22 lĕtu 7143 şi s'au sĕvĕrşitŭ în luna luĭ Augustŭ în 24 letu 7144 (1635—1636).

Esistă şi altă inscripţiune acolo dela prea fericitul Radul Negru voevodŭ, unde se dice, că vama acestuĭ oraşŭ trebue să fie ertată, pre carea noĭ aicĭ o punemŭ românesce.

Pisania, carea este scrisă în pĕtra cea din Biserică de de-asupra uşeĭ :

„In numele Tatăluĭ, şi al Fiĭuluĭ şi Duchuluĭ sfântŭ aminu. In dilele dulceluĭ crestianŭ şi de D-deŭ iubitu Mateĭ voevodu Basarab şi Dómna luĭ Elena, cu vrerea luĭ D-deu pusŭ a fi Domnu crestinŭ în moşia luĭ, adecă scrisam de acéstă Biserică, ce este chramul Adormireĭ Prea sfinteĭ Stăpâneĭ nóstre Născĕtóreĭ de D-deu şi pururea F cióreĭ Maria, care o aŭ ziditu rĕposatul Radul vodă Negrul, când aŭ fostu veletŭ de la Adam 6723 (1215) şi aŭ stătutu cu bună pace pene în dilele luĭ Alecsandru Iliaş, fostaŭ 7136 (1628), atuncea s'aŭ surpatŭ. Iar décă au dăruitu D-deu pe creştinul Basarab voevodu, şi pe Dómna luĭ Elena cu domnia în moşia luĭ, socotitaŭ ca unŭ Domnŭ milostivŭ, ca să rădice acéstă sfântă Biserică, ca să nu péră pomana moşilor, pentru că aŭ fostu şi măria sa dintru aceа rudă bună şi adevĕrată, şi ca să fie şi domnieĭ luĭ de pomană la sfântul jertfenicŭ, şi de mare ajutorŭ înaintea fiuluĭ luĭ D-deu întru vecie, amin. Dupo aceĭa, şi acésta, ce se dice dolgopolu, să fie ertatu de vama de pâne, să nu dea vamă domnéscă, aşijderea şi orăşeniĭ să nu dea vamă de cele, ce vorŭ vinde, dupŏ cum ertaţĭ aŭ fost de rĕposatul Radul Negrul voevodu, şi cum scrie şi în cărţile cele bătrine. Aşijderea să fie ertaţĭ şi de Domnia mea. Iar cine nu va intări, să fie procletu şi anetema.

ţéra romănéscă, şi întru moşia lui, care ïaste dentru Ungurï descălicatu (1), adecă începutam a scrie de acéstă sfântă şi D-ḑeéscă Mŏnăstire, ce ïaste chramul Adormireï Prea sfinteï Stăpâneï Nóstre Născetóreï de D-ḑeu şi Pururea Fecióreï Maria, care s'aŭ începutŭ, şi s'aŭ ziditŭ şi s'aŭ sĕvĕrşitŭ de bătrînul şi prea milostivul crestinŭ Radul Negrul voevodŭ, care aŭ fostŭ de'nceputŭ descalicatorŭ ţereï românescï, şi de'nceputŭ aŭ fostu zidit acéstă sfântă şi D-ḑeesca Biserică, când aŭ fostŭ cursul anilor 6723 (1215). Şi tot aŭ stătutŭ cu bună pace pĕnĕ în ḑilele crestinuluï Alecsandru voevodŭ Iliaş întru a doa domnie, de când aŭ fostŭ cursul anilor de la Adam 7136 (1628). Atuncea, întru aceïaşï vreme s'aŭ surpatŭ de'n voïa luï D-ḑeŭ în ḑioa de sfeti Ilie la améḑă-nópte şi nicï o firesélă nu s'aŭ făcutŭ. Intru aceïa vreme, décă aŭ dăruitŭ Domnul D-ḑeu pre acestŭ Domnŭ bunŭ şi milostivŭ creştinŭ Mateï Basarab voevodŭ şi Dómna luï Elena, cu domnia în Ţéra românéscă, şi întru moşia luï, şi fiind şi Măria sa de'ntru acea rudă bună şi de'ntru acelŭ némŭ adevĕratŭ, socotitaŭ, ca unu Domnŭ bunŭ şi milostivŭ, ca să rădice şi să facĕ sfânta şi D-ḑeésca Biserică, ca să n'o peră pomana acelor rĕposaţï Domnï bĕtrînï. Si acestŭ Domnŭ bunŭ Mateï Basarab voevodu şi dómna luï Elena, încă să le fie de pomană la sfântul jertvenicu întru vecie nesfĕrşită şi de mare ajutorŭ înaintea feteï luï D-ḑeŭ. Şi ispravnicŭ aŭ fostŭ şi pe lucrul acesteï sfinte Bisericï Socolu clucerŭ din Cornăţel şi aŭ nevoitŭ şi acestŭ boïarŭ cu multă inemă pentru slujba dom-

(1) Adică, Radul Negru, pe de'nda-şï moşia părintéscă din causa Ungurilor, carii cucerise tóte locurile de preste Carpaţï, a venitŭ de a descălecatŭ la Câmpu-lungu în Valachia, unde a pututŭ să fundeze unu regatŭ neatârnatŭ. Cercări de asemine natură Romanii aŭ făcutŭ şi pre malul dreptŭ al Dunăreï, adecă în Vidinul de asta-ḑï şi aiurea (vedï studiul Creştinismul în Dacia şi crestinarea Românil[illegible] G Enacénu).

întru slava şi cinstea Nascereĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos şi întru pomana Domnieĭ mele Io. Duca voevodŭ şi a Dómneĭ Domnieĭ mele Anastasia şi a fiĭuluĭ Domnieĭ mele Io. Constantin voevodŭ. Vedend Domnia mea mila oraşuluĭ Câmpulungul, cum să fie ertatŭ de vama de pâne, să nu dea vamă domnéscă, aşijderea şi orăşeniĭ să nu dea vamă orĭ din ce vorŭ vinde, care vamă aŭ fostŭ ertată şi de reposatul Io. Radul Negru voevodŭ, când aŭ fostŭ létŭ 6723 (1215) şi de Alexandru vodă Ilias la létu 7136 (1628) şi de alţĭ bătrînĭ reposaţĭ Domnĭ, precum scrie în cărţile cele bătrîne şi în pisania s-teĭ Monastirĭ, care ĭaste pusă de-asupra uşeĭ Bisericeĭ, întărite de rĕposatul Mateĭ voevodŭ cu mare blestemu. Iar când aŭ fostŭ în ḑilele Domnieĭ mele venit'aŭ judeţul cu oraşeniĭ cu jalbă la Domnia mea, spuind cum că călugeriĭ le strică mila oraşuluĭ, ce aŭ avutŭ de la alţĭ Domnĭ bătrînĭ. Intr'aceĭa, vedend Domnia mea cărţile cele bătrîne şi ce scrie în pisania Monastireĭ, Domnia mea încă am întăritŭ mila cu acéstă cinstită cruce, ca să fie ertaţĭ şi de Domnia mea de aceste de tóte, câte scrie maĭ sus. Iar cine nu va întări mila acésta să fie proclétŭ şi anatema. Ispravnicŭ aŭ fostŭ Andreĭ judeţul cu 12 pârgarĭ Decemvrie 25, létu 7153 (1645). Aşijderea şi pentru judecata oraşuluĭ pre orăşenĭ să-ĭ judece judeţul cu 12 pârgarĭ şi cu bĕtrîniĭ oraşuluĭ. Iar călugĕriĭ seŭ părcălabiĭ, seŭ măcar alţiĭ să n'aĭbă a se amestoca, ca să strice judecata, şi obiceĭul lor, ce aŭ fostŭ de la alţĭ Domnĭ bătrînĭ. Ci tot legile şi judecăţile lor să fie stăpănitóre, şi căcĭ judeţul să n'aĭbă voe a lua vamă de la orăşenĭ din cele, ce vorŭ vinde eĭ.

In sus spre Méḑă-nópte, cale de doĕ óre, se află unŭ satŭ Namăescĭ, şi aicĭ este o Bisericuţă mică, săpată într'o stâncă, în care Bisericuţă se află o icónă făcĕtóre de minunĭ a Născĕtóreĭ de D-ḑeu,

Si s'aŭ începutŭ acéstă sfântă Biserică din faça temeliei în luna luĭ Iulie 22 de la Adam trecuţĭ anĭ 7143 (1635). Si ispravnicŭ aŭ fostu dupŏ lucrul acesteĭ sfinte Biserici jupânŭ Socolu de'n Cornăţelŭ, şi aŭ voitŭ şi acestŭ boĭarŭ cu tótă inema şi cu tótă strădania pentru slujba Domnuluĭ sĕŭ şi pentru sufletul luĭ, ca să-ĭ fie de ajutorŭ. Şi s'aŭ sĕvĕrşitŭ în luna luĭ August 24 când aŭ fostŭ 7144 (1636)

Aicĭ în Biserică este zugrăvitŭ Negrul voevodŭ şi fiĭul luĭ Dan voevodŭ şi unŭ Nicolaŭ aluĭ Alecsandru voevodŭ, şi Mateĭ voevodŭ şi *Dómna* luĭ Elena. Tot acolo este îngropatŭ şi Nicolae Alecsandru voevodŭ, pre mormĕntul căruĭa este inscripţiunea, pre carea noĭ o dămŭ romănesce :

„Supt acéstă pétră odichnescŭ oasele ale bunuluĭ crestin Iω. Nicolae Alecsandru voevodŭ, care s'aŭ pristăvitŭ la létŭ . . . "

La începutŭ aicĭ la monastire se făcea şi târgŭ însĕmnatŭ, care era cunoscutŭ în tótă Europa; fiind că se adunaŭ în fie-care anŭ neguţătorĭ şi ómenĭ de la doĕ-ḑecĭ pĕnĕ la treĭ-ḑecĭ miĭ. Acum însĕ nu se face, fiind că s'aŭ stricatŭ din causa neregularităţilor. Aicĭ era şi unŭ chanŭ, unde se făcea târgul, încunjuratŭ cu zidŭ de pétră, în lăuntrul căruĭa eraŭ prăvăliĭ fórte multe. Aceste prăvăliĭ cu zidiŭ cu totŭ, s'aŭ ruinatŭ din ordinul imperialŭ în timpul resbelelor trecute ale Turcilor cu Nemţiĭ, fiind că aicĭ se întărise şeful-generalŭ al Nemţilor cu óstea luĭ. Acéstă săntă Monastire, precum şi oraşul, sŭntŭ situate într'unŭ câmpŭ lungŭ, dar îngustŭ, pentru care dupre limba loculuĭ se numesce Câmpul-lungŭ. Acestŭ câmpŭ este în adevĕr lungŭ ; fiind că el se întinde în sus de la Câmpul-lungŭ şi ajunge pĕnĕ la Pitescĭ, fiind tot asemine de îngustŭ. Monastirea, precum şi oraşul sŭntŭ situate pe malul dreptŭ al unuĭ rîŭ, numitŭ Câmpul-lungŭ. In oraşŭ, pre locul unde se face târgul, se află şi o cruce de pétră, pre carea a pus'o Duca voevodŭ, şi unde sŭntŭ scrise tote imunităţile aceluĭ oraşŭ, care sŭntŭ scrise românesce pre pétră şi pre care noĭ le dămŭ aicĭ :

„In numele Tatăluĭ şi Fiĭuluĭ şi sfântuluĭ Duchŭ, aminŭ. Ridicatusaŭ acéstă cinstită şi sfântă Cruce

patriarchalŭ al Alecsandriei. Şi plecând din Tergoviştea am ajunsu la 1 Septemvrie în Bucurescĭ.

Cu aceste s'a terminatŭ călătoria ântâia a Metropolitului Neofit I, pre carea, cum am vĕdutŭ, el a făcut'o în anul 1746 şi în dênsa se descriŭ maĭ ales locaşurile sânte de pre timpul sĕŭ. E prea adevĕratŭ, şi cu durerea în sufletŭ trebue să constatămŭ, că în timp de unŭ seculŭ, de la data acesteĭ descripţiunĭ, locaşurile sânţite şi specialminte Monastirile, propriŭ dise, presinta o decădere. Ar fi fostŭ de doritŭ însĕ, ca şi în acestă privire România se mérgĕ progresând. Totŭ ce constitue cultura unuĭ poporŭ trebuesce crescutŭ.

De altă parte, maĭ aducemŭ la cunoscinţa lectorilor noştri, că manuscriptul din care am tradusŭ acéstă descripţiune, maĭ conţine şi o adoa, făcută tot de către Metropolitul Neofit I la anul 1747. Diferinţa între descripţiunea ântâia şi a doa constă în acela, că cea de a doa nu este maĭ mult scrisă în limba grecă de către însuşĭ Metropolitul Neofit, dar în limba română de către unu omŭ al sĕŭ.

Şi pre lôngă aceste ea este fórte scurtă, şi privesce pre puţine locurĭ din Metropolia Ungro-Vlachieĭ. Noĭ, când circumstările ne vorŭ permite, sperămŭ, că vomu da publicităţeĭ şi pre acésta.

ARCH. **Genadie Enacénu.**

îmbrăcată cu argintŭ de către vornicul Constantin Dudescul. Şi totŭ, ce am audịtŭ de la preuţĭ şi locuitorĭ despre acéstă icónă, noĭ însĕmnămŭ aicĭ.

Spunŭ locuitoriĭ despre acéstă icónă, că nisce Ungurĭ aŭ trecutŭ, şi ducêndu-se în Serbia, aŭ luatŭ acéstă sântă icónă. După care, întorcêndu-se, să trécĕ prin acestŭ locŭ, ĭau alungatŭ alţiĭ şi astŭ-felŭ aŭ lăsatŭ acea icónă în acelu locŭ. Şi este de atunci şi pênĕ acum, dupre cum spunŭ locuitoriĭ, ca o sută de anĭ.

De asemine şi despre Bisericuţă noĭ punemŭ aicĭ totŭ acela, ce am audịtŭ de la locuitorĭ.

Pentru aflarea Bisericuţeĭ Nămăescilor aşa s'aŭ audịtŭ, că s'aŭ aflatŭ prin descoperire D-deéscă de Angerŭ la unŭ sichastru, ce aŭ fostŭ acolo locuitorŭ. Iar aniĭ nu se ştie. Că arŭ fi ḑisu Angerul în visŭ Sichastruluĭ, să caute să destupe despre Amédă-ḑi că ĭaste pescerŭ să facĕ Biserică. Şi destupând unde ĭaste acum feréstra Bisericeĭ, ĭarăşĭ s'aŭ arătatŭ Angerul şi ĭ-aŭ ḑisŭ, să întindă unŭ stânjinŭ spre Apusŭ, că acolo ĭaste uşa, şi aşa aŭ făcutŭ. Iar pentru sfânta icónă cea făcĕtóre de minunĭ, ĭaste adusă de nisce Nemţĭ din Ţéra Sĕrbéscă, şi fiind eĭ goniţĭ de Turcĭ, aŭ rĕmasŭ sfânta icónă aicĭ, şi ĭaste de atuncea aprópe 100 anĭ. Si ĭaste de multe minunĭ făcĕtóre. Iar crucea de petră în vĕrful Bisericeĭ este râdicată de Radul postelnicul în ḑilele luĭ Gavriil voevodŭ, la letŭ 7109 (1601).

Decĭ am remasŭ acolo la Câmpul-lungŭ şi Joĭ la 15 August, şi am liturgisit acolo în ḑioa Sĕrbătóreĭ Născĕtoreĭ de D-ḑeŭ. După acésta am maĭ rĕmasŭ acolo Vinerĭ şi Sâmbătă. Iar Duminecă, la 17 August, am plecatŭ de acolo, şi călătorind spre Resăritŭ, am ajunsŭ séra la o cârciumă a Prea Fericituluĭ Brâncovénu şi am dormitu aicĭ. Lunĭ diminéţa la 18 August, plecând de aicĭ şi călătorind tot spre Rĕsăritŭ, am trecut rîul Dâmboviţa şi am intratŭ în cadilicul (districtu') Dâmboviţa, lăsând Muscelul, şi am ajunsŭ pre la prânḑu la o moşie, pre carea vornicul Creţulescu la mórtea sa a afierosit'o Metropolieĭ, şi care moşie se numesce Voĭneştiĭ. Şi sculându-ne de aicĭ ĭarăşĭ am călătoritŭ spre Resăritŭ, şi séra am ajunsŭ la Metropolia nóstră din Târgovişte. Şi rĕmânênd aicĭ destule ḑile, a venitŭ ordinŭ de la Domnitorŭ către Noĭ, ca să venimŭ la Bucurescĭ, să facemŭ strămutarea luĭ Mateĭ al Libieĭ în tronul

« al adevĕruluĭ şi al adevĕrateĭ democraţiĭ române. Biserica şi « scóla, adăogeaŭ D-lor, sunt altare sfinte, la care împărtăşirea « cu taĭna cuvêntuluĭ schimbă pe omul întunericuluĭ în bărbatul lu- « mineĭ, pe omul pămêntuluĭ şi al egoismuluĭ, în omul ceruluĭ şi al « devotamentuluĭ . . . . » Şi chiar daca n'am avea între noĭ pe ó- meniĭ de la 1866, carĭ aŭ găsit în inima lor aceste cuvinte, în fa- vorul scóleĭ şi al bisericeĭ, n'aş avea de cât să mĕ uĭt în jurul meŭ şi să vĕd că n'am trebuinţă să fac pledoarie pentru scólă, pentru că cu toţiĭ sunteţĭ produs curat al scóleĭ române. Nu cred însĕ că maĭ pot face tot ast-fel şi pentru Biserică; de şi mĕ aflu în sînul uneĭ adunărĭ chreştine, sunt nevoit să nu ascund din inima mea câte-va îndoelĭ . . şi să pun aicĭ în graiul meŭ o esclamaţiune! . .

Eĭ da! Avem între noĭ şi liberĭ cugetătorĭ; de şi eŭ cred că, dacă aceştĭ liberĭ cugetătorĭ aŭ avut ocaşiunea să răsfoiască când-va vre-o carte bătrână d'ale nóstre, aŭ putut căpăta convingerea că mult, fórte mult datoresce naţionalitatea română Bisericeĭ. Aşa cred eŭ, că numaĭ liberul cugetător care nu e român póte să nu'şĭ schimbe în afecţiune desafecţiunea către Biserica nóstră, când scie că este o biserică care, décă n'aŭ umplut calendarele cu sfinţĭ românĭ, aŭ fă- cut însă din altarele sale cetăţĭ naţionale, în jurul cărora, în timpul vijelielor trecute, aŭ ţinut nerisipită turma, căreia vecíniĭ 'ĭ ḑicea *norod*, apelativ ce şi ea însăşĭ îşĭ dădea în momentele de bulmă- cire, aŭ ţinut, ḑic, nerisipită turma, căreia numaĭ ea, Biserica, 'ĭ conservă dulcele sĕŭ nume de popor!

Este inimeĭ mele durere de a vedea de cât-va timp că pare uĭ- tat acest adevĕr proclamat de istorie. Chiar în acéstă sesiune băr- baţĭ, şi bărbaţĭ cu graiŭ autorisat de posiţiunea ce eĭ ocupă în sî- nul acesteĭ Camere, s'aŭ manifestat limpede şi deşchis contra Bise- riceĭ. Rĕŭ serviciŭ aŭ făcut aceia acesteĭ Camere când aŭ rădicat în mijlocul eĭ, cel puţin cu neoportunitate, dacă nu impolitic, dra- pelul liberilor cugetătorĭ în oposiţiune cu Biserica română. Eŭ cred a aduce óre-care serviciŭ acesteĭ Camere, acesteĭ imense majorităţĭ, protestând, de nu în numele eĭ, căcĭ nu o represint, cel puçin în al meŭ, contra acesteĭ greşite şi imprudente direcţiunĭ, ca şi con- tra vorbelor ce le-am ascultat maĭ erĭ cu ocasiunea desbaterĭĭ unuĭ amendament, ce D-vóstră v'aţĭ prea grăbit de a'l adopta, căcĭ nu 'l-aţĭ priceput . . . . . Ertaţĭ termenul: este un *lapsus linguae*;

DISCURSUL

PRONUNCAT

IN ŞEDINŢA CAMEREI DE LA 14 IANUARIU,

cu ocasiunea luărei în consideraţiune
a budgetului Ministeriului Cultelor şi Instrucţiunei Publice,

DE

V. A. Urechiă

BISERICA SI SCOLA

D. preşedinte. Discuţiunea generală e deşchisă.

D. V. A. Urechiă. Imi veţi face dreptatea acésta, D-lor, de a recunósce că iaŭ cât mai rar cuvêntul, şi că dér o parte din grelele mustrări care s'aŭ făcut mai de-ună-ḑi acestei Camere din puntul acesta de vedere, nu le pot lua pe séma mea ; nu iaŭ cuvêntul adese pentru că creḑ că în cestiunile în care nu pot aduce lumină, mai bine este să o primesc eŭ de la acela care o póte da ; şi nu iaŭ cuvêntul pentru că cred acéstă Cameră urmând vechea străbună deprindere: a face mai bine fapte, de cât mereŭ a tot le grăi . . . Iată pentru ce nu o să am nevoie nici aḑi de un exordiŭ. Exordiu! Apoi să vĕ vorbesc D-v. de importanţa scólei şi a Bisericei? Nu vĕ pot vorbi de importanţa scólei şi a Bisericei D vóstre, când în capul acelei bănci de acolo (arată la banca ministerială) vĕḑ pe D. Ion Brătianu , şi acolo (arată la biuroŭ) pe muntele lui Eole, sub care gem încatenate furtunele, vĕd pre D. C. A. Rosetti.

Şi iată de ce : pentru că Domnia-lor, în numele D-vóstre, încă de demult aŭ spus ce cred despre scólă şi Biserică. Şi déca, sub îngrămădirea nevoilor, nu putem a scormoni în adâncul vremilor; deca nu ne e permis a face istoriă veche, voiŭ aminti numai pe 1866. La acest an, a doua-ḑi dupe o revoluţiune, ne-aŭ spus ce înţeleg D-lor prin scólă şi Biserică, ḑicênd: « Scóla şi Biserica sunt de « bună sémă organe puternice pentru timpul binelui, al dreptului,

vor resturna, cu autoritatea altor scolI, doctrinele într'adevĕr greşite; dar eŭ gândesc că a face profesiune de credință de *liberī cugetătorī* aci, în o Cameră politică, aproposit de preoțiI ceruțI de ceI ce nu sunt liberI cugetătorI, este a face nu numaI act imprudent de nedreptate, ci a nu înțelege datoria adevĕratuluI liber-cugetător. Liber cugetător e acela care permite fie-cuI se adore pre D-ḑeul sĕŭ cum voesce, cum crede, şi se i se închine în cultul ce-I convine. Acesta a înțeles şi liberala nostră Constituțiune, care nu permite nimĕnuI să strige poporuluI român: Jos altarele tale, căcI eŭ mĕ închin la alte altare, la alțI D-ḑeI. . . . .

D. L. Costin. La olărie!

D. V. A. Urechiă. Avem în musee D-ḑeI băgațI în óle! . . . ApoI, D-lor, lucrul fiind aşa şi D vóstră fiind fiI aI scóleI şi aI BisericeI române, se-mI permitețI se fac funcțiunea unuI inamic al D-vóstrĕ şi se vĕ întreb: ce a făcut acéstă imensă majoritate pentru Biserică şi scóla?... Sciŭ, nu în 7—8 lunI vi se putea cere ceace n'aŭ realisat alțiI în anI numeroşI, dar ceI puțin ce gândurI, ce planurI ațI manifestat? ce projecte ațI luat în desbatere? Vĕ scrutez gândul neputĕnd a vĕ găsi faptele. Şi vĕ îndemn la acéstă spovedanie în fața țĕreI, pentru ca să scie dênsa că noI ceI puțin suntem unițI în acea convingere, că Biserica a pus temelia naționalitățiI şi că scoleI este lăsată misiunea a o desvolta.

Ce gândurI ațI manifestat dar? MaI daunaḑi de la acea tribună, unde buna-voința a D-vóstră adinéorea me chema, şi unde nu cutedaIŭ a mĕ urca de temă se nu mi se tae şirul vorbeI, vĕḑêndu-mI maI bine micşorătatea talieI alăturI cu aceI-atleţI aI cuvêntuluI, ale cărora busturI staŭ acolo; maI deunăḑI, ḑic, de la acea tribună s'a cetit, maI bine ḑis s'a cântat pe glas de pogribanie, de vecInică pomenire, o reclamațiune a corpuluI profesoral secundar din BucurescI, a bărbaților noştri ceI maI distinşI, în mijlocul întreruperilor celor maI puțin bine-voitóre de la o mare parte a acesteI adunărI. Veḑênd acésta m'am întrebat, reclamaŭ eI óre niscaI drepturI esorbitante de la Camera țĕreI? Prohodul ce se făcea tânguireI unor profesorI m'a făcut să mĕ întreb de nu eram într'un minut de bulmăcélă, când mĕ credeam în sinul uneI Camere ce'şI ḑice liberală şi națională, pe când în realitate eŭ mĕ găsiam în mijlocul uneI adunărI de boerI marI, de protipendade, cu barba

voiam să dic: pe care nu 'l aţī vĕdut la moment la ce tindea. Protestez, D-lor, în numele meŭ, contra acelor dise cu ocasiunea amendamentuluī relativ la preoţiī oştireī, dise ce s'aŭ maī rostit şi la alte ocasiunī, dise care n'ar trebui să se repete adese în numele majorităţeī. Liber cugetător nu este acela care vine se-mī impue doctrinele sele. Apoī nu vedeţī ce precedent reŭ creaţī în acest parlament combătĕnd Biserica în numele unor doctrine? Acest precedent nu va da óre drept mâne catoliculuī, poīmâne armenuluī, nu sciŭ când lipovenuluī, şi, cine scie? . . . când-va evreuluī, sĕ-şī facă în sinul acestuī parlament resbel mutual şi cu toţiī la un loc, alăturea cu liberiī cugetătorī, se înfrunte Biserica nóstră de Stat? . . . Liberī cugetătorī? dar fie-care e liber pe cugetul seu, însĕ nimenī din noī nu trebue se-şī uite datoriele sale constituţionale către Biserica română. Eŭ, D-lor, mĕ tem cu deosebire de aceī liberī cugetătorī cariī vin, cum dicea de-ună dī un mare orator al Spanieī, se stingă flacăra spirituluī divin în culmea universuluī şi flacăra spirituluī uman din ţesta nóstră; cariī daŭ avent doctrinelor materialiste ce aŭ înveninat deja o bună parte a juneī nóstre societăţī. Cu Buchner nu ne vine numaī materialismul, ci smulgerea din natura morală a principiuluī *libertăţeī* . . . Suntem la diua când pĕnĕ şi în licee şi în seminariī se impun profesorī cariī, sub pretext de înaltă sciinţă, atribue origina tuturor lucrurilor la combinarea fortuită a atomilor şi scopul final la hasard; cariī nu maī merg cu D-nul Maniu şi cu mine se găsescă strămoşiī la Roma şi în Spania, ci vĕ daŭ D-vóstră de strămoşī cimpanzeī şi urangutanī (Ilaritate); — mĕ tem, dic, de aceī liberī cugetătorī cariī fac din *Cosmos* un D-deŭ omnipotinte şi din inteligenţă nu sciŭ ce oscilaţiunī a creerilor . . .

A, D-lor! nu credeţī că vin a face resboiŭ doctrinelor moderne, nicī chiar când ele ar fi greşite. Va veni locul, la desbaterea pe articole, (în care voiŭ intra numaī dacă veţī aproba vederile mele generale), la articolul facultăţilor, eŭ însu-mī voiŭ cere catedre pentru sciinţa nouă, pentru noile doctrine, fiind că voiŭ ca ţera mea se iea parte la mişcarea intelectuală a seculuī, fiind că din ciocnirea diferitelor scolī va nasce adevĕrul şi lumina. Nu mĕ tem de Darvinişti, de Buchnerişti, nicī chiar de Schopenhaurienī, când [illegible] pun doctrinele înaintea auditórelor pregătite a'ī asculta şi care

lelor și cultelor, primul budget care'l voteză partidul liberal, înțelegeți care este limba ce trebue să vorbéscă budgetul acesta. Aci este durerea mea, aci este amărimea inimei mele!

Proiectul acesta este mut, D-lor! mut, dacă 'l întreb de direcțiunea ce voesce a da scólei, fără graiŭ, de 'l ispitești să afli ce idee nouă, ce cugetare mântuitóre și românescă urmăresce? Este necuvêntător, de'l întreb cărei legi ne aplicată în trecut a dat viață, aplicare! Ce preocupațiune avut'-a pentru cultura națională? Ce a cugetat despre acele scăderi constatate de acestași partid național încă în 1866? Care-i cuvêntul sĕŭ de a fi în fața instrucțiunei populare, a acelei secundare și a acelei superióre? Nici un plan, nici o idee, nici un fir conducĕtor în labirintul de cifre ce ne presintă sub numele de budget. Care sunt scăderile pe care le a avut în vedere acest proiect de budget, dacă nu spre a le aduce vindecare instantaneă, cel puțin pentru a vĕ aduce în posițiune de a le cunósce? care sunt apoi vederile lui în privința Bisericei? Continua-va ca budgetele anteriore, înscriind sub numele sânt al Bisericei §§ de vin, fasole, făină, lemne și fân pentru călugĕrime? Vede acest proiect de budget mai dincolo de acéstă îndestulare materială, ori mai bine neîndestulare? (Trei franci hrana unui călugĕr pe an!) — Vede numai deficitul, îmi dice un vecin, deficitul de milióne, care a tăiat comisiunei aripele de sbor spre cele mai de sus...... Nu este așa: D-l raportor în frumosul sĕŭ raport ne a dat veste că comisiunea a tăiat de la tóte ministerele, dar că la inscripțiunea publică nu numai că nu s'a tăiat nimic, dar că s'a adaus. Onóre comisiunei pentru sentimentele sale, numai vedeți, D-le Vergati, că nu e destul de a avea cine-va bani, dar trebue încă a sci cum să'i întrebuințeze.

D. Vergati. Cer cuvêntul ....

D. Urechiă. Pĕcat că purcedând de la cele mai bune intențiuni nu s'aŭ ajuns la nici o idee, la nici un plan. Este că banii nu sunt unicul factor al progresului. A se cheltui bine, oportun, producĕtor, e mai greŭ de cât se crede. Nu sunt tocmai de părerea onor. raportator, când dice că nenorocirile Scólei și ale Bisericei le aŭ facut numai fluctuațiunile budgetare, că în cutare an a fost un milion mai puțin și în cutare an un milion mai mult. Da, acest budget a avut parte de puțul lui Procust. Totuși chiar când s'aŭ făcut redu-

şi calpacele reglementate de legile arhondologice, de aristocraţi crescuţi de mici copii în străinĕtate, indiferinţi la păsurile şi la speranţele scólei române. Se póte ca reclamaţiunea profesorilor din Bucuresci, Roman, Bacău, etc. se fie fost neoportună ; se póte ca cea de deunădi se fie fost prea lungă, de şi ea se măsurase pe mărimea iubirei D-vóstre; admit chiar, — ceea ce rĕmâne a se cerceta, — admit chiar că nu în tóte să fi fost întemeiate, dar încă o dată, credeţi D-vóstră că manifestaţiuni de natura celei de deunădi sunt proprii a arĕta iubirea ce sciŭ că este în inima D-vóstrĕ pentru scoli? D-lor, tăcerea D-vóstrĕ la întrebarea mea este protestul D vóstre contra murmurilor şi a nervosităţii d'atunci . . .

O voce la drepta. Nu se scie.

D. V. A. Urechiă. Când vorba *nu se scie* vine din acea parte, nu mĕ miră. Manifestaţiuni ca acea de dăunădi eu nu o pot pune pe comptul acestei majorităţi, dar cu tóte acestea, cum se face de ne vine de la comisiunea budgetară un proiect de budget pentru scóle şi Biserică, ca cel ce avem sĕ desbatem? Cum 'l va justifica Camera înaintea ţĕrei? In comisiune, trebue se recunosc acésta, sunt şi bărbaţi de tótă stima, unii amici personali ai mei, de sentimentele cărora nu m'am putut îndoui un minut măcar. De aceea pânĕ la publicarea proiectului sĕŭ eŭ eram fórte liniştit, căci 'mi dicem că schiţa de proiect ce avusesem onórea a o vedea în mâna D-lui Ministru de culte, trecĕnd prin acele a bărbaţilor luminaţi din comisiune, o să ésă din bună în mai bună; dar ce fatalitate apasă asupra scólei şi Bisericei nu ştiŭ, căci comisiunea ne-a adus un proiect neasceptat de rĕŭ. Eŭ mai că aş dice că nu pot face respundĕtor pe nimeni din comisiune pentru lucrarea presentată în numele ei, şi dacă am apuca în deosebi câte pe unul din membrii sĕi, mirare de nu s'ar trece respunderea de la unul la altul, afară numai dacă vre-un suflet generos, împins de un cavalerism de prisos, nu'şi va atribui ponosul, ce nu eŭ, ci ţera întregă rădică asupra proiectului de budget în desbatere. Sĕ nu'mi atribuescă nimine din comisiune intenţiuni ostile ei, eŭ voesc numai s'aduc un serviciŭ acestei majorităţi, voiŭ s'o fac se vadă ce greşală ar comite primind în desbatere acest proiect de budget. Un budget bine făcut, vorbesce şi vorbesce desgheţat şi limpede limba celor cari il votédă, limba majorităţei Camerei. Apoi, D-lor, când este vorba de un budget al scó-

cu scólele normale câte le avem nicī în 50 anī nu vom putea avea învĕţătorī sătescī trebuincioşī; câte maī multe şcolī normale vom avea, cu atâta şcolī sătescī maī multe vom ajunge maī repede a avea. Va să ḑică, pe când de acest factor maī nu se ocupă şi lasă în statuquo şcólele normale, kiar atuncea suprimă una, de unde? Din Basarabia, de acolo unde, dacă nu elocinţa, dară inimile nóstre vĕ spune că trebue să răsune maī mult de cât orī unde limba românéscă. Acea şcólă avea misiune de a românisa nu numaī litoralul nostru maritim, dară trebuia raḑele eī să lumineze pĕnĕ dincolo de Balcanī.

Eī bine, când se suprimă acéstă şcólă din proiectul de budget presentat de D. Ministru, aşŭ voi să sciŭ ce se face cu ceī-alţī factorī care constitue o şcólă? Mobilierul de esemplu! Lăsăm tróba pe séma comunelor . . .

Este un sistem de cât-va timp încóce. Statul sub pretest că nu are banī refusă de a face cutare lucru şi ḑice: să'l facă consiliul judeţén. Consiliul judeţén ḑice: să'l facă comuna. Şi comuna lasă tréba pe séma luī D-ḑeu. Bine, D-lor, kiar pentru învĕţămêntul secundar ni se dă 20,000 leī pentru tóte scólele nóstre, când tóte rapórtele nóstre de la 1866 pĕnĕ astăḑī constată că nu avem absolut nimic, nicī băncī măcar.

Pentru scólele publice de gradul al doilea 20,000 leī? Dacă 'mī veţī da creḑĕmênt, pentru o singură şcólă privată am cheltuit peste 45,000 leī. Iată mobilierul cu care se va înzestra, dupĕ proiect, şcólele nóstre publice.

Apoī dacă întrebī pe comisiunea budgetară ce gândesce de *cărţī?* Ea vĕ rĕspunde, — şi trece acésta cu surle şi tobe între îmbunătăţirile cele maī marī: «*Ḑece miī de leī pentru cărţī didactice*». Astăḑī când s'a făcut programe noī şi deosebite pentru şcólele primare, astăḑī când dară nu avem nicī o carte dupĕ programe, avem ḑece miī leī din care avem, notaţī bine, să plătim prealabil patru saŭ cincī miī leī pentru ḑece saŭ doĕ-spre-ḑece cărţī noī, carī ne trebuesc confecţionate la şcólele primare. Iată dar şi un alt factor constitutiv al scólelor nóstre primare, aşa cum l'a înţeles comisiunea nóstră budgetară.

D-lor, vĕ vorbiam de mobilier, permiteţi'mī, fiind că l'am sub mână, să vĕ pun în vedere un raport fórte próspăt, din luna acésta,

cerI, dacă ele s'ar fi făcut în mod a nu desorganisa, şi s'ar fi urmărit cu cifra rĕmasă o idee, un plan dat, negreşit că Scóla şi Biserica tot nu ar fi avut a se plânge şi ar fi înţeles şi profesoriI şi preoţiI că în nevoia generală a ţĕreI, trebue să facă şi eI sacrificiŭ. Nu e însă totul de a da; este încă uă datorie, acea de a sci când cum şi în ce fel se dă. Comisiunea budgetară a dat la scólă şi Biserică destul de mult, chiar maI mult de cât póte ceream noI, déră, cu tóte acestea, a dat în aşa mod în cât a desorganisat; în cât nu maI presintă pentru noI nicI o idee, nicI un plan urmărit. In adevĕr, s'aŭ înscris sume, însĕ nu era misiunea nóstră şi accea de a vedea ca fondurile de carI dispunem să aducă mult bine instrucţiuniI?

Apoi, D-lor, eŭ 'mI permit în discuţiune generală, în interesul majorităţiI acesteI Camere, spre care 'şI aruncă ochiI tótă ţéra, şi o rog ca să nu priméscă în desbatere proiectul de budget pe care 'l presintă comisiunea budgetară séŭ un membru al seŭ; să nu'l priméscă pentru că nu vorbesce nimic de obligativitatea instrucţiuneI poporuluI român. Se mărginesce a trece două sute scóle de gradul al II-lea la gradul I, şi a suprima alte 300 scóle de gradul al II-lea. Apoi, decă maI deunăḑI am rădicat glasul meŭ slab în favórea proiectuluI localelor de scolI sătescI, n'am înţeles însă că pĕnĕ să avem pe cele bune să dĕrîmăm pe cele ce sunt posibile: am criticat *Eforia vechie*, pentru că ea creând scóle sătescI n'a fost avut în vedere toţI factoriI constitutivI uneI scóle. Deră întreb, comisiunea budgetară ce gândesce ea despre aceştI factorI; ea respunde: «avem din trecut atâtea scolI normale; păstraţi-le». Şi aci să'mI fie permis a crede că'mI veţI face acéstă dreptate a recunósce că nu fac o reclamă electorală, că nicI o dată nu am înţeles că posiţiunea ce ocup aci 'mI impune obligaţiunea de a uita nevoile ţĕreI pentru nevoile judeţuluI meu. Am preferat, şi o spuneam maI deunăḑI în particular, când mĕ aflam pe lângă acea bancă (arĕtând banca ministerială) şi înaintea unuI ofiţer care mĕ acusa că nu fac nimic pentru Ismail: «când ţéra va fi în prosperitate, şi Ismailul va fi în prosperitate. Caut maI întâiu să'mI daŭ concursul meŭ cât pot să adjung la prosperitatea ţĕreI, din care judeţul e o mică parte.

EI bine, nu fac o reclamă electorală, dară voiŭ întreba pe comisiunea budgetară pentru ce a şters din budgetul MinisteruluI CultelOr acea scólă normală care o înscrisese D-luI la Ismail? D-lor,

Aci era o idee bună, era un plan, un program cu care, graţie zelului D-luĭ Ministru de Instrucţiune actual, s'a dotat gimnasiile şi liceele nóstre.

Comisiunea budgetară, saŭ maĭ bine mâna aceluia care a lucrat acest budget 'şĭ-a ḑis : este aci un plan, este o idee, şi atuncĭ a desorganisat ; s'a constituit într'un parlament, ca parlamentul german de la Francfort la 1848, s'a constituit într'un corp didactic şi a ḑis ca să facă ea distribuţiunea catedrelor după modul seŭ de vedere.

Iată pentru ce a venit dascăliĭ din gimnasie şi licee ca să reclame. Nu ca să ḑică că li s'a dat maĭ mult de lucru, dară s'a speriat când a veḑut cu câtă necompetinţă se desorganiséză, după organisarea nouă a consiliuluĭ. liceele şi gimnasiile nóstre. D-lor, am înţeles pe uniĭ care ḑic că pot profesoriĭ lucra şi maĭ mult, dară nu înţeleg pe comisiunea budgetară care voesce ca cutare fiind matematic să predea şi sciinţele naturale.

Apoĭ, D-lor, aceştĭ bărbaţĭ care aŭ adus reclamaţiunea lor înaintea Camereĭ, au adus'o pentru ca să'şĭ facă o datorie de consciinţă, căcĭ li s'a ḑis : aveţĭ 18 ore, veţĭ avea 24 de ore de clasă.

Dară ştiţĭ pentru ce s'a speriat ? Pentru că 24 ore le ia timpul de care nu maĭ potŭ dispune pentru pregătirea lecţiunilor şi înmulţirea cunoscinţelor lor.

Iată cum aveaŭ treĭ ore pe ḑi, aveaŭ patru clase. Cu câţĭ elevĭ voiţĭ să fie populate aceste clase ?

Treĭ-ḑecĭ de elevĭ fie-care. O să avem îndată 120 şcolarĭ. Apoĭ după modul de predare actual sunt nevoiţĭ profesoriĭ să le dea şcolarilor teme, aceste teme trebuesc veḑute de profesorĭ, apoĭ 160 de teme câte 5 minute fie-care, vedeţĭ cât face, şi daca este cu putinţă să se céră acésta de la un om care nu are de cât 24 ore pe ḑi şi nópte, lăsând că şi lor le trebue timp pentru nevoile propriĭ.

Apoĭ ne daţĭ încă în contra legeĭ, în contra concursuluĭ ce am dat, contra hotărîreĭ consiliuluĭ general, contra activităţeĭ ce o punem la disposiţia D-vóstră, să predăm obiecte care nu le scim.

Am înţeles pre Mumiŭ ḑicênd soldaţilor romanĭ la asediul Corintuluĭ : băgaţĭ de sémă nu stricaţĭ tablourile, vasele artistice, că vĕ pun să le faceţĭ ; dar este permis comisiuneĭ budgetare să ḑică profesorilor de matematică : să predaţĭ fisica, că ve taiŭ ! ?

al D-luï profesor Stefănescu, care a făcut o revisie şcólelor din Buzĕŭ, — şi aci rog pe D-niï Deputaţi de acolo să 'mĭ dea atenţiune la câte-va rândurĭ cele voiŭ citi.

Iată mobilierul próspăt-próspăt aflat în Seminarul şi şcólele din Buzĕŭ :

« In privinţa materialuluĭ didactic, ḑice D. Stefănescu, am observat lipsa complectă de harte ; o hartă a Europeĭ pe care am vĕḑut'o, nu maĭ avea de cât pânza, hârtie nu maĭ era de cât partea despre Nord-Est a Rusieĭ (a înveţat'o maĭ puţin — Ilaritate).... şi Englitera cu Norvegia, restul era pânza gólă. »

Si aiurea la altă şcólă :

« Mobilierul se află în próstă stare : tabelele abia se maĭ cunosc că aŭ fost negre, în cât nu se maĭ vede ceea-ce se scrie pe dênsele, băncile în mare parte deteriorate, în cât abea se ţin pe picióre. »

Iată dară ce ḑice raportul, şi pentru ca să se îndeplinéscă lipsurile acelea ni se dă 10,000 leĭ ! . . .

Aşa dară, D-lor, cât privesce acea parte a învĕţământuluĭ care se adreséză la popor, proiectul de budget nu aduce nicĭ o îmbunătăţire. Este sec de orĭ-ce cugetare pentru viitor.

Apoĭ, D-lor, aşŭ voi să fie o diferinţă între budgetul care se votéză de acéstă Cameră şi între budgetul care s'a făcut de multe Camere carĭ aŭ fost înaintea acesteia, carĭ « *par acquit de conscience* » nu ḑic că nu s'aŭ ocupat şi dênsele de şcóle.

Afară de acésta trebue să fac o recunóscere în bine comisiuneĭ budgetare.

Comisiunea budgetară a adoptat una din mĕsurile propuse de D. Ministru, acea adică de a despărţi la şcólele primare clasa I-ea de a II-a. Era o cestiune didactică importantă, şi a isbutit, 'l felicit pe D. Ministru, să convingă pe economiĭ noştri de la comisiunea budgetară, cum că nu maĭ merge cu sistemul împreunăreĭ claseĭ I şi II din aceste şcolĭ. Este bine că a făcut acésta, dară şi atuncĭ s'a oprit la jumĕtate cale, şi a ḑis : fiind-că nu avem banĭ s'a despărţit numaĭ 60 şcóle, éră cele-alte altă dată. Cum vedeţĭ şi când merge pe calea bineluĭ se opresce repede.

Totuşĭ, acésta este o vargă bună trasă în contra activuluĭ acesteĭ comisiunĭ budgetare.

Acum, D-lor, ce să vĕ maĭ spuĭ de învĕţământul secundar ?

torĭ, însă comisiunea a găsit că este maĭ bine de a suprima scólele secundare esternate și a pune în locul lor scólele profesionale. Dar, D-lor, acésta este nedrept pentru că nu tóte fetele se destină să îmbrățișeze cariera profesională. Apoĭ de ce voițĭ D vóstră să lipsim pe mumele de familie viitóre de cultura secundară? Cu cât mumele vor sci maĭ multă carte, cu atât se va ușura rolul scólei și se va ridica nivela cultureĭ publice. Mi se va ḑice că sunt multe absolvente pe bulevard...... Dară, D-lor, sunt și doctorĭ și licențiațĭ mișeĭ; eĭ bine, trebue să condamnăm universitățile de unde eĭ aŭ eșit? Eŭ cred că nu. Și apoĭ nu cum-va ne incumbă tutor o parte din greșală, noĭ, bărbațiĭ constituind mijlocul social la care s'a organisat și în Bucurescĭ un *bulevard*? Bulevarde când mahalaoa este în noroĭ și fisicesce și moralmente!.....

Este, D-lor, o greșală după părerea mea în supresiunea esternatelor de fete, pe care acéstă Adunare patriotică sper că o va corege.

D-lor, învĕțămentul superior a fost maĭ mângâiat de comisiune. Eŭ nu voĭ ḑice: cine împarte parte 'șĭ face, cum mĕ întrerupe nu sciŭ cine; dară vĕ voĭ spune că nu a greșit comisiunea făcĕnd astfel. Scolĭ primare! strigațĭ?.... Bine a făcut comisiunea budgetară a mângâia și la noĭ învĕțămentul superior. 'Mĭ aduc aminte că și într'o țéră surorā, Francia, era o direcțiune de ideĭ care ḑicea: scólele primare, lăsațĭ pe planul ultim universitățile. Dar lucrurile s'aŭ schimbat. Sub guvernul liberal de astăḑĭ, iată ce ḑice o ilustrațiune francesă. D. Maniu 'mĭ va permite să citesc câte-va cuvinte francese și nu va protesta.

D. Maniu. Nu voĭ protesta nicĭ o dată în contra limbeĭ francese, sunt pur latinist ca să nu'mĭ placă limba francesă.

D. V. A. Urechiă. Iată Domnilor, ce se ḑice aḑĭ în Francia în privința instrucțiuneĭ superióre:

Il y a quelques années, on ne voulait entendre parler que de l'instruction primaire; on était indifférent à tout le reste. Ceux qui réclamaient en faveur de l'enseignement supérieur parlaient dans le vide. « *Nous* y reviendrons, disait-on, mais courons d'abord au plus pressé. » *Les choses ont bien change. Si l'on consultait maintenant les mêmes hommes, ils soutiendraient peut-être que le plus pressé, c'est de rallumer le goût de la science désintéressée dans les classes qui donnent le ton et le signal aux autres.* Le genre humain est le même aujourd'hui que dans tous les temps; *il fait ce*

Aşa dară liceele nóstre, după comisiunea budgetară putem dice că nu esistă. Gimnasiile şi liceele sunt desorganisate. Şi daca aĭ întreba ce gândesc despre materialul din licee D-niĭ confecţionatorĭ aĭ budgetuluĭ, apoĭ rĕspunsul ar fi şi maĭ îngrozitor.

In 1866 D. C. A. Rosetti, actualul nostru preşedinte, trimise revisiĭ la tóte gimnasiile, licele, seminarele şi internatele, revisiĭ făcute de comisiunĭ compuse din bărbaţiĭ ceĭ maĭ capabilĭ şi maĭ distinşĭ din capitală, care aŭ adus raporturĭ, din care D-sa a intercalat pasagiĭ kiar în mesagiul Domnesc, pentru ca să arate ţĕreĭ cumplita stare a acestor internate, devenite numaĭ locurĭ infecte, nauseabunde, otrăvitóre la fisic şi la moral a junilor de adĭ a bărbaţilor în ale căror mânĭ vor fi încredinţate destinele ţĕreĭ nóstre.

A fost un guvern care ş'a dis că miĝlocul de îndreptare al acestor internate este să le desfiinţeze.

Cestiunea merită atenţiunea comisiuneĭ şi a D-vóstră, ea este controversabile. Nu 'ĭ era ieĭ însă permis a nu vedea că aceste internate sunt şi adĭ localurĭ infecte în care se perde tinerimea nóstră.

Regulaţĭ atâtea ocale fasole, atâtea pânĭ şi acestea încă cu insuficienţă, şi atâta tot ?

InterniĭI sunt lăsaţĭ în priveghiarea scolarilor superiorĭ di şi nópte . . . . .

Judecaţĭ de cele ce se pot petrece . . . .

Iată tóte prevederile materiale şi morale care aŭ preocupat pre comisiunea budgetară.

O voce. Pe comisiunea budgetară, nu pe noĭ.

D. V. A. Urechiă. Nicĭ nu pot să acus de acésta în total pe comisiunea budgetară, sunt bărbaţĭ acolo pe carĭ 'ĭ iubesc, dar nu sciŭ cum s'a întêmplat lucrul pentru fatalitatea şcólelor.

D-lor, vorbiĭ de şcólele secundare; să 'mĭ permiteţĭ a vĕ atrage atenţiunea asupra altor greşelĭ, după mine, care se comit prin proiectul de budget. Invĕţământul secundar se dedea pentru fete în două felurĭ de şcóle, în esternate şi internate, din causă că după regulamente şi după bunul simţŭ, fetele esterne nu pot să fie admise la scólele cu interne. Acum însă a prins de la Ministrul Instrucţiuneĭ confecţionatoriĭ proiectuluĭ de budget ideea scólelor profesionale pentru fete. Lucru minunat! pentru [illegible] pe iniţia-

cam de la capetul prea depărtat, la idealul enciclopedistic al facultăţilor germane, ca acea, de exemplu, de la Lipsca....

D. Maniu. A imitat pe Luther.

D. P. Grădişteanu. Dar comisia pe cine a imitat ?

Vocĭ. A pus musica ca să ne înveţe a cânta.

D. V. A. Urechiă. Şi aţĭ jucat cum v'a cântat! Domnilor, mulţĭ maĭ competinţĭ de cât mine vĕ vôr vorbi de partea nedréptă a acestuĭ budget, vĕ vor arăta că votându'l veţĭ fi maĭ puţin cu dor pentru şcóle, de cât înşiĭ buniĭ noştri din timpul regulamentuluĭ! Iată cum: regulamentul organic asimila posturile profesorilor cu posturile celor alţĭ funcţionarĭ civilĭ; ḑicea: învăţĕtorele primar să fie ca stolnacialnic; profesorele de gimnasiŭ se fie ca şefiĭ de divisiunĭ, şi în fine profesorele de filosofie ca director de minister. Eĭ bine, arĕtaţi'mĭ D-vóstră daca budgetul elaborat de comisiune, din acest punct de vedere póte să fie comparat cu starea profesorilor de sub regulamentul organic ?

O altă nedreptate, D-lor, care cutez a semnala, este că după ce profesorilor s'aŭ făcut acéstă nedreptate faţă cu ceĭ alţĭ funcţionarĭ aĭ Statuluĭ, cărora nu li se cere spre a înainta în funcţiune de cât a fi servit maĭ mult séŭ maĭ puçin, adecă a se fi folosit maĭ mulţĭ anĭ de budgetul Statuluĭ; după ce li se dă maĭ puçin chiar de cât acestor funcţionarĭ, apoĭ, chiar când aŭ un drept câştigat, acela li se refusă: aŭ dreptul la gradaţiune, şi gradaţiunea nu'li s'a dat.

Mie 'mĭ pare că sub nicĭ un cuvênt nu se póte refusa profesorilor gradaţiunea.

Ce să maĭ ḑic acum despre partea ce se face Bisericeĭ? despre cultura generală, despre musice, despre bibliotecă, cabinete de fisică, nicĭ vorbă! Aceste sunt instituţiunĭ în stare maĭ cum era cu două-ḑecĭ anĭ în urmă!... Bine, fie!... Ele maĭ pot rĕbda... Despre Bisericĭ însă nu este tot aşa. La Biserică aţĭ tăiat 80,000 francĭ. Nu mĕ opun pentru çifra tăiată, déră nu cum-va credeţĭ c'a sosit momentul, acum când avem Sinod al Bisericeĭ şi sinóde eparchiale, să le lăsăm pe ele a se ocupa de Biserică? nu credeţĭ că ar fi maĭ drept să se lase ómeniĭ aceĭ carĭ sunt maĭ competinţĭ să împartă vinul şi pâinea şi aceĭ 3 francĭ pe an la călugĕrĭ? .... Nu credeţĭ că acésta ar fi şi maĭ politic? Bagaţĭ de sémă bine; uĭtaţi-vĕ peste munţĭ, precum vĕ uĭtaţĭ acolo cu inima tot-d'a-una, şi vedeţĭ dacă

qu'il voit faire, et les plus humbles se règlent sur les plus élévés. Si le grand nombre avait le sentiment que, dans les hautes régions de la société, le savoir est en honneur, et que les pères n'ont pas de plus grosse affaire que de faire instruire leur fils, la question de l'enseignement primaire obligatoire deviendrait bien vite oiseuse; tout le monde suivrait l'impulsion. C'est ce qui est arrivé en Allemagne; le rapide développement de l'instruction, que l'on attribue assez légèrement à l'obligation légale, *y est surtout le fruit d'un exemple donné de haut : ont gagne peu sur le peuple quand on montre dédaigneusement la préoccupation de l'éclairer et de le polir,* sans prendre le même soin pour soi-même. On l'entrainera avec soi lorsque l'on partagera sincèrement le goût que l'on veut lui inspirer. »

Iată ideĭ care aŭ curs sub Ministrul cel liberal al Instrucţiuneĭ publice din Francia.

Bine dară a făcut comisiunea bugetară ocupându-se cu óre care măngăere de învĕţămentul superior. Nu eŭ voĭ blama-o căcĭ de la acest ram depinde progresul celor-l-alte şi ridicarea niveleĭ generaleĭ culturĭ sociale. Dar francamente, şi aci nu vĕd ce avênt, ce plan, ce direcţiune aŭ vroit să dea comisiunea bugetară învĕţământuluĭ superior. Voit'a să păstreze facultăţilor nóstre de sciinţe şi litere direcţiunea pur sciinţifică şi clasică ca în Francia? Atuncea nu pricep ce cată aci o catedră nouă..... saŭ voesce să facă ca facultăţile să fie receptaculul enciclopedic al cunoscinţelor umane? Dar atuncĭ pentru ce s'a oprit iar pe cale? pentru ce a făcut numaĭ un pas?

Dacă aşŭ întreba-o să 'mĭ spună : daca învĕţământul superior a avut necesitatea de catedre nouĕ, de ce n'a făcut acésta şi pentru Iaşĭ? Daca la Bucurescĭ a găsit — şi bine este — necesariŭ a despărţi catedra de Himie de catedra de Fisică, de ce nu s'a făcut şi la Iaşĭ tot aşa?

Vedeţĭ orĭ în cotro mĕ întorc nu pot să găsesc ceea ce caut, nu pot să găsesc ocasiunea care să mĕ facă să îngenuchiŭ înaintea acesteĭ comisiunĭ, ḑicĕnd : Pĕcătuit am.

S'a vorbit mult de organisarea D-luĭ Maiorescu. I s'a imputat că a creat catedre de musică pe lêngă facultatea din Iaşĭ. D. Maiorescu — nu mi-e prieten — din contră; dar am deprinderea a fi drept cu neprieteniĭ meĭ — avea o idee: D-luĭ voia să ajungă, póte luând'o

ţiunea consulului austriac; acesta face din închinătorii eĭ, supuşĭ românĭ, nisce adevĕraţĭ sudiţĭ austriacĭ. (Aprobărĭ numeróse).

Eraŭ, D-lor, — îmĭ pare reŭ că sunt silit să fac o parentesă, — eraŭ sate de Românĭ, carĭ uĭtase, daca vor fi vorbit vre o dată limba unguréscă; acele sate ş'aŭ vĕḑut închise şcólile Statuluĭ în tóte părţile de preoţĭ catolicĭ, şi a fost silite se înveţe limba maghiara, şi aḑĭ sunt aprópe maghiarisaţĭ, şi acésta cu banii comitetelor carĭ sunt numeróse la Buda-Pesta.

Apoĭ, D-lor, ca sĕ termin, faţă cu un proiect de budget care nu ne vorbesce nimic în privinţa învĕţămêntuluĭ poporuluĭ, care desorganisează scólele secundare, care nu are nicĭ un plan, nicĭ o idee, şi care ignoră tot ce se referă la Bisericele naţionale, un asemenea proiect de budget nu cred că póte se fie luat în consideraţiune de D-vóstră.

Noĭ nu putem tăcea în faça unuĭ asemenea proiect când a sosit ḑiua să ne plătim datoria către ţéră. Este o poliţă trasă de ţéră şi democraţie la 1866, de la partidul liberal, sub girul fruntaşilor partiduluĭ liberal (întreruperĭ), o poliţă girată de D-niĭ I. Brătianu şi C. A. Rosetti, fruntaşiĭ D-vóstră (Intreruperĭ).... Dacă am greşit numindu'ĭ fruntaşiĭ D-vóstră, să mĕ ertaţĭ...eŭ credeam că acest apelativ pentru eĭ bătrâniĭ era în inima D-vóstră a tinerilor; dacă D-vóstră sunteţĭ fruntaşiĭ partiduluĭ liberal şi nu ceĭ carĭ v'aŭ deschis calea, fie, mĕ închin D-vóstră....Iată, D-lor, declaraţiunea din 1866 în privinţa Bisericeĭ şi a Şcóleĭ:

«Sub sânta aripă a Bisericeĭ s'adumbria altă dată tot ce era mare, generos şi Român. Independenţa Bisericeĭ era scutul independenţeĭ şi dreptăţeĭ cetăţénuluĭ: precum gloria cetăţianuluĭ era gloria luĭ D-ḑeŭ, căruia eroiĭ patrieĭ nóstre ridicaŭ atâtea altare pe câte victoriĭ repurta.

«In timpiĭ de cădere, de durere şi de doliŭ, Biserica nóstră fu nu numaĭ altarul luĭ Christ, dar şi al dreptăţeĭ şi al naţionalităţeĭ. Domniĭ rĕĭ şi despoţĭ, şi maĭ apoĭ chiar oştirĭ de invasiune, n'aŭ cutezat să punĕ o mână sacrilegie asupra acestuĭ altar sânt....

«Regimul dinainte de 11 Fevruariŭ, ḑiceaŭ DD. Brătianu şi Rosetti, e sciut ce a făcut din sânta independinţă a Bisericeĭ nóstre. Cu legea sântuluĭ sinod el a lovit credinţa strĕbună; cu legea de asimilare a capilor Bisericeĭ cu funcţionariĭ ordinarĭ aĭ Statuluĭ..... s'a sdruncinat adânc altarul şi s'a sdrobit şi asilul vechiŭ al inde-

Biserica nu este acolo singura cetate, care maĭ adună în jurul seŭ pe Românĭ. Cu cât vețĭ lăsa Bisericeĭ de aci maĭ mare independință, cu atât asigurațĭ Românilor de acolo o parte din acea independință. De nu, vecinii noștri ungurĭ pot dice prelaților românĭ de sub sceptrul lor: dar ce vĕ plângețĭ? vedețĭ ce se face Bisericeĭ în propria vóstră țéră. — Eĭ bine, instinctul de conservațiune vĕ obligă să chibzuițĭ ca, fie și cu ocasiunea votăreĭ budgetuluĭ, să se dea, sub o formă óre-care, Bisericeĭ, eparchiilor, o dotațiune din suma ce avețĭ în budget și ele 'șĭ vor face budgetele maĭ drept și maĭ bine ca noĭ. Și apoĭ de și lucrul e delicat 'l voiŭ spune *sotto voce*: Se află în Senat, după constituțiune, maĭ multe scaune consacrate prelaților noștri. Oare e bine să nu facem de tot independinte acele de fluctuațiile budgetare ?... (Protestărĭ). Facețĭ Biserica independinte și eĭ vor fi independințĭ... Si nu vĕ temețĭ de cugetarea lor, căcĭ Biserica română este democratică .. (Intreruperĭ).

Mĕ întrerupețĭ? Eĭ bine, nu mĕ asceptam la aceste murmure. D-vóstră avețĭ în țéră maĭ bine de câte-va sute de miĭ de cetățenĭ catolicĭ și'ĭ lăsațĭ pe mâna preoților străinĭ, carĭ vin, nu se-ĭ învețe ca să se închine la altar, — căcĭ pentru acésta eĭ aŭ deplina libertate în țéra nóstră, — dar ca să ni'ĭ înstrăineze de țéră; și D-vóstră nu protestațĭ, nu murmurațĭ, dar ve supărațĭ când vi se cere independința Bisericeĭ române?

Tóte Bisericile să fie libere, numaĭ a nóstră nu?

Eŭ cred că avețĭ o datorie în privința bisericeĭ catolice, fie și cu ocasiunea budgetuluĭ, căcĭ e un budget cu pretențiunĭ *reformătóre*, d'aceea e însoțit de legĭ; apoĭ trebue se facețĭ se înceteze propagandele acele în numele religiuneĭ (Intreruperĭ). Negreșit aceste întreruperĭ nu le face majoritatea, ci cățĭ-va dintre D-vóstră.

O voce. Așa este!

D. V. A. Urechiă. Déca este așa, voiŭ face o acusare proiectuluĭ de budget și din aceasta, căcĭ el nu s'a gândit și la acest mare rĕŭ (Intreruperĭ).

Un proiect de budget ca acesta, ca să fi scăpat de rĕspuns, trebuia să fi prevĕdut și cestiunea acésta importantă, aceea a Bisericeĭ străine din țéra nóstră. Biserica catolică are închinătorĭ sute de miĭ, nu *străinĭ*, ci *Românĭ* în Moldova.

Nu uitațĭ încă că Biserica catolică este în Moldova sub protec-

Raportul comisiunei medicale igienice din 15 — 16 Aprilie *1866*, arată cu culori negre şi spăimântătóre starea localelor de scólă. Apoi ce avem astădi? (Intreruperi).

Apel la sub-scriitorii acestor frumóse declaraţiuni să vină alăturea cu mine, şi cu autoritatea D-lor să vĕ céră a face onóre subscrierilor, angajamentelor D-vóstră. N'aţi fost răbdători să vĕ citesc tóte aceste angajamente, de şi eŭ cred că ele constitue pergamenul de nobleţă a partidului liberal; faceţi cel puţin, D-lor, ca acest budget ce partidul D-vóstră dă scólelor şi Bisericei să fie în înţelesul declaraţiunilor din 1866. Se dice că vechii *Perşi* 'şi însemnaŭ calea pustielor prin tumule. *O linie de asemenea tumule* va fi fost însemnată póte prin baraganele nóstre de cine scie ce órde barbare. In locul movilelor mişcătóre, rădicaţi în trecerea D-vóstră prin bărăganul puterei şcoli şi altare, şi acestea vor inemuri dilele D-vóstră de guvernarea ţĕrei şi vor face gloria ţĕrei nóstre. (Aplause prelungite).

pendinţeĭ cetăţenescĭ, s'a închis pe tot d'auna lista Mitropoliţilor cetăţenĭ românĭ, ca Grigoriŭ, Dosoteŭ, Iacob, Stamati, Veniamin..

« Tot Camereĭ române, esclamaŭ DD. Brătianu şi Rosetti, este lăsată misiunea d'opotrivă mare şi sântă d'a mângâia umbrele măhnite ale atâtor sublimĭ donatorĭ şi înzestrătorĭ aĭ Bisericeĭ. O rea interpretare de regimul trecut, a vorbeĭ *secularisare*, nu numaĭ a sfâşiat fără înfiorare testamentele, cuvêntul ultim şi sânt al celor ce muriră, dar încă a desecat, prin acéstă faptă, din inima română avutul simţ d'altă dată pentru facerĭ de bine. Fără a deprinde maĭ întêiŭ pe Românĭ să consacre aiurea averea ce în trecut ar fi dat-o Bisericelor pentru fapte bune, legea de secularisare, rĕŭ înţelésă, a dis generosităţiĭ române: nu maĭ da nimic Bisericeĭ, căcĭ averea ce le încredĭ pentru fapte bune va servi unuĭ guvern pentru cheltuelĭ ruinătóre şi dilapidărĭ.

« E timp ca acéstă neînţeléptă, nedréptă şi chiar *nemorală* interpretare a vorbeĭ *secularisare* de averĭ monastirescĭ să înceteze; e timp ca Statul să redea facerilor de bine, scólelor, vechiul lor *capital material*, încredinţat de strebunĭ îngrijireĭ Bisericeĭ. Binecuvêntările acelor sânte umbre vor umplea maĭ bine lădile Statuluĭ, de cum le a putut umplea nepăsătórea sfâşiere a cuvêntuluĭ lor de pe urmă...... pe lângă că se va fi dat asigurarea că dorinţa celor ce testéză, că voinţa lor va fi lege, legea cea maĭ mare din legĭ, lege înaintea căreia se închină până şi marea putere legiuitóre a ţĕreĭ: *Adunarea.*

« De o cam dată până să se pótă organisa o *casă specială* din averile cleruluĭ destinate la şcolĭ şi facerĭ de bine, guvernul să maĭ aducă măcar unele îmbunătăţirĭ materiale pe la monastirĭ şi Bisericĭ. Cele maĭ multe din aceste monumente ale glorieĭ séŭ pietăţeĭ strĕbune, cad în ruină; pe la unele n'aŭ maĭ remas nicĭ pétră pe pétră....... Ruină şi nedreptate!...... »

Dar constatarea de la 1866 nu ar fi şi maĭ tristă în 1877? Apoĭ ce se face pentru îndreptare? Se maĭ iau 90,000 leĭ de la Culte.

Tabloul instrucţiuneĭ publice nu era mult maĭ surîdĕtor la 1866 de cât al Cultelor.

Din 3,000 comune numaĭ 1,500 şcolĭ, şi liceele de ce locale dispunéŭ în 1866?

« Ceea ce se chiamă local de licee sunt nisce case private saŭ cumpĕrate de la privaţĭ, în care nu sunt sălĭ de dormitor, saŭ de clase, ci nisce micĭ camere umede, unde se respiră infecţiunea şi mortea. »

adecă pruncă, de óre-ce la adormire, Prea curata Fecióră Maria era în etate matură, şi tot de odată acum era recunoscută de Maică a luĭ Christos Dumneḑeu, carele se înălţase la Cer, şi trămisese de acolo pe Duhul Sfânt în chip de limbĭ de foc preste ceata ucenicilor, în miḑlocul cărora se afla şi Prea curata Maica Sa atuncĭ.

Incetarea din viaţa pămêntéscă a Maicii Domnuluĭ s'a numit Adormire (Κοίμησις), pentru că ea a fost cu totul de scurtă durată, fiind că a treia ḑi dupĕ immormântarea la Ghesemane a purtătoruluĭ de viaţă trup, pe când Apostoliĭ se aflaŭ la masă, Prea Sfânta Născĕtórea de Dumneḑeŭ li se arătă în aer, ḑicêndu-le: Bucuraţi-vĕ! Iar eĭ spăĭmêntându-se de minune, şi ne domirindu-se, au deschis mormêntul, şi aflându'l deşert, s'aŭ convins, cum-că Prea Sfânta Fecióră cu trupul s'a înălţat la cer ca şi Fiiul sĕŭ, şi că mormentul şi mórtea nu o aŭ ţinut; căcĭ ca pre o Maică a Vieţeĭ, la viaţă o aŭ mutat cel ce s'a sălăşluit în pântecele ieĭ cel pururea fecioresc. Ast-fel ni s'a transmis istoricul acestuĭ mare eveniment de vechia tradiţie a Bisericeĭ Orthodoxe. Si fiind că Prea curata Născătórea de Dumneḑeŭ este în cerurĭ maĭ cinstită de cât Cheruvimiĭ, şi maĭ slăvită cu neasemănare de cât Serafimiĭ, de aceea şi Biserica creştină Orthodoxă o cinstesce pre pămênt maĭ mult de cât pre toţĭ sfinţiĭ, ptiind serbătorile ieĭ în rând cu ale Fiiuluĭ sĕŭ şi Dumneḑeuluĭ nostru, şi maĭ cu osebire acéstă sĕrbătóre pe care aŭ cinstit'o şi cu cincĭ-spre-ḑece ḑile de post păresimiaĭ. Incă şi serviciul divin al acesteĭ sĕrbătorĭ are maĭ mare pompă pentru că într'ênsul ni se vorbesce şi despre mórtea şi despre mutarea Fecióreĭ la cer; şi pentru a'l asemăna óre cum cu serviciul divin al Vineriĭ celĭ marĭ, s'a compus şi un prohod întocma ca acela al Domnuluĭ, care se cântă în sfânta şi Marea Vinerĭ, şi care se cântă cu mult folos sufletescŭ pe la monastirĭ, şi ar fi fórte bine a se adopta să se cânte în tóte bisericile Româniel, unde puru-

LITURGICA

(Urmare vedi No. IV al anului III).

3. Bunavestire este însăşi întruparea Fiiuluî lui Dumnedeŭ în prea curatul pântece al Sfinteî Fecióre Marieî; este, pre cum cântă Biserica (trop. serb), incepătura mântuireî nóstre, şi arătarea Taineî ceî din veac; este mult doritul moment, când Fiiul luî Dumnedeu, Fiiŭ al Feciórei s'a făcut; când Gavriil a adus Feciórei bunele vestirî de bucurie, dicându'î: *Bucurăte cea cu dar dăruită, Domnul este cu tine.*

Fiind dar că dioa Buneî vestirî equivaléză cu dioa Nasceriî luî Christos, şi sĕrbătórea acésta este cea maî ântéiŭ între serbătorile Născătóreî de Dumnedeŭ, pentru care şi serviciul divin alŭ acesteî serbătorî se începe tot cu după cinarea (pavecerniţa) cea mare, ca şi ceî de la Nascerea Domnuluî, şi tótă priveghierea este decorată de Sf. Ioan Damaskin şi alţiî cu cele maî frumóse cântărî de bucurie, şi nu-şî perde solemnitatea sa orî în ce di s'ar întêmpla, fie chiar şi în sĕptĕmêna Patimilor, ba încă chiar şi în diua de Paşte. Si orî în ce di a păresimilor s'ar întempla serbătórea Buneî vestirî, chiar şi în sfânta şi Marea Vinerî a Patimilor, liturgia se sĕvĕrşiasce a Sfântuluî Ioan Chrysostomul, iară nu cea maî nainte sfinţită, pentru că acésta însemnédă doliŭ şi penitenţă, iar aceia este serbătorescă şi de bucurie.

4. Adormirea Maiciî Domnuluî se numesce încă şi Sântă Măria mare, în comparaţie cu Sântă Măria mică,

niĭ la acéstă serbătóre, covîrşasce orĭ-ce bucurie lumescă. Si fiind că prin Invierea sa Christos a învins mórtea, de aceea şi solemnitatea sfântuluĭ Paşte, prin frumósele şi sublimele cântărĭ ale serviciuluĭ sĕu divin, se arată ca o solemnitate de triumf, unde tótă slujba se săvîrşesce prin cântare. Vestmintele sfinţiţilor servitorĭ sunt cele maĭ splendide, şi nu numaĭ templurile atuncĭ sunt fórte iluminate, dar şi creştiniĭ toţĭ cu mic cu mare ţin făclii aprinse în mâinĭ, în cât tótă biserica este inundată de lumină. Serviciul divin, precum este sciut, începe chiar de la miedul nopţiĭ, prin cântarea: *Invierea ta Christóse Mântuitorule, ângerii o laudă în ceruri, şi pre noi pre pământ ne învrednicesce cu inimă curată să te mărim.* Acesta cântând sfinţiţiĭ servitorĭ, cu Evangelia, cu crucea şi cu icóna învieriĭ, es afară din templu, sau în narthică, şi acolo încep mânecarea, adecă serviciul învieriĭ, printr'o înmulţită cântare a frumosuluĭ tropar: *Christos aŭ înviat din morţi, cu mórtea pre mórte călcând şi celor din mormênturi viaţă dăruindu-le.* Se dice şi ectenia cea mare tot aci. Intre acestea uşile bisericeĭ se închid, şi paraclisierul aprinde în lăuntru tóte sfeşnicele şi policandrele, şi în midlocul bisericeĭ pune un vas cu foc şi cu aromate pe dênsul. Iar Proestosul, luând Evangelia, vine cu toţĭ ceĭlalţĭ la uşile bisericeĭ, pe care le găsesce închise, şi stând, dice cu cântare: *Ridicaţi, boeri, porţile vóstre, şi vĕ ridicaţi porţile cele vecinice, şi va intra Impĕratul măririi.* Cineva respunde din lăuntru iar cântând: *Cine este acesta Impĕratul măririi?* Proestosul. *Domnul cel tare şi puternic, Domnul cel tare în resbóe, Domnul puterilor, acesta este Impĕratul măririi.* Acestea dicêndu-se de treĭ orĭ, îndată se deschid uşile, şi Proestosul intrând, cântă: *Diua învierii, să ne luminăm, popóre, paştele Domnului, paştele, că din mórte la viaţă, şi de pre pământ la cer, Christos Dumnedeu ne a trecut pre noi, cântându-i*

rea cultul Maicii lui Dumneḑeŭ a fost fórte întins, probă sunt nenumĕratele biserici cu hramul Adormirii.

Acest prohod se cântă la priveghiere după citirea Evangeliei, puindu-se icóna Adormirei în miḑlocul bisericei; şi după cântarea prohodului, se face sĕrutarea icónei pĕnĕ ce se cântă catavasiile laudele si slavoslovia cea mare, şi atunci se face încungiurarea împrejurul bisericei cu Evangelia şi cu sfânta Icónă a Adormirei, şi apoi Icóna se aşeḑă lângă sfeşnicul cel mare înaintea Icónei Maicii Domnului pĕnĕ la odovania serbătorii.

C) DESPRE SERVICIUL DIVIN AL SERBATORILOR MUTABILE.

§ 48. SERVICIUL DIVIN LA PAŞTE.

Serbătorile mutabile se numĕră, nu numai după cursul anului solar, ci şi după cel lunar. De exemplu. Paştele, după decisiunea întâiului Synod Ecumenic, trebue să se serbeze în Dumineca care vine îndată după luna plină ce urmeză imediat după equinopţiul de primăvară, care variază de la 22 Martie pĕnĕ la 25 Aprilie, din care urmeză anuala mutabilitate a Paştelui şi a celor alte serbători mutabile.

Cercul serbătorilor mutabile este mai luminat de cât cel al serbătorilor nemutabile, pentru că în miḑlocul acestuia, asemenea unui sóre, strălucesce sĕrbătórea serbătorilor, solemnitatea solemnităţilor creştine, Sfântul Paşte, de la care atîrnă şi cele lalte serbători mutabile. Basa pe care se radimă tot edificiul Religiei creştine este Invierea lui Christos din morţi; de aceea şi serbătórea acestei luminate Invieri, care se chiamă şi Paşte, întrece cu strălucirea solemnităţii serviciului sĕŭ divin pe tóte cele alte serbători ale anului, şi bucuria ce simt creşti-

osebire când se cântă de ómenĭ cunoscătorĭ de arta musicală, şi dotaţĭ de voce naturală.

Fiind că în aceeaşĭ ḑi a învieriĭ, către seră, Christos s'a arătat discipolilor séĭ, şi i-a asigurat despre învierea sa din morţĭ, de aceea şi Vespera sau Vecernia în ḑioa de Paşte se face după amiaḑĭ, la care se citesce Evangelia care descrie acel eveniment al arătăriĭ luĭ Christos. Acéstă Evangelie, imitând poliglotismul din Ierusalim, unde la Paştĭ se aduna închinătorĭ din tóte neamurile cele de sub sóre, s'a obicĭnuit şi la noĭ a se citi în maĭ multe limbĭ, însemnând, că gloria Dumneḑeescĭĭ Invierĭ s'a lăţit la tóte popórele, şi Evangelia se predică în tóte limbele de pe faça pămêntuluĭ.

Serviciul divin al serbătorilor Pascale se începe şi se sfârşesce în fie-care biserică de către cel maĭ mare, ţiind Crucea în mâinĭ, care este semnul de biruinţă asupra morţiĭ. Serviciul divin din ḑioa de Paştĭ se repetă neschimbat în tótă septĕmâna cea luminată, variind numaĭ Apostoliĭ, Evangeliile şi stihirile vecernieĭ, încă şi uşile împĕrătescĭ remân deschise pĕnĕ în sâmbăta luminată, spre aducere aminte că prin Inviere s'au sfărâmat porţile Iaduluĭ, şi s'au deschis porţile ceruluĭ. Discurs maĭ frumos şi maĭ potrivit pentru ḑioa de Paşte nu póte fi de cât al Sf. Ioan Gură de Aur, —*De este cine-va creştin bun*, ş. c. l.

§ 49. SERVICIUL DIVIN IN DUMINECA STILPĂRILOR.

Serbătórea Stîlpărilor este o serbătóre triumfală, care ne aduce aminte de învierea luĭ Lazar, care era imagine a învieriĭ ceĭ de obşte, şi pentru care poporul din Ierusalim şi pruncíĭ, maĭ nainte cu şése ḑile de Paştĭ, au întîmpinat pre Christos, ca pre un biruitor, cu stilpărĭ de finic şi cu Osanale de triumf, pentru care şi Biserica, maĭ înainte cu şése ḑile de Paştĭ, adecă,

cântare de biruință. Si după fie-care odă a canonului, se cântă «Christos a înviat» de trei ori. Acest tropar, atât în ḑiua de Paşti, cât şi în fie care ḑi a septemânii cei luminate se cântă de o mulţime de ori, şi cu tóte astea urechia nu se satură de al auḑi.

Pe când se cântă Laudele, se face sărutarea învierii împreună cu salutarea creştinéscă: *Christos a înviat!* la care se dă respuns: *Adevĕrat a înviat!* In vechime tot acuma creştinii se sărutaŭ unul pre altul, ḑicându-şi aceeaşi salutare creştinéscă; acésta se vede din slava de la Laude, unde se ḑice: *Dioa învierii, să ne luminăm cu prăsnuirea, şi unul pre altul să îmbrăţişăm; sĕ dicem, fraţilor, şi celor ce ne urăsc pre noi; să ertăm tóte pentru Invierea.*

Liturgia în ḑiua de Paşte şi în tótă septemâna cea luminată se începe prin dess-repeţita cântare şi în Altar şi la strane a troparului «Christos a înviat din morţi», şi mai tóte cântările pĕnĕ la Apostol se cântă în antifonie şi în Altar şi afară.

Mai sus am arătat, că la serbătorile împĕrătesci, Evangelia şi Apostolul descrie evenimentul istoric, asupra căruia este întemeiată serbătórea ḑilei; în ḑioa de Paşti însă, Luca, în Faptele Apostolilor, vorbesce despre botezul Apostolilor cu sfântul Spirit, iar fiul tunetului, în Evangelie descrie theologia cea mai sublimă a Dumnedeŭ Cuvêntului, adecă a lui Iisus Christos, care a făcut tóte câte sunt, şi care apoi s'a făcut om, ca prin credinţa într'ênsul, ómenii să pótă a se face fii adoptivi ai lui Dumneḑeŭ, cunoscênd calea prin Lumina cea adevĕrată, carea luminéză pre tot omul ce vine în lume. Irmosul odei a noa, care se cântă în locŭ de Axion din ḑioa de Paşti şi pĕnĕ la Inălţare, este de o frumuseţe atât de rară, şi în cuvinte şi în melodie, în cât farmecă auḑul şi umple inima şi sufletul de o bucurie nespusă, mai cu

fel a intrat în Ierusalim, călare pe mânzul unei asine, care, după cum ḑic sfinţii Părinţi, însemna supunerea neamurilor închinătóre de idoli sub jugul cel uşure al legii lui Christos. Serbătórea Duminecii Stilpărilor represintă evenimentul cel mai glorios din viaţa cea pămentéscă a Mântuitorului Christos, chiar atunci când se apropia de umilinţa cea mai spăimentătóre a Patimei şi a morţii pre cruce între doi tâlhari. De aceea şi serviciul divin al acestei serbători este pretudindinea întreţesut de cele mai trumóse espresii, şi de cele mai sublime idei, care merită de la început şi pene la sferşit tótă atenţiunea credincioşilor, şi mai cu osebire a sfinţilor servitori şi a cântăreţilor, spre a-l desfăşura cu cea mai mare acurateţă la auḑul creştinilor.

§ 50. SERVICIUL DIVIN LA INĂLŢAREA DOMNULUI ŞI LA POGORIREA SFANTULUI DUH.

Dioa Inălţării Domnului şi ḑioa Pogorîrei Duhului Sfânt sunt două înalte solemnităţi ale Bisericei, care vin după Paşte, ca nisce firesci urmări ale lui. In întéia serbătóre vedem cu ochii credinţei cerul deschiḑendu-se, spre a primi în Sfintele Sfintelor pe adevĕratul Archiereu şi pe dumneḑeescul sĕŭ sacrificiu; iar în a doa serbătóre, în urmarea miḑlocirii divinului sacrificiŭ al acestui Archiereŭ, vedem o adoa deschidere a cerului, spre trimiterea Mângâitorului Duh al adevĕrului asupra credincioşilor, cari au format ântéiu Biserica lui Christos. Inălţarea Domnului a miḑlocit pogorirea Duhului Sfânt, prin care s'a sfinţit şi se va sfinţi pururea Biserica lui Christos, adecă totalitatea crestinilor.

Archiereul Genadie, *fost Argeşiu*.

(Va urma).

de Patimă și de Inviere, a rânduit serbătórea cea triumfală a Stâlpărilor, spre a ne aduce aminte de acele mântuitóre evenimente, şi a ne pregăti, ca şi noi să întîmpinăm pre Mântuitorul nostru, ţiind în mâini, în loc de ramuri de copaci, virtuţi creştinesci, simbóle de biruinţă asupra pĕcatului, şi chiar asupra morţii. Troparul serbătorii acesteia ne dă tot înţelesul ieĭ, cum şi al Sâmbetei luĭ Lazăr, dicĕnd ast-fel: *Invierea cea de obşte mainainte de patima ta încredinţându-o, pre Lazăr din morţi l-ai sculat, Christóse Dumnedeule, pentru acesta şi noi ca pruncii semnele biruinţei purtând, ţie biruitorului morţii, strigăm: Osana celui dintru înălţime! Binecuventat este cel ce vine întru numele Domnului.* De unde se vede lămurit, că poporul şi pruncii din Ierusalim au întimpinat pre Christos cu ramuri şi cu stîlpări de biruinţă, pentru că aflaseră, că în dioa precedentă înviase în Betania pre Lazăr, care era de patru dile mort. In învierea luĭ Lazăr Biserica a recunoscut imaginea obştescii învieri a neamului omenesc; iar în triumfala intrare a lui Christos în Ierusalim, Biserica serbeză triumfarea luĭ asupra morţii, ce El a suferit pre cruce pentru mântuirea nóstră; şi de aceea anticipând, a aşedat serbarea biruinţei cu şese dile maĭ înainte de Paşti, precum s'aŭ şi petrecut lucrurile atuncĭ. Pentru a învedera şi maĭ bine ideea biruinţei luĭ Christos, Biserica ne distribue ramuri sfinţite prin rugăciune, ca ţiindu-le în mâini, să cântăm canonul acestei serbători, care este în adevĕr imnul de biruinţă asupra morţii cel maĭ frumos din câte a scris fericitul Cosma Poetul.

Triumfala intrare a luĭ Christos în Ierusalim a fost predisă cu mult maĭ înainte de Profetul Zacharia (c. 9.9), ast-fel dicĕnd: *Bucură-te fórte fiica Sionului, glăsuesce tare fiica Ierusalimului: iată Impĕratul tĕu vine la tine just şi însuşi mântuitor, blând şi călare pe asin, pe mânz tinĕr!* In adevĕr, Mântuitorul Christos tocmai ast-

maĭ cinstită » ci pripelele praznicululŭ şi ale triodulul, ectenia, apoĭ svetelna praznicululŭ o dată a triodulul o dată şi iarăşĭ a praznicululŭ, după care se citesce evangelia a 9-a, apoĭ «tótă suflarea» numaĭ de la triod, slava triodulul şi acum a praznicululŭ şi îndată se citesce evangelia 10-a, după care se citesce slavoslavia, apoĭ « să împlinim rugăciunile nóstre Domnuluĭ » după care vine evangelia a 11-a, la stihovă se pun stihirile prasnicululŭ, slava de la triod şi acum a praznicululŭ, şi se face citirea evangelieĭ a 12-a după care urméză « bine este a ne mărturisi Domnuluĭ », şi după Tatăl Nostru « Răscumpăratune-aĭ pre noĭ din blestem », slavă şi acum al praznicululŭ, apoĭ ectenia « Miluește-ne pre noĭ Dumnedeule » şi se face otpustu privegheriĭ şi eşire.

3. *Rénduela césurilor Impĕrătescĭ în sânta şi Marea Vinerĭ şi scóterea sântuluĭ Epitafiŭ Vinerĭ diminéța.*

La 8 césurĭ se începe citirea césurilor, de la cel d'ântâiŭ împreunând şi césul al 9-lea, şi la fie-care ces se pune lângă troparul răstignirii şi pe al praznicululŭ, asemenea şi condacele amêndoĕ pe rând, şi după cetirea obedniţiĭ se face sfârşitul césurilor, când atuncĭ preotul fiind pregătit de a sluji sânta liturgie, începe «Binecuvêntată este Imperăţia Tatăluĭ », apoĭ se citeşte psalmul de séră, şi la Dómne strigat'am se pun stihirile triodulul 6 şi ale praznicululŭ 4, slava triodulul şi acum a praznicululŭ, vohodu cu evangelia, prochimenul din triod şi parimiile triodulul şi ale praznicululŭ 2, apoĭ ectenia mică şi vosglasu « că sfânt eştĭ Dumnedeul Nostru», Sfinte Dumnedeule, Apostolu ḑileĭ şi al praznicululŭ, precum şi sfintele evangeliĭ. tot aşa făcênd liturgia sfântuluĭ Ión gură de aur, Acsionul praznicululŭ şi chinonicul tot al praznicululŭ, în care timp se va prepara masa în mijlocul Bisericeĭ pentru scóterea sfântuluĭ Epitafiŭ, şi preotul după ridicarea sfintelor taine de pe sfânta masă, va aşeza sfântul Epitafiŭ şi după cetirea molitfeĭ anvonuluĭ, cântăreţiĭ cânt stihóva răstigniriĭ, şi la slava « şi acum pre tine cela ce te îmbracĭ » se scóte sfântul Epitafiŭ şi se aşeză pe masa gătită, în mijlocul Bisericeĭ, cădindu-se de preot de treĭ orĭ jur împrejur, şi isprăvindu-se slava se ḑice « acum slobozeşte » şi după «că a ta este împĕrăţia » cântă preotul troparul « Iosif cel cu bun chip », de 2 orĭ, slavă şi acum, Mironosiţile Muerĭ, şi îndată strana cântă « Fie numele Domnuluĭ », şi făcêndu-se otpustu patimilor al sfinteĭ şi Marĭ Vinerĭ. preotul începe a mirui.

Tipărit în ḑilele Inalt Pre Sfinţituluĭ Archiepiscop
şi Mitropolit Primat al Românieĭ, D. D. CALINIC MICLESCU.

✝

RÊNDUELA CE TREBUE A SE PĂZI IN SERVICIUL BISERICEI LA ĐIUA PRASNICULUI BUNEI-VESTIRI, CAND SE INTÊMPLĂ IN SFANTA ȘI MAREA VINERI.

1. *Maĭ ânteiŭ în sânta și Marea Joĭ, séra la vecernie.*

După psalmul de séră, la Dómne strigat'am, se pun stihirile triodului 5 și de la praznic 5, slava triodului și acum a prazn., vohodu cu evangelia, prochimen și parimiile de la triod, și ale prazn. 3, ectenia mică și vosglasu « că sfânt eștĭ Dumneđeul Nostru » apoĭ se cântă Sfinte Dumneđeule, Apostolu și Evangelia đileĭ, urmând de aicĭ după Dumnedeésca leturgie a Mareluĭ Vasilie, precum arată tipicu din sfânta și Marea Joĭ. — La timp se citesce pavecernița cea mică.

2. *La priveghiere, în séra de 12 Evangeliĭ.*

După « bine este cuvêntat Dumneđeul Nostru » se citesc ceĭ șese psalmĭ obicĭnuițĭ, și la « Dumneđeŭ » este Domnul se cântă troparul praznicului de 2 orĭ și când slăvițiĭ ucenicĭ, o dată, apoĭ ectenia mică și îndată evangelia I-ia a sfintelor patimĭ, — după acésta antifónele, Boeriĭ Noroduluĭ, și mergênd în regulă cu sfintele Evangeliĭ și antifóne pênĕ la antifonul al 15-lea, când atuncĭ se face scóterea sfinteĭ Crucĭ, cântând « astă-đĭ s'a spânđurat pre lemn » urmând de aicĭ cu cântarea pênĕ la evangelia 7-a în urma căreia se pune Polileu și veliciеniile Praznicului, împreunând și sedelnile praznicului, apoĭ « din tinerețele mele », prochimenul și evangelia praznicului. După acestea, Miluește-mĕ Dumneđeule, slavă, pentru rugăciunile și stihira praznicului, apoĭ îndată evangelia 8-a, după al căruia finit se đice : «Mântuește Dumneđeule Norodul tĕŭ, Dómne miluește de 12 orĭ și cu mila și îndurările, și se cântă canonul praznicului de rând, și la pesna 3-a se citesce condacul, icosul triodului și sedelna praznicului și se începe iar canonul praznicului; adăogând și pésna a 5-a din triod, cântând catavasiile praznicului și ale triodului. După pésna a 6-a se citesce condacul și icosul praznicului și sinaxarele amêndoĕ și se începe iarășĭ amêndoĕ canónele cu trepesnițul din triod, iar la pésna 9-a nu se cântă « cea ce eștĭ

(adecă al Bulgarilor) ne silesce, ca să scótemŭ gemurile şi să predămŭ keile Bisericeĭ. Protestând contra acesteĭ nedreptăţĭ şi a ataculuĭ, făcutŭ celor sânte, rugămŭ pre Prea Sânţia ta, ca să intervií energic pre lângă Marele Visirŭ, căruia ĭ-am telegrafiatŭ cele de cuciinţă. Daţĭ, pentru numele luĭ D-ḑeŭ, unŭ ordinŭ pentru efectuarea sânţitelor serviciĭ în Biserica nóstră moldovenéscă ».

La 19 Ianuarie anul curentŭ Prea Sântul Patriarchŭ ecumenicŭ a emisŭ enciclica următórea, adresată către Archiereiĭ, supuşĭ tronuluĭ patriarchalŭ, şi prin carea arată beneficiile, acordate supuşilor otomanĭ prin constituţiune. Eca tecstul acesteĭ enciclice:

Ioakim cu mila luĭ D-ḑeŭ etc.

« Prea Sânte Metropolite, în s-tul Spiritŭ frate prea ĭubitŭ şi coliturgisitorŭ al Modestieĭ nóstre D. . . . . charul Domnuluĭ să fie cu archieria ta şi pace de la D-ḑeŭ. De şi tot-de-una guvernul autocratŭ al Maestăţeĭ sele prea blânduluĭ şi ĭubitoruluĭ de poporŭ Imperatoruluĭ nostru n'a încetatŭ, de a avé grijă pentru fericirea şi liniscea tuturor supuşilor seĭ de tóte religiunile şi naţionalităţile, aflătorĭ sub scutul Maĭestăţeĭ sele, dar, arătând şi acum încă maĭ mult dispositiunea sa cea părintéscă şi îngrijitóre, a binevoitŭ, ca să confirme îngrijirea sa particulară şi bunătatea sa cu maĭ marĭ şi maĭ întinse drepturĭ ale egalităţeĭ şi ale drepteĭ legislaţiunĭ, pentru ca diferitele popóre ale nemărginituluĭ seŭ Statu, înfrăţite şi guvernate în viitorŭ constituţional, să fie supuse aceloraşĭ drepturĭ şi datoriĭ, pre basa constituţiuneĭ emise nu de mult şi confirmate de Autocratorul nostru. Şi cu tóte că acestŭ faptŭ îmbucurătorŭ s'a publicatŭ şi de către onorabilul guvernŭ, şi fama cea mare despre dênsul s'a răspânditŭ pretutindenea în totŭ cuprinsul Imperiuluĭ, însĕ şi noĭ, făcêndu-ne interpreţĭ fidelĭ aĭ simţimêntelor părintescĭ şi ĭubitóre de dreptate ale Maĭestăţeĭ séle prea blânduluĭ nostru Imperatorŭ-Sultanŭ Hamid II, bine-vestim cu darul, datŭ noĕ, acéstă bine-facere nepreçuibilĕ a mileĭ celeĭ autocratoricescĭ, cuprinşĭ fiind de bucurie şi mulţemire sufletéscă noĭ şi tótă turma cea încredinţată noĕ prin mila luĭ D-ḑeŭ. Trămiţênd Prea Sânţieĭ tale. . . . . copiĭ din constituţiunea, acum publicată, tradusă în grecesce, şi tramise noĕ de către Inalta Portă, vĕ invitămŭ prin acéstă enciclică patriarchală şi sinodală, ca, distribuin-

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTHODOXA

1. Patriarchia de Constantinupol. — Duminică la 2 Ianuarie espiratŭ, Marele Visirŭ al Porţeĭ otomane, Ecs. sa Mitad Paşa, a visitatŭ pre Prea Sântul Patriarchŭ ecumenicŭ. Cu acéstă ocasiune copiiĭ de la scólele publice din Fanar şi Muchliu eraŭ înşiraţĭ în curtea Patriarchieĭ, purtând stâlpărĭ de dafine, şi avêndu-şĭ pre profesoriĭ respectivĭ. La capul de jos al scăreĭ de la palatul patriarchalŭ Ecselenţia sa a fostŭ întîmpinatŭ de marele protosinkelŭ al Patriarchieĭ, precum şi de maĭ mulţĭ membri laicĭ din consiliul micstŭ; ĭar la mijlocul scăreĭ se aflaŭ prea Sânţiţiĭ membri sinodalĭ; şi la capul de sus al scăreĭ însuşĭ prea Sântul Patriarchŭ a primitŭ pre ilustrul óspete.

Intrând în sala şedinţelor s-luĭ Sinodŭ, Ecselenţia sa Marele Visirŭ a ţinut o alocuţiune, prin carea a arătatŭ, că cu publicarea constituţiuneĭ celeĭ noĕ din Imperiul otomanŭ a dispărutŭ diferinţa atât religiósă, cât şi naţională dintre popóre, şi de acum înainte aseminea visite aŭ să se facĕ maĭ dese. La aceste vorbe ale Marelui Visirŭ, Prea Sântul Patriarchŭ ecumenicŭ, unŭ representantŭ al consiliuluĭ micstŭ şi unŭ al treile membru, în numele tinerimeĭ şi al poporuluĭ adunatŭ, aŭ ţinutŭ discursurĭ, unde s'a presentatŭ mulţemirea, ce orthodocşiĭ aŭ simţit la promulgarea constituţiuneĭ, precum şi recunoscinţa poporuluĭ, de a vedĕ în mijlocul seŭ pre marele Visirŭ al Imperiuluĭ.

Pre la începutul luneĭ espirate comunitatea română din Tulcea a adresatŭ Mareluĭ Visirŭ şi Prea Sântuluĭ Patriarchŭ de Constantinupolŭ următórea depeşă:

« Noĭ, Moldoveniĭ orthodocşĭ din Tulcea, nesuferind, ca Biserica nóstră cu patronul s-luĭ Nicolau să rĕmână maĭ mult ne'ntrebuinţată, am pusŭ maĭ ḑilele trecute gémurĭ la ferestre. Mutesariful însĕ, influenţatŭ de cătrĕ Epitropul Archiepiscopuluĭ schismaticŭ

cerutŭ maĭ mult o penitenţă formală, dar aŭ rugatŭ doĕ vorbe, dupŏ care Sinodul Bisericeĭ din Ierusalem să-şĭ pótĕ revoca anatema, şi Kiril să mórĕ cu consciinta împăcată. Tóte sûntŭ fórĕ de efectŭ în faça omuluĭ de ferŭ, care, dupre cum am ḑisŭ, să consideră neculpabilŭ pre sine.

In faça insistinţeĭ Prea Fericituluĭ Kiril, motivată de nevinovaţia luĭ; în faça decisiuneĭ Bisericeĭ din Ierusalem, de a nu se puté reveni asupra anatemeĭ, de cât numaĭ cu condiţiunea penitenţeĭ luĭ Kiril; şi în fine, împrumutând şi unŭ al treile considerentŭ, pre care îl pune corespundentul foieĭ oficiale din Peterburg «церковный Вѣстникъ=Gazetă bisericéscă», că adecă, Biserica de'n Ierusalem caută împăcarea cu Kiril numaĭ, pentru cuvêntul, ca veniturile moşiilor din Basarabia ale s-luĭ Mormêntŭ să se elibereze în primirea comunităţeĭ eclesiastice din Ierusalem şi nu a consululuĭ rusŭ; ḑicemŭ, în faça tuturor acestor considerente, deputaţiunea întîmpină cea maĭ mare dificultate, de a-şĭ realiza misiunea, pentru carea este trămisă cătrĕ Prea Fericitul Kiril, şi kiar dupre părerea comună, acéstă comisiune nu va avé o declaraţiune formală de penitenţă, şi prin urmare nicĭ va puté să coliturgiséscă cu Patriarchul anatematisatŭ; căcĭ acesta era să fie ultimul mijlocŭ, prin care deputaţiunea era să probeze, că Kiril s'a împăcatŭ cu Biserica de Ierusalem.

3. Biserica rusă. — Dămŭ lectorilor noştri unŭ faptŭ, petrecutŭ în Biserica de Nijegorod, şi care, prin trăsurile luĭ caracteristice, presintă o analogie şi kiar multe învĕţămente în acela, ce privesce posiţiunea Seminariilor nóstre.

Trebue să maĭ scimŭ, că în Rusia Seminariile, ca şi în România, presintă o aglomeraţiune fórte mare de elevĭ, şi acéstă anume aglomeraţiune a decisŭ pre autorităţile respective, ca să construiascĕ unu Stabilimentŭ specialŭ, unde să se adune toţĭ elevĭĭ esternĭ, cariĭ pênĕ acum eraŭ respândiţĭ pre la diferite gazde.

Archiepiscopul de Nijegorod, Prea Sânţitul Ioanikie, dupŏ terminarea s-teĭ liturgiĭ, însoçitŭ de clerul înaltŭ al Eparchieĭ sele, s'a transportatŭ în Stabilimentul, înfiinţatŭ din noŭ pentru elevĭĭ esternĭ din Seminariul eparchialŭ. Aicĭ era preparatŭ totul maĭ de timpuriŭ, pentru a se efectua sânţirea apeĭ; şi dupŏ ce s'a stropitŭ cu apă sânţită casa şi locuitoriĭ eĭ, Inspectorul Seminariuluĭ a ţi-

du-le creştinilor celor prea bine-cuvêntaţĭ, cărora li trămitem şi noĭ rugăcĭunile şi bine-cuvêntările nóstre, tot-o-dată să manifesteze recunoscinţa lor cea cuviinciósă pentru îngrijirea şi buna-voinţa ce aŭ primitŭ de la Imperatorul, care le-a oferitŭ să se bucure de bunurile egalităţeĭ şi ale fericireĭ. Tot-o-dată să-ĭ învĕţaţĭ, ca să trăiascĕ cu cialalţĭ fraţĭ de alte naţionalităţĭ în dragoste frăţéscă şi în înţelegere, împlinind datoriile de supuşĭ în modŭ sincerŭ, şi producênd rugăcĭunĭ căldurose către Iubitorul de ómenĭ D-deŭ, pentru sănĭtatea şi vieţa îndelungată a Maĭestăţeĭ séle Iubitoruluĭ de poporŭ Imperatoruluĭ nostru şi a onorabililor luĭ Ministri, ĭar darul şi nemărginita milă a luĭ D-ḑeŭ să fie cu Prea Sânţia ta.

(*Urméză sĕmnăturile* Prea Sântuluĭ Patriarchu şi ale membrilor s-luĭ Sinodŭ).

2. Patriarchia de Ierusalem. — Este cunoscută lectorilor noştri deputaţiunea, trămisă de către Patriarchul actualŭ al Bisericeĭ de Ierusalemŭ, Prea Fericitul Ierotel, către fostul Patriarchŭ al Ierusalemuluĭ Prea Fericitul Kiril. Acéstă deputaţiune, compusă din treĭ persóne, întimpină cea maĭ mare dificultate, de a'şĭ realiza scopul misiuneĭ sele. Prea Fericitul Kiril în 1872, la sinodul din Constantinupolŭ cu ocasiunea cestiuneĭ Bisericeĭ bulgare, s'a pronuncatŭ pentru independenţa acesteĭ Bisericĭ; şi în oposiţiune de ceĭlalţĭ membri aĭ Sinoduluĭ a susţinutŭ, că conform canónelor s-tei nóstre Bisericĭ, orĭ-ce naţiune póte să-şĭ aibă Biserica sa naţională, seŭ dupre espresiunea eclesiastică, — Biserică locală. Acéstă părere a Ierarchuluĭ s-lor locurĭ a indignatŭ pre membriĭ Sinoduluĭ din Constantinupolŭ şi ĭ-a făcutŭ, ca să pronunçă anatema, proclamându-lŭ de schismaticŭ. Maĭ pre urmă acéstă decisiune s'a repeţitŭ şi în Sinodul localŭ al Bisericeĭ de Ierusalem, unde, conform propunereĭ unuĭa din membriĭ acestuĭ Sinodŭ, s'a luatŭ decisiunea unanimă, că anatema Prea Fericituluĭ Kiril să nu se pótĕ rădica, de cât numaĭ cu condiţiunea, ca acesta să-şĭ recunóscĕ culpa 'naintea Bisericeĭ séle şi să facĕ actŭ de penitenţă. Prea Fericitul însĕ Kiril de atuncĭ şi pĕnĕ în presentŭ n'a încetatŭ unŭ singurŭ momentŭ, de a fi cu consciinţa liniscită şi a declara cu tótă ocasiunea, că el nu se recunósce culpabilŭ, şi că prin urmare nu are nicĭ unŭ motivŭ, de a veni în faça Bisericeĭ şi a'şĭ cere ertare. La o aseminea *insistinţă din* partea luĭ *Kiril*, membriĭ deputaţiuneĭ n'aŭ

lurilor celor mai estetice, şi klar a'i inspira .... Iusuşi mobiliarul Stabilimentului, presentându-li comoditatea în viéţă, îi va face, ca să-şi împlinéscă datoriile lor cu multă uşurinţă. »

Aceste sûntŭ simţimêntele şi vederele, de care a fostŭ inspiratŭ părintele Inspectorul Seminariului de Nijegorod, şi noi, vêḍênd, ca posiţiunile seminariştilor noştri esterni presintă multă asemănare cu cele espuse mai sus, am lăuda pre D-ḍeŭ şi sufletul nostru ar fi transportatŭ de bucurie, când am avea fericirea, ca să relatămŭ în colónele acestei foi ceva analogŭ la regularea elevilor esterni ai Seminariilor, şi specialminte ai Seminariilor de Bucuresci şi de Rôm-nicul-Vâlcea.

In satul Belaev de lôngă Moscva, între Lipoveni s'a născut o noă sectă religioasă, întreprinsă de unŭ croitorŭ T. Michailovici. In secta cea noă rolul principalŭ îlu jocă femeile séŭ fetele, care aŭ titlul de rabine ale lui D-ḍeŭ. Aceste rabine seŭ învĕţătóre predică, că a venitŭ vremea lui Antichristŭ, şi fie-care omŭ, ce aderéză la secta cea noă, este datorŭ să se prostèrnă 'naintea rabinelor sectei, care la rôndul lor cu cea mai mare uşurinţă pronunçă cuvintele « Iartăţi-se ţie pĕcatele ». Secta cea noă propagă, că nu este necesitate de rugăciunile Bisericei, nici de înkinarea icónelor, precum şi că proaducerile, făcute de cătrĕ creştini în Biserică, sûntŭ de prisos. Se înlocuesce cuminicătura cu sântele mistere prin împărtăşirea cu apă din rîul Moscva, care apă trebue să se procure din rîŭ de fie-care sectantŭ în ḍioa de 5 Ianuarie 12 óre nóptea punctŭ. In adunările lor, sectanţii se pûnŭ în jurul unei mese rotunde, se face lectură de pre cărţi, se esplică bucăţile citite, şi apoi se cântă de cătrĕ rabine versuri, de o cuprindere fórte variată. La mórtea vre unui sectantŭ nu sûntŭ permise nici unŭ felŭ de ceremonii religióse, şi rudele mortului sûntŭ datóre a ajuna, fĕrĕ pâne şi apă, trei ḍile şi trei nopţi, şi acéstă ajunare înlocuesce şi pre actele de charitate creştină, făcute cu ocasiunea înmormêntărei morţilor. La 13 Decemvrie espiratŭ, în satul Novicov, a muritŭ o sectantă în etate de 90 ani, numită Anisia Cosmina Ogorodova, asupra căria nu s'a efectuatŭ nici actul mărturisirei, precum şi nici al cuminicăturei. Dupĕ morte iarăşi n'a fostŭ permisŭ, a i se face lecturi din Evangelii şi Psaltire, precum şi nici vre o pauichidă óre-care: La propunerea unui sătênŭ, ca să

nutŭ o alocuţiune, prin care pune în evidenţă, motorul acestei fundaţiunĭ, relele, de care s'aŭ scăpatŭ eleviĭ esternĭ şi beneficiile de profitatŭ. Noĭ dămŭ aicĭ acele părţĭ din discursŭ, care ne interesézăn modŭ maĭ directŭ.

Intrebându-se păriutele Inspector al Seminariuluĭ, cuĭ se póte atribui infiinţarea acestuĭ Stabilimentŭ de bine-facere, el respunde la adresa Prea Sânţituluĭ Ioanikie : « Prea Sânţieĭ vóstre aparţine iniţiativa şi stăruinţa înfiinţăreĭ Stabilimentuluĭ, unde eleviĭ esternĭ aĭ Seminariuluĭ aŭ să se bucure de bine-facerile vieţeĭ comune şi disciplinare ale şcóleĭ. Aicĭ fie-care elevŭ în socotéla sa şi cu propriile mijlóce va primi crescerea şi educaţiunea, necesară clericatuluĭ, şi nu se va deosebi întru nimicŭ de aceia, cariĭ se crescŭ în socotéla Statuluĭ ».

Dupŏ aceste oratorul face o descripţiune a locuinţelor, în care eleviĭ esternĭ se adăposteŭ pĕnĕ la acéstă dată şi dice : « Gazdele lor pĕnĕ acum eraŭ nisce antreurĭ, pline de gunóe şi întunecate, séŭ nisce odăĭ în caturile din pămentŭ, séŭ în fine kiar în bucătăriile proprietarilor. Aceste locuinţe eraŭ lipsite de tóte condiţiunile igienice, din dênsele lipsĭa spaciul necesariŭ fie-căria locuinţe omenescĭ, şi lumina străbătea aicĭ printr'o singură feréstră, care cele de maĭ multe orĭ era întorsă spre o curte, plină de noroiŭ şi băligarŭ. Intunerecul, umedela, necurăţenia, şi frigul din timpurile de ĭarnă aducea cu sine o sumă de asficsiĭ, causate de bătăele la capŭ ale sobelor. In genere aceste condiţiunĭ igienice ruinând fisicul elevilor, ele aveŭ o rea influenţă şi asupra sufletuluĭ lor. In respectul moralŭ eĭ ĭarăşĭ nu eraŭ întru nimicŭ garantaţĭ, şi putéŭ să fie espuşĭ la cele maĭ marĭ scandalurĭ. Fiind tot-dé-una în relaţiunĭ cu ómenĭ de diferite ocupaţiunĭ şi în privinţa moraleĭ decăduţĭ, eleviĭ esternĭ, vrênd nevrênd, vedéŭ şi audĭau aceĭa, ce eĭ nu trebuĭau nicĭ să vadĕ şi nicĭ să audă . . . . De câte orĭ ocupaţiunile lor eraŭ întrerupte de câte o cértă de birjarĭ seŭ meseriaşĭ, şi se vedéŭ distraşĭ de la ocupaţiunĭ de cătrĕ unŭ cântecŭ, eşitŭ din gura unuĭ be[illegible] care de multe-orĭ era colocuitorul lor ? Astŭ-felŭ trăĭaŭ eleviĭ [illegible] atrăvĭa vieţa lor ! Dar éca, că în locul incomoditaţilor [illegible] eleviĭ esternĭ sûntŭ strămutaţĭ în acéstă construc[illegible] pre locul celŭ maĭ sănĕtosŭ din oraşŭ, nu de[illegible] şi cu o privire, capabilă de a da nascere idea-

Foile din Constantinupol iarăşi aŭ începutŭ să dea semnalul pentru lupta dintre Biserica bulgară şi Patriarchie. In óre-ce fóiă « Ἀνατολικὸς ταχυδρόμος=Curierul orientalŭ » reamintesce firmanul Sultanului Machmud, prin care Biserica bulgară devine autocefală; şi în óre-ce prescripţiunile acestuĭ firmanŭ, dice menţionata fóie, nu s'aŭ realisatŭ, de cât după unŭ timpŭ fórte îndelungatŭ; adecă, că beraturile, seŭ decretele de confirmare ale Episcopilor de Sofia, Lofţu şi Velisu s'aŭ eliberatŭ numaĭ după şése lunĭ, iar a Episcopuluĭ bulgarŭ de Varna nu s'a eliberatŭ nicĭ pênĕ în presentŭ. Şi după ce menţionata fóie maĭ face şi unŭ estractŭ din beraturile Porţeĭ, eliberate Ecsarchuluĭ, şi diferiţilor Metropoliţĭ bulgarĭ, unde se dice, că « Episcopiĭ elenĭ nu potŭ să liturgisiască în interiorul Eparchiilor bulgare, fĕrĕ de permisiunea Metropolituluĭ ». Şi în genere vorbind « Curierul orientalŭ » arată printr'unŭ articulŭ, că Biserica bulgară este încălcată în drepturile sele de cătrĕ Prtriarchia de Constantinupolŭ şi de cătrĕ prelaţiĭ eĭ, şi face a se reaminti drepturile, oferite Ecsarchuluĭ de cătrĕ firmanul din 1872, şi tot-o-dată cere a se şi respecta acele prerogative.

La tóte aceste însĕ fóia constantinupolitană « ἀνατολικὸς ἀστὴρ=Stéoa orientală » éca ce respunde:

« Reproducemu literalŭ aceste vorbe ale articuluĭ celuĭ spaçiosŭ din «Curierul orientalŭ» nu pentru ca să refutămŭ argumentele luĭ, dar numaĭ ca lectoriĭ « Steleĭ orientale » să vade gradul de nebunie, şi cutesanţa cea comică acelor, ce se servescŭ încă şi acum de cuprinderea mençionatuluĭ firmanŭ. Şi fiind că « Curierul orientalŭ » se preface, că uĭtă, noĭ ne credemŭ obligaţĭ, că să-ĭ aducemŭ aminte: *a*) Că firmanul mençionatŭ aparţine uneĭ sisteme, pre a căruĭa disposiţiunĭ le-a abrogatŭ noa ordine de lucrurĭ, şi le-aŭ condemnatŭ faptele. *b*) Firmanul s'a nimicitŭ kiar prin acela, că ecsarchatul nu s'a recunoscutŭ de cătrĕ Patriarchul ecumenicŭ, ba ce este maĭ mult, că dupe proclamarea schismeĭ devine ridiculă mençionarea luĭ.

« Că în adevĕr, cele dise de noĭ despre firmanŭ suntŭ adeverate, acesta se recunósce şi kiar de cătrĕ « Curierul orientalŭ ». Fiind-că, décă mençionatul firmanŭ ar ave vre o putere, apoĭ acéstă putere trebuĭa să se eserciteze maĭ ântâiŭ asupra Ecsarchuluĭ bulgarŭ, care în contra disposiţiunilor luĭ îşĭ are reşedinţa în Episcopia Pa-

kieme pentru îmormêntare pre preutul Bisericeĭ, fata Irina Ogorodova, róba luĭ D-ḑeŭ, a respunsŭ, că nu va lăsa nicĭ pragul caseĭ să-lŭ calce preutul. Mórta în cele de pre urmă a fostŭ rădicată fără de nicĭ o ceremonie şi dusă la cimitiru, spre îmormêntare.

Dămŭ aicĭ, dupre jurnalul din Petersburgŭ «Gazeta bisericescă» statistica populaţiunilor slavice, distribuite dupre State şi confesiunĭ :

In Imperiul rusŭ 62,651,110 suflete, în Rusia 2,661,382, în Sacsonia 52,000, în Austro-Ungaria, 16,921,140, în Italia 27,000, în Munte-negru 123,000, în Serbia 1.150.000, în România 520.000, în Turcia 6.260,000. In totul Slaviĭ sûntŭ rădicaţĭ la suma de 90,365.633 suflete.

Dupre confesiunĭ Slaviĭ sûntu împărţiţĭ : în 62.179,635 ortodocşĭ, 3,074.127 rascolnicĭ (lipovenĭ), 3,147,329 uniaţĭ, 19.628,442 de romano-catolicĭ, 1,436,000 protestanţĭ şi 900,000 musulmanĭ.

4. **Ecsarchatul Bisericeĭ Bulgare.** — Pre la începutul luĭ Ianuarie anuĭ curentŭ, s'a respânditu prin Constantinupol fama, că populaţiunea bulgară din acestŭ oraşŭ, nefiind mulţemită cu administraţiunea prea Sânţituluĭ Antim I, Ecsarcul Bisericeĭ bulgare, i-ar fi cerut dimisiunea. In urmarea unor asemine sgomote, populaţiunea bulgară din Constantinupolŭ a adresatŭ prea Sânţituluĭ Antim următórea adresă :

«*Prea Fericite*! Noĭ, locuitoriĭ capitaleĭ şi aĭ diferitelor oraşe aĭ ţěreĭ nóstre, amŭ auḑitŭ cu cea maĭ profundă întristare, că nisce indiviḑĭ, mişcaţĭ de nu scimŭ ce interese, aŭ cutrieratŭ oraşul, convingênd pre poporŭ, ca să céră dimisiunea de la Prea Fericirea Vóstră. Insciinţaţĭ despre acésta, şi sciind, că aceştĭ indiviḑĭ sûntŭ porniţĭ din propria lor iniţiativă, ne împliuimŭ o datorie sântă, protestând contra întreprinderilor unor asemine persóne şi tot-o-dată esprimămu Prea Fericireĭ vóstre simţimêntele de mulţemire şi recunoscinţă, ce le nutrimu pentru persóna Prea Fericireĭ vóstre, [illegible] avemŭ în administraţiunea afacerilor atât

[illegible]

[illegible] arăta simţimêntele, ce vě nutrimŭ, [illegible] ai Prea Fericireĭ vóstre devo-

Constantinupol 10 Ianuarie 1877.

el să aducă tot-dé-una aminte clerului, că acesta este apostolul păceĭ, şi nu agitătorul şi turburătorul de consciinţe ale ómenilor.»— Adecă, D. Gambeta doresce, ca clerul Françieĭ să aibă în societate rolul clerului ortodocsŭ şi specialminte al celuĭ românŭ . . . .

Diarul francesŭ « La Défense sociale et religieuse = Apărătorul socialŭ şi religiosŭ », care se pretinde a fi inspiratŭ de cardinalul Dlupaulu, Archiepiscopul de Orlean, a începutŭ dilele aceste o luptă contra legeĭ, relative la nunta civilă. El adresându-se cătră deputaţĭ li recomêndă, ca să se conducă în reforma viitóre a acesteĭ legĭ de espresiunile Papeĭ Piu IX, adresate regelui Victorŭ Emanuel, când s'a introdusŭ şi în Italia nunta civilă : « Nu trebue să se considere misteriul nunţeĭ ca unŭ ce secundarŭ pentru uniunea conjugală. Fŏrĕ de misteriul nunţeĭ unirea trebue să se considere, ca o viéţă nelegitimă.»

Estragemŭ şi din diarul « Desbaterile » următórele cifre, relative la salariile membrilor clerului Bisericeĭ francese. Adecă :

Cardinal-Archiepiscopul de Paris 60,000 leĭ noĭ pre anŭ.

Cincĭ Cardinalĭ câte 30,000 unul.

Doĭ-spre-dece Archiepiscopĭ câte 20,000 unul,—şi şese-decĭ şi nouĕ Episcopĭ aĭ Francieĭ şi Algerieĭ câte 15,000 leĭ fie-care. Pre lôngă aceste sume, care suntu salarie anuale, în bugetul francesŭ este alocată şi suma de 92,000 leĭ noĭ, destinată pentru călătoriile păstorale ale Episcopilor.

Vicariul-Parisuluĭ primesce 4,500 leĭ noĭ.

Opt-spre-dece vicarĭ primescŭ câte 3,500 leĭ noĭ.

Treĭ vicarĭ câte 3,600 leĭ unul şi

Ceĭ-l-alţĭ una sută şese decĭ şi şepte vicarĭ câte 2,500 leĭ pre an.

Cincĭ-spre-dece canonicĭ aĭ Parisuluĭ, precum şi patru-spre-dece aĭ Algeriĭ—câte 2,400 leĭ unul; iar restul de şese sute opt-decĭ canonicĭ primesce fie-care câte 1,600 leĭ noĭ pre anŭ.

Preutul-Protoiereŭ al Bisericeĭ catedrale din Paris « Notre Dame » priimesce 2,400 leĭ, şi ceĭ-l-alţĭ protoiereĭ aĭ Françieĭ în sumă de şese-decĭ şi cincĭ primescŭ câte 1,600 leĭ.

Salariile a 3,371 de parochĭ, care sûntŭ permanenţĭ, variasă între 1,200 şi 1,600 leĭ noĭ pre anŭ. — In fine, Statul plătesce la 30,992 persóne, care aŭ asupră-le sarcina de preutŭ dupre diferitele rangurĭ ierarchice şi care se află numaĭ pre continentŭ, suma

ţriarchulul ecumenicŭ, şi nu numaĭ liturgisesce fŏrĕ de voia Patriarchuluĭ, dar şi chirotonisesce ».

(Vedĭ « Stéoa orientală » de la 22 Ianuarie, 1877)

II

BISERICILE ETERODOXE

1. **Biserica papală.** — Ḑiarul « Stéoa Orientuluĭ » din Constantinopolŭ, fundându-se pre nisce scirĭ, venite de la Roma, ni comunică, că Papa Piu al IX-lea pre la jumĕtatea luneĭ luĭ Ianuarie a avutŭ maĭ multe leşinăturĭ letargice. Punêndu-se cestiunea în parlamentul italienŭ, şi întrebând pre Ministerŭ uniĭ din membriĭ parlamentuluĭ despre proĭectul de lege, relativŭ la clerŭ, Ministerul a asiguratŭ pre parlamentŭ, că proĭectul de lege din cestiune presintă o complectă independenţă a Papeĭ, respectiv de afacerile religióse.

Din Biserica francesă fóĭa rusă « Gazeta bisericéscă » ni comunică maĭ multe scirĭ fórte interesante, relative la tendinţele societăţeĭ republicane de astă-ḑĭ :

Maĭ ântâiŭ mençionata fóĭe, vorbind despre spiritul francesŭ, respectiv de Biserică, găsesce, că ómeniĭ de tóte partiḑile sûntŭ cu celŭ maĭ mare respectŭ atât pentru Biserică, cât şi pentru clerŭ în genere. Eĭ recunoscŭ, că orĭ-ce organisaţiune de Statŭ, şi fericirea societăţeĭ este nedeslipită de Biserică ; şi fie-care omŭ cu cugetărĭ sincere şi solide pentru Franşa doresce, ca persónele clerice să se bucure de tótă stima societăţeĭ şi a guvernelor, fiind că numaĭ astfelŭ eĭ îşĭ potŭ împlini misiunea cea sublimă, adecă moralisarea omenireĭ. Şi pentru ca să se vadĕ şi maĭ bine inspiraţiunile diferitelor partide, în raportŭ către clerul Franciei, estragemŭ aicĭ kiar espresiunile D-luĭ Gambeta, pronunçate cu ocasiunea discuţiuneĭ generale asupra bugetelor din anul curentŭ, şi specialminte asupra bugetuluĭ cultelor. « Când noĭ vorbimŭ despre partida clericală, ḑice D. Gambeta, noĭ nu avemŭ în vedere nicĭ religiunea, nicĭ Biserica şi kiar nicĭ pre catolicĭ. Noĭ de aseminea respectămŭ pre aceĭ clericĭ francesĭ, cariĭ, ca şi noĭ, se temŭ de pretenţiunile Vaticanuluĭ. Dar clerul în genere trebue să se ocupe de Biserică, şi să nu se amestece în actele civile şi politice, şi noĭ rugămŭ pre guvernŭ, ca

lor locuitorului Radu Dieconescu, din comuna Spineni, judeţul Olto, prin care se plânge că în procesul intentat preotului Oprea Şerbănescu, din acea comună, pentru maltratare, consistoriul sfintei Episcopiĭ de Argeşŭ nu ĭ-ar fi priimitu martoriĭ invocaţĭ de el în susţinerea causeĭ. Comisiunea opineză citata petiţiune, ne fiind de atributul sfântuluĭ Sinod, să se recomande Prea Sfinţituluĭ Episcop respectiv, spre a cerceta şi aprecia temeiurile pe care consistoriul s'a basatŭ, respingênd martoriĭ invocaţĭ de suplicant. Sfântul Sinod aprobă conclusiunele raportuluĭ.

Se dă citire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra supliceĭ preotuluĭ Marin, din comuna Pĕtrésca, judeţul Ilfovŭ, prin care face apel contra decisiuneĭ consistoriuluĭ sfinteĭ Mitropolieĭ a Ungro-Vlachieĭ; comisiunea, în lipsă de actele relative la cas, opineză a se trimite apelul în cestiune în studierea D-luĭ Director al Sinoduluĭ, spre a complecta cele prescrise de art. 48 din Regulamentul de procedură în materiĭ de judecată bisericéscă. Sfântul Sinod aprobă opiniunea comisiuneĭ.

Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică sedinţa, anunţând pe cea viitóre pentru Lunĭ, 8 corent.

Preşedinte: **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar: **Iosif Huşiu**

Sumarul şedinţeĭ din 8 *Decemvrie*, 1875.

Şedinţa se deschide la orele 12 de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ, şi făcêndu-se apelul nominal, rĕspund presenţĭ 12, fiind absenţĭ 2.

(Urmeză lista).

Se citesce procesul verbal al şedinţeĭ precedente şi se aprobă.

Se dă cetire supliceĭ preotuluĭ Economu Moşescu de la Brăila, prin care cere desluşire asupra următórelor puncte: 1) daca epitropiĭ Bisericeĭ trebue aleşĭ numaĭ dintre enoriaşi respectivĭ; 2) daca se póte alege ca epitrop o persónă din cele aflate în serviciul Bisericeĭ, ca cântăreţ saŭ paracliser; 3) daca n'ar fi bine ca epitropiĭ să se numéscă pe câte doĭ saŭ treĭ anĭ. Sântul Sinod decide a se

de 31,349,000 de leĭ. Celor din Algeria 334 persóne suma de 633,100 leĭ. Si tuturor persónelor, care represintă rangul de vicariŭ al Papeĭ, séŭ al unuĭ Episcopŭ, suma de 4,175,500 leĭ noĭ. In totul Statul francesŭ plătesce cleruluĭ în anul curentŭ suma de 36,157,600 leĭ noĭ.

Pre lôngă acestŭ salariŭ. care, cum îlŭ vedemŭ, este fórte modestŭ în raportŭ cu cerinţele unuĭ omŭ de sciinţă, ca preutul francesŭ, trebue să maĭ adăugimŭ şi veniturile estra-ordinare ale preuţilor, provenite din liturgiile, efectuate dupre cerinţele speciale ale fie-căruĭ parochianŭ. In lumea catolică în genere, şi în Franţa a parte, se întêmplă fórte des. ca unŭ preutŭ de parochie să nu pótă efectua tóte liturgiile, comandate de cătrĕ parochienĭ; şi în asemine casŭ eĭ suntŭ necesitaţĭ, de a preda dreptul de efectuare al acestor serviciĭ altor preuţĭ, cariĭ nu suntŭ ocupaţĭ în acea ḑi de aglomeraţiunea serviciilor divine.

ARCH. **Genadie Enacénu.**

parte Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte şi Prea Sfinţia Sa Archiereul Ghenadie fostu Argeş, se admite acéstă propunere şi decide a se comunica Onorabilului Ministru cu o deosebită adresă din partea biuroului, în care o să se prevadă că, dacă aŭ intrat în acest tabloŭ, atât preoţiĭ de la Bisericile urbane, cum şi personalul bisericilor, este pentru a satisface cererea preotilor de prin oraşe, ce s'au adresat în maĭ multe rindurĭ la sfântul Sinod cu asemenea cererĭ.

Tot Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos dă citire unuĭ proiect de modificare a unor articole din regulamentul pentru întreţinerea clerului; sfântul Sinod decide a se amina punerea în discuţiune pînă la şedinţa viitóre, spre a avea timp Prea Sfinţiţiĭ membri a-l studiea.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăriĭ-de-Jos dă citire proiectuluĭ de rĕspuns la adresa D-luĭ Ministru al Cultelor, cu No. 7919, prin care cere de la sfântul Sinod a respunde, daca persónele călugĕrite în aniĭ 1874—75, întrunesc condiţiunile legiĭ de călugĕrire din anul 1864. Sfântul Sinod decide a se transcrie şi a se da citire în şedinţa viitore

Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică şedinţa, anunţând pe cea viitóre pentru Miercurĭ, 10 curent.

Preşedinte : † **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ**.

Secretar **Iosif Huşiu**.

Sumarul şedinţeĭ din 10 Decemvrie, 1875.

Şedinţa se deschide la orele 12, de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi al Suceveĭ, şi făcându-se apelul nominal respund presenţĭ 12, absenţĭ fiind 2.

(Urmeḑă lista).

Se citeşte sumarul şedinţeĭ trecute a sfântuluĭ Sinod şi se aprobă.

Apoĭ se pune în desbatere propunerea de modificare a unor articole din regulamentul pentru întreţinerea cleruluĭ, presentata de Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos. Dupĕ o discuţiune óre care, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte propune a se amâna votarea

comunica Prea Sfinţitului Episcop respectiv următorul respuns, spre a'l comunica preotuluĭ suplicant : asupra punctuluĭ 1-iu se va rĕspunde că epitropul bisericesc póte fi ales numaĭ dintre locuitorii uneĭ parochiĭ; asupra punctuluĭ al 2-lea că póte fi ales epitrop orĭ-ce persónă bisericéscă, care se bucură de buna opiniune a parochienilor seĭ; cât pentru durata epitropieĭ, sfântul Sinod nu póte decide acésta acum, ne avĕnd motive bine-cuvĕntate.

Se dă citire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra călugĕrireĭ frateluĭ Marin Bujorénu, la care se referă adresa sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, sub No. 1910, şi sfântul Sinod aprobă conclusiunele raportuluĭ, d'a nu se aproba acéstă calugerire, pênă nu se vor presenta dovedĭ că numitul Marin este scutit de dările fiscale.

Se citesce raportul comisiuneĭ relativ la cererĭ de călugĕrire, de către Prea Sfinţitul Episcop al Argeşiuluĭ, cu Adresa No. 327, a frateluĭ Ión Niţă şi a surorilor Paraschiva I. Ita, Ana Toma Urechiă, Maria Ghileŭ, Maria Petre Hagiu şi Maria Sudit. Sfântul Sinod aprobă opiniunea majorităţiĭ, adică a se da bine-cuvĕntare de călugĕrire a numitelor persóne.

Se citesce raportul comisiuneĭ relativ la cererĭ de călugĕrire a unor fraţĭ şi surorĭ, pentru care a mijlocit Inalt Prea Sfinţitul Primat, prin adresa No. 2736, din 1874. Sfântul Sinod aprobă conclusiunele majorităţiĭ comisiuneĭ, adică : să se dea bine-cuvĕntare a se tunde în monachism surorile Elena Mârzescu, Maria Isaiea, Smaranda Ursu, Elena Teodor Ghene, Maria Ionésca, Stanca Alexe, Smaranda Popescu, Uţa Rădulescu, Léna Ionésca, Maria Popescu, Elena Georgésca şi Maria Dobrésca. Cât pentru fratele Mihail I. Marin şi Constantin Gheorma, să se amâne călugĕrirea lor pênĕ ce vor presenta actele cerute, din contră însă să se recunóscă călugĕrirea frateluĭ Gheorghe sin Gheorghe. Iar cât privesce în fine călugerirea a patru surorĭ greŭ bolnave, se facă Chiriarchul respectiv cele ce va crede de cuviinţă.

Prea Sfinţitul episcop al Dunăreĭ-de-Jos dă citire propunereĭ, spre rĕspuns la adresa D-luĭ Ministru de Interne, relativ la salarierea preoţilor, prin care propunere statorniceşte salariele preoţilor, atât de la comunele urbane, cât şi rurale; Prea Sfinţiea Sa desvóltă acéstă propunere. Dupĕ óre-care discuţiunĭ, la care aŭ luat

Se citesce sumarul ședinței trecute și se aprobă, dupe o mică observațiune a Inalt Prea Sfințitului Președinte.

Se comunică adresele Prea Sfințitului Episcop de Rômnic, sub No. 4880 și 4959, relativ la călugăriri, și se tremit la comisiunea de petițiuni.

Se citesce raportul comisiunei de petițiuni asupra adresei sfintei Mitropolii a Moldovei și Sucevei, sub No. 1784, relativ la călugărirea a mai multor persóne, și sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportului; adică, se aprobă călugărirea preoților Haralambie Voinea, Teodor Vasiliu, Dimitrie Orțescu, Ión Petrovici și Constantin Samson din Monastirea Râșca; asemenea și a surorilor Mariea Georgiu, Ióna Papovici, Marița Safirof, Mariea Păntea, Catinca Nichitiu, Catinca Radovici, Anica Vasiliu și Mariea Demetrescu, cea din urmă din Monastirea Agapia, éră cele-l-alte din Monastirea Văraticul; călugărirea însă a fratelui Anastasie Pogor nu se aprobă, din causă că nu posedă certificatul cerut de art 3. din regulamentul pentru disciplina monahală. Asemenea se aprobă călugărirea făcută în intervalul sesiunei sfântului Sinod pentru cas de bólă, a fraților Constantin Tănase din Monastirea Némțul și Gheorghe Șișu din Monastirea Slatina; asemenea și a surorilor Sultana Archip și Catinca Luponi din Monastirea Văraticul, Maria Mitescu din Monastirea Agapia, Ecaterina Dăscălescu, Porfira Sălceanu, Ecaterina Popovici și Ana Lemnea din Monastirea Agaton; din contră nu se aprobă calugĕrirei efectuată tot pentru cas de bólă, a fraților Ión Mărgean și Gheorghe Popovici din Monastirea Nemțul, și a surorei Mariea Dăscălescu din Monastirea Agaton.

Apoi se citesce raportul comisiunei de petițiuni asupra adreselor sfintei Mitropolii a Ungro-Vlachiei, sub No. 868, 1909 și 2024, relativ la călugăriri; și sfântul Sinod aprobă călugărirea următorilor frați și surori: Radu sin Radu, Niculae Constantin, Niculae Códă din Monastirea Cernica; Mihail Radovici din Monastirea Ciocani; Sultana Eustatie, Smaranda Niculescu, Elena Demetrescu, Sofia Penculescu, Iona Ciutoe, Smaranda Ionésca, Mariea Vasilescu, Flórea Ionésca, Zinca Voiculescu, Maria Băltăreața, Lucsandra Simu, Elena Marinescu, Mariea Păstrămósa și Chira Paraschiva din Monastirea Țigănești; Smaranda Davidesca, Mariea Muscelenu, Zinca Niculescu, Ghena Ionescu și Elena Moisescu din Monastirea Samurca-

pentru şedinţa viitore; éră între acestea, să se transcrie regulamentul pe care l-a făcut sfântul Sinod, respectiv cu modificările propuse în întregul sĕŭ, şi să se trimiţă un exemplar Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Primat

După acésta, Prea Sfinţitul Archiereul Ghenadie, luând cuvĕntul, arată că, după votul sfântuluĭ Sinod, de a se publica lucrările sfântuluĭ Sinod în jurnalul bisericesc, a făcut cerere a i se da dosarele din cancelaria Sinoduluĭ spre a le publica; a priimitŭ însă rĕspunsul că dosarele nu se pot da. Deci Prea Sfinţia sa propune ca dosarele se stea în cancelariea sfântuluĭ Sinod, şi să se pue la dispoşiţiunea comitetuluĭ jurnaluluĭ bisericesc, spre a le avea la îndemână, când va avea trebuinţă de ele, de óre ce s'aŭ promis acésta. Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte respunde că acéstă chestiune a fost şi altă dată chiar în faţa D-luĭ Ministru, care, precum Inalt Prea Sfinţia Sa 'şĭ aduce aminte, a şi promis a da dosarele la dispoşiţiunea sfântuluĭ Sinod. Spre lămurire se dă citire adreseĭ D-luĭ Ministru, relativ la acéstă chestiune, şi, după óre care discuţiunĭ, se propune a se da o decisiune, ca orĭ când comitetul redacţiuneĭ jurnaluluĭ bisericesc ar cere din canceleriea sfântuluĭ Sinod verĭ un dosar, în interesul publicăreĭ, se i se pună la dispoşiţiune, în urma uneĭ cererĭ ce trebue adresată către Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte; sfântul Sinod priimeşte propunerea.

Apoĭ se citesce proiectul de rĕspuns la adresa D-luĭ Ministru de Culte, relativ la călugĕrire, şi punându-se la vot se priimeşte. Ne maĭ fiind nimic la ordinea ḑileĭ şedinţa se ridică, anunţîndu-se cea viitóre pentru sâmbăta, 13 Decembre corent.

Preşedinte: † **Iosif Mitropolitul Moldovei**

Secretar: **Iosif Huşiu.**

Sumarul şedinţeĭ din 16 Decemvrie, 1875.

Şedinţa se deschide de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ, şi făcĕndu-se apelul nominal respund presenţĭ 12, absenţĭ fiind 2.

(Urméḑă lista).

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte poftire prin telegramă, d'a veni spre a lua parte la lucrările sfântuluĭ Sinod.

Se dă apoĭ citire adreseĭ D-luĭ Ministru al Cultelor, sub No. 9777, prin care rógă pe sfântul Sinod a decide care dintre sërbătorile bisericeştĭ, prevĕḑute în regulamentul ce aŭ votat în ḑioa de 29 Maiŭ, 1874, urmeză sĕ fie ţinute de tribunale, curţĭ şi scóle, fiind că prin acel regulament se cere a se ţine maĭ multe sërbătorĭ în curgerea anuluĭ. Asupra acesteĭ adrese urméză o lungă discuţiune, la care iaŭ parte Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, Prea Sfinţitul Archereu Ghenadie fost Argeşŭ şi alţĭ Prea Sfinţiţĭ membri. In urma acestor discuţiunĭ se decide a se redacta de sfântul Sinod o propunere asupra acesteĭ cestiunĭ. căriea sĕ i se dea citire în şedinţa viitóre.

Orele fiind înaintate, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, redică şedinţa, anunţând pe cea viitóre pentru a doa ḑi, 4 Decemvrie.

Preşedinte: **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar. **Iosif Huşiu.**

DISCURSUL

tinut in sesiunea de prima-vara, la Maiu 1876, de Inalt Prea Sfintitul Mitropolit al Ungro-Vlachiei si Primat al Romaniei, D. D. Calinic Miclescu, cu ocasia deschiderii sfântului Sinod.

Inalt Prea Sfinţite şi iubiţilor în Christos fraţĭ!

Cu bucurie şi dragoste fraţéscă salut buna venire a Prea Sfinţielor Vostre, pentru a lua parte la acéstă a şéptea sesiune a sfântuluĭ Sinod. Prea Sfinţiţilor! Cestiunile ce ne vor ocupa în acéstă sesiune sunt, pe de o parte, lucrările remase neterminate în sesiunea trecută, iară pe de altă parte, óre care cestiunĭ ivite în acest interval. Intre tóte aceste cestiunĭ însă, cea maĭ importantă, fără îndoială, este cea privitóre la organisarea Seminarielor, de la care depinde viitorul Bisericeĭ nóstre; căcĭ ceia ce se cere de la un seminarist nu este numaĭ învĕţătura, ci pe lêngă acésta se maĭ cere o

şeştI; nu se aprobă însă călugĕrirea fratelui Niculae Demetrescu din Monastirea Cernica, pentru că nu posedă actul cerut de art. 3 din regulamentul pentru disciplina monahală.

Ne mai fiind nimic la ordinea ḑileĭ şedinţa se ridică, anunţându-se cea următóre pentru ḑiua de 3 Decemvrie, 1875.

Preşedinte † **Iosif Mitropolitul Moldovei**

Secretar: **Iosif Huşiu**.

Sumarul şedinţeĭ din 3 Decemvrie, 1875.

Şedinţa se deschide la orele 12, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ. La apelul nominal respund presenţĭ 12, absenţĭ fiind 2.

(Uurmeză numele in lista apeluluĭ nominal).

Se dă citire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente şi se aprobă.

Asemenea se dă cetire şi sumaruluĭ ultimeĭ şedinţe a sfântuluĭ Sinod din sesiunea trecută, care rămăsese ne citit, şi se aprobă.

Apoĭ se dă citire următórelor comunicărĭ care tóte se trimit la comisiunea de petiţiunĭ: petiţiunea părintelui Gheorghe Negru din Burdujenĭ, judeţul Botoşanĭ, pentru destituirea sa de institutor.

Petiţiunea maĭ multor preoţĭ din Brăila, prin care cer ameliorarea posiţiuneĭ lor.

Adresele Prea Sfinţituluĭ Episcop de Rômnic, cu No. 4795, 4796, 4794, 4804, pentru călugĕrirĭ. Adresa Prea Sfinţituluĭ Episcop de Buzĕu, cu No. 388, pentru călugĕrirĭ.

Adresa Prea Sfinţituluĭ Episcop de Huşĭ, cu No. 643, pentru călugĕrirĭ.

Apoĭ Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte comunică sfântuluĭ Sinod dorinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat, de a se procede la alegerea de Archiereŭ la locul vacant de locotenent al sfinteĭ Mitropoliĭ de Ungro-Valachiea, cu titlul de Ploeştén. sfântul Sinod, după óre-care discuţiunĭ, proclamă în unanimitate pe Prea Sfinţitul Archiereŭ Calinic Sardeon de locotenent al sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ cu titlul de Ploeşten, rĕmâind sĕ i se facă de către

Sumarul şedinţeĭ precedente se aprobă. Se procede apoĭ la alegerea secretarilor biurouluĭ, şi se aleg cu majoritatea voturilor Prea Sfinţiile lor Episcopiĭ de Buzĕŭ şi de Huşĭ. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos, luând cuvêntul, esprimă dorinţa ca deschiderea sfântuluĭ Sinod să se facă cu o maĭ mare solemnitate, arătând şi modul cum ar trebui să se facă ceremonialul. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ, aderând la acéstă propunere, adaoge că acésta este kĭar prevedută la art. 1 al regulamentuluĭ interior al sfântuluĭ Sinod, şi că ar trebui, prin urmare, a se face un program conform menţionatuluĭ art. După óre care discuţiune, se decide ca Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat se elaboreze şi se presinte sfântuluĭ Sinod un asemenea program.

Se dă cetire apoĭ următórelor comunicărĭ : petiţiunea D luĭ M. Sandovicĭ, secretar al Protoieriel judeţuluĭ Némţu, prin care se rógă sfântuluĭ Sinod a interveni pe lêngă onor. Guvern, spre a i se regula în budgetul Statuluĭ o mică remunerare, pentru serviciul ce face fără a fi plătit. Se decide a se recomanda acéstă suplică Chiriarchuluĭ respectiv—Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Sucéveĭ.

Petiţiunea Diaconuluĭ N. Georgescu din Craiova, relativă la o carte religiósă a sa trimisă sfântuluĭ Sinod spre cercetare. Se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Demisiunea D-luĭ Dr. Zotu de membru al comisiuniĭ pentru examinarea cărţilor didactice religióse. Se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Suplica seminaristuluĭ C. Angelescu, prin care arată că, fiind preparat a se chirotoni preot, soçia sa a încetat din viaţă, şi se rógă ca sfântul Sinod să găsescă vre-un mijloc ca să se pótă bucura de ostenelele ce a pus pentru studiul religiuneĭ. Se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Adresa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro Vlachieĭ, sub No. 1146, relativă la cererea de călugerire. Se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Adresa Prea Sfinţituluĭ Episcop de Argeşŭ, sub No. 692, relativă la cererea de călugĕrire. Se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Suplica D-luĭ Radovicĭ prin care cere a i se da învoirea, ca la Biserica unde este D-sa Epitrop să se facă sfintele slujbe cu aprinderea numaĭ de candele, din causă că lumînările fiind fórte rele produc un fum care aduce stricăciune, atât picturеĭ şi vestmintelor Bisericeĭ, cum şi chiar sănătăţiĭ creştinilor ce vin spre închinăciune. Cu acéstă ocasiune se naşte o lungă discuţiune, asupra ne-

educaţiune specială, care să-ĭ insufle iubire şi devotament pentru misiunea sa, şi să'l întărescă în virtuţile indespensabile pentru împlinirea eĭ. De aceea mi se pare că acestă cestiune merită cea mai seriósă atenţiune şi preocupaţiune a nóstră.

Domnul Nostru Iisus Christos să bine cuvinteze lucrările nóstre.

Preşedinte : † **Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.**

Sumarul ântêiei şedinţe a s-luĭ Sinod, din anul 1876, *Maiŭ* 2.

La orele 1 p. m., Prea Sfinţiţiĭ Membri aĭ sfântuluĭ Sinod fiind adunaţĭ în sala şedinţelor, şi după ce s'a făcut sfinţirea apeĭ de către Prea Sfinţitul Archiereŭ Calist Stratonichias, D-nul Ministru al Cultelor citesce mesagiul Domnesc de deschidere, şi declară deschisă sesiunea ordinară de primă-vară a sfântuluĭ Sinod al anuluĭ curent.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat, Preşedinte al sfântuluĭ Sinod, rosteşte discursul de deschidere. Apoĭ Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte kĭamă la biuroŭ ca secretarĭ provisorĭ pe Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ de Buzĕŭ şi de Huşĭ.

Făcêndu-se apelul nominal rĕspund presenţĭ 10 membri, fiind absenţĭ 5.

(Urmeză numele în lista apeluluĭ nominal.)

Sfântul Sinod nefiind în numĕrul cerut de lege pentru a se ţinea şedinţă. Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte rădică şedinţa, rĕmâind a se anunţa şedinţa viitóre când se vor aduna Prea Sfinţiţiĭ Membri.

Preşedinte : † **Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.**

Secretar : **Iosif Huşiu.**

Sumarul şedinţeĭ sfântuluĭ Sinod din 7 *Maiŭ*, 1876.

Şedinţa se deschide la orele 12 şi jumĕtate, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat.

Făcêndu-se apelul nominal, rĕspund presenţĭ 13, absenţĭ fiind 2, ale cărora nume urméză în lista apeluluĭ nominal.

dinte ridică şedinţa, la ora 4 după amiadi, anunţând pe cea viitóre pentru Marţi, 11 ale curentei.

Preşedinte : † Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachiei.

Secretar : Iosif Huşin

Sumarul şedinţeĭ sfântuluĭ Sinod din 11 Maiu, 1876.

Şedinţa se deschide la ora 1 după amiadă, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Primat. Făcêndu-se apelul nominal rĕspund presenţi 13, fiind absenţi 3.

Urmeză numele in lista apelului nominal.

Sumarul şedinţei precedente se aprobă. Se dă cetire apoi următórelor comunicări : Adresa D-lui Ministru al Cultelor, sub No. 848, prin care rogă pe sfântul Sinod a'i face cunoscut, dacă consimte ca sfântul Sinod să se adune numai o dată pe an, şi anume tómna, spre a supune, în acest cas, corpurilor legiuitóre un proiect de lege în acéstă privinţă. Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de-Jos, luând cuvêntul, repetă cele ce a ḑis deja in şedinţa trecută asupra acestei cestiuni, menţinênd că adunările sfântului Sinod să rĕmână ast-fel cum să prevede în legea organisărei Bisericei, şi, aducênd mai multe argumente in sprijinul opiniunei sale, conchide prin a ruga pe D-nul Ministru actual să nu persiste in ideele predecesorului D-niei-Sale. D. Ministru declară că împărtăşeşte aceeaşi idee a Prea Sfinţitului preopinent, cum că legea trebue a rĕmânea neatinsă, şi adunările sfântului Sinod a se face de două ori pe an conform legei, rĕmânênd ca, când sfântul Sinod va crede că nu sunt lucrări urgente, să anunţe pe Minister despre acésta, spre a face ca acea sesiune să fie de mai puţină durată. Participă la acéstă discuţiune Inalt Prea Sfinţiţii Mitropoliţi, Prea Sfinţiţii Episcopi al Rîmnicului, al Dunărei-de-Jos şi Ghenadie fost Argeşiu, carii toţi vorbesc în sensul de a se respecta legea organisărei Bisericei. In urmarea acestei discuţiuni, sfântul Sinod decide a se menţine legea, care prescrie ca sesiunile sfântului Sinod să se ţină de două ori pe an, şi tot-de-o dată să se comunice acéstă decisiune de către biurou şi onor. Minister. Adresa D-lui Ministru al Cultelor,

surilor ce trebue a se lua pentru ameliorarea fabricării lumînărilor de céră, în urmarea căria sfântul Sinod admite următórea propunere a Prea Sfinţitului Episcop de Rômnic, susţinută încă de duoi membri, (se anexeză propunerea) şi se decide ca în adresa ce se va face către onor. Guvern, în acéstă cestiune, să se aşterna aceleaşi motive din circulara publicată în privinţa lumînarilor de céră. Petiţiunea D-lui Teodor Alexe din comuna Cristeştĭ, prin care rógă pe sfântul Sinod a interveni pe lêngă onor. Minister de Resbel se elibereze pe fiul sĕu din armată, pe motive că este unicul fiŭ şi că s'a educat în Seminariŭ pentru a se face preot. Se recomandă acéstă suplică Chiriarchului respectiv. Adresa D-lui Ministru al Cultelor, sub No. 825, prin care cere ca sfântul Sinod să trimiţă Ministerului un alt proiect de regulament, pentru mijlócele de întreţinere a clerului, în care să se coprindă numai articoliĭ modificaţĭ din acel regulament. Se decide a se comunica Ministeriuluĭ numaĭ acei art. modificaţĭ. Se procede apoĭ la alegerea comisiunei de petiţiuni şi se aleg cu majoritatea voturilor Prea Sfinţiile Lor Episcopul de Roman, Calist Bacaonul şi Polycarp Bĕrlădénul. După acésta Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ observă, că încă din sesiunea trecută rĕmăsese a se cerceta socotelele jurnaluluĭ bisericesc. Prea Sfinţitul Archiereŭ Polycarp respunde că comisiunea, din care şi Prea Sfinţia Sa face parte, n'a avut atuncĭ timpul material spre a se ocupa cu cercetarea acelor socotelĭ. Prea Sfinţitul Ghenadie fost Argeşiu declară, că socotelele sunt deja înaintate comisiuneĭ instituite pentru a le cerceta.

Ridicându-se apoĭ cestiunea despre eleviĭ trimişĭ de Stat la Atena pentru a studia teologia, sfântul Sinod decide a ruga pe Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat, spre a se pune în relaţiune cu Mitropolitul de Atena şi a'ĭ cere informaţiunĭ despre progresul şi conduita menţionaţilor elevĭ.

Luând apoĭ cuvêntul Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, propune ca sfântul Sinod să se ocupe cu alegerea unuĭ membru al sĕŭ pentru locul devenit vacant. Cu acéstă ocasiune, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat, accedând la acéstă propunere, promite că va interveni pe lêngă onor. Guvern, pentru a se crea onorarie şi Archiereilor titularĭ.

Ne maĭ fiind nimic la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşe-

D-luĭ Ministru pentru vederile D-sale, şi apoĭ încredinţézǎ pe D-sa cǎ sfântul Sinod a fost tot-d'a-una scrupulos la încuviinţarea tunderei în monachism. Prea Sfinţitul Ghenadie fost Argeşiŭ rógǎ pe D. Ministru sǎ bine-voĭascǎ a revoca ordinul dat pe la monastirĭ, care opreşte de a se maĭ înlocui locurile vacante prin nuoĭ cǎlugǎriţĭ. D. Ministru rěspunde cǎ acea dispoziţiune a fost numaĭ momentanǎ, dar cǎ acum ea nu maĭ existǎ.

Se comunicǎ petiţiunea Preotuluĭ Ioan Lǎcurenu din Piteştĭ, prin care face apel la sfântul Sinod contra decisiuneĭ Consistoriuluĭ Episcopieĭ de Argeşu. din anul 1872, şi se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Asemenea suplica protosinghelului Gabriil Răşcanu, pe lângǎ care anexezǎ un exemplar din opusculul sěŭ întitulat « Liturgica », rugându-se sfântuluĭ Sinod a'l supune cercetǎreĭ. Se trimite la comisiunea de examinare a cǎrţilor didactice religióse.— Suplica D-luĭ profesor N. Pacu de la Seminarul de Ismail. pe lěngǎ care alǎturǎ un manuscris de materie didactico-religiósǎ şi sě rógǎ sfântuluĭ Sinod a'l supune examinǎreĭ, se trimite la comisiunea ad-hoc.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunǎreĭ-de-Jos rógǎ pe Inalt Prea Sfinţitul preşedinte a cere sciinţǎ de la comisiunea examinatóre ce a lucrat pînǎ acum, şi s'o invite a grǎbi cu lucrǎrile sale. Prea Sfinţitul Archiereu Iosif Botoşǎnénu comunicǎ sfântuluĭ Sinod cǎ, dupě informaţiunile ce are, Prea Sfinţia Sa cunóşte cǎ comisiunea din Iassy a terminat lucrǎrile sale; însě pe când era gata a le înainta sfântuluĭ Sinod, încetând din viaţǎ Rectorul Seminariuluĭ de Socola, unul din membri acesteĭ comisiunĭ, autoritǎţile locale aŭ pus sub sigiliŭ efectele decedatuluĭ, şi ast-fel lucrǎrile comisiuneĭ staŭ încǎ şi pânǎ acum sub sigiliŭ.

Orele fiind înaintate Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, cu învoirea Sinoduluĭ, redicǎ şedinţa, anunciând pe cea viitóre pentru a doua ḑi Mercurĭ, 12 ale corenteĭ.

Preşedinte : **Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ**

Secretar : **Iosif Huşiu**

Sumarul şedinţeĭ sfântuluĭ Sinod, din 14 Maiŭ, 1876.

Şedinţa se deschide la ora 1 dupě amiaḑĭ, sub preşedinţa Inalt

No. 826, prin care rĕspunde la adresa sfântuluĭ Sinod, No. 13, din 31 Decemvrie 1875, relativă la călugĕrire, că de şi Ministerul recunóşte principiul libertaţeĭ de consciinţă, statornicit prin Constituţiune, totuşĭ, legea de călugĕrire din 1864, nefiind abrogată, Ministerul declară că persónele ce se vor călugĕri, ne fiind în condiţiunile provĕḑute în menţionata lege, nu se vor putea bucura de subvenţiunea ce dă Statul monachilor. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, luând cuvêntul, esplică care a fost spiritul legeĭ din 1864 şi arată că acea lege, avĕnd tendinţe a distruge instituţiunea monachală, s'au recunoscut a fi contrară sfintelor Canóne, cum şi kiar Constituţiuneĭ, şi prin urmare, făcĕndu-se noua lege, aceea din 1864 s'a abrogat de sine. Apoĭ sfântul Sinod făcĕnd un regulament pentru călugĕrirĭ pe baza Canónelor şi sancţionându-se de M. S. Domnitorul, acel regulament a devenit normă, şi ast-fel Biserica urméză acesteĭ norme. Face apoĭ istoricul cum a venit acéstă adresă la sfântul Sinod, şi conchide întrebând pe D-nu Ministru care sunt opiniunile sale în acéstă cestiune.

D. Ministru rĕspunde că opiniunea D-sale este că, în cât priveşte fondul legeĭ din 64 o priveşte ca abrogată, éră în ceea ce priveşte forma nu este abrogată. Esplică apoĭ procedurile judiciare şi conchide rugând pe sfântul Sinod a delibera cu tótă maturitatea asupra acesteĭ cestiunĭ, şi declarând că guvernul îşĭ reservă dreptul în ceea ce priveşte vederile ulterióre ale sfântuluĭ Sinod în cestiunea călugĕrirelor.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte espune D-luĭ Ministru, că persónele cărora sfântul Sinod a învoit tunderea în monachism aŭ fost de o etate fórte înaintată.

Tot în sensul acesta vorbeşte şi Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, adăogând că cu rarĭ escepţiĭ maĭ tóte persónele călugĕrite sunt înaintate în vârstă, şi daca s'aŭ admis şi uniĭ maĭ tinerĭ este ca să aibă cine servi pe ceĭ maĭ bătrânĭ: căcĭ monastirile sunt ca nişte instituţiunĭ de invaliḑĭ; conchide apoĭ a ruga pe D. Ministru se retragă adresa care a făcut obiectul acesteĭ discuţiunĭ. D. Ministru consimte a retrage acéstă adresă, avĕnd încredere în înţelepciunea sfântuluĭ Sinod că nu va învoi a se face prea multe călugĕrirĭ, ast-fel în cât se fie în detrimentul societăţiĭ. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Sucéveĭ esprimă maĭ ântâiŭ mulţumirile sale

membrilor sfântuluĭ Sinod când se vor cere, şi afirmă că, cu tóte stăruinţile ce s'aŭ făcut de către Directorul comitetuluĭ jurnaluluĭ bisericesc, nu s'au dat dosarele de care aŭ avut trebuinţă. Arată din noŭ necesitatea de a se publica sumarele şedinţelor, pentru a se sci ce lucreză Sinodul. Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte promite că, orĭ de câte orĭ se va cere dosarele în cestiune, va da ordine a se pune la disposiţiunea comitetuluĭ redactor al jurnaluluĭ. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, esprimând mulţumirile sale Inalt Prea Sfinţituluĭ Preşedinte de declaraţiunea făcută, de care iea act, cere a se trece şi în procesul verbal; adaoge apoĭ a ruga sfântul Sinod pe D. Ministru a încuviinţa unul saŭ doĭ tachigrafĭ pe lêngă personalul cancelarieĭ, pentru a se putea face lucrările într'un mod maĭ satisfăcĕtor.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ invócă regulamentul Sinoduluĭ, care prescrie compunerea personaluluĭ cancelarieĭ sale, adăogênd că sfântul Sinod a cerut în maĭ multe rêndurĭ un personal maĭ suficient; iar daca nu s'a acordat, nu se póte arunca culpa de insuficienţa lucrărilor asupra Directoruluĭ.

In urma acestor discuţiunĭ, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos depune la biuroŭ următórea propunere, susţinută încă de doĭ membri :

« Propunem ca sfântul Sinod să decidă a se publica în jurnalul « bisericesc sumarele şedinţelor sfântuluĭ Sinod, atât din trecut, « cât şi pe viitor ». Puindu-se la vot acestă propunere se primeşte în unanimitate.

Se dă cetire apoĭ următorelor comunicărĭ : Adresa Prea Sfinţituluĭ Episcop al Rômniculuĭ, sub No. 613, prin care comunică sfântuluĭ Sinod că încuviinţând, în intervalul sesiunelor, tunderea în monachism a suroreĭ Maria Braşovénu, din monastirea Horezu, pentru cas de bólă, cere, conform regulamentuluĭ, aprobarea sfântuluĭ Sinod; puindu-se la vot se aprobă cererea şi se decide a se comunica Prea Sfinţieĭ Sale acésta spre sciinţă.

Adresele sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, sub No. 1192 şi 2025, relative la cererea de călugĕrirĭ, şi se trimit la comisiunea de petiţiunĭ. Adresele sfinteĭ Mitropoliĭ a Moldoveĭ şi Suceveĭ, sub No. 1060 şi 1061, relative la cererea de călugĕrirĭ, şi se trimit la comisiunea de petiţiunĭ. Se dă cetire apoĭ referatuluĭ D-luĭ Secre-

Prea Sfinţitului Mitropolit Primat. Făcêndu-se apelul nominal respund presenţĭ 13, fiind absenţĭ 2. Urmeḑă numele în lista apelului nominal. Se dă cetire şi se aprobă sumarul şedinţeĭ precedente cu rectificările cerute de Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos şi de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ. Luând apoĭ cuvêntul Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, arată necesitatea de a publica sumarele proceselor verbale ale sfântuluĭ Sinod, pentru cunoştinţa atât a sfântuluĭ Sinod, cum şi a ţereĭ întregĭ, şi rógă pe Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte a regula ca procesele verbale să se publice în Jurnalul Bisericesc. — Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ crede că toţĭ împărtăşesc părerea Prea Sfinţituluĭ preopinent, cu care se uneşte şi Inalt Prea Sfinţia Sa; însă face o observaţiune, că chestiunile ce se discută în Sinod se ating într'un mod cu totul superficial şi că ar trebui să se iea note maĭ suficiente, pentru a se putea forma procesele verbale maĭ complecte. — Prea Sfinţitul Archiereŭ Ghenadie fost Argeşiŭ cere ca dosarele cancelarieĭ sfântuluĭ Sinod sĕ remână în cancelaria Sinoduluĭ şi în păstrarea D-luĭ Secretar, er nu în archiva Ministeruluĭ, de unde cu greutate se pot avea la cas de trebuinţă. — Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de Jos rógă pe Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte sĕ comunice D-luĭ Ministru acéstă dorinţă a Synoduluĭ, spre a regula ca dosarele din cancelarie să fie în păstrarea secretaruluĭ, ca orĭ când se vor cere să fie la dispositiunea Comitetuluĭ Jurnaluluĭ Bisericesc. — Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceceĭ cere explicaţie, ce aŭ înţelesŭ Prea Sfinţiţiĭ preopinenţĭ prin aceea ce au ḑis ca dosarele să fie în păstrarea secretaruluĭ, ĭar nu în aceea a directoruluĭ; căcĭ nelocuind nicĭ unul din D-lor aicea, urméză ca dosarele sĕ fie căutate la trebuinţă în afară de localul sfântuluĭ Sinod şi prin urmare depărtarea ar fi tot aceeaşĭ. — Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte opinéză că acéstă chestiune sĕ rĕmâe a se discuta, când va fi present şi D-nu Ministru. — Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos nu înţelege ce instituţiune este Sinodul, când nu 'şĭ-are cancelaria sa. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ respunde, citând articoliĭ 8 şi 9 din regulamentul interior al sfântuluĭ Sinod, carĭ regulézá personalul cancelarieĭ. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de Jos obiectéză, că în art. citaţĭ nu se ḑice a nu se da dosarele

Numerul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA saŭ HRAMUL
1. Alunu		Cuviósa Paraschev
„		Săntul Dumitru
„		Săntul Nicolae
„		Săntul Dumitru
„		Săntul Nicolae
„		Sănţiĭ Voevodĭ
		Treĭ Bisericĭ cu H
	Colteştĭ	Cuviósa Paraschev
	Sineştĭ	Sănţiĭ Apostolĭ
	„	Cuviósa Paraschev
	„	Săntul Nicolae
	„	Sănţiĭ Voevodĭ
	„	Săntul Nicolae
2. Slăveştiĭ		Săntul Ión
„		Sănta Treime
„		Săntul Vasile
	Teleujea	Săntul Nicolae
	„	Cuviósa Parscheva
	„	Săntul Dumitrie
3. Tina	„	Două bis. Sf. Nico
		Cuviósa Parasche
	Obişlavu	Săntul Nicolae
		Duoĭ Sănţiĭ Împă
	Grătiştea	Sănţiĭ Voevodĭ
	Băeştiĭ	Cuviósa Parasche
	„	Săntul Nicolae
	Pleşoiŭ	Intrarea în Biseri
	Părăuşani	Sanţiĭ Voevodĭ
4. Véca		Săntul Nicolae
	Părăieni de m.	Cuviósa Parasche
	„ de sus	Săntul Nicolae
		„Două Bisericĭ Ru
	Crăpăturile	Hramul Sf. Nico
		Două Sănte Tre
	Nincíuleştĭ	Sănţiĭ Voivodĭ
		Treĭ Bis. Buna-
	Săşcióra	Sf. Nicolae şi Cuv
	Roşiile	Săntul Nicolae
	Mah. Rătaleştĭ	„
	„ Pleşeştĭ	Intrarea în Bise
	Hătărúşe	

tar al Sinoduluĭ, relativ la apelul făcut de preotul Mihail Protopopescu, în contra sentiuţeĭ Consistoriuluĭ Eparchieĭ de Argeşu, prin care arată că acest apel, fiind făcut după espirarea termenuluĭ, nu póte fi valid. Se cere a se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Prea Sfinţitul Episcop al Eparchieĭ Dunăreĭ-de-jos, propune a se numi o altă comisiune pentru cercetarea apelurilor, fiind comisiunea de petiţiunĭ prea împovărată cu alte lucrărĭ. Sfântul Sinod decide a se alege o altă comisiune după terminarea comunicărilor. Se dă cetire referatuluĭ D-luĭ Secretar, relativ la apelul făcut de preotul Ión Marin, din comuna Petrésca Judeţul Ilfov, contra sentinţeĭ Consistoriuluĭ sfinteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ, din 2 Noemvrie 1874, arĕtând că acest apel nu póte fi valid pentru motiviĭ ce espune în referat. Asemenea se citeşte al treilea referat, relativ la apelul făcut de preotul Nicolae Sehim. din judeţul Putna, aretând că apelul, fiind făcut dupe espirarea termenuluĭ prescris de regulament, nu póte fi valid. Sfântul Sinod decide a se trimite aceste treĭ referate la o comisiune ad-hoc, la a căria alegere procedând se aleg cu majoritatea voturilor Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Rômniculuĭ, al Argeşuluĭ şi Ieremia Gălăţénu. După aceste, Prea Sfinţitul Archiereŭ Policarp, raportorul comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă cetire raportuluĭ asupra cercetăreĭ şi verificăreĭ socotelelor jurnaluluĭ bisericesc, pe anul espirat, prin care raport comisiunea arată că cercetând socotelele le-aŭ găsit în regulă, opinând apoĭ asupra moduluĭ, cum ar trebui să se manipuleze sumele ce resultă ca escedent din veniturile jurnaluluĭ.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ ḑice, că ar fi dorit să aibă o dare de semă maĭ detailată, arĕtând anume acele detaile care nu le vede espuse, nicĭ prin estractul de compturĭ, nicĭ prin raportul comisiuneĭ. Prea Sfinţitul Ghenadie fost Argeşiŭ dă maĭ multe esplicărĭ asupra moduluĭ cum s'aŭ făcut kiăltuelele. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos opinéză, ca sfântul Sinod sĕ aprobe conclus[illegible] arată avantagiele ce [illegible] ărţiĭ ea va da miḑ- [illegible] acum se simte o atât de [illegible] pe sfântul Sinod a vota conclu- [illegible] Ghenadie fost Argeşiŭ combate [illegible] ceŭ, de a se închiria o casă

III. BUCURESCI, MARTIE 1877 No. 6

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ“

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. VI. 2.

CHOR-EPISCOPII

SAU

BISERICA ROMANESCA FAÇA CU CANÓNELE.

Iarăşĭ a începută cu calumnia în necanonicitatea Bisericeĭ românescĭ! Omenĭ, ce se intitulézâ singurĭ pre sine teologĭ, spună în gura mare, fără de ruşine, că Biserica românéscă cu legea sa organică, cu regulamentele séle este contra s-telor canóne ale Bisericeĭ ortodocse de Răsăritŭ. Şi aceste tóte se spunŭ într'o fóle românéscă, cu litere românescĭ, în capitala Româniеĭ, contra Bisericeĭ românescĭ şi de către unŭ fiiŭ pretinsŭ al Bisericeĭ românescĭ — Domnul Vitalis. Când întâlnimu prin foile din Constantinopolu « Bizantida » şi « Steoa Orientuluĭ », că Biserica românéscă s'a franţuzitŭ; şi când vedemŭ, că, fiind vorba prin citatele diare de mişcarea, făcută în Bucurescĭ, respectiv de costumul preuţilor, acele diare dicŭ, că preuţiĭ românĭ s'aŭ îmbrăcatŭ maĭ pre franţuzesce, « ἐπὶ τὸ φραγκικότερον » séu că şi-a pusŭ în capŭ în locul potcapecelor « pălăriĭ republicane ». Dicŭ, când întâlnimŭ de tóte aceste ne adevĕrurĭ, care au de scopu să calumnieze pre Biserica românéscă faţă cu Prea Sântul Patriarchŭ, nu putemŭ să stămŭ cu mânele încrucişate, nu ne ocupă maĭ mult persóna nóstră, noĭ sûntemŭ datorĭ, ca şi fie-care clericŭ al Bisericeĭ românescĭ, să arătămŭ adevĕrul, să ne sacrificămŭ klar, decă trebuinţa va cere, şi să probămŭ lumeĭ,

	No. pogónelor de pămînt ce posedă	No. Familii-lor În parte	No. Familii-lor Total	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul Absolvit	Salariul pe an după Budget Lei	b.
			360	de enorie	Dumitru Diaconescu		grămătic	100	
				"					
				"					
				"					
				"	Florea Alunénu		"	100	
				"					
...am				"					
			270	"	Dumitru Coltescu		"	100	
			219	"	Constantin Sinescu		"	50	
...a				"	Stefan Petrescu		seminarist	50	
				"					
				"					
			218	"					
				"	Dumitrie		grămătic	50	
				"	Alecsandru		seminarist	50	
			159	"					
				"	Ión Teleujanu		grămătic	50	
...lae şi				"	Ión Vujeilă		"	50	
...a	6 p.		80	"	Thoma Thimenu		"	100	
			121	"	Gheorghe Rădulescu		"	100	
...aţi şi				"					
			129	"	Roman Rădulescu		"	100	
...a			450	"	Ión Barbu		"	100	
				"	Ión Matheĭ		"	100	
...ă		65		"	Nicolae Duhovnicu		"	60	
		100		"	Vacant			60	
		60		"	"			60	
...ră		80		"	"				
		60		"	"			60	
...nate				"					
...ae			207	"	Petre Petre		grămătic	100	
...me şi				"					
			154	"	Vacant				
...Vesti-				"					
P...			164	"				100	
				"	Ión Duhovnicu		"	50	
		150		"	Ratail Duhovnicu		"	50	
		60		"	Vacant			50	
		70		"					

să nu îndrăsnîascĕ a chirotonisi nicĭ Preutŭ, nicĭ diaconŭ, alăturea cu Episcopul oraşuluĭ, căruîa este supus el şi oraşul sĕŭ. Iar déca va îndrăsni, ca să infracteze cele hotărîte, să se suspende el şi (să i se rădice) onórea, ce o are. Chor-episcopul să fie sub episcopul oraşuluĭ, căruîa se supune » (1). Acum în virtutea stipulaţiunilor acestuĭ canonŭ, fórĕ de a-l maĭ combina şi cu altele, chor-episcopul este Episcopul, seŭ cum ḑicemŭ noĭ în legea organică a Bisericeĭ românescĭ, archiereul unuĭ oraşŭ, aflătorŭ în cutare seŭ cutare Eparchie eclesiastică; adecă al Rômniculuĭ-Sĕratŭ, aflătorŭ în Eparchia Buzeuluĭ, al Craîoveĭ în Eparchia Rômniculuĭ-Vâlcea, al Bârladuluĭ, ce se află în Eparchia Huşilor, etc. Maĭ punênd încă o dată cestiunea, că ce este chor-episcopul, noĭ avem respunsul de faça în cuprinderea canonuluĭ; adecă că chor-episcopul uneĭ Eparchiĭ românescĭ, este unŭ episcopŭ, seŭ unŭ archiereŭ, supusŭ Episcopuluĭ Eparchiotŭ. Este acésta instituţiune opusă canónelor? A o skimba nu însemnéză a lucra contra canónelor, a lăsa unŭ golŭ, unde se potŭ introduce totŭ felul de neorânduele şi necanonicităţĭ? . . . . .
Nu! Noĭ Româniĭ cu instituţiunile nóstre eclesiastice suntemŭ în plină canonicitate şi chor-episcopiĭ nostri sûntŭ supuşĭ Episcopilor respectivĭ, nepermiţêndu-şĭ să facĕ nu numaĭ chirotoniĭ, dar nicĭ kîar alte serviciĭ divine fórĕ de pitacul (2) séŭ ecdosul Episcopuluĭ Eparchiotŭ.

Dar maĭ ḑice Vitalis, nu voimŭ să se aservîascĕ Biserica românéscă celeĭ de Constantinupolŭ, cerênd titlurĭ pentru chor-episcopiĭ

(1) La botezarea fie-căruĭ crestinŭ sûntŭ de observatŭ doĕ lucrurĭ. Maĭ ântâiŭ neofitul, seu celu ce se botézâ, trebue să fie învĕţatu în dogmele Bisericeĭ, şi acestŭ învĕţătorŭ de dogme al neofiţilor se numesc κατηχητής catichetŭ; maĭ pre urmă acest catichetu trebuea să se ocupe şi de curăţirea neofituluĭ, adecă să ecsorcizeze pre spiritul necuratŭ, de care Biserica crede, că sûntŭ dominaţĭ toţĭ, ceĭ ne botezaţĭ. Astă-ḑĭ ambele acéste datoriĭ suntŭ unite în persóna preutuluĭ, şi ecsorcismul, séŭ lepădarea de Satana, se face de fie-care preutŭ 'naintea s-luĭ Botezŭ. Şi fiind că acéstă speçă de clericĭ astă-ḑĭ lipsescŭ din Biserică, noĭ, imitând interpretaţiunea can. VIII de la Sinodul I ecumenicŭ, am tradusŭ terminul de ἐξορκιστής cu catechetŭ. (Veḑĭ Pidalionul edit de Lipsca 1800 pag. 86).

(2) Vorba pitacu vine de la cuventul grecescu πιττάκιον ce insemnéză: o bucată de pânză seu de piele, unsă cu ceră, pre carea ceĭ vekĭ scriau cu unŭ penelu; foîe de chârtie, seu de carte, notariŭ In Biserică este luată vorba in sensul de adresa prin care se permite archiereuluĭ titularŭ, de a efectua cutare, séŭ cutare serviciŭ divin.

Iar ecdosu de la grecescul ἔκδοσις lucru predatŭ, şi în Biserică cu sensul de gramată epistolă, scrisóre etc.

că cele propagate de Vitalis prin ḑiarul « Vocea clerului » sûntŭ nisce teoriĭ, care astă-ḑĭ sûntŭ desfăşurate de Vitalis, ca colaboratorŭ al ḑiarului « Vocea clerului », ĭar mâne aŭ să fie esploatate tot de acelaşĭ Vitalis, ca corespundentŭ al ḑiarelor streine. Nu! nu putemŭ tăcea şi nicĭ vomŭ tăcea vre-o-dată, orĭ-care ar fi mijlócele de acţiune ale luĭ Vitalis, şi ceĭ împreună cu dînsul. În faça intereselor Bisericeĭ românescĭ, pentru păzirea s-telor canóne, şi respectarea autocefalieĭ nóstre, orĭ-ce archimandritŭ, precum şi orĭ-ce clericŭ, este datorŭ să se espună . . . . .

Vitalis astă-ḑĭ în calitate de colaboratorŭ al ḑiaruluĭ « Vocea cleruluĭ » prin No. 14 de la 30 Fevruarie espiratŭ, într'o ploie de injuriĭ contra sub-semnatuluĭ, care sûntŭ eşite dintr'o pénă nevricósă şi menite de a impresiona numaĭ pre ceĭ, ce suferŭ de nevricale, spune, că « Nimene nu póte afirma cu asiguranţă *ce aŭ fostŭ aceĭ chor-episcopĭ, care aŭ fostŭ atribuţiunile lor, care era raportulu lor cătrĕ episcopĭ* » etc. Aceste intrebărĭ, puse de Vitalis, ca să combată sistema de organisaţiune a Bisericeĭ românescĭ, să distrugă totul şi să facĕ apă turbure . . . . sûntŭ eşite şi scóse la lumină cu pretenţiunea de teolog, şi cu scopul, de a ajunge unde-va. Noĭ aceasta o afirmămŭ nu cu asiguranţă, dar cu siguranţă, şi vomŭ proba, desfăşurând una câte una nedumeririle sele, că sûntŭ ómenĭ nu numaĭ la Facultatea de teologie din Atena, cariĭ îlŭ pricepŭ, *că nu scie teologia*, dar şi în Bucurescĭ — la Seminariu.

Fraţilor Preuţĭ şi prea onorabililor fiĭ aĭ Bisericeĭ române ortodocse autocefale! Nu trebue multă sciinţă teologică, dar nicĭ klar nisce teoriĭ de dreptŭ canonicŭ particulare, pentru ca să vedemu, că Vitalis al nostru este agramatos-necărturarŭ şi cu lipsă totală de sciinţa teologieĭ, şi klar a canónelor, pre care le póte citi fie-care omŭ mărginitŭ. Sinodul din Antiochia vorbind despre chor-episcopĭ, se esprimă: « Ceĭ din sate séŭ oraşe, cariĭ se numescŭ chor-episcopĭ, deşi aŭ primitŭ chirotesia de Episcopĭ, trebuesce, dupre părerea s-luĭ Sinodŭ, să li se determine limitele (seŭ drepturile) lor, şi eĭ să administreze Bisericile, supuse lor, şi să se mulţemiascĕ cu îngrijirea şi solicitudinea, de a pune citeţĭ, şi ipodiaconĭ şi esorkiştĭ seŭ catecheţĭ (1), şi să se limiteze în îndeplinirea acestora; şi

(1) Sin. de Ant. can. X.

şi a se pune Episcopî în oraşele, *unde şi maî nainte nu s'a întâmplatŭ să fie Episcopî.* Iar înmulţirea de Eparchiî, şi adausul de Episcopî eparchioţî se permite de acelaşî canonŭ al sinodului din Sardica, numaî cu condiţiunea, ca oraşul să fie mare şi mult populatŭ şi tot-o-dată să se recunoscă, *de a fi demnŭ*, ca să devină o Episcopie, şi în asemine împrejurare Biserica românéscă, în unire cu guvernul ţĕreî românescî, vorŭ face, cum aŭ făcutŭ şi cu Eparchia Dunăreî-de-jos.

Din cele espuse pĕnĕ aicî resultă, că *Biserica românéscă nu póte şi nicî are trebuinţa, de a înfiinţa noĕ eparchiî*, iar specialminte în respectul chor-Episcopilor trebue să stabilimŭ, **că chor-Episcopiî sunt o instituţiune canonică, că eî sunt Episcopiî sufraganî aî Episcopilor Eparchioţî, şi că Biserica ortodoxă la necesitatea, de a'şî adăugi numĕrul archiereilor seî, póte cu aceştî Episcopî a şi-î cresce pene la împlinirea nevoieî.**

Să trecemŭ la punctul al doilea; adecă, să stabilimŭ, care sunt atribuţiunile chor-episcopilor. Vitalis pretinde, că atribuţiunile chor-episcopilor nu sûnt cunoscute, şi noî îî vomŭ proba şi din acest punctŭ de privire, că, séŭ că nu scie ce vorbesce, séŭ că nutresce şi propagă nisce asemine ideî pentru nisce scopurî cu totul streine de cestiune. Canonul, tradusu de noî maî sus, al sinoduluî de Antiochia spune pre faţă, că chor-episcopul are aceléşî atribuţiunî, ca şi fie-care Episcopŭ, cu singura distincţiune, că în respectul administrativŭ el atârnă de Episcopul eparchiot; şi pentru acésta i se şi interdice, de a chirotonisi Diaconî şi Preuţî, adecă de a crea parochiî, fără de bine-cuvêntarea Episcopuluî în dreptŭ. Şi că chor-episcopul are şi óre-care atribuţiunî administrative, fără de a puté vre-o-dată, ca să aducă confusiune în administraţiunea eparchială, acésta se vede din canónele tot ale sinoduluî de Antiochia. Sinodul ficsând modul, cum se potu clericiî inferiorî a se strămuta dintr'o eparchie în alta, dice şi despre chor-episcopî: « Că preuţiî nu potŭ să dea epistole canonice, seŭ de recomendaţiune, celor, ce suntŭ în sate, şi potŭ să trămită epistole numaî către Episcopiî veciniî. Iar chor-episcopiî ceî ne pătaţî potŭ să elibereze epistole de

seĭ de la Patriarchie. Voimŭ simplu, ca să se înfiinţeze şese-spre-ḑece Eparchiĭ în ţéra românéscă, cu Episcopiĭ lor, pentru ca astŭ-felŭ să se aibă la indémână persónele necesare. Dar, nu se va aservi moralminte Biserica românéscă? Nu vorŭ striga pre tóte tonurile ḑiarele din Constantinupolŭ? Şi nu se va da o lovitură mortală Bisericeĭ românescĭ? când pentru unŭ capriciu, pentru că cere o persónă fictionară fără Patrie şi Biserică — unŭ Vitalis, Biserica românéscă cu s-tul eĭ Sinodŭ şi împreună cu guvernul eĭ vorŭ nimici Eparchiile nóstre, care tóte aŭ pentru sine vekitatea istorică? Aducemŭ aminte lectorilor nostri, faptele petrecute nu cu skimbarea circumscripţiuneĭ séŭ demicarea Metropolieĭ de Iaşĭ, dar numaĭ cu simpla tendinţă de a i se skimba numele; şi care din Românĭ aŭ uĭtatŭ indignaţiunea generală, şi dreptele observaţiunĭ, că se perde numele istoricŭ, numele, care în sine întrunesce atâte suvenire şi drepturĭ ale Bisericeĭ românescĭ? Ce s'ar ḑice, şi ce nu s'ar putea întêmpla, când Românii ar asculta de consiliile nouluĭ teologŭ, ca să nimicĭască titlurile istorice ale tuturor Eparchiilor nóstre? Atuncĭ se veḑĭ necanonicitate, şi în calitate de corespundentŭ al ḑiarelor din Constantinupolŭ, Românii s'ar face 'naintea luĭ Vitalis demnĭ de escomunicare . . . . Nu este românescŭ de a desfiinţa Eparchiile Bisericeĭ românescĭ, şi nicĭ crestinescŭ de a insinua perfidiĭ!

Am ḑisŭ, că prin asemine teoriĭ se aservesce moralminte Biserica românéscă. Acésta nĭ-o probézâ Sinodul din Sardica, când stipuleză: « . . . . Nu trebue să se punĕ Episcopĭ (1) în orĭ-ce oraşŭ séŭ politie mică, în carea e de ajunsŭ şi unu singurŭ Preutŭ. Nu este necesarŭ, ca în asemine locurĭ să fie Episcopĭ, ca să nu se injosĭască numele şi autoritatea de Episcopŭ. Iar Episcopiĭ Eparchieĭ datorescŭ cum s'a ḑisŭ maĭ sus ca să punĕ Episcopĭ în acele oraşe, *unde şi maĭ 'nainte s'a întâmplatŭ să fie Episcopĭ*, . . . » (2) sântul Sinodŭ de Sardica înfruntă pre Vitalis prin subsemnatul, ḑicându-ĭ: nu insinua introducerea de Episcopĭ noĭ, *căcĭ injosescĭ numele şi autoritatea de Episcopŭ*, şi nicĭ propune a se înfiinţa Episcopiĭ

(1) Aicĭ e vorba nu de chor-episcopĭ, dar de Episcopiĭ eparchioţĭ, aşa cum îĭ propune Vitalis.

(2) Sin. de Sardica. can. VI. Sinodul de Sardica şi în genere Biserica pune unŭ preçŭ fórte mare pre vekitatea eparchiilor. Şi acest considerentu trebuesce tot-déuna respectat, când nu intervinŭ consideraţiunĭ eclesiastice séŭ de statŭ maĭ înalte.

chia. pentru care se alege și să rĕmânĕ pentru tot-dé-una în Eparchia, unde s'a alesŭ? (1) Tóte aceste dificultățĭ și călcărĭ de canóne nu credemŭ, că potŭ fi comise, de Biserica românéscă, numaĭ pentru cuvĕntul, că unŭ necunoscutŭ, a venitŭ și a cerutŭ. . . . . , maĭ ales, cum am vĕḑutŭ, **că și atribuțiunile chor-episcopilor suntŭ bine defipte prin canóne, și că episcopii titularĭ aĭ legeĭ nóstre organice sûntŭ însușĭ chor episcopiĭ anticĭ.**

Maĭ este, dupŏ tóte aceste, necesitate de a maĭ insista și asupra punctuluĭ din articolul luĭ Vitalis, că raporturile dintre Episcopĭ și chor-episcopĭ nu « se potŭ afirma cu asigurantă? » In interesul lectorilor nostri, și pentru a rădica din sufletul tuturor crestinilor tótă îndoiala, noĭ dămŭ aicĭ comentariile canonuluĭ VIII al sinodului I ecumenicŭ în partea, carea ne privesce, și unde se determină forte bine raporturile dintre Episcopŭ și chor-episcopŭ « Este diferință între Episcopŭ și chor-episcopŭ. Chor-episcopul este Episcop al unuĭ orașŭ, ïar Episcopul al maĭ multora. Chor-episcopul se află sub Episcopul, căruïa îĭ este supusŭ, ïar Episcopul se află sub Mitropolitŭ. Celŭ ântâiŭ la fie-care chirotonie, ce are de făcutŭ, primesce permisiune scrisă de la Episcopŭ, ïar acesta efectuă fie-care chirotonie de la sine » (2). Adecă, Episcopul eparchiotŭ este acela, care are îngrijirea eparchieĭ séle, și el numaĭ se bucură de tóte drepturile atât administrative, cât și de sânțire ale crestinilor din Eparchia sa. **Chor-episcopul, decă are vre unŭ orașŭ al sĕŭ, este Episcopŭ în tóte drepturile luĭ canonice; ïar decă nu, el este unŭ sufraganŭ al Episcopuluĭ eparchiotu,** *care bucurându-se de încrederea Episcopuluĭ sĕŭ, póte să ïa parte și la administrațiunea Eparchieĭ, în calitate de coliturgisitoru și ajutătorŭ al acestuïa.*

Eca chor-episcopiĭ din punctul de privire numaĭ al dreptuluĭ canonicŭ, dupre cum s'a bănuitŭ, că eĭ nu esistŭ, că n'aŭ atribuțiunĭ determinate și că între dînșiĭ și Episcopiĭ eparchiotĭ n'ar fi existând în dreptul canonicŭ nicĭ unŭ felŭ de raporturĭ precise. Istoria urmărită ni presentă și alte laturĭ ale acesteĭ instituțiunĭ eclesiastice,

(1) Veḑĭ No. III. al folei Articolul : Presa română față cu adevĕrul.
(2) Pidalionul edit. menționată: pag. 86 în note.

pace, adecă de permisiune (1). Astŭ-felŭ, că în limitele canónelor chor-episcopiĭ aŭ atribuţiunĭ administrative semine cu acele, pre care le aŭ şi astă-dĭ episcopiĭ noştri titularĭ, seŭ vicariĭ eparchiilor române, adecă episcopiĭ τοποτηρηταί — locoţiitorĭ dupre canóne şi legea organică.

Ce se atinge însĕ de atribuţiunile chor-episcopilor, ca ierurgisitorĭ aĭ misterilor bisericescĭ, apoĭ în acésta canónele nu îĭ disting câtuşĭ de puţin de fie-care episcop. Eĭ efectuă tóte ierurgiile, seŭ actele sânţitóre, ca şi episcopul, şi în respectul persónelor sânţite eĭ kĭamă pogorîrea Duchuluĭ sântŭ asupra lor şi îĭ chirotonisescŭ. Canonul XIII al sinoduluĭ din Angira, în consensŭ cu cele-l-alte canóne, dar numaĭ maĭ specific, se esprimă: « Nu este permisu chor Episcopilor să chirotonisĭascĕ preuţĭ seŭ diaconĭ. Dar în altă Eparchie nu i se permite să chirotonisĭascĕ preuţĭ de oraşe, fĕrĕ de permisiunea *scrisă* a Episcopuluĭ » (2). Acum este vre o dificultate faţă cu s-tele canóne, şi Biserica românescă cu Episcopiĭ seĭ titularĭ nu practică literalminte aceste prescripţiunĭ? Care din Episcopiĭ noştri titularĭ îşĭ permite, de a sânţi preutu seu diaconŭ fĕră de pitacul seŭ ecdosul Episcopuluĭ respectivŭ? Maĭ mult de cât atata, Episcopiĭ nostri titularĭ mergŭ cu principiul ordineĭ şi respectul pentru Episcopul eparchiotu pĕnĕ la a cere ecdosŭ şi pentru cununiĭ, etc. In faça acesteĭ ordine de lucrurĭ; în faça canonicitățeĭ Bisericeĭ românescĭ, ne întrebămŭ, care maĭ este cuvêntul reformelor, ce se propunŭ? Cum, voimŭ noĭ, ca să ne permitemŭ a crea Eparchiĭ în oraşele, unde nu aŭ fostŭ, contra dispositiunilor canonuluĭ X al Antiochieĭ! Séŭ voimŭ, ca cu timpul să ne facemu singurĭ culpabilĭ de canónele. care cerŭ, ca Episcopul să fie alesŭ în Epar-

(1) Conform interpretaţiunilor canonuluĭ VIII al Sinoduluĭ I ecumenicŭ, noĭ am tradusŭ terminul de ἐπιστολαὶ εἰρηνικαὶ=scrisorĭ de pace cu ἀπολυτικαὶ=de permisiune (veḑĭ Pidalionul, edit. Lipsca 1800 pag. 86). Şi aceste epistole se numĭaŭ de pace, fiind că Episcopiĭ işĭ dorĭaŭ unul altuia pacea, conform espresiunilor Mântuitoruluĭ „Pacea mea o dau voĕ"; şi tot-ele se maĭ numĭaŭ şi de permisiune, fiind că prin dînsele se permiteŭ clericilor de a se strămuta dintr'o eparchie în alta.

(2) Pre timpul Sinoduluĭ de Angira, anul 315. când încă chor-Episcopiĭ maĭ aveŭ şi óre-care drepturĭ administrative asupra oraşuluĭ, seŭ a satuluĭ, unde se aflaŭ, li se înterḑicea cu totul chirotonia de preuţĭ în eparchiele, streine de dânşiĭ. Maĭ pre urmă însĕ, ficsândose Eparchiile eclesiastice, terminiĭ canonuluĭ de ἐν ἑτέρᾳ παροικίᾳ în altă parochie s'aŭ interpretată în sensul de ἐν ἑκάστῃ παροικίᾳ= în fie-care parochie (veḑĭ Pidalionul ediţiunea amintită pag. 260).

εὐλογία — bine-cuvêntare în Biserică are sensul nu numaĭ de permisiune, dar şi de confirmare, aprobare etc. Şi nu credemŭ, că îşĭ va maĭ permite Vitalis, ca să ḑică, că legĭuitoriĭ Ţĕreĭ românescĭ trebuiaŭ în asemine casu să întrebuinţeze unŭ altu terminŭ. Românismul şi diferinţa cea mare a legĭuitorilor Ţĕreĭ românescĭ pentru persóna Prea Sântuluĭ Patriarchŭ, precum şi a întregeĭ Bisericĭ ortodocse, aŭ provocatŭ terminul de bine-cuvêntare, şi nimene din aceştĭ ómenĭ n'a cutesatŭ să ḑică, că «n'aŭ trebuinţă, a cere acestă bine-cuvêntare.»

ARCH. **Genadie Enăcênu**.

şi Biserica românescă cu instituţiunea Archierilor seĭ locotenenţi este, cum am vĕdutŭ, în plină canonicitate, şi archiereiĭ titularĭ ai României cu posiţiunea lor din Biserică represintă în totul pre chor-episcopĭ.

Nu putemŭ termina articulul despre instituţiunea canonică a chor-episcopilor, fórĕ ca să nu respundemŭ şi la o altă insinuare a luĭ Vitalis, privitóre pre articulul XXV din legea organică a Bisericeĭ române autocefale. Se preface scriitorul articululuĭ din No. 14 al «Voceĭ clerululuĭ» că îlŭ dóre inima de Biserica românescă, că «propune unŭ mijlocŭ, de a nu maĭ avea trebuinţă, a cere bine-cuvĕntarea Patriarchuluĭ ecumenicŭ», dar îşĭ termină espunerea simţimĕntelor sele prin o derisiune, adresată Episcopilor Ţĕreĭ, şi dicĕnd: «că Prea Sânţiţiĭ Episcopĭ vorŭ avea atâta abnegaţiune şi dragoste crestină, în cât să sacrifice o mică parte atât din Eparchie, cât şi din salariul Prea Sânţiilor lor, spre a veni în ajutorul fraţilor lor Archiereĭ». Se vede că autorul se îndoesce de abnegaţiunea şi dragostea crestină a Episcopilor noştri românĭ, aleşĭ de ţéra românéscă întregă, şi îlŭ supără salariile Episcopilor. Noĭ nu ni permitemŭ a ne ocupa, dupre espresiunea grecéscă, μὲ τὰ χρήματα — cu baniĭ séŭ salariile Episcopilor; una cu alta nu are aface. Dar ferescĕ D-ḑeŭ, ca pentru cestiune de banĭ să se atinge cine-va de eparchiile ţĕreĭ românescĭ; căcĭ noĭ am vĕḑutŭ, că fórĕ de cuvĕntŭ canonicŭ nu se potŭ înfiinţa Eparchiĭ noĭ. Şi la cele de pre urmă, nicĭ motivul propuneriĭ acestuĭ mijlocŭ nu este dreptŭ, căcĭ nu voimŭ să maĭ ḑicemŭ, că nu este sincerŭ, şi de altă parte maĭ este lipsitŭ şi de cunoscinţa cea maĭ elementară a lucrurilor. Cum, drept este, ca noĭ în contra Constituţiuneĭ Ţĕreĭ să rupemŭ legăturile de unitate cu ortodocsia? Drept va fi, când Biserica românéscă, alegĕnd pre chor-episcopiĭ seĭ, va rupe legăturile cu Biserica din Constantinupolŭ, ne comunicându-ĭ despre celŭ alesŭ şi titlul luĭ? Autorul se vede, nu scie, că în fie-care Biserică se păstréză diptice séŭ catalóge, unde se trecŭ nisce notiţe istorice, privitóre pre asemine acte. Şi alineatul art. XXV din legea organică a Bisericeĭ, ḑice că «Şinodul prin mijlocirea Ministruluĭ de Culte va cere de la Patriachul ecumenicŭ bine-cuvĕntarea sa pentru aceştĭ Archiereĭ» nu însĕmneză, permisiunea dar aprobare, consimţimĕntŭ, séŭ maĭ precisŭ, notificare. Căcĭ trebue să maĭ scie Vitalis şi acela, că terminul de

reproducem aci descripţiunea lor, dupre A. Colbert, publicată în anul 1858 (1).

«Una dintre persónele ce s'a ocupat cu cercetarea monumentelor antikităţeĭ creştine — ḑice acest autor—scrie: Uniĭ învĕţaţĭ, între care şi Fleurĭ . . . aŭ afirmat că baptisteriile aveaŭ forma rotundă . . . . Cea maĭ mare parte însĕ a baptisteriilor, ajunse la apus până în ḑilele nóstre din ceĭ ânteiŭ seculĭ al creştinătăţeĭ, dovedesc că ele adesea orĭ aveaŭ forma octagonă (cu opt unghiurĭ). . . .

Acéstă formă, adică octagonă o avea şi baptisteriul Mareluĭ Constantin în Roma, care se maĭ numesce şi baptisteriul sântuluĭ Ioan de Lateran, în care dupre tradiţiune, acest imperator a fost botezat de sântul Silivestru Papa Romeĭ (2).

«De la seculul al VI-lea forma octagonă a baptisteriilor s'a întrebuinţat şi la sectele abătute de la adevĕrata credinţă creştină. Aşa, între monumentele de la Ravena, este un baptisteriŭ ce a aparţinut arienilor, care este o întocmaĭ imitare a bisericeĭ din politia ce pórtă numele de *S. Giovane infante.* Forma acesteĭ bisericĭ precum şi a baptisteriuluĭ este octagonă. In politia Piza se află un edificiŭ măreţ, construit în seculul al XII-lea, care este cunoscut sub nume de baptisteriŭ. In întregime, acest edificiŭ are formă rotundă, dar colinvitra în interior este octagonă şi are cincĭ despărţiturĭ. Baptisterul sântuluĭ Ioan din Parura precum şi colinvitra din interior sunt de aseminea octagone. Expunĕnd până aci forma exterióră a baptisteriilor, trecem acum la a arĕta mărimea colinvitrelor séŭ a basenelor de botez.

Din mărturiele istorice se vede că în colinvitre tot-de-una trebuia a se pogorî, pentru care ele şi trebuiaŭ să aibă câte *şépte trepte înăuntru*; dintre care treĭ eraŭ pentru pogorît, şi treĭ pentru suit, iar a şéptea era comună pentru pogorît şi pentru suit, căcĭ se compunea din marginea de deasupra a colinvitreĭ, carea avea o lăţime maĭ mare.

Studiind cu atenţiune tot ce se póte afla ralativ la acest obiect atât în Asia, Africa cât şi Europa (3), noĭ peste tot locul aflăm că

(1) Acésta descripţiune publicată în anul 1858 în jurnalul „Revue de l'art chrétien" s'a tradus şi publicat în 1859 în jurnalul Православный Собесѣдникъ.

(2) Ciampini. De sacr. aedif. a Constantino Magno.

(3) Adică în Ierusalim, Alexandria, Antiochia, Roma şi Constantinopol.

DESCULPAREA UNUI PREOT

Ca urmare la articolul nostru din No. III, intitulat « Așeḑemintele Bisericeĭ relative la Misteriul Botezuluĭ », noĭ ne-am propus de a respunde la întrebarea, décă într'o scăldătóre de botez pot fi botezațĭ maĭ mulțĭ indivíḑĭ. Pentru ca respunsul la acéstă întrebare, óre-cum să urmeḑe de la sine, noĭ facem recurs la monumentele Bisericeĭ antice creștine, care se referă la Misteriul Botezuluĭ; și anume, la baptisteriile (1) ce în multe locurĭ de la Rĕsărit și Apus, s'aŭ păstrat încă din timpurile primitive ale creștinătățeĭ.

La începutul creștinătățeĭ locurile unde se săvĕrșa botezul eraŭ rîurele. Așa, singur Iisus Christos s'a botezat de la Ioan în rîul Iordanuluĭ (Marc. I, 91; Luc. III, 21); Sânțiĭ Apostolĭ dupre cum se vede din « Faptele apostolice » (XVI, 13 și 15; VIII, 36—38) de asemenea botezaŭ la rîurĭ. In Roma sântul Petru boteza în rîul Tiber, și acest botez, dupre mărturia luĭ Tertulian (De bapt. C. I) se făcea întocmaĭ ca la rîul Iordanuluĭ. Sântul Justin filosoful în a II-a apologie a sa (Ad Anton). ne spune că în timpul luĭ (în seculul al II-lea) se făcea botezul la rîurĭ. Ast-fel s'a urmat până la întronarea creștinismuluĭ prin Sântul și Marele Constantin. Din acest timp însĕ aŭ început a se edifica pe la bisericele episcopale și baptisteriĭ anumite, în care se aflaŭ colinvitrele séŭ basenurile de botez (2).

Pentru a arĕta forma, mărimea, timpul și locul baptisteriilor de care avem necesitate pentru deslegarea întrebăreĭ propuse, noĭ

(1) Sub nume de baptisteriŭ să înțelege aci întregul edificiŭ seu foișor în care se aflau colinvitrele și tóte necesariile pentru botez.

(2) Dictionnaire des antiquités chrétiennes par M. l'abbé Martigny.

sânge a luĭ Christos îndată după primirea botezuluĭ, reclamară ca, în edificiele destinate pentru botez să fie maĭ multe despărțiturĭ, pentru care şi însuşĭ edificiele trebuiau să fie cât se póte de marĭ. Ast-fel era baptisteriul din Constantinopol şi cel din Roma, care mulţĭ scriitorĭ ḑic, că ar fi edificat de Marele Constantin.

Iată cum descriu învăţaţiĭ archeologĭ acest măreţŭ baptisteriŭ: « Imperatorul Constantin, după măreța biserică construită în palatul seŭ, a redicat cu aceeaşĭ magnificenţă un baptisteriŭ, care şi până astăḑĭ pórtă numele luĭ. Mulţime de colóne prea frumóse din marmoră şi porfir compun podóbele luĭ. Colinvitra, la acăreea baze conduc o mulţime de trepte ocupă centrul edificiuluĭ. Forma eĭ este octagonă ca şi a baptisteriuluĭ. In faça acestuĭ edificiŭ se află un portic, ca la baptisteriile din seculiĭ primitivĭ—,pentru că molţime de popor se arăta de-o-dată spre a primi botezul » (1).

Pe lângă acestea în viața sântuluĭ Ioan Chrisostom deasemenea cetim: că, pe când Imperatorul Arcadie — îndemnat de Imperătrița Eudoxia şi de Theofil episcopul de Alexandria —, deduse ordin soldaților ca în *Sâmbăta cea Mare* să redice pe sântul Ioan Chritostom din biserică, miĭ din ceĭ ce se pregătiseră să primĭască botezul s'aŭ repezit cu furie de la colinvitre şi mulţĭ dintre eĭ aŭ fost ucişĭ în biserică şi colinvitre (2).

Resumând acum cele maĭ sus expuse constatăm: 1) că forma exterióră a localurilor séŭ edificiilor în care eraŭ colinvitrele, care ingenere se numiaŭ *baptisteriĭ*, era rotundă şi octagonă, şi că însuşĭ baptisteriile eraŭ de o mărime însemnată; 2) că colinvitrele aveaŭ trepte de pogorit în ele şi de eşit din ele, şi că prin urmare eraŭ maĭ marĭ de cum ar fi trebuit să fie numaĭ pentru un singur individ; 3) că botezul se săvârşă maĭ ântêiŭ numaĭ la două, ĭar maĭ pe urmă la treĭ, séŭ cincĭ serbătorĭ Marĭ de peste an; 4) că baptisteriĭ eraŭ numaĭ pe la bisericele cathedrale din oraşele în care rezidaŭ episcopiĭ; 5) In fine că în timpurile destinate pentru botez se adunaŭ de-o-dată mulţime de ómenĭ spre a primi botezul. — Decĭ dar, daca

(1) Anastasii Bibliothecarii, historia de vitis rom. pont. S. Silvester. Patrolog tom CXXVII. Прав. Собесѣдникъ Г. 1859.

(2) Socr. C. 18. şi Paladie pag. 83—85. Историческое ученіе отцахъ церкви „Филарета" архіеп. черн. tom. II. pag. 300.

în colinvitre tot-dé-una se pogoraŭ, şi că numerul treptelor pentru acest finit eraŭ *treĭ*. Unul dintre scriitoriĭ apusenĭ ḑice : « sunt cu totul în armonie între sine (relativ de acest obiect) următórele cărţi de serviciul divin, anume : regulele (1) Bisericeĭ romane începênd cu papa Gelasie şi până la papa Pavel V-lea ; regulele de botez ale luĭ Amvrosie ; regulele Bisericeĭ din Asia-mică, ale Bisericeĭ din Galia şi Constantinopol, şi in genere ale Bisericeĭ din Grecia ; regulele (Bisericeĭ) alexandrine, ale ethiopilor şi ale copţilor». «Sînţitele scăldătorĭ (colinvitre) — ḑice un alt scriitor tot apusan — de ordinar aveau trepte, şi treptele acestea dupre mărturiele maĭ multor scriitorĭ eraŭ *şépte*. . , . Treĭ din ele serviaŭ pentru pogorîrea kiămaţilor (în colinvitră), ĭar alte treĭ pentru eşire. Ast-fel de arangiament al treptelor era, pentru ca donĕ persóne, adică preotul şi naşul, cariĭ ţineaŭ pe cel ce se afunda, să pótă opera fără pericol pe trépta a patra» (2).

Noĭ am putea să aducem maĭ multe de asemenea mărturiĭ, însĕ credând a fi îndeajuns pentru deslegarea întrebăreĭ propuse, trecem la arătarea timpuluĭ şi a locurilor, când şi unde să sevêrşa botezul.

In seculiĭ primitivĭ — dupre mărturia luĭ Tertulian — (3) botezul se sĕvêrşea, cu deosebire la Pascĭ şi pogorîrea sântuluĭ Spirit, ĭar maĭ târḑiŭ şi la Epifanie seŭ Botezul Domnuluĭ (4).

In Ierusalim însă, usul a făcut ca botezul să se sĕvêrşiască şi în ḑioa aniversală seŭ chramul bisericeĭ zidită de Marele Constantin d'asupra mormântuluĭ Domnuluĭ (5) ; ĭar în biserica galicană se sevêrşa şi în ḑioa Nascereĭ Domnuluĭ şi a sântuluĭ Ioan Botezătorul (6).

Colinvitre erau numaĭ pe la biserecele cathedrale din oraşele în care rezidĭaŭ episcopiĭ. Mulţimea de persóne de diferite sexe, ce se pregăteaŭ, ca la aceste serbătorĭ să primĭască botezul, precum şi obiceiul de a unge cu sântul Mir şi împărtăşi cu sântul trup şi

(1) Tipicele.
(2) Cours complet de Theologie de M. Migne Tom, XX, — De ordine baptismi cap. XIII Patrologie idem de Migne T. CV.
(3) De bapt. XIX.
(4) S. Leon I. Epist. XVI.
(5) Sozomen II. 26.
(6) Greg. Tur. De glor. confes. cap. LXX. V. Dictionaire de antiquités Chrétiennes, par M. l'abbe Martigny.

Ce să atinge de socotința acelora carii dic, că din acosta ar urma un fel de înrudire spirituală, și anume, că cei ce să botéză într'o apă se fac frații spirituali, noi le punem înainte, că, dupre *Char* toți creștinii suntem fii ai lui Dumnedeŭ, și dacă suntem fii ai unuia și acelueași părinte, negreșit suntem și frați, și acestă frăție nu este de cât iarăși spirituală.

Arch. Silvestru Balanescu

baptisteriile eraŭ colosale şi colinvitrele séŭ basenurile de botez eraŭ mai marĭ de cât cum ar fi trebuit pentru o singură persóna; decă numaĭ în 3 séŭ 5 timpurĭ ale anuluĭ se sevĕrşa botezul; déca baptisteriĭ eraŭ numaĭ pe la Bisericele catedrale din oraşele în care residaŭ episcopiĭ, şi la timpurile destinate pentru botez să stringea o aşa mare mulţime de ómenĭ spre a primi botezul; — din tóte acestea se póte óre presupune că intr'o apa boteza numaĭ pe un singur individ? Se póte afirma ca pentru fie-care individ skimba apa din colinvitră? Şi dacă s'ar admite acéstă presupunere, apoĭ când şi cum ar fi putut să se boteze cu sutele şi miile spre o sărbătóre?

Pe lêngă acestea s-tul Ioan Chrisostom în cuvintele sele «*asupra celor ce se îmbĕtă* şi despre *Inviere*», făcênd comparaţie între scăldătórea Botezuluĭ ḑice: «Pentru acésta acolo (1) dupĕ cel *d'ântâiŭ*. pogorêndu-se *al doilea* nu se vindeca . . . Iar aicea (2) dupĕ cel d'ânteiŭ cel de al doilea, dupĕ cel de al doilea cel de al treilea, dupe cel de al treilea cel de al patrulea, măcar ḑece, măcar doĕḑecĭ, măcar o sută, măcar o mie, măcar totă lumea de o veĭ băga în scăldătore, nu să keltuesce darul, nu să împuţineză charul, nu să întină apele. Noŭ este kipul curăţenieĭ, că nu este trupesc. Că la trupurĭ când apele spală pe maĭ mulţĭ, (apele) primesc maĭ multă întinăciune; iar aicĭ cu cât maĭ pe mulţĭ spală, cu atâta (apele) să fac maĭ curate» (3). Către acestea maĭ adăugăm aci şi cuvintele luĭ *Iovie* pe care le găsim reproduse de Marele Theolog Coresie precum şi în Pidalionul grecesc, care ḑice: «La sântele Misteriĭ *să pot mulţĭ împreună să se boteze în aceeaşĭ apă sânţită* şi să se ungă de-o-dată cu sântul Mir, şi să se împărtăşéscă din acelaşĭ potir şi de la un singur preot» (4). Din citatele s-luĭ Chrisostom şi Iovie să vede iarăşĭ destul de lămurit, că într'o scăldătore de botez pot fi botezaţĭ maĭ mulţĭ individĭ, fără ca acésta să pótă fi luată drept greşală şi să atragă după sine óre-care pedépsă.

---

(1) Adică în scăldătorea oilor.

(2) In scăldătorea botezuluĭ.

(3) Veḑĭ Ἐπιτομὴ τῶν Θείων δογμάτων de Athanasie de la Paros, tipărită în romanesce în sânta Monastirea Némţu a. 1816. pag. 317.

(4) Veḑĭ Manuscriptul luĭ Coresie pag. 1236, şi Pidalionul grecesc, ediţiunea I. (Leipzig) 1800, la sfârşitul noteĭ I-a de la întrebarea şi respunsul luĭ Thimotheiŭ care nu e tradusă în Pidalionul românesc, — pag. 465.

tótă lumea este chiămată a lua parte la acéstă mare şi splendidă cină, atât aci pe pământ cât şi în viéţa eternă (vecînică); spre a aréta, dic, că D-deu iubesce pe om, căruia i-a determinat, i-a prefipt un scop destul de magnific: *a cunósce şi glorifica pe Creatorul séu*, a se perfecţiona, a se apropia şi aseména cu Prototipul séu, cu un cuvent, l'a creat spre a fi fericit, dupre cum dice Iisus Christos: *Acésta este viéta vecinică, ca să te cunóscă pe tine, unul adevĕratul D-deu şi pe Iisus Christos, pe care l'ai trimis*, (Ioan XVII, 3). In fine scopul Mântuitoruluiîn acéstă parabolă este de aréta că pe cât este de mare iubirea luĭ D-deu către om, pe atât de îndărătnic este omul făcêndu-se singur nedemn de cina Domnuluĭ, pentru care şi dice Iisus Christos: «*Mulţi sunt kiămaţi, deră puçini aleşi*» (Mat. XXII, 4).

Să cercetăm deci spre a ne încredinţa despre iubirea luĭ D-deu către omenire şi despre purtarea omuluĭ în raport cu acéstă iubire.

Fraţilor, când Socrate, celebrul moralist al Grecieĭ dicea omuluĭ: cunósce-te pe tine însuţĭ (Γνῶθι σ'αυτόν) avea mare dreptate.

Cu cât noĭ vom studia maĭ bine natura nóstră, natura umană, cu atât maĭ bine vom putea cunósce pe D-deu şi atributele séle; căcĭ *cel infinit şi perfect* se revelă (se descopere) în cel *finit* şi *imperfect*. Ast-fel studiând natura psichică (sufletéscă) a omuluĭ aflăm legea iubireĭ (dragosteĭ) părintescĭ, în virtutea căreia orĭ-ce părinte doresce şi se silesce a face fericirea fiilor séĭ şi este pătruns *de cea mai mare bucurie, când 'i vede pe toţi adunaţi împrejurul mesei séle ca nisce tinere odrasle.*

Dară décă omul, care este *finit* şi *imperfect*, care este rĕu (nu însă din natură) şi cu tóte acestea doresce şi îngrijesce de fericirea fiilor şi 'ĭ iubesce, apoĭ cu cât maĭ mult Tatăl ceresc iubesce pe creatura sa, dupre cum dice Mântuitorul Christos: «*Décă voi fiind rĕi, sciţi a da*

CUVÊNT

LA EVANGELIA XI DE LA LUCA (1876).

Un om óre-care a făcut cină mare și a chiămat pe mulți.
Luc. XIV, 16.

Fraților,

Iisus-Christos străbătênd prin tóte părțile Iudeeĭ spre a predica evangelia în sate și orașe, uă dată veni la Ierusalim tot pentru scopul de a predica și a vindeca bólele poporuluĭ. Cu acéstă ocasiune, unul dintre Fariseĭ 'l invită ca să prândéscă la dênsul împreună cu maĭ mulțĭ alțiĭ. Acum, pe când Iisus Christos observa cum își alegea fie-care loc, și pe când consilia pe nobilul fariseu, care 'l învitase, ca să nu chiăme la mésa sa rude séu vecinĭ, ca nu cum-va și aceștia să'l chiăme la mésa lor, ci să chiăme săracĭ, carĭ nu pot a'l întórce chiămarea, spre a rĕmâné să i se resplătéscă la *inviărea drepților în împărăția Cerurilor*, unul din ceĭ ce ședea împreună la masă ḑise: «*Fericit este cel ce va cina întru împărăția lui D-ḑeŭ.*

De aci Iisus Christos găsi motiv și le spuse uă parabolă ḑicênd: » *Un om óre care a făcut cină mare și a chiămat pe mulți*, dupre cum ațĭ auḑit în evangelia de astă-ḑĭ, prin care parabolă Mântuitorul represintă pe părintele ceresc făcênd cină și pe omenire ca chiămată la cină.

Scopul acesteĭ parabole este de a afirma că într'adevĕr *este fericit* cel ce va cina întru împĕrăția luĭ D-ḑeŭ și că

tóte sunt gata, (Luc. XIV, 17); şi cum ḑice Apostolul: *veniţi voi cei instreinaţi prin pecat* (Efes. IV, 18), veniţi fiĭ rătăciţi şi recunoscênd pe adevêratul vostru părinte, reuniţi-vê într'un gând la cina Domnuluĭ, (Efes. IV, 22, 24). *Lepădaţi pe omul cel vekiŭ, care s'a corupt dupre poftele inceláciunei şi umblaţi intru renoirea vieţei.*

Vedeţĭ, fraţilor, perfecta iubire a luĭ D-ḑeu către om; vedeţĭ, ḑic, cum ne kiamă la cina cea misteriósă a corpuluĭ şi sângeluĭ luĭ Iisus Christos, care ne pregătesce pentru cina împěrăţieĭ cerescĭ atât aicĭ pe pămênt cât şi în vieţa eternă (vecĭnică). Ne kiamă să cinăm intru împěrăţia luĭ D-ḑeu, care nu este mâncare şi beutură, ci fericire perfectă. Impěrăţia luĭ D-ḑeu pe pămênt este *adevěrul şi dreptatea, pacea şi armonia intre ómeni*, frăţia şi egalitatea, cu un cuvênt iubire perfectă între toţĭ conform învěţătureĭ Mântuitoruluĭ: *Intru acésta vor cunósce ómenii, că sunteţi ucenicii mei de veţi avea dragoste intre voi* (Ioan, XIV, 34) *de vě veţi iubi unul pe altul* (XV, 12). In fine împěrăţia luĭ D-ḑeŭ în lume nu póte fi de cât atuncĭ, când va domni între ómenĭ dreptatea şi adevěrul, iubirea frăţéscă, dupre cum ne invaţă Iisus Christos prin următórele cuvinte adresate luĭ Pilat: *Impěrăţia mea nu este din lumea acésta* (adecă nu este ca a regilor şi împěraţilor). *Eŭ m'am născut spre a mărturisi adevěrul şi cine este din adevěr ascultă vocea mea* (Ioan XIX, 36, 37).

Eară împěrăţia luĭ D-ḑeu din vieţa eternă nu este mâncare şi beutură, căcĭ acestea nu ne daŭ fericirea, ci împěrăţia luĭ D-ḑeŭ este fericire perfectă, unde *drepţii* ca luminătoriĭ vor străluci; este fericire infinită (nesfârşită) şi atât de sublimă în cât omul nu şi-o póte representa, dupre cum ḑice Apostolul: (*Fericire*) *care la inima omului nu s'a suit şi urechile lui n'au audit; este pri-*

cele bune fiilor voştri, apoi cu cât mai mult Tatăl vostru cel ceresc va da vóuĕ cele bune. (Mat. VII, 11).

Iubirea luĭ către omenire este nemărginită, este perfectă. Sântul Ioan evangelistul dice despre nemărginita iubire a luĭ D-deŭ: *Atât a iubit D-deu lumea în cât şi pe fiul sĕŭ cel unul născut l'a dat, ca tot cel ce va crede într'ênsul să nu pérdă, ci să aibă viéţă vecinică.*

Da, D-deŭ a creat pe om, i-a dat libertatea ca fundament al demnităţeĭ şi vieţeĭ sele morale, deră omul de multe orĭ întrebuinţând rĕŭ libertatea sa şi ajungênd a se perde, Domnul nu'l lasă, ci'ĭ trimite darul sĕu cel nevĕdut, 'ĭ tinde braţul sĕu cel puternic îndreptându'ĭ paşiĭ spre tot lucrul bun şi folositor, făcênd, dupre cuvêntul *Apostolului, că unde s'a îmulţit pĕcatul să prisosêscă darul* (cel D-deesc). (Rom. V, 20). A pus în sufletul omuluĭ legea naturală, care în lipsa legeĭ scrise să'ĭ servéscă de conductor, dupre cum dice Apostolul: *Păgânii cei ce n'aŭ lege din fire fac ale legei, ei loruşi sunt lege; cea ce arétă că fapta legei este scrisă în inimile lor*, (Rom. III, 14), deră omul abătêndu-se de la prescripţiunile acesteĭ legĭ din causa pasiunilor n'a fostŭ părăsit de către D-deŭ, n'a fost lăsat a se perde, ci cum dice Apostolul: *In multe feluri şi în multe kipuri de demult D-deŭ a vorbit părinţilor noştri prin profeţi* (Ebrei I, 1,2), spre a klăma pe ómenĭ din oceanul pasiunilor la limanul mântuireĭ, *la fericire*. In fine în cele din urmă, după ce omenirea a trecut prin scóla suferinţeĭ, şi când dupre cuvêntul Apostoluluĭ: *A venit împlinirea vremei*, (Galat, IV, 4). Părintele ceresc 'şĭ-a manifestat perfecta sa iubire către lume, trimiţênd pe fiul cel unul născut, pe Iisus Christos.

Omenirea dară depărtată de la creatorul sĕŭ prin pecat (Efes. IV, 18) este reklămată prin Iisus Christos a se aduna la cina cea mare şi strălucită a împĕrăţieĭ cerescĭ, adică în sînul Bisericeĭ dicêndu se celor klămaţĭ: *Veniţi,*

culóse şi cele maĭ triste. Comerciant pe comerciant asociat caută a înşela lovind prin acésta în spiritul de asociaţiune, care este atât de necesar în tóte privinţele şi în tóte întreprinderile folositóre societăţeĭ. Increderea s'a perdutŭ maĭ cu totul kiar dintre tată şi fiu, dintre frate şi frate. Cea maĭ mare parte dintre ómenĭ maĭ nu maĭ au consciinţa datorieĭ, a folosuluĭ comun. Nu maĭ voesc a sci décă aŭ uă patrie pe care trebue a o iubi maĭ pre sus de tot şi a contribui fie care cu ce-va pute spre înflorirea eĭ. La ordinea dileĭ este interesul particular, care face ca maĭ toţĭ să dică în sine : *Eŭ să trăesc şi să fiu bine ; décă voiu înceta eu din vieţă nu'mi pasă kiar de ar veni un potop peste ceĭ-alţi !!*

Petrecerile publice sunt maĭ cu totul desbrăcate de haina adevĕrată a crestinismuluĭ ; ast-fel că familiele cele oneste şi cu demnitate se simt coprinse de spaimă şi nu maĭ pot face măcar un pas în aceste localităţĭ ne demne. Din aceste petrecerĭ lipsesce pudórea, care trebue să încununeze pe femeĭ, pe tinerĭ şi bătrânĭ. In fine lipsesce tot ce este cuviincios. Nu se vede de cât un lux ruinător, uă vieţă plină de moliciune, care ucide tot ce este demn, sânt şi frumos în societate, care tĕmpesce şi pune în confusiune minţile ómenilor. Cu un cuvênt în aceste petrecerĭ nu este alt de cât uă vieţă plină de infecţiunĭ (ceva care înveninéză) veninóse, carĭ ucid multe fiinţe în flórea vieţeĭ lor.

Eĭ bine, fraţilor, din acest tabloŭ al vieţeĭ socialĭ trebue să înţelegem că suntem maĭ-maĭ în condiţiunile acelora despre carĭ dicea psalmistul : *Nu este cel ce face bine, nu este pĕnĕ la unul ; toţi s'aŭ abătut împreună netrebnicĭ s'aŭ făcut*, (Ps. XIV). Dară ast fel fiind nu numaĭ că suntem într'o stare, care nu corespunde cu numele de crestin, déră încă nicĭ nu împlinim condiţiunile celor kĭămaţĭ la cină ; căcĭ este uă stare de luptă a unuia contra celuĭ alt, uă stare de tristeţe şi nelinişte, o

virea nemijlocită a lui Dumneḑeŭ faḑă către faḑă (I Corint XIII, 12). Acesta este Paradisul cel ceresc.

Iată fraţilor, cât este de mare iubirea luĭ Dumneḑeŭ către omenire şi cât de preţiósă este cina împĕrăţieĭ luĭ Dumneḑeu atât în vieţa nóstră cea de acum cât şi în vieţa vecĭnică (eternă) după trecerea de aicĭ. Insă iubiţĭ fraţĭ, sciţĭ că un om numaĭ atuncĭ merge la nuntă şi ia parte la cina cea de veselie a celuĭ ce 'l invită, când însuşĭ este vesel, când este liniştit, când n'are nicĭ o supĕrare, când în acea ḑi nu este kĭămat la tribunal spre a fi condamnat (osĕndit). Numaĭ atuncĭ merge, când este în stare de sănĕtate atât corporală cât şi mintală.

Dară de vom arunca uă privire asupra societăţeĭ de astăḑĭ vom remâne înmărmuriţĭ, ne va coprinde spaimă, şi vom fi siliţĭ a esclama cu durere : Ce timpurĭ ! Ce moravurĭ anti-crestine ! ! Intr'un loc veḑĭ pe fiŭ în judecată cu tatăl sĕŭ, în alt loc fiul bate pe tată şi pe mamă asvĕrlindu'ĭ cu nepăsare, ba kĭar renunţând de a'ĭ maĭ numi părinţĭ, când acest ne natural fiŭ se găsesce într'o condiţiune maĭ bună de cât nenoriciţiĭ sĕĭ părinţĭ. Nisce ast fel de fiinţe merită a se numi cum ḑice Psalmistul : *Risul, ocara şi defăimarea* poporuluĭ, monstri periculoşĭ neamuluĭ omenesc ; căcĭ decă nu ţin la părinţĭ, nu 'ĭ respectă şi nu 'ĭ iubesc, n'avem nicĭ o garanţie că eĭ vor respecta ceva în societate, n'avem, ḑic, nicĭ o garanţie că eĭ nu vor călca în picióre onórea, dreptatea şi tóte adevĕrurile sânte, carĭ sunt fundamentele societăţeĭ crestine.

Vedem pe frate contra frateluĭ, sfâşiându-se între sine maĭ înfiorător de cât tigriĭ şi căutând a răpi unul de la altul. Apoĭ vedem rudeniĭ trăind în cea maĭ amară şi înflăcărată ură şi dorind a nu se maĭ vedea nicĭ-o-dată. Soçul cu soçia cu totul lipsiţĭ de consciinţa datorieĭ între dênşiĭ şi gata a se despărţi, urcând şi coborând scările tribunalelor şi dând fiilor esemplele cele maĭ peri-

bi unul pe altul, adică decă vom face unul altuia tot binele dupre învăţătura luĭ Iisus Christos, ne vom face vrednicĭ de cina Domnuluĭ, adecă de fericire atât pe pămênt (în acéstă vieţă) cât şi după trecerea de aicĭ. Eră de nu, vom audi cu durere ḑicêndu ni-se: *nici unul din bărbaţii cei chemaţi* nu vor gusta cina mea; că mulţĭ sunt chemaţĭ, eră puçinĭ aleşĭ (Luc. XIV, 24; Math. 22).

Diac. **St. Călinescu.**

stare în fine care ne face ne vrednicĭ (ne demnĭ) de cina Domnuluĭ, şi care ne face a nu fi în stare să audim vocea Domnuluĭ care dice: *Veniţi, tóte sunt gata.*

Uă ast-fel de vieţă ne face a refuza kiămarea la cină şi a rĕspunde: *unul térina am cumpĕrat şi merg să o véd, te rog să mĕ ierţĭ; altul, părechĭ de boĭ 5 am cumpĕrat şi voĭ să le ispitesc, te rog sa mĕ ierţĭ; iară în fine altul, muiere am luat şi nu pot veni.*

Deră pentru tóte aceste refusurĭ n'avem nicĭ un cuvênt spre a ne justifica. Iisus Christos dice: « *De n'aşi fi venit şi n'aşi fi spus lor pĕcat n'ar avé; dară acum m'aŭ şi vĕdut şi am făcut fapte, cari nimeni altul n'a făcut, pentru aceea nu pot a se îndrepta de pĕcatele lor* (Ioan XVI,22). Pentru acésta, fraţilor, trebue să ne silim fie-care dupre puterile nóstre a face să înceteze acéstă stare de vieţă care nu este de cât vieţa unuĭ materialism grosier, de la care nu putem ascepta nimic bun nicĭ pentru progresul societăţeĭ, nicĭ pentru mântuirea sufletéscă.

Să voim maĭ bine a împlini datoriile nóstre de creştinĭ, de cetăţenĭ şi părinţĭ de familie spre a avé fiĭ bunĭ şi spre a da societăţeĭ membri folositorĭ, de cât să lăsăm a ne stăpîni plăcerile şi pasiunile; căcĭ plăcerile simţuale ne aduc neplăcerĭ şi nemulţămirĭ; eră împlinirea datoriilor ne aduce mângâiere, satisfacţiune morală, care ne face să fim fericiţĭ pe cât este cu putinţă în acéstă vieţă.

Să lucrăm contra aceleĭ vieţĭ pline de confusiune spre a o preface într'uă vieţă creştinéscă plină de virtuţĭ; căcĭ numaĭ virtutea, numaĭ faptele bune şi laudabile ne însoçesc pênă la tronul celuĭ prea Inalt şi midlocesc pentru noĭ. Numaĭ uă vieţă conformă cu învĕţătura luĭ Iisus Christos ne va face vrednicĭ de cina cea preţiósă a împĕrăţieĭ ceresci. Numaĭ atuncĭ vom ascepta vocea care ne chiamă şi vom fi gata a merge la cină fără a pune tot felul de pretexte (pricinĭ). In fine numaĭ decă ne vom iu-

— despre învĕţătura credinţeĭ şi închinăriĭ luĭ D-ḑeŭ în Sfânta Treime. Să începem învĕţătura Sfinteĭ Treimĭ a Domnuluĭ D-ḑeŭ cu tótă cuvioşia şi temerea de D-ḑeŭ; să începem acéstă învĕţătură nu pentru aceea, ca să cuprindem cu mintea nóstră acéstă înaltă învĕţătură, — fiind că ea nu póte fi coprinsă de minte, — ci pentru aceea, ca să credem cu desăvêrşire şi cu adâncă smerenie să ne închinăm luĭ D-ḑeu unul în Sfânta Treime.

D-ḑeule prea sfinte, vino in ajutorul nostru, ia aminte la glasul rugăciuneĭ nóstre şi ne înţelepţesce într'acéstă sfântă învĕţătură.

Aşa dér, cum ne învéţă sfânta nóstră Biserică despre un singur D-ḑeu prea mărit în Sfânta Treime?

Ascultaţĭ: sfânta Biserică ne învéţă că Domnul D-ḑeul nostru este unul în fiinţă dér întreit în persónă.

In ce chip D-ḑeu este unul?

D-ḑeŭ este unul dupĕ fiinţă.

In ce chip D-ḑeu este întreit?

D-ḑeu este întreit după feçe seŭ după ipostasurĭ.

Câte sunt persoanele seu ipostasurile sf. Treimĭ?

Ipostasele Sfinteĭ Treimĭ sunt treĭ; pentru aceea se şĭ ḑice şi în sfintele cărţĭ se scrie: *închinămu-ne unui D-ḑeŭ în treĭ feçe mărit, cântăm unui D-ḑeu în trei ipostasuri şi alt.*

Care sunt persónele Sfinteĭ Treimĭ?

Tatăl, Fiiul şi Sfântul Duh: *în numele Tatălui şi al Fiiului şi al Sfântului Duh; mărire Tatălui şi Fiiului şi Sfântului Duh.*

Care este ântéia persónă a Sfinteĭ Treimĭ, a doua şi a treia?

Antéia persónă a Sfinteĭ Treimĭ este Tatăl, a doua Fiiul şi cea de a treia este Sfântul Duh. *Cu vrednicie şi cu dreptate este a ne închina Tatăluĭ şi Fiiuluĭ şi Sfântuluĭ Duh, Treimeĭ ceĭ de o fiinţă şi nedespărţite.*

Este óre Tatăl şi D-ḑeŭ adevĕrat?

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI.

A 6-a VORBIRE
DESPRE INCHINAREA SFINTEI TREIMI

In numele Tatălui, şi al Fiiului, şi al Sfântului Duh, Amin.

Fraţilor!

Oare despre ce am vorbit noĭ pĕnă acum? Am vorbit despre D-deŭ, care este unul în fiinţă. Si cum ne-am învĕţat noĭ ca să mărturisim pe D-deŭ, care-le este unul dupe fiinţă? Noĭ ne-am învĕţat, că D-deŭ este Duh curat şi fără trup, Duh nemărginit şi aflător în tot locul, care este de sine stătător şi nu provine de la nimenĭ, Duh vecĭnic, care n'are nicĭ început, nicĭ sfârşit, Duh neschimbat şi care este tot-de-una unul şi acelaşĭ. Ne-am maĭ învĕţat, că El este Duh înţelegĕtor, şi a tóte vĕd... ast-fel, că nimic nu este, care să nu scie sa... cundă de Dênsul: El este Duh sfânt, a t... înţelept, prea bun, prea drept, ... fericit.

Voĭ sciţĭ, fraţilor, că noĭ ... sĕrbătórea Sfinteĭ Treim... Acésta este sĕrbătóre... Fiind că adevĕrat... stă într'aceea... D-deŭ pre... inchine... dér, fra...

prinşĭ, ci unul este D-deŭ, care este nefăcut şi necuprins.» De asemenea A tóte-ţiitor este şi Tatăl, A tóte-ţiitor este şi Fiiul, A tóte-ţiitor este şi Sfântul Duh. D-deŭ este Tatăl, D-deŭ este Fiiul, D-deŭ este şi sfântul Duh. Domn este Tatăl, Domn este Fiiul, Domn este şi sfântul Duh. Nu sunt treĭ A tot-ţiitorĭ, ci unul este A tot-ţiitor; nu sunt treĭ D-deĭ, ci un D-deŭ; nu sunt treĭ Domnĭ, ci numaĭ un singur Domn.» Intr'adevĕr D-deŭ Tatăl, D-deŭ Fiiul, şi D-deŭ sfântul Duh este acelaşĭ D-deŭ prea-drept şi prea-bun, a tot-puternic şi prea drept, prea înţelept şi a tóte sciutor, fără început şi nemărginit. « Nu este fiinţă ce se desparte », maĭ dice sfântul Atanasie cel mare: acésta va să dică, că fiinţa persónelor D-deescĭ noĭ nu o despărţim, nu o desfacem în doué, saŭ treĭ fiinţe, ci credem şi mărturisim o fiinţă în treĭ persóne, una şi aceaşĭ Dumnedeire: « a Tatăluĭ, a Fiiuluĭ şi a sfântuluĭ Duh, o Dumnedeire singură, şi de o potrivă prea mărită, — acesta este învĕţătura sfântuluĭ Atanasie cel mare şi a tótă sfânta Biserica orthodoxă.

Dar, cum s'ar putea ca tóte câte s'aŭ dis pĕn'aci, să se spue maĭ pe scurt?

Tóte câte s'aŭ spus pĕn'aci, se póte spune şi descrie numaĭ prin aceste treĭ cuvinte următóre: *D-deŭ este întreit.* Dar maĭ trebue, ca pre lĕngă aceste cuvinte să ne aducem aminte şi înţelesul şi esplicarea lor. Eŭ vĕ maĭ repet acestea pentru aducerea lor aminte:

1. Crede şi mărturisesce în cele treĭ persóne ale Prea Sfinteĭ Treimĭ pre un singur D-deŭ, o singură Fiinţă, o singură Dumnedeire, —una singură, iar nu doué saŭ treĭ.

2. Crede şi mărturisesce într'o singură D-deire treĭ persóne, iar nu una singură saŭ doé, — pre Tatăl, pre Fiiul şi pre Sfântul Duh, — pre Tatăl nenăscut, pre Fiiul născut din Tatăl şi pre Sfântul Duh purcedĕnd din Tatăl.

Ast-fel Treimea într'o Unime, şi Unimea în Treime să se cinstéscă.

Si Tatăl este D-deŭ, şi Fiiul este D-deŭ, şi Sfântul Duh este D-deŭ.

Aşa dar se vede că sunt treĭ D-deĭ ?

Este o mare rătăcire ca să se gândescă cine-va că sunt treĭ D-deĭ. Nu, nu sunt treĭ D-deĭ, ci numaĭ un singur D-deu prea-mărit in Sfânta Treime. Pentru aceea noĭ aşa ne rugăm : *mărire unuĭ D-deŭ prea mărit in Sfânta Treime, Tatăluĭ şi Fiiuluĭ şi Sfântuluĭ Duh.*

Apoĭ déca sunt treĭ persóne, ele sunt deosebite între dênsele ?

Deosebite; fie-care persónă este persónă deosebită; pentru aceea şi este scris : *nici ipostasuri amestecate.* Adecă, noĭ nu confundăm, nicĭ amestecăm cele treĭ persóne ale Sfinteĭ Treimĭ.

Cum se deosibesc aceste persóne D-deescĭ.

Ele se deosibesc prin aceea, că Tatăl *nu este născut;* Fiiul *este născut* din Tatăl maĭ nainte de toţĭ vecii; sfântul Duh *ese* din Tatăl. Pentru aceea, Tatăluĭ i se cuvine *nenascerea* şi *părinţia;* Fiiuluĭ *nascerea* şi *fiimea;* Sfântuluĭ Duh purcederea cea maĭ nainte de vecĭ din Tatăl, *Cred întru unul D-deu Tatăl; şi întru unul Domn Iisus Christos, Fiul luĭ D-deŭ unul născut, carele din Tatăl s'a născut maĭ nainte de toţĭ veciĭ; şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă făcătorul, carele din Tatăl ese.*

Déca D-deŭ este întreit şi deosebit în persóne cum póte fi unul singur cu fiinţa ?

Ast fel, că precum este unul singur, tot aşa sunt şi treĭ; sfântul Atanasie cel mare înveţă : « că precum este Tatăl, aşa este şi Fiiul şi sfântul Duh» — ast-fel sunt, iar nu într'alt chip, dupé tóte desăvêrşirile, ce se cuvin luĭ D-deu — fiinţa cea maĭ inaltă. De esemplu : « Tatăl nu este făcut, nu este făcut nicĭ Fiiul, nicĭ sfântul Duh. Ne cuprins este Tatăl, ne cuprins este Fiiul, ne cuprins este şi sfântul Duh. Dér nu sunt treĭ D-deĭ vecĭnicĭ, ci numaĭ unul; nu sunt treĭ D-deĭ nefăcuţĭ; nu sunt treĭ necu-

o îndoélă ; şi când trebuinţa va cere să şi murim pentru dênsa. »

Si aşa, eu vé maĭ repet încă : fie-care dintre voĭ să scie şi tot-de-una să ţie bine minte că D-deul nostru este unul după fiinţă şi întreit în persóne : D-deu Tatăl, D-deu Fiiul şi D-deu Sfântul Duh, — un singur Ddeu, iar nu treĭ D-deĭ, ci unul prea mărit în Sfânta Treime.

Este óre cu greu ca să ţineţĭ minte acésta ?

Nu este nicĭ o greutate ; fiind-că sfânta Biserică tot-de-una vé repetă şi vé aduce aminte despre inchinarea şi prea mărirea unuĭ D-deu în Treime mărit. Noĭ toţĭ ne botedăm în numele Sfinteĭ Treimĭ, al Tatăluĭ, şi al Fiiuluĭ şi al Sfântuluĭ Duh — în numele unuĭ singur D-deu. Toţĭ noĭ mărturisim şi pronunţăm simbolul credinţeĭ : « Cred întru unul D-deu Tatăl, şi întru unul Domn Iisus Christos, Fiiul luĭ D-deu, şi întru Duhul Sfânt Domnul de viaţă făcătorul, carele din Tatăl se purcede. » Tóte slujbele séle sfânta Biserică le începe şi le sfârşesce prin kiămarea Sfinteĭ Treimĭ, Tatăl, Fiiul şi Sfântul Duh — un singur D-deu. Déca voĭ ascultaţĭ, apoĭ maĭ adese-orĭ audiţĭ acéstă slavoslovie : mărire Tatăluĭ şi Fiiuluĭ şi Sfântuluĭ Duh ; mărire Sfinteĭ, ceĭ de o fiinţă şi nedespărţiteĭ Treimĭ, Tatăluĭ şi Fiiuluĭ şi Sfântuluĭ Duh ; că Sfânt eştĭ Ddeul nostru, şi Ţie mărire iţĭ înălţăm Tatăluĭ, şi Fiiuluĭ, şi Sfântuluĭ Duh şi alt. Tot lucrul vostru să'l începeţĭ şi să'l sfârşiţĭ cu acest mare şi prea mărit nume al luĭ D-deu, — cu numele unuĭ singur D-deu prea mărit în Sfânta Treime : *în numele Tatălui şi al Fiiului şi al Sfântului Duh.* Se află sfinte icóne, pe care se închipuesce Sfânta Treime, sunt bisericĭ, care sunt închinate numeluĭ Sfinteĭ Treimĭ ; sunt sérbătorĭ în care sfânta Biserică prea măreşte pre un singur D-deu închinat în Sfânta Treime : Botezul Domnuluĭ şi diua sfinteĭ Treimĭ. Dér cea maĭ apropiată aducere aminte despre Prea Sfânta Treime — un singur D-deu o aveţĭ în apro-

Si pentru care cuvênt trebue să credem aşa, ïar nu într'alt chip?

Pentru aceea, că deca cine-va ar crede să esplice într'alt chip taina Sfintei Treimĭ, acela este perdut pentru tot-de-una, el singur 'şĭ-ar pregăti osânda ca un eretic şi hulitor de Dumnedeu. Să scii şi acesta şi întăresce bine în mintea'ta, că adevĕrata credinţă crestină, credinţa nóstră drept măritóre, care numaĭ ea singură póte mântui şi să ne mântuéscă şi pre noĭ, este acesta: ca să cunóscem pre un singur D-deu in Treime şi Treimea în unime. Aduţĭ aminte, că deca cine-va nu va pădi acéstă credinţă întregă şi neprihănită, — întru tótă curăţia şi intregimea eĭ, din punct in punct: acela va peri pentru tot-de-una.

Der voĭ veţĭ dice: acéstă învĕţătură noĭ nu o putem înţelege.

Der orĭ şi cine vĕ va spune, că a o inţelege nu se póte; pentru aceea nicĭ că trebue să se cerce cine-va să o înţelégă, ci să o primescă şi să o credă. Nu trebue să se cerce dic: pentru-că acéstă învĕţătură înaltă şi maĭ pre sus de tótă mintea şi cea omenéscă şi cea îngeréscă, este taina cea maĭ adéncă şi neurmărită a Dumnedeirii, pe care o scie şi o cunósce numaĭ El singur, D-deul cel ce se prea măresce în Treime. Trebue să o credem şi să o primim: fiind-că ea nu este născocită de ómenĭ nicĭ că a venit de la om, ci de la însuşĭ Domnul, de însuşĭ D-deu s'a descuperit ómenilor. « Ast-fel ne-am învĕţat noĭ de la Adevĕrul cel vecĭnic, carele este Iisus Christos Mântuitorul nostru; ast-fel o am priimit de la sfinţiĭ Apostolĭ; ast-fel, iar nu într'alt chip aŭ învĕţat, aŭ predat şi aŭ întărit sfintele Sinóde şi invĕţătoriĭ Bisericiĭ. Tot acesta o ţine şi sfânta nóstră Biserică. Pentru acéstă credinţă sfinţiĭ Mucenicĭ şĭ-au vărsat sângele lor. Tot ast-fel şi noĭ trebue să credem din tótă inima nóstră, fără a ne îndoi, şi să păstrăm acéstă credinţă cu tărie şi fără nicĭ

LITURGICA

(Urmare, vedĭ No. V al anuluĭ III).

In ḑioa Inălţăriĭ, Biserica, prin serviciul divin al acesteĭ serbătorĭ, înalţă inimile fiilor seĭ după Domnul la ceriŭ, acolo unde Rescumpĕrătorul nostru şi după omenire s'a proslăvit şi s'a prea înălţat maĭ pre sus de cerurĭ şi de tóte Puterile cele de sus.

Din Troparul şi Condacul acesteĭ serbătorĭ învăţăm treĭ lucrurĭ: 1°. Că Christos, prin personala sa înălţare la cer, urma să pricinuéscă o nespusă mâchnire Ucenicilor sĕĭ, însă prin făgăduinţa că le va trămite de la Tatăl pe Mângâitorul, Duhul adevĕruluĭ, carele va remânea cu dênşiĭ şi cu Biserica sa pururea, a mângâeat orfanitatea lor. 2°. Că Christos, înăltându-se la cer, după ce a împlinit tóte cele depre pământ, precum aŭ fost preḑis Profeţiĭ, Uceniciĭ s'aŭ încredinţat cu desevĕrşire, că acesta este cu adevĕrat Fiiul luĭ Dumneḑeŭ, Mântuitorul lumiĭ, care în adevĕr le va trămite pre Duhul Sfânt, după cum a promis. 3°. Că Christos, înălţându-se la cer ca Dumneḑeŭ şi Om, a unit în adevĕr cele pământescĭ cu cele cerescĭ, adecă a unit Dumneḑeirea şi Omenirea în Persóna Sa, pentru ca omenirea să pótă în viitor să-şĭ împlinéscă sacra sa misiune pre pămênt, spre a putea după înviere să se sue şi ea la cer, şi să se bucure în eternitate de Dumneḑeésca fericire.

In ḑioa Cinciḑecimeĭ Biserica glorifică, pe atreia Persónă a Sfinteĭ Treimĭ, pe Duhul Sfânt, carele s'a pogorît în chip de limbĭ de foc asupra sfinţilor Apostolĭ, ânteiu născuţilor fiĭ aĭ Bisericeĭ. In acéstă ḑi noĭ adorăm pe

pierea celor treĭ degete pentru facerea sfinteĭ crucĭ; fiind-că după învĕţătura sfinteĭ Bisericĭ, cele d'ânteiŭ treĭ degete, într'o singură unire şi ţinute drept, însemneză pre un singur D-ḑeŭ, prea mărit în Sfânta Treime. Aşa dér orĭ de câte orĭ îţĭ rădicĭ mâna ca să te închinĭ, pe dată aduţĭ aminte de numele unuĭ D-ḑeŭ prea mărit în sfânta Treime. Când te rogĭ luĭ D-ḑeŭ Tatăluĭ ḑicĕnd: *Tatăl nostru, carele eştĭ în cerurĭ*; saŭ Fiiuluĭ: *Dómne Iisuse Christóse, D-ḑeul nostru, miluesce-ne pre noĭ*; saŭ sfântul Duh: *Impĕrate ceresc Mângâitorule, Duhul adevĕrului, mântuesce sufletele nóstre*: să scii şi să ţiĭ minte, că nu te rogĭ la treĭ D-ḑeĭ, ci numaĭ unuĭ singur D-ḑeŭ. Fiind-că Tatăl, Fiiul şi sfântul Duh nu sunt treĭ D-ḑeĭ, ci numaĭ unuĭ singur, Treimea cea de o fiinţă şi nedespărţită. Iarăşĭ, când auḑĭ ânteia poruncă a luĭ D-ḑeŭ: *Eŭ sunt Domnul D-ḑeul tĕŭ; să nu ai alţĭ D-ḑeĭ afară de Mine;* acéstă poruncă să o înţelegĭ aşa, că tu ca crestin nu trebue să aĭ alţĭ Dumneḑeĭ, afară de unul adevĕratul D-ḑeŭ în Sfânta Treime prea mărit, un singur D-ḑeŭ recunoscut şi închinat în Tatăl, în Fiiul şi în sfântul Duh.

«Tóte puterile sufletuluĭ meŭ, tóte gândurile inimeĭ mele, tóte simţirile trupuluĭ meŭ, veniţĭ să ne închinăm unuĭ D-ḑeŭ în Treime, Tatăluĭ şi Fiiuluĭ şi sfântuluĭ Duh.

Inchinămu ne Ţie, Treime de o fiinţă de viaţa făcătóre şi nedespărţită, Tată, Fiiŭ şi Duhule Sfinte: creḑ întru Tine şi mărturisesc, te măresc, îţĭ mulţumesc, te laud, te cinstesc şi te prea înalţ pre Tine rugându-mĕ: miluesce-mĕ pre mine netrebnicul robul Tĕŭ.»

Prea Sfântă Treime, D-ḑeul nostru, mărire Ţie! Amin.

Preotul **Sp. Bădescu**.

pentru părinţii şi fraţii noştri cei adormiţi, şi cerem să odihnescă Domnul sufletele lor în loc luminat, in loc de repaos, de unde a fugit durerea, întristarea şi suspinarea, în locul unde strălucesce lumina feţei sale.

La începutul citirei acestor rugăciuni, din vechime s'a obicinuit a se aşterne în biserică frundă verde; la noi s'a obicinuit a se aduce frundă de nuc, fiind că are un miros plăcut, şi după cum dic uni, fiind că forma acestei frunde are óre care asemănare cu limbile celede foc. Prin acéstă înfrumuseţare vedibilă, Biserica ne aduce aminte de frumuseţea cea spirituală a corpului nostru, care este templul sfântului Duh.

§ 51. DESPRE DUMINECILE CINCIDECIMEI.

La serbătorile cele mai apropiate de Paşte se numeră şi cele şese Dumineci ale cincidecimei, adecă, de la Dumineca Thomei şi până la Dumineca Pogorîrii Sfântului Duh. In aceste Dumineci Biserica a aşedat a se serba cele mai însemnate persóne şi evenimente, prin care ni se întăresce şi mai mult credinţa în Dumnedeésca putere a Mântuitorului nostru Christos.

In Dumineca Thomei, care este prima Dumineca după Paşte, şi care pentru acésta se chiamă şi Dumineca cea nouă, ni se aduce aminte despre necredinţa cea pricinuitóre de credinţă a Apostolului Thomei, căruia i s'a arătat Christos la opt dile după ce a înviat din morţi, şi l'a convins că El însuşi este acela, care a fost pironit cu piróne, şi cu suliţa (lancea) împuns in cóstă pre cruce, făcêndu-l să pipăescă cu mâna locul saŭ cicatricele cuelor şi a lăncii, după care apoi Thoma a strigat din suflet şi din inimă: *Domnul meŭ şi Dumnedeul meŭ!*

Toţi cei alţi Apostoli încredinţa pe Thoma, că ei aŭ vêdut pe Christos înviat din morţi; iar el, sciind cele ce

Dumnedeŭ Tatăl, din carele etern procede Duhul Sfânt; impreună adorăm şi pe Dumnedeŭ Fiiul, prin carele Duhul sfânt se trămite credincioşilor; prin urmare dară, în dioa cea luminată a Cincĭdecimeĭ noĭ orthodoxi adorăm şi glorificăm pe sfânta şi adorabila Treime, pre Tatăl, pre Fiiul, şi pre Duhul Sfânt, pentru care serbătórea acesta se numesce încă serbătórea Sfinteĭ Treimĭ. In cântările aceste serbătorĭ audim o înaltă şi sublimă învĕţătură despre Sfântul Duhŭ. El este: Viaţă şi de viaţă *făcător*, lumină şi de lumină dătător, bun, drept, înţele*gător, stĕpânitor*, *curăţitor* de păcate, Dumnedeu şi îndumnedeitor, foc din foc purcegĕtor, lucrător, însuşi bun şi sorginte a bunătăţiĭ; printrênsul Tatăl se cunósce, şi Fiiul se proslăvesce, şi de toţĭ se scie, o Putere, o Inchinăciune a sfinteĭ Treimĭ; El împărţesce Darurile; printrênsul Profeţiĭ, Apostoliĭ şi Martiriĭ s'aŭ încununat; printrênsul toţĭ credincioşiĭ se sfinţescŭ, pregătindu-se aicĭ în viaţa harică pentru viaţa cea vecĭnică.

Citirea faptelor Apostolilor din acéstă di arată cu amĕnuntul măreţul eveniment al pogorîriĭ Duhuluĭ Sfânt, preste Apostolĭ în privdvorul cel din Sion, şi primul efect al darurilor Duhuluĭ Sfânt asupra predicatorilor a tótă lumea. Iară în citirea Evangelieĭ însuşĭ glasul Domnuluĭ chiamă pre toţĭ la fontânta Haruluĭ, dicĕnd: *De inseteză cine va, să vie la mine şi să bea* (Ioan, 7 37).

Fórte instructivŭ este serviciul divin din séra Dumineciĭ Cincĭdecimiĭ, care urmeză îndată după liturgie. In acest timp Biserica plecă genunchile de treĭ orĭ, recitând cu umilinţă escelentele rugăciunĭ ale Mareluĭ Vasilie. Noĭ ne rugăm atuncĭ, mărturisind păcatele nóstre înaintea Părinteluĭ ceresc, şi cerem ertare în virtutea mareluĭ Sacrificiŭ al prea iubituluĭ sĕu Fiiu. Rugăm şi pre Domnul nostru Iisus Christos să ne dăruescă şi noĕ pre Dumnedeescul şi de viaţă făcătorul seŭ Duh, spre a lumina şi a întări sufletele nóstre. In fine aducem rugăciune

terea lui Dumnedeŭ, representată prin scăldătórea oiĭ; dar Dumnedeu-Omul Christos nu era încă venit, ca să afunde omenirea în scăldătórea Botezuluĭ, şi prin cuventul sĕu să o întărescă, spre a putea servi luĭ Dumnedeu Creatoruluĭ sĕu. De aceea şi paraliticul dicea: Dómne, om nu am! Ne sciind el că acesta era cel ce se făcuse om, ca pre om să'l ridice la gloria şi la fericirea luĭ Dumnedeŭ.

Eată te-aĭ făcut sănătos, de acum să nu maĭ greşescĭ, ca să nu ţĭ fie ceva maĭ rĕŭ! Ast-fel a dis Christos omeniriĭ vindecată de paralisia pĕcatuluĭ şi a morţiĭ. Insă ce de paraliticĭ astădĭ printre crestinĭ, mult maĭ slăbănogĭ de cât cel din privdorul luĭ Solomon; căcĭ acela tot putea spera vindecare pentru că avea credinţă, iar acestia sunt de viĭ nisce morţĭ ne îngropaţĭ, cari infecteză tótă societatea crestină cu putórea necredinţeĭ lor.

In Dumineca a patra Biserica ne aduce aminte despre memorabilul eveniment al înalteĭ convorbirĭ a luĭ Christos cu Samarineanca la puţul luĭ Iacov. Din cele ce dice Christos către Samarineanca ne învăţăm, că a cunósce pre Iisus Christos şi divina sa graţie este darul cel maĭ preţios ce Dumnedeu a facut omeniriĭ, pentru care noĭ trebue să fim fórte recunoscătorĭ. Către acestea nemaĭ învăţăm încă şi acésta, că Dumnedeu fiind Spirit, crestiniĭ trebue să adóre pe Dumnedeu cu Spiritul şi cu adevĕrul, şi că Biserica luĭ Christos trebue să se întindă la tóte naţiile lumiĭ, pentru care Păstoriĭ eĭ trebue să lucreze cu multă activitate la propagarea Evangelieĭ, şi la convertirea necrestinilor la crestinism.

In Dumineca a cincia, prin miraculósa vindecare a celuĭ orbŭ din nascere, Evangelistul Ioan ne dă să înţelegem metaforic pe omenirea orbită prin pĕcatul strămoşescŭ, şi vindecată de Christos prin spălarea în fontâna Botezuluĭ, iar Biserica ne învaţă, că luminătorul cel

se petrecuseră pe muntele Golgotha, era atât de învîrtoșat în necredință, în cât nu se mulțumia a'l vedea, ci voia să'l și pipăescă cu mâinile sale, ceea ce i-a și permis Christos. Dar după ce s'a convins prin vedere și pipăire, Christos îĭ dise: *Pentru că m'ai vědut Thomo, ai credut? Fericiți cei ce nu au vědut și au credut.* Si în adevér, a crede cine-va după ce a vědut și a pipăit ceva, acésta nu este un merit, pentru că și orbiĭ, după ce pipăesc ceva, se încredințeză și cred. Deci dar meritul adevěraților crestini este maĭ mare de cât al luĭ Thoma; căcĭ eĭ cred în Christos înviat din morțĭ, și chiar nevědendu-l și nepipăindu-l.

In Dumineca a doa serbăm pomenirea sfintelor femeĭ Mironosițe, și a luĭ Iosif cel din Arimatheia și a luĭ Nicodim, carĭ aŭ făcut Mântuitoruluĭ ultimul serviciŭ al immormentăriĭ, cerênd trupul la Pilat, pogorîndu-l de pre cruce, înfășurându-l în giulgiurĭ și cu arome, și puindu-l în noul mormênt al luĭ Iosif. Biserica, lăudând pre aceste Ucenițe și Ucenicĭ fideli aĭ Mântuitoruluĭ, voesce să ne amintéscă ca, în midlocul gloriósei luĭ Invierĭ, să nu uităm nicĭ umilitórea Patimă și mórte a Stăpânuluĭ, pentru că printr'ensele ne a rĕscumpĕrat din blestemul cel de demult. Tóte cântările serviciuluĭ divin din acéstă Duminecă, acesta ne daŭ să înțelegem.

In Duminecа a treia, supra-numită a Slăbănoguluĭ saŭ Paraliticuluĭ, Evangelistul Ioan descrie marea minune cea de la scăldătórea oiĭ din Ierusalim, unde Mântuitorul Christos a vindecat pre un paralitic care dăcea pre pat de treĭ-decĭ și opt de anĭ, întărindu-l cu stăpânescul cuvênt, și poruncindu'ĭ să'șĭ ridice patul, spre mărturia însănătoșiriĭ sale. Acest Paralitic, după opinia Sfinților Părințĭ, era imaginea omeniriĭ, paralisată de veninul pécatuluĭ strămoșesc, și carea de la ómenĭ nu găsea nicĭ un remediŭ, pentru că tótă omenirea era infectată de acel pécat: omenirea aștepta vindecarea sa tot de la pu-

neḑeŭ, arătându-ne într'ênşi nisce midlocitorĭ către Dumnedeŭ, şi modelurĭ de tot felul de virtuţĭ creştinescĭ. In Evangelia cea de la liturgia aceleĭ serbătorĭ, Christos fericesce pre ceĭ ce îl vor mărturisi înaintea ómenilor, şi vor renunţa la tóte ale lumiĭ acesteia, chiar şi la părinţiĭ şi fraţiĭ lor, vor lua crucea asupra lor, şi vor urma dupĕ densul, adecă vor suferi pentru credinţa în Christos pĕnĕ şi mórte pe cruce, ca şi densul; căcĭ cel ce nu va renunţa, şi nu va suferi pentru densul, unul ca acela nu este vrednic de densul.

In Dumineca următóre se începe şirul unor marĭ învĕţăturĭ Evangelice. Evangelistul Mateiu ne învaţă cum Mântuitorul Christos, căutând mântuirea nóstră, chiamă pe Apostolĭ să urmeze dupe densul, şi cu denşi umblând prin cetăţĭ şi prin sate, pretutindinea predică Evangelia Impĕrăţieĭ, întărind cuvêntul cu mulţime de minunĭ mântuitóre şi de bine-făcătóre, sĕvîrşite tóte cu puterea Dumneḑeiriĭ sale maĭ pre sus de legile firiĭ (Mat. 4). A poĭ în Duminecile următóre se expune doctrina Evangelieĭ, une orĭ în învăţăturĭ simple, alte orĭ în parabole saŭ pilde, alte orĭ în descrierea miraculóselor lucrărĭ ale Dumneḑeescululĭ Invĕţător. Inţelesul acestor învĕţăturĭ se póte înfăçişa pe scurt în următórele trăsurĭ.

1. Invăţăturile simple. In acestea Mântuitorul ne învaţă să nu ne îngrijim peste mĕsură de bunurile pămentescĭ, ci maĭ ânteiŭ de tóte să căutăm împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ şi dreptatea luĭ, atuncĭ şi tóte acestea se vor adaoge noĕ pentru satisfacerea trebuinţelor vieţeĭ acesteia (Dumin. 3); arată necesitatea de a împlini poruncile luĭ Dumneḑeŭ, iar pentru ceĭ ce caută o maĭ înaltă perfecţiune de viaţă crestinéscă, propune fapta bună a neinteresăriĭ (Dum. 12 şi 30); explică spiritul poruncilor legiĭ, care este iubirea către Dumneḑeu şi cea către aprópele (Dum. 15); cere ca fiĭ Harululĭ (crestiniĭ) să facă maĭ mult de cât ceĭ ce urmeză numaĭ legilor natureĭ, şi pen-

adevĕrat este numaĭ Christos Domnul, şi că numaĭ intru lumina luĭ putem vedea lumină.

In Duminica a şesea, carea cade după Inălţarea Domnuluĭ, şi este cea maĭ aprópe de ḑioa Cincĭ-ḑecimeĭ, Biserica serbeză triumful credinţeĭ crestine, care s'a proclamat de către primul Sinod Ecumenic din Niceea. Biserica, dupĕ vrednicie onorând pe aceĭ 318 predicatorĭ Ecumenicĭ aĭ Dumneḑeireĭ luĭ Christos, ne îndemnă să-ĭ glorificăm ca pe nisce adevĕraţĭ luminătorĭ aĭ lumiĭ, cântând cu glas de laudă, şi ḑicĕnd: *Prea proslăvit eşti Christóse Dumneḑeul nostru, cela ce luminătorĭ pre pămĕnt pre părinţii noştri i-aĭ întemeiat, şi printr'enşi pre noi pre toţi la adevărata credinţă ne-ai îndreptat.*

Stihirile sfinţilor Părinţĭ cele de la vecernia şi de la Laudele acesteĭ serbătorĭ coprind Theologia dogmatică cea maĭ înaltă, privitóre la prea sfânta Treime.

§ 52. PRIVIRE GENERALĂ ASUPRA DUMINICILOR ANUALE, ŞI ASUPRA POSTILELOR EVANGELICE CARE SE CITESC IN FIE-CARE DUMINECĂ.

Paştele, adecă Invierea Domnuluĭ, după cum s'a arătat maĭ sus, fiind themelia edificiuluĭ credinţeĭ nóstre crestine, sfinţiĭ Părinţĭ aŭ regulat ca mântuitórea serbătóre a Paşteluĭ să se serbeze în tótă septĕmâna cea luminată, şi încă şi în fie-care Duminecă de peste an, şi de aceea în fie-care Duminecă la Orthrină auḑim una din acele unspreḑece Evangeliĭ ale învieriĭ, cum şi cântările vecernieĭ şi ale orthrineĭ tóte esprimă numaĭ bucuria învieriĭ Domnuluĭ.

In Dumineca ântĕia după Cincĭ-ḑecime, Biserica onoreză memoria tuturor Sfinţilor, între care cinstesce maĭ ântĕiŭ pe Martirĭ, aducĕndu-ĭ, ca pe nisce pârgă a firiĭ, luĭ Christos Dumneḑeŭ săditoruluĭ fǎptureĭ, apoĭ şi pe cele-l-alte cete ale nenumĕraţilor fiĭ aĭ împĕrăţieĭ luĭ Dum-

CHRONICA ECLESIASTICA

I.

BISERICA ORTODOCSA DE RESARITU

1. Patriarchia de Constantinupolu.—In Biserica Patriarchieĭ de Constantinupolu, precum şi în tóte Bisericile din capitala Imperiuluĭ Otomanŭ, s'a cititŭ o enciclică patriarchală, motivată de teşkereoa Ministruluĭ de Externe al Imperiuluĭ, prin care se anunçă, că conform art. XIII din Constituţiune aŭ dreptul de a intra în scólele militare ale Imperiuluĭ toţĭ fiiĭ creştinilor, supuşĭ Imperiuluĭ. Acesta se va efectua numaĭ în urmarea unuĭ esamenŭ, depusŭ la Ministerul de Resbelu, şi tineriĭ kiar nemusulmanĭ după terminarea cursuluĭ vorŭ ave dreptul, de a ocupa tóte funcţiunile, prevĕḑute prin legea organică a acesteĭ scóle.

O altă enciclică a Inalt Prea Sânţituluĭ Metropolitŭ de Smirna, D. Meletie, s'a cititŭ prin tóte Bisericile acesteĭ Eparchiĭ, prin care se kĭămaŭ creştiniĭ acesteĭ Eparchiĭ, că, conform Constituţiuneĭ Imperiuluĭ, să se adune şi să înfiinţeze garda naţională. Prin enciclica menţionată prea Sânţitul Metropolitŭ se ocupă, de a arăta creştinilor atât drepturile, cât şi datoriile lor, respectiv de acéstă sarcină.

Intre ḑiarul rusŭ «Голосъ—Vocea» şi «Ἀνατολικὸς ἀστήρ Steoa Orientuluĭ» s'a născutŭ o polemică, avĕnd de motivŭ unŭ articulŭ al ḑiaruluĭ rusŭ, intitulatŭ: «Greciĭ şi Slaviĭ în Orientŭ.» Noĭ lăsând partea politică a articululuĭ, care se ocupă de posiţiunea socială de astă-ḑĭ a Grecilor, şi care îĭ arată, că eĭ suntŭ maĭ prosperĭ de cât Slaviĭ, din tóte punctele de privire, întórcemŭ atenţiunea nóstră asupra părţeĭ eclesiastice, presentând aicĭ în traducţiune tóte acele părţĭ ale articululuĭ, relative la Biserică, şi lăsând tótă responsabilitatea morală asupra autoruluĭ.

« Din nenorocire, pre cât suntŭ de prospere instituţiunile grece, relative la instrucţiune şi comerçŭ pre atata este de decăḑută partea

tru acésta ne poruncesce să iubim și pre însușĭ vrăjmașiĭ noștri, imitând cu acésta pre Tatăl nostru cel din cerurĭ.

2. Parabolele saŭ Pildele. Parabola despre cel dator cu ḑece miĭ de talențĭ, carele s'a osêndit pentru neîndurarea sa către datornicul sĕŭ, ne învață a erta supĕrările și nedreptățirile aprópeluĭ (Dum. 11); Despre vieriĭ ceĭ rĕĭ, esplică reoa voință a Iudeilor și acelor asemenea lor, cari se lepĕdă de Christos (Dum. 13); Despre ceĭ chiemațĭ la nunta fiiuluĭ Impĕratuluĭ, maĭ ântêiu însemneză lepĕdarea Iudeilor de Christos, și apoĭ închipuesce bunătatea luĭ Dumneḑeŭ, care chiamă pre toțĭ la mântuire, iar eĭ se lepĕdă sub diferite pretexte de a lua parte la Dumneḑeescul ospĕțŭ al Sfintelor Taĭne (Dum. 14 și 28); Cea despre distribuirea talanților mustră cu dreptate pre ceĭ ce nu întrebuințează darurile luĭ Dumneḑeŭ spre adăogirea glorieĭ luĭ Dumneḑeŭ, și spre edificarea aprópeluĭ (Dum. 16); Cea despre Sementă arată causele pentru ce nu rodesce învățătura Evangelieĭ în inimile ómenilor (Dum. 21); Cea despre Lazăr cel săracŭ este pentru bogațiĭ ceĭ neîndurătorĭ o lecțiune înspăimântătóre, iar pentru săraciĭ ceĭ suferitorĭ, ea este o mare mângâere și asigurare (Dum. 22); Cea despre cel căḑut în tâlharĭ, ne învață să fim cu fapta conpătimitorĭ către orĭ ce om care se află în suferință, căcĭ orĭ ce om este aprópele nostru, purtând chipul și asemĕnarea luĭ Dumneḑeŭ ca și noĭ (Dum. 25); Cea despre bogatul cel materialist, care aduna avuțiĭ numaĭ pentru sine, este o înfricoșată lecțiune pentru toțĭ adoratoriĭ bunurilor pămêntescĭ aĭ veaculuĭ acestuia, cari se îmbogățescŭ în comorĭ peritóre, iară nu se îmbogățescŭ în Dumneḑeŭ (Dum. 26).

Archiereul Genadie, *fost Argeșiŭ.*

(Va urma)

ura către Rusia întrece tóte simţimêntele. Pre lîngă aceste, Patriarchul are o mare influenţă personală asupra păstoriţilor sĕĭ, şi specialminte asupra cleruluĭ, şi kiar pênĕ la atâta, că simpatiile şi antipatiile Patriarchuluĭ devin personale a le fie-căruĭ grec ».

(Vedi «Steaoa Orientuluĭ» No 5462).

Dumineca ortodocsieĭ, adecă ântâia a Paresimilor, s'a serbat şi în acest an la Patriarchia de Constantinupolŭ în modul cel maĭ solemnel. Prea Sântul Patriarch, însoçit de opt Metropoliţĭ, a oficiat sfânta liturgie, după carea şĭ-a avut loc serviciul propriŭ al ortodocsieĭ, unde s'a confirmat confesiunea ortodocsă, anatematisându-se doctrinele etorodoxe.

2. **Biserica Rusa**. Dămŭ aicĭ nisce date statistice, relative la starea Bisericeĭ rusă din aniĭ 1874 şi 1875, şi estrase din raporturile Ober-procuroruluĭ, seŭ al representantuluĭ imperialŭ în sântul Sinod.

In anul 1874 prin tóte Eparchiile Rusieĭ, afară de a le Podolieĭ, Poltaveĭ, Esarchatul Georgieĭ şi Lavrele Alexandru-Nevscaĭa şi Uspenscaĭa, se aflaŭ 53 palaturĭ archierescĭ şi 350 monastirĭ de bărbaţĭ, între care şi 144 de monastirĭ ne cuprinse în buget. In tóte aceste monastirĭ se întreţineaŭ în contul bugetuluĭ 4,206 călugĕrĭ, iar în realitate eraŭ prin tóte monastirile 10,499, dintre cariĭ 4,810 fraţĭ.

Monastirĭ de femeĭ în acelaş an, esceptând Eparchiile Poltaveĭ, a le Podolieĭ şi a le Ecsarchatuluĭ Georgieĭ, eraŭ 143, din aceste 42 nu intraŭ în buget. In tóte aceste monastirĭ se aflaŭ 2,516 călugĕriţe, care se întreţineaŭ în socotela bugetuluĭ, iar în total se aflaŭ 14,958 de călugĕriţe din care 11,371 de surorĭ.

In tóte Eparchiile şi în acelaşĭ anŭ se aflaŭ Bisericĭ catedrale sobornicescĭ, adecă pentru tótă Rusia 56, iar catedrale de oraşe 538, din care 46 fără de parochiĭ, pentru armată Bisericĭ catedrale 4, iar pentru marină 3; în totul Bisericĭ catedrale 601. Bisericĭ aflătóre în monastirĭ, 922, de parochiĭ 29.125, bisericĭ salariate 456, de Palat 39, în stabilimentele publice 603, de case 333. Bisericĭ înkise şi în care nu se face serviciul divin 4,582 de cimitire 1.943, acele aflătóre sub îngrijirea Protoiereuluĭ armateĭ şi al Flotelor, adecă 91 bicericĭ stabile, 226 mişcătóre, de parochiĭ 235

lor eclesiastică. Clerul grecŭ se ocupă în special de câştigŭ, şi cu tóte puterile caută să despóie poporul.»

« Fie-care funcţiune eclesiastică se cumpără şi preçul eĭ se determină maĭ de nainte. Fiind că preçul funcţiunilor maĭ înalte este destul de mare, şi fiind că recompensa pentru sânţitele lucrărĭ este prea ne'nsemnată, fără ca să pótă procura mijlócele uneĭ vieţĭ convenabile, de aceĭa clerul este necesitatŭ, ca să recurgă la diferite mijlóce laterale. Astŭ-felŭ, că Metropoliţiĭ şi Archiereiĭ primescŭ contribuţiunĭ anuale de la monastirile Eparchieĭ lor, ĭar Archiereiĭ, trebuind să plătĭască tributu Metropolitulul, le visiteză fórte des, sub pretecstŭ de bine-cuvêntare. Nicĭ o disposiţiune, nicĭ unŭ canonŭ nu esistă pentru aceste bine-cuvêntărĭ. Archiereiĭ bine-cuvêntéză orĭ-când le trece prin minte, şi îngrijirea lor principală este de aduna cât maĭ mulţĭ banĭ.»

« De şi tóte keltuelele, necesare la întreţinerea Bisericelor, administraţiunea spirituală, şi la susţinerea clerului, se oferă de către comunitate, tributul însă al clerului înaltŭ este aşa de mare, în cât clerul inferiorŭ — Preuţiĭ, Diaconiĭ şi cialalţĭ clericĭ suntŭ de ordinarŭ într'o sĕrăcie estremă. E fórte greŭ, ca să nu ḑicŭ imposibilŭ, de a afla unŭ preutŭ cu dare de mână.»

« Precum administraţiunea eclesiastică, aşa şi tóte veniturile bisericescĭ se află în mânele patriarchuluĭ grecŭ, pre care le administréză dupre voĭa sa, ĭar restul de la keltuelele bisericescĭ, ĭlŭ dă la casieriile şcólelor şi a le institutelor de orfanotrofie.»

« Greciĭ calculéză pĕnă la 4000 de Bisericĭ în tótă Turcia şi tóte sunt supuse administraţiuneĭ Patriarchuluĭ ecumenic. Patriarchia în unele Eparchiĭ îşĭ eserciteză administraţiunea sa prin Metropoliţĭ, cariĭ datoresc să plătéscă Patriarchuluĭ o cantitate de banĭ pentru posiţiunea sa, dupĕ care şi acesta vinde funcţiunile la ceĭ inferiorĭ luĭ.»

« Se ḑice, că asupra confesorilor este sarcina de a convinge pre creştinĭ, ca să lase o parte din averea lor Bisericeĭ şi Patriarchuluĭ.»

« Pĕnĕ la despărţirea Bisericeĭ bulgare veniturile Patriarchuluĭ eraŭ marĭ, ĭar dupĕ despărţire s'a împuţinat cu doĕ treimĭ. Maĭ ales în timpurile din urmă casa Prea Sfântuluĭ Patriarch se află, dupre cum se ḑice, într'o lipsă estremă. Eacă cuvêntul, pentru care

verse societăţĭ 11, în care se adăposteaŭ 276 de ómenĭ. Pre la Bisericile de parochiĭ asemine institute aŭ esistatŭ 136 şi ómeniĭ din dênsele se întreţineaŭ de statŭ, seŭ de Bisericĭ; ĭar în contul persónelor private şi a societăţilor aŭ esistatŭ 469 de institute de binefacere pentru 4,456 persóne. In totul institute de bine-facere 654 pentru 6,786 persóne.

Locuitorĭ de confesiunea ortodocsă prin tóte Eparchiile Rusieĭ, afară de a Camcetcăĭ, a Poltaveĭ, a Georgieĭ şi ortodocşiĭ din diferitele armiĭ şi flote, în anul 1874 au fost 27,422,883 bărbaţĭ şi 29,029,522 femeĭ. In totul creştinĭ ortodocşĭ 56,542,405.

In acelaşĭ anŭ prin tóte Eparchiile, nesocotind Eparchia de Camcĭatca, Poltava şi de Georgia, s'au născutŭ 1,589,090 copiĭ de secsŭ masculinŭ şi 1,543,255 de celŭ femininŭ; în totul 3,132,345 nascerĭ. Cununiĭ s'aŭ celebratŭ, 1,184,552. Aŭ muritŭ de secsulŭ masculinŭ 1,146,711, de celŭ femininŭ 1,080,280; în totul 2,226,991 morţĭ. Din aceştĭ morţĭ 157 persóne (83 bărb. 74 fem.) aŭ muritŭ în etatea de la 100—105; 54 (29 bărb. şi 25 f.) de la 105—110; 23 (14 şi 9) de la 110—115; 14 (6 şi 8) de la 115—120; şi 3 (2 şi 1) de la 120—125. In totul persónele, ce aŭ muritŭ la etatea de preste 100 anĭ sûntŭ 252, din care 135 bărbaţĭ şi 117 femeĭ.

In anul 1875 la Biserica ortodocsă s'aŭ întorsŭ 1,364 de romano-catolicĭ, 250,007 greco-uniaţĭ, armenĭ 7, protestanţĭ 763; în totul s'aŭ întorsŭ de la alte Bisericĭ la cea ortodocsă 252,141 de persóne. Dintre rascolnicĭ seŭ lipovenĭ aŭ îmbrăçişat Biserica ortodocsă 2,746 persóne, din cariĭ 1,813 ne rebotezându-se, ĭar 933 rebotezându-se. Din necreştinĭ aŭ primitŭ ortodocsia 430 ebreĭ, 451 machometanĭ, şi păgânĭ 1,248. In totul la Biserica ortodocsă s'aŭ întorsŭ 259,016 persone.

Despărţirĭ în acelaşĭ anŭ aŭ fostŭ 24, provenite din causă, că unul din soçĭ a intratŭ în adoa căsătorie, trăind încă celŭ dintâiŭ; 34 din causa rudireĭ de aprópe a celor însuraţĭ, 6 din causa incapacităţeĭ pentru viéţa conjugală, 62 din causa infidelităţeĭ unuĭa din însoţiţĭ, 661 de casurĭ, provenite din causa dispărereĭ unuĭa din membri, şi 218 casurĭ efectuate fiind pentru cuvêntul, că unul din soçĭ a fostŭ trămisŭ la munca silnică seŭ la colonisare. In totul casurĭ de despărţirĭ aŭ fostŭ 1005.

şi salariate 7. In tótă Rusia în decursul anuluĭ 1874 se aflaŭ 38,562 de Bisericĭ, şi 12,860 Bisericĭ, cu calitatea de paraclise şi capele.

Dupre bugetul anuluĭ 1874 la catedrale şi celelalte Bisericĭ era trecutŭ unŭ protopresviterŭ, unŭ preutŭ capitalŭ, 9 presviterĭ, 666 protoĭereĭ, 36,192 de preuţĭ, 6,774 de diaconĭ, şi 52,124 de servitorĭ bisericescĭ (1). In realitate însă aŭ fost 2 protopresviterĭ, 1 preut capital, 1,201 protoĭereĭ, 35,667 de preuţĭ, 10,848 de diaconĭ, şi servitorĭ inferiorĭ 51,171. In totul preuţiĭ însuraţĭ în Rusia pentru anul 1874 aŭ fost 98,890 şi 9 034 de persóne, care aŭ fostŭ scóse din bugetŭ pentru bătrînețe şi bóle.

Din datele statistice, privitóre pre anul 1875, resultă, că s'aŭ maĭ construitŭ 4 Bisericĭ monasteriale, din care 3 de petră şi 1 de lemn. 310 Bisericĭ de parochiĭ, din care 155 de pétră şi alte 155 de lemnŭ: salariate 3, din aceste 1 de pétră şi 2 de lemnŭ; 33 Bisericĭ de cimitire, din care 11 de petră şi 22 de lemnŭ. In totul s'aŭ construitŭ 361 de Bisericĭ, — 179 de petră şi 182 de lemnŭ. Pre lîngă aceste s'aŭ maĭ construitŭ şi 135 capele şi paraclise, din care 14 de pétră şi 121 de lemnŭ.

Sumele întrebuinţate la construcţiunĭ aŭ fost luate: 571,740 leĭ din tesaurulŭ statuluĭ şi 3,506,461 leĭ din capitalulŭ bisericescŭ, destinatŭ pentru întreţinerea stabilimentelor eclesiastice.

In acelaşĭ anŭ prin tóte Eparchiile, afară de a Petersburguluĭ, se aflaŭ 56 Ospitale pentru 758 de bolnavĭ, care se întreţineŭ de statŭ şi din veniturile monastirescĭ, şi 9 întreţinute tot în monastirĭ de cătră persóne private şi societăţĭ pentru 84 bolnavĭ; la Bisericĭ se aflaŭ 20 Ospitale, întreţinute de către statŭ şi persóne private saŭ societăţĭ, şi destinate pentru 430 de bolnavĭ. In totul 104 Ospitale, destinate pentru 1,362 bolnavĭ. Institute de bine-facere prin monastirĭ, întreţinute cu keltuĭala statuluĭ şi a monastirilor 37 pentru 406 persóne, iar întreţinute de persóne private şi di-

(1) In Biserica rusă este unŭ preutŭ de parochie, care represintă pre toţĭ confraţiĭ seĭ kĭar şi înaintea sântuluĭ Sinod. El se numesce Оберъ священникъ preutul principalŭ seŭ capitalu, şi are la palatŭ onorurile de Archiereŭ. — Pre lângă aceste Biserica rusă face o distincţiune între Proto-presviterŭ şi Proto-Ierеu între Presviterŭ şi preut. Ceĭ d'întâĭ sunt nisce protoĭereĭ seŭ preuţĭ de o positiune distinctă.

2. Ca Prea Fericirea sa a kiematū în Constantinupolū pre Episcopiĭ Eparechiilor şi îĭ reţine aicĭ, cu tóte protestările Eparchiilor pretecstând, că Episcopiĭ sûntu kiemaţĭ din ordinul guvernuluĭ.

3. Că Episcopia de Tărnova o ţine vacantă, numaĭ pentru ca să recompenseze pre Episcopul de Rusciuc pentru serviciile, aduse de către acesta persóneĭ Ecsarchuluĭ, şi veniturile acesteĭ Eparchiĭ le-a unitū cu ale Episcopieĭ de Rusciuc.

4. A disolvatu Sinodul şi Consiliul, ca să administreze în modū despoticū.

5. A întreprinsū singurū de sine, a comite acte, prin care voiesce pentru interesele personale, ca să sacrifice independenţa Bisericeĭ bulgare.

Pentru aceste cincĭ puncte de acusaţiune, poporul bulgarū, care s'a manifestatū de mult pentru acestă cestiune, cere de la opiniunea publică aprobarea chotărâreĭ sêle, şi de la guvernul autocraticū altū capū spiritualū.

Printr'o decisiune, guvernul póte să vindece rĕul, de care suferū supuşiĭ luĭ Bulgarĭ.

II.

BISERICELE ETERODOXE

1. Biserica papală. — Mórtea cardinaluluĭ Antoneli este regretată şi pĕnĕ acum în Vaticanū. Ḑiarele nu încetéză nicĭ pĕnĕ acum, de a publica diverse scirĭ, respectiv de disposiţiunile testamentare a le omuluĭ celuĭ mare din Biserica papală. Uniĭ ḑiceaū, că cardinalul a dotatū cu averea sa colosală diversele instituţiunĭ de bine-facere. Alţiĭ pretindéū, că el nu a lăsatū nimicū Bisericeĭ, dar a dispusū ca tótă averea sa să remâne la disposiţiunea Papeĭ Piu IX, în semnū de recunoscinţă pentru bine-facerile primite. In fine aū fostū ḑiarişti şi de aceia, cariĭ demunstraū, că cardinalul n'a iubitū papismul, că el a fostū afecţionatū către rudele sêle şi nutrea o ură către Vaticanū, iubind naţiunea italiană.

Decă ni este permisū şi noĭ a judeca despre disposiţiunile sufletescĭ a le fostuluĭ cardinalū dintre Diaconĭ D. Antoneli; şi décă vomū lua în consideraţiune numaĭ actele luĭ din timpul, cât a fostū la Iaşĭ, în calitate de Episcopū catolicū, şi vomū recunósce simpatiile şi kiar concursul acestuĭ omū, oferitū Românilor cu ocasiunea unireĭ lor politice; trebue să mărturisimū, că D. Antoneli a fostū omul, ce a avutū nisce privirĭ la lucrurĭ, diferite de papismū, şi că el în adevĕr, a fostū inspiratū de principiul naţionalităţilor.

Acum jurnalele ni maĭ aducū şi alte privirĭ asupra meritelor cardinaluluĭ Antoneli, între care noĭ aicĭ dămū preferinţă uneĭ critice, făcute, dupre cum se ḑice, kiar de către Papa Piu IX-lea. Spunū

Respectiv de instrucțiunea clericală în anul 1875, prin tóte Eparchiile au fostŭ 4 Academiĭ, 53 de Seminariĭ și 186 scóle începĕtóre, în totul 243 scóle. În aceste stabilimente, afară de Eparchiile de Camclatca, Ufimsca și Iacutsca, aŭ fostŭ profesorĭ și Directorĭ: în Academiĭ 132 persóne, în seminariĭ 856, și în scólele începĕtóre 1,532; în totul prin scólele clericale aŭ funcționatŭ 2,520 persóne. Studențiĭ prin tóte aceste scóle s'aŭ rădicatŭ la numĕrul de 40,596, din acestia 15,422 întreținuțĭ din fondurile bisericesĭ, și 25,174 în comtul propriŭ. În Academiĭ se aflaŭ 584 studențĭ, în Seminariĭ 12,227 și în scolele începĕtore 27,785.

În scólele de fete, destinate pentru servitoriĭ bisericescĭ, și care se află sub auspiciile Imperatriciĭ s'aŭ instruitŭ 802 copile, din care 262 s'au întreținutŭ în comtul Statuluĭ și 540 cu diferite pensiunĭ.

Scólele, aflătore pre lûngă Bisericĭ și monastirĭ, esceptând cincĭ Eparchiĭ, de la care nu s'au trămisŭ datele statistice, se află în tótă Rusia 7,402 și în dînsele își primescŭ instrucțiunea 205,559 copiĭ, din care 175,979 de secsul masculinŭ și 29,580 de celŭ femininŭ.

Bibliotecele formate, pre la Bisericĭ, și care sûnt destinate pentru instruirea membrilor cleruluĭ, s'aŭ aflatŭ în anul 1875, 15,444 din aceste 14,720 s'aŭ formatŭ din fondul Bisericilor, ĭar 622 din fondul membrilor cleruluĭ, aflătorŭ sub administrațiunea proïestoșilor de plășĭ.

Înkiemŭ chronica eclesiastică a Biserice! ruse din acéstă lunŭ, comunicând lectorilor noștri și următórea scire, adusă la noĭ de cătrĕ diarul rusŭ «Insciințările de Petersburg». O societate anglesă, póte societatea britanică biblică, a luatŭ cholărîrea, ca să trămită, pentru armata rusă, mobilisată la Kișineu 20,000 esemplare din Evangelia rusă, legatĕ cu lucsu și destinate pentru a se distribui soldaților rușĭ de rangurile inferióre. Din aceste s'aŭ și espediatŭ pênĕ acum 4,000 esempiare.

3. Ecsarcatul Bisericeĭ bulgare. — Scirea, dată de cătrĕ unele din diarele din Constantinupolŭ, că Ecsarchul bulgarŭ — Prea Sânțitul Antim I, este protestatŭ de cătrĕ populațiunea bulgară, și care scire s'a publicatŭ și de cătrĕ noĭ în numĕrul precedentŭ, se adeveresce, dicemŭ, acéstă scire din ce în ce. Diarul constantinupolitanŭ «Steoa orientuluĭ» de la 2 Fevruarie, ni presintă și punctele de acusațiune ale Prea Sânțituluĭ Ecsarchu, resumate într'o epistolă, subscrise de cătrĕ unŭ D. Mircea Sarmoĭ. Noĭ presentămŭ lectorilor noștri aceste puncte de acusațiune, traducându-le din menționata fóie grecă:

1. Că Prea Fericitul Antim I keltuesce averea publică, fărĕ ca să presinte un singuru comtu, acumŭ de cincĭ anĭ.

avutŭ scopŭ politicŭ, şi tot-o-dată adaugă, că Papa Pio IX în darea de semă oficială despre modul primirei lor a ştersŭ cu însuşĭ mâna sa terminul de ex din vorba ex-imperatrice.

Cardinalul Simeoni, plecând pentru Franţa, a fostŭ kiematŭ de Papa Piu IX-lea, ca să se presinte imediat în Roma. Motivul uneĭ aseminea reîntórcerĭ a cardinaluluĭ pĕnĕ acum nu este cunoscutŭ. Se spune ênsĕ, că cardinalul Simeoni a fostŭ primitŭ de Papa fórte bine, îmbrăţişându-lu la întâmpinare şi cu care ocasiune l'a şi felicitatŭ nu numaĭ pentru funcţiunea de secretarŭ imperialŭ, dar a pusŭ asupra luĭ şi funcţiunile de Mareşalŭ al palaturilor papale şi Ministru de finance; adecă cardinalul Simeoni a primitŭ asupra sa tóte funcţiunile repausatuluĭ cardinalŭ Antoneli.

Ḑiarul rusŭ «Gazeta bisericéscă» ne presintă statistica prelaţilor Bisericeĭ papale de la finele anuluĭ espiratŭ. La 31 Decemvrie 1876 colegiul cardinalilor se compunea din 54 persóne, Patriarchiĭ, dependinţĭ de Papa, şi cariĭ se ţinu atât de ritul Occidentalŭ, cât şi de celu orientalŭ (uniţĭ) eraŭ 11. Episcopiĭ şi Archiepiscopiĭ, ce se ţinŭ de ritul occidentalŭ, se ridicaŭ la suma de 750 persóne, ĭar ceĭ de ritul orientalŭ 50. Archiepiscopiĭ şi Episcopiĭ din părţile necredincioşilor *in partibus infidelium* 270. Patriarchiĭ, Archiepiscopiĭ şi Episcopiĭ fŏrĕ de Episcopĭ în nullius dioceseos 40. In totul, la finele anuluĭ espiratŭ, Biserica papală a avutŭ 1,175 de prelaţĭ. Papa Piu al IX-lea a măritŭ numĕrul prelaţilor cu 203 persóne; adecă, cu 29 Mitropoliţĭ, 130 Episcopĭ cu Eparchiĭ, 3 Episcopĭ fŏrĕ de diecese, 3 delegaţĭ apostolicĭ, 33 vicarĭ apostolicĭ şi 15 prefecţĭ apostolicĭ.

Unŭ altŭ casŭ, petrecutŭ în Biserică papală, care atestă pĕnĕ la evidenţă, că biserica ortodocsă, în oposiţiune de cea papală, este represeutată prin nisce doctrine, care corespundŭ şi ajută progresul sciinţificŭ al omenireĭ. D. Sladcovski, unul din naţionaliştiĭ cechĭ, care se bucură de o reputaţiune mare între conaţionaliştiĭ seĭ şi care posedă şi titlu de doctor în sciinţele iuridice, la cele din urmă a părăsitŭ Biserica papală şi s'a unitŭ cu cea ortodocsă. Noĭ dămŭ aicĭ în traducţiune scrisorea deskisă a D-luĭ Doctor, pre care el a publicat'o în ḑiarul cechŭ «Народни листи — foĭe populară» şi din care se vĕdŭ motivele, ce l'aŭ îndemnatŭ, ca să rupĕ cu Biserica papală.

«De la începutul mişcăreĭ politice 1860, şi pĕnĕ la resbelul din 1866, în poporul nostru sa manifestatŭ convicţiunea, că reformele bisericescĭ sûntŭ indispensabile, şi în maĭ multe jurnale, ďar maĭ ales în ḑiarul «Vocea» aŭ apărutŭ maĭ multe articule în acestŭ sens, eşite din penele bărbaţilor celor maĭ eminenţĭ aĭ cleruluĭ nostru. Aŭ cerutŭ: 1. Ca în afacerile civile a le Bisericeĭ să se introduce maĭ

ɖiarele, că într'o întrevorbire cu unŭ omŭ de consideraţiune Papa s'a esprimatŭ: «că el în repausatul Antoneli a perdutŭ unŭ adevĕratŭ amicŭ, căruia îĭ datoresce multă afecţiune; dar, a adausŭ Piu IX-lea, cu tótă reputaţiunea cea mare a cardinaluluĭ, luĭ îĭ lipsia capacităţile, necesare diplomaţieĭ, şi el s'a distinsŭ maĭ ales, ca financiarŭ; în acéstă ramură el în adevĕr s'a arĕtat capabil şi maĭ presus de tótă lauda. S. Scaunu, după perderea putereĭ civile nu avea nicĭ o avere; acum dupŏ şése anĭ, graţia înţelepcĭuneĭ luĭ Antoneli, s. scaun se află afară de orĭ-ce lipsurĭ bănescĭ, fiind în stare, ca să acopere kieltuelile curente a le Sericeĭ cu veniturĭ ficse şi determinate, pre care repausatul le-a transformatŭ în capitalŭ. El cu insistinţă stăruĭa, ca să fie reservatu, şi mĕ ruga să nu ascultŭ cererile prelaţilor, cariĭ cereŭ ne'ncetatŭ adausul salariilor. Prelaţiĭ, e prea adevĕratŭ, aŭ fostŭ nedreptĭ, iar Antoneli a avutŭ tótă dreptatea, fiind că, graţie economiilor luĭ, noĭ amu pututŭ să creămŭ unŭ capitalŭ, destul de mare pentru necesităţile Sericeĭ».

Pre lôngă aceste, se maĭ ɖice, că Antoneli a fostŭ tot-de-una ne înduplicatŭ, când era vorba, de a face opoziţiune guvernuluĭ italian, şi kiar în salariarea Episcopilor de către guvernul italianŭ Antoneli a muritŭ cu convicţiunea, că salariarea Episcopilor de cătrĕ guvernŭ ar ameliora posiţiunea materială a Episcopilor şi ar face, ca să înceteze multe din neînţelegerĭ. Acéstă cestiune a rĕmasŭ şi pĕnĕ acum neresolvată şi se speră, că ea va lua o soluţiune îndată, dupŏ ce se va regula persóna, carea trebue să ocupe funcţiunea secretaruluĭ de statŭ al Papeĭ.

Vaticanul în presentŭ este ocupatŭ cu cestiunea, relativă la modul serbăreĭ iubileuluĭ de 50 anĭ a Papeĭ Piu IX în demnitatea de Archiereŭ.

In Vaticanŭ acum se află adunaţĭ maĭ mulţĭ cardinalĭ şi Archiepiscopĭ, veniţĭ din diferite state. Cestiunile, de care se ocupă, se ɖice, că ar fi consultaţiunea asupra eventualeĭ alegerĭ de Papă, şi ridicarea maĭ multor persóne la rangul de cardinalĭ. Decă Antoneli ar trăi, adaugă jurnalele, numerul cardinalilor nu s'ar fi adausŭ nicĭ cu acestă ocasiune. Papa însĕ, se ɖice, că este dispusŭ să înmulţiască numĕrul lor.

Nu de mult, în Vaticanŭ şĭ-a avutŭ locŭ visita imperatriceĭ Eugenia şi a fiiuluĭ sĕŭ Napoleon. Eĭ aŭ fostŭ primiţĭ cu tóte onorurile imperiale. Spunŭ, că imperatricea, aflându-se 'naintea Papeĭ, s'a vĕɖut turburată şi că ea ar fi proadusŭ Prea Sfântuluĭ Părinte suma de 200,000 francĭ. Ilustriĭ óspeţĭ aĭ Vaticanuluĭ aŭ ascultatŭ s-ta liturgie şi s'a cuminicatŭ kiar de cătrĕ Papa, şi eĭ aŭ fostŭ găsduiţĭ în vila cardinaluluĭ Bonaparte, unkiul fiiuluĭ luĭ Napoleon III. Uniĭ presupunŭ, că visita acestor ilustri persóne în Vaticanŭ a

din sumele resultate din veniturile Jurnaluluĭ, întrebând la ce ar putea servi acea casă. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos rĕspunde, că acea casă ar putea fi locuită de unii din membri comitetuluĭ Jurnaluluĭ, aducĕnd între alte argumente în sprijinul ideeĭ de a se închiria o casă, şi cu modul acesta fondul Jurnaluluĭ ar fi scutit la or ce eventualitate la care póte fi supusă o avere particulară cu averea eĭ. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ esplică, că, dacă a cerut óre-care lămuririĭ asupra cheltuelelor, a făcut'o nu pentru că lipseşte de încredere în comisiune, ci numaĭ pentru că ar fi dorit ca darea de sĕmă se fie maĭ detailată.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos se uneşte cu cele ḑise de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, şi cere de asemenea ca pe viitor compturile sĕ fie maĭ detailate.

Inchiḑĕndu-se discuţiunea se pune la vot conclusiunile raportuluĭ şi se aprobă în unanimitate, în cele ce priveşte socotelele, rĕmâind ca partea privitóre la budgetul Jurnaluluĭ, pe anul corent, sĕ se pue în desbatere la şedinţa viitóre.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, luând cuvĕntul, atrage luarea aminte a sfântuluĭ Sinod, asupra necesităţeĭ ce este de a se publica o ediţiune corectă de tóte regulamentele votate de sfântul Sinod, şi se rógă a se lua mĕsurĭ ca sĕ se tipăréscă, în fie care broşură a Jurnaluluĭ bisericesc, câte o cólă care sĕ cuprindă regulamentele votate. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ invită pe Prea Sfinţitul preopinent a face o propunere în scris în acéstă privinţă. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos depune la biuroŭ următórea propunere, susţinută de doĭ membri:

«Propunem a se face de Redacţiea Jurnaluluĭ bisericesc o nouă e-
«diţiune corectă a tuturor regulamentelor după originale din ar-
«chiva sfântuluĭ Sinod. Ediţiunea sĕ se facă treptat, câte o cólă
«la fie care numĕr al Jurnaluluĭ, continuând şirul şi paginaţia pĕnă
«la finirea tuturor regulamentelor. — Acéstă se va urma şi cu re-
«gulamentele viitóre.

Puindu-se la vot acéstă propunere se primeşte de sfântul Sinod, şi se decide ca Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte sĕ dea ordine Redacţiuneĭ de a se începe chiar cu No. viitor tipărirea acestor regulamente.

Prea Sfinţitul raportor dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de peti-

multă libertate şi în administraţiunea averilor bisericesci tótă neatârnarea; 2. Că afacerile şi serviciul divinŭ să se efectue în limba naţională; 3). Că să se introducă însurarea preuţilor de parochie; 4). Că să se înlăture de la tóte afacerile Iesuiţiĭ şi tóte ordinile monachale şi papale: 5). Să se introducă sinodele periodice, în care, ca şi maĭ 'nainte, să se alegă membriĭ clerului, şi să se chotărască asupra tuturor afacerilor eclesiastice; 6). Să încetăm cu afurisirea şi maltratarea bărbaţilor însĕmnaţĭ aĭ naţiuneĭ, precum a fostŭ Ioan Hus, şi toţĭ reformatoriĭ şi apĕrătoriĭ poporuluĭ. Ce mĕ privesce pre mine, dice D. Sladcovski, apoĭ eŭ şi atuncĭ, când prin gazetele nóstrele se cerĕŭ asemine reforme, eram convinsŭ, că ele nu se potŭ căpăta de la Biserica romano-catolică, dar trebue să cercăm. Acum însĕ, când s'a publicatŭ silabusul şi enciclica, şi Papa a fostŭ proclamatŭ nefailibilŭ, şi când Iesuiţiĭ pentru realisarea tuturor acestor prescripţiunĭ aŭ pusŭ în practică tóte mijlócele de luptă, acum dicŭ, fie-care, ce încă n'a perdutŭ speranţa în asemenea reforme, s'a convinsŭ, că pentru realisarea lor nu rĕmâne nicĭ cea maĭ mică îndoială. Cu tóte aceste, asemene reforme eŭ le considerŭ şi pĕnĕ acum, ca indispensabile, şi nu potŭ să maĭ remânŭ în Biserica, ce nu voiesce să le introducă. Pre lôngă aceste, eŭ şi kiar când eram în sînul Bisericeĭ catolice, nu mĕ putémŭ împăca cu idea, că unŭ omŭ muritorŭ, orĭ cine ar fi el în respectul moralŭ, póte să fie fĕrĕ de greşală. Şi când am maĭ vĕdutŭ, că Biserica romano-catolică, în acéstă luptă săntă a Slavilor contra Turcilor apăsătorĭ, se lasă maĭ mult în partea împilătorilor, de cât a suferindilor, atuncĭ a început să se opereze în sufletul meŭ liniscea consciinţeĭ, şi să mĕ împacŭ cu idea, că eu trebue să mĕ hotărĕscŭ. De aceĭa, dupĕ o judecată de maĭ mulţĭ anĭ şi o privire omnilaterală a lucrurilor, eu am părăsitŭ Biserica romano-catolică, şi am trecutŭ la *Biserica slavonă catolică de Orientŭ*, în carea totŭ, ce se atinge de reformele proiectate, este de mult întrodusŭ şi se păzesce cu acurateţă, fĕrĕ de nicĭ unŭ felŭ de luptă, séŭ acţiunĭ reprobabile. Cu tóte aceste eŭ rĕmânŭ membru al mareluĭ poporŭ slavŭ, şi mĕ aflu în sînul Bisericeĭ luĭ celeĭ marĭ, unde eŭ sperŭ, că voiŭ afla apărătorĭ şi pentru interesele ceche, şi nu mĕ vorŭ atinge nedrepţăţile şi persecuţiunile Bisericeĭ romano-catolice, pre care ea le-a esercitatŭ asupra Bisericeĭ nóstre, seu pre care Biserica protestanţilor nemţĭ le-esercită asupra populaţiuneĭ poloneze, de şi aceste persecuţiunĭ pentru dênşiĭ n'aŭ nicĭ o importanţă. In scurt, ecă acele cause, care m'aŭ decisŭ pre mine să facŭ acestŭ pasŭ, şi despre care eŭ m'am credutŭ datorŭ, ca să vĕ vorbescŭ, D-lor Alegĕtorĭ»!

ARCH. Genadie Enăcénu

Se dă cetire sumarului ședinței precedente și se aprobă, cu rectificările cerute de Prea Sfințitul Episcop al Dunărei-de-Jos și de Inalt Pret Sfințitul Mitropolit al Moldovei și Sucevei.

Prea Sfințitul Episcop de Argeș, raportor al Comisiunei pentru apelurĭ, dă cetire raportuluĭ asupra apeluluĭ făcutŭ de preotul Ioan Marin, din comuna Petrésca Județul Ilfov. Sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ, cu adăogire că sfântul Sinod, respingênd apelul în chestiune, pe lângă motivele espuse in raportul comisiuneĭ, maĭ iea în considerațiune că apelantul în petițiunea sa nu arată motivele, pe care întemeiadă apelul seu.

Se dă cetire asemenea raportuluĭ comisiuneĭ pentru apelurĭ, asupra apeluluĭ făcut de Preotul Nicolae Sechim, din Județul Putna. Sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ de a se respinge apelul, pentru cuvênt că apelul nu era făcut în termen.

Asemenea se dă cetire raportuluĭ aceleiașĭ comisiunĭ, asupra apeluluĭ făcut de Preotul Mihail Protopopescu, din comuna Uda, Județul Argeșŭ. Sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ, de a se respinge apelul pentru aceleașĭ motive. Cu ocasiunea acestor apelurĭ, Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat observă că, după sfintele canóne, ridicarea daruluĭ preoțieĭ nu se póte face numaĭ de un singur Episcop, și, prin urmare, o asemenea pedépsă trebue să se pronunțe de sfântul Sinod. — La aceste observațiunĭ Prea Sfințitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos respunde, că procedura ce este în us a fost un obiceiŭ al țěreĭ, și apoĭ ar fi imposibil a aștepta tot-d'a-una convocarea Sfântuluĭ Sinod, pentru a pedepsi pe Preotul devenit culpabil. Prea Sfințitul raportor al comisiuneĭ de petițiunĭ dă cetire raportuluĭ, asupra adreseĭ Inalt Prea Sfințituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ, sub No. 1146, Anul 1876, relativă la cererea de călugěrire a unuĭ numěr de frațĭ și surorĭ de pe la diferite monastirĭ ale acesteĭ Eparchiĭ. Prea Sfințitul Episcop al Dunăreĭ-de-Joș observă că numerul călugěririlor cerut este prea mare, și propune a se încuviința numaĭ câte cincĭ călugerirĭ la fie care monastire. Prea Sfințitul Episcop de Rîmnic, luând cuvêntul, dice că sfântul Sinod se încuviințeze tóte aceste călugěrirĭ a le fraților și surorilor în chestiune; călugěrirea însă să se facă treptat, după apreçierea Prea Sfințituluĭ chiriarch. Apoĭ Prea Sfințitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos face următórea propunere: « Propun ca călugăririle propuse în ra-

țiunĭ, asupra adreseĭ Prea Sfințitului Episcop de Buzĕŭ, No. 388, relativă la cererea de călugĕrire a unuĭ numĕr de frațĭ și surorĭ, de pe la diferite schiturĭ ale aceleĭ Eparchiĭ, și opinéză a se încuviința tunderea în monachism a persónelor cari întrunesc condițiunile prescrise în regulament, iar celor ale cărora acte nu sunt în regulă sĕ se amâne călugĕrirea. Sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ și decide a se comunica acesta Prea Sfințituluĭ Episcop respectiv.

Se dă cetire asemenea raportuluĭ comisiuneĭ de petițiunĭ, asupra adreseĭ Prea Sfințituluĭ Episcop de Argeșŭ, sub No. 589, privitóre la cererea de călugerire a unuĭ numĕr de frațĭ și surorĭ, de pe la diferite monastirĭ ale acestiĭ Eparchiĭ, opinând a se încuviința călugĕrirea lor, întrunind condițiunile prescrise de regulament.

Sfântul Sinod aprobă conclusiunea raportuluĭ și decide a se comunica și Prea Sfințituluĭ Episcop respectiv.

Asemenea raportul asupra adreselor Prea Sfințituluĭ Episcop de Rômnic, sub No. 4859 și 4880, privitóre la cererea de călugĕrire a unuĭ numĕr de frațĭ, din diferite schiturĭ din acea Eparchie. Comisiunea opinéḑă a se învoi tunderea în monachism a acestor frațĭ, de óre ce întrunesc tóte condițiunile prescrise de regulamentul pentru disciplina monachală. Sântul Sinod aprobă conclusiunea raportuluĭ și decide a se comunica și Prea Sfințituluĭ Episcop respectiv.

După aceste, Inalt Prea Sfințitul Președinte, consultând sfântul Sinod, ridică ședința la orele 4 după amiaḑă ḑi, anunciând pe cea viitóre pentru a doua ḑi Sâmbătă, în 15 ale coreteĭ.

Președinte : † **Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.**

Secretar **Iosif Hușiu**

Sumarul ședințeĭ sântuluĭ Sinod din 15 Maiu, 1876.

Ședința se deschide la orele $1^1/_2$, de către Inalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat; făcându-se apelul nominal rĕspund presențĭ 12, absențĭ fiind 3, urméḑă numele în lista apeluluĭ nominal.

Sumarul şedinţeĭ sfântuluĭ Sinod din 17 Maiŭ, 1876

Şedinţa se deschide la orele 1 ½ post meridiane, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ. Făcându-se apelul nominal respund presenţĭ 12, absenţĭ fiind 3. Urmedă numele în lista apeluluĭ nominal.

Sumarul şedinţeĭ precedente se aprobă cu óre-care micĭ rectificărĭ.

La ordinea ḑileĭ fiind budgetul Jurnaluluĭ bisericesc, se dă cetire acestuĭ budget, asupra căruĭ Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşiŭ, luând cuvêntul, dă maĭ multe esplicărĭ, aretând motivele pentru carĭ sumele de cheltuelĭ sunt puse ce-va maĭ marĭ de cum sunt în realitate. Prea Sfinţitul Episcop de Rômnic ḑice că sumele de cheltuelĭ, de şi puse maĭ marĭ de cum sunt, totuşĭ sunt forte modeste; observă însă că în budgetul Jurnaluluĭ ar trebui sĕ se prevadă şi o sumă pentru închirierea uneĭ case, conform votuluĭ dat de sfântul Sinod în şedinţa trecută. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos respunde, că în urmarea votuluĭ sfântuluĭ Sinod, Redacţiunea Jurnaluluĭ este autorisată, de a aloca din veniturile Jurnaluluĭ suma pentru închiriarea uneĭ case, potrivit mijlocelor de care dispune; fiind însă că nu se póte sci preţul chirieĭ, remâne ca o asemenea sumă sĕ se trécă în budgetul Jurnaluluĭ la sesiunea viitóre. — Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie găseşte că sfântul Sinod s'a prea grăbit de a aproba conclusiunile raportuluĭ comisiuneĭ, în privinţa închiriereĭ uneĭ case pentru Jurnal; căcĭ de şi este necesitate de o casă, însă Prea Sfinţia Sa, pentru a putea pune în aplicare decisiunea sfântuluĭ Sinod, aştéptă un noŭ vot, prin care sĕ se determine sub a cuĭ respundere va trebui să fie acea casă, maĭ virtos că acolo va fi şi casa de banĭ.

Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte observă că Redacţiunea Jurnaluluĭ este de o cam dată autorisată a închiria o casă, remâind ca sfântul Sinod sĕ decidă în sesiunea viitóre, în privinţa asigurăreĭ caseĭ. In ceea ce priveşte budgetul, Inalt Prea Sfinţia Sa crede de trebuinţă a atrage atenţiunea sfântuluĭ Sinod, că veniturile sunt prevĕḑute numaĭ pentru un semestru, şi că în viitorul semestru se pot face şi alte abonamente, şi cere ca în viitor socotelele sĕ fie maĭ detailate. Cu acestă ocasiune, Inalt Prea Sfinţia Sa semnalézà un

port să se autorisezə treptat de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit, cu preferinţă pentru acele persóne cari vor sci carte şi vor fi trebuitóre la serviciul bisericesc. Sfântul Sinod aprobă concluşiunile raportului cu adăogirea acesteĭ propunerĭ.

Prea Sfinţitul raportor dă cetire raportuluĭ asupra adreseĭ Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ, sub No. 1908, tot pentru călugĕrirĭ, şi sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ, de a se amâna călugărirea fraţilor şi surorilor coprinse în acea adresă, până când eĭ vor presenta actele cerute de articol 3 din regulament pentru disciplina monachală. Se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra adreseĭ Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat, cu No. 1953, asupra călugăririĭ frateluĭ Constantin Gherman, efectuată în monastirea Ghighiu, şi sfântul Sinod admite conclusiunile raportuluĭ, prin care se aprobă acéstă călugerire Asemenea se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra petiuneĭ Preoţilor din Brăila, prin care cer ameliorarea posiţiuneĭ lor materiale. Sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ de a se anexa acéstă petiţiune la dosar, fiind chestiunea acésta dejà tranşată în sesiunea trecută.

Se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra adreseĭ Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ, sub No. 919/75 relativă la călugĕrirea unuĭ numĕr de surorĭ din monastirea Viforita. Sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ de a se amâna călugĕrirea acestor surorĭ, pĕnă când vor presenta actele cerute de art 3 al regulamentuluĭ pentru disciplina monachală. După acésta, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, luând cuvĕntul, propune sfântuluĭ Sinod un proiect de regulament, elaborat de Prea Sfinţia Sa, relativ la eliberarea pantahuselor, căruia dă cetire. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ susţine acest proiect de regulament, arătând utilitatea. Sfântul Sinod, după propunerea Prea Sfinţituluĭ Episcop de Rômnic, propune a se trimite acest proiect la o comisiune, şi sfântul Sinod decide a se trimite la comisiunea de apelurĭ. Dupĕ acésta, ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică şedinţa pe la orele 4 dupĕ amiaḑă, anunciând pe cea viitóre pentru 17 Maiŭ corent.

Preşedinte : **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ.**

Secretar : **Iosif Huşin**

respective a grăbi cu examinarea cărţilor, şi anume cu manuscrisul în cestiune şi să'l înainteze sfântului Sinod.

Se dă cetire raportului comisiunei de petiţiuni, asupra adresei Prea Sfinţitului Episcop de Argeş, cu No. 962, relativ la cererea de călugărire a surorei Uţa din schitul Văleni. Sfântul Sinod aprobă opiniunea Comisiunei, de a se învoi tunderea în monachism a numitei surori.

Ne mai fiind nimic la ordinea ţilei, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte redică şedinţa la orele 4 post-meridiane, anunçiând pe cea viitóre pentru a doua ţi Marţi, 18 Maiu anul corent.

Preşedinte : † **Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachiei**

Secretar . **Iosif Huşlu**

Sumarul şedinţei din 18 Maiu 1876.

Şedinţa se deschide la ora $1\,^1/_2$ post meridianne sub preşedinţa Inalt Prea Sânţitului Mitropolit Primat. La apelul nominal respund presenţi 13, absenţi 2. Urmédă numele în lista apelului nominal,

Sumarul şedinţei precedente se abrobă cu rectificarea cerută de Prea Sânţitul Episcop al Dunărei-de-Jos. La ordinea ţilei fiind proiectul de regulament pentru Pantahuse, Prea Sfinţitul episcop al Argeşului dă cetire raportului comisiunei asupra proiectului în chestiune. Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de Jos luând cuvêntul arată motivul pentru care aŭ propus sfântului Sinod acest proiect de regulament. Narédă cum s'a urmat pînă acum în privinţa strîngerei de ajutorŭ pentru construirea saŭ repararea bisericilor fără mijlóce, arată că de un timp încóce năvălind streinii în ţeră pentru strîngerea de asemenea ajutóre aŭ comis mai multe abusuri, şi că în urmarea acelor abusuri, Guvernul a oprit cu totul pantahusele. Prea Sfinţia Sa aŭ credut că trebue a se face o regulă în acéstă privinţă şi de aceia a elaborat, şi a propus în desbaterea sfântului Sinod acest proiect de regulament, căruia apoi îi dă cetire. Deschidându-se discuţiunea generală, Domnu Ministru declară că nu are nimic de opus acestui proiect. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei declară de asemenea că susţine acest proiect. Puinduse la

abus ce se comite pe la unele localităţi cu incasarea abonamentelor. După informaţiunile ce are Inalt Prea Sfinţia Sa se maĭ percepe pe lêngă costul Jurnaluluĭ, şi o taxă de 70 banĭ. şi intrébă pe Preşedintele Redacţiuneĭ, dacă aceştĭ banĭ intră în casa Jurnaluluĭ. Prea Sfinţia Sa Archereul Ghenadie declară că Redacţiunea n'are nicĭ o sciinţă despre abusul acesta şi dă maĭ multe lămurirĭ despre modul perceperei abonamentelor. Prea Sfinţia Sa Episcopul Dunăreĭ-de-Jos crede că, pentru a se evita orĭ ce abus din partea unor persóne cari ar voi sĕ profite de ocasiune, ar fi bine ca Redacţionea sĕ publice pe coperta foieĭ, că abonaţiĭ n'au a plăti nimica maĭ mult, de cât preţul abonamentuluĭ. Acéstă propunere s'a aprobat de sfântul Sinod. După óre-care discuţiunĭ, puindu-se la vot budgetul se adoptă şi se decide ca acest budget se remâie la actă, iar biuroul se comunice o copie de pe el Redacţiuneĭ Jurnaluluĭ.

Prea Sfinţitul Polycarp, raportorul comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă cetire raportuluĭ, asupra adreseĭ Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ, cu No. 1157, relativă la cererea de călugĕrire a Preotuluĭ Ioan în monastirea Ghighiu. Dupe o discuţiune óre-care, sfântul Sinod aprobă conclusiunea raportuluĭ, care este de a se învoi tunderea în monachism a numituluĭ Preot. Asemenea se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra supliceĭ Domnuluĭ Doctor Zotu, prin care cere a fi dispensat de însărcinarea pusă asupră-şĭ, de a face parte din comisiunea pentru examinarea cărţilor didactico-religióse. Dupĕ discuţiunea urmată, sfântul Sinod adoptă conclusiunea raportuluĭ, care este de a se primi demisiunea Domnuluĭ Zotu, şi decide a se face alegerea uneĭ alte persóne, când va fi present şi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat. — Se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ, asupra supliceĭ Diaconuluĭ N. Georgescu din Craiova, prin care cere a i se înapoia, daca s'a cercetat, manuscrisul sĕŭ de istoria vechiuluĭ şi nouluĭ Testament, trimis sfântuluĭ Sinod spre cercetare. Sfântul Sinod, avênd în vedere că menţionatul manuscris este dat în cercetarea comisiunelor, adoptă conclusiunile raportuluĭ, de a se face cunoscut numituluĭ Diacon a fi în aşteptare, pênă când se va examina manuscrisul, după care apoĭ i se va înapoia, adăogând ca biuroul sĕ céră de la comisiunile

ținutul Episcop de Rômnic se primește de Săntul Sinod și se decide a se face de către biuroŭ o adresă la redacțiune în acéstă privință.

Se dă cetire apoĭ adreseĭ Sănteĭ Mitropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ sub No. 1229 pe lângă care comunică un exemplar din opul domnuluĭ Nitzulescu intitulat «Compendiŭ de Istoria Bisericéscă» Se trămite la comisiunea ad-hoc. După acésta Inalt Prea Sânțitul Președinte redică ședința la orele 4 post-meridiane anunciând pe cea viitóre pentru a doa ḑi mercurĭ, anul corent.

Președinte : † Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachiei.

Secretar : Iosif Hușin.

Sumarul ședințeĭ sfântuluĭ Sinod din 19 Maiŭ 1876.

Ședința se deschide la orele 2 post-meridiane sub președința Inalt Prea Sânțituluĭ Metropolit Primat. La apelul nominal respund presențĭ 13, absențĭ 2; (urmeḑă numele în lista apeluluĭ nominal). Sumarul ședințeĭ precedinte se aprobă. Prea Sânția sa Polycarp, raportorul comisiuneĭ de petițiunĭ, dă cetire raportuluĭ asupra petițiuneĭ preotuluĭ George Négu din comuna Burdujeni districtul Botoșanĭ, prin care seplânge că aŭ fost pe nedrept destituit de către revisorul scolar din postul de învĕțător, și cu titlul definitiv. Comisiunea opineḑă ca săntul Sinod să intervină pe lângă domnul Ministru al instrucțiuneĭ publice a restitui pe petiționar in postul ce l'aŭ ocupat opt anĭ, décă n'aŭ fost distituit pentru vre-un cas ce atrage distituirea legală. Luând cuvêntul Pre Sânțitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos arată că din suplică se vede că petiționarul aŭ fost destituit numaĭ pe cuvênt că e preot, și stărue ca sfântul Sinod să róge pe domnul Ministru a-l restitui decă nu este alt cas de cât acel arĕtat de suplicant.

Inalt Pré Sânțitul Mitropolit al Moldoveĭ și Suceveĭ arată că kiar în legea instrucțiuneĭ se prevede ca preoțiĭ seminariștiĭ să fie preferațĭ a fi învĕțătorĭ, și susține conclusiunea raportuluĭ. Domnul Ministru promite că va face îndreptare în acest cas afară numaĭ décă petiționarul nu va fi fost distituit pentru alte motive. După închiderea discuțiuneĭ puindu-se la vot conclusiunea raportuluĭ se adoptă de săntul Sinod.

vot luarea în consideraţie se primeşte. Se dă cetire apoi proiectului pe articoli şi se votedă toţi articoli, şi în total cu modificările propuse de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei şi de Domnu Ministru, şi primite de sfântul Sinod, rĕmâind a se pune pe curat şi a se subcrie de Prea Sfinţiţii membri. După acésta Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat comunică sfântului Sinod că după îndemnările ce aŭ făcut Domnului Zotu, Domnia sa a hotărît a rĕmânea ca membru în comisiunea din care dimisionase. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei arată că în şedinţa trecută, vĕdendu-se persistenţa Domnului Zotu, sfântul Sinod iaŭ primit demisiunea şi s'aŭ şi dat un vot pentru alegerea unei alte persóne, şi întreabă cum rĕmâne acel vot esprimat. Domnul Ministru arată mijlocul cum s'ar putea împăca cestiunea, luând adică sfântul Sinod de a nu se lua act de demisiunea Domnului Zotu. Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de-Jos declară că este pentru Domnu Zotu a căruia aptitudine o recunóşte, însĕ fiind că Domnia sa e prea mult ocupat nu scie daca va avea timp a lucra în acea comisiune; şi este timpul de a i se cere resultatul lucrării sale, căci sunt deja trecuţi doui ani de la instituirea sa, şi până acum nu s'a vădut nici o carte examinată. In urmarea mai multor discuţiuni se decide a se alege o altă persónă în locul Domnului Zotu, şi procedându-se se alege prin majoritatea voturilor Protosingelul Gavriil Raşcan.

După acésta Prea Sfinţitul Episcop al Dunărei-de-Jos dă cetire proiectului de program elaborat de Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat pentru ceremonialul ce este sĕ se facă la deschiderea sesiunelor sfântului Sinod, şi puindu-se la vot se primeşte în unanimitate rĕmâind a se pune pe curat şi a se subscrie de Prea Sfinţiţii membri. Prea Sfinţitul Episcop al Rômnicului luând cuvêntul propune ca sfântul Sinod sĕ facă a se publica în Jurnalul bisericesc budgetul din Eparchia Prea Sfinţiei Sale, arĕtând şi motivele pentru care aŭ făcut acéstă propunere.

Susţine acéstă propunere Prea Sfinţia Sa Episcopul Dunărei-de-Jos adăogând că, pentru ca Jurnalul Bisericesc sĕ fie iubit de cler ar trebui sĕ se ocupe şi cu cestiuni locale, cu materii care interesedă clerul şi poporul. Prea Sfinţitul Genadie preşedintele comitetului redactor promite a da loc în Jurnal unor asemenea materii.

După óre-care condiţiuni puindu-se la vot propunerea Pre Sân-

recomanda acéstă cestiune Pré Sfinţitului Episcop de Argeşiŭ; după óre-care discuţiunĭ se decide a se recomanda casul Prea Sfinţitului Episcop respectiv spre a aduce în îndeplinire decisiunea citată în conclusiunile raportuluĭ.

După acésta Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa la o-rele 4 post meridiane anunciând pe cea viitóre a doua ḑi Joia 20 a le coreuteĭ.

Preşedinte : † Iosif Mitropolitul Moldoveĭ.

Secretar Iosif Huşiu.

Sumarul ântâieĭ şedinţe şi a deschidereĭ sfântuluĭ Sinod al sfinteĭ Biserice autocefale Române pentru sesiunea de tomnă a anuluĭ 1876 Octombre în 21.

La orele 1 1/2 p. m. Prea Sfinţiĭ membri aĭ sfântuluĭ Sinod fiind adunaţĭ în sala şedinţelor, s'a făcut sfinţirea apeĭ de către Prea Sfinţitul Archiereŭ Calist Stratonichias, şi după acésta Domnul Ministru de Culte citesce mesagiul Domnescŭ de deschidere şi declară deschisă sesiunea ordinară de tómnă a sfântuluĭ Sinod al anuluĭ curent.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat rosteşte discursul de deschidere.

Apoĭ făcându-se apel nominal respund presenţĭ şease, absenţĭ noă, (urméḑă numele în lista apeluluĭ nominal). Nefiind numĕrul complectat, rĕmâne ca Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat sĕ anunçe şedinţa publică când vor fi veniţĭ şi ceĭ-laţĭ Prea sfinţiţĭ membri, pentru a se complecta numerul cerut de regulament.

Preşedinte : Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.

Secretar Iosif Huşiu.

Inalt Prea Sfinţite! Iubiţĭ fraţĭ Episcopĭ şi Archiereĭ!!

Vesel, ca tot d'auna când mĕ vĕd în mijlocul Frăţiilor vóstre,

Se dă citire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra supliceĭ seminaristuluĭ C. Anghelescu, prin care supune cunoştinţeĭ sântuluĭ Sinod că murindu-ĭ soçia pe când 'şĭ pregătea actele pentru chirotonie, pe considerente că aŭ remas văduv. Comisiunea considerând că preoţia nu este legată de căsătorie, opineză că sântul Sinod să învoiască chirotonia numituluĭ seminarist când va atinge etatea prescrisă de sântele canone pentru chirotonie.

Combat conclusiunile raportuluĭ, Inalt Prea Sfinţiţiĭ Mitropoliţiĭ, Prea Sfinţia Sa Episcopul Râmniculuĭ, Ghenadie fost Argeşiŭ, şi Iosif Botoşăneanu, ca contrarie sfintelor canone şi usuluĭ Bisericeĭ. Pre Sânţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos opinéză a nu se tranşa acestă cestiune în principiŭ, şi a recomanda pe petiţionar Inalt Prea Sfinţituluĭ Metropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ în a căruia eparchie este spre a'ĭ găsi vre o funcţiune. Urmeḑă lungă discuţiune combătând opiniunea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, după care apoĭ Prea Sfinţitul Ghenadie depune la biuroŭ următórea propunere susţinută de Prea Sfinţiile Lor Episcopiĭ de Argeşiŭ şi Iosif Botăşeneanu.

« Sub-semnaţiĭ propunem a se respinge conclusiunile raportuluĭ « şi a se arĕta că o asemene cerere nu pote fi primită de sfântul « Sinod fiind în contra usuluĭ Bisericeĭ » Puindu-se la vot acéstă propunere se primeşte de sfântul Sinod, respingendu-se prin urmare conclusiunile raportuluĭ. Se dă citire apoĭ raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra supliceĭ Preotuluĭ Ioan Lăcurénu din Piteştĭ, prin care cere a fi din noŭ judecat din consistoriul Eparchial. Comisiunea opinéḑă să se mănţină decisiunea dată de sfântul Sinod care decisiune sună aşa : « Ne fiind îndeplinită procedura bisericéscă, acta se va înapoia Prea Sfinţituluĭ Episcop de Argeşu spre a o îndeplini conform regulamentuluĭ pentru judecata bisericéscă.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ combate conclusiunile raportuluĭ, obiectând că Episcopia de Argeşiŭ aŭ dat deja un respuns sfântuluĭ Sinod în cestiunea acésta prin care arată că era în imposibilitate a se face acea îndeplinire de forme din causa că numitul preot din noŭ închis pe atuncĭ în penitenciarul de la Văcăreştĭ şi observă că comisiunea n'au făcut nicĭ o menţiune în raportul sĕŭ de aceĭ respuns al Episcopieĭ de Argeşiŭ. Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte şi Prea sfinţitul Ghenadie sunt de părere a se

Acéstă propunere se încuviinţéză.

Se citeşte raportul Preşedintelui comisiunei din Bucurescĭ pentru examinarea cărţilor didactice; sfântul Sinod decide a se numi o comisiune specială pentru a studia acest raport. Procedându-se imediat la alegerea uneĭ asemenea comisiunĭ, se aleg prin majoritatea voturilor: In. Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ, Pré Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos şi Prea Sfinţitul Genadie fost Argeşŭ.

Se procede apoĭ la alegerea comisiuneĭ de petiţiunĭ şi se aleg prin majoritatea voturilor Prea Sfinţiele lor Episcopul de Huşĭ, Ieremia Gălăţénu şi Calinic Ploieştenu.

Se citeşte rĕspunsul Prea Sfinţitului Mitropolit de Athena la epistola Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat, motivată din iniţiativa sfîntuluĭ Sinod, prin care epistolă se cerea informaţiunĭ asupra unor elevĭ bursierĭ aĭ statuluĭ pentru a învĕţa Theologia în Athena. Prea Sfinţitul Mitropolit de Athena respunde că aceştĭ bursierĭ urmeḑă cu zel lecţiunile lor şi că aŭ o conduită conformă cu destinaţiunea lor. După óre-care discuţiunĭ se decide a se traduce în romănesce acest rĕspuns şi a se pune la dosar.

Adresa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ sub No. 2181 relativă la cererea de călugĕrirĭ, se trimite la comisiunea de petiţiunĭ.

Idem adresele cu No. 2179 şi 2180 în privinţa unor formalităţĭ găsite de sfîntul Sinod ne îndeplinite la actele de călugĕrire a persónelor recomandate în anul trecut. Se trămit la comisiunea de petiţiunĭ.

Adresa Prea Sfinţituluĭ Episcop de Roman cu No. 632 prin care cere învoirea tundereĭ în monachism a cucernicуluĭ Iconom Vasilie Ştefănescu Protoiereul Judeţuluĭ Roman. Se trămite la comisiunea de petiţiunĭ.

Adresele Prea Sfinţituluĭ Episcop de Huşĭ sub No. 554 şi 567 relative la cererede călugĕrire. Se trămite la comisiunea de petiţiunĭ.

După aceste Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-jos dă citire uneĭ adrese a Prea Sfinţieĭ Sale prin care supune aprobăreĭ sfântuluĭ Sinod un manuscript coprinḑĕtor de şépte Te-Deum'urĭ, prelucrate de Prea Sfinţia Sa pentru următórele ocasiunĭ:

pentru a lucra în unire pentru tot ce este bun şi folositor sfinteĭ nóstre bisericĭ, salut cu bucurie şi dragoste frăţéscă buna venire a Prea Sfinţiilor vóstre la a opta sesiune a sfântuluĭ Sinod.

Sper, Prea Sfinţiţilor Fraţĭ, că în acéstă sesiune vom termina, cu adjutorul luĭ D-ḑeŭ, lucrările pe care timpul nu ne a permis a le termina în sesiunile trecute, şi că şi acéstă întrunire a nóstră va avea resultate folositóre pentru Biserică.

Ca Domnul nostru Iisus Christos, care a făgăduit a fi în mijlocul celor întrunițĭ în numele sĕŭ, sĕ ne ilumineḑe şi sĕ bine-cuvinteze lucrările nóstre.

Sumarul şedinţeĭ din 3 Noemvrie, 1875.

Şedinţa sĕ deschide la órele 12, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat, carele chiamă la biuroŭ ca secretarĭ provisorĭ pe Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ de Buzĕŭ şi de Huşĭ.

Se dă cetire procesuluĭ verbal al şedinţeĭ presedinte şi se aprobă —Urmând apoĭ a se procede la alegerea secretarilor definitivĭ, sfântul Sinod decide în unanimitate a rĕmânea ca secretarĭ tot Prea Sânţiţiĭ Episcopĭ de Buzĕŭ şi de Huşĭ.

Se dă cetire următórelor comunicărĭ:

Telegrama Prea Sfinţituluĭ Episcop de Argeşŭ prin care arată că fiind bolnav, nu póte veni la deschiderea sfântuluĭ Sinod. Sĕ iea act.

Telegrama Prea Sfinţituluĭ Episcop de Râmnic anunçand că din motive legale nu póte veni la sfântul Sinod pĕnĕ la 27 Octombre. Sĕ iea act

Telegrama Doctoruluĭ Aranovicĭ din Iaşĭ făcând cunoscut că Prea Sfinţitul Archereŭ Calinic Ploeşteanu fiind bolnav nu póte veni. Sĕ iea act.

Adresa Prea Sfinţituluĭ Archiereŭ Policap Bârlădénu însoçită de un act medical, prin care face cunoscut că fiind bolnav nu póte veni spre a lua parte la lucrările sfântuluĭ Sinod în sesiunea acésta. Sĕ iea act. Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ propune a sĕ repeti invitaţiunea Prea Sfinţiţilor Episcopĭ de Argeş şi Archiereul Iosif Botoşenénul, de a veni se iea parte la lucrările sfântuluĭ Sinod.

adresă de condoleanţă nu şiar avea locul, dar că ar fi mai bine ca sfântul Sinod se facă o panichidă aci în capitală pentru sufletul răposatului. După óre care discuţiune la care a luat parte Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte, Prea Sfinţiţiĭ Episcopĭ al Râmnicului şi al Dunăreĭ-de-Jos şi Prea Sfinţitul Arhiereŭ Ghenadie fost Argeşu, se admite de sfântul Sinod propunerea Inalt Prea Sfinţituluĭ Preşedinte ca Prea Sfinţitul Episcop de Huşĭ se exprime în numele sfântuluĭ Sinod consiliuluĭ şcolar al Seminariuluĭ de Huşĭ viele regrete a le sfântuluĭ Sinod, pentru regretabila încetare din viéţă a Prea Sfinţituluĭ Policarp. Asemenea se admite şi propunerea Prea Sfântuluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-Jos de a se face o panichidă în capitală pentru reposatul Arhiereŭ Polycarp.

După acésta Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ pentru cercetarea cărţilor didactice asupra raportuluĭ Preşedinteluĭ din Bucurescĭ pentru examinarea cărţilor didactice religióse. Conclusiunile raportuluĭ sunt: fiind-că comisiunea din Bucurescĭ trimite numaĭ observările sale fără a fi însoţite de raportul celeĭ-l-alte comisiunĭ, şi fără măcara aminti daca comisiunea a doua ar fi cercetat acele cărţĭ şi daca ar fi opinat ceva asupra lor; raportul sĕ se înapoeḑe comisiuneĭ din Bucurescĭ, puindu-i-se în vedere de a se conforma cu prescripţiunile art. 5 din regulamentul menţionat maĭ sus, şi apoĭ a se înainta sfântuluĭ Sinod amândouă raporturile comisiunilor împreună cu cărţile cercetate, ca sfântul Sinod sĕ pótă verifica şi controla acele observărĭ şi a da decisiunea sa definitivă. Apoĭ Comisiunea din Bucurescĭ la finele raportuluĭ seŭ aducĕnd la cunoştinţa sfântuluĭ Sinod că doĭ din membri aŭ încetat de a lua parte la lucrările eĭ, comisiunea sfântuluĭ Sinod opineḑă a se numi în aceste două locurĭ vacante alte persóne capabile de acéstă însărcinare. In fine că decisiunea ce va da sfântul Sinod în acéstă cestiune să se comunice şi comisiuneĭ din Iasĭ, spre a preveni ca sĕ nu caḑă şi ea în greşala din Bucurescĭ. Tot o dată să se însemne aceste comisiunĭ a activa lucrările lor de cercetare, căcĭ aŭ trecut aprópe doĭ anĭ de când se aşteptă resultatul cercetărilor şi învĕţământul religios în ţară sufere din lipsa unor manuale bune. Sfântul Sinod primeşte conclusiunele raportuluĭ şi decide ca alegerea membrilor celor doĭ să se facă în şedinţa viitóre.

1. La deschiderea sesiunilor sfântuluĭ Sinod, conform programului votat de sfântul Sinod în sesiunea precedentă.

2. La deschiderea sesiunilor corpurilor legiuitóre.

3. La sărbătorile naţionale.

4. La dilele onomastice ale Mitropoliţilor şi a orĭ căruĭ Ierarch Eparchiot.

5. La anul noŭ.

6. La începerea cursuluĭ scolar, şi

7. La or-ce ocasiune voeşte cineva a mulţumi luĭ Dumnedeŭ pentru vre-o bine-facere dobêndită de la el. Şi rógă pe sfântul Sinod că décă va onora acéstă lucrare cu aprobarea sa şi o va accepta să facă a se tipări din fondul jurnaluluĭ Bisericesc de către redacţia aceluĭ jurnal într'un numĕr peste îndoit de numĕrul bisericilor din România, propunênd şi modul cum să se distribue pe la biserici precum şi costul.

Sfântul Sinod decide a se trămite acéstă adresă împreună cu manuscrisul anexat la comisiunea alésă pentru cărţile didactice.

Ne fiind nimic la ordinea dileĭ Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa anunciând pe cea viitóre pentru vinerĭ 5 corent.

Preşedinte : † **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ**

Secretar: **Iosif Huşiu.**

Sumarul şedinţeĭ sfântuluĭ Sinod din 9 *Noembriŭ* 1876.

Şedinţa se deschide la orele 2 post meridiane sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Sucéveĭ.

Făcêndu-se apelul nominal respund presenţĭ 13, absent *unul*. Urmédă numele în lista apeluluĭ nominal.

Sumarul şedinţeĭ precedinte se aprobă cu o mică rectificare cerută de Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos. Prea Sfinţitul Episcop de Huşĭ luând cuvêntul comunică sfântuluĭ Sinod regretabila perdere a Prea Sfinţituluĭ archiereŭ Polycarp Bărlădeanu, şi propune că daca sfântul Sinod va găsi cuviincios sĕ facă o adresă de condoleanţă către profesoriĭ şi eleviĭ seminariuluĭ de Huşĭ, unde reposatul aŭ fost directore, spre a se citi la înmormântare.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos găseşte că o asemenea

Numele şi Pronumele Diaconilor

OLTEȚULUI DE SUS

Numerul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor sau Satelor	BISERIC cu HRAMUL
	Stigniţa	Săntul Gheorghe
8. Bîcleşiŭ		Săntul Iôn Botezăt
	Corḑu	Săntul Nicolae
	Smadoviţa	Sănţii Impăraţĭ
9. Butoeştii		Săntul Nicolae
10. Plopii		Sănţiĭ Voevozĭ
	Adunaţi Teiul.	Săntul Nicolae
	Rocşioreni	Intrarea în Biseric
11. Bălţaţii de j		Săntul Nicolae
	Hagiu	Sănţii Apostoli
	Bălţaţi de sus	Cuvióса Parascheĭ
	Giura	Săntul Iôn Botezăt
12. Isvorelu		Săntul Nicolae
	Manu	Sănţii Voevozi
	Cacoţii	Săntul Iôn Botezăt
1. Sămărinesci		Săntul Nicolae
	Valea Poenii	Săntul Gheorghe
	Valea Rea	Săntul Nicolae
	Văgiuleş. Rom.	Săntul Nicolae
	Văgiul. Ungur.	Săntul Dimitrie
2. Menţi din faţă		Săntul Nicolae
	Menţi din dosu	Sănţiĭ Voevozi
	Cătuna Miluta	Sănta Treime
3. Grodeştii		Sănţi Voevozĭ
	Cărcenii	Săntul Nicolae
	Siusiţele	Săntul Nicolae
	Stăngac. de sus	Sănţi Voevozi
4. Imoasa		Săntul Nicolae
	Lupsa de jos	Săntul Nicolae
5. Corcova		Sănţi Voevozĭ
	Gîrbovéţu	Adorm. M-cei Don
	Pîrvuleştii	Nascerea M-cei Do
	Ercia	Sănţi Voevozĭ
6. Jirovu		Săntul Nicolae
	Cernaia	Săntul Nicolae
	Croica	Santul Nicolae
7. Lumnicu		Săntul Nicolae
	Degeraţii	Săntul Nicolae

Prea Sfinţitul Episcop de Huşĭ dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petițiunĭ asupra cererilor de călugărire cuprinse în dosarele înaintate de către Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Sucéveĭ cu adresa No. 1060 din 11 Maiŭ trecut. Conclusiunile raportuluĭ sunt a se învoi tunderea în monachism a următorilor fraţĭ şi surorĭ: Preotul Niculae Florescu, Petre Palaghiuciuc, Ioan U. Krainitz, Ioan Harabagiu, Ilie Theodor, Ioan al Iftodoeĭ, Presvitera Maria Florescu, Ecaterina Cantemir, Ioana Negoiţă Maria, Preotul Gheorghe Iliescu, Elena Eftimescu, Maria Gheorghe Huţan, Ecaterina Stăcescu, Natalia Theodorŭ, Elena Movilă, Maria Simionovicĭ, Elena Stamantopulo, Ruxanda Mărgén.

Sfântul Sinod, admite conclusiunile raportuluĭ şi decide a se face cunoscut chiriarchuluĭ respectiv.

Se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ petiţiunelor asupra adreselor Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ cu No. 1061 şi 2179 asupra cereri de călugărire a patru persóne ale cărora acte s'aŭ înaintat încă din anul 1874. Conclusiunile raportuluĭ sunt: Cât priveşte cererea fraţilor: Anastasia Pogor, Ioan Mărgén, şi Gheorghe Popovicĭ, Inalt prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ se dea ordine superioruluĭ respectiv a pune în vederea acestor fraţĭ a'şĭ procura actele cerute de articol 3 din Regulament pentru disciplina monachală şi ale înainta apoĭ sfântuluĭ Sinod.

Iar cât priveşte pentru sora Elena Pogor sĕ se încuviinţeze tunderea eĭ în monachism. Sfântul Sinod admite conclusiunile raportuluĭ. Idem, raportul comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra subcerereĭ de călugărire cuprinse în dosarele înaintate sfântuluĭ Sinod de către Prea Sfinţitul Episcop de Huşĭ cu No. 554 şi 567 conclusiunile raportuluĭ sunt a se învoi tunderea monachală a următórelor surorĭ din monastirea Adam: Ecaterina Câmpinénu, Ioana Spanachi, Anastasia Niculae, Maria Porcaref, Ana Presvitera şi Maria Ioan Simion. Sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ. Idem raportul comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra adreseĭ Prea Sfinţituluĭ Episcop de Roman prin care cere învoirea a se tunde în monachism cucernicul Iconom Vasile Ştefănescu vĕduv. Comisiunea opinédă a se încuviinţa cererea. După o discuţiune óre-care sfântul Sinod aprobă opiniunea Comisiuneĭ. Apoĭ se dă cetire adreseĭ Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. IV 2.

Sfruntarea și nerușinarea celor de la pretinsa « Vocea Clerului » în No. 22 al acelei foi de la 8 ale curentei, aŭ ajuns la culmea nerușinăreĭ și a calomnieĭ, batjocorind cu dispreț legile bisericeĭ și ale Țĕreĭ și propagând ura și disprețul către autoritățile Eclesiastice, furia lor cea maĭ mare însă este pornită asupra jurnalului « Eclesiastic Biserica Orthodoxa Română » despre care în numĕrul citat aŭ nerușinarea sĕ zică : că clerul nu póte găsi nimica de citit în trânsul vrênd prin acésta sĕ recomande pamfletul lor întitulat « Vocea Clerului » în care de la început și pênĕ acum D-nélor nu înceteză de a semăna în Cler nesupunerea către legile și autoritățile bisericescĭ și torturênd canónele pentru a le face sĕ dea dovadă contra instituțiunilor bisericeĭ nóstre Orthodoxe și maĭ cu osebire contra sfântuluĭ Sinod.

Eĭ cu scandalosul lor mod de scriere aŭ provocat pe Sihlénu sĕ arunce hule și batjocurĭ asupra religieĭ și a Cleruluĭ, și după ce aŭ deschis un Vulcan atât de infernal apoĭ ieĭ înșile prin nepriceputele lor articole insultătóre de instituțiunile și persónele bisericescĭ daŭ materia cea maĭ imflamabilă de a irita pe fie care și flacările arzătóre ale aceluĭ Vulcan tartaric de tot ce este sfînt și sacru și a face prin acésta ca desprețul către cele sfinte sĕ crescă ne încetat, și sub diferite frase și ecspresiĭ sĕ silesc a amăgi credulitatea unora dintre Clericĭ, și prin acéstă sĕ introducă desbinarea, nesupunerea și anarchia în biserică. Acésta este doctrina celor de la pretinsa « Vocea Cleruluĭ» silindu-se ca prin lingușirea cu numirea de Vocea Cleru-

		No. familii-lor În par.	Total	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget Lei	B.	No. pogoanelor de pământ ce primesc
	17 p.	150		"	Gheorghe Grosu		practicant	200		17 p.
	34 p.	300	510	"	Gheorghe Mihalcea		seminarist	150		17 p.
					Gheorghe Rădulescu		practicant	150		17 p.
	17 p.	120		"	Ión Popoviceanu		seminarist	150		17 p.
	17 p.	100		"	Gheorghe Ghincioiŭ		practicant	150		17 p.
	17 p.	314	314	"	Ión Baltescu		"	400		17 p.
	17 p.	142	406	"	Gheorghe Dăscălescu		"	200		17 p.
		134			Vacant					
	17 p.	130		"	Barbu Stochicescu		"	200		17 p.
		131	406	"	Vacant					
		100		"	Marin Ciocùlescu		seminarist	200		
a	3 p.	105		"	Nicolae Ciovârnache		"	200		3 p.
ru		70		"	Sucursală					
	7 p.	220	450	"	Dimitrie Ion		practicant	100		7 p.
		100			Vacant					
oru	17 p.	130		"	Gheorghe Alexandru		"	100		17 p.

PLASA

		165	420	"	Gheorghe Bălica		seminarist			
	17 p.	90		de Ctitorĭ	Ión Bălica		"			12 p.
		65		"	Constandin Popescu		practicant			
	17 p.	55		"	Sucursală					5 p.
	17 p.	45		"	"					12 p.
	17 p.	100	330	"	Roman Găină		"	120		12 p.
		130		"	Petre Mihaĭ		seminarist	120		
	17 p.	100		"	Ion Popescu		practicant	120		
	17 p.	125	420	"	Constandin Albulescu		"	75		12 p.
		100		"	Dumitru Bălăcianu		"	75		
	17 p.	90		"	Ion Popescu		"	75		12 p.
		105		"	Gheorghe Bălăcianu		"	75		
	8 p.	120	200	"	Mihail Popescu		"	80		6 p.
	3 p.	80		"	Ion Neagoe		"	100		3 p.
	17 p.	107	344	"	Stan Mihaĭ		"	100		12 p.
	3 p.	82		"	Petre Preda		"	100		3 p.
n.		75		"	Sucursală					
	6 p.	80		"	Ion Cordoneanu		"	120		6 p.
		230	420	"	Dimitrie Jirovianu		seminarist	140		
		160		"	Gheorghe Cernăianu		practicant	140		
					Ion Cernăianu		seminarist	140		
		30			Ruinată					
	p.	80	443	"	Vacant					15 p.

ESTRACTU

DIN

PRIMA CARTE A OPEREI LUI HUGONE GROTIU, INTITULATA: DESPRE VERITATEA RELIGIUNEI CHRESTINE.

Hugone, voind a demonstra veritatea Religiunei crestine, se adreséză maĭ ânteiŭ către Ieronim Bignoniŭ, (1) dicêndu-ĭ că dupe cum acesta obicinuesce a'l întreba despre mai multe lucrurĭ, aşa să'ĭ permită a'ĭ adresa şi acéstă scriere. Arată luĭ Bignoniĭ însemnătatea acesteĭ scrierĭ, şi tot d'o-dată îĭ spune cum Anglesiĭ, care se ocupă mult cu navigaţiunea l'aŭ provocat a compune acéstă operă, ca eĭ percurênd tóte mările, să se servéscă de acéstă scriere atât pentru propagaţiunea creştinismuluĭ în tóte părţile, cât şi pentru a nu fi seduşĭ de cine-va.

Opera sea este împărţită în 6 cărţĭ. Insă în cartea ânteia nu atinge cestiunea, ce şĭ'a propusŭ, ci se ocupă numaĭ cu o materie filosofo-teologică, ca prin acésta să'şĭ cureţe terenul, şi în urmă să pótă cu maĭ mare facilitate a ridica edificiul; să pótă dicŭ a trata fără dificultate materia, ce se reportă la cestiunea sea.

Aşa începe cu demonstraţiunea esistenţeĭ luĭ D-ḑeŭ şi a atributelor sêle, resolvênd tot-de-o-dată şi câte-va obiecţiuni din partea adversarilor veritățeĭ. După acea demonstră cu mare ardóre providenţa divină în lume, probând'o prin argumentele cele maĭ palpabile şi cele maĭ convingĕtóre.

Pentru a proba esistenţa luĭ D-ḑeŭ şi tot-d'o-dată pentru a pune de aci fundament scriereĭ sêle şi prin acéstă religiuneĭ creştine, ast-fel începe: Că religiunea nu este un ce fără sens, nu este o invenţiune omenéscă, ci este espresiunea raportuluĭ dintre om şi o fiinţă supremă, care este origina tutor fiinţelor şi a tot Universul. Că décă esistă o mulţime de fiinţe şi de lucrurĭ, apoĭ acestea aŭ o natură contingentă, şi de acea a fost timp, când n'aŭ existat, adecă au un început al existenţeĭ lor. Şi érăşĭ aceea, ce n'a esistat nă-

(1) Ieronim Bignoniu era un avocat Imperial în Paris. El ţinea corespondenţa cu Hugo Gratius şi adesea — lŭ consulta despre multe cestiunĭ.

...ducă pe Cler in eróre şi să-lil arunce in prăpastiea desor-

«Biserica Orthodoxă Română» ensă, ca santinelă înaintată, face cunoscut Clerului Român a se feri de insinuitórele amăgirl ale acelel foi care pe tóte paginile iel este ascunsă desordinea şi nesupunerea in tocmai ca şarpele ce stă ascuns supt frunze pândinduşi prada.

omenéscă, ci este formată de uă inteligență sublimă, și printr'o artă așa de ingeniósă în cât n'aŭ putut'o și n'o pot admira cu suficiență cei mai ilustri și cei mai apți dintre filosofi și medici; cea, ce probéză pêne la evidență pe causatorul, seŭ formatorul ei. Cine nu póte cunósce și înțelege, că o ființă supremă a pus în animale instinctul, conform căruia ele lucréză, și nici o-dată nu trec peste limitele determinate de Creatorul lor. Ele cu perfecțiunea. cu care se nasc cu acea remân pênă la mórte. De unde vedem, că D-ḑeŭ a pus în tr'ênsele acéstă limită, și nici de cum facultatea de a tinde spre perfecțiune, după cum a pus'o în om. Observe fie-care boltă cerésca, semĕnată cu o mulțime de corpuri, ce'și conservă posițiunea lor imutabilă dupe cum este fisată de Creatorul, și se va convinge, că lege aŭ, ce nu se póte călca. Tóte corpurile ceresci se susțin în suspensiune în virtutea gravitatiunei universale, adecă Sórele care este un corp mai mare de cât tóte, le atrage și póte și Sórele este atras de alt astru și așa pênă la infinit. Déră cine este óre infinitul acesta, de care depinde acest lanț de corpuri, și de la care provine acéstă armonie admirabilă și universală? D-ḑeu. D-ḑeŭ dară este *causa causelor*, adevĕrata causă. Tóte cele-l-alte cause sunt efecte ale causei supreme.

Dar cu tóte acestea, demonstrând, că D-ḑeŭ este causa tutor lucrurilor, nu trebue a ḑice că El este causa și a rĕului. Căci El, este bunătatea imensă. Și décă am socoti așa, ar fi în contra demnităței lui D-ḑeu. Ci causa reului trebue a o căuta afară de D-ḑeu, în cele alte cause, numite efecte în report cu causa supremă. Adecă, așa trebue a înțelegea origina reului: Că D-ḑeŭ a creat pe om liber, ca el să facă acea, ce voesce. Și decă omul întrebuințéză rĕŭ voința și libertatea sea, cine este culpabil? D-ḑeŭ a dat omului ochi. Décă el îi închide și nu vede prăpastia, și cade în tr'ênsa rupându-și membrele, cine este culpabil? Ore D-ḑeŭ? Este evident, că nu. Éra acele rele aparente, ce se trămit de D-ḑeŭ ómenilor, nu pot fi socotite ca rele; căci aŭ de scop corecțiunea omului de nisce delicte pe care el nu le cunósce; și prin urmare acea, ce aduce bine, nu póte fi rĕŭ. In fine nici un motiv valabil nu putem găsi, care să ne încredințeḑe, că D-ḑeu este autorul rĕului, ci numai al binelui, eră argumente contrarie acestei opiniuni o mulțime. Nici de cum nu putem

dată, nu póte face, spre a'şI da uă esistenţă; de unde urmézá, că ele aŭ primit începutul de la o fiinţă superióră şi preexistentă tutor lucrurilor, adecă, care nu are început al esistenţeI séle. Esistenţa acesteI fiinţe se probeză chiar prin studiul istoric, prin care aflăm, că n'a existat nicĭ un popor, orĭ-cât de incult, care să fi fost lipsit de noţiunea despre o fiinţă superioră; fiă acéstă noţiune maĭ mult perfectă, seŭ maĭ puçin perfectă. Şi décă s'au găsit, uniĭ alţI, carĭ să ḑică cum că nu esistă D-ḑeŭ, apoĭ acestia s'aŭ rătăcit în orbia lor, nevrênd a recunósce pe Architectul grandiósei opere. EI decă n'aŭ putut a coprinde cu mintea lor pe D-ḑeŭ au ḑis, că nu esistă. Deră noĭ respundem, că décă l'am coprinde cu mintea nóstră atuncĭ ar înceta d'a maĭ fi o fiinţă nemărginită. Noĭ nu ne înţelegem pe noĭ înşi-ne, apoĭ cu cât maĭ mult pe o fiinţă invisibilă, pe care omul în viéţă fiind, nu póte a o vedea, fără a muri.

Din cele ḑise, adecă cum că D-ḑeŭ este origina tutor lucrurilor urméză imediat, că este un singur D-ḑeŭ. Căcĭ décă ar fi maĭ mulţĭ D-ḑeI, atuncĭ lucrând fiă care după voia sea ar puté de sigurŭ ca să se înpedice unul pe altul, acea ce este absurd, privind armonia, ce domină în tot Universul. Şi décă ar ḑice cine-va, că sunt maĭ mulţĭ D ḑeI, déră în toţĭ este o singură voie, apoĭ cu acesta şi maĭ mult se probeză unitatea luĭ D-ḑeu; căcĭ decă între două puncte ducem done liniĭ drepte, aceste liniĭ vor coincida şi prin urmare nu va fi de cât una singură în realitate. Decă déră D-ḑeŭ este unul şi este origina tutor lucrurilor, dacă tot Universul este opera sa, şi décă El de nicăirĭ n'a primit origina sa, apoĭ cine nu póte înţelege cât de perfect este D-ḑeŭ. Tóte fiinţele şi tóte lucrurile precum aŭ primit început esistênţeI lor, aşa aŭ primit şi diferite grade de perfecţiune conform genuluĭ lor; de unde resultă, că D-ḑeŭ este tesaurul perfecţiuneI, care se revarsă asupra lumeI întregI. El este causa primitivă, şi de nicăirĭ n'a primit perfecţiune. Absolutul nu depinde de relativ. A fost perfect din eternitate şi în eternitate. In trênsul sunt concentrate tóte perfecţiunile şi tóte bunătăţile; El este bunătatea perfectă, ce se revarsă peste tóte fiinţele de la început şi pênĕ la finit, căcĭ este etern şi nicĭ uă dată nu încetéză de a fi. Am ḑis'o, o repetim şi o vom repeti, că D-ḑeŭ este causa a tot ce esistă. Privéscă orĭ-cine admirabila construcţiune a corpuluĭ uman, şi se va convinge că nu este formată prin nicĭ o industrie

căci nu înţeleg că, D-ḑeu care întăresce pe cele neputinciόse şi împlinesce pe cele defectuόse: seŭ lucrézĭ însuşĭ prin aceste organe ale sele, seŭ le permite a le efectua chiar el; după cum într' un imperiŭ bine organisat nimic nu se face afară de legile Statuluĭ de cât după voinţa Monarchuluĭ. Cercetese orĭ cine causa pentru care Religiunea Iudaică este aşa de tare imprimată în inimile tutor Judeilor şi durézá de atîtea seculo, ḑice Hugone, şi va vedé, că causa nu este alta, de cât urmele providenţeĭ, numerόsele miracule predate din generaţiune în generaţiune, pre cum sunt miraculele făcute de D-ḑeŭ în Egipt prin Moise în călătorie, şi în fine la intrarea in Chanaan. Altrăminte nu se pόte esplica, cum acest popor aşa de îndărătnic sufere o lege aşa de aspră. In fine o probă destul de evidentă despre Providenţă sunt profeţiĭ, όmeni tramişĭ de D-ḑeŭ pentru a areta όmenilor calea adevĕruluĭ şi pentru a le spune maĭ înnainte evenementele fericite séŭ grave pentru buna lor conduită, séu pentru deteriorarea lor. Şi déca astă-ḑi nu se maĭ fac miracule ca se vĕdă orbiĭ şi maĭ bine, apoĭ causa este, că ar fi un ce fără socotinţă, ca D-ḑeŭ, care lucrézá afară de legile natureĭ, când efectuă miracule, să schimbe ne încetat cursul natural al lucrurilor, fără să fiă vre o necesitate. Atuncĭ însă, când schîutea adeverateĭ adoraţiuniĭ a luĭ D-ḑeŭ era aprόpe să se stingă în midilocul pasiunelor, a trebuit arme cerescĭ şi semne supra naturale spre întărirea adevĕruluĭ.

In cele din urmă Hugone Grotiu resolvă şi obiectiunea urmatόre: că decă D-ḑeu ingrijesce, gubernă şi dirige tot Universul, de ce permite όmenilor să facă nisce crime aşa de oribele şi tot-d'o-dată lasă pe ceĭ buniĭ să sufere peste mesură? Hugone respunde la acestea şi ḑice: că décă D-ḑeŭ a creatŭ pe om liber ar fi nedrept şi chér mutabil décă i-ar pune piediciĭ. Şi acea, ce D-deŭ esprima prin organele sele nu se pot numi pediciĭ, ci numaĭ nisce consilierĭ: De unde urmézá ca nu trebue a socoti aci absenţa providenţeĭ divine, ci trebue sĕ asceptăm un drept judecător care va face dreptate celor ce sufer pe nedrept şi va da pedépsa celor reĭ. Cacĭ sufletul e nemuritoriŭ şi prin urmare vom trece din viaţa acésta într'un altă viaţă, unde tόte delictele ne apreciate şi nepedepsite să şi iea recompensa. Acolo inaintea Eternitaţeĭ va culege fie-care ceea ce a

admite că D-ḑeŭ este autorul acestor două principie de naturĭ opuse. Nicĭ de cum n'aŭ putut esista două principie contrarie la creaţiunea lumeĭ. Căcĭ din unirea positivuluĭ cu negativul resultă nulă; plus cu minus produce minus (în matematică).

După ce vĕdurăm câte-va din atributele luĭ D-ḑeŭ, şi ne convinserăm despre esistenţa sa, după ce înţeleserăm ḑic, că tóte sunt operele séle şi El èste Părintele tutor fiinţelor, ni se presintă cestiunea: decă D-ḑeŭ îngrijesce de opera sa, orĭ nu? A socoti, că D-ḑeŭ a creat Universul cu tóte fiinţele, ce esistă într'ênsul şi apoĭ şi-a ridicat mâna d'asupră-ĭ şi a lăsat totul în voia întêmplăreĭ, este o *suposiţiune órbă, injustă* şi contra bunătăţeĭ luĭ D-ḑeŭ. Si cel, ce ar socoti ast-fel, observe nu numaĭ pe om, fiinţa raţională, déră chiar pe animale şi va vede câtă îngrijire şi ostenélă depun pentru producţiunea lor. Apoĭ D-ḑeŭ, care scie debilitatea natureĭ omenescĭ, şi prin urmare necesitatea, ce are de un adjutor superior, dacă ar sta indiferent şi n'ar tinde mana de adjutor celuĭ lipsit, ar fi contra bunetăţeĭ séle, şi ar deveni maĭ mic de cât creaturile sele. Eacă deră, că acestă obiecţiune este respinsă; şi chiar acea, că D-ḑeŭ nu îngrijesce de lucrurĭ particulare, ci numaĭ de cele generale. Pentru că sciinţa luĭ D-ḑeŭ este infinită şi nicĭ un fir de pĕr nu pere din capul nostru fără voia Luĭ. Deschiḑă orĭ-care istoria, şi va găsi nenumerate urme ale Providenţeĭ luĭ D-ḑeŭ în lume; nenumerate argumente recunoscute de toţĭ istorici ilustri şi de toţĭ filosofi celebri, carĭ urme şi argumente vor astupa gura necredinciosuluĭ şi 'l vor face sĕ plece capul ruşinat. Aşa, cine a instituit în societate acea succesiune de regĭ şi Domnitorĭ, de unde acea regulă de guvernare, care a fost, este şi nu va înceta pênĕ la finele seculelor? Când un imperiŭ cade cu totul în adîncul corupţiuneĭ şi relele năvălesc asupră-ĭ din tóte părţile, óre ar maĭ fi vre o sperarnţa de esistenţa luĭ décă D-ḑeŭ nu i-ar tinde mâna de adjutoriŭ? Proba este Ninive. Observe necredinciosul numerositatea miraculelor ce a făcut D-ḑeŭ în neamul omenesc spre a'ĭ arĕta calea cea adevĕrată, pe care trebue să umble, şi se va convinge despre actele Providenţeĭ. Şi décă, ar cuteza să ḑică cum că miraculele se efectuă şi de ómenĭ neputincioşĭ, şi de aci sĕ deducă departarea miraculelor de Providenţa, atuncĭ sunt orbi povaţuitori orbilor;

LITURGICA

(Urmare vedĭ No. VI al anuluĭ III).

3. Expunerile despre miraculósele fapte ale Mântuitoruluĭ Christos. In acestea vedem puterea cea maĭ presus de fire a Mântuitoruluĭ Christos, şi firésca sa bunătate de a face bine tuturor ómenilor, precum şi ceea ce să cere din partea nóstră pentru primirea şi conservarea Dumnedeescilor harurĭ ; se cere credinţă, umilinţă, mărturisirea pĕcatelor, părăsirea cu totul de dênsele, şi o zelósă împlinire a poruncilor luĭ Dumnedeu, prescrise in Evangelie. Miracolele narate de Evangelie. Miracolele narate de Evangeliile Duminicale sunt cele următóre : vindecarea servitoruluĭ unuĭ sutaşu (D. 4), a doĭ demoniacĭ (îndrăciţĭ) şi aceluĭ ce avea un legeon de demonĭ (5 şi 25), a paraliticuluĭ (6), dăruirea vederiĭ la doĭ orbĭ (7), săturarea a 5000 de ómenĭ cu cincĭ pâinĭ (8), vindecarea copiluluĭ demoniacŭ (10), şi a fiiceĭ Hananienceĭ (17), miraculósa pescuire (18), vindecarea femeeĭ ce-ĭ curgea sânge (24), a alteĭ femeĭ gârbove, carea pătimia de 18 anĭ (27), a dece leproşĭ (29), şi a orbuluĭ din Ierihon (31).

IV. DESPRE SERVICIUL DIVIN IN SFANTUL ŞI MARELE POST.

A SERVICIUL DIVIN IN DILELE ORDINARE ALE POSTULUI MARE.

§ 53. PREAMBULUL, SAU PREGĂTIREA LA APROPIEREA MARELUI POST : CELE PATRU DUMINICI DE LA INCEPUTUL TRIODULUI

Dintre cele patru posturĭ, pe care le ţine Biserica Orthodoxă, Postul cel mare, adecă cele şepte septemânĭ ina-

semĕnat. Atuncĭ ceĭ dreptĭ vor căpăta fericirea eternă, ce constă în unirea cu D-ḍeu, seu asemĕnarea cu El.(1)

Cu acesta deră, se termină prima carte a opereĭ luĭ Hugone. Şi de aci se începe materia ce se reduce direct la titlul opereĭ.

DIAC. St. Calinescu.

(1) Ácéstă operă este scrisă în limba latină. In cărțile următóre desfăşură tóte cestiunile importante şi fundamentale ale doctrinei crestine probând veracitatea lor. Se află şi în biblioteca Seminarului Central din Bucurescĭ un esemplaru.

ca cu mai multă osirdie să ne pocăim, spre a putea fi numěrați între cei bine cuvěntați, cari vor moșteni viața ceavecînică. In Duminica Lăsatului de brânză, după care a doua ḑi se începe Marele Post, Biserica în cântările Triodului, ne aduce aminte despre tristul eveniment al căderei Strămoșilor Adam și Evei, și al esgonirii lor din Paradis, prin care ne îndemnă pe fie care din noi să cunóscem perḑătórele consecințe ale pěcatului, și cu atât mai mult să ne pocăim cu sinceritate în tot cursul Marelui Post, spre ane învrednici ane reînturna în Paradisul cerescu. Apostolul și Evangelia din acea Duminică ne arată fórte lămurit cum trebue să postim post plăcut lui Dumnedeu și nu ómenilor.

Către acestea, Biserica pregătesce pe credincioșî către mântuitorul timp al penitenței, prin aducerea aminte de cei reposați, carea se sevîrșasce în Sâmbăta Lăsatului de carne, amintindu-ne mórtea ce póte să ne surprindă în fie-care ḑi, și viața cea vecînică, la carea trebue să aspirăm. Prin mâncarea de brânḑă, lapte, oué și pesce, din septemâna brânḑei, Biserica voesce a ne deprinde mai dinainte cu slabul nutriment al postului. In sâmbăta Lasatului de brânḑă, Biserica, proslăvind in cântările sale nevoințele tuturor asketilor celor mari, și ale tuturor prea cuvioșilor Părinți, ne învață a ferici pre cei ce și-aŭ ales partea cea bună de a dori de Christos și a petrece cu dênsul, și a urma și noi după aceste modeluri evangelice.

Din cele ce preced se vede destul de lămurit, că Biserica aprețuind fórte mult timpul sântului și Marelui Post ca fórte necesariŭ pentru mântuireasufletului, tóte le dirige spre aceea, ca să ne introducă într'ensul mai de nainte curățiți și pregatiți. Mai insemnăm și acesta, că de la Duminica Vameșului și a Fariseului se începe seria tuturor Duminicilor de peste an, însă de la menționata Duminică și pene la Duminica tuturor Sfinților,

inte de Paşte, se deosebesce de cele-alte, atât prin asprimea înfrênării, cât şi prin tonul cel de umilinţă al serviciului divin. El tot este timp de pocăinţă publică, şi este precedat de nisce ast fel de amintirî, şi plin de aşa evlavióse lucrări ale Bisericeî, care maî mult de cât tóte pot a deştepta în noî consciinţa, şi a intórce inima către Dumnedeŭ.

Postul cel mare în românesce se chiamă şi Paresimî, de la dicerea latină Quadragesima, care va să dică patru decime, pentru că postul Paşteluî este de patru-deci de dile, afară de septemâna Patimilor.

Incă cu treî septemânî maî înainte de sosirea mareluî post, Biserica începe a vesti apropierea luî printr'o cântare de penitenţă: *Uşile pocăinţei deschidemi Dătătorule de viaţă.* Iară cu două septemânî maî nainte de post, după psalmiî Polieleuluî, audim altă cântare umilitóre, care ne aduce aminte despre depărtarea nóstră de patria cerescă, pe carea figurat şi metaforicŭ o deplângeau tineriî captivî în Babilon, dicând: *La râul Babilonului, acolo am şedut şi am plâns, când neam adus aminte de Sion* (Psalm 136). Evangeliile Duminicilor dinaintea Mareluî Post, tóte dispun inima nóstă spre umilinţă şi pocăinţă.

In Duminica Vameşuluî şi a Fariseuluî, Evangelia ne invaţă a ne căi ca Vameşul, şi a fugi de făţărnicia Fariseuluî celuî lăudăros, care osêndea pre toţî ceî lalţî ómenî, arătânduse de sfânt şi drept numaî pre sine. In Duminica următóre, Evangelia, prin pilda Fiiuluî celuî risipitor, îndémnă pre toţî pěcătoşiî ase scula din miseria păcatuluî, şi ase înturna cu pocăinţă şi umilinţă către prea bunul Dumnedeŭ, care tot deauna aşteptă cu braţe deschise intórcerea pěcătoşilor. Evangelia din Duminica Lăsatuluî de carne ne aduce aminte de înfricoşata di a judecăţiî luî Christos, şi de drepta resplătire ce vor primi şi ceî dea drepta şi ceî dea stânga, prin care ne îndémna

ce mě, Dómne, când vei veni întru împěrăţia ta! Tóte cântările bisericescĭ atuncĭ exprimă un spirit de înfrângere şi de pocăinţă. Din sfânta Scriptură se facu o mulţime de citirĭ, care ne dispun asemenea tot către pocăinţă. In tóte dilele de peste an Psaltiria nu lipsesce din biserică, dar maĭ cu osebire în sfântul şi marele Post ea să citesce întregă de doue orĭ pe septemână, pentru că cea maĭ mare parte din psalmĭ este plină de suspinurĭ rugăciunale. Să citesc asemenea puternicile graiurĭ ale Profetuluĭ Isaia, care sunt înfruntătóre pentru ceĭ fără de lege, şi fórte consolătóre pentru ceĭ ce se pocăesc;— locurĭ asemenea din cartea Faceriĭ, în carea se descrie crearea lumiĭ, plasmarea omuluĭ şi căderea luĭ, cum şi teribilele manifestărĭ ale meniei luĭ Dumnedeu asupra sceleraţilor, pre cât şi părintescile îndurărĭ asupra drepţilor; — lecţiĭ din cartea Pildelor luĭ Solomon, în care însăşĭ Inţelepciunea cea firéscă a luĭ Dumnedeu ne chiamă la masa sa, şi ne învaţă ca pe nisce prunci a ne nutri din cerésca fontână a înţelepciuniĭ celeĭ adevĕrate. Pentru a descepta în noĭ şi maĭ mult simţimêntul ne vredniciei nóstre şi al departăriĭ dela Dumnedeu, Biserica în dilele Postuluĭ celuĭ mare, afară de sâmbete şi Duminicĭ, nu sevîrşasce nicĭ liturgie întregă, ci numaĭ în dilele cruciĭ (Miercurĭ şi Vinerĭ) sevîrşasce liturgia Darurilor celor maĭ nainte sfinţite, şi aceea numaĭ spre seră pentru a ne face să mâncăm o dată pe di.

Tot serviciul Divin al mareluĭ Post se sevîrşasce cu multă linisce, fără grăbire şi cu cea maĭ mare evlavie. In păresimă Sfinţiţiĭ servitorĭ întrebuinţeză vestminte de colóre închisă, luminărĭ nu se aprind multe în templu, şi uşile cele impĕrătescĭ rar se deschid. Astfel dar Biserica chiar şi prin forma exterióră a serviciuluĭ divin ne învaţă ce trebue să se sevîrşéscă în templul sufletuluĭ nostru; căcĭ în inima celuĭ ce se căesce nu trebue atuncĭ să fie nimica alt, de cât întristarea cea du-

este o serie de Duminicĭ serbătorale, al căror serviciu divin se află; parte in triod, parte in Penticostar.

§ 54. DESPRE DEOSEBIRILE SERVICIULUĬ DIVIN DIN POSTUL CEL MARE IN GENERE.

Marele Post, de şi se numesce quadragesimă, păresimă, patrudecime, adecă patrudecĭ de dile de suflet curăţitóre, însă aceste patrudecĭ de dile se socotesc afară de septemâna sfintelor Patimĭ, care se postesce încă cu maĭ multă infrênare decât păresima, adecă patrudecimea; prin urmare, marele Post se póte împărţi în două părţĭ ne egale: partea întêia, carea începe după lăsata secululĭ de brânză, şi se sfârşesce în Sâmbăta luĭ Lazăr, şi partea a doua, Septemâna Patimilor luĭ Christos, carea urmeză imediat din dioa de Floriĭ pênĕ în dioa de Paşte. In tóte aceste şépte septemânĭ, Biserica păstreză o deosebită rânduelă în serviciul divin, potrivit cu tânguirea duhovnicescă, saŭ cu acea întristare după Dumnedeŭ, carea lucreză pocăinţa (2 Cor. 7. 10).

Tot serviciul divin al Mareluĭ Post, şi în tóte dilele, afară de Sâmbete şi Duminicĭ, se severşasce cu plecarea genunchilor saŭ cu închinăciunĭ pênĕ la pământ. Noĭ ne rugăm atuncĭ, după exemplul mareluĭ asket, sfântuluĭ Efrem Syrul, să depărteze Domnul de la noĭ duhul trândăviriĭ, al iscodiriĭ, al iubireĭ de stăpânie, şi al grăireĭ îndeşert, şi din contra să ne dăruescă duhul întregeĭ înţelepciunĭ, al smeriteĭ cugetărĭ al răbdăriĭ şi al dragosteĭ, ca prin acestea, fie-care să putem să ne vedem greşalele nóstre, şi să nu osêndim pe fratele nostru. Acéstă rugăciune este resumatul cel maĭ fidel al doctrineĭ Evangelice; la acesta se adaoge şi rugăciunea cea umilă a luĭ David: *Miluesce-mĕ, Dumnedeule, Miluesce-mĕ!* şi strigarea credinciosuluĭ Tâlhar depre Cruce: *Pomenes-*

ci numaĭ împărtăşire cu Darurile maĭ nainte sfinţite la liturgia cea deplină a Duminiceĭ precedente. Acéstă liturgie se atribue de ordinar sfântuluĭ Grigorie supranumit Dialogul, după cum s'a vorbit despre acésta la locul cuvenit: însă origina acesteĭ liturgiĭ trebue a o raporta către timpurile Synoduluĭ din Laodiceia (Sec. IV). Serviciul divin al Mareluĭ post este un serviciŭ de doliŭ și de pocăință, iar serviciul cel solemn este un serviciŭ panegiric și de bucurie: deci dară, spre anu curma întristarea pocăințeĭ cu serviciul divin al liturgieĭ celeĭ solemne, Synodul acesta a oprit (can. 49) a nu se proaduce, nicĭ a se sfinți Darurile în dilele sfinteĭ Patru-decimĭ, afară de Sâmbete şi Duminicĭ; şi spre a nu lipsi cu totul pe Creştinĭ de împărtășirea cu sfintele Taĭne, a rânduit ca după rugăciunea de séra, adecă după Vecernie să se împărtăşască cu sfintele Darurĭ cele conservate inadins de la liturgia sevîrşită în Duminica precedentă. Maĭ în urmă Synodul al şéselea Ecumenic a legiuit acésta pentru tóte bisericile (can. 52).

Liturgia celor maĭ nainte sfințite se începe cu rugăciunea de séra, adecă cu Vecernia; însă pădind óre cum forma liturgieĭ, se începe cu esclamația: *Bine cuvêntată este împărăţia Tatăluĭ şi a Fiuluĭ şi a Sfântuluĭ Duh*, iar nu cu începutul Vecernieĭ, care este cel ordinar: *Bine este cuvêntat Dumnedeul nostru*: ea are în midlocul cântăriĭ serale nişce diferite lucrărĭ, şi anume: între Citirile saŭ Parimiile întéia şi a doua, Preotul, luând în mâinĭ sfeşnicul ce stă dinaintea uşilor împărătescĭ, avênd pe dênsul făclie aprinsă, şi cădelnița cu tămâe, stând inaintea sfinteĭ Mese, esclamă: *Înțelepciune, drepțĭ!* apoĭ, întorcându-se către popor, dice: *Lumina luĭ Christos luminédă tuturor*; prin acésta Preotul arată taĭnicu (misterios), că lumina Vechiuluĭ Testament lumina parțial, numaĭ poporuluĭ luĭ Israil, iar lumina luĭ Christos, lumina Nouluĭ Testament, luminéză tuturor popórelor de pe fața pă-

hovnicescă, şi cugetările despre Cruce şi despre tóte câte a suferit Rescumpĕrătorul pentru pĕcatele şi fără de legile nóstre, cum şi înflăcărata dorinţă de a dobândi harica luminare de sus, şi a ni se deschide, prin rugăciune, uşile milostivirii luĭ Dumnedeŭ.

§ 55. ORTRINA, CEASURILE, VECERNIA ŞI PAVECERNIŢA POSTULUI CELUI MARE.

In Sfântul şi Marele Post la serviciul divin al Orthrineĭ, al ceasurilor, al Vecernieĭ şi al Pavecerniţeĭ, tóte cele ce dispun spre pocăinţă se fac maĭ simţibile, împuternicinduse prin diferite cântărĭ de umilinţă şi rugăciunĭ, care se sevîrşesc cu plecacea genunchilor; dar însă din tóte ale serviciuluĭ divin in Postul cel mare, cele maĭ umilitóre de inimă sunt Pavecerniţa cea mare şi liturgia cea maĭ nainte sfinţită.

In dilele ordinare ale Mareluĭ Post tot deauna se sevîrşasce Pavecerniţa cea mare, şi în deosebĭ de Vecernie; ea este despărţită în treĭ părţĭ, în onórea Sfinteĭ Treimĭ, şi fie care din aceste treĭ părţĭ se începe cu: *Veniţi să ne inchinăm*. Psalmiĭ luĭ David au partea cea maĭ mare în acéstă rugăciune de inimă sdrobitóre.

In cântările acesteĭ rugăciunĭ noĭ cerem de la Dumnedeŭ ajutor şi ertare de păcate, puind midlocitorĭ pentru noĭ păcătoşiĭ pe Născătórea de Dumnedeŭ şi pe toţĭ sfinţiĭ. Pavecerniţa cea mare putem dice fără nicĭ o exagerare, că de va fi citită cu cuvenita luare aminte, este în stare să sdrobéscă şi inima celuĭ maĭ împetrit pĕcătos.

§ 56. LITURGIA CELOR MAI NAINTE SFINŢITE.

Liturgia Darurilor celor maĭ nainte sfinţite (τῶν προηγιασμένων) diferesce de cele alte liturgiĭ prin aceea, că la dénsa nu se face Proscomidie, nicĭ sfinţirea Darurilor,

DATORIA CRESTINULUI

DE

A GLORIFICA NUMELE LUĬ DUMNEḌEŬ

Dumneḍeŭ, creând Universul, a pus sigiliul eterneĭ sele rândueli asupra a tot ce esistă, determinând totuluĭ perfectă concordie şi stabilind armonia cea maĭ admirabilă, care entusiasmeză pe orĭ-cine observă cu atențiune, şi îl umple de sentimentele cele maĭ nobile şi cele maĭ înfocate pentru a glorifica numele Domnuluĭ-D-ḍeŭ, şi a se devota luĭ cu pietate.

Si in adevĕr,! Când privim armonia, ce esistă între corpurile cerescĭ, când vedem, că fie-care planetă îşĭ are cursul sĕŭ regulat, când vedem că pământul se invîrtesce în giurul osieĭ sele, şi prin acésta da nascere la succesiunea de ḍi şi nópte, care servescŭ muritoriuluĭ ca timp determinat de lucrare şi repaus; când vedem, ḍic, tóte acestea, cine póte rĕmânea ne transportat? şi cine póte a fi atât de nesimțitor în cât să nu admire omniputința Divină şi să nŭ ḍică cu Psalmistul: «*Mare este Domnul şi lăudat fórte, Domnul este inalt, infricoşat, împerat mare preste tot pămentul. Domnul cel prea inalt preste tot pămêntul fórte Te ai prea inălțat mai pre sus de cât toți ḍeii; de la răsăritul sórelui şi penĕ la apus lăudat este numele Domnului, inalt preste tóte neamurile este Domnul*».

Afară de acésta, tot cel ce iubesce pre D-ḍeŭ, conform preceptuluĭ, ce ḍice: «*Să iubescĭ pre Domnul D-ḍeul tĕŭ din tótă inima ta, din sufletul tĕŭ şi din tot cugetul tĕŭ*» nu póte rĕmânea în nesimțire şi a nu es-

mentuluĭ. După adoua Parimie toțĭ ceĭ ce se află în templu plecă genuchile, şi cu cântarea luĭ David, *Să se îndrepteze rugăciunea mea,* se rógă luĭ Dumnedeŭ să priméscă rugăciunea lor cu bună voință, ca pre o tămâe bine mirositóre, ca pre sacrificiul cel de séra, ce i se oferia la Templul din Ierusalim, rugânduse tot o dată să le pue pază gureĭ, care înclină către grăirea de rĕŭ şi oséndirea aprópeluĭ, şi să nu permită a se abate inima lor la cugete viclene, care născocescŭ fel de fel de pretexte, spre acoperirea şi justificarea pĕcatelor.

Când sosesce momentul strămutăriĭ Darurilor maĭ nainte sfințite de pe jertvenic pe sfânta Masă, în loc de cântarea (imnul) cheruvimică, să cântă: *Acum Puterile ceresci împreună cu noi nevĕdut slujescŭ,* s. c. l. care arată d'a dreptul, că jertva cea de taină ce o aducem în acel moment este desevîrşită, şi ne chiamă să ne apropiem cu credință şi cu dragoste, şi să ne facem părtaşĭ vieții ceĭ vecĭnice. In momentul strămutăriĭ Dumnedeescilor Taĭne, închipuindune mergerea saŭ încungiurarea Impĕratuluĭ măririĭ, în tot templu domnesce o tăcere adincă, şi chiar sfințițiĭ servitorĭ ceĭ ce pórtă Dumnedeescile darurĭ merg tăcénd, şi noĭ toțĭ cădem la pămênt, dând adevĕratuluĭ Trup şi Sânge al Domnuluĭ şi Mântuitrruluĭ nostru închinăciunea cuvenită luĭ Dumnedeŭ. După aceea, partea din urmă a liturgieĭ să scurteză, de óre ce sfințirea Darurilor nu să face, şi prin urmare îndată după strămutarea sfintelor Taĭne pe Sfânta Masă, noĭ ne rugăm înaintea lor, ca înaintea jertveĭ ceĭ desĕvîrşite, adecă, ca înaintea realeĭ presenței a luĭ Dumnedeŭ, să primescă Proaducerea în sfântul şi cel maĭ pre sus de cerurĭ şi înțelegibilul sĕŭ jervenic, şi în schimbul acestor sfinte Darurĭ să ne trămiță de acolo Harul Sfântuluĭ Duh.

Archiereul Genadie, *fost Argeşiu.*

(Va urma)

ḑic, tóte acestea cine póte a nu se gândi la sublimul lor autor, îndemnând cu Psalmistul tótă natura ca să laude pre D-ḑeŭ ḑicênd: « *Munţii şi tóte delurile, pomii cei roditori şi toţi cedri, animalele şi tóte dobitócele, tiritóre şi paseri, împăraţii, principii şi toţi judecătorii pămêntului, lăudaţi numele Domnului, căci singur numele Sêŭ este înalt, mărirea lui preste tot pămêntul şi El înalţă cornul unşilor sêi* (Psal 148,9).

Toţĭ câţĭ nu împlinesc acéstă datorie sunt rătăciţĭ, şi nu sciŭ, că scopul creaţiuneĭ Universuluĭ este mărirea luĭ D ḑeŭ, dupre cum ḑice Psalmistul: « *Cerurile spun mărirea luĭ D ḑeŭ şi facerea mânilor lui o vestesce tăria* (Psal 18,1), şi iarăşĭ: « *Domnul tóte lea făcut pentru sine* » (Proverb 16,4) şi *Pentru El sunt tóte* (Ebrei. 2. 10); şi chiar Mântuitorul Christos ne dă proba cea maĭ evidentă, că omul trebue să mărescă pre D-ḑeŭ când ḑice Părinteluĭ ceresc: « *Eu te am proslăvit pe pămênt, lucrul am săvîrşit, care mi ai dat să fac* (Ioan 17,4); şi érăşĭ Apostolul Paul, când ḑice: « *Mai înainte ne a rânduit pre noi spre moştenirea fiéscă prin Iisus Christos spre lauda slavei harului sêu* » (Efes. 1, 5, 6). Ceĭ ce nu glorifică numele luĭ D-ḑeŭ, nu-l cunosc, căcĭ décă L'ar cunósce, atuncĭ L'ar iubi şi ar esprime sentimentele sale de laudă şi de mulţămire către Inaltu lor bine făcătoriu. Si fiind că eĭ nu'l cunosc, apoĭ din acéstă causă în nevoile lor alérgă la descântece şi fermecătoriĭ, în loc de a pune speranţa în adjutorul luĭ D-ḑeŭ, după cum însuşĭ ḑice: « *Chiamă-ne pre mine* în necazul *tĕŭ şi te voiŭ scóte* » Dar eĭ prin acesta daŭ maĭ multă valóre descântecelor de cât omniputinţeĭ divine, uĭtând, că *el este a tot putinte şi nimic nu e lui cu neputinţă; şi erăşi: cele ce sunt cu ne putinţă la ómeni, sunt cu putinţă la D-ḑeŭ (Luc*, 18, 27) Deră ensă nu trebue să ne amăgim, ci să ascultăm vocea Apostoluluĭ, care ḑice: *Toţi cu o gură să măriţi pre D-ḑeŭ, căci acesta*

prima semne de laudă şi de mărire către Dumnedeŭ şi a nu îndrepta spre lauda Luĭ tóte dorinţele, aspiraţiunile, acţiunile şi tóte mişcările sale, dupre cuvêntul apostolului, care dice: *Ori de mâncaţi, ori de beţi, saŭ alt ceva de faceţi, tóte spre mărirea lui D-deŭ să le faceţi*».

Si daca noĭ în adevĕr iubim pre D-deu, apoĭ, nicĭ o dată să nu încetăm de a mări numele Luĭ, nicĭ chiar în mijlocul suferinţelor, recunoscênd, că acestea sunt semnele buneĭ voinţe a luĭ D-deŭ către noĭ, şi sciind, *că pre care iubesce Domnul îl şi certă, şi bate pre tot fiul, pre care priimesce*, ci să dicem cu Iob, : *fie numele Domnului bine-cuvêntat de acum şi pênĕ în veac*» şi nicĭ de cum să nu răcéscă amórea nóstră către D-deu şi mărirea numeluĭ sĕŭ; căcĭ scim, că de şi omenirea se abătuse şi căduse în păcatele cele maĭ grave, însĕ dragostea luĭ D-deŭ către lume n'a lipsit nicĭ o dată, *ba încă şi pe fiul sĕŭ unic l'a dat spre mórte*, ca să ridice omenirea la demnitatea eĭ şi să o scóţă din întuneric.

Tot da-una, dic să cântăm şi să mărim numele Domnuluĭ dicênd: «*Laudă suflete al meu pre Domnul, lăuda-voiŭ pre Domnul în veţa mea, cânta-voiŭ D-deului meŭ pênĕ ce voiŭ fi.*» (Psal 146,2)

Când observăm cu de amăruntul bine-facerile, cu cari D-deu a umplut Universul, când vedem că El răsare erbă dobitócelor şi păşune spre slujba óminilor, dă dobitócelor hrana lor şi puilor corbilor ce 'l chiamă pre El; când observăm aerul, pe care l'a vĕrsat în atmorferă, ca fiiţele să pótă vieţui; când vedem nenumĕratele substanţe vegetali şi minerali cum şi atâta sumă de animale, cari încungiură pe om pentru serviciul sĕu, şi omul pus ca să le stăpânéscă; când privim rîurile, cari curg cu o frumuseţe încântătóre, şi curăţind aerul de infecţiunile rele, pe care le absórbe; în fine când vedem că El rĕsare sórele şi preste ceĭ rĕĭ, şi preste ceĭ bunĭ şi plouă preste ceĭ drepţĭ şi preste ceĭ nedrepţĭ; când observăm,

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI.

A VII-a VORBIRE.

DESPRE SFINȚII INGERI.

Fraților!

Voi șciți că sus în cerurĭ sunt duhurĭ fără de trup — sfinții Ingerĭ. Dintre acești Ingerĭ, unii sunt fórte aprópe de noĭ, și se numesc Ingeriĭ pădịtori. Cuventul meŭ de asta-ḍi va fi despre aceștia.

Cariĭ dintre Ingerĭ se numesc Ingerĭ pădịtorĭ?

Ingeri pădịtorĭ se numesc aceĭ sfinți Ingerĭ, cariĭ, dupĕ voea luĭ D-ḍeŭ, încă de la sfântul botez far'a fi vĕḍuțĭ petrec cu noĭ ne despărțițĭ pĕnĕ la sfârșitul vieții, și ca nisce prieteni bunĭ impartŭ cu noĭ întristarea și suferințele și bucuria. Eĭ ne învață să facem bine, însuflă în mintea nóstră gândurĭ bune, în inimă — dorințele plăcute luĭ D-ḍeŭ și plăcerile cele nevinovate. Eĭ ne ajută în tóte lucrările nóstre, daca aceste lucrărĭ sunt plăcute luĭ D-ḍeŭ, și ne feresc de tóte acele lucrurĭ, cari sunt neplăcute și contrarĭ legiĭ luĭ D-ḍeŭ, ne pădesc de lenevire saŭ ședere, de cuvintele cele deșerte și scandalóse, de beție și de alte multe reutățĭ. Eĭ pădesc ca ochiĭ pre ómeniĭ de tóte nenorocirele și nevoile și-iĭ apără de toțĭ vrăjmașiĭ vĕḍuțĭ — de duhurile cele rele. In sfârșit eĭ se rógă ne încetat în preună cu noĭ și pentru noĭ păcătoșiĭ, ca Domnul cel iubitor de ómenĭ și indurător să ne erte pĕcatele și tóte fără-de-legile nóstre. Să ḍic maĭ

este voia Lui intru Iisus Christos» şi admirând impreună cu Apostolul înţelepciunea divină să ḑicem: «*O adincul înţelepciunei şi al bogăţiei lui Dumneḑeu, cât sunt de nepătrunse judecăţile lui şi ne descoperite căile lui; că cine a cunoscut gândul Domnului, seŭ, cine s'a făcut Lui sfetnic; că printr'ensul şi către densul sunt tóte, aceluia deră fie mărire în veci* (Roman. 11,33-36).

Diac. **St. Călinescu**.

El poruncesce Ingerilor sei să pădéscă viéţa şi sănătatea copiilor noştrii, pentru că sănătatea lor este ca flórea câmpului şi viéţa lor ca roua cerului ce cade pre iarba pămentuluí. El nu va voi nicí pre noi să ne lase fără ajutorul Ingerilor păditori, fiind-că şi viéţa nóstră — ce este óre ea? — *Omul ca érba, dilele lui ca flórea câmpului*, învéţă marele Proroc şi Impĕrat David *aşa va inflori* .... Totul şi tóte câte ne încongiórĕ póte de o dată sĕ precurme viéţa nóstră, —apa póte ineca, focul să o ardă, pămêntul să o inghiţă, cerul să sfărame cu trăsnetul, fiara sălbatică să o sfăşie. Si s'ar putea óre ca Tatăl nostru cel ceresc, care ne pădesce ca lumina ochiului pre toţi câţi credem in Iisus Christos să ne lase fără ajutor prin mijlocul acestor pericole?

Sfânta Biserică intemeindu-se pe cuvintele luí Iisus Christos învăţată de duhul Sfânt, singură ea crede şi ne poruncesce şi nouĕ să credem şi să mărturisim, că fie-căruí creştin i se trimite de la D-deu Inger păditor, care-l pădesce. Sfânta Biserică strigă: dăne, Dómne, Inger de pace, păditor sufletelor şi trupurilor nóstre. Singură ea se rógă şi nouă ne poruncesce să ne rugăm Ingerului păditor în fie-care seră, când ne culcăm, şi fie care diminéţă, când ne sculăm din somn, ca el, păditorul şi protectorul sufletelor şi al trupurilor nóstre, să ne erte tóte, cu câte l'am supărat în viaţa nóstră, şi să ne pădescă de tóte ispitele diavolului.

Ast-fel dar credeţi fără îndoelă şi mărturisiţi, ca D-deu poruncesce Ingerilor séi ca să pădéscă din preună cu copii şi pre toţi creştinii.

Dar daca fie care din noi are Ingerul sĕu păditor, apoi pentru ce nimeni din noi nici o dată nu l'a vĕdut.?

Fraţilor! de şi noi nici o dată n'am vĕdut pe Ingerul nostru păditor, dar tu nu trebue să inchei din acesta, că el nu se află tot d'a una lângă tine. Mulţii dintre voi n'a vĕdut pre Domnitor, pre Vodă, nu şi-a vĕdut nici su-

pre scurt: Ingeriĭ păditorĭ sunt povĕţuitoriĭ, ajutatoriĭ, apărătoriĭ şi rugătoriĭ noştri în vieţa acésta. Eĭ şi după după încetarea din vieţa acesta nu ne părăsesc încă. Sfântul Macarie cel din Alexandria învaţă, că, când sufletul omuluĭ se desparte de trup, Ingerul păditor ia sufletul şi-l duce în lumea cea-l-altă; Il apără contra duhurilor cele rele şi-l înfăţişedă înaintea luĭ D-deu, înaintea scaunuluĭ luĭ celuĭ înfricoşat. Iată, fraţilor ce fac pentru noĭ Ingeriĭ păditorĭ!

Tot omul are óre câte-un înger păditor?

Da, fie-care om are un Inger păditor, despre acesta nimenĭ să nu se îndoescă. Fiind-că şi mântuitorul Christos dice şi sfânta Biserică învéţă tot aşa dicând: *păditivĕ să nu nedreptăţiţi pre vre-unul dintre acesti mai mici, căci Ingerii lor de-a-pururea vĕd faţa Tatăluĭ Meŭ în ceruri*, adecă: păditivĕ dice Iisus Christos de a face rĕŭ pruncilor celor micĭ; căcĭ dic vouă, că eĭ aŭ Ingeriĭ lor păditorĭ, cariĭ stau de-a-pururea înaintea Tatăluĭ Meu cel ceresc; eĭ vĕ vor spune despre tóte relele ce aţĭ face voĭ copiilor, şi vor ruga pre D-nul D-deŭ, ca să vĕ pedepsescă, deca veţĭ scandalisa inimele lor cele nevinovate prin cuvintele şi faptele vóstre cele rele. Cele-ce s'aŭ dis pentru copiĭ trebue să înţelegeţĭ că s'aŭ dis şi despre toţĭ ómeniĭ în genere, fără de osebire. Fiind-că fie care creştin este iubit de D-deŭ de o potriva, fie el copil, fie bătrân, slab şi neputincios, fie bărbat, fie femee, fie sărac, fie avut, boer saŭ muncitor şi lucrător de pămĕn; toţĭ sunt făcuţĭ de D-deŭ, toţĭ rĕscumpăraţi cu prea-curatul şi sântul sânge al luĭ Christos D-deŭ. Cel mult îndurat, Tatăl nostru cel ceresc pre toţĭ ne iubeşce fără osebire, tuturor voesce mântuirea şi la toţĭ le dă cele ce le sunt de trebuinţă. El trimite copiilor păditorĭ cerescĭ, fiind-că sunt slabĭ cu mintea lor, dar şi nouă ne trimite păditorĭ, fiind-că şi noĭ, ca şi copiĭ nu deosebim cele-ce sunt de folos şi cele-ce sunt vĕtămătóre, ce este bun şi ce este rĕŭ.

El poruncesce Ingerilor sĕĭ sĕ pădescă vieța și sănătatea copiilor noștriĭ, pentru că sănătatea lor este ca flórea câmpuluĭ și vieța lor ca roua ceruluĭ ce cade pre iarba pămêntuluĭ. El nu va voi nicĭ pre noĭ să ne lase fără ajutorul Ingerilor păditorĭ, fiind-că și vieța nóstră — ce este óre ea? — *Omul ca erba, dilele lui ca flórea câmpului*, învĕță marele Proroc și Impĕrat David *așa va inflori* .... Totul și tóte câte ne incongióră póte de o dată sĕ precurme vieța nóstră, —apa póte ineca, focul să o ardă, pămêntul să o inghiță, cerul să sfărame cu trăsnetul, fiara sălbatică să o sfâșie. Si s'ar putea óre ca Tatăl nostru cel ceresc, care ne pădesce ca lumina ochiuluĭ pre toțĭ câțĭ credem in Iisus Christos să ne lase fără ajutor prin mijlocul acestor pericole?

Sfânta Biserică intemeindu-se pe cuvintele luĭ Iisus Christos învăţată de duhul Sfânt, singură ea crede și ne poruncesce și noue să credem și să mărturisim, că fie căruĭ creștin i se trimite de la D-deŭ Inger păditor, care-l pădesce. Sfânta Biserică strigă: dăne, Dómne, Inger de pace, păditor sufletelor și trupurilor nóstre. Singură ea se rógă și nouă ne poruncesce să ne rugăm Ingeruluĭ păditor în fie-care séră, când ne culcăm, și fie care dimineță, când ne sculăm din somn, ca el, păditorul și protectorul sufletelor și al trupurilor nóstre, să ne erte tóte, cu câte l'am supărat în viața nóstră, și să ne pădescă de tóte ispitele diavoluluĭ.

Ast-fel dar credețĭ fără indoelă și mărturisițĭ, ca D-deŭ poruncesce Ingerilor sĕĭ ca să pădescă din preună cu copii și pre toțĭ creștiniĭ.

Dar daca fie care din noĭ are Ingerul sĕŭ păditor, apoĭ pentru ce nimenĭ din noĭ nicĭ o dată nu l'a vĕdut?

Fraților! de și noĭ nicĭ o dată n'am vĕdut pe Ingerul nostru păditor, dar tu nu trebue să inchei din acesta, că el nu se află tot d'a una lângă tine. Mulțiĭ dintre voĭ n'a vĕdut pre Domnitor, pre Vodă, nu și-a vĕdut nicĭ su-

pre scurt: Ingeriĭ pădⅾitorĭ sunt povĕţuitoriĭ, ajutatoriĭ, apărătoriĭ şi rugătoriĭ noştri în vieţa acésta. Eĭ şi după după încetarea din vieţa acésta nu ne părăsesc încă. Sfântul Macarie cel din Alexandria învaţă, că, când sufletul omuluĭ se desparte de trup, Ingerul păⅾitor ia sufletul şi-l duce în lumea cea-l-altă; Il apără contra duhurilor cele rele şi-l înfăţişeⅾă înaintea luĭ D-ⅾeu, înaintea scaunuluĭ luĭ celuĭ înfricoşat. Iată, fraţilor ce fac pentru noĭ Ingeriĭ păⅾitorĭ!

Tot omul are óre câte un înger păⅾitor?

Da, fie-care om are un Inger păⅾitor, despre acésta nimenĭ să nu se îndoéscă. Fiind-că şi mântuitorul Christos ⅾice şi sânta Biserică învéţă tot aşa ⅾicând: *păⅾiţi-vĕ să nu nedreptăţiţi pre vre unul dintre acesti mai mici, căci Ingerii lor de-a-pururea vĕd faţa Tatăluĭ Meŭ în ceruri*, adecă: păⅾiţivĕ ⅾice Iisus Christos de a face rĕŭ pruncilor celor micĭ; căcĭ ⅾic vouă, că eĭ aŭ Ingeriĭ lor păⅾitorĭ, cariĭ staŭ de-a-pururea înaintea Tatăluĭ Meŭ cel ceresc; eĭ vĕ vor spune despre tóte relele ce aţĭ face voĭ copiilor, şi vor ruga pre D-nul D-ⅾeŭ, ca să vĕ pedepsescă, deca veţĭ scandalisa inimele lor cele nevinovate prin cuvintele şi faptele vóstre cele rele. Cele-ce s'aŭ ⅾis pentru copiĭ trebue să înţelegeţĭ că s'aŭ ⅾis şi despre toţĭ ómeniĭ în genere, fără de osebire. Fiind-că fie care creştin este iubit de D-ⅾeŭ de o potriva, fie el copil, fie bătrân, slab şi neputincios, fie bărbat, fie femee, fie sărac, fie avut, boer saŭ muncitor şi lucrător de pămĕn; toţĭ sunt făcuţĭ de D-ⅾeŭ, toţĭ rĕscumpăraţi cu prea-curatul şi sântul sânge al luĭ Christos D-ⅾeŭ. Cel mult îndurat, Tatăl nostru cel ceresc pre toţĭ ne iubeşce fără osebire, tuturor voesce mântuirea şi la toţĭ le dă cele ce le sunt de trebuinţă. El trimite copiilor păⅾitorĭ cerescĭ, fiind-că sunt slabĭ cu mintea lor, dar şi nouă ne trimite păⅾitorĭ, fiind-că şi noĭ, ca şi copiĭ nu deosebim cele-ce sunt de folos şi cele-ce sunt vĕtămătóre, ce este bun şi ce este rĕŭ.

buna voea lor. Dar daca noi îi gonim ei se depărtedă de la noi. Si când se face acesta? Atunci, când noi contra voinţei lor păcătuim. Precum fumul gonesce albinile, dice sfântul Vasilie cel mare, tot ast-fel şi pĕcatele nóstre gonescu de la noi pre Ingerii noştrii pădltori.

Acela, care prin viéţa sa cea rea, a dis óre-când Ingerul lui D-deu sfântului Pahomie, a devenit mort pentru D-deŭ şi pentru fapta bună, acela mirósede o mie de ori mai rĕu ca un trup împuţit, şi noi nu putem nici într'un chip să mai stăm saŭ să mai trecem măcar în apropiere de densul; şi aşa singur goneşti de la tine şi pe Ingerul tĕu păditor, când vorbeşci cuvinte próste şi pline de desertăciune, când osândesci, saŭ pârăsci pre cine-va. Ingerul păditor nu te va însoţi, când tu vei merge cu adunările ómenilor rĕi, când ómenii cei buni merg la biserică ca să se róge, iar tu te lenevesci şi mergi de te îmbeţi la cârciumă, te dai la tot fel de desfrânări, cu osebire când rămâi ast-fel ani întregi fără ca să te pocăesci.

Ah, fraţilor! să ne temem de pĕcat ca de cel mai mare rĕu din lume: el depărtedă de la noi pre cei mai mari făcători de bine ai noştrii, depărtedă pre sfinţii Ingeri păditorii nostri, şi nu numai ca-i depărtedă, ci le pricinuesce şi o mare întristare. Când pĕcătuim, Ingerul nostru păditor se mâhnesce, se întristedă, chiar plânge. «Ce stai aci şi plângi» a întrebat o dată sfântul Nifont pre un tânăr care sta la pórta unei case şi plângea? «Eu, a rĕspuns tânărul, sunt Ingerul trimis de D-deu pentru paza omului ce locuesce în acésta casă necinstită de câte-va dile, staŭ aci pentru aceea, că nu pot să m'apropiŭ de el fiind întinat cu multe pĕcate, plâng pentru aceea, căci am perdut nădejdea ca 'l voiŭ mai putea aduce pre el la calea mântuirei».

Aşa, fraţilor, iată cât de mult suntem noi iubiţi de sfinţii Ingeri păditorii noştrii în acésta lume, iată cât de mult compătimesc şi se îngrijesc ei despre om chiar a-

fletul sĕu ; cât trăim aici pre pământ nu vom vedea nicĭ pre D-ḑeŭ ; dar cu tóte acestea în ţera Romană este un Domnitor, avem în noĭ suflet, a fost, este şi va fi tot-d'a-una şi un D ḑeŭ. Noĭ nu vedem pre Ingeriĭ păḑitorĭ: întîiŭ, pentru că Ingeriĭ sunt duhurĭ fără trupurĭ, iar noĭ suntem îmbrăcaţĭ cu trupurĭ, noĭ nu putem vedea pre Ingerĭ, pentru că nu merităm acesta. Noĭ suntem pĕcătoşĭ, iar eĭ sunt curaţĭ şi sfinţi. Daca tu voescĭ să veḑĭ pre Ingeriĭ luĭ D-ḑeŭ, fii ca dênsu fără pĕcate şi sfânt. Unor ast-fel de ómeni într'adevĕr eĭ sa arătat ; de es. eĭ s'aŭ arĕtat luĭ Avram, luĭ Iacob şi luĭ Moise, sfinţilor Apostoli şi la maĭ mulţĭ sfinţĭ. Fiĭ şi tu ast-fel, şi ţi se vor arĕta şi ţie Ingeriĭ. Voescĭ însă să sciĭ, în ce chip şi nevĕḑĕnd pe Ingerul păḑitor, să te încredinţeḑĭ, că el este tot-d'a-una cu tine şi lângă tine ? Ascultă ce ḑice sfântul Ión Lestvicinicul: când săvĕrşestĭ orĭ-ce rugăciune şi când o vorbescĭ simţĭ óre-care umilinţă, rămîĭ ast fel fiind-că Ingerul păḑitor se rógă atuncĭ împreună cu tine. Ast-fel far'a vedea pre Ingerul păḑitor, în inimile nóstre să simţim mântuitórea lor lucrare.

Dar din care timp a nume ni se dă nouĕ Ingerul păditor ?

Ingerul păḑitor ni se trimite din cer, când noĭ devenim creştinĭ, adică din timpul sfântuluĭ botez. Fiind-că pĕnĕ la botez toţĭ ómeniĭ sunt necuraţĭ, pĕcătoşĭ şi pentru acea şi nevrednicĭ ca să aibă lângă dênşiĭ pe Ingerul păḑitor. Când însă se sĕvĕrseşce asupra omuluĭ taĭna sfântuluĭ botez, atuncĭ Biserica se rógă luĭ D-ḑeŭ, ca să trimită celuĭ ce se boteḑă Ingerul cel luminat. Pentru aceea ne şi poruncesce ca să ne rugăm Ingeruluĭ păḑitor ast-fel : Ingerul luĭ Christos, păḑitorul meŭ cel sfânt dat mie încă de la sfântul botez . . .

Se depĕrteḑă óre de lângă noĭ vre-o dată Ingerul nostru păḑitor ?

Sfinţiĭ Ingerĭ păḑitorĭ nu ne părăsesc nicĭ o-dată de

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTHODOXA

Patriarchia de Constantinupolŭ. — In capitala imperiului otomanŭ — Constantinupolŭ pre lôngă fie-care scaunŭ patriarchalŭ séŭ metocŭ se află stabilimente de bine facere, şi de instrucţiune şi maĭ ales orfanotrofiĭ şi scóle, numite naţionale. Stabilimente de o asemine natură are la dispositiunea săracimeĭ şi kiar patriarchia de Constantinupolŭ; dar din causa lipseĭ de mijlóce aceste case aŭ ajunsu în lipsa cea maĭ estremă; aşa că însuşĭ jurnalele oficiale le presintă în starea cea maĭ deplorabilă. Lipsa de nutrimentŭ, şi imbrăcămite a ajunsŭ pĕne în aşa gradu, că fiinţele din aceste stabilimente în suferinţele lor estreme îşĭ aŭ îndreptate privirile lor spre misericordia şi marinimia Bisericeĭ celeĭ marĭ, ĭar Biserica la rîndul seŭ nu li póte alina suferinţele din causa lipseĭ celeĭ marĭ de fondurĭ. Astŭ felŭ fiind lucrurile, şi fondurile patriarchale ne putĕnd face faţă keltuelelor ḑilnice pentru întreţinerea stabilimentelor, jurnalul oficialŭ al patriarchieĭ de Constantinupolŭ propune, ca să se impunĕ o dare analogă asupra fie-căria Bisericĭ din capitală, care dare să se plătéscă lunarŭ, séŭ trimestrialŭ din cutiile bisericelor, şi să se determine în proporţiune cu veniturile fie-căria Bisericĭ de cătrĕ Patriarchie.

« Noĭ credemŭ, adauge jurnalulŭ « Stéoa Orientuluĭ », că o asemine mĕsură nu póte să întînpine nicĭ o dificultate în aplicaţiunea eĭ. Nimene din compatrioţiĭ noştri nu póte să aĭbă o inimă aşa de dură şi nesimpatică, în cât să nu-ĭ fie milă de aceste fiinţe inocente. Maĭ ales Prea Sfinţitul Patriarchŭ D. Ioakim, care înţelege fórte bine greutatea sarcineĭ, ce-ĭ incumbă pentru aceste stabilimente, şi îngrijirea ce trebue să aĭbă, va contribui cât de curênd, ca acéstă afacere, ce zace asupra Patriarchieĭ, să ĭa o soluţiune satisfăcĕtóre, şi întreţinerea nenorociţilor orfanĭ să fie maĭ omenéscă ».

tuncĭ, când ómeniĭ iĭ màhnesc şi iĭ depărteḑă de la denşiĭ. Să arătăm dar, fraţilor, păḑitorilor noştriĭ iubire pentru iubire şi recunoscinţă pentru mântuitórele lor îngrijirĭ ce au pentru noĭ. Chiar dobitócele iubesc pre aceea, cariĭ le face lor bine, cu atàt maĭ mult că noĭ avem inimă, avem înţelegere şi pricepere ! . . . Dar pentru ca să arătăm iubirea nóstră sfinţilor Ingeriĭ păḑitorĭ trebue să urmăm asemănat legiĭ luĭ D ḑeŭ adecă să veţuim cu bună dreptate şi cuvioşiă. Ca să le arĕtăm respectul şi cuvenita stimă, trebue să mergem la biserică în acele ḑile, când ea săvĕrşesce slujba în cinstea sfinţilor Ingerĭ, să-ĭ chiemăm în rugăciunile ce facem în casele nóstre în tóte ḑilele—şi dimineţa şi séra, la începerea a tot lucrul nostru. Fie care să se róge Ingeruluĭ sĕŭ păḑitor ast-fel :

«Sfinte Ingere aĭ luĭ D ḑeŭ ! naintea ta căḑênd mĕ rog ţie păḑitorule şi apărătorul sufletuluĭ şi al trupuluĭ meu celuĭ mult pătimaş, iartă-mĭ tóte pĕcatele cu câte eŭ te am mâniat în tóte ḑilele vieţeĭ mele. Sfinte Ingere al D luĭ, fiĭ mie milostiv şi nu te depărta de lângă mine; ci pururea păḑesce în pace vieţa mea, şi mĕ condu la vieţa cea cerescă, înţelepţeşte-mĕ, lumineḑă-mĕ şi mĕ întăresce pre mine păḑitorul meŭ cel prea bun» Amin.

PREOT. **St. Badescu**.

protecţiunea şi ascultă nemulţemirele lor, de câte-orĭ aceste i-se presintă. Sûntu creştinŭ arménŭ, şi vorbescŭ în numele compatrioţilor Eparchieĭ mele, că n'avemŭ necesitate de protecţiunea ruséscă, că sûntemŭ mulţĕmiţĭ cu posiţiunea nóstră, şi că sacrificămŭ cu mulţĕmire vieţa şi averea nóstră, spre a respinge incursiunea, rusescă şi spre a apăra patria şi pre Imperatorul nostru (1).

Scvuch Efendi. Creştiniĭ în genere se declară în contra protecstuluĭ, pre care Ruşiĭ îlu propunŭ încă de mult, pentru ca să-şĭ ascundă scopurile lor cele adeverate. Creştiniĭ, pre cariĭ Rusia dice, că îĭ protegéză, respingŭ protecţiunea eĭ, şi cerŭ acum, ca să li se permită, de a depune tóte sacrificiile pentru apărarea Patrieĭ. Propunŭ, ca să se ceră de la guvern elaborarea unuĭ proiectŭ de lege, prin mijlocul căruia creştiniĭ să pótă apăra cu maĭ mult succesŭ Imperiul. (Aplause pre băncile deputaţilor şi în tribuna publica).

Niculaki Nafal Efendi, deputat al Tripoleĭ din Siria. De mult Ruşiĭ se presintă, ca apărătorĭ aĭ creştinilor. Dar creştiniĭ aŭ eĭ óre necesitate de alor protecţiune? Sunt creştinŭ din Siria şi cunoscŭ pre creştiniĭ aceleĭ Eparchiĭ. Decă astă-dĭ, dicŭ că n'avemŭ necesitate de protecţiunea rusescă, esprimŭ simţimentul nu numaĭ al creştinilor din Siria, dar al tuturor celor, ce locuescŭ Imperiul. Protecţiunea, ce nĭ-o presintă Rusia, noĭ o găsimŭ în Coranŭ (2). Acéstă protecţiune noĭ am avut'o de la ivirea islamismuluĭ (?!!...) şi pĕnă la proclamarea constituţiuneĭ musulmane, când sórta nóstră s'a îmbunătăţitŭ. Altrăminte, creştiniĭ, decă n'ar fi mulţemiţĭ, ar fi părăsitŭ locuinţele şi şi-ar fi căutatŭ aiurea unŭ refugiu maĭ sigurŭ (!!..) Tóte acestea sûntŭ adevĕrurĭ din cele maĭ necontradise. (Aceste adevĕrurĭ potŭ convinge numaĭ pre deputatul sirienŭ şi acésta numaĭ în capitala imperiuluĭ otoman).

« *Preşedintele.* Te felicit pre tine, Bre Nicolaki Efendi.

« *Nicolaki Efendi din Beritŭ.* Impărtăşescŭ în totul opiniunile coleguluĭ meŭ din Siria şi adaugŭ la aceste, că sûnt din Siria, maronitŭ de Naţionalitate, şi catolicŭ de religiune, si că compa-

(1) Spre a se puté vedé şi maĭ bine veritatea diselor deputatuluĭ arménŭ, vedĭ din Chronica presentă «Biserica arménă».

(2) Pĕcatŭ, ca deputatul otomanŭ şi creştinŭ din Siria n'a deskisŭ Coranul musulmanŭ, ca să vadă, că libertatea cultarilor numaĭ în Coran nu esistă ..."

Conform regolamentuluĭ de organisaţiune al Patriarchieĭ de Constantinupolu, Prea Săntul Patriarchŭ ecumenicŭ, — D. Ioakim, a scrisŭ circulare cătrĕ Episcopiĭ Bisericilor de parochiĭ din Constantinupolŭ, ca, întrunindu-se cât maĭ ne'ntărdiatŭ, să alegĕ pre delegaţiĭ, cariĭ la rôndul lor vorŭ alege pre deputaţiĭ laicĭ, ce compunŭ consiliul micstŭ al Patriarchieĭ. Odată alegerile făcute, şi formalităţile, prescrise de regulamentŭ, fiind îndeplinite, delegaţiĭ se vorŭ presenta la Patriarchie, însoçiţĭ de actele formale, ale parochiilor, şi confirmate de sigiliile Bisericilor şi ale notabililor machalaleĭ, spre a păşi imediat în localul patriarchieĭ, la alegerea deputaţilor, ce aŭ să împlinescĕ lipsele din consiliul micstŭ al membrilor laicĭ.

Aceste enciclice patriarchale s'aŭ cititŭ prin Bisericĭ în duminicele paresimilor espirate.

Pentru ca lectoriĭ noştri să pótĕ vedea şi maĭ bine spiritul Adunăreĭ otomane din Constantinupolŭ, precum şi disposiţiunile unora din creştinii Imperiuluĭ façă cu resbelul actualŭ, noĭ dămŭ aicĭ, dupre jurnalul «*Bizantida*» discuţiunea publică a parlamentuluĭ turcescŭ de la 23 *Aprilie*, de unde se póte vedé fórte bine spiritul, ce animéză pre consilieriĭ Imperiuluĭ, respectiv de evenimentele dileĭ, şi cum îşĭ *justifică* membri parlamentuluĭ atitudinea lor anticrestină, şi tot de aicĭ şi armele, ce presintă eĭ guvernuluĭ turcescŭ, respectiv de resbelul. proclamatŭ Turcieĭ de cătrĕ Rusia:

« Şedinţa se deskide la 4 óre turcescĭ (10 óre antemeridiane).

«Din ordinul preşedinteluĭ se citescŭ telegramele, adresate Viziruluĭ şi care privescŭ pre proclamarea resbeluluĭ Rusieĭ contra Turcieĭ.

« Chasan Efendi, deputatŭ al Constantinupoluluĭ espune motivele, ce a făcutŭ pre Rusia să proclame resbelŭ Turcieĭ, arătând tot-o dată şi scopurile eĭ ascunse. Maĭ adauge la aceste că poporul otomanŭ este gata la tóte sacrificiile, spre a se susţine independenţa şi integritatea Imperiuluĭ otomanŭ.

« *Manuc Efendi dice*, că Rusia ne-a declaratŭ resbelŭ. Din actele, citite noĭ resultă, că guvernul rusŭ, ca să justifice proclamarea resbeluluĭ se servesce de argumentul seŭ celŭ debilŭ, adecă protecţiunea crestinilor. Dar motivul acesta este cu totul falşŭ, căcĭ ea niciĭ-o-dată n'a protejatŭ pre crestiniĭ, cariĭ de altŭ felŭ n'aŭ nece- ...otecţiunea eĭ. Guvernul nostru presintă crestinilor tótă

nea mea. (Citesce un versetŭ din Coranŭ apoĭ adauge:) Mĕ bucurŭ şi felicitŭ pre confraţiĭ meĭ crestiniĭ. (Aplause).

Naki Efendi propune, ca discursurile deputaţilor să se traducă şi să se publice în tóte limbele, pentru ca lumea să cunóscă ideile creştinilor şi falşitateă întreprinderilor rusescĭ. Propunerea s'a admis. Ministrul de interne în numele guvernuluĭ esprimă mulţemirile sĕle deputaţilor musulmanĭ şi creştiniĭ pentru coninţelegerea şi patriotismul lor. (Aplause prelungite).

NB. *Ast-fel suntŭ simţimêntele deputaţilor otomanĭ, şi specialminte ale creştinilor din Imperiul turcescŭ faça cu resbelul de asta-ḑĭ. Aceste simţimênte se potŭ justifica fórte bine, când lectoriĭ noştriĭ vorŭ lua în consideraţiune, că aceste simţimênte sunt esprimate în capitala imperiuluĭ turcescŭ şi de către nisce deputaţĭ, cariĭ nu aspiră maĭ mult la vieţa politică, şi suntŭ prea mulţemiţĭ cu posiţiunea lor socială, care li permite multe.*

2. Biserica Rusă. Este cunoscutŭ lectorilor noştriĭ din chronicele anterióre, că « Societatea Britanică biblică » a distribuitŭ un numĕr de esemplare din traducţiunea Biblieĭ în limba ruséscă armateĭ, destinate a opera la Dunărea. De altă parte, trebue să maĭ adăogim, că sântul Sinod al Bisericeĭ ruse, vĕḑênd specula, ce acéstă societate face cu poporul rusŭ, respectiv de cărţile biblice, traduse în limba vorbită rusă, a luatŭ chotărârea încă de mult, ca să se înfiinţeze şi în Rusia o societate, care s'ar ocupa cu traducerea cărţilor biblice în limba vorbită rusescă, şi care le-ăr distribui populaţiunilor cu un costŭ fórte micŭ. Acéstă societate rusescă ce se ocupă cu Tipărirea şi distribuirea cărţilor biblice în limba rusescă, se numesce. Societatea pentru respândirea s-teĭ Scripturĭ în Rusia ».

Vĕḑênd deci societatea menţionată, că Anglia distribuesce bibliĭ printre soldaţiĭ armateĭ rusescĭ, şi că prin urmare ea este jignită în interesele séle, a adresatŭ sântuluĭ Sinodŭ al Bisericeĭ ruse o petiţiune, prin care îl rógă, ca să permită societăţeĭ biblice rusescĭ, de a se pune în corespundenţă cu societatea « Crucea roşie » din Rusia, spre a înfiinţă pre lóngă fie-care ambulanţă o bibliotecă de lectură pentru soldaţiĭ răniţĭ, unde cărţile constitutive ale acestor biblioteca vorŭ fi cele biblice. Sântul Sinodŭ al Bisericeĭ ruse a acceptatŭ propunerea, şi societatea biblică rusescă a şi fundatŭ pênĕ acum vr'o doĕ sute de aseminea biblioteca, anunçând tot-o-dată pre

trioţiĭ meĭ, de parte de a dori protecţiunea ruséscă, rógă prin mine pre Rusia, ca să protégĕ pre Episcopiĭ catoliciĭ, ecsilaţĭ şi rĕspandiţĭ prin Siberia şi să îmbunătăţiască sórta supuşilor seĭ creştinĭ, Da! Domnilor, creştiniĭ se declară contra acesteĭ părute protecţiunĭ şi sûntŭ gata a sacrifica totul pentru independenţa Ţereĭ şi respingerea acestor protectorĭ mincinoşĭ.

«Seruch Efendi. Fiind că creştiniĭ dorescŭ, ca să serviască şi ca militarĭ, ca şi compatrioţiĭ *lor* musulmanĭ, propunŭ, ca camera, să cérĕ de la guvernŭ, spre a formula unŭ proiectŭ de lege militarŭ pentru creştinĭ.

«*Simon Efendi*, Deputat din Teodosiupol. Declar în numele creştinilor din Teodosiupol, că toţĭ sûntem dispuşĭ să ne sacrificăm pentru patrie contra Rusieĭ. Chreştiniĭ n'aŭ necesitate de protecţiunea ruséscă. (Aplause).

Chogea Mustafa Efendi, deputatul Cozaneĭ, esprimă mulţemirile *séle* creştinilor, pentru simţimêntele, manifestate de dênşiĭ

Cianaca Efendi, deputat al insulilor Ionice, ḑice, că, nedispunend bine de limba turcéscă, nu va vorbi mult. Dar aprobă cele vorbite de Nafal Efendi, şi acceptă în totul ideile luĭ.

Naki beĭ de la Scutarĭ din Albania vorbesce în numele deputaţilor grecĭ: Papazoglu efendi din Tesalonic şi Chagi Vasili Efendi din Rodos, cariĭ nu se pot esprima cu uşurinţă turcesce. Ḑice, că deputaţiĭ grecĭ, pre cariĭ îĭ represintă, resping cu indignaţiune protecţiunea, de carea Rusia face us, spre aşĭ justifica resbelul, declaratŭ contra Turcieĭ.

Chusein Efendi Beitum din Berit. Fiind de ném arabŭ nu vorbesc bine turcesce, dar acésta nu mĕ împedecă, ca să esprim entusiasmul şi bucuria mea auḑind pre creştinĭ, că esprimă simţimênte aşa de nobile.

Deputatul Chedzas (ulema, arabŭ, purtând turban alb). Fraţĭ creştinĭ, (contra coranuluĭ), musulmanĭ şi Israiliţĭ! scim cu toţiĭ, că Rusia prin mijlocul intrigeĭ şi a înşelăciuneĭ a isbutit, ca să cucerêscă Caucasul, Bucharia, Kiva şi alte localităţĭ ale Turkestanuluĭ. Astă ḑi îşĭ are privirile aţintite asupra întreguluĭ stat otoman, şi ca tot-de-una întrebuinţéză protecţiunea creştinilor. In Arabia nŭ avem creştinĭ, dar eŭ sûntŭ sigurŭ, că creştiniĭ sûnt fericiţĭ sub guvernul otomanŭ. Câte am vĕḑutŭ şi am auḑitŭ confirmă opiniu-

вѣстникъ = Gazeta Bisericéscă » în No. 10 de la 15 Martie ni comunică bugetul sumelor, de care Biserica rusă dispune în anul curentŭ, pentru a-şĭ realisa scopul, ce ea urmăresce pre pămĕntu. Sumele din veniturile acesteĭ Biserici, precum şi acele de la keltuele, ni arată pĕnĕ la ce punctŭ şi în ce mĕsură Biserica Rusésca colucră la opera civilisaţiuneĭ, urmărită de fie-care Statŭ.

BUGETUL

Anuluĭ 1877, privitorŭ pre veniturile şi Keltuelele sfântuluĭ Sinodŭ, şi aprobatu în şedinţa dela 22 Decemvrie 1876.

VENITURI

I. Pentru întreţinerea scólelor religióse

	Ruble
1. Procentele, resultate din fondurile cutiilor bisericescĭ, al discurilor şi al vindereĭ luminărilor . .	1,293,160
2. Din vêndarea cununiilor şi al cólelor pre care sûnt imprimate rugăciunele de ertarea pecatelor, care se depunu în mormintele celor prochodĭ	9,816
3. Procentele din capitalul pentru instrucţiunea cleruluĭ.	1,181,760
4. Din banii scutelnicilor.	11,105
5. De la bursierii cu plată.	94,932
6. Veniturĭ din vêndarea de cărţĭ şi obiecte pentru instrucţiunea clericală.	22,172
7. Din ajutóre şi producerĭ, adecă :	
a) Din tesaurul publicu al Statuluĭ.	1,554,581
b) Procente din capitalul, formatu prin proaducerĭ pentru instrucţiunea Cleruluĭ.	38,727
8. Proaducerĭ, adecă :	
a) De la Archiereĭ, lavere şi monastirĭ. . . .	25,624
b) De la bisericele de parochie.	133,164
c) De la casieria eclesiastică a Bisericeĭ din Georgia	74,230
d) Din capitalul Bisericilor ortodoxe de la apusul. Rusieĭ	20,096
e) Din veniturĭ estra-ordinare	5,350
9. Escedentŭ din acelaşĭ capitalŭ al anuluĭ 1875.	4,113

membriĭ societățeĭ « Crucea roșie » din Rusia, că societatea biblică ruséscă va satisface tóte nevoile, ce se vorŭ maĭ ivi, și în viitorŭ respectiv de acéstă cerință.

Aproposito de societatea « Crucea roșie » din Rusia. Noĭ am publicatŭ prin numerile de maĭ 'nainte, că în Rusia atât călugăriĭ, cât și călugărițile, în urmarea disposițiunilor sântuluĭ Sinodŭ, a întinsŭ mână de ajutorŭ fraților lor rușĭ, cariĭ aŭ plecatŭ în Orientŭ, ca să se lupte pentru credință. Maĭ multe ambulanțe ruse sûntŭ astă-ḑĭ servite de surorĭ de charitate, formate din maĭce, care și fără de acésta la tunderea lor în monachismŭ s'aŭ afierositŭ Domnuluĭ, și prin urmare și omenireĭ, care represintă dupre espresiunea Mântuitoruluĭ pre însușĭ D. N. Iisus Christos, când ḑice: « **Celu, ce face unuia dintre aceștĭ maĭ micĭ, Mie îmĭ face** ». De altă parte, klar în armatele rusescĭ, venite la noĭ în țéră, s'aŭ vĕḑutŭ maĭ mulțĭ monachĭ, cariĭ sûnt atașațĭ pre la diferite corpurĭ în calitate de preuțĭ de regimente, séŭ de membri activĭ aĭ ambulanțelor, și fie-care curiosŭ póte să vaḑă, că în Ospitalul sântul Panteleimon din cóstele Bucureșcilor, călugărițele ruse servescŭ pre militariĭ lor în calitate de surorĭ de caritate. Acum ca evenimentŭ al ḑileĭ supunemŭ la cunoscința lectorilor noștriĭ, că maĭcele din cincĭ monastirĭ rusescĭ prin starețele lor a adresatŭ la 15 Martie alte petițiunĭ Maĭestățeĭ séle Imperatriceĭ tuturorŭ Rusiilor, ca cela ce este protectricea Societățeĭ « Crucea roșie » din Rusia, să le aibă în vedere, ca să le atașeze pre lângă ambulanțele, unde trebuința le va reclama.

NB. *Nicĭ călugărilor, precum și nicĭ călugărițelor române nu li lipsesŭ dorința, de a servi omenireĭ suferinde și devotamentul pentru patrie. Lipsesce iniciativa, de a se pune in serviciul bineluĭ.* **De acela, apelămŭ la D. D. Ghika. președintele societățeĭ « Crucea Roșie » din România, ca punĕndu-se în corespundență cu D. Ministru de culte, Inalt Prea Sânțițiĭ Mitropolițĭ și Prea Sânțițiĭ Episcopĭ, să céra pentru călugĕrĭ și călugerițe permisiunea. de a servi în ambulanțele române, fie în calitate de îngrijitóre prin Ospitale, séŭ de brațe pentru stringerea de pre câmpul de batae al răniților**

Fóia oficială a sântuluĭ Sinodŭ al Bisericeĭ ruse, « Церковный

tetuluĭ de instrucţiune din S-tul Sinod, lefile profesorilor şi ajutórele acestora	1,988,227
2. Intreţinerea studenţilor şi a elevilor. . . .	858,896
3. Remonta stabilimentelor eclesiastice de instrucţiune: kiriĭ, încălḑit, luminat, reparat, biblioteco, cabinete sciintifice, foĭ periodice şi cheltuele de cancelarie	166,735
4. Keltuelĭ pentru întreţinerea bisericelor de prin şcóle, ospitalele şcolare şi keltuelĭ mărunte. . . .	77,721
5. Pensiunĭ şi gradaţiunĭ profesorilor	259,902
6. Ajutóre stabilimentelor de instrucţiune eclesiastică, aflătóre afară de Rusia: şcóla teologică patriarchală din insula Chalki, Seminariul şi scóla de fete din Montenegru, şcóla din Siria, etc	28,236
7. Reparaţiĭ şi construcţiunĭ	675,000
8. Keltuelĭ pentru ajutorul de transport al persónelor din instrucţiunea clericală, transportul membrilor comisiuneĭ de inspecţie, transportul profesorilor la funcţiunĭ, transportul manualelor de instrucţiune etc.	76,007
9. Keltuelĭ estra-ordinare.	38,106
Totalul keltuelilor pentru instrucţiunea clericală pre anul 1877	4,468,830

II. Keltuelĭ pentru întreţinerea tipografiilor

1. Lefile personaluluĭ din tipografiile eclesiastice din Petersburg şi Moskva.	267,390
2. Keltuelĭ pentru materialul tipografic, şi espediţiunea cărţilor la diferite naţionalităţĭ slavice din Turcia, întreţinerea misionarilor din Ierusalem, şi Japonia, a capeleĭ din Nev yorc, şi a preutuluĭ superior al armateĭ şi al floteĭ.	121,581
Totalul keltuelelor pentru întreţinerea tipografiilor şi a diverselor keltuele, cuprinse în acest capitol . .	388,971

II. Pentru întreţinerea cleruluĭ

1. Ajutorul monastirilor şi a cleruluĭ din acéstă parte a Imperiuluĭ.	94,164

Totalul veniturilor distinate pentru instructiunea clericală	4,468,830

II. Pentru Tipografiĭ

1. Procente din capitalul pentru tipografiĭ şi din vên-ḑarea cărţilor imprimate.	Ruble 317,181
2. Din Kitiĭ.	71,790
Totalul veniturilor pentru Tipografie.	388,971

III. Pentru necesităţile clerului din apusul Rusieĭ

1. *Din procentole* capitaluluĭ acestuĭ cler . . .	109,531
2. Dela scutelniciĭ acesteĭ Eparchiĭ	— 274
3. Din casa Statuluĭ pentru moşiile monastirilor din apusul Imperiuluĭ.	4,755
Totalul ven turilor din fondurile cleruluĭ din apusul Imperiuluĭ	114,560

IV. Pentru ajutor la lefile Episcopilor

1. Procente din acest capital	13,274
2. Din fondul cleruluĭ	9,305
Totalul veniturilor pentru ajutorul Episcopilor. .	22,579

V. Pentru lefile cleruluĭ de parochiĭ, ne cuprins în buget

1. Sume provenite din diferite articule, şi destinate pentru întreţinerea clericilor de preste buget. . .	76,151
2. Procente din capitalul respectiv	4,200
Totalul veniturilor pentru întreţinerea cleruluĭ de preste buget	80,351
Totalul veniturilor S-luĭ Sinod al Bisericeĭ rusescĭ pre anul 1877.	5,075,291

séŭ leĭ noĭ 20,301,164.

KELTUELE

I. Pentru instrucţiunea clericală

Ruble

1. Keltuelĭ pentru întreţinerea membrilor comi-

ajutor. La cererile Bisericeĭ pentru ajutor maĭ mulţĭ din asistenţiĭ înalţĭ aŭ versat lacrimĭ de rugăciune.

Din ordinele „Prea sănţituluĭ Metropolit Iosif". In Eparchia Metropolieĭ Moldoveĭ şi a Suceveĭ, clerul de acolo a introdus prin Bisericĭ cutiĭ, şi tot o-dată propagă printre parochieniĭ lor, că fie-care este dator, ca să ajute cu ce póte pre luptătoriĭ românĭ pentru ţeră şi lege, şi că în unele cutiĭ s'au început a se aduna sume pentru ajutorul armateĭ luptătóre. Acestă mĕsură ar fi necesară să se estindĕ pre la tóte Bisericile din ţeră.

Rugămințĭ!... Suntem de opiniune, şi rugăm pre Prea Sănţiţiĭ Metropoliţĭ şi Episcopĭ, ca în visitele Eparchiale, precum şi prin mĕsurile administrative să facă, in cât fie-care Biserică să se ocupe cu militariĭ, cariĭ în timpul resbeluluĭ s'ar întâmpla, să rĕmână pre câmpul de bătae sau ar deveni invalidĭ.

Maĭ antâĭ, credem de datoría Bisericeĭ, ca în fie-care parochie urbană şi rurală să se introducĕ pomelnice, în care cu timpul să fie trecute numele creştinilor, cariĭ astă-ḑĭ în România mică luptă pentru credinţă si ţeră, şi cariĭ ar pute să caḑĕ în acéstă luptă sântă, Aceste pomelnice să se pomeniască un an întreg la s-tele liturgiĭ. cu rugăciunĭ speciale pentru ceĭ căḑuţĭ în luptă, şi dupŏ acesta în timp de şépte anĭ la sâmbetele morţilor să li se facĕ din partea fie-căria Bisericĭ de parochie panichide, cu rugăciunĭ pentru ertarea greşalelor lor, ca ómenĭ.

N'ar fi necuviincĭos, ba klar propriŭ, că numele creştinilor din fie-care parochie, căduţĭ în resbel, să se trecĕ klar în sinodicale Bisericelor, cu titlul : «crestiniĭ căḑuţĭ în resbelul dela 1877 pentru credinţă şi patrie».

A doua mĕsură, carea trebue cu orĭ ce preţ introdusă, maĭ este şi infiinţarea cutiilor pentru ajutorul invaliḑilor şi al familiilor celor căḑuţĭ în resbel. Preuţiĭ de parochiĭ, întroducênd fie-care asemine cutiĭ prin Bisericĭ şi lucrând pentru ase puté ajuta invaliḑiĭ şi familiile ostaşilor morţĭ vor uşura suferinţele a unuĭ numĕr de suflete din parochiile lor, vor face ca creştiniĭ să bine-cuvinteze încă o dată Biserica luĭ Christos, şi nu vor astupa eĭ gurile celor, ce ḑic : «că pochiĭ sûnt gurĭ inutile»? *Noĭ rugăm intru acésta cu căldură pre fraţiĭ noştri preuţĭ, şi pĕnă la convocarea s-tuluĭ Sinod, spre ase lua o mĕsură pentru Biserica română intrégă, in*

2. Ajutor stabilimentelor de instrucţiune clericală din acelaşi parte	20,096
Totalul keltuelelor eclesiastice din Eparchiile dela Apusul Rusieī	114,560

IV. Ajutóre Episcopilor

1. Ajutor la lefile Episcopilor.	22,579

V. Ajutóre preuţilor de parochiī

1. Ajutóre la lefile preuţilor de parochiŭ, necuprinşī în bugetele Bisericilor.	80,351
Totalul keltuelelor S-luī Sinod al Bisericeī ruse pre anul 1877.	5,075,291

Făcĕnd o privire retrospectivă asupra bugetuluī de veniturī şi keltuele din anul 1877 ale S-luī Sinod al Bisericeī ruse, constatăm. că acéstă Biserică şi din punctul de privire al mijlócelor bănescī are o posiţiune în Stat, demnă de sine; că ea cu venitul de doĕḑecī de milióne şi maī bine leī noī póte în fie-care an să facă acel serviciŭ societăţeī, care îl datoresce să-lŭ facĕ fie-care Biserică; şi în fine, că numaī în urmarea uneī asemenea posiţiunī se póte cere dela Biserică, ca ea să lucreze pentru esemplu în Japonia şi China, unde guvernele civile şi politice nu pot ave nicī unŭ rol...

3. **Biserica româna**. Biserica română din România liberă, ne putĕnd sta indiferentă la declaraţiunea de resbel din partea Turcieī, a luat mĕsurī, care dovedesc, că şi în împrejurările grele ea a fost şi este cu poporul românesc.

Maī ântâiŭ constatăm, că în Eparchia Metropoliī a Ungro-Valachieī s'au dat ordine, ca preuţiī Bisericelor la stele liturgiī să facĕ rugăciunī pentru ajutorul armateī române de pre câmpul de resbel şi pentru triumful ortodocsieī asupra islamismuluī; aceste rugăciunī aŭ influinţa cea maī mare asupra sufletuluī crestinilor. Era un spectacul îmbucurător pentru inima fie-căruī crestin, ca să vaḑĕ, că în ḑioa de 21 Maī, la S ţiī Impĕraţī Constantin şi Elena în Biserica Metropolieī Ungro-Valachieī Măria sa Domnitorul Românilor însoţit de Măria sa Dómna şi de casa civilă şi militară a asistat la chramul Bisericeī şi a unit rugăciunele lor cu ale Bisericeī pentru

ajutor. La cererile Bisericeĭ pentru ajutor maĭ mulţĭ din asistenţiĭ înalţĭ aŭ vĕrsat lacrimĭ de rugăciune.

Din ordinele „Prea sânţitulu Metropolit Iosif". In Eparchia Metropolieĭ Moldoveĭ şi a Suceveĭ, clerul de acolo a introdus prin Bisericĭ cutiĭ, şi tot o-dată propagă printre parochieniĭ lor, că fie-care este dator, ca să ajute cu ce póte pre luptătoriĭ românĭ pentru ţeră şi lege, şi că în unele cutiĭ s'au început a se aduna sume pentru ajutorul armateĭ luptătóre. Acestă mĕsură ar fi necesară să se estindĕ pre la tóte Bisericile din ţeră.

Rugăminţĭ!... Sûntem de opiniune, şi rugăm pre Prea Sânţiţiĭ Metropoliţĭ şi Episcopĭ, ca în visitele Eparchiale, precum şi prin mĕsurile administrative să facĕ, in cât fie-care Biserică să se ocupe cu militariĭ, cariĭ în timpul resbeluluĭ s'ar întâmpla, să rĕmână pre câmpul de bătae sau ar deveni invaliḑĭ.

Maĭ ântăĭ, credem de datoría Bisericeĭ, ca în fie-care parochie urbană şi rurală să se introducĕ pomelnice, în care cu timpul să fie trecute numele creştinilor, cariĭ astă-ḑĭ în România mică luptă pentru credinţă si ţeră, şi cariĭ ar putĕ să caḑĕ în acéstă luptă sântă, Aceste pomelnice să se pomenĭasce un an întreg la s-tele liturgiĭ. cu rugăciunĭ speciale pentru ceĭ căḑuţĭ în luptă, şi dupŏ acesta în timp de şépte anĭ la sâmbetele morţilor să li se facĕ din partea fie-căria Bisericĭ de parochie panichide, cu rugăciunĭ pentru ertarea greşalelor lor, ca ómenĭ.

N'ar fi necuviincĭos, ba kĭar propriŭ, că numele creştinilor din fie-care parochie, căḑuţĭ în resbel, să se trecĕ kĭar în sinodicele Bisericelor, cu titlul: «creştiniĭ căḑuţĭ în resbelul dela 1877 pentru credinţă şi patrie».

A doua mĕsură, carea trebue cu orĭ ce preţ introdusă, maĭ este şi infiinţarea cutiilor pentru ajutorul invaliḑilor şi al familiilor celor căḑuţĭ în resbel. Preuţiĭ de parochiĭ, introducĕnd fie-care asemine cutiĭ prin Bisericĭ şi lucrând pentru ase putĕ ajuta invaliḑiĭ şi familiile ostaşilor morţĭ vor uşura suferinţele a unuĭ numĕr de suflete din parochiile lor, vor face ca creştiniĭ să bine-cuvinteze încă o dată Biserica luĭ Christos, şi nu vor astupa eĭ gurile celor, ce ḑic: «că pochiĭ sunt gurĭ inutile»? *Noĭ rugăm întru acésta cu căldură pre fraţiĭ noştri preuţĭ, şi pĕnĕ la convocarea s-tuluĭ Sinod, spre ase lua o mesură pentru Biserica română întrégă, in*

2. Ajutor stabilimentelor de instrucţiune clericală din acelaşi parte 20,096

Totalul keltuelelor eclesiastice din Eparchiile dela Apusul Rusiei 114,560

IV. Ajutóre Episcopilor

1. Ajutor la lefile Episcopilor. 22,579

V. Ajutóre preuţilor de parochii

1. Ajutóre la lefile preuţilor de parochiŭ, necuprinşi în bugetele Bisericilor. 80,351

Totalul keltuelelor S-luĭ Sinod al Bisericeĭ ruse pre anul 1877. 5,075,291

Făcend o privire retrospectivă asupra bugetuluĭ de veniturĭ şi keltuele din anul 1877 ale S-luĭ Sinod al Bisericeĭ ruse, constatăm. că acéstă Biserică şi din punctul de privire al mijlócelor bănescĭ are o posiţiune în Stat, demnă de sine; că ea cu venitul de doĕ-decĭ de milióne şi maĭ bine leĭ noĭ póte în fie-care an să facă acel serviciu societăţeĭ, care îl datoresce să-lŭ face fie-care Biserică; şi în fine, că numaĭ în urmarea uneĭ asemenea posiţiunĭ se póte cere dela Biserică, ca ea să lucreze pentru esemplu în Japonia şi China, unde guvernele civile şi politice nu pot ave nicĭ unŭ rol...

3. **Biserica română**. Biserica română din România liberă, ne putênd sta indiferentă la declaraţiunea de resbel din partea Turcieĭ, a luat mĕsurĭ, care dovedesc, că şi în împrejurările grele ea a fost şi este cu poporul românesc.

Maĭ ântăiŭ constatăm, că în Eparchia Metropoliĭ a Ungro-Valachieĭ s'au dat ordine, ca preuţiĭ Bisericelor la stele liturgiĭ să facĕ rugăciunĭ pentru ajutorul armateĭ române de pre câmpul de resbel şi pentru triumful ortodocsieĭ asupra islamismuluĭ; aceste rugăciunĭ aŭ influinţa cea maĭ mare asupra sufletuluĭ crestinilor. Era un spectacul îmbucurător pentru inima fie-căruĭ crestin, ca să vaḑĕ, că în ḑioa de 21 Maĭ, la S ţiĭ Impĕraţĭ Constantin şi Elena în Biserica Metropolieĭ Ungro-Valachieĭ Măria sa Domnitorul Românilor însoţit de Măria sa Dómna şi de casa civilă şi militară a asistat la chramul Bisericeĭ şi a unit rugăciunele lor cu ale Bisericeĭ pentru

minecă la 22 Aprilie Sinodul și consiliul Exarchatuluĭ bulgarŭ s'a întrunitŭ iarășĭ, ca să alégă pre devitorul Exarchŭ al Bisericeĭ bulgare. Maĭoritatea voturilor în cea ântâia alegere le-aŭ întrunitŭ Prea sânțițiĭ Dositeĭ al Sanracovuluĭ, Grigorie al Rusciuluĭ și Iosif al Lofțuluĭ. Din aceste persóne s'a compusŭ lista de treĭ, presentată guvernuluĭ, din cariĭ apoĭ Prea sânțitul Iosif a întrunitŭ și aprobarea guvernuluĭ otomanu.

Primindu-se din partea guvernuluĭ de numirea în postul de Exachŭ al Bisericeĭ bulgare, făcută în persóna, Prea sânțituluĭ Iosif al Lofțuluĭ, Sinodul și Consiliul a anunçatŭ acésta telegrafic Prea sânțituluĭ Metropolitŭ al Lofțuluĭ, rugândū-lŭ să bine voĭascĕ a veni imediat în Constantinupolŭ, spre așĭ primi sarcinele de Ecsarchŭ al Bisericeĭ bulgare.

Așa că Exarchul de astă-ḑĭ al Bisericeĭ Bulgare se numesce *Prea sânțitul Iosif.*

Fóĭa rusescă «Gazeta de Moscova» ni comunică următórele:

«In presentŭ tótă Bulgaria este acoperită cu misionarĭ anglezĭ, cariĭ le predică o doctrină noă, că adecă eĭ trebue sășĭ întórcĕ privirile lor despre Rusia, și ca să scape de jugul machometanŭ, să se predea Anglieĭ. La începutu Bulgariĭ priviaŭ la tóte aceste insinuărĭ într'unŭ modŭ suspectŭ, dar maĭ pre urmă aŭ începutŭ să primĭascĕ bine facĕrile lor. Pentru care Anlgeziĭ îndată aŭ început să li construĭasca case, să li împarță chaĭne noĭ și să-ĭ ajute în formarea gospodărieĭ. Dar bine-făcĕtoriĭ Anglezĭ nu s'aŭ limitatŭ aicĭ; eĭ aŭ începutu să li vorbĭascĕ Bulgarilor, că tóte nenorocirile lor provinŭ deacolo, că sûntŭ prea simpaticĭ Rusieĭ. Ne fiind Bulgariĭ devotațĭ Rusieĭ, ne fiind eĭ ortodocșĭ, de mult ar fi fostŭ poporul celŭ maĭ fericitŭ din Turcia europenă.

«Acum nu esistă în Bulgaria niciĭ un satŭ, nicĭ un unghiŭ, în care să nu esiste predicatorĭ anglezĭ, și cariĭ să nu stăruéscă, de a atrage pre Bulgarĭ de la ortodoxie, și de aĭ face să înceteze cu simpatiile pentru Rusia. Asemine predicatorĭ în Bulgaria aŭ atâtŭ Austriaciĭ, cât și Americanĭ.

«Pênĕ când conferințele se aflaŭ la Constantinupolu și oștile nóstre de la Dunăria încă n'aŭ intratŭ în acțiune, lordul Derbi, ḑice fóĭa Rusă, profită de ocasiune și propagă cu cea maĭ mare activitate aseminea ideĭ.

suşĭ Prea Sânţiţiĭ Metropoliţĭ şi Episcopĭ fie-care în eparchia sa pot să facĕ aceĭa ce este bun şi plăcut luĭ D-zeŭ.

Metropolia de Bucovina încă dela 27 Martie a încetat de a maĭ fi vacantă. Cea ce ni spune în acéstă privinţă fóĭa din Arad dela 27 Martie «Biserica şi scóla» :

«Biserica ortodoxă din Metropolia Bucovineĭ şi a Dalmaţieĭ, o-dată cu învierea luĭ Christos, ea maĭ serbéză şi triumful aspiraţiunilor sèle ierarchice. Dupŏ un restimp de aprópe doĭ anĭ dela mórtea Archiepiscopuluĭ şi Metropolituluĭ Teofil Bendela, în scannul metropolitan în vacanţă, Maiestatea sa Imperatorul denumi în ḑilele trecute pre părintele archimandrit şi vicar episcopesc **Teoctist Blajovicĭ Metropolit al Bucovineĭ şi Dalmaţieĭ.** Ast-fel serbeză fraţiĭ din Bucovina sânta învierea luĭ Christos cu o îndoită bucurie şi împreună cu eĭ ne bucurăm şi noĭ în Domnul. Ne bucurăm toţĭ împreună, pentru că Biserica luĭ Christos din Bucovina şi Dalmaţia a dobândit în persóna nou denumituluĭ Metropolit pre archipăstorul cel bun, ĭar poporul român pre amicul sincer şi devotat intereselor sèle».

4. Exarchatul Bisericeĭ Bulgare. In fine Prea sânţitul Antim, Exarchul Bisericeĭ Bulgare, a trebuitŭ să se retragĕ din demnitatea sa. Judecând dupre unele din foile din Constantinupolŭ, acesta a provenit din causa releĭ administraţiunĭ a fostuluĭ Exarchŭ, ĭar dupre altele ar resulta, că retragerea prea sânţituluĭ Antim afostŭ reclamată de interesele guvernuluĭ din Constantinupolŭ, care nu putea să privéscă bine la un prelatŭ al Bisericeĭ Bulgare, care afostŭ alesŭ sub influenţa politiceĭ ruse, numindu-se de generalul Ignatiev în anul 1872. Orĭ cum ar fi fostŭ lucrurile şi combinaţiunile guvernuluĭ şi ale representanţilor Bisericeĭ Bulgare din Constantinupolŭ, vedemŭ, că Prea sânţitul Antim a trebuitŭ să se retragĕ din postul de Exarchŭ al Bisericeĭ Bulgare, şi acum kĭar să fie pusă pre tapetŭ alegerea unuĭ altŭ Exarchŭ.

Fóĭa grecéscă din Constantinupolŭ «Bizantidă» de la 23 Aprilie ne anunçă, că poliţia din Constantinupolŭ, simţind, că Prea sânţitul Antim, fostul Exarchŭ al Bisericeĭ Bulgare, voesce să fugă din Constantinupolŭ, a aşedatu în casa particulară a prelatuluĭ un poliţaiŭ deghisatŭ, care are însărcinarea de al urmări pasŭ cu pasŭ.

Tot acelaşĭ fóĭe grécă de la 25 Aprilie ni maĭ comunică, că Du-

dea s'aŭ înarmatŭ contra patriarchuluĭ Odu, făcându-ĭ tóte nemulţemirile. Acesta, ca să scape de persecuţiune, a sub-semnatŭ un decret pentru dogma infailibilităţeĭ, sperând, că cu acésta se va akita de vâtican, şi va putea în libertate săşĭ alegă Episcopiĭ seĭ. Roma însĕ n'a consimţit la acésta şi de aicĭ noĕ dispute. Vaticanul începênd să amerinţe pre patriarch cu depunerea şi pre Episcopiĭ, numiţĭ de dînsul, cu escomunicaţiunea, a câştigat victoria, făcênd pre D. Odu să se supună.

Dar bucuria triumfuluĭ n'a fost îndelungată, căcĭ creştiniĭ din Chaldea, audind de pretenţiunile papale, s'a dus la patriarchul Bisericeĭ lor, rugându-l ca să nu cedeze, căcĭ la din contra el va fi depus de creştiniĭ Bisericeĭ sele.

Biserica catolicilor vekĭ din Elveţia în present, conform comunicăreĭ jurnaluluĭ românesc «Biserica şi Scóla» este representată prin 55 comunităţĭ eclesiastice cu o populaţiune de 73,380 suflete. Numĕrul lor s'a adaus maĭ ales în urmarea decisiuneĭ consiliuluĭ din Gelf, care a declarat pre tóte Bisericile din cantonul Gelf apărtinênde catolicilor vekĭ; iar ceĭ ce nu voiesc a se supune acesteĭ decisiunĭ, sûnt datorĭ să-şĭ esprime refusul lor şi tot-odată să părăsească Biserica.

2. Biserica protestantă. Biserica protestantă din Françа este într'o ast-fel de posiţiune, că guvernul a credut de datoria sa, ca să insereze în *fóia oficială* nota următóre :

«Situaţiunea interióre a Bisericelor reformate din Françа este fórte turburată. De mult o luptă ardentă le-a divisat în doĕ fracţiunĭ opuse, şi acest conflict, aducênd administraţiuneĭ culturilor maĭ multe dificultăţĭ, cresce pre fie-care di.

«In speranţă de a se aduce un remediu, guvernul a convocat în 1872 un sinod general al Bisericelor reformate; dar scopul propus nu s'a atinsŭ. In loc să despară, lupta a devenit şi maĭ vie; aşa că un numĕr de maĭ multe consistoriĭ nu aŭ recunoscut autoritatea acestuĭ sinod şi nicĭ n'aŭ voit să se supună decisiunilor luĭ.

«Anul trecut s'a făcut o cercare în interiorul Bisericelor pentru apropierea ambelor partide. Din nenorocire însĕ aceste negociaţiunĭ n'aŭ isbutit.

«Guvernul nu póte lăsa, ca o asemene situaţiune să se prelungéscă maĭ mult timp, şi momentul, de a eşi dintr'o asemine situa-

«In interesul politicei nóstre şi mai ales al ortodoxiei nu suntemŭ noi óre datori, ca să opunemŭ mĕsuri acestei propagande anglеze din Bulgaria?»

II

BISERICELE ETERODOXE

1. **Biserica Papală.** — Fóia eclesiastică francesă a păr. V. Ghetè «L' Union-chrestiènne» «Unirea crestină» ni comunică alocutiunea, ce papa Piu IX-le a ţinutŭ pelegrinilor din Savoia cu ocasiunea mergerei lor la Roma. Papa ḑice:

«In aceste momente o putere eterodoxă a pusŭ în mişcare armate numeróse pentru ca să sfăşieze o altă putere nefidelă (păgână), acusând'o că guvernеză contra legilor justiţiei şi că oprimă de mult pre acei supuşi, carii suntŭ de acelaşi religiune eterodoxă.

Furia resbelului este acum începută. Eŭ nu sciŭ, care din aceste puteri va fi victoriósă, dar sciŭ bine, că *aceea putere care se ḑice ortodoxă, este schismatică, şi că mâna dreptaţei divine o apasă greŭ din causa persecuţiunilor atroce, ce de mulţi ani a începutŭ contra catolicilor şi carea durеză încă şi astă-ḑi.*

Tot fóia menţionată ni mai comunică, că Biserica papală a format în Chaldea o Biserică uniată, pre carea a pus'o sub ordinele delegatului seŭ Andul Odu şi că acestui delegat acum i s'a dat titlul de patriarch al Babiloniei. Acum a isbucnit o certă între patriarchul uniaţilor din Chaldea şi curia romană. El, ţinĕnd la Biserica sa, se opune, de a accepta dogma infailibilităţei papale, şi kemat la Roma în mijlocul conciliului din Vatican, a declarat, că Biserica chaldeă n'a creḑut nici o dată în acéstă dogmă. Pre lîngă aceste, el a refusat de a subsemna decretul pentru infailibilitate pĕnĕ la reîntórcerea sa în Orient şi a adaus, că Biserica chaldeă, conform disciplinei bisericeşti vekĭ, refusă de a accepta prelaţi, numiţi direct dela Roma. Patriarchul Odu, plecând din Roma nemulţemit, a venit în Constantinopol şi aici, uninduse cu Armenii catolici, a rupt tóte relaţiunile cu delegaţii Papei şi cu congregatiunea de Roma. Ajungĕnd infine în Babilonia, el nu s'a sfiiit, de a-şi arăta nemulţumirile sele contra vaticanului.

Mai pre urmă misionarii papali şi delegaţii Romei din Chal-

céstа o facem în scopul, de a vedé şi lectoriĭ noştri diferinţa, ce în acéstă privinţă esistă în biserica anglicană, cum şi déca e posibilitate, de ase avé sub acéstă formă unirea Bisericeĭ anglicane cu acea ortodocsă.

Scrisórea D-luĭ Arnold G. Mattuĭus cătrĕ Inalt Prea Sânţitul Metropolit al Novgoroduluĭ şi Petersburguluĭ.

Inalt Prea Sânţite şi mult stimabile Stăpane.

Sânţirea, acordată în Anglia persónelor sânţitĕ de cătrĕ religiunea recunoscută de Stat, este ea óre un adevĕrat mister? Ecă cestiunea, carea preocupă pre ceĭ maĭ mulţĭ ómenĭ din acéstă parte a lumeĭ.

O mare parte dintre persónele sânţite ale Bisericeĭ anglese aşcéptă cu nerăbdare, ca s-ta Biserică orientală să recunóscă sânţirea lor, ca pre un adevĕrat mister.

Dupre ordinea de lucrurĭ actuală S-ta Biserică orientală privesce la persónele sânţite ale religiuneĭ anglese, ca şi la persónele sânţite ale sectelor religióse, adecă, ca la nisce simpli laicĭ.

Cu tóte aceste în minţile ómenilor esistă nedumerirĭ, respectiv de acéstă cestiune, şi aceste vorŭ continua pĕnĕ atuncĭ, pĕnĕ când Biserica orientală nu va declara într'o adunare sinodală ce cugetă ea în acéstă materie.

Biserica latină ḑice, că sânţirea Bisericeĭ anglese nu are putere maĭ ântâiŭ şi principalminte, fiind că în timpul introduceriĭ reformaţiuneĭ în Anglia forma veke a chirotonieĭ în preuţie a fost lepădată şi înlocuită cu formula cea noă a sânţireĭ Episcopuluĭ; şi pre acéstă formulă Biserica latină o consideră ca pre o vênḑare de cele sânte, şi lipsită de orĭ-ce putere. Ca basă pentru critica formuleĭ celeĭ noĕ Biserica latină a observatŭ, că din formula cea noă este lăsată rugăcĭunea de consacraţiune (oratio consacrationis), carea esistă în esenţa atât la sânţirea Bisericeĭ occidentale, cât şi a celeĭ orientale, şi în locul acestia s'a introdusŭ o formulă noă şi pre lângă aceste neesistândă maĭ nainte!

Acéstă formulă noă constă în vorbele «priimesce s-tul Duch,» care sunt alipite la ţecstul (II Tim. I. 6, 7).

Eu alăturez aicĭ Inalt Prea Sânţieĭ Vóstre o copie de pre formula sânţireĭ, aşa cum ea s'a fabricat de cătrĕ Reformaţĭ în 1552.

ţiune, este sosit, cu ocasiunea reînoireĭ trienale ale consiliilor presviteriene şi ale consistoriilor.

«In faça cestiuneĭ generale, propusă guvernuluĭ pentru studiŭ şi resolvare, se presintă o cestiune particulară de importanţa cea maĭ mare, şi dela soluţiunea căria atârnă resolvarea celor maĭ multe dificultăţĭ pendinte.

«De mult timp o fracţiune imposantă a Bisericeĭ reformate din Paris a adresat Ministeruluĭ de culte maĭ multe reclamaţiunĭ. Aceste reclamaţiunĭ cer aplicaţiunea la Biserica reformată din Paris a articoluluĭ 16 din legea organică a culturilor protestante, şi divisiunea acesteĭ Biserici în maĭ multe consistoriĭ.

«Dar, decă Statul datoresce ase abţine cu scrupulositate de la orĭ-ce amestec în cestiunile dogmatice şi religióse, ce se pot suleva în sînul unuĭ cult recunoscut, cu tóte aceste el este obligat, de ase ocupa de aplicarea legeĭ concordatóre, a căria el este esecutarul, după ce maĭ ântâiu el se asigură de sensul şi conţinutul disposiţiunilor aceleĭ legĭ.

«Datoria Statuluĭ este de a căuta cu îngrijire în ordinea eclesiastică, precum şi în cea civilă şi politica, tot, ce póte linisci spiritele, şi asigură consciinţa în pacificarea morală şi unirea cetăţenilor, respectând tote drepturile, şi conciliând în mĕsura posibiluluĭ tote interesele legitime.

In urmarea acestora, Ministrul de justiţie şi Culte a voit săse încunjóre de tóte luminile, maĭ nainte de a atinge o cestiune, care privesce pre raporturile cele maĭ delicate dintre Biserica reformată şi Stat. Şi pentru acésta Statul constitue o comisiune, care cu opiniunile séle are să-lŭ lumineze asupra mĕsurilor celor maĭ proprii, de a introduce pacea în Biserica reformată, de a se aplica articulele legeĭ organice a culturilor protestante, şi specialminte, de a face, ca în Biserica protestantă actuală din Paris săse introducĕ divisiunea în maĭ mule consistoriĭ.

Biserica anglicană, încă de acum un secul caută unirea sa cu Biserica ortodoxă, şi spre realisarea aceste dorinţe s'aŭ făcut maĭ multe cercărĭ atât cu Biserica din Constantinupol, cât şi cu cea ruséscă. Acum presentăm aicĭ lectorilor noştri o epistolă a unuĭa din membriĭ ceĭ maĭ notabilĭ aĭ acesteĭ Bisericĭ, precum kĭar şi rónduéla, dupre carea Biserica anglicană îşĭ sânţesce archiereiĭ seĭ. A-

Fraţilor, în Evangelia s. Luca este scris, că Mântuitorul nostru Iisus Christos la alegerea celor XII apostolĭ şi trămiterea lor la predică, a petrecut în rugăcĭune o nópte intrégă. De asemene în faptele Apostolilor se spune, că învăţăceiĭ, adunaţĭ în Antiochia, aŭ postit şi s'aŭ rugat inainte de punerea mânelor asupra luĭ Paul şi Varnava, şi trămiterea lor la predică. Urmând esemplului Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos şi al Apostolilor luĭ, să cădem la rugăciune maĭ 'nainte, de ce vom primi şi vom elibera pre acest bărbat, pre care ni l-aţĭ presentat, ca preparat, pentru a face acest lucru şi la care lucru, dupre cum sûntem sigurĭ, l-a kemat s. Spirit.

Atuncĭ se face rugăcĭune, când dupĕ vorbele. «Celŭ ce bine voiescĭ a sânţi pre toţĭ Episcopiĭ» se adaoge :

«Bine-voiesce a sânţi pre alesul nostu frate şi pogoră asupra luĭ darul tĕŭ, pentru ca el se pótĕ împlini kiemarea, la care este kiematŭ, spre edificarea Bisericeĭ, spre onórea, lauda şi marirea numeluĭ Tĕŭ.

Respunsŭ. «Te rugămŭ pre tine, o Milostive Dómne, ascultă rugăciunea nóstră.

Rugăcĭunea este de cuprinderea următóre :

«D-ḑeule atot puternice, care prin dătătorul tuturor darurilor mântuitóre, prin sântul teŭ Spiritŭ, aĭ fundatŭ în Biserică diversele trepte ierarchice, caută cu okĭu de milostivire asupra acestuĭ servŭ al tĕŭ kiematu, de a îndeplini lucrul şi a efectua serviciul Episcopuluĭ, ca el să fie atâta de înveţatŭ, şi vieţa luĭ atât de inocentă, încât el cu demnitate să potĕ servi în acéstă kiemare, spre onórea numeluĭ tĕŭ şi fericirea poporuluĭ tĕŭ, prin meritele Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos, carele viéză şi împărăţesce cu tine şi sântul tĕŭ Spiritŭ în veciĭ vecilor. Amin.

Dupĕ aceste Archiepiscopul, şedênd pre tronŭ, vorbesce celuĭ ce se sânţesce urmatórele vorbe :

«Ia în băgare de semă, Frate, că sânta Scriptură şi stele canóne ni poruncescŭ noĭ, ca să nu lucrămŭ cu grăbire, când trebue să punemŭ mânele asupra cuĭva, şi săĭ încredinţamŭ luĭ conducerea poporuluĭ luĭ Iisus Christos, care l-a mântuitŭ pre dînsul cu un preçŭ atat de scumpŭ, — cu vĕrsarea sângeluĭ seŭ ; — Eŭ maĭ 'nainte de aţĭ încredinţa ţie conducerea poporuluĭ, la care eştĭ kiematu, te voiŭ

Pēnē la anul 1662, adică în timp de 110 anĭ, Biserica angleză a întrebuințat numaĭ acéstă formulă. De unde urmeză, că déca opiniunea latinilor este fundată, și décă acéstă formulă este în adevĕr, cum ḑic eĭ, nereală, atuncĭ în Biserica angleză nu este nicĭ un singur prent adevĕrat, fiind că nu esistă nicĭ un singur Episcop adevĕrat. — Cădēnd cu umilință la piciórele Inalt Prea Sânțieĭ Vóstre, vĕ rog să mĕ învrednicițĭ de rĕspunsul décă s-ta Biserică ortodocsă se ține de opiniunea, că formula sânțireĭ Episcopilor în modul, cum ea se presintă în alăturata broșură, este bună pentru scopul eĭ.

Deșĭ dupre nascere și educațiune eŭ aparțin Bisericeĭ reformat- din Anglia, cu tóte aceste, eŭ inclin de a crede, că preuția, predată de Episcopul, care s'a sânțit cu formula, ce v'o supun criticeĭ, nu póte să fie reală.

Cu umilință, cădēnd la tronul Inalt Prea Sânțiĭ Vóstre, am onórea a fi, al Inat Prea Sânțieĭ Vóstre pre umil și prea ascultător în Christos servitor.

1877 8/20 Februarie. *Arnold. G Maĭiuĭus.*

Rondueala chirotoniei în Episcopŭ și archiepiscop. întrebuințată în Biserica reformată angleză de la 1552 pēnė la 1662.

Dupo citirea Evangelieĭ și a simboluluĭ credințeĭ, alesul pentru Episcop se presintă de doĭ Episcopĭ Archiepiscopuluĭ Eparchieĭ, seu unuĭ alt Episcop, destinat pentru acesta de Archiepiscopul loculuĭ. Episcopiĭ presentatorĭ ḑic :

«Inalt Prea Cuviόse în Domnul Părinte îțĭ presentăm pre acest bărbat evlavios și învĕțat pentru sânțirea luĭ în Episcôp.

Dupo aceste se citeşte Archiepiscopuluĭ decretul regal pentru permisiunea chirotonieĭ. Alesul pronunçă jurmentul, prin care se recunósce puterea supremă a regeluĭ; dupe care urmeză al doile jurămênt, prin care se declară supunere Archiepiscopuluĭ. Acest jurămênt sună :

«In numele luĭ D-deu. Amin. Eŭ (cutare), alesul Episcop al Bisericeĭ și catedreĭ (cutare) mărturisesc și promit, de ada Archiepiscopuluĭ Bisericeĭ metropolitane (cutare) și succesorilor luĭ tótă onórea și supunerea, cuvenită lor, și să 'mĭ ajute mie D-ḑeŭ întru acésta și s-ta luĭ Evangelie.

Dupo aceste Archiepiscopul invită adunarea presentă la rugăciune și ḑice :

din eparchia ta, întrebuințând spre acésta puterea, încredințată ție prin cuventul luĭ D-ḑeŭ, și carea ți se va da ție de legile acestuĭ regatŭ.?

Respunsŭ. Cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ voiŭ face așa.

Archiepiscopul. Veĭ fi accesibilŭ, și misericordiosŭ, dupre amórea luĭ Christos, către ómeniĭ sĕracĭ și lipsițĭ, și către streinĭ, cariĭ n'aŭ cine să'ĭ ajute?

Respunsŭ. Mĕ voiŭ presenta așa cu mila luĭ D-ḑeŭ.

Archiepiscopul. Atot puternicul D-ḑeŭ, Părintele nostru cel cerescŭ, dându-țĭ ție dorință, ca să înplinescĭ tóte aceste, să-țĭ dea ție de asemine putere și stăpânire spre înplinirea acestora și perfecționarea în tine al acestuĭ lucru, pre care l-a începutŭ el, ca să te facĕ pre tine astŭ-felŭ, încât tu să te poțĭ presenta la ḑioa de pre urmă prin Domnul nostru Iisus Christos perfectŭ și neruşinatŭ.

Dupĕ aceste se cântă seŭ se citesce vino, Duchule sânte etc „ și dupĕ terminarea acesteĭ rugăcĭunĭ archiepiscopul ḑice: D-nul să fie cu tine.

Rĕspunsŭ. Și cu duchul teŭ.

Archiepiscopul. Să ne rugăm:

«D-ḑeule atot puternice, Părinte îndurătorŭ, care în nemărginita ta bunătate aĭ bine-voitŭ a ni trămite noĕ pre rescumpărătorul și creatorul vietțeĭ vecĭnice, pre unul născutul și ĭubitul teŭ fiiŭ Domnul nostru Iisus Christos, care severșind lucrul mântuireĭ cu mórtea sa și înalțându-se la cerŭ, a vĕrsatŭ asupra omenireĭ abundența darurilor sele, făcĕnd pre uniĭ apostolĭ, pre alțiĭ profețĭ, pre alțiĭ evangeliștĭ, și pre alțiĭ păstorĭ și învĕțătorĭ, spre instruirea și perfecționarea poporuluĭ seŭ, dăruesce, ne rugămu ție, robuluĭ teŭ, aflătorŭ aicĭ, darul, de a fi tot-dé-una gata, ca să predice evangelia ta și buna vestire a împăcăreĭ omuluĭ cu D-ḑeŭ; să întrebuințeze puterea, dată luĭ, nu spre ruinare, dar mântuire, nu spre causarea de reŭ, dar spre ajutorŭ; pentru ca în ḑioa de apoĭ să se bucure, ca unŭ servitorŭ credincĭosŭ și nobilŭ, îngrijind la nevoĭe de poporul teŭ, prin Domnul nostru Iisus Christos, care viéză și împărățesce cu Tine și cu Duchul Sântŭ, Unul D-ḑeŭ, în veciĭ vecilor. Amin.

Atuncĭ archiepiscopul și Episcopiĭ oficiançĭ pun mânele pre capul Episcopuluĭ alesŭ, ĭar archiepiscopul ḑice:

«Primesce Duhul sânt și nu uĭta să încălḑescĭ darul luĭ D-ḑeŭ,

întreba asupra unor materiĭ pentru ca adunarea aicĭ presentă să pótă a te cerca şi apoĭ a mărturisi despre modul acţiuneĭ téle din Biserica luĭ D-ḑeŭ :

« Eştĭ tu convinsŭ, că în adevĕrŭ în acestŭ serviciu eştĭ kĭematŭ dupre voia Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos şi dupre legile regatuluĭ acestuia ?

Respunsŭ. Eŭ sŭntŭ convinsŭ întru acésta.

Archiepiscopul. Eştĭ tu convinsŭ, că tótă învĕţătura, în carea e necesarŭ, de a crede, pentru a caştiga mântuirea eternă prin credinţa în Iisus Christos este cuprinsă în de ajunsŭ în sânta Scriptură ? Si te-aĭ decisŭ tu, ca să înveţĭ pre poporul, încredinţatŭ îngrijireĭ téle, prin mijlocul aceliaşĭ sânte Scripturĭ. şi să nu ţiĭ, nicĭ să înveţĭ altŭ ceva ca membru necesarŭ al mântuireĭ eterne afară de acela, ce se învaţă şi se cuprinde în acelaşĭ săntă Scriptură ?

Respunsŭ. Eŭ sŭntŭ convinsŭ în acésta, şi cu darul luĭ D-ḑeŭ am luatŭ acéstă decisiune.

Archiepiscopul. Şi voieşcĭ tu, ca să te înveţĭ din sânta Scriptură şi cu rugăcĭune să kĭemĭ pre D-ḑeŭ în ajutorul tĕŭ, pentru ca el săţĭ dea ţie adevĕrată înţelegere şi putere, pentru ca prin sânta Scriptură să înveţĭ învĕţătura mântuitóre, să confirmĭ în credinţa pre credincĭoşĭ, şi să te opuĭ vrăjmaşilor credinţeĭ, convingêndu-ĭ şi pre aceştia ?

Respunsŭ. Voiŭ păşi astŭ-felŭ cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ.

Archiepscopul. Eştĭ tu decisŭ, ca cu credinţă şi îngrijire să înlăturĭ totă învĕţătura falsă, noă şi contrară cuvêntuluĭ D-luĭ D-ḑeŭ, să inviţĭ şi să încurajezĭ pre faça şi în secret, pentru ca şi alţiĭ să facĕ tot astŭ-felŭ ?

Respunsŭ. Sŭntŭ gata, decă Domnul îmĭ va ajuta.

Archiepiscopul. Te lepeḑĭ de tótă neonórea, în orĭ ce ar consiste ea, şi de totă dorinţa lumescă ? veĭ duce în lumea acésta vieţă, plină de vigilenţă, onóre şi de evlavie, pentru ca şi altora să li fiĭ esemplu în faptele bune, şi inimicul teŭ să se ruşineze de neputinţa sa, învinovăţindu-te pre tine în orĭ-ce ?

Respunsŭ. Voiŭ face aşa cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ.

Archiepiscopul. Veĭ Mânţinea şi veĭ căuta să introducĭ, pre cât veĭ putea, liniscea, pacea şi amórea între ómenĭ ? Veĭ îndrepta şi pedepsi pre turburătoriĭ, ne ascultătorĭ şi pre făcĕtoriĭ de crime

Primat cu No. 2427 relativă la cerere de călugărire, și se trimit la comisiunea de petițiunĭ.

Ne maĭ fiindŭ nimicŭ la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfințitul Președinte, redică ședința la ora 3 ½ anunciând pe cea viitóre pentru Juoĭ 11 ale curenteĭ.

Președinte: **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ**

Secretar: **Iosif Husiu.**

Sumarul ședințeĭ sfântuluĭ Șinod din 12 Noembrie 1876.

Ședința se deschide la orele 1 ½ post-meridiane, sub președința Inalt Prea Sfințituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ și Suceveĭ, fiind present și Domnul Ministru al Cultelor și Instrucțiuneĭ publice. Făcênduse apelul nominal rĕspund presențĭ 13, absent unul. Se dă cetire sumaruluĭ ședințeĭ precedente și se aprobă.

Se comunică adresa Prea Sfințituluĭ Episcop de Hușĭ prin care supune cunoștințeĭ sfântuluĭ Sinod că, însărcinarea pusă asupră-ĭ de către Sfântul Sinod în ședința din 9, anul curent de a esprima-ĭ regretele sale pentru încetarea din viață a Archiereuluĭ Polycarp către consiliul Scolar al Seminaruluĭ de Hușĭ și aŭ îndeplinit'o imediat, și că aŭ primit rĕspuns din partea consiliuluĭ scolar și a rudelor răposatuluĭ, esprimând sfântuluĭ Sinod respectuósele mulțămirĭ. Se iea act.

Se dă cetire uneĭ suplice din partea Archimandrituluĭ Visarion prin care arată dorința sa de a publica maĭ multe cântărĭ bisericeștĭ așeḑate pe Musica vocală, și rógă pe sfântul Sinod a'ĭ da bine cuvêntarea și patronagiul pentru acéstă întreprindere. Se trimite petițiunea la comisiunea alésă ad-hoc din sinul sfântuluĭ Sinod spre a opina și reporta.

Idem, raportuluĭ Președinteluĭ comisiuneĭ din Bucurescĭ pentru cercetarea cărților didactice-religióse cu No. 25 prin care alătura prescriptul-verbal al comisiuneĭ din Iașĭ, anexând și cărțile coprinse în acest raport, afară de manuscriptele preoților I. Petculescu și G. Popessu din Piteștĭ precum și Catechismul Domnuluĭ I. Alexie, carĭ se află încă în cercetarea comisiuneĭ de Iașĭ.

care este intru tine prin punerea mânelor, fiind că D-ḑeŭ ne-a dat noĭ nu spiritul temereĭ, dar al putereĭ, amóreĭ şi al înţelepciuneĭ.

După aceste Archiepiscopul, punênd biblia pre peptul celuĭ sânţit ḑice:

Pune tótă îngrijirea ta în lectură, în sfătuirĭ şi învĕţătură. Cugetă la verităţile, cuprinse în acéstă carte; caută ale pune în practică; pentru ca fie-care să vadĕ, ce se póte câştiga, făcênd ast-fel. Ia aminte la sine, şi caută a învĕţa şi a împlini aceĭa, ce înveţĭ; fiind că făcênd aşa, tu te veĭ mântui singur, şi veĭ mântui pre ceĭ ce ascultă de tine, prin Iisus Christos, Domnul nostru.

«Fiĭ pentru turma luĭ Christos păstor şi nu lup; nutreşte oile, şi nu le despoĭa pré dînsele. Ajută pre ceĭ debilĭ, vindecă pre bolnavĭ, legă pre ceĭ cu membrele sfărămate, întórce pre ceĭ alungaţĭ, caută pre ceĭ perduţĭ, împarte îndurarea ta aşa, ca să nu fiĭ preste mĕsură cedător; susţine demnitatea, dar nu uĭta, că trebue să fiĭ milostiv, pentru ca la venirea Păstoruluĭ suprem, tu să poţĭ primi cununa măriréĭ celeĭ nevestejite prin Domnul nostru Iisus Christos.

Cu aceste se termină rînduela.

3. **Biserica arménă**. Foile din Constantinupolŭ atât cele grecescĭ, cât kĭar şi ale altor crestinĭ, sûnt pline de fapte, care arată starea de amelioraţiune, introdusă de constituţiunea otomană în Imperiŭ, şi tot-o dată cât este de neaptŭ poporul musulmanŭ pentru egalitatea constituţională, pĕnĕ când el se ţine de principiile coranuluĭ seŭ. După ce aceste foĭ ni spunŭ, că turciĭ pradă şi jăfuescŭ pre crestinĭ în tóte părţile; după ce arată cum Bisericele crestineştĭ sûnt depradate pĕnĕ şi de vestimintele preuţeştĭ, ĭar personalul eclesiastic înjurat şi maltratat pre stradele oraşelor de către copiiĭ şi bătrâniĭ musulmanilor; apoĭ încoroneză faptele regretabile ale musulmanilor şi printr'unŭ actŭ, care nu maĭ are caracterul de prădare şi nicĭ de choţie, dar demarcă ura şi despreţul musulmanilor pentru crestinism. Aşa jurnalul arménŭ «Larkir» anunçă telegrafic pre Patriarchul armenesc din Constantinupolŭ, că în oraşul Muş din eparchia Van a Armenieĭ turcescĭ musulmaniĭ aŭ intratŭ într'o Biserică arménă, unde, după ce aŭ maltratŭ pre preutul Bisericeĭ, ĭ-aŭ presentatŭ unŭ câne, adus într'adinsŭ, obligându-l, ca să efectue asupra luĭ misteriul botezuluĭ.

ARCH. **Genadie Enacenu**.

chia Prea Sfinţieĭ Sale, si cere ca acestă afacere să se depună în desbaterea sfântuluĭ Sinod spre a statua asupra dreptăţilor ce are numitul Archimandrit. Se trămite la comisia de petiţiunĭ.

Ne maĭ fiind nimica la ordinea ḑileĭ, Inalt Prea Sfinţitulu Preşedinte ridică şedinţa anunciând pe cea viitóre pentru luni 16, anul corent.

Preşedinte : † Iosif Mitropolitul Moldoveĭ

Secretar: Iosif Huşiu.

Sumarul şedinţeĭ sfântuluĭ Sinod din 16 Noembriŭ 1876.

Şedinţa se începe la ora 1 post-meridiane sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ. Făcêndu-se apelul nominal, respund 11 presenţĭ; absenţĭ 3, urmedă numele în lista apeluluĭ nominal.

Sfântul Sinod neputând ţine şedinţă din caudă că nu era numerul cerut de lege, anunçă şedinţa pentru mâine 17 curent.

Preşedinte : † Iosif Mitropolitul Moldoveĭ.

Secretar Iosif Huşiu.

Sumarul şedinţeĭ sântuluĭ Sinod din 17 Noembriŭ 1876.

Şedinţa se deschide la ora 1 post-meridiene, sub preşedinţa Inalt Prea Sfintituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ.

La apelul nominal rĕspund presenţĭ 13; absent 1. urmeză numele în lista apeluluĭ nominal.

Se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ din 13 anul curent şi se aprobă cu un micŭ adaos cerut de către Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte.

Idem sumarul şedinţeĭ din 16, anul curent şi se aprobă.

Se comunică adresa Preşedinteluĭ Comitetuluĭ jurnaluluĭ Eclesiastic « Biserica Orthodoxă Română » cu No. 300, pe lângă care înainteză sfântuluĭ Sinod spre cercetare comptul de gestiunea caseĭ Jurnaluluĭ începătoriŭ de la 1 Octombriŭ 1875 pănă la 30 Septembriŭ 1876 precum şi budgetul pe anul al III-lea cu anexele respec-

Idem adresei Preşedintelui comisiunei din Iaşi, pentru cercetarea cărților de învĕțămêntul religios, prin care arată necesitatea de a se alege un nou membru în acea comisiune în locul decedatului Archimandrit Iliescu Sprincénă. Se decide a se alege un membru în locul vacant.

Se dă cetire raportului comisiunei de petițiuni asupra adresei sfintei Mitropolii a Ungro-Vlachiei No. 1192 din 14 Maiu anul corent, relativŭ la cererea de călugărire a patru frați din monastirea Cernica şi anume: 1) Chirion Matheiŭ; 2) Ión Florea; 3) Ioniță Marculescu şi 4) Mariu Pârvu.

Sfântul Sinod, învoeşte a se tunde în monachism cei de sub No. 2 şi 3 şi respinge pe cel sub No. 1, pentru motivul că e de prea puçin timp în mănăstire; Iar celui sub No. 4 se amână călugărirea sa până va presenta acte suficiente. Idem raportul comisiunei de petițiuni asupra adresei sfintei Mitropolii a Moldovei şi Sucevei sub No. 2181, privitóre la cererea de călugăririre a nouĕ frați şi surori şi anume: 1) Ioan Mărginénu; 2) Ión Oprea; 3) Preotul Panteleimon Vasiliu; 4) Ioniță Ciocan; 5) văduva, Presvitera Anastasia; 6) Ruxandra Theodor Baltag; 7) Agiae Tănt; 8) Casnea Vasiliŭ; 9) Maria Huşinsky. Sfântul Sinod încuviințéză tunderea în monachism a fraților de sub No. 3 şi 4, din schitul Durau, precum şi presviterei Anastasia din monastirea Agapia, iară cât priveşte cererea celor alți frați şi surori, se amână călugărirea lor pentru motivul că e prea puçin timp de când se găsesc în monastirile respective, de şi necesitatea pentru serviciul lor ca cântărețe la Biserică e recunoscută.

Se dă cetire adreselor sfintei Mitropolii a Ungro-Vlachiei, cu No. 2472, şi 2473 privitóre la cerere de călugărire; se trămit la comisiunea de petițiuni.

Se dă cetire unei suplice a locuitorilor din cătunele Larga şi Movileniĭ, plasa Capoŭ, Județul Iaşi, prin care facŭ apelu la sfântul Sinod contra hotărîrei chiriarchiei respective care aŭ decis a se detaşa cătunul Movileni de catunul Larga şi a se alipi de cătunul Potângeniĭ. Se trimite la comisiunea de petițiuni. Idem adresa Prea Sânțitului Episcop de Râmnic cu No. 1465, pe lângă care alătură un dosariŭ relativ la Prea cuviosul Archimandrit Metelie Cotlomuşanu, carele în cei din urmă ani şi acum se află pripăşit în Epar-

rion prin care cere autorisaţiunea sfântului Sinod de a tipări maî multe opere de cântărî bisericeştî aranjate pe musica vocală. Conclusiunea raportuluï este ca sfântul Sinod sě dea bine-cuvêntarea numituluî Archimandrit de a tipări opera sa; iar cât priveşte introducerea sa în Biserică şi recunóscerea sinodală de carte bisericescă, comisiunea este de socotinţă ca sfântul Sinod se facă cunoscut acestuï Archimandrit ca, înaintate séŭ dupe tipărirea cărţeï Prea Cuvioşia Sa, să vină a executa acele cântărî înaintea uneï comisiunî a sfântuluï Sinod, care luând cunoştinţa de aprope de perfecţiunea lor se aducă la cunoştinţa sfântului Sinod opiniunea sa şi apoï sfântul Sinod se dea decisiunea sa definitivă în acest caz.

Deschiḑênduse şi discuţiunea generală, Inalt Prea Sfinţia Sa Mitropolitul Primat declară a fi în contra opiniuneï emise de comisiune şi că acéstă cestiune e cu totul de competinţa şi atribuţiunile chiriarchuluï respectiv, ér nu a Sinoduluï.

Prea Sfinţitul raportore dă maï multe lămurirî asupra chestiuneï şi arată că comisiunea prin conclusiunile raportuluï séŭ n'aŭ impietat de loc asupra drepturilor chiriarchuluï, care drepturî nu se ating întru nimic prin opiniunea emisă de comisiune.

Inalt Prea Sfinţitul Primat părăsind sala şedinţelor ocupă din nou fotoliul Preşedinţinţieï Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveï. Fiind însă orele înaintate Inalt Prea Sfinţia Sa redică şedinţa, anunciând pe cea viitóre pentru vinerî 19 ale curenteï, când se va continua discuţiunea asupra raportuluï menţionat.

Preşedinte: † **Iosif Mitropolitul Moldoveï.**

Secretar: **Iosif Huşiŭ.**

Sumarul şedinţeï sfântuluï Sinod din 19 Noembriŭ 1876.

Sedinţa se deschide la orele 12, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluï Mitropolit al Moldoveï şi Suceveï.

La apelul nominal rĕspund presenţî 12; absenţî 2, urmézá numele în lista apeluluï nominal.

Se dă cetire sumaruluï şedinţeï din 17 Noembriŭ, anul curent

tire. Se trimite la comisiunea de petiţiunĭ. Prea Sfinţitul Episcop de Huşĭ, raportore al comisiuneĭ de petiţiunĭ, dă cetire raportuluĭ asupra supliceĭ locuitorilor din cătunele Larga şi Movileni. Sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ de a se recomanda acestă suplică Chiriarchuluĭ respectiv spre a regula cum va găsi de cuviinţă în acest cas, fiind o cestiune de administraţie.

Idem raportuluĭ asupra adreseĭ Prea Sfinţituluĭ Episcop de Romnicŭ, No, relativ la cestiunea Archimandrituluĭ Meletie Cotlomuşanu. Conclusiunea raportuluĭ este ca Prea Sfinţitul Episcop de Romnic sĕ acorde num'tuluĭ Archimadrit bine-cuvêntarea de a remânea în Eparchia Romniculuĭ timp de treĭ lunĭ conform mijlocireĭ D-luĭ Ministru al Cultelor, dupĕ ce însă va solicita însuşĭ Archimandritul de la Prea Sânţia Sa bine-cuvêntarea canonică. Dupĕ o discuţiune óre care sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ.

Se procede apoĭ la alegerea a doĭ membri la comisiunea din Bucurescĭ pentru cercetarea cărţilor didactice-religióse; şi se aleg: Preotul Barbu Niculescu şi Diaconul Ştefan Călinescu, ambiĭ profesorĭ la Seminariul Central din Bucureştĭ.

Prea Sfinţitul Ghenadie fost Argeşiŭ, raportorul comisiuneĭ sfântuluĭ Sinod dă cetire raportuluĭ asupra manuscriptuluĭ înaintat sfântului Sinod de către Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos pentru rânduelele de Te-Deum la diferite ocasiunĭ. Conclusiunile raportuluĭ sunt: a se imprima acest manuscript din fondul Jurnaluluĭ Bisericesc într'un numer de exemplare corespundator numeruluĭ Bisericilor din ţeră, socotindu-se câte două exemplare de fie-care Biserică. Preţul se fixéḑă de către Redacţia Jurnaluluĭ, şi dupe ce se va trage suma cheltuelelor, sĕ se adaoge la fondul pentru tipărirea cărţilor Bisericeştĭ. Cartea sĕ se tipărescă cu litere cirilice de óre ce o mare parte din cler nu póte ceti cu litere latine.

Dupĕ o lungă discuţiune la care Prea Sfinţia Sa, Episcopul de Argeşŭ susţine a se imprima cu litere latine, Sfântul Sinod admite conclusiunile raportuluĭ fără modificare.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Primat venind în Sinod ocupă fotoliul preşedinţieĭ.

Prea Sânţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ sfântuluĭ Sinod asupra supliceĭ Archimandrituluĭ Visa-

clusiunea raportului este a se învoi tunderea în monachism a celor din tâiŭ treĭ fraţĭ, éră cât pentru cel al patrulea să se amâne tunsura luĭ, pentru motivul că, pe când în adresa Sfinteĭ Mitropoliĭ, precum şi în raportul stariţuluĭ se arată cu numele de Stan Simion, în certificat se arată cu numele de Stan Ioan, şi ast-fel nu se cunósce adevĕratul nume al sĕu.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos opinézâ a se amâna căcălugărirea acestor fraţĭ pentru motivul că sunt prea tinerĭ şi pentru că nu se vede din raportul stariţuluĭ la ce ascultărĭ ale Mănăstireĭ sunt întrebuinţaţĭ, şi adaoge ca pe viitor să nu se permită căcălugărirea de cât celor bătrânĭ, şi numaĭ celor dintre tinerĭ carĭ vor fi necesarĭ pentru a servi bătrânilor şi a îndeplini ascultările la biserică ca cântăreţĭ saŭ citeţĭ. Sfântul Sinod admite opiniunea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ de Jos.

Se dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra cererilor de călugărire coprinse în adresa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ cu No. 2472 şi anume a treĭ surorĭ din Monastirea Viforita: 1) Maria Mandaki; 2) Raliţa Athanasiŭ şi 3) Lucsandra Andreĭ. Sfântul Sinod aprobă conclusiunea raportuluĭ de a se încuviinţa tunderea în monachism a acestor surorĭ, ca înaintate cu vĕrsta şi fiind cântăreţe la Biserică.

Idem raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra cererilor de călugărire a două surorĭ: Pene Ivancea şi Sofia Ión din Monastirea Virâta pentru care mijlocesce Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ prin adresa No. 2025. Sfântul Sinod aprobă conclusiuna raportuluĭ de a se da bine-cuvĕntarea cerută ca înaintate cu vĕrsta şi de mult timp în Monastire.

Idem raportuluĭ asupra cerereĭ de călugărire a suroreĭ Dobriţa Vasilescu din Monastirea Viforâta ale căreia acte s'aŭ înaintat prin adresa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ cu No. 2515. Conclusiunea raportuluĭ este a se da bine cuvêntarea cerută, sfântul Sinod ênsă, dupĕ o discuţiunea óre-care respinge tunderea în Monaschism a acesteĭ surorĭ ne fiind venită la Monastire, din vocaţiune, ci pentru necesitate.

Prea Sfinţitul Calinic Ploeşteanu cere a se forma de către cancelaria sfântuluĭ Sinod un registru de tóte călugăririle efectuate de la

Prea Sfinţitul Episcop de Argeşŭ cere ca cuvintele « o mare parte din cler nu póte ceti cu litere latine » sĕ se înlocuiască cu o altă expresiune. Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos respunde că asupra uneĭ chestiunĭ o dată votate nu se póte reveni; ceia ce se póte este ca Prea Sfinţia Sa, Episcopul de Argeşiŭ să céră a se trece în procesul-verbal că Prea Sfinţia sa a susţinut: ca cartea de Te-Deum sĕ se tipăréscă cu litere latine. Sfântul Sinod admite opiniunea Prea Sfinţituluĭ Episcop al Dunăreĭ-de-Jos.

Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi suceveĭ cere asemenea o mică rectificare, şi se admite.

La ordina dileĭ fiind raportul asupra cereri Archimandrituluĭ Visarion, se dă din nou cetire raportuluĭ şi după o lungă discuţiune, la care au luat parte Inalt Prea Sfintitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ, Prea Sfinţitul Episcop de Huşĭ, Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos, Prea Sfinţitul Archiereŭ Genadie fost Argeşiŭ susţinând conclusiunile raportuluĭ, éră Prea Sfinţitul Episcop deArgeş combătându-le, sfântul Sinod aprobă conclusiunile raportuluĭ, fără modificaţiunĭ.

Ora fiind înaintată şedinţa se redică şi se anunçă cea viitóre pentru Lunĭ 22, anul curent.

Preşedinte : † **Iosif Mitropolitul Moldoveĭ**

Secretar : **Iosif Huşiu.**

Sumarul şedinţeĭ sfântuluĭ Sinod din 22 Noembriŭ 1876

Şedinţa se deschide la ora 1 post meridiane, sub preşedinţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ. La apelul nominal respund presenţĭ 13 : absent 1, urméză numele în lista apeluluĭ nominal).

Se dă cetire sumaruluĭ şedinţeĭ precedente şi se aprobă.

Prea Sfinţitul Episcop de Huşĭ dă cetire raportuluĭ comisiuneĭ de petiţiunĭ asupra cerereĭ de călugărirĭ coprinse în adresa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit al Ungro-Vlachieĭ cu No. 1223 şi anume: 1) Fratele Nicolae Dimitrescu ; 2) Tudor Rădulescu ; 3) Anghel Florea ; 4) Stan Simeon, — toţĭ din monastirea Cernica. Con-

Sfântul Sinod admite propunerea Prea Sfinţitului Episcop al Dunărei-de-Jos.

Urmând a se procede apoi la alegerea unui membru la Comisiunea din Iaşi pentru cercetarea cărţilor didactice religióse, Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldovei şi Sucevei propune pe prea Cuviosul Archimandrit Filotheü Românescü. Sfântul Sinod priimeşte acéstă propunere.

Ora fiind înaintată, Inalt Prea Sfinţitul Preşedinte ridică şedinţa.

Preşedinte : † **Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachiei.**

Secretar : **Iosif Huşiu**

Finitul Sumarelor şedinţelor sfântului Sinod Anul 1876

înfiinţarea sfântului Sinod; acéstă propunere o susţine şi Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit Preşedinte, şi se admite şi de sfântul Sinod.

Se dă cetire raportuluĭ comisiunei sfântuluĭ Sinod asupra raportuluĭ comisiunei din Bucurescĭ pentru cercetarea cărţilor de învĕţămêntul religios. Sfântul Sinod aprobă conclusiunea raportuluĭ de a se înapoia şi acest raport al comisiuneĭ, pentru motivul că sunt maĭ multe neregularităţĭ în procedură.

Idem raportuluĭ Comisiuneĭ însărcinate cu cercetarea compturilor de veniturĭ şi cheltuelĭ ale jurnaluluĭ «Biserica Oorthodóxă Română» şi sfântul Sinod admite conclusiunea raportuluĭ de a se aproba atât compturile cât şi budgetul veniturilor şi cheltuelelor Jurnaluluĭ în chestiune pe anul al III-lea adică de la I Octombrie 1876 pînă la 30 Septembrie 1877.

Apoĭ se naşte o discuţiune asupra a maĭ multor punte relative la mentionatul Jurnal, la care discuţiune iaŭ parte Inalt Prea Sfinţitul Mitropolit al Moldoveĭ şi Suceveĭ.

Prea Sfinţiţĭ Episcopĭ de Huşĭ, Argeş şi Dunărea-de-Jos, şi Prea Sfinţiţĭ Archiereĭ Calist Stratonichias Băcăónul şi Ghenadie fost Argeşiŭ; Prea Sfinţitul Episcop de Argeşiŭ şi Prea Sfinţitul Archiereŭ Calist depun pe biuroŭ douĕ propunerĭ, prin care cer. 1) ca compturile Jurnaluluĭ sĕ se publice şi 2) ca preoţiĭ să nu fie obligaţĭ a se abona, ci abonamentul să se plătéscă din fondurile Bisericilor. Rĕmâne a se da cetire acestor propunerĭ în şedinţa viitóre.

Prea Sfinţitul Episcop al Dunăreĭ-de-Jos cerênd cuvêntul atrage luarea aminte a sfântuluĭ Sinod asupra greutăţiĭ cu care sfânţul Sinod se complectéză. Prea Sfinţia Sa nu vede nicĭ un motiv de a se amâna maĭ mult alegerea a doĭ Archiereĭ la locurile vacante, cu atât maĭ virtos, că opiniunea publică şi Jurnalul Vocea Cleruluĭ se miră de ce nu se fac aceste alegerĭ şi presupun că póte nu se găsesc persóne demne saŭ póte că sfântul Sinod sĕ exprime acéstă dorinţă de a se alege aceĭ Candidaţĭ la archierie, ca sĕ nu se lase opiniunea publică a fi indusă în eróre. Iar décă cum-va sunt óre care motive de a nu se face acele alegerĭ, atuncĭ sĕ se facă cunoscut şi sfântuluĭ Sinod.

Stărue ca acéstă dorinţă sĕ se exprime chiar mâîne în presenţa Inalt Prea Sfinţituluĭ Mitropolit Primat şi a Domnuluĭ Ministru.

Preşedintele este în drept a ridica şedinţa, când vre un orator s'ar abate de la objectele discuţiunei.

Art. 5. Preşedintele are dreptul de a interveni în desbatere, spre a rechiăma pe oratore la ordine, saŭ a mĕnţinea regulamentul, saŭ spre a lumina desbaterile.

Art. 6. La începutul fie-cărei sesiunĭ, Sântul Sinod alege prin vot secret duoĭ secretarĭ.

Art. 7. Atribuţiunile secretarilor sunt a priveghea şi a redacta, sub direcţiunea Preşedintelui, procesele verbale, a face apelul nominal dupre ordinea ierarchică, a înscrie pe membriĭ ce aŭ cerut cuvêntul, a da cetire actelor depuse la biurou, a însemna voturile sântului Sinod; într'un cuvênt, a îndeplini tóte lucrările de cancelarie.

Art. 8. Pentru efectuarea lucrărilor cancelarieĭ Sântuluĭ Sinod se va denumi un personal deosebit luat afară din Sinod,

Personalul acesta se va compune din :

a) un director.

b) patru copistĭ.

c) doĭ stenografĭ şi,

d) doĭ uşierĭ.

Art. 9. Directorele cancelarieĭ Sântuluĭ Sinod şi copistiĭ se vor denumi dintre membri Cleruluĭ.

Atribuţiunile Directoreluĭ : revisiuirea şi coregerea notelor stenografilor, a proceselor-verbale, a sumarilor ce se vor trimite spre tipărire, şi totă lucrarea Cancelarieĭ, cum şi păstrarea şi regularea arhiveĭ şi bibliotecei Sântuluĭ Sinod.

Tot Directorele este însărcinat şi cu cheltuelile atingătóre de personalul şi materialul sântuluĭ Sinod.

Art. 10. Toţĭ impiegaţiĭ acestia sunt numiţĭ de Preşedinte, cu consultarea biurouluĭ, şi tot în asemenea mod pot fi departaţĭ.

Art. 11. Sântul Sinod întocmeşte cheltuelile sale anuale, pe care apoĭ Preşedintele le trimete Domnuluĭ Ministru de Culte spre a se trece în budgetul general al Cultelor.

Art. 12. La finele fie căruĭ sesiunĭ, uă Comisiune specială alésă, din membriĭ sântuluĭ Sinod, cercetéḑă cheltuelile făcute cu întreţinerea sântuluĭ Sinod, Preşedintele le înaintéḑă Domnuluĭ Ministru al Cultelor cu piesile justificative.

DECISIUNI.

Sub acest titlu publicăm óre cari lucrărí ale sântului Sinod cari de şi n'aŭ primit încă Sancţionarea Domnéscă, totuşí énsă trebuesc publicate spre a se sci de onorabilul public tóte lucrările sântuluí Sinod.

REGULAMENTUL INTERIOR AL SANTULUI SINOD AL BISERICEI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMANE

CAPITOLUL I.

Despre sesiunile Sântuluì Sinod.

Art. 1. Deschiderea sesiunilor Sântuluí Sinod al bisericeí Române se va face cu uă deosebită rênduială bisericéscă dupre uă programă ce se va elabora de către însuşí Sântul Sinod.

Art. 2. Dupre orênduiala religiósă, Domnul Ministru al Cultelorŭ şi Instrucţiuneí publice citeşte decretul Domnescŭ de convocare a Sântuluí Sinodŭ, dupe care Mitropolitul Primat, ocupând fotoliul Preşedinţial, deschide sesiunea prin un discurs despre trebuinţele bisericeí, asupra cărora atrage atenţiunea Sântuluí Sinod.

Art. 3. Durata uneí sesiunî va fi maí mare saŭ maí mică, conform cu lucrările ce vor fi propuse în Sfântul Sinod spre desbatere. In tot cursul ea nu va putea trece maí mult de o lună.

CAPITOLUL II.

Despre biuroŭ şi atribuţiunile séle şi despre administraţia interioră a sântuluí Sinod.

Art. 4. Atribuţiunile Preşedinteluí Sântuluí Sinod sunt : de a păstra ordinea în şedinţe, de a priveghea asupra stricteí păzirí a regulamentuluí, a ţinea rêndul între membrií ce aŭ cerut cuvêntul.

lua propunerea în considerațiune, o va trimite la o comisiune specială spre a se elabora un noŭ proiect.

Acest regulament s'a votat în unanimitate de către Sântul Sinod în ședința din 3 Maiu anul 1873.

Președintele Sinodului, (Semnat) : **Nifon Mitropolitul**

Secretar : **Iosif Hușiu.**

Seful Cancelariei, (Semnat) **D. Brăescu**

DECISIUNE

Sântuluĭ Sinod al Sânteĭ bisericĭ autocefale ortodoxe Române în vederea împrejurărilor și a drepturilor Schituluĭ Romanesc din Muntele Athos și a pretențiuilor ce Pre Sânțitul Mitropolit al Moldoveĭ și Suceveĭ are asupra acestuĭ Schit,

Considerând că canónele mărginesc autoritatea Ierachilor numaĭ în hotarele eparhielor supuse jurisdicținneĭ lor (Can. Aps. 35, II can 2. III canon. 8. VI cap. 20.) și prin urmare Ierachi numaĭ în eparhiele lor pot pune și depune pe cler în posturile bisericeștĭ

Considerând că Schitul Românesc de la Muntele Athos, de și fondat de călugărĭ moldovenĭ, și cu ajutóre de la Românĭ din Moldova și Muntenia, se află sub o streină juridicțiune bisericească, de care depinde în totul, avĕndu'șĭ așeḑĕmentele esistențeĭ séle spirituale și materiale dupre regulile ce se păḑescu în acea eparhie și jurisdicție.

Considerând că alegerea și intărirea nouluĭ superior de la acel schit s'aŭ facut dupre regulile ce se păḑesc la sântul Munte, și dupre așeḑĕmintul dat schituluĭ Românesc de sânta lavră cariea este supus de la fondarea sa.

Considerând că biserica Română și statul Roman, orĭ cât s'ar interesa de esistența și buna stare a aceluĭ schit Românesc nŭ póte avea alt rol de cât al ajuta dupre putere, și la trebuință a interveni pentrŭ el la autoritățile respective în a cărora juridicțiune se află acel schit.

Considerând că guvernul și autoritatea bisericească a Românieĭ în raport către superiorul schituluĭ Românesc de la sântul Munte sunt in drept a ști numaĭ unde este legiuitul superior al luĭ, pentru ca sĕ stie cuĭ sĕ încredințeze ajutorurile ce țara dă aceluĭ schit din

tóre la trebuințele bisericeĭ. asupra căror ar socoti că trebue să atragă luarea aminte a Săntuluĭ Sinod spre a se lua uă decisiune.

Asemenea propunerĭ spre a putea fi puse în discuțiune de către biuroŭ, se cere să fie sprijinite cel puțin de doĭ membri.

Art. 35. Petițiunile ce se vorŭ adresa Săntuluĭ Sinod, spre a putea fi puse în discuțiune, dupe ce se va anunța de biuroŭ, se vor trimite maĭ întâiŭ la o comisiune specială, care cercetându-le, va supune opiniunea sa prin raport, și apoĭ Săntul Sinod va decide.

Petițiunile s'aŭ alte hârtiĭ ce ar cuprinde expresiunĭ necuviinciόse nu se vor primi de biuroul Sinoduluĭ.

Art. 36. Comisiunile 'șĭ aleg câte un raportor asupra fie-căria materiĭ, raportorul citește în ședință raportul seŭ despre lucrarea Comisiuneĭ, și dă lămuririle trebuitóre.

Art. 37. Comisiunile aŭ dreptul de a cere, prin biuroŭ de la cancelariele Eparhielor și a Ministeruluĭ Cultelor or ce informațiunĭ și sciințe relative la lucrările lor.

Art. 38. Comisiunile nu pot întârḑia maĭ mult de cât treĭ ḑile a'șĭ depune lucrarea pe biuroul Săntuluĭ Sinod.

Art. 39. Voturile Santuluĭ Sinod sunt, saŭ secrete saŭ pe fașiă. Votul secret se face prin bilete scrise saŭ prin bile; ér votul pe fașiă se face prin sculare și ședere.

Art. 40. Președintele și secretari voteḑă tot-d'auna în urma celor alțĭ membri.

Art. 41. VotulSinoduluĭ spre a fi definitiv se cere a fi expresiunea cel puțin a majorităţiĭ absolute, adică o jumătate plus unul, din numrenl membrilor presențĭ. La cas de parietate, votul Președinteluĭ decide majoritatea : de aceea Președintele votéză tot-d'auna pe fașiă, și biuroul însemneză cum s'a esprimat acest vot, pentru saŭ contra, spre a se putea face uz de dânsul la casul menționat pentru determinarea majorităţeĭ.

ARTICOLUL ADIȚIONAL

Orĭ când cincĭ membri vor socoti că este trebuință a se introduce vre uă modificare în regulamentul Săntuluĭ Sinod, vor face uă propunere subscrisă de dânșĭ.

Acéstă propunere se va citi în treĭ ședințe succesive. După aceste treĭ cetirĭ. dacă Săntul Sinod prin majoritate de doă treimĭ, va

Numĕrul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERIC. cu HRAMUL
13 Viișóra		Adormirea Maicei
		Itrarea în Biserică
		Sânții Voevodi
	Drăgoteștii	Sântul Nicolae
	Boșoteni	Intrarea în Biseric
		Sântul Nicolae
	Țărțelu	Adormirea Maic
	Strîmba	Sântul Nicolae
1. Grojdibodu		Sântul Nicolae
	Gura Padini	Sântul Dumitrie
2. Iancu	Hotaru	Sântul Grigore
		Sântul Ion
	Patelu	Sântul Nicolae
3. Dabuleni		Adormirea Maicei
		Sântul Nicolae
		Sântul Gheorghe
4. Vădastra		Sântul Gheorghe
	Vădăstrița	Sântul Grigoriu
		Intrarea în Biseric
	Obîrșia	Adormirea Maicei
	Coteni	Sântul Nicolae
5. Brastavățu		Sântul Nicolae
	Crușovu	Sântul Nicolae
6. Grădinile		Sântul Nicolae
	Rătunda	Sântul Nicolae
	Studina	Buna Vestire
7. Zvoraca		Adormirea Mai
		Sântul Nicolae
	Amărea de sus	Sântul Nicolae
8. Amăr. de jos		Sânții Voevodi
		Sânții Voevodi

Numele și Pronumele Diaconilor

resursurile publice saŭ din bine-facerile particolare, şi daca acea persónă este în adevĕr alesă legalmite şi recnnoscută de autoritatea bisericéscă locală în a căruia jurisdicţiune se află.

Considerând că prin unirea principatelor Române odinióră separate, au devenit o Românià, un popor Român şi o biserică Română în privinţa bisricéscă se represintă atât prin instituirea Sinodului cât şi prin Mitroplitul Primat, căruia legea îî dă precădere, aşa că în unile cazurî el póte representa tótă autoritatea bisericeî Române.

Sântul Sinod decide:

1. Nicî uncl din Ierarchî Românieî nu póte a-şî însuşi dreptul de a pune şi depune pe superiorii schitului Românesc de la Muntele Athos, pentrŭ că elŭ se află sub jurisdicţiune streină de România, şi dreptul acesta aparţine autorităţeî bisericestî respetive.

2-lea) Superiorul actual al Schitului Românesc menţionat, fiind ales dupre regulile stabilite prin aşedămîntul seŭ fondamental, şi recunoscut de Marea Lavră, de care depinde, se recunóste de legitim superiór al aceluî Schit, căruia guvernul Român póte se'î încredinţeze sumele destinate prin budgetŭ pentrŭ întreţinerea schitului, şi, autorităţile eclesiastice pot se'î dea tótă protecţia şi ajutorul posibile de care el ar avea trebuinţă.

3 lea Recunóaşcerea superiorului schitluî de la Muntele Athos maî ântêiŭ de către Mitropolitul primat este o consecuenţă necesară a unităţeî bisericeî Române şi a posiţiuneî ce legea a creat acestuî Ierarchŭ în Statul Român. Dară acésta nu constitue nicî de cum o ofensă saŭ jicnire a drepturilor Mitropolieî Moldavieî, prin acea că ea va lua actŭ de acésta în al doilea rang. — Mitropolitul Moldoveî póte continua la rândul seŭ fără tótă împiedicarea a protege şi a bine face dupre putinţă aceluî Schit Românesc din streinătate, contribuind cu totŭ ḑelul arhipăstoresc la buna ordine şi prosperitatea luî şi calmând prin povăţuirî duhovnicesti spiritul de disordine şi anarhie, ce pare a se ivi în acel schit, din causă că a fost lipsit de superiorŭ in curgerea de câţî va anî.

4. Prea Sânţitul Mitropolit primat, Preşedintele sântuluiî Sinod, va comunica acéstă decisune a sântuluî Sinod Prea Sânţituluî Mitropolit al Moldoveî şi Suceveî.

Decisiunea de faţiă puinduse la votŭ prin bile s'au admis în una-

ANUL III. BUCURESCI, MAIU 1877 No. 8

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ“

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. IV 2.

Damŭ aici ultima chotărîre a patriarchiei de Constantinupolŭ, privitóre pre raporturile monastirei românesci din muntele Atonului cu lavra cea mare. Comentariile sûntŭ de prisos, când prescripţiunile actului suntŭ in vigóre.

PATRIARCHUL CONSTANTINUPOLULUI IOACHIM

CONFIRMA

No. Protocolului 1468
No. Inregistrărei 840.

Ioakim cu mila lui D-deŭ Archiepiscopŭ Constantinupolului, Romei celei noă şi Patriarchŭ ecumenicŭ.

Celor în dreptŭ de a judeca şi de a chotărî, nimicŭ nu li servesce, de a tracta judecăţile drept, şi a da dreptatea celor, ce li se cuvine, ca cercetarea scrupulósă, făcută cu atenţiune în diferinţele şi argumentele, ce ni se aducu şi ne povăţuescŭ drept şi logic în cunóscerea adevĕrului, şi care facŭ, ca dreptatea să fie veḑută şi arătată. S'a întâmplatŭ de multe orî, să se facă multe greşele în voturile decisiunilor luate, fiind presintate causele cu totul altŭ felŭ şi denaturate prin actele oficiale şi scrisorile recomendătóre, care se opuneaŭ adevĕrului, şi-lŭ presentaŭ altŭ-felŭ, de cum îşi avé începutul, descoperindu-se mai pre urmă din fapte. Deci e necesarŭ, ca cei, ce aŭ să distribuiască dreptatea, să se interesezе, de a resolva judecăţile bine şi în modŭ legalŭ, datorescŭ nu numai prin cerce-

	No. pogónelor de pămînt ce posedă	No. Familiilor în part	No. Familiilor Total	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget Leĭ	B.	No. pogónelor de pămînt ce primesc
					Stanu Matheĭ		grămătic	20		
			745		Petre Matheĭ		„	20		
…-luĭ		210		de comună	Ion Cioflan		„	20		
		130		„	Michaĭ Diaconescu		„	100		
		80		„	Florea Sorénu		„	100		
	17 p.	100		„	Stefan Berculescu		seminarist	100		12 p
	17 p.	30	640	„	Ion Fìrţoiu		grămătíc	100		14 p.
	17 p.	165		„						
…-luĭ		95		„	Constantin Pîrvu		seminarist	100		
	17 p.	40		„	Antonie Păunescu		„	100		17 p.
										PLASA
	17 p.	390		„	Stefan Dumitru		grămătic	240		6 p.
			710	„	Hristea Pìslaru		seminarist	240		6 p.
	17 p.	230		„	Constantin Marinescu		„	240		12 p.
	17 p.	90		„	Stefan Tudor		grămătic	240		12 p.
	17 p.	220		„	Gheorghe Pîrşcovénu		seminarist	140		12 p.
	17 p.	200	570	„	Nicolae Dobrotescu		„	140		12 p.
…-luĭ	17 p.	150		„	Marin Pîrşcovénu		„	140		14 p.
	17 p.	330		„	Romanu Dumitrescu		„	240		12 p.
	17 p.	290		„	Ion Oprea		grămătic	240		6 p.
			910	„	Avram Ion		„	240		6 p.
	17 p.	290		„	Ilie Florescu		seminarist	240		12 p.
	17 p.	315		„	Stefan Protopopescu		grămătic	300		12 p.
	17 p.	270		„	Crăciun Mihăiescu		seminarist	300		6 p.
			795	„	Ion Preotu Michaĭ		„	300		6 p.
…-luĭ	17 p.	150		„	Marin Bejanu		grămătic	300		12 p.
	17 p.	60		„						
				„	Petrache Ion		„	200		4 p.
	17 p.	375		„	Ianco Voiculescu		„	200		4 p.
			565	„	Marin Radu		seminarist	200		4 p.
	17 p.	190		„	Luca Diaconescu		„	200		6 p.
				„	Petre Schiopu		grămătic	200		6 p.
	17 p.	115		„	Constantin Popescu		„	300		12 p.
	17 p.	100		„	Zmarandache Pr. Nicolae		„	300		14 p.
	17 p.	100	490	„	Gheorghe Diaconescu		„	300		12 p.
…-luĭ	17 p.	175		„	Marin Ion		„	300		12 p.
		215		„	Gheorghe Iliescu		seminarist	200		12 p.
		160	475	„	Ion Iliescu		„	200		
		100		„	Ilie Niţescu		„	200		
		240		„	Florea Ionescu			100		[illegible]

talitate, cela, ce li s'a şi oferitu frăţesce de către părinţiĭ moldovenĭ; aşa că în scurtŭ timpŭ valachiĭ aŭ devenitŭ maĭ numeroşĭ, de cât moldovenii. Iar în acestŭ timpŭ făcêndu-se unirea ţerilor românescĭ — Moldova şi Valachia, îndată s'aŭ veḑutŭ nisce mişcărĭ întristătóre din partea valachilor ospitalizaţĭ, deşi pênĕ aprópe de anul 1868 liniscea şi disposiţiunile, usitate în s tul Munte şi determinate de singiliŭ s'aŭ păzitŭ cu scumpătate de către Dikiul (1) şi ctitorul Nifon, avênd de ajutorŭ şi pre succesorul seŭ Nectarie. Iar dela anul 1868, când, dupre cum se ḑice, skitul numĕra preste o sută călugĕrĭ, ceĭ maĭ de căpitenie aĭ Valachilor aŭ începutŭ să arate diferite pretenţiunĭ, cerênd de la însuşĭ Nifon — ctitorul, sub pretecstu de unirea Principatelor, ca săse nimicĭască numirea skituluĭ de moldovenŭ şi săse skimbe în (numirea) de kinoviŭ românescŭ, şi pentru Administraţiunea intereselor Comunităţeĭ să se constitue comitetul, usitatu în Valachia (România), şi alesŭ de către toţĭ părinţiĭ skituluĭ, şi altele de felul acestora, pre care le-aŭ respins Cuvioşia sa, ca necorespunḑĕtóre cu singiliul şi cu actele ctitoricescĭ; şi aŭ dusŭ pene acolo pretenţiunile lor, încât călugeriĭ să se divide în Valachĭ şi Moldovenĭ.

Cuvioşiile lor, adecă Nifon şi Nectarie, supăraţĭ în sufletŭ din causa acesteĭ desbinărĭ, şĭ-aŭ propusŭ. ca să se depărteze provisoriŭ din Skitŭ, şi punênd locoţiitorŭ pre confesorul Calinic, s'aŭ dusŭ în Moldova. ca să reguleze óre-care interese ale Skituluĭ. Pentru care numitul Nifon, supărându-se in fine de turburările ḑilnice, pre care nu încetaŭ mençionaţiĭ ale face, şi-a scrisŭ dimisiunea, pre carea a dat'o luĭ Nectarie, ca să o duce la comunitatea legală a Skituluĭ. Şi dupĕ ce acéstă demisiune a fostu luată mişelesce din mânele luĭ Nectarie, prin intrigele luĭ Damian, căpitenia Valachilor, s'a datŭ Metropolituluĭ Ungro-Valachieĭ, care trămiţênd'o in Skitŭ a ordonatŭ Parinţilor, fórĕ vre unu dreptu óre-care, ca să alégĕ altŭ Dikiu; cela, ce s'a şi făcutŭ în persóna numituluĭ Damian. Pre lôngă aceste adaoge Cuvioşia sa în petiţiune, că cu permisiunea Metropolituluĭ Moldoveĭ, a revenitŭ în Skitŭ, ca să-şĭ reiea asupră-şĭ datoriile de Dikiu, aducênd şi scrisóre recomendătóre din partea ḑisuluĭ Archiereŭ, Iar Damian l a alungatŭ pre dinsul din Skitŭ cu treĭ-ḑecĭ de pă-

(1) Termenul de Dikiu vine dela vorba grécéscă δίκη — judecată, Iar Dikiu însemnéză judecătorŭ al faptelor de ḑi séŭ Administratorul unuĭ stabilimentŭ.

tări scrupulóse să caute şi să urmărească tot-de-a una adevĕrul, dar pre judecăţile, emise mai 'nainte, şi necercetate cu scrupulositate, să le supună unor esaminări şi judecăţi noĕ, pentru ca cu modul acesta să preîntimpine unŭ votŭ nu bine judecatŭ. Acésta se póte vedé şi în casul de faţă.

Acum doi ani, ieromonachulŭ Nectarie, împuternicitulŭ ieromonachului Nifon şi alŭ unor părinţi din skitul S lui Inainte mergĕtorŭ, aflătorŭ în s-tul Munte al Atonului şi supusŭ s-tei Monastiri Lavra, a adusŭ petiţiunea lui sub No. 1794 din 18 Martie 1840 cătrĕ s-ta Biserica cea mare a lui Christos prin care (petiţiune) espunea, pre lôngă că în anii trecuţi ai Mântuirei 1840, el însuşi şi mai sus menţionatul Nifon, fiind atunci monachi, veniţi din Moldova şi aşeḑaţi în s-tul Munte, după o şedere acolo de şépte ani, au cumpăratŭ, pre la 1852, cu proprii lor bani — şépte mii de lei, unŭ locŭ, ce aparţinea s-tei Monastiri Lavra, şi care se numia kilia lui Tianicopul, cu scopul, de a construi pre dînsul unŭ s-tu locaşŭ, dar lipsindu-le spre acésta mijlócele bănesci, s'aŭ dusŭ în acelaşi anŭ în patria lor, unde aŭ căpătatŭ sprijinul Domnitorului de atunci al Moldovei — Grigorie Ghica şi al pré fericitului Metropolitŭ alŭ Moldovei Sofronie, precum ajutorul şi contribuirea întregului poporŭ al Moldovei. Deci sus disul Domnitorŭ şi Metropolitŭ fiind însciinţaţi despre fundarea kinoviului românescŭ din Muntele Atonului, (numiţii călugĕri) s'aŭ îndreptatŭ şi spre Domnitorul Valachiei Stirbei şi Metropolitul Ungro-Valachiei Nifon, dar respingêndu-li-se (călugĕrilor) cererea, a rĕmasŭ, că ei să se mărginească în scopul lor celŭ d'întâiŭ, când, conform cererei lor, Domnitorul Ghica a motivatŭ din partea Bisericei lui Christos celei mari emiterea scrisorei singeliodice a Patriarchiei şi a sinodului la 1856, prin care se confirmaŭ stipulaţiunile înscrisurilor stabilite între călugĕri şi s-ta Monastire a Lavrei, că adecă, după o luptă de ḑece ani, dela emisiunea singeliului, aŭ isbutitŭ acestia, împreună cu alţi doĕ-ḑeci monachi, ca să construească unŭ skitŭ frumosŭ cu unŭ templu prea măreţŭ, ce s'a sânţitŭ la 1866, cu învoirea Bisericei celei mari al lui Christos, de cătrĕ Episcopul Deocliei Isaia, adusŭ înadins pentru acésta.

Mai adaugŭ în petiţiunea din cestiune, că după unŭ anŭ, afară de dînşii şi de doĕ-ḑeci de părinţi moldoveni, venind, s'aŭ mai adunatŭ şi alţi călugĕri români, mai ales dintre Valachi, cerênd ospi-

Lavra, ca să restatornicéscă în mençionatul Skitŭ pre Moldovenil, depărtaţi din dînsul, să aplice dispositiunile sigiliului eclesiasticŭ, precum şi celelalte acte importante, pre care se fundeză constituirea primitivă şi scopul Skitului, despre care ni e vorba. Dar decisiunea acésta n'a pututŭ să o aplice nicĭ Comunitatea sântului Munte, precum şi nicĭ s-ta Monastire a Lavreĭ, de şi ambele aŭ depusŭ tóte silinţele, dupre cum aŭ anunţatŭ despre acésta pre s-ta Biserică cu respunsurile lor de la 21 şi 25 Iunie ale anuluĭ trecutŭ. Iar comunitatea s-luĭ Munte, conform cereref s-teĭ Monastirĭ Lavra, luând o decisisiune maĭ seriósă pentru resolvarea acestoĭ cause, a formulatŭ unŭ regulamentŭ pentru administraţiunea viitóre a Skitului, compusŭ din particule, şi acesta nu s'a primitŭ de ambele părţĭ interesante.

In fine Ieromonachul Damian şi Dikiul Skitului, venind aicĭ, ni-a datŭ doĕ petiţiunĭ ale luĭ sub N-le 3144 şi 4123 din 14, şi 25 Iunie ale anuluĭ trecutŭ 1875 al mântuireĭ, prin care, negând tóte deposiţiunile, făcute în contra luĭ de cătrĕ Nifon şi Nectarie, şi fundându-se pre acela, că el este alesŭ Dikiŭ de cătrĕ întrega comunitate a Skituluĭ dupre legĭ, în urmarea dimisionăreĭ ântâia, adoa şi atrea a predecesoruluĭ seŭ, şi tot-o-dată recunoscutŭ (în alegere) de către s-ta Monastire Lavra şi Biserica cea mare a luĭ Christos, a cerutŭ abstinerea de la orĭ-ce actŭ, contrarŭ posiţiuneĭ luĭ, ca celŭ-ce ar lovi în Dikiul canonicŭ şi în dorinţa întregeĭ comunitătăţĭ, nimicirea orĭ-căreĭ distincţiunĭ de naţionalitate dintre valachĭ şi Moldovenĭ, precum şi a tuturor ideilor de amorŭ naţionalŭ, (de asemine a cerutŭ) cedarea de drepturĭ egale membrilor întregeĭ comunităţĭ; şi pre lângă aceste, ca Skitul să se numéscă românescŭ, ca celŭ-ce este fundatŭ cu colucrarea ambelor Principate, unite astă-dĭ sub numele de România; să se recunóscă şi sigiliul, ce acum este în usŭ de maĭ multĭ anĭ, şi care represintă botezul Domnuluĭ; şi în fine s'a cerutŭ confirmarea tuturor acestora prin emiterea scrisoreĭ nóstre patriarchale, singiliodice şi sinodice.

La aceste cugetând în Sinodu şi luând în consideraţiune, că decisiunea de la 20 Aprilie 1874, provenită din cererea şi plângerea a uneĭ părţĭ, s'a luatŭ în absenţa cilialalte părţĭ pentru cuvintele arătate maĭ sus, am recunoscutŭ drept şi propriŭ cu dreptatea e-

rinţî Moldoveni; a contribuitŭ la acésta şi Metropolitul Ungro-Valachiei prin publicarea unuĭ noŭ chrisovulŭ, care skimba acestŭ skitŭ moldovinescŭ în Kinovie românéscă, precum şi sigiliul Monastireĭ, de asemine şi ordinea eĭ, conformându-se cu voinţa luĭ Damian.

Infine, presentându-se prin acelaşi petiţiune, că starea actuală a Skituluĭ nu corespunde de locŭ cu cele stipulate prin Singiliu, nicĭ cu scopul piosŭ şi moralŭ, ce aŭ chotărîtŭ pre Nectarie şi Nifon la fundarea luĭ; fiind că o administrézā nisce ómenĭ streinĭ, ce risipescu cele adunate de către ctitorĭ, înlocuind legea fundamentală cu capriciul propriŭ, si întroducênd inovaţiunĭ anticanonice, iar călugĕriĭ învĕţăceĭ aĭ amânduror acestora, cariĭ aŭ fundatŭ Skitul, sûntŭ alungaţĭ din dînsul, de şi cu baniĭ lor propriĭ s'a construitŭ.

Aceste, dicemu, espunênd şi înşirând numitul Nectarie, a cerutŭ asupra tuturor acestora drepta chotărîre a Bisericeĭ luĭ Christos. Şi cercetând sinodicesce espunerea şi plângerea, şi presentându-ni-se documentele importante de constituire a s-tuluĭ Skitŭ menţionatŭ, adecă, cele doĕ acte de învoială dintre s-ta Monastire Lavra şi dintre părinţiĭ Skituluĭ, ceĭ ce aŭ contractatŭ, şi anume, unul de la Iunie 1820, cuprindetoru de treĭ-spre-dece articule, şi altul de la Septemvrie 1852, care conţine patru articule, şi pre lôngă aceste, încă şi scrisórea singiliodică a tuturor acestora, ce s'a emisŭ la Iunie 1856. Modestia nóstră cu s-tul nostru Sinodŭ, avêndu-le tóte aceste în vedere, şi ascultând încă şi desvoltările verbale ale numituluĭ Nectarie, fórĕ de a presupune şi fórĕ de aşĭ închipui, că tóte aceste potŭ să fie skimbate de cătrĕ însuşĭ petiţionarŭ, şi în puterea acesteĭ procedurĭ să-şĭ capete drepturile lor dorite, s'a luatŭ chotărîrea acésta în absenţa părţilor, pre carea am comunicat'o prin doĕ epistole de la 20 Aprilie 1874 anul trecutŭ cătrĕ comunitatea s-tuluĭ Munte şi cătrĕ s-ta monastire Lavra, unde Damian se declară, ca numaĭ purtătorŭ titluluĭ de Egumenŭ, ca celŭ, ce a fostŭ alesŭ în modŭ nelegalŭ, iar ctitorilor Skituluĭ Nifon şi Nectarie, precum şi celoralalţĭ călugĕrĭ moldovenĭ împreuna suferitorĭ li s'a declaratŭ de asemine, că aŭ dreptul incontestabilŭ şi necontradisŭ ca să se reîntórcă la locul metanieĭ lor. S'a pusŭ tot-o-dată obligaţiunea atat Comunităţeĭ din s-tul Munte, cât şi s-teĭ Monastirĭ

de unde se constată primirea proaducerei a 4226 galbenĭ cesaro-imperialĭ din partea prea ĭubitorilor de Christos patrioţĭ românĭ, cum îĭ numesce el singurŭ, şi unde Nifon se numesce pre sine Stareţŭ al Kinoviuluĭ Moldo-românŭ. Al cincilea, (se maĭ vede că acestŭ Skitŭ este românescŭ) şi din scrisórea Metropolituluĭ Ungro-Valachieĭ dela 6 Maĭ 1866 cătrĕ Patriarchul ecumenicŭ, prin care se recomêndă cererea luĭ Nifon Dikiul Skituluĭ, pentru trămiterea Episcopuluĭ Isaia Deoclias, ca să severşiascĕ românesce sânţirea nouluĭ Skitŭ, şi unde Metropolitul îl numesce românescŭ, destinatŭ, ca să servĭascĕ, ca asilŭ, pentru Românii ceĭ pioşĭ şi ortodocşĭ. Şi al şeselea, din o scrisóre şi maĭ nouă a aceluiaşĭ Nifon cătrĕ Metropolitul Ungro-Valachieĭ, unde acesta se sub-semnéză pre Sine Dikiu al Kinoviuluĭ românescu din s-tul Munte.

Nu numaĭ atâta, dar kĭar şi Monastirea Lavra, fiind una din părţile contractante, nu numaĭ că nicĭ o dată nu s'a presentatŭ a pune în dubiŭ numirea, pre care Părinţiĭ Skituluĭ i-o dau luĭ în tóte învoĭelele lor precise, dar şi în particular în diferitele acte oficiale ale eĭ numesce Skitul românescŭ seu Vlacho-Moldovenescŭ, dupre cum se probéză din Epistola dela 20 Maĭ 1875 a Părinţilor Lavreĭ cătrĕ Metropolitul Ungro-Valachieĭ, unde se numesce Skitul românescŭ, şi din altă scrisóre a lor cătrĕ Metropolitul Ungro-Valachieĭ, cu data de la 20 Fevruarie 1872, prin carea numescŭ pre Skitŭ Vlacho-moldovenescŭ.

Nu maĭ puţin şi însuşĭ Biserica cea mare a luĭ Christos, dupre cum s'a vĕdutŭ maĭ pre urmă, recomendând maĭ multe acte de ale Skituluĭ la diferite autorităţĭ eclesiastice şi politice ale Principatelor unite, care acte purtaŭ pre dînsele acéstă supranumire, se vede, că o au recunoscutŭ prin tăcere, séŭ celŭ puţin nicĭ o dată n'a făcutŭ casŭ din particularitatea acesta, pênĕ acum unŭ anŭ şi jumĕtate, când în absenţa pârâţilor a emisŭ decisiunea sa, fundată, dupre cum s'a ḑisŭ, numaĭ pre actele, presentate de cătrĕ Nifon. Pre lôngă aceste, am maĭ constatatŭ, că neaplicarea nu numaĭ a acestuĭ articulŭ, dar şi ale altora, cuprinse în actele de învoĭală dintre s-ta Monastire a Lavreĭ şi Skitŭ, s'aŭ făcutŭ cu consimţimêntul ambelor părţĭ contractante, şi din causa diferinţeĭ de localitate a monachilor, ce se nevoĭescŭ în Skitŭ, nu póte să aĭbă putere maĭ mult acésta numire veke de «Moldovenescŭ,» şi că kĭar decă s'ar

clesiastică, şi am decisŭ, ca să se observe şi din noŭ să se certeteze acéstă causă în presenţa ambelor părţĭ împricinate, pentru ca, avêndu-se din ambele părţĭ argumentele şi esplicaţiunile cele maĭ detaliate ale faptelor, să paşimu spre recunóşterea adeveruluĭ. Pentru care, presentându-se 'naintea modestieĭ nóstre, preşedênde Sinodul în şedinţele de la 1-iŭ şi 3 Noemvrie 1875, dela 15, 16 şi 19 Ianuarie şi 22, 23 şi 28 Fevruarie anuluĭ espiratŭ 1876, şi anume, din partea părtideĭ moldovinescĭ menţionatul Nectarie ieromonachul şi monachul Antonie, ĭar din partida celelaltă Damian ieromonachul şi Dikiul Skituluĭ şi monachiĭ Isaia şi Teodosie, şi desvoltând verbal argumentele lor, a cerutŭ fie care să li se satisfacă cererile lor, presentând diferite înscrisurĭ spre susţinerea lor. Luând în consideraţiune tótă procedura dreptuluĭ şi cele lucrate, respectivŭ de acéstă causă, după ce am ascultatŭ desvoltările verbale ale pretenţiunilor fie căruĭa, şi cercetând cu de amăruntul pre fie-care înscrisŭ presentatŭ, am constatatŭ, că menţionatul Skitŭ al s-luĭ Inainte Mergetorŭ la începutu, când s'a fundatŭ, a luatŭ numirea de moldovinescŭ, dar, dupre cum se póte vedea din spiritul petiţiuneĭ luĭ Nectarie de la 18 Martie 1874, precum şi din alte înscrisurĭ ale luĭ Nifon şi Nectarie, acestia aŭ numitŭ Skitul moldovinescŭ numaĭ cu cuvêntul, şi întru cât li convenia; fiind că scopul lor aŭ fostŭ, ca să constituĭasce Comunitate pentru toţĭ călugěriĭ românĭ, cerênd şi primind ajutóre şi contribuţiunĭ nu numaĭ din Moldova, dar şi din Valachia, şi aceste pre numele şi pentru folosul Skituluĭ românescŭ, séŭ moldavo-românescŭ şi nu monastirea moldovenéscă. In urmarea acestora, din Valachia s'aŭ făcut contribuţiunĭ abundente pentru Skitŭ, atât în Vestminte, cât şi vase bisericescĭ, adunându-se şi banĭ multe miĭ de galbenĭ cesaro-imperialĭ. Acésta se dovedesce maĭ ântâiu din scrisórea părinteluĭ Nifon dela 15 Maĭ 1857 către Metropolitul Ungro Valachieĭ, cerênd ajutorul acestuĭa pentru Skitŭ, pre care în maĭ multe pasage îl numesce românescŭ şi apărţinênd în totul poporuluĭ românescu. Al doilea, (se maĭ vede acésta) din enciclica, e dată de Metropolitul Ungro-Valachieĭ, unde pre basa declaraţiunilor de maĭ sus monachiĭ Skituluĭ se numescŭ Românĭ. Al treilea, (se constată acelaşĭ lucru) din circulara Ministruluĭ de Culte al Valachieĭ, care ĭarăşĭ numesce Skitul Comunitate românéscă. *Al patrulea*, prin certificatul luĭ Nifon dela 10 August 1859,

Dikiu, scrie şi sfătuesce pre călugĕrĭ la supunere nouluĭ Dikiu. Al doilea, alegĕtoriĭ luĭ Damian n'aŭ fostu numaĭ doĕ-ḑecĭ de părinţĭ, şi acestia Moldovenĭ, pentru ca cu modul acesta săse confirme articulul din contractŭ, despre originea moldovenéscă a Dikiuluĭ de după vremĭ; daĭ preste o sută de părinţĭ din tóte locurile, adecă Valachĭ, Transilvanenĭ şi alţiĭ, şi acestia eraŭ consideraţĭ, ca fraţĭ şi nu óspeţĭ, întraţĭ în Skitŭ pentru conveţuire, proaducĕnd propriiĭ lor banĭ, şi adunând pentru Skitŭ contribuţiunĭ considerabile dela compatrioţiĭ lor, şi contribuind cu cuvĕntul şi cu fapta pentru progresul Skituluĭ, ca pentru a lor proprietate. Al treile, pentru cuvĕntul, că nicĭ S-ta monastire a Lavreĭ n'a rădicatŭ nicĭ unu protestu contra origineĭ de Valachŭ aluĭ Damian, şi nu numaĭ alegerea luĭ a recunoscut'o, şi solemnel l'a intronatŭ pre dînsul, dupre usanţele S-tuluĭ Munte, dar şi prin actele oficiale ale eĭ cătrĕ Autorităţile eclesiastice şi politice a presentatu alegerea luĭ legală şi canonică, şi pre Damian, ca demnŭ şi propriŭ pentru administraţiunea Skituluĭ, ĭar pre ceĭ din jurul luĭ Nifon şi Nectarie ĭ-a presentatŭ, ca pre causatoriĭ tuturor neorĕnduelelor şi turburărilor, născute şi continuate în Skitu.

Iar ce se atinge de inculparea, că Damian ar fi introdusŭ în Skitŭ inovaţiunĭ, relative la amestecul unor Autorităţĭ spirituale şi politicescĭ streine, se constată din actele dosaruluĭ acesteĭ cause, că aceste inovaţiunĭ s'aŭ făcutŭ de cătrĕ Nifon. Fiind că, dupre declaraţiunea s-teĭ Monastirĭ Lavra prin Epistola eĭ de la 15 Augustŭ 1875 cătrĕ Biserica (cea mare), ceĭ cu Nifon aŭ întrebuinţatŭ de la 1863 pentru afacerile esteriore altŭ sigiliŭ, care purta în mijlocŭ sĕrbătórea Botezuluĭ, ĭar pre margene cuvintele: «Sigiliul Moldo-românesculuĭ kinoviŭ în s-tul Munte». Şi tot eĭ aŭ contribuitŭ la 1858 şi pentru facerea unuĭ Regulamentŭ al Skituluĭ de cătrĕ Metropolitul Moldoveĭ Sofronie, şi acesta în contra drepturilor şi a usanţelor aceluĭ s-tŭ locŭ. Şi precum se vede şi din alte acte, tot eĭ aŭ cerutŭ diferite intervenirĭ în Skitŭ ale autorităţilor politice şi eclesiastice din România. Şi într'o broşură, publicată românesce de cătĕ Nifon, acăria copie se află în dosarul acesteĭ cause, ḑice el singurŭ: că, desperându-se pentru rădicarea Skituluĭ din cestiune, l'a supusŭ autorităţeĭ eclesiastice din Moldova. In fine, că şi alungarea din Skitŭ a treĭ-ḑecĭ şi cincĭ de părinţĭ mol-

păstra acéstă (numire) ar fi causa maĭ multor lupte, certe şi dispute în viitorŭ. Căci fiind toţĭ nevoitoriĭ din Skitŭ Românŭ, nu accepta numirea luĭ cea veke, fiind că eĭ au intratŭ şi aŭ fostŭ călugăriĭ într'unu Skitu, care de mult se numia românescŭ, şi totu astŭ felŭ era presentatu pretutindenea şi de cătrĕ administratoriĭ luĭ primarĭ — Nifon şi ceĭ împreună cu dînsul.

Iar ce se atinge de argumentul luĭ Nifon, că el a demisionatŭ din postul de Dikiu din causa divisiunilor şi a luptelor din Skitŭ, nu maĭ puţin am constatatŭ, că nu este adevĕratŭ. Din actele luĭ propriĭ de dimisionare, cu data dela 20 Septemvrie 1868, dela 1869 şi de la 28 Aprilie anul 1870, se vede, că el a demisionatŭ de bună voie din causa bătrîneţelor şi a dorinţeĭ. de ase linisci. Nu numaĭ atâta, dar klar a sfătuitŭ în adoa dimisiune a luĭ pre fraţiĭ călugĕrĭ, ca sĕ alegĕ în pace şi dragoste pre succesorul luĭ celŭ maĭ convenabilŭ, esprimĕndu-se klar cu aceste vorbe: «şi cu tótă iubirea cea spirituală vĭ daŭ tótă bine-cuvĕntarea, ca să alegeţĭ şi sa puneţĭ pre altŭ Frate spiritualŭ dintre Voĭ, pre care vi-lŭ va arăta Prea Sânta Născĕtórea de D-deŭ». Pre lôngă aceste, şi klar Nectarie prin Epistola luĭ dela 15 Iolie 1870, anunçând pre călugĕriĭ Skituluĭ despre demisiunea luĭ Nifon, iĭ învită la alegere în inţelegere şi dragoste a unuĭ altŭ Proestos propriŭ; astŭ-felŭ klar din fapte resultă, că cele ḑise do Nectarie prin petiţiunea luĭ şi relative la demisionarea fŏrĕ de voie şi silită a luĭ Nifon sŭntŭ fŏrĕ de fiinţă.

Dar şi alegerea ieromonachuluĭ Damian, făcĕndu-se legal şi canonicesce de cătrĕ întrega sinodie a monachilor din Skitŭ, este valabilă şi canonică. Iar cât se atinge despre naţionalitatea luĭ, că adecă el este de origine din Valachia, dupre cum opunŭ ceĭ de pre lôngă Nifon, acéstă trebue înlăturată, conform celor, ce urméză: Antaiŭ, că oposanţiĭ de acum nu numaĭ că maĭ 'nainte de alegere n'aŭ făcutŭ niciĭ o distincţiune de naţionalitate prin scrisorile lor de invitaţiune cătrĕ Părinţĭ pentru alegerea celuĭ maĭ propriŭ, dar şi dupó alegere a recunoscutŭ pre Dikiul alesŭ, şi nicĭ o oposiţiune n'aŭ făcutŭ contra luĭ, ca celŭ ce este de origine Valachŭ; din contra Nifon tot-de-una numia pre Damian membru credinciosŭ al Comunităţeĭ, dupre cum se vede dintr'o epistolă a luĭ cătrĕ Metropolitul Ungro Valachieĭ, şi aflând despre alegerea luĭ (Damian), ca

calcările, făcute de către Nifon, ale articulelor din contractele dintre dînsa şi Skitŭ, neglijând înmulţirea numĕrului părinţilor, şi permiţênd întroducerea în Skitŭ a monachilor de diferite originĭ şi ţĕrĭ românescĭ, cariĭ, prin nevoinţa cea de mulţĭ anĭ în Skitŭ, şi prin stăruinţele lor prin cuvêntŭ şi lucru spre desvoltarea monastirei, şi aŭ câscigatŭ drepturĭ egale cu cialalţĭ. Şi nu numaĭ nu s'a opusŭ de locŭ la numirea cea noă, dată Skitului de către Părinţĭ, dar şi singură a numitŭ Skitul în actele sêle oficiale românescŭ séŭ vlacho-moldovenescŭ. De asemine şi pentru Sigiliu, n'a făcutŭ nicĭ cea mai mică resistenţă, ci din contră a recomendatŭ maĭ multe acte de ale Skitului, care purtau alte semne, afară de acele determinate prin contracte. In fine n'a făcutŭ nicĭ o opositiune contra alegereĭ unuĭ Dikiŭ nemoldovênŭ. Şi în genere, suspendând toţi articuliĭ contractelor, nu are acum dreptul în nicĭ unu modu, ca să cérĕ aplicaţiunea lor.

Prin consecinţă, şi singiliul eclesiasticŭ, edatŭ la 1856, este numaĭ confirmătorŭ al inscrisurilor reciproce dintre s-ta Monastire Lavră şi Skitŭ. Iar articuliĭ, rĕmânênd suspendaţĭ prin învoirea ambelor părţĭ contractante, şi cu modul acesta lipsind persónele, asupra cărora să se pótĕ aplica, tótă obligaţiunea reciprocă este negată, iar Singilul sciutŭ nicĭ o valóre alta nu are, fórĕ numaĭ a articululuĭ, respectatŭ de ambele părţĭ; adică Skitul oferă s-teĭ Monastirĭ Lavra pentru cuvêntul de dreptŭ kiriarchicŭ (adecă vekia proprietară a locului) câte una mie leĭ în fie-care anŭ, avêndu şi (pentru acésta Skitul) lemnele necesare din pădurile Monastireĭ şi preparându-şĭ şi varul.

Pentru aceste, Sântul, despre care ni e vorba, Aşedĕmêntŭ, fiind că a lepădatŭ acum vekiul seŭ caracterŭ ctitoricescŭ, şi a statŭ maĭ pre sus, de a se supune articulelor şi învoĭelelor (de maĭ 'nainte) şi cerênd într'unu modŭ imperiosŭ regularea şi orânduĭala luĭ, **am convenitŭ intr'o opiniune comună şi sinodică**, şi dupre cum se dice, **după o kibzuire matură, şi îndelungată, ca să se determine în capitule cele atingĕtóre de administraţiunea luĭ din viitorŭ, conform cu dispoşiţiunile şi ordinea celoralalte s-te Aşedeminte din s-tul Munte, în cât să fie în viitorŭ fórĕ de lupte şi să împlinéscă obligaţiunile călugérieĭ fórĕ de scan-**

doveul, prescrisă lui Damian în petițiunea, presentată de cătrĕ Nectarie, am constatatŭ, că nu e nicĭ cum adevĕrată. Dar din cercetările, făcute înaintea nóstră și a s-tuluĭ Sinodŭ, s'a demunstrat, că cincĭ părțĭ numaĭ, adecă monachiĭ Calinic, Gerontie, Vartolomeĭ, Teofan și Antonie, aleșĭ ca turburătorĭ, s'a depărtatŭ din Skitŭ de cătrĕ s-ta Monastire, cu scirea Comunităţeĭ și a Bisericeĭ celeĭ marĭ, dupre cum se constată din Epistola de la 20 Fevruarie 1872 a s-teĭ Monastirĭ Lavra cătrĕ Metropolitul Ungro-Valachieĭ. Iar din cialalțĭ, uniĭ saŭ retrasŭ din Skitu de mulțĭ anĭ, fiind Dikiu Nifon, iar alțiĭ s'aŭ dusŭ la locurile lor, akităndu-se cu Skitul, dupre cum este cunoscutŭ și s-teĭ Monastirĭ Lavra, alțiĭ, fiind încă laicĭ și sub cercare, aŭ plecatŭ din Skitŭ de mult. Iar uniĭ sùntu cu totul necunoscuțĭ luĭ Damian.

Decĭ, luându-se în considerațiune de la începutu și pĕnĕ acum tóte cele relative la mençionatul Skitŭ și fundându-ne pre espunerile de maĭ sus ale uneĭ cercetărĭ și esaminărĭ detaliate și luminate prin diferitele acte, s'a probatŭ cum staŭ în adevĕr lucrurile și dupre dreptate.

Și făcĕndu-se judecata în Sinodu, maĭ ales că ceĭ împreună cu Nifon și Nectarie se condémnă în modŭ evidentŭ pre sine singurĭ, înstreinându se pre sine de orĭ ce dreptŭ ktitoricescŭ din mençionatul Skitŭ, prin călcarea și suspendarea articulelor primitive și constitutive, precum și a celoralalte prescripțiunĭ fundamentale, asemine și prin sacrificarea a atâtor frațĭ, veniţĭ aicĭ de la începutul vieţeĭ și împreună nevoitorĭ, a cărora sacrificiĭ, ajutóre și ostenele se vede, că și le-aŭ împroprietŭ fórĕ de cuvêntŭ și în modŭ nedreptŭ, prin acărora mijlóce anume și dupre tótă dreptatea acestŭ s-tŭ Locașŭ a ajunsŭ la atâta mărire, și maĭ ales, că se și probédă, că eĭ aŭ administratŭ neregulat și nedemn interesele Skituluĭ, și dupre tóte aparințele se vede, că eĭ tot-dé-una aŭ dusŭ și condusŭ neregulat cele ale administrațiuneĭ esterne și interne ale Skituluĭ și în fine dimisionând, s'a judecatu sinodicesce, ca să li se erte lor greșalele cele pĕnĕ acum, și să se ea mĕsurile propriĭ eclesiastice, despre care într'unŭ actŭ propriŭ se vĕdŭ și cuvintele acestor mĕsurĭ și articuliĭ, dupre cariĭ are a se urma.

Fiind însĕ că s-ta Monastire Lavra nu numaĭ de la începutŭ s'a arătatŭ tolerentă, dar și oficial și în repeţite rândurĭ a confirmatŭ

c). S-tul Skitŭ al Prea cinstitului Inainte-Mergĕtorŭ, *care fiind* supusŭ s-teĭ Monastirĭ a mareĭ Lavre, pórtă în viitorŭ, ca *şi pĕnĕ* acum, pentru cuvintele, espuse maĭ sus, numirea de «**Skitu Românescŭ**».

d). Prea cuviosul între ieromonachĭ Damian, alesul în modŭ legalŭ şi canonicŭ ca celŭ-ce, este recunoscutŭ, că administréză acestŭ Skitŭ în modŭ credinciosŭ şi prudentŭ va ave şi în viitoru a ţinea posiţiunea de Dikiu al Skituluĭ, datorind, ca să-lŭ conducĕ în frica luĭ D-ḑeŭ şi să-lu administreze atât pre dînsul, cât şi tóte Metocurile luĭ din tóte locurile, precum şi proprietăţile luĭ, ca o autoritate legală a mençionatuluĭ s-tu kinoviu a Skituluĭ, consultându-se cu fraţiĭ ceĭ maĭ prudenţĭ, cariĭ compunŭ Epitropia luĭ, şi de altă parte, datorind şi toţĭ Părinţiĭ din Skitŭ să încline şi să se supune luĭ, conform ordinelor din celelalte s-te Aşeḑeminte.

e). In casul lipseĭ de Dikiu, celŭ ce va primi sarcinele luĭ, se va alege de adunarea Fraţilor din mijlocul lor, fĕrĕ distincţiune de origine păzindu-se, acelaş dreptu de instalare al Lavreĭ celeĭ marĭ, Monastirea proprietară.

f). Spre a se rădica tótă neînţelegerea, privitóre pre Sigiliul acestuĭ s-tŭ Aşeḑemêntŭ, şi pentru ca el să corespunde cu organisaţinnea luĭ, chotărîmu, ca sigiliul Skituluĭ să fie astŭ felŭ, adecă, în mijlocŭ să fie săpată icóna Botezuluĭ Domnuluĭ, ĭar împrejur literile românescĭ: « Sigiliul Skituluĭ românescŭ kinoviu din S-tul Munte al Atonuluĭ. »

Decĭ cele, ce se cuprindŭ în aceste şése articule, relative la ordinea şi administraţiunea, plăcută luĭ D-ḑeŭ, din s-tul menţionatul Skitu kinoviu, şi la purtarea fĕrĕ de scandale acelora, ce se nevoĭescŭ în dînsul, care este convenabilă conduiteĭ monachice, şi conformă cu ordinea s-telor Aşeḑeminte de asemine natură din tóte locurile, precum şi din s-tul Munte, chotărîmŭ şi stabilimŭ. ca (aceste articule) să aibă autoritatea şi puterea lor adevĕrată şi nestrămutată pentru tot-de-una. Cine însĕ şi care din ómenĭ, mişcatŭ de rĕutatea uneĭ ideĭ, ar îndrăsni vre-o-dată, ca să turbure şi să tresalte armonia, determinată maĭ sus, şi ordinea administraţiuneĭ din s-tul Skitŭ mençionatŭ, şi să introducĕ turburărĭ şi scandale, pre ascunsu séŭ pre faţă, şi să facĕ reŭ şi vătămare Skituluĭ, séŭ Părinţilor, nevoitorĭ în dînsul, unŭ asemine omŭ, ca înşelătorŭ, şi vă-

dalŭ, dirigindu-se pre sine şi vieţuind cu frica Luĭ D-deŭ. dupre destinaţiunea tuturor s-lor Aşedeminte ale luĭ D-deŭ.

Şi decĭ scriind, am chotărîtŭ sinodicesce, cu Prea sânţiţiĭ Archiereĭ de pre lîngă Noĭ, cu Pre cinstiţiĭ şi iubiţiĭ noştri în S-tul Spiritu Fraţĭ şi Coliturgisitorĭ :

a). Chotărîrea bisericéscă, făcută la 20 Aprilie 1874, rĕmâne fŏrĕ de autoritate şi putere, fiind că s'a pronunçatŭ în absenţă, şi s'a descoperitŭ adevĕrul, care prebéză lucrurile altŭ felŭ, de cum le cuprinde chotărîrea.

b). De asemine şi Scrisórea singiliodică, edată la 1856, rĕmâne fŏră de autoritate şi putere, ca ceĭa ce s'a zădărnicitŭ, şi nu s'a aplicatŭ prin suspendarea articulelor, remase fore de autoritate, si prin totala lor nimicire de către însuşĭ părţile contractante: afară de articulele, relative la tacsele şi darurile, proaduse de cătrĕ prea fericitul Domnitorŭ Gregorie Ghica, şi afară de articulul, ce determină dreptul anualŭ de fostă proprietară al S-teĭ Monastirĭ Lavra, care a fostŭ în activitate pĕnĕ asta-dĭ şi care se esprimă cu vorbele: «Fiind că acéstă proprietate, întru cât ea continua a fi în posiţiunea eĭ primitivă de Kilie, aducea veniturĭ regulate şi ordinare S-teĭ Monastirĭ, precum şi folóse directe, provenite din circumstanţe diferite, conform usurilor locale, ĭar transformându-se acum (proprietatea) în Skitŭ kinoviacŭ, se skimbă şi întregŭ venitul acesta regulatŭ, pentru acesta, conform decisiuneĭ admise, Skitul va plăti de bună voie în fie-care anŭ Steĭ Monastirĭ Lavra pentru dreptul de proprietate una mie leĭ, afară de dările impĕrătescĭ pentru fondŭ, dupre cum se vorŭ determina de Comunitatea S-tuluĭ Munte, ca unu ce indispensabilŭ. Acéstă dare anuală de o mie de leĭ cătrĕ s-ta Monastire a Lavreĭ nu va putea nicĭ o dată să fie împuţinată. Şi pre lîngă privaţiunea de veniturile regulate de maĭ 'nainte, dupre cum s'a disŭ maĭ sus, pre carea o suportă Lavra, askeţiĭ moldovenĭ aŭ săşĭ procure şi lemne de construcţiune din pădurile Monastireĭ pentru necesităţile Skituluĭ lor, şi lemnele de manufacturĭ, de focŭ şi pentru varŭ, în skimbul cărora şi S-ta Monastire va avea să primiascĕ acestŭ dreptŭ anualŭ, care este micŭ în raportŭ cătrĕ natura lucruluĭ, s'a determinatŭ însĕ cu condescendenţă pentru Părinţiĭ moldovenĭ asketĭ.»

INDEMNURI

SPRE DEDAREA LA VOEA LUI DUMNEDEU

Dedarea la voea lui Dumnedeu este acea despunere plină de pietate a spiritului, dupre carea creştinul, predându-se cu totul Provedinţei Dumnedeesci, privesce cu liniste şi mulţumire la tóte intâmplările din vieţa lui. El crede din tótă inima, că totul în lume să afla sub prea înţelepta gubernare a lui Dumnedeu, fără a căruia voe, *nici perii capului lui nu se mişcă* (Luc. XXI, 18). Viaţa omului plin de asemenea speranţă în Creatorul, este pacinică şi liniscită (Fil. IV, 67)! El încă de aici-de pe pământ simte *puterea* bunurilor viitóre (Evr. VI, 5)!

Dar nu tot ast fel este şi viaţa acelora, carii *necăutând a avea pre Dumnedeŭ în mintea lor* (Rom. I, 28), lucră dupre propria lor voe, şi umblă dupre plăcerile inimilor lor. Slăbiciunea de care sunt cuprinşi ómenii in luptă cu inamicii pe calea perfecţiunei morale, împregiurările nefavorabile ale presentului, părerea de rĕu pentru trecut, întunerecul cel nestrăbătut al viitorului, — tóte acestea le ocupă mintea, le constrâng voea şi le timpesc cu totul bunul simţu.

Prin urmare, pe de o parte, cunóscerea slăbiciunei nóstre din experienţă, iar pe de alta recunóscerea influenţei séŭ a puterei lui Dumnedeu în sórta nóstră, care putere — dupre Apostolul — să sevĕrşesce intru neputinţă (2 Cos. XII, 3), trebue in tot-de-una a ne indemna spre dedarea la voea lui Dumnedeŭ.

Privind fără părtinire la noi înşine, — noi aflăm că natura nóstră să află in contradicere cu lumea şi cu sine; nimic nu este în ea determinat, regulat şi intreg, ci nu-

tămătorŭ şi voitorŭ de reŭ este afurisitŭ de D-ḑeŭ şi blestematŭ şi ne ertatŭ şi culpabilŭ de tóte blestemurile Părinţilor şi ale Siuódelor. Pentru care, spre ase face cunoscute tóte aceste, şi a servi spre siguranţa perpetuă, s'a făcutŭ acestŭ actŭ singiliodicŭ şi sinodicŭ al Patriarchiei Nóstre, scrisŭ pre pergamentŭ, şi estrasŭ în s-ta condică a Bisericeĭ celeĭ maĭ marĭ a luĭ Christos şi s'a eliberatŭ s-tuluĭ Skitŭ kinoviu din s-tul Munte al Atonuluĭ cu supranumirea Inainte-mergătoruluĭ, care este supusŭ la Monastirea Lavreĭ celeĭ marĭ.

In anul mantuireĭ una mie opt sute şepte ḑecĭ şi şese în luna luĭ Martie indictionul al IV.

Ioakim cu mila luĭ D-ḑeŭ Archiepiscopu Constantinupoluluĭ, al Romeĭ noă şi Patriarchŭ ecumenicŭ.

Metodie al Cesarieĭ.
Ionikie al Niceeĭ.
Ioakim al Dercului.
German al Rodului.
Kiril al Grevenelor.
Nicodim al Kiziculuĭ.
Calinic al Chalcedonuluĭ
Neofet al Lariseĭ.
Ioakim al Limnuluĭ.
Ambrosie al Sisanieĭ

L. S.

(Pre sigiliŭ, în jurul uneĭ crucĭ, este scrisŭ: « Secretariatul s-luĭ Sinodŭ »).

Că copia este esactă. 1876 1 *Octomvrie.*

Primul secretarŭ al s-luĭ Sinodŭ.

Archim. At. Megaclis.

Tradus de pre copia legalisată, în cancelaria s teĭ Metropolii a Ungro-Valachieĭ de

Arch. Genadie Enacénu.

în zadar, fără a muia câtuşi de puţin deprinderele cele rele, şi a improspăta consciinţa cea cu totul slăbită. Asemenea simţimente curênd să desceptă şi să aprind, dar încă şi maî curând să sting. Si ce insemnătate pot să aibă torentele de lacrămi ale inimeĭ, când ea nu este altuită în viţa-Christos, fără de care nu pot produce fructele vieţeĭ eterne, şi când nu este crescută cu ajutorul sucului luĭ Christos, prin deplina dedare şi încredere în Provedinţa Divină? Tótă viaţa omuluĭ firesc, tóte simmêntele, cugetarile şi intreprinderile luĭ, sunt necurate înaintea okilor celuĭ ce ispitesce inimile şi rărunkiĭ! Puterile luĭ propriĭ sunt slabe pentru a eşi din acéstă tristă posiţiune! Ce ĭ remâne dar de facut? cine să ĭ intórcă luĭ fericirea de carea s'a lipsit prin ne ascultare? Făcêndu-se singur prizonier, el nu póte iarăşi singur să 'şi deslege lanţurile, dupre cum niciĭ un arbore curb (strâmb) nu póte singur a se face drept. Din acestea este învederat că el are o mare necesitate de a se proaşterne şi de a se preda cu totul în mânile celuĭ Atot-bun şi atot-puternic. El întocmaĭ ca şi un serv fugar, care mult timp a intrebuinţat rĕŭ libertatea sea, trebue înfine ca să sacrifice acéstă proprietate periculósa, pentru *a putea lua parte la libertatea fiilor lui Dumnedeu* (Rom. VIII, 21). Tóte acestea, precum şi altele multe de asemenea natură, trebue să serviască pentru noĭ de îndemnurĭ puternice, spre a ne lăsa seŭ a ne deda maĭ departe la voea luĭ Dumnedeŭ, avênd deplină încredere, că ceea ce nu putem noĭ face cu propriele nóstre puterĭ, va îndeplini însuşĭ El.

Si ce se petrece cu omul dedat la voea luĭ Dumnedeu? Iată ce: îndată ce el începe a se deda Luĭ, şi 'şĭ deskide calea cătră El, se skimbă, şi se skimbă în bine (Psal. 36). Cercul cunoscinţelor luĭ, care până atuncĭ era strimpt, se întinde şi se luminéză: fiind copil-dupre neraŭtate şi

maĭ nisce triste şi neregulate remăşiţe a unuĭ trecut mare. In ea predomnesce o ne'ncetată (1) confundare a răuluĭ cu bunul, a unuĭ ce măreţu cu ceva injositor.

In zadar mintea naturală slobóde din ea razele lumineĭ şi produce in jurul sĕŭ o aureolă (strălucire) ḑe ideĭ: acéstă lumină fără căldură, acesta aureolă, ce fâlfâe ca un meteor (2) pe la mormânturĭ, să arată şi bucură momentan pe călătorul înşelat, dar la minut trece şi încetéză, nefiind în stare de a produce acea ḑi a *cunoscinţei de Dumneḑeŭ*, în midlocul căria *umblând să nu se împedice nimene* (Ioan XI 9,10). Aceste sunt causele, pentru care în tóte timpurile ómeniĭ ceĭ maĭ înţelepţĭ, după ce aŭ cercat tóte isvórele înţelepciuneĭ omenescĭ, s'aŭ exprimat în mod solemnel, că eĭ sciu numaĭ aceea, că nu sciu nimic, şi că fără luminare de sus, nu pot a-şĭ explica domeniul sciinţeĭ ceĭ maĭ înalte, pentru care aŭ şi ḑis: ca pentru înţelegerea misteriilor ne explicabile, cineva să 'şĭ intórcă mintea către primul isvor al înţelepciuneĭ — către Dumneḑeŭ.

Numaĭ puţin se observă slăbiciunĭ şi în voea omuluĭ. Dorind a fi bun, omul de ordinar staruesce a cunósce legea dreptăţeĭ, şi o şi cunósce; câte-o-dată cu mulţemire se supune voceĭ consciinţeĭ şi grabesce aĭ satisface cerinţele (Rom. II, 14,15). Altă dată înse — dupe cum să vede din experienţa ḑilnică, puterea legeĭ lăuntrice, nesimţind că legislatorul suprem e apróрe de ea, este fórte slabă — nu arare orĭ maĭ slabă de cât patimile care trag pe om la viciu şi se invinge de el (Rom. I, 32; VII, 14—23).

In adevĕr, câte o dată şi din inima naturală să pot stórce picăturĭ de simţimente bune; dar aceste picăturĭ nu tot-d'a-una produc apă vie, care astâmpără setea sufletuluĭ nemuritoriŭ, ci cea maĭ mare parte, să evaporeze

(1) Cu tóte că acésta predominare nu este naturală.

(2) Meteor se numesce o lumină curând trecătóre.

face cu devotament şi mulţemire; iar aceea ce se face cu devotament şi cu bucurie, acea nu este muncă şi ostinélă, căci nu se simte. Cu un cuvênt el *servesce acum lui Dumnedeu dupre cum dice Apostolul in spirit nou, iar nu intru vechitura literei* (Rom. VII, 6), şi in sufletul luĭ să incredinţeză, că 'şĭ a ales partea cea bună, carea nu se va lua de la el, dupre cum nu a fost luată nicĭ de la Maria, carea în tótă liniscea se supunea Dămnuluĭ (Luc. X, 42).

Dar fiind mulţumit de present, el nu să turbură nicĭ de trecut; el scie ca pĕcatele luĭ, ca ingropate sub crucea luĭ Christos nu se maĭ pomenesc (Isaia XLIII, 25); el este încredinţat că dreptatea luĭ Dumnedeu este satisfacută şi nu are pentru ce a-lŭ maĭ pedepsi; căcĭ crima luĭ deja este osindită şi pedepsită in persóna Aceluia, Caruia el s'a predat cu totul, şi a caruia proprietate el formeza acum — a luĭ Iisus Christos!

Incă şi maĭ puţin ocupă pe asemenea creştin privirea la viitor. Orĭ şi cât de multe sunt pedicile şi periculile ce prestaŭ omuluĭ luĭ Dumnedeu; orĭ cât de viclénă este lumea cu tóte ale sele, — tóte acestea nu sunt în stare de a-ĭ strica liniscea. El nu sperézä în sine, ci in Acela, care este *mare cu sfatul şi tare cu lucrul*. El nu să apără de ómeniĭ viclenĭ numaĭ cu propriele sele puterĭ, ci se pune sub scutul luĭ Dumnedeu, la acaruia voe s'a dedat.

In fie care di şi oră el să supune Aceluia care singur a lucrat mântuirea tuturor ómenilor. Aflânduse tot-d'auna la adăpostul luĭ Iisus Christos, el cântă cu profetul David: « în pace mĕ voiŭ culca şi voiŭ adormi, că tu Dómne deosebĭ intru nădejde m'aĭ aşedat (Psal. IV. 9); şi iarăşĭ » când să scólă asupra mea ceĭ ce-mĭ facŭ rĕŭ şi mĕ necăjesc, Domnul este scutitorul vieţeĭ mele de cine mĕ voiŭ înfricoşa « (Ps. XXVI, 9).

Noĭ ne minunăm de credinţa luĭ Avram şi răbdarea luĭ Iov. Dar ce ĭ-aŭ făcut pe eĭ să fie aşa de statornicĭ in Ele? Istoria ne spune că dedarea la voea luĭ Dumnedeu

dupre încredere—, el acum contemplézĭ în spiritul seŭ misteriile luĭ Dumneḑeŭ, misteriĭ ascunse de înțelepții seculuiuĭ acestuia. Spiritul luĭ, care maĭ înainte, la tótă ocasia, cutriera Cerul şi pămîntul, pentru a auḑi, a vede şi a gusta ceva ceresc, ce va omogen cu el, fără resultatul dorit, acum este pe deplin satisfăcut; acum setea îĭ este potolită,—în el s'a introdus împărăția luĭ Dumneḑeŭ. Maĭ înainte, reuşita (isbândirea în afacerĭ) îl îngâmfa, perderile îl întristau şi 'l umpleau de frică: dar acum şi evenementele favorabile şi cele nefavorabile se întimpină fără nicĭ o frică şi fără cârtire, căcĭ el scie că nisce asemenea sunt necesare şi ne'nlăturabile pe calea carea duce la viața de vecĭ. Când lucrà cu propriile puterĭ, câte ostinelĭ întrebuința, dacă voia a împlini legea! cât să muncia pentru a şĭ linisci consciința şi a se justifica înaintea luĭ Dumneḑeu,—şi cu tóte acestea totul era zadarnic! El vedea *o altă lege în membrile luĭ, carea se oştea contra legei minței luĭ*, şi carea 'l ținea în franele păcatuluĭ (Rom. VII, 23). Atuncĭ pentru a se conforma cu consciința şi a pastra ordinea din întru, atât de contrară înclinațiunelor nóstre, nu era maĭ mult numaĭ slăbiciune, ci o fórte mare greutate: nu o cerință şi un îndemn nauntric ci o tragere exterióră, o datorie grea, un jug de fer. Dar în dată ce omul a îceput a nu fi al seŭ, ci a luĭ Dumneḑeu, îndată ce a început a fi proprietate a luĭ Iisus Christos, totul s'a skimbat! Acum el este liniscit de tóte lucrările turmentătóre şi grele, de la care el nu primia nicĭ un folos. De acum împlinirea voeĭ luĭ Dumneḑeŭ nu maĭ este pentru el o muncă, ci bucuria inimiĭ luĭ şi chrana spirituluĭ luĭ. Acum a gândi şi a simți, a face şi a vorbi creştinesce la el s'a prefăcut în natură. Precum frunzele şi florile esŭ din mugurĭ, şi rasele din sóre, aşa şi de la omul care să predă pe sine cu totul luĭ Dumneḑeŭ de la sine esŭ tóte faptele dragosteĭ —fără nicĭ o constrîngere şi greutate. Ori şi ce face el

CUVÊNTU

LA

DUMINICA ORTHODOXIEI, SEU DUMINICA I A MARELUI POST

Sânţiĭ s'au ucisŭ cu petre, s'aŭ ferestruit au fostŭ ispitiţĭ, au muritu cu ucidere de sabie, aŭ umblatŭ în cojoce şi în peĭ de capră, fiind lipsiţı, necăjiţĭ, rătăcind în pustietăţĭ şi în munţi, în pescerĭ şi în crăpăturile pămentuluĭ; şi cu tóte acestea prin credinţă au biruitu împărăţiĭ, aŭ lucratu dreptatea, aŭ dobînditu făgăduinţele şi au întorsŭ taberele vrăjmaşilor în fuga.

(Ebreĭ 11, 37, 33).

Fraţiloră,

Cândŭ ridicŭ vĕlulu, ce acopere mulţimea seculelorŭ, şi aruncŭ uă privire spre rĕsărit, vĕḑŭ uă stea aparĕndŭ pe orizonte, care, înălţându-se cu rapiditate d'asupra bolteĭ ceresci, aruncândŭ raḑe în totŭ Universulu, şi luminândŭ cerulŭ de la uă margine pĕnĕ la cea altă, de la rĕsăritu pĕnĕ la apusŭ, spulberă noriĭ ceĭ neguroşĭ, carĭ se silescŭ să'şĭ arunce umbra peste d'ênsa, spre a o întuneca. Cândŭ privescŭ, ḑicŭ, spre Oriente asupra unuĭ luciŭ de mare, vĕḑŭ uă navă sbuciumată de valurile cele pornite cu furie şi isbită de stâncele cele ascuţite şi periculóse, carĭ adesea producŭ naufragiŭ; Vĕḑŭ pe Miresa luĭ I. Christosŭ, înotând pe miḑloculŭ oceanuluĭ, şi valurile înfiorătóre repeḑindu-se asupră-ĭ spre a o precipita în prăpastia morţeĭ; Vĕḑu, fraţilorŭ, voiŭ să ḑicŭ Biserica luĭ I. Christos, înotândŭ peste oceanulŭ pasiunilor omenescĭ, şi pe inimiciĭ sĕĭ încordândŭ arcurile lorŭ şi pândindŭ din momentŭ în momentŭ spre a'ĭ aduce uă lo-

Apostolul Pavel ḍice că Avram, «*mai pre sus de nădejde a credut întru nădejde, că va fi el tată a mai multor nemuri*» (Rom. IV. 18). Dar acésta n'a provenit de cât din dedarea la voea luĭ Dumneḍeŭ. De asemenea pe Iov, ce 'la facut să sufere cu aşa barbaţie tóte ispitele venite asupra luĭ? Negreșit tot dedarea la voea luĭ Dumneḍeŭ: pentru care el şi ḍice; » *Precum a plăcut Domnului aşa a făcut, fie numele Domnului bine-cuvêntat de acum și pénĕ în vec* «(Iov. I, 21)! la acésta îndémnă şi Apostolul Petru ḍicênd:» Tótă grija vóstră aruncaţi-o spre Dumneḍeu, că acela să îngrijiasce pentru voĭ (Petru V, 7) (1). Deci dar, pentru ca să nu fim singurĭ şi să nu ne poticnim pe calea vieţeĭ acestia, să ţinem invĕţătura sânteĭ nóstre Bisericĭ, carea ni ḍice:» *pre noĭ înşine şi unul pre altul, şi tótă vieţa nóstră luĭ Christos Dumneḍeŭ să o dăm.*

Arch. **Silivestru Bălănescu**

---

(1) Dupre Духъ Христіанина.

rulŭ sigurŭ; şi celŭ ce umblă în lumină, umblă cu siguranţă şi nu cade în prăpastie. Iisus Christos este sórele dreptăţeĭ, care risipesce întunericulŭ şi lumineză paşiĭ omuluĭ. Insuşĭ Domnulŭ ḑice: «*Eŭ sunt lumina lumei, celŭ ce urmeză mie, nu va umbla intru intunericu ci va ave lumina vieţei; eŭ sunt uşa, prin mine de va intra cine-va, va intra şi va eşi şi păsiune va afla*». Da! Iisus Christos, este lumina, căcĭ Elŭ a învĕţatŭ pe omŭ să se închine adevĕratuluĭ D-ḑeŭ, a deschisŭ ochiĭ minţeĭ omuluĭ, ca să cunóscă pe Făcĕtorulŭ sĕŭ, şi să nu se maĭ închine sóreluĭ şi luneĭ, dupre cum ḑice Evangelistulŭ Ioan: «*Pe D-ḑeŭ nimeni nu l'a veḑutŭ, Unul născutŭ, fiiulŭ lui D-ḑeŭ, acela a spusŭ noue; scim, că Fiiulŭ lui Dumneḑeu a venitŭ şi ne a datŭ luminare şi pricepere ca să cunóscem pe D-ḑeu celŭ adevĕrat* (Ioan 1, 18) căcĭ prin Moise s'a dat *legea, éră darulŭ şi adevĕrulŭ prin I. Ch. s'a făcutŭ*». (Ioan. 1, 5 sequentes). Iisus cu puterea D-ḑeireĭ sele vine în miḑloculŭ poporuluĭ şi vindecă neputinţele luĭ, învieză morţiĭ, ridică schiopiĭ, lumineză orbiĭ, vindecă pe femeĭ de curgerea sângeluĭ, predică amórea unuia către altulŭ: «*Intru acésta vorŭ cunósce ómenii că sunteţi următorii ai mei de ve veţi iubi unulŭ pe altulŭ.*» Predică amórea cotre vrăjmaşĭ; cu alte cuvinte I. Christos lumineză callea vieţeĭ şi arată omuluĭ miḑloculŭ cum să se învrednicéscă de vieţa eternă, unde să veḑă pe D-ḑeŭ «nu ca *prin oglindă şi ghicitură, ci faţă în faţă*». Si cu tóte acestea, lumina luĭ I. Christos întâmpină adversariĭ! Liliaculŭ şi cucuvéua nu suferă să umble in lumină, caută întunericulŭ, fugŭ să se ascunḑă in negura nopţeĭ. Iudeulŭ, care se ţine de litera legeĭ, *ce ucide*, se scandaliséză, fariseulŭ şi cărturarulŭ se turbură, se revoltă asupra Fiiuluĭ luĭ D-ḑeŭ, asupra bine-făcĕtoruluĭ lorŭ, *il urăsc în zadarŭ*, şi strigă asupra unsuluĭ Domnuluĭ: *Să se restignéscă, să se restignéscă!* O! generaţiune perversă! şi impetrită! Sórele lumineză, şi ea inchide

vitură dureróśă. Apoĭ, vulcaniĭ pecatelorŭ, aĭ necredinţeĭ şi aĭ păgânismuluĭ, isbucnindu din tóte părţile, şi aruncândŭ lavă ardetóre şi topitóre, vorŭ să mistuéscă Ierusalimulŭ celŭ sântŭ. Si cândŭ privescŭ acéstă scenă teribilă, gróză me coprinde! Căcĭ, aci luptă crincenă se produce între lumină şi intre intunericŭ, între adevĕrulŭ Evangelieĭ luĭ Iisus Christos şi între minciuna păgânătăţeĭ şi a hulitorilorŭ de Dḑeu ereticĭ. Deră cu tóte acestea, pe câtŭ este de înfricoşatŭ tabloulŭ acestuĭ spectacolu, totŭ pe atâtu, ba ce ḑicŭ, intr'unŭ gradŭ multŭ maĭ înaltŭ, este bucuria, ce me coprinde şi străbate sufletulŭ meŭ, când vĕḑu resultatulŭ acesteĭ lupte, cândŭ vĕḑu triumfulŭ lumineĭ asupra întunericuluĭ, alu credinţeĭ creştine orthodoxe asupra idolatrieĭ; şi tot de uă-dată, cândŭ vĕḑu acestŭ credinciosŭ poporŭ adunatŭ subtŭ aceste bolte sacre, spre a serba serbarea credinţeĭ nóstre orthodoxe şi spre a încununa cu laude şi cu cântărĭ de mulţămire şi de recunoscinţă pe eroiĭ credinţeĭ, pe sânţiĭ Martirĭ, pe vasele *alegereĭ*.

Deră óre in miḑlocul acesteĭ bucuriĭ, ce a străbătutŭ şi străbate inima mea, ce voiu face? De voiŭ începe a lăuda pe sânţiĭ martirĭ, limba mea este debilă, şi nu póte a'ĭ lăuda dupre cuviinţă; eră de voiu tăce facŭ zadarnică aşteptarea credincioşilorŭ. Pentru acésta, étĕ ce voiŭ face fraţilor: Vĕ voiu înfăçişa posiţiunea Bisericeĭ nóstre orthodoxe in cursŭ de optu secole, despărţită în treĭ tablourĭ, ca prin acésta, să cunóscetĭ câtŭ este de adevĕrată şi divină credinţa şi religiunea creştină orthodoxă, şi cum mâna Provedinţeĭ a condus'o şi a protegiat'o, de a eşitu triumfătóre. De acea voiŭ arĕta: I Persecuţiunea din partea Iudeilorŭ; II din partea păgânilorŭ; şi III din partea ereticilorŭ.

Fraţilor, Sciţĭ, că unde apare lumina, trebue să dispară întunerecul, unde este adevĕrulŭ, pere minciuna. Lumina luminéză calea, ea este aşa ḑicêndŭ conducto-

şi'i pune curse ca să'lu facă pre cum este densulu nefericitu. Eĭ se siliaŭ să turbure Biserica luĭ I. Christoss, să invenineze cu veninulu necredinţeĭ societăţile creştine, deră Provedinţa trimitea columne ce resistaŭ tuturoru furtuneloru şi întăriaŭ credinţa. Eĭ se opuneaŭ adeverului şi strigaŭ contra luĭ I. Christos, deră Elu le arĕtă periculu, în care se aruncaŭ prin împetrirea loru. Elu dice Ierusalimuluĭ : *Ierusalime! Ierusalime! celŭ ce aĭ ucisŭ cu petre pe ceĭ trimişĭ la tine şi aĭ omorâtŭ pe proroci, de câte orĭ am voitŭ să adunŭ pe fiiĭ teĭ, precum adună găina puiĭ seĭ subt aripĭ, şi n'aĭ voitŭ! De acea dicŭ ţie, că vorŭ veni dile, când fiiĭ teĭ se vorŭ respândi şi nu va maĭ remâne petră pe petră.* Vedeţi deră, că poporulu acesta n'a voitu să credă în Mântuitorulu lumeĭ, şi etă'lu resipitu peste totu pămentulu ; a strigatu să se restignescă, şi lumea acum strigă în contra luĭ în tôte părţile globuluĭ. Nu e nicĭ unŭ colţŭ de pămentu, unde să nu se găsescă Ebreŭ, şi nicĭ unŭ colţŭ de pămentu , unde să fiă patria Ebreiloru. Etă unde i-a adusŭ împetrirea şi necredinţa în Fiulu luĭ D-deŭ ; etă pedepsa luĭ D-deŭ, etă, dicŭ, adevĕrulu credinţeĭ nôstre ortodoxe. Că ce pôte fi maĭ vrednicŭ de plânsŭ, de câtu când cine-va nu are uă patrie, uă mumă duiôsă, care să deschidă braţele iubiţiloru seĭ fiĭ. Nimicŭ maĭ durerosu şi maĭ sfăşiătoru, fraţiloru, de câtu acesta! Cunôscă deră , necredinciosulu şi împetritulŭ câtu este de adevĕrată şi dumnedeescă credinţă crestină orthodoxă şi că nimicŭ nu remâne neîmplinitu din cuvintele Domnuluĭ nostru I. Christos, că cerulu şi pămentulu vorŭ trece, eră cuvintele Luĭ nu vorŭ remâne neîmplinite. Cunôscă, dicŭ, şi înţelegă şi să nu maĭ fiă necredinciosŭ, ci credinciosŭ.

Vĕdurămu, fraţi creştinĭ, până aci persecuţiunile din partea Iudaismuluĭ şi tot de uă dată mâna Provedinţeĭ asupra Bisericeĭ luĭ. I. Christos, deră acum vĕ voiŭ presenta unŭ tablou şi maĭ durerosu şi infiorătoriu, pentru că crestinismulŭ pătrunde între păgânĭ, carĭ înebunescu , când aud de Iisus şi despre resturnarea Deiloru loru celoru falşĭ,

ochiĭ, ceța negurósă acoperă vederea eĭ și n'o lassă a primi lumina, care lumineză pe totŭ omulŭ ce vine în lume. Deră, ce dicŭ? împetrirea acestuĭ poporŭ nu se sfărâmă, elŭ stă cerbicosŭ. Domnulŭ suferă mórte pe cruce pentru păcatele omenireĭ, stergêndu-le prin sângele seŭ, cutremurŭ se face peste totŭ pămêntulŭ cletindu-se ca unŭ copaciŭ, sórele se întunecă, luna îșĭ ascunde lumina sea; Domnulŭ înviéză, rupêndŭ lanțulŭ păcatuluĭ strămoșescŭ mormintele se deschidŭ, éră inima acestuĭ poporŭ nu se deschide, nu se móie, persistă în împetrirea și îndărătnicia sea. Domnulŭ nostru Iisus Christos după înviere, trimite pe Apostolĭ să predice evangelia dicêndŭ: «Mergând învĕțațĭ tóte nemurile, botezându-i în numele Tătăluĭ, alŭ Fiuluĭ și alŭ sântuluĭ Duhu, învĕțându-ĭ să pădiască tóte câte v'amŭ poruncitŭ voue. Eĭ străbatŭ marea și uscatulŭ, preste totu pămêntulŭ se *împrăstia vestirea* lorŭ. Pretutindenĭ propagă evangelia împĕrățieĭ luĭ D-deŭ și în totŭ loculŭ se luptă cu împetrirea Iudeilorŭ aflândŭ curse întinse de dênșiĭ, apoĭ neghină și zizaniĭ aruncate peste țerina luĭ I. Christos. Sântulŭ Apostolŭ Paul ca uă pasere cerescă, ca uă aquila a credințeĭ crestine sbóră din cetate în cetate prigonitŭ în totŭ loculŭ. In tótă cetatea, în totŭ ținutulŭ, unde găsescŭ repausŭ piciórele sele, smulge spiniĭ și pălămida necredințeĭ 'șĭ planteză criniĭ vieţeĭ eterne. Eră Ebrei ca nisce șerpĭ veninațĭ, îlŭ urmărescŭ în totŭ pasulŭ, și ca nisce vespĭ înfocate se silescŭ a înfige acele lorŭ cele veninate într'ênsulŭ. Acéstă generațiune împetrită revoltă cetățĭ, ba chiar țerĭ întregĭ asupra creștinilorŭ. Deră óre-ce socotițĭ? Persecuțiunile și revoltele, turburările și cursele aruncate asupra creștinĕtățeĭ de acéstă lepră a popórelorŭ avut'au efectu? Departe de efectŭ!! Eĭ fiindŭ-că erau și suntu împetrițĭ, nu voiau să lase pe nimenĭ să priméscă lumina, întocmaĭ ca *geniul reului*, care pentru cuvêntulŭ că a perdutŭ fericirea în care se afla, pismuesce pe totŭ omulŭ

voia bunului D-deu a lăsa făptura sea în întunericu, ci voia să se ridice prin iubitulŭ seŭ Fiŭ, Domnulŭ nostru I. Christos. la starea cea d'ănteiŭ, de la care căduse. Semne ceresci, lucruri peste puterea omenescă se făceaŭ, cari încredințaŭ, că unŭ protectorŭ supranaturalŭ, uă mână a Provedințeĭ umbria creștinĕtatea. Acum semnulŭ sânteĭ Crucĭ, arma cea ne învinsă a creștinilorŭ, se arétă pe Cerŭ marelui Constantinŭ, avĕndŭ scrise pe sine vorbele : « *in acésta veĭ învinge* » și el punĕndŭ sânta cruce pe stindardele armateĭ îndată triumfă asupra inimicilorŭ seĭ. Triumfă, dicŭ, asupra luĭ Maxentiŭ și asupra luĭ Liciniŭ, cari uraŭ pe crestini și'ĭ persecutaŭ. Acum Biserica crestină numaĭ este Biserica particulară, ci Biserica și religiunea statuluĭ, care domnia in totŭ imperiulŭ Românŭ. Acum gónele încetéză, instrumentele de tortură se sfăramă, valurile cele furióse se potolescŭ, éră Biserica luĭ I. Christos., ca uă navă ușóră străbate oceanulŭ întunericuluĭ de la uă margine pĕnĕ la cea-altă, aruncândŭ razele credințeĭ creștine de la rĕsăritŭ și pĕnĕ la Apusŭ, de la médă-di și pĕnĕ la médă-nópte. Biserica ortodoxă s'a luptatŭ cu împetrirea Iudeilorŭ, și étă mâna Provedințeĭ i-a risipitŭ; s'a luptatŭ cu întunericulŭ idolatrieĭ, și étă păgânismul s'a stinsŭ ca fumulŭ, s'a topitŭ ca céra de fața foculuĭ, căcĭ unde strebate lumina adevĕruluĭ creștinescŭ pere întunericu minciuneĭ păgânescĭ.

Déră ce voiŭ dice încă? In urma acestorŭ douĕ furtunĭ se ridică furtuna eresiilorŭ? Limbile ereticilorŭ se ascutŭ și cu mintea lorŭ cea mărginită, cercă să se ridice contra scințeĭ luĭ D-deu, care este nepătrunsă, éră judecățile luĭ ne ințelese! » Se ridică, dicŭ, ereticiĭ contra adevĕrateĭ și mântuitóreĭ învĕțăturĭ a orthodoxieĭ. Așa. Ariŭ dice că. ***Fiulŭ luĭ Dumnedeu nu este foră de inceputŭ ca Tatălu***, de și Evangelistul Ioan vorbesce clarŭ despre acésta : Intru inceputŭ *era cuvĕntulŭ, și cuvĕntulŭ era la D-deu și D-deu era cuvĕntulŭ* (Ioan. Si chiar Domnulŭ nostru I. Christos dice despre sine : « *Si acum tu părinte me proslăvesce la tine Insuți cu slava, care am a-*

Acum începŭ cele ḑece gône asupra creştinilorŭ din partea imperaţilorŭ Romanĭ. Nerone începe urgia tortureloru asupra crestinilorŭ. Elŭ iĭ îmbracă cu peĭ de fere selbatice şi'ĭ espune la sfăşiarea cânilorŭ pe strade; îĭ unge cu smolă, le dă focŭ să ardă nóptea de viĭ prin oraşŭ. O! ce scenă durerósă! ce crudime înfiorătóre. Ast-felu de sórtă aŭ avutu creştini de la Nerone şi pene la Constantin celŭ Mare. Totŭ felulu de torturĭ inventaŭ asupră-le. Milióne de creştinĭ cădeaŭ pradă răutăţeĭ păgânescĭ. Torente de sânge curgeaŭ prin totŭ imperiulŭ Românŭ; plânsete durerόse se auḑiau în totŭ loculŭ; totŭ orizontulŭ era roşitu de sângele crestinătăţeĭ. Şi ce cugetaţi fraţilorŭ, că făceaŭ creştinii în midloculŭ acestorŭ chinurĭ aşa de teribile? Ore tăgăduiaŭ eĭ invețătura luĭ I. Christos.? Se lepădaŭ eĭ de credinţă în Mântuitorulŭ lumeĭ? Nu! Departe de acestea eraŭ! Şi ce altu iĭ făcea să fiă aşa de statornici în credinţa creştină, decă nu mâna Provedinţeĭ luĭ D-ḑeŭ, spre a ruşina pe persecutori; câcĭ I. Christos ḑice: *nu vĕtemeţĭ de ceĭ ce ucidu corpulu, eră duhulu nu'lu potu ucide.* Fugiaŭ prin pustietăţi, prin munţĭ şi pescerĭ, prin crăpăturile pămentuluĭ. Acolo se adunaŭ şi se rugau, fiindu încredinţaţi în cuvintele Domnuluĭ: *Unde vorŭ fi doĭ, seŭ treĭ adunaţĭ in numele meu, acolo suntŭ şi eu in mijlocul lor.* In midloculu chinurilorŭ A tot putinţele D-ḑeŭ le trimetea tărie de sufletŭ şi suferiaŭ cu mulţămire, arĕtândŭ câtu suntu de tare încredinţaţi în Domnulŭ, care este adeveratulŭ D-ḑeŭ. Prin acésta înfruntaŭ pe păgâni şi-ĭ încredinţaŭ câtŭ este de mare şi de putinte D-deulŭ creştinilorŭ făcendu-ĭ, ca din persecutori infocaţi, să devie creştinĭ zeloşĭ şi să cunóscă, că acéstă tărie nu este omenéscă, ci trimisă de Provedinţă spre a proba adevĕrulu inaintea lumeĭ corupte şi orbite de pasiunĭ. In midloculŭ unorŭ astŭ-felŭ de tempestăţĭ Biserica se înalţa ca unu crinŭ candidŭ, ca uă miresă a Imperatuluĭ cerescŭ ornată cu rosele virtuteĭ şi împrăştiindŭ parfumul verităţeĭ. Cu câtŭ persecuţiunile se îmmulţiaŭ, cu atât maĭ multŭ Biserica crescea, pentru că nu

orthodoxieĭ, spre a serba, dicŭ, triumfulŭ orthodoxieĭ asupra credinţeĭ ereticescĭ. Căcĭ credinţa orthodoxă totdé-una a triumfatŭ şi va triumfa, pentru că este maĭ pre susŭ de totă inţelepciunea lumeĭ acesteia ; este cetate d'asupra munteluĭ ce nu se pote ascunde, este candelabru cerescŭ, ce lumineză ochiĭ sufletuluĭ şi arétă calea vieţeĭ vecĭnice.

De acea fraţilorŭ, ca fiĭ adeveraţĭ aĭ Bisericeĭ creştine orthodoxe, să dămu gloriă Părintelui cerescŭ, că ne a trecutŭ din morte la viaţă, şi ne aretatu calea adeverului. Să păstrămu credinţa ne schimbată dupre cum ne inveţă Sânta Biserică, căcĭ cine va schimba una din cele maĭ micĭ poruncĭ, dice I. Christosŭ, micŭ se va chema in imperăţia ceruluĭ ». *Fără credinţă nu este cu putinţă a plăcea luĭ D-deŭ şi credinţa fără fapte este mortă* (Apost. Iacobŭ). Fără credinţă şi fapte bune nu putemŭ a ne face demnĭ de vieţa eternă in imperăţia luĭ D-deŭ. De n'ar fi avutŭ credinţa tare slăbănogul nu s'ar fi sculatŭ din patulŭ zăcereĭ de 38 de anĭ, femeea nu s'ar fi vindecatŭ de curgerea sângeluĭ, cea de 12 anĭ, nicĭ fiica luĭ Jairŭ n'ar fi inviatŭ, pentru că dice I. Christos. : « De aţĭ ave credinţă ca grăunţulŭ de muştarŭ, aţĭ dice munteluĭ mutăte şi s'ar muta » Prin credinţă tare şi ne strămutată in I. Chr. Mântuitorulŭ lumeĭ, cu ajutorulŭ sânteĭ crucĭ, arma cea de biruinţă a creştinătăţeĭ, strămoşiĭ naţiuneĭ Române aŭ invinsŭ pe inimicĭ şi aŭ intorsŭ taberile barbarilorŭ în fugă. Mâna Provedinţeĭ a luptatŭ pentru bătrîniĭ noştrĭ ceĭ credincioşĭ şi a apăratŭ acéstă ţeră preţiosă şi scumpă tutor fiilorŭ seĭ în contra şiroielor de barbarĭ carĭ năvăliaŭ de la resăritŭ şi de la medă nopte. Cine altulŭ, decă nu uă mână a totŭ-putinte a însufleţitŭ mâna de ostaşĭ a luĭ Mircea, a luĭ Stefan celŭ Mare şi a luĭ Michaiŭ Bravulŭ de a statŭ contra armatelorŭ formidabile ale vrăjmaşilorŭ păgânĭ, ce voiaŭ să-ĭ inghiţă. Da! D-deŭ care cunoscea credinţa lor cea tare şi-ĭ intăria ca pe ceĭ 300 aĭ luĭ Gedeonŭ, pentru acésta infrunta pe vrăjmaşĭ.

Am dis'o şi erăşĭ o repetescŭ, să păstrămŭ credinţa

vut'o la tine maĭ inainte de a fi lumea (1). De acea sântulŭ Sorŭ (Sinod) de la Nicea desparte din numerulŭ credincioşilorŭ pe eresiarchu, ilŭ depărtéză din Biserică, ca pe unŭ blastematorŭ alŭ orthodoxieĭ, alŭ sânteĭ credinţe, déră acesta şi ascunde rătăcirea, dicêndŭ că s'a intorsŭ la adevĕrata credinţă, ca să fiă érăşĭ priimitŭ. Insă Episcopulŭ Constantinopoleĭ, Alesandru nu'lŭ voesce, căcĭ scia că este lupŭ şi vrea să risipéscă turma luĭ I. Christos, pentru care şi a pusŭ sufletulŭ şi a suferitŭ insulte şi chiar rĕstignire Profanatorulŭ celorŭ sânte turbura Biserica şi apoi vrea să fie membru alŭ eĭ. Credinţa luĭ este omoritóre şi cu tóte acestea vrea să se atingă de corpulŭ şi sângele Domnuluĭ; vrea nenorocitulŭ să profanese casa Domnuluĭ şi Dogmele orthodoxieĭ. O! îndrăsnelă neruşinată. O! netemere de D-deu! O! înşelăciune şi nebunie a necredinţeĭ! Elŭ socotesce că póte amăgi pe D-deu, care scie şi celemaĭ ascunse ale inimilorŭ nóstre. Déră o! minune a luĭ Dumnedeu! cândŭ nefericitulŭ maĭ reuşise in planurile sele, de o-dată pere pomenirea luĭ cu sunetŭ, ca şi a luĭ Iuda vêndĕtorulŭ, ştergêndu-se din cartea vieţeĭ. *Cine este déră, mare ca D-deulŭ nostru? tu eştĭ D-deu care facĭ minunĭ!* Ast-felŭ s'a luptatŭ orthodoxia contra ereticilorŭ prin sântele sobóre de la care păstrămŭ credinţa nestrămutată. Une orĭ trimitea Provedinţa arme cerescĭ, ca asupra luĭ Ariŭ, alte orĭ umplea de sântulŭ spiritŭ pe organele séle, pe sânţiĭ părinţĭ, şi printr'înşiĭ apăra adevĕrata Biserică, adevĕrata credinţă orthodoxă, precum suntŭ: Vasilie celŭ Mare, Grigorie cuvêntĕtorulŭ de D-deŭ şi Ioan Gură de Aurŭ, etc.

Ereticiĭ s'aŭ sculatŭ şi asupra sântelor icóne şi aŭ redicat acéstă podóbă sântă din casa Domnuluĭ aprópe o 100 de anĭ. Déră cu tóte acestea, la soborul VII pe timpulŭ Impĕrăteseĭ Irena s'a rentorsŭ sânteĭ Bisericĭ acéstă frumuseţe, acestŭ sacru ornamentŭ. Şi Biserica nóstră orthodoxă păstréză credinţa curată şi ne alterată de la cele 7 sobóre ecumenice, şi astă-dĭ eră ne-a chiămatŭ ca uă mumă iubitóre spre serbarea acesteĭ dile solemne a

LITURGICA

(Urmare vedĭ No. VII al anuluĭ III).

Acéstă rugă se finesce cu rugăciunea Domnéscă, *Tatăl nostru*; şi după esclamarea Preotuluĭ: *Cele mai nainte sfinţite*, *Sfintele Sfinţilor*, urméza cuminecarea cu sfintele Taĭne. La sferşitul liturgieĭ, în locul ordinareĭ rugăciunĭ a Amvonuluĭ, Preotul citesce o altă rugăciune cuviinciósă aceluĭ timp al Postuluĭ. Intrênsa noĭ mulţumim luĭ Dumnedeŭ, că ne a adus în acele prea curate dile, spre curăţirea sufletuluĭ, şi cerem de la bunul Dumnedeŭ să ne învrednicéscă să trecem curgerea Postuluĭ cu nevoinţă bună, să sfărâmăm capetele nevĕduţilor vrajmaşĭ, şi să ajungem să ne închinăm sfinteĭ Invierĭ Domnuluĭ. Acésta însemnéză, că Biserica privesce spaţiul de timp al mareluĭ Post, asemĕnea cu trecerea Israiliţilor prin pustie, şi de aceea doresce Nouluĭ Israil ce călătoresce prin deşertul Postuluĭ, o călătorie folositóre de suflet, învingênd cu postul şi cu rugăciunea pe Amaliccel nevĕdut, şi apoĭ triumfătorĭ a intra, ca în pămêntul făgăduinţeĭ, în luminatele dile ale Invieriĭ.

B). SERVICIUL DIVIN IN SÂNBETELE ŞI DUMINICILE MARELUI POST.

§ 57. SAMBATA SFANTULUĬ THEODOR ŞI DUMINICA ORTHODOXIEĬ.

S'a dis maĭ sus, că serviciul liturgieĭ depline, este un serviciu serbătorescu şi de bucurie, şi cu tóte că in Sâm-

și să facem fapte creștinesci, căcĭ ni se va păstra cununĭ în cerurĭ, pe cari le va da noue dreptulŭ Judecătorŭ în diua judecațeĭ celeĭ infricoșate.

Să dicemŭ din adinculŭ sufletuluĭ: D-deule pre sânte, Treime nedespărțită și de uă ființă, umple sufletele nóstre de credință, căcĭ scimŭ că necredincioșiĭ nu vorŭ invia la Judecată pentru a fi condamnațĭ! Iisuse pre bunule, Mântuitorulŭ nostru isvorule alŭ vieţeĭ vecĭnice, cela ce pentru nespusa bunetate și milostivire, *Te aĭ pogoritŭ din cerŭ intru asemenare omenéscă* făcendu-Te și chipŭ de robŭ luândŭ, ca să scapĭ făptura tea, reversă și acum darulŭ pre sântuluĭ Duhŭ asupră-ne și pecetluesce (sigiléză) credința nóstră nestrămutată intru Tine, spre a ne face vrednicĭ de vieța eternă in impĕrăția tea, că Ție să cuvine glorie în eternitate. Amin.

Diac. **St. Călinescu.**

dinţă are mare influenţă asupra crestinescilor nevoinţe ale Postuluĭ, a cărora origine isvorasce numaĭ din credinţă. De aceea, şi Apostolul şi Evangelia din acea Duminică vorbescŭ numaĭ despre credinţă. Apostolul Pavel, în Epistola sa către Evr. (XI), descrie cu multă amĕnunţime puterea credinţeĭ vechilor Strămoşĭ; şi fiul tunetuluĭ în Evangelie laudă asemenea fórte mult credinţa luĭ Nathanail; şi tóte aceste evenivente memorabile contribuescŭ a întări credinţa nóstră în Dumnedeŭ, şi a ne stimula spre înfrênare şi răbdare în cursul Postuluĭ, pentru că dupe cum am maĭ dis, virtuţile crestinescĭ isvorĕscŭ numaĭ din fôntâna adevĕrateĭ credinţe. Către acestea, pentru o maĭ mare întărire a credinţeĭ Orthodoxe, în Bisericile Patriarchale se face o deosebită solemnitate, la care public să pronunţă anatheme tuturor Eresiarchilor şi aderenţilor acestora, cari au turburat în maĭ mulţĭ secolĭ liniştea Bisericeĭ orthodoxe; iar reposaţilor Părinţĭ şi Dascălĭ, cari aŭ susţinut Orthodoxia Apostolică, Vecinica pomenire, şi Polichroniu (mulţĭ anĭ) tuturor celor ce vieţuescŭ cu bună credinţă, neclătiţĭ de valurile eresieĭ şi ale atheismuluĭ.

§ 58. DUMINICA ADOA ŞI ATREA A MARELUI POST.

In Duminica adoa a Mareluĭ Post ni se amintesce un noŭ triumfŭ al orthodoxieĭ în pomenirea sfântuluĭ Grigorie Palama, Archiepiscopul Thesaloniculuĭ, carele în contra Ereticuluĭ Varlaam (sec. 14) a apărat cu multă rîvnă apostolică divinitatea lumineĭ, în carea Domnul a strălucit pe muntele Thaboruluĭ. Sfântul Grigorie s'a luptat asemenea cu multă agerime contra Papismuluĭ, susţiind cu argumente necontestabile Dogma purcederiĭ Duhuluĭ Sfânt numaĭ din Tatăl, pentru care a şi suferit multe din Partea papistilor; chiar operile luĭ, care eraŭ flagelul Papismuluĭ, fiind trimise la Viena spre tipărire,

betele și Duminicile Postuluĭ celuĭ mare se sevîrșescŭ deplinele liturgiĭ, a luĭ Chrysostomuĭ și a Mareluĭ Vasilie, totușĭ însă Biserica, chiar și în acesle ḑile care nu aŭ characterul Postuluĭ, nu încetéză a conduce pe fii séĭ la nevoințele Postuluĭ, adăogând, pe lângă obicĭnuita prelungire a rugăciunilor, și câte o serbare, al căreia serviciu divin contribuesce a ne dispune și maĭ mult la înfrênarea Postuluĭ, și la pocăință și umilință.

Așa spre pildă în Sâmbăta septemâniĭ ânteia a sfântuluĭ și mareluĭ Post serbăm pomenirea Sfântuluĭ mareluĭ Martirŭ Theodor Tiron; și propunênd în onórea luĭ grâŭ fert, adecă Colivă, amintim acea vechie bucurie a creștinilor, când acest sfânt Martirŭ a însciințat în vis pe Episcopul din Constantinopole, să nu mănince poporul nimic din bucatelecele obicĭnuite în piață, fiind spurcate cu jertve idolescĭ din porunca împăratuluĭ Julian Paravatul, ci în tótă ânteia septămână a Postuluĭ să mănince numaĭ grâŭ fertcuapă, pe care 'șĭ póte procura fie-cine. Decĭ dar, o asemenea amintire întăresce încă și maĭ mult pe postitorĭ în nevoințele lor, servindule de argument fórte evident, că postul este fórte plăcut luĭ Dumneḑeŭ, și că postitoriĭ se află subt o deosebită îngrijire a luĭ Dumneḑeŭ.

In Duminica ânteia a Postuluĭ celuĭ Mare, care se chiamă Duminica Orthodoxieĭ, Biserica ne dă o nouă și maĭ sublimă întărire la nevoințele Postuluĭ, amintindune marele eveniment despre restabilirea cinstireĭ Sfintelor Icóne (veacul 9-lea, subt împĕrătésa Theodora). Venerarea (nu adorarea, căcĭ aceea să cuvine numaĭ Dumneḑeescei Treimĭ) sfintelor Icóne face parte esențială din Orthodoxia Bisericeĭ nóstre Resăritene, și de aceea sfințiĭ Părințĭ ceĭ din al șeptelea Sinod ecumenicŭ aŭ anathematisit în unanimitate pe toțĭ luptătoriĭ de Icóne, cari în Grecesce se chiamă Iconoclascĭ, și aŭ dat iarășĭ antica splendóre Bisericeĭ. Acest eveniment curățitorŭ de cre-

să se lepede de sine, şi săşi ia crucea sa, şi să urmeze mie.

§ 59 DUMINICA A PATRA. JOIA CANONULUI CELUI MARE. SAMBATA ACATHISTULUI. DUMINICA A CINCIA. SAMBATA LUI LAZAR.

In Duminica a patra, Biserica ne presintă un esemplu viŭ, cum póte şi datoresce crestinul a aplica crucea la viaţa sa, şi a o face scară de suitu către Dumnedeu. Acest esemplu deja aplicat şi practicat il vedem în marele asket, Sfântul Ioan Slărarul, care să serbeză in acéstă di; căcĭ el, luând crucea sa, după cum ordonă Mântuitorul în Evangelie, a urmat vitejesce pe calea cea strimtă şi cu scârbe, robindușĭ trupul spirituluĭ, adecă, suppuindușĭ pămentescile pofte ale trupuluĭ laînaltele cugetărĭ ale duhuluĭ, şi pentru noĭ descriind aceeaşĭ cale către cerŭ în minunata sa operă întitulată Scară. Evangelia ce se citesce în acéstă di arată cât de nevoe este a întruni postul cu rugăciunea, fiind că Mântuitorul încredinţéză pe Uceniciĭ seĭ, că duhurile cele maĭ rele nu se pot alunga, de cât numaĭ cu postul şi cu rugăciunea.

In Joia septemâneĭ a cincia la orthrină se cântă Canonul cel mare al Sfântuluĭ Andreiu Critenul; acesta este un cap de operă din cele maĭ însemnate, şi este compus din treĭ sute şessedecĭ şi cincĭ de tropare, adecă, din atâtea, câte şi dile sunt într'un an întregŭ, în cât noĭ, cântând acest Canon, şi făcend câte treĭ metaniĭ la fie-care tropar, facem penitenţă pentru fie-care din dilele anuluĭ trecut. Intrênsul ni se aduce esemple de pocăinţă din tótă sfânta Scriptură a Vechiuluĭ şi a nouluĭ Testament.

In limba grecéscă în care este compus, acest Canon se cântă cu multă armonie musicală, în cât sdrobesce inimele de umilinţă. Acest Canon se compune din nouĕ ode saŭ cântărĭ, după analogia celor nouĕ ode Biblice;

pe drum lea inghiţit dibăcia Iesuiţilor, şi din nenorocire nicĭ la Sfântul Munte n'a maĭ remas alt exemplar, în cât perderea operelor Sfântul Grigore Palama este irreparabilă. Apostolul şi Evangelia din Duminica adoa vindecă şi fortifică credinţa nóstră, de va fi bolnavă şi paralitică. Sfântul Grigorie era, nu numaĭ mare theologŭ şi dascăl al Bisericeĭ, ci şi mare postitor şi înfrênat, şi de aceea Biserica 'la ales a niĭ pune de exemplu în ḑilele mareluĭ Post, ca noĭ să ne folosim, şi de învĕţăturile luĭ, şi de pilda nevoinţelor luĭ.

Serviciul divin din Duminica atreia laudă şi glorifică (proslăvesce) cinstita Cruce a Domnuluĭ, pentru că aci se injumĕtăţesce patruḑecimea Mareluĭ Post, şi Sfinţiĭ Părinţĭ aŭ aşeḑat în acéstă Duminică închinarea cinstiteĭ Crucĭ, ca un repaos duhovnicescŭ subt Arborele Vieţeĭ în miḑlocul călătorieĭ prin deşertul Postuluĭ, al căruia sfêrşitu neduce la septemâna patimilor şi a restignireĭ Domnuluĭ pre cruce. Si precum óre-când lemnul care preînchipuia Crucea a îndulcit apa cea amară la Merà, şi a domolit setea poporuluĭ, întărindu'l în călătoria spre pămêntul făgăduinţeĭ, asemenea şi lemnul Cruciĭ, propuindunise spre închinare în miḑlocul Postuluĭ, îndulcesce duhovnicesce asprimea şi fortifică sufletul nostru in restul călătorieĭ spre lumina Invieriĭ, căcĭ nimica nu póte fi maĭ plăcut pentru Crestinĭ de cât privirea la opera rescumpĕrăriĭ neamuluĭ omenescŭ, adecă, la Patima şi la Invierea Mântuitoruluĭ Christos. Biserica dar în acéstă ḑi, propuindune lemnul Cinstiteĭ Crucĭ spre sărutare, ne înfăçişază intuitivmente semnul biruinţeĭ luĭ Christos asupra morţiĭ şi asupra Iaduluĭ. Si precum Mântuitorul nostru a suferit pentru noĭ şi a biruit, asmenea şi noĭ urmaşiĭ luĭ să cade să suferim nevoinţele postuluĭ, şi să biruim poftele trupuluĭ cele omorîtóre de suflet; ast-fel neînvaţă Mântuitorul în Evangelia aceleĭ ḑile, ḑicĕnd: *«Cel ce voesce să vie după mine,*

rea dreptului Lazăr, ca o prevestire a învieril Domnului, şi ca o încredinţare a învieril cel de obşte, pentru care atuncl să şi cântă troparul: *Invierea lui Christos vedênd, să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus*; care se cântă numal în ḑile de Duminică, când se serbeḑă învie rea Domnului. Intregul serviciu divin al acestel serbătorl este un adevĕrat cap de operă, el este tras tot din Evangelia ḑilel, în carea fiiul tunetulul descrie cu colorile cele mal vil compătimirea Fiiuuli lul Dumneḑeu de omenirea figurată prin iubitul seu amicŭ Lazăr, şi carea era mórtă şi împuţită, în cât ea singură scia că nu se mal póte arăta înaintea lul Dumneḑeu, dar de acăreia putóre Dumneḑeu-Omul Iisus nu s'a îngreţoşat, ci s'a apropiat de dênsa, i-a vorbit prin Evangelie, şi a inviat'o din mormêntul putreḑiunil pĕcatuluI.

C) SERVICIUL DIVIN AL SEPTEMÂNEI PATIMILOR.

§ 60. CELE TREI ḐILE DINTÊIU ALE SEPTEMANEI PATIMILOR.

Tóte ḑilele sĕptĕmânel Patimilor se numescŭ *Mari*, pentru că ele sunt pline de amintirl ale unor evenimente de cea mal mare însemnătate pentru tótă omenirea; atuncl şi în serviciul divin al Bisericel se vede o deosebită frumuseţe.

Cele dintêiu trel ḑile Marl: Lunl, Marţl şi Miercurl sunt afierosite (dedicate) aducerii aminte despre aceea, cum că Mielul lul Dumneḑeŭ cel ce ridică pĕcatele lumil, public a pregătit, nu atâta pe sine, cât pe cel alţl, către marele sacrificiŭ oferit pe cruce de dênsul. Urmând dar acestul exemplu al Domnulul, şi Biserica în aceste ḑile gătesce pe fii sel către inţelegerea şi înalta cunoscinţă a sublimităţil acestul Sacrificiu Dumneḑeescŭ. Mânecarea saŭ Orthrina acestor ḑile marl se sĕvîrşasce prin priveghiere nopturnă, şi să începe cu melodiósa cântare a lul

şi după cum dicu uni, el este cel ânteiu compus în biserica nóstră, şi tóte celelalte canóne sunt posterióre luĭ.

Iar în Sâmbăta septemânii a cincia se cântă Acathistul Maicii Domnuluĭ, sau cântarea la care nu se şede jos. Acest imnŭ, compus din două deci şi patru de Icóse, care se încep în grecesce cu literile alfabetuluĭ grecescŭ, este făcut în Constantinopolŭ, cetate dedicată Maicii Domnuluĭ. Acest Acathist dară este o cântare de mulţămire Apĕrătórei Dómnei celei ceresci, cu acăreia putere maĭ de multe orĭ Constantinopolul s'a mântuit de inamicĭ; şi să severşasce în acest timp, pentru că înteia mântuire, subt Impĕratul Iraclie, s'a întâmplat în acéstă acincia septemână a Păresimei (vedĭ sinaxarul), iar tot o dată şi pentru o maĭ mare întărire a penitenţilor în speranţa la Prea înalta Midlocitórea cerescă, carea, mântuind pre credincioşĭ de inamicii ceĭ vĕduţĭ, cu atâta maĭ mult este tot-dea-una gata aĭ ajuta in luptă cu nevĕduţiĭ inamicĭ. Cântarea acestuĭ Acathist, de şi în formă se arată serbătorescă şi veselă, în fond însă ea inspiră multă umilinţă, devotament şi iubire către Prea Sfânta Născătórea de Dumnedeŭ.

In Duminica următóre Biserica, amintind nevoinţele cuviósei Mariei Egiptencei, carea maĭ nainte fusese cea maĭ mare pĕcătósă, iar după aceea s'a făcut asketă cu viaţa asemenea ângerilor, ne arată, că prin pocăinţă zelósă şi ceĭ maĭ marĭ pĕcătoşĭ se pot mântui; dar tot de-o dată şi infricoşază pe ceĭ ne îngrijitorĭ, aducêndule aminte în odele canonuluĭ de pilda bogatuluĭ celuĭ luxuriosŭ şi ne îngrijitor de mântuirea sufletutuluĭ seŭ, şi de resplata răbdăriĭ luĭ Lazăr. Pericopa Apostoluluĭ din acéstă di vorbesce despre mântuitórea putere a Sângeluĭ luĭ Christos, care curăţesce consciinţa nóstră de faptele cele mórte; iar Evangelia prevestesce sosirea timpuluĭ Patimilor Domnuluĭ.

In Sâmbăta septemânei a şesea, Biserica serbedă învie-

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTHODOXA

1. Patriarchia de Constantinupolŭ. — Presentămŭ aicĭ lectorilor noştri enciclica Prea Săntuluĭ Patriarchu ecumenicŭ — D. D. Ioachim, carea s'a cititŭ prin Bisericile din Constantinupolŭ şi maĭ apoĭ prin tóte Eparchiile scaunuluĭ patriarchalŭ de Constantinupolŭ precum kĭar şi prin Bisericele celoralalte Patriarchiĭ, aflătóre în Imperiul otomanŭ.

Eca cuprinderea acesteĭ scrisorĭ enciclice :

Ioachim cu mila luĭ D-ḑeŭ etc.

« Prea onorabililor clericĭ aĭ Bisericeĭ ceĭ marĭ a luĭ Cristos, prea evlavioşilor preuţĭ, şi prea cuvioşilor ieromonachĭ, cariĭ oficiaţĭ în s-tele Bisericĭ ale capitalieĭ, ale Galateĭ şi aceĭ din cetatea nóstră, fiĭ în Domnul prea ĭubiţĭ; charul şi pacea Domnuluĭ să fie cu voĭ. Frica luĭ D-ḑeŭ, şi respectul legilor fie-căruĭa statŭ, precum kĭar relaţiunile şi convieţuirea în amórea frăţéscă şi în înţelegere cu cele alte popóre ale Imperiuluĭ, tóte aceste datoriĭ dinstingŭ pre creştiniĭ evlavioşĭ şi orthodocşĭ şi ele sûntŭ impuse noă de cuvintele Mântuitoruluĭ nostru, când ḑice : « cele ale cesaruluĭ şi cele ale luĭ D-ḑeŭ » De asemine acésta se vede şi de la apostolul Petru, care ordonă în modŭ esplicitŭ supunere, ḑicênd : « Tótă stăpânirea de la D-ḑeŭ este, séŭ a Imperatoruluĭ, ca celu maĭ superiorŭ, séŭ a Domnitoruluĭ » şi care poruncesce : « De D-ḑeŭ să ne tememŭ ĭar pre Imperatorul să-lŭ stimămu ». Şi în genere supunerea către stăpânire resultă din spiritul şi istoria religiuneĭ nóstre. Acomodând şi noĭ vieţa nóstra politica cu aceste prescripţiunĭ şi comandamente, ne facemŭ nu numaĭ demnĭ de numele de creştinĭ, dar tot-o-data împlinimŭ acéstă dumneḑeéscă poruncă, şi datorie săntă şi ne'nlăturabilă către stăpânirea împărătescă, dată noĭ de la D-ḑeŭ, sub scutul şi ordinile căruĭa naţiunea nóstră trăiesce de atâtea seculĭ, pastrându-şĭ religiunea, limba şi datinele eĭ. Fiind şi naţiunea nóstră unŭ membru forte importantŭ al acesteĭ autocraţiĭ prea înalte, şi trebuind, ca să participămŭ şi noĭ la starea şi opera cea varie a fiilor eĭ, adecă, să ne bucurămŭ şi să ne veselimŭ şi noĭ cu bucuria

Aleluia şi a Troparului: *Iată Mirele vine în miedul nopţii*; prin care Biserica invită pe toţi a fi tredi şi vigilenţi, pentru a audi cu tótă luarea aminte descrierea laudeĭ celor ce a făcut Domnul pentru mântuirea nóstră ; căcĭ cine este acest Mire ? al cuĭ Mire este El ? pentru ce vine El ? Si ce voesce El de la noĭ ? Acestea negreşit sunt fórte de trebuinţă a le repeţi atuncĭ crestinul , şi a face dintrênsele obiectul celor maĭ seriόse meditătiĭ. De acea , în aceste treĭ dile, la Ceasurĭ se citescu prin monastirĭ , şi maĭ de mult se citia in tóte bisericile , câte patru Evangelistiĭ , astfel precum se află în Noul Testament , ca descriere amĕnunţită a vieţeĭ, a invăţătureĭ, şi a lucrărilor Domnuluĭ nostru pe pămênt. Tot pentru acésta se citesce încă şi măreţa vedenie profetică a căruţeĭ celeĭ viĭ şi misterióse, vĕdută de Profetul Ezechiel (C. 1. şi II). carea pórtă în sine pe Domnul Slaveĭ , şi preînchipuesce Biserica cea pămêntescă şi cea cerescă. Dar cu ce suferinţă şi cu ce lepădare de sine trebuia Mântuitorul să învingă pe vrăjmaşul nostru cel din început, la acésta aflăm óre care asemănare în istoria pătimirilor şi a suferinţilor Dreptuluĭ Iob, care să citesce in aceste sfinte dile, în a doa parimie la vecernie. In aceleaşĭ treĭ dile Psaltiria să citesce tótă, după care apoĭ încetéză pêne la Duminica Thomeĭ, spre a da órecum loc evenimentelor Evangelice.

In sfânta şi Marea Lunĭ în serviciul divin să face pomenire despre Iosif fiiul luĭ Iacob, carele prin persesuţiunea de la fraţiĭ seĭ, fiind aruncat în grópă şi apoĭ vêndut Egiptenilor, şi în Egipt ridicat la onórea de impĕrat, afost imagine preînchipuitóre a pătimirilor a morţiĭ şi a învieréĭ luĭ Christos. In Sfânta şi Marea Marţi să face menţiune de pilda celor dece fecióre, dintre care cele cincĭ înţelepte, aflânduse priveghind, aŭ intrat cu Mirele în cămara nuntală, iar cele neînețelepte şi trândave aŭ remas afară. In Sfânta şi Marea Miercurĭ să face pomenire despre Curva carea a uns piciórele Domnuluĭ cu mir, preînchipuind îmmormêntarea luĭ.

Archiereul Genadie fost Argesiŭ.

(Va urma)

Maĭ ântâĭ autorul epistoleĭ îşĭ întórce privirile séle asupra palatuluĭ şi a Bisericeĭ patriarchale şi se esprimă :

« Şi într'un timpŭ fórte scurtŭ aŭ locuitŭ succesiv în patriarchie 16 patriarchĭ şi 197 de membri sinodalĭ, din cariĭ uniĭ patriarchĭ aŭ fostŭ câte de doĕ şi de treĭ orĭ, ĭar, din membriĭ sinodalĭ câţĭ-va kĭar aŭ şi muritu în acéstă funcţiune. Eĭ bine, periculul din spargerea acoperişuluĭ, ce ameninţa construcţiunea încă de atuncĭ, trebué să fie vĕdut seŭ de vre unŭ patriarchŭ, séŭ de unul din prea sânţiţiĭ membriĭ aĭ Sinoduluĭ, nu se póte ḑice însĕ acésta şi despre archieriĭ ceĭ micĭ, căcĭ acestia kĭar decă ar fi observatŭ lucrul, nu puteaŭ să ḑicĕ nimicŭ, ne avĕnd votŭ în sinodŭ. Şi odată constatatŭ periculul, trebuia să se ĭea mĕsurĭ spre înlăturarea periculuĭ prin reconstruirea clădireĭ, conformându-se şi aicĭ cu ḑicĕtórea: «că copiĭ ceĭ cu minţĭ, maĭ 'nainte de a flămânḑi, îşĭ facu mâncare ». Şi déca aşŭ fi întrebatŭ despre mijlócele de construcţiune, aşi respunde, că reclădirea patriarchieĭ s'ar fi pututŭ face dela poporu prin corvonaoa Archiereilor. «După aceste ḑice autorul, că recladirea s'ar fi pututŭ face cu contribuţiunea anuală de treĭ lire, din partea fie-căruĭ prea Sânţitŭ Episcopŭ şi Patriarchŭ în timpŭ nu maĭ mult de 40 anĭ. Suma, resultată dintr'o asemine contribuţiune cu procentele eĭ, ar fi fostŭ de ajunsŭ dupre autorul de ase face o construcţiune magnifică pentru patriarchie şi alta pentru scóla cea mare naţională, ĭar restul să fie întrebuinţatŭ la salariarea profesorilor.»

Trecĕnd autorul la partea morală a patriarchieĭ, se esprimă :

« Dar să părăsimŭ şi noĭ casa patriarchieĭ şi stabilimentul scolarŭ, decă le-aŭ părăsitŭ ceĭ, ce iĭ privesce, şi să întórcemu privirile nóstre asupra uneĭ alte laturĭ, care atinge pre crestiniĭ Eparchiilor. Mulţĭ din prea sânţiţiĭ Archiereĭ, cariĭ deşi sûntŭ constataţĭ de incapabilĭ pentru împlinirea datoriilor lor, adecă uniĭ din causă de bătrîneţă, ca Episcopul Trapezuntieĭ, séu din suferinţĭ fisico, ca Episcopul Metimnuluĭ, seŭ în fine din causă, că li lipsesce sciinţa şi calităţile necesare, ca Prea sânţitul .... Prea sânţitul .... Prea sânţitul .... Prea Sânţitul .... şi cu tóte aceste lipsurĭ şi incapacităţĭ Prea sânţiţiĭ nostri ţinu Eparchiile, spre paguba cea maĭ mare a crestinilor şi pentru singurul cuvĕntŭ, că sûntu săracĭ!

« Propunĕnd după aceste autorul mijlócele. cum ar fi pututŭ să fie satisfăcute nevoile unor asemine persóne, adauge : » astŭ-felŭ ar fi pututŭ fi preîntimpinate lipsurile unor ómenĭ, cariĭ aŭ servitŭ Biserica, seŭ maĭ drept, pre cariĭ i-aŭ servitŭ Biserica câte 20 şi 30 de anĭ; şi pre alţiĭ iĭ servesce şi acum, pene la împlinirea uneĭ jumătăţĭ de seculŭ întregŭ.»

Fóia francesă. «Coreespondence politique = corespundenţa politică» ni spune, că în luna luĭ Aprilie espiratŭ o deputaţiune bosni-

eI cea câşcigată prin progresŭ şi mărire, şi de altă parte, să ne întristămŭ şi să compătimim din inimă la întâmplătórele eI suferinţe, participând astŭ felŭ pre deplin la tóte circumstanţele eI. Naţiunea nóstră, n'a încetatŭ nicI-o-dată şi la fie-care ocasiune, de a presenta esemple convingătóre despre asemine simţimênte, şi acum cu durere de inimă şi cu interesŭ patrioticŭ va urma pre guvernul patrieI comune în presentele luI greutăţI, care împedică progresul şi desvoltarea naţiuneI, precum şi aplicaţiunea disposiţiunilor nobile şi curagióse ale prea puterniculuI şi prea iubitoruluI de poporu ImperatoruluI nostru Sultanŭ Abdul Chamid chan II, DomnitoruluI nostru, care s'a glorifitatu aşa de mult împărăţia sa cea mărită cu dăruirea legilor celor maI liberale, dând tuturor celor din Statŭ egalitatea complectă şi îndreptăţirea tuturor popórelor de sub gloriosul seu sceptru, făcênd abstracţiune de naţionalitate şi religiune. Drept care şi NoI, fiind cu mila luI D-ḑeŭ şi buna-voinţă imperială învestiţI cu puterea, de a economisi pre crestiniI ortodocşI, observând nevoile presente din tóte puncturile de privire, şi preocupându ne datoria de îngrijitorI aI vieţeI celeI plăcute luI D-ḑeu a tuturor ortodocsilor, am credutŭ de cuviinţă să vI trămitemŭ la voI toţI acestă sfătuitóre scrisóre patriarchală, prin carea, trămitêndu-vI rugăciunile nóstre cele din inimă părintescI, vI propunemŭ şi vê învitămŭ, ca, calculând îngrijirile particulare, cu căre onorabilul guvernŭ al Maiestăţei séle iubitoruluI de poporŭ ImperatoruluI nostru se îngrijêsce de interesele şi liniscea popórelor, supuse şi aflătóre sub scutul luI celŭ puternicŭ, să o apreciaţI acestă cu toţiI, nu numaI prin o simpatie comună şi o disposiţiune de recunoscinţă, dar şi cu tótă colucrarea şi contribuirea posibilă atât morală, cât şi materială, pentru respectarea datoriilor, amórea frăţéscă, şi convieţuirea armonică cu tóte celelalte popóre supuse, probaţI şi cu fapta interesul ce purtămŭ pentru ţéră, şi mărginiţi-vê fie-care în acte de cetăţenŭ pacinicŭ şi onorabilŭ, vieţuiţI cu demnitate şi cuviinţă, rugându-vê prea puterniculuI D-ḑeŭ, ca să păzIascĕ pre Maiestatea sa iubitorul de poporŭ Imperatorul nostru sănetosŭ în ḑilele îndelungate, dând învingere şi triumfŭ armatelor autocratice contra inimicilor împutericind şi păzind de grab şi cu putere onorabilul nostru guvernŭ şi în genere pre prea înalta autocraţie de tóte nevoile şi suferinţele, ce o încunjóră. Iar charul luI D-ḑeŭ şi mila luI cea nemărginită cu rugăciunile şi bine-cuvêntarile nóstre să fie cu voI cu toţI.

1877 Aprilie. Indictionul V,

Fóia din Constantinupolŭ « Ἀνατολικὸς ἀστήρ= stéoa orientală » în numerele din Aprilie espiratŭ publică o epistolă, carea tractéză despre starea atât morală, cât şi materială, a aceste: PatriarchiI.

românescŭ Ploiescĭ. Aicĭ ilustriĭ crestinĭ ortodocşĭ se ocupă de sórta popórelor ortodocse, care de secule indură jugul musulmanŭ, şi se gândescŭ la mijlócele, cum aceste popóre arŭ pute maĭ bine să şĭ esercitexe drepturile omuluĭ şi să adoreze pre D-ḑeul părinţilor lor în Bisericĭ libere şi independente. In faça desfăşurăreĭ unor asemine fapte sânte şi plăcute luĭ D-ḑeŭ; în faça sacrificiilor, ce poporul rusŭ şĭ-a impusŭ pentru glorificarea numeluĭ luĭ D-ḑeŭ; Biserica românéscă, fiind şi ea ortodocsă, n'a putută să rĕmână indiferentă şi să nu salute din sufletŭ pre mărinimosul poporŭ în persóna suveranilor seĭ. Şi éca partea, ce a luat'o Biserica în salutul, ce Statul românescŭ a adresatŭ acestor ilustri óspeţĭ.

La 3 Maĭ ora 11 $^{3}/_{4}$ fratele Maiestăţeĭ séle Imperatoruluĭ tuturor Rusiilor, Ducele Nicolaĭ Nicolaevicĭ, însoçitŭ de fiiul seŭ, Alteţa sa Nicolaĭ Nicolaevicĭ, a sositŭ în Bucurescĭ, în calitate de comendantŭ supremŭ al armatelor, destinate de a opera la Dunărea pentru eliberarea creştinilor, şi glorificarea numeluĭ luĭ D-ḑeŭ. Ajungĕnd trenul Alteţeĭ lor la gara drumuluĭ de ferŭ, ce duce spre Ploiescĭ şi Târgovistea, Măria sa Domnitorul Românilor, şi Măria sa Domna, însoçiţĭ de D-niĭ Ministri şi de casa civilă şi militară, a primitŭ pre Alteţa sa în peronul gareĭ şi în sunetul muziceĭ roşiorilor românĭ. Tot pre peronŭ se afla Inalt Prea Sânţitul Iosif, Metropolitul Moldoveĭ şi al Suceveĭ şi Prea Sânţiţiĭ Episcopĭ, aflaţĭ în Bucurescĭ. In rond cu Inalt Prea Sânţia sa sta Prea Sânţitul Genadie, fostŭ Argeşiu, astă-ḑĭ vicaru al s-teĭ Metropoliĭ a Ungro-Valachieĭ, investmêntatŭ cu vestmêntele sacerdotale, ţinênd s-ta Evangelie şi fiindŭ asistatŭ de doĭ archimandriţĭ şi doĭ protosinkelĭ, îmbrăcaţĭ şi acestia în felóne şi ţinênd doĭ câte o cruce în manĭ. Astŭ-felŭ fiind dispuse lucrurile, Măria sa Domnitorul şi Domna Românilor a condusŭ pre alteţa sa Ducele Nicolaĭ Nicolaevicĭ, însoţitŭ de fiiul seŭ, pênĕ de 'naintea vicaruluĭ, unde cu şapca în mână a sărutatŭ s-ta Evangelie, şi a întorsŭ o deosebită atenţiune asupra cuvintelor rostite de Prea Sânţitul Genadie în limba românéscă. Sensul vorbelor, cu care Prea Sânţia sa a salutatŭ sosirea ilustruluĭ óspete a fost acésta:

Biserica românéscă, în unire cu poporul românescŭ, salută din sufletŭ sosirea Alteţeĭ vóstre pre pămêntul Romanieĭ. Dea D-ḑeu succesŭ şi triumfŭ armatelor imperiale, care aŭ menirea, de a sfărâma jugul tiranieĭ musulmane, şi a face fericite pre popórele creştine.

Aceste cuvinte fiind imediatŭ traduse în limba francesă de cătrĕ Măria sa Domnitorul, Alteţa sa Ducele Nicolaĭ Nicolaevicĭ a mulţemitŭ Prea Sânţieĭ séle, adăugênd, ca doresce, *ca triumful să fie pentru ambele armate* (adecă rusescă şi românéscă).

acă a presentatŭ guvernuluĭ din Peterburgŭ unŭ memoriŭ, unde, după ce se descrie starea socială a poporuluĭ, se ḑice şi în respectul Bisericeĭ următórele: «De o sută şi maĭ bine de anĭ nu avemŭ preuţiĭ noştri, dar ni se trămitŭ din Constantinupolŭ fanarioţĭ, pre a cărora limbă nu o înţelegemŭ, şi cariĭ ne persecută, ne pradă şi ne corumpŭ.

La aceste espresiunĭ ale memoriuluĭ fóĭĕ patriarchală din Constantinupoluluĭ «Stéoa orientuluĭ» se ecsprimă:

«Găsimŭ, că culpa, prescrisă cleruluĭ fanariotŭ, este neînţelésă, nefundată şi kiar nedreptă. Clerul, contra căruĭa se rădică astă-ḑĭ Bosniaciĭ, participă de cincĭ secule la nenorocirile lor, îngrijesce de limba şi de religiunea lor şi se espune la martiriĭ perpetue, pentru ca să apere drepturile turmeĭ lor contra Turcilor. Fórĕ de «clerul fanariotŭ» astă-ḑĭ în Bosnia n'ar maĭ esista crestinĭ. Că în mulţimea lorŭ esistă ómenĭ reĭ, corupţĭ şi interesanţĭ, noĭ acésta nu o negămŭ. Dar lucrul devine rîsul rîsurilor, décă esceptiunile se ieŭ, ca regule şi să se facĕ culpabilă Biserica cea prea mărită şi cu trecutŭ istoricŭ pentru faptele câtor-va persóne.»

Dar din nenorocire in Biserica din Constantinupolŭ clericiĭ bunĭ şi meritorĭ suntŭ în mare esceptiune, şi apoĭ, vorbind crestinesce, fie-care Biserică trebue să-şĭ aĭbă clericiĭ seĭ, penĕ la unul trebue să fie buni şi cu sciinţă de carte.

2. Patriarchia de Ierusalem. Dintr'o corespundenţă din Ierusalem a diarelorŭ constantinupolitane se vede, că consululŭ rusŭ din Ierusalem a distribuitŭ venitul moşiilor române din Basarabia foste în proprietatea s. Mormĕntŭ, într'unŭ modŭ, neplăcutŭ foieĭ «Stéoa orientuluĭ.» Adecă, ḑice menţionata foie, că consulul rusŭ a kiematŭ, ca să-şĭ primiască salariile pre jumĕtate de anŭ, numaĭ pre membriĭ, cariĭ aŭ fostŭ de partida fostuluĭ Patriarchŭ Kiril, iar pre cialalţĭ i-a trămisŭ la patriarchie, fórĕ de nicĭ unŭ banŭ.

Şi nu este dreptŭ, ca dătătorul să dea cuĭ voiesce? Biserica de Ierusalemŭ a primitŭ şi ţinutŭ fondurile acestuĭ venitŭ cu titlul numaĭ de pomană condiţionată.....

3. Biserica română. In lunele de pre urmă, Statul românŭ, avĕnd a inregistra acte de importanţa cea maĭ mare, şi Biserica românéscă a luatŭ partea sa la aceste acte şi are de inregistratŭ în chronica sa eclesiastică maĭ multe fapte.

Maĭ ântâiŭ este cunoscutŭ lumeĭ întregĭ, că România astă-ḑĭ este destinată de provedinţa divină, ca să serviască, ca punctŭ de operaţiune, pentru ameliorarea sórteĭ crestinilor din Imperiul otomanŭ. Astă-ḑĭ Maiestatea sa Imperatorul tuturor Rusiilor, cu ilustrul seŭ frate, Alteţa sa imperială Nicolaĭ Nicolaevicĭ şi împreună cu toţĭ membriĭ de secsŭ masculinŭ aĭ familieĭ imperiale se află în oraşul

multe-orĭ am venitŭ pe acolo. Intru şi acuma, însĕ ca şi altă dată, nu ca inimicŭ, ci ca amicŭ. Vĕ mulţămescŭ pentru buna venire.

Aceste cuvinte, pronunçându-se de Maiestatea sa în limba rusescă, a fostŭ traduse imediatŭ în limba română de către D. Consul din Iaşĭ al Rusieĭ.

In fine Maiestatea sa a întrebatŭ în limba ruséscă pre D. Pastia, primarul oraşuluĭ Iaşiĭ, déca scie rusesce; la care întrebare D-sa a respunsŭ, că nu scie. Dupĕ aceste Maiestatea sa a părăsitŭ gara cu Marele Duce Nicolaĭ, spre a visita armata, ce era înşirată pre înălţimele Unghenilor.

După o lună şi maĭ bine de la data acesteĭ visite, adecă la 24 Maĭ, Maiestatea sa a bine-voitŭ ca să-şĭ părăsiască Imperiul, spre a veni pre pămêntul Românieĭ, unde, după declaraţiunea resbeluluĭ se aflaŭ armatele séle şi dupre cum avemŭ ferma convicţiune, este chotărîtŭ, să facĕ fericirea popórelor din Imperiul otomanŭ, fórĕ distincţiune de rasă, şi naţionalitate, şi să glorifice crucea Mântuitoruluĭ lumeĭ. La gara drumuluĭ de ferŭ de la Iaşĭ spre Bucurescĭ Maiestatea sa Imperatorul tuturor Rusiilor pre la orele 9 séra a fostŭ întâmpinatŭ pre peronul Găreĭ de către D-niĭ Ministri de interne şi esterne, precum şi de către autorităţile administrative şi judeciare ale oraşuluĭ şi districtuluĭ Iaşiĭ. De altă parte, Inalt Prea sânţitul Metropolitŭ al Moldoveĭ şi Suceveĭ, însoçitŭ de Prea Sânţiţiĭ Archiereĭ Iosif al Botoşénilor, Ieremia al Galaţilor şi Vladimir Suchopan al Irinupoleĭ, precum şi de patru preuţĭ, dintre cariĭ doĭ archimandriţĭ şi de diaconĭ, toţĭ învestmêntaţĭ cu vestmintele sacerdotale, iar Inalt Prea Sânţitul Metropolitŭ, ţinênd în mână s-ta Evangelie şi crucea, a salutatŭ pre Maiestatea sa în limba românéscă cu cuvintele următóre, dupŏ ce maĭ întâiŭ D. Muzicescu a întimpinatŭ venirea Maiestăţeĭ séle cu unŭ imnŭ în limba rusescă, şi esecutatŭ de corurile vocale, aflătóre în acestŭ oraşŭ.

Maiestate!

«Cu simţimênte de cel maĭ profundŭ respectŭ salutămŭ venirea Maiestăţeĭ vóstre în Patria Nóstră. De la Marele Petru, gloriosul vostru strabunŭ, dupŏ 166 de anĭ, Maestatea vóstră sunteţĭ celŭ dintâiŭ Monarchŭ ortodocsŭ, care onoreză cu visita sa acéstă veke capitală a Moldoveĭ, astă-ḑĭ adoa capitală a Românieĭ. Fiţĭ bine venitŭ între noĭ. Biserica, Clerul şi totŭ poporul Românŭ salută în voĭ cu respectŭ pre Puternicul Monarchŭ ortodocsŭ al Rusieĭ, demnul descendinte al Mareluĭ Petru. D-deŭ să vŏ bine cuvinteze. D-ḑeŭ să bine-cuvinteze armia vóstră creştinéscă şi să îndrepteze paşiĭ Maestăţeĭ vóstre întru tóte spre bine, întru mulţĭ anĭ ferіciţĭ.

La acéstă felicitaţiune a Inalt Prea Sânţituluĭ Metropolitŭ Maiestatea sa respunde în limba francesă cu terminiĭ următorĭ:

După aceste Alteţele lor Ducii Nicolaĭ Nicolaevicĭ, tatălŭ şi fiĭul, însoçiţĭ de Măriile Lor Domnitorul şi Dómna şi de tótă suita Lor s'aŭ suitŭ în trăsurĭ domnescĭ şi s'aŭ îndreptatŭ spre palatul domnescŭ din Bucurescĭ.

La 11 Aprilie espiratŭ, Maĭestatea sa Imperatorul tuturor Rusiilor Alecsandru II Nicolaevicĭ a bine-voitŭ, ca să vine cu trenul la Unghenil din Rusia, spre a trece în revistă armata, campată pre şesurile din stânga Prutuluĭ. Cu acéstă ocasiune Ţera a credutŭ de cuviinţă, ca să felicite de bună-venire la chotarele eĭ pre Imperatorul Rusiilor, pre sprijinitorul şi protectorul tuturor creştinilor ortodocşĭ. O deputaţiune era compusă maĭ de timpuriŭ, în capul căria Inalt Prea sânţitul Metropolitŭ al Moldoveĭ şi Suceveĭ D. D. Iosif, însoçitŭ de şefiĭ autorităţilor administrative şi judeciare din Iaşĭ, aŭ primitŭ la ora 5 după ameḑă-ḑi în peronul gareĭ Unghenilor din Rusia pre Maĭestatea sa Imperatorul. Aicĭ Inalt Prea Sânţitul Metropolitŭ, îvestmêntat cu Mantie, Mitră, omoforul celŭ micŭ şi epitrachilŭ, cu cârja archi-păstorală în mână şi însoçitŭ de doĭ archimandriţĭ şi de archidiaconul seŭ a fostŭ presentatŭ de D. consul rusŭ din Iaşĭ Maĭestăţeĭ séle, care la vederea persónelor şi a obiectelor sacre şĭ-a luatŭ casca din capŭ, şi cu veneraţiune a ascultatŭ următórea urare din partea Inalt Prea Sânţieĭ sele, pronunçată în limba românéscă:

Maĭestate!

« Fericita sosire a Maĭestăţeĭ Vóstre lôngă chotarele Românieĭ, a acesteĭ Ţerĭ orthodocse, a căria Biserică de *secule s'a bucuratŭ de protecţiunea bine-voitóre a Augustilor Suveranĭ, Glorioşiĭ voştriĭ strămoşi, Orthodocşiĭ Monarchĭ aĭ Putemiceĭ Imperăţiĭ aĭ Rusieĭ*, Nĭ procură şi noĭ astă-ḑĭ fericita ocasiune, de a supune Maĭestăţeĭ Vóstre omagele Nóstre şi respectuósele felicitărĭ de bună venire, atât din partea cleruluĭ Biserice Române, cât şi din partea representanţilor autorităţilor laice, ce împreună sûntemŭ veniţĭ înaintea Maĭestăţeĭ vóstre pentru acestŭ sfêrşitŭ.

«Sûntemŭ pe deplin convinşĭ Maĭestate, că aceleaşĭ bine-voitóre disposiţiunĭ, mostenite de la Glorioşiĭ Vostri Strămoşĭ, pentru România şi Biserica Eĭ, animă şi pe Maĭestatea vostră Imperială şi Vĕ vorŭ anima în tot-dê una pentru gloria Bisericeĭ luĭ D-ḑeŭ în genere şi a Maĭestăţeĭ vostre în parte ».

In totŭ timpul acesteĭ felicitărĭ, ţinută în limba românéscă, Maĭestatea sa, stând dinaintea Prea Sânţieĭ sele, avênd în drepta pre Mostenitorul tronuluĭ, iar la stânga pre fratele seŭ, Marele Duce Nicolaĭ Nicolaevicĭ, lôngă care sta şi fiĭul acestuia, tênĕrul Nicolaĭ Nicolaevicĭ, a mulţămitŭ în limba ruséscă cu termeniĭ următorĭ;

« Sûnt fórte mulţămitŭ a vĕ vedé. Cunoscŭ Ţera vóstră, căcĭ de

Pre peronul garei Maria sa Domnitorul Românilor, şi Maria sa Dómna, însoçiţi de D-nii Ministri, casa civilă şi militară a Mărillor lor, precum şi de diferitele corpuri ale Statului românescŭ, aŭ primitŭ pre ilustrul óspete în sonul musicilor unui escadronŭ de roşiori, carii aveaŭ şi stégŭ. Maiestatea sa, pogorându-se din trenŭ, a salutatŭ pre Măriile lor în sunetulŭ unui imnŭ rusescu, cântatŭ lui şi de muzica escadronului.

Trecênd Maiestatea sa cu Domnitorul şi Dómna, însoçiţi de suitele Lor, pre dinaintea escadronului, a venitŭ dinaintea clerului, unde se aflaŭ Prea sânţiţii Episcopi — alŭ Rômnicului, alŭ Buzeului şi alŭ Argeşului.

Tot pre peronŭ ascepta pre Maiestatea sa Prea Sânţitul Genadie, fostŭ Argeşiŭ, şi acum Vicarulŭ s-tei Metropolii a Unguro-Valachiei, învestmêntatŭ cu s-tele vestminte, ţinênd în mâni s-ta Evangelie şi crucea şi însoçitŭ de patru preuţi tot învesmântaţi. Ajungênd Maiestatea sa dinaintea clerului învestmêntatŭ, a sărutatŭ s-ta Evangelie şi crucea, dupŏ care Prea Sânţitul Genadie a salutatŭ sosirea Maiestăţei séle în limba francesă şi cu terminii următori:

Maiestate!

«Im numele Inalt Prea Sânţitului Metropolitŭ Primatŭ, în numele s-lui Sinodŭ al Bisericei Romane şi în numele a totŭ clerul românŭ orthodocsŭ, am fericirea cu totŭ respectul, de a saluta pre Maiestatea vóstră de bună venire în capitala României,

«La 1828 Maiestatea sa, Imperatul Nicolae, trecênd prin România, a găsit'o îngenunkiată şi acoperită de ranele barbarului iataganŭ turcescŭ; Maiestatea sa, — bine cuvêntată să-i fie memoria, a turnatŭ balsamŭ vindicătorŭ pre ranele României, şi ea în puţini ani s'a restabilitŭ, în cât astă-ḍi Maiestatea vóstră o găsiţi cu totul alt-felŭ. Ea este acum liberă şi independentă, şi, sub conducerea junelui ei suveranŭ, ea este cu arma în mână, spre a respinge păgânul dela chotare, a neteḍi calea valoróselor oştiri ale Maiestăţei vóstre, şi aşi da sângele fiilor ei pentru aşi asigura independenţa.

Aparţinea Maiestăţei vóstre, de a încorona opera, începută de Augustul seŭ părinte; mai mult încă, tot Maiestăţei Vóstre aparţinea a pune capêtŭ o dată pentru tot-dé-una suferinţelor crestinătăţei ortodocse, carea va cânta osana în templul s-tei Sofii. Ast-felŭ lumea pravoslavnică va pune numele Maiestăţei Vóstre alăturea cu acelŭ al Marelui Constantin.

Să trăiáscă Maiestatea Vóstră!
Să trăiască tótă familia imperială.

Dupŏ ce Maiestatea sa a primitŭ pânea si sarea, oferită pre o tavă

« Mulţămescŭ pentru întâmpinarea ce mise face şi vĕḑŭ cu plăcere pre Prea Sânţitul Metropolitŭ al Moldovei şi aicĭ la Iaşĭ, precum l'am vĕḑutŭ maĭ naiute la Unghenĭ, şi viuŭ ca amicŭ şi nu ca neamicŭ.

Dupĕ ce aceste vorbe aŭ fotŭ traduse în limba românéscă de câtre D. I. Brătianu, Ministrul de interne; şi dupĕ ce Maestatet sa, rĕmânênd la gara drumuluĭ de ferŭ pênĕ la ora 11 nóptea » a conversatŭ cu maĭ mulţĭ din asistenţĭ, s'a suitŭ în trenul specialŭ, venitŭ întradins cu Maiestatea sa de la Peterburgŭ, îndreptându-se spre Ploiescĭ, unde şi pênĕ astă-ḑĭ are pregătită casa de ospitalitate, impreună cu fratele seu, Marele Duce Nicolaĭ Nicolaevicĭ şi cu toţĭ membriĭ familieĭ imperiale ruse de secsul masculinŭ, cum şi cu casa civilă şi militară, între cariĭ se află şi marele cancelarŭ al Imperiuluĭ, A. S. Principele Gorcécov, şi generaluĭ Ignatief, fostŭ ambasador la Constantinupolŭ. In drumul spre Ploescĭ Maiestatea sa a fostŭ pretutindenea întîmpinatu de cătrĕ autorităţile judeçene şi orăşene dupre datina antică cu pâne şi cu sare, iar populaţiunea a aclamatŭ cu entusiasmŭ sosirea Maiestăţeĭ séle.

La Bărboşĭ, sosind trenul Maiestăţeĭ séle la ora 11 şi 27 minute dimineţa, Prea Sânţitul Episcopŭ al Dunăreĭ-de-Jos D. Melchisedec felicită sosirea Maiestăţeĭ sele în fruntea autorităţilor civile şi militare, iar o parte din populaţiunea din Galaţĭ, venită aici, primi cu esclamaţiunĭ entusiaste sosirea suveranuluĭ orthodocsŭ.

La orele 4 dupĕ ameḑă-ḑi trenul Maiestăţeĭ séle ajunse la Buzĕŭ. Aicĭ primarul oraşuluĭ întîmpină pre Maiestatea sa cu o alocuţiune, iar Prea Sânţitul Episcopŭ al Buzeuluĭ D. Inocentiŭ în fruntea autorităţilor locale felicită pre Augustul Suveranŭ de bună sosire. Infine Maiestatea sa a plecatŭ spre Ploiescĭ la ora $5^1/_2$ şi a sositŭ în acestŭ oraşŭ la 7 şi 45 minute, unde a fostŭ întîmpinatŭ cu pâne şi sare de cătrĕ primarul oraşuluĭ şi salutatŭ de întregul cartierŭ militarŭ şi de o legiune bulgară, înşirată pre peronŭ cu stegŭ şi muzică, avênd în capul lor o deputaţiune a poporuluĭ bulgarŭ, ce se află în Ploiescĭ,

In fine la 27 Maĭ óra $11^3/_4$ dimineţa Maiestatea sa Imperatorul, însoçitŭ de fratele şi fiiĭ seĭ, de corpul diplomaticŭ, casa civilă şi militară a sositŭ în Bucurescĭ cu trenul specialŭ imperialŭ. Gara drumuluĭ de ferŭ din strada Tórgo-viştea, strada însuşĭ şi podul Mogoşóeĭ cu strada Carol eraŭ maĭ de timpuriŭ decorate cu verdéţă, şi steguri tricolore române şi rusescĭ, între care decorurile maĭ ales ale scoleĭ militare din strada Tórgo-viştea atrăgeaŭ privirile trecĕtorilor.

tră şi asupra lucrărilor nóstre, declarŭ sesiunea ordinară sinodală presinte a anuluĭ 1877 deskisă.

Find-că dupre statutul organicŭ al Bisericilor române din Austro-Ungaria, Prea Sânţiţiĭ Episcopĭ sŭntŭ datorĭ, de a presenta în fie-care anŭ raportŭ detaliatŭ despre starea Eparchiilor lor, precum şi statistica, relativă la mersul progresivŭ al Eparchieĭ, noĭ profitămŭ de raportul Prea sânţitulul Ioan Meţénu, Episcopul Aradulul, presentatŭ în şedinţa de la 3 Aprilie şi dămu lectorilor nostri unele din datele statistice, relative la mençionata Eparchie.

In Eparchia Aradului se află 60,749 familiĭ cu 332,264 suflete de religiunea ortodocsă. Acéstă populaţiune este împărţită în 375 comune, seŭ parochiĭ bisericescĭ, cu 404 parochĭ. Tótă preuţimea Eparchieĭ se administréză de consistoriul Eparchieĭ cu ajutorul a 11 proto-presbiterĭ. Pre lângă aceste mençionatul raportŭ ni maĭ spune, că în Eparchia Aradului, în decursul anuluĭ 1876, s'aŭ născutŭ 17,373 suflete, aŭ muritŭ 13,636 şi s'aŭ cununatŭ 3,165 pĕrekĭ de ómenĭ.

Totŭ mençionata fóie periodică: «Biserica şi Scóla» ni comunică, că în ḑioa de 15 Aprilie s'a efectuatŭ deskiderea şi a Sinodului Eparchieĭ de Caransebeşŭ. Prea Sânţitul Episcopŭ al Eparchieĭ D. Ioan Popasu oficiază s-ta liturgie în Biserica catedrală şi citesce rugăcĭunea de învocare a sântuluĭ Spiritŭ pentru bine-cuvêntarea lucrărilor sinodale. La ora 5 dupŏ améḑă-ḑi Prea sânţitul Episcopŭ al Caransebeşuluĭ face o dare de sémă 'naintea sinoduluĭ despre mersul afacerilor din Eparchia sa, cu care ocasiune declară sesiunea ordinară din 1877 a sinoduluĭ deskisă. Apoĭ se depune raportul consistoriuluĭ, iscălitŭ de prea Sânţitul Episcopŭ, — pre biroul sinoduluĭ, şi adunarea Ĭea actŭ de acesta.

Din raportul consistoriuluĭ, relativŭ la administraţiunea eclesiastică, scolară şi a fonduluĭ eparchialŭ noĭ estragemŭ următórele date, care ne intereséză maĭ mult.

Antâiŭ se observă, că în Eparchia Caransebeşuluĭ 50°/o adecă jumĕtate din copiiĭ Eparchieĭ sŭntŭ cu sciinţa de carte. Şi cu tótă cifra acésta destul de îmbucurătóre pentru progresul fraţilor din Timişóra, Sinodul, conform propunereĭ deputatuluĭ Antonescu, Ĭea decisiunea, ca să se pune maĭ multă stăruinţă din partea autorităţilor bisericescĭ şi scolastice, spre a se înlătura reul şi principiul obligatoriŭ al învĕţămêntuluĭ să iea o întindere maĭ mare.

Dupŏ aceste mençionatul raportŭ ni maĭ spune, că în Eparchia Caransebeşuluĭ se află 350,000 suflete ortodocse, împărţite în 342 parochiĭ eclesiastice. Aceste parochiĭ se administréză de consistoriul eparchialŭ cu ajutorul a 10 protopresviterĭ. Numerul preuţilor din tótă parochia se rădică la 435 persóne.

de argintŭ de către D. C. A. Roseti în numele capitaleĭ române, şi după ce a bine-voitŭ a asculta şi felicitaţiunea, adresată de cătrĕ capitala Ţereĭ, Maĭestatea sa, trecĕnd în salonul de recepţiune, şi primind felicitatiunĭ din partea tuturor corpurilor Statuluĭ, care treceaŭ pre dinaintea Maĭestăţiĭ séle, s'a suitŭ în trăsurile palatuluĭ cu tótă suita sa şi a mersŭ la palatul Domnescŭ. Cu modul acesta Maĭestatea sa a bine-voitŭ a întórce visita sa augustilor noştri suveranĭ, Măriel séle Domnitoruluĭ Românilor şi Dómneĭ.

* *
*

Din Biserica Araduluĭ primimŭ următórele scirĭ, pre care ni le aduce jurnalul localŭ periodicŭ «Biserica şi Scóla.»

Duminică la 3 Aprilie, după terminarea s-teĭ liturgiĭ în Biserica catedrală, şi dupo actul religiosŭ, prin care s'a învocatŭ s-tul Spiritŭ, Prea sânţitul Episcopŭ al Araduluĭ D. Ioan Meţénu, a proclamatŭ sesiunea ordinară a Sinoduluĭ eparchialŭ deskisă. Cu acéstă ocasiune Prea Sânţia sa a salutatŭ pre D-niĭ Deputaţĭ aĭ Eparchieĭ cu cuvin'ele următóre:

«Conform § 18 din statutul nostru organicŭ, V'am poftitŭ D-lor deputaţĭ, pre ḑioa de astă-ḑĭ la sesiunea ordinară a Sinoduluĭ nostru diecesaru din anul acesta. Deci vĕ salutŭ cu bucuria, cu care salută părintele pre fiiĭ seĭ iubiţĭ, când după o pausă de unŭ anŭ am erăşĭ norocire a vĕ vedé în jurul nostru.

«Ca representanţĭ fidelĭ aĭ cleruluĭ şi poporuluĭ nostru, veţĭ cunósce justele dorinţe şi asceptărĭ ale trămiţetorilor Domnieĭ Vóstre, ïar ca fiĭ demnĭ şi zeloşĭ aĭ Bisericeĭ nóstre şi ca lamura inteligenţeĭ, veţĭ face, ca acele dorinţe şi aşceptărĭ după putinţă să se împlineascĕ. Sûntŭ multe şi inteţitóre afacerile, ce reclamă activitatea şi conlucrarea Domnieĭ vóstre, cum veţĭ bine-voi a vede din raporturile şi propunerile consistoriilor nóstre. Dintre tóte înse, maĭ inteţitóre este causa scólelor nóstre confesionale.

«Sciţĭ, D-lor Deputaţĭ, că în timpurile nóstre alte popóre, confesiuni şi naţiunĭ în condiţiunĭ maĭ favorabile, ca noĭ, îşĭ întrunescŭ puterile lor pentru rădicarea învĕţămĕntuluĭ, de la carele emană lumina, prosperitatea şi bună starea omenimeĭ. Dupo ce însĕ noĭ pe terenul acesta nu ne aflămŭ în condiţiunĭ aşa favorabile, nu ne rĕmâne, de câtŭ să îndoimŭ puterile nóstre asupra învĕţămĕntuluĭ nostru confesionalŭ.

«De aceĭa mĕ simţescŭ datorŭ şi cu ocasiunea acéstă a atrage bine voitórea atenţiune a Domnieĭ vóstre asupra învĕţămĕntuluĭ nostru confesionalŭ, pre carele se întemeéză viitorul Bisericeĭ nóstre naţionale, viitorul cleruluĭ şi al poporuluĭ nostru.

«După acestea, implorând şi aicĭ bine cuvĕntarea ceruluĭ asupra nós-

In Viena Episcopiĭ Bisericeĭ papale sûntŭ întrunițĭ în conferință. Scopul acesteĭ întrunirĭ ar fi regularea învĕțământuluĭ în Austria, şi judecând dupre apreçiarea jurnalelor vienese, sûntŭ speranțe în bine.

2. **Biserica protestantă.** Pentru ca lectoriĭ nostri să pótă cunósce şi posițiunea Bisericeĭ protestante din Germania, dămŭ aicĭ aprecierile jurnaluluĭ eclesiasticŭ rusŭ «Православное обозрѣніе— Revista ortodocsă.»

«Imperatorul Wilchelm în respunsul, datu Episcopuluĭ catolicilor vekĭ — D. Reinkens cu ocasiunea felicitațiunilor de anul noŭ 1877, esprimă speranța, că acestŭ anŭ va aduce Germanieĭ pacea atât internă, cât şi esternă. Tot în acelaşĭ timpŭ, Papa Piu IX-lé a pusŭ în desbaterea congregațiunilor cardinalelor ḑece cestiunĭ ale Episcopilor germanĭ, relative la modul, cum clerul de acolo datoresce-să se pórte cu guvernul, care s'a chotărîtŭ de a susține cu tótă rigórea legile contrare Bisericeĭ. Cu modul acesta trebue să ne asceptămŭ la lupte noĭ.

«Biserica papală ca instituțiune, n'a cedatŭ de locŭ omnipotentuluĭ cancelarŭ în lupta crâncenă, declarată de acesta Bisericeĭ. Resultatul acesteĭ lupte se constată, că este împuținarea simțuluĭ religiosŭ. Ateismul şi nichilismul face progrese spăĭmântătóre în Germania. Observând datele statistice, relative la acéstă cestiune, constatămŭ, că misterul botezuluĭ, al nunțeĭ, şi serviciul înormêntăreĭ ilŭ primescu abĭa o jumĕtate, din populațiune, vorbind cu cifre rotunde.

«In adunarea germană a fostŭ pusă în discuțiune cestiunea jurământuluĭ. Cu acéstă ocasiune s'aŭ făcutŭ propunerĭ, ca jurământul religiosŭ să nu se considere, ca obligatoriŭ şi ateistilor să li se permită, de a depune numaĭ jurământul civilŭ. Acéstă propunere a fostŭ respinsă, numaĭ pentru că guvernul n'a voitŭ să se presinte ne crestinŭ în faça Europeĭ. Jurnalistica germană a făcutŭ alarma cea maĭ mare asupra acestuĭ fenomenŭ. «Gazeta cruceĭ» a propusŭ, ca să se râdice drepturile atât civile, cât şi politice ateistilor, cariĭ n'ar voi să țină jurământul religiosŭ. La tóte argumentele jurnaluluĭ citatŭ, şi care este unul din acele, care susține Germania crestină, a respunsŭ unŭ altŭ jurnalu literarŭ şi politicŭ «Contimpuranul» unul din cele maĭ respândite în tótă Germania, că ateistiĭ pronunçă cu plăcere orĭ-ce formă de jurământŭ, care se consideră de concetățeniĭ lor necesară pentru mânținerea siguranțeĭ publice. Eĭ respectéză sinceritatea cvakerilor şi a menoniților, cariĭ aŭ cerutŭ şi aŭ obținutŭ dreptul, a se elibera de jurământŭ, deşi eĭ privescŭ la acéstă sinceritate, ca la unŭ ce straniu. Ateistiĭ ḑicŭ, conduita nóstră în raportŭ cătrĕ concetățenĭ este maĭ sinceră de cât a

Din aceste resultă. că în Eparchiile bisericescĭ de la Românii din Austro-Ungaria, administrațiunea se efectuă de către consistorii, crestinii sûntŭ împărțițĭ pre parochiĭ, și că, de fie-care parochie esistă câte unŭ singurŭ preotŭ, esceptând pre Bisericele catedrale....

II

BISERICELE ETERODOCSE

1. Biserica Papală. Fiind-că maĭ mulțĭ Armenĭ aŭ declaratŭ prin patriarchul lor — D. Chasun că eĭ voĭescŭ să se reunĭască cu Biserica papală; și fiind-că guvernul turcescŭ consimte la unirea Armenilor cu Biserica papală; de aceĭa Papa Piu IX le a împuternicitŭ pre Patriarchul Chasun, ca el să lucreze cu tóte mijlócele, spre a aduce acestŭ lucru la îndeplinire.

Se respândise maĭ de demult sgomotul, că fiĭul luĭ Napoleon III-le a intratŭ între masoniĭ din Roma. La acestă scire Papa era fórte tristŭ; și cu ocasiunea visiteĭ de pre urmă a imperatriceĭ Eugenia, făcută la Florența, asiguratŭ fiind papa despre falsitatea unuĭ asemine sgomotŭ, a trămisŭ Eugenieĭ o apologie din cele maĭ demne de notatŭ.

Fóĭa românéscă din Arad, «Biserica și Scóla» publică între diversele sele, următórea descoperire, esprimându-se :

«**Suvenire dela Nicula**, acesta este titlul unuĭ petecŭ de papirŭ, ce are în frunte o inimă încruntată, încunjurată de spinĭ, și spiniĭ încunjurațĭ cu flacăre de focŭ, și se pretinde a fi inima luĭ Iisus Christos. (Dómne ĭartă-ni păcatele!) Acestŭ petecŭ de papirŭ, imprimatŭ, a apărutŭ în tipografia diecesană din Gherla, și forma literilor dovedesce a nu fi edițiune veke. Prin petecul acesta se dă indulgențe pentru 100 séŭ 300 ḑile acelora, cariĭ le vorŭ purta la sine și se vorŭ ruga pentru papa și pentru ceĭ din purgatoriu. Li se permite apoĭ 11 favorurĭ, între care și aceĭa, că li se vorŭ binecuvênta tóte întreprinderile lor. Biserica nóstră ortodocsă nu dă cultul natureĭ omenescĭ a luĭ Iisus Christos isolatŭ de natura luĭ D-ḑeéscă, cu atâta maĭ puțin unuĭ organŭ al corpuluĭ seŭ. Biserica papală ataca deci în modŭ indirectŭ dogma întrupăreĭ prin cultul, ce ea dă inimeĭ sacre a luĭ Iisus, căcĭ cultul nu se cuvine de cât persóneĭ divine a luĭ Iisus Christos. Ar fi timpul, ca venerabilul consistoriŭ prin o circulară să oprescă pre Epitropiile nóstre de a cumpăra odórea dela aceștĭ speculanțĭ, cariĭ vêndŭ mărfurĭ rele și atât de scumpŭ și să ni recomênde o firmă solidă și de omenie.»

tru o asemine despărţire a servitŭ legea cea noă despre contribuţiunea eclesiastică ; adevĕratul înse motivŭ a fostŭ ura pentru protestantismul oficialŭ. Sinodul din Chesen, fiind în Darmştadt, sub pretecstul de încetarea schismeĭ, carea crescea în okiĭ lor, a refusatŭ, de a vota legea, carea avea de scopŭ a regulamenta separaţiunea parochiilor şi a avereĭ lor de administraţiunea naţională. Décă la rôndul seŭ guvernul nu va permite organisaţiunea de comunităţĭ protestante libere, cela ce se póte fórte bine întâmpla, atuncĭ lor nu li rĕmâne de făcutŭ altŭ-ceva, de cât a se uni cu societăţile acum esistânde ale « catolicilor nemţeşcĭ » séŭ «ĭubitorilor instrucţiuneĭ», cu care eĭ se potŭ ajunge şi kĭar în tendinţele lor. Cu modul acesta Biserica naţională din Chesen, ocupându-se în modŭ specialŭ de consolidarea sa, observă cum se despartŭ de dînsa membriĭ eĭ în doĕ direcţiunĭ opuse, adecă partida dréptă a luteranilor şi cea stânga a radicalilor, fie-care dupre convicţiunea sa, cela ce se respectă fórte mult de membriĭ Bisericeĭ. Pentru acésta şi Biserica din Chesen respecteză fórte mult pre ómeniĭ de opiniunĭ moderate, adecă şi pre acia, cariĭ ţinŭ la pace şi la unitatea religiósă, precum kĭar şi pre aciĭ indiferenţĭ, cariĭ sûntŭ fericiţĭ pentru cuvêntul, că eĭ potŭ să ascundă sub scutul oficialŭ prostia convicţiunilor lor, precum kĭar şi lipsa de acţiune din mintea lor.

«a In Rusia acéstă partida şĭ-a publicatŭ programa sa. Eca paragr ful celŭ maĭ notabilŭ din acéstă progamă : Inspiraţĭ de dorinţa, ca săavemŭ desvoltarea pacifică a comunităţilor nóstre, noĭ, pênĕ când avemŭ acéstă dorinţă, voimŭ, ca Biserica să fie în armonie cu Statul, şi cu diversele direcţiunĭ eclesiastice , fiind convinşĭ, că resultatul acestor acţiunĭ practice ale Bisericeĭ va fi liniscirea minţilor» Pacea Bisericeĭ pre basa prescripţiunilor esistânde, şi sub egida conservatóre a guvernuluĭ ! Acéstă formulă unesce pre ómeniĭ moderaţĭ şi indiferinţĭ, cariĭ, în politică fiind liberalo-naţionalĭ, în respectul eclesiasticŭ eĭ se ocupă maĭ mult cu conservarea unităţeĭ şi a tradiţiunilor populare, de cât cu libertatea, necesară pentru independenţa bisericéscă, cu demnitatea caracterelor şi sinceritatea convicţiunilor. De asemenea acéstă formulă mulţemesce şi pre aceĭ crestinĭ, cariĭ, fiind maĭoritatea Germanilor, privescŭ la Biserica Profesională, ca la o utopie, şi dicŭ, că protecţiunea guvernuluĭ este necesară pentru susţinerea şi prosperitatea prescripţiunilor bisericescĭ. Astŭ-felŭ sûntŭ vederile ortodocsieĭ moderate, pre carea o represintă « Gazeta evangelică noă », de şi acéstă gazetă combate paragraful programeĭ partideĭ moderate, prin care se recunósce membrilor « legeĭ protestante » dreptul, de a aparţine la Biserica oficială.

Intr'unŭ articulŭ de fondŭ, publicatŭ prin numerul I din acestŭ anŭ al menţionateĭ foĭ, autorul îşĭ pune întrebarea : « ce dorimŭ

cvakerilor, şi noĭ, primind jurămêntul, ne vomŭ elibera de sinceritatea nóstră.

«Sinceritatea, acestŭ simţimêntŭ al manifestaţiunei religióse, se pare acum maĭ ales, că este fórte periculosŭ. In sînul «Unireĭ protestante» (Protestantenverein) acum este o crisă complectă; fiind că la adunarea de pre urmă generală profesorul Baumgarten a atăcatŭ pentru netoleranţă în publicŭ pre doctorul Şenkel, care a făcutŭ, ca partida ortodocsă într'o parochie din Chaidelberg să renunçe, de a maĭ veni la Biserică. Acesta a provocatŭ o mişcare puterică între capiĭ acesteĭ partide, şi s'a făcutŭ preşedinteluĭ birouluĭ o observaţiune oficială, ĭar Baumgarten a declaratŭ, că voiesce să se retragĕ din congregaţiune. Din partea sa sinodul generalŭ al Bisericeĭ protestante din Eparchia Baden, conform inspiraţiunilor luĭ Şenkel şi ale amicilor luĭ, a respinsŭ petiţiunea unorŭ pastorĭ, cariĭ cereau, ca simbolul credinţeĭ, ce se citesce la actul botezuluĭ, să fie înlocuitŭ şi pronunçatŭ nu dupre formula Bisericeĭ, dar conform consciinţeĭ fie-căruĭa. Adunarea, consimţind cu propunerea petiţionarilor, n'a admis'o numaĭ pentru cuvêntul, că asemine skimbare pote să se presinte ómenilor ne'nvĕţaţĭ ca o lovitură nu numaĭ în ortodocsia protestantă, dar kĭar în religiunea crestină. Pentru aceste cuvinte s'a luatŭ decisiunea, ca să se conserve simbolul, citirea caruĭa va fi tot-de-una precedată de formula, carea are o importanţă curat-istorică, pentru ca cu modul acesta se putemŭ împăca consciinţa adversarilor nostri. G. Pol Şmidt în «gazeta protestantă» s'a râdicatŭ contra acesteĭ învingerĭ, cum o numesce el, a diplomaţieĭ bisericescĭ, şi în contra lipseĭ de sinceritate din actele bisericescĭ, de asemine şi contra antagonismuluĭ, care în urmaaea lipseĭ de sinceritate, se vede în împlinirea datoriilor pastorale de predicatorŭ şi ĭerurgisitorŭ. El încă maĭ adaoge cu o sinceritate particulară, că adevĕratul motivŭ, ce afăcutŭ pre adunare să ĭea o asemine decisiune, este dorinţa, de a se face plăcută guvernuluĭ, de care are necesitate partida liberală, atât din Baden, cât şi din alte localităţĭ, pentru ca cu modul acesta să potĕ căpăta învingere contra netoleranţieĭ ortodocsieĭ în lupta de cultură. Lipsa de sinceritate, ḑice D. Şmidt, nu este maĭ rea de cât fanatismul?».

«Din punctul nostru de privire esemplul de la Chesen este şi maĭ caracteristicŭ. Biserica naţională, din causa defectelor celor multe, este pusă în posiţiune, de a întra în lupta cea maĭ crâncenă. Pentru pastoriĭ şi parochiele protestante, cariĭ din motivul de skimbare a doctrineĭ s'aŭ despărţitŭ de administraţiunea Bisericeĭ oficiale, se presintă acum unŭ profitŭ noŭ. In Chesen maĭ mulţĭ de 6000 protestanţĭ s'aŭ unitŭ între sine şi aŭ formatŭ comunităţĭ religióse, cunoscute cu numirea de «protestanţĭ liberĭ». Motivŭ pen-

Şi pentru ca lectorii noştri să pótă şi mai bine înţelege privirile Germaniei asupra Bisericei protectate, să citămŭ următorul pasagiŭ din « gazeta noă evangelică » : « Privilegiul celu mai supremŭ al religiunei constă în acela, că ea nu admite nicĭ cea mai mică influenţă esterióră. Religiunea póte să progreseze numaĭ în sfera desvoltărei pur-spirituale; numaĭ sub acéstă condiţiune ea póte să presinte frumuseţa eĭ şi să convingă pre ómenĭ, în veritatea doctrinelor sele. De îndată, ce ea este Biserică, trebue să se supună controlului legilor, care administréză pre tóte societăţile omenescĭ ». Judecând dupre cuprinderea acestuĭ citatŭ, noĭ trebue să avemŭ următórea conclusiune, fiind că religiunea perde din forţa sa, de'ndată ce devine o instituţiune, de ace'a ea trebue să alégă o astŭfelŭ de formă, care ar asigura fie-căruĭ membru al eĭ fericirea, libertatea şi demnitatea religiósă. Acéstă formulă, e posibilŭ, ca ea să nege Bisericeĭ o parte din măreţia, puterea şi aparinţa esterióră, dar acéstă formulă contribue maĭ mult la desvoltarea şi manifestaţiunea simţuluĭ religiosŭ. Nu póte Biserica, orĭ-care ar fi ea, ortodocsală seŭ liberală, cu cultŭ seŭ puritană, să dică despre poporŭ, acela, ce a disŭ Ioan botezătorul despre Iisus Christos, învĕţătorul seŭ: o! El póte să crescă, eŭ potŭ numaĭ să « Acela, ce Biserica perde în ochiĭ lumeĭ respectiv de forţă, lucsu şi unitatea vĕdută, când ea este organisată, ca instituţiune, ea câscigă în altă posiţiune sinceritate şi putere pentru desvoltarea eĭ.

Biserica renunça la onórea, de a deveni o parte din organisaţiunea cea mare a Statuluĭ, darea cu acésta devine una din puterile cele maĭ marĭ ale poporuluĭ. Se póte vedé, că în Statorile, unde Biserica este liberă de tóte oficialităţile, precum e în America ca membriĭ Bisericeĭ să fie maĭ puţin patrioţĭ, ca eĭ să se ocupe maĭ puţin cu progresarea atât materială, cât şi morală a patrieĭ eĭ? Ce se atinge însă de spiritul de sectă, de persecuţiunĭ şi de nelibertatea culturilor, de care se bucură maĭ ales Bisericile libere, apoĭ noĭ nu ne învoimŭ cu părerea celora, cariĭ ar crede că Biserica naţională póte să fie liberă de aceste defecte. Acésta provine de la epocha, în care trăesce Biserica, de la circumstanţele ce o încunjură, de la temperamentul individualŭ al credincioşilor, precum şi de la formele organisaţiuneĭ bisericescĭ. Trebue Germania, de şi nu fóră cuvêntŭ preocupată de fenomenele eĭ religióse, ca să se lepede de teoria unuĭ Statŭ creştinescŭ şi să se convingă, că scăparea cea maĭ sigură, şi apărătórea cea maĭ sigură a religiuneĭ este însuşĭ religiunea. Biserică, fundată numaĭ pre credinţa membrilor eĭ împlinesce cu maĭ multă seriositate rolul seŭ de misionară. In totŭ casul, sinceritatea, pre carea nemţiĭ o stiméză cu droptŭ cuvêntŭ aşa de

noi», şi respunsul la acestă întrebare a articlului este, că «noi voimŭ Biserică». Pentru ca să putemŭ lupta contra necredinţei, carea se desfăşură cu atâta repeḑiciune, este necesară o instituţiune, care ar fi plină de spiritul religiosŭ. In apariţiunea sa protestantismul nemţescu n'a recunoscutŭ necesare mijlócele pentru apărarea şi desvoltarea ideilor religióse. Acum el se căiesce de acéstă erore a sa. Pênĕ când imperatorii, acesti protectori bine-făcĕtări ai Bisericei, aŭ fostŭ inspiraţi de credinţa crestină, periculului nu era aşa mare. Acum lucrările s'aŭ skimbatŭ. Cu tóte sforţările maioritâţei parlamentului, care dispune, de afacerile publice, idea despre Biserica de Statŭ a trebuitŭ să fie părasită de creştini. Biserica de Statŭ trebuia să fie nu altŭ-ceva, de cât unŭ instrumentŭ abilŭ şi putericu în mânele liberalismului, precum ea mai nainte a fostŭ în mânele partiḑei ortodocse. Este ne conformŭ cu demnitatea Bisericei, de a se supune tuturor mişcărilor şi turburările politice. De altă parte, Biserica liberă este o chimeră; fiind că ea nu voiesce să îea în consideraţiune masa poporului, şi întrerupe legătura, ce unesce religia cu vieţa populară. Şi astu-felŭ, ce este de făcutŭ? Este necesară «o Biserică naţională liberă», în carea «libertatea Bisericei să se uniască cu demnitatea Domnitorului». Domnitorul să aibă dreptul de supraveghere, şi datoria de a proteja Biserica; iar Biserica să aibă datoria, da a se supune legilor Bisericei, dar cu dreptul, de a-şi administrata singură afacerile séle, de a-şi alege pre conductorii Bisericesci şi tot-o-dată, de a-şi determina singură prescripţiunile de alegere; numai astŭ-felŭ ea va puté ajunge la o putere spirituală, şi va puté să influenţeze asupra vieţei sociale. Cu astŭ-felŭ de vorbe se esprimă organul celŭ mai respectabilŭ al crestinilor evangeliei din Germania.

Să facemŭ câte-va observaţiuni. Impresioneză pre ori-cine agerimea limbei nemţesci, prin care autorul voiesce să demonstreze, că cestiunea s'a resolvatŭ de'n dată, ce doi termini opuşi s'aŭ unitŭ între sine «Biserică *liberă* naţională». Cine nu vede, oposiţiunea, ce esistă între aceşti doi termeni, din care cela, ce afirmă unul négă celalaltu? Décă naţionalitatea actelor Bisericei se cedéză Domnitorului séu parlamentului, atunci nu se póte ave în lucrările bisericesci multă libertate şi independenţă. Décă Biserica este organizată în modŭ popularŭ, atunci ea din necesă trebue să fie supusă tuturor afecţiunilor şi debilităţilor poporului, ea va fi când respectată, când despreçuită, când înălţată şi alte-ori degradată. Ea va servi dupre momentele timpului, supunĕndu-se câte-o-dată voturilor camerei, şi alte dăţi doctrinelor catechismului, compusŭ de învĕţăceii lui Straus séŭ Chartman. Astă-ḑi se va ruga pentru Imperatorul, şi *mâne va tămâea pre unŭ demagogŭ óre-care.*

nimitate de către sântulŭ Sinod al sântei Biserici autocefale ortodoxe Române în şedinţa sa de la 15 Maiŭ anul 1873.

Preşedinte **Nifon Mitopolitul**

Membriĭ Sântuluĭ Sinod :

(Semnaţi)
Atanasie Râmnic.
Isaia Roman.
Inocentie Buzeŭ.
Iosif Huşiŭ.
Melhisedek al Dunărei de jos.
Ioanichie Evantias.
Calist Stratonichias.
Ghenadie fost Argeşiŭ.
Ieronim Sevastis.
Iosif Sevastias.

Directorele cancelariei **D. Brăescu**

PROPUNERE

Prea Sânţi Părinţi,

Mitropoliele şi Episcopiele, dupre canónele bisericescĭ, trebue sĕ aibă fie-care câte un iconom din Clerul eparchial, şi luĭ să se încredinţeze de cŏtre Episcop, orĭ Mitropolit păstrarea avereĭ caseĭ Episcopale orĭ Mitropolitane, precum şi administraţia economică a caseĭ.

Aşa Canonul 26 al synoduluĭ IV-lea ecumenic ḑice, că fiie-care Biserică, ce are un Episcop, sĕ aibă un iconom din propriul eĭ Cler, pentru ca iconomia bisericéscă sĕ nu fie fără marturĭ, şi sĕ nu caḑă defăĭmărĭ asupra sacerdoţiuluĭ. Prin canonul 25 al aceluiaşĭ Sinod se legiueşte, ca iconomul sĕ păstreze şi se respunḑă de averea Episcopieĭ în timpul vacanţieĭ scaunuluĭ episcopal. Canonul 11 al Sinoduluĭ al VII-lea ecumenic legiueşte ca Patriarchul sĕ impună Mitropolituluĭ iconom, când acela n'ar voi să pună singur; de asemenea Mitropolitul sĕ impună iconom Episcopuluĭ, ce nu ar pune singur iconom în Episcopia sa.

Tot aşa să se facă şi pe la Monastirĭ.

Postul acesta, precum, şciţĭ, de cât va timp s'a suprimat din budgetele Mitropolielor şi ale Episcopielor. Restabilirea luĭ se cere a-

multŭ numaĭ astŭ-felŭ va esista. «Eŭ am venitŭ nu ca să aducŭ pacea» a ḑisŭ Christos. Noĭ în acéstă lume trebue să avemu tot-dé-una luptă dar numaĭ acea luptă nobilă şi productivă, carea se efectua nu în detrimentul sincerităţeĭ.

ARCH. Genadie Enacénu

chiărarea primită de la Mitropolitŭ orŭ Episcopŭ sĕ aibă la tribunal valórea jurămîntuluĭ legalŭ.

(Semnațĭ) :
Episcopŭ Melchisedek.
Ghenadie fost Argeşŭ.
Ieronim Sevastis.
Calist Stratonichias.
Atanasie Rămnicu.

Acestŭ projectŭ de decisiune s'a adoptatŭ de Sântul Sinodŭ în şedința din 28 Maiŭ 1874.

Preşedintele Sântuluĭ Sinodŭ, Isaia Roman.
Membri Sântuluĭ Sinodŭ :
Theodorit Sinadon.
Polycarpu Bărlădenul.
AthanasieRămnicu.
Iosif Huşiŭ.
Inochentie Buzeŭ.
Episcop Melchisedek.
Ieremia Gălățenu.
Iosif Sevastias Bobulescu.

PROPUNERE

Prea Sânțĭ Părințĭ,

De cățĭ va anĭ s'a introdusŭ în România unŭ modŭ fraudulosŭ de a întrebuința la facerea luminărilor pentru usul bisericeĭ, în locŭ de céră curată provenită din cultura albinilorŭ, dupre cum a fostŭ pururelnică datină a bisericeĭ, de la începutulŭ chreştinătățeĭ, — unŭ materialŭ artificialŭ, preparatŭ din alte substanțe, care nu este permisŭ ale proaduce la altarulŭ luĭ Dumnedeŭ ca prinóse, pentru că prin natura lorŭ nu corespundŭ cu puritatea şi sublimitatea Tainelorŭ religióse, ce se sĕvĕrşescu în biserica luĭ Dumnedeŭ. Acestŭ materialŭ, care prin fraudă s'a introdusŭ în biserică, în locul căreĭ constă din : 1) Parafină, o substanță cristalisată estrasă din păcura ordinară ; 2) Stearin, ce se estrage din seu animalŭ ; 3) Japon, o imitație de céră artificială, cunoscută sub numire de céră de Japonia ; 4) o substanță numită Cemŭ, care servesce a da acester amestecăturĭ o colóre roşu-galbenă.

tát de canóne, cât şi de buna administraţie economică a caselor Episcopale şi Mitropolitane.

Propun decĭ ca sântul Sinod sĕ mijlocéscă la Domnul Ministru de culte restabilirea acestui postŭ în budgetul ce va propune adunărei deputaţilor în sesiunea anuluĭ 1873-74.

Episcopu Melchisedek.
Iosef Huşiu.
Isaia Roman.
Atanasie Romnicu.

PENTRU JURAMENTUL PREOŢILOR

Considerândŭ învĕţătura dată de Domnul Christosŭ Sânţilorŭ Apostolĭ, de a nu se jura nicĭ pe cerŭ nicĭ pe pămêntŭ, ci a se pronunţa despre adevĕru numaĭ prin simpla afirmare saŭ negare;

Considerândŭ usul ce a fostŭ stabilitŭ în România prin legile anteriôre, de a nu se supune clerul la jurămîntŭ, ci a i se primi, la trebuinţă simpla mărturie, éră la casurĭ grave a se trămite se mărturiséscă sub omoforul archierescŭ;

Considerândŭ că în totŭ casul este maĭ potrivitŭ cu demnitatea morală a persónelorŭ consacrate la servirea apostolică a nu fi puse în posiţiune să jure, căcĭ prin acésta îşĭ calcă consciinţa lorŭ, carea le spune, că preotul nu trebue sĕ jure; căcĭ aşa a pronunţatŭ Domnul Christosŭ Apostolilorŭ, aĭ cărora urmaşĭ suntŭ preoţĭ:

Sântulŭ Sinod decide:

1). A ruga pe guvernu ca prin mijlócele ce ar crede legale, să facă a se substitui în procedura judeciară în locŭ de jurămîntŭ pentru cleru următórea formulă de dechierarea adeveruluĭ:

Mărturisescŭ pe consciinţa mea de servitorŭ al luĭ Dumneḑeŭ, şi ţinênd minte învĕţĕtura Domnuluĭ Christosŭ, carele a ḑisŭ: «Să fie cuvĕntul vostru aşa! aşa! şi nu nu, éră ce este maĭ multŭ de la celŭ reŭ vine» — că aratarea mea va fi în totul adevĕrată. Aşa se 'mĭ ajute Dumneḑeŭ!!

2) La casurĭ esceptionale persónele clericale sĕ se trimită a depune mărturiele lorŭ sub omoforulŭ archiereuluĭ eparchialŭ, şi de-

REGULAMENTU

DESPRE PROCURAREA LUMINARILOR DE CÉRA DE BUNA CALITATE PENTRU BISERICILE DIN ROMANIA.

Art. 1. In fie care Judeţŭ se angajeză câte unŭ fabricantŭ de lumînărĭ cu îndatorire de a procura lumînările trebuitóre la tóte bisericile din Judeţe; lumînările vorŭ fi fabricate din céră curată, şi fără nicĭ o amestecătură.

Art. 2. Angajarea fabricanţilorŭ se va face cu formele licitative la prefectura Judeţuluĭ în presenţa *Prefectuluĭ şi a protoiereuluĭ* de Judeţŭ.

Art 3. Fabricanţiĭ se obligă prin contractŭ, că în termenul anume stabilitŭ se va îndestula tóte bisericile din judeţe cu lumînărĭ trebuitóre, calitatea cea maĭ bună, de céră curată, albă şi galbenă cum se va cere; şi dupre probele ce i se vor da de modelŭ de către autoritatea bisericéscă respectivă şi care probe se vorŭ păstra la autoritatea bisericéscă sub sigiliŭ.

Art. 4. Preçulŭ atâtŭ pentru lumînările de céră albă, câtŭ şi pentru cele de céră galbenă se va fixa prin contractŭ.

Art 5. Contractul se va încheia pe termenŭ de treĭ anĭ, şi la espirarea acestuĭ termenŭ se va renoi cu aceia-şĭ rînduială ca şi în trecutŭ.

Art. 6. Toţĭ epitropi bisericilorŭ vorŭ fi datorĭ a cumpăra lumînările trebuitóre la bisericĭ numaĭ de la fabricantulŭ contractantŭ.

Art 7. Epitropiĭ eparhiotĭ vorŭ face cunoscutŭ Ministruluĭ de Culte numele fabricanţilorŭ contractanţĭ, spre a se publica prin monitorŭ spre sciinţa comună. Totu o-dată prin anume circulare pe la bisericĭ vorŭ îndemna pe toţĭ fiiĭ bisericeĭ a nu aduce lumînărĭ falşe în serviciul bisericeĭ şi le vorŭ recomanda lumînările de la fabrica angajată.

Art. 8. Dacă între lumînările aduse de creştiniĭ ar fi de acele falşe de alte fabricaţiunĭ, şi aprinḑându-se la icóne ar produce fumŭ, s'ar topi, s'ar muia, îndată să le stingă, şi să le lepede ca netrebnice şi contrarie demnităţeĭ religiuneĭ, asemenea Jertfeĭ luĭ Cainŭ pe care Dumneḑeŭ a reprobat-o.

Art. 9. Dacă Contractantul ar dovedi că *falsifică lumînările*

Luminările fabricate din asemenea materiale, afară de aceia că nu suntŭ prin ele însele conforme cu usulŭ bisericeĭ chreştine, producŭ şi alte consecințe cu totul contrarie demnităţeĭ locaşurilorŭ Dumneḑeescĭ, şi anume :

1) Producŭ un fumŭ estraordinarŭ, carele corumpe aerulŭ în biserică, îngreuéză respiraţia plomînilorŭ, în câtŭ chreştiniĭ adese-orĭ, ne putêndŭ suporta, suntŭ siliţĭ a eşi din biserică. Nu o dată s'aŭ vĕḑutŭ persóne, cădêndŭ în biserică leşinate din causa îngreueri respiraţiuneĭ, produsă de fumul acestorŭ lumînărĭ falşe.

2) Fumul acestorŭ lumînărĭ strică decorurile bisericilorŭ, precum zugrăvéla şi poleéla de pe păreţĭ şi de pe temple.

3) Lumînările acestea ne avêndŭ o consistenţă solidă de céră, puse în sfeşnice, se móie şi cadŭ singure; ţinute în mână de Preoţĭ şi de alte persóne, ele de asemenea se móie şi lasă pe mână o unsóre murdară, éră prin scurgerea lorŭ necontenită murdărescŭ vestimintele saŭ şi cele l'alte odóre bisericeşcĭ, cu care se pune în în contactŭ.

Comisiunea Sântuluĭ Sinodŭ, însărcinată cu studierea acesteĭ cestiunĭ recunóşte în acéstă falsificaţiune a ofrandelorŭ destinate pentru serviciulŭ divinŭ un Trafic nelegiuitŭ, o vederată profanare a sanctuariuluĭ, o jertfă necurată asemenea cu aceia ce a adusŭ luĭ Dumneḑeŭ Cainu, carele cu ipocrisie a adusŭ la altarŭ ródele cele maĭ rele şi netrebnice. Meditândŭ apoĭ la modul cum s'ar putea apăra bisericile luĭ Dumneḑeŭ de acestŭ abusŭ sacrilegŭ, Comisiunea nu vede altŭ mijlocŭ de câtu încuragiarea fabricanţilorŭ acelor ce se vorŭ angaja de a procura bisericilorŭ lumînărĭ de cêră curată fără nicĭ o altă amestecătură streină, proscriind şi lepădândŭ din usul bisericescŭ orĭ-ce altu-felŭ de lumînărĭ provenite din alte fabricaţiunĭ, şi lăsându-le pentru alte usurĭ profane. Pentru acesta venim respectuosŭ a propune la deliberarea şi decisiunea sântuluĭ Sinodŭ următoriul projectŭ de regulamentŭ pentru procurarea lumînărilorŭ de céră de bună Calitate pentru bisericile din Romania.

(Semnaţi) Iosif Episcop de Argeşiŭ.
Episcop Melchisedek.

1. Sântul Sinodŭ declară de contrariă învĕțătureĭ și practiceĭ pururelnice a bisericeĭ Chrestine or ce felŭ de falsificare întrodusă în fabricarea lumînărilorŭ de céră, destinate pentru usul religiosŭ, și afirmă, că, atâtŭ ceĭ ce falsifica aceste lumânărĭ câtŭ, și ceĭ ce aducu lumînărĭ falșe la serviciurĭ religióse, în biserică saŭ afară de biserică, păcătuesc greŭ contra sautităţeĭ religiuneĭ și-șĭ atrag asuprăle respunderea suflotéscă, atât pentru profanarea și înjosirea celorŭ sânte, catŭ și pentru vĕtămarea sănătățiĭ confrațilorŭ lor chreștinĭ, cariĭ vinŭ la biserică spre a depune rugele lorŭ înnaintea celuĭ prea Inalt.

2. Motivele coprinse în raportulŭ Comisiuneĭ se vorŭ espune într'o circulară adresată de Sântulŭ Sinodŭ către toți chreștiniĭ ortodoxĭ din țéră sfătuindŭ pe toți în genere, pe clerici și pe mirenĭ de a aduce spre trebuințele religiuneĭ în biserici lumînări numaĭ de acele fabricate de céră curată, care sĕ conrespundă cu puritatea și sublimitatea cultuluĭ divinŭ. In special Preoților să se pună îndatorire de a îndemna și sfătui pe chreștini parochieni aĭ lorŭ să aducă la biserică lumînărĭ curate, făcându-le cunoscute pe cele false spre ferire. Eră epitropilorŭ să le pună în vedere de a avea în depositŭ pe la pangare numaĭ lumînărĭ de céră curată, atâtŭ pentru îndestularea trebuințelorŭ comune ale bisericeĭ câtŭ și pentru prinósele pioșilorŭ chreștinĭ.

Acéstă circulară se va tipări și împărți pe la bisericile ortodoxe din tótă Romania și se va ceti în treĭ rîndurĭ în dile de sărbătorĭ, cândŭ va fi adunatŭ maĭ multŭ poporŭ la biserică. Apoi ea se va încadra și atîrna pe părete la intrarea în biserică, spre a putea fi cetită de toți orĭ cândŭ.

3. Cu arătarea aceloraşĭ motive, Sântulŭ Sinodŭ se adreseze rugăminte, prin Domnul Ministru al Cultelorŭ, Onorabiluluĭ Guvernŭ de a lua mĕsurile cele maĭ eficace, în puterea legilorŭ esistente în țară contra falsificăreĭ lumînărilor de céră, falsificarea pre câtŭ prejudiciósă santitațeĭ Cultuluĭ divinŭ crestinescŭ pre atâtŭ și contrarie igienei publice.

Episcop Mechisedek.
Iosif Episcopŭ de Argeșŭ.
Genadie fost Argeșŭ.
Ieronim Sevastias.

amestecându-le cu alte substanțe, orĭ nu le ar face dupre probele stabilite, orĭ ar mări preçul arbitrarmente. Protoereiĭ vorŭ aduce acésta la cunoșştința Ierarchilorŭ respectivĭ, care la rîndul lorŭ încredințându-se prin anketă, voru puté resilia contractul cu fabricantul abusatoriu, fără a pute el ave vre o protenţiune de despăgubire.

Art 10. Ne mijlocitŭ dupre resilierea contractuluĭ, se va procede la o nouĕ contractare cu altŭ fabricantŭ. Eră pênĕ la în încheerea nouluĭ contractŭ se va angaja provisoriŭ unŭ altŭ fabricantŭ a procura bisericilorŭ lumînările trebuitóre de céră curată.

Art: 11. *Epitropi* bisericeĭ suntŭ datorĭ a avea la sine în depositŭ totŭ felulŭ de lumînărĭ ce se întrebuinţéză în biserică spre a fi la disposiţiunea evlavioşilorŭ chreştinĭ, procurate numaĭ de la fabricantul angajatŭ dupre disposiţiunile de maĭ susŭ.

Art: 12. Fabricantul angajatŭ va imprima sigiliul seŭ pe lumînărĭ, spre a se putea distinge de cele provenite din alte Fabricaţiunĭ.

(Semnaţĭ) Iosif Episcop de Argeşiŭ.
Episcop Melkisedek

Prea Sânţiţĭ Părinţĭ.

Comisiunea sântuluĭ Sinodŭ luândŭ în tratare propunerea pentru decisiunea ce este a da sântuluĭ Sinodŭ în cestiunea lumînărilorŭ de céră ce se întrebuinţéză în biserică, vine cu totŭ respectul a propune la deliberarea sântuluĭ Sinod urmatorul proectŭ de decisiune.

(Semnaţĭ) Episcop Melchisedek.
Iosif Episcop Argeşiŭ.
Genadie fostŭ Argeşiŭ.

PROPUNERE

Sub scrişĭ propunem urmatóre decisiune la raportul comisiuneĭ în chestia lumînărilorŭ de céră ce se întrebuinţéză în biserică.

Pe temeiulŭ acesteĭ consideraţiunĭ, sântul Sinod decide :

Numĕrul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL
Urbea Craiova	Sub. Craioviţa	Săntul Nicolae. .
	Cim. Sinésca.	Adorm. M-ceĭ D-luĭ
	Par. Haralamb	Sănţiĭ Impăraţĭ .
		Preoţî fără Biser
1. Adăncata de s.	. . . .	Săntul Nicolae. .
2. Balota de jos.	. . . .	Săntul Nicolae.. .
	Balota de sus	Sănţiĭ Impăraţĭ .
	Mah. Gaia des.	Săntul Dimitrie .
	Mah. Crucile	Inălţarea Domnuluĭ
	Velescĭ . .	Adormirea M-ceĭ D-lu
	Mah. Ruptur.	Săntul Dimitrie .
3. Murgașu . .	. . . .	Adorm. M-ceĭ D-luĭ
	Gaia de jos .	Săntul Nicolae. .
4. Bulzescĭ . .	. . . .	Sănţiĭ Voevozĭ . .
	Bulzescĭ de j.	Intrarea în Biserică
	Mah. pe mij.	Adorm. M-ceĭ D-luĭ
5. Mălăescĭ . .	. . . .	Săntul Nicolae. .
	Milescĭ . .	Adorm. M-ceĭ D-luĭ
	Goescĭ . .	Săntul Panteleimon
	Adăncata .	Săntul Nicolae. .
	Muereniĭ. .	Adorm. M-ceĭ D-luĭ
	Mah. Vladim.	Intrarea în Biserică
6. Negoescĭ . .	. . . .	Sănţiĭ Voevozĭ . .
	Mah. Volna.	Săntul Haralambie
	Godeniĭ . .	Adorm. M-ceĭ D-luĭ
	Mah. Spinenĭ	Săntul Nicolae. .
	Valea-Mare .	Sănta Treime . .
7. Păișanĭ . .	. . . .	Sănţiĭ Impăraţĭ .
	Stoina . .	Nascerea M-ceĭ D-luĭ
	Stoiniţa . .	Săntul George . .
	Slăvuţa . .	Sănţiĭ Voevozĭ. .
	Mah Socot.	Intrarea în Biserică
	Mah. Mieluș.	Adorm M-ceĭ D-luĭ
	Mah. Marin.	Săntul Nicolae. .
8. Căprenĭ de j.	. . . .	Nascerea M-ceĭ D-luĭ

Acéstă propunere s'aŭ admisŭ de Săntul Sinodŭ în ședința din 29 Maiŭ 1874.

Președintele Săntuluĭ Sinodŭ Isaia Roman.

Membri Săntuluĭ Sinodŭ :
Theodorit Sinadon.
Calist Stratonichias.
Polycarp Bârlădenul.
Iosif Sevastias Bobulescu.
Episcop Melchisedek.
Iosif Hușiŭ.
Arh. Irimia Galățenŭ.
Inocentie Buzeŭ.
Athanasie Romnicu.

Prea Sanțiți Părinți.

Sub-scrișĭ luând în cercetare propunerea cetită în treĭ ședințe ale Săntuluĭ Sinodŭ pentru modificarea articolelorŭ 8,9 și 10 din regulamentul interiorŭ al Săntuluĭ Sinodŭ și convingêndu-ne de urgența ce este a se modifica menționatele articole pe basa motivelorŭ arĕtate în acea propunere, pentru a se înlesni lucrările cancelarieĭ Săntulŭ Sinodŭ, venim respectosŭ a supune la deliberarea și deciderea Săntuluĭ Sinodŭ anexatul aicĭ proectŭ de modificare la art ; 8,9 și 10 din regulamentulŭ interior al Săntuluĭ Sinodŭ.

Putința modificări acestuĭ regulamentŭ este prevĕḑută la articolul seŭ adițional, unde se atribuește, că : orĭ cândŭ cincĭ membri vorŭ socoti că este trebuință a se introduce vre o modificare în regulamentul Săntuluĭ Sinod, vorŭ face o propunere sub scrisă de dênșiĭ.

Acestă propunere se va ceti în treĭ ședințe succesive.

După aceste cetirĭ, dacă Săntul Sinod prin majoritate de două treimi va lua propunerea în considerațiune o va trimete la o comisiune specială spre a elabora un noŭ proectŭ.

Acéstă procedare s'a împlinitŭ în casul de fațiă și nu rĕmâne, de câtŭ Săntul Sinodŭ să se pronunțe asupra proectuluĭ elaborat de Comisiune.

(Semnatĭ) Iosif Episcop Argeșiŭ.
Athanasiŭ Rômnicŭ.

ANUL III. BUCURESCI, IUNIE 1877 No. 9

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

«Predică cuvêntul»
II Tim. IV 2.

INTREBUINŢAREA SANTEI SCRIPTURI LA SERVICIUL DIVIN IN BISERICA CREŞTINĂ ANTICĂ

In tratarea nóstră dupre întrebuinţarea sântei scripturî la serviciul Divin în Biserica creştină antică, ne vom mărgini numaî în arătarea şi aducerea de mărturiî relative la întrebuinţarea eî, precum şi cu deslegarea întrebărilor: ce cărţî se cetiaŭ în Biserica antică creştină, în ce ordine şi ce obiceîurî să păziaŭ la cetire.

Serviciul Divin la Iudeî nicî odată nu să sevărşia fără cetirea Sânteî Scripturî; şi dar, fie-care adunare a poporuluî spre acest scop nu remânea fără a se instrui prin cetirea legeî şi a profeţilor.

In sinagogele Iudeilor încă din timpurile captivităţeî babilonice să cetia şi să explica în public câte o secţiune din cărţile luî Moisi. Legea luî Moisi era despărţită în 54-a de secţiunî numite *parasche.* 53 eraŭ destinate a se ceti în sâmbetele anuluî simplu, îar cea de pe urmă séŭ a 54-a în sâmbăta anuluî numit visect, care este maî mare de cât anul simplu séŭ ordinar. In sâmbăta de pe urmă a anuluî simplu să cetiaŭ şi să explicaŭ dóŭe *parasche.* Intrebuinţarea paraschelor în Biserica iudaică era şi în timpul Apostolilor, dupre cum acésta să póte vedea din cărţile sânteî Scripturî a Nouluî Testament. Aşa în cartea faptelor sânţilor Apostolî să dice: «*Moisi* (legea luî Moisi) *din nemurile cele de demult are pre ceî ceî predică pre El, în sinagogurî în tótă sâmbăta cetinduse*» (XV, 21).

Secţiunea cărţilor profetice să numia în Biserica Iudaică *haftare,*

No. pogónelor de pământ ce posedă	No. Familiilor În parte	No. Familiilor Totul	De către cine este întreținută Biserica	NUMELE și PRONUMELE Preoților	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Lei	B	No. pogónelor de pământ ce primesce
	245		de enorie	Dumitru Dobre. . . .		seminarist			
	26		de prim.	B. Uzescu		grămătic	576		
				Mateĭ Bărbulescu. . .		seminarist	576		
	56		titorĭ	Ión Safirescu		„	1000		
				Dumitru Biănescu . .		„			
				Dumitru Iliescu . . .		„			

PLASA

No. pogónelor de pământ ce posedă	No. Familiilor În parte	No. Familiilor Totul	De către cine este întreținută Biserica	NUMELE și PRONUMELE Preoților	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an dupe Budget Lei	B	No. pogónelor de pământ ce primesce
17 p.	112	112	de comună	Sava Ión		grămătic	60		12 p.
17 p.	114		„	Constandin C. Georgescu		seminarist	64		12 p.
17 p.	79		„						
17 p.	64		„						
17 p	39	296	„	Michail Nugoiță . . .		grămătic	64		12 p.
17 p.	103		„	Stefan Căzănescu . . .		seminarist	64		13 p.
	30	429	„						
17 p.	226		„	Stefan Murgășanu. . .		grămătic	70		12 p.
17 p.	126	279	„	Nicolae Murgășianu . .		seminarist	70		12 p.
	200		„				50		
	100		„				50		
	47	347	„						
17 p.	200		„	Alexandru Drăgoescu. .		grămătic	100		12 p.
17 p.	242		„	Smar. Georgescu . . .		seminarist	100		12 p.
17 p	142		„	Fotie Rădulescu . . .		„	100		12 p.
17 p.	156		„	Petre Ivan		grămătic	100		12 p.
17 p.	109		„	Dumitru Christian . .		„	100		12 p.
	40	889	„						
17 p.	209		„	Petre Marin		„	100		12 p.
	70		„						
	77		„						
	40		„						
17 p.	115	502	„	Ión Predescu		„	100		12 p.
17 p.	120		„	Fota Dobre.		„	20		12 p.
	96		„	Barbu Bondocu . . .		„	20		
	34		„						
17 p.	130		„	Stefan Dimitrie . . .		„	20		12 p.
	50		„	Dumitru Dincă. . . .		„	20		
	32		„	Mich. Duhovnicu . . .		„	20		
	30	492	„						
17 p.	120		„	Andreĭ Zăicoianu			[illegible]		[illegible]

maĭ superiorilor Bisericeĭ, ci să se cetéscă şi tuturor membrilor eĭ.

Acelaşĭ Apostol scrie şi Colosenilor ca epistola luĭ după. ce se va ceti de eĭ, *«Să fie cetită şi în bisericele din Laodicia»*. Din acestea se vede că Apostolul şi într'o epistolă şi în alta găsesce cu cale şi kiar necesar ca epistolele luĭ să fie cunoscute tuturor; dar acesta nicĭ într'un loc altul nu sĕ putea maĭ bine înplini de cât în adunările religióse şi în timpul serviciuluĭ Divin comun. Înseşĭ cuvintele Apostoluluĭ *«cetiţĭ înaintea întregeĭ fraţimĭ .... şi în tóte bisericile din Laodiceea să se cetéscă»*, arată că, dupre dorinţa Apostoluluĭ epistola luĭ trebuea să se se citescă în adunarea comună a credincĭoşilor. Dacă Apostoliĭ îndemnaŭ pe superioriĭ tuturor bisericelor, şi în genere pe toţĭ credincioşiĭ, ca să se exerciteze în cetirea cuvêntuluĭ luĭ Dumneḑeŭ, şi despre ceĭ ce făceaŭ acesta nu să esprimau decât cu marĭ laude, apoĭ superioriĭ bisericilor nu puteaŭ a nu vedé că dupre ordinul Apostolilor, scrierile lor trebuiaŭ sa aibă acelaşĭ respect şi să fie în aceeaşĭ întrebuinţare în care să aflaŭ în timpurile apostolice scrierile canonice ale Vekiuluĭ Testament; pentru aceea superioriĭ bisericelor nu putea să nu reguleze de a se ceti la serviciul Divin bucăţĭ din Testamentul Noŭ ca şi din cel Vekiŭ. Şi în adevĕr în istoria Bisericeĭ creştine precum şi în scrierele bărbaţilor apostolicĭ (sec. II), noĭ aăflm marturiĭ clare, despre întrebuinţarea ambelor scripturĭ — a Nouluĭ şi Vekiuluĭ Testament la serviciul Divin.

Antâiul argument la acésta nilŭ dă s. Justin filosoful, care descriind serviciul Divin al creştinilor ḑice: « In ḑioa sóreluĭ (a înviereĭ) la noĭ să face adunare . . . şi se cetisc scrierile Apostolilor şi scrierile profeţilor, pe cât permite timpul; după ce să termina cetirele acestea, superiorul facea o explicare asupra lor (1): Aceste explicaţiunĭ eraŭ analoge cu omiliele nóstre.

Tertulian presviterul şi dascălul Bisericeĭ de Carthagena, care a vieţuit maĭ în acelaşĭ timp cu s. Justin filosoful, de asemenea amintesce în scrierele séle despre întrebuinţarea sânteĭ scripturĭ la serviciul Divin. Aşa el în apologia sea (c. 39) ḑice: « Noĭ ne adunăm pentru cetirea scriptureĭ Divine, ne nutrim credinţa cu cuvinte sânte, ne desceptam speranţa, ne întărim în ea, şi ne amintim pă-

(1) Apol. I. c. 67.

şi acesta pentru cuvêntul că ea să cetia înainte de eliberarea poporului adunat. Obiceiul de a ceti haftarele, se ḑice a fi întrodus din timpurile persecnţiunilor siriene, — cu deosebire din timpurile luĭ Antioch Epifanul, carele oprise pe Iudeĭ de a ceti legea luĭ Moisi în public (1. Macav. I.IX, 60). Scriitoriĭ Iudeĭ arată că Iudeiĭ, constrânşĭ de a împlini acestă ordonanţă a tiranuluĭ, începuseră a ceti în locul legeĭ, din cărţile profeţilor; ĭar după încetarea persecuţiunelor, întărindu-se acest obiceiŭ aŭ început a ceti în unul şi acelaşĭ timp şi legea şi profeţiĭ. Expresiunea ce se întimpină în cartea Faptelor sânţilor Apostolĭ anume : *«după cetirea legeĭ şi a profeţilor,»* dovedesce că şi cetirea profeţilor se păzia la Iudeĭ ca un ce legitim.

Obiceiul bisericeĭ Iudaice — de a ceti şi explica sânta scriptură în adunările serviciuluĭ Divin, a trecut în urmă şi în Biserica creştină. Numerul cărţilor ce se cetiaŭ la serviciul Divin iudaic s'a mărit prin adăugirea cărţilor N. Testament. Creştiniĭ aŭ păzit cu stricteţă acest obiceiŭ al Iudeilor, cu atâta maĭ mult, cu cât în sinul noueĭ bisericĭ intraseră maĭ'ântêiŭ Iudeĭ, cariĭ erau deprinşĭ a ceti cuvêntul luĭ Dumneḑeŭ şi a asculta explicarea luĭ. Serviciul Divin apostolic, dupre cum să vede din Faptele S-lor Apostolĭ, consta din cetirea Sânteĭ Scripturĭ, din explicarea eĭ, şi din severşirea Misteriuluĭ Sânteĭ Eucharistiĭ. Sânta Scriptură a N. Testament nu ne spune lemurit, daca în Biserica primitivă să cetiaŭ bucăţĭ şi din Ea. Cu tóte acestea aprofundând înţelesul óre-căror locurĭ din scrierile apostolice, cu drept cuvênt se póte ḑice, că în compunerea serviciuluĭ Divin apostolic, intrase deja şi scriptura N. Testament, pentru că în Biserica primitivă ea era bine cunoscută. Aşa Apostolul Pavel scrie Corintenilor că le-a trimis pe fratele *« a căruia laudă întru evangelie este prin tóte bisericele »* (2 Cor. VIII, 18). Acest trimis — dupre arătările luĭ Origen şi a Fericituluĭ Ieronim, era Evangelistul Luca, care era cunoscut Bisericeĭ, pentru că Evangelia luĭ să cetia în tóte bisericele. Kiar şi Evangelistul Luca arată (I, 1—4) că în timpul luĭ eraŭ óre-care povestirĭ scrise despre Iisus Christos, care se predaseră de marturĭ oculari şi de servitoriĭ cuvêntuluĭ. Afară de acestea Apostolul Pavel a seris şi Tesalonikenilor ḑicênd : *« Juru-ve pre voĭ întru Domnul, ca să se cetéscă Epistola acésta tuturor Sânţilor fraţĭ.»* (v. 27). Aicĭ Apostolul cere ca epistola luĭ să se facă cunoscută nu nu-

tele Martirilor scilitanĭ (din Africa) cariĭ s'aŭ martirisrat pe la anul 200, se ḑice d'a dreptul că creştiniĭ cetesc cu mare respect cele *patru* Evangeliĭ ale Domnuluĭ nostru Iisus Christos, epistolele Apostoluluĭ Pavel şi orĭ-ce scriere inspirată. Iar în actele Martirilor din Palestina, care aŭ suferitŭ între aniĭ 303 şi 310, să amintesce că serviciul Divin comun, între altele consta în cetirea sânteĭ scripturĭ (1).

Celebrul Origen, în numerósele séle scrierĭ, fórte adesea vorbesce despre întrebuinţarea sânteĭ scripturĭ a V. şi N. Testament, atât în comun cât şi în particular. Tóte predicele luĭ din biserică staŭ în legătură cu textul cetit din s. scriptură. Cele maĭ însemnate locurĭ, relative la întrebuinţarea s. scriptură să află în disertaţia luĭ, scrisă contra luĭ Cels (2). In omilia (3) ce se atribuesce martiruluĭ Ipolit, unul din discipuliĭ luĭ Irineĭ, cetim: « Serviciul Divin era terminat (λειτουργία), cântarea Psalmilor încetase, şi cetirea s-teĭ scripturĭ nu mult s'a continuat ». Sântul Ioan Chrisostom maĭ în tóte învĕţăturile sele îndemna la studierea Biblieĭ. Tóte omiliele luĭ, ca şi ale luĭ Origen, tot-dé-una serviaŭ spre desvoltarea şi explicarea bucăţilor séŭ secţiunilor cetite din Biblie în biserică.

Din tóte aceste să învederéză că în Bisrrica antică creştină să întrebuinţa cetirea sânteĭ scripturĭ a V. şi N. Testament la serviciul publica Divin.

Arch. **Silvestru Balănescu**

RECTIFICARE

In numerul 8 pe luna Maiŭ anulu III strecurandu-se uă erore se rectifica astu-felu: la pagina 348, rondulu 7 să se citéscă: *de câte pentru a fi condamnaţi*, în locŭ de: pentru a fi condamnaţi.

(1) Руководство для сельских Пасшырей.

(2) Lib. III. cap 45 50.

(3) De consumatione saeculi — despre implinirea timputilor.

zirea poruncilor. Tot acolo se fac şi mângâerĭ, judecată şi (se reguleză) pedepse ». De asemenea şi în altă scriere (1) a sea vorbesce despre întrebuinţarea publică a Cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ: « In tóte adunările dice El — nu numaĭ vorbesc (se fac) învĕţăturĭ şi se aduc rugăciunĭ, dar şi cetesc sânta scriptură, (şi) cântă psalmĭ spre gloria luĭ Dumnedeŭ ». Iar în scrierea sea — contra ereticilor (c. 41) Tertulian amintesce despre funcţiunea de ceteţŭ (2) în legătura cu alte obligaţiunĭ creştine. In constituţiunile apostolice se vorbesce maĭ pe larg despre cetirea sânteĭ scripturĭ în timpul serviciuluĭ Divin. Aicĭ se expun pe rând precum cărţile cetite, aşa şi óre care obiceiurĭ ce se observaŭ la cetirea lor. « Ceteţul — se dice în cartea II-a cap. 97, — stând pe ore-care pedestal (amvon (3)), să cetéscă cărţile luĭ Moisi şi ale luĭ Iisus Navi, cărţile Judecătorilor, Impĕraţilor, Paralipomen şi cele despre întórcerea (Evreilor din captivitate)-a luĭ Esdra şi Neemia; afară de acestea (să se citiască) cărţile luĭ Iov şi Solomon, şi 16 cărţĭ ale profeţilor (4). Când se termină dóuĕ cetirĭ (5), altuĭ ore-care să cânte psalmiĭ luĭ David, iar poporul să cânte cele de pe urmă cuvinte ale versurilor. După acésta să cetiască Actele nóstre şi epistolele luĭ Pavel conostenitorul nostru, pe care el le-a trimis Bisericilor, sub conducerea sântuluĭ spirit; iar dupĕ acesta . . . presviterul să cetiască Evangeliile predate de Matheiŭ şi Ioan şi pe care vi le-aŭ lăsat conostenitoriĭ luĭ Pavel, Luca şi Marcu. Iar în timpul cetireĭ Evangelieĭ, toţĭ presviteriĭ şi diaconiĭ, precum şi tot poporul să stea în cea maĭ profundă linisce ». Maĭ departe tot în constituţiunile apostolice se îndémnă credincioşiĭ ca să maĭ recetéscă şi a casă, aceea ce s'a cetit în biserică, pentru ca cu ajutorul reciproceĭ convorbirĭ, să li se întipăréscă maĭ bine în memorie învăţetura păstoruluĭ lor (6). In ac-

(1) De anima c. 9.

(2) S. Kiprian episcopul Carthageneĭ, care era discipol a luĭ Tertulian, în Epistolele XXXIII şi XXXIV, dă instrucţiuni despre rădicarea la trepta de ceteţŭ a luĭ Aurelie şi Cezerin.

(3) Amvonul; pe atuncea era un pedestal în midlocul bisericeĭ.

(4) Negreşit că nu tóte cărţile să citiau în timpurile fie-căruĭ serviciu Divin. Arangiarea părţilor de lecură îşĭ avea ordinea eĭ, carea trebuia să se păziască.

(5) Cetirile acestea eraŭ analoge cu paremiele ce să cetesc la noĭ.

(6) Const. ap. libr. IV Cap. 10.

Iisus Christos; ca creştinii ce ţinemŭ ne schimbată învĕţătura Mântuitoruluĭ, dată prin sânţiĭ Apostolĭ, să avemŭ pacienţa şi buna dispositiune a sufletuluĭ spre a înţelege ce este sânta scriptură, câtu este de folositóre fie căruĭ creştinu şi câtu de multŭ este necunoscută între creştinĭ, ba chiar uitată.

Fraţilorŭ, D-ḑeŭ sciindu că omulŭ de şi este perfectibilŭ, déră totu imperfectŭ este în raportŭ cu (Creatorulŭ) Sine şi că de multe orĭ greşesce fiindu condusŭ numaĭ de lumina minţeĭ séle în căile vieţeĭ, a voitu ca acesteĭ distinse creaturĭ, pe lôngă puterea minţeĭ, să-ĭ dea şi învĕţătura sa divină. Déră, omulŭ ne maĭ putendŭ vorbi şi comunica directŭ şi ne midilocitu cu D-ḑeŭ, Creatorulŭ a tramisŭ *duhulŭ sĕŭ celu sântŭ*, *duhulŭ adevĕrului* spre a lumine pe *cei aleşi*, ca aceştĭ bărbaţĭ insuflaţĭ, luminaţĭ, şi sânţiţĭ prin puterea duhuluĭ sântŭ să vorbéscă lumeĭ şi să i dea învĕţătura cea D-ḑeéscă spre a 'ĭ servi de conductorŭ pentru lucrarea bineluĭ şi pentru dobîndirea fericireĭ atâtu pămîntescĭ câtŭ şi vecĭnice. Da, a insuflatŭ *pe vasele alegereĭ séle*, ca acestia să spună lumeĭ adevĕrurile cerescĭ şi mântuitóre; le a descoperitŭ lucrurile viitóre ca şi eĭ să le facă cunoscute lumeĭ. Astu felŭ de ómenĭ prin carĭ vorbia chiar *sântulu duhŭ* nu erau de câtŭ interpreţiĭ (esplicatoriĭ) voinţeĭ luĭ D-ḑeŭ, Aceştĭ ómenĭ plăcuţĭ luĭ D-ḑeŭ suntŭ profeţiĭ şi apostoliĭ. Déră ce ḑicŭ? D-ḑeŭ, dorindŭ a face totŭ pentru binele şi fericirea omuluĭ, pentru luminarea luĭ, a luatŭ chiar trupŭ omenescŭ *s'a înjositŭ pe sine*, dupre cuvêntul apostoluĭ, *luândŭ chipŭ de robŭ* spre a veni între ómenĭ, să le dea învĕţătura cea sântă a împĕrăţieĭ luĭ D-ḑeŭ. Da, Iisus Christos, fiulŭ şi Cuvĕntulŭ Tatăluĭ, D-ḑeŭ-omulŭ a venit în lume numaĭ şi numaĭ să nu lase pe omŭ lipsitŭ de învĕţatura (doctrina) mântuireĭ.

Nu numaĭ acésta; I. Christosŭ a lăsatŭ pe sânţiĭ Apostolĭ, cărora le a trimisŭ pre *Mângâiatorulŭ*, *duhulŭ adevĕru-*

CUVÊNTU
ASUPRA APOSTOLULUI DIN DUMINICA VAMEȘULUI ȘI A FARISEULUI

Că tu din pruncie scii sântele scripturi, cari potŭ să te ințeleptéscă spre mântuire prin credința cea in Christos Iisusŭ.
(2 Timot. III, 15)

Fraților ŭ.

Pavelŭ, Apostolulŭ neamurilorŭ, după ce a predicatŭ câtŭ-va timpŭ Evangelia lui Iisus Christos în cetatea Efesu, și după ce a fondatŭ aci uă biserică (uă comună de creștini) a pusŭ ca episcopŭ alŭ acestei biserici pe unŭ discipolŭ alŭ sěŭ, numitŭ Timoteŭ. Acestuia i-a trimisŭ douě epistole spre a'lŭ învěța cum trebue să îngrijescă de Biserica încredințată păstoriei lui.

După ce deră 'i dă instrucțiunea necesară și'lŭ previne in a doua epistolă făcêndu-i unŭ tabloŭ de totŭ felulŭ de ómeni ce are să întimpine în comuna sa, precum : *egoisti, lacomi, trufași, neascultători de părinți, desprețuitori de bine, ne înfrênați,* fățarnici și totu felul de vițioși; după ce 'i descrie suferințele și gónele ce a întinpinat Elŭ ca Apostolŭ în Asia, îi recomandă să rămână statornicŭ în învěțătura și credința ce a primitŭ de la elŭ și pe care însuși Timoteu a putută s'o dobândescă din citirea și studiulŭ Sântei Scripturi, cu care se ocupase din copilărie dicêndu-i : să te feresci de acei ómeni, *ca tu din pruncie scii sântele scripturi, cari potŭ să te ințelepțescă spre mântuire prin credința cea in Christos Iisus.*

Decă, fraților ŭ, Apostolulŭ Pavelŭ in instrucțiunea ce dă lui Timoteu 'i arětă că sânta Scriptură 'lŭ póte face înțeleptŭ și 'i dă midloculu de a se mântui prin credința în

nutrimentulŭ ei și adună la timpulŭ culesului bucatele ei. (Proverb VI, 6) *Mâna lenéșă sărăcesce, eră mână celorŭ diliginți se înavuțesce.* (Proverb X, 4).

Celorŭ ce adună în tótă viața numaĭ avuțiĭ şi nu se maĭ gândescu de câtu cum şi prin ce midlóce juste orĭ injuste să stringă banĭ, le dice : *Nimicŭ nu folosesce avuția in diua mâniei (lui D-deu)* (Prov. XI, 4). *că ce folosesce omului de ar dobindi lumea tótă și'și va perde sufletulŭ seŭ?* (*Evang*). *Mai preferabilŭ este unŭ nume bunŭ, de câtŭ mare avuție.* (Proverb XXII) *Ună stimă bună mai bună este de câtŭ aurulŭ și argintulŭ.*

Celorŭ căsătorițĭ le dice : *Bărbați, iubiți pe femeile vóstre cum și Christos a iubitŭ biserica și pe sine s'a datŭ pentru dênsa.* (Efes. V, 25). *Femei, supuneți-vĕ bărbaților voștri ca Domnului.* (Efes. V, 22). Apoĭ descriindu calitățile femeeĭ dice Sânta Scriptură : *Femeia virtósă este corôna bărbatului,* (Prov. XII, 4), *deră acea ce face rușine este ca putredire în ósele lui.*

Copiilorŭ le dice : *Copii ascultați pe părinții voștri întru Domnulŭ.* (Efes. VI). *Cinstesce pe Tatălŭ teŭ și pe muma ta*; eră Părinţilorŭ : *Părinți, cresceți pe copii în învĕțătura și în sfatulŭ Domnului.* (Efes. VI, 4).

Servitorilorŭ le dice : *Slugi, ascultați pe stăpânii voștri cu frică și cu cutremurŭ în simplicitatea inimei vóstre ca și pe Christos*; (Efes. VI 5 şi 9), *nu cu slujba din ochi, ca cei ce vorŭ să placă ómenilorŭ, ci ca slugile lui Christos. făcêndŭ voia lui D-deu din sufletŭ.*

Sânta scriptură dă omuluĭ consilie în tóte privințele. Ast-felŭ 'ĭ dice să fie târdiŭ în mânie : (Iacob. I, 19). *Fii zăbavnic întru mânie : căci mânia omului nu lucreză dreptatea lui D-deu.*

Indémnă la lucrarea fapteĭ bune, care constituesce esența Religiuneĭ celeĭ curate dicêndu : *Religiune curată și fără pată înaintea lui D-deu și Tatălŭ este acesta : a cerceta pe cei orfani și pe vĕduve în necazulŭ lorŭ :*

lui, care de la Tatălŭ purcede în, ḑiua 50-a după Pascĭ spre a'ĭ sanctifica, a'ĭ învĕța tóte, dupre cuvêntulŭ Mântuitoruluĭ, şi a'ĭ face apțĭ (capabilĭ) pentru predicarea doctrineĭ evangelice.

Eĭ bine, fraților, tot ce ce ne aŭ lăsatŭ înscrisŭ bărbațiĭ insuflațĭ de duhulŭ sântŭ, începêndŭ dela Moisi şi toțĭ profețiĭ precum şi sânțiĭ Apostolĭ, strînsŭ întru unu totŭ, constituesce *sânta Scriptură*. Tóte scrierile, ḑicŭ, ale bărbațilorŭ inspirațĭ de sântulŭ duhŭ înainte de venirea Mântuitoruluĭ cum şi ale sânțilorŭ Apostolĭ adunate la unŭ locŭ se numescŭ *sânta scriptură seŭ biblie*, care nu este altŭ de cât Cuvêntulŭ luĭ D-ḑeŭ, adică espresiunea voințeĭ luĭ D-ḑeŭ, de óre ce autoriĭ lorŭ n'aŭ vorbitŭ şi n'aŭ scrisŭ de câtŭ aceea ce a dictatŭ *Spiritulŭ sântŭ*. Sânta Scriptură deră, coprinde doctrina seriósa, edificatóre şi într'adevĕrŭ divină şi mântuitóre. Aci găsesce fie-care aceia ce i este necesarŭ pentru adevĕrata moralitate. Regele ca şi supusulŭ, eruditulŭ ca şi celŭ simplu, orăşenul ca şi țeranul, tênĕrulŭ ca'şi bĕtrânulŭ află consiliele cele maĭ sânte spre a sci cum să lucreze în tóte imprejurările vieţeĭ, în câtŭ să nu greşéscă. Tóte vițiele suntŭ combătute cu argumentele cele maĭ proprie şi fiecăruĭ omŭ de orĭ-ce condițiune şi profesiune-i se dă instrucțiunĭ salutariĭ.

Celuĭ mândru şi trufaşŭ sânta Scriptură îĭ ḑice: *Nu te mândri, şi nu sta in loculŭ celorŭ mai mari; căci mai bine este să'ți ḑică ție: Sue-te încóce, de câtŭ săte pogori de faça cu unŭ mai mare*. (Prov, XXV, 6, 7). *Trufia omului 'lŭ înjosesce pe elŭ, eră celŭ cu spiritulŭ umilu dobêndesce onóre;* (Prov. XXIX, 23) *căci Domnulŭ stă improtiva celorŭ mândri; eră celorŭ smeriți le dă harŭ* (Iacob IV, 6).

Celuĭ leneşŭ 'ĭ ḑice: *Mergi la furnică leneşule, veḑi căile ei şi fii înțeleptŭ. De şi ea n'are nici conductorŭ, nici veghetorŭ, nici domnitorŭ, totuşi 'şi prepară véra*

lendare, Romane care coprindŭ scrieri care de care maĭ lascive şi corupetóre bunelorŭ moravurĭ.

Decă biblia s'ar găsi în casa creştinuluĭ, copiiĭ şi copilele sele arŭ afla învĕţăturĭ salutarie şi arŭ găsi critica sănĕtósă asupra viţielorŭ şi consilie eficaci spre a fi pre. servaţĭ aşa în câtŭ să trăescă fericiţĭ. Pe când în acele calendare şi Romane (şi alte cărţĭ improprie) nu află copiiĭ de câtŭ materiĭ demoralizătóre şi midlóce şi îndemnărĭ de a se corupe maĭ curênd.

Iată, fraţilorŭ dêră, progresulu ce facemŭ în calea moralităţeĭ. Despreţuimŭ cărţile din carĭ învĕţămŭ morala cea curată şi aducem în casă cărţĭ cari nu suntŭ de câtŭ veninŭ omorîtorŭ pentru familiele şi copiiĭ noştri.

De acea fraţilor, să luăm bine aminte la cuvintele Apostoluluĭ care dice: «*Tóta scriptura este de D-deu insuflată şi, de folosŭ spre învĕţătură, spre mustrare, spre îndreptare spre înţelepţirea, cea spre dreptate, ca omul lui D-deŭ să fie deplinu, desăvêrşitu spre totu lucrulu bunu.* (2 Tim. VII, 16).

Să lepădăm din casele nóstre şi din naintea copiilorŭ noştri cărţile rele şi corupĕtóre şi să le înlocuimŭ maĭ bine cu sânta scriptură, care didesce, éră nu distruge, décă voimŭ să avemŭ copiĭ bunĭ, să scie a respecta pe D-deŭ, pe părinţĭ şi pe totŭ omulŭ de bine, şi să fie folositorĭ bisericeĭ şi patrieĭ lorŭ lucrândŭ cu sinceritate pentru totŭ ce este bunu şi sântu în ordinea socială.

Să ne placă, fraţiloru, a cunósce morala cea sântă coprinsă în sânta scriptură, care nu este de câtu cuvêntulŭ luĭ D-deŭ destinatŭ pentru noĭ spre a sci cum să petrecem cursulŭ vieţeĭ nóstre. Decă despreţuimŭ şi nu ascultăm învĕţătura sânteĭ scripturĭ, nu ascultămu pe însuşĭ D-deu care, şi a manifestatu voinţa într'ênsa pentru noĭ. Deră iată ce dice Domnulŭ a totŭ Tiitorulu: De me veţĭ asculta bunĕtăţile pămêntuluĭ veţĭ mânca, éră de nu, sabia vĕ va mânca.

Diac. St. Calinescu.

(Iacob. 1, 27, căcî a avé numaî credinţă şi a nu face fapte bune, credinţa n'are nicî unŭ preţŭ atuncî. *Credinţa dice Apost. Iacob fără fapte este mórta, ca şi corpulŭ fără sufletŭ.* (Iacob. II, 17).

Apoî cartea luî Iovŭ este plină de cele maî însemnate poveţe ca omulŭ să sufere cu tărie şi resemnaţiune adevĕratŭ creştinéscă nenorocirile ce intêmpină în vieţă. Asemenea'suntŭ cărţile profeţilorŭ. Psalmiî profetuluî şi Imperatuluî David suntŭ imnele cele maî sublime, din carî creştinulŭ póte învĕţa şi cunósce maiestatea luî D-ḑeŭ şi modulŭ de a'lŭ glorifica ca pe unŭ părinte omnipotentŭ.

Iată, fraţilorŭ, pe scurt, ce este sânta Scirptură şi câtŭ de mare este folosulŭ sufletescŭ ce putem dobîndi dintr'ênsa.

Pentru aécsta la alte naţiunî nu lipsesce sânta Scriptură din casa nicî unuî cetăţénŭ creştinŭ. Totŭ creştinulu, ḑicŭ, trebue să aibă Biblia în casa sa, ca în timpŭ de repausŭ şi serbătorî să citéscă spre a cunósce datoriile séle şi drepturile ca omŭ în lume. Să, şi cunóscă, ḑicŭ, datoriile séle către D-ḑeŭ, către ómenî şi către sine însuşî; pentru că nu maî *sântele scripturi* dupre cuvêntulŭ Apostoluluî, *potŭ să înţelepţéscă pre omŭ spre mântuire,* prin credinţa cea în Christos Iisus. Totŭ ast-felŭ era şi la noî maî înainte. Toţî creştiniî carî sciaŭ a citî, aveaŭ şi *sânta Scriptură* in casa lorŭ. Totŭ rĕulŭ era că nu sciaŭ mulţî a citi. Astăḑî se găsescŭ maî mulţî, carî sciu a citi de câtŭ maî înainte. Déră pe câtu trebue să ne bucurămu că se găsescu mulţî, carî sciu să citéscă, pe atâtŭ trebue să simţim neplăcere şi chiar mâhnire, că se găsescŭ puçinî şi pré puçinî, carî voescu a profita de cunoscinţa citireî sânteî scripturî. In timpulŭ de façă ceî maî mulţî din creştinî nicî nu sciŭ ce este *sânta scriptură*, nicî nu se găsesce în casa lor, seŭ de şi se va fi aflândŭ la cine-va, se consideră ca unŭ lucru fără preţŭ. Astăḑî în familiele cetăţenilorŭ noştri Românî se găsescŭ cărţî şcandalóse. Nu se găsescŭ, ḑicŭ, prin familiî de câtŭ ca-

ne sunt inspăimentatóre, nicĭ sĕ móră cine-va nu este inspăimentător.

Der óre adevĕrat se fie aceea, că trupurile nóstre vor invia, şi pentru ce credem noĭ, şi aşteptăm invierea morţilor?

Să ne intórcem la cuventul luĭ D-deŭ. El ne arată îndestul de lămurit invierea morţilor. Incă cu cite va vecurĭ maĭ nainte de venirea luĭ Christos prorociĭ predicaŭ fórte lămurit invierea morţilor. Prorocul Isaia vorbesce in cartea sa ast fel: *invia vor morţii şi se vor scula toţi cei-ce sunt in morminte* (Isaia 26, 19), şi Daniil dice tot ast-fel: *mulţi dintre cei ce sunt acum adormiţi in sinurile pămentului*, adecă toţĭ morţiĭ *se vor scula* (Daniil 12, 2). Iar proroculuĭ Iezechiil i-a arĕtat D-deŭ chiar cum are se se facă invierea morţilor. El, luminat fiind de duhul luĭ D-deŭ, uă dată a vĕdut un câmp, plin de óse omenşci uscate şi fără sufllare. Dupĕ un cuvent al luĭ D-deŭ tóte aceste óse de o dată aŭ venit in mişcare şi aŭ inceput să se alăture os de os, fie-care os la locul sĕŭ; şi îndată dupĕ acestea s'au arĕtat vinile, şi a crescut preste ele carne, şi s'aŭ acoperit cu pele, şi duhul vieţeĭ a străbătut intr'însele, şi aŭ inviat, şi aŭ stat ómeniĭ pre piciórele lor, mulţime multă şi ne numĕrată (Iezechil 37). Deosebit de acésta, — cum că morţiĭ vor invia şi se vor scula din mormentele lor, acésta dic, se maĭ adeverézā şi cu alte essemple, pe care le aflăm în cuventul luĭ D-deŭ. Prorocul Ilie a înviat în Sarepta Sidonuluĭ pe fiiul uneĭ vĕduve sărace (3 a Carte a Imper. 71,21). Procul Eliseĭ asemenea a înviat în Soman pe fiiul alteĭ femeĭ (4 a Carte a împĕr 4,34). Iar Iisus Christos a inviat maĭ mulţĭ morţĭ, precum: pe fata luĭ Jair şi pe fiiul vĕduveĭ din Nain; în Vitania a inviat pre prietenul seu Lazăr, mort de patru dile — care incepuse să pută şi să putredescă, — 'lu a inviat nu maĭ uc cuventul seŭ dicendu-ĭ: *Lazăre vino afară* (Ioan. 11,39,44). In sferşit, pentru închipuirea fiitóreĭ invieri ;

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI.

A VIII-a VORBIRE.

DESPRE INVIEREA MORȚILOR!.

«Ascept Invierea Morților».

Fraților!

Din vorbirile ce am ținut cu voi mai dilele trecute ați vědut, cât de greŭ și nenorocit va fi timpul cel mai de pre urmă, timpul acela în care se va arěta Antechrist, și va începe sě facě gónă asupra Bisericei lui Christos, și asupra ómenilor în adevěr credincioși și evlavioși. Acum am sě vorbec cu voi despre cele-ce aŭ sě fie atunci, când Iisus Christos va birui pe Antechrist. In dată dupě acestă biruință se va face învierea morților, apoi sferșitul lumii, a doua venire a lui Christos și înfricoșata judecată, și în urmă de tóte acestea, muncile cele vecinice pentru cei pěcătoși și împěrăția cerului pentru cei drepți. Sě vorbim astă-di despre învierea morților.

Așa, fraților, noi așteptăm învierea morților, credem fără îndoelă, că va veni o dată diua aceea, când de o dată se va audi sunetul trombiților Ingerești pînă la marginile lumei și tóte trupurile ómenilor celor morți din vec vor învia și se vor uni iară-și cu sufletele-le lor. Acesta este un adevěr din cele mai netăgăduite; pentru acest adevěr trăim noi pre pămênt, pentru acest adevěr nu este cu anevoință sě suferim și cele mai mari nenorociri, tóte ostenelele și necazurile, cu acest adevěr nu

vor scula atuncĭ morţiĭ aceea, cariĭ în viaţa acésta tot-d'a-una 'şĭ-aŭ adus aminte, că eĭ trebue sĕ învieze o dată şi să stea faţă la judecata luĭ D-deŭ, să stea faţă împreună cu tóte faptele lor, şi pentru aceea s'aŭ silit ca sĕ placĕ Domnuluĭ D-deŭ prin împlinirea sântelor Luĭ poruncĭ,

Vaĭ! cu totul din contră, cât de înspăĭmêntător va fi atuncĭ reînvietorul glasul Mântuitoruluĭ pentru morţiĭ aceea, cariĭ în tótă viaţa lor depre pământ nu'şi-aŭ adus aminte despre viaţa cea fiitóre, n'aŭ avut cuvenita credinţă şi adevĕrata iubire către Domnul nostru Iisus Christos, şi n'aŭ împlinit sântele Luĭ poruncĭ!

Cum, în ce chip, veţĭ dice voĭ, trupul omuluĭ cu totul putredit în pământ, care s'a prefăcut în ţĕrînă, spulberată de vênturĭ, înghiţită de apele mărilor şi ale rîurilor, mîncate de fiarele sĕlbatice etc. în ce chip va maĭ învia acest trup?

Dêr în ce chip — vĕ întreb acum şi eu pre voĭ, trupul omuluĭ s'a făcut de D-deŭ şi tóte cîte sunt din nimic? — tóte şi cele vĕdute şi cele nevĕdute, şi cerul, şi pământul şi sufletul şi trupul? Cu puterea, cu a tot-puternicia luĭ D-deŭ; fiind-că voĭ sciţĭ şi credeţĭ fără a vĕ 'ndoi cît de puţin măcar, că Dumnedeul nostru este a tot putinte şi pentru El nimic nu este cu neputinţă. Va să dică că cu puterea luĭ D-deu şi trupurile nóstre vor învia din ţĕrĕnă şi aci nimic nu este cu neputinţă. Dêr pentru a vĕ încredinţa şi maĭ mult, apoĭ ascultaţĭ: Sântul Apostol Pavel ne arĕtă un esemplu, fórte lămurit, care are asemĕnare mare cu fiitórea înviere a trupurilor nóstre, şi care se petrece înaintea ochilor nostriĭ. Peste cîte va dile voĭ o sĕ eşiţĭ la câmp, pentru că a sosit timpul sĕmĕnăturilor. Voĭ negreşit o sĕ aruncaţĭ sĕminţile vóstre pre locurile ce aţĭ arat de maĭ nainte. Ce fel dar sunt aceste sĕmênţe? Sĕmênţe uscate – grâŭ saŭ Secară, ordŭ saŭ ovĕd şi altele. Eĭ bine, ce facŭ óre aceste seminţe în pământ? Dupĕ ce se acopere cu pământ ele tóte putredesc acolo şi s'ar părea

morților, Domnul nostru Iisus Christos a înviat însușî din morți și printr'acésta a aretat îndestul, că El a stricat stăpînirea morței și noî nu trebue sĕ ne maî temem de dênsa, de și murim și trupurile nóstre zac în morminte, dér nu putem tot-d'a-una, ci numaî pentru un timp óre care. Dupĕ essemplul Luî, noî toțî trebue să înviem, precum dice și sîântul Apostol Pavel : *Christos s'a sculat din morți și începătorul morților sa făcut* (1. Cor. 15, 20), adecă pentru acea a înviat, ca în urmă dupé dênsul și noî toțî la timpul nostru sĕ înviem.

Voî vĕ aduce-țî aminte despre luminata di a învierei luî Iisus Christos, cât de vesel este atuncî sufletul nostru, ce bucurie mare simțim în tr'ênsul în tot timpul acestuî mare prasnic? Pentru ce așa? Pentru aceea întru alte-le maî multe, că inimile nóstre vede în învierea luî Christos chipul propriei nóstre învierî și cum că ne vorbesce și ne spune învederat: déca *a înviat Christos,— vom învia și noi*. Deosebit de acésta adevĕrul învierei nóstre ni'l descopere prin cele maî înțelese cuvinte însușî Mîntuitorul Christos: *adevĕr, adevĕr dic voué*, dice El, *va veni diua, când toți cei-ce sunt în morminte vor audi glasul fiului lui D-deŭ, și cei ce vorŭ auzi, vorŭ învia și vorŭ eși cei-ce aŭ făcut cele bune întru învierea vieței, iar cei-ce aŭ făcut cele rele întru învierea osêndirei* (Ión, 5, 25,29). Adecă ca cum ar dice: adevĕr, adevĕr dic voué: va veni césul acela în care toțî morțiî vor audi glasul Meu. Care glas?

Sculați-vĕ, sculați-vĕ toțî voî, câțî sunteți în morminte: avuțiîșisărăciî, bătrâniî și tineriî, Impérațiî și supușiî,— sculați-vĕ fiind că a sosit timpul ca sĕ vorbesc cu voî despre tóte faptele vóstre, bune și rele și sĕ vĕ luațî fie-cere răsplătirea cuvenită dupĕ faptele vóstre! Si ceî ce vorŭ audi glasul Mântuitoruluî ca deșteptațî dintr'un somn adênc vor sta înaintea Impĕratuluî ceresc,—innaintea Domnuluî nostru Iisus Christos. Si cu ce bucurie mare se

cuvine stricăciosul acesta să se îmbrace întru nestricăciune, şi muritorul acesta să se îmbrace, întru nemurire (1 Cor. 15, 33), adecă se cuvine ca chiar acel trup, care putredesce acum să înviedeşi să se facă nemuritor; acela care acum este mort şi nemişcat, să se facă nemuritor. Va sě dică, că chiar trupul acela va învia, iar nu altul. Dér pe lângă acestea mai observaţi şi aceea, că de şi trupurile nóstre vor învia, dér ele nu vor mai fi precum sunt acum, ci mai perfecte ca cele-ce le avem acum. Si cum sunt trupurile nóstre de acum? Ele sunt grosolane, grele, trîndave, stricaciόse, neputinciόse şi muritóre, iar dupé înviere vor fi cu totul delicate, uşóre, luminate şi nemuritóre; ele vor fi asemenea corpului lui Iisus Christos, în care El s'a aretat ucenicilor Lui dupé înviere; pentru aceea şi Apostolul Pavel dice: că noi nevom îmbrăca atunci în chipul omului celui ceresc, adecă vom fi asemenena Domnului nostru Iisus Christos; şi în urmă descrie cu de amăruntul deosebirea trupului celui de acum de a cela ce are sě fie: *se semĕnă*, dice el, *întru stricăciune, scula-se va întru nestricăciune, semĕna-se întru necinste, scula-se-va întru mărire, semăna-se întru slăbiciune, scula-se-va întru putere. Se cuvine, ca stricăciosul acesta să se îmbrace întru nestricăciune, şi muritorul acesta să se îmbrace întru nemurire* (1 Cor. 15, 42-44). Va sě dicě, că de şi trupurile nóstre vor fi tot acelea-şi, dér vor învia într'un alt chip mai bun, mai perfect şi ast-fel, că dupě înviere ele nu vor mai muri, ci vor fi nestricăciόse şi nemuritóre.

Dér óre de o potrivă vor-fi trupurile drepţilor cu ale pĕcătoşilor?

Nu, fraţiloru, ele vor fi deosebite unele de altele. Trupurile drepţilor vor fi frumóse, luminate; într'ênsele se voru arĕta precum se aretă obiectele într'o oglindă, tóte faptele lor cele bune, şi însu-şi Domnul nostru Iisus Christos ii va lumina cu lumina harului lui D-deu; pentru aceea

că aŭ perit cu desăvîrşire, şi ast-fel ele rĕmĕn sub pămênt şi sub zăpadă tótă iarna pĕnă prima vera. Dar când vine prima-vera, şi sórele încăldeşte pămêntulu şi topeşte zăpada dupĕ densul şi plóea îl adapă îndestul, — eĭ bine, eŭ vĕ întreb iară-şĭ, ce se petrece cu aceste seminţe putredite? Ele cu puterea luĭ D-deŭ reînviadă, rasar din pămênt şi se arĕtă într'un chip óre-care maĭ bun, maĭ frumos, şi aduce spre mîngîerea nóstră roduri îndestulătóre. Tot ast-fel va fi şi cu trupurilor morţilor. Ele ca şi semenţele, se punu în mormînt, putredesc într'însul şi per; dar când se va audi sunetul trômbiţilor îngeresti, când Sórele dreptăţei, domnul noâtru Iisus, Christos, va sufla asupra lor suflare reînvietóre, atunci dic tóte trupurile morţilor din vec, ca dintr'un somn adînc se vor descepta, ósele lor cele putrede se vor uni iară şĭ unele cu alte-le, şi maĭ pre urmă de tóte se vor uni cu sufletile lor şi vor invia. Dupĕ tóte acestea ce maĭ puteţĭ voĭ întreba despre invierea morţilor? Si deca voĭ aruncaţĭ Sĕmênţa în pămênt speraţĭ, că ea, vrend D-deŭ va învia; apoĭ cum am putea noĭ se nu dicem, şi împreună cu Apostolul sĕ nu numim nebun pre acela, care se îndoeşte despre învierea morţilor, saŭ a trupurilor nóstre? Nebune, dice el, tu ce semenĭ, nu înviază de nu va muri: tot ast-fel este şi cu învierea morţilor (1 Cor. 15, 36). Va sĕ dică, învierea nóstră este tot ast fel de sicură şi ne'ndoită, precum este sicur şi ne îndoit şi aceea, că noĭ murim. Aşa, fraţilor, noĭ într'adevĕr murim, der vom învia!

Der óre trupurile nóstre tot aşa vor-fi ele şi dupĕ învier, precum sunt acum, saŭ într'alt chip?

Cuvêntul luĭ D-deŭ şi acesta ne o descopere şi anume: el învĕţă ca trupurile cele înviate vor-fi tot acelea-şĭ, cu care noĭ am trăit şi am vieţuit aicĭ: fiind-că Prorocul David dice, că Domnul pazeşte tóte ósele drepţilor şi niciunul din tr'însele nu se va sdrobi (Psal. 33, 21). Tot aceia şĭ adeverĕză şi Sfântul Apostol Pavel dicênd: *că se*

ţămiţi lui D-ḑeŭ celui-ce'a bine-voit ca să ne dea acéstă biruinţă prin Iisus Christos (1. Cor. 15, 57).

Al doilea, suntem datorĭ din tóte puterile nóstre sĕ ne silim sĕ ţinem bine minte cele vorbite despre fiitórea inviere, despre aceea, că nu numaĭ sufletele, ci şi trupurile nóstre sĕ fie precum învéţă Cuvêntul luĭ D-ḑeŭ, locuinţe ale Duhuluĭ Sânt, jertfă vie, sântă şi bine-primită luĭ D-ḑeŭ, ca şi dupĕ inviere sĕ se invrednicéscă de moştenirea împĕrăţieĭ cerurilor din preună cu sufletele lor. Ce este dar de trebuinţă sĕ facem? Să ne silim din tóte puterile sĕ păstrăm trupurile nóstre în deplină curăţie şi ne întinate şi să fugim cu stăruinţă de tóte câte le póte întina. Si ce póte întina maĭ mult, ca ori-ce, sufletul nostru? Următórele pecate maĭ cu deosebire:

1. *Necurăţia* saŭ ca să ḑic maĭ bine înţeles *curvia*. Acest pécat este unul din cele maĭ grele pecate şi contrariĭ luĭ D-ḑeŭ. El întinéză maĭ mult de cât orĭ-ce trupul omuluĭ şi într'un ast-fel de trup nu póte locui Duhul luĭ D-ḑeŭ, nicĭ în viaţa acésta trecĕtóre, iar în cea fiitóre el nu este de nicĭ-o trébă, şi Apostolul Pavel ḑice: *că curvarii nu vor moşteni împărăţia lui D-ḑeu.* (1 Cor, 6, 9, 10).

2. *Necumpătarea în mâncare şi băutură* saŭ lăcomia, iar maĭ mult beţia, la care se daŭ mulţĭ dintre noĭ. Si acesta este iarăşĭ un mare pĕcat înaintea luĭ D-ḑeu; ea întinéḑă sufletul şi trupul şi goneşte din tr'însele harul Sântuluĭ Duh. Pentru acest pĕcat Apostolul Pavel ḑice, că *trupul şi sângele,* adecă aceĭ ómenĭ cariĭ mănâncă numaĭ şi beau, fără cumpătare şi saţiŭ, iar maĭ cu deosebire beţiviĭ nu vor putea moşteni împărăţia luĭ D-ḑeu (1 Cor. 15, 58).

Fraţilor! vĕ rog din inima, păziţi vĕ de aceste pĕcate; iar déca cine va dintre voĭ a şi pĕcătuit în felul acesta sĕ se pocăiască maĭ curând şi sĕ numaĭ greşéscă; fiind-că v'o maĭ repet, că cine nu se va părăsi şi nu

s'a şi dis: *drepţii vor străluci ca sórele întru Împĕrăţia Tatălui lor* (Mat. 13,43). Din contră, trupurile pĕcătoşilor vor fi întunecate şi urîte, pentru-că într'ênsele se vor vedea tóte faptele lor cele rele, tóte nelegiuirile prin care 'şĭ-aŭ întinat trupurile şi sufletele lor, aicĭ, făr'a şi le spăla prin pocăinţă, şi vor fi părăsite de lumina dumnedeescă, ele vor fi aruncate în iad, împreună cu diavoliĭ.

Iată, fraţilor, sânta învĕţătură creştinéscă despre fiitórea nóstră înviere. Ţineţi-o bine minte pentru tot-d'a-una. Aduceţi-vĕ aminte:

1. Că noĭ toţĭ vom invia în ḑiua cea maĭ de pre urmă;

2. Vom invia cu puterea luĭ D-ḑeŭ, tot ast fel, precum şi semenţele ce se aruncă în pĕmênt şi putreḑite într'ênsul, prima-vara reinviază, răsar şi aduc roduri;

3. Vor învia chiar acele trupurĭ pe care le purtăm acum, dér cu osebire că atuncĭ vor fi cu mult maĭ perfecte nestricăcióse şi nemuritóre.

4. Nu tóte trupurile vor fi de o potrivĕ: acele ale drepţilor vor fi frumóse şi luminate, precum este sórele de pre cer, iar ale pĕcătoşilor urîte şi întunecate ca însu-şĭ iadul.

Fiind tóte acestea şi credêndu-le, ce trebue sĕ facem? Iată ce:

Întâiŭ, sĕ mulţămim în tot-d'a-una şi din tot sufletul nostru luĭ D-ḑeu şi Domnuluĭ nostru Iisus Christos, că nevrednicĭ fiind noĭ a bine-voit sĕ ne rescumpere din păcat şi de la mórte prin sântele sale patimĭ şi cu mórtea depre cruce, şi prin învierea sa ne a dăruit nădejde neîndoită pentru fiitórea nóstră înviere. Fiind-că ce ar fi fost de noĭ făr'acestă nădejde? Noĭ am fi trăit aicĭ pre pămênt maĭ rĕŭ ca dobitócele cele necuvêntătóre: am fi murit şi şi am fi perit pentru-d'a-una, am-fi fost cu sufletul nostru în iad, iar cu trupul în mormênt şi nimenĭ nicĭ-o dată, nu ne ar fi scos din gura iaduluĭ. Aşa fraţilor, — mul-

A IX-a VORBIRE.

DESPRE PORUNCILE LUI DUMNEDEU IN GENERE.

Fraţiloru.

Voi ştiţi acum că Dumnedeu este părintele nostru. Decă El este părintele nostru, are dér tot dreptul şi deplina putere şi stăpânire să ne impue dumnedeescile sale porunci, pentru că şi părinţii noştri trupeşti poruncescŭ fiilor lor şi le dicu: fă acésta şi face, nu face acésta, şi nu face. Vĕ mai este cunoscut iară-şi, că D-deŭ este Dumnedeŭ A tot-ţiitor, care prin a tot-puternicia Sa ţine tóte în stăpânirea Sa, tóte le păzeşce şi le cârmueşte. Dér deca El cârmueşte tóte se înţelege de sine, că are tótă stăpânirea şi puterea să ne poruncéscă să facem ce voeşte El, ce place sântei sale voinţe; pentru că şi cei-ce cârmuescŭ pre pămênt poruncescŭ supuşilor lor sĕ facĕ aceea şi să nu facĕ cea-l-altă. In sfirşit voi ştiţi că D-deŭ este făcĕtorul cerului şi al pămĕntului, făcĕtorul tuturor vĕdutelor şi nevĕdutelor: «Cred întru unul D-deu Tatăl, —diceţi voi, —A tot ţiitorul, făcĕtorul cerului şi al pămentului, vĕdutelor tuturor şi nevĕdutelor». Deca El este făcĕtor, este Domnul şi Stăpenul nostru; deca este Stăpenu şi Domnul nostru, apoi Lui i se cuvine stăpenirea, puterea şi împĕrăţia de a porunci şi de a ne da dumnedeeşti-le Sale porunci. El ne a dat aceste porunci după nemărginita sa bunătate; singur El cu mâna şi degetul seŭ le-a scris pre douĕ lespedi de piatră şi ne-a poruncit cu străşnicie să le împlinim. Să păziţi şi să faceţi, —a dis El cĕtre Moyse, —tóte cîte ţi a poruncit ţie Domnul Dumnedeul tĕu; sĕ nu vĕ abateţi nici în drépta, nici în

se va sili să-şi păstreze trupul în curăţie şi ne întinat, prin post şi cumpatare, nu este vrednic să placă lui D-deu, şi de şi va învia, der nu va învia pentru viaţa cea vecînică şi fericită întru împărăţia cerurilor, ci pentru muncele vecînice în iad şi întunericul cel maî din afară. O! sĕ ne păzescă D-deŭ pre noî pre toţî de acéstă mare nenorocire cu darul şi iubirea sa de ómenî, că a luî este mărirea şi închinăciunea în toţî veciî vecilor. Amin.

PREOT. Sp Badescu

8. *Sĕ nu furi.*

9. *Sĕ nu mărturiseşti mărturie mincinósă asupra fratelui teŭ.*

10. *Sĕ nu pofteşti muerea aprópelui teŭ, nici casa lui, nici ţerina lui, nici sluga lui, nici slujunica lui, nici boul lui, nici dobitocul lui, nici nimic din câte sunt ale aprópelui teŭ* (Eşire 20, 1 — 17).

Iată, fraţilor, cele ḑece poruncĭ, pe care D-ḑeŭ ni le-a dat şi a poruncit, ca sĕ le împlinim. Der ce anume se porunceşte în fie care poruncă?

In întiia ni se porunceşte, saŭ ni se pune îndatorirea de a cunósce şi a respecta pe unul adevĕratul D-ḑeŭ.

In a doua de a fugi de neadevĕrata cinstire de D-ḑeŭ.

Intr'a treia de a nu vĕtăma nicĭ cu cuvêntul măcar adevĕrata cinstire de D-ḑeu.

Intr'a patra, de a păstra regula şi timpul cinstireĭ adevĕrate a luĭ D-ḑeu.

Intr'a cincea, de a iubi şi a respecta pe aprópele, şi pre toţĭ ómeniĭ începênd de la părinţiĭ noştri.

Intr'a şesea, de a nu vĕtăma nicĭ într'un chip viaţa aprópeluĭ nostru.

Intr'a şeptea, de a nu vĕtăma curăţia moravurilor lor.

Intr'a opta, d'a nu vĕtăma averea lor.

Intr'a noua, de a nu-ĭ vĕtăma nicĭ cu cuvêntul.

Intr'a ḑecea, d'a nu le face nicĭ un rĕu.

MORALA.

Tot omul fie cât de simplu şi neprevĕḑetor, lesne póte înţelege, că poruncile luĭ D-ḑeu sunt puţine, că cele prescrise într'ênsele sunt lămurite şi înţelese, că nu este cu anevoe de purtat jugul lor, căcĭ jugul acestora ca şi acela al luĭ Iisus Cristos este bun şi sarcina le este uşóră. Ce, nu cum va că o sĕ ne dăm în lăturĭ şi se nu

stânga de la implinirea lor (A doua lege 5, 32). Aceste legi ale luĭ D-ḑeŭ se numesc *porunci*. Fie-care om este dator nu numaĭ sĕ le stie, ci şi să le implinéscă; pentru că de la împlinirea lor depinde viaţa şi vecinica nóstră mântuire, de la neîmplinirea lor perirea nóstră vremelnică şi cea vecînică. Luaţĭ în mintea şi inima vóstră tóte cuvintele acestea, a ḑis Moyse, omul luĭ D ḑeu, Israiltenilor ca din partea luĭ D ḑeu, — luaţĭ aminte — ascultaţĭ şi înţelegeţĭ tóte câte am spus vouĕ astă-ḑĭ, ca sĕ poruncițĭ fiilor voştriĭ sĕ păstreze şi sĕ facĕ poruncile legiĭ acestia, care nu în deşert s'aŭ dat voue, căcĭ intru dênsele stă viaţa vóstră. (A doua Lege 32, 46). Ascultaţĭ şi voĭ fraţilor cuvintele legiĭ luĭ D-ḑeu; luaţĭ aminte şi înţelegeţĭ, pre cât puteţĭ puterea poruncilor luĭ Dumneḑeu.

Cathechismu.

Câte sunt tóte poruncile legiĭ luĭ D-ḑeŭ?

Sunt tot atâtea, câte degete se află la amêndouĕ mânele vóstre — ḑece.

Si care anume?

Următórele:

1. *Eŭ sânt Domnul Dumneḑeul tĕu: sĕ nu aibi alţi Dumneḑei afară de Mine.*

2. *Sĕ nu'ţi faci ţie chip cioplit, nici tótă asemănarea, a câte sunt in cer sus, pre pămênt jos, in apă şi supt pămênt: sĕ nu le închini lor, nici sĕ le slujeşti.*

3. *Sĕ nu ei numele Domnului Dumneḑeului tĕŭ indeşert.*

4. *Aduţi aminte de ḑiua Sâmbetei, ca se o sfinţesci pre ea: şese ḑile lucreză şi-ţi sĕvîrşesce tóte lucrurile tele, iar in ḑiua a şeptea odihneşte-te, căci este ḑiua Domnului Dumneḑeului tĕŭ.*

5. *Cinstesce pre tatălŭ tĕŭ şi pre mamă tea, ca se-ţi fie ţie bine şi sĕ trăeşti ani mulţi pre pămênt.*

6. *Sĕ nu omori.*

7. *Sĕ nu prea curveşti.*

Domnul D-deu sântul luĭ Israil (Lev. 26). Dar maĭ ascultațĭ încă o altă învĕțătură, pe care a dis'o Domnul D-deŭ sântul luĭ Israil către ceĭ-ce calcă poruncile Luĭ: «Si va fi de nu veĭ asculta glasul Domnuluĭ D-deŭ şi de nu veĭ pădi, şi de nu veĭ face tóte poruncile Mele, care poruncesc Eu ție astă-dĭ, vor veni preste tine tóte blestemele acestea şi te vor perde pre tine. Blestemat sĕ fiĭ tu în cetate, şi în țĕrină: şi blestemate sĕ fie cărările tale şi rămăşițile tale: blestemate să fie rodurile pămĕntuluĭ tĕŭ, şi ciredele vacilor tale; şi turmele oilor tale, blestemat să fiĭ tu când veĭ intra în nuntru, blestemat sĕ fiĭ şi când veĭ eşi afară. Sĕ trimiță preste tine Domnul lipsa, şi fómetea, şi perdere în tóte câte vor fi puse de mâna ta, pĕnă ce te va perde şi pre tine, te va sfârşi şi te va sdrobi pentru rĕutatea faptelor tale, pentru că şi tu m'aĭ părăsit pre Mine. Să lipéscă Domnul D-deŭ de tine mórtea pĕnĕ ce te va perde de pre pămĕntul în care intri tu să-l mosteneştĭ. Sĕ te bată pre tine Domnul D-deŭ cu lipsa, cu arsura, cu lingórea, cu frigurĭ şi ucidere, cuvĕntul cel stricator şi cu gălbinarea, şi sĕ te gonéscă până ce te va perde. Să fie morțiĭ vostriĭ mâncare pasărilor ceruluĭ şi ferelor pămĕntuluĭ şi se nu fie cine sĕ te apere. Muere sĕ eĭ, şi alt bărbat sĕ ți-o iea: casă sĕ zideştĭ, şi tu sĕ nu locueştĭ într'ênsa: vie sĕ sădeştĭ, şi tu sĕ nu o culegĭ pre ea... Fiiĭ tĕĭ şi fetele tale să se dea la alt nem şi ochiĭ tĕĭ sĕ orbéscă privind tu la eĭ, şi mâna ta nimic sĕ nu pótă face. Sĕmĕnță multă veĭ sĕmĕna în țĕrina ta, şi puțină veĭ strânge, pentru că o vor mânca locustele... Si vor veni preste tine tóte blestemele acestea şi te vor goni, şi te vor prinde şi nu te vor părăsi pĕnĕ ce te vor perde, şi te vor sfîrşi, pentru că n'aĭ ascultat glasul Domnuluĭ D-deŭ, ca sĕ pădeştĭ poruncile Luĭ şi dreptățile Luĭ, câte ți-a poruncit ție (A doua lege 28,15—45),

Blestem! Blestem şi iară-şĭ Blestem!... Sărăcie grodavĕ, fómete, frigul şi focul nesuferit, tot felul de neno-

împlinim aceste porunci? Ce, nu vom voi de a cunósce pre D-deŭ, ca Făcător şi A tot-ţiitor, de a-l iubi ca pre un Părinte şi făcĕtor de bine, de a-l cinsti ca pre un Stăpîn şi Judecător al nostru? Ce, nu cum va că nu vom voi sĕ iubim pre aprópele nostru, pre rude şi pre streinĭ, când toţĭ ómeniĭ sunt fraţiĭ între dênşiĭ? Ce, nu care cum va că în locu de iubire voimŭ să le arĕtăm ură şi despreţu, şi se ne certăm cu dinşiĭ şi sĕ ĭ isbim în afacerile şi interesele lor? Ah, fraţilor, sĕ ne temem de mînia A tot puternicului D-deu! Acéstă mânie este grozavă. Reverse-se inima nóstră asupra acelora care calcă în picióre poruncile luĭ D-deu. Aceste blesteme sunt înspăĭmântătóre. Der iată ce cuvĕnt şi învĕţătură propune D-deŭ acelora, cariĭ nu ascultă de poruncile Luĭ cele d deeştĭ. Dis'a Domnul fiilor luĭ Israil: de nu mĕ veţĭ asculta pre Mine, şi de nu veţĭ face poruncile Mele acestea, şi de nu vĕ veţĭ pleca lor, saŭ judecăţilor Mele, vi se va îngreuna sufletele vóstre, ca sĕ nu faceţĭ voĭ tóte poruncile Mele, şi de veţĭ vrea sĕ stricaţĭ legătura Mea, şi Eu voiu face vouĕ aşa: aduce-voiu asupra vóstră lipsă şi rie şi gălbinarea va orbi ochiĭ voştri, şi va topi sufletele vóstre, şi veţĭ semĕna în deşert semênţile vóstre şi le vor mânca protivniciĭ voştriĭ. Si voiu pune asupra vóstră faţa Mea, şi veţĭ cădea înaintea vrăjmaşilor voştriĭ, şi vĕ vor goni pre voĭ ceĭ ce vĕ urăsc, şi veţĭ fugi negonindu-vĕ niminea. Si voiu pune vouĕ cerul ca de fer, şi pămĕntul vostru ca de aramă. Si va fi îndeşert tăria vóstră, şi pămêntul vostru nu va da vouĕ sĕmênţa sa, şi lemnul ţeriniĭ vóstre nu va da ródele sele. Si voiu trimite asupra vóstră ferele cele sĕlbatice ale pămêntuluĭ, şi vĕ vor mênca pre voĭ şi vor mânca dobitócele vóstre şi pre voĭ vĕ vor împuţina şi căile vóstre se vor pustii. Si vĕ voiŭ perde pre voĭ cu Sabie. Si va fi pămêntul vostru pustiiŭ şi casele vóstre stricate. Că aţĭ venit înaintea Mea pe calea d'alăturea, şi Eu voiŭ veni asupra vóstrĕ cu mânie mare, ḑice

DESPRE NECREDINȚA ȘI RATACIRE

ŞI

DESPRE PURTAREA PREOTULUI CU CEI CE SE AFLA IN ACÉSTA STARE

Necredinţa, rătăcirea şi uĭtarea adevĕratei învĕţăturĭ evangelice sunt causele multorŭ rele ce se află în societate. Aceste rele, carĭ sunt adevĕraţĭ inimicĭ aĭ stăreĭ sociale, aŭ intratŭ pe diferite căĭ cu diferite puterĭ, déră cu acelaşĭ scopŭ : spre a turbura turma cea liniştită, adică pe poporulŭ celŭ credinciosŭ. Aceste rele, aceştĭ inimicĭ, intrândŭ in turmă, vorŭ să se aşeḑe în miḑloculŭ staululuĭ şi prin amăgire vorŭ să atragă pe oĭ spre a le aduce în laţŭ, în fine spre a le duce la perdere.

Necredinţa şi rătărirea confusiéză minţile ómenilorŭ, şi întinḑêndu-se peste totŭ poporulŭ -lŭ face să numaĭ aĭbă niciă uă regulă séŭ normă de vieţuire ; ilŭ face să nu scie de unde a venitŭ, unde merge şi ce are să fie.

In acéstă confusiune aŭ traitŭ popórele înainte de venirea Mântuitoruluĭ lumeĭ, şi totŭ acéstă stare o dorescŭ mulţĭ dintre ceĭ ce nu voescŭ binele omuluĭ.

Déră ce este de făcutŭ, când vedemŭ reulŭ crescêndŭ? De vomŭ combate rĕulŭ se vorŭ înflăcăra propagatoriĭ luĭ, éră de vomŭ tăcé ne vomŭ face culpabilĭ înaintea socităţeĭ şi a luĭ Dumneḑeŭ.

Să preferimŭ decĭ a combate rĕulŭ spre a face ca chiar propagatoriĭ luĭ să înceteze. De nu vomŭ face astŭ-felŭ vomŭ auḑi ḑicêndu-ni-

rocirî şi bóle. . . Nicî casele, nicî muerile, nici copiii, nicî dobitócele, chiar pentru ceî morţî nu este pămênt, cu care sê se acopere trupul cel fără suflare vie! . . . O! prea milostive Dómne! maî rămaseră óre casne, pre cari Tu sê nu le întrebuinţedî contra batjocuritorilor legilor Tale celor sânte? — Iadul şi muncile cele vecînice, focul şi întunericul cel maî din afară, plângerea şi scârşnirea dinţilor, — ne rĕspunde la acésta cuvêntul Luî D-deŭ.

Inspăîmântede se der tot sufletul crestinesc de aceste grodave judecăţî ale luî Dumnedeu! Tremuraţî voî, carne şi tóte ósele nóstre de către faţa mânieî celeî drepte şi sânte a luî D-deŭ, care va veni asupra pĕcătoşilor şi batjocoritorilor poruncilor luî D-deŭ şi Judecĕtorul nostru. Sĕ ne îndreptăm, fraţilor şi sĕ ne smerim pre sine înaintea luî D-deu, şi cu inimile sdrobite sĕ strigăm către Domnul cel puternic, ca şi Iona din pêntecele chituluî. Dómne miluesle ne! Dómne mêntueste-ne, că perim ne vrênd sĕ învĕţăm şi sĕ împlinim poruncile Tale! Dómne aretă-ne nouĕ minunile din legea Ta, pentru singura iubirea Ta de ómenî. Vino Stăpîne şi ne râdică pre noî ceî căduţî în adêncul rĕutăţilor şi al necredinţeî şi ne cârmueşte pre noî, ca pre nişte copiî slabi, pre cărarea cea sântă a poruncilor Tale, Vino *şi te sălăslueşte întru noi, şi ne curĕţeşte pre noi de tótă spurcăciunea, şi mântueşte Bunule sufletele nóstre.* Amin.

PREOT. **St. Badescu.**

coprinsă de mintea umană, apoi pentru acésta nu trebue a crede că esistă D-ḑeŭ? De va lipsi credința, vaĭ! ce nenorocire! Atuncĭ omulŭ se lipsesce de orĭ-ce mângâiâre, pe care credința i-o oferă. Se asémănă cu uă navă care rătăcindŭ pe imensulŭ oceanŭ, este sbuciumată de valurile furióse, de tempestățile teribile și aruncată de la uă margine pônă la cea-altă, fără să afle locŭ de repausŭ undeva. Omulŭ ḑicu, atuncĭ este celŭ maĭ ne fericitu. Nu scie pentru ce träesce, și ce are să să întimple cu dênsulŭ după mórte, căcĭ *credința, care nu este altŭ de câtŭ înfăçișarea celor sperate, și probarea lucrurilor ce nu se vĕdŭ*, póte liniști și mângâia pe omŭ.

Unde încetéză de a maĭ lucra rațiunea omenéscă, seŭ maĭ bine ḑicêndu, unde lucrulŭ întrece puterile spirituluĭ nostru, acolo vine credința, acea mână de adjutorŭ, pe care, creatorulŭ a pus'o în ființa omenéscă, aretându-ĭ, că este limitatŭ și prin urmare nu-ĭ se potŭ descoperi taĭnele luĭ D-ḑeŭ, ci numaĭ să le créḑă, dupre cum ḑice Domnulŭ nostru Iisus Christos: «*celŭ ce va crede și se va boteza, se va mântui, érŭ celŭ ce nu va crede, se va osîndi*». Omulŭ orĭ câtŭ de cultŭ ar fi, să nu caute a nimici acéstă consolațiune, care formeză fericirea sea. Să nu caute cu mintea cele maĭ pre sus de minte, ci *să creaḑă cu inima spre dreptate și să mărturisécă cu gura spre mântuire*. Domnulŭ nostru Iisus Christos tot-de-una laudă credința cea fermă ḑicêndŭ femeeĭ celeĭ bolnave: *credința ta te a mântuit, mergĭ în pace* și luĭ Toma ḑice: «*Tomo, căcĭ m'aĭ veḑutŭ, aĭ creḑutŭ; fericițĭ ceĭ-ce, n'aŭ veḑutŭ și aŭ creḑutu*». Dérŭ póte va ḑice cine-va: cum voiŭ crede orbesce? Și, va ḑice, trebue să demonstru și atuncĭ să creḑŭ. Eĭ bine, să lăsăm acea, care este cunoscutŭ, că nu póte să demonstre tóte și să le supună simțurilor, ci să admitemŭ, că pe unele póte să le înțelégă și să le demonstre prin asemĕnărĭ, comparațiunĭ etc.

Dérŭ óre atuncĭ ce prețŭ maĭ are credința, ce recompensă, ce premiŭ? Căcĭ atuncĭ fără voie crede. Atuncĭ nu maĭ este credință. Eră décă sunt ideĭ, pe care nu le putem înțelege și analisa perfectŭ, nu este logicŭ a nega esistența lorŭ. Cum va putĕ mintea omenéscă să înțelégă misterulŭ impărtășireĭ. Cum-va putĕ omulŭ pricepe prefacerea paneĭ și a vinuluĭ în corpulŭ și sângele Domnuluĭ Iisus Christos? Nu va putĕ nicĭ uă-dată, ci trebue să creḑă cuvintelorŭ Domnuluĭ, care ḑice ast-felŭ: «Luațĭ, mâncațĭ, acesta este trupulŭ

se: «*Păstorii n'aŭ căutată pre Domnulă și tótă turma n'a înțelesă și s'a risipită* (Ier. 10,20) și erăși : «*Iată eŭ asupra păstorilorŭ și voiŭ cere oile mele din mâînile lorŭ* (Iez. 34,3).

Eĭ bine! déră póte va ḑice cine-va, cum vom puté îndrepta pe ceĭ rătăciţĭ şi împetriţĭ cu totulŭ? N'are de câtŭ se iea armătura învĕţătureĭ ortodoxe şi să se adopereze cu duhulŭ blândeţeloru, cercetândŭ sorgintea necredinţeĭ şi a impetrireĭ, şi apoĭ să lucreze necontenitŭ, cu vreme şi fără de vreme; cŏcĭ măcar pe unulŭ de va dobîndi şi va mântui, mare bucurie se face în cerŭ pentru întórcerea unuĭ pĕcătosŭ. Necredinţa, rătăcirea şi impetrirea suntŭ sorginţile nenorcirilorŭ, ce cadu seŭ asupra unuĭ singurŭ omŭ, asupra uneĭ familiĭ, séŭ asupra uneĭ societăţĭ întregĭ. Necredinţa şi împetrirea au risipitŭ pe Ebreĭ peste totŭ pămêntulu; necredinţa a făcutŭ pe Nabuchodonosorŭ să pască érbă la câmpŭ, ca un animalŭ, necredinţa a adusŭ perderea Sodomeĭ şi Gomoreĭ; necredinţa luĭ Achaz a adusŭ asupra Iudeilorŭ suferinţe imense; éră credinţa luĭ Abraam l'a făcutŭ părinte a multe neamurĭ. Si pentru ce óre acum necredinţa ne bîntue? De ce nu ne convingemu de atâtea fapte? cŏcĭ tot ce s'a făcutŭ maĭ înainte ne póte servi de învĕţătorŭ sigurŭ. Óre acum credinţa póte fi înlocuită cu sciinţa? Nicĭ uă dată. Omenirea de la creaţiune totŭ învĕţă şi încă nu scie. Omulŭ nu se cunósce pe sine însuşĭ, apoĭ lucrurile ce întrecŭ puterile luĭ cum le va cunósce?

Apostolulŭ Paulŭ ḑice, că noĭ *nu umblăm cu sciinţa, ci cu credinţa.* Póte necredinciosulŭ vă ḑice, nu este adeveratŭ. Insă atuncĭ spue care este essenţa electricităţeĭ: Elŭ se folosesce de dênsa, déră sciinţa luĭ nu póte să pĕtrundă esenţa eĭ, ci pe nesimţite elŭ admite credinţa, că esistă electricitatea, ḑicêndŭ însă, că este uă forţă în natură şi nimicŭ maĭ multŭ. Eĭ bine! décă în lucrurile viḑibile este necesară credinţa, apoĭ cu câtŭ maĭ multŭ este necesară în privinţa celorŭ inviḑibile?

Cum va puté discipolulŭ să înveţe astronomie, de nu va crede de adevĕrate tóte principiele, ce aude şi pe cari le învĕţă de la magistrulŭ seŭ? Cum va puté omulŭ să înţelegă, că D-ḑeirea este în treĭ persóne, de nu va crede supremuluĭ învĕţător, Iisus Christosu. Décă credĭ, înţelegĭ, ḑice Tertulianŭ (credo et intelligo). Nicĭ uă dată omulŭ nu va puté să străbată în esenţa luĭ D-ḑeŭ cea ne-

câtu privesce pe cei învěţaţi, după cele ce am ḑisŭ maĭ sus, n'aŭ nicĭ unŭ motiv de a perde credinţa şi a se arunca în abisu. Pentru acésta păstoriulŭ cu uă dinstinctă stimă trebue să se adreseze cŏtre dênşiĭ; Să asculte cu prudenţă motivele necredinţeĭ lorŭ, şi ideile ce nu vorŭ să le crédă. După acesta să se prepare a deslega şi clarifica tóte aceste obiecţiunĭ una, câte una.

DIAC. **St Calinescu.**

meŭ, care pentru voĭ se frânge spre iertarea pecatelorŭ; beţĭ dintrn acesta toţĭ, acesta este sângele meŭ alŭ legeĭ celeĭ nouĕ, care pentru voĭ şi pentru mulţĭ se vérsă spre iertarea pecatelorŭ ».

Scepticismulŭ nu'şĭ are loculŭ seŭ.

A avutŭ locŭ uă-dată, când lumea zăcea în întunericŭ. Şi décă se găsesce acéstă mulţime de sceptici, care turbură minţile ómenilor, apoĭ trebue a face ca să înceteze, căcĭ n'aŭ nicĭ uă basă, ci numaĭ nisce părute şi însane argumente; ba ce este şi maĭ ridiculŭ, uniĭ, numaĭ din obiceiulŭ de a imita pe ceĭ despreţuitorĭ de religiune şi de credinţa părinţilor, devinŭ perversi şi membre putrede ale societăţi, fiĭ obstinaţĭ şi infructuoşĭ. Alţiĭ voescŭ a se numi învĕţaţĭ şi civilisaţĭ, pentru acésta despreţuescŭ credinţa, ne cinstesce biserica, se lovescŭ cu pétră în capŭ, ca nisce imprudenţĭ, înotândŭ în oceanulŭ ne sciinţeĭ şi alŭ miseriéĭ. In fine alţiĭ, nu vorŭ să înveţe doctrina salutarie a luĭ Iisus Christos., a sânţilorŭ Apostolĭ, a Bisericeĭ ortodocse, ci numaĭ citescŭ scrierile polemice ale Judanilor, ale protestanţilorŭ şi ale altorŭ sectanţĭ. prin care se silescŭ se atace demnitatea credinţeĭ ortodocse; şi de aci devin ameţiţĭ, imoralĭ, asceptare infructuósă a părinţilor, inimicĭ distructorĭ aĭ păceĭ, violatorĭ aĭ familielorŭ, cangrenă a societăţeĭ. Eră Domnulŭ Iisus Christos. ḑice: «*pacea mea daŭ vouĕ*» *iubiţivĕ uniĭ pe alţi.* Şi intr'unŭ asemenea timpŭ păstoriulŭ nu trebue numaĭ a ḑice: *părinte, iértă-le că nu sciŭ ce facŭ*, ci trebue să se silescă a distruge germenulŭ rĕuluĭ. Trebue să observe pe fiă-care de aprópe. Pacienţa şi delicateţea trebue să fiă cele d'ântĕĭe mĕsurĭ de care să se servéscă în adoperaţiunea sea. Să trateze pe fiă-care dupre caracterulŭ seŭ, dupre temperamentŭ şi dupre gradulŭ desvoltăreĭ. Dulceţa învĕţătureĭ, arrĕtarea cu blândeţe a adevĕruluĭ, compătimirea de celŭ rătăcitŭ, espresiunile amicale şi sincere vorŭ face lucrarea cu succesŭ. Pe ceĭ seduşĭ prin amăgire, lesne iĭ póte întórce, maĭ alesŭ, când eĭ nu suntŭ împetriţĭ cu totulŭ. Destulŭ este pentru uniĭ ca aceştia, de a arĕta erórea, în care suntŭ căḑuţĭ, ale areta şi a-ĭ înveţa credinţa cea adevĕrată a Bisericeĭ apostolice şi ortodocse; încredinţându-ĭ, că de vorŭ păḑi credinţa cea adevĕrată în Domnulŭ nostru Iisus Christosŭ şi vorŭ petrece conformŭ cu învĕţătura sea, vorŭ lua cununa cea ne *veşteJită, în ḑiua judecăţeĭ*, *pe care o va da dreptulŭ judecătorŭ*. Eră

Taîne Apostolul ce se citesce la liturgie, unde descriind trăsurile de căpetenie ale Cineî Domnuluî, ḑice: *Deci să se cerce omul pre sine, și așa din Pâine să mănînce și din Vin să bea.* Iar în Evangelia ḑileî este adunată tótă istoria aceste̊ marî Taîne.

In Bisericile Patriarchicescî, în acéstă ḑi, după liturgie, se face ceremonia Spălăriî picióreloe, unde însușî Patriarchul, imitând pe Marele Archiereŭ Christos, se încinge cu stergătorul în midlocul templuluî, și spală piciórele la doî-spre-ḑece liturghisitorî, repețind către dênșî și însușî cuvintele Domnuluî: *Sciți ce am făcut voue? Pildă am dat voue, ca precum am făcut eŭ voue, și voi să faceți.* (Ioan XIII, 12, 15).

§ 62. VINEREA CEA MARE

Sfânta și Marea Vinerî este ḑioa Sacrificiuluî celuî depe muntele Golgotha, la a căruî vedere s'a întunecat însușî Sórele. Biserica petrece acéstă ḑi în cea maî adâncă tânguire, și pentru aceea nu face nicî liturgie atuncia. Tot serviciul divin al acesteî ḑile este plin de cele maî durerose amintirî despre Patimile Mântuitoruluî și Rescumpĕrătoruluî nostru Iisus Christos.

Orthrina acesteî ḑile are un aspect extraordinar, maiestos și lugubru. La priveghierea acesteî orthrine se citescŭ tóte Evangeliile Patimilor Domnuluî de la câte patru Evangeliștiî, distribuite în douĕ-spre-ḑece pericope saŭ Evangeliî, între care se audŭ deosebite cântărî fórte patetice și corespundĕtóre lor. Prima Evangelie coprinde ultimele instrucțiî ce Mântuitorul a dat Discipolilór seî, în ultimele momente ale vieței sale pămĕntescî, și pe care toțî creștiniî sunt datorî să le asculte cu multă luare aminte, și tóte cele douĕ-spre-ḑece Evangeliî, ascultândule cu aceeașî luare aminte, să petrecem cu mintea tot stadiul cel mare al Dumnedeescului Pătimitor, din grădina

LITURGICA

(Urmare vedi No. VII al anului III).

§ 61. JOEA CEA MARE

Sfânta şi Marea Joĭ este ḑioa în carea Mântuitorul lumiĭ a preinchipuit Patimile şi mórtea sa în Cina cea misteriósă (detaină), împărtăşind prealabilmente pe Uceniciĭ seĭ cu pâinea şi cu vinul ce înlocuiaŭ Trupul şi Sângele seŭ ce adoaḑĭ aveaŭ a se sacrifica pe Cruce. Si fiind că cel ânteiu pas făcut de Fiiul luĭ Dumneḑeŭ spre mântuirea nóstră a fost a se umili pre sine, făcênduse om, de aceea şi în ultimele momente ale vieţeĭ sale pămêntescĭ, a fost iarăşĭ de a da discipolilor seĭ cea maĭ practică lecţiune de umilinţă, prin spălarea piciórelor la cina cea de taină, vrênd a-ĭ iniţia în misterul iubiriĭ şi respectuluĭ către aprópele; dar necredinciosul Iuda n'a vrut să înţelegă. Acésta se descrie pe largŭ în Evangelia şi cântările de la Orthrina aceleĭ ḑile. Aci auḑim cum Inţelepciunea luĭ Dumneḑeŭ gătesce nemuritórea sa masă, şi chiamă pe toţĭ credincioşiĭ a se împărtăşi cu vrednicie din ospĕţul Stepânuluĭ şi din masa cea nemuritóre. Liturgia Mareluĭ Vasilie represintă în acea ḑi pe însăşĭ Cina Domnuluĭ, pentru care se şi unesce cu vecernia, şi de câte va orĭ se repeţesce cântarea cuminicală (Kinonicul) *Cinei tale celei de taină, astăḑi, Fiiule al lui Dumneḑeu, părtaşŭ mĕ priimesce*, şcl. Parimiile de la vecernia aceleĭ ḑile dispun nu maĭ puţin inimele credincioşilor către apropierea cu vrednicie la Cina Domnuluĭ. Incă şi maĭ lămurit neînvaţă despre vrednica împărtăşire cu Sfintele

grădina Ghetsimane, şi pênĕ a doaḑi, când a expirat pre cruce la al noulea ceas, arătând cele ce s'aŭ petrecut în fiecare ceas.

Si fiind că punerea în mormênt a dătătoruluĭ de viaţă Trupŭ a urmat în seara aceleiaşĭ Vinerĭ, de aceea Biserica după cântarea Vecernieĭ, care se sĕvêrşesce după amiaḑăḑĭ, scóte în miḑlocul bisericeĭ Epitafiul, pe care este închipuită cu artă punerea în mormênt a Prea curatuluĭ şi de viaţă dătătoluĭ Trup al Mântuitoruluĭ nostru Iisus Christos.

Sfânta şi Marea Vinerĭ, după cum s'a maĭ ḑis, să serba în vechime cu multă evlavie ca şi luminata ḑi a Invierĭĭ, toţĭ creştiniĭ remânênd la picióreIe cruciĭ în post şi rugăciune.

§ 63. SERVICIUL DIVIN IN SAMBATA CEA MARE.

Tot serviciul divin din Sâmbăta cea Mare este o piósă şi întristabilă priveghiere înaintea mormêntuluĭ Domnuluĭ. La Orthrină, după ceĭ şése psalmĭ, se începe o mare cântare epitafică (de îngropare), în care Biserica exprimă o evlaviósă mirare despre plecăciunea cea atât de profundă a Dătătoruluĭ de viaţă, şi glorifică pe Dumneḑeescul Rescumpĕrătorŭ, şi descrie cerescile fructe ale mântuitórelor luĭ Patimĭ. La acéstă priveghiere, ca şi lacea precedentă acelor doue spre ḑece Evangeliĭ, toţĭ creştiniĭ ţin în mâinĭ luminărĭ de ceară curată aprinse, care însemneză, că lumina Evangelieĭ luĭ Christos se conservă în Biserica Orthodoxă ne alterată, neîmpuţinată. Sfêrşindu-se priveghierea şi procesiunea, sfântul Epitafiŭ se depune pe sfênta Masă, închipuind punerea Domnuluĭ în mormênt, şi remâne de ordinar pe dênsa pênĕ la Inălţare. Apostolul şi parimia profetuluĭ Ezechiel, care se citescŭ după ce se aşeḑă Epitafiul pe sfânta Masă, prevestescŭ învierea Domnuluĭ, şi prin urmare învierea morţilor.

Ghetsimane, unde afost prins, pênĕ la Golgotha, unde afost restignit, şi pênĕ la morment, în grădina luĭ Iosif cel din Arimateia; şi luând aminte la cântările bisericescĭ, să vĕrsăm lacrămĭ de pocăinţă şi de iubire înaintea luĭ Christos, carele a iubit pe pĕcătoşĭ cu atâta nemĕsurată iubire, în cât s'a dat pre sine la mórte de cruce pentru dênşi.

Tóte cântările serviciuluĭ divin din Sfânta şi Marea Vinerĭ coprind ideile cele maĭ sublime, şi espresiunile cele maĭ pĕtrundĕtóre de inimă, în cât, pentru urechia creştinuluĭ *Orthodoxŭ ce scie a le apreţui, nimicŭ nu lear putea înlocui. In* Vinerea cea Mare, în loc de liturgie se citescŭ Ceasurile Impărătescĭ, care sunt tipurĭ ale celor alte ceasurĭ împĕrătescĭ ce se citescu la Nascerea şi la Botezul Domnuluĭ. Ele de asemenea sunt pline de citirĭ din Sfânta Scriptură, care tractéză despre restignirea pre Cruce a Mântuitoruluĭ Christos; cuvintele Profeţilor descriu atuncĭ cu multă amĕnunţime tóte împrejurările patimilor şi ale *morţiĭ* Dumnedeu-Omuluĭ; spre esemplu: resculare*a boerilor* luĭ Iuda asupra Domnuluĭ şi asupra Christosuluĭ seu (Ps. 2,); clevetirea (calomnierea) marturilor mincinoşĭ (Ps. 34 şi 139); periciunea Iudeĭ vêndĕtoruluĭ. (Ps. 108); pĕtrunderea mâĭnilor şi a piciórelor cu piróne (Ps. 21); batjocorile şi hulele şi clătirea cu capul a celor ce trecea pe lânga crucea Domnuluĭ (ibid); strigarea de pe cruce către Tatăl cerescu (ibid); adăparea cu oţet si cu fiere (Ps. 68); preţuirea Mântuitoruluĭ în 30 de arginţĭ (Zahar. 11, 10—13); şi în scurt, tóte pătimirile şi suferinţele Mieluluĭ luĭ Dumnedeŭ, junghiat pre cruce pentru pĕcătele omeniriĭ, (Isaia şi Ieremia în Parimiile dela aceste Ceasurĭ). Cele patru citirĭ din Apostol ne învaţă Taĭna Cruciĭ, descriŭ fructele morţiĭ Domnuluĭ, şi tot odată esplică cum se cuvine a ne folosi de harul Rescumpĕrăriĭ. Iară cele patru citirĭ din Evangelie espun cu amĕnuntul Patimile Domnuluĭ, de când a fost prins în

părinţii şi fraţii ascultă cu evlavie acéstă lectură frumósă, carea se continuă pené la miedul nopţii, când apoi să şi începe strălucitul serviciŭ divin al luminatei Invieri a Domnului.

V. DESPRE SERVICIUL DIVIN LA DIFERITE CASURI ŞI TREBUINŢE ALE CREŞTINILOR.

A. CELE SÉPTE TAINE SAU MYSTERE ALE BISERICII

§ 64. DESPRE TAINA SFANTULUI BOTEZU.

Intre sfinţitele lucrări (Ierurghiile), prin care Biserica, la diferite casuri ale vieţei nóstre, ne comunică Harul sfinţirii şi al Perfecţiunii creştine, şi satisface Cele mai de căpetenie trebuinţe ale nóstre, vom însemna mai ânteiŭ pe acelea, cu care se severşescu Tainele.

Prima Taină a Bisericei este Sfântul Botezŭ; el este adeverată renascere a omului, care face să înceteze intrênsul tot ce este pecabil, şi întruduce un Spirit noŭ de viaţă după Christos. Cu acéstă înaltă însemnare a Sfântului Botezŭ se conformézǎ tótǎ rênduéla bisericéscǎ, carea însoţesce sevîrşirea acestei Taine.

Nimicirea a tot ce este pecabil în cel ce se botéză, şi lucrarea Harului regenerator se înfăţişéză prin întreita suflare a Preotului asupra celui ce se botédă, prin întreitul semn al crucii, şi prin citirea exorcismelor, in care se pronunţă numele Domnului cel înfricoşător Demonilor, esprimânduse şi formula următóre: *Depărtéză de la dênsul pre tot viclénul şi necuratul Duh, care se ascunde şi se încuibéză în inima lui.* Insĕ lucrarea Harului cere şi din partea omului óre-care lucrare analogă cu a sa. Pentru acésta, cel ce se botéză se întórce cu faça spre Apus (Unde se presupune stépânirea întunerecului), şi se leapădă de tótă stepânia cea intunecată, pecabilă, adecă, *de Satana, şi de tóte lucrurile lui, de toţi îngerii lui, şi de tótă servirea lui, şi de tótă mândria lui.* Si spre

Acestea tóte se petrecu Vinerĭ séra la Órthrina Sâmbeteĭ ceĭ Marĭ.

Iar adoa ḑi Sâmbătă, la liturgia Mareluĭ Vasilie, carea se începe cu vecernia, după Văhod auḑim o lungă citire din Vechiul Testament, împĕrţită în 15 parinimiĭ, în care sunt adunate tóte cele maĭ însemnate preînchipuirĭ şi profeţiĭ privitóre la renascerea omeniriĭ prin puterea morţiĭ şi a învieriĭ ceĭ de atreia ḑi a Fiiuluĭ luĭ Dumneḑeŭ. Fórte rĕŭ facu ceĭ ce se iaŭ după tipicul de Constantinopol, în care a cele 15 parimiĭ sunt reduse numaĭ la treĭ: însă să fie bine constatat, că ciuntirea serviciuluĭ, ciuntesce totdea una din evlavia crestinilor. După aceste citirĭ, Apostolul ne învaţă, că şi noĭ datorim a muri pĕcatuluĭ, ca să viem luĭ Dumneḑeŭ, în Christos Iisus Domnul nostru (Rom. 6. 3—11). După aceea Biserica schimbă faţia sa cea de întristare: Sfinţiţiĭ servitorĭ se îmbracă în vestminte stălucitóre, Evangelia începe a ne da bunele vestirĭ ale învieriĭ luĭ Christos (Mat. 28. 1 —20).

Cu tóte acestea ea încă tot nu eclată în cântărĭ de bucurie, ci prelungesce încă repaosul sâmbeteĭ ceĭ Marĭ pĕnĕ după mieḑulŭ nopţiĭ, pentru care şi noĕ ne poruncesce să păzim o adâncă tăcere evlaviósă, cântând la liturgie, în locŭ de imnul Cheruvimicu, următórea cântare: *Să tacă tot trupul omenescŭ, şi să stea cu frică şi cu cutremur, şi nimica pămĕntescŭ întru sine să nu cugete*, ş. c. l. In vechime, înainte de liturgia Sâmbeteĭ ceĭ Marĭ, se botezaŭ catechumeniĭ, şi pentru aceea pĕnĕ astăḑĭ, în locŭ de Sfinte Dumneḑeule, să cântă: Câţĭ în Christos v'aţĭ botezat ş. c. l. Era datină chreştină fórte vechie de a petrece creştiniĭ în templu tótă nóptea cea dinaintea Paştelui întru rugăciune şi întru aşteptarea Mireluĭ ce vine în mieḑul nopţiĭ. Astăḑĭ însă în bisericile din oraşe şi sate s'a desfiinţat acéstă creştinéscă datină, şi numaĭ în monastirile de chenoviĭ se conservă, unde de cu seră se începe în biserică citirea Faptelor, şi toţĭ

acoperit pĕcatele (Ps. 31). Cel ce se botéză se îmbracă apoi în vestmênt albŭ, închipuindu-se curăţia sufletuluĭ seu; iar după aceea se învrednicesce a primi şi sigiliul, adecă confirmarea Darurilor Duhuluĭ Sfânt, spre a remânea el, cel ce se botéză, pururea cu Christos.

Mysterul sau Taĭna sfântuluĭ Botez este ordonată de însuşĭ Mântuitorul Christos, când a poruncit Apostolilor seĭ, maĭ nainte de a se înălţa la ceru, şi le a ḑis: *Datumis'a tótă puterea in cer şi pre pămênt; deci, mergând discepolaţĭ (faceţimĭ discipolĭ) tóte neamurile, botezându-i pre denşi, în numele Tatăluĭ şi al Fiiuluĭ şi al Sfântuluĭ Duh.* (Mat. 28, 18, 19). De unde se vede lămurit, că Apostoliĭ trebuia ânteiu să discipoleze pe neamurĭ, adecă săĭ catechiseze şi săĭ facă a iubi pe Christos întocma ca cum i ar fi deja ucenicĭ, şi apoĭ să-ĭ boteze în Numele adorabileĭ Treimĭ. Puterea sfântuluĭ Botez este de o potrivă pentru toţĭ ómeniĭ de tóte stările şi vîrstele.

La sevîrşirea Taĭneĭ Botezuluĭ este de prima necesitate apa, după cum a ḑis Mântuitorul către Nicodim: *De nu se va nasce cineva din apă şi din Duh, nu va putea, intra întru împĕrăţia luĭ Dumneḑeŭ* (Ioan 3, 5). Botezul se maĭ numesce şi Adoa nascere (παλιγγενεσία) saŭ renascere, pentru că prin Botez, omul devine noŭ, şi se curăţă de corupţiunea omuluĭ celuĭ Vechiŭ. Si precum la nascerea omuluĭ celuĭ vechiu este trebuinţă de concursul tatăluĭ şi al mameĭ, cel din téiu să fecundeze, şi cea de a doa să priméscă fecundarea în mitră, şi să o transformeze în om de plin; asemenea şi la renascere este trebuinţă ne epărată de concursul Sfântuluĭ Duh, care lucréză nevĕḑutu asupra celuĭ ce intră în colimvitră, cum şi de concursul apeĭ, carea servesce în locul pânteceluĭ femeescŭ.

Archiereul Genadie *fost Urgesiu*

representarea acesteia, cel ce se botéză, de va fi în etate, iar de nu, naşul suflă şi scuipă de trei ori asupra nevĕdutului vrăşmaşŭ. După ce Catechumenul declară astfel hotărîrea sa de a nu avea în viaţa luî nimica de comun cu intunerecul pĕcatuluî, se întórce apoî către resărit, care este laturea luminei, spre a primi o nouă viaţă şi lumină de la Resĕritul Luminei, carea luminéză pre tot omul ce vine în lume, de la Iisus Christos, cu carele să şi unesce, adecă făgăduesce că va fi tot-dea-una în legătură cu dênsul, prin credinţă şi fapte creştinesci; şi spre încredinţarea şi mărturia acesteî promisiunî solemne, recită de treî orî Symbolul credinţeî: şi în fine se închină de treî orî celeî de ofiinţă şi nedespărţiteî Treimî, dedicânduse pentru tot dea-una la harica ieî conducere, spre a umbla ca fiiŭ al lumineî. După acéstă pregătire urméză sevîrşirea Taineî. Fontâna baptismală se sfinţesce cu aceeaşî sfinţire, cu carea se sfinţesce Aghiazma de la Botezul Domnuluî, numaî că în loculcruciî, aicî Preotul Cufundă degitele mâineî drepte, şi deliniază treî crucî, alungând puterea Diavoluluî, şi dice: *Să se sfărame sub semnul închipuirii Crucii tale tóte puterile cele protivnice.* Apoî spre semnul împăcăriî luî Dumnedeŭ, şi al haruluî ce se varsă asupra celuî ce se botéză, Preotul însemnéză apa cu oleul cel sfinţit, cu care apoî unge pe creştinescul atlet, care merge în sfânta Colimvitră ca să priméscă o nouă viaţă, puternică a susţinea luptele vĕduţilor şi nevĕduţilor vrăjmaşî în arena vieţeî creştinescî. După aceea Ierghisitorul cufundă de treî orî în apa cea sfinţită pe cel uns cu oleŭ (untde lemn), pronunţând adorabilul Nume al sfinteî Treimî, şi prin acéstă lucrare închipuesce mórtea şi învierea Mântuitoruluî cea de a treia di, carea dă celuî botezat puterea de a se feri de pĕcat şi a vieţui ca fiiu al Haruluî, curăţit de tótă întinăciunea pĕcatuluî, după cum s'a fost predis de Profetul David, care dice: *Fericiţi cărora s'aŭ ertat fără de legile, şi cărora s'aŭ*

rea ta cea nebiruită şi neînvinsă, dăruindu-I luĭ şi armatelor luĭ învingere. Inamicițiile şi rescólele celor, ce se rădică în contra stăpânireĭ luĭ, nimicesce-le. Lumineză şi imputernicesce pre popórele de sub dînsul, ca să petrécă toțĭ în ințelegere frățéscă şi sinceră, ca să remână credincioşĭ şi devotațĭ prea puterniceĭ impĕrățiĭ, care ste pusă dela D-ḑeŭ asupra lor, şi să se ocupe cu totŭ lucrul bunŭ. Că tu escĭ D-ḑeul păceĭ şi dătătorul binelui, ce se revarsă cu abundență asupra fie-căruĭ corpŭ omenescŭ, spre mărirea numeluĭ tĕŭ celuĭ întru-tot-sântŭ şi prea măritŭ. Amin.

Nu fóre curiositate, credemŭ, că lectoriĭ noştri vorŭ citi şi următórea rugăciune a **Patriarchieĭ de Constantinopolŭ**, care s'a publicatŭ tot în fóia oficială a Patriarchieĭ cu destinațiunea, ca să se citéscă la s-ta liturgie în fie-care Biserică şi Eparchie de sub tronul patriarchalŭ.

«Rugăciune pentru prea putericul, serenisimul, prea îndurătorul şi mult iubitorul de poporŭ Imperatorul şi Autocratorul nostru sultanŭ Abdul Chamid chanŭ, Domnitorulŭ nostru»

«Dómne D-ḑeul nostru, Impĕratul Impĕraților, şi Domnul Domnilor, Tu, în providența ta cea ne'nțelésă şi în bunătatea ta cea nemărginită voind mântuirea omenilor, aĭ aşeḑatŭ pre pământŭ căpiteniĭ şi stăpâniĭ, ca servitorĭ aĭ teĭ în bine. Prin tine se trămitŭ împerațiĭ şi Domnitoriĭ, cariĭ sûntŭ pentru făcĕtoriĭ de rele spre pedépsă, iar pentru ceĭ ce facu binele spre laudă. Pentru aceste, Unul născutŭ Fiiul teu, Domnul nostru Iisus Christos, celŭ ce s'a făcutŭ omŭ pentru mântuirea lumeĭ, şi a învĕțatŭ pre ómenĭ iubirea cea către D-ḑeŭ şi aprópele, el nĭ-a poruncitŭ noĭ, pentru ascultarea cea către Impĕratul cerescŭ, şi nĭ-a ḑisŭ, ca să ne supunemŭ împĕraților celor pămĕntescĭ. «Dațĭ cele, ce sûntŭ ale Cesaruluĭ, Cesaruluĭ, şi cele, ce sûntu ale luĭ D-ḑeŭ, luĭ D-ḑeu». Iar prin s-țiĭ Apostolĭ nĭ-a ordonatŭ noĭ ca să ne supunemŭ stăpâniilor celor de preste noĭ şi să facemŭ rugăciunĭ şi închinăciunĭ pentru împĕrațĭ şi pentru toțĭ ceĭ de sub stăpânirea lor.

Decĭ convinşĭ în s-tele téle cuvinte, ne rugămŭ ție în ora acésta pentru mult stimabilul Imperatorul nostru, Sultanul Abdul Chamid Chanŭ, Domnitoruluĭ nostru, dăruesce-ĭ luĭ sănetate completă

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTHODOXA

1. **Patriarchia de Constantinupolŭ.** — Foia oficială a Patriarchieĭ din Constantinupolu, « Steoa orientală » ni comunică, că Inalt Prea Sânţitul Metropolitŭ al insuleĭ Creta, D. Sofronie, îndată ce Rusia a declaratŭ resbelŭ Turcieĭ, pentru eliberarea crestinilor de sub jugul musulmanŭ, a compusŭ o rugăcĭune specială cătrĕ Celŭ Prea Inalt, pentru apărarea mult stimabiluluĭ Autocratŭ şi a armateĭ autocratice. Acéstă rugăcĭune cu o scrisóre enciclică a fostŭ trămisă fie-caruĭ preutŭ din Eparchia sa, cu ordinŭ specialŭ, ca dupŏ rugăcĭunea de la sfânta liturgie, numită a amvonuluĭ, săse citéscă şi acéstă rugăcĭune. Tot astŭ felŭ a facutŭ, ni spune foĭa mencionată, şi « onorabilul Archirabinŭ » D. Chaim Samuel Levi, dispunénd, ca şi israiliţiĭ să facĕ acésta în ambele lor sinagoge.

« Rugacĭunea »

« Domne, D-ȡeul nostru, carele cu înţelepcĭunea ta aĭ creatŭ tóte numaĭ cu cuvêntul şi carele aĭ adusŭ tóte dintru nefiinţă în fiinţă, şi aĭ unitŭ tóte cu nemărginită putere şi lucrare; fiind că tóte îţĭ sùntŭ ţie cu putinţă, şi nimicŭ nu-ţĭ este cu neputinţă. Cela ce aĭ datŭ împeraţia luĭ David, profetuluĭ şi împĕratuluĭ, tu şi acum, întru tot bunule Impĕrate al mărirĕĭ, trămite din s-tul teŭ locaşu putere, şi întăresce pre prea stimabilul şi mult iubitorul de poporŭ Imperatorul, Sultanul Abdul Chamid, Domnul nostru, şi pre mult brava şi numerósa armata luĭ, ca să învingĕ pre inamicul năpăditorŭ şi să-lŭ alunge din pămêntul luĭ, pentru ca astŭ-felŭ popórele fie-căreĭ naţionalităţĭ şi religiuniĭ de sub prea puternicul luĭ scutŭ să ducĕ vieţă pacĭnică şi liniscită, mărind pre prea sântul tĕu nume.

« Aşa Dómne, D-ȡeul milelor, ascultăne pre noĭ supuşiĭ şi nevredniciĭ robiĭ tĕĭ în acéstă oră, şi ţine pre Maĭestatea sa cu pute-

bările: Crescinesce ar fi fostŭ, ca Biserica românescă să se róge pentru păgânĭ şi contra Statuluĭ românescu? Si érăşĭ: românescu şi bisericescŭ lucru ar fi fostŭ acesta, ca cu nisce teoriĭ false, ne canonice şi agramate să se pună Biserica românéscă, în posiţiune, ca, fiind credinciósă poporuluĭ seu, să fie espusă la o escomunicare din partea Patriarchieĭ? . . . . .

Tot fóia patriarchală de la 28 Maĭ «Stéoa orientală» ni comunică, că în satul Malia din Eparchia Pediada soldaţiĭ regulaţĭ, staţionaţĭ în apropiere, răpescŭ copiiĭ şi femeile ómenilor. «Acéstă purtare scandalósă a uneĭ armate regulate a necesitatŭ pre locuitorĭ a se adresa la comendantul lagăruluĭ, dar fără de vre-unŭ succesŭ óre-care».

La 7 Maĭ soldaţiĭ aceluĭaşĭ lagerŭ au în Biserica satuluĭ pre ferestră şi aŭ călcatŭ în picióre potirul şi o icónă, şi aŭ răpitŭ, ca lucrurĭ maĭ de preçŭ lumânările, untul de lemnŭ şi aerul de pre s-tul potirŭ. «Creştiniĭ ĭarăşĭ s'aŭ adresatŭ către comendantŭ, dar acesta a respunsŭ, nu are merturiĭ, că aceste s'aŭ facutŭ de către soldaţĭ».

Preuţiĭ şi bătrîniĭ satuluĭ s'au adresatŭ către Metropolitul Creteĭ, D. Sofronie, precum şi către Episcopul Cheronisuluĭ. D. Timoteĭ, cerênd, ca să se ĭea mesurĭ pentru încetarea unor asemine rele, căcĭ creştiniĭ sûntŭ gata de a lua armele. Metropolitul respectivŭ a întrevenitŭ pentru încetarea unor asemine acte către administraţiunea locală şi a supusŭ casul şi la cunoscinţa Patriarchieĭ de Constantinnpolŭ.

DOCSOLOGIE

IN TEMPLUL PATRIARCHALU

(Astŭ-felu intitulézĭ redactoriĭ jurnaluluĭ patriarchalu «Stéoa orientalĭ» unŭ actu, petrecutŭ în templul Patriarchieĭ din ordinul Prea Sântuluĭ Ioachim II, Patriarchul de Constantinupolu). Noĭ dămu descripţiunea acestuĭ actu cu esactitatea cea maĭ mare posibilă.

«O nouă dovadă despre buna voinţă şi îngrijire se oferĕ genuluĭ nostru şi Bisericeĭ ortodocse de Rĕsaritŭ (?) în persóna Prea San-

și lungime de dile, păzesce împĕrăția luĭ, împuternicesce armata luĭ, dându'ĭ luĭ biruință asupra vrăjmașilor, inspiră în inima luĭ sfaturĭ bune pentru tóte popórele, cele încredințate părintesceĭ luĭ îngrijirĭ, pre care le luminéză, ca sĕ rĕmână în pace, în ințelegere frățéscă între dînșiĭ, și în credință și devotamentŭ către împĕrăția, cea așeḑată asupra lor de la D-ḑeŭ. Încă ne rugăm ție pentru pacea a tótă lumea. Că tu escĭ începĕtorul păceĭ și dătătorul de totŭ binele, și ție aducemŭ mărire, Tatăluĭ și Fiĭuluĭ și s-luĭ Spiritŭ acum și pururea și în veciĭ vecilor. Amin.

Ce abundență de cugetărĭ se petrecu în mintea celuĭ, ce citesce aceste cuvinte, și câte simțimente nu se potu nasce în sufletul celor, ce ascultă acéstă rugăciune? Noĭ, de plângend posițiunea Bisericeĭ din Constantinupolŭ, carea, sub presiunea forțeĭ, nu póte să facă resistență, și carea contra prescripțiunilor positive ale Bisericeĭ, trebue, să se róge pentru păgânŭ. Mulțemimŭ din sufletu D-ḑeuluĭ părinților noștri, care lĭ-a inspiratŭ fericita idee, de a face independența și autocefalia Bisericeĭ românesci! . . . La din contra, astă-ḑĭ, când Statul românescŭ este necesitatŭ să lupte contra păgânuluĭ, Biserica românéscă sub ordinele Patriarchieĭ de Constantinupolŭ ar fi fost nevoită să proaducĕ rugăciunĭ pentru păgânŭ și contra Românilor. . . . Nu s'ar fi supusŭ Biserica românéscă la acéstă ordine de lucrurĭ perversă și anti-crestină, numaĭ mila personală a Intru-tot-Prea Sântuluĭ Patriarchŭ ar fi scapat'o de anatema, meritată pentru ne supunere. . . . . Curioșiĭ se potu convinge, citind enciclica Patriarchieĭ de Constantinupolŭ, adresată Metropolituluĭ Moldoveĭ, și al Ungro Valachieĭ, cu ocasiunea resbeluluĭ de la 1821, unde sórta Românieĭ Prea Sânțițiĭ Patriarchĭ voĭau să o înjuge la eliberarea Grecieĭ. . . . In fața acesteĭ posițiunĭ, pĕcatŭ că «Vocea Cleruluĭ» a rĕposatŭ, și D. Vitalis, redactorul fictivŭ al acestuĭ pamfletŭ, investitŭ cu chaĭna cleruluĭ românŭ, s'a datŭ afund! Noĭ, decă maĭ eraŭ în viéță omenéscă le-am fi adresatŭ intre-

arctândŭ din nou recunoscința sa Maestațeĭ selle, s'a reîntorsŭ P. S. Patriarchŭ la patriarchie.

« Trebue, să observămŭ, că Maiestatea sa cu acéstă osasiune s'a interesatŭ mult de afacerile nóstre, asigurând, că după liniscirea, cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ, a lucrurilor, va lua in deosebită îngrijire și înlăturarea nevoilor, ce încunjură patriarchia nóstră ; maĭ ales, că de la suirea sa pre tronŭ n'a avutŭ timpul necesarŭ, din causa greutățeĭ împrejurărilor, să îndrepteze atențiunea și îngrijirea sa asupra multor cestiunĭ, ce privescŭ pre fericirea tuturor supușilor seĭ, fóră de nicĭ o distincțiune. »

« Ierĭ Marțĭ (21 Maĭ) s'a cântatŭ o docsologie (Te-déum) in templul patriarchalŭ, fiind eluminatŭ pieste tot. Patriarchul purtând ordinul celŭ noŭ, și cialalțĭ archiereĭ stând fie-care dupre gradul lor, s'a făcutŭ rugăcĭune pentru Maiestatea sa și s'a cântatŭ mulțĭ anĭ pentru Imperatorŭ și Patriarchul, ĭar poporul adunatŭ striga *vivat.* După terminarea Te-Deumuluĭ, Metropolitul Kiziculuĭ, D. Nicodim, venind înaintea tronuluĭ patriarchalŭ, a pronunçatŭ o alocuțiune scurtă, dar proprie faptuluĭ, prin carea se ḑicea, că acéstă onóre estra-ordinară, făcută în persóna Prea Sântuluĭ Patriarchŭ, se resfrânge asupra întregeĭ națiunĭ și a totă Biserica cea mare ortodocsă a luĭ Christos, nu maĭ puțin dovedesce și devotamentul escepționalu către puterea imperială a primuluĭ ierarchŭ, a căruĭ esperiență și devotamentŭ pentru Biserică și națiune aŭ devenitŭ tuturor cunoscute. »

« In cântărĭ și psalmĭ s'a suitŭ Patriarchul în sala sinodală, unde afostŭ felicitatŭ, sărutându-ĭ drepta atât clericiĭ, cât și laiciĭ asistențĭ. Ĭar Directorul în fruntea corpuluĭ profesoralŭ de la scóla cea mare a felicitatŭ pre Prea Sântul Patriarchŭ cu unŭ discursu, propriŭ ocasiuneĭ de façă. »

La 1877 Patriarchia de Constantinopolu cântă docsologiĭ, ĭar la 1821 Ea a cântatŭ lamentațiunĭ . . . Cordela de frânghie, aplicată de Sultanul la gâtul Intru tot Pre Sântuluĭ Patriarchu Grigorie V-le, a adusŭ liberarea poporuluĭ grecŭ din Grecia liberă ; óre-cordela de mĕtase, cu care astă-ḑĭ înfășură Sultanul Abdul Chamid Chanŭ gâtul Prea Sânțituluĭ Ioachim II, va aduce ea vr'unŭ bine pentru po

tuluĭ Patriarchŭ ecumenicŭ D. Ioakim II. De Sâmbătă s'a anunçatŭ Prea Sântul Patriarchŭ de către Escelentia sa Ministrul primarŭ, că Maĭestatea sa, ĭubitorul de poporŭ, Imperatorul şi sultanul Abdul Chamid chanŭ, a esprimatŭ dorinţa, de a vedea pre patriarchul ecumenicŭ lunĭ. când Prea Sânţia sa, pre la 7 ore (1 dupŏ ameḑă-ḑi), s'a transportatŭ cu trăsura la palatul imperialŭ însoçitŭ de marele archidiaconŭ. D. Ieronim, şi s'a întâmplatŭ să fie de faça şi distinsul patriotŭ D. G. Zarifis.

« Dupŏ ce P. S. Patriarchŭ a resuflatŭ puţin în sala de recepţiune, s'a bucuratŭ de o primire distinctă. Maĭestatea sa a fostŭ anunçatŭ de mareşalŭ, că Patriarchul, însoçitŭ de patriotul G. Zarifis, a venitŭ. Presentându-se Prea Sânţia sa a pronunçatŭ în limba turcéscă o alocuţiune, ĭar Imperatorul priimind cu bună voinţă pre căpitenia spirituală a ortodocsieĭ şi pre începĕtorul naţiuneĭ grece ortodocse, a bine-voitŭ, ca să converseze cu P. S. Patriarchŭ vr'o 20 minute, şeḑind dupre demnitatea imperială, cu multă sfială, simplitate şi sinceritate, de unde se vede, că calităţile nouluĭ nostru monarchŭ sûntu în adevĕr nepreţuibile.

« Maĭestatea sa ordonase, ca în ora, ce s'ar presenta Patriarchulu la palatŭ, să-i-se anunçe sosirea. Probă şi acésta despre nobleţa şi liberalitatea Imperială.

« Dupo terminarea conversaţiuneĭ, Sultanul a bine-voitŭ, ca cu mâna sa proprie să ofere Patriarchuluĭ cavaleria imperială *Osmanie* clasa I, ordonând impiegaţilor respectivĭ, ca să o anine pre peptul P. S. Patriarchŭ. Aicĭ ĭarăşĭ P. S. Patriachŭ a esprimatŭ atât din partea sa, cât din partea întregeĭ naţiunĭ recunoscinţa cea maĭ profundă. Dupŏ aceste P. S. Patriarchŭ s'a retrasŭ fórte mişcatŭ, când Maĭestatea sa a bine-voitŭ să ḑicĕ Patriarchuluĭ, că doresce şi are mulţemirea, ca să-lŭ veḑĕ des venind pre la palatŭ, fĕrĕ de cea maĭ mică jenă.

« Pre P. S. Patriarchŭ l-a felicitatŭ pentru acéstă onóre distinctă, între alţiĭ, ceĭ ce se aflaŭ în Palatŭ — Machmut şi Sait paşa, precum patriotul protomedicŭ al palatuluĭ D. Sp. Mavrogeni. Şi în óre-ce P. S. sa primia noe felicitaţiunĭ într'o cameră a palatuluĭ, a fostŭ anunçatŭ din partea Maĭestăţeĭ séle, că este dăruitŭ cu 100000 leĭ pentru restabilirea caseĭ, ce i s'a arsŭ. Mulţumind şi

2. Biserica rusă. Fóia oficială a Bisericeĭ ruse, « Gazeta Bisericéscă », vorbind despre rolul Bisericeĭ naţionale façă cu interesele Statuluĭ, ni presintă urmatórele fapte, pre care noĭ cu mulţemire le dămŭ aicĭ, spre a vedea şi lectoriĭ noştriĭ cât póte o Biserică, când membriĭ eĭ suntŭ culţĭ şi disciplinaţĭ.

« Cum numaĭ s'a începutŭ mişcarea slavonă, când ea se afla încă numaĭ în comitetele din capitalele Imperiuluĭ, vocea Archipăstoruluĭ de Orlov se rădică, şi echoul eĭ are resunetŭ în sufletele crestinilor ortodocşĭ, cariĭ se chotărescŭ, de a ajuta pre fraţiĭ lor ortodocşĭ. Acéstă voce puterică şi în totul liberă se aude în maĭ multe Eparchiĭ, şi ea desceptă şi conduce entusiasmul poporuluĭ. Apelul Episcopilor şi al Archiepiscopilor se esplică de către preoţiĭ parochialĭ depre amvonurile Bisericilor atât urbane, cât şi rurale şi ofertele cu capelca (banul) se rădică la milióne. S. Sinodu n'a întârḑiatŭ, să dea ordinile séle, pentru ca fie-care Biserică să încépe a aduna sume pentru slaviĭ suferinḑĭ şi asupriţĭ. Pre lôngă aceste Biserica prevĕḑĕnd, că dupo poporul rusŭ trebue să intre în ajutorarea suferinḑilor şi kĭar Statul rusescŭ cu forţa şi armata sa, prin s-tul seu Sinodŭ, cu patriotismul Pra Sânţituluĭ Ermogen şi inţelepcĭune Luĭ Filaret Nikiticĭ s'a preparatŭ maĭ de timpuriŭ, spre a servi pre luptătoriĭ pentru onórea patrieĭ şi eliberarea populaţiunilor ortodocse cu surorile şi fraţiĭ de caritate de prin monastirĭ, precum kĭar şi cu materialul, necesaru celor bolnavĭ şi răniţĭ. Numĕrul Calugărilor şi al călugĕriţilor, ce şi-aŭ manifestatŭ dorinţa, de a servi pre suferinḑĭ, încă înainte de începerea resbeluluĭ era de preste 1000 persóne. . . . .

« In fine cuvĕntul imperialŭ afostŭ pronunçatŭ; lupta, cea mult dorită de totŭ poporul, pentru eliberarea crestinilor ortodocşĭ, s'a începutu. Şi n'a trecutŭ o lună, şi s-tul Sinodŭ a luatŭ decisiunea, ca să se dea 100,000 ruble din Suma generală bisericéscă, care sumă să fie întrebuinţată pentru ambulanţele armateĭ în activitate şi de altă parte, s'aŭ datu şi ordine, ca Bisericile şi clerul parochialŭ, precum şi monastirile să Ĭea parte la nisce asemine acte. Tot-o-dată însuşĭ membriĭ s-luĭ Sinodŭ, presenţĭ în Petersburg, aŭ sacrificatŭ tot salariul lor « pentru trebuinţele resbeluluĭ » şi pentru totŭ timpul, cât va continua lupta. Nu se póte determina acum cu precisiune suma, adunată în urmarea disposiţiunilor esemplelor şi mem-

pórele din Imperiu, a cărora etnarchu este Patriarchul?
. . . . D-deŭ să le facĕ pre tóte bune.

Dăm aicĭ acéstă skiţă de patimile s-luĭ Gregorie V, Patriarchul de la 1821 a Bisericeĭ din Constantinupolŭ. Acésta o facemu maĭ mult, pentru ca lectoriĭ noştriĭ să vadĕ şi să fie în stare, de a face o comparaţiune între actele, petrecute în ambele epoce cu Patriarchia de Constantinupolŭ.

La 1821, adecă 56 de anĭ în urmă, la 10 Aprilie, în ḑioa de Pascĭ, din ordinul sultanuluĭ turcescŭ, a fostŭ spânḑuratŭ de porţile patriarchieĭ de constantinupolŭ, în tóte vestmêntele patriarchale, celŭ maĭ renumitŭ dintre Prea Sânţiţiĭ Patriarchĭ aĭ Bisericeĭ ortodocse, bătrânul celu de 70 anĭ, Prea Sântul Patriarchŭ Gregorie V, dupŏ ce el a sevêrşitŭ cea din urmă servire de D-ḑeŭ. Dupŏ treĭ ḑile de batjocurĭ asupra corpuluĭ martiricŭ, administraţiunea turcéscă a kĭematŭ pre desculţiĭ Constantinupoluluĭ şi următoriĭ Coranuluĭ şi a datŭ pre s-tul acestora, ḑicêndu-li: « luaţĭ acestŭ câne şi-lŭ svêrliţĭ în gunóele măreĭ ». Dupŏ ce l'a deslegatŭ pre S. Gregorie din spânzurătóre, eĭ l-aŭ vêndutŭ în 800 leĭ uneĭ deputaţiunĭ a evreilor din Constantinupolŭ, cariĭ, legând corpul martiruluĭ de picióre, l a târâtŭ pre tóte uliţele şi pre la tóte Bisericile din Constantinupolŭ, esclamând întru'unŭ modŭ selbatecŭ şi pronunçând injuriĭ asupra sântuluĭ şi a întregĭ crestinătăţĭ, şi in fine legându-ĭ o pétră de gâtŭ, l'a afundatŭ în mare. Eliberatŭ de acéstă pétră, s-lŭ corpŭ a plutitŭ pre dé-asupra apeĭ şi a fostŭ vêḑutŭ de corăbieriĭ Ioan Sclavo şi Nicolaĭ Papandopulo, cariĭ l'aŭ luatŭ şi l'aŭ dusŭ la Odesa, unde el cu solemnitatea cea maĭ mare afostŭ înmormêntatŭ în Biserica grecéscă din Odesa a s-teĭ Treimĭ. Aicĭ el a statŭ înmormêntatŭ togmaĭ 50 anĭ.

La 1871, Aprilie 10, cu permisiunea imperială, corpul s-luĭ Grigorie a fostŭ transportatŭ la Atena în ḑioa de 28 Aprilie, undĕ cu uşele înkise afostŭ depusŭ în Biserica catedrală a Ateneĭ şi în presenţa numaĭ a Regeluĭ, Regineĭ, Archiereilor şi a Ministrilor. Corpul s-luĭ Martirŭ s'a aratatŭ ne putreḑitŭ şi se vedea strivitŭ la nasŭ şi genukĭ, póte de târârea pre uliţe.

Acestuĭ martirŭ alŭ eliberăreĭ Greciei, poporul acum Ia rădicatŭ unŭ monumentŭ de pétră şi dupŏ 56 anĭ i-a cantatŭ docsologia sânţilor. . . . .

stru, ca să-I dea el învingere asupra inimiculuĭ, şi să-I împliniască dorinţa luĭ, cu care el a întreprinsŭ acestă luptă sântă.

« Inalt Prea Sânţitul bătrînŭ kiar în timpul prediceĭ a înmânatŭ o sumă de banĭ celor treĭ membri aĭ societăţeĭ, « crucea roşie », ce se aflaŭ aicĭ, şi cu acésta a pusŭ celŭ întâiŭ capitalŭ pentru formarea fondulul de ajutóre, necesarŭ, celor ce se afla astă-ḑĭ pre câmpul lupteĭ. Ce minutu solemnelŭ şi impunătorŭ!....

Asemine acte s'a făcutŭ în maĭ multe Eparchiĭ, care în Rusia aŭ avutŭ de resultatŭ ca la resbelul actualŭ să participe întrega populaţiune rusescă.

Jurnalul s-luĭ Sinodŭ « Gazeta bisericescă » publică unŭ şirŭ de sume colosale, venite acum şi puse la disposiţiunea Imperatriceĭ pentru formarea ambulanţelor şi ajutorul familiilor soldaţilor răniţĭ. Aşa pentru esemplu consiliul permanentŭ al guberniei de Orlov dă pentru acestŭ scopŭ 100,000 ruble, celŭ de Voronej 20,000, Societatea neguçatorilor din Saratov 20,000 ruble. Şi în genere, decă cine-va ar urmări sumele, ce se adună numaĭ pentru necesităţile resbeluluĭ actualŭ prin colucrarea cleruluĭ Bisericeĭ rusescĭ s'ar radica la sute de milióne.

Ne-a sguduitŭ în sufletŭ unŭ fapt, petrecutŭ într'o scólă primară din Moscva, pre care îlŭ presentămŭ aicĭ lectorilor noştri. Unŭ copilŭ micŭ dintr'o scólă primară întrébă pre învețătorul seŭ, rugându-lŭ să-I spună ceva despre resbelul cu Turciĭ. Acesta alege pentru copilŭ acele părţĭ din faptŭ, care a creḑutu el, că potŭ să fie percepute de copilŭ. In timpul acesta se grămădescŭ în jurul învĕţĕtoruluĭ maĭ toţĭ copiĭ claseĭ, şi profitând de atenţiunea lor el li pune întrebarea: « Nu putemŭ şi noĭ copiĭ să venim cu ceva în ajutorul soldaţilor, cariĭ acum zacŭ răniţĭ pre patul dureref »? Gândiţi-vĕ şi singurĭ. Dupo clasă copiiĭ, adunându-se în jurul învĕţătoruluĭ aŭ începutŭ să strige: uniĭ « se ne rugăm luĭ D-ḑeŭ pentru soldaţĭ », alţiĭ « să li trămitemŭ banĭ » şi în fine dupŏ o conversaţiune de vr'o jumĕtate ora, s'a chotărîtu de copiĭ, ca să trămită soldaţilor răniţĭ cărţĭ. La întrebarea învĕţătoruluĭ, care ar fi cartea cea bună de trămisŭ soldaţilor răniţĭ, abie a pronunçatŭ unul dintre dînşiĭ vorba, Evangelie, şi toţĭ copiiĭ aŭ începutŭ să strige: « Evangelie! « Evangelie! Ivan Ivanovicĭ, nu este altă carte maĭ bună, de cât acésta ». S'a chotărîtŭ de toţĭ, ca să se cumpere şi să se trămită

brilor s-lui Sinodŭ; dar că ea o să fie o sumă mare, despre acesta nu rĕmâne nicĭ cea maĭ mică îndoĭală. Şi acesta noĭ o putemŭ afirma ântâiŭ pre basa autorităţeĭ s-luĭ Sinodŭ, şi al doile, şi ce este şi maĭ mult, că Biserica ruséscă este de secule educată, ca toţĭ membriĭ eĭ să ĭea parte la actele marĭ naţionale.

« Da, Biserica nóstră naţională a presentatu Imperiuluĭ serviciile cele maĭ marĭ în acéstă epochă mare a istorieĭ slavonismuluĭ. Representantul Bisericeĭ din Kişineu, Prea Sânţitul Pavel, îndată dupŏ subscrierea manifestuluĭ imperialŭ de declararea resbeluluĭ contra Turcieĭ, şi dupŏ citirea luĭ în Biserica catedrală, a ţinutŭ discursŭ, în care cine-va nu se pricepe ce trebue să admire maĭ ântâiŭ, espunerea oratorică a faptelor Istorieĭ Rusieĭ, séŭ priceperea şi analisa profundă a actuluĭ, pre care şi l'a luatŭ Rusia asupra-şĭ, ca să-lŭ resolveze şi să elibereze pre crestiniĭ Orientuluĭ. Dupo o sĕptĕmână, Prea Sânţia sa, facĕnd apelŭ la crestiniĭ Eparchieĭ sele, pentru a ajuta întreprinderea poporuluĭ rusŭ, el singuru sacrifică pentru acéstă 500 ruble. Prea Sânţitul Tichon, Episcopul Saratovuluĭ, dupo citirea manifestuluĭ, sacrifică a treaparte din salariul seŭ, ĭar membriĭ consistoriuluĭ daŭ câte 10 procente, seu a ḑecea parte din salariul lor lunarŭ pene la închierea păceĭ. Prea Sânţitul German, Episcopul Cazanuluĭ, a datŭ 1000 ruble de la sine şi altă mie din economiile sumelor, privitóre pre întreţinerea palatuluĭ archierescŭ. Inalt Prea Sânţitul Platon, Archiepiscopul Chersonuluĭ şi al Odeseĭ, vorbind în Biserica catedrală, dupŏ citirea manifestuluĭ, şi în discursul seŭ întrebându-se « ce póte să facĕ fie-care », respunde :

« Ce putemŭ. Cine póte să pórte arma şi să se lupte, acela să intre în şirurile armateĭ, şi cu bărbăţie să se lupte cu acestia în contra inimicilor. Iar cine nu póte să facĕ acesta, şi are din ce, acela să dea o parte din averea sa în profitul luptătorilor nostri celor bravĭ, cariĭ îşĭ varsă sângele lor pentru lucrul celŭ mare şi sântŭ —onórea numeluĭ rusescŭ. Pentru acestŭ scopŭ eŭ oferŭ aceste leptale (banĭ) şi cu vocea archipăstoruluĭ vĕ invitŭ să faceţĭ acelaşĭ. Décă între noĭ se află şi de aceĭ sĕracĭ, cariĭ nu potŭ să sacrifice nicĭ o capelcă (1), unul ca acesta să róge pre D-ḑeŭ, pentru ca El să bine-cuvinteze armata Prea bine-cinstitoruluĭ Imperatoruluĭ no-

(1) Capelca rusécă astă-ḑĭ valoréza patru banĭ de aĭ noştrĭ, adecă 5 parale vechĭ.

sectă periculósă şi fórte fanatică. Dar « Kievlénul » éca cum caracterizaza acéstă sectă: « Ştundiştiĭ, negând vieţa actuală umană, eĭ sûntŭ ceĭ maĭ pacĭnicĭ şi nerăsbunătorĭ. Eĭ nu dorescŭ administraţiunea şi nicĭ umblă dupŏ proprietaţĭ. Ne luând în consideraţiune óre-care privirĭ estra-vagante asupra vieţeĭ, eĭ sûntŭ departe de totŭ felul de tentaţiunĭ, care nu intră în spiritul lor. La insultă şi kiar persecuţiune Stundiştiĭ respundŭ cu smerenia creştinéscă, propunênd cu cutezanţă partea dreaptă a feçeĭ, când sûntŭ loviţĭ preste cea stângă, şi ĭubind şi pre inimicĭ. Singurul mijlocŭ de respândire a secteĭ este predica »,

3. **Biserica Eladeĭ.** — Lectoriĭ noştri îşĭ aducŭ aminte de faptul, pre care l-am publicatŭ în chronica jurnaluluĭ, şi privitorŭ pre modul, cum consulul rusu din Ierusalem a distribuitŭ venitulŭ moşiilor, aflătóre în Basarabia ruséscă şi care o dată aparţineaŭ s-luĭ Mormêntŭ. De asemine reîmprospătamu în memoria lectorilor noştri şi nemulţemirea, ce a produsŭ în sufletul părinţilor grecĭ de la s-tul Mormêntŭ acestu modŭ de distribuţiune a veniturilor. In vederea acestor considerente lectoriĭ noştri vorŭ înţelege maĭ bine tecstul encicliceĭ alăturate, emanate din s-tul Sinodŭ al Bisericeĭ de Elada.

« *S. Sinodŭ al Bisericeĭ elenice prea onoraţilor Archiereĭ aĭ Eladeĭ.*

Sûntŭ cunoscute voĭ suferinţele cele grele, ce acum de mult aŭ cădutŭ asupra Bisericeĭ celeĭ maĭ vekĭ a luĭ Christos din Sion. Suferinţele eĭ aŭ ajunsŭ a fi cunoscute pênŏ la margenile lumeĭ. E prea adeveratŭ, că acum din îndurarea Mântuitoruluĭ nostru óre-cum s'aŭ maĭ uşuratŭ valurile cele negre bisericescĭ şi spirituale, care o turburaŭ, aŭ încetatŭ furtuna cea rădicată contra eĭ de cătrŏ inimicul secularŭ al Bisericeĭ, ea a căpătatŭ pacea atât în interiorul eĭ, cât şi în relaţiunile séle cu cele lalte Bisericĭ ale luĭ Christos; dar şi acum n'a încetatu, de a o strivi o suferinţă grea şi fŏră de vindecare, — lipsa totală de banĭ, de care ea acum de mult suferă, fiind lipsită nu numaĭ de *mijlócele sigure spre esistenţă, dar kiar şi de speranţa, de ale avea vre o dată.* Cu tóte aceste, acum ve este cunoscutŭ, ea are necesitate de a suporta keltuele marĭ şi ne'nlăturabile, atât pentru susţinerea demnităţeĭ ortodocsieĭ la locurile sânte, cât şi pentru întreţinerea diferitelor stabilimente de instrucţiune şi charitate, respândite în tóte părţile.

soldaţilor răniţi din ambulanţe Evangelii; şi pre dată copiii au alergatŭ la părinţii lor, cerêndu-le bani pentru contribuţiunea copilărescă şi cei de părinţi mai avuţi aŭ adusŭ sume, ca să ajute şi pre fraţii lor cei sĕraci. S'aŭ cumpăratŭ 150 esemplare de Evangelii şi în acelaşi ḑi s'aŭ espediatŭ societăţei « crucea roşie » pentru a se trămite pre la ambulanţele de pre câmpul de resbelŭ.

Jurnalul « Kievlénul », ni presintă următórea descripţiune a sectanţilor din Biserica ruséscă, cunoscuţi cu numele de stundişti :

Dupre doctrina stundiştilor « toţi ómenii trebue să fie fraţi ». Ca fraţi, ómenii n'aŭ ce să mai lupte unul în contra altuia, dar să trăiască în amóre, pace şi bună învoire. Mai ântâiŭ ei trebue să se ocupe de muncă, dar fiind că munca nu se póte face fora de pămêntŭ, apă, animale etc. de aceia, aceste obiecte nu trebue să fie proprietate individuală. Pamêntul trebue să fie cultivatŭ de fie-care dupre trebuinţa sa şi ómenii datorescŭ să trăiască în mici comunităţi séŭ frăţii. Skimbarea de producte trebue să fie în obiecte de ale naturei; bani şi negoçŭ nu trebuesce. In genere, Stundiştii, fiind mai mult ideali, ei négă tóte relaţiunile de ḑi ale omenirei, căutând, ca să ajungĕ la unŭ felŭ de socialismu naturalŭ în forma lui cea mai simplă. Stundiştii învéţă, ca viaţa, de astăḑi a omeniei este numai corupţiune şi este forte departe de cea ideală. Şi fiind că ómenii umblă numai dupŏ aservirea unul altuia, de aceea vinŭ asupra lor diferite nenorociri, resbele, rĕutăţi, locuste etc. In s-ta Scriptură se ḑice: « şi va fi pămêntul de aramă » ; acésta însemnéză, că pămêntul se va usca şi acésta se şi vede acum.

Mijlócele de acţiune ale Stundiştilor suntŭ predica şi mai ales practicarea preceptelor moralei lor în cercul familiar de cătrĕ fiecare sectantŭ. Stundiştii, ca sectă încă noă, se distingŭ printr'unŭ entusiasmŭ religiosŭ, şi ei suntŭ forte umani, nebeţivi şi oneşti. Respectul cătrĕ muncă este rădicatŭ pĕnĕ la culme; şi de aceia ei aŭ împuţinatŭ numĕrul serbătorilor, persecută lenea şi se distingŭ printr'o amóre particulară cătrĕ sciinţă. Intre Stundiştii din Rusia mică se află şi mulţi din ómeni de consideraţiune. In viéţa lor familiară suntŭ fórte pacinici şi moderaţi. In propagarea preceptelor lor Stundiştii întâlnescŭ pre preuţii Bisericei orthodocse, pre carii îi critică fórte aspru.

Stundiştii aŭ fostŭ de multe-ori raportaţi administraţiunei, ca o

Nu putemŭ să rĕmânemŭ indiferenţĭ, de câte-orĭ întâlnimŭ prin jurnale date, privitóre pre scólele eclesiastice ale diferitelor Bisericĭ. Noĭ avemŭ ferma convicţiune, că numaĭ sciinţa, şi sciinţa cea adevĕrată bisericéscă va face pre diferitele Bisericĭ, ca să triumfe asupra necredinţeĭ şi a ateismuluĭ ḑileĭ. De acea presentămŭ aicĭ dupre jurnalul patriarchalŭ din Constantinupolŭ «Steoa orientală» câte-va date relative la istoria scoleĭ din Atena, numită «scóla bisericéscă a luĭ Rizariu.

«Scóla bisericéscă a luĭ Rizariu este fundată la 1844 Maĭ 15. Directoriĭ acesteĭ scóle pĕnă acumŭ aŭ fostŭ cincĭ la numĕrŭ: Misail Apostolidi, Neofet Duca, Calinic al Cambaneĭ, acum Archiepiscopŭ de Eubia, Grogoriŭ Calaganis şi Socrat Coliţu, care acum dirige scóla de 15 anĭ.

Profesorŭ aicĭ aŭ fostŭ mulţĭ, ĭar ceĭ de acum sûntŭ: Ir. Miţopulos, C. Contogonis, G. Zochios, Th. Vinizel, At. Rusopulos, I. Arghiriadis, B. Schinas, G. Manţavinos, S. Coliaţos, Z. Rosis, Arist. Spatakis, D. Diomidis, şi Cosma Levcaditis.

«Studiĭ, afară de cele gimnasiale se maĭ învaţă aicĭ: teologia dogmatică, Morala creştină, Istoria bisericéscă, Isagogica în s-ta Scriptură, Omiletica cu eserciţiĭ în predice, Liturgica cu muzica bisericéscă.

NB. Decă vomŭ compara acéstă programă cu cea din seminariile nóstre române, apoĭ constatămu, că în privinţa studiilor teologice Seminariştiĭ noştri sântŭ obligaţĭ de a studia pre lângă studiile, enumerate maĭ sus, şi dreptul canonicu, păstorală, patrologia şi Muzica occidentală.

«Ş'aŭ terminatu aicĭ studiile pene acum 109 elevĭ din Epir, 51 din Pelopones, 59 din Elada continentală, 33 din Insule şi alte localităţĭ ale Eladeĭ, 1 din Abisinia. De asemine aŭ ascultatŭ lecţiunĭ şi elevĭ din diferite părţĭ pêne la numerul de 200.

«Dintre ceĭ ce aŭ terminatŭ cursul, 38 aŭ intratŭ în clericatŭ, 26, rĕmânênd laicĭ, aŭ îmbrăţişatŭ specialitatea teologică, şi profesorĭ s'aŭ făcutŭ 65. Cialalţĭ aŭ îmbrăţişatŭ alte carierĭ: 20 cariera medicală, 20 cea juridică, la scóla filologică aŭ intratŭ 8 şi la cea de comerciŭ ĭarăşĭ 8.

«Sub influenţa lipseĭ, ea a fostŭ necesitată să închide pentru unŭ timpŭ tóte aceste aşeḑeminte, şi pentru acoperirea keltuelilor de ḑi, ea a trebuitŭ să *contracteze* împrumuturĭ cu condiţiunile cele maĭ grele.

«In astă posiţiune de sĕrăcie se află astă-ḑĭ s-tul Mormêntŭ. Cu întristarea cea maĭ mare privind la suferinţele Bisericeĭ luĭ Christos celeĭ maĭ vekĭ şi maĭ însĕmnate, şi vĕḑênd, că de aicĭ resultă rĕul celŭ maĭ mare pentru orthodoxie, rĕŭ care pre fie-care ḑi se măresce, Sinodul a esprimatŭ dorinţa, ca şi Biserica Eladeĭ să întindă mană de ajutorŭ Bisericeĭ de Ierusalem, carea suferĕ aşa de greŭ, şi fărĕ să aibă vre o vină. In vederea acestora, Sinodul, întorcêndu-şĭ privirile séle asupra disposiţiunilor poporuluĭ elenicŭ, care este dispusŭ a face totŭ felul de sacrificiĭ, a creḑutŭ, că e bine, ca să se introducĕ în fie-care Biserică cutiĭ în profitul s-luĭ Mormêntu, care vorŭ s-ta acolo penĕ la îndreptarea rĕuluĭ, şi unde fie-care creştinŭ va putea pune în dînsele obolul seu pentru acestŭ scopŭ sântŭ.

«Comunicându-vĕ acesta spre sciinţă, Sinodul adauge, că pentru realisarea acestuĭ scopŭ folositorŭ Ministerul Cultelor s'a pusŭ în relaţiunĭ cu Ministerul de Interne, pentru ca acesta să dea ordinele necesare, în cât administratoriĭ localĭ să nu împedece înfiinţarea acestor kutiĭ prin Bisericile parochiale şi să ajute relaţiunile preoţilor cu Epitropia s-luĭ Mormêntŭ, ce are ase instala pentru acestŭ scopŭ.

«Fiind sigurĭ, că şi Prea Sânţia vóstră veţĭ conlucra cu plăcere la realisarea acesteĭ mĕsurĭ, Sinodul vĕ recomêndă, ca să kiemaţĭ pre proestoşiĭ Bisericilor de parochiĭ, pentru ca eĭ să dispunĕ şi să convingĕ pre bine-credincioşiĭ creştinĭ, în cât fie-care din dînşiĭ să contribuiascĕ dupre puterea sa, depunênd fie-care banul sĕŭ, ca vĕduva, amintită în s-ta şi dumneḑeéasca Evangelie. In vederea importanţeĭ lucruluĭ întreprinsŭ Sinodul speră, că nimenea nu se va da în lăturĭ de la împlinirea datorieĭ sele. — *datŭ în Athena 1877 Fevruarie 23.*

Procopie al Ateneĭ, Preşedinte. *Gavriil* al Itaceĭ, *Mitrofan* al Adrosuluĭ şi Keasuluĭ. *David* al Focideĭ. *Dositeĭ* al Tebeĭ şi Levadeĭ.

Arch. Damascen Christopul (secretarŭ).

supra lucrările viitóre ale s-luĭ Sinodŭ. După terminarea Te-Deumuluĭ, D. Ministru de Culte, dând citire urmatoruluĭ decretŭ princiarŭ, a proclamatŭ sesiunea ordinară de primăvéră din anul 1877 a s-luĭ Sinodu diskisă.

Eca decretul, despre care vorbimŭ :

CAROL I

PRIN GRATIA LUI DUMNEDEU SI VOINTIA NATIONALE DOMNU AL ROMANILOR

La Toţi de Façiă şi în viitorŭ sănătate.

Asupra raportuluĭ Ministruluĭ nostru secretarŭ de statu la Departamentul Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice, sub No. 5,125 ;

Vĕzend jurnalul încheiatŭ de consiliul nostru de Ministri în şedinţa sa de la 26 Maiu curentŭ ;

Am decretatŭ şi decretămŭ ce urméză :

Sântul Sinod al s-teĭ Bisericeĭ autocefale ortodoxe române este convocatŭ pentru ḑiua de 29 Maĭ curentŭ, conform Art. 13 din legea pentru alegerea Mitropoliţilor şi Episcopilor eparchioţĭ, cum şi a constituireĭ s-luĭ Sinodŭ maĭ sus citat.

Art. II. Ministru nostru secretar de stat la departamentul Cultelor şi Instrucţiuneĭ Publice este însărcinatŭ cu esecutarea acestuĭ decretŭ.

Datŭ în Bucurescĭ la 28 Maĭ 1877.

CAROL.

Ministru secretar de stat la departamentul
Cultelor şi Instrucţiunĭ
Gh. Chiţu

No. 1233

De şi s-tul Sinodŭ a fostŭ convocatŭ, membriĭ presenţĭ nu aŭ pututŭ ţinea nicĭ o şedinţă, din causă, că nicĭ o dată nu s'aŭ pututŭ întruni în numĕrul, prescrisŭ de regulamentŭ. Inalt Prea Sânţitul Metropolitŭ al Ungro-Valachieĭ şi Primatul Românieĭ se află în congediŭ preste fruntariĭ, unde se caută de bóla, ce sufere. Prea Sânţiţiĭ Isaia al Romanuluĭ, Iosif al Huşilor şi Prea Sânţitul Calinic al . . . . nu aŭ pututŭ lua parte la şedinţele s-luĭ Sinodŭ, fiind iarăşĭ bolnavĭ. Cu modul acesta, s-tul Sinodŭ a rĕmasŭ, ca să-şĭ continue Lucrările séle în sesiunea viitóre de tómnă.

Noĭ am spus'o în una din chronicele numerilor precedente, că cleruluĭ nostru, şi în specialŭ, călugĕrilor şi călugĕriţilor nóstre, nu li lipsesce, de cât iniciativa, ca în puterea preceptelor Mântuitoru-

« Averea scólei la 31 Decemvrie 1876 consta din 1,040,566, și $^{30}/_{oo}$ drachme (aprópe acelaşi sumă în lei noi) și din 473,379 și $^{60}/_{oo}$ drachme în imobile.

« Dupre testamentul luĭ Rizariu aŭ fostŭ primiţĭ în scólă 10 tinerĭ din Zagora şi alţĭ 10 din Elada, cariĭ aŭ fostŭ nutriţĭ, investmêntaţĭ şi învěţaţĭ în comtul scóleĭ. Guvernul trămite aicĭ atâţia tinerĭ, câţĭ crede, că -ĭ sûntŭ necesariĭ, plătind pentru fie-care câte 50 drachme pre lună. Bursieriĭ privaţĭ plătescŭ câte 70 drachme pre lună şi 300 drachme, pre fie-care anŭ, care sumă anuală li se restitue numaĭ dupo ce se chirotonisescŭ. Tot în acéstă scólă învaţă 2 tinerĭ din Chio, 1 din Filipupolĭ, şi 2 din Leucade, cariĭ se întreţinŭ din veniturile fondurilor luĭ Creaţuli, Comiţopulo şi Stefaniţă.

« Epitropia scóleĭ în anul acesta se compune din D-niĭ A. Mamucas, D. Strumbas, (póte Strîmbu) şi A. Palis.

Prea sânţitul Episcopŭ al Andruluĭ şi de Kea, D. Mitrofan, membru al s-luĭ Sinodŭ, pre la 23 Maĭ a fostŭ la D. Minitru de Culte al Ateneĭ, şi între altele l'a rugatŭ ca să confirme sentenţa s-luĭ Sinodŭ de 16 Aprilie 1876, prin carea treĭ Archiepiscopĭ sântŭ condemnaţĭ la o suspensiune din funcţiune pentru treĭ anĭ. D. Ministru a responsŭ, că acea decisiune este necomplectă, fiind că din dînsa lipsesce semnătura Epitropuluĭ regalŭ, dupre cum prevede legea. Pre lôngă aceste a maĭ adausŭ că în nisce aseminea decisiunĭ pentru ca să fie complecte, Sinodul trebue să menţioneze şi canónele, pre care se fundéză, când pronunçă sentenţe. Acum nu se scie, décă acestŭ de mersŭ a fostŭ făcut din partea Préa Sânţitului Mitrofan personalŭ, séŭ prin iniciativa Sinoduluĭ.

Conform propuncreĭ s-luĭ Sinodŭ al Bisericeĭ din Elada, guvernul elenicŭ a confirmatŭ în postul de predicatorŭ al insulelor cicladice pre Arch. Ioasof Siacos, care a studiatŭ teologia în Germania.

4. **Biserica românéscă.** — Duminică, 29 Maĭ, ora 11 din ḑi, Membriĭ s-tuluĭ Sinodŭ al Bisericeĭ ortodocse române autocefale aŭ fostŭ convocaţĭ în sesiunea ordinară de primăvéră a anuluĭ 1877. Fiind presenţĭ şépte din membriĭ s-luĭ Sinodŭ, şi D. Ministru de Culte şi Instrucţiune, Prea Sânţitul Genadie, fostŭ Argeşiu, şi Vicarŭ al s-teĭ Metropoliĭ a Ungro-Valachieĭ a oficiatŭ Te-Deumul, propriu pentru asemine ocasiunĭ şi a învocatŭ darul s-luĭ Spiritŭ a-

PROIECTU.

De modificare a articoleloru 8, 9 şi 10 din regulamentulu interioru alu Săntuluĭ Sinodu.

Art. 8 Pentru efectuarea lucrărilor de Cancelarie Săntulu Sinodu va denumi unu personalu deosebitu, alesu dintre membriĭ Cleruluĭ. Personalulu acesta se va compune din :

a) Unu Directoru, carele ne apăratu trebue sĕ fie Theologu.

b) Patru Copişti.

c) Douĭ stenografi.

d) Duoĭ Uşierĭ, cari se voru puté lua dintre dorobanţiĭ Ministeriuluĭ de Culte.

Amploiaţiĭ Cancelarieĭ Săntuluĭ Sinodu voru fi retribuiţĭ cu diurne analoge cu serviciele loru, pre timpulu, cându durézǎ sessiunile Săntuluĭ Sinodu. Diurnele acestea Sântulu Sinodu le va fixa prin înţelegere cu Domnulu Ministru alu Culteloru.

Art. 9 Atribuţiunile Directoruluĭ voru fi : revisuirea şi corigerea noteloru stenografiloru, a proceseloru verbale, şi a sumarieloru ce se vor trimite spre tipărire, precum şi tóte lucrările cancelarieĭ ; de asemenea păstrarea şi regularea arhiveĭ, şi a biblioteceĭ săntuluĭ Sinodu.

Art. 10. La aceste articole să se adaoge aliniatul următoru :

Sumarie din procesele verbale ale Şedinţeloru Sf. Sinodu se voru publica în jurnalulu Bisericescu saŭ în lipsa luĭ în Monitorulu officialu.

Semnaţĭ
Iosif Episcopulu Argeşuluĭ.
Atanasie Râmnicu.
Ieronim Sevastis.
Calist Stratonichias.

Acestu proiectu s'a votatu de Sf. Sinodu în şedinţa din 29 Maiŭ 1874.

Preşedintele Sântuluĭ Sinodu : Atanasie Râmnicu

Semnaţi
Membriĭ Sântuluĭ Sinodu :
Inocentie Buzeŭ,
Isaia Romanu,
Iosif Sevastias Bobulescu,
Archiereul Ieremia Gălăţenu,
Iosif Huşiu,
Theodorit Sinadon,
Episcop Melchisedeku,
Policarp Bărlădenul,

Pentru întocmaĭ cu originalu D. Brăescu.

luĭ să se pună în serviciul omenireĭ suferinde. Aflămŭ acum cu o plăcere nemĕsurată, că Inalt Prea Sânţitul Metropolitŭ al Ungro-Valachieĭ şi Primatul Românieĭ D. D. Calinic de pre patul suferinţeĭ, şi în ingrijirea părintéscă de Eparchia, încredinţată Inalt Prea Sânţieĭ séle, a bine-voitŭ, ca să permite Prea Sânţituluĭ Genadie, Vicariul s teĭ Metropoliĭ, de adresa în numele Inalt Prea Sânţieĭ séle bine-cuvĕntarea archipastorală acelora din părinţĭ şi maĭce, cariĭ ar voi să se punĕ în serviciul ambulanţelor române. La apelul, făcutŭ de Prea Sânţitul Genadie numaĭ în patru din Monastirile, aflătóre în jurul Bucurescilor, respundŭ 91 persóne, adecă : 20 părinţĭ din Monastirea Cernica, şi 26 din Monastirea Căldăruşanilor, ĭar 25 maĭce din Monastirea Ţiganescilor, precum şi 20 din a Păsăreĭ, adaugând tot-o-dată, că la casŭ de nevoĭe vorŭ fi gata a merge în serviciul Ţĕreĭ şi kĭar bătrîniĭ şi bătrînele. Şi pentru a se vedea şi maĭ bine dispoziţiunile monachilor noştri pentru Ţéră, noĭ lăsămŭ, ca sĕ se audĕ vocea lor, esprimată printr'o petiţiune către Prea Sânţitul Genadie, şi să se vadĕ, cum în adevĕr sufletulŭ Românuluĭ şi în Monastire nu perde nimicŭ din virtuţele străbune, dupre cum s'a esprimatŭ ḑiarul rusŭ din Petersburg « Vocea » :

Inima nóstră, ḑicŭ petiţionariĭ, *era plină de întristare, că nu putemŭ veni şi noĭ cu ceva ofrande, a depune pre altarul Patrieĭ, faţă cu evenimentele, ce se petrecŭ la chotare, unde fraţiĭ şi rudele nóstre îşĭ varsă sângele pentru cea maĭ sântă causa, regenerarea Românieĭ prin independenţă. Astă-ḑĭ însĕ, când prin glasul Prea Sânţieĭ vóstre ni se face cunoscutŭ, că tot putemŭ şi noĭ a face ceva, ne dămŭ cu tótă buna-voinţă pre noĭ înşine, ca ofrandă Ţĕreĭ.* **Facĕ Ea din noĭ orĭ-ce împrejurările vorŭ reclama!**

Trăĭasce Romania!
Trăĭască M. S. Domnitorul!
Trăĭască M. S. Dómna!

ARCH. **Genadie Enacenu**

seĭ şi restrînseĭ organisărĭ a personaluluĭ cancelarieĭ séle. *Directorulŭ* cancelarieĭ trebue să fie uă persónă erudită în ale Teologieĭ, în canónele şi disciplina Bisericéscă, pentru ca elu prin sciinţa sa şi prin lucrările sale să pótă ajuta şi înlesni lucrările Sântuluĭ Sinodŭ, şi la trebuinţă sĕ stăruéscă unde se cuvine pentru efectuarea lorŭ. In articolulŭ 48 alu regulamentuluĭ de procedură în materiĭ de judecată bisericéscă se stabileşce, că « în intervalulŭ sesiunilorŭ Sântuluĭ Sinodŭ directorulŭ sĕ studieze tóte chestiunile apelate la Sântulŭ Sinodŭ, cerêndŭ prin Mitropolitulŭ preşedinte actele relative la casurĭ din eparchiele respective, le studiéză şi observă validitatea séŭ nevaliditatea temeiurilorŭ apelantuluĭ, décă are, saŭ nu dreptŭ la apelŭ, de se află, séŭ nu vre o neregularitate în procedura Consistoriale; adună tóte şciinţele necesariĭ la completarea instrucţiuneĭ, şi despre tóte referéză Mitropolitului preşedinte, care, la deschiderea sesiuneĭ sinodale, supune casurile la decisiunea Sântuluĭ Sinodŭ. »

Nimica din tóte acestea nu se póte aplica daca directorulŭ cancelarieĭ Sântuluĭ Sinodŭ nu va fi o persónă cunoscătóre de disciplină, de canónele Bisericeĭ, şi de procedura judecăţiĭ bisericescĭ. Esperienţa chiarŭ ne a demonstratŭ acesta.

Sântulŭ Sinodŭ are mare necesitate de a-şĭ forma o bibliotecă pentru trebuinţele sale speciale. Se cere ca directorulŭ să fie o persónă, carea sĕ se însărcineze cu procurarea acelorŭ cărţĭ, şi să şcie a-le utiliza la trebuinţă. De asemnea directorulŭ trebue sĕ fie capabilŭ a face ca lucrările Sântuluĭ Sinodŭ ce se publică, sĕ fie exactŭ reproduse şi fără greşală, ceia ce pêne acumŭ nu s'a urmatŭ.

Pênĕ acum sântulŭ Sinodŭ a avutŭ treĭ sesiunĭ, la cari s'aŭ tractatŭ multe cestiunĭ fórte importante, s'aŭ discutatŭ şi s'aŭ tractatŭ uă mulţime de obiecte. Desbaterile ênsă urmate, cari sunt fórte instructive şi de mare interesŭ pentru istoria nóstră bisericéscă şi naţională, s'aŭ perdutŭ cu totulŭ din causă că nu le a notatŭ nimenĭ, precum acésta s'a făcutŭ şi se face în tóte Sinódele din tóte timpurile şi locurile, şi dupre cum se urmeză în genere în tóte corpurile deliberative de orĭ-ce natură. La noĭ totulŭ se mărginesce în nisce sumarie cu totulŭ laconice, în cari se înregistreză numaĭ ḑiua şedinţeĭ, apelulŭ nominalŭ, materiele ce aŭ fostŭ la ordinea ḑileĭ, şi

PROPUNERE

Prea Sânţiţi Părinţi.

Vě aduceţi aminte că în sesiunea întâia a Sântuluĭ Sinodŭ din anulŭ trecutŭ, în regulamentulŭ elaboratŭ şi votatŭ de acestŭ Sântŭ Sinodŭ pentru ordinea interióră a sa, la articolele 8 şi 9 se stabiliaŭ următórele regule pentru Cancelaria Sântuluĭ Sinodŭ :

Art. 8. Pentru efectuarea lucrărilorŭ Cancelarieĭ Sântuluĭ Sinodŭ se va denumi unŭ personalŭ deosebitŭ, luatŭ afară de Sinodŭ. Personalulŭ acesta se va compune din :

a) Unu Directoru,

b) Patru Copişti,

c) Doĭ Stenografi şi

d) Doĭ uşierĭ.

Art. 9. Directorulŭ cancelarieĭ Sântuluĭ Sinodŭ şi copiştiĭ se vor denumi dintre menbri Clerului.

Atribuţiunile directoruluĭ vorŭ fi revisuirea şi corigerea notelorŭ stenografilorŭ, a proceselorŭ verbale şi a sumarelorŭ ce se vorŭ trimite spre tipărire câtŭ şi tótă lucrarea Cancelarieĭ; de asemenea păstrarea şi regularea archiveĭ şi a bibliotecei Sântuluĭ Sinodŭ.

Vě aduceţi aminte de asemenea Pré Sânţiţi Părinţi, că dupre propunerea Domnuluĭ Ministru de Culte de atuncĭ, sub cuvêntul că nu eraŭ prevědute prin budgetulŭ Statuluĭ fondurĭ pentru retribuirea acestuĭ personalŭ, şi sub cuvêntulŭ, că Sântul Sinodŭ este în dreptŭ a modifica regulamentulŭ seu, cândŭ va crede de trebuinţă : articolele sus citate s'aŭ modificatŭ, s'aŭ sancţionatŭ, s'aŭ tipărit şi publicatŭ în modul următorŭ :

Art. 8. Personalulŭ acesta se va compune din :

a) Şefulŭ divisiuneĭ Cultelorŭ ca directorŭ cancelarieĭ ;

b) Copiştiĭ necesariĭ ;

c) doĭ uşierĭ din dorobanţiĭ Ministeruluĭ

Art. 9. Atribuţiunile directoruluĭ vorŭ fi : efectuarea tuturorŭ lucrărilorŭ de cancelarie, cum şi păstrarea şi regularea archiveĭ şi bibliotecei Sântuluĭ Sinodŭ.

Acéstă disposiţie provisorie, basată numaĭ pe calculele budgetare, nu póte dura maĭ multŭ ; căcĭ este în detrimentulŭ instituireĭ Sântuluĭ Sinodŭ, carele simte unu mare ne ajunsŭ din causa defectuó-

nile cu care se ocupă Sântulŭ Sinodu, şi decisiunile date, pentru că în lipsă de asemenea sciinţă, să rĕspândescŭ în ţéră felurite restălmăcirĭ desavantagióse şi vorbe fără fondŭ, pe care lumea în necunoscinţă le crede.

Aşa s'aŭ vĕḑut că, chiar unele jurnale rĕspĕndescŭ ideĭ eronate despre lucrările Sântuluĭ Sinodu, precum aceea că ar fi cugetatŭ a desfiinţa posturile, etc.

Acum se vorbesce în publicŭ, că Sântulŭ Sinodŭ lucrézâ spre a sustrage pe Clerŭ de la Justiţiea ţĕreĭ în cazurile de delicte şi crime civile. In provincie se vorbesce, că Sântulŭ Sinodŭ proiectézâ a introduce arderea morţilorŭ, etc.

Acestŭ felŭ de aserţiunĭ fără fondŭ vorŭ înceta de la sine, cândŭ se vorŭ vedea în publicŭ tóte adevăratele materiĭ, cu care sĕ ocupă Sântulŭ Sinodu, precumŭ şi decisiunile luate de dênsulŭ.

Semnaţĭ:
Isaia Romanŭ.
Episcopŭ Melchisedekŭ.
Iosifŭ Huşiu.
Policarpŭ Berlădenu.
Arch. Ieremia Gălăţenu.
Genadie fost Argeşŭ.

PROPUNERE

Preoţiĭ de regimente, la casŭ de necesitate, se recrutézâ de cótre şefiĭ de corpurĭ, fără scirea şi autorisatiunea canonică a Episcopuluĭ localŭ.

La permutarea corpuluĭ de la o localitate la alta trecŭ şi aceĭ preoţĭ de la nă eparchie într'altă eparchie, fără sĕ aibă vre unŭ actŭ canonicŭ de la Episcopulŭ seu, prin care sĕ constate posiţiunea sa de preotŭ şi învoirea de a lucra cele preoţescĭ.

Acestĭ preoţĭ, credêndu-se pe sine independenţĭ de autoritatea bisericéscă locală, nu'şĭ facŭ totŭ-d'a-una datoriele lorŭ preoţescĭ şi petrecŭ o vieţă fără controlŭ.

Acestĭ preoţĭ animaţĭ de dorinţa de a fi ridicaţĭ la grade înalte bisericescĭ, adese orĭ mijlocescŭ la persóne distinse, ca sĕ intervie

decisiunea luată. Acéstă sărăcie a cuvêntuluĭ provine numaĭ din lipsa de stenografĭ, séŭ celŭ puçinŭ de tachigrafĭ.

Studiarea proiectelorŭ, ce vinŭ în discuţiunea sântuluĭ Sinodŭ, întimpină de asemenea nu puçină greutate, din lipsa de scriitorĭ, carĭ să transcrie proiectele în maĭ multe esemplare, ca să le pótă avé spre studiŭ fie-care membru.

Spre înlăturarea acestorŭ dificultăţĭ, cari paraliseză nu puçinŭ lucrările Sântuluĭ Sinodŭ, subscrişiĭ, pe temeiulŭ articoluluĭ adiţionalŭ alŭ regulamentuluĭ interiorŭ, care stabilesce, că « orĭ cândŭ cincĭ membri vorŭ socoti că este trebuinţă a se introduce vre uă modificare în regulamentulŭ Sântuluĭ Sinodŭ, vorŭ face uă propunere subscrisă de dênşiĭ » : propunemŭ a se modifica articolele 8 şi 9 din regulamentulŭ interiorŭ în următorulŭ modŭ :

Art. 8 Pentru efectuarea lucrărilorŭ de cancelarie, Sântulŭ Sinodŭ va denumi unŭ personalŭ deosebitŭ, alesŭ dintre membriĭ cleruluĭ. Personalulŭ acesta se va compune din :

a) Unŭ directorŭ, care neapăratŭ trebue să fie Teologŭ.

b) Patru copiştĭ.

c) Doĭ stenografĭ.

Osebitŭ vorŭ fi şi doĭ uşierĭ, cari se vorŭ puté lua dintre dorobanţiĭ Ministeruluĭ de Culte.

Amploiaţiĭ cancelarieĭ sântuluĭ Sinodŭ vorŭ fi retribuiţĭ cu diurne analoge cu serviciele lorŭ pe timpulŭ câtŭ durézâ sesiunile sântuluĭ Sinodŭ. Diurnele acestea Sântulŭ Sinodŭ le va fixa prin coînţelegere cu Domnulŭ Ministru alŭ Cultelorŭ.

Art. 9 « Atribuţiunile directoruluĭ vor fi : revisuirea şi corigerea notelorŭ stenografilorŭ, a proceselorŭ verbalĭ şi a sumarelorŭ ce se vorŭ trimite spre tipărire, câtŭ şi tótă lucrarea cancelarieĭ. De asemenea păstrarea şi regularea archiveĭ şi bibliotecei Sântuluĭ Sinodŭ ».

Pe lângă, acestea, este încă trebuinţă a se adaoge la Art. 10 următoriulŭ aliniatŭ :

« Sumariĭ din procesele verbale ale Şedinţelorŭ Sântuluĭ Sinodŭ se vorŭ publica în Jurnalulŭ Bisericescŭ, séŭ în lipsa luĭ — în Monitoriulŭ Oficialŭ ».

Cauza pentru care propunemŭ acéstă modificare la Art. 10, este necesitatea de a aduce la cunoscinţă creştinilorŭ noştri cestiu-

datorĭ întru tóte a se conforma cu canónele şi cu regulele stabilite pentru disciplina bisericéscă şi pentru buna conduită a Cleruluĭ.

Art. 4. Cândŭ se permută regimentulŭ în altă localitate, carea în respectulŭ bisericescŭ face parte din altă Eparchie, Preotulŭ regimentuluĭ este datorŭ a se înfăçişa la Episcopulŭ Eparchiotŭ şi a-şĭ areta documentele séle canonice, precum şi certificatŭ de buna sea conduită de la Episcopulŭ eparchiotŭ în a căruia juridicţiune aŭ funcţionatŭ ca preotŭ ostăşescŭ. La casŭ de depărtare de residenţa Episcopale, acésta se va face la Protoiereulŭ respectivŭ, carele la rôndulŭ sĕŭ va refera Episcopuluĭ.

Art. 5. Preoţiĭ de la armată vorŭ fi subt priveghera canonică a protoiereuluĭ respectivŭ, care va priveghea, ca eĭ să-şĭ împlinéscă cu sanctitate funcţiunea preoţéscă la óste, întreţinêndŭ cu tótă buna cuviinţă sacrele objecte ale cultuluĭ, făcêndŭ serviciulu religiosŭ după cum este elŭ determinatŭ prin regulamentulu speciale alŭ ósteĭ, publicatŭ în «Monitorul Oficiale» No. 79 din anulŭ 1870; căutândŭ pre bolnavĭ după datoria Preoţéscă s. c.

De assemenea protoiereiĭ vorŭ priveghea ca conduita preoţilorŭ de óste să corespundă în totulŭ regulelorŭ moralĭ de disciplină a Cleruluĭ, stabilite prin canóne şi regulamentele Sântuluĭ Sinodŭ.

Art. 6. Cândŭ vre unŭ preotŭ de óste s'ar abate de la datoriile chiemări séle, şi dupe observările ce i ar face Protoiereulŭ, elŭ nu s'ar îndrepta, atuncĭ Protoiereulŭ va raporta Ierarchuluĭ Eparchiotŭ. carele la rândulŭ seŭ va chiema pe culpabilŭ şi'lu va dojeni şi sfătui părinteşce, cerêndu-ĭ îndreptare. Dacă nicĭ după acésta nu s'ar urma îndreptarea dorită, atuncĭ Episcopulŭ arătândŭ reaŭa conduită a preotuluĭ culpabile, va cere prin Ministrulŭ Cultelorŭ destituirea luĭ şi înlocuirea cu altulŭ.

Art. 7. Preoţiĭ de la armată vorŭ fi ataşaţĭ pre la câte o biserică din oraşele în care staţioneză regimentele. In acea Biserică va fi depusă cu onórea cuvenită şi icóna regimentuluĭ.

Preoţiĭ de óste vorŭ liturgisi la acele bisericĭ cu ceĭ l'alţĭ preoţĭ localĭ celŭ puçin la tóte serbătorile cele marĭ, şi de câte orĭ va cere serviciulŭ religiosŭ alŭ ósteĭ.

Bisericele acestea se vorŭ destina de Episcopiĭ respectivĭ.

Art. 8. Ierarchiĭ eparchialĭ în privinţa promovăreĭ în ragurĭ onorifice a persónelorŭ din Clerulŭ ostĕşescŭ vorŭ procede conformŭ

pe lângă Episcopŭ pentru ale lorŭ dorinţe, din care causă adese orĭ aducă nemulţămirĭ între Episcopŭ şi acele persóne.

Propŭnŭ dar ca Sântulŭ Sinodŭ se reguleze posiţiunea preoţilorŭ care sunt ataşaţĭ pe la corpurile armateĭ.

Semnaţi | Atanasie Râmnicŭ
Iosif Sevastias Bobulescu.
Melchisedek.

Prea Sânţiţĭ Părinţĭ.

Comisiunea alésă de Sântul Sinodu şi compusă de Prea Sânţitulu Episcopŭ alŭ Dunăreĭ-de-Josŭ, de Pre Sânţitulŭ archiereu Ghenadie fostŭ Episcopŭ alŭ Argeşuluĭ, şi subsemnatulŭ, pentru elaborarea proectuluĭ de regulamentŭ, privitorŭ la disciplina preoţilorŭ ostăşeşcĭ terminându'şĭ lucrarea sa, vine prin mine, ca raportatore, a depune la cunoştinţa Sântuluĭ Sinodŭ acelŭ projectŭ de regulamentŭ.

Atanasie Râmnicu.

PROIECTU.

DE

REGULAMENTU PENTRU DISCIPLINA CLERULUI OSTASESCU

Art. 1. Devenindŭ vacantŭ vre unŭ postŭ de preotŭ ostăşescŭ, Ministrulŭ de resbelŭ se va adresa la Mitropolitulŭ, séŭ Episcopulŭ Eparchiotŭ, prin Ministrulŭ Cultelorŭ, în a căruia jurisdicţiune se află corpulŭ de armată cu vacanţia, şi va cere a i se recomanda unŭ altŭ Preotŭ.

Art. 2. Mitropolitulŭ séŭ Episcopulŭ respectivŭ va recomanda Ministruluĭ din Clerulŭ Eparchieĭ sale uă persónă ce o va crede capabile pentru postulŭ de preotŭ Ostăşescŭ.

La casŭ cându nu ar avea în eparchia sa disponibile o asemenea persónă, Eparchiotulŭ se va adresa cŏtre alţĭ Eparchioţĭ cu cerere de a-ĭ recomanda persóna trebuitóre, pe carea elŭ la rêndulŭ seu o va recomanda Ministruluĭ.

Art. 3. Preoţiĭ de la armată în eserciţiulŭ serviciuluĭ lorŭ suntŭ

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor sau Satelor	BISERICA cu HRAMUL
	. . . . .	
	Căciulătescii .	Săntul Dimitrie. .
	Murta . . .	Săntul Nicolae. .
6. Drănicu . .	. . . . .	Adormirea Maicei D
	Padea . . .	Săntul Nicolae . .
	Foişoru . .	Săntul Nicolae. .
7. Giorocu mare.	. . . . .	Sănţii Voevoḑĭ. .
	Mah. de sus .	Săntul Nicolae.
	Puţurile . .	Sănţii Treĭ Erar
	M. Spiridoneş.	Adorm. M-ceĭ D-
	Ad. de Giorm.	Săntul Nicolae.
	Giorm. de sus	Săntul Nicolae. .
	Bratovăeştĭ .	Sănţii Voevozĭ. .
8. Grindeniĭ. .	. . . . .	Săntul Nicolae. .
	Orăşaniĭ . .	Săntul Nicolae. .
	Liştava . .	Săntul Nicolae. .
	Ostroveniĭ. .	Adorm. M-ceĭ D-lu
9. Locust. de sus.	. . . . .	Adorm. M-ceĭ D-lu
	Branştea . .	Săntul Nicolae. .
	Locust. de jos.	Săntul Ion . . .
	Mah. Scoruşu	Săntul Nicolae. .
	Brabeţu . .	Cuv. Paraschiva .
10. Mărsaniĭ .	. . . . .	Săntul Nicolae. .
	M. Buradeştĭ	Săntul Nicolae. .
	Mah. Ciuneĭ .	Intrarea în Biserică
11. Bojiştea. .	. . . . .	Săntul Nicolae . .
	Tămbureştiĭ .	Săntul Nicolae . .
12. Sadova . .	. . . . .	Intrarea în Biserică
	Raiţi . . .	Intrarea în Biserică
	Damianu . .	Sănţii Apostolĭ .
	Piscu . . .	Săntul Nicolae . .
13. Valea Stanc.	. . . . .	Sănţii Voevoḑĭ . .
	Horez Poenar.	Sănţii Apostolĭ. .
	Mah. Tărnova	Sănţii Voevoḑĭ . .
	Barza . . .	Săntul Dimitrie .
	Greceşciĭ . .	Săntul Ioan. . .
	Tugureştĭ. .	Săntul Dimitrie .
	Schitu Róba .	Săntul Dimitrie .
	Mon. Sadova	Săntul Nicolae

Art. 43, din regulamentulŭ votatŭ de Săntulŭ Sinodŭ pentru disciplina Bisericéscă, carele stabilesce următórea regulă : » persónele bisericescĭ, carĭ prin devotamentŭ către chiemarea lorŭ, prin acte de caritate 'şi aŭ dobînditŭ o deosebită reputaţiune între creştinĭ, precum şi la autoritatea eparchială, Episcopulŭ Eparchiotŭ le gratifica cu vre unulŭ din rangurile bisericescĭ, spre recunoştinţă şi spre deşteptarea emulaţiunei în Clerŭ. » Şi maĭ departe Art. 44 «Spre a se păzi regula întru acésta, afară de notiţele din condica de conduită, Protoereulŭ respectivŭ raportéză Episcopuluĭ despre faptele, cu deosebire meritabilĭ, ce ar fi săvirşitŭ vre o persónă bisericéscă.

Cândŭ Episcopulŭ socoteşce a gratifica meritele vre uneĭ persóne din clerŭ, cere tóte informările din actele ce le păstréză în cancelarie despre meritele aceleĭ persóne, după care apoĭ decide promovarea. La promovare însă să se păzéscă totŭ-d'a-una treptalitatea gradelorŭ admise de biserica ţereĭ.

Acestŭ regulamentŭ s'a votatŭ în unanimitate de către Săntulŭ Sinodŭ alŭ Sănteĭ Bisericĭ autocefale orthodoxe Române in Şedinţa sa de la 6 Noembre, 1874.

Preşedintele Săntuluĭ Sinodŭ semnatŭ Nifon Mitropolitu.

Calinic Mitropolitu Moldavieĭ

Membriĭ Săntuluĭ Sinodŭ:

Atanasie Râmnicu,
Isaia Roman,
Melchisedek Episc. Dunăreĭ-de-jos,
Ghenadie fost Argeşŭ,
Calist Stratonichias.
Theodorit Sinadon,
Iosif Episc. de Argeşŭ
Iosif Sevastias, Botoşeneanu,
Ieronim Sevastis,
Inocentie Buzăŭ,
Arh. Ieremia Gălețénu,
Arh. Policarp. Bârladeanu.
Iosif Huşiu.

ANUL III. BUCURESCI, IULIE 1877 No. 10

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. IV 2.

UA ESPLICATIUNE

Tótă lumea doresce progresulŭ şi alérgă cu însetare să afle lumină, căci omulu este destinatŭ a trăi în lumină şi prin lumină. Lumina este viaţa lumeĭ, de acea Salvatorulŭ dicea discipolilorŭ sĕĭ: *«câtu sunteţi în lumină, umblaţi întru lumină, ca să nu ve coprindă pe voi intunereculŭ.»* Lumina deră trebue să o dorimŭ, să o căutămŭ şi noĭ clericiĭ, ca să fimu fiĭ aĭ lumineĭ, erŏ nu aĭ întunericuluĭ. Ce este şi maĭ multŭ, de la noĭ se cere să fimu câtu se póte de luminaţĭ spre a pute să luminămŭ şi pe alţiĭ cu sciinţa, dupre cum ne învĕţă Iisus Christos, când dice: *«Aşa să lumineze lumina vóstră înaintea ómenilor.»*

Deră ce lumină va priimi poporulŭ de la noĭ, când vomŭ fi înşine întunecaţĭ, afundaţĭ într'uă profundă ignoranţă? Poporulŭ, ca unulŭ ce are necesitate de conductorĭ pe calea moraleĭ, este îndreptŭ a cere de la noĭ învĕţăturĭ, sfătuirĭ spre a sci cum să trăescă bine şi plăcutŭ luĭ Dumnedeu; în fine cere de la noĭ ca să lucrămŭ din inimă şi cu tótă activitatea spre a-lŭ lumina, maĭ alesŭ prin sate, unde nu este nimenĭ maĭ luminatŭ de câtŭ preotulŭ, sĕŭ de şi se găsesce, nu are misiunea de a-lŭ lumina, ci de a-lŭ esploata. Preotulŭ, considerândŭ lucrulŭ în esenţa sa, în satŭ este singurulŭ omŭ, care are şi trebue să aibă misiunea de a fi consacratŭ bineluĭ parochienilorŭ sĕĭ. De la dênsulŭ trebue să ceră sătenulŭ

No. pogoanelor de pămînt ce posedă	No. familiilor: în parți	No. familiilor: Total	De către cine este întreținută Biserica	NUMELE și PRONUMELE Preoților	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget: Lei	Salariul pe an după Budget: b.	No. pogoanelor de pămînt ce primesc
17 p.	107		de comună	Oprea Staicu		grămătic	100		12 p.
	180	494	„	Ilie Niculénu		seminarist	50		12 p.
17 p.	180		„	Pavel Marinescu		„	50		12 p.
17 p.	178		„						14 p.
17 p.	93	451	„	Mich. Michaĭ		gramaticu	60		
	90		„						
	30		„	Arg. Stănescu		„	60		
	122		„	Th. Michai		„	60		12 p.
17 p.	120		„	I. Florescu		seminarist	60		14 p.
17 p.	120		„						14 p.
17 p.	60		„	Stef Diaconescu		„	60		14 p.
17 p.	150	692	„	Ilie Florea		grămătic	65		12 p.
17 p.	100		„	D. Negoe		„	65		14 p.
17 p.	160		„	Ión Durău		„	65		12 p.
17 p.	118		„	Pascu Ión		„	65		12 p.
17 p.	143	521	„	C. Locusténu		seminarist	50		
	64		„						
	80		„						
	150		„	Ión Ión		grămătic	50		
	164		„	D. Vâlcan		„	50		
	104	502	„	D. Marin		„	50		
	200		„	St. Stefănescu		seminarist	60		
	210		„	Ión Nicoliță		grămătic	60		
	220	630	„	Nestor Inel		„	60		
34 p.	141		„	G. Jilculescu		„	100		12 p.
			„	Smar. Jilculescu		„	100		12 p.
17 p.	80	221							14 p.
17 p.	287		„	D. Măguréanu		„	85		13 p.
17 p.	52		„						13 p.
34 p.	231		„	I. Constantin		„	85		13 p.
			„	C. Marin		„	85		13 p.
17 p.	103	673		I. Iordache		„	85		14 p.
	350		„	I. Firescu		„	100		
			„	R. Bărsanu		„	100		
7 p.	210			Raf. Mihăescu		„	100		12 p.
	70								
p.	132		„						12 p.
p.	110		„	G. Stefănescu		seminarist	100		13 p.
7 p.	100	972	„	I Stănescu		„	100		13 p.
			de guvern	Rom. Dobângiac		grămătic	600		

une și aŭ fostŭ chiar admirațĭ de lume, fără să fi făcutŭ cursurĭ înalte în scólă. Citirea scrierilorŭ immulțesce capitalulŭ cunoscințelorŭ dobîndite în scólă și ține pe omŭ în curentulŭ desvoltăreĭ, inlăturândŭ uă periculósă abrutisare (tìmpire). Decĭ preotulŭ, decă voesce a fi la înălțimea misiuneĭ séle, trebue ne contenitŭ a se ocupa, a citi scrierĭ, carĭ privescŭ la misiunea sa; totŭ-de una să cugete și să caute a-șĭ perfecționa, ca să ḑicŭ așa, meseria, adică să lucreze totŭ-de-una spre a fi demnŭ de loculŭ celŭ ocupă in societate prin misiunea sa; să se perfecționeze din ḑi în ḑi.

Să nu credă celŭ ce scie numaĭ a citi, că scie totŭ; să nu-șĭ închipuéscă celŭ ce a învĕțatŭ unŭ cursŭ de studie în scólă, că scie tóte, și că cunoscințele obținute remânŭ în mintea sa câtŭ va trăi, chiar decă n'ar maĭ învĕța. Nu, capitalulŭ de cunoscințe dobîndite in scólă se póte mări și micșora, ba chiar se perde cu totulŭ. Prin citirea scrierilorŭ folositóre capitalulŭ cunoscințelorŭ cresce, éră prin negligență nu numaĭ că se perde acestŭ capitalŭ, deră omulŭ ajunge a se tìmpi și a nu căuta de câtŭ să șĭ satisfacă necesitățile fisice (naturale, trupescĭ) și nimicŭ maĭ multŭ, ne maĭ aducêndu-șĭ aminte că este compusŭ nu numaĭ din corpŭ, ci și din spiritŭ care trebue multŭ maĭ multŭ îngrijitŭ, căcĭ este ochiulŭ și conductorulŭ Trupuluĭ.

Câtă îngrijire reclamă alegerea scrierilorŭ, carĭ citindu-se să aducă folosŭ!

De multe orĭ uă carte rea face atâtŭ de mare rĕŭ câtŭ nu șĭ póte închipui cineva. S'aŭ veḑutŭ esemple numerróse, mulțĭ citindŭ uă carte vătămătóre atâtŭ de multŭ se rătăcescŭ in câtŭ-șĭ perdŭ cu totulŭ trecutulŭ celŭ bunŭ, se perdŭ chiar pe sine.

Acésta însă, o ḑicŭ despre ceĭ ce nu potŭ apreția îndestulŭ conținutulŭ uneĭ scrierĭ, adică despre ceĭ ce nu posedŭ destulă sciință spre a vede, decă in locŭ de nutrimentŭ ieaŭ veninŭ.

Adesea se strecóră scrierĭ, carĭ ne fiindŭ supuse criticeĭ, cadŭ în mânile celorŭ inocențĭ și ĭ sgudue din temelie, precumŭ s'a vĕḑutŭ scandalósă carte intitulată: *memoriele luĭ Iuda Iscariotulŭ*.

lumină; de óre ce misiunea sa este de a civilisa, de a invęţa pe omeni. Numai preotulŭ sătenu are midloculŭ şi ocasiunea fericită de a desvolta şi alimenta în inima poporului *simţimentulŭ naţionalŭ* şi de a încăldi foculŭ sacru alu iubirei către patria nóstră România în totŭ sufletulu romănescu, adică în *poporulŭ* ruralŭ, care este basa naţiunei. Preotului îi staŭ înainte totŭ-de-una momente favorabile de a invęţa pe poporŭ în totŭ timpulŭ şi loculŭ: în biserică, în convorbiri.

Decă la noi nimeni n'a voitu să recunóscă penĕ acum *adevĕrulŭ; că numai preotulŭ póte lumina pe poporulu ruralŭ*, celŭ puţinu de acum înainte se vĕdŭ rade de speranţă de a se trimite prin sate preoţi bine educaţi, cari se împărtăşescă şi pe poporŭ cu binefacerile luminei. Mulţi dintre cei ce iubescu pe poporŭ şi vorŭ să-i dea în schimbŭ lumină, recunoscu ca maximă de înaltă şi incontestabilă veritate, *că numai atunci vomŭ vede pe ţerani cultivaţi şi civilisaţi, cându vomu trimite în medilocululorŭ preoţi luminaţi, bine educaţi*. Acéstă credinţă este întemeiată pe natura lucrului. Fie-care muncitorŭ în timpulŭ septĕmânei este ocupatŭ cu munca câmpului, cu afacerile familiare şi cu lucrări pentru folosulŭ ţĕrei, reservându-şi ca timpŭ de repausŭ serbătorile.

Elŭ nu scie a citi, vede şi nu vede. Aceste serbători suntŭ timpuri, când sătenulŭ trebue a se instrui, în biserică. Biserica deră este scóla poporului.

Deră decă biserica este scóla poporului, câtŭ de multŭ se cere de la invĕţătorulŭ sĕu! Preotulŭ ca invĕţătorŭ alŭ parochienilorŭ sei trebue să observe tóte necesităţile morale şi să scie a le împlini dândŭ fie-căruia, ce-i este necesarŭ. Ensă ca să pótă fi în stare de a face acesta, îi trebue sciinţă, căci cine nu scie nimicŭ, nu póte să invęţe pe altulŭ cea ce elŭ însuşi nu scie.

Sciinţa se dobîndesce prin muncă, munca seriósă, prin sacrificie chiar.

Sciinţa nu vine fără ostenélă.

Sciinţa după eşirea din scólă se dobîndesce prin citirea scrierilor folositóre, prin ocupaţiune necontenită.

Prin citirea de scrieri folositóre adesea s'au vĕdutŭ ómeni ajungêndŭ la celŭ mai înaltŭ gradŭ de erudiţi-

este necesitate de a sili pe cine-va spre a-şi îndeplini datoriile sele. Bolnavulŭ de multe ori este forţatŭ să iea medicamente, cari i displacŭ momentanŭ, spre a-i face bine în urmă.

De n'ar fi pré vulgară anecdotă omului, care a cerutŭ de la zapciu dorobanţu, care să lŭ silescă a-şi face casă, m'aşi servi de dênsa aci, ca de unŭ argumentŭ în multe locuri şi pentru mulţi demnŭ de aplicatŭ, care anecdotă ar face pe impugnatorŭ să reflecteze cu maturitatea reclamată de la uă etate înaintată.

Póte impugnatorulŭ scurtŭ vĕdĕtorŭ va ḑice, ce pasă autorităţilorŭ eclesiastice, decă cutare seŭ cutare preotŭ nu voesce a se lumina; ignoranţa lŭ privesce pe dênsulŭ, şi nu trebue să-lu silescă nimeni a se lumina. Lucrulŭ nu este aşa. Ignoranţa preotului produce efecte pernicióse asupra poporului, de óre ce de la cultura preotului atêrna cultura poporului ruralŭ. Pe lângă acésta unu proverbŭ ḑice: « *cum e turma şi păstorulu* », cum e sluga şi stăpânulŭ. Decă clerulŭ este incultŭ, ne luminatŭ, acestŭ rĕŭ se reflectă directŭ asupra autorităţilorŭ superióre eclesiastice. Sântulŭ Sinodu deră în dorinţa sa de a vedé pe fie-care clericŭ la inalţimea misiunei sele a înfiinţatŭ acestŭ jurnalŭ, care să ofere clericilorŭ miḑloculŭ de a nu staţiona, ci să progreseze, să fie înainte mergători ai luminei şi ai progresului ţerei.

La noi gustulŭ de lectură este preă pucinŭ desvoltatŭ în tóte clasele societăţei, cu atâta mai pucinŭ in poporulŭ ruralŭ, unde sunt fórte pucini cari sciu a ceti, prin urmare şi preotului ruralŭ nu i se póte ḑice că nu i lipsesce acestŭ gustŭ.

Déca protoiereii ar fi fostŭ competinţi in funcţiunile lorŭ ar fi putută de mult prin comferinţe in judeţŭ să inspire preoţilorŭ jurisdicţiunei lorŭ acestŭ gustŭ, şi să avemŭ acumŭ óre care progresŭ în biserică. Deră fiindŭ că timpulŭ a fostŭ nefavorabilŭ şi acésta nu s'a putută pretinde de la protoierei, nu va să ḑică că să remânemŭ *in statu-quo*, când lumea merge înainte.

Adesea se vĕdu scolari, cari nu vorŭ să invețe, deră prin indemnuri, uneori cam aspre ajungŭ a dobîndi gustu, devenindŭ silitori şi făcêndŭ progrese însemnate.

Pénĕ cândŭ déră vomŭ ajunge la implinirea virstei, să căutămŭ a ne folosi de scrierile ce sunt supuse censurei seriόse. Nenorocire, că la noi in tótă țéra nu se găsesce de câtŭ unŭ singurŭ jurnalŭ periodicŭ, care să dea doctrina bisericei nóstre.

Jurnale politice destule mai in tóte orașele.

In alte țeri suntŭ totŭ felulŭ de foi: sciințifice, industriale, juridice, economice, literare, filologice.

Ne putemŭ măguli că și noi avemŭ revista sciințifică a D-lui P. S. Aurelianu, care n'ar trebui să lipsescă din biblioteca preotului nostru sătenŭ. Asemenea avemŭ Columna lui Traianŭ, ca revista de erudițiune.

Déră decă avemŭ acestŭ felŭ de jurnale, și decă acestea progresézǎ, de ce să nu avemŭ și bisericesci, cari să se ocupe cu doctrina bisericei nóstre? De ce să nu prospereze și literatura bisericéscă-religiósă, căci religiunea nu este de câtŭ totŭ a poporului? Tóte să progreseze și ale bisericei să stagneze? Ore prin acéstă stagnațiune (remânere inapoia lumei, care progreséză) nu dămŭ motivŭ celorŭ rěi, să ne dică că suntemŭ contra progresului? Ne greșitŭ că unŭ omŭ cu logica nu póte trage așa conclusiune, deră dicŭ, cei rěi și scurtŭ vědetori potŭ dice: decă ei nu suntŭ in fruntea progresului, sunt in contra lui; deci nu sunt de folosŭ.

Cerceteze veri-cine și va vedé că in Rusia și chiar in Grecia, care se liberă *deună-di de subt jugulŭ Turciei*, mai fie care eparchie are jurnalulŭ seŭ bisericescŭ, pe când la noi nu este de câtŭ unulŭ singurŭ inființatŭ și acesta prin ingrijirea sântului Sinodŭ.

Unŭ singurŭ jurnalŭ periodicŭ bisericescŭ, și cu tóte acestea câte animosități, câte atacuri îndreptate contră i ! . . . .

Am vědutŭ prin diferite organe de publicitate furióse atacuri, taxândŭ acéstă unică fóie ca unŭ birŭ.

Am deplinsŭ starea unui impugnatorŭ, când de pe tribună subt forma de interpelare, și in urmă intr'uă caricatură de scrisóre, publicate intr'unŭ jurnalŭ, numesce birŭ, abonamentulŭ la acestŭ jurnalŭ.

Se scie că omulŭ de multe ori este negligentŭ chiar despre obligațiunile cele mai insemnate. De multe ori

Scimŭ că preotulŭ, decă nu va lucra în câmpŭ cu mânile sele este espusu a muri de fóme. Scimŭ că preotulŭ sătenŭ nu primesce cea ce i se promite şi se statuéză prin consensu comunu alu sătenilorŭ de câtŭ prin esceptiune şi cu marĭ greutăţĭ, numindu lu milogu şi dicendu ĭ să se lege la ochĭ, şi atuncĭ iĭ vorŭ da ce va; din carĭ cause urméză că unica speranţă a sa este în munca incordată, fără a-ĭ maĭ remâne timpu de ocupaţiune pentru instrucţiunea şi progresulŭ seu în sciinţă.

Deră óre unŭ anŭ de dile are numaĭ şépte lunĭ de la Aprilie şi pené la Octombre inclusivŭ? Noĭ scim că anulŭ are 12 lunĭ. Prin urmare cincĭ lunĭ de iernă sunt destulŭ timpŭ pentru esercitarea puterilorŭ intelectuale, pentru a se ocupa cu citirea de cărţĭ, ca să se instruescă, să progreseze şi cu luminarea minţeĭ, ca fiinţă care este îndestrată de Dumnedeŭ cu minte, care să judece. Altŭfelŭ acésta minte dată de Dumnedeu se întunecă, se timpesce ca orĭ ce lucru ne cultivatu. In resumatu deră dicemŭ, că acea obiecţiune nu este intemeiată, căcĭ 12 broşurĭ ale jurnaluluĭ nu constituescŭ uă lucrare gigantică, care să nu se pótă citi cu folosu în timpŭ de 5 lunĭ de iernă. Decă nu vorŭ să ia în consideraţiune aceste esplicaţiunĭ, atuncĭ vorŭ ajunge acolo ca să remână in urma chiar a satenilorŭ lorŭ şi să divină aşa de incapabilĭ şi lipsiţĭ de sciinţă, în câtu să nu aducă nicĭ un folosu sătenilorŭ, să nu pótă nicĭ a scóte doué vorbe potrivite din gură, ne cum să maĭ înveţe ceva pe sătenĭ, cea ce este nu spre pucină ruşine.

II. A doua obiecţiune este din partea unora atâtŭ de prin sate câtŭ şi de prin oraşe, că nu aŭ cu ce plăti abonamentulŭ acestuĭ jurnalŭ.

Acéstă obiecţiune nu presintă maĭ multă seriositate de câtŭ cea precedentă.

Póte mi ar respunde cine-va, cum poţĭ dice că nu presintă seriositate, când este vorba de a numĕra bani? Preţulŭ abonamentuluĭ este fixŭ de 12 francĭ. Óre unŭ omŭ, câtŭ de nevoiaşĭ ar fi, nu póte elŭ în cursŭ de unŭ anŭ să aibă unŭ prisosŭ de 12 francĭ în casa sa? Eŭ credu, că da. Póte ar dice: prisosulŭ să lu ţiu la mine, eră nu să-lŭ daŭ pe cărţĭ.

De ce óre să nu considerămŭ pentru unŭ momentŭ şi pe uniĭ din clericiĭ totŭ astŭ-felŭ spre a-ĭ face în viitorŭ să fie şi maĭ multŭ la înalţimea misiuneĭ lorŭ.

Celŭ pucinŭ pentru mine unulŭ n'ar maĭ fi nicĭ uă îndoelă, că a-şĭ adera la uă asemenea consideraţiune. Am fostŭ prin sate, am asistatŭ la serviciulŭ divinŭ în biserică şi am vĕdutŭ că mulţĭ preoţĭ se găsescŭ fórte inapoiaţĭ (cu 40 de anĭ în urma progresuluĭ ţereĭ): Uniĭ nu sciŭ nicĭ să accentueze în citirea pe cărţile cultuluĭ. Am vĕdutŭ, că totŭ vorbele de cari se servescŭ în vorbirea familiară le citescŭ în evangelie în modŭ ne suferitu. Si de unde acésta ne sciinţă aşa de mare chiar de a ceti? Din lipsa completă de lectură, de ocupaţiune, căcĭ nu citescŭ de câtŭ în ceasulŭ serviciuluĭ şi pe cartea de serviciŭ. Altă carte nu-ĭ este cunoscută, nicĭ voesce să cunóscă şi să citescă.

Pe lângă cele dise pĕnĕ aci credŭ necesarŭ a resolva câte-va cestiunĭ ridicate de câţĭ-va dintre abonaţĭ.

I. Uniĭ din abonaţiĭ de prin comunele rurale dicŭ că nu au timpŭ spre a se pute ocupa cu citirea acestuĭ jurnalŭ, de óre ce totŭ timpulŭ le este absorbitŭ în munca câmpuluĭ.

Acéstă obiecţiune considerată în trécĕtŭ ar presinta óre cum aparinţa unuĭ adevĕrŭ, deră studiată cu atenţiune perde pucina aparinţă, şi nu remâne în realitate a se vede de câtŭ repugnanţa, aversiunea contra progresuluĭ, lipsa de gustu pentru a se instrui, în fine nu remâne a se vede de câtŭ singură voinţa rea a individuluĭ.

Decă clericulŭ ar duce uă vieţă ca unele din animale cari vera umblă, se mişcă, se nutrescŭ, éră iérna petrecŭ vieţa într'unŭ somnŭ, într'uă letargie (maĭ multŭ mórte) cum sunt liliecii, noĭ n'am ave nimicŭ de disŭ contra obiecţiuneĭ de maĭ susu, ci am recunósce ca legitimă obiecţiunea. Am recunósce că preotulŭ este atâtŭ de multŭ ocupatŭ în câtŭ timpulŭ nu-ĭ este de ajunsŭ pentru a-şĭ preîntimpina tóte lucrările sele. Deră când lucrulŭ nu este astu-felu, nu putemu dice că acea obiecţiune este întemeiată.

Scimŭ fórte bine că nicĭ unu funcţionarŭ publicŭ nu este maĭ multŭ datu uĭtăreĭ de câtŭ preotulŭ Românŭ.

silitŭ a cere sciinţă de la cârciumarŭ, căruia -1 dice că *este tare învețată?*

III. A treia obiecţiune este, că acestŭ jurnalŭ nu este de nicĭ unŭ folosŭ, că nu se înţelegŭ cele ce se scriu într'ēnsulŭ.

Acésta obiecţiune nu numaĭ nu este întemeiată, dĕră este chiar ridiculă. Programa acestuĭ jurnalŭ este indicată în regulamentulŭ pentru infiinţarea acestuĭ jurnalŭ. In Elŭ trebue să se desvolte şi să se esplice doctrina positivă a bisericeĭ nóstre. Nu are misiunea de a face politică.

Déca misiunea sa este de a esplica şi desvolta doctrina bisericeĭ nóstre, atuncĭ cum nu este de nicĭ unŭ folosŭ? Preotulŭ înainte de tóte trebue să cunóscă cele ce privescŭ misiunea sa. Décă elŭ face câtu i-se cere în privinţa misiuneĭ sele, cine îĭ interdice de a se abona şi la jurnale politice, iconomice, agricole?

In acestŭ jurnalŭ eminamente bisericescŭ s'aŭ tractatŭ şi se tractéză diferite cestiunĭ, literarie bisericescĭ, istorice, doctrinarie, canonice, de cultŭ. Eĭ bine, acestea nu suntŭ de nicĭ unŭ folosŭ? Făcutu-s'a óre atâta progresŭ, în câtŭ acestea să fie cu totulŭ inferióre cunoscinţelorŭ Preotuluĭ? Mi-este temă că nu!

Sunt aprópe doĭ anĭ, de când în acestŭ jurnalŭ maĭ în fie care numĕrŭ se esplică serviciulŭ divinŭ care se celebréză în biserică, şi apoĭ vorŭ, urma esplicaţiunĭ despre tóte oficiele divine, ce se sĕvirşescŭ atâtŭ în biserică câtŭ şi afară. A înveţa fie-care preotŭ şi a sci insemnarea şi insemnătatea fie căruĭ actŭ, a fie-căreĭ mişcărĭ ce trebue să facă în serviciŭ şi a nu le săvîrşi numaĭ într'unŭ modŭ machinalŭ şi fără nicĭ uă consciinţă, fără nicĭ uă simţire, ci numaĭ de obiceiŭ şi din obligaţiune, nu intră între obligaţiunile esenţiale ale preotuluĭ? Este bine ca preotulŭ lipsitŭ de cunoscinţa însemnăreĭ cultuluĭ publicŭ, să lase şi pe poporŭ în nesciinţă? Ore acéstă nesciinţă în care se lasă poporulŭ despre însemnătatea serviciuluĭ divinŭ din biserica nu va aduce lucrulŭ acolo, ca poporulŭ ne sciindŭ însemnătatea cultuluĭ să contracteze unŭ felŭ de răcélă şi indiferinţă periculósă, şi de aci să urmeze părăsirea bisericeĭ, selbăticiă şi rătăcirea poporuluĭ?

Deră atuncĭ pentru ce să se maĭ pretinde că este omŭ cu patru ochĭ, cum ḑice ţeranulŭ nostru.

De ce se maĭ numesce lumină, care să lumineze în întunericŭ? De ce maĭ are pretenţiunea de a se numi păstorŭ alŭ oilorŭ cuvêntătóre încredinţate păstorieĭ sele? Câtă sciinţă se cere de la unu păstorŭ spre a nu perde oile, câtă privighiăre, ne dormire, spre a nu se rătăci şi selbatici oile sele! . . . .

Totu omulŭ, care are consciinţă de meseria sa, nu póte a nu cheltui din prisosulŭ seŭ, ba chiar din ne avere spre a-şĭ procura unelte (instrumente) necesariĭ meserieĭ sele. De ce deră numaĭ preotulŭ să fie maĭ pe josŭ de câtu totŭ omulŭ? De ce numaĭ elŭ să considere ca *birŭ* procurarea uneltelorŭ meserieĭ sele? Preotulŭ nu este numaĭ unŭ simplu cetăţenŭ; elŭ are maĭ multe obligaţiunĭ de împlinitŭ. Deră cum va sci a-şĭ împlini aceste obligaţiunĭ, decă nu are midĭlócele prin carĭ să-şĭ cunóscă obligaţiunile. Meşteşugarulŭ totŭ-de-una cugetă ca din ḑi în ḑi să-şĭ perfecţioneze meşteşugulŭ; şi de ce numaĭ preotulŭ, care are atâta de mare respundere înaintea luĭ Dumneḑeu şi a ómenilorŭ, să nu cugete la progresŭ, la perfecţionare.?

Este semnŭ de mare amorţire a consciinţeĭ de datorie, când cine-va nu se gîndesce la luminarea sufletéscă. Este chiar uă crimă inaintea luĭ Dumneḑeu, fapta unuĭ omŭ, care nu caută a-şĭ cultiva facultăţile sufletescĭ. Facultăţile sufletescĭ (inima, mintea şi voinţa) numaĭ atuncĭ potŭ atinge scopulu lorŭ, când vorŭ fi bine desvoltate; în casu contrariu omulŭ negligentŭ atrage asupră-şĭ pedepsa luĭ Dumneḑeu, pentru că a îngropatŭ talantulŭ primitŭ şi nu l'a imulţitu (adică a lăsatŭ să-ĭ se timpéscă mintea).

De ce în fine preotulŭ să nu dorescă desvoltare şi să remână aşa de înapoiatŭ în câtŭ să stea uimitŭ la diferitele naraţiunĭ, instrucţiunĭ, informaţiunĭ ce aude de la câte unŭ grecŭ séŭ jidovŭ cârciumaru, care citesce deferite cărţĭ şi gazete? De ce atâta înapoiere şi abisŭ de nesciinţă? Elŭ care este, cum ḑice românulŭ, capu legeĭ, să fie atâtu de ignorantŭ (ne sciutorŭ) în câtu să fie

Décă s'ar citi fie-care numerŭ şi tóte cele coprinse într'ênsulŭ, sunt sigurŭ că lectorulŭ celŭ maĭ ne instruitŭ ar ajunge treptatŭ să-şĭ facă unŭ magazin de vorbe radicale înţelese, décă ar citi cu atenţiune şi şi'ar da ostenélă să înţelégă cele despre cari se vorbesce. Décă cine-va nu citesce nicĭ uă pagină, cum să înveţe, cum să se desvolte. Cum póte cine-va să înveţe a inota pêne nu intră în apă. In fine décă voimŭ să fimŭ luminătorĭ, trebue să ne luminămŭ maĭ ântâiŭ pe noĭ; altu-felŭ fiindŭ ignoranţĭ, vomŭ fi siliţĭ să audimŭ dicêndu-ni-se: Doctore, vindică-te pe tine însuţĭ».

DIAC. St. Callinescu.

'Mi-este temă că lucrulŭ merge într'acolo. Deră atuncĭ, vaĭ! sufletele oilorŭ celorŭ rătăcite vorŭ fi cerute din mâinile păstorilorŭ, carĭ n'aŭ căutatŭ pre Domnulŭ. Oile se vorŭ risipi și păstorulŭ celŭ năimitŭ va da sema înaintea Domnuluĭ și stăpînuluĭ tuturorŭ.

Acestŭ jurnalŭ în anulŭ I iŭ a publicatŭ uă serie de descursurĭ ale celuĭ maĭ bunŭ oratorŭ bisericescŭ alŭ nostru carĭ discursurĭ să se citéscă în biserică în locŭ de cazania cea vechie, fórte bună atuncĭ, când limba sa era înțelésă de poporŭ.

Aceste discursurĭ nu suntŭ deră de nicĭ un folosŭ? Se poftescŭ discursurĭ academice? Liberŭ este fie-care să-șĭ procure și de acestea. Ensă, să facemŭ ceea ce este strict necesarŭ, și în urmă, după ce ne fortificămŭ, putemŭ face și luxŭ de literatură și erudițiune.

Din începutŭ acestŭ jurnalŭ publică diferite informațiunĭ despre faptele ce se petrecŭ în sînulŭ bisericeĭ ortodoxe din alte țerĭ și chiar despre confesiunile eterodoxe, despre progresele ce se facŭ în alte părțĭ, din carĭ să învețămŭ și noĭ, și să lucrămŭ pentru a eși din stagnațiune, din amorțire. Pe lîngă acésta, investigațiunile istorice, intitulate: «*Creștinismulŭ în Dacĭă*». trebue să fie cea maĭ predilectă cestiune nu numaĭ a fie-căruĭ preotŭ, deră încă a fie-căruĭ românŭ-creștinŭ, pe care trebue să o urmărescă cu tótă aviditatea sciințifică istorică. In fine ne maĭ enumerândŭ alte cestiunĭ importante menționezŭ Articolulŭ întitulatŭ: *Desculparea unuĭ preotŭ* din No. 6, anulŭ III, care conține uă sumă de date istorice archeologice despre celebrarea sântuluĭ botezŭ, și care este de celŭ maĭ mare interesŭ pentru verĭ-ce preotŭ.

Eĭ bine, tóte acestea nu oferescŭ lectoruluĭ nicĭ unŭ interesŭ? In casŭ de negațiune, nu potŭ dice maĭ multŭ de câtŭ ca Dumnedeŭ să le facă pe tóte bune, să lumineze pe toțĭ spre a cunósce adevĕrulŭ.

In cea ce privesce neînțelegerea, nu sciŭ cine este culpabilŭ.

cata generale, are a se recompensa de Dumnedeu după merit nu numaĭ sufletul, ci și corpulu, de aceia și orĭ ce faptă bună din partea omuluĭ, trebue să se facă nu numaĭ de uă parte a luĭ — de Suflet, ci de amêndoue, adică, de suflet și de corpu. Sufletul priimesce cele atingetóre de credință, iar corpul, adică, gura, buzele și limba mărturisesc ceia ce crede Sufletul: « Cu inima — dice Apostolul — se crede spre *Dreptate*, éră cu gura se mărturisesce spre *Mântuire* » (Rom. X, 10); și ast-felu lucrarea corpuluĭ corespundênd cu credința sufletuluĭ, produce Mântuirea. Credință fără mărturisire, este credință ascunsă și prin urmare neperfectă. Când alta credem cu inima și alta mărturisim cu gura, atuncĭ suntem fățiarnicĭ. Când cu inima credem pre Iisus Christos de fiiu aluĭ Dumnedeu, iar pentru frica de persecuțiunĭ seu alte interese ale nóstre, nu mărturisim și cu gura înaintea ómenilor, așia după cum credem, atuncĭ, seu dovedim că suntem micĭ la Suflet seu că suntem legațĭ de interese private; și din acésta urmedă că frica de ómenĭ, devine maĭ mare de cât credința, și egoismul maĭ mare de cât dragostea către Dumnedeu. Prin urmare, numaĭ credința *mărturisită* în Iisus Chistos este *adevěrată*, *dréptă* și *mântuitóre*: « Că de veĭ mărturisi cu gura ta pe Domnul Iisus—dice Apostolul —și veĭ crede întru inima ta că Dumnedeu l'a sculat din morțĭ te veĭ mântui». (Rom. X, 9). Iar cuvintele exprimate de Iisus Christos: « îl voiu mărturisi și Eu pre el înaintea Tatăluĭ Meu, carele este în Ceriurĭ », însemnéză că însușĭ Iisus Christos ținênd sémă de assemenea fapte ale adevěraților seĭ următorĭ, îĭ va recomanda Bunětățeĭ Părinteluĭ Seu cel Ceresc și 'ĭ va recompensa dupre merit, cândŭ va sta cu El întru mărirea Sea, cu deosebire la a doua venire, când va urma și judecata generale (Math. XXVI, 64; XXV, 3 — 40).

« Și pentru ce óre — întrebă sf. Ioan Chrisostom — El nu se mulțemesce numaĭ cu credință inimeĭ și cere a fi mărturisit și cu gura? Pentru aceia — respunde tot El — ca să ne inspire curagiu și să ne îndemne a'l iubi cu maĭ

ESPLICAREA EVANGELIEI (1) DIN DUMINECA I-a DUPA RUSALII

(Math. Cap. X, 32, 34, 37—39, cap. XIX, 27—30)

«Dis'a Domnul ucenicilor seĭ, *tot cel ce Mĕ va mărturisi pre Mine* inaintea ómenilor il voiŭ mărturisi și Eŭ pre elŭ inaintea Tatăluĭ Meŭ, carele este în Ceriurĭ. Iar carele se va lepădă de Mine înaintea ómenilor, Mĕ voiŭ lepăda și eu dedensul inaintea Tatăluĭ Meŭ, carele este in Cerurĭ».

A mărturisi ceva, vrea-să-dică, a spune in auḑul tuturor aceia ce omul gândesce, cum crede și in cine crede (Rom. X. 9—10; I Tim. VI, 12). Deci, cel ce va mărturisi înaintea ómenilor că Iisus Christos este fiiul luĭ Dumnedeŭ celuĭ viŭ, dupre cuvintele maĭ de sus, pe acela și El il va mărturisi inaintea Tatăluĭ Ceresc, cum că este credinciosŭ și adeverat ucenic al Luĭ. A mărturisi pe Iisus Christos de fiiŭ al luĭ Dumnedeu, însemneză, nu numaĭ a crede singurŭ în sine acésta, ci și a dovedi cu cuvêntul și cu fapta, cum că El în adever este adevĕratul Dumnedeŭ, carele s'a intrupat pentru Mântuirea ómenilor, și a recunósce și ține tótă învĕțetura Luĭ. Dér pentru ce Dumnedeŭ cere acestŭ-fel de mărturisire, când ea póte să espue pe om la mórte? Fiind că omul este compus din Suflet și corpŭ, și după învierea din morțĭ și jude-

(1) Pentru ca predicarea Cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ să se pótă introduce și prin bisericile comunale, ne-am propus de a publică aicĭ câte o scurta esplicare la Evangeliile ce se cetesc în tote Duminicile și serbătorile de peste an. Operele de care ne servim în acésta lucrare sunt: Eplicarea Evangeliel de Archimandritul Michail, inspectorul Academieĭ Theologice din Mosqua, Tâlcuirea Cărților N. T. de presvitorul Vasilie Ianovicĭ, sfinta Bible de Venee, și un kiriacodromion. Și fiind-că scopul acestor explicațiunĭ este instrucțiunea morală, de aceea și noĭ vom starui a expune maĭ mult înțelesul moral ce se coprinde în fie-care Evangelie.

dința, dreptatea și dragostea ce o detorimu Luĭ. De exemplu, când părinții învĕță pre fii: credeți în *Iisus Christos*, urmați *Invĕțătura* Luĭ, și pentru *Numele Luĭ* supuneți-vĕ, și vĕ ingrijiți de noĭ, și de tótă familia, sĕu cu alte cuvinte iubiți-ne și pre noĭ și pre familie; in asemenea direcțiune, dragostea cătră părinți și familie póte fi orĭ cât de mare. Dér când părinții ar ḑice: fiiule, pentru dragostea ta cătră noĭ, lépădă-te de Credința în Iisus Christos, mergĭ și fură, tăgăduesce adevĕrulu, și alte de acestu fel, in asemenea împregiurărĭ dragostea cătră Dumneḑeŭ trebue să fie maĭ mare de cât cea cătră părinți. « Iar de te va ruga pre tine, ḑice Dumneḑeu în Scriptura Vechiuluĭ Testamentŭ, fratele tĕŭ dupre tată sĕu dupre mumă, sĕu fiiul teŭ sĕu fica ta, sĕu prietenul teŭ pre ascuns ḑicĕnd: să mergem și să servimu la alțĭ Dumneḑeĭ pre care nu'ĭ-aĭ sciut tu și părinții teĭ, să nu voescĭ și să nu'ĭ asculțĭ pre eĭ, nicĭ să se milostivéscă ochiul teŭ spre dînșiĭ ».

In acest înțeles ḑice Iisus Christos că ceĭ ce iubesce pre părințĭ sĕŭ rude maĭ mult de cât pre El nu este vrednic de a fi ucenic al Luĭ. Dér pre Dumneḑeŭ trebue a'l iubi nu numaĭ maĭ mult de cât pre părinți și rude, ci kiar și de cât pre sine însușĭ. Pentru acesta Iisus Christos a și ḑis: « Cine nu 'șĭ ia crucea sea și nu vine după Mine nu este de mine vrednicŭ ».

A lua crucea și a urma luĭ Iisus Christos însemnéză a-l imita pre El in privința modului luĭ de viață pămĕntéscă: adică, a fi în tot-d'a-una gata de luptă și a invinge kiar patimile corpuluĭ și ale plăcerilor lumeĭ, și tot-o-dată a suporta cu bărbăție suferințele cele maĭ grele și kiar mórtea pentru *credința* și *învĕțătura* Luĭ. (1). Greutățile

(1) Forma de exprimare este luată aicĭ de la obiceiul adoptat de la Romanĭ, ca ceĭ osândiți la mortea de cruce înșiĭ să 'șĭ ducă crucea la locul de pedepsă (Luca XXIII, 26; Ioan XIX, 17). A purta acéstă cruce, să înțelege, era lucru forte greŭ și mărea greutatea suferințelor. Prin urmare a 'șĭ lua crucea este expresiune alegorică, carea însemnéză că noĭ creștiniĭ suntem datorĭ a suporta tot felul de suferințe și cercărĭ, fie ele cât de grele și injositóre, cândŭ Dumneḑeŭ ar bine voi a ni-le trimite.

mare zelŭ, şi cu modul acesta, a fi tot-d'a-una înălţaţi cu mintea către El. După acestea, Iisus Christos representându-şĭ pe necredincioşĭ dice: « Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea ómenilor, Mě voiŭ lepăda şi Eu de dênsul înaintea Tatăluĭ Meŭ, carele este în cerurĭ ». Prin aceste cuvinte El voesce a dice, că cel ce nu'l va recunósce pe Dinsul de fiiŭ aluĭ Dumnedeŭ şi Rescumperător al lumeĭ şi'l va respinge pe El şi Invěţătura Luĭ, nicĭ El nu'l va recunósce de următor al Luĭ, nicĭ îl va recomanda Bunetăţeĭ luĭ Dumnedeu Părintelui de adevěrat credincios al Seu; şi ca urmare a acestia vor fi pentru necredincios muncile eterne pregătite celor ce'l dispreçuesc pe Dênsul. Imediat după acestea, Domnul, arătând cazurile când cine-va nu póte fi vrednic de El, dice:

« Cela ce iubesce pe tată seŭ şi pe mumă maĭ mult de cât pre Mine, nu este vrednic de Mine; şi cela ce iubesce pre fiiŭ seŭ pre fie maĭ mult de cât pre Mine, nu este de Mine vrednic. Şi cine nu'şĭ ia crucea sea şi să vie după Mine, nu este de Mine vrednic ».

Inţelesul acestor Cuvinte este acela, că pe Iisus Christos, carele a dăruit Mântuire eternă tuturor celor ce cred în Elŭ, suntemŭ datorĭ a'l iubi maĭ mult de cât pe aceia, carĭ ne-aŭ dăruit viaţă temporalĕ, seŭ cuĭ se dă asemenea viaţă. Dragostea familiară este cu totul sântă şi trebue a o păstra tot-d'a-una; ênsă ea nicĭ o dată nu trebue să întrécă dragostea către Dumnedeu. Iisus Chritos nua dis că nu trebue a iubi pe tată seŭ pre mumă, ci că nu trebue a iubi maĭ mult de cât pre El. A nu iubi părinţiĭ pre fiiĭ şi fiiĭ pre părinţĭ ar fi uă faptă contrară pre cât legeĭ naturale aşa şi celeĭ Dumnedeescĭ, care ni ordonă să iubim şi să purtăm grijă de părinţĭ şi în genere de familie. Insă se cere, că pre cât Dumnedeu este maĭ Mare şi ne dă mult maĭ multe bine-facerĭ, de cât tot ceĭ ce ne încungiură, aşa şi dragostea nóstră cătră El, trebue să fie maĭ mare de cât orĭ şi cătră cine altul. A iubi pe părinţĭ şi pe alte rude orĭ şi cât de mult nu este contrarŭ voieĭ luĭ Dumnedeu, când prin acéstă iubire nu se jignesce cre-

pucin, pentru că erau săraci, şi nu aveau de cât mrejĭ, undiţĭ, luntre şi nisce locuinţĭ de pucin preciŭ; dar cu tóte acestea, acest pucin avut al lor, era tot aşea de mare pentru dênşiĭ, ca şi bogaţia multă a bogatuluĭ, pentru care şi sacrificiul făcut de eĭ, s'ar egala cu al bogatuluĭ când elŭ ar fi făcut ca şi dênşiĭ: căci Dumnedeŭ nu caută la cantitatea darurilor, ci la dispositiunea inimeĭ cu care sunt făcute. Către acestea, prin cuvintele «amŭ lăsat tóte» se înţelege şi aceia că Apostoliĭ aŭ renunciat la tóte plăcerile lumeĭ acestia, şi nu aŭ suferit a fi târâţĭ de torentul (pohoiul) patimilor. Ce va fi noue adică, ce recompensă seŭ resplată vomŭ lua? Dér când Petru priimise deja Keile Impărăţieĭ Ceriurilor seŭ puterea de a lega şi a deslega, lucru ce a putut să'lŭ convingă pe el de moştenirea bunurilor aceleĭ Impărăţiĭ, ce a fost de trebuinţă să maĭ întrebe despre recompensa ce 'ĭ aşteptă? La acéstă întrebare, Sântul Ioan Chrisostom respunde ast-fel:

«Fiind-că Domnul aŭ dis: De voescĭ să fiĭ desěverşit, mergĭ, vinde-ţĭ averile tale şi le dă seracilor . . . (Math. XIX, 21), apoĭ pentru ca să nu întrebe cine-va dintre ceĭ seracĭ, ce, eŭ care n'am avere, n'am să pot fi desěvîrşit? Pentru aceia Petru a şi propus acéstă întrebare luĭ Iisus, pentru ca tu seracule să sciĭ, că sărăcia nu 'ţi face nicĭ cea maĭ mică pedică în acésta». . . .

Intrebarea luĭ Petru nu este numaĭ ca din partea Apostolilor, ci şi a tuturor celor ce vor face ca dênşiĭ, şi prin urmare şi rěspunsul se referă nu numaĭ la Apostolĭ ci şi la toţĭ creştiniĭ. — In respunsul la întrebarea despre recompensă Domnulŭ vorbesce maĭ ântâiu despre recompesa celor maĭ de aprópe ucenicĭ aĭ seĭ, adică a celor douĭ-spre-ḑece Apostolĭ; ĭar după aceia despre a tuturor adeveraţilor seĭ următorĭ. Recompensa ce se făgăduesce aicĭ este pentru viitorŭ — *la a doua nascere*. Cuvêntul a doua nascere (παλιγγενεσία) afară de locul de façia se intrebuinţéză numaĭ într'unŭ singur loc (Tit. III, 5), unde este precedat de cuvêntul *baia* (λουτρον) şi însemnéză baia nascereĭ de a doua, seŭ botezul, care se

și suferințele sunt neînlăturabile ori și căruĭ omu ; diferența stă numaĭ în causele seŭ motivele ce le aŭ provocat și în resultatulŭ lorŭ. Așa unul sufere din causa lupteĭ ce are pentru a 'șĭ stimpera setea de vano-gloriĭ și a 'șĭ satisface ambițiunea și interesul seŭ propriŭ ; altul sufere din causa nekibzuiteĭ sele conduite în raport cătră sine și cătră aprópele, și luptă pentru a scăpa de asemenea suferințĭ provocate de el însușĭ ; altul ênsă sufere din causa luptelor pentru susținerea principielor adeverate a cărora isvor este însușĭ Dumnedeu : « Eŭ sunt calea și adeverulu » dice Iisus Christos. Și cu cât lupta fie ea contra patimilor corpuluĭ, fie contra plăcerilor lumeĭ, fie pentru susținerea principielor adeverate date de Iisus Christos) este maĭ înverșunată cu atâta și suferințele sunt maĭ marĭ, — cu atâta crucea este maĭ grea. Iată pentru ce Iisus Christos dice că cel ce nu urmeză cu crucea după El, adică nu 'lu imiteză în susținerea adevěruluĭ pênă și la morte, nu este vrednicŭ de El. Maĭ de parte, fiind că în acéstă Duminecă se face amintire despre toțĭ sânțiĭ, saŭ adaugat la acéstă Evangelie următórele cuvinte ale luĭ Iisus Christos, pronunțate cu altă ocasiune, care se refera la abnegațiune și la alte fapte bune ale sânților.

« Atuncea respundênd Petru 'i a dis Luĭ : Iată noĭ am lăsat tóte și am venit pre urma Ta, ce, decĭ va fi nouă? Iară Iisus a dis lor, adever grăesc voue, că voĭ, cariĭ a'țĭ venit după Mine, întru a doua nascere, când va ședea Fiiulŭ omenesc pe Scaunulŭ Slaveĭ Sele, vețĭ ședea și voĭ pe douĕ-spre-dece scaune, judecând pe cele douĕ-spre-dece semințiĭ ale luĭ Israel ».

Intrebarea luĭ Petru a fost motivată de propunerea făcută de Iisus Christos tênĕruluĭ bogat — de a'șĭ vinde averea și de a urma după Dênsul, și care preferind avuția nu a urmat Luĭ. Iată — dice Petru — noĭ am făcut aceia ce aĭ cerut de la tênĕrul bogat : adică, am lăsat tot ce am avut și am urmat Ție, ce decĭ va fi noue ?

Negreșit în raport cotră bogatulŭ amintit, eĭ aŭ lăsat

pectiv de Apostolĭ aŭ însemnătatea *demonstrând* pe aceia din cele doue-spre-ḑece seminţiĭ ale luĭ Israel, carĭ s'ar scuza, că n'aŭ putut crede în Iisus Christos pentru că eraŭ opriţĭ de legea luĭ Moisi. Nisce asemenea, vedênd pe Apostolĭ (cariĭ şi eĭ sunt dintre Ebreĭ) şedênd lingă Tronul Dreptuluĭ Judecĕtor şi bucurându-se de atâta onóre, de la sine li se va astupa gura, ruşinându-se de propria lor scusă (1). Din cele maĭ sus aretate se vede că înţelesul general al acestor versurĭ este : Apostoliĭ ca ucenicĭ maĭ apropiaţĭ de Iisus Christos, la a doua Venire a Domnuluĭ — când va fi şi judacata generală vor sta împreună cu El şi óre cum vor împărţi judecata şi Impărăţia. Déră Iisus Christos arĕtându care va fi recompensa celor douĭ-spre-ḑece Apostolĭ, nu trece cu vederea şi pe toţĭ ceĭa-lalţĭ următorĭ aĭ Luĭ, pentru care şi ḑice :

« Şi tot cel ce'şĭ va lăsa casa, seŭ pre fraţĭ, seŭ pre surorĭ, seŭ pre tată seŭ pre mumă, seŭ pre femee, seŭ pre feciorĭ seŭ holde pentru Numele Meŭ, însutit va priimi şi viéţa vecĭnică va mosteni »

Inţelesul acestor cuvinte este acela, că dragostea către Iisus Christos, trebue să stea pe trépta ântâia, adică, El să fie preferat înaintea orĭ şi căreĭ ſiinţe seŭ lucru preçiosŭ, dér nicĭ decum că omul póte fi creştinu numaĭ atuncĭ când ar despreţui tot ce'l încongiură. Abnegaţiunea totalĕ formézǎ gradul cel maĭ înaltŭ de perfecţiune, despre care se póte ḑice aceia ce s'a ḑis şi despre căsătorie : adică « *Nu toţi cuprind cuvêntul acesta ; cel ce póte să cuprindă, coprindă* » Vrea-să-ḑică că este fórte recomandabilă dar nicĭ decum impusă. Iisus Christos nu a ḑis că cine-va să-şĭ lase casa şi ţerinele sele, seŭ să se despartă de femee şi să desprecuéscă pe ceĭa-l alţi membri aĭ familieĭ, fără verĭ o causă bine-cuvêntata seŭ

(1) Uniĭ dintre comentatorĭ, sub cele douĕ-spre-ḑece seminţiĭ ale luĭ Israil, înţeleg pe toţĭ chrestini; aducênd de dovadŭ următórele cuvinte ale Apostolului Iacob : « Celor douĕ-spre-ḑece seminţiĭ care sunt intru risipire, să se bucure » (Iacob I, 1).

numesce şi renascere seŭ nascere de sus (Ioan III, 3). Der aicĭ nu póte să aĭbă acéstă însemnare, pentru că cuvintele: « Când va şedea Fiiulŭ omuluĭ. . . . . » — arată la un viitor depărtat. Din comparaţia decĭ acestuĭ loc cu alte locurĭ din Noul Testament (Math. XXV, 31. . . ; II. Petru III, 10—13; Romanĭ XIII, 19. . ; I Thesal. IV, 13; V, 3) vedemŭ că aicĭ trebue a înţelege fiitórea reformare a lumeĭ (1), despre care amintesc şi sânţiĭ Apostolĭ Petru şi Pavel dicênd : « Că şi didirea acésta se va e. libera de robia stricăciuneĭ spre libertatea măririeĭ fiilorŭ luĭ Dumnedeŭ » (Rom. VIII, 21); şi că ceriurĭ nouă şi pămênt noŭ dupre făgăduinţa Luĭ aşteptămŭ întru care locuesce Dreptatea (II Petru III, 13). Tóte acestea vor avea loc la a doua Venire a Domnuluĭ să judece viĭ şi morţiĭ. «*Scaunulŭ măririeĭ séle*» însemnéză scaun de glorie şi de mărеţie, care represintă starea de splendóre a luĭ Iisus Christos ca Impĕrat şi Judecător (Math. XXIV, 30; XXVI, 64; Act. I, 11; XVII, 31, etc). Cele doue-spre-dece Scaune amintite pentru şederea celor douĭ-spre-dece Apostolĭ, dupre explicarea sf. Ioan Chrisostom şi Theofilact, nu însemnéză scaune de şedut, « ci prin ele se arĕtă ne exprimabila stare de glorie si onóre la care vor lua şi eĭ parte împreună cu Christos. » Cât privesce judecata celor doue-spre-dece seminţiĭ ale luĭ Israel, seŭ a viilorŭ şi a morţilorŭ, acésta se va face de către însuşĭ Iisus Christos, căruia Dumnedeŭ Tatăl 'ĭ a dat tótă stăpânirea şi judecata în Cerŭ şi pre Pămênt (Ioan V, 22); der Domnul dice că şi Apostoliĭ vor judeca în acel înţeles, în care vor judeca şi toţĭ aceia carĭ dupre cuvintele Apostoluluĭ vor avea tipul corpuluĭ Luĭ, şi vor participa la gloria Luĭ; cu acea deosebire numaĭ, că eĭ vor sta maĭ apropiaţĭ de dreptul Judicător (2). Cuvintele «*Judecând pe cele doue-spre-dece seminţiĭ ale luĭ Israil*» res-

(1) Vedĭ mainte Bible de Vence, Tom. XX pag 367

(2) Tipul seŭ Icona este luată de la unŭ Imperat Judecător, incongiurat de maĭ mulţĭ indivizĭ, carii ca consilierĭ aŭ fericirea d'a şedea împreună cu El, când şede pe Tronul de Judecată.

referate, şi la Iudei şi păgâni, dintre care, cei d'ânteiu, încă de multŭ aŭ fost chiămaţĭ şi pregătiţi pentru priimirea luĭ Christos, totuşi din necredinţa lor aŭ remas ceĭ din urmă; pe când păgânii, carii eraŭ pe urmă, credendŭ, aŭ devenit cei ântâiŭ.

Arch. **Silvestru Balanescu**

drĕptă, ci numaĭ pentru *Numele Luĭ*: adică pentru credința orthodoxă și păzirea poruncilor date de El și de Biserică. Cândŭ familia, casa, țĕrinele și altele de asemenea, periclitéză credința și păzirea poruncilor Dumnedeescĭ, atuncea ele trebue sacrificate, ĭar celor ce fac acésta Iisus Christos le făgăduesce a le da însutit, « însutit vor priimi », adică de o sută de orĭ maĭ mult de cât au sacrificat. Exemple de asemenea natură se vĕd cu Apostoliĭ, cu martiriĭ și cu alțĭ ómenĭ plăcuțĭ luĭ Dumnedeu. Așa Apostolilor după cum am vedut maĭ sus, li s'aŭ făgăduit ședерea pe scaune împreună cu Imperatul Imperaților la Judecata generale.

Și óre nu este acésta o recompensă însutită în raport către sacrificiele făcute de dênșiĭ? Pe lângă acestea eĭ au priimit recompense destul de marĭ kiar și în lumea acésta; căcĭ ce sunt mulțimele de temple edificate în onórea lor, precum și mulțimele de cânturĭ cu carĭ eĭ se laudă în tótă lumea creștină? Negreșit nu sunt altu de cât recompense pentru micele lor sacrificiĭ. Asemenea recompense se vĕd și la martirĭ — precum de exemplu Sf. George — și la askețĭ seŭ pustnicĭ precum Sf. Sava, Antonie și alțiĭ. Dar Iisus Christos după ce făgăduesce recompensă însutită și vieță eternă, voind a areta că recompensa va fi drĕptă, adică, dupre merit, dice:

« Și mulțĭ dintâiŭ vor fi pe urmă și de pe urmă ântéiŭ »

Prin aceste cuvinte se aretă că împărțirea recompensilor nu depinde de la întórcerea maĭ curândă sau târdie la credința în Iisus Christos a ómenilor, nicĭ de la posițiunea ce ocupă eĭ in societate, nicĭ de la ideia seŭ judecata ómenilor despre dênșiĭ, ci de la credința și faptele lor cele bune și continuarea în ele; așa că se póte întâmpla că mulțĭ din ceĭ ce in ochi lumeĭ seŭ în ideile lor propriĭ se par a fi ântéiu, să fie pe urmă, ĭar din ceĭ după urmă ântâiŭ. Pentru că aicĭ recompensa nu se face dupe ochĭ seŭ după fațiă, ci dupre merit.

Aceste cuvinte, dupre explicarea luĭ Theofilact, pot fi

Iisus Christos a pronunţat anatema în contra celoru ce despreţuescu adunările în numele Mucenicilorŭ şi pomenirile sânţilorŭ (can. 20).

Veneraţiunea creştinilorŭ cotre Sânţi totŭ-de una a întreţinut în inima lorŭ foculŭ sacreî pietăţi, făcendu-ĭ a cinsti sântele lorŭ Moşte seŭ trupuri, pe cari atotŭ puterniculŭ Dumnedeu a bine-voitŭ a le glorifica prin ne putredire. Nu numaĭ atâtŭ, ci creştinĕtatea ortodoxă spre a pute conserva în inima fiilorŭ bisericeĭ respectulŭ şi veneraţiunea cotre sânţi înfăcişeză prin sântele icône pe aceste persóne sânte.

Pentru acésta sinodulŭ (soborulŭ) alŭ VII de a tóta lumea ecumenicŭ), după ce restabilesce sântele icóne în biserică, hotărăsce ca creştinii să urmeze a venera seŭ cinsti pe sânţii infacişaţĭ pe icóne, ferindu-se numaĭ ca nu cum-va să îndumnedeéscă lemnulŭ seŭ văpsela, ci a se ridica cu mintea la persóna, care este înfăcişată, ca cum ar fi de faţă împreună vorbindŭ, şi totŭ-de-uă-dată ferindu-se de a-ĭ confunda cu însuşĭ D-deu; căcĭ luĭ D-deu se cade închinăciune seŭ adoraţiune ca fiinţă a totŭ puternică, érŏ sfinţilorŭ veneraţiune seu cinste ca unorŭ ómenĭ cu deosebire plăcuţĭ luĭ D-deu şi rugătorĭ pentru noĭ înaintea scaunuluĭ pré bunuluĭ D-deu.

Pe lôngă cele dise pĕne aci despre cinstirea sfinţilorŭ, trebue să scimŭ încă că biserica nóstră ortodoxă pe basa sânteĭ scripturĭ ne îndémnă a chiema pe sânţi în ajutorulŭ nostru. Ast-felu Sântulŭ Ap. Iacobŭ ne învéţă: Rugaţi-ve unulŭ pentru altulŭ, că multŭ póte rugăciunea dreptuluĭ care se face (Iacobu 5. 16). Eră sinodulŭ VII de a *tótă lumea* (ecumenicŭ) dice: « *Tóte cu frica luĭ D-deu să le facemŭ, rugându-ne pentru midlocirea pré curateĭ Născĕtóreĭ de D-deŭ şi pururea fecióreĭ Marieĭ, cum şi a tuturorŭ sânţilorŭ* ».

În virtutea acestorŭ doctrine (învĕţăturĭ) şi aşedeminte, biserica nóstră din timpurile primitive a stabilitŭ serbătorĭ publice pentru pomenirea (memoria) sânţilorŭ celorŭ bine-plăcuţi luĭ D-deu, spre a celebra cu cântărĭ de

DISCURSU LA 26 OCTOMBRE

Aduceți-vě aminte de mai marii voștri carĭ v'aŭ grăitŭ voue cuvěntulu luĭ D-deu, ca privindŭ la săvîrșirea vieței lorŭ să le urmați credința (Ebr. 3. 7).

Fraților,

Biserica creștină ortodoxă totu-de-una din inceputŭ, întemeiată pe învěțătura luĭ Iisus Christos și a sănților apostolĭ, a veneratŭ pe Sănții și n'a încetatŭ a îndemna pe credincioșii seĭ fiĭ spre a'șĭ împlini acéstă datorie; de óre ce sănțiĭ s'aŭ învrednicitŭ de marĭ darurĭ înaintea luĭ Iisus Christosu, D-deŭ-omuluĭ; căcĭ ceĭ bunĭ, drepțĭ și sânțiĭ, dupre cum ne învețâ Săntulŭ Ap. Paulŭ, petrecŭ împreună cu Iisus Christos. Apostolulŭ dice către cetățenĭ din Filipĭ: « Sunt coprinsŭ de mare dorință de a mě libera și a petrece împreună cu Iisus Christosŭ (Filipeni 1,23). Sânțiĭ sunt prieteniĭ ceĭ maĭ de aprópe aĭ Mântuitoruluĭ nostru. Chiar Iisus Christos dice către sânțiĭ apostolĭ: « *Voĭ sunteți prieteniĭ meĭ. De acum nu ve maĭ numescŭ pe voĭ slugĭ; căcĭ sluga nu scie ce face Domnulŭ seŭ, ci v'am numitŭ pre voĭ prieteni*, căcĭ *tóte câte am auditŭ de la Tatălŭ meŭ v'am aretatŭ voue.* (Ioan 15. 14).

Tradițiunea și istoria bisericeĭ creștine ne încredințéză despre multa cinstire (venerațiune) a creștinilorŭ cotre sânțĭ, către Mucenicĭ seŭ Mărturisitoriĭ credințeĭ. Se ridicaŭ bisericĭ pe mormintele lorŭ, însemnândŭ prin acésta deosebita cinste ce le da ca unorŭ eroĭ seŭ vitejĭ aĭ credințeĭ creștine (cum a făcutŭ și marele Stefan în Moldova in valea Resboeniĭ în memoria celorŭ ce aŭ apăratŭ patria lor contra Păgânilor).

Pentru acésta sinodulŭ din Gangra la anul 340 după

Părinţiĭ seĭ trecêndu din acéstă vieţă pămêntéscă, lăsară pe fiulu lorŭ în posesiunea frumóseĭ loru stărĭ.

Cesarulu Maximianu audindu de mórtea tatăluĭ Sântuluĭ, se întristă, căcĭ nu'lŭ scia că este creştinŭ. Indată ênsă ordonă de a se chiăma sântul Dimitrie, ca fiu alu Bunuluĭ Voevodu, care êncă de tênerŭ 'şi făcuse cunoscuta bravură de militaru, şi'ĭ dise: «tinere bravŭ, écĕ te numescŭ proconsule în patria Ta. Vedĭ, îngrijesce ca să curețĭ patria ta de toţĭ necuraţiĭ creştinĭ ucidîndŭ pe toţĭ ceĭ ce credu în numele celuĭ restignitu».

Sântulŭ Dimitrie ênsă în absenţa luĭ Maximianu şi înaintea cetăţeniloru seĭ a începutu a profesa în publicŭ credinţa creştinéscă întorcêndŭ şi pe alţiĭ mulţĭ. Audindu despre acésta Maximianu, vine în cetatea s-tuluĭ Dimitrie şi chiămându-lu 'lu întrebă: decă este adeveral că elŭ este creştinŭ. Sântulŭ Dimitrie declară că este creştinŭ, căcĭ nu póte a maĭ crede în Deiĭ ceĭ neadeveraţĭ, în idoliĭ păgânescĭ, carĭ sunt ceva copilărescŭ, ci crede în adeveratulu D-deu care este făcĕtorulŭ Ceruluĭ şi alŭ pămêntuluĭ. Maximianu atuncĭ ordonă a'lŭ pune la închisóre într'uă baiă părăginită într'unulu din despărţimintele cele maĭ dedesubt şi cele maĭ igrasióse.

In timpulu şedereĭ sântuluĭ Dimitrie în închisóre, Maximianu punea pe cetăţenĭ să facă între dênşiĭ totu felulu de jocurĭ şi lupte, cum se făceau la grecĭ maĭ înainte. Aceste lupte seŭ jocurĭ erau aşia ceva, cum sunt circurile la noĭ, atâtu numaĭ că atuncĭ luptătoriĭ învingĕtorĭ ucideau pe ceĭ învinşĭ îndată, formându unŭ felŭ de spectacole sângeróse, la care Cesariĭ 'şĭ făcea uă plăcere de a asista şedêndu într'unu locu înaltŭ. Mıximianu ţinea multŭ la unŭ luptătorŭ barbaru numitu Lie. Acestu omu tare şi giganticŭ spăĭmintase lumea în circurile acestea maĭ alesŭ pe creştinĭ, carĭ erau siliţĭ a se lupta cu elu spre a'ĭ stinge. In acestŭ timpu unu tînerŭ numitu Nestor bine făcutu ne maĭ putêndu suferi vĕrsarea sângeluĭ creştinescŭ de către nelegiuitulŭ Cesar prin barbarulu Lie, alergă la sântulu Dimitrie în închisóre şi ceru a se ruga

laudă pomenirea lorŭ, şi a-le cere ajutorŭ spre a interveni pentru noĭ înaintea Mântuitoruluĭ nostru celŭ ce va să judece pe ceĭ viĭ şi pe ceĭ morţi. Serbătórea de astădĭ este una din cele maĭ solemne, din cele maĭ marĭ, pe care creştiniĭ ortodoxĭ o serbéză cu multă credinţă şi devotamentŭ sântŭ şi chiar cu entusiasmŭ, ca următorĭ ai invĕţătureĭ Ap. Pavelŭ, care ne dice : « *Aduceţi-vĕ aminte de maĭ mariĭ voştri, carĭ v'aŭ grăitŭ voue cuvêntulŭ luĭ D-deŭ şi privindŭ la săvîrşirea vieţeĭ lorŭ să le urmaţi credinţa.*

Pentru acésta ve voiŭ descrie in pucine cuvinte sublimulŭ modelŭ de imitatŭ, adică viéţa sântuluĭ Mucenicŭ Dimitrie, a căruĭ pomenire săvîrşimŭ astădĭ, spre a ne incredinţa, că adunarea nóstră astădĭ subt aceste bolte sânte, are scopŭ nu numaĭ de a celebra memoria S-tuluĭ Mucenicŭ Dimitrie şi a'ĭ cere ajutorŭ, ci încă de a dobîndi invĕţăturĭ necesarie ca creştinĭ şi fiĭ aĭ patrieĭ, care este muma nóstră comună.

Sântulŭ Dimitrie a fostŭ originalŭ dinTesalonicŭ, cetate aşedată pe ţermulŭ Archipelaguluĭ în Macedonia. Tatălŭ seŭ era voevodŭ seŭ comandantŭ în armata Romană din Tesalonicŭ pe timpul luĭ Diocleţianŭ şi Maximianŭ. Atâtŭ tatălŭ câtŭ şi muma sa eraŭ creştinĭ în ascunsŭ şi de familie insemnată. Eĭ aveaŭ in casa lorŭ uă cameră particulară, unde'şĭ făceaŭ rugăciunea şi unde ţineaŭ icóna luĭ Iisus Christos şi a Sânteĭ Fecióre. Cândŭ uniculŭ lorŭ fiŭ era într'uă etate astŭ-felŭ în câtu să pótă inţelege bine 'lŭ duseră în acea cameră şi-ĭ esplicară cine sunt persónele infăcişate pe icóne.

Copilulŭ inteligentŭ inţelegêndŭ cele esplicate fu coprinsŭ de uă amóre nespusă pentru credinţa creştinéscă şi unŭ mare despreţŭ pentru credinţa în Deiĭ ceĭ falşi aĭ Păgânismuluĭ. Părinţiĭ seĭ vedêndu 'lu în acéstă stare, chiămară câţĭ-va creştinĭ vecinĭ şi unŭ preotŭ, şi botezară pe iubitulŭ lorŭ fiiŭ în numele sânteĭ Treimĭ.

Copilulŭ acesta ajungêndŭ în Etate legitimă îmbrăcişă cariera militară ca şi părintele seŭ.

teĭ cetăţĭ. Intre multele ăjutóre vomu cita unulu.

Pe timpulu imperatuluĭ din constantinopolu Mauriciu, când lumea europénă era turmentată de năvălirĭ (invasiunĭ) barbare, începuseră şi Arabiĭ din Asia a se apropia de Europa şi a face prădărĭ pe ţĕrmurile orientale ale Europeĭ. Acestĭ barbarĭ venindu pênĕ la zidurile cetăţeĭ Tesaloniculuĭ cu scopu de a prăda cetatea şi chiar a o lua, inspăĭmântară pe cetăţenĭ. In acéstă consternaţiune generală, unu crestinŭ bunu, numitŭ Illustrius, Romanŭ de neamŭ din Tesalonicŭ, se duce nóptea in biserica sântuluĭ Dimitrie spre a cere milostivirea luĭ Dumnedeŭ prin rugăciunile sântuluĭ Mucenicu Dimitrie asupra cetăţeĭ Tesaloniculu. Mergêndu credinciosulu Illustrius in biserică vede doĭ tinerĭ séu ângerĭ luminoşĭ, carĭ întrebă pe unu servitorŭ, decă stăpânulŭ bisericeĭ, adică sântulu Dimitrie este aci. Vedêndu acésta Illustrius, sta la uă parte spre a vedea ce are să se intîmple. Deră tot-d'o-dată Luĭ Illustrius i-se părea că este în visŭ. Deră in fine astu-felu transportatŭ ascéptă. Servitorulu invitatu de ângerĭ anunţă pe sântulu Dimitrie despre dênşiĭ. Indată Sântulu vestitu apare intre dênşiĭ întocmaĭ cum era zugrăvitŭ pe icónă şi incepe a vorbi cu ângeriĭ. Acestia l'anunţă că trebue să ésă din acestu oraşu căcĭ s'a immulţitu nelegiuirile, pentru care Dumnedeu va da cetatea în mâna barbariloru Arabĭ. Sântulŭ Dimitrie audind acéstă tristă veste-se intristă fórte tare şi puse capulu în josŭ apoĭ respunse către ângerĭ:

« Fraţiloru, mergêndu, aşia spuneţĭ Domnuluĭ meu, că precum a bine-voitu de-şĭ a versatu scumpulu seu sânge pentru rescumperarea lumeĭ, aşia şi acum săşĭ arate mila sea asupra acesteĭ cetăţĭ şi să nu o părăséscă, nicĭ să 'mĭ dică să o părăsescu şi eu, căcĭ de şi aŭ greşitu, deră elu este Dumnedeulŭ celoru ce se pocăescu. Eu nu voiu părăsi cetatea, măcar de aşĭ peri cu toţĭ cetăţeniĭ, căcĭ păzitoru peste dênsa m'a pusŭ ». Acestea vorbindu s'au despărţitŭ şi ângeriĭ s'aŭ facutu ne veduţĭ, eră Sântulu a intratŭ in sicriulu seu. In urma acesteĭ vedeniĭ Illustrius 'şĭ vine in sineşĭ, în dată vestesce in tótă cetatea despre

luĭ D-ḑeŭ pentru elŭ; căcĭ are a se lupta cu Lie, care versă sângele celu nevinovatŭ alŭ creştinilorŭ. Sântulŭ Dimitrie atuncĭ 'lŭ însemnă cu semnulu sânteĭ crucĭ şi ḑise: «pe Lie veĭ birui şi pentru Christos veĭ mărturisi». Tenărulŭ Nestorŭ se umplu de multu curagiŭ şi puterea luĭ D-ḑeu 'lŭ întări în câtŭ mergêndŭ la Lie ḑise: «D-ḑeulu luĭ Dimitrie, ajută-mĭ. şi punêndu mâna pe Lie îndată'lu aruncă de susŭ într'uă suliţă ce era înfiptă josŭ, unde Lie arunca pe creştinii biruiţi. Maximianŭ superatŭ, ucise pe tenerul Nestorŭ. Apoĭ aflândŭ că sântulŭ Dimitrie este celŭ ce a îndemnatŭ pe Nestoru şi s'a rugatŭ luĭ D-ḑeu pentru elŭ, trimise în închisóre cu ordinu de a ucide pe sântulŭ Dimitrie prin străpungere cu suliţa cum a peritŭ şi Lie iubitulŭ seu luptătorŭ.

După acesta servitorulu sântuluĭ Dimitrie numitŭ Lupulŭ între altele luă inelulu sântuluĭ şi lu muiă în sânge cum şi hama prin care s'aŭ făcutŭ multe vindecărĭ de bole; eră trupulŭ sântuluĭ s'a luatŭ de către creştinĭ, s'a ingropatu şi d'asupra mormêntuluĭ, s'a ridicatŭ uă mică biserică. Nu multŭ timpŭ după acesta unŭ omu din Ilircu de pe lângă marea Adriatică, numitu Leontiu cădêndu într'uă bólă pe care medicii o declarase incurabilă (care nu se póte vindeca) audindu despre minunile ce se făceaŭ la mormentulu sântuluĭ fu adusu şi pusu jos în biserică, subt care se aflaŭ móstele şi îndată se vindecă. Leontiu acum de bucurie, fiindu omu cu stare, îndată pune să se dărâme mica biserică spre a se zidi alta maĭ mare. Săpândŭ pentru şanţurile temelieĭ aflară trupulu sântuluĭ intregŭ şi nevătămatu, din care nu eşia vre unu mirosŭ greu. ci curgea mirŭ de mirosulŭ celŭ maĭ frumosŭ pentru care se numesce Sântulŭ Dim. isvoritoru de miru. Móstele sântuluĭ acum se luară şi se depuseră într'unŭ sicriu îmbrăcat cu aur. Apoĭ zidindu-se biserica destulu de spaţiosă, sicriulu cu sântele móste fu pusu în biserica sântuluĭ.

Móstele sântuluĭ în Tesalonicŭ a sevîrşitŭ numeróse minunĭ şi aŭ aretatŭ multă protecţiune seŭ ajutorŭ aces-

ținŭ pentru lucrurĭ momentane! Câțĭ nu înăbușescŭ în sine voccea consciințeĭ lorŭ călcândŭ în picióre totŭ ce este săntŭ, demnŭ și frumosŭ!

Săntulŭ Dimitrie era în înaltă funcțiune seŭ dregătorie, deră cu tóte acestea nu o prețuia maĭ multŭ de câtŭ credința sa.

Elŭ era credinciosŭ următorŭ alŭ cuvintelorŭ Domnuluĭ care dice: de Celŭ, ce se va lepăda de mine înaintea ómenilorŭ și eŭ me voiŭ lepăda înaintea tatăluĭ meŭ celŭ din cerurĭ. Era adevĕratŭ următorŭ alŭ luĭ Iisus Christos, alŭ învĕțătureĭ sele: care cere atâtŭ convicțiune internă câtŭ și mărturisire orală care cere dicŭ: «A crede cu inima spre dreptate și a mărturisi cu gura spre mântuire».

Decĭ, frațilorŭ, cugetândŭ că totŭ ce s'a scrisŭ și s'a așeḑatŭ maĭ înainte, pentru folosulŭ și învĕțătura nóstră s'aŭ așeḑatŭ, cugetândŭ în fine ca acéstă serbătóre ca și tóte cele-alte sunt așeḑate pentru înmulțirea pietățeĭ creștinescĭ și sporirea faptelorŭ bune dupre modelulŭ ce avemŭ astă-ḑĭ înainte, să ne silimŭ a petrece vieța conformŭ cu acestŭ modelŭ și învĕțătură.

Lucrurile cele trecĕtóre să nu ne amăgéscă. De faptele vătămătóre nouĕ și aprópeluĭ nostru să fugimŭ, eră acea ce este pentru folosulŭ nu numaĭ alŭ nostru, ci și alŭ tuturorŭ frațilorŭ și alŭ patrieĭ nóstre să lucrămŭ fără pregetŭ.

Astŭ-felŭ petrecêndŭ și lucrândŭ să ceremŭ cu căldură ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ prin rugăciunile Mareluĭ Mucenicŭ Dimitrie ḑicêndŭ:

Mare apărătorŭ te a aflatŭ lumea întru primejdiĭ, purtătorule de chinurĭ Dimitrie, pe Tine celŭ ce aĭ biruitŭ pe păgânŭ, ci precum mîndria luĭ Lie aĭ surpatŭ și la luptă îndrăsnețŭ aĭ făcutŭ pe Nestorŭ, așia sfinte Dimitrie pe Christos D-ḑeŭ rogă-lŭ să ne dăruéscă nouĕ mare milă.

Diac. **St. Calinescu**

îngrijirea ce are sântulu de cetate. Poporulu se umple de credință pentru rugăciunile sântuluĭ cotre Dumnedeu, curagiulŭ insufleţesce pe toţĭ şi barbariĭ fugiră lăsândŭ cetatea in pace.

Vestea minunilorŭ şi a ajutoruluĭ luĭ D-deŭ prin rugăciunile sântuluĭ Dimitrie maĭ alesŭ asupra cetăţeĭ Tesaloniculŭ era cunoscuta în tótă creştinătatea. Astŭ-felu că pe cândŭ în partea dréptă a Dunăreĭ se formase imperăţia Romăno-Bulgară, Fraţiĭ. Davidŭ, Moise, Aron şi Samuelŭ sculându-se asupra Constantinopoleĭ şi zidindu la Românĭ uă biserică subt patronarea sântuluĭ Dimitrie, poporulu entusiasmatu pentru ajutorulu ce ascepta prin rugăciunile Sântuluĭ se umplu de curagiu şi eşi invingătoru. Asupra imperăţieĭ bizantine.

Eĭ bine, fraţiloru, din cele dise pênĕ aci vedemŭ că serbătórea de astă-dì este plină de invĕţătură pentru noĭ.

Câtu de sublimă este invĕţătura ce estragemŭ din viéţa sântuluĭ *Dimitrie*! Aci vedemu tărie de caracteru, tărie de credință în Domnulu nostru Iisus, vedemu caracterŭ mare, care nu se schimbă dupre tóte vênturile, ci-şĭ respectă demnitatea sa îndată ce s'a convinsŭ despre santitatea creştinismuluĭ. Vedemu că nu sacrifică credința şi convicţiunile sele pentru a fi ţinutu în dregetorie.

Nu numaĭ atâtu, din cele ce s'aŭ petrecutu cu Illustrius vedemu că sântulu Dimitrie a iubitu patria sa Tesaloniculu, şi ĭ-a datu ajutoru atâtu în timpulu petrecereĭ în trupu câtu şi în urmă.

Şi ce óre este maĭ multu de trebuință pentru unu omu creştinu de câtu a păzi credinţa dréptă, a face fapte bune conforme cu credinţa şi a'şĭ iubi patria, adicĕ loculu nascereĭ şi vieţuireĭ sele făcêndu totu ce stă prin putinţă pentru binele şi fericirea eĭ. Déră câţĭ dintre noĭ vieţuescŭ cu totulu streinĭ de învĕţătura credinţeĭ nóstre ortodoxe, câţĭ nu sunt forte departe de aceste sânte modele! Câţĭ nu'şĭ sacrifică credinţa, onórea, libertatea, cu unu cuvêntu, 'şĭ sacrifică întréga demnitate de omu şi de cres-

este aspră. stîncile suntŭ dese și ascuțite, valurile suntŭ furióse și adesea isbescŭ corabia (Biserica): pentru acésta elŭ trebue să fiă aptŭ, spre a nu-i se întîmpla naufragiŭ. Preparațiunea pe care o cere misiunea sa, nu consistă numaĭ în mulțimea cunoscințelorŭ (care este uă condițiune însemnată): în cunoscința sântel scripturĭ și a altorŭ sciințe. Póte cine-va să posedă totă înțelepciunnea și sciința, și décă pe acésta nu o va lumina cu lumina invețatureĭ ceresci, *este nebunie la D-deŭ* (Cor. 3,19). Décă, dicŭ, nu va avé uă educațiune în spiritulŭ invețatureĭ Mântuitoruluĭ, nimicŭ nu prețuesce invețatura sea. Tóte sciințele înțelepciuneĭ omenescĭ aŭ de obiectŭ numaĭ interesulŭ materialŭ, și décă nu suntŭ străbătute de lumina credințeĭ creștine ortodoxe, nu suntŭ de câtŭ unŭ corpŭ fără sufletŭ, di fără de sóre, nópte întunecósă. Pastoriulŭ celu, ce se află într'uă ast-felŭ de stare, se asémănă cu pilotulŭ uneĭ corăbiĭ, care nu scie a o conduce pe imensulŭ luciŭ alŭ mareĭ, ci lăsând'o a se purta de tóte venturile furióse, și a se lovi de stîncile îngrozitóre, se sparge. Așa, că pilotulŭ se perde atâtu pe sine câtŭ și uă mulțime de ființe încredințate luĭ spre a le conduce la limanul doritŭ. Pentru acésta trebue, ca candidatulŭ, să aĭbă uă frumósă preparațiune morală. Acéstă preparațiune consistă în formarea inimeĭ celuĭ ce voesce a îmbrațișa misiunea sacerdotală. Să intipărescă pe lespedile inimeĭ luĭ credința în doctrina Mântuitoruluĭ. Să se orneze cu veșmintele cele splendite ale virtuțeĭ, cum : cu blândețea, cu iubirea către aprópele, simpatia, abstinența și totŭ ce înfrumusețéză pe unŭ servitorŭ alŭ Domnuluĭ. Însă, pentru ca tote acestea să se planteze în inima omuluĭ, apoĭ timpulŭ celŭ maĭ favorabilŭ este chiar din timpulŭ copilărieĭ sele; căcĭ, cândŭ cine-va voesce să construéscă unu edificiu, bine întocmitŭ, solidŭ și durabilŭ, trebue să pună fundamentŭ solidŭ, să înalțe construcțiunea pe o basă sigură; fiindŭ, că în casŭ contrariŭ, temelia fiindu pusă pe nisipŭ, când vine apa construcțiunea cade. Ast-felŭ este și omulŭ. Inima copiluluĭ este ca céră, căreia îĭ dă cine-va forma, ce voesce. Copilulŭ este ca uă plantă, pe care décă o cultivĭ, când este mică, se înobilézǎ iea uă formă frumósă, și produce fructe bune; éră décă se lasă, se selbaticesce, și séŭ nu produce nimicŭ, seŭ décă produce e ne'folositorŭ și vătămătorŭ. Décă cine-va se va deprinde din copilărie cu voluptate, cu necurățenia inimeĭ; décă va vedé esemple rele și va

PREPARATIUNEA MORALA

A

CANDIDATULUI DE PREOTIE

Moise! nu te apropia aicĭ, scóte-ţĭ încălţămintele din piciórele tele, căcĭ loculŭ pe care staĭ sântu este (Exodŭ 3. 5). Etă cum Domnulŭ respinge pe Moise, vĕḑendu-lŭ că se apropiă cu nebăgare de sémă. Moise vine la rugulŭ, ce arde şi nu se mistuesce, fără să cunóscă sanctitatea manifestaţiuneĭ, fără să scie, că aci este manifestată graţia şi bunĕtatea infinită a luĭ D-ḑeŭ pentru salvarea poporuluĭ Iesraelitŭ de subtŭ jugulŭ Egiptenilorŭ, însă îlŭ opresce: «*nu te apropia, căcĭ locŭ sântŭ este*». Eĭ bine, decă pre Moise îlu opresce de a se apropia de loculŭ, unde era manifestată divinitatea pentru salvarea poporuluĭ Israelitu, apoĭ cu câtŭ maĭ multŭ opresce, pe celŭ ce voesce a se apropia cu îndrăsnelă şi ne preparatŭ, de loculŭ, unde se manifestă graţia luĭ D-ḑeŭ pentru salvarea a tótă omenirea. Da! îlŭ opresce şi 'ĭ ḑice prin profetulŭ Iesaia: *scote vicleşugulŭ din sufletulŭ tĕŭ înaintea ochilorŭ meĭ* (Iesaia 1. 6); *căcĭ urăscŭ pe bărbatul sângĭurilorŭ şi vicleanŭ* (Ps. 5.6,7).

De acea deră totŭ celŭ, ce voesce a se apropia de loculŭ sântŭ, adecă totŭ celŭ, ce voesce a fi următoriŭ alŭ luĭ Iisus Christosŭ, conducĕtoriŭ alŭ Bisericeĭ sele şi săvîrşitoriŭ alŭ misterelorŭ D-ḑeescĭ pentru salvarea ómenilorŭ, trebue să nu uĭte respingerea ce a făcutŭ D-ḑeŭ luĭ Moise pentru nebăgarea de sémă cu care elŭ se apropia, ci după cum Moise şi a lepădatŭ încălţămintea, ast-felŭ şi servitorulŭ altaruluĭ maĭ înainte de a intra în sacra sa misiunea adecă în altarŭ să se pregătéscă şi să se depărteze de tóte faptele cari ulmescŭ mintea, omóră credinţa şi ucidŭ tóte simţimentele cele frumóse. Şi după cum aeronatulŭ, când voesce, ca să se înalţe în regiunile cele înalte ale atmosfereĭ, lĕpădă din greutatea, ce are cu sine, totŭ ast-felŭ şi candidatulŭ de preoţie să renunţe la lucrurile cari 'lŭ facŭ a nu fi la înălţimea misiuneĭ sele. Calea acesteĭ misiunĭ

după sine aduce în prăpastie uă mulțime de petre micĭ, cari eraŭ în jurulŭ seŭ; se asemăna ḑicŭ cu balaurulŭ din Apocalipse, care a trasŭ după sine a treĭa parte din stelele ceruluĭ și le a aruncatŭ pe pămêntŭ din înălțimea ceruluĭ, prin vrăjmașa sa códă. (Apocal. 12, 4).

Pentru care Domnulŭ ḑice prin Ieremia: *Amarŭ păstorilorŭ celorŭ ce perdu și risipescu oile pășiuneĭ mele* (Ier. 13, 18); și érășĭ: *Ĕtă eŭ (viŭ) asupra păstorilor, și voiu cere oile mele din mânile lorŭ* (Ier. 34. 3 — 10); *pentru că eĭ ș'au perdut mintea și n'aŭ căutatŭ pre Domnulŭ; de acea tótă turma n'a înțelesŭ și s'a risipitŭ* (Ier. 10. 21).

Diac. **St. Calinescu**

vieţui în miĝloculŭ corupţiuneĭ, apoĭ va fi greŭ şi fórte greŭ a scăpa de dênsele. Maĭ alesŭ, că păstoriulŭ nu trebue să se corigă după ce a luatŭ asupră'şĭ jugulŭ ; căcĭ attuncĭ trebue să fiă icónă a virtuţeĭ, modelŭ de viéţă, modelŭ de credinţă, columnă ne clătită a turmeĭ încredinţate luĭ. Din pruncie să deprinđă la virtute pe celŭ destinatŭ la acéstă misiune. Să-i se inspire idea despre greutatea şi bunetatea ce are să întimpine în acéstă dregătorie, ca fiindu-ĭ cunoscute, să nu se înfricoşeze; să'ĭ inspire sanctitatea funcţiuneĭ şi gravitatea responsabilităţeĭ, ca ast-felŭ sciindu-le să nu profaneze cele sânte şi să nu lucreze cu nesimţire; *căcĭ blestemat èste, care face lucrurile Domnuluĭ cu lene* (Ieremia 68.10). Să se deprindă la rugăciune din casa părintéscă, ca să se înrădăcineze în inima luĭ practica rugăciuneĭ, şi fiind pĕtrunsŭ de efficacitatea acestuĭ actŭ, să nu se maĭ pótă şterge nicĭ uă dată de pe lespeđile inimeĭ. Pentru că rugăciunea păstoruluĭ este foculŭ, care arde tămiia, este instrumentulŭ, prin care păstorulŭ invócă benedicţiunea luĭ D-đeŭ asupra turmeĭ, după cum Domnulŭ a totŭ Ţiitorul đice prin Moïsi: *« Şi va fi vóue lege vecĭnică, ca să ve rugaţĭ pentru fiiĭ luĭ Israelŭ, pentru pecatele lor* (Lev. 16.34); *Se va ruga preotulŭ pentru totă adunarea filorŭ luĭ Israel şi se va ierta lorŭ* (Num. 15.25).

Să-i se inspire blândeţea şi nu resbunarea punêndu-ĭ înainte esemplulŭ Mântuitoruluĭ şi alŭ sânţilor, dupre cum đice chiar Iisus Christos: *« Luaţĭ esemplu de la mine, căcĭ sunt blândŭ şi smeritŭ*, şi după cum đice Apostolul Petru despre Iisus: *« Carele ocărându-se în protivă n'a ocăritŭ, pătimindu, n'a amerinţatŭ* (1 Pet. II. 23) Mat. 12. 17—20.

Să asculte de cuvêntul Apostoluluĭ, care đice: *Se cuvine episcopuluĭ să fiă blândŭ* (1 Tim. 3. 3; 6. 11) şi chiar despre sine đice: *« Ocăriţĭ fiindŭ bine-cuvêntămŭ, persecutaţĭ suferimŭ*, huliţĭ ne mângâiămŭ (1 Cor. 4. 12, 13); *éră eŭ ve rogŭ cu blândeţea şi linitatea luĭ Iisus Christos »*

Ast-felŭ formându-i-se inima păstoruluĭ şi împodobindu-se cu tóte virtuţile, va fi uă corónă pentru turma sea, unŭ stilpŭ ne clătitŭ alŭ Bisericeĭ, unŭ păstoriŭ credinciosŭ chiămăreĭ séle, şi în fine, unŭ mântuitorŭ alŭ sufletelorŭ încredinţate păstorieĭ séle ; éră de nu se va forma astŭ-felu atuncĭ va fi uă calamitate pentru turmă, şi se póte asemĕna cu uă pétră, ce cade din virfulŭ unuĭ munte şi

ne apărată datorie să cufunde cu totul in apă pe cel ce se boteză, fie micŭ, fie mare, pentru că apa precum am dis, coprinde în sine mysterul morţiĭ şi al invieriĭ luĭ Christos, după asemănare. Am ḑis, că la fie care cufundare, Preotul pronunţă pe unul din numele Sfinteĭ Treimĭ, însă Amin nu se ḑice, de cât numaĭ după a treia numire, care este cea din urmă; căcĭ la din contra pĕcătuesce, ḑicĕnd amin la câte trele numele Sfinteĭ Treimĭ.

Credinţa şi Botezul sunt ca doue odrasle resărite impreună din aceeaşĭ trupină, sunt nedespărţibile. Credinţa se perfecţioneză prin Botez şi Botezul se perfecţioneză prin credinţă; *Cel ce va crede şi se va boteza mântuiseva.* (Marcu 16, 16) Canonul şese al sfântuluĭ Nikifor Patriarchul Constantinopoleĭ ḑice, « că la vreme de nevoe şi un simplu monachu póte boteza, cum şi un Diacon la nevoe póte boteza »: bine inţelegĕnduse, că fără a citi exorcismele şi sfinţirea apeĭ, care nu se cuvin decât preotuluĭ a le citi. Iar in Canonul al şeptelea, acelaşĭ Nikifor ḑice, că in casŭ când nu s'ar afla Preot, póte boteza pruncul chiar şi tatăl seŭ, şi orĭ-ce alt om, numaĭ să fie crestin orthodoxŭ, şi nu este pĕcat. De aci se vede lămurit, că in lipsă de Preot póte boteza şi un Diacon şi un simplu Căluger, ba chiar şi un simplu laicŭ, şi chiar tatăl copiluluĭ, când nu va fi altcineva, numaĭ cel ce boteză să fie crestin orthodoxu, şi săl cufunde de treĭ orĭ in apă curată, ḑicĕnd: botezăse robul (saŭ róba) luĭ Dumneḑeŭ (cutare), in numele Tatăluĭ şi al Fiiuluĭ şi al Sfântuluĭ Duh, amin; şi remâne botezat. Iar Preotul când va veni nu trebue să maĭ citéscă, nicĭ exorcismele, nicĭ sfinţirea apeĭ, de óre ce el este botezat, şi exorcismele nu se citescŭ la ceĭ botezaţĭ, asemenea şi sfinţirea apeĭ ar fi de prisos, neavĕnd pe cine boteza intrĕnsa; ci numaĭ il miruesce cu sfântul Mir, şi citesce rugăciunele Mirurgeriĭ, şi cele ce urmeză. De nu s'ar intémpla apă dulce, póte nescine şi in apă de mare să boteze, fiind şi aceea tot apă elementară.

LITURGICA

(Urmare veḑĭ No. IX al anuluĭ III).

Si după cum să vede din Faptele Apostolilor (10. 47), că chiar ceĭ ce primiseră Duhul sfântŭ de sus ca şi Apostoliĭ, tot a fost neapărată trebuinţă de a seboteza în apă, pentru că apa coprinde în sine myster (taĭnă); ea representă in colimvitră Dumneḑeescile Symbolurĭ, care sunt, Mormêntul luĭ Christos, mórtea, şi Invierea, şi viaţal luĭ cea după înviere, şi la acestea tóte ceĭ ce se boteză trebue să se conformeze şi să se identifice. Se îngrópă în apă omul cel vechiŭ, pĕcătos şi corupt, şi ese de acolo om noŭ şi puternicŭ de a resista la atacurile corupţiuniĭ.

La Botez se facŭ treĭ cufundărĭ, şi treĭ ridicărĭ, însemnând, că puterea Tatăluĭ, a Fiiuluĭ, şi a Sfântuluĭ Duh, lucrează renascerea celuĭ ce se boteză. Dice însă şi canonul (49) Apostolic, că Episcopul, saŭ presviterul, care nu va boteza în numele Tatăluĭ şi al Fiiuluĭ şi al Sfântuluĭ Duh, ... să se catherisescă. Asemenea şi Canonul al 50 lea ḑice, că la un botez sa se săvîrşescă treĭ cufundărĭ, pronunţânduse la fiecare cufundare un nume al Dumneḑeesceĭ Treimĭ. Asemenea şi Marele Vasilie, scriind către sf. Amfilochie al Iconieĭ, mult îĭ poruncesce să se observe cu stricteţă cele treĭ Cufundărĭ la botez.

Cele treĭ cufundărĭ inchipuescŭ cele treĭ ḑile, în care Dumneḑeescul trup al luĭ Christos s'a ţinut în mormênt; iar cele treĭ ridicărĭ inchipuescŭ Invierea Luĭ cea de a treia ḑi, astfel că ceĭ ce se boteză se asémĕnă morţiĭ şi învieriĭ luĭ Christos. Pentru acésta Preoţiĭ orthodoxĭ aŭ

Aşa trecând pe om din împărăţia intunerecului în împěrăţia luminei, Biserica plină de bucurie cântă cu Apostolul: *Câţi in Christos vaţi botezat, in Christos vaţi îmbrăcat*; şi bucuria sa o arată prin intreita incungiurare a Preotului, a Naşului şi a Nou-luminatului împrejurul Colimvitreĭ, însociţĭ de Cruce şi de luminĭ aprinse. După aceea Apostolul expune doctrina despre scopul şi fructele Sfântuluĭ Botez; iar Evangelistul Mateiŭ aduce în midloc însăşĭ porunca Domnuluĭ, privitóre la Taĭna Botezuluĭ. In fine, dupĕ spălarea locurilor ce au fost unse cu Myru, capul celuĭ botezat se tunde crucişŭ, spre semnŭ de supunere luĭ Christos, şi cum că el de aci înainte se dedică Domnuluĭ întru tóte. Ast-fel dar se termină şi Taĭna Myrungeriĭ, carea pururea insoçesce, saŭ după cum s'a vĕdut maĭ sus, confirmă Taĭna Botezuluĭ, carea este pórta tuturor Taĭnelor Crestinismuluĭ, şi prin care, de nu va trece vine va, nu póte fi părtaşŭ celor alte Taĭne ale Bisericeĭ.

După ce ast fel omul cel vechiŭ s'a renăscut din apă şi din Duh, şi a primit Darurile sfântuluĭ Spirit, prin care adevenit membru al Bisericeĭ luĭ Christos, atuncĭ apoĭ se face părtaşŭ şi la ospăţul Stepânuluĭ, prin împărtăşirea cu Dumnedeescul Trup şi Sânge al luĭ Christos; pe acest nutriment spiritual îl repeţesce crestinul Cât se póte maĭdes în tótă viaţa sa.

Despre Taĭna Cuminecătureĭ s'a vorbit destul în Explicaţia Liturgieĭ, şi credem de prisos ale maĭ repeţi şi aicĭ.

§ 66. DESPRE TAINA POCĂINŢEI SAU PENITENŢEI.

Pocăinţă (Μετάνοια) va să dică întórcerea cugetăriĭ de la cele nefiresci la cele firesci, şi de la Diavolul la Dumnedeŭ, şi pe scurtŭ, schimbarea omuluĭ de la rĕŭ la bine. Pocăinţa saŭ pinitenţa se manifestéză prin căirea pĕcătosuluĭ de pĕcatele ce a comis; şi căirea saŭ părerea de

Uă dată a murit, s'a immormêntat, şi a inviat Christos, unul dar este şi Botezul cel ce dă ertarea pĕcatelor, după cum confesăm în Symbolul credinţeĭ : *Mărturisescŭ Un botez intru ertaraa pĕcatelor ;* căcĭ intru mórtea luĭ neam botezat, ḑice fericitul Pavel.

§ 65. TAÏNA UNGERIÏ CU SFANTUL MYR CEL MARE.

Ungerea cu sfântul Myru este a doa Taĭnă a Bisericeĭ, şi este unită aplicarea ieĭ cu aceea a Sfântuluĭ Botez, căcĭ îndată după ce ese din sfânta Colimvitră cel ce se boteză primesce şi ungerea cu sfântul Myrŭ.

Si în legea vechie Myrul a fost tot-dea-una, symbolul sfinţiriĭ şi al transmiteriĭ Darurilor luĭ Dumneḑeŭ asupra Bisericeĭ sale şi a servitorilor ieĭ. Si Cortul Mărturieĭ, şi tóte obiectele luĭ, şi Marele Archiereŭ, şi Preoţiĭ, şi vestmintele lor eraŭ sacrate cu Myru ; şi toţĭ Profeţiĭ şi Impĕraţiĭ luĭ Israil eraŭ sacraţĭ, adică unşĭ cu Myru, ceea ce însemna, că inspiraţia Duhuluĭ Sfânt numaĭ la ceĭ unşĭ cu Myrŭ se manifesta. In legea Haruluĭ, punerea mâĭnilor singură la început provoca manifestarea Darurilor sfântuluĭ Duh ; însă maĭ în urmă Sfinţiĭ Părinţĭ, pentru conformitate, au adoptat ungerea cu sfântul Myrŭ, ca un sigiliŭ vĕḑut al Daruluĭ celuĭ nevĕḑut al Sfântuluĭ Duh, pentru care, la aplicarea luĭ, şi ḑice Preotul — *Pecetea Darului Duhului Sfânt.* Ungerea dar cu Sfântul Myru este tot o dată şi antica punere a mâĭnilor, şi însemneză pecetluirea sau confirmarea credinţeĭ celuĭ botezat ; este manifestarea Darurilor Duhuluĭ Sfânt asupra celuĭ renăscut în baia Botezuluĭ ; este întărirea sufletuluĭ şi a trupuluĭ, pentru aceea se şi ungŭ cu sfânt Myrŭ tóte mădulările celuĭ ce se boteză. Acéstă Taĭnă a Myrungeriĭ comunică celuĭ renăscut Harul sevîrşitorŭ, care întăresce tóte puterile luĭ, şi imprimă asupra luĭ un semnŭ taĭnică care îĭ apără de tóte năvălirile celuĭ Rĕŭ.

chiereilor, ca orĭ câte vor deslega pre pămênt, să fie deslegate şi în cer. După aceea Confesorul, cerênd căitorului mărturisire din inimă curată, iĭ dice cu gravitate şi seriositate: *Iată, fiiule, Christos stă nevĕdut, primind mărturisirea ta.* Apoĭ Confesorul întrebă pe penitent maĭ ânteiŭ despre credinţă, fără de care ertarea pécatelor este cu neputinţă. Penitentul, de va sci carte, citesce Symbolul credinţeĭ, iar de nu va sci, respunde că crede fără îndoélă tóte câte învaţă Biserica Orthodoxă. Penitentul, socotindu se că stă, nu înaintea Duhovniculuĭ, care este om necunoscĕtor de ascunsurile inimeĭ, ci înaintea luĭ Dumnedeŭ celuĭ ce cunósce cele ascunse ale inimeĭ, trebue să mărturiséscă tóte pĕcatele sale, şi să nu ascundă nicĭ pe unul dintrênsele; căcĭ la din contră, pe acestea îndoite le va avea, şi nicĭ de cele mărturisite nu se va putea vindeca pe deplin; precum se întemplă şi cu ranele cele trupescĭ, pe care, de le veĭ arăta unuĭ medicŭ iscusit, el le va vindeca, pe câte i le veĭ arăta, puind alifia convenabilă fie-căreia dintrênsele; şi déca pe vre una dintrênsele nu o veĭ arăta, aceea, nu numaĭ că nu se va vindeca, ci se va face maĭ rea, se va îndinde şi peste cicatricile celor abia vindecate, va acoperi tot trupul, şi va aduce mórte. Ranele sufletuluĭ sunt mult maĭ incurabile decât ranele trupuluĭ, de aceea bolnavul cel duhovnicescŭ trebue să caute pe medicul sufletescŭ cel maĭ învăţat şi maĭ cunoscĕtor de arta mărturisiriĭ, care să scie, la mărturisirea fie căruĭ pĕcat, a da sfătuirea convenabilă, în cât prin puterea argumentăriĭ, să pótă convinge pe penitent, că în adevĕr fapta luĭ este un pĕcat vătămător şi sufletuluĭ şi trupuluĭ chiar, şi astfel să-l facă a se desbăra cu desĕvîrşire de dênsul; în scurt aĭ face să înţelégă, că décă voesce cu sinceritate săĭ erte Dumnedeu pĕcatele, trebue el maĭ ânteiŭ să se părăséscă de dênsele, căcĭ la din contră pĕcatele sale se vor adăogi, şi osênda lor va fi însuşită.

rĕŭ se arată prin totala părăsire a pĕcatelor comise, şi prin lacrămile ce varsă, pentru ale spăla, ca să remâe iarăşĭ curat, ca şi când a eşit din baia botezuluĭ.

Prin Botez noĭ nerenascem, şi ne curăţim de tot pĕcatul atât strămoşescu cât şi voluntar; dar din causa debilităţiĭ corpuluĭ şi negligenţeĭ spirituluĭ, iarăşĭ cădem în păcate; însă a ne maĭ boteza pentru a ne curăţi este cu neputinţă, de óre ce Christos odată a murit şi a înviat, şi noĭ un singur Botez întru ertarea pecatelor mărturisim, şi prin urmare ar fi trebuit să perim din nou fără vre o altă speranţă de reîntórcere.

Insă prea bunul Dumnedeŭ, care nu voesce mórtea pĕcătosuluĭ, ci să se întórcă şi să fie viŭ, nea dăruitu ca un al doilea Botez Pocăinţa, după cum dice Sântul Grigorie Nyssis, *că lacrĕma pocăinţei are aceeaşi putere ca şi baia Botezului.* Pocăinţa a fost şi este pururea indisbensabilă. Ninevitenii prin pocăinţă au desarmat braţul luĭ Dumnedeŭ; David prin pocăinţă şi mărturisire a dobândit ertarea celor douĕ grozave pĕcate; Precursorul Ioan, *pocăiţi-ve*, striga; şi însuşĭ Mântuitorul, când a început a predica Evangelia, tot cu acest cuvĕnt a început: *pocăiţi-vĕ!*

Pocăinţa însă trebue să fie însoţită de mărturisire, după cum dice Isaia: *Spune tu ânteiu păcatele tale, ca să te îndreptezi.* Pocăinţa este recunóscerea pĕcatelor, şi mărturisirea este descoperirea ranelor sufletuluĭ, şi solicitarea de a fi vindecat de către medicul cel spiritual. Taĭna confesăriĭ se sĕvîrşasce în chipul următor: Căitorul se aduce înaintea Icóneĭ Mântuitoruluĭ, ca înaintea judecăţiĭ luĭ Dumnedeŭ, şi prin citirea Psalmuluĭ al 50-lea şi a altor rugăciunĭ, se deşteptă în el simţurile de pocăinţă; iar prin citirea alteĭ rugăciunĭ, confesorul deşteptă întrênsul via speranţă despre milostivirea luĭ Dumnedeŭ către ceĭ pĕcătoşĭ, cum şi de haricul drept dat de Christos Apostolilor, şi printrênşi urmaşilor lor Ar-

căcĭ el însuşĭ nu şi ie ertă, şi prin urmare nicĭ Dumnedeŭ nu i le ertă, şi rugăciunea remâne fără efect.

Un medicŭ bolnavŭ şi neputincios, puţină încredere póte inspira la patul unuĭ bolnav: tot asemenea şi un Duhonicŭ viciós nu póte ajuta la vindecarea unuĭ pĕcătos, care va fi tot-deaunea îndrept aĭ dice: *Doctore, vindecăte pe tine însuţi!*

§ 67. TAINA PREOŢIEĬ

Celor aleşĭ şi preparaţĭ la timp, li se predă Taĭna Preoţieĭ (Ἱερωσύνης=Sacrăriĭ, sfinţiriĭ) în timpul liturgieĭ, ca la cea maĭ de căpetenie sfinţită lucrare, pentru care eĭ se sfinţescŭ prin acéstă Taĭnă. Preot va să dică Sacrificator, iar Liturgiă va să dică actul saŭ sacrificarea unuĭ sacrificiŭ, de aceea dar sacrificatorul se sevîrşesce în timpul liturgieĭ saŭ al sacrificăriĭ. După diferinţa celor treĭ trepte ale Ierarchieĭ şi ele se sevîrşescŭ în treĭ deosebite timpurĭ ale Liturgieĭ.

Harul saŭ Darul Archierieĭ, ca cel maĭ înalt şi ca sorginte a celor alte trepte ale Ierarchieĭ, se predă la partea cea maĭ dintéiŭ a Liturgieĭ, şi a nume după cântarea Trisaghiuluĭ, în urma celeĭ ânteĭ Intrărĭ în Sf. Altar a Sfinţilor servitorĭ. Harul Presvitirieĭ se pogóră asupra celuĭ ales, la adoa parte a Liturgieĭ, după a doa Intrare, adecă după cântarea Heruvimică, după ce Sfintele Darurĭ se transferă de la Proscomidie la Sfânta Masă, ceea ce însemnéză, că cel ce primesce Presviteria se gătesce şi însuşĭ a fi sfinţitorul Dumnedeescilor Darurĭ.

Archiereul Genadie *fost Argeşiu*

In cât privesce canonisirea penitenţilor de tóte etăţile, şi de tóte stările, aci duhovnicescul medicŭ trebue să fie cu multă luare aminte, în cât să nu răcéscă credinţa şi speranţa penitenţilor, alungânduĭ pentru prea mult timp de la sfânta împărtăşire, ci trebue cu multă iconomie şi părintéscă condiscendenţă săĭ mângâe, şi săĭ conducă cu meşteşugŭ la totala părăsire a relelor obiceiurĭ, şi la apropierea sfinteĭ Mese; căcĭ, canonisinduĭ cu asprime, şi cu depărtare de mulţĭ anĭ, se desperă, şi se perdu; şi scopul duhovniciei nu este de a perde, ci de a vindeca. Însă şi penitentul din partea luĭ e dator a nu se lăsa să fie tîrît de relele sale obiceiurĭ, ca cum ar fi un sclavŭ legat şi ferecat în lanţurĭ, ci să recunóscă stepânirea de sine ce Dumnedeŭ a dat sufletuluĭ omenescŭ, ca să aibă voinţă liberă de a face numaĭ ceea ce voesce, şi nicĭ decum aceea ce nu voiesce, şi să se împrotivescă cu bărbăţie şi hotărire ne revocabilă la órbele voinţe ale trupuluĭ, care sunt vătĕmătóre chiar şi trupuluĭ însuşĭ. Când sincerul penitent, prin bunele sfătuirĭ ale unuĭ demn Confesor, va putea să înţelegă acestea, atuncĭ ca prin minune se va vedea, că el va începe a se desbăra de cele maĭ grele pĕcate ale sale, şi cele maĭ uşóre deja vor dispărea de sine; şi atuncĭ penitentul va iubi pe confesorul, şi va veni des pe la dênsul, descoperinduĭ şi alte rane, pe care la început, sau că le-a uitat, saŭ că le-a socotit prea nebăgate în sémă atuncĭ, când era stĕpânit de altele şi maĭ marĭ, iar acum după ce i s'a deschis ochiĭ sufletuluĭ le vede în adevĕrata lor mărime şi grozăvie.

După ce se finesce actul, confesiuniĭ, atuncĭ confesorul pronunţă rugăciunea sau formula de ertarea pĕcatelor la fie-care penitent, fără deosebire: însă numaĭ la penitenţiĭ ceĭ sincerĭ şi tare hotărîţĭ de a se părăsi de relele lor obiceiurĭ rugăciunea póte avea efectul dorit; iar la penitenţiĭ ceĭ făciarnicĭ, carĭ vin numaĭ de formă, îndeşert dice Duhovnicul — fiiule, ertăse ţie pĕcatele tale!

chieĭ, esistu pěnĕ la 3000 familiĭ din care aprópe doĕ miĭ de familiĭ, aŭ rĕmasŭ credinciόse Bisericeĭ celeĭ marĭ şi vorbescŭ limba bulgară, română, şi albanesă şi prea puţinŭ pre cea grecéscă. Limba grécă se vorbesce maĭ multŭ de bărbaţĭ, cariĭ iarăşĭ prin familiele lor vorbescu fie-care dialectul seŭ. Femeile înse nu sciŭ limba grécă, dar se distingŭ prin sentimente grecescĭ . . . .

« Din 107 sate, ce formeză împrejurimele Bitolieĭ, oraşele Megarova, Têrnova şi Nizopolul, ce aŭ pěnĕ la 900 de familiĭ, vorbesc românesce şi aŭ simţimânte grecescĭ, de şi românismul nu încetéză şi în aceste orăşele, ca şi în Perlepe şi aiurea, de a introduce, ca limbă oficială prin scóle, limba românéscă, ce se vorbesce prin oraşele Vlachieĭ (Românieĭ), de şi aicĭ nu este înţelesă. Iar celelalte 104 sate vorbescŭ bulgăresce. Din aceste 39 de sate în 1039 de familiĭ. revoltându-se, recunoscu ecsarchatul bulgarŭ, iar 65 de sate cu 2100 de familiĭ aŭ rĕmasu credinciόse ortodocsieĭ întrebuinţând în Bisericĭ limba elenică.

NB. Lectoriĭ nostri trebue să cunóscĕ, că Biserica Bulgară este considerată, ca schismatică, şi de aceĭa redactorul foieĭ dice, că creştiniĭ din 65 sate « au rĕmasu credincioşĭ ortodocsieĭ. Pre lôngă aceste, noĭ maĭ întrebămŭ pre redactoriĭ foieĭ oficiale, cum bulgariĭ din aceste sate înţelegu limba elenică din Bisericĭ , când Româniĭ din Bitolia nu înţelegu pre cea românéscă? . . . .

« In oraşul Perlepe aprópe 2000 de familiĭ bulgare, revoltându-se, s'aŭ supusŭ Ecsarchuluĭ, avênd Biserică, scólă şi monastirĭ. Numaĭ 60 familiĭ din oraşu ce vorbescŭ limba vlacho-albaneză, aŭ rĕmasŭ credinciόse ortodocsieĭ şi apărţinŭ comunităţeĭ vlaco-elenice, şi de şi mică la numĕrŭ, s'a ţinutŭ cu tóte puterile şi au contribuitŭ la a-şĭ face Biserică şi scólă şi la a întreţinea doĭ predicatorĭ şi unŭ profesorŭ. Iar din 81 de sate, aflătóre în jurul Perlepeluĭ, 3 sate bulgare şi 29 familiĭ şi unul românescŭ cu 33 de familiĭ aŭ rĕmasu credinciόse ortodocsieĭ.

Vorbind apoĭ autorul articululuĭ despre satele din munţiĭ Bitolieĭ şi despre Macedonia şi parte din Tracia el nu maĭ găsesce de cât elementu grecescŭ şi bulgarŭ : şi făcêndu-şĭ privirile séle asupra simpatiilor acesteĭ po-

CHRONICA ECEESIASTICA

I

BISERICA ORTODOCSA

1. Patriarchia de Constantinupolŭ. — Fóĭa Patriarchieĭ de Constantinupolu în numĕrul de la 8 Iunie cuprinde o enciclică a P. S. Patriarchŭ, cu destinaţiunea de a se citi de pre amvonul Bisericilor din tótă Eparchia Inaltŭ Prea Sânţieĭ sele. Acéstă enciclică a fostŭ motivată de unŭ ordinŭ al Ministruluĭ de Esterne, şi prin dînsa se recomêndă tuturorŭ creştinilor din Imperiŭ, ca să contribuiascĕ lunar pentru susţinerea keltuelelor de resbelŭ.

Asemine ordine din partea Ministeruluĭ de Esterne s'aŭ trămisŭ cătrĕ toţĭ Metropoliţiĭ şi episcopiĭ ortodocşĭ din Imperiul otomanŭ, precum şi cătrĕ toţĭ etnarchiĭ séŭ căpiteniile tuturor confesiunilor.

De asemine Sultanul a anunţatŭ prin vizirul seŭ Edem paşa pre P. S. Patriarchŭ, că dupo terminarea resbeluluĭ, palatul patriarchalŭ, care este arsŭ, se va reconstrui în contul Imperiuluĭ otomanŭ.

Aceĭaşĭ foie a Patriarchieĭ « Stéoa Orientală » prin numerul seu de la 11 Iunie face o dare de sémă despre raporturile diferitelor Bisericĭ şi comunităţĭ religióse cu Patriarchia de Constantinupolŭ. Din acéstă dare de semă estragemŭ părţile, ce privescŭ pre elementul românescŭ din drepta Dunăreĭ.

« In Eparchia Pelagonieĭ nu póte cine-va să găsiascĕ unŭ elementŭ grecescŭ curatŭ. In oraşul Bitolia, ce este şi capitala Epar-

« Resuscitată acéstă ideă măréță și nu avemu cuvinte în de ajunsŭ pentru a o recomenda dupre însĕmnătatea eĭ. Dar avem convincțiunea, că clerul Bisericeĭ române ortodocse, pricepênd vocea timpuluĭ, nu va maĭ sta cu mânele în sînŭ, uitându-se nepăsătorŭ la prada, ce dușmaniĭ rapacĭ facu în turma cuventătóre. Polemicile păgâne de odinióră, în contra doctrinelor crestinismuluĭ s'aŭ reînceputŭ cu maĭ mare vechemență de către scóla materialismuluĭ modernŭ. Acéstă împrejurare a pusŭ în îngrijire seriosă și kiar pre Bisericele catolice cu clerul lor cel învĕțatu.

« Sperămŭ, că aprecierile nóstre vorŭ fi bine venite la toțĭ, care se intereséză de prosperitatea Bisericeĭ ortodocse. Sperămŭ, ca teologiĭ Bisericeĭ române ortodocse de preste Carpațĭ, și în specialŭ ceĭ ce aŭ relevatŭ idea, de a forma în Biserica nóstră o societate, de a promova literatura română eclesiastică și a întemeĭa teologia sciințifică în Biserică, vorŭ și lucra pentru realisarea ideeĭ lor.

Aceste suntu dorințele fraților noștriĭ din Austro-Ungaria și dorințele lor súntŭ fórte legitime, și cu dreptŭ cuvêntŭ în dreptate către Româniĭ din România liberă. Dar trebue să o mărturisimŭ, că pentru realisarea acesteĭ ideĭ ni lipsescŭ încă multe din elementele necesare realisăreĭ eĭ. La noĭ, maĭ mult de cât orĭ-unde, lipsescŭ teologiĭ necesarĭ, și speranța, de a se înființa facultatea teologică, alăturea cu cele patru esistânde, nu s'a tradusŭ niciĭ pênĕ acum în realitate. Noĭ deci pentru realisarea ideeĭ, esprimate de atâte-orĭ, și pentru satisfacțiune dorințeĭ legitime a fraților noștriĭ, apelămŭ încă o dată la persónele competente și iĭ rugămŭ cu căldură, ca să facĕ totul, pentru ca să avemŭ cât maĭ neîntârdiat și cultura cleruluĭ, pusă pre acelŭ nivelŭ, pre carea este pusă și cea laică. . . . .

3. **Esarchatul Bisericei bulgare.** — Foile atât din Constantinupolu, cât și din Rusia se ocupă încă și acum de Prea sânțitul Antim, fostul ecsarchŭ al Bisericeĭ bulgare. Dupre unele foĭ, causa detronăreĭ Prea sânțituluĭ Ecsarchu este, cum am maĭ anunçatŭ pre lectoriĭ noștri, negligența Ecsarchuluĭ în afacerile Bisericeĭ bulgare. Acum însĕ se esplică și maĭ bine acéstă negligență. Prea sânțitul Antim, nu a negligetŭ afacerile Bisericeĭ sele; el a mersŭ cu abnegațiunea pênĕ la a se opune Porțeĭ, de a publica o enciclică pastorală, contra Rusieĭ, prin carea i se ordona, de a convinge pe

pulaţiunî, propune, ca prin mijlocul scólelor să se infiltreze simpatiile pentru elementul grecescŭ. In fine autorul îşĭ termină articulul seŭ, dicênd:

« In oraşul din Eparchia Prespuluĭ Cruşova s'a instituitŭ o scólă particulară pentru limba română, ce este condusă de un profesorŭ, pre care altă dată însuşĭ guvernulŭ îl alungase, obligându-lŭ, ca să dea înscrisŭ şi garanţie, că nu se va reîntórce maĭ mult. Pentru acésta s'aŭ făcutŭ demarşele cuvenite pre lângă administraţiune, dar în archivele eĭ pênĕ acum nu s'a găsit cea ântâia chârtie. *Cu tóte aceste partida romanizătóre din Cruşova este destul de numerósă. Iar adeverul este, că în Macedonia de sus esistă unŭ elementŭ românescŭ tare şi mare la numerŭ, şi prin urmare acéstă Eparchie relativ este maĭ asigurată şi póte să lupte cu succesŭ în contra slavismuluĭ. însă şi acésta se póte efectua prin energia unuĭ archiereŭ inteligentŭ şi consciinţiosŭ, căutând maĭ mult la interesele morale ale păstoriţilor seĭ, de cât la folosul seŭ materialŭ.*

2. **Biserica Română**. Foia bisericéscă din Aradŭ, « Biserica şi Şcóla » în No. 16 de la 15 Maiŭ, ni presintă unŭ articulŭ, întitulatŭ: « Unŭ mijlocŭ pentru rĕspândirea culturei sciinţifice în clerŭ ». Autorul articulului, dupŏ ce arată marea necesitate de cultură, ce are clerul românŭ, atât de dincolo, cât şi de dincóce de Carpaţĭ, se unesce cu opiniunile foiei nóstre, şi dice:

« *O societate religiósă pentru publicarea şi rĕspândirea de cărţĭ teologice şi religióse morale, este prima condiţiune la o desvoltare intelectuală şi sciinţifică a cleruluĭ nostru.* Eca ce pretinde de la noĭ Spiritul timpuluĭ în care trăimŭ! Pretindŭ şi interesele Bisericeĭ nóstre. Căcĭ pênĕ ce clerul va rĕmâné în ignoranţă de doctrinele Bisericeĭ, el nu va sci să apere posiţiunea eĭ de atacurile contrarilor, cariĭ tindŭ a întuneca adevĕrul doctrinelor ortodocse, séŭ a le falsifica, ba nu va putea corespunde nicĭ misiuneĭ séle de luminătorŭ al poporuluĭ.

« Idea pentru înfiinţarea uneĭ societăţĭ religióse, ca cea din Grecia şi din Rusia, a fostŭ atinsă şi recomandată în anul trecutŭ de cŏtrĕ jurnalul s-luĭ Sinodŭ al Bisericeĭ autocefale române. Insĕ de atuncĭ n'am maĭ aflatŭ, ca cine-va să se fi ocupatŭ de ea, pentru a o generalisa.

surĭ asupra unia şi aceliaşĭ teme, că adecă guvernul italianŭ persecută şi împedecă pre Bisorică kiar de aşĭ efectua s-tele serviciĭ, cu tóte aceste discursul de la 12 Martie a fostŭ celŭ maĭ lungŭ din câte a ţinutŭ Papa Piu IX-le şi tot o-dată şi fórte detunătorŭ. De la anul 1870 pentru prima dată s'a vedutu, ca în vaticanŭ să se împartă demnităţile de cardinalŭ cu lucsul şi pompa antică. Personalul palatuluĭ papalŭ era îmbrăcatŭ în costumul seŭ tradiţionalŭ şi în mijlocŭ se presentă de-o-dată garda palatuluĭ în mundire strălucitóre, cu cisme lungĭ cu sporĭ şi la casce aveaŭ cóme de părŭ de calŭ; aşa că servindune de o asemănare, am putea dice, că eĭ semănaŭ cu jandarmiĭ noştri. De o dată se puse pre tapetŭ cestiunea despre puterea lumescă a Papeĭ, şi care începuse a se tracta în sinodul din 1870, numitŭ de papalĭ ecumenicŭ, şi care sinodŭ a fostŭ suspendatŭ de către evenimentele politice din acelŭ anŭ. Tot cu acéstă ocasiune s'aŭ împărţitŭ cardinalilor diferite cestiunĭ spre studiŭ, şi de la soluţiunea seŭ deslegarea acestora atârnă şi restabilirea putereĭ lumescĭ a Papeĭ. In casul, când opiniunile cardinalilor vorŭ fi în favórea cestiuneĭ, atuncĭ sinodul întreruptŭ se va redeskide anul acesta la Noemvrie viitorŭ.

Testul alocuţiuneĭ, ţinută de Papa în consistoriul de la 12 Martie, a fostŭ publicatŭ în tóte gazetele clericale din Italia şi Franţa. S'a disŭ maĭ sus, că tema acestuĭ discursŭ al Papeĭ are aceîaşĭ cuprindere, care oaŭ tóte Discursurile Papeĭ de la perderea putereĭ civile; trebue însĕ să maĭ adăugimŭ, că aicĭ se maĭ protestezä în modŭ energicŭ contra legeĭ, votată de camera italiană şi privitóre pre abuzurile clerului papalŭ şi maĭ ales aŭ fostŭ puse pre tapetŭ şi combătute mĕsurile, ce diversele guvernămênte sûntŭ chotarite a lua cu ocasiunea alegereĭ nouluĭ Papă.

« Noĭ trecemŭ cu tăcerea, dice Papa, negrele persecuţiunĭ ale inimicilor Bisericeĭ, la care cum ni este noĭ cunoscutŭ, ieŭ parte şi kiar uniĭ din ministri; persecuţiunĭ, ce aŭ de scopŭ a pregati Bisericeĭ timpurĭ încă şi maĭ grele, în care aŭ să se dea motive pentru formarea de schisme, seŭ are să se punĕ barierĭ şi maĭ tarĭ puterĭ spirituale a Episcopilor, ce conducŭ Bisericile Italieĭ.

« Noĭ am fostŭ nevoiţĭ în cele de pre urmă, ca să declarămŭ, că se póte să permitemŭ putereĭ civile, de a publica actele canonice ale Episcopilor, avĕnd în vedere, ca să regulămŭ, în cât va sta în

credinciosii sei bulgari, că resbelul actualŭ este contra intereselor poporului bulgarŭ.

Totŭ, ce ne impresioneză in acestŭ faptŭ, este că dupre spusele foiei Constantinopolitane « Bizantida » garda, ce păzesce pre Prea sânţitul Antim în casa sa, este compusă nu din agenţi ai administraţiunei turcesci, dar din fiii Bisericei bulgare. . . . . .

Foia patriarchală « Stéoa orientală » ni comunică, că şi actualul Ecsarchŭ al Bisericei Bulgare a publicatŭ o enciclică, prin care recomendă poporului bulgarŭ devotamentul completŭ către Statŭ, colucrarea lui la resbelul, ce suportă Statul, precum unirea şi înţelegerea cu tóte popórele din Imperiŭ.

Pre longă acestea menţionata foie adauge, că şi Metropolitul Rusciucului Gregorie a dăruitŭ o pěreke de cai armatei turcesci.

Tot foia « Stéoa orientală » se esprimă:

« Cu mulţemire anunçămŭ, că din 19 sate ale Morichovului din Eparchia Pelagoniei, din care 5 aŭ rěmasŭ credinciόse de la începutŭ Bisericei celei mari, acum s'aŭ mai întorsŭ încă 8; şi cu modul acesta mai suntŭ încă 6, care remânŭ sub influenţa intrigelor comunităţei nelegale bulgăresci din Perlep. In capul acestei comunităţi (παρασυναγωγή) se află unŭ popă economul Constantin, făcênd totul în modŭ arbitrarŭ, sânţind kiar Biserici fŏrĕ de antiminse, şi dând preuţilor voie, ca să boteze fŏrĕ de s-tul Mirŭ.

« De asemine aŭ venitŭ în posesiunea ortodocşilor şi doĕ monastiri din acéstă parte. In cât de acum nu mai rĕmâne nici una în stăpânirea schismaticilor.

« Cu skimbarea acésta se datoresce cea mai profundă recunoscinţă Prea Sânţitului bătrînŭ — D. Matei, Metropolitului Pelagoniei.

II

BISERICELE ETERODOCSE

1. **Biserica papală**. — De mult vaticanul n'a fostŭ atâtŭ de emoţionatŭ, ca în ḑioa de 12 Martie, când în consistoriu bătrînul Papă a ţinutŭ unŭ discursŭ cu ocasiunea deskiderei şedinţelor lui. De şi de la perderea puterei lumesci, Papa a ţinutŭ multe discur-

putea să se folosiască de libertatea şi puterea sa, pĕnĕ când el este supusŭ în capitala sa unei autorităţi streine. El nu póte să aibă altă posiţiune în Roma, de cât séu ca unŭ adevĕratŭ imperatorŭ, séŭ ca unŭ captivŭ; şi nicĭ-o-dată nu va fi pace, lipsă de periculŭ şi linisce pentru întrega Biserică catolică, pĕnĕ când administraţiunea supremă a Bisericeĭ va fi supusă pasiunilor de partidă, capriciuluĭ administratorilor, turburărilor politice ale alegerilor, şi proiectelor, precum şi acţiunilor ómenilor reĭ, cariĭ cu uşurinţa cea maĭ mare sacrifică dreptatea proprieĭ lor plăcerĭ.

« Şi să nu credeţĭ onorabilĭ fraţĭ, că în mijlocul atâtor rele, ce ne sgudue, sufletul nostru a cădutŭ strivitŭ, séŭ că speranţa, cu care noĭ asceptămŭ măreția a tot-puterniculuĭ şi eternuluĭ D-ḑeŭ, s'a diminuatu. In adevĕr, din acea ḑi, când dupŏ usurparea putereĭ nóstre, noĭ ne-amŭ chotărîtŭ, că este maĭ bine să rĕmânemŭ în Roma, de cât să căutămŭ ospitalitatea liniscită în alte părţĭ, şi am luatŭ acéstă decisiune cu intenţiunea, de a sta de gardă la mormĕntul s-luĭ Petru şi a conserva interesele catolice, noĭ n'amŭ încetatŭ cu ajutorul luĭ D-deu, de a ne lupta pentru triumful lucruluĭ sântu şi ne luptămŭ în tóte ḑilele, necedând nicăierĭ inimiculuĭ, opunêndŭ putere putereĭ, ca să conservămŭ şi puţinul, ce a maĭ rĕmasŭ de la răpirea acestor ómenĭ, cariĭ fură totŭ şi tindŭ la a nimicĭ totul. Acolo, unde noĭ n'amŭ avutŭ altă putere pentru apărarea drepturilor Bisericeĭ şi ale religiuneĭ, noĭ am rădicatŭ vocea nóstra şi amŭ lucratŭ cu opunerea şi protestul.

Din citatele, aduse de noĭ aicĭ, se vede fórte bine oposiţiunea, ce Vaticanul face guvernuluĭ italianŭ. Şi de altă parte guvernul italianŭ » cu tótă skimbarea ministeruluĭ celuĭ liberalŭ din anulŭ trecutŭ, el a rĕmasu credinciosŭ direcţiuneĭ inaugurate, făcênd numaĭ nisce circulare către procurorìĭ generalĭ aĭ Regatuluĭ, de unde se póte vedea în modul celŭ maĭ clarŭ, că tóte nemulţemirile Papeĭ şi ale celor, ce compunŭ Vaticanul, nu sûntŭ, de cât nisce parute persecuţiunĭ, ce atentéză la libertatea întru totŭ sântuluĭ Părinte al lumeĭ Papale

Circulara Ministruluĭ Mancini manifestéză neplăcuta impresiune, causată guvernuluĭ de către alocuţiunea Papeĭ, cea atât de inamică şi contrară legilor, instituţiunilor şi kiar Regeluĭ Italieĭ, şi tot-o-dată arată, că acéstă alocuţiune tinde la a întărîta prin mijlocul E-

puterea nóstră, partea cea maĭ importantă a lucruluĭ, şi aicĭ nu este maĭ mult vorba despre recâscigarea bunurilor temporale, dar despre înlăturarea unuĭ periculŭ cu mult maĭ mare, ce privesce pre legea cea maĭ superióră, adecă pre consciința, pacea şi mântuirea sufletuluĭ credincioşilor. Lucrând însĕ pentru înlăturarea acestor pericule marĭ, noĭ voimŭ să declarămŭ din noŭ în audul tuturor, că noĭ desaprobămŭ şi urâmŭ din tóte puterile sufletuluĭ nostru acéstă lege tiranică, pre carea o numescŭ *plăcerea regeluĭ* şi tot-o-dată aducemu aminte, că ea atacă puterea divină a Bisericeĭ şi îĭ negă libertatea eĭ.

Eca şi expresiunile, cu care Papa Piu IX-le desaprobă legea garanțiilor, de care se ține întregŭ guvernul italianŭ de astă-ḑĭ:

« Acéstă libertate, dăruită noi pentru sĕvĕrşirea s-lor serviciĭ, este o libertate falsă, pre carea o esploateză în contra nostră, afirmându-se cu cea maĭ mare neruşinare, că noĭ ne folosimŭ de dînsa. Acéstă libertate consistă în acela, că noĭ vedemŭ pre fie-care ḑi ruinarea ordineĭ şi a administrațiuneĭ afacerilor bisericescĭ, vedemu perderea sufletelor, fĕrĕ a avea puterea, ca să îndreptămu unŭ reu aşa de mare. In acéstă stare de lucrurĭ, nu trebue noĭ să privimŭ. ca la o ironie amară şi o decidere noă, când se ḑice aşa de des, că noĭ trebue să ne ocupămŭ de proiectul, de a ne împăca şi învoi cu aceştĭ noĭ dictatorĭ? Şi în resultatŭ acéstă împăcare n'ar însemna altŭ-ce-va, decat renunçarea la acestŭ sântŭ tronŭ, primitŭ de noĭ, ca unŭ amanetŭ sântŭ, care nu se póte înstreina, ca o profesiune a misieĭ divine, încredințată noĭ pentru mântuirea sufletelor, precum şi ca o ereditate a luĭ Iisus Christos; şi tot-o-dată tradarea luĭ în mânele uneĭ astŭ-felŭ de autorităţĭ, care din tóte puterile caută să nimicéscĕ décă s'ar putea şi kĭar numele religiuneĭ creştine!

« Tótă lumea vede în tótă kĭaritatea şi în tóte formele eĭ, puterea, energia şi consciințiositatea acestor părute garanțiĭ, cu care inimiciĭ noştri, pentru a amăgi pre credincioşĭ, s'aŭ lăudatŭ, că voiescŭ să asigure libertatea şi demnitatea prelatuluĭ romanŭ, care garanțiĭ sûntŭ fundate pre arbitragiŭ şi disposițiunile inimice ale guvernătorilor, cariĭ şi-aŭ reservatŭ dreptul, de a le aplica, conserva, esplica, şi a le pune în practică, conform privirilor şi capriciilor lor.

« Nicĭ-o-dată, nu! Nicĭ-o dată prelatul romanŭ nu póte şi nicĭ va

amestecă în afecerile interne ale Italieĭ, din numĕrul cărora sûntŭ şi relaţiunile Italieĭ cu Papa. Dar aceste invitaţiunĭ ale guvernuluĭ francesŭ aŭ avutu o influenţă mică asupra Episcopilor, cariĭ eraŭ susţinuţĭ de partida ultramontană din Franţa, a cărora organe de publicitate sûntŭ — « Universul » « Unirea » « Lumea » etc. Aceste gazete aŭ începutŭ să repetéscă ideile Episcopilor şi tot o-dată să capete influenţă în Senatul francesŭ, şi kiar între persónele din jurul Preşedintelui Mak-Machon, asupra căruia, dupre cum se dice, are o influenţă fórte mare soţia luĭ, şi ea este predată ultramontanilor şi manudusă de inspiraţiunile renumitului Diupanlu, Archiepiscopul de Orlean. Acesta lucrează astŭ-felŭ, adecă în interesele scaunului papalŭ, pentru cuvĕntul, se dice, că el doresce, de a şterge din memoria Papei suvenirea, ce a lăsatŭ cu ocasiunea sinodului din Vatican, privitorŭ pre infalibilitatea Prea Sântuluĭ Părinte, şi că tot o-dată i ar realiza dorinţa, de a putea o dată pune pre capŭ şapca de cardinalŭ, pentru care guvernul francesŭ a stăruitŭ atât de mult pre longă Vatican.

Cu aceste se esplică fórte bine oposiţiunea clericală, manifestată în contra guvernuluĭ francesŭ de maĭ 'nainte de 16 Maiu; şi acesta cu atâta maĭ mult, când cine-va vede, că guvernul francesŭ actualŭ aŭ intratŭ doĕ persóne din cele maĭ ultra-montane: D-niĭ De-mo şi Briunè. Cu acesta se esplică şi alarma, ce se observă în presa europiană. Care va fi resultatul alocuţiuneĭ papale din viitorŭ nu se póte prevedea; judecând dupre lupta partidilor din Franţa, este, că partida clericală are se obţină triumful momentanŭ al lupteĭ.

In Austria mişcarea clericală s'a manifestatŭ în congresul catolicŭ. Şedinţele luĭ s'aŭ începutŭ la 30 Aprilie în sala societăţeĭ muzicale din Viena. Graful Pergen, în calitate de preşedinte al congresuluĭ, a salutatŭ adunarea cu unŭ discursu prin care el a esprimatŭ bucuria cea maĭ mare, că catoliciĭ tuturor localităţilor, aflătóre în cuprinsul monarchieĭ austriace, s'aŭ intrunitŭ pentru a face maĭ splendidă acestă serbătore. El a maĭ adausŭ, că Austria póte să atingĕ fericirea sa numaĭ pre terĕmul catolicismuluĭ, fiind că Biserica fórĕ concesiune se luptă pentru apărarea dreptuluĭ istoricŭ, a căruia ea este apărătórea cea maĭ credinciósă.

Dupŏ citirea telegramelor de felicitare, adunarea a trecutŭ la alegerea birouluĭ; unde locul de preşedinte îlŭ ocupă Egbert Belcredi.

piscopilor pre guvernele streine contra regatului italianŭ. Maĭ departe, circulara observă, că nicĭ unŭ guvernŭ altul n'ar fi răbdatŭ asemine atacurĭ şi provocărĭ inamice, şi adauge, că, fără a se atinge inamovibilitatea Papeĭ, guvernul ar fi pututŭ să permită procurorului generalŭ, de a urmări gazetele, ce aŭ reprodusŭ alocuţiunea; dar ministerul, fiind convinsŭ în unitatea şi libertatea Patrieĭ, voiesce să arate lumeĭ întregĭ argumentul celŭ maĭ puternicŭ şi maĭ solemnelŭ despre toleranţa, puterea şi libertatea cea maĭ nelimitată, ce se lasă Papeĭ. Pentru care el şi invită pre procuroriĭ generalĭ, de a nu urmări simpla reproducere a alocuţiuneĭ.

Cu modul acesta Vaticanul nu şi-a ajunsŭ la scopul, de a provoca pre guvernul italianŭ şi a-l pune în luptă façişă.

Că Alocuţiunea Papeĭ de la 12 Martie a fostŭ semnalul uneĭ mişcărĭ generale a clerului papalŭ, din tóte Statele, acesta se póte vedea din cele petrecute şi kiar în Statele, unde credincioşiĭ Papeĭ sûntu în numĕrŭ fórte micŭ, precum este Anglia şi Olanda. Mişcarea cea maĭ mare s'a făcutŭ în Italia, şi cea maĭ puterică în Françа. In Franţa alocuţiunea a fostŭ interpretată de epistole şi scrisorĭ, adresate de Episcopĭ nu numaĭ turmeĭ lor, dar şi Preşedinteluĭ republiceĭ, parlamentuluĭ şi kiar Ministeruluĭ. Eca cum se interpretéză acestŭ discursŭ al Papeĭ de cătrĕ unul din Episcopiĭ Françieĭ.

« Piu IX-le nu incetéză, de a fi imperatorŭ kiar în ochiĭ inimicilor şi aĭ prădătorilor luĭ. Trebue să se convinge toţĭ, că unitatea italiană nu are unŭ progresŭ realŭ, că puterea luméscă a Papeĭ trebue să fie restabilită, şi că dupŏ sguduiturĭ profunde, care vorŭ atrage dupŏ sine ruina maĭ multor armate şi coróne, se va auḑi din gurele tuturor locuitorilor Europeĭ de la o margine pĕnĕ la celaltă unul şi acelaşĭ strigătŭ: « Daţĭ Roma guvernatorilor eĭ de maĭ nainte! Roma apărţine Papeĭ! Roma este a luĭ Dumneḑeŭ »!

Epistolele şi scrisorile Episcopilor francesĭ aŭ provocatŭ o sguduitură şi kiar caderea Ministeriuluĭ precedentŭ D. Jul Simon, preşedintele de atuncĭ al cabinetuluĭ în unire cu Ministrul de Culte şi justiţie D. Martel a publicatŭ o circulară la adresa Episcopilor, invitându-ĭ de a fi moderaţĭ în espresiunĭ, apelând la patriotismul lor, arătându-li cât este de greşită conduita lor, când se înarméză în contra guvernuluĭ italianŭ, care se află în relaţiunĭ amicale cu celŭ francesŭ, şi acésta cu atâta maĭ mult, că guvernul francesŭ nu se

tendinţelor puterei lumesci a Papei. Papa a voitŭ să profite de circumstanţele resbelului din Orientŭ şi şi-a manifestatŭ simpatiile sele pentru închinătorii lui Machomedŭ, cu ocasiunea presentărei la dînsul a peregrinilor de Savoia: Eca cum se esprimă Papa cu acéstă ocasiune :

« Acum unŭ statŭ mare *ereticŭ* s'a rădicatu cu arma în mână, ca să pedepsescă pre unu altŭ Statu necredinciosŭ, pretecstând, că acesta nu administrézâ drept şi persecută pre unii din supuşii sei, carii mărturisescŭ doctrina ortodocsă. Resbelul acum s'a începutŭ. Nu sciu care din aceste doe Staturi va învinge, dar sciu, că asupra unuia din aceste Staturi, care se numesce pre sine ortodocsŭ, şi în realitate este schismaticŭ, apasă mâna dreptăţei lui D-ḑeŭ pentru persecuţiunile neomenóse asupra catolicilor, care s'aŭ începutŭ acum de mult, şi care încă nu s'au precurmatŭ »

Aceste vorbe ale Papei au avutŭ o mare influenţă asupra tuturor slavilor din Austria şi specialminte asupra Cechilor. Şi judecând dupre cuvintele « Jurnalului de Moskva », trebue să recunóscemŭ, că aceste vorbe ale Papei vorŭ servi, ca ultima picătură, ce va face ca să debordeze cupa şi să erupă o dată simţimêntul naţionalŭ.

Tóte gazete ceche liberale s'aŭ esprimatŭ contra acestor vorbe ale Papei şi în special éca ce ḑice ḑiarul cechŭ « Politik » :

« In urmarea celor ḑise de Papa, catolicismul în dioa, când cea mai mare din puterile slave se află pre câmpul de luptă pentru resolvarea cestiunei slavice, el se pune în partea inimică slavismului. Acesta este unŭ faptŭ, pre care noi Cechii, ca slavi, trebue să nu-lŭ perdemŭ din vedere. Şi noi trebue să ne gândimŭ, cum putemŭ să ne despărţimŭ de catolicismŭ, fiind-că el are o politică nu numai în afară, dar klar şi în lăuntru, carea se opune cu totul intereselor nóstre naţionale ».

Proteste în contra acestor cuvinte ale Papei s'aŭ vêḑutŭ şi klar din partea unor consilie comunale ale slavilor din Austria. Eca partea cea mai importantă din adresa comunei din Iungbunţlau, presentată vicariului localŭ al Papei cu ocasiunea serbărei de cătrĕ acésta a iubileului seŭ episcopalŭ :

« Gazetele catolice ḑilele aceste a anunçatŭ că Papa la 30 Aprilie, primind pre peregrinii din Savoia, klar prin discursul seŭ, vorbind despre resbelul orientalŭ, a numitŭ pre Rusia « eretică, şi schis-

vice-preşedinţI principele Episcopŭ de Ricobona, graful Brandis, D. Grif, şi Doctorul Pauer, depntatul camereĭ şi profesorul universităţeĭ de Paris.

Graful Belcredi dupŏ ce a mulţemitŭ adunăreĭ pentru încrederea, ce I-a datŭ, alegêndu-lŭ preşedinte, în mijlocul aplauselor a propusŭ, ca pentru începerea şedinţelor congresuluĭ să se cérĕ binecuvêntarea Papeĭ.

La finele acesteĭ şedinţe, el a amintitŭ adunăreĭ, că « este o necesitate imperiósă pentru credincioşĭ, de a se uni maĭ strînsŭ în acéstă epochă, când Iadul încordeză tóte puterile sèle în tóte societăţile, ca să înlătureze pre Biserica catolică de la viéţa socială, şi kIar, decă s'ar putea, să o reîntórcă în catacombe ».

« Să remânemŭ cu simţimentele de afecţiune în jurul Imperatoruluĭ, a conkisŭ oratorul, să ne grupămŭ în jurul Episcopilor noştri, şi să ne îndesimŭ maĭ strînşĭ în jurul tronuluĭ s-luĭ Petru şi să strigămŭ : *să se glorifice numele luĭ Iisus Christos!*

Maĭ mult de 3000 persóne au promisŭ, că vorŭ lua parte la congresŭ. Şepte sute de persóne a maĭ luatŭ parte la acestŭ congresŭ din Cislaitania şi 200 din Ungaria. La deskiderea congresuluĭ maĭ toţI archiepiscopiI, EpiscopiI, maĭ mulţI principĭ, şi grafĭ, şi în genere maĭ tóte notabilităţile Imperiuluĭ austriacŭ aŭ fostŭ de faţă.

In şedinţa II congresul catolicilor a luatŭ decisiunea, conform propunereĭ doctoruluĭ Pauer, de a se lucra pentru restabilirea putereĭ civile a Papeĭ. Unul din membriĭ a propusŭ kIar, să se facĕ o adresă din partea congresuluĭ cătrĕ Imperatorŭ, prin care să se cérĕ intervenţiunea coroneĭ pentru restabilirea putereĭ civile a Papeĭ. Acéstă propunere a fostŭ respinsă pre motivul, că congresul datoresce să-şI termine şedinţele cât maĭ curênd, şi de aceIa nu are timpul materialŭ, ca să se ocupe cu redactarea uneĭ asemine adrese. Se înţelege, că înlăturarea uneĭ asemine propunerI sub unŭ astŭfelŭ de motivŭ s'a făcutŭ maĭ mult pentru cuviinţă; membriI însĕ ceĭ maĭ cu judecată aĭ congresuluĭ aŭ înţelesŭ defectuositatea uneĭ asemine propunerĭ şi aŭ întrebuinţatŭ tóte puterile, pentru ca să înlăture presentarea uneĭ astŭ-felŭ de adrese, care li-ar fi atrasŭ derIderea generală.

Cu totŭ zelul partiḑanilor Papeĭ din Austria şi tot în marginile monarchieĭ Habsburgilor, s'a manifestatŭ şi o reacţiune în contra

luĭ lor religiosŭ. Nu numaĭ Șeichul-Islamŭ póte să invite pre Machometanĭ la resbelul de esterminare, dar kĭar și fie-care Mula, și în casurĭ estreme și fie-care turcŭ. Dupre esplicațiunile posteriore ale Coranuluĭ, mirenii turcĭ potŭ să proclame «resbelul săntŭ», când sŭntŭ în resbelŭ cu necredincioșiĭ și kĭar cu credincioșiĭ, când acestia calcă regulele Coranuluĭ. Așa în Algeria la 1837 Abd-el-Cared a proclamatŭ «resbelul săntŭ» contra Francesilor, și dupo câțĭ-va anĭ el a făcutŭ acelașĭ lucru contra Sultanuluĭ de Maroco, Sidi-Abdurahmano, pentru cuvêntul, că acesta în timpul resbeluluĭ cu Francesiĭ nu a presentatŭ ajutorul satisfăcătorŭ fraților seĭ mochametanĭ.

Obligațiunile, puse asupra mochametanilor în timpul resbeluluĭ, sŭntŭ cele următóre:

1). In resbelul cu inimiciĭ din afară Imperatorul este datorŭ să ea parte cu persóna sa la resbelŭ. 2). Toțĭ credincioșiĭ de secsŭ masculinŭ și de la etatea de 13 anĭ în sus, sŭntŭ datorĭ să mergă în «resbelul sănt». 3). Credincioșiĭ, ce nu potu lua parte la resbelŭ, — bătrâniĭ, femeile, bolnaviĭ și infirmiĭ sŭnt datorĭ să lucreze pentru luptătorĭ și să se îngrijască de mulțemirea lor. 4). Pentru keltuelele «resbeluluĭ săntŭ» credinciosiĭ sunt datoriĭ să dea tótă averea lor și kĭar să întrebuințeze și averea gémiilor. 5). In timpul resbeluluĭ săntŭ tóte gemiile suntŭ înkise.

In țéra inimică «resbelul săntŭ» autorizază pre mochametanĭ să prade totul și kĭar femeile. Ceĭ, ce cadŭ în timpul acestuĭ resbelŭ mergŭ de-a-dreptul în raiŭ, unde îĭ ascéptă tóte fericirile posibile și kĭar décă pre lume ar fi fostŭ ómeniĭ ceĭ maĭ păcătoșĭ. «Resbelul săntŭ» trebue să înceteze numaĭ atuncĭ, când inimicul este cu desăvârșire nimicitŭ, seŭ se învoiesce să primĭască islamismul. Pêne când inimicul arată celŭ maĭ micŭ semnŭ de resistență, nu numaĭ nu este permisŭ a se înkeĭa pacea, dar nu i se póte acorda nicĭ armistițiu. In genere folósele practice pentru mochametanĭ din resbelul săntŭ sŭntŭ espuse în paragraful al patrulea al Coranuluĭ, unde i se deskidŭ tóte sursele de îuavuțire.

Stégul verde, pre care musulmaniĭ îl scotŭ în timpul resbeluluĭ săntŭ, este o bucată de pânză de unŭ verde înkisŭ, lungă, de doĭ metri și lată de unŭ metru și ceva. El o dată servĭa, ca perdea, la etacul mult iubiteĭ femeĭ a Profetuluĭ, numită lișĭ, și în care etacŭ

matică » și că « mâna dreptâței luĭ D-ḑeŭ apasă asupra Statuluĭ rusescŭ ». Noĭ eram în drept să asceptăm, pentru ca Papa, ca Episcopŭ crestinŭ, să se róge pentru învingerea armatelor crestine contra persecutătorilor seculari aĭ poporelor crestine, dar aceea, ce Papa a manifestatŭ, nimene din noĭ nu putea să ascepte. Noĭ, Slavonii-Cechĭ compătimimŭ maĭ mult cu luptătoriĭ ruşĭ, în cariĭ vedemŭ pre apărătoriĭ omenireĭ şi aĭ slavismuluĭ, şi nu vom înceta, de a li dori din totŭ sufletul învingere complectă în lupta pentru drepturile cele maĭ înalte ale omuluĭ.

« Popórele slavice, care se ţinŭ de Biserica romano-catolică, vorŭ citi cu măchnire sufletescă, că Papa în acéstă luptă s'a datŭ în partea inimiculuĭ celuĭ maĭ mare al creştinătăţeĭ şi slavismuluĭ, în partea Turcieĭ. Va aduce acésta vre unŭ bine séŭ progresŭ catolicismuluĭ, noĭ vomŭ vedea în curênd.

O asemine simpatie pentru Rusia şi nemulţemire în contra Papeĭ s'a vëḑutu şi kĭar în Croaţia, unde pênë acum se vedeŭ simpatiile cele maĭ marĭ pentru catolicismŭ.

Ce se atinge însë de resbelul Orientuluĭ, cu ocasiunea căruia s'a începutŭ mişcarea clericale pentru puterea civilă a Papeĭ, apoĭ trebue să recunóscemŭ, că de la succesele Turcieĭ în acestŭ resbelŭ Vaticanul speră fórte mult. Cardinalul Manning, şi Archiepiscopŭ de Vestminster, a şi esprimatŭ speranţa sa în acestŭ sensŭ cu ocasiunea unuĭ discursŭ, ţinutu în ḑioa de Pascĭ către turma sa, când el ḑice:

« Cestinnea Orientuluĭ nu póte să ĭea altă soluţiune, afară de aceĭa desemnată de Providenţă, şi anume, restabilirea independenţeĭ s-luĭ tronu. In zadaru ómeniĭ îĭ caută o altă soluţiune.

(Dupre jurnalul Православное Обозрѣніе = Revista ortodocsă).

Resbelul sânt şi stegul verde la Musulmanĭ.

Turcia dupre scirile, venite din Constantinupolŭ, a proclamatŭ « resbelul sântŭ » contra crestinilor; şi el în limba machometană însëmnează luptă de esterminare şi de nimicire a crestinilor.

Dupre prescripţiunile Coranuluĭ « resbelul sântŭ » în genere se proclamă de Şeichul-Islamŭ, şi el îşĭ póte avea locul şi kĭar, când credincioşiĭ luĭ Mochametŭ întimpină obstacule în împlinirea cultu-

CAROL I,

PRIN GRATIA LUI DUMNEDEU ȘI VOINȚIA NATIONALE DOMNU AL ROMANILOR

La Toți de Fațiă și viitorĭ sănătate.

Asupra raportuluĭ Ministruluĭ Nostru secretar de Statu la departamentul culteloru, şi instrucțiunei publice sub No. 5,935;

Vĕḑendŭ votul datŭ de Sântul Sinodŭ al Sânteĭ bisericeĭ autocefale orthodoxe Române în ședința sa din 29 Maiŭ, anulŭ 1874;

Vĕḑendŭ Jurnalul încheiatŭ de consiliul Nostru de Ministri, în şedința de la 28 Iuniu anul 1874;

In Virtutea art: 15 din legea pentru alegerea mitropolițiloru și Episcopiloru eparchioți, cum și a constituireĭ Sântuluĭ Sinodu.

Amŭ sancționatŭ şi sancționămu ce urmeză.

REGULAMENTU

PENTRU SERBATORILE CE TREBUE A ȚINE CRESTINI ORTHODOXI IN CURGEREA ANULUI.

Art. I. Serbătorĭ religiόse în România se recunoscŭ şi se stabilescŭ următόrele :

1. Tόte Duminecele de peste anu în care se coprinde şi Dumineca Pascilorŭ, a căreĭ serbare continue 3 ḑile : Dumineca, Lunĭ şi Marțĭ.

2 Cele 12 serbătorĭ Duminicale sau împărăteşti anume :

a) Nascerea Născătόreĭ de Dumnedeu la 8 Septembriŭ,

b) Inalțarea Sânteĭ Cruci, la 14 Septembriu,

c) Intrarea în biserică la 21 Noembriŭ,

d) Nascerea Mântuitoruluĭ, la 25, 26, 27 Decembriŭ,

e) Botezulŭ Domnuluĭ la 6 Ianuariŭ,

f) Intimpinarea Domnuluĭ la 2 Februariŭ,

g) Buna vestire la 25 Martiŭ,

h) Schimbarea la fația la 6 Augustu,

Mochamet a şi muritŭ. Când Mochamet se afla pre patul de mórte, aŭ venitŭ la dînsul maĭ mulţĭ şefĭ, spre a cere bine-cuvêntarea profetuluĭ asupra resbeluluĭ, ce voiaŭ a întreprinde contra unor selbaticĭ din Arabia, şi murind le-a datŭ lor perdéoa de la etacul seŭ, în semnŭ de aducere aminte şi când se vorŭ lupta trebue eĭ să scie, că se lupta pentru D-ḑeŭ şi profetul. Şi de atuncĭ acestu stégŭ care se numesce Sandjac-Şerif a fostŭ tot-de-una desfăşuratŭ de către Turcĭ în resbelele lor. După acea acestŭ stégŭ se scotea numaĭ în timpul « resbelelor sânte » şi natura resbeluluĭ atârnă în totul de la Calif. Aşa la 1683 acestŭ stégŭ s'a desfăşuratŭ sub zidurile Vieneĭ, şi bataia de la Zenta, de şi în amândoĕ aceste casurĭ nu era nicĭ vorbă despre islamismŭ. Puterea acestuĭ stégu, dupre credinţa mahometanilor, stă în aceĭa, că ceĭ ce cadŭ în timpul desfăşurăreĭ luĭ sûntŭ martirĭ şi mergŭ drept în Raiŭ.

In resbelul actualŭ acestŭ stégŭ s'a desfăşurată cu o solemnitate distinctă. Sultanul Abdul Hamid a desfăşuratŭ cu mâna sa stégul, pre care l'a datŭ luĭ Şeichu-Islam. Acesta, şeḑênd pre unŭ calŭ împodobitŭ cu firŭ, şi ţinênd stégul în sus, a plecatŭ pre uliţele Constatinupoluluĭ. Alăturea cu Şeichul-Islam pre unŭ altŭ calŭ mergea Sultanul, ţinênd sabia gólă în mână şi tremurand'o. In urma acestora mergŭ ulemiĭ, spunênd mohametanilor, ca resbelul sântŭ s'a începutŭ. Se ḑice, că din Constantinupolŭ stégul va fi a dusŭ la Dunărea, unde Şeichul-Islam, póte însoçitŭ şi de sultanul, va purta acestŭ stégŭ în batae.

ARCH. **Genadie Enacénu**

1) Aniversarea nascerii Măriei Sale Carol I. Domnitorulŭ României, la 8 Apriliŭ.

2) Onomastica Măriei Sale Domnei Elisabeta, la 24 Aprilie.

3) Intronarea Măriei Sale Domnitorului Carol I. la 10 Maiŭ.

Serbătorile naţionale, se vorŭ serba în tótă ţara prin solemnitate religiósă în tóte bisericile urbane şi rurale din România. După sĕvîrşirea Sântei Liturgii se va celebra Te-Deum după rînduiala ce se arétă în cărţile de Te-Deum ce suntŭ date pe la biserici de ierarchi eparchiali şi fără ca preoţii se ascepte alte ordine pentru aceste serbări.

Art. 3. Ori ce alte serbători superstiţióse precum:

Jouile după pasci, Rusaliele, Foca, Pălie, Ilie, Pintilie, calătorul, Ropotinul, Drăgaica, Paparuda, Circovii, Filipu, Chirica Schiopulŭ, Vinerea, suntŭ oprite a se serba ca nişte rămăşiţe din timpurile Idolatriei, şi care nu aducŭ nici un folosŭ sufletescŭ ci numai pagube celorŭ ce le serbéză împedicându i de la lucrări folositóre şi dândŭ ocasiune la petreceri deşerte şi vătămătore.

Preoţilorŭ se pune îndatorire a sfătui pe enoriaşii lorŭ de a părăsi asemenea sărbători păgânesci cari nu suntŭ potrivite cu demnitatea creştinilorŭ, cu bunele moravuri şi cu învĕţăturile Sântei Evangelii şi ale bisericei.

Acestŭ regulamentŭ se va tipări şi împărţi pe la tóte bisericile ortodoxe din România, spre a se citi în audul poporului şi a servi de regula pururea clerului, şi pentru deosebirea dilelorŭ de sărbătóre de cele lucrătóre. Regulamentul se va încadra şi atîrna pe părete în altarŭ.

Acestŭ regulamentŭ s'a votatŭ de Sântulŭ Sinodŭ în şedinţa sa din 20 Maiŭ 1874.

Preşedintele Sântului Sinodu Athanasie Rîmnicŭ

(L. S. St. Sinodŭ)

Ministrulŭ Nostru secretarŭ de statŭ la departamentulŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice este însărcinatŭ cu esecutarea decretului de faţă.

CAROL.

Dat în Sinaia la 3 Iulie 1874

Ministru secretar de Stat în departamentul
Cultelor şi instrucţiunei publice
T. Maiorescu

No. 1.391

i) Adormirea Maici Domnului la 15 Augustŭ,

j) Intrarea Domnului în Ierusalim saŭ Dumineca dinaintea Pascelui,

k) Inalţarea Domnului joui, la 40 de ḑile după paşti,

l) Pogorîrea Sântului Duhu şi Sânta Treime, Duminecă şi Luni la 50 ḑile după pasci,

3. Următórele ḑile ale sânţilorŭ pe care cu deosebire i-a respectatŭ crestinătatea pentru virtuţile lorŭ cele mari.

a) Sântulŭ ierarchŭ Vasile celŭ mare, la 1 Ianuariŭ cândŭ se serbéḑă şi anulŭ noŭ împreună cu tăerea împrejurŭ a Domnului.

b) Sântulŭ Ioan Botezătorulŭ la 7 Ianuariŭ.

c) Sânţii trei ierarhi Vasile cel mare Grigorie Theologulŭ, Ioan Crisostomul la 30 Ianuariŭ,

d) Sântul marele martirŭ Gheorge la 23 Aprilie,

e) Sânţii împăraţi Constantinŭ şi Elena la 21 Maiŭ,

f) Nascera Sântului Ioan Botezătorul la 24 Iunie,

g) Sânţii corifei, Apostoli Petru, şi Pavel la 29 Iunie,

h) Sântul Profetŭ Ilie la 20 Iulie,

i) Taierea capului Sântului Ioan Botezătorulŭ la 29 Augustŭ.

k) Cuviósa Paraschiva la 14 Octombrie,

l) Sântul marele martirŭ Dimitrie, la 26 Octombrie,

m) Sânţii Archangeli, Mihailŭ şi Gavriilŭ la 8 Noembriŭ,

n) Sântulŭ Ierarchŭ Nicolae la 6 Decembrie.

4. Afară de acestea suntŭ sărbători locale, precumŭ ḑilele hramurilorŭ, saŭ aniversările templurilorŭ fie-cărui localităţi, aniversările Sânţilorŭ ale cărorŭ sânte moşte se află depuse pe a locurea; acele ḑile se serbéză numai în localităţile respective.

Tóte aceste sânte ḑile enumărate pînă acumŭ se serbéză prin repausŭ de alte lucrări, ci petrecêndŭ în îndeletniciri duhovniceşti precum: mergerea la biserică spre rugăciune şi ascultarea cuvêntului lui Dumneḑeŭ, a casă prin cetirea cărţilorŭ folositóre de sufletŭ, pentru buna educare, a familiei, prin facerea de bine la cei nevoiaşi, prin cercetarea bolnavilorŭ, mai alesŭ, acelorŭ fără, adjutorŭ şi prin alte fapte bune, căci serbătorile suntŭ destinate de biserică anume pentru cultura spiritoală şi pentru îmbunătăţirea moravurilorŭ.

Art. II. Serbătorile naţionale în Romania suntŭ următórele :

Din tóte acestea se vede că o asemenea fabricare a lumînărilorŭ de céră este o falsificare a ofrandelorŭ destinate pentru serviciul Dumnedeescŭ, o profanare a sanctuaruluĭ, uă jertfă necurată asemenea celeĭ ce a adusŭ la altaru Cain, carele a adusŭ jertfă luĭ Dumnedeu, ródele cele maĭ rele şi netrebnice.

Sàntul Sinod în dorinţa sea de a desrădăcina acestŭ mare abus şi după datorinţa sea de a se îngriji de buna starea sfinteloră luĭ Dumnedeu bisericĭ din-orthodoxa nóstră Românie, desbătêndŭ asupra mijlócelorŭ prin care réul s'ar putea îndrepta, a decis maĭ întâiŭ de tóte a se adresa la cunosciinţa tuturor bine credincioşilorŭ şi pioşilorŭ aĭ bisericeĭ nóstre, Clericĭ şi mirenĭ şi a'ĭ sfătui părinteşte de a întruni cu tóte puterile lor spre desrădăcinarea acestuĭ nesuferit abus. Sântul Sinod maĭ întâiŭ declară de contrariă învĕţătureĭ şi practiceĭ pururelnice a bisericeĭ creştine, orĭ ce fel de falşificare introdusă în fabricarea lumânărilor de céră, destinate pentru trebuinţele religiuneĭ în biserică, saŭ afară de biserică, şi afirmă ca atât ceĭ ce falşifică aceste lumînărĭ, cât şi ceĭ ce aducŭ lumînărĭ falşe la serviciele religióse, păcătuescŭ greŭ contra santităţiĭ religiuneĭ şi 'şĭ atrag asupră-le respundere sufletéscă atâtŭ pentru profanarea şi înjosirea celor sânte, cât şi pentru vĕtămarea sănătăţeĭ confraţilor lor creştinĭ cari vin la biserică spre a depune rugele lorŭ înaintea celuĭ pre Inaltŭ.

Sântul Sinodŭ pune acésta în vedere maĭ întâiŭ fabricanţilorŭ de lumînărĭ şi părinteşte 'ĭ sfatuesce şi 'ĭ rógă, în interesul mântuireĭ lorŭ sufletescĭ, de a fabrica pentru trebuinţele bisericeştĭ numaĭ lumînărĭ de céră curată, fără a amesteca în ele nicĭ una din substanţele aretate maĭ sus care strică şi degeneredă substanţa cereĭ, a nu pune câştigul lorŭ maĭ pe sus de cinstea cuvenită celor Dumnedeescĭ şi de folosul sufletescŭ şi trupescŭ al aprópeluĭ, a nu uita că un fabricantŭ fraudulosŭ împedică de la lucrarea cea bună şi pe fabricanţiĭ onestĭ şi generalisedă réul, căcĭ fabricantul fraudulos prin eftinătatea materialuluĭ ademenind la sine pe ómenĭ nesciutorĭ, pricinueşte pagube fabricanţilorŭ oneştĭ şi 'ĭ atragŭ şi pe eĭ la fraudă; Este maĭ bun şi maĭ folositorŭ câştigul puçinŭ dar cu dreptate şi onestitate de câtŭ câştigul mare care cu nedreptate şi cu înşelăciune, căcĭ dice sânta scriptură: « maĭ bun este puçinul celuĭ dreptŭ de câtŭ bogăţia cea multă a păcătosuluĭ ».

Sântul Sinodŭ al Bisericeĭ ortodoxe autocefale Române.

Pré cucernicilorŭ protoereĭ, cucernicilorŭ preoţĭ, pré cuvioşilorŭ archimandriţĭ cu soborele lorŭ monachicescĭ şi la toţĭ bine-credincioşĭ creştinĭ, fiĭ in Domnulŭ aĭ smereniei nóstre: har vouĕ şi pace de la Dumnedeu, Tatălu şi de la Domnulu nostru Iisus Christos.

De câţĭ va anĭ s'a introdusŭ în România unŭ modŭ fraudulosŭ de a se întrebuinţa la facerea luminărilorŭ pentru trebuinţele bisericeĭ, în locŭ de ceră curată provenită din cultura albinilorŭ, după cum a fostŭ pururelnica datină a bisericeĭ de la începutul creştinătăţiĭ pînă în ḑilele nóstre, un material artificial preparat din alte substanţe care nu este permisŭ a le proaduce la altarulŭ luĭ Dumneḑeŭ ca prinóse, pentru că prin natura lorŭ nu corespundŭ cu curăţia şi înalţimea tainelorŭ religióse ce se sĕvirşescŭ în biserica luĭ Dumneḑeŭ.

Acestŭ material care cu înşelăciune s'a întrodusŭ în fabricarea luminărilorŭ de ceră constă din: 1) parafină, uă substanţă cristalisată, estrasă din păcură ordinară; 2) stearin ce se estrage din seul animal; 3) Japon o ceră artificială cunoscută sub numirea de céră de Japonia; 4) o substanţă numită ceam, care serveşce a da acestor amestecăturĭ uă colóre Roşie-Galbenă.

Luminările fabricate din asemenea materiale afară de aceia că prin natura lorŭ nu suntŭ conform cu practica bisericeĭ creştine, producŭ şi alte urmărĭ cu totulŭ contrariĭ demnităţiĭ locaşurilorŭ Dumneḑeescĭ şi anume: 1) producŭ unŭ fumŭ extraordinarŭ, carele corumpe aerulŭ în biserică, îngreuéḑă respiraţiunea plămânilorŭ, în câtŭ creştiniĭ adese orĭ neputând suporta, suntŭ siliţĭ a eşi din Biserică. Nu uă dată s'aŭ vĕḑutŭ persóne slabe de constituţie căḑĕndu în biserică leşinate din causa îngreuereĭ respiraţiuneĭ produsă de fumul acestorŭ luminărĭ falşe. — 2) Fumul acestorŭ luminărĭ strică podóbele bisericelorŭ precum: zogrăvéla şi poleiala de pe păreţĭ şi de pe têmple (catapetesme). — 3 Luminările acestea ne avĕndŭ consistenţă solidă ca cera, puinduse în sfeşnice sĕ móie, cadŭ singure, ţinĕndu-se în mînă de preoţĭ şi alte persóne, ele de asemenea se moie şi lasă pe mînă o unsóre murdară, éră prin scurgerea lorŭ necontenită murdărescŭ vestmintele sacre, cărţile şi celle l'alte odóre bisericescĭ cu care vin în contactŭ.

semnaţĭ

Iosef Huşi,
Iosef Episcopul Argeşuluĭ,
Melchisedek episcop al Dunăreĭ-de-Josŭ,
Calist Stratonichias,
Theodorit Sinadon,
Ghenadie fost Argeşu,
Ieronim Sevastis,
Iosef Sevastias Bobulescu,
Polycarp Bârlădenu,
Ieremia Gălăţenu.

1871 Maiŭ 31

PROPUNERE

In anulŭ trecutŭ în adunarea deputaţilorŭ s'a făcutŭ o imputare amară Ierarchilorŭ, că nu se introduce predica prin bisericĭ. In adevĕrŭ, acésta este o necesitate fórte simţită în România.

Sântulu Sinodŭ chiar din prima sa sesiune a întorsu atenţiunea sea asupra acesteĭ necesităţĭ şi tot-d'o-dată asupra datorinţeĭ Cleruluĭ de a predica cuvêntul luĭ Dumneḑeu prin Bisericĭ, şi din articolele 13, 14, 15, 16 ale regulamentuluĭ pentru disciplina Cleruluĭ a statuatŭ:

a) Ca preoţiĭ care aŭ primitŭ o îndestulă cultură Theologică prin seminariĭ se se oblige a compune şi rosti predicĭ în Biserică.

Pentru ceĭ ce nu ştiŭ dinşiĭ a compune predice s'aŭ decis a se publica în jurnalul Bisericescŭ predice care sĕ se citescă de preoţĭ poporuluĭ în biserică :

Pentru realisarea acestorŭ stipulaţiunĭ sinodale privitóre la datorinţa Cleruluĭ de a predica prin bisericĭ cuvêntul luĭ Dumneḑeŭ, propunem ca sântul Sinod sĕ iea următórele măsurĭ :

In oraşele de resedinţe mitropolitane şi episcopale, unde suntŭ seminariĭ, profesoriĭ de la seminariĭ cari au învĕţatŭ Theologia, de asemenea şi preoţiĭ seminarişti de gradul al doilea, sĕ se oblige a rosti predice în Biserica Catredală, seŭ şi la altele, unde se va destina de către Ierarchulŭ respectivŭ. Predicele se vorŭ rosti la tóte sĕrbătorile Duminicale, precum şi în tóte Duminecile postuluĭ mare şi ale postuluĭ nascereĭ.

Pe proistoşiĭ bisericelor şi pe epitropĭ 'ĭ îndemnămŭ şi 'ĭ sfătuim a recomanda tuturorŭ enoriaşilorŭ numaĭ pe fabricanţiĭ oneştĭ, sfătuindŭ pe toţĭ enoriaşiĭ a aduce lumânărĭ la biserică, numaĭ din fabricele acele dovedite că nu le falsifică. Epitropiĭ, pentru trebuinţele bisericescĭ şi pentru pioşĭ creştiniĭ care voescŭ a aduce la biserică prinóse de lumânărĭ, sĕ aibă pe la pangare numaĭ lumînărĭ de fabricele cele maĭ bune.

Lumînările cele rele se cunoscŭ după culórea lorŭ galbenă roşie, orĭ prea albă, orĭ albă mohorită. Cele din tâiŭ suntŭ colorate cu ceară, cele de al doilea suntŭ maĭ multŭ de stearin, cele din urmă sunt maĭ mult de parafină, se maĭ cunoscŭ după unsórea ce lasă pe mană,de fumul ce producŭ, şi de muérea lorŭ, îndoirea şi căderea lorŭ din sfeşnice.

Preoţiĭ se sfatuiască pe poporaniĭ lor de a nu aduce la biserică ast-felŭ de lumînărĭ şi daca vre unul din nesciinţă ar aduce, acele se nu se întrebuinţeze în biserică, nicĭ resturile lorŭ sĕ nu se vêndă la fabricanţĭ împreună cu altele, spre a nu conrupe materialul cel bunŭ al fabricanţilorŭ. Poporenilorŭ care prin eftinătate se adiminescŭ a cumpera lumînărĭ false, sĕ se pună în vedere că maĭ bine sĕ aducă la biserică lumînărĭ maĭ puçine şi maĭ micĭ, numaĭ sĕ fie de calitate bună, de catŭ maĭ marĭ saŭ maĭ multe de acelea de qualitate rea, căcĭ Domnul Christosŭ a lăudatŭ prinosul celŭ micŭ dar curatŭ al văduveĭ ceĭ sĕrace.

In fine pre iubiţĭ fiĭ aĭ nostri în Domnulŭ, aducĕndu-vĕ aminte de cuvintele Domnuluĭ nostru Iisus Christos ḑise către apostolĭ « cel ce vĕ ascultă pe voĭ, pe mine mĕ ascultă, eră cel ce se lépădă de voĭ, de mine sĕ lepădă, » Vĕ rugămŭ împreună cu apostolulŭ Pavelŭ : « Fraţilorŭ, ascultaţĭ pe învĕţătoriĭ voştri şi vĕ supuneţĭ lorŭ, căcĭ eĭ privegheză pentru sufletele vóstre ca ceĭ ce trebue sĕ dea semă, ca sĕ facă acesta cu bucurie iar nu suspinând, căcĭ acésta nu vĕ este de folos. » (Ebr. 13 şi 17)

Harul Domnuluĭ Iisus Christos şi dragostea luĭ Dumneḑeŭ şi împărtăşirea Sântuluĭ Duh se fie cu voĭ cu toţi, Amin.

Preşedintele Sântuluĭ Sinod (semnat) **Calinic Metropolitul Moldoveĭ**

Membri sântuluĭ Sinodu :

Atanasie Episcopul Râmnicului,
Isaia Roman.
Inocentie Buzeŭ,

Numărul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL
	Mah. Arjoci .	Sânții Voevodi . .
21. Călceștĭ. .	. . . . . .	Sântul Nicolae. .
	Mah. de sus .	»
	Părăŭ . . .	»
	Mah. Cadăn.	Sânții Voevodĭ. .
22. Vărtopu. .	. . . . . .	Sântul Vasile . .
1. Rovinariŭ .	. . . . . .	Sânții Voevodĭ. .
	Poiana. . .	Sântul Dimitrie .
	Mah. Moi. .	Adorm. M-cel D-luĭ
2. Vlăduleni .	. . . . . .	Sântul Nicolae. .
3. Băltenĭĭ . .	. . . . . .	»
	Mah Găneștĭ .	Sântul Vasile . .
4. Peșténa de s.	. . . . . .	Sântul Nicolae. .
5. Râșina . .	. . . . . .	Sântul Dimitrie .
	Mah. Lumeḑ.	Apostolu Andreĭ .
6. Ticlenĭ . .	. . . . . .	Sântul George . .
	Mah. Tumși .	Adorm. M-cel D-luĭ
	Crețeștĭ . .	Intrarea in Biserică
7. Plopișioru .	. . . . . .	Sânții Voevodĭ . .
	Mah. Olarĭ .	Sântul Ión Botezăt.
8. Piscurile. .	. . . . . .	»
	Serdaneștĭ .	Inălțarea . . .
9. Costeștĭ . .	. . . . . .	Sântul Nicolae. .
	Mah Daia. .	Sânții Voevodĭ. .
	Broștenĭ . .	Sântul Nicolae .
	Ceplea. . .	»
	Isvórele . .	»
10. Brâneștĭ .	. . . . . .	»
	Mah. Cap. D.	»
11. Ioneștĭ . .	. . . . . .	Sânții Voevodĭ. .
12. Turc. de jos	. . . . . .	Sântul Nicolae. .
	Iliieștĭ . . .	»
13. Turc. de sus	. . . . . .	Cuv. Paraschiva .
	Stolojani . .	Intrarea în Biserică
14. Calapar. de j.	. . . . . .	Sânții Impărațĭ .
	Mah. G. Men.	» Voevodĭ. .
15. Calapar. de s.	. . . . . .	Sântul Dimitrie .
16. Borăscu. .	. . . . . .	Sânții Impărațĭ .
17. O[illegible]		

b) Ierarchiĭ pentru reşedinţele lorŭ vorŭ face la inceputulŭ fie-căruĭ anŭ listă de persónele predicatóre la arătarea ḑilelorŭ, căndu aŭ a predica, arĕtându-le, de va crede de trebuinţă, chiar themele asupra căroru aŭ a predica, pentru ca eĭ, fiind de timpuriŭ anunţaţĭ sĕ pótă a se prepara bine.

c) Predicatoriĭ înainte de a rosti cuvintele lorŭ în Biserică, vorŭ fi datorĭ a le ceti maĭ ânteiŭ Ierarhuluĭ séu alteĭ persóne înadinsŭ desemnată de elŭ, spre aprobare.

d) Preoţiĭ predicatorĭ, ce s'arŭ afla pe la comunele de reşedinţa protopopilorŭ, vor ceti cuvintele lor spre aprobare protoereiloru locali. Eră ceĭ de pe la comunele, unde nu suntŭ protoereĭ, dupe ce vorŭ rosti predicele lorŭ le vorŭ trimete la Ierarchul Eparchial spre revedere.

e) Câte din aceste cuvinte s'ar găsi cu deosebire meritóre Ierarchiĭ, le vorŭ trimite spre publicare în jurnalulŭ bisericescŭ, pentru deşteptarea emulaţiuneĭ în Clerŭ la predicarea cuvêntuluĭ luĭ Dumneḑeŭ.

f) *Pré* Sânţiţiĭ Mitropoliţĭ şi Episcopĭ sĕ pune îndatorire preoţilorŭ de la tóte comunele rurale şi urbane, cari nu potŭ înşiĭ predica şi pentru ca sĕ fie ele bine cetite şi bine înţelese maĭ ânteiŭ de cetitorĭ, preoţiĭ saŭ dascăliĭ, sĕ se îndatorească a se prepara de timpuriu la cetirea prediceĭ, ca nu din causa uneĭ cetirĭ necorecte sĕ se împedice buna înţelegere a ascultătorilor.

g) Protoerei sĕ se îndatorésca, ca la revisiunile lorŭ pe la bisericĭ, sĕ se informeze daca preoţiĭ împlinescŭ saŭ nu prescripţiunile privitóre la predică, şi pe ceĭ abătuţi să-ĭ raporteze Ierarchuluĭ spre a se lua măsurile pentru îndreptarea abaterilorŭ.

semnaţĭ
Kalinic Mitropolitul Moldavieĭ,
Episcopu Melchisedek,
Isaia Roman,
Arh. Polycarp Bîrlădénu.

ANUL III. BUCURESCI, AUGUST 1877 No. 11

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuvêntul »
II Tim. IV 2.

BISERICA ȘI SOCIETATEA

ROLUL BISERICEI IN STATU

Omul, privitŭ în partea luĭ fisică, în corpul luĭ, este o ființă, dupre cum a ḑisu și Cant, de celŭ maĭ micŭ preçŭ. El aicĭ este semenŭ cu tóte dobitócele pămêntuluĭ, și cerințele luĭ fisice nu trecŭ preste legile natureĭ. Omul însĕ, ca ființă morală, înḑestratŭ cu sufletŭ, și plinŭ de lumina divinitățeĭ, este ființa de preçul celŭ maĭ mare; și în puterea acesteĭ laturĭ din omŭ cu totul divine, el se conduce de legile morale, el este fiiŭ al luĭ D-ḑeŭ prin grație, și umblă dupŏ bine. Binele este tendința omuluĭ, și acestŭ bine, acéstă linisce sufletéscă, el o caută prin tóte mijlócele. Și ce altă urmăresce omul în societate, de cât numaĭ, ca el să fie bine, să ajungĕ fericitŭ? Omeniĭ pentru asemine scopurĭ, și nu pentru altele, se grupéză în societățĭ, suportă tóte nemulțemirile și incomoditățile eĭ, pentru ca o dată să scape de nevoie, pentru ca să ajungĕ la culmea fericireĭ. Acéstă fericire, séŭ maĭ dreptŭ, bine, nu este unŭ ce limitatŭ, și omul, ajungênd fericirea sa, el doresce pre a aprópeluĭ seŭ; și prin fericirea individiḑilor și a Societăților, el tinde la fericirea omenireĭ întregĭ. Omenirea, privită în istoria eĭ, n'a încetatŭ nicĭ o dată de la urmărirea bineluĭ. Ea în indiviḑĭ și națiunĭ a pututŭ să rătăciască calea, ce o conduce la acestŭ scopŭ, și săși pérḑĕ pentru momentŭ ținta progresăreĭ și a mersuluĭ seŭ, fórĕ ca vre o dată omenirea întregă să uite, cum că ea are unŭ scopŭ maĭ înaltŭ și că ea trebue să ajungĕ la destinul seŭ. Așa, că *in ome-*

No. pogónelor de pămînt ce posedă	No. familiilor în parte	No. familiilor Total	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget Lei B.	No. pogónelor de pămînt ce posedă
	39	420	de enoriaşĭ	Radu Dobre		sc. de grăm.	100	
	75		„	Ion Baculescu		sem. gr. I-iŭ		
	55		„	„				
17 p	50		„					
17 p	135	315	„	Demetru Giurescu . .		„	100	14 p
	100	100	„	Nic. Pr. Vasile . . .		sc. de grăm.	100	

PLASA

No. pogónelor de pămînt ce posedă	No. familiilor în parte	No. familiilor Total	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget Lei B.	No. pogónelor de pămînt ce posedă
	70		de enoriaşĭ	Petre Mragiu		sem. gr. I-iŭ	100	
6 p	35		„					
17 p	62	167	„					
	160	160	„	Ales. Păseréno. . . .		„	100	
	57		„	Math. Pr. Ilie , . . .		sc. de grăm.	100	
	71	128	„					
17 p	200	200	„	Ion Pr. Matheiŭ . . .		„	100	12 p
	108		„	Ion Al. Filipescu . . .		„	80	
	107	215	„					
	110		„	Ilie Popescu		sem. gr. I-iŭ	80	
	50		„					
	130	290	„	Dim. Pr. Nestor . . .		sc. de grăm.	80	
	186		„	Ion Pr. Ion. . , . .		„	80	
17 p	75	261	„	Ion Pr. Constantin . .		„	80	6 p
	75		„					
6 p	65	140	„					
	120		„					
	67	187	„	Constantin Stan Cóndă .		„	80	
17 p	100		„					
1 p	50		„	St. Pr. Stan . , . .		„	100	1 p
5 p	120	270	„	Constantin D. Dănciuloiu		„	100	4 p
17 p	206		„					
17 p	106	312	„					
17 p	350	350	„	Constantin Nicolae . .		sem. gr. I-iŭ	100	12 p
6 p	109		„	Păun Pr. Nicolae . . .		sc. de grăm.	100	6 p
17 p	113	222	„	Sava I. Dimitrie . . .		„	100	12 p
	185		„					
	70	255	„	Nicu Pr. Mihaĭ . . .		„	100	14 p
	84		„	Gh. Mihaĭ		„	100	8 p
	90	114	„					
[illegible] p	78	78	„					
[illegible] p	25	250	„	Iòn D Moboroa . . .		„	100	5 p

de ajunsŭ, ca el să guste dintr'o plăcere, să-şi cunóscă idealul, la care a tinsŭ şi acum îlŭ posede, şi ecă-lŭ în mijlocul plăcereĭ nefericitŭ şi în posesiunea sciinţeĭ desolatŭ. Insuşĭ idealurile cele maĭ marĭ, împĕrăţiile şi domniile, şi sciinţa cea maĭ sublimă şi maĭ pură nu-lŭ potŭ face fericitŭ; fiind că împĕrăţiile, creându-ĭ nelinisce, îlŭ împingŭ la cuceriri şi consolidarea sa şi a posterităţeĭ séle, ĭar sciinţa, punêndu-ĭ la dispoziţiune unŭ numĕrŭ, restrinsŭ de cunoscinţe, îlŭ face să se sperie de nesciinţa şi ignoranţa sa. *Omul*, în genere, *móre fora de a putea poseda binele doritŭ, şi aicĭ kĭar el nu încetézá, de a lega şi testamenta realisarea dorinţelor séle!* . . . Fie-ni spre esemplu şi Testamentele Prea Fericitului Nifon Metropolitul.

Naţiunile fiind compuse din aceĭaşĭ indivizĭ, cariĭ tind ne'ncetat la bine, manifestézá aceleşĭ tendinţe, şi umblă cu acelaşĭ neastâmpărŭ după bine.» De la monarchismu ele trecŭ la aristocraţie, şi de la guvernĕmêntul celor mulţĭ şi distincţĭ ele se transformézá în guverne constituţionale monarchice seŭ aristocratice, şi kĭar în acéstă sistemă de organisaţiune socială ele se frămêntă pentru republică, seŭ ohlocraţie, credênd, că aicĭ vorŭ găsi un bine maĭ înaltu, şi vorŭ fi maĭ fericite. Şi cu tóte transiţiunile şi revoluţiunile sociale, cu tóte instituţiunile de civilisaţiune, ómeniĭ părăsescŭ unŭ bine pentru altul, şi ca naţiunĭ trecŭ de la starea de independenţă la alta de vasalitate, tot pentru ca să realiseze acestŭ bine, urmăritŭ, doritŭ şi căutatŭ, ... Aicĭ să luămŭ în consideraţiune nu maĭ mult de cât fasele de transiţiune ale Românieĭ, şi împarte cea prescrisă prin Testamentul seu de către Marele Stefan.

Insăşĭ omenirea de la starea de esclusivismŭ, ca tribŭ, naţiune séŭ poporŭ alesŭ, şi pĕnĕ la relaţiunile diplomatice internationale nu urmăresce, de cât tot mult doritul bine. Intrebaţĭ pe popórele Asieĭ, scrutaţĭ intenţiunea kinesilor, şi reflectaţĭ puţin asupra actelor diplomatice dintre popórele şi rasele ouropiene, şi veţĭ vedé, că tóte aceste părţĭ ale omenireĭ cu esclusivismul lor, precum kĭar şi cu relaţiunile şi dreptul lor internaţionalŭ nu umblă, de cât după bine. Şi cu tóte aceste, câte nemulţemirĭ, şi câte frămêntăturĭ nu presintă omenirea pentru bine, de şi multe din idealurile eĭ pentru bine sûntŭ realisate? . . . kinezul este nemulţemitŭ în zidurile séle şi europiĕnul astă-zĭ tinde la sfărâmarea barierelor, la radicarea

nire orĭ-ce instituţiune, orĭ-ce societate nu póte să ecsiste, de cât numaĭ pentru cuvêntul, de a o conduce la unŭ bine óre-care.

Şi în adevĕr, cu ce altă se presintă 'naintea omenireĭ fie-care societate, începênd de la Statul organisatŭ şi dotatŭ cu atâtea instituţiunĭ şi pênĕ la societăţile cele maĭ desaprobate, şi care pentru realisarea scopuluĭ ultimarŭ facŭ usŭ de miḑlócele cele maĭ imorale? Nu cum-va Iesuiţiĭ înşişĭ nu se presintă 'naintea omenireĭ cu idea de bine, şi comuniştiĭ nu nĭ spunŭ pre tóte tonurile, că eĭ urmărescŭ fericirea omuluĭ? Comuniştiĭ, Socialiştiĭ, Iesuiţiĭ şi în genere tóte asociaţiunile omenescĭ nu urmărescŭ de cât binele; şi omenirea le îmbrăţişază şi le respectéză, întru cât ele îĭ aducŭ unŭ bine maĭ înaltŭ şi maĭ moralŭ, şi cu cât mijlócele de actionare sûntŭ maĭ comforme cu legile moraleĭ. Lumea despreçuesce astă-ḑĭ şi desaprobă pre Iesuiţĭ, în curênd va veni timpul celŭ de despreçŭ şi pentru alte societăţĭ, şi acésta numaĭ pentru cuvêntul, că ele nu scrutéză mijlócele de actionare, şi-aŭ admisŭ regula, că «scopul sânţesce mijlócele», şi în fine, că ele presintă omenireĭ unŭ bine limitatu, unŭ bine, care nu trece preste pragurile asociaţiuneĭ lor. *O societate este cu atâta maĭ durabilă, şi de omenire este îmbrăţişată cu atâta maĭ mult, cu cât mijlócele de actionare sûntu maĭ morale, iar scopul, ce ea urmăresce este maĭ conformŭ cu tendinţa morală şi nelimitată a omuluĭ.*

Ca cestione încă prealabilă şi ca materie tot introductivă trebuesce să căutămŭ, care este adevĕrata tendinţa morală a omuluĭ, adecă care trebue să fie-binele, pre care trebue să-lŭ urmărĭască orĭ-ce societate, pentru că numaĭ astŭ-felŭ vomŭ putea cunósce valórea morală a fie-căreĭ societăţĭ, şi cu modul acesta vomŭ puté ajunge la o regulă, ce nĭ-ar presenta cu totă ocasiunea posibilitatea de a distinge o societate de alta şi tot-o-dată a putea aprecia şi cunósce adevĕrata valóre a Bisericeĭ creştinescĭ.

Omul, privitŭ maĭ ântâiŭ, ca individŭ, este o fiinţă în respectul moralŭ fĕrĕ de astâmpărŭ, şi doresce tot-de-una binele. Luatŭ individul în diversele sele posiţiunĭ, el, fiind mulţemitŭ cu posiţiunea persóneĭ séle, îşĭ crează unŭ altŭ idealŭ de fericirea — familia, sĕŭ o vieţă celebatică, şi de aicĭ apoĭ el tinde a face bine naţiuneĭ, din care face parte, şi prin dînsa omenireĭ întregĭ, décă spre acésta îlŭ ajută puterile şi facultăţile sele sufletescĭ. In viéţa de tóte ḑilele, e

Şi în adevĕr, ce stare maĭ fericită pentru omŭ, de câtŭ acela, de a putea face binele, şi a realisa dorinţa înflăcărată a sufletuluĭ seŭ? In cele lalte societăţĭ omul intră fōrĕ de nicĭ o preparaţiune, condiţiunea de nascere e prea de ajunsŭ, ca să-lŭ facĕ fiiu al uneĭ patriĭ; în Biserică însĕ el trebue să se curăţe prin botezŭ de omul celŭ vekiŭ şi prin ungerea cu sântul mirŭ să se confirme în omul celŭ noŭ. Şi aceste acte pregătitóre sûntŭ de importanţa cea maĭ mare pentru omul, ce trece de la o viéţă la alta, ilŭ facu, ca el să aĭbă curajŭl dorinţelor sele şi voind, să pótă realisa binele. In óre-ce cu cele-lalte societăţĭ şi kiar cu Statul nimicŭ de felul celor espuse pĕnĕ aicĭ şi petrecute în Biserică. Omul în tóte societăţile omenescĭ intră cu tóte inclinaţiunile şi apucăturile luĭ, fōrĕ de nicĭ o preparaţiune pentru întreprinderea cea noă, şi părăsitŭ propriilor sele puterĭ. Consciinţa luĭ nu are o direcţiune, proprie bineluĭ socialŭ, şi judecata luĭ inclină spre reul aceleĭ societăţĭ. Astŭ-felŭ, că la intrarea neofiţilor în Biserică se face o metamorfosă şi o skimbare sufletéscă spre bine, de óre-ce omul societăţilor lumescĭ rĕmâne neskimbatŭ şi neprefăcutu.

Vinŭ după aceste şi alte acte de sânţire ale Bisericeĭ, unde creştinul şi specialminte consciinţa luĭ este mănţinută pre calea bineluĭ şi rădicatŭ omul din starea luĭ de decădere morală. Se simte, omul decăḑutŭ moralminte, consciinţa luĭ ilŭ mustră, vieţa-ĭ divine grea, şi omul este adusŭ în posiţiunea de desperare, pentru că în dînsul nu maĭ simte puterea, ce-lŭ póte conduce pre calea bineluĭ?.. In tóte aceste nefericirĭ, în acéstă stare de decădere morală, Biserica 'şĭ presintă mijlócele de vindecare; ea în misterul confesiuneĭ şi al căinţeĭ ilŭ curăţă de reŭ, şi ilŭ pune în starea de linisce sufletéscă, iar în celŭ al cuminicatureĭ ea ilŭ unesce cu D-ḑeŭ, adecă îĭ redă posibilitatea, de a putè continua cu practicarea bineluĭ. Dar se vedemŭ acum care sûntŭ şi mijlócele de actionare ale societăţilor omenescĭ şi specialminte ale Statuluĭ, când omul a eşitŭ din calea bineluĭ, şi a apucatŭ direcţiunĭ cu totul opuse scopuluĭ, ce urmăresce societatea.

Maĭ ântâiŭ, omul este creatŭ de D-ḑeŭ, pentru ca el să nu întreprindă nicĭ unŭ actŭ, să nu facă vre unu bine şi nicĭ să comită vre unŭ reŭ, maĭ 'nainte de ce, se va petrece o judecată în sufletul seŭ şi acéstă judecată este tot-dé-una în conformitate cu privirile

fruntăriilorŭ, la unificarea raselor şi maĭ departe la înfrăţirea popórelorŭ.

Écă omenirea, séŭ maĭ drept, omul în tendinţa sa pentru bine; şi acéstă tendinţă a luĭ este conformă cu natura psichică a omuluĭ şi el nu o găsesce realisată şi niciĭ se póte linisci în frămêntăturile sele, pentru bine, de câtŭ numaĭ în Biserică, *carea este societatea cu preferinţă, societatea, unde el îşĭ găsesce tipulŭ idealurilor séle, şi unde frămêntăturile sufletuluĭ seu suntŭ alinate cu plenitudine.*

Şi pentru ca să facemŭ evidentă importanţa Bisericeĭ, ca societate, şi să ne convingemŭ, că numaĭ în Biserică consciinţa omuluĭ se linişteşce şi aicĭ numaĭ el află mântuirea sufletuluĭ seŭ, să comparămŭ Biserica cu Statul, ca modelŭ, de societate, să o studiemŭ în asemine modŭ comparativŭ, şi ne vomŭ convinge, *că nu este cu putinţă fore de biserică, că Biserica creştinéscă are ideale de Bine, la care nicĭ o societate din lume nu s'a pututŭ râdica pênă acum* şi în fine, *că numaĭ Biserica póte să liniştéscă pre omŭ în starea luĭ de desolaţiune şi kiar de desperare.*

Biserica întrunesce în sine tóte condiţiunile, de a lŭ puté face pre omŭ fericitŭ şi ea presintă omuluĭ mijlócele cele maĭ eficace, pentru ca el să pótă ajunge la binele, dupŏ care el umblă. Luând pre omŭ în starea de nevinovăţie, primindu-lŭ din braţele mameĭ luĭ, ea ilŭ **sânţesce** în misterile religiuneĭ creştine, ilŭ **învaţă** adevărurile, necesare vieţeĭ şi fericireĭ luĭ, şi în fine il **conduce** pre calea binelui. ferindul tot-de-una de aceĭa, ce este reŭ. Écă elementele constitutive ale Bisericeĭ şi cu aceste elemente, Biserica este o societate, ce întrece pre tóte societăţile.

I.

Maĭ ântâiŭ luând actul sânţireĭ creştinilor, privind la Biserică, ca la instituţiunea, ce are puterea, de a introduce pre ómenĭ în sînul seŭ, şi aicĭ, apoĭ aĭ întreţiné în graţia divină, Biserica în asemine acte nu se asemănă cu nicĭ una din societăţile omenescĭ. Ea ilŭ introduce pre crestinŭ în sînul seŭ prin actul botezuluĭ, şi acestŭ actŭ, sufletesce vorbind, face din omŭ o fiinţă noă, o creatură, din care lipsescŭ şi cele maĭ micĭ urme ale pĕcatuluĭ; el este cu totul curatŭ în respectul moralŭ şi luĭ iĭ este deskisă calea spre bine.

cu prisos observaţiunile, făcute de către Volter cu ocasiunea revoluţiunei francesă de la 1798, şi nu devină în totul adevĕrate cele, ce dice el ? adică :

Nu, nu voiŭ descrie vaete, strigări,
Sângele, cu a curge pre drumŭ, pre cărări,
Pre fiĭ preste tată, jungieţĭ, cum pică,
Pre frate cu soră, pre mumă cu fiică,
Pre soçĭ dându-şĭ duchul, de focŭ cotropiţĭ,
Pre prunci, cum în légănŭ, de petre -'s turtuţĭ ;
Căcĭ nu se póte s'a scepţĭ vre unŭ bine,
Când omul turbéză, îşĭ ese din sine.

Eca faptele omuluĭ, unde consciinţa luĭ nu cunósce maĭ mult binele socialŭ, şi tot-o-dată şi forţa legeĭ ! . . . Şi pre lângă aceste, trebue să maĭ recunóscemŭ şi acelŭ adevĕrŭ necontestabilu ; adecă, ce casciga, seŭ maĭ dreptŭ, nu suportéză Statul o perdere enormă din tóte punctele de privire, cand el pentru diferitele culpe încarceréză unul câte unul maĭ multe miĭ de cetăţenĭ ? Se are în resultatŭ corigerea şi îndreptarea celuĭ reŭ ? Şi Staturile civilizate nu facŭ recursŭ tot la Biserică, însărcinând pre preoţiĭ eĭ, ca să lucreze asupra consciinţeĭ celuĭ greşitŭ şi încarceratŭ ? Eca importanţa Bisericeĭ în raportŭ către Statŭ, şi *Statul trebue să şĭ recunóscă debilitatea sa faça cu modul Bisericeĭ de a lucra asupra consciinţeĭ omuluĭ.*

Şi óre maĭ este necesitate, ca să maĭ insistămŭ şi asupra celoralalte acte de sânţire ale Bisericeĭ reversate asupra omuluĭ şi unde societăţile omenescĭ nicĭ se potŭ urca cu mintea lor ? Biserica dispune de acte de sânţire pentru tóte întreprinderile omenescĭ, şi ea însoçesce pre omŭ în tóte căile bineluĭ. Voiesce omul să întreprindĕ o carieră noă în viéţa sa ? Este chotărîtŭ să intre în vieţa familiară şi kĭar numaĭ să facĕ o călătorie pentru realisarea unuĭ bine ? Biserica îĭ vine în ajutorŭ ; ea îĭ purifică consciinţa luĭ, şi-şĭ sădesce în sufletu speranţa de reeşită în întreprinderea făcută. Şi în adever, ce rolŭ nu are speranţa în vieţa omuluĭ, şi cum, numaĭ din causă, că ni lipsesce speranţa, întreprinderile, vieţa nóstră însuşĭ este ruşinată. Biserica prin actele de sânţire şi rugăcĭunile sele nasce şi nutresce speranţa în sufletele ómenilor, ĭar cu speranţa « se ajungu cele înalte » şi binele merge pĕnĕ a fi practicatŭ. Eca *rolul Bisericeĭ*

consciinţeĭ asupra lucrurilor. Şi décă consciinţa omuluĭ privesce la actele bune, ca la unŭ ce rĕŭ, judecata luĭ nu le aprobă; şi din contra judecata se pronunçă pentru actele rele, când consciinţa omuluĭ privesce la dinsele, ca la nisce acte bune. Astŭ-felŭ, că în tóte faptele séle omul are de conductorŭ şi controlorŭ al actelor séle consciinta seŭ cugetul seŭ. Prin urmare, fericirea omuluĭ atârnă de la vederile consciinţeĭ sele. şi este vre o societate pre lume, care se póte scruta şi cerceta consciinţa omuluĭ? Are Statul specialminte mijlócele de a cunósce, că consciinţa supuşilor seĭ este pervertită, că eĭ privescŭ la binele socialŭ, ca la unŭ ce reŭ, séŭ în fine, că eĭ kiar s'aŭ chotărîtŭ pentru restornarea bineluĭ socialŭ şi tindŭ la înlocuirea bineluĭ comunŭ cu unŭ altul privatŭ? Aicĭ fie-care societate omenescă devine inactive, şi Biserica singură este acela, carea ajută şi pre Statŭ în mântinerea ordineĭ sociale. Ea în numele luĭ D-deŭ, şi în puterea principiuluĭ, că « D-ḑeŭ nu voĭesce mórtea pĕcătosuluĭ, dar să se întórcă, şi să fie viŭ » desrădăcineză orĭ-ce înclinaţiune spre reŭ, şi pre acestă cale Biserica ajută pre Statŭ şi fórĕ de dînsa el ar fi în ferberĭ şi revoluţiunĭ perpetue . . . . Cu viéţa şi cu Statul s'ar petrece acela ce vedemŭ în domeniul sciinţeĭ. O opiniune ar răsturna totul, şi ordinea socială, singura capabilă pentru binele socialŭ, s'ar înlocui cu desordinea şi anarchia socială.

Dar se va obiecta, că diversele State aŭ constituţiunile şi legile lor, ĭar societăţile în genere, statutele şi regulamentele lor; şi că în puterea prescripţiunilor acestor legĭ omul merge la bine şi fórĕ de voĭa sa. O! cât suntŭ de neeficace prescripţiunile legeĭ positive pentru conducerea omuluĭ pre calea bineluĭ, şi ele urmărescŭ numaĭ faptele, nu şi intenţiunile luĭ. Forţa legeĭ, ḑice dreptul positivŭ, face pre ómenĭ, să practice binele socialŭ, şi tot-acéstă forţă îĭ pedepsesce, când eĭ nu respectă prescripţiunile legeĭ. Şi noĭ în faça acestuĭ respunsŭ autoritarŭ din partea ómenilor de legĭ ne întrebămŭ: pénĕ când legea maĭ are autoritate şi este capabilă, de a conduce pre omŭ la bine? Décă declinaţiunile omuluĭ de la bine, şi maĭ ales faptele luĭ rele suntŭ individuale, séŭ celŭ mult parţiale, atuncĭ legea are forţă, ea póte pedepsi şi înkide pre omŭ în carcere şi penitenciare. Dar se întrébă, ce face Statul, ce forţă maĭ are legea, când faptele, contrare bineluĭ socialŭ, devinŭ generale şi de spiritul revoluţiuneĭ este pătrunsă societatea întregă? Nu se realiză

şi a calcula nu aŭ meritul, de a atinge sufletul omuluĭ; ele tóte daŭ omuluĭ cunoscinţele mechanice pentru învĕţare. Vĕ întrebŭ, cu mechanismul învĕţămêntuluĭ primarŭ, cu arta descifrăreĭ semnelor de cultură, se face vre o prefacere în natura psichică a omuluĭ? Devine el maĭ moderatŭ în raportŭ cătrĕ cerinţele natureĭ, şi egoismul luĭ se preface în abnegaţiune pentru bine?

Nu ajunge bietul omu a fi prada pasiŭnilor şi a degrădăreĭ morale, vedênd frică şi terórе acolo, unde dupre învĕţătura Bisericeĭ este unŭ fenomenŭ al legilor natureĭ, stabilite de creatorul a tóte? Éca cuvintele pentru care noĭ am cerutŭ tot dé-una, *ca în Statul românŭ învĕţămêntul primarŭ să fie unit cu celŭ eclesiasticŭ şi* preutul, pre unde se póte să fie învĕţătorul satuluĭ. . . .

Vine dupĕ aceste sistema de învĕţămêntŭ secundarŭ şi cu totŭ aceia, ce ea aduce pentru viéţa morală a omuluĭ. Acéstă sistema de învĕţămêntŭ, carea póte să fie clasică, reală seŭ profesională, streformézã inteligenţa omuluĭ, iĭ procură cunoscinţele elementare ale direcţiuneĭ, ce o are, fĕrĕ însĕ ca să-ĭ atingĕ voia, şi să-ĭ încăldiascĕ inima. Omul, sub inrîurirea învĕţămêntuluĭ secundarŭ, póte să fie smulsŭ din sînul natureĭ, póte să ajungĕ, ca să nu maĭ aibă necesitate în viéţa sa de punctul de radimŭ al natureĭ, dar se întrébă, care iĭ va fi de acum punctul de radimŭ, necesarŭ fie căruĭ obiectŭ naturalŭ, precum şi fie-căria fiinţe morale? Principiile, ce le-aĭ dobânditŭ în scolă? Dar aceste, fiind multe şi contradicĕtóre, ieu unŭ caracterŭ de simple opiniunĭ, care nicĭ o dată nu potŭ să dirigĕ pre omŭ în viéţă. Principiile, póte, care şi le formeză individul pre basa cunoscinţelor scolastice? O! aicĭ ne desminte realitatea, şi ea ni presintă tristul adevĕrŭ, că omulu. smulsŭ fiind din sînul natureĭ rĕmâne fĕrĕ de principiĭ, şi devine instrumentul celŭ maĭ periculosu pentru binele socialŭ. Şi în adevĕr, cum este cu putinţă, ca din o fiinţă, ce acum se pretinde cultă, să maĭ aĭ unŭ omŭ? Ore, nu ni-lŭ presintă societatea gata, de a îmbrăţişa tóte confesiunile, asvĕrlitŭ în tóte viciile, târitŭ de ceĭ maĭ cu minţĭ, în tóte culorile politice, şi în fine pusŭ şi la discreţiunea streinuluĭ? *Aşa este omul, când luĭ iĭ lipsescŭ principiile, şi idea de sine nu se învaţă, de cât numaĭ în Biserică. . . .*

Éca şi cultura universitară! Acea sistemă de învĕţămentŭ, carea procură omuluĭ cunoscinţele, seu maĭ dreptŭ mijlócele, de a se per-

din punctul de privire al sânțireĭ tuturor actelor umane, *și aicĭ societățile omenescĭ nu potŭ atinge sufletul omuluĭ.*

II.

Al doilĕ elementŭ, prin mijlocul căruĭa Biserica înalță pre omu la creatorul seŭ, și-ĭ arată binele, la care el tinde, este elementul învĕțăreĭ. E prea adevĕrat, că de sciință dispune și Statul, are și El stabilimentele séle de cultură și omul aicĭ își capătă și își înmulțesce cunoscințele séle. Dar, pentru ca să vedemŭ ce rolŭ are sciința divină în raportŭ către cea omenéscă, să o studiemŭ ĭarăși în modŭ comparativŭ și să o privimu maĭ ântâiŭ în valórea eĭ și după aceste să vedemŭ cât dureză ea în raportŭ către vieta omuluĭ.

Luând de basă sistema de învĕțămêntŭ, astădĭ în genere admisă, și considerând învĕțămêntul primarŭ, secundarŭ și kĭar universitarŭ, ne întrebămŭ, ce importanță are el pentru viéța morală a omuluĭ? Óre este de ajunsŭ, ca, cultivând mintea într'unŭ gradŭ óre-care, să avemŭ în resultatŭ viéță morală și disposițiunĭ pentru bine din partea omuluĭ? Credemu noĭ, că fŏrĕ de crescere și educațiune, fŏrĕ de învĕțătura Bisericeĭ vomŭ putea da o altă direcțiune, tinerimeĭ nóstre, carea nu scie maĭ mult a respecta binele și cu atâta maĭ puțin a-lŭ practica? Uitați-vĕ în tóte Statele, unde sistema de învĕțămêntŭ al Statuluĭ s'a deslipitŭ, și a devenitŭ opusă Bisericeĭ și vețĭ vedea generațiunĭ întregĭ, că cofundă binele individualŭ cu celŭ comunŭ, că omul perde disposițiunile psichice pentru practicarea bineluĭ și în fine se reîntórce la egoismul și brutalitatea naturală, de unde a eșitŭ. Singură Biserica pre calea învĕțăturilor séle este capabilă, de a înobila pre omŭ; ea numaĭ îĭ póte arăta originea sa cea divină și tot ea singură, demunstrându-ĭ, că este fiiŭ prin grație al luĭ D-ḑeŭ, îlŭ înalță de la cele pămêntescĭ și îlŭ pune pre calea cerescă. Dar maĭ special:

Să luămŭ învĕțămêntul primarŭ și privindu-lŭ în modŭ specialŭ, să vedemŭ décă el póte vre-o-dată să formeze pre omŭ și să-lŭ facĕ [illegible] mijlóce capabilŭ pentru bine. Este în genere cu-[illegible] ce o procură omuluĭ învĕțămêntul pri-[illegible] drept, cărțile învĕțămêntuluĭ primarŭ [illegible] cultura omuluĭ; și arta de a citi, a scrie

necesitéză pre omŭ să fugĕ de invĕţatura eĭ, *Biserica se conforméză cu nevoile omuluĭ, pentru al invĕţa binele.*

Acum putemŭ să dicemŭ, fĕrŭ ca să greşimŭ, că *Statul cu institutele séle de cultură désvoltă inteligenţa omuluĭ, fĕrĕ ca să-ĭ formeze voïa, singură capabilă pentru bine, şi că el iĭ face dificilă şi acésta cultură, din causa condiţiunilor séle de invăţĕmêntŭ.*

III.

Nu este de ajunsŭ, ca omul să aibă facultatea sĕŭ puterea, de a practica binele, de aseminea şi cunóscerea binelui nu ilŭ póte face o fiinţă moralminte bună, omul trebue să fie şi condusŭ in practicarea binelui. Aicĭ se adeveresce in totul ḑicĕtórea românescă :

Cunoscŭ binele şi'mĭ place
Dar rĕŭ me'ndemnŭ alŭ face.

Da, omul trebue să fie şi indemnatŭ la practicarea binelui, adecă el trebue să fie condusŭ spre acésta. Şi de aceïa Statul in particularu, ca instituţiunea cea maĭ perfectă, are mijlócele sele de conducere la practicarea binelui, şi deosebirea şi aicĭ stă intru aceïa, că Biserica atât in privinţa principiuluĭ de conducere, precum şi a mijlócelor, de care ea face usŭ, se distinge de Statŭ.

Singurul principiŭ, de care Statul face usŭ in conducerea supuşilor seĭ la practicarea binelui, este ordinea binelui, este ordinea publică, ïar mijlócele de conducere suntŭ legile positive, ordinele şi disposiunile forţeĭ administrative, puse in aplicaţiune prin agenţiĭ poliţienescĭ. Dar, să ne întrebămu maĭ de aprope, ce este acestŭ principiŭ de ordine publică, ce suntŭ disposiţiunile administrative şi pĕnĕ la ce punctŭ agenţiĭ forţeĭ poliţienescĭ suntŭ capabilĭ, de a conduce pre omŭ la bine? In faça acestor intrebărĭ, făcute asupra vieţeĭ reale a Statuluĭ noĭ trebue să recunoscemŭ, că respunsul are a ne fi cu totul negativŭ. Ordinea publică va fi respectată de supuşiĭ Statuluĭ şi atuncĭ, când eĭ nu vorŭ face rĕul, şi disposiţiunile administrative cu agenţiĭ forţeĭ esecutive nu vor putea face pre ómenĭ sĕ practice binele ; şi totŭ ce eĭ suntŭ capabilĭ, kiar in culmea agerimeĭ şi a prevedereĭ lor, consistă, in a feri pre ómenĭ de rĕŭ.

fecţiona într'o specialitate óre-care. Aicĭ, e prea adevĕratŭ, lipsesce mechanismul, şi nu este maĭ mult privaţiune de principiĭ. Omul termină cursul seŭ cu o specialitate şi el devine doctŭ. Dar în ce s'a făcutŭ specialistŭ şi în ce-ĭ consistă doctoratul? Ore are a face sciinţa medicineĭ, a dreptuluĭ, şi chiar a filosofieĭ cu idea de bine a creştinismuluĭ? Toţĭ ómeniĭ au idea de bine şi tóte sciinţele urmărescŭ nu maĭ adevĕrul în aceĭa, ce le privesce. Astŭ-felu că omulŭ, lăsatŭ propriilor séle puterĭ, şi părăsitu numaĭ sciinţelor, nicĭ o dată nu va putea ajunge la acea lege morală, dupre care omul pentru liniscea sa sufletéscă este datorŭ să face binele pentru rĕŭ, şi dupre care binele individualŭ cu respectul persóneĭ morale este tot-deuna subordinatŭ celuĭ comunŭ.

Nu contestămŭ ómenilor de sciinţe practicarea bineluĭ, trebue să ne esplicămŭ. Dar acéstă amore a medicilor pentru ceĭ suferindĭ, devotamentul advocaţilor pentru causele clienţilor lor, şi însuşĭ bibinele moraleĭ filosofice, nu suntŭ materiale învĕţate şi trase din domeniul propriŭ al sciinţeĭ. Ele suntŭ nisce regule de conduită şi nisce adevĕrurĭ, propagate de Biserică pre calea educaţiuneĭ, seŭ a învĕţăreĭ.

Omul aicĭ, vorbind riguros nu este fiŭ al specialităţeĭ sciintifice, ci următor al Bisericeĭ şi fiŭ al bineluĭ, căpătatŭ prin graţia divină.

Este asemine de importanţa cea maĭ mare şi cestiunea condiţiunilor, dupre care societăţile omenescĭ învaţă pre omŭ, în comparaţiune cu aceleaşĭ condiţiunĭ, dupre care omul se învaţă de către Biserică. De ordinar tote societăţile întreţinŭ pre omŭ cu sciinţa lor cea maĭ înaltă între 10 şi 15 anĭ din vieţa luĭ şi pentru acestu scopŭ ele îlŭ reclamă, ca să aibă o sciută etate împlinită şi tot-odată să şi afierosiască vieţa sa sciinţeĭ, şi să vine întru unŭ anume şi determinatŭ locŭ. O! ce diferenţă şi aicĭ de modul cum învaţă Biserica .... Ea îlŭ primesce pre omŭ, când abie, începe să percépă, îlŭ învaţă şi îlŭ sfătuesce pĕnĕ şi pre patul morţeĭ, unde l'a părăsitŭ orĭ-ce scólă. Dupŏ aceste, ea nu sustrage pre omŭ de la ocupaţiunile séle, şi fŏrĕ a-lŭ tîrî dupŏ sine la templu, ea învaţă pre fiiĭ seĭ practicarea bineluĭ a casă, pre cale, la ţerină şi une-orĭ şi la Biserică. Biserica nu are necesitate să pune amendĭ, pentru ca învĕţătura eĭ să fie ascultată; fiind că condiţiunile de învĕţare nu îlŭ

ţiunei şi adunatŭ în numele luĭ D-ḑeŭ, să servéscă pentru mărirea şi reorganisarea Statuluĭ românescŭ. Eca Biserica şi din punctul de privire al propagăreĭ binelui, şi ea, în oposiţiune de Statŭ nu numaĭ că feresce pre omu de reŭ, dar singură ea are facultatea, de alŭ face pre omŭ, ca să practice bine, şi de totŭ binele, câscigatŭ de dînsa în numele şi cu puterea luĭ D-ḑeŭ, profită tot Statul, séŭ maĭ general societatea.

Şi fŏrĕ de a ne gândi mult, nu trebue noĭ să recunóscemŭ, că de totŭ binele, carele liniscesce sufletele ómenilor, profită societatea, din care facŭ eĭ parte? Are omul liniscea consciinţeĭ séle, este el mulţemitŭ cu posiţiunea sa individuală, óre acestă linisce şi mulţemire nu aduce ea liniscea şi mulţemirea societăţ-ĭ întregĭ? Să observămŭ pre ómenĭ ca indiviḑĭ, să-ĭ studiemŭ în interiorul lor şi să-ĭ vedemŭ liniscițĭ în consciinţa lor şi mulţemiţĭ în sufletul lor, şi aicĭ lipsescŭ tóte agitaţiunile, tóte tendinţele spre reŭ către aprópele, şi în fine nu-şĭ potŭ avea locŭ câtuşĭ de puţinŭ desperările. Omul mulţemitŭ cu sine, şi acela, care în întreprinderile luĭ nereeşite, găsesce în Biserică unŭ principiŭ de linisce sufletéscă, acestu omŭ este omul celŭ maĭ fericitŭ, şi pentru unŭ asemine omu nu este necesitate de justiţie, şi el se conduce pre calea binelui şi fŏrĕ de agenţiĭ administrativĭ. pentru unŭ asemine omu pămêntul este locul, unde el datoresce, ca prin fericirea şi câscigarea binelui internŭ şi mărginitŭ, să ajunge la cerŭ, la locul celŭ ne'nsĕratŭ, la fericirea cea eternă şi nelimitată. Acum, când într'o societate, indiviḑiĭ, cariĭ, o compunŭ, tindŭ la fericirea ceréscă prin cea pămêntéscă, óre câscigul şi profitul Statuluĭ este Micu? . . . Individul aicĭ ışĭ ajunge realisarea dorinţelor séle, iar Statul a atinsŭ gradul celŭ maĭ înaltŭ de perfecţiune . . . . .

După aceste, ce linisce şi ce profitŭ nu are Statul, când vieţa familiară a ómenilor, care-lŭ compunŭ, este ea o vieţă morală, şi conformă cu principiile şi prescripţiunile Bisericeĭ? Aicĭ nu'şĭ potŭ avea locŭ n'enţelegerile dintre bărbatŭ, femee şi copiiĭ lor. Fie-care membru al familieĭ este fericitŭ cu posiţiunea sa, şi femeea, precum şi copiiĭ, trăind fie-care pentru fericirea lor individualŭ în socotéla bărbatuluĭ, eĭ aducŭ fie-care pre altarul familiarŭ profitul şi

Eca capabilitatea societăților omenescĭ, și ele nu potŭ conduce pre omŭ la bine, nu-lŭ potŭ face, ca el, sacrificândŭ de la sine, să proaducĕ pre altarul societățeĭ aceĭa, ce ea nu-lŭ póte obliga. Legile de utilitate publică, legile rekisițiunilor, și în genere tóte acele legĭ și regulamente, unde omuluĭ ĭar i se impune, de a face binele pentru nevoile sociale sûntŭ, vorbind rigurosŭ, nisce legĭ, afară din principiul organisațiuneĭ sociale. Principiul dreptățeĭ, principiul tuturor constituțiunilor sociale, nu póte să permitĕ, ca să i se ĭa omuluĭ unŭ imobilŭ, unŭ obĭectŭ, fĕrĕ ca posesorul să o voĭascĕ acésta. Aceĭa, ce dă Statuluĭ dreptul, de a legifera binefacerea individuluĭ în favórea Statuluĭ, este unŭ principiŭ maĭ înaltŭ de acelŭ socialŭ. Este principiul Bineluĭ religiosŭ, unde individul dispare; este principiul Bisericeĭ, unde omul cu o ascultare fiĭască se supune voĭeĭ părinteluĭ seu . . . .

In genere cu Biserica se skimbă totul. Principiul, în puterea căruĭa Biserica îndémnă pre creștiniĭ la Bine, este însușĭ D-ḑeŭ, pre care îlŭ simte celŭ ne'nvĕțatŭ și omul de sciință îlŭ pricepe; ĭar agențiĭ practicăreĭ bineluĭ sûntŭ preuțiĭ altaruluĭ luĭ D-ḑeŭ, cariĭ, cu caracterul lor de sanctitate și de ne interesare, cu modestia și blândeța lor sûntŭ tot-dé-una siguri de reeșita întreprindereĭ lor. Și in adevĕr, decă ne uĭtămŭ în istorie, și avemŭ în vedere numaĭ pre poporul românescŭ, óre nu admirămŭ noĭ virtuțile străbunilor noștri, și nu ne înkinămŭ forțeĭ morale a cleruluĭ românescŭ, care a sciutŭ, ca să grupeze pre boĭeriĭ și poporul țĕreĭ în jurul virtuților civice și să-ĭ face, ca strecurându-se printre tóte dificultățile politice, să ni conserve o patrie românéscă și să contopéscĕ în Biserica românescă pre tóte ordele de păgânĭ și streinĭ, cariĭ aŭ venitŭ cu cultul și usanțele lor preste noĭ Românii? Și trebue să o recunóscemŭ, că acésta conkistă a Romănismuluĭ în istoria țĕreĭ nóstre s'a operatŭ cu încetul și numaĭ la umbra bisericeĭ și de cătrĕ agențiĭ eĭ ceĭ eclesiasticĭ adecă preuțiĭ atât laicĭ, cât și monachĭ, și tot dé-una în numele principiuluĭ supremŭ, adecă al luĭ D-ḑeŭ. De altă parte, aceĭașĭ agențĭ eclesiasticĭ, aceĭașĭ preuțĭ, și specialminte monachiĭ, n'aŭ perdutŭ din vedere, că demicarea avereĭ este ruinarea societățeĭ și că în puterea principiuluĭ de bine maĭ înaltŭ averea țereĭ póte să fie grupată și bine conservată în jurul Bisericeĭ, pentru ca o dată acéstă avere, acestŭ capital colosalŭ, datŭ Na-

plăcuţilor luĭ D-ḑeŭ nu sûntŭ ele ideale de viéţă pentru fie-care cetăţénŭ, şi nu facŭ pre fie-care membru al societăţeĭ, ca să se gândéscă şi kĭar să se chotărasce pentru o vieţa, unde personalitatea sa este unŭ instrumentŭ pentru binele comunŭ ? O ! de s'ar introna în tóte societăţile principiul socialŭ al Bisericeĭ. . . . Omul, ca simplu cetăţénŭ, ar fi unŭ membru viŭ şi activŭ al societăţeĭ ; ca amploĭătŭ şi funcţionarŭ ar fi dreptŭ şi întegru ; ĭar ca posesorŭ al avereĭ sociale, ar fi unu adevĕratŭ economŭ al societăţeĭ, care cu capitalurile séle şi cu inteliginţa sa ar avea a lupta nu maĭ mult contra omuluĭ, şi a legilor morale, dar spre punerea natureĭ în serviciul vieţeĭ séle celeĭ morale. Cŭ o vorbă, omul condusŭ în vieţa socială de principiile Bisericeĭ, devine abnegatŭ şi dreptŭ façă cu societatéa.

Éca, prin urmare, ce este Biserica română pentru Statu, unu idealŭ, pre care el este dator să-lŭ copieze încetul cu încetul, împlinindu-şi astu felu misiunea sa de civilisatoru al societăţeĭ şi întroducênd fericirea cea mult dorită de omŭ.

Arch. **Genadie Enacénu.**

deliciile, care maĭ apoĭ se transforméză într'o sistemă întrégă de recompense pentru bărbatul, care este capul familieĭ séle . . . . Fericitŭ este bărbatul cu supremaţia familiară; fericită este femeea cu amórea, oferită eĭ de către bărbatŭ şi în fine fericiţĭ săntŭ şi copiiĭ, că în părinţiĭ lor eĭ aŭ pre educatoriĭ şi conductoriĭ lor în satisfacţiunea cerinţelor, de care este plină natura lor atât fisică, cât şi morală, cea încă prea debilă. Şi ce este maĭ mult, că fericirea familiară, astŭ-felŭ organizată de către Biserică, este tot-o-dată nedisolvabilă şi permanentă pentru membriĭ, cariĭ o compunŭ. Omul, intrând în viéţa familiară prin misteriul nunţeĭ, şi unind ceĭ căsătoriţĭ voile lor în darul s-luĭ Spiritŭ, aicĭ nu-şĭ maĭ potŭ avea loculŭ, divorsurile séŭ despărţeniile. Şi cum este cu putinţă, ca să admitemŭ, că acela, ce a sânţitŭ şi a unitŭ s-tul Spiritŭ, să se desânţiască şi sa se desunească de către omŭ? In casurile de divorsurĭ trebue să cădemŭ în una din aceste doĕ estreme: séŭ că s-tul Spirit nu confirmă şi nu sânţesce actul nunţeĭ şi în asemenea casŭ cu divorsurile nu comitemŭ nicĭ unŭ reŭ; seu că sânţindul, noĭ cu actul divorsuluĭ suntem contra operilor s-luĭ Spiritŭ. Nu! actul nunţeĭ, făcutŭ în condiţiunile, prescrise de Biserică, este nedesolvabilŭ, şi nedisolvabilitatea nunţeĭ aduce Statuluĭ profitul celŭ maĭ mare. Ea îl scutesce de procesele, cunoscute cu numirea de divorsurĭ şi de dotă; că concentréză speranţele membrilor familieĭ în viéţa familiară; şi în fine Statul maĭ câscigă şi întru acela, că generaţiunile actuale ale societăţeĭ îşĭ depunŭ spreranţa fericireĭ lor viitóre de pre pămentŭ numaĭ în copiiĭ lor. Eca îngrijirea specială a părinţilor de fiiĭ lor, şi Statul în aceştĭ copiĭ, bine îngrijiţĭ şi educaţĭ, va avea nisce cetăţenĭ, cariĭ la rôndul lor vorŭ continua Statul şi vorŭ fi şi eĭ fericiţĭ . . . . .

Şi înfine să nu se credĕ, că décă Biserica pune idealul seŭ de fericire în împĕrăţia cerurilor; că décă ea tinde, la a întroduce pre credincioşiĭ seĭ în societatea sânţilor şi a plăcuţilor luĭ D-ḑeŭ; din acéstă kiar Statul nŭ ar profita fórte mult. Biserica profeseză, că societatea cerescă se compune din martiriĭ, cariĭ cu sângele lor aŭ sigilatŭ Biserica cea pământescă a luĭ Iisus Christos; Ea maĭ crede, că chorul şi societatea aleşilor seĭ se compune din sânţiĭ şi plăcuţi luĭ D-ḑeŭ, cariĭ cu viéţa şi actiunile lor cele morale aŭ bine-plăcutŭ luĭ D-ḑeu. Eĭ bine, curagĭul martirilor Biserice, sanctitatea

are sĕ semene grâulŭ, cine are sĕ culégă porumbulŭ luptătorilorŭ noștri ?

Cei ce ședemŭ a casă suntemŭ în liniște, îngrijimŭ de trebile nóstre; dér nu trebue sé ne aducemŭ aminte și de cei ce îngrijescŭ de noi toți ?

Sciŭ că guvernulŭ a luatŭ mĕsuri pentru ca cei-l-alți săteni și comunele să facă munca celorŭ chiămați subt arme. Dérŏ adesea se póte întémpla amânare și póte negligență, cu tóte mĕsurile severe luate.

Spre a nu se întémpla una ca acésta, pe voi ce stați în mijloculŭ sătenilorŭ, vĕ rugămŭ să nu lăsați a se da uitărei acésta. Se scie că totŭ românulŭ este inimosŭ, generosŭ, darnicŭ, făcetorŭ de bine chiarŭ către streini. Adesea lui îi lipsesce numai inițiativa, îi lipsesce îndemnulŭ. Numai să aibă acestŭ îndemnŭ și elŭ va săvêrși cele mai frumóse și mai laudabile acte. Luați dérŏ inițiativa și îndemnați pe confrați spre a 'și împlini acéstă datorie către frații trimiși la luptă. Faceți ca toți se pórte sarcinile unulŭ pentru altulŭ, căci numai așa vomŭ pute fi creștini adevĕrați și numai așa se va pute înțelege scopulŭ pentru care suntŭ adunați ómenii în sate și în orașe.

Numai prin acestŭ aujutorŭ pe care 'lŭ va da unulŭ altuia și mai cu sémă celorŭ ce luptă pentru țéră, se va desvolta simțimêntulŭ naționalŭ, și numai așa luptătorii români vorŭ iubi patria și pe confrații lorŭ cu mai mare ardóre, formândŭ între dênșii o legătură tare, pe care să nu o pótă rupe nimicŭ.

De veți face așa, întristarea soției și a copiilorŭ celui trimisŭ subt arme se va împuçina, suferințele și nevoile se vor ușura și alina. Numai așa se va pute face ca brațulŭ celui ce luptă pentru țéră, după întórcere la căminulŭ seŭ, în sinulŭ familiei sele, cu fruntea senină și încununată de biruință, sĕ afle repausŭ, érŏ sufletulŭ

Citim în « *Telegrafulŭ* » de Marţi 6 Septembre anulŭ curentŭ :

CATRE PREOȚII SATENI.

Preoţĭ românĭ, cugetaţĭ unŭ minutŭ la împrejurările grele în carĭ se află ţera nóstră ; cugetaţĭ cu multă maturitate, şi în urma faceţĭ tot ce dictéză inima de românŭ de creştinŭ, în fine, totŭ ce vĕ dictéză misiunea vóstră de păstorĭ şi părinţĭ sufletescĭ aĭ confraţiloru voştri sătenĭ.

Voĭ sciţĭ, şi trebue se sciţĭ, că mulţĭ dintre confraţiĭ sătenĭ suntŭ duşĭ la hotarele ţereĭ şi chiar dincolo de hotare spre a o apĕra, spre a o salva cu braţulu, cu sângele lorŭ. Pe aceştia 'ĭ-au chiămatŭ ţera, mama nóstră a tuturorŭ, ca sĕ lupte pentru causa cea maĭ sântă a românismuluĭ, pentru sânta Independinţă, pentru lege şi drepturile nóstre naţionale. Eĭ bine, eĭ au respunsu cu devotamentŭ şi, îndată, au luatŭ arma spre a înfrunta rĕutatea păgânuluĭ, pe vrăjmaşulu secularŭ alu creştinătăţiĭ şi cu deosebire al româniloru.

Confraţiĭ noştri, ḑicŭ, aŭ respunsu cu bucurie la chiămare şi îndată aŭ lăsatŭ căminulu, soçie şi copiĭ, spre a veni încununaţĭ cu cununele victorieĭ, cu carĭ în urmă să înfrumuseţeze altarulŭ *Independinţei* române.

Eĭ s'aŭ dusŭ se lucreze pentru ţeră, şi lucréză cu vitejie pentru binele nostru alŭ tuturorŭ, pentru binele *românismului*. Eĭ numaĭ lucréză ţerina fie-căruia în parte, ci cultivă ţerina cea mare şi frumósă a Independinţeĭ române.

Derŭ óre ţerinele loru particulare, ţérinele fie-căruĭ vitézŭ luptătorŭ, cine le lucréză, cine le cultivă ? Cine

tori potŭ strânge într'o ḑi porumbulŭ celorŭ trimişĭ la luptă, éră alţiĭ într'o sărbătóre potŭ face arătura de tómnă, putemŭ face semănătura grâuluĭ.

«Impărţindu-ne astu-felu, putemŭ într'uă ḑi de lucru seŭ într' mică sărbătóre sĕ facemŭ munca soldaţilorŭ noştriĭ şi sĕ ştergemu lacrămile de durere ale familieloru loru.

«Sciu fraţiloru şi vĕḑu greutăţile de cari sunteţĭ împresuraţĭ, sciŭ şi vĕdŭ că sunteţĭ destulŭ de necăjiţĭ, dérŏ aceste necazurĭ nu întrecu greutăţile celoru ce luptă pentru ţéra întrégă. Noĭ printre tóte necazurile putemŭ sé facemŭ ceva şi pentru munca nóstră, putemu sĕ ne adunămŭ cele semĕnate şi sé semĕnămŭ altele, érŏ ceĭ ce se luptă pentru ţéră, pentru noĭ, numaĭ potŭ a face nimicu pentru socia şi copiiĭ loru.

«De ne vomŭ împlini acéstă datorie, de vomŭ face acestu bine fraţiloru noştri, Dumneḑeu va resplăti fapta nóstră cea bună. Fiţĭ dérŏ fără pregetŭ şi nu întârḑiaţĭ a vĕ grăbi împreună cu toţiĭ spre a face acestŭ bine. Acumŭ este timpulŭ, când trebue sé uitămu totu ce a fostŭ între noĭ : sĕ uitămu orĭ-ce ură şi supĕrare ce amŭ avutŭ asupra celoru duşĭ în luptă. Acumŭ trebue sé fimŭ uniţĭ spre bine, şi sĕ ne iubimŭ ca adevĕraţiĭ fraţĭ, în care se află acelaşĭ sânge de românŭ, cari vorbimŭ aceeaşĭ limbă, întocmaĭ ca fiiĭ unuĭ tată; carĭ avemŭ aceaşĭ lege creştinéscă, care ne poruncesce să ne iubimŭ ca fraţiĭ, şi iubirea sĕ o arătămŭ nu numaĭ prin vorbe, ci şi prin fapte.»

Fiţĭ sigurĭ, fraţĭ preoţĭ,, că buniĭ noştri săteni vorŭ sări cu bucurie, când vorŭ vedé că vorbesce inima păstoruluĭ lorŭ, când vorŭ vedé că nu este la mijlocŭ de câtŭ numaĭ binele pentru confraţĭ.

Diac. **St. Calinescu.**

luĭ sĕ se umple de mângăere, de óre ce frațiĭ seĭ săteni nu 'ĭaŭ uitatŭ, ci aŭ îngrijitŭ de familia sa şi de dênsulŭ.

De óre ce voĭ, frațĭ preoțĭ, avețĭ autoritate, și cuventulŭ vostru pastoralŭ este ascultatŭ, maĭ alesŭ pentru asemenea faptă, facețĭ totu ce vĕ stă în putere pentru familiile bravilorŭ noştri soldațĭ. Sătenii au făcutŭ şi facŭ acte de ajutorŭ, dero când vorŭ audi glasulŭ păstoruluĭ lorŭ strigândŭ şi cerênd ajutorŭ pentru apărătoriĭ țĕreĭ, vorŭ fi în stare sĕ facă maĭ multŭ de câtu arŭ ascepta cine-va.

Pentru acésta, fraților, mergețĭ in mijloculŭ poporuluĭ sătenŭ, unde lŭ vețĭ vedé adunatŭ și vorbițĭ din inimă. De şi cuventulŭ vostru va fi slabŭ şi ne meșteșugitŭ, dero curgêndu din inimă şi amestecatŭ cu lacrămĭ pentru familia viteazuluĭ luptătorŭ, acestŭ cuvêntŭ din inimă va muia inima celuĭ maĭ ne-înduplecatŭ, ilŭ va umple de entusiasmŭ şi într'unŭ pătrarŭ de ḑi, buniĭ săteni vorŭ face minunĭ, vorŭ înveseli inima tristă a familieĭ oştenuluĭ românŭ; atuncĭ se va vedé și înțelege câtŭ de dulce, câtŭ de bunŭ şi frumosŭ lucru este a locui frațiĭ împreună.

Prin mijlócele de cari dispunețĭ, chiămațĭ pe sătenĭ la biserică şi le vorbițĭ, deco nu maĭ bine, celŭ pucinu în modulŭ următorŭ:

«Fraţilorŭ, iată atâția frațĭ dintre noĭ s'aŭ dusŭ subt arme ca se lupte în contra păgânuluĭ, pentru apărarea pămêntuluĭ strămoşescŭ, pentru apărerea mormintelorŭ părinţilorŭ noştriĭ spre a nu fi călcate în picióre de păgânĭ, în sfârşitŭ, pentru apărarea legeĭ nóstre. Eĭ s'aŭ dusŭ şi luptă cu bărbăţie, cu vitejie pentru noĭ toțĭ. Din ranele lorŭ curge sânge de martirĭ, eĭ vorŭ veni înapoĭ aducêndŭ fericirea. Liniscea nóstră şi fericirea atârnă de la vitejia lorŭ. Se facemŭ şi noĭ la rândulŭ nostru ceace putemŭ; dintre atâția locuitorĭ putemŭ face fie-care câte treĭ seŭ patru ceasurĭ într'o ḑi, aşa că 15—20 locui-

lor Tale, ca cu chipul acesta fiind pregătiţi să prea mărim santul Teŭ nume şi sĕ fim moştenitorĭ aĭ împĕrăţieĭ Tale. Că Tu eştĭ D-deŭ tare în putere şi bun în milostivire, şi Ţie se cuvine tótă mărirea, cinstea şi inchinăciunea Tatăluĭ şi Fiiuluĭ şi sântuluĭ Duh, acum şi pururea şi în veciĭ vecilor.

Rugându-ne ast-fel, precum porunceşte Biserica, sĕ incepem cu ajutorul luĭ D-deŭ sĕ inveţăm intêia poruncă a luĭ D-deŭ ce însemnédă ea, ce invĕţătura se coprinde într'ênsa, ce ne porunceşte sĕ facem, şi de către ce se ne ferim.

EXPLICATIE

Cum se citeşte intêia poruncă?

Eŭ sunt Domnul Dumnedeul teŭ: se n'ai alţi Dumnedeĭ afară de Mine.

Ce ne inveţă acéstă poruncă?

Ne inveţă că D-deŭ este unul: Eŭ sunt Domnul Dumnedeul cel adeverat: sĕ n'aĭ alţĭ Dumnedeĭ, afară de Mine.

Ce ne porunceşte D-deŭ prin intêia poruncă?

El se arĕtă pre sine noué, şi se póte dice că ne spune despre sine, cine şi cum este El: «Eŭ sunt Domnul Dumnedeul teu, Eu, iar nu altul; şi aşa, nu maĭ pre Mine singur sĕ mĕ ştiĭ şi sĕ me cunoştĭ. Eŭ sunt Domnul D-deul teŭ, care am fost tot d'a-una, sunt şi voiŭ fi: va sĕ dicĕ Eŭ sunt D-deu vecinic. Eŭ sunt Domnul Dumnedeul teŭ, care am făcut tóte, fac tóte, şi pociu se fac tóte câte voesc: va se dicĕ sunt D-deŭ a tot-puternic. Eŭ sunt Domnul Dumnedeul teu, care am miluit tot-d'a-una pre toţĭ, şi miluesc, am dat la toţĭ daŭ şi voiŭ da, fie căruia ce-ĭ trebue, daŭ ce-ĭ este de folos şi spre bine: va sĕ dicĕ, Eŭ sunt D-deŭ prea bun. Eŭ sunt Domnul Dumnedeul teŭ, care am vĕdut tóte, vĕdu pretutindenĭ şi totŭ d'auna voiŭ vedea

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI.

A X-a VORBIRE.

DESPRE PARTEA INTIIU A INTIEI PORUNCI DUMNEDEESTI.

Fraţilorŭ.

Incepênd a vê explica poruncile legii luĭ D-ḑeŭ, maĭ întiiŭ de tóte suntem datorĭ, fraţilor, sĕ ne întórcem către prea-bunul D-ḑeu cu smerenie şi căldurósă rugăciune, ca El cu *darul* seŭ cel *atot-puternic* sĕ ne dea *putere* şi *minte* sĕ înţelegem cele-ce se porunceşte se facem prin sântele sele poruncĭ, şi sĕ aprindă inimile nóstre de dragostea împlinireĭ poruncilor Luĭ. Sĕ ne rugăm der Luĭ din adêncul inimilor şi al sufletelor nóstre:

Dómne Dumneḑeule, Făcătorul nostru, Tu, care ne-aĭ făcut pre noĭ după chipul şi asemănarea Ta, care aĭ învĕţat pre ceĭ aleşĭ de Tine (pre Apostolĭ), ca să se mire de ceĭ ce ieaŭ aminte la învĕţătura Ta, care aĭ descoperit înţelepciunea Ta pruncilor, carele aĭ învĕţat pre Solomon şi pre toţĭ ceĭ-ce voesc sĕ înveţe înţelepciunea Ta! Deschide inimile, mintea şi buzele nóstre de a primi şi a cunóşte puterea legilor Tale, şi cu bună sporire sĕ înţelegem invĕţăturile ce ni se vor spune, spre mărirea pre sântuluĭ Teu nume, spre folosul şi întărirea nóstră, ca sĕ înţelegem voia Ta cea bună şi de săvêrşit. Mântueşte-ne pre noĭ de tótă rĕutatea vrăjmaşilor noştriĭ, păḑeşte-ne pre noĭ în drepta credinţă şi întru tótă buna cinstire şi curăţie acum şi în tóte ḑilele vieţeĭ nóstre, ca să sporim in înţelepciune şi întru împlinirea porunci-

D-deu; puterea şi tăria lumii întregi, nimic nu póte contra puterei lui D-deu. D-deul nostru este singura dreptate vecinică, singurul bine vecinic şi adevĕrata fericire, singura frumuseţe vecinică, frumuseţe nespusă, care nu se póte spune nici să se descrie. Cu unŭ cuvênt — El este D-deu: *Eu sunt Domnul D-deul teŭ.*

Der ce ne porunceşte D-deu să facem, care datorie ne prescrie, când dice: *Eu sunt Domnul Dumnedeul teŭ?*

Acésta aţi şi audit'o, der eŭ incă vĕ mai spun, ca să puteţi ţine minte mai bine. El ne porunceşte, ca mai nainte de tóte, să ne silim din tóte puterile nóstre da'l cunóşte, adecă ne impune indatorirea cunoştinţei de Dumnedeŭ.

Si ce cere de la noi acéstă indatorire?

Este ştiut că nimeni nu póte şti ce va pĕne nu invĕţă. Voi spre esemplu, ştiţi sĕ araţi, sĕ semĕnaţi, să cosiţi, să cioplíţi cu barda, cu tesla şi cu toporul şi să piliţi cu pila, eŭ ştiŭ să scriŭ cu condeiul — Pentru ce aşa?

Pentru că am învĕţat acestea. Cum o să cunóştem noi pre Dumnedeŭ, déca nu vom învĕţa acésta? este cu neputinţă; pentru aceea der, inteia nóstră datorie este: *a)* a învĕţa se cunóştem pe D-deu prin propria nóstră minte, fiind acésta cea mai folositóre şi mai trebuinciósă din tóte ştiinţile.

b) Al doilea: de a merge mai adese-ori la biserică, de a asculta cu multă luare aminte şi cu evlavie cântările şi tóte citirile bisericeşti, a asculta vorbirile ce se fac intr'ênsa pentru D-deu şi despre lucrurile Lui, şi a ţine mai adese-ori convorbiri despre Dênsul, atât prin casele nóstre, cât şi prin ori-ce adunări bune şi cinstite.

c) Al treilea: de a ceti seŭ a asculta la cetirea cărţilor bisericesci, care ne învĕţă cunoştinţa de Dumnedeŭ şi *inteiu* a ceti sfintele cărţi seŭ sfânta scriptură, *al doilea* scrierile sfinţilor părinţi, ale invĕţătorilor bisericeşti. Der invĕţă şi singur, ascultă şi pre alţii, citeşte cărţi,

tóte. pretutindenĭ şi tot d'a-una ştiu ce a fost, este şi va fi: va să dicĕ Eŭ sunt D-deŭ a tóte vedetor şi a tóte ştiutor. Eŭ sunt Domnul D-deul teŭ, naintea căruia tot reul şi nedreptatea, nenorocirea, tot binele şi dreptatea-fericirea, care judec tóte faptele omeneştĭ dupĕ faptă; va sĕ dică Eŭ sunt D-deŭ prea-drept şi nepărtinitor. Eŭ sunt Domnul D-deul teŭ, care sunt tot-da-una şi pretudindenĭ, tóte le fac şi le cîrmuesc: va sĕ dicĕ Eŭ sunt D-deŭ, care mĕ aflu pretutindenĭ şi fără sfârşit, D-deŭ, care tot-d'a-una sunt acela-şĭ, neschimbat, mulţumitŭ întru tóte şi prea fericit. (Psal. 89, 3. Apoc. 4, 8. Rom. 14, 25. Mat. 19, 17. 1; Ión. 4, 16. Psal. 144, 8. 9. 1 Ión. 3, 20. Rom. 11, 33. Psal. 10, 7. Rom. 2,6. 11. Psal. 32,9. Luc. 1, 37. Psal. 138, 7–12. Iac. 1, 17. Fapt. Apost. 17, 25. 1 Tim. 6, 15), — Eŭ suntŭ D-deŭ, Duh nematerialnic, nemărginit, curat şi prea sânt. (Ión. 4, 24). Eŭ sunt. Domnul D-deul tĕŭ: pre Mine unul numaĭ sĕ mĕ cunoştĭ de adevĕrat D-deŭ, pre Mine singur numaĭ sĕ me ştiĭ şi sĕ te sileştĭ sĕ me cunoştĭ»

Aţĭ audit, fraţilor, cele-ce ne vorbeşte D-deŭ, când dice: Eŭ sunt Domnul D-deul teŭ?

Dér sĕ maĭ repetăm încĕ: El ne vorbeşte şi ne spune cum că El este D-deŭ şi Duh vecĭnic, prea bun, a tóte-ştiutor, prea dreptŭ, prea puternic, cel-ce este pretutindenĭ, neschimbat, prea mulţumit, prea fericit. Iată cine este acela, care se numeşte Domnul D-deul nostru şi tot ast-fel îl descrie şi cuvêntul luĭ cel sânt, adecă sânta Scriptură, esplicêndu-ne întiia poruncă. Ca să ne închipuim maĭ lămurit încĕ desĕvêrşirile luĭ D-deŭ, luaţĭ aminte şi ţinеţĭ bine minte şi tot-d'a-una gândiţi-vĕ despre D-deŭ ast-fel: n'a fost, nu este şi nu va fi nicĭ o-dată cine-va maĭ mare şi puternic, maĭ bun şi maĭ frumos, maĭ desăvêrşit şi maĭ sânt ca adeveratul D-deŭ. In lume sunt multe lucrurĭ frumóse, dér tótă frumuseţea lumiĭ întregi este cu mult maĭ nedesevêrşită de cât frumuseţea luĭ

pentru ca tot acest popor sĕ pótă invĕţa». Ast-fel s'aŭ gîndit Guvernul şi aşa a şi făcut, şi a dat ordin ca sĕ inveţe toţi copiii romănilor. Dómne! bine-cuvêntă pre Domnitor şi Guvern pentru că el voitorul nostru de bine, Părintele nostru, a ordonat ca sĕ mérgă la şcólă toţi copii noştri şi sĕ inveţe carte!

Aşa, fraţilor, Guvernul doreşte sĕ ne luminedĕ, ordonă ca copiii noştrii sĕ inveţe sĕ citéscă şi scrie. Primiţi cu recunoştinţă acéstă bine făcĕtóre lumină, primiţi-o cu tótă buna-voinţă, daţi pre copiii voştri la invĕţătură, impliniţi cu bucurie sufletéscă inţelépta faptă a Guvernului. Fiind-că ordinele Guvernului sunt folositóre ca şi acelea ale lui D-deu. Guvernul prin ordinele sale vĕ ordónă ca sĕ invĕţaţi pre fiii voştrii, dér şi D-deu tot aceaşi vĕ ordónă prin legea sa cea sfântă; indemnaţi-i dér, invĕţaţi-i şi-i instruiţi. Si se vĕ fie vouĕ cuvintele acestea poruncile lui Dumnedeŭ, dice Domnul, in inimile vóstre şi in sufletele vóstre. Si le spuneţi fiilor vostrii şi le diceţi lor şi când şedeţi în casă, şi când mergeţi pre cale, şi când vĕ culcaţi, şi când vĕ sculaţi (Adoua Lege 6, 6). Impliniţi dér cu bucurie sufletéscă inţelépta hotărîre a Guvernului. Acéstă hotărîre vĕ va descoperi marea lumină a lui D-deu, vĕ va da daruri, cari nu se vor mai lua din sufletele vóstre, vĕ va face de o mie de ori mai fericiţi şi in cercul familiilor vóstre şi in acela al societĕţei şi într'al Bisericei.

Priviţi-vĕ pre sine inşivĕ şi vĕ gândiţi. Voi mai tot-d'a-una aveţi obiceiul sĕ diceţi: noi suntemŭ ómeni simpli, neinvĕţaţi, fără nici o ştiinţă. Aşa este.—Pentru ce prin casele vóstre este neregulă, necurăţenie,— ast fel de necurăţenie, că chiar sfintele sunt acoperite de praf, pline de paiajeni? Pentru ce rar, care dintre voi este capabil ca sĕ implinéscă vre-o indatorire pusă asupra lui din partea societăţei? Pentru că printre voi mai că nu se găseşte vre-unul care sĕ ştie carte. Pe la jidani in case gă-

care învață adevărata cunoștință de D-deŭ.—Iată acea datorie pe care ți-o pune D-deŭ asupra ta, când dice prin întîia poruncă: Eŭ sunt Domnul Dumnedeul teŭ: Eŭ sunt însu'mi Eu, și nimeni altul afară de Mine; pre Mine numai se mě știĭ și să mě cunoștĭ.

Și ce ne mai poruncește D-deŭ prin a doua parte a întéeĭ Sale poruncĭ prin cuvintele: sě nu aĭ alțĭ Dumnedeĭ afară de Mine,—acésta o vom învěța din următórea vorbire, déca El va bine-voi acesta. Der voĭ, se înțelege, mě vețĭ întreba: «cum o sě putem noĭ învața acéstă cunoștință de D-deŭ, fiind în verstă și timpul trecut deja? Cum sě cetim noĭ acele cărțĭ ce ni s'a recomandat, când noĭ nu știm nicĭ sě cetim, nicĭ c'am știut vre-o-dată? Ascultațĭ.

MORALA.

DESPRE ACEEA CA PARINȚII SUNT DATORI SE-ȘI DEA COPII LORU LA SCÓLA SE INVEȚE CARTE.

Fraților! suntem datorĭ sě mulțumim luĭ D-deŭ pentru multa Luĭ bunătate către noĭ pěcătoșiĭ.

Noĭ trăim acum in niște timpurĭ maĭ bune și maĭ fericite, de cât cum aŭ trăit părințiĭ și strămoșiĭ noștriĭ. In timpurile trecute, și prin orașe chiar rar, pre unde se aflaŭ școlĭ ca se înveṭe copiiĭ noștri carte; iar și de se aflau apoĭ nu maĭ cu numele de școlĭ: acum, cu ajutorul luĭ D-deŭ și voința Guvernuluĭ, s'a făcut școlĭ și prin sate. Guvernul, care se conduce de atot puternica mână a luĭ D-deŭ, 'șĭ-a adus aminte că întîia poruncă a luĭ D-deŭ impune datoria fie-căruĭ Creștin se înveṭe a cunóște pre D-deŭ. Der óre cum vor putea sě împlinéscă acéstă mare datorie toțĭ aceĭ ómenĭ cariĭ nu știŭ carte, nu știŭ citi și scrie, aceĭ ómenĭ, cariĭ n'au învěțat nimic, nu învață și nu pot învěța? «Voiŭ învěța pe poporul meu; iĭ voiu da tóte midlócele putinciόse ca sě înveṭe; voiŭ fece școlĭ

fac eĭ din acéstă sfânta rugăciune, în care nicĭ-un cuvênt, nicĭ măcar o singură literă nu trebue sĕ se schimbe? Vaĭ! trist, trist de tot pentru aceĭ ómenĭ cariĭ nu sunt luminațĭ, cariĭ nicĭ eĭ nu vor sĕ învețe, și încă și maĭ trist pentru aceia, cariĭ nu vor să-șĭ învețe pre copiiĭ lor carte, îĭ îndemnă sĕ urmeḍe cele-ce fac eĭ înșiĭ!

Vi se predică în biserică cuvêntul luĭ Dumneḍeŭ, se silesce predicatorul ca sĕ vĕ propue acest cuvênt pre cât se póte de simplu: dér óre toțĭ voĭ înțelegețĭ cele-ce vi se spune? Nu sunt óre între voĭ maĭ mulțĭ de aceia, cari, chiar dupĕ ochiĭ lor îĭ cunoștĭ că nu înțeleg nimic, ca când aceste vorbirĭ nu s'ar propune lor? Sunt încĕ mulțĭ, mulțĭ și dintr'aceia, cariĭ nicĭ că ascultă la predicatorĭ Unul îl veḍĭ că dormiteḍă; ḍice un Părinte al bisericeĭ, altul cugeta în mintea sa cele rele, altul se gîndeşte ca să tragă înaintea judecățeĭ pe aprópele seŭ, altul se gîndeşte la fapta de rușine, altul se mînie, saŭ că lingușește pe frate-le seŭ. Se înțelege dér de sine că pentru uniĭ ca acestia și cele maĭ simple cuvinte sunt neînțelese, cele maĭ neapărate trebuințe nefolositóre, cele maĭ lămurite sunt întunecate; și omul, venind în biserică intunecat ese dintr'ênsa tot ast-fel de întunecat, déca nu și maĭ reŭ. Ce a învĕțat stând în biserică, a uĭtat dupĕ ce a eșit dintr'ênsa; ceea-ce maĭ ținea minte eșind din biserică, a uĭtat mergênd acasă — și tótă ostenéla nóstră a rămas deşértă.

Acéstă perdere întristătóre, acéstă uĭtare nenorocită n'ar fi fost, déca în familiile vóstre s'ar afla măcar un singur om care sĕ știe să citéscă. Venind a casă și adunându-vĕ împreună l'ațĭ fi pus sĕ citéscă cele-ce ațĭ auḍit în biserică, le ațĭ maĭ fi repetat uă dată, de doué și de treĭ-orĭ: atuncĭ și cel maĭ tîmpit dintre voĭ ar fi ținut minte multe din cele auḍite.

Dațĭ dér cu plăcere pre copiiĭ voștriĭ la școlă ca să învețe, chiemând asupra lor bine cuvêntarea luĭ Dumne-

seştĭ cărţĭ de rugăciune, găseştĭ poruncile, scrise în limba luĭ, şi el ştie să şi le citescă : der în casele vóstre ce se găseşte ?

Nimic. Nu se găseşte nicĭ carte de rugăciunĭ, nicĭ cartea psalmilor, —la voĭ nu se află nimic de felul acesta. Si ce sé şi faceţĭ cu ele deca le-aţĭ avea, căcĭ voĭ ne ştiind citi, nu vĕ este de nicĭ un folos ? Voĭ vĕ rugaţĭ înaintea sfintelor icóne, şi nicĭ că înţegeţĭ, nicĭ că pricepeţĭ cele-ce sunt desemnate pre ele. Vedeţĭ voĭ cât sunteţĭ de intunecaţĭ ? Cum der s'ar putea sĕ nu voiţĭ, ca copiiĭ voştriĭ sĕ înveţe cât s'ar putea de curând sĕ înveţe carte şi astfel să pótĕ sé vĕ citescă şi voué cărţĭ bune, religióse şi folositóre de suflet ?

Copilul, bărbatul saŭ fratele teŭ îţĭ trimite din locurĭ depărtate, de unde se află, scrisóre : cât de mult aĭ fi dorit ca sé citeştĭ tu singur acéstă scrisóre scumpă ! Cât de mult aĭ fi dorit ca sĕ te uiţĭ la fie-care cuvênt scris de copilul teu ! Der tu nu scĭĭ citi ! Plecă atuncĭ şi caută pe cel-ce ştie sĕ citescă. Vedeţĭ voĭ cât este de tristă posiţia vóstră ? Cum der să nu doriţĭ, ca copiĭ voştri sĕ se silescă sĕ înveţe cât de curând sé citescă şi sé scrie ? Eĭ vor-fi ochiĭ voştriĭ.

Ce maĭ putem noĭ dice de voĭ în cercul bisericesc, in lucrurile credinţeĭ şi ale religieĭ ? Ne ştiind citi cărţile religióse, voĭ nu puteţĭ înţelege ce este adevĕrata credinţă, nu ştiţĭ sé vĕ rugaţĭ luĭ D-deŭ cum trebue.

Ne ştiind carte, voĭ nu puteţĭ nicĭ sé înţelegeţĭ bine, când alţiĭ citesc saŭ vĕ înveţă ce-va ; nu puteţĭ ţine minte pentru maĭ mult timp aceea-ce vĕ înveţă. Staţĭ spre esemplu in biserică, ascultaţĭ cele-ce se citesc şi sé cântă : eĭ bine, şi ce puteţĭ voĭ înţelege din tóte acestea ? Vaĭ ! puţinĭ, fórte puţinĭ dintre voĭ abia pot pricepe ce va sé dicĕ : *Dómne milueşte !* Uniĭ se întîmplă de înveţă sé citescă pe din afară Rugăciunea Domnuluĭ : *Tatăl nostru* : der când îĭ audi citindu-o, O ! Dumnedeule prea drepte !—ce

A XI-a VORBIRE.

DESPRE A DOUA PARTE A ÎNTÎEI PORUNCI DUMNEDEEȘTI.

Fraților!

Noi am vorbit, în vorbirea trecută despre înțelesul celor din têiu cuvinte ale întîei porunci Dumnedeești: Eu sânt Domnul Dumnedeul teu. Voi, vě aduceți aminte și știți ce va sě dicě aceste cuvinte și aceea ce invețǎ ele. Acum chiemăm harul Sf. Duh într'ajutor, sě începem a vorbi despre cele-ce se coprinde în cuvintele cele din urmă ale aceliași porunci Dumnedeești: *Sě nu ai alți Dumnedei afară de Mine;* ce ne învață ele, ce ne poruncescŭ și de la ce ne oprescŭ?

EXPLICATIE

Ce înțeles au cele din urmă cuvinte, ale întîei poruncî Dumnedeești: *sě nu ai alți Dumnedei afară de Mine?*

Ele au înțelesul acesta: « tu să nu aî alt Dumnedeu afară de Mine. Se n'ai, sě nu cinstești nimic mai mult ca pre Dumnedeu cel adevěrat. Sě nu vorbești, sě nu gîndești, că a fost unde-va și vre o dată un alt Dumnedeu óre-care, afară de acel Dumnedeŭ pe care te invețǎ se'l cunoști sfânta Biserică creștinescă. Când chiar Dumnedeŭ însu-și îți vorbește: *Eŭ sunt Domnul Dumnedeul teŭ;* când sfânta Biserică diua și nóptea te invețǎ simbolul seu: Cred într'unul Dumnedeu, Tatăl A tot-ținto-

deŭ, ca să-ĭ luminede la învĕțătură, care este atât de trebuinciósă şi folositóre. Luminédă ochiĭ mințeĭ nóstre Christóse Dumnedeule, ca nu cum-va se adormim şi se perim în vecĭ! Amin.

PREOT. **Sp Badescu.**

A XI-a VORBIRE.

DESPRE A DOUA PARTE A INTIEI PORUNCI DUMNEDEEȘTI.

Fraților!

Noi am vorbit, în vorbirea trecută despre înțelesul celor din tein cuvinte ale întiei porunci Dumnedeeștĭ: Eŭ sânt Domnul Dumnedeul teŭ. Voĭ, vĕ aduceți aminte și știțĭ ce va sĕ dicĕ aceste cuvinte și aceea ce învețĕ ele. Acum chiemăm harul Sf. Duh într'ajutor, sĕ începem a vorbi despre cele-ce se coprinde în cuvintele cele din urmă ale aceliașĭ poruncĭ Dumnedeeștĭ: *Sĕ nu ai alți Dumnedei afară de Mine;* ce ne învață ele, ce ne poruncescŭ și de la ce ne oprescŭ?

EXPLICATIE

Ce înțeles aŭ cele din urmă cuvinte, ale întiei poruncĭ Dumnedeeștĭ: *sĕ nu ai alți Dumnedei afară de Mine?*

Ele aŭ înțelesul acesta: « tu să nu aĭ alt Dumnedeŭ afară de Mine. Se n'aĭ, sĕ nu cinsteștĭ nimic maĭ mult ca pre Dumnedeŭ cel adevĕrat. Sĕ nu vorbeștĭ, sĕ nu gîndeștĭ, că a fost unde-va și vre o dată un alt Dumnedeŭ óre-care, afară de acel Dumnedeŭ pe care te învețĕ se'l cunoștĭ sfânta Biserică creștinéscă. Când chiar Dumnedeŭ însu-șĭ îțĭ vorbește: *Eŭ sunt Domnul Dumnedeul teŭ;* când sfânta Biserică diua și nóptea te învețĕ simbolul seŭ: Cred într'unul Dumnedeŭ, Tatăl A tot-țiito-

ḍeŭ, ca să-ĭ luminedȩ la învĕțătură, care este atât de trebuinciósă şi folositóre. Luminedă ochiĭ minţeĭ nóstre Christóse Dumnedeule, ca nu cum va se adormim şi se perim în vecĭ! Amin.

PREOT. **Sp. Badescu.**

nie și anume: credința, nădejdea și dragostea către Dumnedeŭ. nădăjduește într'ensul și-l iubește, — și atuncĭ tu veĭ cinsti pre D-deŭ cum trebue se fie El cinstit de tine — ca creștin adevĕrat.

Ce va se dice a crede în D-deŭ?

A crede în D-deŭ va se dice a primi de adevĕrate nu numaĭ acelea ce tu poțĭ înțelege despre D-deŭ, ci și aceea ce nu poțĭ înțelege, dér cu tóte acestea le vorbește despre sine *întîiu* — însușĭ D-deŭ; *al doilea*, ceea ce învéță sfânta Biserică despre Dumnedeŭ; *al treilea*, ceea ce spune despre D-deŭ, cărțile nóstre bisericeștĭ; *al patrulea*, cum învéță și explică acésta învĕțătoriĭ noștri bisericeștĭ, Archiereĭ, preoțiĭ și alțĭ creștinĭ adevĕrațĭ, cariĭ sunt îndatorațĭ se învețe sfânța credință. Tóte, câte țĭ le vorbește despre D-deŭ și Sânta Luĭ Biserică, cărțile, învĕțătoriĭ creștinĭ, — tóte acestea le primește, cugetă despre ele și dĭ că tóte sunt adevĕrate, drepte și sfinte; și precum țĭ le spune, așa le și primește, măcar de și n'aĭ înțelege vre-unele din ele. Atuncĭ tu veĭ fi un bun Creștin, adecă Creștin, care crede drept, în dreptate și cu dreptate, care crede în D-deŭ, despre D-deŭ, de la D-deŭ și pentru D-deŭ.

Spre esemplu: tu nu poțĭ bine înțelege că D-deŭ este pretutindenĭ și în tot locul, adecă cum se póte el afla în tot locul: tot D-deŭ în cer sus și tot D-deŭ în biserică și tot D-deŭ și a casă la tine și cu tot omul într'același timp. Acésta tu nu o poțĭ înțelege, pentru că chiar tu nu poțĭ fi de cât într'un singur loc și nu poțĭ ocupa maĭ multe locurĭ de-o-dată. — când Staĭ în biserică se fiĭ și a casă. Dér deca însușĭ D-deŭ ițĭ spune că el este pretutindenĭ, când sfânta Luĭ Biserică te învéță, că el este în tot locul și pretutindenĭ, tot ast-fel precum eștĭ tu într'un loc; apoĭ crede acésta și primește învĕțătura, că D-deul creștinesc este Dumnedeul acela care póte fi în tot locul și pretutindenĭ. Dupĕ esemplul acesta judecă și despre cele-l-alte, spre esemplu că el este D-deŭ a tóte vedător,

rul, făcĕtorul cerulul şi al pămĕntuluĭ: atuncĭ tu poţi înţelege, că afară de acest Dumnedeu Părinte, A tot-ţiitor şi făcĕtor, nu sunt alţĭ Dumnedeĭ şi nicĭ nu pot fi. Voiŭ explica acesta prin exemple s'aŭ prin ast-fel de lucrurĭ, pe cari le puteţi vedea adese-orĭ şi pre cari le ştiţĭ. Tu aĭ tată, care sĕ dicem că s'ar numi Pavel, iar nu Petru, nicĭ Vasilie, şi ştiĭ, că nu maĭ singur, Pavel este într'adevĕr tatălŭ tĕu, şi afară de dînsul nu aĭ şi nicĭ nu poţi avea alt tată. Tu eştĭ gospodar în casa Ta, eştĭ capul familieĭ tale, şi toţi ştiŭ, că în acéstă familie saŭ în acéstă casă numaĭ tu singur eştĭ gospodar, şi altul afară de tine nu póte fi. Tot în felul acesta judecă tu şi despre Dumnedeŭ. Când audĭ sfânta Luĭ poruncĕ *Eŭ sânt Domnul Dumnedeul tĕu: sĕ n'aĭ alţĭ dumnedeĭ afară de Mine*; atuncĭ gândeşte-te şi crede şi tot-d'a-una rămiĭ în acéstă credinţă, că numaĭ acela este D-deŭ adevĕrat, care-ţĭ vorbeşte despre Sine, că este D-deŭ vecĭnic, D-deŭ a totputinte, prea înţelept, prea bun, prea drept, a tóte ştiutor şi carele este pretutindenĭ, şi cum că afară de acest D-deŭ Părinte, A tot-ţiitor, făcĕtorulŭ ceruluĭ şi al pămĕntuluĭ, n'a fost, nu este şi nu va fi nicĭ-o-dată. Iată fraţilor, înţelesul cuvintelor poruncilor luĭ Dumnedeu: *sĕ nu aĭ alţĭ dumnedeĭ afară de Mine.*

Ce ne porunceşte Dumnedeŭ sĕ facem prin cele din urmă cuvinte ale întieĭ poruncĭ: *sĕ n'aĭ alţĭ Dumnedeĭ afară de Mine?*

Ne porunceşte, ca să-l cinstim numaĭ pre El singur. Atât prin cuvintele cele din têiu: *Eŭ sunt Domnul Dumnedeul tĕu* ne impune îndatorirea cunoştinţeĭ de Dumnedeŭ cât şi prin cele din urmă. Cunóşte pre Dumnedeu cinsteşte'l—iată îndatorirea ta creştinéscă, pe care 'ţi-o impune D-deŭ prin întîia sa poruncă.

Cum putem noĭ ca sĕ împlinim acéstă îndatorire a cinstireĭ de adevĕratul Dumnedeu? saŭ ce trebue sĕ facem, ca sĕ cinstim pre D-deŭ. cum trebue sĕ fie el cinstit?

Este de trebuinţă sĕ avem cele treĭ virtuţĭ de căpete-

maĭ mare şi maĭ puternic de cât or-cine, maĭ aprópe de cât oru-cine de tine?

Prin urmare dér tu înţelegĭ, că El trebue să fie maĭ iubit de cât or-ce în lume; înţelegĭ că tu trebue se'l iubeştĭ maĭ nainte şi maĭ mult ca or-ce din lumea acésta.

Dér tu întrebĭ: ce trebue se fac, ca se iubesc pre D-ḑeŭ maĭ pre sus şi maĭ mult ca or-ce?

Ascultă: óre pre cine iubeştĭ în lumea acésta? se ḑicem că iubeştĭ pre părinţiĭ teĭ, pre nevastă şi copiĭ, pre rude şi amicĭ. Aşa, trebue se-ĭ iubeştĭ şi pre eĭ, şi pre toţĭ ómeniĭ trebue se-ĭ iubeştĭ. Dér tu te întrebă însuţĭ pre tine şi cugetă: cine 'ţi-a dat ţie părinţĭ, nevastă, copiĭ şi altele tóte câte le aĭ? Dumnedeu. Déca ţi le-a dat Dumneḑeu; apoĭ şi tu eştĭ dator ca se-l iubeştĭ pre El maĭ mult de cât pre părinţiĭ teĭ şi de cât tóte câte poţĭ se ḑicĭ că suntu ale tale. Déca nu veĭ iubi pre D-ḑeu; apoĭ El şi-ĭ va lua şi pre eĭ şi pre tóte câte tu iubeştĭ maĭ mult de cât pre Dînsul. Tată-teu şi mama-tea suntu bunĭ, tot ast-fel sunt şi nevasta şi copiiĭ teĭ: eĭ bine, tu'ĭ iubeştĭ; apoĭ chiar aci te întórce către Dumneḑeu şi ḑi: Ah, Dumneḑeule, cât de bun şi milostiv eştĭ tu pentru mine pecătosul, pentru că 'mi-aĭ dat tóte bune în lumea acésta! Eŭ îĭ iubesc pre eĭ întru numele Teŭ; dér pre Tine te iubesc maĭ mult de cât pre eĭ, pentru că eĭ sunt darul Teŭ».

Dér póte că tu nu aĭ nicĭ părinţĭ, nicĭ nevastă, nicĭ copiĭ; eştĭ sărac lipit şi strein. Eĭ ş'apoĭ? Cu atât maĭ uşior va fi pentru tine, ca se iubeştĭ pre D-ḑeŭ. Déca tu eştĭ strein ḑĭ şi tu ca prorocul: tatăl meŭ şi mama mea m'aŭ părăsit pre mine; iar Dumneḑeŭ m'a luat, El s'a făcut părintele meŭ. *Iubite-voiu, Dómne, vîrtutea mea.* Déca eştĭ sărac, singur şi strein, adu-ţĭ aminte că şi cu tine este D-ḑeŭ, El este pretutindenĭ şi în tot locul, şi la trebuinţă şi în singurătate, şi în sărăciĭ şi întru tóte te va ajuta, — El este în tot locul cu noĭ şi pentru noĭ.

Cum dér se nu'l iubim maĭ mult de cât or-ce în lume?

a tóte ştiutor, D-deŭ care este pretutindenĭ şi tóte le împlineşte. Ast-fel judecă şi tot ast-fel şi crede.

Ce va se dice a nădăjdui în D-deŭ.

A nădăjdui în D-deŭ va se dice a te încredinţa Luĭ în tot-d'a-una, în tot locul, întru tóte lucrurile cele bune şi în tóte ostenelile tale onorabile nu maĭ de la densul se aştepţi ajutor şi conlucrarea; va se dice se cugeţi şi se vorbeştĭ tot-d'a-una: eŭ ca om singur de sine nimic nu pot face, déca D-deŭ nu me va ajuta. Semenĭ tu câmpul? Nu dice: eŭ m'am ostenit, am lucrat bine, am semănat la timp. Nimic nu va rodi, déca tu aĭ lucrat şi aĭ semănat fără a nădăjdui în D-deŭ. Plecĭ în călătorie? Cugetă în sine: póte să nu isbutesc, póte că mi se va întempla vre-o nenorocire pe drum, dér D-deŭ este cu mine şi me va pădi; cu D-deŭ de m'aşĭ duce şi prin midlocul umbreĭ morţeĭ, eŭ nu me voiŭ teme de rele.

Te aĭ bolnăvit tu, saŭ copilul teŭ, saŭ dobitocul teŭ? Nu te întrista, nu te despera, ca şi păgânul, care nu cunósce pre D-deŭ, ci înalţă ochiĭ minţiĭ tale — pune întristarea ta în Domnul şi di: facĕ-se voea ta. Se dic maĭ în scurt: orŭ şi unde te aĭ afla, orŭ şi ce aĭ face, orŭ şi ce ţi s'ar întîmpla, tot-d'a-una judecă şi te gîndeşte: Domnul este cu mine, tóte ale mele le vede şi le ştie, şi ce va voi El, aceea va face cu mine. facĕ-se sfânta Luĭ voe întru tóte. Acésta va se dice-a nădăjdui în D-deŭ.

Cum trebue ca să iubim pre D-deŭ?

Acésta ne-a aretat'o însuşĭ Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Christos, când dice: *se iubeştĭ pre Domnul Dumnedeul teŭ din totă inima ta, din tot sufletul teŭ şi din tot cugetul teŭ* (Mat. 22, 37); adecă trebue se iubeştĭ pre D-deŭ maĭ mult şi maĭ pre sus de cât pre ómenĭ şi tóte lucrurile din lume. Se-l iubeştĭ aşa precum îl poţĭ iubi: iubeşte-l cu inima, cu sufletul şi cu priceperea, iubeşte-l cu cuvêntul şi cu lucrul, iubeşte'l tot-d'a-una în tóte împrejurările şi întêmplările vieţeĭ tale. Tu credĭ cum că D-deŭ este maĭ bun ca or-cine din lume, este

este gata se face or-ce nedreptate, numai se mai adaoge ce-va la averea sa. Iată der că el speră în avere, iar nu în D-deu. Acela care a devenit mai mare în sat, l'a făcut primar, el d'aci înainte numai aceea cugetă dicend: eu sânt acum, ce sunt! nu mai îmi pasă de nimeni! De nimeni nu voesc se știu! Ei bine. în cine speră el? In sine, iar nici de cum în D-deu. Mulți dintre voi caută și toți ați dori, ca se aveți protectori puternici; 'i lingușiți, 'i indatoriți; pentru ce óre? pentru că ve vin în ajutor în dile grele și nenorocite; cu ajutorul lor scapă de nevoi. In cine óre speră acești ómeni? în ómeni, iar nu în D-deu. Intemple-se între voi vre-o nenorocire, sau vre-un foc, sau vre-o bólă și mórte, sau că hoții vě calcă și ve jefuescŭ, sau că grindina a bântuit țerinele vóstre: atunci voi începeți se plângeți, se ve bociți, desperarea a coprins inimile vóstre. Mulți alergă pe la vrăjitorese și bobărese, cred minciunilor și basmelor înșelătorilor și se lasă a fi biruiți de mulțime de superstiții. Iar despre bunul și puternicul D-deu și-au uitat. Unde este der nădejdea nóstră în D-deu? Ce fel de Creștini suntem noi? Cui adresedă D-deu sfânta Sa poruncă: *Eŭ sunt Domnul D-deul teŭ: se n'ai alți Dumnedei, afară de Mine?*

Al treilea. Iubim noi óre pre D-deu? Der ca ce fel de iubire este acolo unde ómenii nu știu se se iubescă nici pre sine, nici pre aprópele seu? Pentru numele lui D-deu, ce fel de viață petreceți între voi. Bărbatul se bate cu nevasta sa; copii nu ascultă de părinți; frații pismuesc pre frați, sócra gonesce din casă pe noru-sa; vecinii dușmănesc pre vecini. Adunările vóstre se sfârșesc cu certe și cu bătăi; nunțile și cumetriile cu sgomot și bețiĭ. Când mergeți se ve înfățișați la judecată, sunteți mai reu ca fiarele sĕlbatice; la hramul bisericii, ba chiar la înmormêntări deveniți mai reu ca dobitócele cele neințelegătóre. Ve munciți pre voi înși-ve, și căsniți și pre alții. Unde este aci iubirea vóstră de D-deu? Ce fel de Creștini sunteți voi? D-deu ve propune porunca Sa dicend: *Eŭ sânt Domnul D-deul teŭ: Se nu ai alți Dumnedei a-*

Să iubesci pre Domnul Dumnedeul teŭ din tótă inima ta, din tot sufletul teŭ și din tot cugetul teŭ.

MORALA

DESPRE IMPUȚINAREA CREDINȚEI, A NĂDEJDEI ȘI A DRAGOSTEI, CĂTRE D-DEU.

Fraților! voĭ vedețĭ, că a cinsti pre Dumnedeŭ este a crede în Dumnedeu, a nădăjdui în Dumnedeu, a iubi pre Dumnedeu! Der óre avem noĭ acea credință sfântă, iubim noĭ óre pre D-deu? și se săvêrșesc ele óre întru noĭ, cum ar trebui se săvêrșescă între Creșini? Se cercetăm acésta.

Intiiu. Avem noĭ credința în D-deu?

Cine crede în D-deu, acela trăește comform acesteĭ credințe. Spre esemplu tu credĭ, că D-deu este sfânt, adecă fără de pĕcate; prin urmare și tu eștĭ dator se te silestĭ din tóte puterile tale sĕ nu pecătueștĭ: der noĭ ce facem maĭ mult, de cât pecate? Tu credĭ, că D-deu este bun, adecă face bine la toțĭ; unde sunt der faptele vóstre cele bune? Te scolĭ diminéța din somn, — tu nu te închinĭ, aĭ sevêrșit un lucru óre-care, — nicĭ gând n'aĭ, ca se mulțumeștĭ luĭ D-deu. Tu credĭ, că D-deu este drept, cum că El tóte le știe, tóte le vede și le aude; der óre cum trăeștĭ tu, ce vorbeștĭ și ce gândeștĭ? Tu trăeștĭ ast-fel, ca când nicĭ c'ar-fi D-deu cu tine și pre lângă tine; vorbeștĭ cele maĭ rușinóse vorbe, care este rușine d'ale vorbi în fața ómenilor, necum în fața luĭ D-deu; tu cugețĭ la fapte rele; la furtișagurĭ, la beție, sau ca sĕ te bațĭ cu cine-va. De sfânta Biserică nu voițĭ se ascultațĭ; Duminicile și sĕrbătorile nu venițĭ la biserică, sau că venițĭ fórte rar; rugăciunĭ nu citițĭ; de învețat nu voițĭ sĕ învețațĭ; pre ceĭ-ce vĕ învéță cuvêntul luĭ D-deu, nu voițĭ se-ĭ credețĭ. Care der este credința vóstră? Ce fel de creștinĭ sunteți voĭ?

Al doilea. Avețĭ voĭ óre nădejde în D-deu? Acela, care este avut între voĭ, acela voește se fie și maĭ avut, și el

LITURGICA

(Urmare vedĭ No. X al anuluĭ III).

Căcĭ după cum s'a ḑis în altă parte, Presviterul ierurghisesce, afară de Taĭna Preoţieĭ, tóte cele-l-alte Taĭne ale Bisericeĭ.

Diaconia o priimesce cel maĭ de jos servitor al Altaruluĭ, avênd însă trépta de Ypodiacon, de la carea se ridică la maĭ înalta treptă de Diacon după cântarea Axionuluĭ, când taĭna transsubstanţieriĭ Trupuluĭ şi Sângeluĭ Domnuluĭ este sevîrşită, şi se cere numaĭ servirea Taĭnelor propuse. Pentru acésta Diaconul se póte hirotoni şi la Liturgia cea maĭ nainte sfinţită, iar Presviterul şi Episcopul nu se pot hirotoni de cât numaĭ la Liturgia cea întrégă. Pentru a se exprima în mod vêḑut bucuria Bisericeĭ şi strînsa legătură ce sfinţiţiĭ servitorĭ aŭ cu sfântul Altar, cel ce se hirotonesce încungiură de treĭ orĭ sfânta Masă, sărutând unghiurile ieĭ, pe care staŭ Evangelistiĭ, amintindu-i-se în cele treĭ imnurĭ de gloria Apostolilor şi de nevoinţele Martirilor, a cărora propoveduire a fost Treimea cea de o fiinţă, şi pe ale cărora urme se dedică a merge şi el. Pe cel ce se hirotonesce Diacon îl încungiură ţinêndul de mâinĭ doĭ Diaconĭ, pe cel ce se hirotonesce Preot, îl conducŭ doĭ Preoţĭ, şi pe cel ce se hirotonesce Episcop îl încungiură doĭ Episcopĭ, carĭ conliturghisescŭ cu cel ce hirotonesce. Pentru a arăta chiar de la început supunere la trépta superióră, cel ce se hirotonesce, încungiurând Sfânta Masă, sărută mâna şi bederniţa Archiereuluĭ celuĭ ce face hirotonia, făcêndŭ metanie şi înainte şi după sărutare, iar ceĭ ce îl conducŭ facŭ şi eĭ câte o adêncă plecăciune, când acela face metania înaintea Archiereuluĭ Hirotonitor, care şede pe scaun la colţul sfinteĭ Mese despre Proscomidie.

Pentru primirea a însuşĭ Haruluĭ, cel ce se sfinţesce

fară de Mine; adecă numai pre Mine se me cunoştĭ, numaĭ pre Mine singur sĕ mĕ cinsteştĭ şi sĕ facĭ tóte, câte Eŭ îţĭ poruncesc. Şi voĭ ce faceţĭ ? Voĭ sevêrşiţĭ tocmaĭ acele pĕcate, pre care El le opreşte prin întêia sa poruncă.

Voĭ faceţĭ marĭ pĕcate trăind ast-fel, ca cum n'aţĭ avea pre D-ḑeŭ judecătorul vostru. Voĭ faceţĭ pĕcatul inchinăreĭ de idolĭ, când în loc ca se nedăjduiţĭ în D-ḑeŭ, nădăjduiţĭ în sine-vĕ, în avere şi protectoriĭ voştriĭ. Săvîrşiţĭ pĕcatul necredinţeĭ, în cât trăiţĭ ast-fel, ca când D-ḑeŭ nu v'ar vedé faptele vóstre şi n'ar îngriji de voĭ. Voĭ cadeţĭ în eresurĭ, déca nu voiţĭ sĕ ascultaţĭ de Biserică. Cădeţĭ în pĕcatul desperăreĭ, al superstiţieĭ şi al linguşireĭ, déca nu speraţĭ în ajutorul luĭ D-ḑeŭ, şi alergaţĭ la vrăjitorĭ şi vrăjitorese, şi la alte lucrurĭ de felul acesta.

Şi ce credeţĭ voĭ, că tóte acestea vor trece aşa ? fără ca sĕ dăm rĕspuns înaintea luĭ D-ḑeŭ ? O ! nu va fi aşa sârmane om pĕcătos ! nu te amăgi însuţĭ. D-ḑeŭ însuşĭ ḑice, *că nu va fi nici-o-dată necinstit*. Déca tu aĭ necinstit întêia porruncă a luĭ D-ḑeŭ, apoĭ şi El te va necinsti pre tine prin mânia Sa şi te va pedepsi. Dér vaĭ noue, fraţilor, déca vom atrage asupră-ne acéstă mânie a Luĭ ! Sĕ ne desceptăm o dată, sĕ ne venim în simţirĭ şi sĕ ne pocăim, ca sĕ nu perim. Sĕ cădem înaintea luĭ D-ḑeŭ cu lacrămĭ ferbinţĭ şi cu rugăciune, ḑicênd « Milueşte-ne pre noĭ Dómne, milueşte-ne pre noĭ ! Că nepricepêndu-ne de nicĭ un rĕspuns, — ne dumirindu-ne, ce sĕ ḑicem pentru îndreptarea nóstră, — acéstă rugăciuue aducem Ţie, ca unuĭ Stăpânŭ, noĭ pĕcătoşiĭ rugându-te : milueşte-ne pre noĭ » ! Amin.

PREOT. **Sp. Badescu**

cu mâna : (cutare) cu mila luĭ Dumneḑeu Ypopsifiŭ al sfinteĭ Episcopiĭ (cutare) cu mâna mea am subscris; confirmând prin acéstă subscriere promisiunea solemnă. După acesta urmeză şi hirotonia înainte de citirea Apostoluluĭ, şi îndată cel noŭ hirotonit ia ântâietatea (protia) şi păciuesce la Apostol.

Mare cu adeverat este Taĭna Preoţieĭ, în genere vorbind, şi coprinḑend câte trele treptele, după cum în grecesce se coprind în singură vorba — Ἱερωσύνη — Sfinţenie saŭ tagmă sacrată, sfinţită. Cu acest înţeles, privitor la câte trele treptele sfinţiţilor servitorĭ aĭ Altaruluĭ, traducem aci din grecesce Cuvêntul Sfântuluĭ şi înţeleptuluĭ Maxim.

Despre cum trebue să fie Preotul, adecă sfinţitul servitor.

Să cuvine Preotuluĭ să fie Sfânt şi cu sufletul şi cu trupul, să fie stilpu de focŭ, să lumineze Biserica, adecă pe poporul luĭ Christos Dumneḑeu, şi să fie maĭ curat de cât raḑele sóreluĭ, pentru ca să nu-l părăsescă Darul sfântuluĭ Duh primit la hirotonie. Preoţia să sevîrşesce pre pămênt, dar are rânduela vredniciei cetelor cerescĭ; căcĭ, nu om, nicĭ ângerŭ, nicĭ vre o altă putere creată póte sĕvîrşi Liturgia, ci însuşĭ Prea Sfântul Duh, şi Preotul împlinesce vĕḑut numaĭ serviciul ângerilor celor nevĕḑuţĭ. Pentru acésta trebue şi sfinţitul servitor, când liturghisesce, să socotéscă că stă împreună cu ângeriĭ în cerŭ înaintea luĭ Dumneḑeu, şi să fie curat ca şi ângeriĭ. Numaĭ în chipul acesta va putea Preotul să slujascĕ cu vrednicie cele sfinte, şi să arate lumi de câtă cinste a învrednicit pe preoţĭ Harul Prea Sfântuluĭ Duh. Decĭ dară, Preoţia şi însuşĭ sfinţiĭ şi de Dumneḑeu purtătoriĭ Părinţĭ fórte mult aŭ respectat'o, ca pe una ce este sublimă, cerescă şi divină, şi abia numaĭ sfinţilor se cuvine să o aĭbă; şi de aceea, orĭ-care preot nu va fi sfânt, să se depărteze fórte mult de la slujba celor sfinte, şi maĭ cu osebire a Liturgieĭ, ca să nu se arḑă sufletesce şi trupesce. Atâta este Preoţia maĭ înaltă de cât Impĕrăţia, câtă este diferinţa între suflet şi trupŭ. Preoţiĭ aceia, carĭ se ducŭ să liturghiséscă Dumneḑeéscа Liturgie, trebue să curăţéscă şi cele maĭ micĭ nălucirĭ ale spirituluĭ lor, şi cât va sta în

întru Diacon plécă numaĭ un genunchiŭ înaintea sfinteĭ Mese, ca unul ce primesce darul serviriĭ şi nu al sevirşiriĭ; iar ceĭ ce primescu gradele superióre de Presviter şi de Episcop, plécă amêndouĕ genunchele, însemnând prin acésta desĕvirşirea daruluĭ ce primescŭ. Iar hirotonitorul puind omoforul pe grumazul luĭ, şi mâna dréptă pe capul luĭ, îndemnă cu voce înaltă pe toţĭ asistenţiĭ către o ferbinte rugăciune, prin următórea exclamaţie: *Dumnedeescul Har, carele tot deauna pre cele neputincióse le vindecă, şi pre cele ce lipsescŭ le împlinesce, sevirşasce pre cutare .... Sĕ ne rugăm dar pentru dênsul ca să vie asupra luĭ Darul Prea Sfântuluĭ Duhŭ.* In acest momentŭ solemnŭ toţĭ asistenţiĭ stau îngenunchĭ cu evlavie, iar după aceea, ridicânduse, cântă şi în Altar şi la strane —*Dómne miluesce*, de 3 orĭ. După hirotonire, Archiereul hirotonitor, arătând în uşile împărătescĭ pe cel hirotonit, îl proclamă de Ἄξιος=*Vrednicŭ este*! la care respund ânteiŭ ceĭ din Altar, repeţind — *Vrednicŭ este!* Apoĭ amândoue stranele repeţescŭ aceeaşĭ, pênă ce hirotonitorul dă tóte sacrele Vestminte cuviinciose celuĭ hirotonit; şi el primind câte una câte una, la fie care sărută mâna Ierarchuluĭ, şi se retrage apoĭ între ceĭ aĭ tagmeĭ sale, cari salută pre noul lor colegu.

Fiind-că servitor la cele sfinte póte fi numaĭ acela, carele are Taina Credinţeĭ în consciinţă curată (1. Tim. 3. 9), de aceea dar ceĭ aleşĭ la sfintele trepte ierarchice, înainte de a fi sacraţĭ (hirotoniţĭ), se cerceteză despre cunoscinţa sfinteĭ Credinţe. Ceĭ ce se ridică la trépta de Diacon şi de Presviter, se cerceteză de către Ierarchul; iar cel ce se ridică la înalta treptă de Episcop, ca unul ce are să fie cel maĭ inalt învăţător al Credinţeĭ, se îndatoreză şi publicŭ a mărturisi Credinţa sa in treĭ Confesiunĭ sau declaraţiunĭ de credinţă, stând în midlocul templuluĭ pe figura unuĭ mare vultur desemnată pe pardosélă, înaintede începutul liturgieĭ. Aci Candidatul de Episcop (ὑποψήφιος), după ce pronunţă în audul tuturor. Symbolul Credinţeĭ şi cele alte doué declaraţiunĭ, promite apoĭ solemn, că va păstra nealterate tóte aşedămintele Bisericeĭ Ortodoxe. După aceea dicênd cu voce, şi tot o dată scrie

una pentru folosul celor ce-l aud, şi conversaţia lui să fie mai mult din sfânta Scriptură, căci atuncia cuvêntul Preotului se întipăresce adâncŭ în inima celor ce conversézĕ cu densul ; să nu fie rob al pântecelui şi al plăcerilor, ca să nu remâe lipsit de darurile Sfântului Spirit; să nu respundă cu mânie şi cu supĕrare, ci cu modestie şi cu blândeţe; să nu fie cochet şi înţoţonat, nici să pismuéscă sciinţa, talentele şi superioritatea altuia, ci să fie modest şi pururea mulţumit cu ale sale ; pe cel ce il nedreptăţesce şi il batjocoresce pre densul, să-l erte din tótă inima, şi, cel pucin din partea lui, să se împace cu densul chiar în acea ḑi mai nainte de a apune sórele ; să viḑiteze cu dragoste pe cei căḑuţi în pĕcate şi in greşéle spirituale şi cu blândeţe să-i sfătuéscă a se părăsi de densele, şi pe nimenea să nu smintéscă, nici cu cuvêntulŭ nici cu fapta. Tóteacestea ce am ḑis mai sus trebue Preotul să le păḑéscă cu multă scumpĕtate, şi cu o scrupulósă luare aminte, ca să pótă cu fruntea senină şi cu curagiu să înveţe şi pe poporanii sĕi să se feréscă de densele ; căci la din contra, vorbele lui vor fi aramă sunătóre şi cimbal resunător, dar fără consciinţă şi fără efectul dorit, şi un asemenea nenorocit preot va da grea seamă înaintea lui Dumneḑeu pentru sufletele ce se vor perde, împinse fiind de relele lui exemple, căci Mântuitorul a ḑis, că vai de cel ce se smintesce, dar mai vai de acela, prin care vine smintéla!

IATĂ ŞI MARELE VASILIE CUM PORUNCESCE SĂ FIE PREOTUL.

Silesce-te, Preote, să te faci, servitor meritos al Altarului Domnului, drept îndreptând cuvêntul adevĕrului. Să nu te presentezi la rugăciune în biserică avend vrăjmăşie pe cineva, ca să nu depărtezi de la tine pe Duhul cel Mângâitor. In ajunul ḑilei în care ai să slujesci, nu Discuta cu nimenea, nici critica pre cineva, cum şi dimineţa intră şi rĕmâi în biserică, citind şi rugându-te pĕnĕ să vie ora în carea să începi Dumneḑeésca şi mysteriósa slujbă, şi atunci presentă-te cu mintea liniştită şi cu inima curată la Sfântul Altar, ne căutând încoa şi

putinţa lor să intre in Casa Domnuluĭ, asemĕnându-se Cheruvimilor şi Serafimilor. Pentru că sunt uni din sfinţiţiĭ servitorĭ, cari nicĭ cu fapta, nicĭ cu cuvêntul, nicĭ cu cunoscinţa nu se pórtă conform prescripţiunilor sfintelor canóne şi potrivit înalteĭ şi sacreĭ demnităţĭ ieratice, ci puind de pretextŭ trebuinţele timpuluĭ, umblă după rangurĭ vanitóse, adecă după podóbe exterióre, pe când ornamentele interióre ale spirituluĭ, sciinţa şi virtuţile pastorale le lasă cu totul la o parte. Alţi iarăşĭ nu se îngrijescu de cât de viţelul de aur, lipinduşĭ de dênsul şi inima şi speranţa. Alţi iarăşĭ, neputênd in alt chip să-şĭ asigure existenţa vieţeĭ, se facŭ preoţĭ, fără vocaţiune şi preparaţiune ; toţĭ aceste felurĭ de preoţĭ servescŭ Dumneḑeilor lor, adecă patimilor şi trebuinţelor lor, şi nicĭ cum Bisericeĭ şi religieĭ luĭ Christos. Alţiĭ iarăşĭ, de altminterea înfrênaţĭ şi virtuoşĭ, dar puçinĭ la suflet, ameţindu se chiar de fumul virtuţilor lor, au căḑut in marĭ şi scandalóse nerânduele ; şi fórte puţinĭ sunt adevĕraţĭ preoţĭ, cari cu smerenie şi cu inimă curată servescŭ Altaruluĭ luĭ Christos, şi dobândescŭ recompensă de la Domnul ; iar acela care este nevrednicŭ, şi liturghisesce, se face un al doilea Iudă trădătorŭ : căcĭ pe Dathan şi pe Abiron, deschiḑêndu se pământul, ia înghiţit de viĭ, numaĭ pentru că au cutezat a tămîa înaintea Domnuluĭ cu nevrednicie. Cu cât dară este maĭ vrednicŭ de osêndă acela, care calcă şi despreţuesce Trupul şi Sângele Mântuitoruluĭ Christos ? Negreşit că unul ca acesta se va pedepsi mult maĭ aspru de cât aceia.

Preotul cel adevĕrat şi bun al Bisericeĭ luĭ Christos trebue să fie bine credincios, cu minte (prudent), capabil de a predica, smerit, să nu fie beţivŭ, să nu fie grăitor de rĕŭ, să nu ţină minte rĕul, să nu fie iubitor de argint ; ci să fie milostivŭ, şi peste tóte primitor de streinĭ. Cât se va putea din partea luĭ măcar, cu toţĭ ómeniĭ să fie în pace şi in dragoste ; să nu ia dobândă de la aceia, pe cari ĭĭ împrumută ; să nu blesteme sau să aforisescă pe cineva ; să nu facă comerţŭ, ca să nu fie silit să spue minciunĭ ; Să nu critice pe apropele, nicĭ să se asocieze cu ceĭ ce critică ; să nu se îngomfeze, ca să nu devie ridicul ; să nu vorbescă nimicurĭ, ci să converseze tot dé-

suma reciprocŭ cercul vieţeĭ lor. Si find-că astădĭ cununia să sevîrşesce indată după Logodnă, maĭ nainte dar de a se incepe taĭna cununieĭ, ceĭ ce se insoçescŭ se întrebă decă se insoçescŭ de bună voe şi fără vre o silă saŭ interes; căcĭ fără invoirea lor, Biserica nu póte să le dea bine cuvêntarea sa, fiind că ceĭ ce se căsătorescŭ nu pot a nu fi majorĭ, şi prin urmare eĭ aŭ deja voinţă liberă, pe carea trebue să o esprime in publicŭ, ca publicul apoĭ să fie martor când eĭ nu şĭ ar ţinea cuvêntul. Acest vechiu obiceiu de a se intreba tineri inainte de a fi cununaţĭ s'a abandonat astă-dĭ in multe locurĭ; insă el trebue neapărat să se pună iarăşĭ in lucrare, pentru că este logicu şi fórte necesarŭ.

Cununia se incepe prin cântarea unuĭ Psalm fórte instructivŭ pentru ceĭ ce se insoçescŭ, in care se descrie viaţa cea bine-cuvêntată a consorçilor celor pioşĭ. In frumósele rugăciunĭ ale cununieĭ se menţionéză nunţile cele maĭ vechĭ şi binecuvêntate de Dumnedeu ale sfinţilor Strămoşĭ; se chiamă asupracelor ce se insoçescu tóte binecuvêntările luĭ Dumnedeu de care s'aŭ invrednicit soçiĭ ceĭ temătorĭ de Dumnedeu, cerêndu-li-se tot o dată aceeaşĭ divină Provedinţă, carea a păzit pe Noe in corabie, pe Iona in pântecele Kitului, şi pe ceĭ treĭ tinerĭ in cuptorul cel invĕpăeat al Babilonuluĭ: atât de mult preţuesce Biserica pe soçiĭ creştinĭ! După acésta ea infrumuseţéză pe părechia cea binecuvêntată cu sfintele sale cununĭ, inchipuind prin acésta, că ceĭ ce intră in căsătorie, sfinţiţĭ fiind de dênsa, sunt invingătorĭ patimilor tineresci care sdrobescŭ căsniciile, şi tot o dată le uredă ca eĭ să devie părinţĭ uneĭ numeróse familiĭ; apoĭ confirmă legătura căsnicieĭ lor printr'o intreită bine-cuvêntare şi rugăciune, dicênd: *Dómne Dumnedeul nostru cu mărire şi cu cinste încununeză-i pre dênşiĭ!*

Archiereul Genadie *fost Argeşiu*

în colo, ci cu frică şi cu cutremur apropiete înaintea cerescului Impĕrat, nesuprimând, sau scurtând rugăciunile, pentru a te supune la porunca, sau la hatîrul ómenilor trândavĭ, cari se scólă pe la amaidă ḑi; ci caută numaĭ către Impĕratul cel incungiurat de cetele îngeresci, înaintea căruia te aĭ învrednicit a sta. Fă-te apt cunoscĕtor al sfinntelor Canóne, şi nu conliturghisi cu aceia, cu cari ele te oprescŭ de a sluji împreună. Bagă de semă, cuĭ staĭ înainte, cuĭ şi cum ierurghisescĭ, şi pe cine împărtăşescĭ din cele sfinte. Nu uita Stepânesca poruncă, care a poruncit Apostolilor şi tuturor urmaşilor lor, ḑicĕnd:« Nu daţĭ cele sfinte câinilor, şi mărgăritariĭ vostri nu-ĭ aruncaţĭ înaintea porcilor». Bagă de semă să nu trădeḑĭ pe Fiiul luĭ Dumneḑeu în mâinele ómenilor nevrednicĭ; nu te ruşina în momentul acela de ceĭ slăviţĭ aĭ pămêntuluĭ, nicĭ de însuşĭ Impĕratul, care pórtă Diademă pe capul seu, ci celor vrednicĭ dă-le Dumneḑeesca Impărtăşire gratis, pre cum şi tu aĭ luat'o; ear celor ce sfintele canóne opresc nu o da. Bagă de semă nu cumva din ne îngrijirea ta să se atingă de Sfintele Taĭne şórice, sau alt animal, sau să se umeḑescă, sau să se afume, sau să se dea de către ómenĭ nehirotoniţĭ şi nedemnĭ, căcĭ în asemenea casu veĭ pĕcătui de mórte. Acestea şi altele asemenea acestora păḑindule, şi pe sineţĭ te veĭ mântui, şi pe ceĭ ce te vor asculta pe tine.

§ 68. DESPRE TAINA NUNTEĬ.

Nunta la noĭ are o înaltă însemnătate, asemĕnându-se cu sfinţita legătură, care este între Christos şi între Biserică; pentru aceea şi sevîrşirea acesteĭ Taĭne se comformeză cu acea însemnare, în cât Biserica în tótă rânduela Nunteĭ arată celor ce se însoţescŭ pe Dumneḑeescul Mire, dându-le dela dânsul bine cuvĕntarea nuntală, cum şi in tóte rugăciunile sale însoçindu'ĭ de însemnate bine cuvĕntărĭ crestinescĭ.

La logodire, confirmând reciproca promisiune de unire acelor ce se însoçescŭ, Biserica le pune în degete inele, prin care se înţelege, că ceĭ logodiţĭ au a'şĭ con-

1) De la Domnii profesori ai Seminariului.	. lei	262 b.	»
2) « « elevii clasei I	. . . .	156	»
3) « « « « II	. . . .	175	»
4) « « « « III	. . . .	181	»
5) « « « « IV	. . . .	225	»
6) « « « « V	. . . .	16	»
7) « « « « VI	. . . .	7	50
	Suma totală	1021,50	

Pe lângă acésta se anexéḑă aci: 1) lista de subscripţiune a Domnilor Profesori; 2) Petiţiunea elevilor prin care rógă direcţiunea de a vĕ înainta banii oferiţi din parte-le; şi 3) 6 listele de sub-scripţiune ale elevilor din clasele respective.

Primiţi, etc.

Dom-séle, Domnului Preşedinte al societăţi Crucea Roşie

Archimandriţii Silvestru Bălănescu şi Genadie Enăcenu aŭ oferitŭ pentru armata română jumătate din salariulŭ lorŭ pe fie-care lună, adică câte 144 lei, bani 50 ca profesori la Seminariulŭ din Bucuresci cu începere de la Iuniu trecutŭ şi pênĕ la terminarea resbelului.

Comitetulŭ Clerului Eparchialŭ din Bucuresci a adunatŭ mai multe sume bănesci şi obiecte pentru ajutorulŭ celorŭ răniţi. Din 60 de liste cerute de comitetŭ la comitetulŭ Centralŭ alŭ Crucei Roşie, Comitetulŭ Clerului din Bucuresci a înapoiatŭ câte-va liste cu banii şi obiectele coprinse într'ênsele, înmânăte Crucei Roşie în trei rônduri: La primulŭ vĕrsămêntŭ s'aŭ înmânatŭ comitetului Centralŭ 1004 lei, bani 20 şi obiecte în considerabilă cantitate dupre cum atestă chitanţă No. 267; la alŭ 2-lea vĕrsămêntŭ 371 lei noi şi obiecte conform chitanţiă No. 320; la 3-lea vĕrsămêntŭ 355 lei şi obiecte.

Clerulŭ comunei Brăila a făcutŭ şi continuă încă a face totŭ ce póte pentru Ţéră.

Pentru a se vedé şi mai bine spiritulŭ de care este animatŭ clerulŭ românŭ, cum şi direcţiunea şi educaţiunea adevĕratŭ patriotică şi românéscă ce se dă viitorilorŭ clerici ai României, publicămŭ aici petiţiunea elevilorŭ Seminarului Centralŭ din Bucuresci către Directorulŭ Seminarului, spre a lăsa să vorbéscă inima viitorilorŭ preoţi.

Prea Cuvióse Părinte,

In împrejurările prin cari trece scumpa nóstră patrie, în momentulŭ, când bubuitul tunului Independenţei Române, ne resteaptă în pepturile tuturor Românilor fala străbună, şi când toţi fii depunŭ pe altarulŭ patriei şi capacitate şi avere şi vieaţa chiar; în mijloculŭ acestui grandios spectacolŭ, care animă şi împle de intu-

CHRONICA ECLESIASTICA

Biserica Românéscă. Acum ca tot-dé-una Biserica românéscă n'a încetatŭ a fi a Ţereĭ şi numaĭ pentru Ţéră. Noĭ amŭ dişŭ încă din Aprilie, că numaĭ iniţiativa trebuesce, şi clerulŭ Bisericeĭ române va face tóte sacrificiele, de care Ţera astăḑĭ are nevoĭe. S'a făcutŭ apelulŭ la ajutóre pentru ostaşiĭ românĭ răniţĭ în resbelŭ, şi clerulŭ cu clericiĭ Bisericeĭ române a făcutŭ contribuţiunĭ considerabile şi mulţĭ dintre dênşiĭ, ne avêndŭ alte miḑlóce, s'aŭ datŭ pre sine jertvă pentru ceĭ suferindĭ. Onóre celorŭ ce-şĭ înţelegŭ positiunea lorŭ faţă cu societatea şi ferice de ţéra, unde biserica eĭ nutresce aceleaşĭ aspiraţiunĭ cu societatea. Acum colónele foĭeĭ bisericeĭ române potŭ presenta lectorilorŭ săĭ şi uă dare de semă despre actele patriotice ale clerulŭĭ românŭ.

Maĭ ântâiŭ supunemŭ la cunoscinţa lectorilorŭ noştri ajutórele bănescĭ cu carĭ clerulŭ romanŭ a venitŭ în ajutorulŭ răniţilorŭ românĭ. Eca ce cunóscemŭ pênă acum în acéstă privinţă :

Inaltŭ Prea Sânţitulŭ Mitropolitŭ alu Ungro-Vlachieĭ şi Primatŭ alŭ Românieĭ pentru « Crucea Roşie » 1000 leĭ noĭ.

Inaltŭ Prea Sânţitulŭ Metropolitŭ al Moldaveĭ şi Suceveĭ în folosulŭ răniţilorŭ românĭ a introdusŭ cutiĭ în tóte bisericile Eparchieĭ

Prea Sânţitulŭ Melchisedec, Episcopulŭ Dunăreĭ-de-Josŭ a oferitu pentru acestŭ scopu 2000 leĭ noĭ.

Corpulŭ profesoralŭ al Seminariuluĭ Central din Bucurescĭ cu elevii acestuĭ Iinstitutŭ încă de la Maiŭ trecutŭ a depusŭ în manele societăţeĭ « Crucea Roşie » suma de leĭ noĭ 1021, banĭ 50 dupre cum atestă chitanţa No. 269 Maiŭ 30, şi următórea adresă a directoreluĭ Seminaruluĭ către preşedintele Comitetuluĭ Centralŭ.

No. 120 Anul 1877, Maiŭ 30.

Domnule Preşedinte,

Anexat de acésta am onóre a Vĕ înainta suma de leĭ (1021) una mie două ḑecĭ şi unu şi banĭ 50 adunaţĭ de pe la Domniĭ Profesorĭ precum şi de la scolariĭ Seminariuluĭ Central din Bucurescĭ, pentru adjutorul celor răniţĭ ; de a căror primire spre regula Direcţiuneĭ, Vĕ rog, Domnule Preşedinte, sĕ bine voiţĭ a respunde. Suma maĭ sus arătată este adunată :

Onor. Societate a Crucii Roşie, privitóre la iniţiativa luată din parte-ne cu trimiterea unuĭ No. de Monahĭ şi Monachiĭ în serviciul Ambulanţelor Române, şi te poftim a face ca menţionatele acte să se publice în jurnalul, Biserica Ortodocsă.

Tot o dată Ve veţĭ adresa şi Prea Sf. Episcopĭ Eparchioţĭ pentru a înainta Redacţiuneĭ orĭ ce acte vor fi avênd privitóre in acéstă afacere care urmédă a fi asemenea publicate, spre a se putea avea în fiitor imprimate la un locu parte din actele prin care Biserica a participatŭ în împrejurările de faţă.

Calinic Mitropolitul Ungro-Valachiei.

Director Archimandritul Hieronim.

No. 2077
1877 Septembrie 27
Bucuresci

ACTELE RELATIVE LA ACESTĂ ADRESĂ

Copie după adresa Mitropoliei No. 1588 din 26 Iulie către Ministerulŭ Cultelor.

Dorind ca şi Monastirile de Monahĭ şi Monahiĭ să vină în ajutorulŭ răniţilor pe câmpul de bătaie, Noĭ am regulat ca un numĕrŭ de cincĭ-ḑecĭ monahĭ şi cincĭ-ḑecĭ Monahiĭ să se pună în serviciul ambulanţelor. Pentru ca acéstă mĕsură să se pótă realiza, avem onóre a vĕ ruga, D-le Ministru, să bine-voiţĭ a lua dispoşiţiunile ce veţĭ găsi maĭ nemerite pentru transportarea şi întreţinerea persónelor ce se vor cere pentru fie-care ambulanţă.

Copie de pe adresa D-luĭ Ministru de Culte cu No. 7892 din 29 Iulie 1877.

Disposiţiunea comunicată de I. P. S. V. prin adresa No. 1588, în privinţa unuĭ numĕr de Monahĭ şi Monahiĭ, ce aţĭ regulat a pune în serviciul ambulanţelor destinate a da ajutor răniţilor în rĕsboiŭ, înaintându se D-luĭ Preşedinte al Societăţiĭ Cruceĭ Roşie, rĕspunsul priimit din parte-ĭ cu adresa No. 796, sub-semnatul are onóre a Vi'lŭ comunica în copie anexat de acésta spre sciinţă şi rĕspuns la citata maĭ sus adresa a I. P. S. Vóstre.

Copie de pe adresa societăţiĭ Cruceĭ Roşie No. 796, către Ministerulŭ Cultelor, ataşată de adresa de maĭ sus.

Afară de secţiunea ambulanţeĭ din Iaşĭ şi acea a Societăţiĭ Israeliţilor din Bucurescĭ, Societatea Crucea Roşie a pornit patru secţiunĭ cu personalul brancardier necesar, dându-le în disposiţia Serviciuluĭ Sanitar al armateĭ; ast-fel, Domnule Ministru acele ambulanţe dispunŭ deja de brancardierĭ trebuincioşiĭ.

siasmŭ nu se putea ca noĭ, generaţiunea viitóre, fiĭ aĭ acestuĭ poporŭ de eroĭ, să nu simţim aprinḑându-se în peptulŭ nostru foculŭ devotamentuluĭ pentru sânta causă a Romanieĭ Independente, şi la rîndulŭ nostru să nu depunem pe altarul Patrieĭ tributulŭ recunoştinţeĭ nóstre. Avêndŭ în memorie neşterşulŭ exemplu alŭ Divuluĭ Trajan, care cu făşiele vestmintelor séle lega ranele bravilor seĭ Militarĭ, şi ḑisa: « *In magnis et voluise sat est* » sub semnaţiĭ elevĭ aĭ Seminariuluĭ Centralŭ, vĕ rugăm să bine voiţĭ a înainta societăţeĭ, *Crucea Rosie* modesta suma de leĭ 759, strânsă din micele nóstre economiĭ, spre a fi uă picătură de balsamŭ răniţilor, alŭ căror sânge va cimenta Independenţa Patrieĭ şi va ridica România la mărirea visată de Stefan şi Michaiŭ.

Primiţĭ, Ve rugăm, Prea Cuvióse părinte stima şi distinsa consideraţiune ce Ve conservăm.

Deputaţiunea elevilor

Cl. I. Georgescu Grigore. Cl. IV. Demetru Bungeţianu,
Cl. II. George Bungeţeanu Cl. V. Matheiŭ Ivancénu,
Cl. III. Demetru Popescu, Cl. VI. Iordache Nistorescu.

Prea Cuvioşieĭ séle,

Părintelui Director alŭ Seminaruluĭ Centralŭ din Bucurescĭ.

Ne dispunêndŭ încă de tóte cifrele cu care ceĭ-alţĭ membri aĭ cleruluĭ romanŭ aŭ venitŭ în ajutorulŭ ţereĭ, noĭ promitemŭ a presenta lectorilorŭ nostri unŭ contŭ în viitorŭ.

Acum suntemŭ în mĕsură de a face cunoscutŭ lectorilorŭ noştri serviciele ce biserica românéscă prin clerulŭ sĕŭ monachalŭ a adusŭ celorŭ răniţĭ dintre ostaşiĭ romanĭ, precum şi dedarea luĭ cu totulŭ la trebuinţele ţereĭ. Ecă în acéstă privinţă ce a lucratŭ fie-care Metropolie şi Episcopie, pe unde esistŭ Monastirĭ de călugărĭ şi călugăriţe:

ROMANIA

—

CALINIC

CU MILA LUI DUMNEDEU ARCHIEPISCOPU ŞI MITROPOLITU ALU UNGRO-VALACHIEI ŞI PRIMATU ALU ROMANII

Frateluĭ Archiereŭ **Genadie fostu Argesiu,**

Preşedintele Comitelului Jurnaluluĭ Eclisiasticŭ « Biserica Ortodoxă Românĕ »

Se Trimite pe lângă acésta Frăţieĭ-Vóstre în copie alăturatele acte dupĕ correspondenţa avută cu Domnulŭ Ministru de Culte şi

în Bucureşcî la Spitalul Philantropia, unde am dat ordine a li se regula locuinţa în baracele construite din noŭ şi a se îngriji de nutrimentul necesar.

Doresc a avea cât maî neîntârziat aceste Maicî în dispositia societăţiî, căcî maî 'nainte de a-le porni în ambulanţe este de neapărată trebuinţă a fi instruite, câte-va ḑile de Medicii Spitaluluî, atât asupra îngrijiriî bolnavilor cum şi pentru prepararea pausamentelorŭ şi manipularea bandajelorŭ.

In speranţă că voiŭ fi onorat cu rĕspunsul Eminenţieî Vóstre, Vĕ rog Inalt Prĕ Sânte, sĕ bine voiţî a priimi încredinţarea pre osebiteî mele consideraţiunî.

Ordin către Stariţile M-relor Ţigănescî şi Pasĕrea cu No. 1721 şi 1722 din 13 August.

Din lista monahiilor regulate pentru serviciul ambulanţelor Române, trebuind de o cam dată numaî un numer de 15, pentru al căror nume ţi se trimite o listă anexată aci, veî regula ca pentru ḑiua de 17 ale curenteî, când este a veni trăsurele pentru transportarea lor să fie tóte gata de plecare.

Copie după adresa Mitropolie cu No. 1726 din 13 August către Societatea Crucea Roşie.

In urma adreseî D. V. cu No. 925 avem onóre a vĕ înainta pe lângă acésta o listă de numele a 30 Monahiî din Monastirile Ţigănescî şi Pasĕrea, ce se pun la disposiţiunea Onor. Societăţî Crucea Roşie, pentru serviciul ambulanţelor Române, şi tot o dată Vĕ însciinţăm că tot acum s'a dat ordinele cuvenite pentru eşirea lor din M-re, avĕnd ânsă în vedere că zisele Monahiî au a'şî regula chiliile şi alte lucrurî, Vĕ rugăm sĕ bine voiţî a regula trimitere trăsurilor pentru transportarea lor în ḑiua de 17 ale curenteî.

Copie după adresa societăţiî Crucea Roşie No. 949 din 13 August, către Mitropolie.

In conformitate cu disposiţiunile ce aţî bine voit a lua de a pune în serviciul Cruceî Roşie Monahî şi Monahiî avem onóre a Vĕ ruga Eminenţie, ca pe lângă cele 30 Monahiî ce cred că aţî ordonat sĕ vie la Spitalul Philantropia, unde li s'a regulat locuinţa, sĕ bine voiţî a disposa trimiterea a 30 Monahî Calugărî, la Ephoria Spitaluluî, care urmeză a se porni îndată pe câmpul de Resboiŭ cu ambulanţele aflate gata, unde vor face serviciŭ de brancardierî, adică a rădica şi transporta pe rănitî.

Copie după adresa Mitropolieî cu No. 1740 din 15 August către Societatea Crucea Roşie.

In vederea adreseî Dv. cu No. 949, avem onóre a înainta o listă

Indată ce vom fi destul de fericiţî a înlătura regretabilul conflict de competinţă escat între Ministerul de Resbel şi acest Comitet, şi vom obţine pe lângă acésta de la acel Minister soldaţiî viziti necesarî pentru conducerea carelor, avem gata, uă altă secţiune de ambulanţă spre a se porni îndată la destinaţia eî. Pentru acéstă din urma secţiune am priimi cu mare mulţumire 20 Monahî pentru a deservi ambulanţele în calitate de brancardierî.

In cea ce priveşce serviciul femescŭ de surorî de charitate am credut maî nemerit a reserva organisarea acestuî serviciu în momentele din urmă.

Pe lângă cele-l-alte femeî, care aŭ bine voit a oferi acest imens serviciŭ filantropic şi care sunt convocate pentru diua de mâne în localul Ephorieî, vom primi cu recunoscinţă pe Monahiile despre care mi aţî făcut onóre a mĕ încunoscinţa că Eminenţia sa Mitropolitul Primat pune în disposiţia Cruceî Roşie, mĕ cred ênsă dator, D-le Ministru a vĕ comunica sciinţa ce am priimit erî, că D-l Ministru de Interne a dat ordine serviciuluî sanitar civil de a organisa Spitalele la Turnu-Măgurele, Roşioriî de Vede, Caracăl, Slatina, Craiova, Islaz, Corabia, Bechet şi Calafat, unde serviciile acestor Monachiî ar fi de un fórte mare folos şi Crucea Roşie va priimi, asemenea maî repet, cu recunoscinţă serviciile acestora, pentru care sfîrşit Vĕ rog sĕ bine voiţî a'mî comunica de unde la un Moment dat, le putem lua pentru a le transporta la destinaţia lor.

Copie după adresa Mitropolii No. 1689 din 9 Augustu către Ministru Cultelor.

In vederea adreseî D. V. No. 7892, avem onóre a vĕ însciinţa că numĕrul de 50 Monahî şi 50 Monachiî se pot pune la dispoşiţiunea Onor. Societăţîa Cruceî Roşie, pentru căutarea Militarilor răniţî, orî când trebuinţa iî va reclama, in care casŭ veţî bine voi a Ne însciinţa cu câte-va dile maî 'nainte ca sĕ putem da cuvenitele ordine pentru eşirea lorŭ din Monastire.

Copie după adresa Societăţeî Crucea Roşie din România Comitetulŭ Central cu No. 925 din 11 August către Mitropolie.

Priimind în acest moment adresa D-luî Ministru al Cultelorŭ şi Instrucţiuneî Publice prin care ne comunică, că Eminenţia Vóstrĕ conseqŭentŭ cu frumósa şi uneuitara iniţiativă ce aţî bine-voit a lua pentru a da societăţiî Crucea Roşie concursul Eminenţieî Vóstre, puneţî la disposiţia acestuî comitet un numĕr de 50 Monahî şi 50 Monahiî.

Vĕ rog I. P. Sânte, sĕ bine-voiţî a da cuvenitele ordine spre a se trimite de o cam dată, dar fără întârziere treî deci maicî Monahe,

ţelor Române, maĭ fiind trebuinţă de unul, ordonăm Pre Cuviosiiĭ tale sĕ regulezĭ ca Miercurĭ 7 ale curenteĭ sĕ se transporte cu una din trăsurile M-riĭ Monahul Lavrentie George la Spitalul Philantropia pentru trebuinţa arătată, în caz când numitulŭ Monah n'ar putea conrĕspunde uneĭ asemenea sarcine, saŭ va fi lipsind din M-re, sĕ se trimiţă în loculŭ sĕŭ unŭ altul.

Copie dupe adresa Mitropolieĭ No. 1872 Sep. 2 către Societatea Crucea Roşie.

Spre rĕspuns la adresa Dv. cu No. 1086, avem onóre a Vĕ face cunoscut că tot acum s'a dat ordinŭ Pre Cuviosuluĭ Stariţŭ al M-riĭ Căldăruşanĭ ca 11 Monahĭ notaţĭ în alăturata listă sĕ fie preparaţĭ de plecare pentru diua de 7 ale luneĭ curente, când veţĭ bine voi a regula trimiterea trăsuriĭ pentru aducerea lor, în cât pentru al 12-lea s'a dat ordin Pre Cuviosuluĭ Stariţŭ al M-riĭ Cernica, spre a 'lŭ trimite d'a dreptul cu trăsura M-riĭ la Spitalul Philantaopia.

LISTA

de numele şi pronumele Monachilor care se duc în serviciul Ambulanţelor Române din M-rea Cernica.

1	Ieromonahul	Nicanor Ionŭ,
2	Monahul	Chesarie Rădulescu,
3	Ieremonahul	Ipifane Ganea,
4	Ierodiaconu	Irinarh Dărăscu,
5	Monahul	Teopist Gheorghe,
6	Monahul	Trifon Mihălovicĭ.
7	«	Lavrentie Gheorghe,
8	«	Arcadie Iónŭ.
9	«	Calistratu Popescu,
10	«	Trifon Ivanovicĭ,
11	«	Gherontie Duţă,
12	Preotu	Dobrin Dobrin,
13	Monahul	Filaret Marin,
14	«	Casien Iovinal,
15	Fratele	Gheorghe Gheorghi,
16	Idem	Nicolae Blehan.

M-rea Caldăruşanĭ

1	Monahul	Alecse Stănescu,
2	«	Achachie Ionescu,
3	«	Atanasie Bratu,
4	«	Benedict Gheorghi,
5	«	Gherasim Ionescu,
6	«	Iosob Stănescu,

de numele a 30 Monahi din M-rea Căldăruşianĭ şi Cernica, destinaţi a merge in serviciul ambulanţei Române pentru a căror transportare veţi bine-voi a regula trimiterea trăsurilor tot în diua de 17 ale lunei curente.

Ordin către Stariţul M-riĭ Căldăruşiani cu No. 1741 din 13 August.

Dintre Monahiĭ înscrişi în listă destinaţi a merge în serviciul ambulanţei Române, trebuind de o cam dată un numĕrŭ de 15, cari se coprind in anexata listă, veĭ regula ca pentru ḑiua de 17 ale curentei, când aŭ a veni trăsurile pentru transportarea lor, sĕ fie cu toţiĭ gata de pornire.

Ordin către Stariţul M-riĭ Cernica cu No. 1742 din 13 August.

Tot ca cel de sus.

Copie după adresa Societăţeĭ Crucea Roşie cu No. 1041 din 21 August, către Mitropolie.

Astă-ḑĭ urmând a se porni ambulanţele cari vor forma Spitalele Cruceĭ Roşie de lângă Corabia, s'a hotărit de Inălţimea Sa Dómna ca ceremonia religiósă sĕ aibă loc la orele 4 fixŭ, în faţa palatuluĭ Universităţi.

Vom simţi uă vie bucurie déca şi Eminenţia Vóstrĕ, va bine voi sĕ onóre cu presenţa Sânţiei Sale, acéstă serbare.

Bine voiţĭ, Vĕ rog, Eminenţie, a priimi şi cu acéstă ocasiune asigurarea pré osebiteĭ Mele consideraţiunĭ.

Copie după adresa societăţeĭ Crucea Roşie cu No. 1086 din 31 August către Mitropolie.

Incuragiat de acea Inaltă bună voinţă ce Ne aţĭ arătat pentru a veni în ajutorul Cruceĭ Roşie, Vĕ rog Eminenţie, sĕ bine voiţĭ a da cuvenitele ordine pentru a se ataşa la serviciul Societăţeĭ 12 Monahĭ, necesariĭ pentru transportarea răniţilor la baracele construite la Spitalul Philantropia.

Incuviinţându-se de Eminenţia Vostre acésta a mea cerere, Vĕ rog sĕ bine voiţĭ a Ne onora cu rĕspuns, arătându-mĭ la care din Monastirile cele maĭ apropiate, şi în ce ḑi să trimit trăsurile pentru aducerea acestor Monahĭ.

Ordin către Stariţul M-riĭ Căldăruşanĭ cu No. 1870 din 2 Septembre.

Regulându-se ca pe lângă numĕrulu de Monahĭ trimişĭ maĭ 'nainte în serviciul ambulanţelor Române sĕ mérgă şi aceştia ce se notéză în alăturata listă; ordonămŭ sĕ le puĭ în vedere ca pentru Mercurĭ 7 ale luneĭ curente când este a veni trăsura sĕ'ĭ transporte, sĕ fie cu toţiĭ gata de plecare.

Ordinu Stariţuluĭ Cernica No. 1871 din 2 Sept.

Pe lângă numĕrul Monahilor trimişĭ în serviciul ambulan-

6	«	Singlitichiea Popescu,
7	«	Pelaghiea Paraschivescu,
8	«	Nazaria Radu saŭ Bucur
9	«	Tavefta Radu,
10	«	Sora Ştefănésca,
11	«	Anatolia Serafim saŭ Cocarascu,
12	Sora	Ióna.
13	«	Ţana.
14	«	Uţa.

Adresa Sânteĭ Mitropoliĭ a *Moldoveĭ şi Suceveĭ No. 1984.*

Prea Sfinţituluĭ Preşedinte Comitetuluĭ Jurnaluluĭ Eclesiasticŭ «Biserica Orthodoxă Română».

La adresa aceluĭ Onorabil Comitetŭ No. 152, cu onóre respundem că în cât pentru mergerea Monahilor şi Monahielorŭ la Ambulanţele Române, în Eparchia acesteĭ Sf. Mitropoliĭ a Moldoveĭ, iniţiativa s'a luat de către Noĭ înşi-Ne prin ordinele Circulare din 27 August de la No. 1837 pênă la No. 1842, către Prea Cuvioşiĭ Stareţĭ şi Stareţe din Monastirele Chinoviale, scriindu-li-se, că, în împrejurările grave prin care trece Romania, Patria nóstră, suntem datorĭ cu toţiĭ a face serviciile ce pute u, şi că prin urmare Monahiĭ şi Monahiele, a cărora viaţă este consacrată pentru lucrarea faptelorŭ bune, ce le învaţă şi porunceşte Sf. nóstră Religiune Chreştină, aŭ bine cuvîntarea Nóstre de a merge în serviciulŭ Ambulanţelorŭ Române, când vocea Patrieĭ 'ĭ ar chema prin Ministeriulŭ Competinte.

In consecinţă, Domnulŭ Ministru Cultelorŭ, prin telegrama No. 9470 din 13 Septembrie corent, făcêndu-Ne medilocire ca sĕ dăm bine cuvîntarea Nóstrĕ specială pentru două deci Monachiĭ din M-rea Agapia a merge la Bucureşcĭ, spre cântarea Ostaşilorŭ Românĭ răniţĭ din Spitalele de acolo, Noĭ, prin ordinulŭ telegraficŭ cu No. 1913, tot din aceiaşĭ di, 13 Septembrie, am dat cuvenita bine cuvîntare, după care la 16 corent aŭ şi plecat pentru Bucureştĭ un numer de două decĭ Monahiĭ.

Afară de acésta, întru ceia ce priveşte ajutórele ce se trimetŭ la Ambulanţele pentru ostaşiĭ Românĭ răniţĭ, Noĭ, încă de la 19 Maiŭ anul corent, prin ordinulŭ circularŭ No. 943 pênă la No. 948, către toţĭ protoiereiĭ Eparchieĭ Sânteĭ Mitropoliĭ, am dispus, după cererea Comitetuluĭ Central al Dómnelorŭ din Iassy, de a se pune cutiĭ în tóte bisericele urbane, şi rurale, pentru a se aduna obolul fie căruia Român în ajutorulŭ Ostaşilor Românĭ răniţĭ. Aseminea prin ordinul circularŭ din 14 Iuliŭ trecut de sub No. 1514 pênă la 1519, către Protoiereiĭ Eparchieĭ am facut apel către totŭ cle-

7 « Isaiea Ionescu,
8 « Macarie Predescu,
9 « Policarp Stefan,
10 « Tarasie Popescu,
11 « Teodosie Georgescu
12 « Vitalie Popescu,
13 « Visarion Stănescu,
14 « Vlasie Oprescu,
15 « Avramŭ Preotu,
16 « Dorofteĭ Ghiţulescu,
17 « Gavril Petrescu,
18 « Ghervasie Sevatie,
19 « Ivinalie Theodor,
20 « Ionichie Dacu,
21 « Nionil George,
22 « Protasie Dumitru,
23 « Fratele Iancu,
24 « Fratele Ion.

M-rea Ţigăneşcĭ

1 Monahia Eudoxiea Demitrescu,
2 « Anthusa Popescu,
3 « Ana Ciutóiea,
4 « Iuliana Herasca,
5 « Onisifora Gheorghi,
6 « Tecla Gheorghi,
7 « Efimia Petişténca,
8 « Pavilida Sevescu,
9 « Csemia Antonescu,
10 « Teoclisiea,
11 « Epistisa Cristescu,
12 « Neofita Dorojan,
13 « Agapi Gheorghescu,
14 « Vasilisa V. Sachelarescu,
15 « Zenaida M. Hagiescu,

M-rea Pasera

1 Monahia Anastisiea Popescu,
2 « Chesariea Lipésca,
3 « Policseniea Călinescu,
4 « Minodora Hristea,
5 « Filofteia Ionesca,

6	«	Singlitichiea Popescu,
7	«	Pelaghiea Paraschivescu,
8	«	Nazaria Radu saŭ Bucur
9	«	Tavefta Radu,
10	«	Sora Ştefănésca,
11	«	Anatolia Serafim saŭ Cocarascu,
12	Sora	Ióna.
13	«	Ţana.
14	«	Uţa.

Adresa Sântei Mitropolii a Moldovei şi Sucevei No. 1984.

Prea Sfinţitului Presedinte Comitetului Jurnalului Eclesiasticŭ «Biserica Orthodoxă Română».

La adresa acelui Onorabil Comitetŭ No. 152, cu onóre respundem că în cât pentru mergerea Monahilor şi Monahielorŭ la Ambulanţele Române, în Eparchia acestei Sf. Mitropolii a Moldovei, iniţiativa s'a luat de către Noi înşi-Ne prin ordinele Circulare din 27 August de la No. 1837 pênă la No. 1842, către Prea Cuvioşii Stareţi şi Stareţe din Monastirele Chinoviale, scriindu-li-se, că, în împrejurările grave prin care trece România, Patria nóstră, suntem datori cu toţii a face serviciile ce putem, şi că prin urmare Monahii şi Monahiele, a cărora viaţă este consacrată pentru lucrarea faptelorŭ bune, ce le învaţă şi porunceşte Sf. nóstră Religiune Chreştină, aŭ bine cuvîntarea Nóstră de a merge în serviciulŭ Ambulanţelorŭ Române, când vocea Patriei 'i ar chema prin Ministeriulŭ Competinte.

In consecinţă, Domnulŭ Ministru Cultelorŭ, prin telegrama No. 9470 din 13 Septembrie corent, făcêndu-Ne medilocire ca sĕ dăm bine cuvîntarea Nóstră specială pentru două ḑeci Monachii din M-rea Agapia a merge la Bucureşci, spre căutarea Ostaşilorŭ Români răniţi din Spitalele de acolo, Noi, prin ordinulŭ telegraficŭ cu No. 1913, tot din aceiaşi ḑi, 13 Septembrie, am dat cuvenita bine cuvîntare, după care la 16 corent aŭ şi plecat pentru Bucureşti un numer de două ḑeci Monahii.

Afară de acésta, întru ceia ce priveşte ajutórele ce se trimetŭ la Ambulanţele pentru ostaşii Români răniţi, Noi, încă de la 19 Maiŭ anul corent, prin ordinulŭ circularŭ No. 943 pênă la No. 948, către toţi protoiereii Eparchiei Sântei Mitropolii, am dispus, după cererea Comitetului Central al Dómnelorŭ din Iassy, de a se pune cutii în tóte bisericele urbane, şi rurale, pentru a se aduna obolul fie căruia Român în ajutorulŭ Ostaşilor Români răniţi. Aseminea prin ordinul circularŭ din 14 Iuliŭ trecut de sub No. 1514 pênă la 1519, către Protoiereii Eparchiei am făcut apel către totŭ cle-

7 « Isaiea Ionescu,
8 « Macarie Predescu,
9 « Policarp Stefan,
10 « Tarasie Popescu,
11 « Teodosie Georgescu
12 « Vitalie Popescu,
13 « Visarion Stănescu,
14 « Vlasie Oprescu,
15 « Avramŭ Preotu,
16 « Dorofteĭ Ghiţulescu,
17 « Gavril Petrescu,
18 « Ghervasie Sevatie,
19 « Ivinalie Theodor,
20 « Ionichie Dacu,
21 « Nionil George,
22 « Protasie Dumitru,
23 « Fratele Iancu,
24 « Fratele Ion.

M-rea Ţiganescĭ

1 Monahia Eudoxiea Demitrescu,
2 « Anthusa Popescu,
3 « Ana Ciutóiea,
4 « Iuliana Herasca,
5 « Onisifora Gheorghi,
6 « Tecla Gheorghi,
7 « Efimia Petişténca,
8 « Pavilida Sevescu,
9 « Cseınia Antonescu,
10 « Teoclisiea,
11 « Epistisa Cristescu,
12 « Neofita Dorojan,
13 « Agapi Gheorghescu,
14 « Vasilisa V. Sachelarescu,
15 « Zenaida M. Hagiescu,

M-rea Pasera

1 Monahia Anastisiea Popescu,
2 « Chesariea Lipésca,
3 « Policseniea Călinescu,
4 « Minodora Hristea,
5 « Filofteia Ionésca,

Copie. No. 1514. Protoiereulul Urbei Iașy cu listele No. 1 și 2.
No. 1515. « Județului Iașy cu listele No. 3, 4, 5, 6, 7, 8, și 9.
No. 1516. « Județului Botoșanĭ cu listele No. 10, 11, 12, 13, 14, și 15.
No. 1517. « Jud. Dorohoiŭ cu No. 16, 17, 18, 19, 20 și 21.
No. 1518. « Jud. Suceava cu No. 22, 23, 24 25, 31, 32, 33 și 34.
No. 1519. « Jud. Neamțŭ cu No. 26, 27, 28, 29 și 30.

1877 Iuliu 14.

Clerulŭ Bisericeĭ nóstre Ortodoxe Române, ales și eșit din națiune, în tóte împrejurările vieței naționale prin care a trecut România de secolĭ, a fost tot dea una alăturea și împreună cu națiunea.

Acum dar maĭ cu sémă când fiiĭ poporuluĭ Român, copiiĭ și frațiĭ noștriĭ sunt la hotarulŭ Țereĭ, cu arma în mână vărsânduși sângele pentru a apăra drepturile, viația, averea, căminurile și onórea Româniloră împreună cu templurile sf. nóstre Religiĭ, Clerulŭ, nu póte se remâe nepăsătoriŭ și fără a lua parte, pe cât se póte, la sacrificiele ce se cer în asemenea timpĭ estraordinarĭ. — Pe lângă rugăciunile ce biserica prin Clerulŭ seŭ înalțiă ne 'ncetatŭ diua și nóptea cătră Dumnedeŭ pentru ajutoriulŭ Armatelorŭ Creștine, în contra inamiculuĭ secularŭ al nostru în parte și al Creștinătățeĭ în genere, Noĭ Clerulŭ, împreună cu rugăciunele și bine cuventările nóstre, se cuvine și suntem datorĭ se însoțim pe bravíĭ fiĭ aĭ RomânieĬ și cu ajutórele materiale de care putem dispune. Esemple frumóse și laudabile în acestă privință ni s'aŭ datŭ până acum indestule de către tóte clasele societățeĭ nóstre Romane. De la cele maĭ venerabile și avute matrone a le înalteĭ societățĭ, până la cele maĭ de jos și ne avute familiĭ de orĭ ce etate, vedem cu mare mulțumire sufletéscă, adunânduse ofrande de totŭ felulŭ prin Comitete adhoc, puse sub generosulŭ patronagiŭ al MărieĬ Sale, Prea Inalțateĭ și Virtuóseĭ nóstre DómneĬ Elisebita: Râudulŭ nostru prin urmare, este a ne împlini și noĭ uă asemenea patriotică datorie.

Credem dar de cuviință că, Cucernicia Ta se eĭ inițiativa cătră totŭ Clerulŭ din Județulŭ a căruia administrație Duhovnicéscă ițĭ este încredințată, să îndemnĭ pe preoțĭ a contribui fie care cu ce se póte înlesni, sciind că « pe dătătorulŭ de bună voe iubește Dumnedeŭ, că și pe ceĭ doĭ banĭ aĭ văduveĭ 'Ĭ a priimit ca și darurile celor avuțĭ » ; Adresându-te asemenea și cătră Superioriĭ și Superiórele M-relor și Schitureloru din acelŭ Județu.

Pentru acest finitŭ vi se trimite. . . . . . liste cu sigiliulŭ Nostru și sub Numerile. . . . . . Compusă fie-care listă din două cóle

Copie de pe telegrama Inalt Prea Sânţitului Mitropolit Moldoveĭ şi Suceveĭ No. 1913, din 13 Septembrie, către Prea Cuviósa Stareţiă a Sf. M-rĭ Agapia.

Conform învitaţiuneĭ Domnuluĭ Ministru Cultelor, trimite îndată la Paşcanĭ pentru Bucureştĭ 20 Monahiĭ ce credĭ maĭ convenabile spre căutarea răniţilorŭ ostaşĭ acolo. Transportulŭ pe calea ferată este regulatŭ. Prea Cuvioşia Ta dă tuturor povăţuirele necesariĭ cum se cuvine sĕ se pórte comform caracteruluĭ şi schimeĭ monahice pentru a fi folositóre şi Moralminte împreună cu serviciul Materialŭ ce sunt chemate a face; cetindu-le tot o dată şi Ordinul Nostru No. 1-40 pentru acest sfîrşitu ca se aibă în minte Cuvintele cu care Noĭ le dăm bine cuvêntare a merge la Ambulante.

Copie de pe telegrama Inalt Prea Sf. Mitropolit Moldoveĭ şi Suceveĭ No. 1914 din 13 Septembre, către Domnulu Ministru Culteloru şi Instructiuneĭ publice.

Conform telegrameĭ Domnieĭ Vóstre No. 9470 am expediatŭ astădĭ 13 curent ordinulŭ Nostru telegrafic Superióreĭ Monastireĭ Agapia a trimite la Paşcanĭ pentru Bucureşcĭ 20 Monahiĭ cerute pentru îngrijirea răniţilorŭ din Spitalele de acolo. Rog, bine voiţĭ a-dispune necesariulu transportuluĭ şi esistenţeĭ.

Copie.	No. 943.	Protoiereuluĭ	Urbeĭ	Iaşy
	No. 944.	«	Judeţuluĭ	«
	No. 945.	«	«	Botoşanĭ.
	No. 946.	«	«	Dorohoiŭ.
	No. 947.	«	«	Suceava.
	No. 948.	«	«	Neamţu.

1877, Maiŭ în 19.

Comitetulŭ Central din Iassy, pentru ajutorulŭ Ostaşilor Românĭ răniţĭ, instituitŭ sub preşedinţa Măriei Sale Dómneĭ, prin adresa registrată la No. 848, Ne rógă a da permisiune a se aşeḑa pe la tóte bisericele din Eparchia Nóstrĕ cutiĭ pentru a culege obolulŭ fie căruia în ajutorulŭ Ostaşilorŭ Românĭ, ce se află pe Câmpulŭ lupteĭ. Noĭ, primind acéstă cerere, cu tótă mulţumirea sufletéscă, scriem Cucerniciei Tale a face îndată cunoscut preoţilorŭ de pe la tóte bisericele atat urbane cât şi rurale a primi aseminea cutiĭ la biserică şi încă ale recomanda enoriaşilorŭ pentru a veni fie-care, cu ce póte, în ajutorulŭ soldaţilorŭ Românĭ răniţĭ, ce sunt pe Câmpulŭ lupteĭ în contra inamiculuĭ Ţereĭ şi al Creştinătăţeĭ, căcĭ bunulŭ Dumnedeŭ priimeşte cu aceiaşĭ bunătate şi gologanulŭ văduveĭ, ca şi darurile cele marĭ ale bogaţilorŭ.

Asemenea cutiĭ însĕ pentru adunarea ofrandelor, în scopulŭ arătatŭ, veĭ cunóşte că vor fi aşăḑate pe la tóte bisericele din cuprinsulŭ aceluĭ Judeţŭ, cu spesele şi sub controlulŭ acestuĭ Comitetŭ.

De la Sânta Monastire Horezulŭ.

1. Cuviósa Monachiă Marta Schitea.
2. « « Agripina Herța.
3. « « Domnica Bucurŭ.
4. « « Dorothea Ionescu.
5. « « Ecaterina Moïsescu.
6. « « Elisabeta Theodorescu.
7. « « Elisabeta Barbu.
8. « « Efimia Petrescu.
9. « « Ifimia I. Ciontea.
10. « « Filotea Comănescu.
11. « « Megdonia Hănciŭ.
12. « « Minodora Constantinescu.
13. « « Varvara Mihăescu.
14. « « Panfilia Grigorescu.

Din Sânta Episcopie a Noastră.

1. Cuviosulu Ierodiacon Veneamin Popescu.
2. « Monahŭ Nilŭ Ionescu.

Din Sânta Monastire Bistrița

1. Cuviosulŭ Ieromonachŭ Theofilactŭ Maximŭ.
2. « Ierodiacon Ezechiilŭ Roşcoveanu.
3. « Monachŭ Daniil Surcelŭ.
4. « « Climent Mihăescu.
5. « Ieromonachu Severian (Ingrijitorul M-ri Arnota).

Pentru a caroru transportare la Turnu-Măgurele unde suntŭ localisate infirmeriele, prin înțelegere cu D-nu Prefectŭ al Județuluï Vêlcea s'a luat deja cuvenitele măsurï.

Osebitŭ de acestea, următerele şese Monahiï din sânta M-re Horezulŭ, şi a nume :

1. Cuvioasa Monachia Eupracsia Andronescu.
2. « « Agapia Demetrescu.
3. « « Sofia Bădescu.
4. « « Efrosina,
5. « « Aftusa
6. « « Macrina.

Suntŭ deja de maï multŭ timpŭ în serviciul hospiciuluï, Independențeï înființatŭ in Urbea Crajova.

Bine voițï Pré Sânțite a priimi şi cu acesta ocaziune ale Nóstre în Hristot Frățescï înbrăcişărï.

Atanasie Râmnicu.

Şef. Cancelarieï *M. Silvestrescu.*

cusute, în care urmédă a ve înscrie fie care contribuitoriu cu numele şi suma ce vor oferi, pentru a se puté în urmă publica spre cunoscința tutulorŭ.

Aceste liste Cucernicia Ta, le veĭ încredința sub Protoiereilorŭ ce 'ĭ aĭ la disposiție şi altor preoțĭ onorabilĭ, în carele aĭ deosebită încredere, care le vor purta printre preoțiĭ din Județŭ pentru sfîrşitulŭ propusŭ, silindu-se fie care a 'şĭ îndeplini acéstă însărcinare şi datorie cât s'ar putea maĭ fără ḑabavă, opriuĭ insă şi Cucernicia Ta una din acele liste pe semă-țĭ pentru acéstă operație, cu care te veĭ adresa însuțĭ către preoțiĭ din Oraşŭ, Către superioriĭ Monastirelorŭ, şi către alte persóne ce credĭ de cuviință, şi pe care liste acoperite cu iscăliturile şi sumele ce se vor aduna, Cucernicia Ta, Ni le veĭ înainta îndată spre a se putea controla sumele înscrise, pentru a se publica, cum am dis, şi a se trimite şi de către Noĭ unde se cuvine.

Conform cu Originalele.

C. Pănnă Preotu.

Râmnicu Velciĭ 16 Sept. 1877

ROMANIA
St. Episcopie Râmnicului
Noului Severin.
No. 1240.

Prea Sânțite!

Spre satisfacerea adreseĭ Sânțieĭ Vóstre de sub No. 154 avem onóre a vĕ face cunoscutŭ că personele carĭ s'aŭ găsitŭ apte pentru serviciulŭ infirmeriilorŭ armateĭ creştine, de la Monastirile din Eparchia Nóstră sunt de o cam dată acestea şi a nume :

De la Sânta Monastire de un lemnŭ.

1. Cuviósa Platonida Nenciu, sora cuvioaseĭ superióre respective,
2. Cuviósa Monachiă Magnisia Apostolescu.
3. « « Fevronia Demetrescu.
4. « « Efrosina Neagu.
5. « « Polixenia Popescu.
6. « « Agapia Coma.
7. « « Marta Ionescu.
8. « « Sofia Rĕulescu.
9. « « Serafima Ionescu.
10. « « Melantiea Milescu.

PROGRAMU

PENTRU DESCHIDEREA SANTULUI SINODU.

I. In ḑiua destinată pentru deschiderea Sântuluĭ Sinodŭ se va ţine slujbă divină la catedrala Sânteĭ Metropoliĭ de către unŭ pre Sânţitŭ Archiereŭ la care vorŭ asista toţĭ Prea Sânţiţiĭ Membri aĭ Sântuluĭ Sinodŭ, éră după terminarea sânteĭ Liturgiĭ se va cânta unŭ Te-Deum la care vor asista toţĭ proestoşiĭ şi preoţiĭ bisericilorŭ din capitală, după invitaţia ce li se va face de către Inaltŭ pre sânţituluĭ Metropolitu.

II. După eşirea din biserică toţĭ Prea Sânţiţiĭ Membri se întrunescu la orele 12 în sala destinată pentru ţinerea şedinţelorŭ sântuluĭ Sinodŭ.

III. Domnulŭ Ministru citesce mesagiul Domnescŭ pentru deschiderea sesiuneĭ sântuluĭ Sinodu, éră Inaltŭ Prea Sânţitulŭ Preşediute ţine unu discursu prin care aretă cestiunile principale ce trebue să preocupe Sântulu Sinodŭ, apoĭ se procede la lucrările obicĭnuite.

Acestŭ programŭ s'a votatŭ in unanimitate de către Sântulŭ Sinodŭ alŭ S-teĭ biseriçĭ autocefale ortodocse Române în şedinţa sa din 18 Maiŭ 1876.

Preşedintele Sântuluĭ Sinodŭ *Kalinic Metropolitu Ungro-Vlachie*

Iosif Metropolitu Moldoveĭ

Isaia Romanŭ,
Iosifŭ Huşiu,
Genadie fostŭ Argeşiŭ,
Inocentie Buzeŭ,
Melchisedek Ep. Dunăreĭ-de-Jos,
Iosifŭ Botoşanenu.
Calist Stratonichias,
Ieremia Gălăţenu,
Policarpŭ alŭ Bârladuluĭ,

Huși Anul 1877 *Luna Sept.* 15.

ROMANIA
Sânta Episcopie a Eparchiei Hușilor.
No. 433.

Prea Sânțite!

La adresa Prea Sânțieĭ Vóstre No. 157. cu onóre Vĕ rĕspund că în acéstă Eparchie se află numaĭ o singură Monastire de Monahiĭ și a nume : Monastirea Adam din Județul Tutova, și în urmarea cerereĭ ce Ne au făcut Comitetul Ad-hoc din Galațĭ prin adresa No. 41, carĭ înființéză doue Spitale sistem American în acel oraș pentru curarisirea Soldațilăr Rămânĭ rănițĭ, am dat ordin superióreĭ Monastireĭ Adam ca sĕ pună la disposiția ḑisuluĭ Comitet opt Monachiĭ spre a îngriji de rănițĭ.

Asemenea în urmarea Telegrameĭ D-luĭ Primar orașuluĭ Bêrlad No. 4528, iarășĭ am dat ordin superióreĭ de la numita Monastire ca sĕ pună la disposiția Spitalelor numĕrul de Monachiĭ ce va fi necesar pentru îngrijirea Soldaților rănițĭ care se vor afla în spitalele din acel orașŭ.

Primițĭ Prea Sânțite ale nóstre în Hristos frățescĭ înbrățișărĭ.

Episcop. (Semnat) *Iosif Hușiu.*

Șef. Cancelarieĭ *Th. Bargovanu Preot.*

Prea Sânțieĭ Séle

Archiereuluĭ Genadie fost Argeș, Președintele Comitetuluĭ Jurn. Eclesiastic «Biserica Orthodoxa Română».

maĭ multŭ prin judeţe, de câtŭ este termenulŭ fixatŭ de ierarchul eparchieĭ.

Art. 4. Prin Comunele rurale purtătoriĭ de condică se înfăçişeză maĭ ânteiŭ la preotulŭ localŭ, carele trece în condică data cândŭ eĭ aŭ intratŭ în comună. — Eĭ suntŭ datorĭ a trece în condică tóte obiectele şi baniĭ ce vorŭ fi adunatŭ de la chreştinĭ. La eşirea lor din Comună să înfăçişeză din nou la preotŭ, carele, constată şi adevereşce în condică cu subscrierea sa sumele ce saŭ adunatŭ în comună, însemnândŭ data eşireĭ şi punêndŭ şi peceţia Bisericeĭ.

In reşedinţele judeţene acéstă constatare o face însuşĭ protoiereulŭ localŭ.

Art. 5. Dupe ce purtătoriĭ de condică aŭ parcuratŭ judeţulŭ, se înfăçişeză la protoiereulŭ judeţuluĭ, carele constată şi adevereşce în condică suma totală de baniĭ şi obiectele dăruite de creştinĭ în totŭ judeţulŭ, şi raporteză ierarchuluĭ eparchialŭ.

Art. 6. Baniĭ adunaţĭ cu modulŭ acesta într'o eparchie, adunătoriĭ suntŭ datorĭ a-ĭ da la destinaţiunea lor în comună, pentru care se adună milele.

Autoritatea comunală adevereşce în condică de priimirea sumelorŭ adunate în o eparchie, şi apoĭ adunătoriĭ potŭ trece în altă eparchie, spre a aduna şi acolo restulŭ ce s'ar cere încă spre acoperirea sumeĭ declarate la începutŭ de necesară, păzindu-se regulele stabilite maĭ sus.

In altă eparchie adunătoriĭ de milă se presintă cu recomandaţie către ierarchulŭ respectivŭ de la ierarchulŭ eparchieĭ, unde este comuna pentru care se adună milele.

Art. 7. Daca suma necesară s'a împlinitŭ, adunarea milelorŭ înceteză, chiar daca nu ar fi espiratŭ termenulŭ acordatŭ de ierarchulŭ eparchialŭ. De asemenea Ierarchiĭ potŭ prelungi termenile acordate o dată, daca ar crede acésta necesarŭ.

Art. 8. Purtătoriĭ de condice suntŭ datorĭ a se purta cu cea maĭ bună orînduélă şi pietate în misiunea lorŭ şi să se conformeze în totulŭ prescripţiunilorŭ cuprinse în acestŭ regulamentŭ. La casŭ contrariŭ autorisaţia dată va fi revocată. Protoiereiĭ le vorŭ lua condica şi baniĭ adunaţĭ şi le vorŭ înainta ierarchuluĭ respectivŭ carele le va trimite Comuneĭ, care a cerutŭ ajutor cu arătarea împrejurărilorŭ ce aŭ motivatŭ retragerea autorisaţiuneĭ de a aduna mile.

REGULAMENTU

Pentru purtătorii Condicilorŭ de milă spre adunarea ofrandelorŭ de la pioşiĭ creştinĭ în favórea bisericilorŭ sărace şi altorŭ stabilimente de bine facere, precum: spitale, scóle etc.

Art. 1. Purtătoriĭ de condice de milă pentru vre o biserică orĭ altŭ stabilimentŭ religiosŭ sau de caritate din cuprinsulŭ ţereĭ, suntŭ datorĭ a se presenta maĭ întâiŭ la reşedinţa eparchială cu suplică din partea comuneĭ, unde este a se zidi biserica, seŭ altă instituţiune pentru care se face apel la caritatea creştină.

Suplica trebue se arate suma bănească care cere trebuinţă a se aduna; să fie învestită cu sigiliulŭ şi cu subscrierile consiliuluĭ comunalŭ, şi sa arate în ea persónele cărora Comuna a încredinţat condica pentru adunarea milelorŭ.

Alegerea acestorŭ persóne se va face de către Comună sub rĕspunderea sa şi se vorŭ recomanda Chiriarchuluĭ prin consiliulu comunalŭ respectiv.

Art. 2. Mitropolitulŭ saŭ Episcopulŭ eparchialŭ, încredinţândŭ adunarea milelorŭ, cerută prin suplica menţionată, face un apelŭ la caritatea creştinilorŭ din eparchia sa, pre carele 'lŭ trece în condica încredinţată de comună purtătorilorŭ. Tot o dată acea condică se numeroteză, se parafésa şi sigilésă în cancelaria epar chială de unde purcede condica.

Ierarchulŭ eparchialŭ determină durata timpuluĭ câtŭ are se umble prin eparchie adunătoriĭ de mile.

Aprobarea cu arătarea termenuluĭ şi a persónelorŭ însărcinate cu adunarea milelorŭ în eparchie Ierarchulŭ le comunică protoiereilorŭ respectivĭ.

Ierarchulŭ póte refusa aprobarea sa pentru adunare de milă, maĭ alesŭ cândŭ starea prosperităţeĭ poporuluĭ nu ar permite cerere de ajutoriurĭ, precum suntŭ aniĭ neroditorĭ, crise comerciale etc.

Art. 3. Strângĕtoriĭ de mile suntŭ datorĭ în fie-care Judeţŭ a se înfăçişa maĭ întâiŭ la protoereulŭ respectivŭ, carele trece în condică data de cândŭ se începe în judeţŭ stringerea milelorŭ de către purtătoriĭ de condică.

Protoiereiĭ priveghiază ca purtătoriĭ de condică să nu ămble

Numele şi Pronumele Diaconilor
. . . .
. . . .
. . . .

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL
17. Turbaţi . .	. . . . . .	Săntul Nicolae . .
	Budeştĭ . .	Sănţiĭ Voevodĭ . .
18. Surupaţĭ .	. . . . .	Intrarea în Biserică
	Mah. Morişóra	Sănţiĭ Voevodĭ .
19. Ciocad. de s.	. . . . .	Săntul Nicolae .
	Mah. de mij.	"
	" " jos.	" Ión Botezĕt.
	Hululea . .	Sănţiĭ Voevodĭ .
20. Pociovalişté.	. . . . . .	Săntul Ion Botezetoru
	Mah. de sus .	Adorm. M-cel D-luĭ
21. Bumb. de g.	. . . . .	Săntul Nicolae .
	Mah.Ciov.Lup.	Cuv. Paraschiva .
	" Siteştĭ .	Intrarea în Biserică
	Piţicu . . .	Adorm. M-cei D-luĭ
22. Poenarĭ . .	. . . . .	Săntul Nicolae . .
	Mah. Panórele	Sănţiĭ Voevodĭ . .
	" Ciuperc.	Sănta Treime . .
	" Burlani.	Săntul Ion Botedet.

Dóca comuna ar fi în altă eparchie, comunicaţia acésta către comună se va face prin Ierarchulŭ respectivŭ.

Unŭ esemplarŭ din acestŭ regulamentŭ se va lipi la începutulŭ fie cărŭ condice de milă liberată de la autoritatea eparchială.

Preoţiĭ în genere suntŭ datorĭ a priveghia ca purtătoriĭ de condice să se conforme în totuln cu prescripţiunele acestea. — La casŭ contrariŭ suntŭ datorĭ a raporta imediat protoiereuluĭ.

Art. 9. Nicĭ o autorisare de a aduna milă în profitulŭ vre uneĭ bisericĭ saŭ altuĭ stabilimentŭ religiosŭ aflător afară din hotarele ţăreĭ, nu se va admite fără o prealabilă autorisaţiune şi recomandare către ierarchiĭ eparchialĭ din partea guvernuluĭ prin Ministerul de Culte.

Adunătoriĭ de milă pentru streinătate, cari arŭ dobîndi autorisaţiunea şi recomandaţiunea Guvernuluĭ voru fi datorĭ întru tóte ase conforma prescripţiunilorŭ cuprinse în articolele 3, 4, 5, 6, 7 şi 8.

Art. 10. Orĭ ce adunătorŭ de milă pentru destinaţiunĭ publice, cari nu ar avea autorisaţiunile menţionate vorŭ fi opriţĭ şi denunţaţĭ guvernuluĭ.

Acestŭ regulamentŭ s'aŭ votatŭ în unanimitate de către sântulŭ Sinodŭ alŭ sânteĭ bisericĭ autocefale ortodoxe Române în şedinţa sa din 18 Maiŭ 1876.

Preşedintele St. Sinodŭ *Kalinic Mitropolitul Ungro-Vlachieĭ.*

Iosif Mitropolitul Moldoveĭ.

Isaia Romanŭ.
Calist Stratonichias.
Iosif Botoşănenu.
Ghenadie Argeşiŭ.
Inocentie Buzăŭ.
IEpiscop. Dunări-de-Jos-Melchisedek
eremia Gălăţenu.
Ghenadie fost Argeşu.
Iosif Huşiu.
Policarpŭ aiŭ Bêrladuluĭ.

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANĂ“

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

«Predică cuvêntul»
II Tim. IV 2.

NECESITATEA PREDICEI IN BISERICA

De şi tot serviciul Divin, — ordinea şi ceremonialurile, ca representaţiunĭ a evenimentelor celor maĭ însemnate din univers în genere şi din biserica creştină în parte, singure de sine servesc de învĕţăturĭ şi lecţiunĭ morale pentru asistenţĭ, dér acestea fiind nisce amintirĭ despre lucrările luĭ Dumneḑeŭ, în raport către lume şi omenire în genere, efectuate cu mult timp înainte de noĭ, aŭ necesitate de a fi împrospătate minţeĭ nóstre şi esplicate maĭ în amănunţimĭ. Necesitatea unor asemenea explicaţiunĭ aŭ fost simţită şi recunoscută atât în Biserica Vechiuluĭ Testament cât şi a Nouluĭ. De aceia noĭ vedem că încă din timpurile primitive ale creştinătăţeĭ predica cuvêntuluĭ luĭ Dumneḑeŭ în biserică a format una din părţile cele maĭ necesare ale serviciuluĭ Divin comun. De obiect principal al eĭ servea explicarea Sânteĭ Scripturĭ cu aplicare la evenimentele timpurilor în care se ţinea predicile. Spre acest finit, dupre arătările Sfântuluĭ Justin Filosoful, încă în timpurile primitive ale creştinătăţeĭ se adunaŭ creştiniĭ în nisce ştiute locurĭ saŭ bisericĭ, unde maĭ întêiŭ se cetia şi apoĭ se explica Sf. Scriptură, cu aplicare la evenimentele curente. Despre acésta marturisesce şi Tertulian în S. II ḑicênd: «noĭ ne adunăm ca să căpătăm cunoscinţe despre Sfânta Scriptură, şi să învăţăm ce anume, despre împrejurările timpuluĭ present, póte a ne servi séŭ de lecţiune pentru viitor, séŭ de aplicare pentru present. Prin acésta noĭ ne întărim în credinţă, ne deşteptăm şi ne intărim speranţa, şi prin studierea poruncilor

Numărul pogónelor de pămînt ce posedă	No. Familiilor în parte	No. Familiilor Total	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE și PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget Lei	Salariul pe an după Budget B.
	130		de enoriașĭ	Dimitrie Lianu. . . .		sem. gr. I-iŭ	100	
	100	230	„	Gh Magherescu . . .		„		
	88		„	Ion Georgescu		„	100	
	40	128	„	Mih. Pr. Mateĭ. . . .		sc. de grăm.	100	
	75		„	Ion Popescu		sem. gr. I-iŭ	100	
	75		„					
	70		„	Gh. Bengescu		„		
	46	271	„					
	86		„	Ion Pr. George. . . .		sc. de grăm.	100	
	76	162	„					
	65		„	Petru Bombescu . .		sem. gr. I-iŭ		
	70		„					
	52		„	Petre Rădescu		„		
	50	237	„					
	84		„					
	30		„	Nic. Pr. Ștefan . . .		sc. de grăm.	100	
	20		„					
	20	154	„	Radu Bercescu. . . .		„		

dicile ce se făceau în alte ḑile de sărbători, noi aflăm mărturii kiar în predicile ţinute în acele ḑile, care ne-aŭ remasŭ de la părinţii secolilor al II-lea, al III şi al IV-lea. Nu remâneau fără învĕţăturī edificătóre, nu remâneaŭ chiar nicī ḑilele destinate pentru amintirea mucenicilor, care şī-aŭ vărsat sângele pentru credinţa în Christos. Iar din timpul sinoduluī al al VI-lea ecumenicŭ, s. Biserică au pus obligaţiunī kiar asupra superiorilor bisericeī de a învăţa pe popor cuvintele pietăţeī şi ale dreptăţeī creştine în tóte ḑilele, şi maī cu deosebire în ḑilele de Duminicī (1). De asemenea şi alte ḑile, precum de ḑilele de înălţarea păstorilor la treptele ierarchice nu remânéŭ fără învĕţăturī séŭ predicī instructive pentru popor.

Pe lângă acestea adesea orī se întrebuinţaŭ spre acest finit kiar şi ḑile ordinare. Acésta se probéză din cuvintele Fericituluī Augustin, care în una din predicile séle se exprima ast-fel « Eŭ nu voesc de a continua predica mea, pentru ca să nu împedic pe săracī de a merge la lucru, dând prin acesta a înţelege că diua în care el predica era ḑi ordinară — destinată pentru lucru. Şi în alt loc tot el ḑice: « Tot aceia ce gândisem de a explica, astăḑī nu explic, dér cu adjutorul luī Dumneḑeu, în ḑilele destinate pentru predică voiŭ reveni».

Acī expresiunea « în ḑilele destinate pentru predică, » lămurit arată că eraŭ destinate nisce sciute ḑile în care se ţinneaŭ predicī. Maī departe, Ióu Chrisostom în omilia a 24 din evangelia Sântuluī Ióu ḑice, că pentru predică eraŭ destinate două ḑile în săptémână. « Copiī-ḑice el în fiă-care ḑi se duc şi primesc învĕţăturī de la dascăliī lor, repetesc aceia ce aŭ învĕţat, nicī-o-dată nu 'şī perd timpul în ḑadar, ci tot-da-una primesc cunoscinţă ...... iar noī, de şi voī sunteţī înaintaţī în etate, nu cerem atâta cât cereţī voī de la copiī voştrī; căcī noī vĕ sfătuim ca să lăsaţī lucrul şi să ascultaţī predica nóstră nu în fie-care ḑi, ci numaī în două ḑile ale sĕptĕmâneī, şi încă şi atuncī nu tótă ḑiua, ci numaī o mică parte.»

Cat privesce întrebarea, care anume eraŭ aceste două ḑile? Sozomen în istoria cea bisericéscă ne spune că eraŭ ḑilele a patra şi a şésea, adică Mercurī şi Vinerī (2). Aceiaşī o repeteşce şi Nichifor

(1) Can. 19 sinod. VI Ecum.

(2) Libr. V. cap. XXI.

Divine ne înrădăcinăm învăţătura mântuitóre în inimele nóstre, ne mângâem unul pe altul, şi ne lăsăm a fi dirigiaţĭ de cuvêntul luĭ Dumnedeŭ séŭ Sf. Scriptură» (1).

Din acestea putem conchide că în Biserica Creştină antică se ţineaŭ predicĭ tot aşa de des, cum se cetia şi Sfânta Scriptură la serviciul Divin.

In timpul persecuţiunilor redicate în contra creştinilor, de sine póte fi înţeles, ca credincioşiĭ nu se putéŭ aduna la serviciul Divin în fie-care di; ba chĭar şi în timpurile de pace adese orĭ puteaŭ fi împedicaţĭ la acésta de ocupaţiunile pentru subsistenţă; Pentru care atât în Biserica antică cât şi în cea de acum eraŭ şi sunt destinate pentru acest scop dilele de Duminicĭ şi de sărbătorĭ. Kĭar în cartea faptelor sânţilor apostolĭ se amintesce că asemenea întrunirĭ se făceaŭ câte într'una din dilele săptămâneĭ, şi anume Sâmbăta când adesea orĭ predica continua până la medul nopteĭ (XX, 7). Despre asemenea adunărĭ ale credincioşilor amintesce şi sfântul Justin filosoful când arată că creştiniĭ ceĭ ce locuiaŭ în oraşe şi sate se adunaŭ în diua Duminiceĭ şi citiaŭ evangelia şi epistolele Sfinţilor Apostolĭ precum şi scrierile profetice, pe cât le permitea timpulŭ; ĭar când citeţul termina cetirele, superiorul începea predica. Sf. Ióu Chrisostom şi fericitul Augustin mărturisescŭ că in timpul lor ast-fel de întreprinderĭ formaŭ obiectul distinctiv al Duminicilor. Aşa, S. Ióu Chrisostom în omilia a V-a de la evangelia s. Matheiŭ dice: «şi noĭ ne am stabilit acestă lege neskimbată, nu numaĭ pentru sine, ci şi pentru femeile şi copii noştri,—ca aceia dĭ din sĕptămână, în care vĕ adunaţĭ la serviciŭ, să fiă di de meditare despre aceia ce se vorbesce . . . . (şi) orĭ şi ce s'ar întâmpla, să nu socotiţiĭ nimic maĭ necesar, de cât de a păstra aceia ce v'aţĭ învĕţat din auzu; căcĭ cea maĭ extremă ingratitudine ar fi aceĭa, ca voĭ întrebuinţând 5 şi încă 6 dile pentru afacerĭ lumescĭ, să nu voiţĭ a afierosi o singură di, şi încă numaĭ o parte din ea, la cele spirituale». Iar fericitul Augustin istorisesce despre sine, că el fiind la Mediolan, în fie-care di de Duminică asculta câte o predică; şi încă în una din învĕţăturile sele de a dreptul arată că diua destinată pentru predică era diua Domnuluĭ séŭ a Duminiceĭ. Respectiv de pre-

(1) Apolog. adv. gent cap XXXIX

mare necesitate de explicarea şi predicarea cuvêntuluĭ luĭ Dumneḑeŭ, lucru pe care mariĭ păstorĭ şi apărătorĭ aĭ adevĕrurilor religiuneĭ creştine l'aŭ şi pus în practică; apoĭ cu cât maĭ vêrtos necesitatea acésta este simţită astăḑĭ, când noua generaţiune şi direcţiune pare a voi se construiéscă tot edificiul moralităţeĭ publice, numaĭ pe basele principiilor emanate din propria raţiune; care cu tóte că experienţa dovedesce destul de mult defectuositatea lor, se insistă de a se face totul fără Dumneḑeŭ.

Archim. **Silivestru Bălănescu**

FAMILIA CRESTINA

și

DATORIILE RECIPROCE ALE MEMBRILORU FAMILIEI.

Familia este institutulu săntu alu luĭ D-ḑeu, așeḑatu de la creaţiunea omului, când a ḑisu: « *Nu este bine să fie omulu singurŭ, să-ĭ facemu adjutătóre asemenea luĭ* ». Familia ca institutu așeḑatu de D-ḑeu a primitu bine-cuvêntarea creatoruluĭ sub aceste cuvinte: *Cresceţĭ și vĕ imulţiţĭ, umpleţi pămêntulu și 'lu stăpâniţĭ pre elu.* »

Omulu creatu de D-ḑeu pentru fericire și perfecţiune, nu putea atinge acestu scopu de câtu numaĭ în societate. Deră familia este uă mică societate, este unulu din elementele, carĭ constituescu societatea, orĭ a unei naţiuni, orĭ a genuluĭ umanu, adecă societatea cea mare a umanităţeĭ. Familia este basa societăţeĭ. Numaĭ când familia va fi bine îngrijită, numaĭ atuncĭ va servi de basă solidă a societăţeĭ. Acolo unde familia este neglesă, basele societăţeĭ sunt putrede, ero edificiulu socialu este ameninţatu de uă sgomotósă cădere.

Societatea cea mare constituită are necesitate de bărbaţi capabili și virtoșĭ, carĭ s'o conducă prin luminile loru la fericirea dorită. Deră acești bărbaţĭ de unde voru eșĭ? Cine va da societăţeĭ atarĭ ómenĭ? Nimenĭ nu-ĭ póte da, de câtu numaĭ familia. Iată deră câtu de mare rolu are familia; iată, ḑicu, câtŭ de înaltă și săntă este

Calist (1) când arată că «Alexandreni cetiaŭ scripturile, şi dascălil le explicaŭ în ḑiua a patra şi a şésea a săptămânel.» Acest obiceiŭ al lor era vechiŭ căci se ḑice că şi Origen cu deosebire învéţa în Biserica în aceste ḑile.

Prin urmare începutul acestuï obiceiŭ se înalţă pênă la timpurile luï Origen, decă nu şi maï departe.

Dalul păstorilor anticl despre mântuirea păstoriţilor lor 'I îndemna câte-o-dată de a face predicI şi în fie-care ḑi. Şi acésta se vede din a V omilie a Sf. Ióu Chrisostom către poporul Antiochian, în care se exprimă: «de şi eŭ erI şi alaltăerI am vorbit cu voI despre acest obiect, cu tóte acestea şi astăḑI şi mâne şi poI-mâne nu voiŭ înceta de a vorbi despre el. Der ce ḑic eŭ, mâne şi poI-mâne? nu voiŭ înceta pênă nu voiŭ vedea că ve îndreptaţI; căcI decă acel care calcă legea, nu se roşesc, cu atâta maI mult noI, care predicăm. nu trebue să ne roşim, căcI nu trebue ca să ne jenăm de neîncetata amintire.» Iar în a opta omeliă a FericituluI Augustin asupra evangelieI dela Ióan cetim: «AstăḑI ne am adunat mulţI, nu pentru a asculta, ci pentru solemnitatea ḑileI; mâne însă cine va veni, va veni cu scop să asculte.»

Cât privesce ḑilele mareluI post, precum şi acelea ale cincIḑecimeI, se póte ḑice că în ele uşile bisericilor maI nicI-o-dată nu se închideaŭ, şi vocea păstorilor maI nicI-o-dată nu era ne auzită în ele. Sf. Vasilie cel Mare şi Sf. Ióu Chrisostom aŭ reuşit a explica în aceste ḑile o mare parte din cărţile sânte; şi când noI cetim omiliele lor la cele 6 ḑile ale Faceri şi patru-ḑecime, nu putem a nu vedea că fie-care din ele compune óre-cum o neîntreruptă şi contnuă omiliă. «NoI cerem de la voI iubiţilor, ḑice Chrisostom în omilia a II de la cartea FacerI, ca să vĕ adunaţI în fie-care ḑi aicI şi să ascultaţI aceiaşI în tótă patru-ḑecimea; căcI déca noI nu vom trage nicI un folos din aceea că ne adunăm în tot postul să primim învĕţăturI, apoI acesta ne servesce spre maI mare pedépsă.»

DecI der, déca în seculiI I-iŭ, II-lea, III-lea şi al IV-lea, când adevĕrurile religiuneI creştine eraŭ primite cu maI multă credinţă, şi creştini, eraŭ maI puţin alipiţI de materie, şi maI puţin susceptibilI şi încreduli de cât în timpul present, s'a simţit o aşa de

(1) Libr. XII cap. XXXIV.

mare necesitate de explicarea şi predicarea cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ, lucru pe care mariĭ păstorĭ şi apărătorĭ aĭ adevĕrurilor religiuneĭ creştine l'aŭ şi pus în practică; apoĭ cu cât maĭ vertos necesitatea acésta este simţită astădĭ, când noua generaţiune şi direcţiune pare a voi se construiéscă tot edificiul moralităţeĭ publice, numaĭ pe basele principiilor emanate din propria raţiune; care cu tóte că experienţa dovedesce destul de mult defectuositatea lor, se insistă de a se face totul fără Dumnedeŭ.

Archim. Silivestru Bălănescu

FAMILIA CRESTINA

ŞI

DATORIILE RECIPROCE ALE MEMBRILORU FAMILIEI.

Familia este institutulu săntŭ alŭ luĭ D-deu, aşedatu de la creaţiunea omuluĭ, când a disu: *« Nu este bine să fie omulŭ singuru, să-ĭ facemŭ adjutătóre asemenea luĭ »*. Familia ca institutŭ aşedatu de D-deu a primitu bine-cuventarea creatoruluĭ sub aceste cuvinte: *Cresceţĭ şi vĕ imulţiţĭ, umpleţĭ pămêntulu şi 'lu stăpiniţĭ pre elu.*

Omulu creatŭ de D-deu pentru fericire şi perfecţiune, nu putea atinge acestu scopŭ de câtu numaĭ în societate. Deră familia este uă mică societate, este unulu din elementele, carĭ constituescu societatea, orĭ a uneĭ naţiunĭ, orĭ a genuluĭ umanu, adecă societatea cea mare a umanităţeĭ. Familia este basa societăţeĭ. Numaĭ când familia va fi bine îngrijită, numaĭ atuncĭ va servi de basă solidă a societăţeĭ. Acolo unde familia este neglesă, basele societăţeĭ sunt putrede, éro edificiulŭ socialu este ameninţatŭ de uă sgomotósă cădere.

Societatea cea mare constituită are necesitate de bărbaţĭ capabilĭ şi virtoşĭ, carĭ s'o conducă prin luminile lorŭ la fericirea dorită. Deră aceştĭ bărbaţĭ de unde voru eşĭ? Cine va da societăţeĭ atarĭ ómenĭ? Nimenĭ nu-ĭ póte da, de câtu numaĭ familia. Iată deră câtu de mare rolŭ are familia; iată, dicu, câtu de înaltă şi săntă este

Calist (1) când arată că «Alexandrenii cetiaŭ scripturile, şi dascălii le explicaŭ în diua a patra şi a şesea a săptĕmânei.» Acest obiceiŭ al lor era vechiŭ căcĭ se dice că şi Origen cu deosebire învĕţa în Biserica în aceste dile.

Prin urmare începutul acestuĭ obiceiŭ se înalţă pênă la timpurile luĭ Origen, decă nu şi maĭ departe.

Delul păstorilor anticĭ despre mântuirea păstoriţilor lor 'ĭ îndemna câte-o-dată de a face predicĭ şi în fie-care di. Şi acésta se vede din a V omilie a Sf. Ion Chrisostom către poporul Antiochian, în care se exprimă: «de şi eŭ erĭ şi alaltăerĭ am vorbit cu voĭ despre acest obiect, cu tóte acestea şi astădĭ şi mâne şi poĭ-mâne nu voiŭ înceta de a vorbi despre el. Dar ce dic eŭ, mâne şi poĭ-mâne? nu voiŭ înceta pênă nu voiŭ vedea că ve îndreptaţĭ; căcĭ decă aceĭ care calcă legea, nu se roşesc, cu atâta maĭ mult noĭ, care predicăm, nu trebue să ne roşim, căcĭ nu trebue ca să ne jenăm de neîncetata amintire.» Iar în a opta omeliă a Fericituluĭ Augustin asupra evangelieĭ de la Ioan cetim: «Astădĭ ne am adunat mulţĭ, nu pentru a asculta, ci pentru solemnitatea dileĭ; mâne însă cine va veni, va veni cu scop să asculte.»

Cât privesce dilele mareluĭ post, precum şi acelea ale cinci-decimeĭ, se póte dice că în ele uşile bisericilor maĭ nicĭ-o-dată nu se închideaŭ, şi vocea păstorilor maĭ nicĭ-o-dată nu era ne auzită în ele. Sf. Vasilie cel Mare şi Sf. Ion Chrisostom aŭ reuşit a explica în aceste dile o mare parte din cărţile sânte; şi când noĭ cetim omiliele lor la cele 6 dile ale Faceri şi patru-decime, nu putem a nu vedea că fie-care din ele compune óre-cum o neîntreruptă şi continuă omiliă. «Noĭ cerem de la voĭ iubiţilor, dice Chrisostom în omilia a II de la cartea Facerĭ, ca să ve adunaţĭ în fie-care di aicĭ şi să ascultaţĭ aceiaşĭ în tótă patru-decimea; căcĭ déca noĭ nu vom trage nicĭ un folos din aceea că ne adunăm în tot postul să primim învĕţăturĭ, apoĭ acesta ne servesce spre maĭ mare pedépsă.»

Decĭ dér, déca în secoliĭ I-iŭ, II-lea, III-lea şi al IV-lea, când adevĕrurile religiuneĭ creştine eraŭ primite cu maĭ multă credinţă, şi creştini, eraŭ maĭ puţin alipiţĭ de materie, şi maĭ puţin susceptibilĭ şi încredulĭ de cât în timpul present, s'a simţit o aşa de

(1) Libr. XII cap. XXXIV.

Nicĭ un ornamentŭ nu împodobesce pe femeie ca virtutea. Numaĭ virtutea, numaĭ moralitatea vorŭ face pe femeie să strălucéscă maĭ multŭ de câtŭ petrele cele prețióse. Uă soçie virtuósă nicĭ uă dată nu va mâhni pe soçiul seŭ. Ea tot-de-una va asculta consiliele luĭ, nu'lŭ va defaima nicĭ uă dată, ci'ĭ va conserva onórea atâtŭ în cerculŭ familieĭ, cât și în societate; de nu se va face așia, vaĭ! câtŭ de multŭ se slăbescŭ legăturile cele sânte ale vieţeĭ conjugale! Decă iubirea, care i-a unitŭ, nu-le maĭ încăldesce inimile, ce nefericire! Femeia nu maĭ vede în soçulŭ seŭ unŭ protectorŭ și amicŭ, care s'o iubéscă, ci unu streinŭ nepăsătorŭ; éră bărbatulŭ, fatigatŭ de numerósele ocupaţiunĭ din fie-care ḑi, nu va maĭ găsi în soçia sa unŭ mângăitorŭ, care cu multŭ devotamentŭ să-ĭ stérgă sudorea frunţeĭ, ci va remâne ca unŭ streinŭ, care nu va avé, unde să-șĭ plece capulŭ. Ce nefericire! Omulu să devină streinŭ chiar în familia sa! Ce durere! Suntemŭ sigurĭ că astu felu de exemple sunt rarĭ, déră celŭ puţinŭ acolo, unde se vorŭ fi aflându sunt forte sfășietóre. Nenorocitul soçŭ în așia împrejurărĭ este silitŭ a mistui în sine durerile, superările consumătóre, și în locu de a le comunica soçieĭ sele spre a se mângăia și spre a-ĭ se ușura întristarea, se vede silitŭ a le comunica altora. Unŭ ast-felŭ de soçŭ seŭ soçie în locŭ de a trăi în fericire, trăescŭ subt asprimea celeĭ maĭ grele pedepse. De acea obligaţiunile familiare, pe carĭ altă dată le împlinia cu plăcere și bucurie, acum sunt uă povară; scumpiĭ seĭ fiĭ sunt împrejuru-ĭ ca nisce spiuĭ.

Déră deca s'arŭ petrece atarĭ lucrurĭ în vre uă familie, óre acea familie, maĭ póte fi la înălţimea sanctităţeĭ sele? Maĭ putemŭ ascepta ceva bunŭ de acolo? Uă atare familie fiindŭ însășĭ în miserie maĭ póte contribui cu ceva la fericirea publică?

Pentru acésta soçiĭ seŭ membriĭ familieĭ să se silescă a'șĭ împlini cu sanctitate datoriile reciproce și a conserva în inimă-le foculu sacru alŭ amoreĭ pénă la ultima ḑi a vieţeĭ lorŭ. Numaĭ atuncĭ să aibă consolaţiunea de a fi

misiunea familieĭ. Trebue să scimŭ ênsă că nu tóte familiile potŭ a da societăţeĭ ast-felŭ de ómenĭ, ci numaĭ cele ce 'şĭ cunoscŭ misiunea, numaĭ cele oneste şi virtóse.

Deră de unde depinde onestatea şi virtuositatea familieĭ? De sigurŭ că acésta nu depinde de câtŭ de la demnitatea şi onestatea membrilorŭ familieĭ. Numaĭ când membriĭ familieĭ vorŭ fi pĕtrunşĭ de conscinţa misiuneĭ lorŭ, numaĭ atuncĭ să ne asceptămŭ la resultate fericite şi bine făcetóre pentru societate. Părinţiĭ de familie, adică soçulŭ şi soçia sunt puterea care ţine se conservă demnitatea familieĭ.

Soçulŭ consciinţiosŭ ocupându-se cu sciinţa, cu interesele comune ale ţereĭ, lucrândŭ pentru progresulŭ sciinţelorŭ şi arţilorŭ în patria sa, nu va neglige pe ale familieĭ. Bărbatulŭ bine crescutŭ totŭ-de-una va avé în vedere cuvintele apostoluluĭ Pavelŭ, *care dice: bărbaţi iubiţi pe femeile vóstre cum şi Christosŭ a iubitŭ biserica şi pe sine s'a datŭ pentru dênsa* şi în altŭ locŭ: *«cine iubesce pe femeia sa, pe sine se iubesce, căcĭ nimenĭ nu 'şĭ urêsce trupulŭ seŭ, ci 'lŭ hrănesce şi 'lŭ încăldesce pe elŭ.»*

Părintele de familie printre tóte ocupaţiunile sele nu va perde din vedere educaţiunea seriósă a copiilorŭ seĭ, ci va consacra câte-va ore pentru instrucţiunea fiilorŭ seĭ — Aceste ore vorŭ fi timpulŭ celŭ maĭ bine întrebuinţatŭ, vorŭ fi ună semĕnătură care, la vreme va da rodŭ însutitŭ. Nu numaĭ acésta, ci părintele trebue a căuta totŭ-de-una de a feri pe copiĭ de contactulŭ cu ceĭ reĭ, şi a nu le da de câtŭ esemple frumóse. Acestea le amŭ disŭ în privinţa bărbatuluĭ seŭ a soçuluĭ. Deră nu constituesce familia numaĭ bărbatulŭ, ci şi femeia. Decă bărbatulŭ în familie are atribuţiunile indicate şi multe altele, femeia ce este în familie? şi ce se cere din parte-ĭ?

Muma în familie este sublima icónă a abnegaţiuneĭ. Tótă fericirea mumeĭ consistă în fericirea fiilorŭ seĭ. Tóta activitatea eĭ are de obiectŭ amórea fiilorŭ şi a soçuluĭ.

felul de pasiunĭ întru atâta 'mĭ aŭ deşteptat sensibilitatea în cât tóte ideile 'mĭ s'aŭ comfusat şi adevĕrul în mintea mea s'a întunecat.

Necunóscerea folosuluĭ ce provine din esacta implinire a datoriilor, m'a făcut să negligez implinirea lor, şi acesta 'mĭ a dat ocasie ca să perd fórte mult timp fără de nicĭ un folos atât pentru mine cât şi pentru aprópele. Sensibilitatea m'a împins ca să caut cu însetoşare şi să satisfac mulţămirile representate prin o voe coruptă şi ne înfrînată; lumea, predominându-mĭ raţiunea prin încântătórele sĕle mulţămirĭ pre care mi le presenta de inocente, m'a îndemnat de a'ĭ aduce neînumĕrate sacrificiĭ, iar lipsa de prudenţă m'a făcut să caut in obiecte şi ómenĭ adjutóre şi bunurĭ, pe care nu mi le-au putut da. Necredinţa a înrădăcinat în mine o indiferenţă şi răcélă nespusă; şi încă adesea orĭ şi cu totul m'a oprit de a 'mĭ împlini şi cea maĭ principală datorie, adică de a mĕ ruga luĭ Dumnedeŭ cel ce numaĭ singur revarsă bunurile sĕle asupra tuturor. Pietatea şi modestia aprópeluĭ eŭ o luam drept ipocrisie; aşedămintele Bisericeĭ nóstre Ortodoxe le socotiam invenţiunĭ ale ómenilor; şi încă ce este maĭ mult, indeferenţa şi îndărătnicia provenită din necredinţă, m'a făcut ca adevĕrurile vieţeĭ vecĭnice (sânta Scriptură) să nu le socotesc de cuvĕnt alŭ luĭ Dumnedeŭ, ci al ómenilor.

Cu tóte acestea, îndelunga rĕbdare a luĭ Dumnedeŭ, carea nu Părăsesce pe om nicĭ-o, dată nu m'a lăsat nicĭ pe mine ca să zac pentru tot da-una în asemenea tristă stare! Ore care înfruntătóre sentenţiĭ din sf. Scriptură, pe care eŭ singur nu le-am citit, ci s'au întipărit în mintea mea numaĭ din auz, precum şi mustrările consciinţeĭ care s'aŭ desceptat în mine cu mĕsura înaintăreĭ mele în etate 'mĭ puneaŭ câte uă dată sufletul în miscare; înse puţina mea atenţiune la acéstă mântuitóre voce, şi in genere la observările consciinţeĭ impedeca încă lucrarea cha-

trăitŭ conform cu morala creştină. Altŭ-felŭ vorŭ fi ne-fericiţi şi vorŭ petrece ḑile amărite în totă vieţa lorŭ, éră societăţeĭ, din care, facŭ parte, nu vorŭ pute aduce nicĭ unŭ serviciŭ, ci vor fi nu numaĭ nefolositorĭ, ci chiar vătămătorĭ.

Diac. **St. Călinescu**

O SCRISÓRE CATRE REDACŢIE (1).

Décă acéstă scrisóre corespunde cu scopul jurnaluluĭ ce editaţĭ, cu tot respectul Vĕ rog ca să o publicaţĭ: căcĭ eŭ vĕ mărturisescŭ pe consciinţă că nu am alt scop de cât numaĭ a mulţămi Domnuluĭ pentru graţia luĭ către păcătos, şi a aduce folos aprópeluĭ.

Eŭ, din graţia luĭ Dumneḑeŭ, sunt născut din părinţi nobilĭ. Timpul educaţieĭ mele a fost fórte scurt; iar în serviciŭ am intrat la etatea de 15 anĭ. Din acéstă cauză prea firesce a urmat, ca eu să nu-mĭ pot apropria regulele şi cunoscinţele necesare, de care conducêndu-me să pot deveni folositor pentru viitor, precum pentru mine în-su-mĭ aşa şi pentru societatea din care fac parte.

In curând şi puţinele cunoscinţe căpătate în scólă aŭ fost uitate. Din nenororire n'aŭ fost lângă mine nicĭ rude nicĭ amicĭ, cârĭ să-mĭ fi amintit despre ele;—iar de aicĭ li-bertatea neînfrînată şi ambiţiunea aşa de megulitóre pen-tru ceĭ uşorĭ la minte, şi aşa de proprie celor ce aŭ numaĭ nisce cunoscinţe superficiale, m'aŭ făcut cu totul uşor, iar în urmă captiv pasiunilor celor maĭ îngrozitóre. Ci-tirea continuă a romanurilor înrădăcinând în mine tot

(1) NB. Scrisorea de faţă este adresată unuĭ Jurnal religios Ortodox vĕḑînd că ea conţine în sine nisce frumose învĕţăturĭ morale relative la venirea în sineşĭ a unuĭ om rătăcit, s'a tradus şi publicat şi în acest jurnal. Redacţia.

Cuvintele Domnuluĭ aŭ înlăturat din mintea mea ignoranţa, cu care mĕ făliam ca cu un tesaur de sciinţă. Cuvintele Domnululuĭ 'mi-aŭ ajutat de a vedea molipsirea interióră a voeĭ mele celeĭ criminale şi pervese! Cuvintele Domnuluĭ m'aŭ proaşternut dinaintea mântuitóreĭ sele crucĭ, şi m'aŭ făcut ca împreună cu vameşul să cerŭ îndurare.

Intorcêndu'mĭ privirile asupra vieţeĭ mele trecute, m'am minunat de a îndelunga răbdăre şi filantropie a luĭ Dumnedeu, celuĭ ce m'a eliberat de miĭ de nenorocirĭ, în care mĕ târau imprudenţa, împetrirea şi mulţimea pasiunilor mele. Aşa, viaţa mea era asemenea vieţeĭ fiiuluĭ celuĭ desfrînat, care a schimbat casa cea bine cuvêntată a părinteluĭ seŭ pentru a veţui cu porciĭ (patimile), ca să se nutrescă cu roşcovele lor. Mĕ recunosc că suntu prădat şi aruncat de tâlcharĭ pe calea, ce a trecut samarinenul cel milostiv pentru a mĕ scăpa şi duce la o casă de óspeţi până la însănătoşire. Minunându-mĕ de ast-fel de îndurare, nu sciu pentru ce el a întors asupră'mĭ privirea sa cea graţiósă; dêr sunt cu totul încredinţat că El a făcut'o acésta pentru că nu voesce mórtea păcătosuluĭ, ci aşteptă cu nerăbdare întórcerea luĭ, pentru ca să reverse asupră'ĭ graţiile sele. In adevĕr, mintea se perde în profundimea dragosteĭ pe care Domnul a arătat'o în lucrul cel mare al Rescumpăreĭ. Acéstă încredere în atot puternicia şi îndurarea Mântuitoruluĭ, întăresce pe neputincios în greutătea ce întimpină pentru a se desbrăca de haina cea veche şi a se îmbrăca în cea nouă. Glorie Domnuluĭ, celuĭ ce a venit în lume să mântuiască pe păcătoşi, dintre care cel din tâiu sunt eŭ! Alipirea de cuvêntul luĭ Dumnedeu şi convicţiunea, cum că el ênsuşi este adevĕrul, calea, mântuirea şi înţelepciunea, şi că el dă regule cum să se pórte cineva în viaţă, în orĭ şi ce chiămare şi stare, produce asupră-mĭ următórele efecte :

rulul asupra mea. Dar îndată ce începênd a cunósce pe Dumnedeu, am putut să vĕd şi să ascult în evenimentele comune şi chiar ale vieţeĭ mele, degetul şi vocea luĭ Dumnedeu, care chiamă la intórcere, am inceput a me schimba ; cu tóte că necredinţa încă'mĭ păinginea ochiĭ, îmĭ astupa urechile şi-mĭ întuneca mintea. Nemulţămirea de sine însu-mĭ şi de alţiĭ, adesa-orĭ 'mĭ producea un fórte mare urât şi mĕ împingea la disperaţiă. In ast-fel de posiţiune 'mi-am petrecut mulţĭ anĭ din viaţa mea. Eŭ rătăciam, şi rătăciam cu atâta maĭ periculos, cu cât nu cunosceam esenţa tristeĭ mele posiţiunĭ. Decă cine-va 'mĭar fi spus: că eŭ sûnt necredincios, orb, surd, perdut şi mort; că eŭ nu vĕd şi nu caut mijlócele necesare spre a me elibera de greua muncă egiptenă, în care m'a tras voia mea cea rea, fiind dirigiată de raţiunea naturală şi de domnul intunereculuĭ n'aşĭ fi crezut.

Der mare este Dumnedeu cel mărturisit în Prea Sfânta deofiinţă şi nedespărţită Treime! El singur a făcut, face, şi va face minunĭ prin Domnul nostru Iisus Christos şi Sântul Spirit! Domnul s'a indurat spre nenorocita mea posiţiune şi m'a cercetat în timpul cel maĭ greŭ şi periculos al bóleĭ mele. Doctorul a începutŭ a se îngriji de corpul meŭ, der eŭ gindindu mĕ la el am inceput a medita la viitorul de care nicĭ-o-dată nu'mĭ amintiam. Urîtul şi neliniscirea interióră m'a îndemnat a căuta adjutorul în cuvêntul luĭ Dumnedeu. Dintru ântâiŭ am luat scrierile unuĭ prea fericit Mitropolit şi omiliele acestuĭ demn păstorŭ al Bisericeĭ luĭ Christos, despre adevĕrata penitenţă, aŭ sguduit interiorul meŭ.

Indurarea luĭ Dumnedeŭ m'a sculat de pe patul de bólă prin arta bunuluĭ doctor creştin; tristeţea mea a intors'o în bucurie şi a început a dispune inima mea spre primirea credinţeĭ şi a cunoscinţeĭ aceluia, pe care 'l mărturisesce cerul şi pămêntul, şi de care se cutremură cele ceresci şi cele pămentescĭ şi cele de desupt.

unul de altul şi de copil; deca vě plângeţI asupra ómenilor, timpurilor şi împrejurărilor, şi căutaţI linisce şi fericire afară de sine-vě şi Dumnedeu; apoi stăruinţele vóstre sunt nefolositóre; pentru că dorinţele inimeI, afară de dorinţa de a cunósce şi a iubi pe creatorul şi Mântuitorul nostru, nu pot fi satisfăcute cu folos. Si aşa, deca inima vóstră se îngreueză, decă simţiţI în ea un gol, şi ascultaţI mustrările conşciinţeI, apoI umpleţI golul şi respundeţI acesteI vocI bine-cuvêntate, care strigă din inima vóstră, cu credinţă îndreptaţI calea Domnului, drepte faceţI cărările luI, căcI împărăţia ceruluI s'a apropiat. Scopul venireI pe pământ al luI Iisus Christos este restabilirea fericireI perdute a omuluI care constă în împăcarea luI cu Dumnedeu şi cu consciinţa sa, şi pe care ni-o putem procura dupre măsura ostenelelor ce punem în căutarea eI. Să ne aducem aminte de lucrările, cuventele şi cugetările din decursul vieţeI nóstre; să pătrundem fără părtinire în interiorul nostru; să cercetăm ce este şi ce nu este imputabil în noI; şi atuncI cuvêntul luI Dumnedeŭ, care pătrunde până la óse şi creerI, presentându-ne pe noI ênşine ca în o adevêrată oglindă, va respunde şi ne va arăta calea, pe care trebue să mergem noI, ceI ce rătăcim în acéstă viaţă timporală, pentru a dobîndi fericirea eternă, pentru care suntem creaţI. Să avem dorinţă sinceră de a cunósce pe unicul Mântuitor şi învêţător—Iisus Christos, precum şi ferma hotărîre de a urma după El fără vicleşug: căcI, *niminea puind mâna pe plug şi întorcêndu-se înapoi, va fi îndreptat întru împărăţia luI Dumnedeŭ.* NoI suntem chemaţI prin sântul botez ca să urîmŭ pĕcatul în care ne-am născut, să împlinim poruncile Domnului, şi luptându ne cu inimiciI noştrI de mórte, să ajungem la mesura vîrsteI şi a săvîrşireI luI Christos. Decă nouĕ ni se pare acésta cu greŭ şi cu neputinţă de împlinit, apoI să ne aducem aminte că Domnul nostru este Atot puternic

1. Plantéză și înrădăcinéză în mine frica de Dumnedeŭ și ideia despre pretutindinitatea și a tot sciința Luĭ. Desceptă dorința de a mĕ ruga și împlini datoriele către Sf. nóstră Biserică Orthodoxă, pentru câștigarea păceĭ, pe care nicĭ o norocire pământéscă, seu înțelepciune omenéscă nu o póte da.

2. Mĕ îndeamnă la supunere către autorități, a respecta pe ceĭ bătrânĭ, și la împlinirea chemăreĭ cu frica luĭ Dumnedeŭ și cu consciință.

3. Imĭ deslipesce inima de lume și deșărtăciunile eĭ, și face ca retragerea să fie nu numaĭ suportabilă, ci și plăcută; mĕ convinge că influința asupra casnicilor trebue să fie nu atâta prin cuvinte, pre cât prin exemplu; căcĭ el lucră asupra lor maĭ mult de cât asprimea, care nu póte să producă în eĭ nicĭ frica de Dumnedeu, nicĭ fidelitatea către superiorĭ.

4. Mĕ dispune a vedea în fiă-care om pe aprópele și fratele meŭ și a'l adjuta dupre putință. Pe lângă acestea convins de rĕul ce resultă din călcarea poruncilor Domnuluĭ mĕ pune în posiție de a împlini pe a șéptea în stare de necăsătorie.

5. Nasce în mine răbdarea, fără de care mântuirea nu numaĭ este grea, dér chiar și cu neputință; și tot o-dată mĕ încurageză la lupta cu inimiciĭ interiorĭ cu deosebire cu egoismul, care caută a mĕ abate de pe calea cea adevĕrată.

Maĭ departe, alipirea de cuvĕntul luĭ Dumnedeŭ m'a îndemnat de a arunca în foc scrierile maĭ multor scriitorĭ eterodoxĭ, cariĭ prin sofismele lor aŭ semănat spiritul de necredință și ridiculisare a învĕțăturilor fundamentale ale creștinătățeĭ.

Convins prin propria mea experiență, că omul nu póte afla fericirea fără de adevĕrata credință, mĕ adresez către voĭ părinților și mumelor cu următórea învĕțătură. — Deca voĭ sunteți nemulțămițĭ de voĭ énșive —

rele şi îndemnarea la bine, esemplul bun al bătrânului lucră asupra celuî tênĕr, mult maî tare de cât cuvintele, care adesea orî nu sunt fructul uneî inimî curate. Si aşa decă nicî dragostea luî Iisus Christos arătată in lucrul rescumpărăreî, nicî făgăduinţele fericireî propuse de El in evangelie, nicî suferinţele luî pentru nedreptăţile nóstre; apoî cel puţin bine-cuventările, şi făgăduinţele temporale din a doa lege (XXVIII,—13) să indrepte viaţa nóstră.

In adevĕr este ruşinos lucru, ca noî cariî vieţuim în a şa numit secol de lumină şi civilisaţie să rătăcim moralminte ast-fel, cum n'au rătăcit părinţiî noştri. Der de unde provin tóte acestea? De acolo, că noî fiind puţin luătorî aminte, uităm pe Dumnedeu; şi tóte darurile luî, le întrebuinţăm în rĕu, şi ne alipim inima de vanităţile timpuluî ca de nisce deî, ca şi cum nu am crede că este altă viaţă. Mulţî dintre noî la arătare ne inchinăm luî Dumnedeu, der inima nóstră este departe de la dênsul. Ne aducem óre aminte de câte orî am murmurat în diua necazuluî nostru că el nu ne a audit rugăciunea nóstră? Der El fiind însuşî dragoste, póte să asculte pe ceî ce nu 'l iubesc? Putem să respingem acel adevĕr, că dragostea către Dumnedeu trebue să se mărturisecă şi să se arate prin fapte, iar nu numaî prin cuvinte? Decî, decă credem, şi trebue să credem, că Dumnedeu este şi drept judecător, şi că cere de la noî crestiniî o maî scrupulósă socotelă de cât de la păgânî, apoî facem fórte rĕu când referindu-ne cu pré multă indulgenţă la tóte faptele nóstre şi amînînd îndreptarea vieţeî nóstre de astădî pe mâne, călcăm poruncile Luî: căcî nu putem sci decă El ne va maî prelungî viaţa cel mult un an. Si dar a continua viaţa numaî mâncând, bênd şi veselindu-ne, este lucru periculosŭ. Decă noî avem copiî micî, care óre când vor fi spre îndreptarea seu judecarea nóstră, apoî să începem cătŭ se póte maî de timpuriu a planta în inima lor frica de Dumnedeu, şi aî face să se ferescă de mândrie, lene şi

și charul trimis de el prin Sântul Spirit póte să facă acéstă. El a fost, este și va fi tot-d'auna. Tótă omenirea este schimbătóre, der cuvintele luĭ sunt adevĕrate, neschimbătóre și vecinice. Pe ceĭ nebunĭ El 'ĭ face înțelepțĭ, pe ceĭ slabĭ, tarĭ, și pe păcătoșĭ, Sânțĭ. Supuindu-se morțeĭ de care se cutremură tótă natura și de carea, a venit să ne rescumpere, el a voit și voesce ca noĭ toțĭ să ne folosim de acéstă mare grațiă, pentru care și ascultă, învéță, iubesce și bine cuvintéză pe toțĭ aceia, carĭ în timp de bólă își înalță inima și 'și pun tótă speranța in el. Iubindu-ne fără de mĕsură, El nu cere nimic alta de la noĭ de cât numaĭ iubire și mulțămire. Dér fiind că aceste sânte sentimente, trebue să iasă din inimă, iar nu, numaĭ din rațiune, apoĭ și de acea învéță: *fiule pentru tóte grațiile date ție și pentru* tótă bogăția pregătită ție spre moștenire — *dă'mi inima ta*. Invitându-ne a lua jugul seŭ îl numesce *bun* pentru că în el și prin el ne dăruesce cea maĭ mare fericire, și *sarcina* o numesce *ușóră* pentru că sciind neputința nóstră, singur ne ajută a'l suporta.

Să cercetăm și să urmărim prin mijlocirea cuvĕntuluĭ luĭ Dumnedeu, décă noĭ stăm și vețuim cu adevĕrată credință. Cu adjutorl acestuĭ conducĕtor să stăruim a dispune viața și a ne aminti vecinicul adevĕr, *că credința fără faple bune este mórtă și dragostea către Dumnedeu, fără cea către aprópele, este mincinósă.* Dumnedeŭ nu caută la ceĭ ce nu'l chiamă pe el întru adevĕr. Pacea și bine-cuvĕntarea Luĭ se revarsă peste copii noștri și trece asupra ómenilor credincioșĭ, adică asupra acelora ce se abat de la viața celor desfrânațĭ, care scandalisézĕ conrump pe alțiĭ. Judecata cestor din urmă nu se intinde departe, ci cea maĭ mare parte se conduce de vedere și auz; iar aceste simțurĭ, de ordinar, dispune a primi minciuna in loc de adevĕr, și îndemnă la mândrie, vorbire de rĕŭ, deșărtăciune, lățărnicie, satisfacțiunea poftelor, a leneĭ și a altor viciĭ. Spre desrădăcinarea acestor

SITUAŢIUNEA SEMINARULUI CENTRAL DIN BUCURESCI PE ANUL SCOLAR 1876—77.

I. Corpul Didactic.

Corpul Didactic din acest Seminariu în anul scolar 1876—77 s'a compus din 16 profesorĭ, dintre care 4 clericĭ şi 12 laicĭ. Profesoriĭ, precum şi obiectele ce le-au propus fiă-care dintre d-lor sunt:

A. Profesoriĭ din cursul inferior.

1. Părintele confesor Barbu Nicolescu (Castris), absolvent de gradul al II-lea al Seminaruluĭ Central din, Bucurescĭ în etate de 34 anĭ, a propus obiectele următóre. — Istoria Vechiuluĭ şi Nouluĭ Testament (cl. I), Confesiunea Orthodoxă şi Istoria Bisericéscă (cl. II-a, a III-ea şi a IV-a).

2. Părintele Diacon Stefan Călinescu, licenţiat în litere şi filosofiă de la Universitatea din Bucurescĭ, în etate de 31 anĭ, a propus Morala creştină în cl. III-ea şi Pastorala şi Liturgica în cl. IV-a.

3. Domnul I. Ghermănescu, licenţiat în Theologiă dela academia Theologică din S. Petersburg, în etate de 48 anĭ, a propus elemente de Istoria Generală şi a Românilor în parte, în clasele I, II, III şi IV-a.

4. Domnul Petru Alexandrescu, absolvent al scóleĭ agronomice din Belgia, în etate de 46 anĭ, a propus studiele phisico-naturale: Elemente de Phisică cl. I, Zoologia cl. II, Botanica cl. III, Mineralogie, Agricultura şi Horticultura în cl. IV-a.

5. Domnul M. P. Trandafirescu, doctor în medicină de la Universitatea din Paris, în etate de 48 anĭ, a propus: Medicina populară cl. III-a şi Hygiena cl. IV-a.

6. Domnul Th. V. Alexandrescu, bacalaureat în sciinţe şi litere şi licenţiat în drept, în etate de 30 anĭ, a propus studiele Mathematice. — Aritmetica cu numere întregĭ şi fracţionare cl. I, Aritmetica raţională cl. II, elemente de Geometrie cl. III, şi aplicaţiunĭ de Agrimensură cl. IV.

7. Domnul D. T. Dobrescu, absolvent al facultăţeĭ de litere şi filosofiă

necredință, care sunt isvorul tuturor vițiilor. Să ne silim a înrădăcina în mintea și inima tuturor tinerilor: că Dumnedeŭ este cel ce vede și scie tóte cugetările lor, și că pe El nimene nu póte a-l înșela nicĭ-o dată.

Acesta este bine făcătóre pentru dênșiĭ din acel punct de vedere, că aceia ce se întipăresce în mintea lor la tinerețe, nicĭ-o dată nu se uĭtă; La din contra ne vom asemăna luĭ Ili, care neîngrijind de fiĭ sĕĭ i-aŭ făcut a'șĭ perde viața înainte de timp.

Primițĭ, respectabilĭ redactorĭ, cu acéstă ocasiune, sincera 'mĭ mulțumire și satisfacțiune pentru folosul ce 'l a'țĭ putut afla în acéstă scrisóre a mea. Domnul să binecuvinteze ostenelele vóstre, prin lucrarea asupra inimilor celor ce vĕ citesc jurnalul. Decă și înainte părințiĭ bisericeĭ aflaŭ mare nevoe de a lămuri și învĕța pe contimporaniĭ lor, apoĭ cu cât maĭ vîrtos în secolul în care trăim trebue a pădi pe iubițiĭ fiĭ aĭ patrieĭ nóstre de sofismele celor streinĭ de învĕțătura Bisericeĭ Orthodoxe, carĭ varsă în inimile lor veninul necredințeĭ, de care părințiĭ noștri, cu tóte că eraŭ maĭ puținu civilisațĭ, eraŭ streinĭ. Este amar și greu a vedé, a audi de la ómenĭ ce se numesc creștinĭ, că cuvîntul luĭ Dumnedeŭ ce se coprinde în Biblie seŭ sânta Scriptură nu ar fi de cât product al mințeĭ omenscĭ, și încă a uneĭ mințĭ halucinacinătóre; și tot-o-dată a ridiculiza persónele Prea Sânteĭ Treimi, care sunt de o ființă și ne despărțite; precum și pe organele Sântuluĭ Spirit prin care s'aŭ dat ómenilor acéstă sântă și Dumnedeiască invĕțătură. Fie decĭ ca indivizii, ce rătăcesc de la adevĕr precum, și eŭ odinióră, să'șĭ revie în simțir., și să se intórcă la calea adevĕruluĭ, de la care 'ĭ a depărtat ne credința și dedarea la materie căria se închină.

Al Domnieĭ Vóstre
pré plecat și supus
servitor.
Ua-rĕtăciĭ Venit-însinești.

în vigóre, precum și cu timpul determinat pentru fie-care obiect de studiĭ.

Conferințe profesorale, în decursul acestuĭ an, aŭ fost 20; dintre care 9 relative la studiŭ, și 11 la disciplină.

II. Populațiunea scolarilor.

Numerul total al scolarilor la începutul anuluĭ scolar 1876—77 a fost 770. Și anume: în clasa I-a 256, în a II-a 159, în a III-a 171, în a IV-a 141, în a V-a 18, în a VI-a 16, și în a VII-a 9. Din numerul total de 770 s'aŭ esclus prin votul consiliuluĭ profesoral din ședința de la 15 Decembre anul expirat, 15 Ianuarie și 20 Maiŭ anul curent, un numĕr de 121; dintre care 120, conform Art. 40 din regulamentul Seminarielor—pentru absentare de la clase, ĭar unul pentru rea conduită. Din restul de 649, cari maĭ toțĭ aŭ depus esamen în Iunie, iar uniĭ din eĭ în Septembre (ca corigențĭ) sunt promovațĭ pentru anul scolar 1877—78 în clasele succesive respective 551. Iar restul de 98 aŭ remas repetențĭ în clasele în care aŭ fost anul scolar expirat. Și anume: din clasa I-a s'aŭ promovat 122. și aŭ remas repetențĭ 65; din a II-a promovațĭ 128. repetențĭ 9; din clasa III-a promovațĭ 143, repetențĭ 10; din clasa a IV-a promova128, repetentŭ 1, din clasa V-a promavațĭ 9 și repetențĭ 9; din clasa a VI-ea promovațĭ 13 și repetențĭ 3; și din cl. VII-a promovațĭ 8. și repetentŭ 1. Din numĕru de 128, promovațĭ din clasa a IV. 25, s'aŭ înscris în clasa a V-a pentru a urma și cursul superior, ĭar 103 aŭ remas sĕ-șĭ priméscă (și uni aŭ șĭ primitŭ) atestate de 4 clase, spre a se chirotonisi preoțĭ pe la comunele rurale. Numĕrul bursierilor pe conta statuluĭ, de la începutul anuluĭ scolar pênă la 9 Decembre anul expirat aŭ fost 56, iar de atuncĭ remânând treĭ burse vacante, cari nu s'aŭ maĭ complectat, a remas numaĭ 53.

Din numĕrul de 9 elevĭ din clasa a VII-ea 8 aŭ primit atestate de gradul al II-lea, iar 1 a remasŭ repetentŭ.

Numerul Totalŭ al absolvenților de 4 clase și de 7 este 136 (1).

II. Administrațiunea

Administrațiunea generală a seminariuluĭ a fost încredințată sub-

(1) NB. Numerul elevilor ce aŭ absolvit cursul de 4 și de 7 clase de la anul 1851, când s'a reînființat Seminariulŭ și până in anul curent, este de 1639, dintre carii 966 de 4 clase și 73 de 7. In special: In anul scolar 1853—54 aŭ absolvit cursul de 4 clase 15 elevĭ; In 1854—55, 23; in 1855—56, 29; In 1856—57, 17; in 1857—58, 8, In 1858—59, 22; In 1859—60, 25; in 1860—61, 16; in 1861—62, 34; in 1862—63, 35; in 1863—64, 24; 1864—65, 54; 1865—66, 16; In 1866—67, 16; din cursul inferior și 7 din cursul superior in 1867—68, 27 din cursul inferior și 7 superior; In 1868-69, 23 din cursul inferior și 5 din cursul superior; în 1869—70, 22 din cursul inferior și 9 din cursul superior; In 1870—71, 72 din cursul inferior și 11 din cursul superior; In 1871—72, 51 din cursul inferior; in 1872—73, 61 din cursul inferior, în 1873—74, 86 din cursul inferior și 3 din cursul superior; în 1874—75, 73 din cursul inferior și 9 din cursul superior; 1875—76, 89 din cursul inferior și 11 din cursul superior, in 1876—77 128 din cursul inferior și 8 din cursulŭ superior.

din Bucurescĭ, în etate de 34 anĭ, a propus Limba Latină şi Română în tóte clasele cursuluĭ inferior, şi elemente de Retorica Bisericéscă în cl. IV-a.

8. Domnul Stefan Popescu, compositor al maĭ multor opere de musică Orientală, în etate de 52 anĭ, a propus musica orientală în tóte clasele cursuluĭ inferior.

9. Domnul I. Sălcénu, absolvent al scóleĭ de Bele-arte din Bucurescĭ, sculptor medaliat la exposiţia din 1872 şi 74, în etate de 28 anĭ, a propus caligrafia şi Desemnul în tóte clasele cursuluĭ inferior.

10. Domnul Ath. D. Verzénu, absolvent de 4 clase seminariale şi al conservatoruluĭ de Bucurescĭ, în etate de 31 anĭ, a propus musica occidentală în tóte clasele cursuluĭ inferior şi superior.

B. Profesoriĭ din cursul superior.

11. Domnul N. Niţulescu, doctor în filosofiă şi licenţiat în theologiă de la Universitatea din Lipsia, în etate de 41 anĭ, a propus: Introducţiune în Sânta Scriptură în cl. V, Exegetica cl. VI şi Patrologia cl. VII.

12. Domnul Barbu Constantinescu, doctor în filosofiă şi licenţiat în theologiă de la Universitatea din Lipsia, în etate de 40 anĭ, a propus Istoria universală şi eclesiastică antică, mediă şi nouă în clasele a V, a VI şi a VII.

13. Domnul G. Zotu, doctor în filosofiă de la Universitatea din Tübingen, în etate de 35 de anĭ, a propus Limba Helenă în tóte clasele cursuluĭ superior.

14. Domnul Th. H. Zamfirescu, bacalaureat în sciinţe şi litere, student în anul al III al facultăţeĭ de litere din Bucurescĭ, în etate de 25 anĭ, de la 8 Decembre (1) anul expirat, a propus Limba Latină în tóte clasele cursuluĭ superior în calitate de profesor suplinitor.

15. Părintele Arhimandrit Ghenadie Enăcénu, licenţiat în litere şi Theologiă de la academia Theologică din Kiev, în etate de 42 anĭ, a propus: elemente de Psihologiă şi Logică în cl. V, Morala Filosofică în clasa VI şi Retorica Bisericéscă cu aplicaţiune la predicĭ în cl. VII-a.

16. În fine sub-semnatul, licenţiat în Theologiă de la academia Theologică din Kiev, în etate 40 de anĭ, am propus: Theologia dogmatică în cl. V, Theologia Morala şi Pastorală în cl. VI şi Dreptul Canonic în cl. VII-a.

Intinderea ce s'a dat materiilor propuse de către toţĭ domniĭ profesorĭ, dupre cât s'a observat la esamenul general, a fost acomodată cu programa

(1) De la 1 Septembre si până la 24 Noembre anul expirat Limba. Latină la cursul superior, a fost propusă de D-l. C. D. Georgian, doctor în filosofiă de la facultatea din Lipsia, când a fost trimis în calitate de prim secretar la agenţia Română din Berlin.

cele-alte fapte rele ce decurgŭ dintr'insa suntŭ în numĕrŭ de treĭ şi anume: 1° Corupţiunea Corpuluĭ, 2° Perderea avuţieĭ, şi 3° Perderea sufletuluĭ. Vĕ voiŭ arăta pe fie-care în parte, rugându-ve sĕ bine-voiţi a asculta cu luare aminte.

1° *Corupţiunea Corpuluĭ.* Cu câtŭ omulŭ va fi plecatŭ saŭ supusŭ beţieĭ, cu atâta şi corupţiunea saŭ stricarea corpuluĭ seŭ va fi maĭ mare. Acesta este unŭ adevĕrŭ netăgăduitŭ, care 'lŭ videmŭ în tôte dilele presintându-ni-se înaintea ochilorŭ şi care prin urmare nu are nevoe de dovedire; — Căcĭ arătaţi-ne Voĭ, dacă aţi vedutŭ vre unŭ omŭ beatŭ în întregimea minţeĭ sele? Dacă elŭ este aplaudatŭ de vre-o persónă onorabilă pentru acéstă faptă? Dacă elŭ 'şĭ dobândesce vre'o putere de viéţă prin multa sa aplicare către beuturile spirtuóse? Dacă elŭ 'şĭ póte căuta cu sânţenie de interesele séle familiare? Dovediţi-ne în fine dacă beţivulŭ 'şĭ póte căuta de mântuirea sufletuluĭ seŭ pentru vecĭ? La aceste întrebărĭ numaĭ aşteptŭ rĕspunsul Vostru, căcĭ tótă lumea ştie, că omulŭ cuprins de patima beţieĭ, nu va putea îndeplini măcarŭ una din aceste condiţiunĭ. Vra-se-dica iubiţilorŭ meĭ, elŭ nicĭ-o-dată nu va fi cu mintea întrégă, pentru că mintea sa este atăcată de accidulŭ ce sĕ află în beuturile spirtuóse; — nicĭ-o-dată nu va fi aplaudatŭ de nimine, pentru că nu sevérsesce o faptă bună, ci o faptă rea, şi noĭ ştim că fapta cea rea este desaprobată şi despreţuită de toţĭ; nicĭ-o dată nu 'şĭ va putea dobândi vre-o putere de viéţă, ci numaĭ o bólă, o durere şi o schingĭure corpuluĭ seŭ; — nicĭ-o data nu 'şĭ va putea căuta de interesele séle familiare, pentru că 'şĭ va căuta de interesulŭ beţieĭ, de fapta cea nesoţiósă, a pântecelui; — nicĭ-o-dată nu va putea căuta de mânturirea sufletuluĭ seŭ, pentru viéţa vecĭnică, pentru că unŭ aseminea omŭ, nu gândesce de pocăinţă, nu gândesce de mórte, ba chiarŭ nicĭ de diditorulŭ seŭ, ci de multe orĭ în orele nebunieĭ séle 'lŭ 'şĭ înjură. Pe lângă tóte aceste elŭ devine pentru lumea acésta, o arătare, o privelisce;

seminatuluĭ. De ajutor în tóte afacerile de cancelariă şi disciplină am avut un singur şef—Pedagog: iar în afacerile economice un econom. In privinţa celuĭ-l-alt personal de serviciu, pĕnă la 1 Martie anul curent a fost în numĕr de 10 servitorĭ: iar de la 1 Martie numaĭ 6. Acésta este situaţiunea Seminariuluĭ Central din Bucurescĭ pe anul scolar 1876 — 77.

Arch. **Silvestru Balanescu**

CUVÊNTU

ASUPRA VICIULUĬ BEŢIEĬ

Ca diua cu cuviinţă se umblămŭ nu în ospeţe şi în beţie, nu întru curvii şi întru fapte de ruşine nu întru prĭcire şi pizmă (Rom. 13 v. 13).

Fraţiloru!

«Omulŭ este făcutŭ după chipulŭ şi asemănarea luĭ D-ḑeŭ, este destinatŭ a trăi în acéstă lume, ca să facă fapte bune şi plăcute luĭ D-ḑeŭ; — însĕ elŭ din contră în locŭ de a face fapte bune, — face cu mare nepăsare fapte rele, care înjosescŭ fórte multŭ chipulŭ şi asemănare ḑiditoruluĭ sĕŭ. Una din faptele cele rele este beţiea despre care amŭ să vĕ vorbescŭ astăḑi.

Acéstă faptă rea predomină (stăpânesce) tóte clasele şi vérstele societăţeĭ nóstre ominescĭ, acestŭ păcatŭ pune pe omŭ în rendulŭ animaleloru celoru necuventătóre, 'lŭ depărtéză de la sânţenia luĭ D-ḑeŭ înpedicându-'lŭ de a face faptele cele vrednice de mântuirea sa. Din acestŭ păcatŭ se nascŭ: curviile, pré-curviile, hoţiile, sfeḑele, bătăile, omorurile şi alte asemenea acestora, — păcate fórte primejdióse, atâtŭ pentru trupŭ câtŭ şi pentru sufletu, care aducŭ după dînsele maĭ multe urmărĭ triste şi vrednice de plânsu, atâtu în lumea acésta, câtŭ şi în cea-la-ltă. Aceste urmărĭ ce aduce beţiea şi

móse, ba chiarū, prin purtarea sa cea exemplară, cu ranguri, cu merite şi influenţiă în societate; mâine înse, 'lŭ veĭ videa risipitoriū lipitŭ, seracŭ-lipitŭ pămentuluĭ, fără avere, fără posiţiune, lipsitŭ in fine de rangurile, meritele şi influenţele ce le avea in societate; — elŭ ajunge se cerşitorescă. Ceĭ ce 'lŭ vedŭ 'lŭ despreţuescŭ, 'ĭ dicŭ că este unŭ stricatŭ, unŭ beţivŭ, a avutŭ atâta şi atâta avere şi a perduto cu beţiile şi miseriile. Audiţi dară cumŭ prin beţiĭ şi miseriĭ omulŭ 'şĭ perde averea şi feriţi-vĕ de ele. Voĭ sunteţi datorĭ a lucra şi a păstra averea vóstră pentru voĭ şi pentru fiiĭ voştri. Iacă ce dicŭ proverbele: «Nu lucredĭ, n'aĭ ce mânca. Cine nu adună la tinereţe, nu va avea la bătrîneţe. De unde urmézā fraţilorū, că voĭ nu numaĭ trebue a vĕ feri de beţie şi alte asemenea patime, care aducŭ risipă în posiţiune saŭ in averea vóstră, — Ci sunteţi chiarŭ datorĭ a lucra, bine a'ĭ păstra şi frumosŭ a întrebuinţa averea vóstră, pentru voĭ, pentru fiiĭ voştriĭ şi mântuirea sufletelorŭ vóstre, pentru că v'am arătatŭ ce reŭ aduce risipa, nepăstrarea, şi nelucrarea, ce provinŭ din beţie şi alte fapte de ruşine.

3. *Perderea Sufletuluĭ.* Omulŭ cuprinsŭ de beţie, pe lângă că-şĭ strică corpulŭ şi-şĭ perde averea, după cumŭ v'amŭ arătatŭ până acuma, 'şĭ maĭ adauge luĭ celŭ maĭ mare reŭ — perderea sufletuluĭ. Acésta urmézā de la sine, că el în locŭ de a merge la biserică: Duminicile şi Serbătorile, spre a asculta cuventulŭ luĭ D-deŭ predicându-se, şi din acésta a se folosi cu ce-va; — găsesce maĭ de cuviinţă a merge la crâşmă spre a se îmbuĭba de băuturĭ şi a asculta cântecele cele scandalóse ce se petrecŭ întrânsa, — eră celŭ ce are băutură sa proprie, stă acasă începêndu dis de dimineţă a petrece în ospeţe, în beţiĭ şi în ne'nfrânare, în locŭ de a merge şi a sta câte-va césurĭ în biserică, spre a se închina şi ruga luĭ D-deŭ pentru mântuirea sa. Elŭ nu vrea să ştie nicarŭ că biserica este casa cea de rugăciune, unde e datorŭ a se aduna şi ruga luĭ D-deŭ totŭ crescinulŭ de la nascere şi

— Vorba 'ĭ este fără resóne şi fără basa, vederea i se strică, mirosulŭ şi gustulŭ 'ĭ lipsescŭ, simţirea 'ĭ pere, audulŭ i se îngreuneză, mersulŭ 'ĭ este legănatŭ în tóte părţile, el se face de risulŭ şi batjocura tuturorŭ privitorilorŭ. cine 'lŭ vedŭ, toţĭ 'lŭ ridŭ, toţĭ 'lŭ judecă. toţĭ 'lŭ arată cu degetele, toţĭ clătescŭ din capetele sele. Iată dară fraţilorŭ prin ce modŭ 'şĭ strică beţivulŭ corpulŭ şi 'şĭ scurteză viéţa sa.

Se vĕ arătŭ maĭ departe cumŭ unŭ asemnea omŭ 'şĭ perde şi avuţiea sa.

2⁰ *Perderea avuţieĭ*. Pe lăngă că omulŭ stăpănitŭ de acéstă faptă rea 'şĭ corupe corpulŭ şi scurteză viéţa, fórte lesne 'şĭ póte perde şi avuţiea saŭ averea sa. Unŭ asemenea omŭ 'şĭ póte perde avere prin două modurĭ: 1. Prin cheltuéla saŭ prin risipă, şi 2, prin lene prin, neactivitate saŭ prin nelucrare. In casulŭ intăiŭ, beţivulŭ îndeplinindu'şĭ peste măsură plăcirele séle de beutură, trebue se plătéscă beutura consumată, vra-se-dică de la cine va lua beutura, trebue se plătéscă, şi de unde va lua din averea sa, ca se plătéscă, va tot scădea. — In casulŭ alŭ doilea bendŭ şi petrecêndŭ prin stabilimente óre, dile şi septămânĭ intregĭ, nu 'şĭ va putea căuta de trébă, ci trébă care éra hotărîtă a se face astădĭ, va remine pe mâĭne, pe poĭmâne şi de multe orĭ în uitare; — acasă familia, póte, sufere, neavêndu cele trebuitóre pentru gospodărie, vitele suferŭ de fóme, de sete şi de adăpostŭ din causa necăutăreĭ, păĭnea se mântue, birulŭ este neplătitŭ şi alte asemenea.

Amŭ vĕdutŭ ómenĭ marĭ din familiĭ bune şi cu posiţiunĭ frumóse şi în urmă ocupându-se cu beţiile, cu petrecerile, desfrănările şi alte asemenea, şi-aŭ perdutŭ averile cele apucate de la părinţĭ, pe care trebuea a le păstra ca moscenire pentru fiiĭ lorŭ,—aŭ ajunsŭ în fine se cerşitoréscă numaĭ şi numaĭ din causa acesteĭ urîte patime şi a celorŭ ce decurgŭ din ea. Iată dară, fraţilorŭ, la ce stare aduce beţiea pe omŭ! Astădĭ 'lŭ vedĭ iconomŭ, gospodarŭ, cu banĭ, cu avere cu posiţiunĭ fru-

Ve rĕspundŭ fraţilor, că vinulŭ şi tótă bĕutura suntŭ făcute de D-ḑeŭ numai pentru omŭ, înse elŭ trebue a le întrebuinţa cu cumpătare şi după trebuinţă, la nevoile, trebuinţele, ostenelele, şi slăbiciunile sele,—eră nu peste şi fără de măsură, spre a-i servi ca remediŭ seŭ medicamentŭ, după cumŭ totŭ acelaşŭ Apostolŭ ḑice cătră Timoteiŭ; *De acuma numai bea apă, ci primesce puţin vinŭ pentru stomacul teŭ, pentru slăbiciunile tale cele dese (Timoteiu 5, V. 23).*

Aşia dară fraţilorŭ, vedendu tristele urmări ce aduce beţia celorŭ ce o iubescŭ, trebue se ne ferimŭ de dinsa şi atuncea vomŭ scăpa maĭ lesne şi de cele alte patime ce decurgŭ din ea. Se petrecemŭ după ḑisa Apostoluluĭ ḑilele cu cuviinţă, se facemŭ pe câtŭ vomŭ putea şi chiarŭ din tóte puterile nóstre faptele credinţeĭ, sĕ imitămŭ pe D-ḑeu în sânţenie, după cum însuşi elŭ ne poruncesce: *fiţi sânţi, căcĭ eu suntu sântu (Lev. 19. v. 2) Amin. — 1877 Octom. 1-iŭ*

Preut. **Panait J. Collescu**

CUVÊNTU

LA DUMINECA II, A M. POSTU

«Fiule, ierta-ţi — se ţie pecatele tele ea-ţi patulu şi mergĭ la casa ta»
(Marc II, 5)

Fraţilorŭ,

Mântuitorulŭ Christosu, delăsândŭ Nazaretulŭ din causa animasităţilorŭ ce se iviseră contra Luĭ după ce a cititŭ în sinagogă şi 'şi a atribuitŭ cu dreptu cuvêntŭ următórea profeţie a luĭ Isaia: *«Duhulu Domnului preste mine, pentru care m'a unsu, a predica evangelia către ceĭ săracĭ m'a trimisŭ, a vindica pe ceĭ sdrobiţĭ la inimă a predica iertare că-*

pénă la mórte, adică: în totu timpulu vieţeĭ séle; — nu vrea se ştie că timpulŭ trece şi elŭ nu'şĭ a alesŭ măcaru unu cesu din vieţa sa pentru pocăinţa; — Că dilele suntu rele şi elu n'a rescumperatu vremea, adică, nu'şĭ a mărturisitu păcatele naintea duchovnicesculuĭ seu părinte spre a căpăta deslegare de ele şi nu contenesce de a face altele. Pe când servitoriĭ altariuluĭ slujescu sânta liturghie, la care se jerfesce mĭelulu luĭ D-deu, Iisusu Christosu pentru pomenirea şi ertarea păcateloru celoru vii şi morţi din veci, — creştinii se ducu la crâşmă, unde după ce se satură de bĕutură, se pizmuescu şi se pricescu unii cu alţiĭ, pe urmă le vinu şi alte pofte rele: curviile, preacurviile, hoţiile, sfedile, bătăele şi alte asemenea. Şi óre ce resplată voru lua ceĭ ce severşescu asemenea fapte de ruşine? Iată ce! Sântulu Apostolŭ Pavelu, unora ca aceştiea, le spune că împărăţia cerului nu o voru moşteni, ci din contră moştenirea loru va fi intunericul celu maĭ din afară, plângirea şi scrîşnirea dinţiloru. Inse vaĭ, omuluĭ celuĭ ce va avea o asemenea sórtă. Vedeţi fraţiloru ce rele aduce beţia şi cele alte patime ce decurgu dintrînsa: Coruptiunea corpuluĭ, Perderea avuţieĭ şi perderea sufletuluĭ, care este cea maĭ mare şi maĭ costisitóre pentru că de arŭ dobândi omulu lumea acésta tótă, nimica nu va folosi dacă 'şi va perde sufletul seu.

De aceia voĭ trebue se vĕ gândiţi la relele ce aduce beţia în lumea acésta şi în cea viitóre şi se vĕ părăsiţĭ de dînsa. Se petreceţĭ după recomendaţiunea sântuluĭ Apost. Pavelu: *dioa cu cuviinţă*, în linişte în infrânare, în frică şi în temere de D-deu, eră *nu în ospeţe şi în beţii, nu întru curviĭ şi întru fapte de ruşine, nu întru pricire şi pizmă (Rom. 13, V. 13)*; căcĭ aceste tóte ne ducŭ la un resultatu forte reu la perderea sufletuluĭ.

Din cele ce v'amu arătatu până aicea, veţĭ întreba póte: dacă băutura spirituósă este vătămătóre şi omulu se póte face reu printrênsa atâtu pentru lumea acésta câtu şi pentru cea viitóre, pentru ce a maĭ lăsat'o D-deu pe pămentu?.

Fraţiloru, omulŭ este creatŭ de D-ḑeŭ liberŭ spre a face orĭ-ce va voi: bine seŭ reŭ, şi in urmă să se recompenseze, séŭ să se pedepsescă dupre faptele sele, dupre cum atestă Sânta scriptură: *«Inaintea omuluĭ focŭ şi apă, viéţa, şi mórtea, ca elŭ la ori-care va vré să intindă mâna sa»*. (Sirach. 15,14) Da, să se recompenseze, séŭ să se pedepsescă; căcĭ décă este liberŭ este şi rĕspundĕtorŭ de faptele sele; i-se cere socotélă de cele lucrate. Eĭ bine, in virtutea acesteĭ libertăţĭ D-ḑeŭ nu voesce a forţa pe nimenĭ spre nicĭ uă lucrare, fie bună seŭ rea, dupre cum ḑice înţeleptulŭ: *«Nimenuĭ n'a poruncitŭ (D-ḑeu) să lucreze păgânesce.»* (Sirach 15, 14—20).

Décă D-ḑeŭ ar forţa pe omŭ spre ce-va, atuncĭ i-ar despreţui libertatea, pe care Insuşĭ i-a dat'o. Si décă s'ar despreţuĭ libertatea omuluĭ, i s'ar ridica şi dreptulŭ de a fi resplătitŭ pentru faptele bune şi pedepsitŭ pentru cele rele. Ensă atuncĭ ne maĭ fiindŭ pedepsa seŭ resplată, nu numaĭ că omulŭ ar fi consideratŭ in rendulŭ dobitócelorŭ, cari n'aŭ nicĭ uă demnitate morală, deră éncă s'ar lăsa locŭ deschisŭ tuturŭ faptelorŭ criminale, cari arŭ desorganiza societatea; autoriĭ lorŭ n'arŭ maĭ puté fi traşĭ la respundere. Pentru acésta deră D-ḑeŭ nu forţéză pe omŭ, ci când voesce a'ĭ da ajutorŭ, consultă ântâiŭ voinţa luĭ, dupre cumŭ vedemŭ că face Mântuitorulŭ cu paraliticulŭ din Ierusalimŭ, cându-ĭ ḑice: *voescĭ să fiĭ sănĕtosu?* D-ḑeŭ lasă pe omŭ, să lucreze maĭ ântâiŭ totŭ, ce-ĭ este cu putinţă luĭ şi totŭ ce voesce; şi apoĭ să-ĭ trimiţă ajutorulŭ seŭ.

Omulŭ nu trebue a ascepta ca tóte lucrurile să-ĭ vie de la D-ḑeu. fără nicĭ uă muncă din parte-ĭ, pentru că prin acéstă 'şĭ perde demnitatea de omŭ. Elŭ este îndestratŭ cu minte înţelegetóre şi cu voinţă liberă ca să lucreze totŭ ce legea şi drepta raţiune-ĭ declară că este bunŭ şi folositorŭ. Décă omulŭ n'ar voi să practice adevĕrulŭ şi dreptatea; cu unu cuvĕntŭ n'ar voi să săvîrşescă fapte bune şi lăudabile pentru binele omenireĭ,

tre robĭ şi vedere către orbi » (Isaia 61, 1), a venitŭ în cetatea Capernaum, care se afla totŭ în Galilea, lângă laculŭ, seŭ Marea Tiberiadeĭ (Marea Genezaretuluĭ seŭ a Galileeĭ). In acéstă cetate Iisus resida, şi aci se întórcea cu apostoliĭ seĭ din când în când, după călătoriĭ îndelungate ce făcea în tóte părţile pentru predicarea evangelieĭ. Orĭ de câte orĭ deră, se afla Mântuitorulŭ în cetate, se aduna mulţime de poporŭ la dênsulŭ spre a asculta învĕţătura Luĭ şi spre a se vindeca de totŭ felulŭ de bóle. Ast felŭ după ce făcuse acum uă călătorie de câte-va ḑile, prin vecinătăţile Capernaumuluĭ, prin cetatea Betsaida, unde tămăduise de frigurĭ pe sócra Apostoluluĭ Petru, *veni în cetatea sa*. Indată ce se auḑi că este în cetate mulţime de poporŭ veni la dênsulŭ, dupre cum aţĭ auḑitŭ în evangelia de astăḑĭ.

Pre când dară Iisus predica cuvêntulŭ luĭ D-ḑeŭ, poporuluĭ în casă, veniră patru inşĭ purtândŭ unŭ paraliticŭ pe unŭ patŭ. Dară de óre-ce omulŭ era aşa de bolnavŭ, în câtŭ nu putea merge pe picióre, şi de óre-ce era mulţime de poporŭ, care le impedica intrarea la Iisus Christos, descoperiră casa şi pogorîră patulŭ cu paraliticulŭ în casă dinaintea luĭ Iisus. Mântuitorulŭ vedîndŭ credinţa cea mare atâtŭ a celorŭ ce purtaŭ pe paraliticŭ câtŭ şi a bolnavului 'ĭ ḑise: *Fiule, ierta-ţĭ se ţie pĕcatele tele, iea-ţĭ patulŭ şi mergĭ la casa ta.*

Vedeţĭ fraţiloŭ, că Mântuitorulŭ vindecă pe paraliticŭ, când vede credinţa sa, când vede că a făcutŭ totŭ ce putea ca ómenĭ, şi când în fine vede că eĭ nu pregetă, înfruntă orĭ-ce obstacolŭ, ba descopere chiar casa, numaĭ şi numaĭ să prezinte pe bolnavŭ la dênsulŭ (la Iisus), fiind convinşĭ că 'lŭ va vindeca.

De acea astăḑĭ, servindu-ne de faptulŭ arĕtatŭ în evangelie, vomŭ vorbi despre silinţa seŭ adoperarea din partea omuluĭ şi *harulŭ* (seŭ graţia' seŭ darulŭ luĭ D-ḑeŭ ca ajutătorŭ în privinţa dobîndireĭ fericireĭ în viéţa pămentéscă şi maĭ ales în privinţa mântuireĭ, adică a fericireĭ din vieţa vecînică după trecerea din acéstă viéţa.

din contră, atunci când'lŭ vede gata şi dispusŭ cu sinceritate a cere ajutorŭ, când 'lŭ vede că a făcutŭ şi face totŭ ce'ĭ stă prin putinţă ca omu, ilŭ ridică, dupre cum însunşĭ dice: *«chiamă-me pe mine întru necazulŭ teŭ şi te voiŭ scôte*. Atuncĭ reversă asupra omuluĭ, ce se afla în acéstă posiţiune, graţiile sele divine şi-ĭ dă nu numaĭ sănetate şi bunurĭ pămantescĭ; şi nu numaĭ ne scôte din nevoĭ, deră încă ne dă, şi iertare de greşalele şi pecatele; ce am făcutŭ, dupre cum s'a vedutŭ în evangelia ce s'a cititŭ astădĭ, cândŭ Iisus pe lângă acea că a însănătoşitŭ pe paraliticŭ, i-a iertatŭ şi pĕcatele dicendu-ĭ: *«Fiule, iertă-ţĭ se ţie pecatele tele . . D-deŭ deră, voesce mântuirea omuluĭ, decă voesce şi omulŭ,* a'lŭ forţa nu voesce. Deró voinţa se aretă prin fapte bune şi prin buna disposiţiune a sufletuluĭ de a priimi (graţia) darulŭ luĭ D-deŭ. Este destulŭ ca omulŭ să voescă, şi D-deŭ umple sufletulŭ seŭ de zelŭ pentru totŭ ce este bunŭ şi de folosŭ mântuireĭ; şi e destulŭ ca omulŭ să nu voescă şi D-deŭ 'şĭ retrage darulŭ sântuluĭ spiritŭ. Solomonŭ la începutulŭ Domnieĭ a avutŭ bună disposiţiune a sufletuluĭ, a cerutŭ darulŭ luĭ D-deŭ, şi i-s'a datŭ aşa de mare înţelepciune, în cât se vestise în tótă lumea, deră în urmă devenind îndărătnicŭ ca şi Saulŭ, spiritulŭ luĭ D-deŭ l'a părăsitŭ. Femeea cea pecătósă din evangelie cere cu lacrămĭ ajutorulŭ D-deescŭ alŭ Mântuitoruluĭ, şi-ĭ dă nu numaĭ graţia (harulŭ) divină, ci încă şi iertare de pecate. Totŭ astŭ-felŭ putemŭ aminti şi pe Maria Egiptenca, care voindŭ mântuirea seŭ darulŭ D-deescŭ, i-a datŭ atâta putere în câtŭ a devenitŭ, părăsindŭ vieţa deplorabilă, unŭ modelŭ de vieţă sântă. Şi ce óre era de câtŭ numaĭ darulŭ luĭ D-deŭ, care întăria sufletele sânţilorŭ martirĭ, şi le umplea de curagiŭ şi tărie spre a suferi şi mărturisi cu statornicie credinţa în Mântuitorulŭ lumeĭ pene în cele din urmă momente ale vieţeĭ lorŭ. ?

Nimicŭ de câtŭ numaĭ harulŭ (graţia) divinŭ a întăritŭ şi încuragiatŭ pe Domnulŭ Românieĭ Constantin Brâncovénu spre a priimi mórtea atâtŭ a luĭ câtŭ şi a fiilorŭ

atuncĭ D-deŭ l'a îndestratŭ în vanŭ cu acele calităţĭ aşa de însemnate. Una din douĕ: Seŭ că D-deŭ n'a avutŭ nicĭ unŭ scopŭ, cândŭ la indestratŭ cu aceste calităţĭ, seŭ că omulŭ nu voesce, seŭ n'arŭ voi a le întrebuinţa conform scopuluĭ lorŭ. Deră D-deŭ nimicŭ în lume n'a făcutŭ fără scopŭ, ci tôte le a aşedatŭ cu multă înţelepciune. Cerulŭ, acestŭ ne mărginitŭ spaţiŭ, armonia care domnesce într'ênsulŭ, legile stabile, carĭ 'lŭ guvernă suntŭ probele cele maĭ puternice despre înţelepciunea luĭ D-deŭ; prin urmare şi acele sublime calităţĭ ale omuluĭ nu le a pusŭ în sufletulŭ luĭ fără scopŭ. În casŭ deră, cândŭ omulŭ n'ar practica faptele bune, nu voesce a întrebuinţa acele facultăţĭ conformŭ voinţeĭ luĭ D-deŭ. Acele calităţĭ suntŭ destule midlôce pentru omŭ, ca să lucreze totŭ ce este ne apăratŭ pentru desvoltare şi perfecţiune, pentru fericirea şi mântuirea sa, spre a pute lua parte la bunătăţile cele vecinice ale împerăţieĭ luĭ D-deŭ. Derŭ pôte va dice cineva că omulŭ întimpină greutăţĭ în săvêrşirea fapteĭ bune, greutăţĭ carĭ întrecŭ puterile umane. Da, întimpină greutăţĭ, pentru că nu este omnipotentŭ, ênsŭ trebue să scimŭ că atuncĭ D-deŭ manifestă puterea sa cea D-deescă, *trimite* omuluĭ darulŭ seŭ celŭ nevedutŭ, *care pe cele neputinciôse le întăresce şi le vindică, eră pe cele ce lipsescŭ le împlinesce, Atuncĭ dicŭ D-deŭ 'şĭ arată puterea sa, căcĭ puterea luĭ D-deŭ întru neputinţe să săvêrsesce. Da, puterea luĭ D-deŭ vine în ajutorulŭ neputinţeĭ omuluĭ, pentru că cele ce suntŭ cu neputinţă la omenĭ, suntŭ cu putinţă la D-deŭ.*

Când omulŭ celŭ maĭ degradatŭ prin fapte rele 'şĭ simte miesria, se căesce, ênsă nu pôte eşi din acea miserie, fiindu-ĭ puterea şi libertatea debilitate prin faptele comise, atuncĭ părintele cerescŭ, care de şi nu forţeză nicĭ uă dată pe omŭ, deră nicĭ nu'lŭ părăsesce, vedêndu'lŭ acum că voesce mântuirea, vedêndu'lŭ, dicŭ, că cere ajutorŭ îĭ tinde mâna sa cea atotŭ puternică şi d-deescă, şi face ca unde *s'a înmulţitŭ pecatulŭ, să presosêscă darulŭ (Romani* V, *20)*. Da, Părintele cerescŭ nu părăsesce pe omŭ,

nefericirea de a depărta din sufletele nóstre darulŭ luĭ D-ḑeŭ celŭ atotŭ puternicŭ şi atâtŭ de multŭ lucrătorŭ spre mântuirea vecĭnică. Nu numaĭ acesta: vomŭ merita pedépsă, ca unii ce n'am lucratŭ fapta bună, ci numaĭ reutatea şi nedreptatea, ca şi cum D-ḑeŭ n'ar fi pusŭ în noĭ lumină drepteĭ raţiuni spre preţiu însemnătatea libertăţeĭ; ca şi cum D-ḑeŭ nu ne ar fi dat nicĭ unŭ ajutorŭ spre a învinge obstacolele din calea binelui şi a mântuireĭ nóstre. Dérŭ, vaĭ, atuncĭ vomŭ audi cu mâhnire ḑicêndu-ni-se: Servĭ, netrebnicĭ, aţĭ sciutŭ voia D-luĭ şi n'aţĭ lucrat. Atuncĭ nu numaĭ nu vomŭ dobîndi mântuirea de la D-ḑeŭ, dérŭ încă vomŭ fi osîndiţĭ Amin.

Diac. **St. Călinescu**

CUVÊNTU LA DUMINECA 4 DIN POSTU

«Pentru că ómeniĭ pre celu maĭ mare se jură şi sfârşitulu a totu cuvêntulu lorŭ celŭ de prigonire spre adeverire este jurămentulu» (Ebr. VI, 13 20).

Fraţĭ creştinĭ!

Aţĭ auḑitŭ apostolulŭ, ce s'a cititŭ astă-ḑĭ, şi totŭ-de-uă dată aţĭ auḑitŭ, că s'a vorbitŭ într'ênsulŭ despre jurămentŭ. Jurămentulŭ póte fi de maĭ multe felurĭ. Unŭ judecătoriŭ, cândŭ vine şi iea înalta funcţiune de a face dreptate celor apăsaţĭ, depune jurămentŭ chiămândŭ pe D-ḑeŭ martorŭ, cum că elŭ va face dreptate şi nu va căuta în faţia ómenilorŭ.

Unŭ june, cândŭ intră în numerulŭ martirilorŭ patrieĭ, adică când intră în miliţie, depune jurămentŭ, că va păstra credinţa statornică către maĭ mariĭ seĭ, va servi cu dreptate, îşĭ va pune tóte puterile spre a apăra în intîmplărĭ grele viéţa şi onórea Domnitoruluĭ, ba chiar îşĭ va pune viéţa în pericolŭ pentru scăparea Patrieĭ sele.

In fine pentru deosebirea adevĕruluĭ de mincĭună, a

seĭ, de câtŭ să lepăde credința creştină şi să trecă la legea luĭ Mahometŭ. I-se promite acestuĭ Domnŭ înapoiarea tutorŭ averilorŭ sele numaĭ, să se lepede de creştinismŭ, deră puterea cea nevedută a luĭ D-deŭ 'lŭ întăresce şi vorbesce astŭ-felŭ către copiĭ: «*Fiiĭ meĭ, noĭ am perdutŭ totŭ pe acestŭ pămentŭ*, să nu *ne perdem şi sufletele*, cu alte cuvinte, elŭ dice maĭ bine mórte de câtŭ să lăsăm credința cea adevĕrată.

Totŭ acéstă putere a luĭ D-deŭ a lucratŭ şi asupra poporuluĭ când voia să asculte învĕțătura Mântuitoruluĭ.

Eĭ bine, frațilorŭ, în urma celorŭ aretate pĕnĕ aci, nicĭ unuluĭ dintre noĭ nu credŭ că este, care să nu vedă puterea cea mare, pe de uă parte a libertățeĭ omuluĭ, éră pe de alta puterea daruluĭ D-deescŭ.

De acea, iubiții meĭ frațĭ, să nu despretuimŭ libertatea nóstră, care ne este dată a lucra totŭ ce este bunŭ şi de folosŭ pentru fericirea şi mântuirea nóstră, din contră să ne silim a face ca voința nóstră liberă să-şĭ dea fructele sele bune conform voințeĭ luĭ D-deŭ. Totŭ de uă dată să deschidemŭ cu credință şi dragoste inimile nóstre spre a priimi darulŭ (grația) celŭ nevedutŭ alŭ luĭ D-deŭ, care să ne dea putere spre practicarea faptelorŭ bune, pentru că numaĭ ast-felŭ vomŭ puté merita numele de servi credincioşi, carĭ vom fi sciutŭ a întrebuința bine darurile priimite de la D-deŭ; numaĭ atuncĭ vomŭ putea audi cu bucurie dicênduni se: «*Bine servĭ credincioşĭ, peste puçine ațĭ fostŭ puşĭ peste multe ve voiŭ pune*; şi numaĭ aşa vomŭ dobîndi ca şi paraliticulŭ pe lângă bunurile şi fericirea pămentéscă şi iertare de greşale. Deră petrecêndu în fapte vătămătóre nouĕ şi confrațilorŭ noştri, petrecêndu în negligență şi uitare de datorile nóstre, în ură şi discordie, în calomniĭ şi nedreptate, în necredință şi netemere de D-deŭ; fiindu dominațĭ de invidie către confrațiĭ noştri, atuncĭ nu vomŭ face altŭ de câtŭ vomŭ subjuga libertatea nóstră acestorŭ patimĭ, carĭ ne vorŭ stăpâni şi ne vorŭ face servi fără nicĭ uă demnitate de ómenĭ; totŭ de uă dată vomŭ avé

este D-deu, marturisescŭ în consciinţă; mĕ jurŭ şi mĕ legu pe consciinţă şi onóre că nu voiŭ spune de câtu adevĕrulŭ pentru care suntu chematu a-lŭ marturisi. Frumóse cuvinte, deră perversă şi înrĕutăţită inimă! Căci elŭ face adevĕrulŭ minciună. Nenorocita fiinţă! Unŭ verme alŭ pămêntuluĭ, ocara şi defăimarea poporuluĭ vine aducêndŭ pe D-deŭ de martorŭ alŭ minciuneĭ, ca să amăgéscă pe ómenĭ. Vine nenorocita fiinţă să facă martorŭ alŭ minciuneĭ pe D-deŭ, care este adevĕrulŭ celŭ maĭ înaltŭ şi care nu caută în facia ómenilor, care scie nu numaĭ cele presente, deră încă şi cele trecute şi chiar cele viitóre şi ne lucrate de noĭ. Ce orbire îngrozitóre! Ce faptŭ cutezătoriŭ! Câte-va vorbe ale jurătoriuluĭ decidŭ sórtea miserabilă a uneĭ familieĭ întregĭ!

Apoĭ jurătoriulŭ de şi a auditŭ că ceĭ ce jură pe nedreptate vorŭ fi supuşĭ la deosibite nenorocirĭ, deră când vede că acele nenorocirĭ nu l'aŭ ajunsŭ, face dese jurăminte fără să şĭ aducă aminte de înfricoşata ḑi a judecăţeĭ, când fie-care va lua rĕsplătire dupre faptele séle; şi aşa în urma luĭ nu rĕmâne de câtŭ nedreptăţirĭ, jurăminte false şi familiĭ nenorocite, dupre cum şi uă balanţă nedréptă şi stricată, prin désa întrebuinţare, nu póte da de câtŭ resultate false.

Toţĭ aceştia, fraţilorŭ, carĭ facŭ nisce ast-felŭ de jurăminte, carĭ aducŭ nisce ast-felŭ de nenorocirĭ în societate, nu suntŭ eşiţĭ de câtŭ din familiile fără de moralitate, afundate în abisulŭ desfrênărilorŭ, fiĭ deprinşĭ din mica copilărie cu fapte uriciόse; aceştia, ḑicŭ, suntŭ fiĭ aĭ unorŭ părinţĭ, carĭ n'aŭ avutŭ nicĭ cea mică idee despre datoriile părintescĭ către fiĭ spre a-le inspira principiile credinţeĭ, desceptându-le mintea şi inima, aĭ unorŭ părinţĭ carĭ n'aŭ voitŭ a le opri ocuparea cu lucrurĭ vătămătóre moralităţeĭ, a'ĭ depărta de comunicaţiunea cu ceĭ depravaţĭ, a da plecărilor lor uă direcţiune bună, smulgêndu-ĭ de la faptele cele rele prin sfătuirĭ şi în casurĭ contrarie chiar prin pedepse aspre; fiindŭ că nu maĭ atuncĭ frica Domnuluĭ, care este începutulŭ înţe-

dreptăţeĭ de nedreptate se întrebuinţéză érăşĭ jurămentulŭ. Acesta, fraţilorŭ, este celŭ maĭ desŭ întrebuinţat, celŭ maĭ periculosŭ şi celŭ maĭ sfăşiitoriŭ pentru societate: pentru că ómenii aŭ degeneratŭ după cumŭ ḑice Psalmistulŭ: «*Toţi s'aŭ abătutŭ împreună, netrebnici s'aŭ făcutŭ*; s'aŭ abătutŭ, ḑicŭ, pentru că aŭ uitatŭ cu totulŭ simplitatea moravurilorŭ şi vieţa cea sântă a primilorŭ creştini. Atuncĭ creştinii iubiaŭ mărturisirea adevĕruluĭ pĕnĕ la morte, cu care aŭ sigilatŭ credinţa şi aŭ lăţitŭ religiunea creştină; acum minciuna domină pre ceĭ maĭ mulţĭ; atuncĭ se iubiaŭ, între dênşiĭ, dupre cum neîndemnă [illegible] Sânta Biserică: «*Să iubimŭ unulŭ pre altulŭ ca într'unŭ gândŭ să mărturisimŭ*; acum ura zace în inima maĭ a fiă-căruĭ individŭ, şi adesea chiar inima frăţéscă e perdută cu desăvîrşire; atuncĭ creştinii conduşi de principiulŭ evangelicŭ: «*nu vĕ adunaţi comori pe pămentu, unde furiĭ le sapă şi moliile le strică, ci vĕ adunaţi comorĭ în ceru*» aveaŭ averile comune, sciindŭ, că tóte cele din lume suntŭ trecĕtóre, dupre cum ḑice Eclesiastulŭ: *Vanitatea vanităţilorŭ, tóte suntŭ vanitate.*» (Ecles. 1,2). Déră acumŭ nu numaĭ că averile nu suntŭ comune, nicĭ chiar între fraţĭ, déră încă voescŭ a răpĭ cu nedreptulŭ din tóte părţile; nu suntŭ mulţămiţĭ cu ceea, ce aŭ, esŭ din cerculŭ Evangelieĭ, sarŭ peste ripa pĕcatuluĭ, orbiţĭ de pasiunĭ, alérgă cu mărturiĭ nedrepte să răpéscă bucata din gură săraculuĭ şi a vĕduveĭ. Încrederea maĭ nu esistă nicĭ chiar între fraţĭ, de aceea, când voescŭ să dovedéscă unŭ adevĕrŭ, ne maĭ avêndŭ încredere unulŭ în altulŭ, se depune jurămentulŭ ca celŭ din urmă midilocŭ pentru probarea adevĕruluĭ, chiamândŭ pe D-ḑeŭ martorŭ. Déră aci ce vedemŭ? Juratoriulŭ se apropiă fără sfielă, se presintă înaintea luĭ Iisus Christosŭ răstignit pe cruce fără temere, când Domnulŭ Atotu-ţiitorulŭ ḑice: «*De Domnulŭ Dumneḑeŭ te veĭ teme, luĭ unuia veĭ servi şi întru numele luĭ te veĭ jura.*» (Deuteronom 6, 13) se presintă, ḑicŭ, înaintea luĭ Iisus Christos şi ḑice: *Viŭ*

meu cu minciună, și va locui în midloculu casei lui și o va perde pre ea și lemnele eĭ și petrele eĭ. (Zachar. 5,4). Ingrozitóre pedépsă fraților! Audu și o va perde pre ea și lemnele eĭ, și petrele eĭ, adecă cu alte vorbe, nu va remâné lemnu lângă lemnu, cărămidă lângă cărămidă și nici chiar petră pe petră. Și dacă să întîmplă, ca să nu-lu adjungă pedepsa în viéța acésta, (ba încă une orĭ pare a merge maĭ bine chiar și de câtu alțiĭ) apoĭ din acésta să nu conchidemu fraților, că elu a remasu ne pedepsitu; fiind-că va veni ḑiua judecățeĭ celeĭ înfricoșate, când fiă-care va da sémă de faptele sele și va primi résplătire după cum a lucratu. Atuncĭ cărțile se voru deschide, faptele se vor vedi și resplata va fi întunericulu celu maĭ din afară, unde e scrișnirea dinților și vermele ne adormitu, căcĭ a sciutu binele și a făcutu reulu, dupre cum ḑice Iisus Christos: *«De n'așu fi venit și n'așu fi spusu lor, pecâtu n'arŭ avé.*

Subtu aceeașĭ greutate de pedépsă cadu nu numaĭ aceștĭ mincinoșĭ jurătorĭ, déră chiar și ceĭ, carĭ facu jurăminte ne cuviinciόse, precum vedem pe Erode, care a promisu cu jurămênt, Erodiadeĭ capulu Sântuluĭ Ioan Botezătorul.

Prin urmare fraților, decă resplătirea jurătoriuluĭ — strâmbŭ este așa de înfiorătóre, ce folosu asceptăm? Și decă noĭ nu facemu aceea, ce ne ordonă Iisus Christos, ci alergăm la nedreptățirĭ ce parte vom lua? Pedépsă eternă fraților! de aceea, să ne silimu din tóte puterile a petrece uă viéță ast-felu, în câtu să n'avemu trebuință de jurămentu, să înlăturămu orĭ-ce ocasiune, ce ne ar provoca să jurămu, ca să nu cădemu întru fácărie, să fiă cuventulu nostru *ce este așa, așa; și ce nu este, nu*; (Mat. 5, 34, 37) éro la împrejurărĭ grele numaĭ ómenĭ cu frica luĭ D-deu să admitem de a jura; căcĭ atuncĭ vomu merge spre progresu, atuncĭ vomu contribui unulu pentru altulu, națiunea se va fortifica și va deveni un arbore umbrosu, ale căruĭ ramurĭ tóte se voru altoi, se voru întinde în laturĭ, voru umbri tóte teritoriele vecine,

lepciuneĭ,va fi întipărită în inima copilului; numaĭ atuncĭ vomŭ ave bărbaţi virtuoşĭ în societate; numaĭ atuncĭ orĭ-ce urmă de nedreptate şi de răpire, de minciună şi ne a-deverŭ vor fi estirpate din omenire; pe când în casŭ contrariŭ totŭ simţimêntulŭ religiosŭ se stinge, locaşurile sfinte suntŭ privite cu despreţŭ de nisce ast-felŭ de ómenĭ, carĭ chiar fugŭ de ele, dupre cum ḑice Solomon: *fuge necuratulŭ negonindu-lŭ nimenĭ.*

Nisce ast-felŭ de ómenĭ suntŭ streinĭ de cea maĭ mică idee despre drépta judecată a luĭ D-ḑeŭ, şi când vine o-casiunea de a proba prin jurămêntulŭ lorŭ adevêrulŭ, eĭ acésta o facŭ cu ne păsare; décă cine-va le ar ḑice să spună minciună în mărturisirea lorŭ, lesne şi fără mus-trare de cugetŭ o facŭ, cu totulŭ contra preceptuluĭ di-vinŭ care ḑice: *«să nu ieaĭ numele Domnuluĭ Dumne-deuluĭ teŭ în deşertŭ».*

Inţeleptulŭ Sirach ḑice în privinţa deselorŭ şi nedrep-telor juráminte: *Bărbatulŭ multŭ jurătoriŭ se va umple de fóră de lege şi bătaia nu se va depărta din casa luĭ».* (Sirach. 23, 11)

Profetulŭ Zacharia asemenea ḑice: *«Eu vedŭ secere sburândŭ, lungulŭ eĭ de doue-deci de coţi şi latulŭ eĭ de dece coţi.* Zach. 5, 12, 3, 4) Şi ce însemnéză acéstă secere? Nimicŭ altŭ fraţilor, de câtŭ numaĭ pedépsa luĭ D-ḑeŭ asupra juratoriuluĭ pe nedreptate.

Vedŭ ḑice secere sburând, pentru că dupe cum vul-turulŭ, când zăresce vre-unŭ cadavru seŭ vre unŭ ani-malŭ, pe care voesce a'lŭ răpi, din regiunile cele maĭ înalte ale atmosfereĭ se repede cu iuţélă nespusă şi cade asupra'ĭ; totŭ-ast-felŭ şi nenorocirile vorŭ veni şi vorŭ isbi casa aceluia, care cu jurămêntulŭ seŭ a întăritŭ minciuna, a lăsatŭ copiĭ murindŭ de fóme pe drumurĭ, a lăsatŭ familiĭ intregĭ cufundate în suferinţe teribile, şi în posiţiunea cea maĭ deplorabilă; de acea îngerulŭ Domnuluĭ vorbesce către Zacharia ḑicêndŭ: *«Şi voiŭ scóte secerea, ḑice Domnulŭ a totŭ-ţiitoriulŭ, şi va intra în casa furuluĭ şi în casa celuĭ ce jură strîmbŭ pe numele*

LITURGICA

(Urmare vedĭ No. XI al anuluĭ III).

In citirea Apostoluluĭ (Efes. 5. 10—33) se espune socilo reciprocele lor datoriĭ, pe care eĭ trebue să le aĭbă pururea în memorie; iară prin espunerea Evangelică despre nunta din Cana Galilei și despre prima minune sevîrşită de Domnul în favórea nuntaşilor (Ioan. 1—11), eĭ se întăresců în desevîrşita speranță în ajutorul Domnuluĭ, care atât de multă valóre punea asupra nunțeĭ legitime, în cât a și onorat'o cu presența Sa. Din pahar comun li-se dă tinerilor să bea, ceea ce însemneză, că viața lor trebue să și-o consume în comun unul pentru altul; căcĭ pentru acésta să și însocesců eĭ, ca să se ajute unul pre altul, și să împarță și bucuriea și întristarea de o potrivă între dênşi. Bucuria uniriĭ conjugale se exprimă apoĭ și maĭ învederat prin încungiurarea de treĭ orĭ împrejurul Altaruluĭ celuĭ înadins aşedat în midlocul bisericeĭ, și prin cântările—Isaie, dănțuesce, scl., care se cântă numaĭ la încungiurarea împrejurul sf. Mese acelor ce se hirotonesců, pentru a însemna, că taĭna cununieĭ este atât de mare, în cât se asémănă cu însăşĭ taĭna uniriĭ luĭ Christos cu Biserica, și tot de-o-dată, că mirele și Mirésa trebue în viața conjugală să se lupte pentru virtuțile creştinescĭ și casnice, precum s'aŭ luptat Martiriĭ pentru credință, déca voescŭ să se bucure și eĭ ca Martiriĭ, și să fie lăudațĭ ca Apostoliĭ.

și cu fructele sele arborele va îndestula pe ceĭ însetațĭ.

Să rugăm pe Domnul a-totŭ-ţiitorul să reverse asupra nóstră harulŭ păceĭ și al linișteĭ, unirea, frăția și dragostea și să péră dintre noĭ orĭ-ce urmă de discordie, să péră răpirea și nedreptatea, inimiciția și violarea și tóte faptele, ce ducŭ pe uă națiune la perdere totală.

Diac. **St. Călinescu.**

tru fructe; are sfinţire pentru turme şi pentru alte trebuinţe ale vieţeĭ omenescĭ; are rugĭ, care sfinţescu întreprinderile şi lucrările nóstre cele bune şi plăcute luĭ Dumnedeŭ; are rugĭ publice pentru casurĭ de nenorocirĭ publice, precum şi rugăciunĭ pentru petrecerea creştinilor la viaţa cea vecînică. Aci însă noĭ vom vorbi numaĭ despre euchologiile cele maĭ însemnate ale Bisericeĭ, precum sunt: Sfinţirea Templurilor, sfinţirea Antimintelor, sfinţirea Apeĭ, tunderea în Monachism, rânduela Immormêntăriĭ, şi Pomenirea pentru ceĭ reposaţĭ.

71. § SFINŢIREA TEMPLURILOR

Datina de a sfinţĭ Templurile este fórte Vechie. Dintru'ntéiu Moĭse din porunca luĭ Dumnedeŭ a sĕvîrşit acéstă sfinţire în Tabernaculuĭ (cortul) Legiĭ Vechĭ; ea s'a reînnoit în Templul luĭ Solomon, s'a comfirmat de Apostolĭ, şi de atuncĭ şi pênĕ acum s'a păstrat cu sfinţenie în Biserica Creştină Orthodoxă.

Sfinţirea Templurilor se póte arăta pe scurt în următórele trăsurĭ: După pregătirea definitivă a odórelor şi a obiectelor trebuitóre la diferitele Ierurghiĭ, Archiereul, însoçit de Presviterĭ şi Diaconĭ, afară de sacrele Vestminte, se îmbracă pe deasupra lor cu un giulgiu de pânză maĭ cu osebire de in sau de cânipă, pentru apărarea vestmintelor; apoĭ stropind cu apă sfinţită piciorul saŭ stîlpul sfinteĭ Mese, tórnă aromele pe capul stîlpuluĭ, în care s'a depus sfinte relique saŭ móşte, şi în urmă se aşedă sfânta Masă pe stîlpŭ. După aceea se spală sfânta Masă cu apă caldă şi cu sĕpun bun, şi să sterge cu bureţiĭ, şi în urmă tórnă crucişŭ pe dênsa vin amestecat cu apă de rośe şi de alte florĭ mirositóre, spre a însemna, că Golgotha, în locul căreia este Prestolul, s'a spălat cu sângele şi cu apa ce aŭ curs din cósta Mântuitoruluĭ. După aceea trece la mysteriósa ungere cu Myru a sfinteĭ Mese, a părţilor Altaruluĭ, şi a părţilor Templuluĭ, spre închipuirea ungeriĭ ce a făcut Moĭse Tabernaculuĭ Vechiuluĭ Aşedĕmênt.

§ 69. DESPRE TAINA ELEOSFINŢIRII.

Taîna Eleosfinţiriî sĕ sĕvêrşesce conform cu învăţătura Apostoluluî Iacob (c. 5. 14—15) unde ḑice: «Este bolnavŭ cine-va între voî? chieme pe Preoţiî bisericeî, şi să se róge pentru dênsul, ungêndul cu unt de lemn în numele Domnuluî, Si rugăciunea credinţeî va mântui pre cel bolnavu, şi il va ridica Domnul, şi de va fi făcut pĕcate, se vor erta luî». Biserica, respectând numĕrul de şepte, şi avênd exemple, că prin înşeptita întindere a Profetuluî Ilie asupra mortuluî s'a întors sufletul acestuia întrênsul (IV Impĕr. 4. 35), şi că prin înşeptita încungiurarea Ierihonuluı s'a căştigat invingerea acesteî cetăţı (Iisus Navi. 6. 13.); Biserica dar a dispus tótă rênduela Eleosfinţiriî a se sevirşi de şepte Presviterî, de şi la nevoe pot fi şi maî puçinî. Asupra bolnavuluî se face dintru'nteiu o rugăciune asemenea Orthrineî cu canon şi laude, după care se citescŭ rugăciunile Eleosfinţiriî, şi după acestea se incepe înşeptita citire a Apostoluluî şi a Evangelieî, după care urmeză şi citirea rugăciunilor pentru cel bolnavŭ. Deca bóla cuîva este sufletescă ea se vindecă, după cum s'a vĕḑut maî sus, cu taîna Pocăinţiî şi a Mărturisiri, iar deca bóla este la trup, şi acesta se vindecă negreşit cu Taîna Eleosfinţiriî, deca pătimaşul va avea credinţă sinceră în Dumneḑeu şi în rugăciunile Bisericeî.

B. DIFERITE IERURGHII.

§. 70. IERUGHII SAU SFINŢITE LUCRĂRÎ LA DEOSIBITE TREBUINŢE.

Creştinul cel sfinţit cu Dumneḑeescile Taîne este dator a fi sfânt întru tóte şi tot-deauna în casă şi afară, la începutul şi la sferşitul lucrărilor sale, în norocire şi în nenorocire, în sănătate şi în durĕrî, ba chiar şi la mórte.

Biserica, ridicându-ne la ideia acesteî sfinţirî, şi întărindu-ne întrensa, ne predă în deosebite casurî sfinţirea sa prin sfintele sale rugăciunî. Ea are sfinţire, nu numaî pentru Templurî, ci şi pentru casele nóstre pentru fontânî, pentru ţarine, pentru vase, pentru alimente şi pen-

sfinţirii, şi se începe liturgia. Antiminsele acestea remânu şépte dile întinse pe Sf. Masă, unde se slujasce liturgie şépte dile dearându; şi după şépte dile unul din Antiminse rĕmâne pe Sf. Masă, iar cele-alte se ridică spre a se da pela biserici, unde va fi trebuinţă, fără însă a li se mai face vre un alt act de sfinţire. Acéstă sfinţire de Antiminse se face acolo unde Archiereul va oficia sfinţirea bisericei, iar nu vre un Presviter, căci Presviterul nu póte sfinţi Antiminse.

Insă de când Arhiereii au începutu a se duce numai fórte rar la sfinţiri de biserici, aŭ luat obiceiu a sfinţi Antiminse ori când voescŭ, şi în biserici deja sfinţite, făcend formele de stropire şi de ungere cu Sf. Myru, şi citind rugăciunile privitóre la acesta asupra lor, şi slujindu-se in şépte dile liturgie, şi pe urmă la trebuinţă le dă Protoiereilor, pe cari îi delegă desfinţescŭ bisericile depe la sate.

La antiminse s'a obicinuit a se pune părticele de sfinte Móşte martirice; însă acésta este un pleonasm, căci Sf. Móşte sunt deja puse sub sfânta Masă spre închipuirea mormêntului martiricŭ, asupra căruia se aşeda sfânta Masă în Vechime.

§ 73. SFINŢIREA APEI.

Sfinţirea apei (τὸ Ἁγίασμα Aghiasmă) este acea binecuvêntare Dumnedeéscă asupra apei, prin care i se comunică iei o deosebită putere Harică, spre folosul sufletescu şi trupescŭ al creştinilor. Aşa dar apa se sfinţesce pentru stropirea bolnavilor, a călătorilor, acelor ce incep învăţătura; se stropescŭ cu dènsa şi lucrurile trebuincióse vieţei nóstre, precum casele, fructele, alimentele ţerinele, şi tot ce este de folos omului.

Sfinţirea apei numită Mică, spre deosebire de cea Mare carea se face la serbătórea Arătării Domnului, chiar în rânduéla sa arată că ea se sevîrşasce cu scop de a da vindecare neputinţelor trupesci şi supărărilor sufletesci. Fiind că Prea Sfânta Fecióră din timpurile cele mai vechi a arătat minunile vindecării în ape şi isvóre, şi tot

După secreta rugăciune de mulţumire pentru neincetata revărsare a Haruluĭ care se continuă din timpul sfinţilor Apostolĭ pênĕ în dilele nóstre, Ierarhul aprinde ânteia făclie şi o pune la locul cel de sus în dosul sfinteĭ Mese, de unde, ca din rĕsăritul cel de sus, trebue să se reverse lumina cea spirituală peste tótă turma cea cuvêntătóre a aceleĭ bisericĭ, ce se sfinţesce.

Sfintele Relique saŭ Móşte ale sfinţilor Martirĭ aŭ cel ânteiu rol la acéstă ceremonie. Maĭ înainte de începutul sfinţiriĭ, Archiereul, sau delegatul sĕŭ, ridicând discul cu sfintele Móşte pe cap, urmat de tótă adunarea cerştinilor, încungiură biserica de treĭ orĭ, însemnând prin acésta întreita cetate a credinţeĭ Martirilor în Dumnedeesca Treime, asupra căreia credinţe Mântuitorul a dis că se va edifica Biserica sa. In vechime, Bisericile creştine se edificau ast-fel că Sfânta Masă se aşeda tot-de-auna asupra unuĭ mormênt al vre unuĭ Martir; şi astădĭ, când numaĭ sunt morminte de ale sfinţilor Martirĭ, se pun în picior sub sfânta Masă părticele de Relique sau Móşte de la vre'un sfânt Martir, însemnând, că Biserica luĭ Christos este intemeetă pre piatra credinţeĭ Apostolice şi Martirice.

Comform Canónelor (Cart. 6) sfinţirea de biserică trebue să se facă numaĭ de către Archiereŭ, iar nu de către Presviter: însă la noĭ s'a suspendat prescripţiunea acestor canóne, ca şi a multor altora, pentru că de ordinar în România, nu Archiereĭ, ci Protoiereĭ sfinţescŭ bisericile, procurânduli-se dóră numaĭ Antiminse sfinţite de Archiereŭ.

§ 72. SFINŢIREA ANTIMINSELOR

In regulă Antiminsile se sfinţescŭ numaĭ la sfinţire de templu. Atuncĭ, după ce se îmbracă sfânta Masă, se aducŭ Antiminse ne sfinţite maĭ multe, şi se depun pe sfânta Masă unul peste altul, şi Archiereul, stropindule ânteiu cu apă de rode, şi făcend câte treĭ crucĭ pe fiecare cu Myrŭ de cel mare, şi plecând genunchile în uşile împĕrătescĭ, se rógă cu capul descoperit. După citirea aceleĭ rugăciunĭ să citesce Apostolul şi Evangelia, tot a

Dumnedeu, sau templu al Sfântului Duh, şi carele are a fi conservat pentru dioa învierii. Corpul se aduce de către cler în templu, însoçit de sfânta Cruce, cu lumini şi cu tĕmîe, şi cu cântarea cea ângerescă (Sfinte Dumnedeule), carea aduce aminte credincioşilor de unirea lor cu lumea cea de sus.

In templu se sevîrşesce asupra mortului o Euchologie funebră, fórte instructivă pentru cei vii: se cântă un psalm mare cu pripele: Aleluia: Miluesce pre robul teu: Aleluia. Acest psalm fericind pe împlinitorii poruncilor lui Dumnedeu, ne arată pe ce cale putem ajunge adevĕrata fericire, atât în lumea acésta trecătóre, cât şi în ceealaltă eterna. In Canon Biserica cere ertare de păcate şi repaos fericit celui mutat din acéstă viaţă, aducând aminte de nevoinţele Martirilor, şi înălţând ruga sa către învingătorul morţii, prin care ne învaţă şi pe noi să ne ridicăm cu mintea din lumea acésta putrigătósă la cea neperitóre şi eternă. In midlocul canonului se cântă Condacul, prin care Biserica recomandă sufletul reposatului acolo, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viaţă fără de sfĕrşit; iar în Icosul ce urmédă, ni se spune noĕ pământenilor, că ţĕrînă suntem, şi în ţĕrînă şi noi ne vom înturna. De asemenea fórte instructive sunt cântările sfântului, Ión Damaskin: *Care desfătare lumescă remâne ne impărtăşită cu intristarea? — Care slavă stă pre pământ neschimbată? — Tóte sunt deşertăciune cele omenesci, câte nu remânu după mórte. — Adusumiam aminte de Profetul ce strigă. — Plângu şi mĕ tânguescu cându gândescŭ la mórte, şi vĕdu în mormĕnturi frumusetea nóstră cea zidită după chipul lui Dumnedeu. grozavă, ne slăvită, ne avĕnd chip!* Fórte întăritorŭ şi consolătorŭ este cuventul Apostolului, care se citesce la îmmormĕntări, dicând celor ce plângu: *Nu vĕ întristaţi (peste mĕsură) pentru cei adormiţi, ca şi ceilalţi ce nu aŭ nădejdea (învierii şi a vieţii vecinice); căci Dumnedeu pre cei adormiţi întru Iisus aduceiva împreună cu El* (1. Thesal. 4. 13 — 17).

Iar Mântuitorul în Evangelie (Ioan. 5. 24—30). ne asigură, dicând: *Cel ce aude cuvintele mele, şi crede celui ce m'a trimis pre mine, are viaţă vecinică, şi la jude*

deauna a fostŭ bucuria celor întristaţĭ, şi pentru aceea tóte cântările acesteĭ sfinţirĭ de apă sunt adresate Născătóreĭ de Dumnedeŭ, carea în aceste imnurĭ se numesce isvor. năstrapă, şi altele de asemenea fel. In cântările acesteĭ sfinţirĭ se chiamă şi ajutorul sfinţilor tămăduitorĭ fără de arginţĭ.

§ 74. TUNDEREA IN MONACHISM.

Asketiĭ ceĭ din vechime, hotărînduse a vieţui prin pustiĭ şi locurĭ singuratice, spre semnul lepădăriĭ de lume se îmbrăcaŭ în haĭne simple şi modeste şi aspre, îşĭ tundea pĕrul, de óre ce în vechime pĕrul arăta óre care demnitate şi înfrumuseţare. A lua cine-va acéstă formă se chiemă a lua Kip-ângerescŭ, adecă viaţă îngerescă. In acéstă formă esterióră aŭ umblat sihastri mult timpŭ. Synodul al şeselea Ecumenicŭ cu nemulţumire s'a esprimat despre pusniciĭ, cariĭ umblaŭ prin cetăţĭ cu pĕrul netuns (kan. 42). Cu tóte acestea, în timpiĭ nostri a încetat datina de a umbla monachiĭ cu pĕrul ţtuns, însă totuşĭ intrarea în călugărie se numesce Tundere.

După vechia tradiţie, arătată în canonul 45 al Synoduluĭ al şeselea, tunderea acésta să sevîrşésce înaintea Altaruluĭ. Celuĭ ce se tunde i se dă haĭnă grósă de lână de colóre négră care se numesce haĭnă de bucurie, şi este socotită ca o arvună a bucurieĭ viitóre; i să dă cingătóre de curea, spre semn de omorîre a patimilor trupescĭ; acoperemênt pe cap, ca un coif al mântuireĭ; paliŭ saŭ mantie, ca un vestmênt al intregeĭ înţelepciunĭ, şi paraman, spre semnul desteptăriĭ şi al tăriĭ spirituluĭ. La tunderea în Schima cea Mare se maĭ daŭ şi Analavurĭ, cu închipuirea Cruciĭ, semnul ridicăriĭ pe umere a cruciĭ amăriciunilor şi atentaţiunilor. Iară spre semnul de sevîrşiteĭ lepădărĭ de lume, celuĭ ce se tunde în monachism i se schimbă numele.

§ 75. RANDUEALA IMORMANTARIĬ.

După ce creştinul incetéză din viaţă, Biserica dă cinste şi însuşĭ corpuluĭ luĭ, ca unuĭ vasŭ al darurilor luĭ

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTODOCSA

Patriarchia de Constantinupolŭ. Prea Săntul Patriarchŭ Ioakim, privind adresa din partea Ministrului de Esterne al Imperiuluĭ otomanŭ scrie către creştinii din Constantinupolŭ o enciclică cu data de la Iunie anul curentŭ. Acéstă enciclică s'a cititŭ în tóte Bisericile din Capitala Imperiuluĭ, şi ea privesce pre imprumutul sforţatŭ, ce statul a făcutŭ în imperiul seŭ. In cât Prea Săntul Patriarchŭ apelézǎ la simţimentele creştinilor din capitală, invitându-ĭ, ca eĭ să iea înscrisurĭ de ale imprumutuluĭ acestuia şi tot-o-dată să caute ale akita către Statŭ cât maĭ ne'ntârḑietŭ, fiind fórte necesariĭ baniĭ acestuĭ imprumutŭ pentru întimpinarea keltuelelor de resbelŭ.

Printr'o altă enciclică tot de la Iunie espiratu, Prea Săntul Patriarchŭ, împreună cu membriĭ s-luĭ Sinodŭ al Bisericeĭ de Constantinupolŭ invită pre toţĭ Metropoliţiĭ şi Episcopiĭ Eparchiilor, dependinte de acestŭ tronŭ, ca acestia să nu maĭ fie cu negligenţă asupra următórelor doě cestiunĭ. Maĭ întâiŭ atrage atenţiunea Prea Sânţiilor lor, ca să nu se maĭ chirotonisescă persóne alăturea cu o eparchie eclesiastică, fiind acésta în contra s-lor canóne. Al doile observă, că maĭ multe persóne clericale cutrieră oraşele fŏrĕ de paspórte şi scrisori de recomendaţiune din partea episcopilor respectivĭ. Sùntŭ invitate autorităţile eclesiastice, ca să curme şi acestu abusŭ; căcĭ la din contra poliţiile oraşéne vor urmări pre persónele, ce umblând prin oraşe, nu vorŭ dispune de actele de călătorie în regulă.

In Constantinupolŭ s'a formatŭ o societate, carea are de scopŭ a aduna sume pentru susţinerea resbeluluĭ. Acéstă societate, cu centrul în Capitala Imperiuluĭ şi cu întindere pĕnĕ în cele maĭ depăr-

cată nu va veni, ci s'a mutat din mórte la viață...și vor eși cei ce aŭ făcut cele bune, întru învierea vieței, iar cei ce aŭ făcut cele rele întru învierea osîndirii. După aceea să dă mortuluĭ sărutarea creștinéscă cea maĭ după urmă, mulțumind luĭ Dumnedeŭ, că fratele nostru s'a învrednicit a se muta către Domnul, unde maĭ curênd saŭ maĭ târdiu și noĭ vom urma după dênsul. In mâna crestinuluĭ reposat se pune cruce ca mărturie a credințeĭ luĭ și semn de mântuire. Se stropesce corpul cu vin și cu unt de lemn, pentru aĭ vindeca ranele ce ia deschis mórtea, care ne surprinde ca un fur. In fine iar cu cuviinciósă procesiune, și cu cântarea ângerescă, Corpul se petrece pênĕ la locul timpuralului seŭ repaos.

Maĭ in urmă s'aŭ alcătuit și alte prohóde, pentru pruncĭ unul, pentru Preoțiĭ de mir altul, și pentru monachĭ altul, insă typul cel maĭ complect este slujba immormêntăriĭ mirenilor.

§ 76. PANIHIDA SAŬ PARASTASUL

Biserica repețesce slujba immormêntăriĭ pentru ceĭ réposațĭ, unind-o cu Dumnedeésca liturgie, după îmmormêntare, la treĭ dile, la nouĕ dile, la patru-decĭ de dile, la șese lunĭ și la un an , și în fie care an pênĕ la șépte anĭ.

Afară de aceste particulare , Biserica face și Parastase generale la așa numitele Sâmbete ale morților, servindu-se în tóte bisericile orthodoxe. Incă și în fie care di se face pomenire pentru ceĭ morțĭ în tóte bisericile unde se slujesce Dumnedeesca liturgie.

FINE

« Noi n'amŭ arătatŭ, dar nicĭ n'amŭ fi pututŭ arăta Bisericeĭ Mame petițiunĭ contra Ierarchuluĭ nostru, care ar fi pututŭ să justifice skimbarea luĭ prematură. Nu ne îndoimŭ ĭarășĭ cât de puținŭ, că și Prea Sânția sa n'a manifestatŭ nicĭ o dată dorința, de a se despărți de turma sa cea spirituală, de care este legatŭ cu s-tele legăturĭ ale ĭubireĭ și simpatieĭ. De altă parte, nu putemŭ înțelege nicĭ acea necesitate imperiósă, ce a reclamatŭ pre Prea Sânția sa, ca să se presinte personalŭ în Constantinupolŭ și apoĭ să fie strămutatŭ așa de repede și pre ne asceptate.

« Din orĭ-ce punctŭ de privire am observa acéstă strămutare, ea se presintă de o-dată neînțelésă și nedréptă. Noĭ nu voimŭ să facemŭ aicĭ usŭ de canóne, căcĭ Prea Sânțieĭ vóstre vĭ suntŭ destul de bine cunoscute. Dar ni permitemŭ a vĕ aduce aminte, că în acelŭ timpŭ, când acestŭ poporŭ atât de nobilŭ și de nefericitŭ să luptă cu dificultățile cele maĭ marĭ, trecând prin crisa cea maĭ aspră, Biserica Mamă n'ar fi trebuitŭ să-ĭ aducĕ și acestŭ periculŭ, dărâmând aceĭa, ce sta neclintitŭ între celelalte pericule, adecă pacea eclesiastică.

« Nu cum-va și noĭ trebue să suferimŭ în mântuirea nóstră aceĭa, ce a suferitŭ o dată Cesarŭ de la una din mânele séle? Dar acésta ar fi prea tristŭ. De aceĭa noĭ nu putemŭ crede, ca Prea Sânția vóstră v'a găsi posibilitatea, de a insista și maĭ departe asupra aceșteĭ strămutărĭ, supuuĕndu-ne pre noĭ în aceste timpurĭ la încercărĭ noue, când maĭ ales noĭ avemŭ necesitate de pace și în special de pacea spirituală, pentru ca fórĕ de periculŭ să putemŭ trece acéstă epochă critică și plină de turburărĭ.

« Nutrind speranța, că dréptа nóstră dorință va fi primită cu o atențiune seriósă, rĕmânemŭ. . . .

(Urméză 800 subsemnăturĭ) Dupre fóĭa grécă « Renascerea ».

2. Patriarchia de Ierusalem. Fóĭa rusă « Gazeta bisericéscă » din Peterburgŭ, dă dupre « Vizantida » următórea scire, relativă la fostul Patriarchŭ al Ierusalemuluĭ. Prea Sânțitul Kiril :

« Fericirea sa, Patriarchul Ierusalemuluĭ, și s-tul seŭ Sinodŭ, primind scirea despre starea cea îngrijitóre a sănătățeĭ fostuluĭ Patriarchŭ Prea Fericituluĭ Kiril, s'aŭ decisŭ, de a emite unŭ decretŭ sinodalŭ, confirmatŭ de Patriarchul, care să nimicĭascĕ atacul, causatŭ cu depunerea Prea Fericireĭ séle din tronul Patriarchalŭ. De-

tate cătune, şi-a publicatŭ regulamentul seŭ, pre care ilŭ conţine şi fóia grecéscă din Constantinupolŭ « Stéoa orientuluĭ ». Dupre prescripţiunile regulamentuluĭ contribuţiunile se facŭ lunare, şi fie-care membru este datorŭ, ca să-şĭ aducĕ contribuţiunea sa la epitropia loculuĭ, unde se află. In oraşe Epitropia se compune din membri aleşĭ, ĭar prin sate sûntŭ membri aĭ Epitropieĭ de dreptŭ *imamiĭ, preuţiĭ şi muchtariĭ satelor*. Aceste Epitropiĭ sûntu obligate, ca în fie-care lună să-şĭ presinte conturile şi sumele, adunate la Epitropia centrală din Constantinupolu. Tot ele au însărcinarea de a-şĭ dispune pre ómeniĭ de tóte etăţile şi ambele secsurĭ pentru contribuţiune.

« Stéoa orientuluĭ » publică scirea, adusă de cătrĕ jurnalul « Smirna » şi carea consistă :

« Comunitatea grécă din Smirna a primitŭ impunerea uneĭ dărĭ micĭ asupra celor, ce se botéză. Resultatul acesteĭ dărĭ aducŭ în fie-care anŭ unŭ venitŭ aprópe de 100 lire, care venitŭ se întrebuinţéză pentru copiiĭ lepădaţĭ, ce în acestŭ oraşŭ nu aŭ unŭ asilŭ şi care pênĕ acum trebuiaŭ să se trămită prin alte oraşe ».

In luna luĭ Iunie espiratŭ, Prea Sântul Patriarchŭ de Constantinupolŭ din ordinul guvernuluĭ otomanŭ, a strămutatŭ pre Prea Sânţitul Metropolitŭ Sofronie al insuleĭ Creta la Metropolia Didimotichuluĭ, ĭar pre Metropolitul Didimotichuluĭ Meletie la catedra Metropolieĭ de Creta. Acéstă strămutare a produsŭ o impresiune fórte rea între Cretanĭ, şi eĭ pre dată s'aŭ adresatŭ telegrafic cătrĕ Prea Sântul Patriarchŭ şi autorităţile otomane, protestând acéstă disposiţiune. Eca tecstul uneĭ petiţiunĭ adresate Prea Sântuluĭ Ioakim :

« Prea Sântuluĭ Patriarchŭ ecumenicŭ D-luĭ Ioakim.

« Prea Sânte !

« Noĭ am esprimatŭ telegrafic impresiunea neplăcută în oraşul nostru prin scirea neasceptată despre strămutarea prea demnuluĭ nostru Metropolitŭ D. Sofronie.

« Şi acum, ca şi atuncĭ, noĭ nu înţelegemŭ causele, ce v'aŭ necesitatŭ, de a recurge la o asemine mĕsură. Şi în adevĕr, noĭ, aflându-ne în nisce timpurĭ grele sub conducerea şi îngrijirea morală a Prea Sânţituluĭ nostru Ierarchu, amŭ vĕdutŭ, cu ce demnitate şi îndrăsnélă a susţinut drepturile turmeĭ séle, şi cu ce fermitate şĭ-a condusŭ turma sa pre calea supunereĭ şi a modestieĭ.

1. *La proscomidie.*

«Dómne Iisuse Christóse, D-ḑeul notru, primesce jertva acésta pentru ertarea pĕcatelor nóstre, celor nevrednicĭ, şi acelor ce sûnt sub jugul sclavieĭ agarene, îndurându-te, veḑĭ rĕutatea şi înjosirea lor şi degrab skimbă, şi-ĭ mântuesce de sclavia şi martiriul lor şi desrădăcineză credinţa lor cea rea şi râdică de la dînşiĭ împĕrăţia şi o dă pre ea şerbilor teĭ celor credincioşĭ»

Preutul aicĭ pune o părticică pre s-tul Discŭ, ḑicênd «*Pentru ceĭ ce sûntŭ sub jugul sclavieĭ agarene*».

2. *La începutul s-teĭ Liturgiĭ, şi anume la eclenia cea mare de la începutul Liturgieĭ dupo cererea*: «*Pentru ceĭ ce înotă....*» se ḑice:

«Pentru ca să privĭască asupra suferinţelor şi sclăvieĭ drept-credincioşilor şerbilor seĭ, cariĭ sûnt sub jugul martiriuluĭ Agarenilor celor rĕu-credincioşĭ şi cu îndurarea sa să-ĭ elibereze pre dînşiĭ, Domnuluĭ să ne rugămŭ».

«Pentru ca să nimicĭascĕ împĕrăţia şi puterea cea chulitóre de D-ḑeŭ a Agarenilor, şi să curăţe pămêntul credincĭoşilor seĭ de rêua lor credinţă. Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca privind la pustiirea Bisericilor, surparea altarelor şi spurcarea sântelor séle, să desrădĭcineze martisarea şi puterea nemilostivă a Agarenilor şi să elibereze îndată pre şerbiĭ seĭ de suferinţele lor, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca să nu fie pĕnĕ în slârşitŭ lăsaţĭ credincĭoşiĭ seĭ în suferinţele urîtorilor de D-ḑeŭ Agarenĭ, ci îndată să-ĭ elibereze pre dînşiĭ, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca împĕrăţia şi puterea urîtorilor de Christos

cretul, subsemnatŭ de Prea Fericitul Patriarchŭ al Ierusalemuluĭ și de cialalțĭ Archiereĭ, supușĭ tronuluĭ Patriarchieĭ de Ierusalem, recunósce pre Prea Fericitul Kiril din noŭ membru al comunitățeĭ de Ierusalem. Acestŭ decretŭ s'a trămisŭ Patriarchuluĭ de Constantinopolŭ, spre alŭ preda Prea Fericituluĭ Kiril, carele primindu-lŭ, a fostŭ felicitatŭ a doa ḑi klar dupŏ primirea decretuluĭ din partea Prea Sântuluĭ Ioakim de către doĭ membriĭ aĭ S-luĭ Sinodŭ — Prea Sânțițiĭ Metropolițĭ al Kiziculuĭ și al Niceeĭ.

« Noĭ sûntemŭ convinșĭ, dice Bizantida, că acestŭ faptŭ a produsŭ o bună impresiune asupra publiculuĭ nostru ortodocsŭ și conaționalŭ, fiind că toțĭ împărtăsescŭ aceleșĭ opiniunĭ, pre care le-a avutŭ tótă presa grecă despre Prea Fericitul fostŭ Patriarchŭ al Ierusalemuluĭ pênĕ la 1872 și toțĭ îșĭ aducŭ aminte de iubirea și simpatiile întreguluĭ poporŭ către acestŭ Ierarchŭ.

La aceste « Gazeta bisericescă » din Peterburgu adaŭge :

« Din nenorocire și acéstă comunicațiune nu este completă și precisă. Din dinsa nu se vede, décă Prea fericitul Kiril a rugatŭ pre Prea Fericitul Patriarchŭ al Ierusalemuluĭ, ca înainte de ora morțeĭ să i se dea deslegarea dorită, seŭ că însușĭ Patriarchia a făcutŭ acésta prin propria sa iniciativă. Casul ântâiŭ ar atrage dupŏ sine recunóscerea inculpațiuneĭ, făcută de Patriarchie Prea Fericituluĭ Kiril, la sinodul din 1872, adoa suposițiune ar lăsa să se înțelégĕ, că culpa este a Patriarchieĭ și că depunerea Prea Fericituluĭ Kiril a fostu nedréptă. Dar dupre cât ni este cunoscutŭ și noĕ lucrul, culpa nu este a Prea Fericituluĭ Kiril. In ce consintă acéstă deslegare a Patriarchieĭ ?

3. Biserica ruséscă. Fóia oficială din Peterburgŭ « Gazeta bisericéscă » dă în unul din numerele sele de pre Iunie, următórele rugăciunĭ, pre care Biserica rusécă le-a întrebuințatŭ la diferite ocasiunĭ și specialminte cu ocasiunea resbelelor, ce Rusia a avutŭ cu Turciĭ. Aceste rugăciunĭ aŭ pentru noĭ o importanță istorică; ele sûntŭ compuse, dupre cum s'a probatŭ de către literațiĭ rușĭ, klar de către Inalt Prea Sânțitul Petru Movila, Metropolitul de Kiev. Aceste rugăciunĭ se găsescŭ în Liturgiile numaĭ ale Bisericelor rusescĭ din sudul Rusieĭ cu următórele titlurĭ : « Ecteniĭ trebuinciose » seŭ « Adunare de diferite rugăciunĭ, întrebuințate la timpurĭ și nevoĭ ».

degrab eliberézâ ï pre dînşiĭ, cu inima infrântă şi sdrobită ne rugămŭ, ascultă ne şi te îndură spre noĭ.

«Iubitorule de ómenĭ Impĕrate, nu pomeni fôrĕ de legile, nedreptăţile şi păcatele credincioşilor teĭ, fraţilor noştri, şi ale nóstre, ale tuturora, care te-am mâniatŭ pre Tine, şi am iritatŭ îndelunga ta răbdare şi nu intra la judecată cu robiĭ teĭ, dar cu îndurarea ta cea obicĭnuită scóte-ĭ pre dênşiĭ din mânele urîtórelor de Christos limbĭ, cu lacrămĭ ne rugămŭ Tie, ascultă şi îndată te îndură.

«Am greşitŭ, şi fôrĕ de lege am făcutŭ, şi nu ne putemŭ îndrepta înainta Ta, şi nu am făcutŭ duprecum nĭ-aĭ poruncitŭ noĭ, ca să ni fie noĭ bine; dar nu sacrifica pre şerbiĭ Teĭ pĕnĕ în sfêrşitu, nicĭ urându-ne, pentru tot-de-una să amintescĭ relele nóstre; ci varsă mânia Ta asupra reŭ credincioşilor Agarenĭ, ceĭ ce chulescŭ numele Teŭ, şi nimicesce împărăţia lor cea chulitóre de D-deu, şi ĭea de la dênşiĭ puterea lor cea martirisătóre, şi o dă pre ea ĭubitoruluĭ de Christos şerbuluĭ Teŭ, cu umilinţă ne rugămŭ, A-tot-puternice Dómne, ascultă-ne şi îndată te îndură spre noĭ.

«Dómne, defaĭmaţiĭ Teĭ inimicĭ şi urîtoriĭ de Christosŭ Agarenĭ surpă s-tele tele Altare, spurcă Bisericile şi locuinţele Numeluĭ Teŭ şi vatămă greŭ pre şerbiĭ Teĭ, caută decĭ pentru acésta din cerurĭ şi vedĭ şi nu despreçui rugele nóstre, nicĭ ne lăsa pĕnĕ în sfêrşitŭ; dar scólă îndată spre ajutorul şerbilor Teĭ, râdică sabia Ta şi tae capetele celor putericĭ şi curăţă pămêntul şerbilor Teĭ de rĕutatea lor, cu spiritŭ umilitu ne rugămŭ D-deuluĭ nostru celuĭ tare în putere şi strălucitŭ în sfaturĭ, Dătătorule de totu binele, ascultă-ne îndată şi te îndură spre noĭ.

«Dómne D-deule, Părintele nostru îndurâte asupra credincioşilor, şerbilor Teĭ, celor pĕcătoşĭ, pre cariĭ dupre drepta Ta judecată ĭ-aĭ datŭ în mânele inimicilor ce-

Agarenĭ să o dea Imperatuluĭ celuĭ credinciosŭ, spre mărirea numeluĭ seŭ, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca să ruşineze îngâmfarea necuraţilor Agarenĭ, şi să restórne puterea lor şi să-ĭ trădea pre eĭ în mânele credincioşilor seĭ şerbĭ, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca nu pĕnĕ în sfârşitŭ să se manie asupra celor pĕcătoşĭ, ci ca unŭ D-ḑeŭ Milostivŭ, să arăte şerbilor seĭ celor înrĕutăţiţĭ bunătatea şi îndurarea sa cé curândă, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca să asculte de la s-tele séle bisericĭ plângerile şi suspinurile şerbilor seĭ celor, ce suferŭ şi sûntŭ în şerbia păgânilor, celor ce strigă la dînsul îndurarea şi suferinţa lor şi să ferĭasce vieţa lor de mórte, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca să facă de'ndată credincioşilor seĭ bucurie în nevoĭ, libertate în sclavie şi mângâere în suspinurĭ şi în suferinţe, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca să îndrepteze rĕutatea pustiireĭ, ce se află la locul celŭ sântŭ şi să rădice cornul creştinilor şi să se prea mărĭascĕ cu glorie S-tul luĭ nume, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

«Pentru ca să privĭascĕ îndată la rugăcĭunea celor umiliţĭ şi să nu despreţuĭascĕ ruga lor, dar să asculte suspinurile celor încătuşĭaţĭ, să ĭerte pre fiiĭ seĭ ceĭ ce morŭ de durere şi cu glorie să prea-mărĭascĕ numele seŭ, Domnuluĭ să ne rugămŭ.

3. *La Ectenia de după s-ta Evangelie.*

«Iubitorule de ómenĭ Dómne, privesce cu okĭul teŭ celŭ îndurătorŭ la suspinurile, lacrimele, strîmtorările şi suferinţele credincĭoşilor teĭ şerbĭ, fraţilor noştri, ce sûntŭ sub jugul sclăvieĭ celeĭ grele a Agarenilor, precum aĭ privitŭ tu o dată la Israil, cel ce era în Egipt, şi

pusă asupra nóstră numele Teŭ. Deskide cerurile, munţiĭ se vorŭ sgudui dinaintea Ta şi se vorŭ topi, precum se topesce céra de faça foculuĭ, şi focul va arde pre ceĭ sculaţĭ in contra Ta şi numele Teŭ se va face cunoscutŭ inimicilor, şi de faça Ta limbele se vorŭ turbura cu bólă de inimă, cu umilinţă ne rugămŭ, ascultă-ne şi Te îndură spre noĭ.

Décă acum întórcemŭ privirile nóstre asupra cuprinsuluĭ acestor rugăciunĭ, noĭ vedemŭ, că elementele, din care ele se compuuŭ, suntŭ luate din rugăciunele, usitate în Biserica ortodoxă, dar nu maĭ întrebuinţate cu scopŭ specialŭ. Acéstă streformare a rugăciunilor bisericescĭ, e prea adevĕratŭ se vede numaĭ în Liturgiile Bisericeĭ rusescĭ, şi acolo numaĭ, inimiciĭ crestinătăţeĭ sûntŭ numiţĭ pre nume, adecă Agarenĭ, séŭ Turci. Nicĭ maĭ este îndoĭală, că compunerea acestor rugăcĭunĭ, aşa cum ele ni se presintă, datează încă din seculul XVII-le, căcĭ în prefaça Liturgieĭ, tipărită la 1666 în Livonia, se ḑice, că « aceste rugăcĭunĭ suntŭ luate din Liturgia luĭ Petru Movilă, tipărită în Kiev la 1639.

Sântul Sinodŭ al Bisericeĭ ruse în şedinţa sa de la 22 Iunie espiratŭ a votatŭ decisiunea, ca din fondurile sinodale să se dea 400,000 leĭ noĭ, pentru ajutorul societăţeĭ « Crucea roşie ». Acestă decisiune, supusă fiind la cunoscinţa Maĭestăţeĭ séle Imperatoruluĭ tuturor Rusiilor, a fostŭ primită cu recunoscinţa, esprimându-se s-luĭ Sinodŭ în numele Imperatoruluĭ Alecsandru II « благодарю= Mulţemescŭ », şi tot-o-dată a ordonatŭ, ca decisiunea să se publice prin foĭa oficială bisericéscă « Gazeta Bisericéscă ».

Tot în foĭa oficială eclesiastică din Peterburgu găsimŭ unŭ articul, întitulatŭ : « Interesele bisericescĭ în cestiunea orientală ». Prin acestŭ articulŭ autorul face o distincţiune între Biserica şi Statul rusescŭ. La Statŭ autorul privesce din punctul de privire politicŭ şi ḑice, că Statul rusescŭ este în legăturĭ diplomatice cu tóte Staturile şi el nu face distincţiune de rasă séŭ religiune. Biserica însĕ ruséscă este esclusivamente legată cu popórele din Orientŭ, care sûntŭ de acelaşĭ religiune cu dênsa. Şi prin urmare, Biserica ruséscă are în Orientŭ mult maĭ marĭ interese, de cât Statul rusescŭ.

lor fore de lege, şi ale ticăloşilor călcători de lege şi nu-I lăsa pre dênşiI pênĕ în sfĕrşitŭ pentru numele Teŭ celŭ sântŭ împeratuluĭ celuĭ maĭ nedreptŭ şi maĭ reŭ de cât tótă lumea, nu strica aşedemêntul Teŭ şi nu rădica îndurarea Ta de la dênşiI şi de la noĭ; dar mântue-I pre dînşiI de martirisarea cea rea stricândŭ împărăţia cea rea şi urîtóre de Christos a Agarenilor; dă întărire şi puterea celor, ce fiind în suferinţe, se căescŭ, să ne rugămŭ îndurătoruluĭ nostru D-deŭ, ca celŭ ce este dătătorŭ de totŭ binele, în dată ne audĭ şi te îndură spre noĭ.

«Dómne, din sinul laduluĭ, din mânele amarelor suferinţĭ ale Agarenilor, pre credincioşiĭ Teĭ, ceĭ ce strigă către tine în bătăĭ şi în suferinţe, în durere şi în întristare ascultă cu îndurare suferinţa lor cea mare, şi ca luĭ Iona, scóte din stricăciune vieţa lor, spre mărirea Ta Indurătorule, ne rugămŭ Ţie, ascultă-ne şi Te îndură spre noĭ.

«Indurătorule Dómne, celŭ ce eştĭ dela începutŭ, opresce limbele, ce vinŭ să apuce moscenirea Ta, şi să spurce Biserica Ta cea sântă, împedică-I cu furtuna Ta şi cu mânia Ta turbură-I pre dînşiI, umple faça lor de desonóre, pentru ca să se ruşineze şi să se turbure în veciĭ vecilor, pentru ca să se întristeze şi să se nimicéscă, şi pentru ca să se perdĕ necuraţiĭ. Armele lor frângele la căpătâiŭ, şi oraşele lor dărâmă-le, şi numele lor în veciĭ vecilor şi memoria lor cu sunetŭ o sfărâmă, ca să vadĕ ce felŭ este numele Teŭ, Dómne, înalţă cornul creştinilor, şi prea măresce pre prea Sântul Teŭ nume în şerbiĭ Teĭ, cu umilinţă cădend, ne rugămŭ, ascultă-ne în dată şi Te îndură spre noĭ.

«Caută din cerŭ, Dómne, şi vedĭ din casa Ta cea sântă şi din mărirea Ta si Te îndură spre noĭ, pentru ca să moscenimŭ cu încetul muntele Teŭ celŭ sântŭ; căcĭ inimiciĭ noştri aŭ stricatŭ sântele tele, fiind-ca la începutŭ, când tu nu ne stăpâniaĭ pre noĭ, şi nicĭ nu era

pre dînsul din Constantinupolŭ. Fără întârdiere, Ecsarchul a fostŭ învitatŭ să se sue în trăsură şi a fostŭ condusŭ pênĕ la scara de îmbarcare, unde se afla D. G. Gruef, secretarul Ecsarchatuluĭ, D. Ţiţocb, secretarul s. Sinodŭ, şi alţiĭ deĭ amploiaţiĭ aĭ Ecsarchatuluĭ.

« Acestiĭ din urmă aŭ fostu duşiĭ la Porta, unde li s'a cerutŭ garanţiĭ, nu dintre Bulgariĭ, că vorŭ rĕmânea în Constantinupolŭ şi nu vorŭ lucra nimicŭ în contra Guvernuluĭ. Garanţiĭ aŭ fostŭ presentaţiĭ, dar guvernul se vede, că n'a rĕmasŭ mulţamitŭ cu acéstă mesură.

« In fine acestia s'aŭ ecsilatŭ, împreună cu D. Antim, acestu din urmă în oraşul Angira din Nicomidia, iar cialalţiĭ patru nu se scie unde. . . .

Nu numaĭ Prea sântul Ioakim a fostŭ necesitatŭ, ca etnarchŭ al naţiuneĭ grece, să emitĕ enciclice pastorale în favórea guvernuluĭ otomanŭ, dar acum este necesitatŭ să facĕ acesta şi chiar Ecsarchul Bisericeĭ Bulgare, Prea Sânţitul Iosif. Eca tecstul encicliceĭ, despre carea vorbimŭ, estrasŭ din fóia rusescă « Gazeta Bisericéscă » :

« Fraţilor! Prea milostivul D-ḑeŭ, care dispune de sórta Impĕrăţiilor şi a popórelor, a datŭ glorie şi putere Imperiuluĭ otomanŭ, susţinêndu-lŭ seculĭ mulţiĭ pentru fericirea, pacea şi progresul popórelor, ce se află în fericitul sĕŭ sinŭ. Dar pentru ca să cerce adâncimea şi puterea credinţeĭ nóstre, Prea milostivul D-ḑeŭ trămite dese cercetărĭ aleşilor seĭ. Imperiul otomanŭ nu pentru prima dată se supune unor asemine cercărĭ; dar el tot-de-una a eşitŭ din dinsele cu demnitate, şi plinŭ de puterĭ noŭ pentru progresarea gloria şi mărirea sa.

« In acelŭ timpŭ, când Maiestatea sa Sultanul Abdul-Chamid-Chan, prea dulcosul nostru Imperatorŭ şi părinte, dómne, tóte silinţele séle, ca să întărĭască principiile egalităţeĭ, ale iubireĭ frăţescĭ, ale linisceĭ, fericireĭ şi ale progresuluĭ supuşilor seĭ, fórĕ distincţiune de rasă şi religiune, Impĕrăţia luĭ este amerinţata de unŭ inimicŭ, care, punêndŭ de motivŭ marinimia, voiésce să punŭ piedice stăruinţelor luĭ celor prea înalte şi bine facĕtóre, voiesce să le nimiciascĕ şi ducĕ pênĕ la sfârşitŭ tendinţele séle minătóre contra statuluĭ şi a popórelorŭ.

Privind după aceste la Biserica ruséscă, ca la o instituţiune de sine stătătóre autorul adauge : « Biserica rusésca nu este clerul, séŭ clasa clericală, dupre cum s'aŭ deprinsŭ unii a privi la dînsa ; dar ea este o parte a acelui întregŭ mare, care se numesce Biserica ecumenică, o parte legată cu dînsa în modŭ organicŭ, unde fie-care Biserică este unŭ membru viŭ al acestui organismŭ, strîns-legatŭ cu dînsul. Astŭ-felŭ fiind relaţiunile Bisericeĭ rusescĭ către Biserica ecumenică, relaţiunile şi interesele eĭ sûntŭ înţelese ».

Şi maĭ jos : « Pentru Biserica nóstră, precum şi pentru cele alte Bisericĭ, cestiunea orientală este maĭ întâiŭ de tóte o cestiune religiosă. Pentru dînsa şi cele alte Bisericĭ lupta actuală este o luptă dintre ortodocsie şi musulmanismŭ, ca doe religiunĭ, ce se ecludu una pre alta, şi prin urmare lupta *este de mórte, fóră de ostenélă, fóre de întrerupere, fore condiţiunĭ şi învoïele*. . . .

In fine autorul articoluluĭ, facând o privire generală asupra legăturilor religióse, ce esistŭ între diferitele Bisericĭ ortodocse , ḑice : « Tóte Bisericile ortodocse de orientŭ sûntŭ Bisericĭ autocefale, adecă cu totul neatârnate una de alta în afacerile interne şi în relaţiunile lor esterióre. Autocefalia Bisericilor ortodocse constitue particularitatea caracteristică a lor, în raportŭ cu Bisericile naţionale ale Apusuluĭ, care recunoscŭ asupra lor puterea despotică a Archiepiscopuluĭ de Roma ; este tesaurul celŭ maĭ scumpŭ al lor, care li asigură libertatea desvoltăreĭ puterilor şi a mijlócelor interne, pre cum în genere libertatea acţiuneĭ ; de aceia nimicirea acesteĭ autocefaliĭ, séŭ supunerea uneĭ Bisericĭ altia, Biserica nóstră nu o póte dori, căcĭ acésta ar însemna nimicirea aceleĭ Bisericĭ ». . . .

NB. Aicĭ autorul voiesce să facă alusiune la tentaţiunile Bisericeĭ din Constantinupolu pentru nimicirea ecsarchatuluĭ Bisericeĭ Bulgare.

Biserica Bulgară. « Curierul Orientuluĭ » ni comunică următórea, scire despre Prea Sânţitul Antim, fostul Ecsarcŭ al Bisericeĭ Bulgare :

« Fostul Ecsarchŭ al Bulgarilor s'a ecsilatu. Sâmbătă séra casa luĭ din Ortachioiu (Constantinupolŭ) a fostŭ încunjurată de către unŭ numeru de jandarmi, iar Duminică dimineţa s'a presentatŭ la D. Antim unŭ comisarŭ, care i-a presentat orrdinulŭ Porţeĭ, în care se ḑicea , că guvernul a credutŭ necesariŭ ca ăs-lŭ departeze

a patriei comune, nu crutaţi nicĭ unŭ felŭ de sacrificiĭ, ca să conservămŭ acéstă linisce şi glorie. Implinind tóte aceste învĕţăturĭ noĭ vomŭ fi demnĭ de patrie şi împĕrăţie, noĭ presentămŭ guvernuluĭ imperialŭ posibilitatea, ca cu onóre şi glorie să trécă preste împrejurările grele, şi să stabiliască pentru tot-dé-una şi în tótă întinderea Imperiuluĭ pacea şi liniscea atât de necesare pentru progresul şi fericirea popórelor.

«Să asculte D-ḑeŭ rugăciunele nóstre şi să păziască pre Sultanul şi Imperiul luĭ.»

II.

BISERICELE ETERODOXE

1. Biserica papală. Nu credemŭ lipsite de interesŭ pentru lectoriĭ nostri privirile ultramontanilor din Françă asupra cestiuneĭ Orientuluĭ. Ele presintă cu atâta maĭ multŭ interesŭ, fiind că ni sûnt redate şi kiar criticate de cătrĕ péna unuĭ corespundentŭ a foleĭ eclesiastice ruse «Gazeta Bisericéscă.»

Jurnalul ultramontanŭ francesŭ, éca cum se esprimă respectiv de cestiunea Orientuluĭ:

«Rusia, fiind sprijinită de cesarismul din tótă lumea, tinde la a stabili unŭ antipapismŭ pre tronul oficialŭ al Bizanţiuluĭ, unde tot o-dată se va întrona şi despotismul. De altă parte, unŭ altŭ cesarismŭ, nu maĭ puţin opusŭ luĭ D-ḑeŭ şi libertăţeĭ poporuluĭ luĭ D-ḑeŭ, voiesce să rădice pre Papa în Roma din tronul seŭ, să blameze pre D-ḑeŭ şi libertatea. In partea lor este puterea, agerimea şi mulţimea. Cu ajutorul celor corupţĭ şi a unor agenţĭ noĭ, simţul moralŭ al Europeĭ este coruptŭ. Acéstă partidă nu se conduce de adevĕrŭ şi este plină de minciună.»

La aceste espresiunĭ ale ḑiaruluĭ ultramontanŭ «Universul,» «Gazeta bisericéscă» din Petersburgŭ respunde:

«Avĕnd în vedere vorbele de maĭ sus, noĭ putemŭ să ḑicemŭ, că soluţiunea cestiuneĭ Orientuluĭ este aflată dupre ḑiarul «Universul» adecă, că antipapismul schismaticŭ s'a aliatŭ cu spiritul revoluţionar. Eca cestiunea Orientuluĭ. Dar sûntŭ zădarnice stăruinţele

«Acum, ca tot-dé-una, D-ḍeŭ nu va permite, ca dreptatea să fie călcată în piclóre și cercările cele fără de lege să fie împlinite. Guvernul Maiestăţeĭ sele Sultanuluĭ va eşi cu uşurinţă din acéstă cercare şi încă cu maĭ multă putere, spre mărirea Imperiuluĭ otomanu şi bucuria popórelor luĭ. Pentru ca să ajungemŭ la acestŭ resultatŭ. noĭ datorimŭ, ca să ne lipimu de tronul Maiestăţeĭ séle Imperiale, inspiraţĭ de simţimêntele credinţeĭ şi ale devotamentuluĭ, necruţând nicĭ unŭ felŭ de sacrificie. Poporul bulgarŭ în particularŭ are maĭ ales acéstă s-tă obligaţiune; căcĭ Imperatoriĭ otomanĭ în neinteresarea şi milostivirea lor aŭ îndeplinitŭ în tot-déuna tóte trebuinţele luĭ legitime.

«De aceía noĭ vĕ învitămŭ, prea iubiţĭ în Domnul Iisus Christos, să probaţĭ amórea, credinţa şi devotamentul, de care voĭ sûnteţĭ inspiraţĭ cătrĕ Stăpânul nostru. Şi maĭ întâiŭ de tóte, ca creştinĭ şi ca fiĭ adevĕraţĭ aĭ Bisericeĭ ortodocse, rădicaţĭ rugăciunele vóstre cele ferbinţĭ cătrĕ prea Milostivul D-ḍeŭ, ca el să trămită sănătate şi îndelungare de ḍile Maiestăţeĭ sele. Noĭ vĕ invitămŭ, ca să vă rugaţĭ prin case şi în Bisericĭ, pentru ca D-ḍeŭ să dea putere şi învingere armelor otomane celor eroice şi glorióse, şi nimicind sforţările şi cercările inamiculuĭ, oştile otomane să pótĕ restabili pre base solide pacea şi liniscea ţereĭ, aşa că inimiciĭ Imperăţieĭ şi aĭ popórelor nu perdu nicĭ o ocasiune, de a produce agitaţiunĭ printre poporul bulgarŭ, pentru ca astŭ-felŭ să producĕ răcélă şi inamiciţie între noĭ şi compatrioţiĭ nostri musulmanĭ, şi să slăbiascĕ buna voinţă a Imperatoruluĭ cătrĕ noĭ, pentru aceste cuvinte noĭ vĕ rugămŭ, ca din tóte puterile să depărtaţĭ de la voĭ însinuările celor reĭ, şi să nu ascultaţĭ sfaturile lor cele linguşitóre şi rĕutăcióse. Lepădaţĭ de asemene de la voĭ tóte scirile, respândite cu scopul, de a întroduce în voi frica în evenimentele, ce se pĕtrecu, ne'ncrederea în deplina vóstră asigurare, de care voĭ vĕ bucuraţĭ, aveţĭ tótă încrederea în guvernŭ, care îndată şi tot-de-una necăutând la gravitatea împrejurărilor, va lua mĕsurile cele maĭ aspre pentru conservarea vieţeĭ, avereĭ şi a onóreĭ vóstre.

«Iubiţi-ve unul pre altul, trăiţĭ în pace şi unire cu veciniĭ vostri musulmanĭ, cariĭ sûntŭ fraţiĭ noştri, fiiĭ aĭ aceliaşĭ patriĭ. Adevĕraţĭ supuşĭ aĭ Sultanuluĭ, inspiraţĭ de iubirea spre glorie şi linisce

capul unuĭ imperiu anticrestinŭ, ultimul persecutatorŭ alŭ Bisericeĭ. Rusia este gata pentru unŭ asemine rolŭ; ea dispune de forţa morală şi materială pentru realisarea acestuĭ scopŭ.... Cu modul acesta Imperiul rusŭ ni se presintă în măreţia şi spaima luĭ. Rusia se presintă pre scenă, basându-se pre propria sa forţă, precum şi pre schismă, ce se profeseză maĭ de jumătatea pupulaţiuneĭ Imperiuluĭ otomanŭ. Să ne preparămŭ pentru aceea, ce pregătesce triumful schismeĭ grece catolicismuluĭ. Nu ni prestă noĭ, conform cu profeţiile şi tradiţiunea, conform cu vorbele luĭ Napoleon I, la S. Elena, ca să vedemŭ acelŭ imperiu mare anti-crestinŭ, care trebue să înghiţă lumea cea veke, şi să aibă rolul principalŭ în catastrofa universuluĭ din ultemele ḑile?

La aceste respunde fóia oficială a Bisericeĭ ruse din Petersburg «Gazeta bisericéscă»:

«Acum şese anĭ în urmă, când s'a luatŭ de oştile italiene Roma, niciĭ un ultramontanŭ nu se gândia, că póte să esiste unŭ periculu maĭ mare pentru catolicismŭ, de cât luarea putereĭ lumescĭ a Papeĭ, de cât perderea libertăţeĭ pentru capul Bisericeĭ. Astăḑĭ acelaşĭ periculu aceleaşĭ consecinţe de la o causă cu totul diferită....

«Dar să întórcemŭ privirile nóstre asupra părţeĭ interióre a catolicismuluĭ, şi specialminte asupra posiţiuneĭ actuale a catolicismuluĭ din França. Trebue să o spunemŭ de la începutŭ, că privirile unuĭ ortodocsŭ aicĭ nu găsesce nimicŭ îmbucurătorŭ, şi care ar putea să presinte o speranţă óre-care. Catolicismul în Franţa ca şi pretutindenea, se află într'o luptă perpetuă, şi orĭ-care ar fi resultatele acesteĭ lupte, de pre acum se potu vedea, că fructele, ce el are să culégă aŭ a fi cu totul negative din punctul de privire religiosŭ. In Franţa acum se observă doĕ partide de epidemie morală-de o parte *fanatismul atcisticŭ* şi *fanatismul papolatrieĭ*, şi e greŭ lucru a cunósce, care din aceste doĕ bóle este maĭ grea şi maĭ periculósă. Prea onorabilul păr. Gueté în fóia «L'union chretienne=Unirea crestină» combătênd o asemine părere, relativă la starea religiósă a Franţieĭ, susţine, că masa poporuluĭ în patria sa—França are o religiositate profundă, necăḑênd în papolatrie. Simţul crediuţeĭ crestine şi al patriotismuluĭ face pre părintile Guete să vadă lucrurile altŭ-felŭ, de cum sûntŭ ele în realitate. In França din timpulŭ sinoduluĭ de Vati-

jurnalistului, căutând să mânjéscă cu noroiu opera cea mare a Imperatorelui şi a poporului rusŭ; sunt zadarnice sforţările, de a gasi o asĕmănare între eliberarea crestinilor şi tendinţele revoluţionare. Insuşĭ revoluţionariĭ aŭ recunoscutŭ onestitatea şi sânţenia intreprinderilor Rusieĭ, stigmatisând pre clericalĭ şi inculpându-ĭ cu lipsa de bună-voinţă către Rusia. Pentru speranţele revoluţionare ale lor, eĭ dorescŭ ingenuklerea Rusieĭ monarchice, şi D. Luis Velyo, redactorul diarului «Universul» se sperie, ca, nu prin triumful Rusieĭ, să se introneze despotismul. Despotismŭ pre ruinele Imperiuluĭ otomanŭ! Décă este adevĕratŭ, că Rusia tinde, ca să introducĕ despotismul în Orientu, apoĭ ar fi necesarŭ, ca să se predice o cruciată contra Rusieĭ în apărarea libertăţeĭ turcescĭ. Recunóscemŭ şi noĭ că cu libertatea crestinilor din Orientŭ are sĕ se punĕ în adevĕr capĕtŭ libertăţeĭ, adecă, a intrigilor papale, corupţiunilor, ademenirilor, a coruperilor cu banĭ, a ceremoniilor de unire a crestinilor cu Biserica papală, şi a mulţimelor de Prelaţĭ, pre cariĭ Biserica papală îĭ numesce Episcopĭ in partibus, şi in genere are să se punĕ capĕtŭ tuturor armelor de luptă ale papismuluĭ.

Acésta o sĕ se întâmple în curĕnd, numaĭ décă D-deŭ va ĭerta pĕcatele nóstre. Dar cine doresce, cine acum maĭ crede, că papismul şi libertatea sûntŭ unul şi acelaşĭ lucru?

După aceste corespundentul aceliaşĭ foĭ rusescĭ face şi următórele estracte tot din diarul «Universul»:

«Ereditatea, dice «Universul» a omuluĭ celuĭ infirmŭ în curĕnd are sĕ ce împarţă... Dar cine are sĕ'ĭ fie eredul, séŭ moscenitorul? De Mestre respunde că mesa catolică se va cânta în s-ta Sofia la Constantinopolŭ. Vaĭ! Când acéstă persónă însĕmnată profetiza astŭfel, Franţa era forte şi puternică, şi sórta Orientuluĭ părea că depinde de dinsa. Acum lucrul s'a skimbatŭ. Nu, afară de o minune dóră, pre carea noĭ nu putemŭ să ne fundămŭ, nu are să se întroneze cu solemnitate în Orientŭ niciĭ catolicismul, niciĭ Franţa! Bosforul în curĕnd va deveni rusescŭ; şi din minele Imperiuluĭ otomanŭ are să resară unŭ Imperiu greco-schismaticŭ. Bisericeĭ îĭ prestă să se lupte cu unŭ Statŭ îngrozitor, pre care luptă Biserica o va susţinea pĕnĕ la celŭ de pre urmă momentŭ. Machometanismul dispărând, va preda sabia moscenitoruluĭ seŭ, în care tradiţiunea vede

tristătóre să resulte fericirea cea maĭ mare, adecă introducerea popóreloră din Balcanĭ în cultura lumeĭ europiene. Puţin maĭ ’nainte de a se decide Rusia pentru Resbel, guvernul anglesă a depusă în parlementă datele despre mĕsurile, pre care guvernul rusă parte le-ar fi toleratŭ, ĭar parte le-ar fi întrebuinţatŭ în aniĭ de la 1871 pénă la 1876, spre a întórce pre uniaţiĭ din Polonia la Biserica orthodoxă. Noĭ din parte-ni sûntemŭ cu totul contrariĭ mĕsurilor opresătóre pentru întórcerea la credinţă, fie acésta în Rusia, Anglia, séŭ Ispania. Din nenorocire istoria tuturor confesiunilor celor marĭ, orthodocsă, catolică şi protestantă, nu este liberă de acte de asemene natură, şi nu sciu, decă vre-una din aceste confesiunĭ póte fĕră de mustrarea consciinţeĭ să impute celia-l-alte şi să-ĭ observe actele de netoleranţă. Ce privesce pre întórcerea acestor uniaţĭ la orthodocsie, apoĭ în cartea politică a guvernuluĭ anglesŭ cunoscută cu numele de: «Cartea albastră» se vĕdŭ treĭ puncte, pre care le-aŭ studiatŭ şi unele ḑiare germane: 1° Că acestŭ actŭ s'a începutŭ nu cu întórcerea uniaţilor la orthodocsie, dar cu interḑicerea ceremoniilor polono-latine, de a nu se întrebuinţa aceste ceremoniĭ de către uniaţiĭ; polonezĭ; 2° Că uniĭ din parochieniĭ Bisericilor uniate aŭ începutŭ să svêrle cu petre în clericiĭ lor, cariĭ eraŭ supuşĭ guvernuluĭ, şi că numaĭ dupĕ acésta a fostŭ adusă óstea, care de asemene a fostŭ întimpinată cu acte de violenţă din partea celor resculaţĭ; şi înfine 3° Maĭ pre urmă cea maĭ mare parte de uniaţĭ s'aŭ întorsŭ la credinţa orthodocsă de bună-voĭĕ, şi acésta pentru cuvêntul, că eĭ eraŭ indiferenţĭ atât către ceremoniile latine, cât şi către tendinţele panslavistice.

«Noĭ Nemţiĭ, din nenorocire, nu avemŭ pentru ce să ne preocupămŭ de mochametanismŭ, nicĭ de unirea panslavismuluĭ şi a bizantismuluĭ. Dar noĭ ni se pare, că a pune pre tapetŭ cu ocasiunea cestiuneĭ Orientuluĭ toleranţa seŭ netoleranţa a unuĭa şi a celuĭalaltŭ poporŭ, acésta ar însemna a ascunde adevĕrata esenţă a lucruluĭ. Să presupunemŭ, că Ruşiĭ sûntŭ fórte netoleranţĭ în afacerile credinţeĭ, ĭar Musulmaniĭ ceĭ maĭ toleranţĭ în raportŭ către confesiunile creştine. Dar toleranţa celor din urmă nu este resultatul umanităţeĭ, nicĭ fructul cultureĭ filosofice, ci ea este reclamată numaĭ de o necesitate politică. Fiind-că Turcul nu lucréză, apoĭ el n'ar putea să trăĭascĕ, decă pentru dînsul

candŭ, care a ucisŭ cu totul galicanismul, a devenitŭ imposibilŭ de a fi cine-va catolicŭ, fŏrĕ ca să nu fie şi ultrapapistŭ. Cu tóte aceste, deprinderea către formele vieţeĭ ereditate şi ale datenelor şi kiar cătrĕ numele de catolicŭ, mânţinŭ în Biserica catolică papală masa unuĭ poporŭ, care cu inima sa nu este nicĭ decum afectatŭ de dînsul Nicĭ unŭ Francesŭ contimpuranu. kiar şi ateistŭ, nu şi póte sieşĭ, presenta o religiune positivă, o Biserică puterică şi organisată fŏrĕ de Papa. «Vĕ rogŭ, lor li e scumpŭ Papa, celŭ puţin pentru atâtŭ ca să aibă pre cine să înjure.» Acésta este caracteristica Francezilor contimporanĭ, făcută de păstorul protestantŭ de origine franęesŭ — D. Bersie. De aicĭ provine şi acea inculpare nesinceră, adusă Bisericeĭ rusescĭ, că «Papa alŭ Bisericeĭ rusescĭ este Imperatorul». Noĭ datorimŭ acéstă inculpaţiune Iesuiţilor, carĭ aŭ făcutu acesta, ca să ascundă o mare veritate, adică că Papa şi creştinismul sûntŭ identicĭ, adecă dupre dînşiĭ acelaşĭ lucru. Din nefericire, progresul lor în acéstă privire este complectŭ, şi asiguratŭ de oposanţiĭ lor, liberaliĭ ateiştĭ. Şi ce impinge pre ómeniĭ cu inima simţindŭ şi cu capul aprinsŭ spre ateismŭ? Convicţiunea órbă, că creştinismul nu póte să esiste fŏrĕ de Papa; iar Papa este despotul predicilor şi al Egoismuluĭ ... Pasajul următorŭ, estrasŭ din procesele camereĭ anuluĭ trecutŭ, represintă lucrul forte clarŭ. Deputatul Minié a ḑisŭ: «Eu credŭ în D-ḑeŭ, dar nu potŭ să nu protestezŭ, când numele şi drepturile Luĭ le-a răpitŭ acela, căruĭa numele de antichristŭ îĭ convinne mult maĭ bine, adecă Papa etc; A crede însĕ în D-ḑeŭ şi a se lepăda de Papa este cu putinţă?..

2. *Biserică catolicilor vekĭ*. In genere acéstă biserică din noŭ născêndă despre carea noĭ am datŭ maĭ multe detaliĭ lectorilor noştri, şĭ-a esprimatŭ simpatiile sele pentru popórele, aflătóre sub jugulu musulmanŭ. Catoliciĭ vekĭ din Italia şi a esprimatŭ aceste simpatiĭ încă din luna Maĭ trecutŭ; Aicĭ noĭ dămŭ unŭ articulŭ din organul de publicitate al catolicilor din Germania. — «Mercurul germanŭ,» de unde lectoriĭ noştri potŭ să vadĕ privirile lor, care ne importă şi pre noĭ Româniĭ în particularŭ.

«Dupĕ ce necisitatea ne 'nlăturabilă a devenitŭ faptŭ; dupĕ ce s'a aprinsŭ flacărea resbeluluĭ la Dunărea de jos; amicilor umanităţeĭ nu li rĕmâne alta, de cât să dorĭascĕ, ca acéstă dramă sângerósă să fie dupre putinţă maĭ scurtă, şi din acéstă necesitate în-

credinciosĭ. Turcul trebue să încetezŏ séŭ de a fi mohametanŭ, séŭ că el va trebui să fie tot-de-una contra egalitățeĭ drepturilor supușilor seĭ. Maĭ de parte, amiciĭ Turcilor maĭ ḑicŭ, că slavoniĭ de Sudŭ sûntŭ înapoiațĭ în cultură, că eĭ încă nu suntŭ copțĭ pentru libertate și independență. Dar acestŭ argumentŭ este acelașĭ, pre care lŭ opuniaŭ tot-dé-una amicilor vieţeĭ constituţionale din Germania, și care se reduce. că «nu trebue să între cine-va în apă maĭ'nainte, de ce va învĕța să înóte». Maĭ curiosŭ ni se pare acea, că ómeniĭ, cariĭ credŭ în capabilitatea maĭmuțeĭ, de a se face omu, tot acestĭ ómenĭ nu credŭ. că țeraniĭ bosniacĭ potŭ să ajungă la capacitatea, de a deveni ómenĭ liberĭ. Când uniĭ din Germanĭ audŭ despre eliberarea slavilor de Sudŭ, pre dată lor li vinŭ în minte discursurĭ parlamentare, și nu înțelegŭ unŭ lucru fórte simplu, că între serviĭ fĕră drepturĭ, ce sûntŭ egalĭ cu câniĭ, și membriĭ corpuluĭ legislativŭ esistă unŭ meḑiu, se înțelege, că parlamentul turcesc este o farsă simplă, care póte să fie privitŭ, ca ceva seriosŭ, numaĭ de către copiĭ și de uniĭ publicistĭ. Sătênul bulgarŭ și celŭ bosniacŭ nu are necesitate de acestŭ parlamentŭ. Pentru dînsul este maĭ importantŭ, decă begiĭ nu-lŭ vorŭ bate maĭ multŭ preste fașă, décă nu-ĭ vorŭ smulge femeea, copiiĭ, și productele, și décă agențiĭ fiscalĭ nu-ĭ vorŭ răpi maĭ mult cea de pre urmă vacă, și obiectele economieĭ domestice, care transformate în banĭ sûntŭ maĭ mult întrebuințate pentru necesitățile vieţeĭ de charemŭ......»

3. Biserica americană din Statele unite. — Jurnalul, americanŭ «The Orbit» al administrațiuneĭ eparchiale de New-Iorc, publică următórea disposițiune a Episcopuluĭ respectivŭ.

«Fĕrĕ de a prejudeca interesele politice, totĭ crestiniĭ trebue să doriască eliberarea crestinilor, persecutațĭ în Turcia și întórcerea Musulmanilor la crestinismŭ. De aceia rugăciunea următóre póte să fie pusă în întrebuințare, conform voințeĭ preuților de parochiĭ în totŭ timpul durateĭ resbeluluĭ pentru restabilirea crestinismuluĭ în Turcia. Acéstă rugăciune se va citi în dată după predică.

RUGACIUNEA

«Dómne Iisuse Christóse, te rugămŭ pre Tine, ca să cercetezĭ

n'ar lucra raîalele crestine; şi întórcerea raîalelor la mochametanismŭ, adecă transformarea maseĭ lucrătóre a Imperiuluĭ otomanŭ în ómenĭ de plăcerĭ şi cetăţenĭ cu tóte drepturile, ar însemna a resolva cestiunea Orientuluĭ în modul celŭ maĭ nepracticŭ, şi anume pre calea omorîreĭ cu fómea a întregeĭ populaţiuniĭ turcescĭ. Şi acelŭ considerantŭ, că Imperiul turcescŭ este o necesitate politică faţă cu incapabilitatea populaţiunilor séle pentru vieţa politică, nu este în favórea Imperiuluĭ turcŭ şi nu sciu, décă acésta póte să fie sprijinită cu argumente. *Şi guvernul anglesŭ, care este culpabilŭ în multe privinţĭ, respectiv de cestiunea Orientuluĭ kiar în ultemele ḑile a insistatŭ*, **ca să facă din România o provincie turcéscă, şi cu modul acesta a voitu ca pre acestu Statŭ micŭ. care acum a probatu vitalitatea sa să-lŭ condamne, la a deveni unŭ cadavru mortŭ.** Acésta, privită din tóte punctele de privire, nu este unŭ actŭ umanŭ. De asemenea este datoria nóstră, ca să observămŭ guvernuluĭ anglesŭ că el nu s'a decisŭ a pronunça unŭ cuvântŭ, care, ḑisŭ la timpul oportunŭ Imperiuluĭ otomanŭ, de sigur, că ar fi înlăturatŭ uciderea Bulgarilor şi resbelul serbŭ; adecă cuvêntul, că: noĭ te lăsămŭ pre tine propriéĭ sorţĭ. Fără de a apăra pre Rusia în tóte interesele eĭ, noĭ recunóscemŭ, că ea se află în legăturile cele maĭ strînse cu interesele slavilor .... Când Rusia întreprinde ceva, se aude că aicĭ lucréză positiunea, de a-şĭ întinde posesiunile séle. Décă Rusia nu face nimicŭ, atuncĭ se ḑice, că acésta provine din causa lipseĭ de putere; séŭ că Rusia ascunde intenţiunile sele, că ea intrigéză în secretŭ. Noĭ respectiv de acesta ni permitemŭ, de a face numaĭ doĕ observaţiunĭ capitale. Amiciĭ Turcieĭ arată ne'ncetatŭ relatiunile Rusieĭ cu Polonejiĭ, rescóla din Indiĭ, sugrumată de cătrĕ Anglezĭ etc. Aicĭ trebue să notămu o distincţiune capitală. Rusia séŭ Anglia *potu*, ca şi tóte staturile crestine, săse pórte une-orĭ cu asprime cătrĕ supuşiĭ lor; cela ce s'a întâmplatŭ în adevĕr câte o dată. Dar aceste staturĭ sciu fórte bine, că purtându-se astŭ felŭ cu supuşiĭ lor, ele se află în oposiţiune cu principiile fundamentale ale creştinătăţeĭ; ele se ruşinéză de acestŭ actŭ şi contra unuĭ asemine modŭ de acţionare se póte forma o oposiţiune internă, care pre dată skimbă faça lucrurilor. Turcia din contra *trebue* să se pórte reŭ cu supuşiĭ seĭ, fiind că eĭ sŭntŭ giaurĭ, ne-

ERATA

Pag.	rându	Se se citescă,	în loc de
547	20	*dupre,*	despre
549	9	*precum de esemplu,*	precum de
549	34	*istoria sa bisericescă,*	cea bisericescă
554	3 de jos în sus	*și vedend,*	vedend
560	14 de sus în jos	*și apoi,*	apoi și
462	25 de sus în jos	*nătóre,*	nacinatóre
604	32 de jos în sus	*ruinele,*	minele
607	27 de sus în jos	*norocire,*	nenorocire

pre fraţiĭ noştri din Orientŭ, ce suferŭ, pentru ca săse restabilescă Bisericile Tale cele vekĭ, şi să-ţĭ înalţe Ţie laudă, dupre cuviinţă, în s-tele Tale Templurĭ, care sûntŭ răpite şi spurcate de către ceĭ necredincioşĭ. Intórce pre necredincioşĭ şi restabilesce voia ta, ca în ḑilele cele de demult, pentru ca tótă lumea să te pótĕ preamări pre Tine, ca pre Impĕratul impĕraţilor, ca pre Domnul domnitorilor şi ca pre D-ḑeŭ atóte ţiitorŭ. Bine cuvĕntatŭ să fie numele teŭ în eternitate. Amin.

Arch. **Genadie Enacénu.**

Inaltŭ Pre Sânţitulŭ Mitropolitŭ al Moldoveĭ şi Suceveĭ a oferitŭ suma de 1000 leĭ noĭ pentru armata română, dupre cum se vede în Monitorulŭ oficialŭ de la 16 Septembre. Pe lôngă acésta aflămŭ că a oferitŭ încă suma de una sută leĭ noĭ în lista studenţilorŭ universităţeĭ, pentru cumpĕrare de arme.

TABLA DE MATERIILE

CE CONTINE JURNALUL « BISERICA ORTHODOXA ROMANA » PE ANUL AL III LEA DE LA 1 OCTOMBRIE 1876 PÊNA LA FINITUL LUNEI SEPTEMBRIE 1877.

Partea Literară

Partea Istorică

SARBATORILE

Partea Morală

Discursurĭ la diferite ocasiunĭ

Partea Apologetică

Partea Omiletică

Vorbirile preotuluĭ de sat către poporaniĭ săĭ

Partea Liturgică

CHRONICA ECLESIASTICA

I. Biserica Orthodoxă

Anunciurĭ

Actele Sf. Sinodŭ

Numele și Pronumele Diaconilor

Numerul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL
15. Lunc. Mărgh.	. . . . .	Sf. Nic. și Nasc. D-lu
. . . . .	Mărghia .	Săntul Nicolae .
. . . . .	. . . . .	Adormirea . . .
16. Bumbuenii.	. . . . .	.
. . . . .	. . . . .	. . . . .
. . . . .	Lângescĭ . .	
17. Broșt. Roșan.	. . . . .	Toțĭ Sfinți . .
. . . . .	Pârvu Roșu .	.
. . . . .	. . . . .	. . . . .
. . . . .	Laceniĭ . .	Cuv. Paraschiva .
18 Podu Broșt.	. . . . .	Adormirea . . .
. . . . .	Smeiĭ . .	Cuv. Paraschiva .
19. Thelești .	. . . . .	Sănții Voevodĭ . .
. . . . .	. . . . .	Inălțarea D-luĭ. .
20. Costeștĭ. .	. . . . .	Adormirea . .
21. Băsen. Stârc.	. . . . .	Cuv. Paraschiva .
. . . . .	. . . . .	.
1. Stanisl. orja.	Stanislăveștĭ.	Toțiĭ Sănțiĭ. . .
. . . . .	Oarja . . .	.
. . . . .	Ceaușeștĭ. .	.
. . . . .	Ștefăneștĭ. .	Sănții Voevodĭ . .
2. Cătesc. Pop.	. . . . .	Nașcerea M-ceĭ D-lu
3. Cacal. Cireș.	. . . . .	Cuv. Paraschiva .
. . . . .	Siliștea . .	.
4. Susenii . .	. . . . .	Inălțarea D-luĭ .
. . . . .	Strâmbeni .	.
. . . . .	. . . . .	. . . . .
5. Țuțulusci. .	. . . . .	Inălțarea D-luĭ .
. . . . .	. . . . .	.
. . . . .	Găleșești . .	.
6. Cerșanele. .	. . . . .	Toțiĭ Sănțiĭ. . .
. . . . .	. . . . .	. . . . .
. . . . .	. . . . .	.
. . . . .	. . . . .	.
7. Serbănescĭ .	. . . . .	Inălțarea D-luĭ. .
. . . . .	. . . . .	Adormirea . . .
8. Gligana . .	. . . . .	.
9. Rocu. . .	. . . . .	Inălțarea D-luĭ. .
10. Dégurile .	. . . . .	Adormirea

Bisericele Eterodoxe

Varietățĭ

Statistica eclesiastică a Românieĭ

Bucuresci. — Typografia Curţiĭ, F. Göbl, Pasagiul Român 12

BISERICA

ORTHODOXA ROMANA

JURNAL PERIODIC ECLESIASTIC

ANUL IV.

1877—78

BUCURESCI

TYPOGRAPHIA CURŢII, F. GÖBL

12, PASSAGIUL ROMAN, 12.

1877

Numĕrul pogónelor de pămĕnt ce posedă	No. Familii: Familii	No. Familii: Suflete	De cătră cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget: Leĭ	Salariul pe an după Budget: B.	No. pogónelor de pămĕnt ce primesce
	129	570	de comună	D. Mărgulénu. . . .	26	seminarist	50		
	60	319	"	Hristea Hristescu. . .	22	"	50		
	100	527	"	Const. Venescu . . .	22	"	50		
	120	538	"	Ión Dragomir	24	"	60		
			. . .	G. Negulescu	50	grămătic	60		
	82	456	"	Ilie Rădulescu. . . .	50	"	60		
	150	500	"	Ştefan Dragomirescu. .	22	seminarist	40		
	120	400	"	B. Pârvu Roşianu . .	51	grămătic	40		
			. . .	Ión Duhovnicu . . .	62	"	40		
17 p	50	240	"	M. Poppescu	24	seminarist	40		8 p.
17 p.	71	230	"	B. Broştenu	22	"	50		12 p.
	41	220	"	Vacantŭ.		. . .			
	68	307	"	Badea Nécşu	23	"	40		
	70	300	"	Vacantŭ.		. . .			
	150	715	"	Vacantŭ.		. . .			
	200	930	"	Stan Theodorescu. . .	41	grămătic	100		
8 p.	57	243	"	Marin Bradu	22	seminarist	60		4 p.

PLASA

Numĕrul pogónelor de pămĕnt ce posedă	Familii	Suflete	De cătră cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Leĭ	B.	No. pogónelor de pămĕnt ce primesce
	100	500	de comună	Nécşu Poppescu . . .	48	grămătic	60		
	80	400	"	Ión Burdenu	22	seminarist	60		
	60	300	"	I. Pr. Dimitrie . . .	55	grămătic	60		
17 p.	40	210	"	Dobre Vasile	52	"	60		12 p.
	100	460	"	Const. Ştefan	70	"	60		
	100	340	"	N. Ionescu	50	"	60		
	80	240	"	Ilie Drăguescu. . . .	25	seminarist	60		
	130	650	"	Ión Dobrescu	56	grămătic	40		
	90	340	"	Ión Ridescu	56	"	30		
			"	Sóre Boncescu. . . .	29	seminarist	30		
	80	400	"	Sima Hodăeanu . . .	56	grămătic	40		
	120	600	"	Ión Boncescu	56	"	60		
	86	286	"	Ridea Ilie	52	"	60		
	55	275	"	B. Diac. Ión	66	"	40		
			"	Anghel Raiculescu . .	22	seminarist	40		
	70	250	"	Badea Poppescu . . .	60	grămătic	60		
	60	200	"	N. Pătrascu	50	"	60		
	50	180	"	Grigore Stefănescu . .	23	seminarist	40		
	112	436	"	M. Mircescu	46	"	40		
17 p.	180	460	"	D-tru Manolescu . . .	46	grămătic	40		12 P
17 p.	90	306	"	Vacantŭ		. . .			
	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]		[illegible]		

ANUL IV. BUCURESCI, OCTOMBRIE 1877 No. 1.

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANA"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuventul »
II Tim. IV. 2

CATRE VENERABILUL CLER

ŞI

ONORABILUL POPOR AL BISERICEI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMANE.

Intrând cu ajutorul luĭ Dumnedeŭ în anul alŭ IV al edităreĭ Jurnaluluĭ Sântuluĭ Sinod « Biserica Ortodoxă Română », comitetul redactor maĭ întâiŭ exprimă onorabililor abonaţi viile sele mulţămirĭ, atât din partea Sântuluĭ Sinodŭ, cât şi din partea sea, pentru călduro-sul concurs ce l'aŭ dat în decursul celor treĭ anĭ din urmă, precum şi pentru dorinţa ce aŭ încă ca literatura bisericéscă română să se îmbogăţéscă, şi prin acésta să se dea midlóce spre inaintarea şi desvoltarea cleruluĭ român.

Dupe aceea, comitetul orând şi dorind onorabililor abonaţi tot bunul şi progresul intelectual şi Moral, iĭ rogă ca nu numaĭ să înlăture inspirările laterale, provenite de la semănătorul neghineĭ, carĭ inspirărĭ tind a stinge skinteea revĕrsătóre de lumină saŭ dorinţa de progresŭ pre terenulŭ literatureĭ eclesiastice în Biserica Română, ci încă să stăruéscă şi singurĭ, prin tóte căile şi midlócele posibile spre susţinerea şi respândirea lumineĭ.

In adevĕr, timpurile sunt grele şi critice ; der acésta încă

susţină prin abonamentele sele acest jurnal. A se arăta cine-va indiferentŭ la acestă voce desceptătore seŭ la acest indemn al Sântuluĭ Sinod, ar însemna seŭ că nu'ĭ place ca clerul Bisericeĭ Române să ésă din starea în care se află astă-dĭ, seŭ că nu voesce a face acesta din vre-o ură şi alte considerante de asemenea natură, nedemne nu numaĭ de clerici, dér chiar şi de orĭ-ce creştin. Când o sarcină este grea pentru un om infirm seŭ cu totul slab, lucrul naturalmente este scusabil; dér când sarcina este grea, nu pentru că ea în adevĕr este grea, ci pentru că cine-va nicĭ nu voesce a se încerca spre a o suporta, atuncĭ casul este cu totul de altă natură — degrădător.

In adevĕr, sunt lucrurĭ pe care omul de şi ar voi, nu le póte face; dér iarăşĭ sunt multe lucrurĭ, care de şi grele, omul énsă voind le póte face: pentru care se şi dice: voesce şi veĭ putea.

Privind cu asemenea ochĭ la lucrarea Sântuluĭ Sinod, relativă la jurnalul eclesiastic «Biserica Ortodoxă Română», nicĭ un cleric cu intenţiunĭ bune şi dorinţe de luminare, basate pe învĕţătura marilor dascălĭ aĭ sânteĭ Bisericĭ Ortodoxe, nu va pute să privéscă la obligaţiunea Sântuluĭ Sinod — ca toţĭ clerici să se aboneze la acest jurnal — ca la o sarcină insurportabilă.

Ideea emisă, fie de persóne laice, fie de clericĭ, ca acéstă obligaţiune ar fi în genere o sarcină insuportabilă, nu este de cât o manifestaţiune evidentă, seŭ a unuĭ interes, seŭ a uneĭ urĭ şi deconsideraţiunĭ către Religiune, saŭ în fine a uneĭ intenţiunĭ maliţióse de a nu rădica clerul Român la un grad maĭ inalt de cultură. Emisă o dată acéstă idee, mulţĭ aŭ cădut victimă nepriceperei intenţiuneĭ acelora, ce o aŭ conceput şi preconisat.

Cu tóte acestea sunt încă mulţĭ din Venerabiliĭ şi Onorabiliĭ abonaţĭ clerici şi laicĭ, care înţelegĕnd bine intenţiunea Sântuluĭ Sinod, recunosc îndemnul făcut din partea Luĭ ca o datoriă impusă de propria lor dorinţă de luminare şi de rĕspândirea adevĕrurilor reli-

nu formeză un motiv cu totul legal și indestul de puternic, ca clerul și creștinii Ortodocși din România, să nu fie în stare de a pute susține nu numai unul, ci încă mai multe focare saŭ Jurnale Eclisiastice.

Timpuri grele și critice sunt, fără indoială, și pentru Jurnalele politice; și cu tóte acestea, ele nu numai că nu se împucineză, ci încă se și immulțesc, putem a dice, pe fie care lună.

Ar fi un ce cu totul trist, ca pe când tóte cele-l-alte sciințe susținute și încoragiate de concursul cetățenilor își ieaŭ un avênt fórte mare, desvoltarea științelor Theologice, care compun sciința sciințelor, se fie negligiată, și pucin, saŭ nici decum încuragiată și susținută, decă nu de toți Creștinii, apoi cel pucin de cler.

Niminea nu va nega că greutățile pre care le întâmpină și le suportă astădĭ țera și Biserica nóstră, nu le suportă și alte țerĭ și Biserici Ortodoxe; și cu tóte acestea acolo fie care Eparchie 'șĭ are jurnalul seŭ eclisiastic, pe care clerul ilŭ susține cu totă buna voință fără a considera acésta ca o greutate insuportabilă.

Decă Sântul Sinod al Bisericeĭ autocefale Române Ortodoxe a făcut pentru jurnalul « Biserica Ortodoxă Română » un regulament, prin care se prevede ca o obligațiune asupra tuturor clericilor de a fi abonați la el, apoĭ acéstă obligațiune n'a pus'o asupra clerului de cât pentru a-l descepta, îndemna și a-ĭ aminti, că este dator a stărui spre a se desvolta de sine și prin sine, ca așa se pótă corespunde cu demnitate înalteĭ sele misiunĭ. Și fiind-că pe de-o-parte literatura nóstră Română este fórte săracă de tratate Religióse-Morale; iar pe-de-alta, midlocul cel maĭ eficace pentru comunicarea ideilor de orĭ-ce coprindere este calea jurnalistică; de aceea Sântul Sinod în ardenta sa dorință de a vedea respândindu-se lumina Religiuneĭ străbunilor noștri, saŭ doctrinele Bisericeĭ nóstre Orthodoxe, prin tóte unghiurile Românieĭ, în lipsa de alte midlóce, a decis ca toțĭ clericiĭ din Biserica Română, să

CRESTINISMUL IN DACII

și

CREȘTINAREA ROMANILOR

(Urmare. Vedi No. IX, anul. II).

In fine cu studiul nostru am ajunsŭ pŏne în faça epocei ultime a istoriei religióse a Românilor, ce nĭ-amŭ propusŭ să urmărimŭ. Regatulŭ Româno-Bulgarŭ, înființatŭ de frații Petru și Asan la anul mântuirei 1185, va fi punctul nostru de plecare în acéstă epochă, Iar începutul seculului al XV-le ni va servi, ca terminŭ ultimarŭ în studiul nostru. Noi sûntemŭ decişi, ca să ne oprimŭ aici, fiind că vieța politico-religiósă a Românilor de la acestŭ terminŭ devine cunoscută, și chronicarii noștri presintă datele istorice destul de lămuritŭ. Tot-o-dată anticipămŭ a spune lectorilor noștri, că în acéstă epochă, vorbind despre regatul de preste Dunăre, înființatŭ de Petru și Asan, îlŭ vomu numi Româno-Bulgarŭ; și acésta pentru preponderanța elementului românŭ din viéța politico-religiósă a Românilor și Bulgarilor din al doile regatŭ al lor.

Nu mai puțin sûntemŭ datori, ca să prestabilimŭ și planul de studiŭ al acestei epoce, și să o spunemŭ, că lectorii noștri vorŭ găsi același modŭ de espunere al materiilor. Vomŭ începe mai ântâiŭ cu o delimitațiune geografică a elementului românŭ de pre ambele laturi ale Dunărei, arătând pre unde anume se întindea viéța politico-religiósă a Românilor din seculul al XII pĕnĕ la al XV-le; după acésta, vomŭ căuta, ca să skițămŭ și viéța politico-socială a ele-

giόse în clerul și poporul Român. Sunt mulți, cariĭ departe de a fi nemulțumiți că acest jurnal înlătureză orĭ și ce polemicĭ vane și scandalόse, le place direcțiunea ce ține, — ocupându-se maĭ mult de cestiunĭ doctrinale, morale, de cult, și încă și maĭ mult, cu materiĭ privitόre la Istoria Bisericéscă a Românieĭ, etc. etc.

Direcțiunea acésta nu este luată propriu numaĭ din inițiativa Comitetuluĭ Redactor, ci ea este dată chiar de Sântul Sinod, care prin programa prevedută în regulamentul seŭ, de și nu înlătureză cu totul polemicile, totuși prin art. 10, nu permite nicĭ un fel de personalități, și cu atâta maĭ puțin, atacurĭ adresate cuĭ-va.

Materiile ce se vor trata în decursul acestuĭ an al IV, vor fi tot dupe programa Sântuluĭ Sinod, care este așa de întinsă, în cât se pόte scrie dupe ea secolĭ întregĭ.

Terminând, rugăm pre toțĭ membriĭ cleruluĭ și aĭ poporuluĭ Român Ortodox, ca, înlăturând orĭ și ce antipatiĭ contra orĭ și cuĭ, una se gândéscă: adică, la luminare dupre spiritul Sânteĭ evangeliĭ — luminare potrivită cu cerințele timpuluĭ; și acésta pre căĭ pacifice și întemeete pre dragostea creștină, căcĭ Domnul nostru *Iisus Christos* dice: «Intru acésta va cunόsce lumea că sunteți discipulĭ aĭ meĭ, de vețĭ avea dragoste între voĭ» (Iόn XIII, 34). De asemenea și Sântul Apostul Pavel dice Corintenilor: «De așĭ grăi în limbĭ omenescĭ și îngerescĭ, iar dragoste nu am, făcutu-m'am aramă și kimval resunător; și de așĭ sci tόtă sciința, și așĭ avea tόtă credința, cât să mut și munțiĭ, ĭar dragoste nu am, nimic nu sunt. Și de așĭ împărți tόtă avuția mea și așĭ da corpul meŭ să 'lŭ ardă, iar dragoste nu am, nicĭ un folos nu'mĭ este» (I Corint, XIII, 1—3).

Ceĭ către luminare saŭ doritorĭ de lumină căutațĭ lumina, remânețĭ într'ênsa și vĕ conducețĭ de ea.

Voițĭ și vețĭ putea.

Comitetul.

κείμενον. Ἀλλ' ἀπέτυχον τοῦ αἰτήματος· ἦν γὰρ ἡ θεία ἐπικρατεστέρα κίνησις. ὑπετονθόρυζον οὖν ὡς παρεωραμένοι, εἰκαίως δὲ καὶ τὴν αἴτησιν ἐπαναστρεφόμενοι παρέπτυσάν τι καὶ ῥῆμα θερμότερον, τὴν ἀποστασίαν ὑπεμφαῖνον καὶ ὅσα ἀπιόντες οἷα δὲ δράσουσι, καὶ τούτων μάλιστα ὁ Ἀσὰν ὁ καὶ θρασύτερος καὶ ὠμότερος, ὃς καὶ τύπτεται κατὰ τῶν προσώπων ἐπιταγῇ τοῦ σεβαστοκράτορος Ἰωάννου, ἐπιπληχθεὶς εἰς ἀναίδειαν. Καὶ οἱ μὲν ἄπρακτοι οὕτως ἐπανῆλθον καὶ περιύβρισται· ὅσα δὲ κατὰ Ῥωμαίων οἱ ἀνοσιουργοὶ οὗτοι καὶ μιαροὶ διεπράξαντο, τίς ἂν ἐφίκοιτο λόγος, ἢ ποία διήγησις τοσαύτας κακῶν Ἰλιάδας συμπεριλήψεται; — Şi (Isaac Angel) a facutŭ pentru degradarea sa, ca să se tortureze (1) şi alte oraşe, ce se afla spre Anchial (2), şi să se rescóle contra luĭ şi maĭ ales a Romanilor (Bizantinilor) barbariĭ, ceĭ de pre la muntele Emŭ, pre cariĭ maĭ 'nainte iĭ num'aŭ Myşĭ, iar acum se kiamă Viachĭ. Acestia, încrediêndu-se în dificultăţile terenuluĭ, şi basându-se pre forterele, de care sûntŭ (aicĭ) fórte multe, aşedate pre petre drepte şi rîpóse, s'aŭ lăudatŭ şi alte dăţĭ în contra Romanilor (Bizantinilor), iar atuncĭ găsind pretecstŭ, şi dicêndŭ, că i s'a răpitŭ moşia părintéscă, cea pentru chrana familieĭ şi i s'a făcutŭ luĭ nedreptate, a săritŭ la o rescólă mare. Instigatoriĭ rĕuluĭ şi resculătoriĭ întreguluĭ némŭ eraŭ unŭ Petru óre-care şi Asan (3) de acelaşĭ semințíe şi născuţĭ din acelaşĭ părinţĭ, cariĭ, spre a nu face rescóla fără de pretecstŭ, aŭ venitŭ la imperatorul, ce se afla în Kipsela şi aŭ cerutŭ, ca să intre în armata ro-

(1) In privința torturelor, despre care Choniat face numaĭ menţiune, George Acropolitul (Annales cap 11) este şi maĭ esplicitŭ când dice: «Imperătind în Constantinopol Isakie şi murindu-ĭ femeea luĭ, a luatŭ pre o a menţionată de noĭ maĭ sus de origine din Ungaria, fiind fiică a capitanieĭ Ungurilor. Fiind că era adecă facĕ nuntă şi tot o-dată împĕrătéscă, trebuia cu acésta să se facă cheltuelĭ marĭ pentru care din tótă ţéra Romanilor (Bizantinilor) se adunaŭ oĭ, porcĭ şi boĭ. Dar fiind-că maĭ multe de acéste nutresce Bulgaria de aceia de la dînsa s'aŭ cerutŭ şi maĭ multe etc.»

(2) Anchialul era unŭ oraşŭ de pre malul vesticŭ al măreĭ Negre, în Tracia. (vedĭ Μελετίου Γεωγραφία pag. 438).

(3) Choniat aicĭ ne face menţiune de câţĭ de ceĭ doĭ fraţĭ, cariĭ, după cum se vede aŭ făcutŭ rĕscóla şi aŭ întemeiatŭ şi regatul Românо-Bulgarŭ. Dar, că acestĭ fraţĭ aŭ fost treĭ la numĕrŭ adecă Asan, Petru şi Ioan, sаŭ maĭ drept Ioniţă, acésta se vede din maĭ multe documente şi specialmente şi din altŭ locŭ la Nicete Choniat (De Alexio Isaacii Angeli fr. Lib. I cap. VI), unde se dice: «Iar domnia Vlachilor căută spre Ioan al treile din fraţĭ». Se înţelege, că Choniat spune acesta după ce istorisesce mórtea luĭ Asan.

mentului românescŭ din ambele Dacil; pentru că numaĭ astŭ-felŭ póte deveni înţelesă viéţa lor religiósă, scopul studiuluĭ, ce urmărim il Muntelui Emŭ, ca şi Carpaţilor. Românil li datorescŭ conservaţiunea. precum şi viéţa lor. Preste Dunăre, şi anume în muntele Emŭ, Românil la anul 1185 şi ceĭ următorĭ fundéză unŭ regatŭ, care maĭ pre urmă a ajunsŭ, ca să impună respectŭ Imperiuluĭ bizantinŭ, să fie recunoscutŭ de cătrĕ statele europiene, esistânde-prin seculul al XII şi pênĕ la al XV-le, şi să se estindă prin tótă Mysia, să ajungĕ din marea Neagră pênĕ la Adriaţica şi cu posesiunile luĭ din Tracia să amerinţe klar capitala Imperiuluĭ bizantinŭ. Regatul Româno-Bulgarŭ din seculul al XII-le, care se maĭ numesce şi al doile, s'a fundatŭ. de cătrĕ treĭ fraţĭ de origine românĭ, numiţĭ Asan, Petru şi Ioan, şi în scurtŭ timpŭ a devenitŭ, ca să ocupe totŭ terenul, cunoscutŭ astă-ḑĭ cu numirea de Bulgaria cea veke. Şi fiind-că caracterul acestuĭ regatŭ maĭ mult românescŭ se disputŭ şi se contestă de către uniĭ din istoriciĭ, de aceĭa noĭ aicĭ maĭ 'nainte de a determina chotarele luĭ, să facemŭ, ca autoriĭ bizantiul, precum şi alţĭ contimpuranĭ să vorbescĕ eĭ despre înfiinţarea acestuĭ regatŭ cu caracteru curatŭ-românescŭ, şi să ni arate şi originea fraţilor Asan, Petru şi Ioan.

Maĭ ântâiu Niceta Choniat, vorbind despre nunta imperatoruluĭ Isaac Angel cu fiĭca regeluĭ Ungarieĭ — Bela III. spune: «Καὶ ἔλαθε διὰ μικροπρέπειαν καὶ ἄλλας μὲν πόλεις καλαμησάμενος, αἳ κατ' Ἀγχίαλον συνῳκίζοντο, ἑαυτῷ δὲ μάλιστα καὶ Ῥωμαίοις ἐκπολεμώσας τοὺς κατὰ τὸν Αἷμον τὸ ὄρος βαρβάρους, οἳ Μυσοὶ πρότερον ὠνομάζοντο, νυνὶ δὲ Βλάχοι κεκλήσονται. οὗτοι γὰρ ταῖς δυσχωρίαις πεποιθότες, καὶ τοῖς φρουρίοις θρασυνόμενοι ἃ πλεῖστά τε εἰσι καὶ ὄρθια κατ' ἀποτόμους κείμενα πέτρας, καὶ ἄλλοτε μὲν κατὰ Ῥωμαίων ἐμεγαλαύχησαν, τότε δὲ πρόφασιν εὑρήσκοντες, ὃ δὴ λέγεται, Πάτροκλον τὴν τῶν οἰκείων θρεμμάτων ἀπαγωγὴν καὶ κάκωσιν ἑαυτῶν, ἐς ἀποστασίαν λαμπρὰν ἀνεσκίρτησαν. ἦσαν δὲ οἱ τοῦ κακοῦ πρωτουργοὶ καὶ τὸ ἔθνος ὅλον ἀνασείσαντες Πέτρος τις καὶ Ἀσαν, ὁμογενεῖς καὶ ταυτόσποροι. οἳ καὶ μὴ δρῶντες τὴν νεωτέρισιν ἀπροφάσιστον προσίασι βασιλεῖ σκηνουμένῳ ἐν τοῖς Κυψέλλοις, αἰτούμενοι συστρατολογηθῆναι Ῥωμαίοις καὶ διὰ βασιλείου γράμματος σφίσιν βραβευθῆναι χωρίον τι βραχυπρόσοδον κατὰ τὸν Αἷμον

a adusŭ înfiinţarea regatuluĭ al doile Româno-Bulgarŭ, a fostŭ dorinţa, ce Asan a esprimatŭ către Isaac Angel, de a obţinea independenţa unuĭ oraşŭ din munţele Emu, pre care Petru şi Asan îlŭ aveaŭ, ca moşie părintéscă.

Nu era de ajunsŭ, ca sase umple sufletul luĭ Asan numaĭ de spiritul resbunăreĭ şi al revoluţiuneĭ contra elementuluĭ dominătorŭ al Bizanţiuluĭ şi care asupria pre popóre prin totŭ felul de nedreptăţĭ. Luĭ Asan, pentru ca săşĭ realizeze murmurele din Kipsela, ĭ trebuia poporul, şi acestŭ poporŭ, cu care Asan a întreprinsŭ fundarea regatuluĭ II Româno-Bulgarŭ, eraŭ Românĭĭ. Choniat ni spune şi miḑlocul, cum populaţiunea română depreste Dunăre s'aŭ sculatŭ la apelul luĭ Asan, când ḑice : « Οἱ βλάχοι ὤκνουν τὰ πρῶτα καὶ ἀπεπήδων πρὸς τὴν ἀπόστασιν εἰς ἣν ἐνήγοντο πρὸς τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἀσάν, τὸ τοῦ πράγματος μέγεθος ὑφορώμενοι. Τῆς δὲ δειλίας ταύτης τοὺς ὁμογενεῖς ἀπάγοντες οἱ ταυτόαιμοι εὐκτήριον ἐδείμαντο οἶκον ἐπ' ὀνόματι Δημητρίου τοῦ καλλιμάρτυρος, εἰς ὃν πολλοὺς τῶν δαιμονολήπτων συνηθροικότες ἐξ ἑκατέρου γένους, αἱμωποὺς καὶ διαστρόφους τὰς κόρας, λυσσαίτας, καὶ τἆλλα ἀκριβῶς διασῴζοντας, ὁπόσα οἱ τοῖς δαίμοσι κάτοχοι διαπράττονται, τοιάδε τούτοις ἐνθουσιῶσιν ὑπετίθους φθέγγεσθαι ὡς ὁ θεὸς τοῦ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Βλάχων γένους ἐλευθερίαν ηὐδόκησε καὶ τοῦ χρονίου ζυγοῦ ἐπένευσεν ἀπαυχένισιν. οὗ χάριν καὶ τὸν χριστομάρτυρα Δημήτριον ἀπολιπεῖν μὲν τὴν Θεσσαλονικέων μητρόπολιν καὶ νεὼν τὸν ἐκεῖ καὶ τὰς παρὰ Ῥωμαίοις διατριβάς, ἐς δ' αὐτοὺς ἀφικέσθαι ὡς ἐπαρήξοντα καὶ συλλήπτορα τοῦ ἔργου ἐσόμενον. Ἀνακωχευόμενοι δὲ πρὸς βραχὺ οἱ παράφοροι οὗτοι, καὶ αἴφνης τὸ πνεῦμα πλεῖον συλλέγοντες, ἐπιληπτευόμενοι αὖθις διεσοβοῦντο καὶ ἐβόων ἐνθεα-

se numiaŭ Myşĭ, ĭar acum se kĭamă Vlachĭ» (N. Choniatae. De Isaacio Angelo lib I. cap IV). Şi la acelaşĭ locŭ (cap. VI) Choniat ni maĭ spune, că Leon monăsteriotul, vorbind de rĕscóla Românilor, a ḑisŭ : «Aşĭ dorĭ acuma de sufletul luĭ Basilin Bulgaroctonul, care ar face cu Valachiĭ aceĭa, ce a făcutŭ şi cu Bulgariĭ ». Şi tot acolo Choniat, spunêndŭ de armata, cu carea Asan s'a servitŭ în resbelele sĕle cu Isaac Angel, adauge, că luptătoriĭ luĭ Asan eraŭ Sciţĭ, adecă Românĭ, cum vomŭ vedea din Valachia de astăḑĭ. Înfine Choniat, arătând şi tendinţele luĭ Asan respective de cucerile luĭ, se esprimă : «Şi nu dorĭaŭ, să-şĭ recapete numaĭ locurile lor şi să aĭbă administraţiunea numaĭ a Mysieĭ, dar şi locurile Romanilor (Bizantinilor) le-aŭ vătămatŭ fórte mult, şi nu s'aŭ repausatŭ de locŭ pĕnĕ ce s'aŭ unitŭ la unŭ locŭ puterea Myşilor şi a Bulgarilor.

mană (bizantină) şi cu gramată împărătéscă să fie recompensaţĭ cu unŭ oraşŭ micŭ, ce se află la Emŭ. Dar nu li s'a realisatŭ cererea; fiind-că era unŭ motivu forte tare şi maĭ înaltŭ (1). Decĭ murmurând, ca respinşĭ, şi pre nedrept susţinênd cererea, aŭ eruptŭ ceva şi o vorbă maĭ îndrăznéţă, manifestând rescóla, şi câte aŭ să facă, ducêndu-se acasă; şi de acestea (ḑicea) maĭ ales Asan, ca cel maĭ îndrăzneţŭ şi maĭ necioplitŭ, şi care a fostŭ lovitŭ preste faţă din ordinul sevastocratoruluĭ Ión şi înculpatŭ în neruşinare. Şi cu modul acesta eĭ s'aŭ reîntorsŭ fără de nicĭ unŭ resultatŭ şi cu totul insultaţĭ. Câte înse aceştĭ reĭ şi spurcaţĭ, în contra Romanilor (Bizantinilor) aŭ făcutŭ, ce voce ar putea să le spună, séŭ ce espunere ar putea să îmbrăţişeze atâta amar de reutăţĭ?» (2) In urmarea celor ḑise de către Choniat, omul celŭ maĭ influinte şi maĭ cunoscĕtorŭ de faptele timpuluĭ seŭ, (3) noĭ suntemŭ datorĭ, să constatămŭ: ântâiŭ, *că elementul, ce a provocatŭ rescóla în Imperiul bizantinŭ din 1185, a fostŭ celŭ românescŭ, şi tot acestŭ elementŭ, a fostŭ în capul regatuluĭ al doile al Românilor şi Bulgarilor*; (4) *de altă* parte, *că motivul acesteĭ rescóle, ce în resultatŭ*

---

(1) Nu voiesce Choniat să spună motivul, pentru care Isaac Angel n'a voitŭ să cedeze la imunităţile, cerute de Asan pentru oraşul seŭ, şi ḑice, că aceste motive sûntŭ forte tarĭ şi kiar divine (θεῖα). Dar cu tóte aceste, motivul celŭ sântŭ şi tare pentru Bizantinĭ, de a nuse aranja cu popórele, ce locuiaŭ Imperiul şi care în realitate făceaŭ forţa luĭ, este cuprinsŭ în despreçul Grecilor către alte popóre, pre care, dupre deprinderea veke, îĭ numiaŭ varvarĭ, precum şi în istoria bizantină, de unde se vede, că Greciĭ din Bizanţiu, păstrând numele numaĭ de Romanĭ, aŭ luptatŭ pre tóte căile contra acestuĭ elementŭ.

(2) N. Choniatae. De Isaacio Angelo lib. I cap. IV.

(3) Că în adever, Choniat a fostu omul celu maĭ competentŭ în materia, ce a scrisŭ, acésta se vede ântâiŭ din modul tractăreĭ materiilor şi apoĭ kiar el singur despre sine mărturisesce acésta.

(4) Românismul şi nobleţa de sânge acestor treĭ fraţĭ, cariĭ aŭ restabilitŭ regatul din cestiune, se probéză: ântâiu, prin scrisórea Papeĭ Inocenţiu al III către Ioniţă, Imperatorul Românilor şi al Bulgarilor, unde ḑice: «Nos autem audito, quod de nobili urbis Romae prosapia progenitores tui originem traxerunt et tu ab eis et sanguinis generositatem contraxeris et sincerae devotionis affectum, quem ad sedem apostolicam geris quasi haereditario jure, jampridem te proposuimus et litteris et nuntiis visitare — Iarnoĭ audind, că străbuniĭ teĭ îşi trăgeaŭ originea din nobila viţă a cetăţeĭ Roma şi tu de la eĭ aĭ moscenitŭ nobleta sângeluĭ şi afecţiunea sincereĭ devoţiunĭ, pre carea o porţĭ către scaunul apostolicŭ, ca unu dreptŭ, de ereditate, pentru acésta decĭ noĭ am propusu, ca să te visitămŭ cu scrisorĭ şi nunţiĭ». Insuşĭ Choniat, vorbind despre rescóla din cestiune a Românilor, distinge forte bine elementul românŭ de celŭ bulgarŭ, când se esprimă: «Cariĭ maĭ 'nainte

contra opresorilor lor, Bizantinii, şi resculându-se totu poporul, în mai puţin de 15 anî şi în urmarea a patru resbele cu Imperatorii bizantinî, eî se vedü stăpânî mai preste totü teritorul dintre Marea Negră şi cea Adriatică. Punctul înse de revoluţiune şi basa operaţiunilor lor era muntele Emü, fiind-că în privinţa acesta eca cum se esprimă Choniat: « *Καὶ μικρὸν ἡγησάμενοι τὸ καθ' ἑαυτοὺς ἄνετον καὶ ἀπόλυτον, καὶ κατὰ τῶν ἄποθεν τοῦ Αἵμου κωμοπόλεων καὶ συγκτήσεων ἐμπλατύνονται. Ἅτερος δὲ τῶν ὁμαιμόνων ὁ Πέτρος καὶ στεφανίσκῳ χρυσέῳ διαδεῖται τὴν κεφαλὴν καὶ τοῖς ποσὶν ὑποῤῥάπτει καὶ περιτίθησι κοκκοβαφὲς πέδιλον. Τῇ δὲ Πρισθλάβᾳ προσβαλόντες (πόλις δ' αὕτη ὠγυγία, ἐκ πλίνθου πᾶσα ὀπτῆς, καὶ πλείστην ὅσην περὶ τὸν Αἷμον τὴν περίμετρον ἔχουσα) ὡς οὐκ ἀκίνδυνον ἑώρων τὴν πολιόρκησιν, αὐτὴν μὲν ἀντιπαρέρχονται. τὸν δ' Αἷμον ὑποκατέρχονται, Ῥωμαϊκαῖς δ' ἑτέραις ἐπικαταῤῥαγέντες ἀπροσδόκητοι κωμοπόλεσι πολλὰ μὲν σώματα Ῥωμαίων ἐλεύθερα. πολλοὺς δὲ βόας καὶ ὑποζύγια καὶ τῶν ἄλλων βοσκημάτων χρῆμά τι οὐκ ἐλάχιστον διαρπάσουσι.*=Şi bucurându se puţin de liberatatea şi desfrêul lor, s'au întinsü asupra oraşelor şi cetăţilor celor departate de muntele Emu. Al doile frate-Petru a pusü pre capul luî coronă de aurü, s'a încălţatü şi şi-a învêlitü piciórele cu colţunî vapsiţî. Prislava, ce este oraşul vekiü Ogigia, (1) tot din cărămidă arsă, şi care cuprinde cea maî mare parte din întinderea de prin jurul Emuluî, a fostü atăcatü, dar vedênd că luarea eî presintă dificultăţî, eî aü trecutü din colo de cetate şi aü coborêtü Emul la vale, şi aruncându se fórĕ de veste asupra altor oraşe romane (bizantine), prada multe corpurî libere de Romanî (Bizantinî), boî mulţî, care, şi cătăţime nu mică de alte animale» (2).

Incepênd Românii de la muntele Emü cu eliberarea oraşelor şi a cetaţilor lor, pre care Bizantinii le stăpâniü numaî în puterea uneî egemoniî, şi a dreptuluî de conkistă antică, adecă cu cucerirea maî ântâiü a Mysieî, eca cum espune şi Acropolitul întinderea şi

(1) Prislava séü Preslava era unü oraşü fórte vekiü, pentru care Choniat îlü şi asémănă cu vekea şi mitologica politie Ogigia. Décă înse consultămü pre Meletie în Geografiile sóle (pag. 316), el ni spune, că Preslava era o cetate în Dobrogea de astă-di, între Şumla şi Rusciuc, séü póte kiar Rusciucul, în ce-lasce privesce partea luî cea veke.

(2) NicetaChoniat de Isaac.o Angelo lib. I, cap. V.

στιχὸν καὶ διάτορον μὴ εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦδε ἕδρας ἀκμήν, ἀλλ' ὅπλα μετὰ χεῖρας λαβεῖν καὶ Ῥωμαίοις ὁμόσε χωρεῖν, τοὺς δὲ γε συλλαμβανομένους κατὰ πόλεμον μὴ ζωγρεῖν, ἀλλ ἀποσφάττειν καὶ κατακαίνειν ἀνηλεῶς, μηδ' ἐπὶ λύτροις ἀφιέναι, μηδ' ἐπικάμπτεσθαι μηδὲ γονυκλησίαις θηλύνεσθαι, ἀλλ' ὥσπερ τινὰς ἀδάμαντας πρὸς πᾶσαν ἀνενδότους εἶναι παρά κλησιν καὶ φθείρειν ἀπαξάπαντας τοὺς συλληφθέντας. ὑπὸ θεοπρόπων οὖν τοιούτων ὅλον τὸ γένος ἐξομιληθέντες τῶν ὅπλων ἅπαντες γίνονται. Καὶ ὡς αὐτίκα εὐημερήθη τούτοις τὰ τῆς ἀποστασίας, ἔτι μᾶλλον ἔθεντο τῇ ἐλευθερίᾳ σφῶν ἐπευδοκεῖν τὸν Θεόν.=Vlachiĭ la inceputu se lenevĭaŭ şi fugĭaŭ de rĕscóla, la carea iĭ îndemnaŭ Petru şi Asan, considerând greutatea lucruluĭ. Şi pentru ca să scape de acéstă frică pre conationaliĭ lor, fraţiĭ aŭ construitŭ pre numele s-luĭ Demetriu mareluĭ martirŭ unŭ templu măreţŭ, în care adunând mulţĭ îndemonizaţĭ de ambele secsurĭ, cu okiĭ roşiĭ, cu luminile okilor împrăştiate, sbârliţĭ, şi dispunend în totul şi de tóte câte facŭ ceĭ ţinuţĭ de demonĭ, aŭ impusu acestora, ca să ḑică astŭ-felŭ, că D-ḑeul naţiuneĭ Bulgarilor şi al Vlachilor a bine-voitŭ eliberarea lor şi a bine-cuvêntatŭ lepădarea jugului secularŭ, pentru care şi martirul luĭ Christos Demetriu a părăsitŭ metropolia Thesalonicenilor şi templul de acolo, precum şi rĕmânerea la Romanĭ (Bizantinĭ), ca celŭ, ce are să fie sprijinitorŭ şi ajutătorŭ al lucruluĭ (acestuia). Maĭ reţinêndu-se puţin nebuniĭ aceştia, şi de o dată iritându-se maĭ mult cu spiritul, şi îndrăcindu-se din noŭ, se escitaŭ şi strigaŭ la arătare şi cu voce mare, de acum să nu sufere stăpânirea, dar să ĭea armele în mânĭ şi să mérgĕ contra Romanilor (Bizantinilor), şi pre ceĭ prinşĭ în resbelŭ să nu-ĭ cruţe, dar să-ĭ tae şi să-ĭ omóre fĕrĕ de milă, nicĭ pentru banĭ să nu-ĭ libereze, nicĭ săse înduplice la rugăciunĭ, nicĭ să se supunĕ la îngenunkerĭ, ci ca nisce petre tarĭ, (adamanţĭ) să fie ne 'nduplicaţĭ la orĭ-ce rugăciune şi să nimicĭască pre fie-care din ceĭ prinşĭ. Decĭ înduplicată fiind naţiunea întrégă cu astŭ-felŭ de devinaţiunĭ, aŭ alergatŭ la arme. Şi de 'n dată ce aŭ vĕḑutŭ, că li merge bine cu rescóla, încă şi maĭ mult s'aŭ întăritŭ în libertate, (ḑicĕnd) că acésta o bine voiesce D-ḑeul lor. (1)

Cu modul acesta Românĭ sûnt puşĭ pre piciorŭ de revoluţiunea

(1) Niceta Choniat. De Isaacio Angelo lib. I. cap. V.

βάθρων αὐτῶν τὴν Φιλιππούπολιν, θαυμαστὴν ἄγαν οὖσαν, ἥτις παρὰ τῷ Ἕβρῳ κεῖται, εἶτα τὰς ἄλλας πάσας πόλεις, τὴν Ἡράκλειαν, τὸ Πάνιον, τὴν Ῥαιδεστόν, Χαριούπολιν, Τραϊανούπολιν, Μάκρην, Κλαυδιούπολιν, Μοσυνούπολιν, Περιθεώριον, καὶ ἄλλας πολλάς, ἃς ἀριθμεῖν οὐ χρεών,=Decĭ sculându-se de aicĭ Imperatorul Bulgarilor (1), ne avênd cine să-lŭ impedice, ca celu ce sfărămase cu totul şi nu de mult pre Italienĭ, ĭar altul ne maĭ fiind ca să-ĭ stea în contra, străbate tótă Macedonia. Decĭ făcênd pradă fórte mare, pre tóte oraşele le-a pustiatŭ de bărbaţĭ şi cu desevêrşire le-a dărâmatŭ pre dînsele. Iar acésta eĭ o făceaŭ cu scopŭ, ca nu vre-o-dată Romaniĭ, (Bizantiniĭ) avênd reînforţărĭ, să-şĭ recapete oraşele lor. A ruinatŭ din temeliele sêle Filipupolul, fiind fórte minunatŭ şi situatŭ lôngă riul Ebru, apoĭ pre tóte cele-la-lte oraşe, Iraclia, Paniul, Redestul, Chariupolul, Traĭanupolul, Macra, Claudiupolul, Mosinupolul, Periteoriul şi altele multe, pre care nu este necesariŭ să le enumerămŭ (2) Cu alte vorbe, Imperatorul Româno-Bulgarilor, Ioan, pre la anul 1198 a ajunsŭ ca să-şĭ întindĕ dominaţiunea sa presto ambele Mysiĭ, căcĭ tóte aceste cetăţĭ şi oraşe, de care face menţiune aicĭ Acropolitul, se află pre ambele laturĭ ale riuluĭ Ebru, séŭ Mariţa de astădĭ.

In fine Acropolitul, continuând cu înşirarea oraşelor şi localităţilor intrate în Regatul Româno-Bulgar, adauge: « ἐπὶ καὶ γὰρ κατ᾽ αὐτῶν κατόπιν ἐχώρει. πάντα ἀναιμωτὶ τούτῳ ὑπέπιπτον. καὶ γίνεται μὲν ὑπ᾽ αὐτὸν ἡ Ἀδριανοῦ, ἐκ τοῦ σχεδὸν δὲ καὶ τὸ Διδυμότοιχον, εἶτα Βολερὸν ἅπαν, Σέρραι, Πελαγονία, καὶ Πρίλαπος καὶ τὰ πέριξ ταύτων. Κατέδραμε δὲ καὶ τῆς μεγάλης Βλαχίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἐλβάνου κατακυριεύει καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ τὰς λείας ποιεῖ=Şi decĭ mergea în urma lor (3), şi tóte ise supuneaŭ forĕ devĕrsare de sânge; şi a intratŭ sub stăpânirea luĭ (politia) luĭ Adrian, din care maĭ şi Didimotichul, apoĭ Volerul întregŭ, Sera, Pelago-

(1) Aicĭ e vorba despre Ioniţă imperatorul Româno-Bulgar, care a bătutŭ la Adrianupolŭ pre Italieniĭ, ce ocupaŭ Constantinopolul şi în bătaĭă de la Adrianupolŭ a fostŭ prinsŭ şi Balduin, ducele lor de către armata luĭ Ioniţă. Şi prin urmare Ioniţă s'a sculatŭ şi a plecatŭ de la Adrianupolŭ (G. Acropolita Annales, ap. XIII,

(2) Georgi Acropolitae. Annales cap XIII.

(3) Aicĭ e vorba despre locuitoriĭ oraşelor Imperiuluĭ bizantinŭ, pe cariĭ Asan facêndu-ĭ captivĭ în resbóe, iĭ elibera. ca să se reîntórcĕ la locurile lor, şi să spunĕ locuitorilor, că el, scăpându-ĭ de jugul Bizantinu, are a se purta cu dînşiĭ omenesce.

lăţirea Regatului al doile Româno-Bulgarŭ: « Καὶ ἀνίσταταί τις Ἀσὰν τοὔνομα, καὶ βασιλεύει τῆς Χώρας, ἅπαντα τὰ ἐντὸς τοῦ Αἵμου μέχρι καὶ τοῦ Ἴστρου ὑφ' ἑαυτὸν ποιησάμενος.=Şi se scólă unŭ-ore-care cu numele Asan, şi împărăţesce preste ţéra, supunênd sie-şi tóte (localităţile) dintre muntele Emŭ şi pênĕ în Istru ». (1) Şi ăiarea: « Ὁ γὰρ δηλωθεὶς Ἀσὰν δύο ἔσχεν ἀδελφούς, ὧν ὁ μὲν Πέτρος ἐκαλεῖτο, ὁ δὲ Ἰωάννης. Καὶ τὸν μὲν Ἰωάννην εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, τὸν δὲ Πέτρον τμῆμά τι κόψας τῆς αὐτοῦ ἐπαρχίας ἄρχειν ἐκείνου διεκελεύσατο, ἥ τε μεγάλη Περισθλάβα καὶ ἡ Προβάτους καὶ τὰ περὶ αὐτὰ τῷ Πέτρῳ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀσὰν ὡς οἰκεῖος κλῆρος δεδώρηται. ὅθεν καὶ μέχρι τοῦ νῦν τὰ τοιαῦτα τοῦ Πέτρου ὀνομάζεται χώρα.=Iar Asan, facêndu-se cunoscutŭ, avea doï fraţĭ, din carĭ unul se kiema Petru, iar cela-lalt Ioan (2) Şi pre Ioan ìlu avea cu sine, iar luĭ Petru, despărţindu-ĭ o parte din eparchia sa, ĭ-a ordonatu să o stăpânéscă el, adecă Pereslava cea mare şi Provatele (3) şi locurile cele de prin jurul lor s'aŭ charazitŭ luĭ Petru de cătrĕ fratele seŭ Asan, ca o parte proprie a luĭ, pentru care aceste locurĭ şi pênĕ acum se numescŭ ţera luĭ Petru (4) ».

Iar după mórtea luĭ Asan, carea s'a întâmplatŭ la noĕ anĭ de la începutul rescólei, adecă la 1195, regatul Româno-Bulgaru, condusŭ acum de Ioniţă, fratele luĭ Asan numera între provinciile sele şi următórele localităţĭ: « Ἀπάρας γοῦν ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων, μὴ ἔχων τὸ ἐμποδὼν ὡς τῶν Ἰταλῶν αὐτοῦ καταπορθηθέντων τὸ ἔσχατον, ἑτέρου δὲ μὴ ὄντος τοῦ ἀνθισταμένου, πᾶσαν κατατρέχει Μακεδονίαν. Λείαν οὖν παμπόλλην ἐποιήσατο, αὐτάνδρους τὰς πόλεις ἀνδραποδισάμενος καὶ τέλειον κατασκάψας αὐτάς. Τὸ δὲ οἱ διανόημα ἦν, ὡς μήποτε Ῥωμαίους ἀνάκλησιν σχεῖν. τῶν σφετέρων ἐπιδράξασθαι πόλεων. Κατέσκαψαν γοῦν ἐκ

(1) Georgii Acropolitae Annales cap. 11. Cu alte vorbe, dupre supuxele luĭ Acropolitul. Asan la prima încercare de rescólă şia supusŭ sieşi Dobrogea şi Bulgaria de astă-dĭ.

(2) Numele acestuĭ frate a luĭ Asan era Ioniţă românescŭ, pre care Bizantiniĭ ne putênd să-lŭ pronunţiĭ, ìĭ dicéŭ simplu Ioan. Noĭ însĕ ne ţinemŭ aicĭ de versiunea latină, carea numesce pre acestu frate a luĭ Asan Ioannitius = Ioniţă.

(3) Aceste eraŭ oraşe de pre malul Dunărei şi prin urmare din Mysia veke şi Dobrogea de astă-dĭ.

(4) G. Acropolitae Annales cap. XII.

răţia mea credinţa Bulgariei şi a Vlachiei, precum are craîul ungurescŭ credinţa Ungariei, şi să inceteze uciderile între împĕrăţia mea şi între Ungurî. Şi să scie Sânţia ta, că cincî Episcopiî ale Bulgarieî se ţinŭ de împĕrăţia mea; care le au cuprinsŭ craîul Ungarieî, cu credinţele Bisericilor şi episcopiile acelea s'aŭ făcutŭ nimicŭ. Şi de s'a făcutŭ acésta cu dreptulŭ, fie aşa » (1). Din care plângere a luî Ioniţă către Inocentiu III Papa Romeî resultă, că *Imperiul seŭ la Vestŭ avea de limită o parte din Serbia de astă-ḑi*, seŭ maî corectŭ, **că Bulgaria cea dependintă de imperiul luî Ioniţă, avea la Vestu de chotarŭ marginea despre ostu a Serbieî de asta-ḑi şi în pretenţiune cinci Episcopiî din Serbia.**

Unŭ al doile Statŭ curat românescu şi klar contimpuranŭ cu regatul Romano-Bulgarŭ din drepta Dunăreî, se afla sîtuatŭ pre malul stângŭ al Dunăreî între Sîretŭ şi munţiî Carpaţî, pĕnĕ la Amlaş şi Făgăraş. El cuprindea tôte ţerile, ce încă nu se aflaŭ spre ostu sub dominaţiunea *Tatarilor*, îar spre *Vestŭ sub cea a Ungurilor*. Cu alte vorbe, că pre la 1215, dupre cum ni spune inscripţiunea monastireî din Câmpul-lungu (2) şi chronicarul anonimŭ românescŭ : « Radul vodă Negru era vodă în Ardél şi Chaţeg pre Amlaş şi Făgăraş, şi aŭ coborîtŭ în ţéră românéscă pre apa Dâmboviţeî la Câmpul-lungŭ, unde şi-aŭ făcutŭ curţî şi mônăstire la acestu anŭ. Venita'ŭ şi Basarabŭ Banul Craîoveî şi s'aŭ supusŭ luî. Şi aŭ stăpânitŭ numitul domnŭ tótă téra românéscă cu cincî judeţe ale Craîoveî pĕnĕ în Dunărea şi pĕnĕ în apa Siretuluî, şi în Ardélŭ Amlaşul şi Făgăraşul, cum şi ceî maî din urma luî

(1) Gesta Innocentii III No. 72 (Chron Românilor Şincaî T. I, pag. 239). Sincaî, fundându-se la locul citatŭ pre maî mulţî istoricî, pretinde, că Episcopiile disputate erau în Serbia. Acéstă credinţă a luî Şincaî se sprijinesce şi prin faptulŭ, că la Vidin pre timpul luî Ioniţă era o episcopie română. De altă parte Ludovic craîul Ungarieî, voind la 1371 a bate pre Românîî din Muntenia, trecênd Dunărea el vine pe la Turnu-Severinuluî în ţéră, adecă prin Serbia, séŭ Episcopiile, pretinse de Ioniţă, ca prin provinciile sele, dar este învinsŭ cu desevêrşire. (Mag. istoricŭ T. V, pag 245).

(2) Veḑî articulul: «Metropolitul Ungro-Vlachieî Neofit I în jurnalul » «Biserica Ort. Română » anul III No V, pag. 179. şi 181, unde se ḑice : « Care monastire o aŭ ziditŭ rĕposatul Radul vodă Negrul, când aŭ fostŭ velétŭ de la Adam 6723 » (Ch. 1215). Şi aîurea, vorbindu-se despre imunităţile oraşuluî Câmpul-lungŭ, acordate de Radul Negru, se ḑice : «când aŭ fostŭ létŭ 6723 (Chr. 1215) ».

nia Prilapul și împrejurimele lor. A venit sub dînsul Valachia mare (1) și a cuceritŭ Elbanul și își întinde devastările séle pĕnĕ la Iliric (2) ». Din tóte aceste lară și resultă, că la începutul revoluțiunei Asan și a îndreptatŭ privirile séle maĭ ântâiŭ asupra elementuluĭ românŭ, din imperiul bizantinŭ. Acésta se dovedesce din modul, cum el își întinde cuceririle séle, făcĕnd ca să i se supunĕ maĭ ântâiŭ orașele din Mysiĭ, întindĕndu-șĭ cucerirlle séle spre Macedonia și Thesalia în modŭ treptatŭ, unde a apucatŭ să supună Didimotichul, eră restulŭ celoralalte cucerirĭ din Thracia, precum și Valachia mare de la muntele Pind le-a efectuatŭ fratele și succesorul seŭ la tronŭ, Ionițā, precum kiar și fiul seŭ Ioan II Asan.

Decă in fine acum am voi ca să determinămŭ chotarele regatuluĭ Româno-Bulgarŭ, noĭ trebue să recunóscemŭ în virtutea citatelor de maĭ sus, că acestŭ regatŭ pre timpul Imperatoruluĭ Românŭ Ionită, adecă pre la începutul seculuiuĭ al XIII-le, **el se limita la Nordŭ cu Dunărea la Ostŭ cu marea Négră, la Sudu cu Iliricul și locurile cele maĭ depărtate ale Thraciei** (3). Limitele înse despre Vestŭ eraŭ disputate de cătrе Ungurĭ și Ionită, dupre cum se vede, el își ținea imperiul pĕnĕ în Serbia de astă dĭ; căcĭ écă ce dice el într'o epistolă cătrĕ Papa Inocentiu III-le: « Și despre chotarele Ungarieĭ, Bulgarieĭ, și a le Vlachieĭ, lasŭ să judece sânția ta, și să îndrepteză lucrul acela, cum va fi maĭ drept, ca să nu aĭbă păcatŭ sufletul Sânțieĭ tale, și așa să aĭbă împĕ-

---

(1) Despre Valachia cea mare éta cum se esprimа Choniatul: « Ἐπὶ δὲ τούτους καὶ ἄλλος τις τὰ Θετταλίας κατέχων μετέωρα, ἃ νῦν μεγάλη Βλαχία κικλήσκεται τοπάρχης ἦν τῶν ἐκεῖ = Pre lîngă aceste, altŭ (poporŭ) domnind preste chotarele Thesalieĭ care acum se numescŭ Valachia cea mare, își avea guvernatorul seŭ preste locurile de acolo » (N. Choniate. Urbs capta. cap. XV.) Aici Choniatŭ are în vedere, de a ne vorbi despre Românii din muntele Pindŭ, cariĭ pre timpul luĭ Ionițā încercase și eĭ de a funda unu regatŭ românŭ sub guvernămĕntul unuĭ Crișu Despre acésta maĭ jos

(2) Georgii Acropolitae, Annales cap. XXV.

(3) Dicemŭ pĕnĕ în locurile cele maĭ depărtate ale Thracieĭ; căcĭ despre chotarele acesteĭ părțĭ n'avemŭ nimicu determinatŭ. Dar, cā în adevĕr Regatul Româno-Bulgarŭ de pre timpul luĭ Ionițā s'a întinsŭ pene în interiorul Thracieĭ, și anume preste tótă laturea locuită de Românĭ și de Bulgarĭ, acésta ni-o atestă și G Pachimeru, când dice: «Iar (elementul) Vlachicŭ, care *se intinde maĭ de la suburbiile cetățeĭ* (Constantinupolĭ) *spre Vizia și maĭ departe, se socote în mulțime* fórte mare la numĕrŭ și este unŭ poporŭ, ce se află pre unŭ terenŭ dificilŭ și se ocupă cu pașunarea (Georgii Pachimeris. De Andronica Palaeologo lib. I, cap. XXXVII.)

cum praedictis scilicet Blacis et Bissenis eisdem contulimus, ut praefata gaudentes liberate nulli inde servire teneantur=Şi pre lôngă cele enumerate maĭ sus, le-am acordatŭ lor *pădurea Vlachilor şi* a Bisenilor cu ape cu tot, profitând în comun de usul lor cu menţionaţiĭ adecă maĭ sus Vlachĭ şi Bisenĭ, şi bucurêndu-se de libertatea prestabilită, să n'aĭbă a servi nicĭ decum pentru acésta» (1). Românil din Trasilvania şi Timişéna însoçescŭ pre Bela, regele Ungarieĭ, în resbelul, ce acesta a avut cu Otocar, regele Bochemieĭ, despre care însuşĭ Otocar mărturisesce într'o scrisóre către Papa Alecsandru, şi prin care tot-o-dată se atestă, că în Transilvania şi Timişéna esistaŭ Românĭ cu staturĭ, vasale Ungurilor, (2). In fine pre la anul 1371, Ludovic, regele Ungarieĭ, avea sub vasalitatea sa şi pre Nicola (Nicólă) voevodul Transilvanieĭ, căruia îĭ poruncesce, ca să intre cu armata în ţéra românéscă, ce se afla situată între Siretŭ şi munţiĭ Carpaţĭ, unde fu bătutŭ de Radu al II-le (3). Resumând numaĭ cele espuse pênĕ aicĭ, trebue să recunóscemŭ, că *în Transilvania şi Timişéna* în epocha, ce ne ocupă, esistaŭ Românĭ, şi că aceştĭ Românĭ se **aflaŭ organisaţi în State, dependinte de Regiĭ Ungarieĭ, numaĭ în ceia, ce privia viéţa lor politică.**

Nu putemŭ să părăsimŭ partea géografică a studiuluĭ nostru, fórĕ ca să ne ocupămŭ şi de laturile, ce se aflau preste Siretŭ, adecă în Moldova, Basarabia şi Bucovina de astădĭ. George Acropolitul, vorbind despre Ioniţă, imperatorul Românо-Bulgarilor, şi spunênd, că el se numia pre sine «Ρωμαιοκτόνος=ucigatoru de Romanĭ séŭ Bizantiniĭ» şi că Bizantiniĭ toţĭ îlŭ porecliaŭ cu numirea de «σκυλοϊωάννης=câneie de Ioan, vorbesce şi despre Românii din locurile, ce ne ocupă, dicênd: «τὸ γὰρ τῶν Σκυθικῶν γένος ἰδιοποιησάμενος καὶ κοινωνήσας αὐτοῖς συγγενείας καὶ τρόπου μετασχὼν ἐκ φύσεως θηριωδεστέρου, φόνοις ἐνετρύφα Ρωμαίων. ὡς γοῦν οὗτοσὶ ἐτεθνήκει, ὁ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ παῖς Βορίλας τοὔνομα, τὴν Σκυθίδα θεῖαν γαμετὴν εἰληφώς, τῆς ἀρχῆς τῶν βουλγάρων γέγονεν ἐγκρατής. Τὸν δὲ τοῦ Ἀσὰν

(1) Ibidem. pag. 117.
(2) Balbinus. Miscell. Hist. Bohem. Dec. I, lib. VI. Mag Ist. Tom. V, pag 241)
(3) Mag. ist. A. T. Laurian, Tom. V, pag 245.

Domnl multă vreme aŭ stăpânitŭ aceste, dupre cum se dovedesce din titulul chrisóvelor. Iar dupŏ acéstă aŭ mutatŭ Radul vodă Negru scaunul la curtea de Argeş, şi făcĕndu-şl curţl, aŭ făcutŭ şi Biserică, în care dupo mórtea luĭ s'aŭ îngropatŭ şi i s'aŭ făcutŭ şi statuă de petră, adecă kipul luĭ, care este în acea Biserică » (1), De unde resultă, că pre la începutul seculului al XIII-le, Românil, ocupând muntele Emu cu ţerile învecinate luĭ, **eĭ ţineaŭ pentru sine în regatŭ separatŭ şi munţiĭ Carpaţi dintre Siret şi Făgăraşŭ**.

Ce se atinge însĕ de Transilvania, şi Timişĕna, unde cum noĭ am vĕḑutŭ în epocha precedentă, esistaŭ maĭ multe staturĭ românescĭ, nu rĕmâne nicĭ cea maĭ mică îndoĭală, că aseminea state aŭ continuatŭ a esista şi în epocha, ce ne ocupă, adecă de la seculul al XII-le înainte; dar numaĭ ele se distingeaŭ prin caracterul lor politicu. Unguriĭ, fiind de religiunea catolică, şi prin urmare favorisaţĭ de Papĭ şi regiĭ Occidentuluĭ; Româniĭ, ţinĕnd de altă parte la Biserica ortodocsă, ca la patrimoniul lor celŭ maĭ scumpŭ, aŭ trebuitŭ să-şĭ pérde viéţa lor politică, fŏrĕ ca vre o dată să renunçă şi la locurile, ce le-aŭ ocupatŭ o dată, adecă la munţiĭ Carpaţĭ, cariĭ l'-aŭ servitŭ, noĭ am vĕḑutŭ, de adăpostŭ în faça învădătorilor barbarĭ, şi cariĭ tot-o-dată aŭ contribuitŭ, ca o cetate întinsă şi bine fortificată, la conservarea şi kĭar desvoltarea elementuluĭ românescŭ. Ḑicemŭ, şi în munţiĭ Carpaţĭ Romanismul s'a conservatŭ in permanenţă, şi tot-o-dată, ca elementŭ compactŭ şi distinctŭ de elementul unguréscŭ, care acum prin influenţa politică îlŭ cotropise. Şi ca dovadă la cele ḑise de noĭ, să citămu maĭ ântâiŭ pre Andreĭ al II, regele Ungarieĭ, care într'o diploma, dată călărilor ierosolimitanĭ, şi prin care li acordă maĭ multe imunităţĭ, se esprimă: « că nicĭ eĭ nicĭ ómeniĭ lor să nu plătescĕ nicĭ unŭ tributŭ, când vorŭ trece prin ţéra Siculilorŭ séŭ *prin ţera Blachilor* » (2) Tot acelaşĭ Andreĭ II, regele Ungarieĭ, printr'o altă diplomă, dată saşilor din Transilvania, se esprimă: « Praeter vero supra dicta, silvam Blacorum et Bissenorum cum aquis, usus communes exercendo

(1) Anonymus Valachius cap. XLIV. (Chron. Rom. Şincal T. I pag. 249).

(2) Mag. istoricŭ A. Tr. Laurian T. III. pag. 111. (per teram Siculorum aut per terram Blacorum).

pre Tătarî la Marea Neagră, adecă în Bugégul de astă-ḑî, şi îşî cere permisiunea de la Papa Clementŭ, ca să-şî împroprieze sieşî tóte locurile cucerite. La care Papa respunde în modul următorŭ ḑicĕnd: « Nos igitur huiusmodi tuum laudandum in hac parte propositum multipliciter in Domino commendantes, illudque favoribus, et rependiis apostolicis prosequentes, omnia et singula, provincias, civitates, castra, villas, fortalitia, et quaelibet alia loca, quae praestante Deo de manibus schismaticorum et infidelium eorumdem potentia et manibus eripere et potestati tuae subjicere=Decî noî astŭfelŭ aprobămu în totu modul şi în Domnul propunerea ta cea mult lăudată în acéstă parte (1) şi te învestimŭ pre tine şi ereḑiî tĕî cu favórea şi aprobarea apostolică, ca pre tóte şi *inparte provinciile, cetăţile, castrele, vilele, fortăreţile şi orî-care altŭ locŭ*, ce ajutându-ţî D-ḑeu, veî apuca *din mânele* **schismaticilor** şi kiar din stăpânirea şi mânele necredincioşilor, să le supuî potestăţeî tale » (2). Din tóte aceste acum urmézĕ, **că Românii şi numaî eî, putĕnd să fie aicî schismaticî, ocupaŭ şi téra cumanilor. şi eî se întindeaŭ şi preste Moldova veke, cu Basarabia şi Bucovina, adecă preste o parte din Cumania.**

Resumând în fine totŭ, ce s'a disŭ pĕnĕ aicî în respectul întinderei teritoriale, pre care Românii o ocupau între seculul XII şi XIV-le trebue să recunóscemŭ, că eî **aveaŭ doĕ centrurî de viéţă munţii Emŭ. şi Carpaţiî, disputându-şî la Emŭ dominaţiunea cu Bulgariî şi Bizantiniî, iar la Carpaţi despre Vestŭ aveaŭ a lupta cu Unguriî. şi la Ostul Carpaţilor cu Tatariî.** De altă parte trebue să maî admitemŭ, **că în drépta Dunăreî Româniî se aflaŭ réspândiţî prin Mysia, Tracia, Thesalia, Macedonia, pĕnĕ în Serbia, iar în stânga Dunăreî Româniî locuiaŭ munţiî Car-**

(1) Aicî e vorba despre partea, ce o ocupase Tătarii, adecă despre Vekïa Cumanie, seŭ Moldova, de unde eî faceaŭ incursiuni în Ungaria.

(2) Raynaldus ad annum 1352. Necredincioşii, despre care Climent face aicî menţiune, suntŭ Tătariî iar schismaticiî suntŭ Romanii din Moldova: căcî alt-mintrelea nu se póte esplica cum aicî puteaŭ sa esiste schismaticî, seŭ crestinî de ritul Orientalŭ.

παῖδα ἀφήλικα ὄντα ἔτι κρύφα τις λαβὼν, ὡς εἰρήκαμεν, ἐπὶ τοὺς Σκύθας κεχώρηκεν.=Şi némul Sciţilor, fiindu-I la dispositinne (1), şi fiind cu dinşiI *in relaţiunī de rudire*, şi avênd de la natură unŭ caracterŭ forte sĭlbaticŭ, se desfăta cu morţile Romanilor (Bizantinilor). Şi cum acesta a muritŭ, fiiul surorei luī, cu numele Borilă, luând de femee *pre o frumosă scită*, s'a facutŭ stăpânŭ preste domnia Bulgarilor. Iar copilul luī Asan, Ioan, fiind încă nevârstnicŭ, a fostŭ luatŭ pre ascuns de cine-va, şi dusŭ, duprecum am ḑisŭ, *la Sciţī.*» (2) In genere vorbind, Acropolitul ni spune destul de lămuritŭ, că între Românii de preste Dunărea şi ceī de dincóce, seŭ BulgariI şi SciţiI, cum iI numesce el, esista o afinitate şi o rudire, că regiI Româno-BulgarI îşI procurau în stânga DunăreI armatele lor, necesare, în luptele cu BizantiniI, că eī tot la RomâniI din stânga DunăreI şi special la ceI din Moldova îşI găsĭaŭ femeile lor şi la casŭ de trebuinţă îşI adăpostiaŭ şi copiiI, cariI maI pre urmă trebuiaŭ să ocupe tronul Româno-Bulgarŭ din drépta DunăreI.

Decă însĕ întórcemŭ privirile nóstre asupra istorieI UngarieI, descoperimŭ, că în adever în părţile MoldoveI eraŭ de asemine respândiţI RomâniI şi elementul lor se întindea maI preste tótă Moldova veke. Eca ce ḑice în acestă privinţă Papa Gregoriu IXle către Bela, regele UngarieI la anul 1234: «In cumanorum Episcopatu, sicut accepimus, quidam populi, qui Valachi vocantur existunt, qui et si censeantur nomine christiano, sub una tamen fide varios ritus habentes, et mores illos committunt, quae huic sunt nomini inimica.=In Episcopatul Cumanilor, dupre cum am înţelesŭ, esistŭ óre-care popóre, ce se-kĭamă ValachI, cariI, de şi se distingŭ cu numele de creştinI, totuşI sub o credinţă aŭ diferite riturI şi facŭ astŭ-felŭ de fapte, că se opunŭ cu totul numeluI lor (3). In fine Ludovic, regele UngarieI, la anul 1352 bate

(1) NoI traducemu vorba ἰδιοποιησάμενος nu cu sensul eI propriu, ci transformatu şi acésta pentru cuvêntul că Imperatorul Ioniţă nu şi-a întinsŭ dominaţiunea preste laturea stângă a DunăreI nicĭ-o-dată, ci a fost numaI în legăturI de amiciţie cu RomaniI de aicĭ.

(2) G. Acropolitae Annales cap. XIII.

(3) Raynaldus ad annum 1234 (Mag istoricŭ A T. Laurean T. III, pag. 119). — AicI nu este vorba despre alţI ValachI seŭ RomânI, de cât despre aceI aflătorI în Cumania, seŭ Scitia autorilor BizantinI, pre carea noI am determinato cu maI multă precisiune în epocha precedentă, şi care se întindea preste Moldova veke cu Basarabia şi Bucovina.

CUVÊNTU
LA NASCEREA DOMNULUI

Mărire intru cei de sus lui Dumnedeu şi pre pămêntŭ pace, intre omeni bună voire.

La acéstă frumósă intonaţie urechea chreştinuluĭ se încântă, inima-ĭ tresare de o bucurie cerescă, care, cu colorile cele maĭ viĭ, se desemneză pre faça sea. Da, căcĭ ea ne transportă cu spiritulŭ în aceea măreţă nópte, in miḑloculu căria, omenirea suferindu de secolĭ, fu a-nunciată in persóna unoru săracĭ păstorĭ de la Bethleem, că acelŭ de secolĭ asceptatu, speranţa luĭ Israel celŭ vechiŭ şi bucuria Israeluluĭ celuĭ noŭ, a bine-venitŭ în lume prin naşcerea sea din fecióră: «*Nu-vĕ temeţi*, ḑice unŭ îngerŭ aceloru păstorĭ înspăimântaţĭ de Cântarea Coruluĭ ingerescu, *că eŭ vestescŭ voe bucurie mare care va fi la totŭ poporulŭ lui Israel; fiind-că în acéstă nópte (aci în cetatea lui David) s'a născutŭ Christos Domnulŭ.*»

Dară cine este acestŭ Christos Domnulu?

O! ce ne maĭ întrebămŭ! cu toţiĭ scimu iubiţiloră, că este suveranulŭ Universuluĭ, alŭ îngeriloru şi alŭ ómenilorŭ, suveranulŭ intrgeĭ naturĭ; este Dumnedeulŭ nostru, uniculu născut Fiiŭ şi Cuvêntŭ alu luĭ Dumnedeŭ, egalu cu Părintele sĕu prin Divinitatea sea, şi asemenea noĕ prin omenirea sea; este în fine acel Toegu din rădăcina luĭ Iese, după cum căntă Biserica, care a venitu in lume, atuncĭ cându a sositŭ plinirea timpuluĭ, ca să mântuéscă şi să ridice pre Adam celu căzutŭ,

pați și se întindeaŭ pĕnĕ la marea Négră, și parte a Chersonuluĭ de astă-dĭ, rădicându se în sus pre malul Buguluĭ și ajungând pĕnĕ la obârșia acestuia și a râurilor Nistru și Prutŭ.

(Va urma)

Arch. **Genadie Enacénu.**

vedea acea stare deplorabilă, in care se afla omenirea atunci la venirea Mesiei, în cât cei mai înțelepți ai păgânismului diceau că omenirea nu se póte indrepta fără ajutorulu unei puteri Divine.

Să cântămu fraţiloru, să cântămu mărirea părintelui celui bunu, care fiindu-i milă de cununa operiloru séle, îi értă totu trecutulu, şi astădi trimeţendu-i pre uniculu şi iubitulu sĕu Fiiu spre a o mântui, îi descopere în gradulu celu mai în altu dragostea cea mare ce a avutu pentru omu, pentru care Evangelistulu Ión dice: *«Atât a iubitu Dumnedeu lumea în cât şi pre iubitulu sĕu Fiiu l'a datu.»*

Mare este puterea lui Dumnedeu în casulu de faţă, şi cu atât mai mare, cu câtu Fiiulu séu prin umila sea naşcere, pune pétra fondamentală a Impărăţiei séle Ceresci, pentru care s'a pogorâtu din sînulu Părintelui sĕu, învĕţându ne prin însuşi esemplulu sĕu de la primulu pasu în acéstă lume, virtuţi, precum: supunerea, umilinţa, pacienţa, deslipirea de bunurile pămentesci. Aşa, căci ce vedemu la acéstă nascere a Fiiului lui Dumnedeu? Fiiu alu secolului, deşteptăte şi ia aminte.

Acela ce acolo susu în Ceru este încungiuratu de lumină şi puternice cete Ceresci, să nasce în eslea din pescera de la Bethleem, în întunericulu celu mai profundu alu nopţei, streinu şi lipsitu de ori ce ajutoru! Acela ce a ornatu aşa de frumosu universulu, dotându-lu cu diferite forme unele de cât altele mai perfecte, unele de cât altele mai frumóse, unele de câtu altele mai încântătóre, stăpânulu şi Domnulu Domniloru, Regele Regilor şi Imperatorulu Imperatoriloru, celu ce are scaun Cerulu, aşcernutu picóreloru pămentulu, şi se învestmentéză cu lumina ca cu o haină, după cum cântă Regele Profetu; se nasce in cea mai mare simplitate şi sărăcie, lipitu chiaru de unu patu şi înfăşurături, pe cari i le ofera eslea dobitóceloru, la care se împlinesce cuventulu: *«Boulu a cu-*

făcêndu-se noŭ Adam regeneratorŭ alŭ omenireĭ, după cum Dumnedeu a promis chiar de la căderea luĭ Adam şi profeţiĭ n'aŭ incetatŭ a anuncia acésta.

Să săltămŭ deră fraţilorŭ în inimile nóstre, că Mântuitorulŭ omenireĭ îmbrăcatŭ cu slăbiciunea natureĭ omenescĭ, a venitŭ să sfărame lanţulŭ sclavieĭ în care omulŭ, gemea de secolĭ, ridicându-lŭ la demnitatea luĭ perdută, prin sacrificiulŭ sĕŭ şi risipirea noruluĭ nesciinţeĭ şi alŭ rătăcireĭ, in care era cădutŭ prin înşelăciunea spirituluĭ celŭ reŭ, vrăjmaşulŭ sĕŭ ne împăcatŭ.

Si cum amŭ putea fi lipsiţĭ de unŭ asemenea sentimentŭ de bucuria la Naşcerea Mântuitoruluĭ nostru; şi maĭ cu sémă tu femee, tu fiică a Eveĭ, căria, acestŭ născutŭ, ţi-a restituitŭ drepturile în familie, drepturĭ pre carí le perduseĭ prin uşurătatea străbuneĭ tale? cum amŭ putea fi nepăsătorĭ şi nesimţitorĭ, noĭ, cari ne dămŭ cu atâta uşurinţă la veseliĭ trecĕtóre şi de multe orĭ chiar înşelătóre?

Aşa dară, plinĭ de bucurie, şi cu cea maĭ mare bună-voinţă, să serbămŭ venirea între noĭ a Mântuitoruluĭ nostru, cântândŭ cu spiritualulŭ corŭ: «*Mărire lui Dumnedeu celui din înălţime, pace pre pămĕnt şi bunăvoinţă între ómeni!*

Da, fraţilorŭ, să cântămŭ mărirea luĭ Dumnedeŭ celuĭ din înălţime, ca autorul acestuĭ mare mysterŭ (adică în omenirea Cuvêntuluĭ), în care strălucesce bunătatea, înţelepciunea şi Atot puternicia sea. Să cântămŭ mărirea acestuĭ mare Dumnedeŭ, care cu tótă neascultarea omuluĭ, cu tótă neînţelepciunea luĭ, totuşĭ nu l'a părăsitŭ după cum merita, ci in tot timpulŭ şi totŭ-de-una a veghiatŭ asupră-ĭ, cercetându-lŭ şi învĕţându-lŭ prin bărbaţĭ alesĭ, cu tóte că elŭ vaĭ! întunecatŭ şi orbit de pasiunĭ şi plăcerĭ, in locŭ să se apropie de densulŭ, din ce in ce maĭ multŭ, s'a depărtatŭ. Si ca probă despre acesta, n'aveţĭ de cât să deschideţĭ Istoria lumeĭ şi veţĭ

ne ascultarea primuluĭ omŭ a atrasu după sine şi perderea păceĭ, de care se bucura în primele ḑile ale creatiuneĭ sele. Din acéstă causă a urmatŭ pentru omŭ, luptă cu Dumneḑeu, lupta cu semenulŭ sĕu, luptă chiar cu sine însuşĭ, lupta care l a făcutŭ ḑilele amarĭ. Secolĭ a trecutŭ şi niminĭ i-a maĭ pututu reda acéstă pace perdută, nicĭ îngeru, nicĭ omŭ, fără numaĭ acestu nou nascutu, Fiiulu luĭ Dumneḑeu, pentru care Profetulŭ. Isaia cu 700 anĭ înainte de nascerea sea l'a numitu *Domnulŭ Păcei*; şi Regele Profetu a preḑisu, *că în ḑilele lui va răsări dreptate şi multă pace*, ceea ce a şi urmatŭ în adevĕru, căcĭ Elu prin sacrificiulŭ sĕu de cruce, sfărămându părretele celu din miḑlocŭ alu vrajbeĭ, după cum cântă Biserica, a pusu pacea, sĕu maĭ bine a împăcat pre omŭ cu Dumneḑeu, şi noĭ numaĭ suntemŭ fiĭ aĭ urgieĭ Dumneḑeescĭ, ca pînă aci; a pusu pacea între noĭ şi semenulŭ prin caritate, din care resultă fapta cea bună şi frumósă, şi unirea frăţéscă; în fine ne-a împăcatŭ şi cu noĭ înşine, prin pacea consciinţeĭ, căpătată prin implinirea datoriilorŭ.

După cum vedeţĭ fraţilorŭ, Fiiulu luĭ Dumeḑeu venindŭ în lume, nu se numesce, nicĭ Domnulu măririeĭ, nicĭ alu bogăţiilorŭ,—idolulŭ omenireĭ,—nicĭ alu altoru titlurĭ, pentru căpătarea cărorŭ orgoliosulŭ fiŭ alŭ secoluluĭ işĭ sacrifică totulu pêné şi onórea, lucrulŭ celŭ maĭ preţiosŭ alu omuluĭ. Nu, ci se numesce Domnulŭ *păcei*, ca trăsură caracteristică a Impărăţieĭ sele, şi pentru care n'a încetatŭ în totŭ cursulu vieţeĭ sele pămentescĭ a o repeta şi recomanda Discipolilorŭ sĕĭ ḑicêndu-le: «*Pace vóĕ, Pacea mea daŭ vóĕ, Pacea mea lasŭ vóĕ*».

Si ce póte fi maĭ de doritŭ ca *pacea*? nimicŭ fraţilorŭ, de óre-ce numaĭ ea póte da omuluĭ repaosŭ; fiindŭ-că celu-ce vieţuesce în pace, vieţuesce liniştitŭ şi mulţumitŭ; pentru care cu dreptulu dară este maĭ pre susŭ

noscutŭ pre Domnulŭ sĕŭ; érŭ Israel nu m'a cunoscutŭ pre mine.» Nu se vede în juru-ĭ nicĭ o mărire, nicĭ o strălucire de ornamente, nicĭ unŭ felŭ de pompă de care ochiĭ noştri sîntŭ izbiţĭ la naşcerea celorŭ marĭ, la nascerea celorŭ puternicĭ aĭ pĕmêntuluĭ.

Si ce suntŭ acestea? nimicŭ altŭ, de cât o lecţie dată orgoliuluĭ omenescu, care trebue a se sfărăma înaintea esleĭ de la Bethleem. O lecţie dată omuluĭ superbŭ, care trebue a recunósce in nascerea Fiiuluĭ luĭ Dumnedeŭ, că umilinţa acestuĭ Mântuitorŭ alu luĭ este singura cale prin care póte intra în bunurile ce numaĭ orgoliuluĭ sĕŭ l'a făcutŭ să le perdă; că în înjosire şi sărăcie Dumnedeu —Omulŭ vine la noĭ, spre a ne liberea de robia păcatuluĭ şí tirania patimilorŭ.

Să învĕţămŭ dară de acĭ cu toţiĭ, că mărirea nu stă în origina familieĭ, în nascerea pompósă, în rangurĭ, etc. ci in vieţa virtósă, care singură numaĭ, póte şi a ne înălţa la demnitatea nóstră, şi a ne aduce adevĕrată mărire, pre cum s'a vĕdutu adesea bărbaţĭ necunoscuţĭ prin nascere, dară deveniţĭ ilustri prin faptă; şi de multe orĭ chiar cântaţĭ de Mirésa nouluĭ născutŭ, adică de St. Biserică.

Prin urmare dară, in faţa esleĭ de la Bethleem, inceteze orĭ ce pretenţiune de nascere, de avere, sĕŭ alte titlurĭ pământescĭ, adesea sorginte a tot felulŭ de rele simţitóre; veştejéscă-se ca flórea dimineţeĭ, peră ca visulŭ nopţeĭ, şi lupte-se omulŭ, lupte-se fie-care a se mări, a se încununa prin fapte laudabile, la practicarea cărorŭ St. Biserică n'a încetatŭ a ne chema tot-de una, după cum şi Mirile sĕŭ a făcutŭ pe cât timpŭ s'a aflatŭ pe pămentŭ. Lupte-se dicŭ, căcĭ numaĭ ast-felŭ vomŭ putea deveni demni a cânta mărirea luĭ Dumnedeŭ şi a Domni între noĭ Pacea, care ni s'a anunciatŭ de îngerésculŭ Corŭ: *«Si pre pămêntŭ pace.»*

Ce cuvêntŭ dulce! *«Pace pre pămêntu»*! Iubiţilorŭ,

simţimêntulu către Ingerul vestitorŭ: «*Iată serva Domnului, fie mie după cuvêntulŭ teu*».

Fraţi chreştini, daca spre nenorocirea nóstră ne vomu lăsa în moliciune şi vomu neglige aceste virtuţi, în vanŭ va fi pentru noi nascerea Fiiului lui Dumnedeu; în vanu totŭ sacrificiulu lui pentru noi; căci nu vomŭ putea cu demnitate a călca pragulŭ acestui sântu locaşu, pentru a aduce închinăciunile nóstre celui din eslea pescerei din Bethleem, nu vomŭ fi demni a purta numele de chreştini, seŭ unşi ai lui Dumnedeu. Si apoi în astu-felŭ de stare, n'am mâhni pre cel mai mare bine-făcétoru alu nostru; pre acela care pentru dragostea nóstră n'a cruţatŭ nici chiar pre iubitulŭ sêŭ Fiu, pe acela în fine fóră care: o ḑi, o oră, unu singuru momentu n'am putea esista, după cuvîntulŭ Psalmistului: «*Intorcênduţi tu faţa tea tóte se voru turbura*».

Nu credu iubiţilor, să se afle printre noi ver-unulŭ, care să ne socotéscă acestea, şi să nu doréscă vieţa pacifică la care Christos şi biserica sea ne chiamă.

De aceea dară, spre mărirea lui Dumnedeu să ḑicem cu toţii în inimile nóstre.

Dulce Iisuse! daca pînă acumu n'amu avutŭ, póte, o vieţă potrivită cu scopulu pentru care Tu ai bine voitŭ să vii în lume, Te rugămŭ, ertă trecutulu nostru; căci acumu promitemŭ în faţa Tea, că de astădi înainte vomŭ fi ai tei; Legea Tea cea sântă va fi conductórea nóstră in tóte faptele. Pentru Tine şi sânta Ta Lege care este dreptatea şi adevĕrulu vomu sacrifica totulu, pênĕ şi vieţa de va fi necesariu, ca astu-felu să putemŭ odată, colo susu a cânta cu cetele spirituale măririle Dumnedeesci. Amin.

Preot: **I. Constantinescu.**

de orî ce bunŭ pămîntescŭ. Lipsesce ea din sufletulŭ nostru, din familia nóstră, din naţiunea nóstrĕ, în vanŭ atuncî orî ce bunurî de carî amŭ fi încungiuraţî. Fie dară iubiţilorŭ, pacea luî Christos în voî, în familia vóstră şi în tóte relaţiunile vóstre sociale.

Eî! cândŭ amŭ avea înţelepciunea să conservămŭ întrenoî pacea luî Christos, apoî să fimŭ convinşî că singură ne va duce acolo unde venitorulŭ crestinuluî şi venitorulŭ Românuluî este scrisŭ cu litere de aurŭ în cartea vieţeî. Da! căcî atuncî Domnulŭ va fi cu noî; şi apoî când Domnulu este cu noî, *nimini în contra nóstră* dice Psalmistulŭ.

Dară pentru a ajunge acolo, unde Domnulŭ *Păceî* voesce a-ne duce; pentru a ne putea bucura de fructele aceste î bine făcĕtóre Păcî, ne trebue bună voinţă cu care se termină armoniósa cântare Ingerescă: «*Bună voinţă intru ómeni*» Da, bună voinţă, negreşitŭ pentru a urma în totulŭ Mântuitoruluî nostru, căcî numaî prin o bună voinţă tare şi statornică vomŭ putea învinge totulŭ, orî, cât de spinósă va fi calea pe care ne va conduce. In acésta ne încredinţeză însuşî împrejurările nóstre de fiecare ḑi. Fără bună voinţă sciţî că nimicŭ nu se póte face, orî cât de uşure arŭ fi lucrulŭ. Apoî daca acésta se întâmplă cu lucrările ordinare, cu atât maî multŭ în faptulŭ mântuireî omuluî. Acésta însuşî Iisus ne-o arată cu ocasiunea vindecăreî slăbănoguluî de 38 de anî, de la scăldătórea Bitezda, pe care-l întrebă: «*Voescî să fiî sănătos*? Inţelegeţî pentru ce acésta, nu dóră că Dumneḑeŭ nu-arŭ putea prin diferite miḑlóce ca să ne mântuéscă, ci îî place să ţină socotélă de voinţa nóstră, acéstă facultate care dă totŭ preţulŭ faptelorŭ nóstre, şi după întrebuinţarea căria putemŭ fi demnî de recompensă seŭ pedepsă; altŭ felŭ omulŭ n'arŭ avea nicî unŭ meritŭ.

Insuşî sânta Fecióră n'a devenitŭ mama luî Iisus Christos, de câtŭ atuncî când cu voinţă liberă ş'a datŭ con-

nicĭ din argint și aur, nicĭ din veri-ce metal să nu-ţĭ facĭ idol saŭ statue.

Dér cuvintele: *nicĭ tótă asemănarea a câte sunt în cer sus*?

Iată și acestea ce va să dică: d'asupra ta sus, tu vedĭ sórele, luna și stelele; să nu facĭ nicĭ un idol saŭ statue asemenea acestora, care să semene saŭ să inchipuéscă pe sóre, pe lună saŭ pre stele.

Dér cele-lalte cuvinte ale aceste porunci? *și a câte sunt pre pămênt jos, în apă și sub pămênt: să nu le închini lor, nici să le servești?*

Aceste cuvinte spun lămurit, că pre pămênt jos sunt păsărĭ, fiară, dobitóce, șerpĭ și multe alte lighióne de mare. Pentru aceea, când Dumnedeu dice: să nu ţĭ facĭ nicĭ tótă asemănarea, cu acésta 'ţĭ poruncește: să nu-ţĭ facĭ idol saŭ statue, care să semene saŭ să inchipuéscă saŭ păsere, saŭ fiară și dobitioc, nicĭ om, nicĭ peșle saŭ șerpe. Se nu ţĭ facĭ nicĭ uă statue saŭ idol, care să inchipuéscă vre-o făptură de pre pămênt, saŭ din apă; să nu te închinĭ acestor idoli, ca unor Dumnedeĭ, să nu le slujeștĭ, ca când eĭ ar fi Dumnedeiĭ teĭ.

Dér voĭ póte că veţĭ dice: cine va fi acela dintre noĭ, care să se gândéscă, ca să-șĭ facă idoli și să se inchine lor ca unor Dumnedeĭ? S'a maĭ audit óre vre-o dată ceva de felul acesta

Mărire prea puternicului Dumnedeŭ! printre noĭ chreștinii idolii sunt niște lucrurĭ, care nu se vĕd. Dér tocmaĭ pentru aceea și este bună pentru noĭ a doua poruncă, căcĭ ea ne arată deosebirea nóstră a Chreștinilor de alte nemurĭ streine ce nu sunt Chreștinĭ. Au fost, și chiar și acum sunt popóre întregĭ carĭ nu șciu și nu cunosc pe adevĕratul Dumnedeu, nu sciu nicĭ să se inchine, nicĭ să se róge adevĕratuluĭ Dumnedeu. Acești ómenĭ nenorociţĭ, ne sciind pe adevĕratul Dumnedeu, Făcĕtorul tuturor făpturilor, au născocit Dumnedeĭ mincinoșĭ, și

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI

A XII-a VORBIRE
ŞI
INTEIA DESPRE A DOUA PORUNCA DUMNEDEEASCA

Fraţilorŭ!

Ore maĭ ţineţĭ voĭ minte, câte sunt tóte poruncile Dumnedeeştĭ? Eŭ v'am spus că tóte ele sunt dece. Dĕr câte poruncĭ v'am esplicat eŭ vouĕ pân'acum? Numaĭ una:

Eŭ sânt Domnul Dumnedeul tĕŭ, să n'ai alţi Dumnedei afară de Mine. Dĕr porunca a doua, care este? şi cum se citeşte ea? Iată cum se citeşte: *Să nu-ţi faci ţie chip cioplit, nici tótă asemănarea a câte sunt în cer sus, pre pămênt jos, in apă şi subpt pămêntŭ: să nu le închini lor, nici să le slujeşti.* Aţi audítu, fraţilor, cum se citeşte a doua poruncă: *să nu-ţi faci chip cioplit* etc. Aci sunt multe lucrurĭ ne înţelese pentru voĭ; ascultaţĭ dĕr cu tótă luarea aminte cele ce am să vĕ esplic pentru a doua poruncă a luĭ Dumnedeŭ.

EXPLICARE

Ce va să dică: *Să nu ţi faci ţie chip cioplit?*

Va să dică: să nu ţĭ facĭ nicĭ-un idol saŭ statue, — fiind-că idol va să dică statue; nu sculpta saŭ ciopli din lemn, sau din petră, nu turna din aramă, sau din fer,

Sfântul Nicolae asemenea este numaĭ unul. Ține bine minte, că or-ce icónă este numaĭ chipul aceluia, pre care el inchipuesce icóna. Der pentru ca să poțĭ tu ințelege şi maĭ bine, eŭ ițĭ voiŭ da un esemplu: când tu te uițĭ in oglindă, seŭ intr'o apă limpede tu 'țĭ vedĭ intr' ensele chipul tĕŭ; der tu scĭĭ bine că in oglindă saŭ in acea apă nu eştĭ tu, ci numaĭ chipul tĕŭ. Tot ast-fel te gândesce şi despre icóne, adecă, că icónele sunt numaĭ chipurile acelora ce sunt zugrăvițĭ pre ele, iar nu insuşĭ lucrul. Tu vedĭ de esemplu: Naşterea luĭ Christos, Botezul, Invierea, etc., — gândesce-te, că aceste icóne nu sunt insăşĭ Nascerea Botedul, saŭ invierea, ci numaĭ chipurile carĭ aretă aceea cum s'a născut Christos, s'a Botezat şi a inviat. Maĭ incolo: tu vedĭ icóna, care inchipuesce pre Christos, răstignit pre cruce: atuncĭ tu te gândesce că acéstă icónă nu este insuşĭ Christos, ci este numaĭ chipul, care aretă aceea, că Domnul nostru Iisus Christos a fost răstignit şi a murit pentru mântuirea nóstră. Crucĭ asemenea sunt fórte multe, — in fie-care biserică sunt câte-va, — der Christos adevĕratul nostru Dumnedeŭ este numaĭ unul, or şi unde şi pre or şi ce cruce ar fi El inchipuit. Tu maĭ vedĭ deosebite icóne, care arată pre prea Sfânta Fecióră. Născetórea de Dumnedeŭ, gândeşte-te, că tóte aceste icóne sunt numaĭ nisce inchipuirĭ, care infățişeză tot pre aceea-şĭ Născĕtóre de Dumnedeŭ, — numaĭ pre una, de şi indeosebite chipurĭ, pentru că Ea s'a aretat ómenilor in maĭ multe chipurĭ; şi pre cum s'a arĕtat, aşa s'a şi zugrăvit pre Sfânta icónă.

Si aşa tu ține bine minte, că sfintele nóstre icóne, sunt numaĭ inchipuirĭ ale sfinților, iar nu chiar acele persóne. Adecă, pre icóne se zugrăvesce chipul luĭ Dumnedeŭ, inchipuirea faptelor celor marĭ ale luĭ Dumnedeŭ, chipul Născĕtóreĭ de Dumnedeŭ, chipurile sfinților luĭ Dumnedeŭ, der numaĭ chipul luĭ Dumnedeŭ şi ale sfin-

s'aŭ închinat făpturei, iar nu făcĕtorului. Alţiĭ, ca şi nisce orbĭ, aŭ gândit că sórele, luna şi stelele sunt Dumnedeĭ. Alţiĭ, şi maĭ mult orbĭ de cât ceĭ l alţiĭ, aŭ cunoscut ca Dumnedeĭ, ómeniĭ muritorĭ, păsările, boiĭ, pisicile, balauriĭ, crocodiliĭ şi maĭ multe alte făpturĭ. Sĭ-aŭ făcut idoli, asemenea acestor făpturĭ, şi se închină şi le slujesce ca unor Dumnedeĭ. Nisce ast-fel de ómenĭ nenorociţĭ se numesc păgânĭ, închinătorĭ de idoli, iar credinţa lor cea spurcată — idololatrie, saŭ închinare de idolĭ. Vedeţĭ voĭ, fraţilor, cât de nenorociţĭ şi orbiţĭ sunt aceştĭ ómenĭ, cariĭ nu cunosc adevĕrata credinţă creştină; cariĭ nu cunosc pe adevĕratul Dumnedeŭ creştinesc; cariĭ nu învaţă credinţa Bisericeĭ nóstre drept măritóre? Prea bunul Dumnedeŭ voesce să ne despartă de aceştĭ nenorociţĭ, când ne poruncesce prin a doua poruncă: sĕ nu-ţĭ facĭ ţie idolĭ, cariĭ se închipuiască lucrurĭ ce s'ar afla în cer sus, şi pre pămênt jos, sub pămênt, în apă; să nu vĕ închinaţĭ lor şi nicĭ să le slujiţĭ.

Fraţilor! mulţumiţĭ luĭ Dumnedeŭ şi diua şi nóptea, că sunteţĭ Creştinĭ, iar nu păgânĭ; v'aţĭ născut în sînul drept măritóreĭ credinţe, iar nu în aceea jidovéscă, turcéscă saŭ idoléscă; cum că voĭ aţĭ crescut şi trăiţĭ, ca a casă, în sînul sfinteĭ Bisericĭ drept măritóre, care este înfrumuseţată cu sfinte icóne, cu icóna Mântuitoruluĭ Christos, a Prea curateĭ Fecióreĭ Marieĭ şi de cetele sfinţilor mucenicĭ. Cinstiţĭ şi vĕ închinaţĭ acestor sfinte icóne; pentru că acésta ne poruncesce să facem şi sfânta nóstră Biserică drept măritóre.

Si cum ne poruncesce şi ne învaţă ea ca să ne închinăm sfintelor icóne?

Ascultă. Eŭ te întreb: ce este icóna, spre esemplu icóna Sf. Nicolae, făcĕtorul de minunĭ? Tu la acéstă întrebare răspunde'mĭ ast fel: icóna Sfântuluĭ Nicolae, este chipul Sf. Nicolae, iar nu însuşĭ Sfântul Nicolae. Icóne de ale Sfântuluĭ Nicolae sunt multe, der Christos este numaĭ unul,

la acela, care este zugrăvit pre icónă. Cu trupul tĕŭ te inchină icónei, iar cu sufletul şi cu inima ta privindu-o, îţi inchipueşte pre acela căruia tu te inchinĭ. Tu te închinĭ spre esemplu înaintea icónei sfântuluĭ Nicolae şi dicĭ: sfinte părinte *Nicolae*, rógă-te luĭ Dumnedeŭ pentru mine păcătosul; atuncĭ tu gândeştete că nu te rogĭ icónei, ci te rogĭ chiar sfântuluĭ Nicolae; inchipueşte-ţĭ că nu icóna sfântuluĭ Nicolae se rógă pentru *tine*, ci însuşĭ sfântul Nicolae. Tu te rogĭ înaintea icóneĭ Născĕtórei de Dumnedeŭ şi dicĭ: Prea sfântă Născĕtóre de Dumnedeu, mântueştene pre noĭ; atuncĭ tu eră-şĭ gindeştete şi aĭ în mintea şi gîndul teŭ chiar pre Prea sfânta Născĕtóre de Dumnedeŭ şi înţelege bine, că nu se rógă pentru tine icóna Născetórei de Dumnedeu, ci însăşĭ Născetórea de Dumnedeŭ, se rógă pentru mântuirea ta. Tu staĭ şi te rogĭ înaintea sfinteĭ Crucĭ a luĭ Christos şi dicĭ: Dómne Iisuse Christóse, Dumnedeul nostru, milueşte-ne pre noĭ; atuncĭ te gĕndeşte şi înţelege bine cum că tu nu te rogĭ crucii ca luĭ Dumnedeu, că nu e crucea care te milueşte, ci te milueşte şi primeşte rugăciunea ta însuşĭ Christos Dumnedul nostru, al căruĭ chip numaĭ îl vedĭ tu zugrăvit pre cruce; tot ast-fel te rógă tu înaintea fie-căreĭ icóne, ast-fel cinsteşte or-ce icónă; într'acesta şi stă cinstea icóneĭ cea nevĕdută adecă din lăuntrul inimeĭ.

Dér pentru că maĭ bine să se intăriescă în mintea ta acéstă sfântă invĕţătură, iată despre ce aĭ să te gindeştĭ: tu aĭ primit, să dicemŭ aşa, de la fiiul teŭ, care să află dus departe de tine o scrisóre saŭ o carte. Acéstă carte saŭ scrisóre este fórte scumpă pentru tine; tu te tot uiţĭ la ea şi tot nu te saturĭ privind'o; ascultĭ şi tot ascultĭ tóte cuvintele cuprinse într'ênsa, o săruţĭ şi o păstredĭ într'un, loc cuviinciosŭ şi te superĭ pre toţĭ aceea, cariĭ, 'şĭ ar-fi inchipuit să ridĕ de dênsa, saŭ ar fi umblat cu dinsa fără respect. Ore pentru ce le facĭ tu tóte acestea? Puterea nu stă în scrisóre, ci într'aceea că acéstă scrisóre este

ţilor Luĭ, iar nu însuşĭ Dumneḑeŭ, nu sunt chiar sfinţiĭ luĭ Dumneḑeu.

Dér óre pentru ce să se scie şi sĕ se ţie bine minte tóte acestea?

Pentru aceea ca se nu indumneḑeim icónele, ca tu in simplitatea sau în nesciinţa ta de carte, se nu gândescĭ că icónele, ar fi dumneḑeĭ. Gândeşte-te bine şi înţelege bine, că precum este pecat d'a nu cinsti sfintele icóne, tot aşa este pécat d'a indumneḑei sfintele icóne, de a-le socoti ca pre nisce Dumneḑeĭ.

Cum dar trebue sĕ cinstim sfintele icóne?

Iată cum: «cinsteşte icóna, dér n'o îndumneḑei; cinstéşte icóna, dér nu pentru însăşĭ icónă, ci pentru acela pe care'l închipueşte. Inchină-te chipuluĭ, iar mintea şi inima le înalţă către chipul cel dinteiu, aducêndu ţĭ aminte de cele ce ḑice sântul Sobor de la Niceea, cum că cinstea sĕ reduce la chipul cel dinteiu.

Dér tu veĭ ḑice: aci nu sunt înţelese pentru mine tóte cuvintele ce aĭ ḑis, sau póte că tu nu inţelegĭ nimic?

Ţĭ voiu vorbi dér şi maĭ simplu: fie în biserică, fie a casă la tine, fie şi pe drum tu vĕḑênd sfintele icóne îndată te închină lor; te închină şi le sărută, iar cu mâinele tale murdare să nu te atingĭ de dênsele, nu face nimicŭ necuviincios în faţa lor; iubeşte-le, aĭ către dênsele evlavie, cinsteşte-le şi te teme de ele; pentru că ele sunt icóne sfinte şi de Biserică stropite cu apă sfinţită, şi sunt odóre bisericeştĭ. O ast-feĭ de cinstire a sfintelor icóne se numeşte cinstire vĕḑută; acéstă cinstire sĕ cuvine icónelor, ca unor odóre bisericeştĭ. Dér împreună cu acéstă cinstire vĕḑută sĕ uneştĭ şi cinstirea cea nevĕḑută ce se face cu mintea.

Dér în ce stă cinstirea icónelor cea nevĕḑută?

Maĭ sus s'a ḑis: închină-te icóneĭ, iar mintea şi inima ta le înaltă către chipul cel dinteiu: priveşte cu ochiĭ teĭ sfânta icónă, iar cu gândul şi cu mintea ta gîndeştete

5. D'aci tu poţi inţelege, că rugendu-te inaintea icónelor, rugăciunea ta, inchinăciunea ta, or-ce cinstire şi evlavie cu mintea se inalţă către Dumnedeu şi către sfinţii, carii sĕ infăţişeză sau se zugrăvescŭ pre sfintele icóne.

Acum s'ar fi cuvenit, fraţilor, sĕ vĕ mai spun, care este păcatul in protiva poruncii a doua, prin care am putea sĕ o călcăm sau să păcătuim în vre-un chip óre care inprotiva ei. Der fiind că cuventul meu şi aşa a fost prea mare: apoi, pentru ca sĕ nu vĕ obosesc mult, sĕ lăsăm acesta pentru vorbirea fiitóre. Iar acum să sfirşim cuventul nostru şi să dăm Domnului Dumnedeu mulţumire şi inchinăciune, că El prea bunul nostru Părinte nu numai că ne a invrednicit ca să'l cunóştem pre Dinsul si pre sfinţii cei ce sunt plăcuţi Lui cu mintea nóstră, ci ne-a şi invrednicit ca să'l vedem pre El şi pre ei cu ochii noştrii pre sfintele icóne, şi să ne rugăm Lui, ca să ne invrednicescă óre-când, ca să'l vedem şi pre El şi pre sfinţii Lui, nu numai pre icóne, ci in persónă, faţă in faţă intru împărăţia sea. Amin.

Preot Sp. Badescu

trimisă de la fiiul teu. Tu te uițĭ și privești cu ochiĭ acestă scrisóre, iar cu sufletul printrinsa te uițĭ și vedĭ pre fiiul teu. Ascultĭ cuvintele scrise pre hârtia acesteĭ scrisorĭ, der gîndeștĭ și audĭ vorbind chiar pe fiiul teu. Tu săruțĭ scrisórea, iar cu inima imbrățișezĭ chiar pre fiiul teu. C'un cuvent: tu te uițĭ la scrisóre: der în același timp tot sufletul teu, tótă inima și ochiĭ teĭ, tot sufletul teu nu sunt in scrisóre, ci in dreptate către fiiul teu și sunt unite cu el. Ințelegĭ tu acum; cum și in ce chip in același timp se póte ca cu ochiĭ să vedĭ una, iar cu gîndul, cu sufletul se fiĭ unit cu alta? Tot ast-fel judecă şi despre cinstirea sfintelor icóne. Rógă-te, inchină-te şi sărută sfânta icónă: der tot in același timp tóte gîndurile tele, tot sufletul și inima ta, tot respectul téŭ sĕ fie cu acela, să se înalțe către acela, la care arată icóna, saŭ la acela care este zugrăvit pre icónă.

Acum să maĭ repetăm in maĭ puține cuvinte aceea ce am spus pin'acum despre a doua poruncă Dumnedeéscă Ascultațĭ, fraților:

1. Adoua poruncă se citeşte ast-fel: *Sĕ nu'ți faci ție chip cioplit nici tótă asemănarea, a câte sunt in cer sus, pre pământ: sĕ nu te inchini lor, nici sĕ le servești.*

2. A doua poruncă Dumnedeeascā o putem ințelege ast-fel: să nu'țĭ facĭ nicĭ un fel de idol, care sĕ înfățișeze vre o făptură óre-care pămentéscă saŭ cerâscă, saŭ de prin ape, — sĕ nu'țĭ facĭ, să nu te inchinĭ saŭ sĕ slujeștĭ lor. Alt-fel făcĕnd tu nu veĭ fi Chrestin, ci idololatru saŭ închinător de idol.

3. Inchinăte; şi slujeşte unuĭ Dumnedeu adevĕrat, care este Iisus Christós și cinsteşte sfintele icóne, chreştineștĭ.

4. Sĕ ştiĭ, că sfintele icóne suntu numaĭ nişte chipurĭ, arĕtarea unor lucrurĭ, iar nu insușĭ lucrul; va sĕ dicĕ ține bine minte, că icónele nu sunt Dumnedeĭ.

ne convinge şi maĭ bine, iată voiŭ arĕta însemnĕtatea acesteĭ prea sânte taine şi gravitatea responsabilităţeĭ, decă ne am apropia cu ne vrednicie.

Fraţiloru, Genulŭ umanŭ, prin pĕcatulŭ celuĭ d'ânteiŭ omŭ, a perdutŭ fericirea pe care i o dedese D-deu în Paradisu. Si ast fel perdĕnd'o a umblatŭ rătăcindŭ în întunericu şi tăvĕlindu-se în noroiulu pĕcatuluĭ ereditatŭ Deră ce dicŭ? D-ḑeŭ de şi condamnase omenirea pentru pĕcatulŭ strămoşuluĭ, ensă *Elŭ nu voesce mórtea pĕcătosului, ci să se intórcă şi să fiă viu.* Elŭ ca unŭ Tată pre bunŭ, care nicĭ uă dată nu uită pe fiiĭ sĕĭ, şi nu inceteză a veghia, n'a voitŭ a maĭ lăsa omenirea in miseria de maĭ nainte, ci a chiamat'o, ca şi cum ar fi ḑisŭ: veniţĭ fiiĭ meĭ la mine şi mĕ cunósceţĭ, căci eu suntŭ Tatălŭ vostru; numaĭ umblaţĭ dupĕ plăcerile inimelorŭ vóstre, căcĭ aţĭ putreḑitŭ zăcĕndŭ întru pĕcate. Ne trimite, pe Iisus Christos Unicul sĕŭ fiŭ ḑicĕnd: *acesta este fiulŭ meu celŭ iubitŭ întru care bine am voitŭ, pe acesta să ascultaţi.* Domnulŭ nostru Iisus Christos, raḑa Tatăluĭ cea luminósă, prin venirea sea în lume, ne a rescumpĕratŭ din captivitatea, în care eramŭ căḑuţĭ prin amăgire, s'a adusŭ pe sine sacrificiŭ pentru salvarea nóstră şi ne a ḑisŭ: «Eŭ suntŭ calea vieţeĭ.» Prin pogorîrea sea din cerŭ pe pĕmântŭ şi petrecerea cu ómeniĭ Dumneḑeirea s'a unitŭ cu omenirea, cele ceresci s'aŭ unitŭ cu cele pămĕntescĭ. Genulŭ umanŭ, care se depărtase de la D-ḑeu prin pĕcatu, aşa, că între omŭ şi D-ḑeŭ era unŭ zidŭ ne străbătutŭ, prin Iisus Christos omulŭ s'a apropiatŭ de densulŭ, surpându-se acelŭ zidŭ, acea perdea negră ce ne despărţia, dupre cum ḑice Sântulŭ Apostolŭ Paulŭ către Efeseni pe cari ĭĭ convertise la credinţa creştină: *«Voi cari óre când eraţi departe, v'aţi făcutŭ aprópe prin sângele lui Iisus Christos; căci Elŭ este pacea nóstră, care a făcutŭ amêndoue una şi păretele celŭ din midlocŭ alŭ zidului l'a sfărâmatŭ dintre noi* (Efes. 2,13—15). Iisus Christosŭ prin restignirea sa, prin sângele sĕŭ celŭ scumpŭ, cursŭ din prea curata luĭ cóstă şi mâni, a spălatŭ petele cele mortale, puse în sufletulu omenireĭ prin cădere şi a datŭ corpulŭ şi sângele sĕŭ celŭ D-ḑeescu nouĕ spre mâncare şi spre bĕutură; spre a ne face demnĭ de vieţa eternă întru împĕrăţia ceruluĭ, unde este pacea şi linişcea, fericirea cea nefinită. unde, ḑicŭ, suntŭ bunurĭ pe cari ochiĭ omuluĭ aicĭ pe pămĕntŭ nu l-ea vĕḑutŭ şi la inima luĭ nu s'aŭ suitŭ. Insuşĭ Domnulŭ Iisus Christos ḑice: *«Eŭ suntŭ pânea, care se pogóră din cerŭ; de va mânca cine-va pânea acesta, va trăi în veci, şi pânea care eŭ o voiŭ da tru-*

CUVÊNTU
LA DUMINICA FLORIILOR

DESPRE IMPARTASIRE

Moisi, Moisi, nu te apropia aicĭ; deslegă încălțămintele picórelor tele, că loculŭ în care staĭ tu sânt este (Eşire, 3,5.)

Fraților,

Iată, peste şese dile vomŭ avea Sântele Pasce, care este diua mântuireĭ neamuluĭ omenescŭ. Pentru acésta Sânta biserică, vĕdêndu-ne adunațĭ astădĭ în sînulŭ sĕu, se bucură şi nu încetéză a ne mângâia şi a ne da consiliele séle prin carĭ să ne putemu conduce cu fericire în căile acesteĭ viețĭ, şi se ne facemŭ demnĭ de fericirea eternă. Acéstă dorință a bisericeĭ se vede din următórele cuvinte adresate luĭ Moisi, şi pe carĭ le adreséză şi către noĭ, de óre-ce, ca şi Moisi, avemu a ne atinge de céle sânte.

Pe când Moisi păscea turmele pe lôngă muntele Horebŭ, vĕdu într'uă di uă flacăre de focŭ, în midloculŭ căreĭ ardea unŭ rugŭ fără a se mistui. Moisi se spăimêntă de acéstă vedere miraculósă şi se decide a se apropia spre a vede maĭ bine. Déro, de uă dată uă voce misteriósă strigă cotre dênsulŭ dicêndŭ: *Moisi! Moisi nu te apropia, aici, deslegă încălçiamintele din picióre le tele, că loculŭ în care staĭ sântu este.* Scóterea încalçiaminteĭ din picióre nu este altŭ ce-va de câtŭ, că la popórele orientale şi în specialŭ la judeĭ, era in usŭ cândŭ intra cineva în templu, seu într'unu altu locu sânțitŭ, să-şĭ scóță încalçiamintea; care lucru însemna curățenia trupuluĭ şi a sufletuluĭ de ori-ce ar fi fostŭ nepotrivitŭ cu sanctitatea loculuĭ.

Eĭ bine deră, vĕdurămŭ cum D-deŭ a respinsŭ pe Moise, când a vĕdutŭ apropiarea luĭ cea cu ne băgare de semă, deră despre noĭ ce vomu dice, fraților, Căcĭ iată asceptămŭ venirea dileĭ celeĭ gloriόse, în care s'a lucratŭ mântuirea lumeĭ, asceptămŭ, dicŭ, a ne uni cu Iisus Christos prin cuminecarea cu corpulŭ şi sângele seu celu prea sântŭ? Nimicŭ nu vomŭ dice altŭ, de câtŭ că acea voce misteriósă şi acum străbate prin sufletele nóstre, apropiându-ne de corpulŭ şi sângele Domnuluĭ. Spre a

s'o implinescă ori-cum va fi, fore preparaţiunea cuviinciósă şi fără demnitate?

O ce ne feriçiţi am fi atunci! căci, in locu de a căpăta fericirea şi vieţa eternă, amŭ atrage asupră-ne nefericirea eternă, blestemŭ şi osîndă. Iisus Christosu dice: «*Celu ce mănincă trupulu meu şi bea sângele meŭ intru mine petrece şi eu intru dênsulu*». Apoi cum va pute petrece celŭ curatŭ in celŭ ne curatŭ, celŭ pre sântŭ in celŭ plinŭ de patimi şi de tótă orgiile? Ce ar folosi ne credinciosului impărtăşirea cu D-deesculu corpŭ şi sânge, decŏ lipsesce din tr'ênsulŭ acea umilinţă şi tărie de credinţă, ca a sutaşului, care dicea: nu suntŭ vrednicŭ Dómne, să intri in casa mea. Acela, care cu sufletulu şi cu trupulŭ este plinŭ de ne curăţenie, plinŭ de răpire şi de nedreptate şi indrăsneşce a se apropia, va da seină înaintea înfricoşatei judecăţi, dupre cum dice Sântulu Apostolu Paulŭ: «*celŭ ce mănâncă şi bea cu ne vrednicie, judecată lui şi mănâncă şi bea, ne socotind trupulŭ şi sângele Domnului*. 1 Cor. 11,28. Vai! ori-cărei fiinţe omenesci, care nu voesce să asculte invĕţătura Domnului, şi apoi indrăsnesce a se apropia, căci va fi vinovatŭ, dupre cum mărturisesce Apostolulŭ Paulu: «*celŭ ce va mânca pânea acesta şi va bea paharulŭ acesta cu nedemnitate, va fi vinovatu corpului şi sângelui Domnului*. 1 Cor. 11,27». Chiar Mântuitorulŭ Christos ne dă esemplu, că trebue uă mare pregătire să facemŭ, coci Elŭ, când era să incepă a predica evangelia, a postitŭ 40 de dile şi 40 de nopţi. Moisi, când era să primescă legea de la D-deu depre munte, a postitŭ 40 de dile; poporulŭ Israelit erăşi la primirea legei, in timpŭ de trei dile, s'a curăţitŭ hainele, s'a pregătitŭ dupre cuviinţă. Apoi cu câtŭ mai multŭ trebue a ne pregăti noi, cari nu primimŭ, ca Moisi, legea, ci primimŭ pre Insuşi D-deŭ în corpurile şi în sufletele nóstre, Cŏci, cum va pute foculŭ celŭ mistuitoriŭ a sta pe o materie plină de unsóre şi a nu se aprinde şi mistui? Iată ce dice Domnului prin Iesaia profetului: «*Scoteţi vicleşugurile din inimele vóstre; căci urăscŭ pe bărbatulŭ vĕrsător de sânge şi viclenŭ; nu se ascunde in prejma ochilorŭ mei totŭ celŭ ce lucrezŭ fără de legea*. Peră acestea de la noi, coci suntu inimici, cari ni lipsescŭ de fericirea eternă. Nici pămĕntulu, nu produce fructe, decă nu se pregătesce, nu se ară dupre cuviinţă; totŭ asemenea vomu fi şi noi fără pregătire, ca unŭ pămĕntu neroditorŭ! Să ne aducemŭ aminte de cele cinci fecióre ne inţelepte din Evangelie, cari, fiindŭ coprinse de somnulu pĕcatului, nu s'au pregătitŭ, ca cele alte cinci, şi când a venitu Mirile, aŭ remasu pe din afară, ca nisce netrebnice. Cele

pulŭ meŭ este, care 'lŭ voiŭ da pentru vieța lumei. Că trupulŭ meŭ cu adevĕratŭ este mâncare și sângele meŭ cu adevĕratŭ este beutură.» (Ión 6,48,53.) Mântuitorulŭ Christos prin restignire a timpitŭ aculŭ morței, a pironitŭ pe cruce pĕcatulŭ, a călcatŭ subtŭ picióre pe Tatălŭ minciunei și ne-a ordonatŭ ca să ne împărtășimŭ cu dênsulŭ spre iertarea pĕcatelor dicênd: *« Luați mâncați. acesta este trupulŭ meŭ, care se frânge pentru voi spre iertarea pĕcatelorŭ; beți dintru acesta toți, acesta este sângele meŭ alŭ legei celei noue, care pentru voi și pentru mulți se vĕrsa spre iertarea pĕcatelorŭ.* (Mat. 26, 28).

Nefericitŭ deră este acela, care prin necredință se depărtéză de corpulŭ și sângele Domnului, căci se lipsesce de vieța eternă, se lipsesce de grația preparată celoru ce credŭ și se împărtășescŭ cu Iisus Christos. Domnulŭ chiamă pe toți la cina sa, vrea ca toți să aibă vieța eternă, éra nu să se lase a fi dominați de lucrurile vane ale acestei lumi; căci omulu nu se mărginesce numai in vieța acésta trecetórea. Este datorŭ să lucreze aici ca ast felŭ să și pregătéscă cea-altă vieță: Omulŭ pe pămentu nicăiri nu și gasesce liniștea și mulțămirea. De i-ar oferi onorile cele mai mari, de l'ar pune in locurile cele mai strălucitóre, nu este mulțumitŭ, tinde ne incetatŭ mai departe, tinde cătră Ddeu. Inaintea tronului divinităței, unde cântă serafimi. « Sântŭ ! sântŭ ! sântŭ Domnulŭ Sabaotŭ, plinu este cerulu și pămentulu de mărirea lui, va găsi omulŭ liniștea și mulțămirea sea. Acolo unde véduva și orfanulŭ, unde celu nedreptățitŭ va afla mângâiare și dreptate. Dero apoi cum va pute omulu a se face demnŭ de acéstă liniște, și fericire, de nu va lucra și nu va petrece conformŭ cu invețătura lui Iisus Christos cea d deéscă și nu se va împărtăși cu corpulŭ și sângele seŭ ? iată ce dice mântuitorulŭ: *« celŭ ce va mânca trupulu meŭ, și va beu sângele meŭ are vieța vecinică, și eŭ ilŭ voiŭ învia pe elŭ în diua cea de apoi »* (Ioan 6. 54).

Vedeți dero, fraților, câtŭ este de ne apărată acéstă taină pentru mântuirea nóstră; vedeți cum Iisus Christos ne chiamă pe toți la împărtășirea cu corpulŭ și sângele sĕŭ; căci Elŭ pentru totŭ neamulŭ omenescŭ a suferitŭ ocări și restignire de la cei ne omenoși și necredincioși; Elŭ pentru toți și-a pusŭ sufletulŭ, toți suntŭ oile pășiunei sele.

Dero óre, decă Iisus Christos ne chiamă pe toți ca să ne împărtășimŭ cu pre sântulŭ și de vieța făcĕtorulŭ sĕŭ corpŭ și sânge, apoi ar crede creștinulŭ ca acesta datorie

BISERICA ROMANA

FAÇA CU CEI CADUTI IN RESBEL PENTRU CREDINTA SI PATRIE

Precum resbelul a produs două felurĭ de nenorocirĭ asupra fiilor patrieĭ nóstre, — una adică prin omorîrea a maĭ multor indivigĭ, iar alta prin rămânerea unuĭ mare număr de soçiĭ şi copiĭ fără midlóce de esistenţă, — aşa şi Biserica póte a-le veni în ajutor în două kipurĭ séŭ pe două căĭ. Una din acestea este *Morală* şi se referă la indivigiĭ morţĭ în resbel, iar alta *Materială* şi póte servi la ameliorarea sórteĭ familiilor lor. Ambele acestea, pe de o parte vor face pe Biserică a'şĭ împlini una din datoriele către fiiĭ sĕĭ spirituală, iar pe de alta 'iĭ vor încuragia fórte mult şi 'iĭ vor pune în posiţiune de a fi gata tot-de-una spre a-şĭ apăra cu bărbăţie ţera lor, şi a nu suferi vre'o dată să li sĕ încalce drepturile străbune; lucru prin care vor proba în façia creştinilor din Europa că eĭ sunt încă un popor viu şi demnŭ de principiile creştine în Orient precum şi de un viitor maĭ strălucit.

Este sciut că toţĭ bravii ostaşĭ românĭ fac parte din societatea creştină, séŭ sunt fiĭ aĭ Bisericiĭ luĭ Christos. Eĭ imiteză pre bravii ostaşĭ creştinĭ de maĭ înainte, cariĭ la tóte împregiurările grele, pe lângă arma ce o aveaŭ în mână se întrarmaŭ cu arma cruceĭ şi a credinţeĭ în Christos, cu care credeaŭ a fi ne învinşĭ.

De sprijinul şi ajutorul moral al Bisericeĭ eĭ nu numaĭ nicĭ-o-dată nu s'aŭ îndoit, ci încă tot-de-una aŭ avut ferma convicţiune că ea iĭ póte ajuta şi în nainte şi după mórte. Acéstă credinţă se întăria şi să întăresce încă cu atâta maĭ mult cu cât vĕd kiar şi astă-gĭ, că rugăciunile servitorilor Altaruluĭ unite cu ale părinţilor, soçiilor şi fiilor lor, iĭ ajută şi iĭ scutesce de pericolele cele maĭ marĭ. Tóte sunt cu putinţă celuĭ credincios.

cincĭ fecióre înţelepte petreceaŭ timpulŭ în rugăciune şi în asceptare, eră cele ne înţelepte dormiaŭ, şi vedeţi ce au dobînditŭ unele, precum şi cele alte; că celoru ne înţelepte le a disu: *nu vĕ sciŭ pre voi, duceţi-vĕ!*

Aşa dero, fraţi creştinĭ, să fimu pregătiţi pentru primirea Domnuluĭ nostru Iisus Christos. Să ţinĕ curată casa corpuluĭ şi a sufletuluĭ nostru, pentru a petrece Domnulŭ în noĭ şi noĭ într'Ensulŭ. Să iertămŭ celor ce ne aŭ greşitŭ, coci ast-felŭ putem fi vrednicĭ de iertare. Să curăţimŭ consciinţa nóstră prin mărturisire; şi deco noĭ ne vomŭ *mărturisi cu dreptate şi fără minciună, dice Evangelistulŭ Ioan, credinciosŭ şi dreptŭ este Domnulŭ ca să ne ierte pĕcatele nóstre şi să ne curăţescă de tótă ne dreptatea»* (Ioan 1,9). Să mergă înaintea nóstră făclia faptelorŭ creştine, spre a ne conduce cu fericire cotre Mântuitorulŭ nostru. Fiă credinţa nóstră tare, pĕtrundĕ-se sufletulŭ nostru de rugăciune, care străbate cerulŭ şi face pe D-deu să caute cu milostivire asupra nóstră. Umple se inimele nóstre de bucurie, pentru venirea Domnuluĭ, şi cu uă voce să strigămŭ: *Osana fiului lui David, bine este cuvĕntatŭ celŭ ce vine întru numele Domnului* Aminŭ.

Diac. **St Călinescu.**

Inainte însă de a arăta miĝlocul prin care s'ar putea efectua acest act de recunoştinţă, credem necesar a nota, că fie-care Preot de Parohie însemnând în Sinodicul biserici séle pe ostaşiĭ căduţĭ în resbel, va trebui a'şĭ forma şi un tablou statistic de numĕrul şi posiţiunea materială a familiilor lor. In urmă acest tabloŭ se va trămite de fie-care Preut la Protoereul seŭ respectiv, pentru ca el să pótă forma un tabloŭ general de Judeţ despre tóte vĕduvele şi orfaniĭ care aŭ strictă necesitate de ajutor. Un asemenea tabloŭ este necesar pentru repartiţia lunară, ce va urma a se face din sumele adunate prin miĝlocul arătat maĭ jos.

Miĝlocul prin care Biserica nóstră póte să dea un ajutor material celor căduţĭ în resbel, după opiniunea nóstră, este înfiinţarea de cutiĭ prin tóte Bisericile din ţéra, care sĕ pórte înscripţiunea: **«Cutia pentru ajutorul familiilor celor căduţi în resbel pentru credinţă şi patrie, început în anul 1877».** Aceste cutiĭ să fie sigilate cu sigilurile membrilor comitetuluĭ parohial, care va trebui să se compună din Preutul paroh al Bisericeĭ, din un fruntaş al parohieĭ şi din un delegat din partea comuneĭ. La finitul fie-căriĭ lunĭ să se deschidă tóte aceste cutiĭ în presenţa persónelor ce le aŭ sigilat; şi pentru suma aflată în ele se va încheia un prescript verbal, care se va subscrie de persónele arătate maĭ sus şi de alţĭ notabilĭ aĭ parochieĭ ce vor fi presenţĭ. Dér find-că locuitori de ţera seŭ agricultoriĭ, cu tótă buna lor voinţă ce ar avea de a veni în ajutorul unor asemenea fiinţe care aŭ dreptul la recunoştinţă şi ajutorul nostru, nu tot-de-una pot dispune de banĭ spre a'şĭ împlini acéstă datorie şi faptă creştinéscă, ci le este maĭ uşor de a face acesta prin darea de producte, de aceeia comitetul parohial va primi şi ofrande de asemenea natură pe care de-o-cam-dată le va trece într'o condică; iar la finitul luneĭ în prescriptul verbal, în care aŭ să se trécă şi baniĭ aflaţĭ în cutia din Biserică.

Pe lângă acestea în oraşul, unde va fi reşedinţa Protoereuluĭ seĭ va forma un comitet compus din 3 persóne, preşedintele căruia va fi Protoereul. Preuţiĭ de parohie trimeţĕnd Protoeriuluĭ respectiv tablourile statistice parţiale, de care s'a amintit maĭ sus, comitetul acesta va avea grija de a forma după ele tabloul statistic general de Judeţ în care să va arăta posiţiunea materială a tuturor fami-

Der sânta Biserică ajută pre drept—credincioşiĭ seĭ fiĭ nu numaĭ în căpătarea bunurilor temporale séŭ din acéstă lume, precum şi în impregiurările grave în care pot sĕ se afle, ci încă şi în căpătarea bunurilor morale, care sunt mult maĭ preţióse de cât cele dintâiŭ; şi acésta nu numaĭ în cât timp eĭ sunt în acestă viaţă, ci kiar după mórte.

Pentru a veni dér Biserica nóstră Română în ajutoru credincioşilor seĭ fiĭ, ce aŭ cădut în resbel şi pe lângă cununile de laurŭ cu care iĭ încununézĭ patria—inscriindule pe paginile cele ne şterse ale Istorieĭ, a-le miḑloci de la Dumnedeŭ uşurarea de păcate şi fericirea eternă întru împărăţia cerurilor, trebue ca clerul nostru se ia mĕsurĭ, ca toţĭ ostaşiĭ cădutĭ pe câmpul de onóre să se înscrie în sinodicile bisericilor respective, din a cărora parohiĭ eĭ făceaŭ parte, şi unde se află şi familiile şi rudele lor. Şi acésta se póte face cu atâta maĭ uşor, cu cât Guvernul a luat mĕsurĭ de a publica, şi kiar publică în « Monitirul Oficial » pe toţĭ ostaşiĭ morţĭ în resbel, cu arătarea judeçiuluĭ, a plaseĭ şi a comuneĭ.

O-dată înscrişĭ în sinodicile bisericilor respective ca nisce martirĭ aĭ credinţeĭ şi aĭ patrieĭ, să se reguleze a se pomeni la Proscomidie timp de treĭ anĭ în tóte ḑilele în care sĕ va oficia séu severşi sânta Liturgie. De aci înainte să se pomenescă ca toţĭ ctitori bisericilor, în timpurile destinate de Biserică pentru pomenirea tuturor morţilor celor adormiţĭ întru nădejdea învieri.

Osebit de acesta să se hotărască o ḑi în an care sĕ fie menită spre pomenirea tutulor ostaşilor care cu sacrificiul vieţeĭ lor kiar au reînviat spiritul de eroism al străbunilor noştri, şi care în unire cu marea putere Europénă — Rusia aŭ început lupta pentru eliberarea creştinilor din Orient şi a înlătura jugul Musulmanŭ, care de atâta timp nu încetéză de a ne apăsa. Acéstă ḑi de sĕrbătóre naţională să se celebreze de toţĭ Româniĭ pe la bisericile lor respective cu săvĕrşirea unuĭ parastas séŭ a uneĭ pomenirĭ făcute în comun de toţĭ parohieni fie-căriĭ bisericĭ. Acesta va fi ajutorul seu recompensa morală din partea Bisericĭ nóstre respectiv de ostaşiĭ căḑuţĭ în resbel.

Dér pre lângă acest ajutor şi recompensă Morală, Biserica nóstră Română, prin stăruinţele cleruluĭ póte să vie şi în ajutorul familiilor celor căḑuţĭ în resbel; adică a vĕduvelor şi a orfanilor lor.

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTODOCSA

1. **Patriarchia de Constantinupolŭ.** — Joĭ la 1 Septemvrie, Prea Sântul Patriarchŭ Ioakim a liturgisitŭ pentru începerea anuluĭ noŭ eclesiasticŭ, cu care ocasiune aŭ asistatŭ la serviciul divinŭ toţĭ membriĭ Sântuluĭ Sinodŭ. După terminarea serviciuluĭ divinŭ din Biserica Patriarchieĭ, Inalt Prea Sântul Patriarchŭ a trecutŭ cu totŭ clerul în sala şedinţelor S-luĭ Sinodŭ, unde, după ce a subscrisŭ toţĭ ceĭ presenţĭ actul, numitŭ πρακτικον, a primitŭ felicitărĭ pentru începerea nouluĭ indictionŭ. Aşa că de la 1 Septemvrie 1877 Biserica Patriarchieĭ de Constantinupolŭ va nota pre tóte actele patriarchale indictionul al VI-le, — (Steoa orientală (No. 5693).

« Neologul, Presa noă » din Constantinupolŭ ni comunică, că cerkejiĭ vêndŭ pre stradele Constantinupoluluĭ vestminte preuţescĭ, potire, discurĭ şi în genere obiecte sânţite. Prea Sântul Patriarchŭ a intervenitŭ pre lôngă guvernul otomanŭ, rugându-l, ca să punĕ capĕtŭ unor asemine fapte scandalóse; pentru care a şi primitŭ totŭ felul de asigurărĭ din partea guvernuluĭ. La aceste adauge mencionata fóie: *că cerkejiĭ nu sûntŭ din aceĭ, ce se supunŭ. . . .*

Prea Sântul Patriarchŭ Ioakim acum este ocupatŭ, dupre scirile aduse noĭ de către « Stéoa Orientuluĭ », cu cestiunea unor creştinĭ din Suchum-cale. Acestia aŭ petiţionatŭ la autorităţile otomane, ca să li ofere unŭ altŭ locŭ de locuinţă, fiindu-li ţéra ocupată de către armatele ruse şi fiind că eĭ sûntŭ supuşĭ credincioşĭ aĭ Sultanuluĭ, şi creştinĭ de religiune ortodocsă. La acéstă rugăminte a bieţilor Avasgĭ din Suchum-cale autorităţile otomane aŭ respunsŭ, că eĭ sûntŭ liberĭ a merge orĭ unde vorŭ voi, ca creştinĭ, iar femeile şi copiiĭ aŭ fostŭ împărţiţĭ pre la casele otomanilor. Atât Metropolitul lo-

liilor celor căzuţi în resbel. Despre sumele aflate în cutiile de prin biserici precum şi despre cantităţile şi felul productelor adunate, comitetul parohial a căruia preşedinte va fi preutul paroh, va referă la finitul fie-cării luni comitetului de la reşedinţa Protoereului; iar acesta primind asemenea referat. va regula după tabloul statistic Judeţén o repartiţie comformă cu posiţiunea şi necesitatea fie-cării familii. In urmă se va comunica acéstă comitetului parohial spre a se efectua distribuirea banilor şi a productelor comform cu acéstă repartiţie. Persónele care vor primi ofrandele, fie în bani, fie în producte, vor sub scrie într'o condică, séŭ vor da chitanţă de primire, care în urmă se vor trămite Comitetului de la reşedinţa Protoeriului.

Cu modul acesta vĕduvele şi orfanii ostaşilor noştri, care aŭ căḑut în resbel, pe lângă pensiunile care vor putea să aibă de la Stat şi comune, vor primi şi din partea bisericei un mic ajutor material.

Der pentru ca acest ajutor să se pótă efectua, Preuţii de la tóte bisericile, în dată după înfiinţarea cutiilor mai sus ḑise, trebue să invite prin predicile şi convorbirile lor de a convinge pe parohienĭ despre necesitatea, importanţa şi folosul ce 'l pot aduce pe nesimţite vĕduvilor şi orfanilor ostaşilor căḑuţi în resbel. Pre-lângă acestea, Biserica nóstră, credem că ar mai veni în ajutorul familiilor celor căzuţi în resbel şi prin punerea la disposiţiunea guvernului a câte-va Monastiri puţin saŭ nici de cum populate, pentru formarea de orfanotrofii şi case de infirmi.

Arch. Silvestru Balanescu

urmă l-a adusŭ mórtea. Când i s'a comunicatŭ opiniunea medicilor, că Prea Sânţieĭ sêle îĭ prestă o viéţă numaĭ de 6 lunĭ, décă nu se va supune uneĭ operaţiunĭ medicale, atuncĭ Prea Fericirea sa a respunsŭ: « că preferă o vieţă de 6 lunĭ, de cât să móră îndată ». Şi acéstă arată în de ajunsŭ, care era caracterul acestuĭ omŭ de valóre.

Inmormêntarea Prea Fericituluĭ Kiril s'a petrecutŭ cu tótă ceremonia cuvenită în Pera, unde îşĭ avea şi domiciliul seŭ. Din causă de bólă Prea Sântul Patriarchŭ de Constantinupolŭ n'a luatŭ parte la înmormêntarea Prea Fericituluĭ Kiril, dar oficiul înmormântăreĭ, a fostŭ servitŭ de patru Metropoliţĭ, patru Episcopĭ, maĭ mulţĭ preuţĭ şi aŭ luatŭ parte la acéstă ceremonie mulţime de creştinĭ din tóte clasele, precum şi o deputaţiune din insula Samos, locul natalŭ al Prea Fericireĭ séle. După terminarea serviciuluĭ înmormêntăreĭ, corpul repausatuluĭ a fostŭ transportatŭ în trăsură (dricŭ) de la Biserica cu chramul « Intrarea în Biserică », unde i s'a cântatŭ serviciul înmormêntăreĭ, la Biserica din Neochorŭ, oraşul noŭ (o suburbie a Constantinupoluluĭ), şi aicĭ a fostŭ înmormêntatŭ în Biserică alăturea cu corpurile altor predecesorĭ aĭ seĭ.

Fiind că noĭ am ocupatŭ de multe-orĭ pre lectoriĭ noştri cu fapte din vieţa acestuĭ bărbatŭ al Bisericeĭ ortodocse, apoĭ credemŭ nu fĕră de interesŭ a presenta aicĭ o skiţă biografică a acestuĭ Patriarchŭ.

Gazeta « Samos » ni comunică, că Prea Fericitul Kiril II s'a născutŭ la 1795, ĭar dupre alţiĭ la 1790, în oraşul capitalŭ al insuleĭ Samos, din părinţi Critenĭ, cariĭ se numĭaŭ Nicolau şi Irina In copilărie Prea Fericitul Kiril s'a numitŭ Constantin. Părinţiĭ luĭ, ocupându-se cu grădinăria şi fiind sĕracĭ l'a determinatŭ pentru cariera de corăbierŭ. Dar o dată din nebăgare de sémă, şi fiind încă micŭ a vĕrsatŭ o ólă cŭ bucate, pentru care stăpânul seŭ l'a bătutŭ fórte reŭ. Acésta l'a şi făcutŭ, ca sĕ fugĕ, şi maĭ pre urmă să intre ca băétŭ în casă la unŭ Partenicŭ, protosinkelul rĕpausatuluĭ Metropolituluĭ de Samos, Daniil. Cu modul acesta tânĕrul Constantin a rĕmasŭ în Metropolia de Samos, învĕţând carte şi preparându-se pentru preuţie. Nu mult după întrarea luĭ în Metropolie, el a fostŭ tunsŭ în citeţŭ, şi pentru lectura sa cea curată precum şi pentru purtările sele, el a devenitŭ a fi ĭubitŭ de toţĭ. Se spune, că Inalt Prea Sânţitul Daniil, despre care bătrâniĭ din Samos se esprimă cu cea maĭ mare veneraţiune, tunḑênd în citeţŭ pre micul

cului, cât şi Prea Sântul Patriarchŭ aŭ luatŭ partida acestor nenorociţi supuşi aĭ Sultanuluĭ.

In urmarea ordinelor speciale ale guvernuluĭ otomanŭ, Prea Santul Patriarchŭ a delegatŭ din partea sa pre Prea Sânţitul Metropolitŭ al Eparchieĭ Derculuĭ, ca să mergă în muntele Aton şi să cerceteze despre o rescolă, ce se pretindea, că ar prepara călugĕriĭ de origine ruşĭ din monastirile aceluĭ s-tŭ locŭ. Mergĕnd delegatul Prea Săntuluĭ Patriarchŭ în muntele Atonuluĭ, şi făcĕndu-şĭ cercetările sele s'a întorsŭ la Tesalonicŭ, unde a avutŭ între vorbirĭ şi cu autorităţile locale. După maĭ multe ḑile de cercetare, Inalt Prea Sânţitul delegatŭ s'a reîntorsŭ la Constantinupolŭ. —

Nu mult după acésta guvernul otomanŭ a delegatŭ pre Ziver beĭ, secretarul Ministerulul de Culte, iar din partea Patriarchieĭ s'a delegatŭ Inalt Prea Sânţitul Metropolit de Chiu, D. Amvrosie, care împreună cu delegatul guvernuluĭ s'a transportatŭ la Muntele Atonuluĭ. « In curĕnd, adaugĕ fóia patriarchală « Stéoa Orientuluĭ », vomŭ avea cunoscinţe maĭ de aprópe despre cele descoperite în cestiunea monastirilor din muntele Atonuluĭ, care ocupă o parte forte însemnată din istoria nóstră bisericéscă ».

2. Patriarchia de Ierusalem. Atât foile din Constantinupolŭ, cât şi cele din Rusia, ni aducŭ regretabila scire despre mórtea fostuluĭ Patriarchŭ de Ierusalem, Prea Fericitul Kiril al II. Lectoriĭ noştri cunoscŭ multe fapte din vieţa acestuĭ valorosŭ barbatŭ al Bisericeĭ ortodocse şi noĭ astă-ḑĭ pentru cea din urmă dată întreţinemŭ pre lectoriĭ noştri cu o skiţă din biografia Prea Fericireĭ sele, precum şi cu ceremonialul înmormĕntăreĭ. Pentru scopul nostru aicĭ ne lăsăm a fi conduşĭ de fóia oficială din Peterburg « Gazeta bisericéscă »

« La 18 August 1877, órele 10 din ḑi, a muritŭ în Constantinupolŭ, fostul Patriarchŭ al Ierusalemuluĭ Kiril II-le, care a avutŭ atâta însemnătate în afacerile Bisericeĭ de Orientŭ. Mórtea luĭ era prevĕḑută şi preḑisă încă de acum 5 seŭ 6 anĭ : şi numaĭ organismuluĭ luĭ celuĭ tare, abstinenţeĭ şi uneĭ activităţĭ ne'ntrerupte, precum şi predăreĭ la voia luĭ D-ḑeŭ, repausatul datoresce, că el a pututŭ să'şĭ prelungĭască vieţa sa pĕnĕ acum, kĭar contra calculelor sciinţeĭ medicale. Incă de la 1870 a eşitŭ pre peptul Prea Fericireĭ séle o bubă, care la începutŭ a fostŭ nebăgată în semă, dar maĭ pre

1845 după mórtea succesoruluĭ luĭ Policarp, Patriarchul Atanasie, de şi Sinodul patriarchalŭ a alesŭ de patriarchŭ al Ierusalemuluĭ pre Archiepiscopul de Thavor, dar acesta fiind inculpatŭ în acte politice, contrare Porţeĭ, a trebuitŭ să cedeze locul Archiepiscopu-luĭ Kiril. Cu modul acesta Prea Sânţitul Kiril devine Patriarchŭ de Ierusalemŭ la 1845.

« Actele, sevêrşite de acestŭ bărbatŭ, al Bisericeĭ de Ierusalem, apartinŭ istorieĭ, şi noĭ aicĭ amintimŭ numaĭ în trecêtŭ pre acele, care îĭ compunŭ cununa luĭ cea de laudă. Intre altele se numĕră maĭ multe Bisericĭ, construite din noŭ şi un numĕrŭ şi maĭ mare restabilite şi reparate. A fundatŭ maĭ multe şcóle şi unŭ ospiciŭ pentru bolnavĭ în Ierusalem. In Constantinupolŭ a organisatŭ unŭ ospiciu pentru copilele orfane, pre care îlŭ avea sub îngrijirea sa cea maĭ de aprópe. A întreţinutŭ maĭ mulţĭ tinerĭ la studiŭ în scóla patriarchală din insula Chalki (1) şi pre alţiĭ în Atena şi în diferitele capitale ale Europeĭ. A tipăritŭ cărţĭ în limba grecă şi cea arabă, distribuindu-le gratis. A ajutatŭ în modŭ particularŭ locul seŭ natalŭ, insula Samos, făcênd a se rădica şcóle, institute de diverse categoriĭ etc. In fine, ivindu-se cestiunea Bisericeĭ bulgare, Prea Fericitul Kiril s'a arătatŭ în tótă splendórea caracteruluĭ seu. El, nu-şĭ-a permisŭ de a se limita în ideile înguste naţionale, ci, conform cu preceptele Bisericeĭ ortodocse, a susţinutŭ pre façă, independenţa Bisericeĭ Bulgare, şi pentru care şĭ-a atrasŭ ura, şi în fine caterisirea compatrioţilor seĭ. Lucrul a ajunsŭ pênĕ la a fi maltratatŭ pretutindene, orĭ unde s'ar fi presentatŭ. El tóte le rabde cu abnegaţiune supremă, şi atât suferinţele morale, cât kiar şi cele fisice, provenite din buba, despre care am vorbitŭ, le îndura cu o pacienţă escepţională, pênĕ când in fine legea natureĭ l'a făcutŭ să plătéscĕ tributul comunŭ şi să móră.

3. Biserica Rusă. Tótă activitatea Bisericeĭ ruse şi a prelaţilor eĭ este îndreptată spre câmpul de luptă. Pretutindene se audŭ discursurĭ prin care se convinge şi să mişcă poporul spre lupta cea pentru credinţă, şi toţĭ din tóte părţile vinŭ cu ofraude pentru ceĭ căduţĭ în luptă. Guberniile ruse, avêndŭ tot de-una în frunte pre

(1) Prea Fericitul Kiril întreţinea cu keltuéla sa treĭ tinerĭ în şcóla teologică a Patriarchieĭ de Constantinupolŭ încă pre timpul, când ne aflamŭ şi noĭ acolo. Pre aceştia maĭ pre urmă ĭ-a trămisŭ şi în Germania.

nostru Constantin, și citindu-ĭ rugăciunea de tunderea în anagnostŭ, ar fi glumitŭ, dicênd : « patriarchŭ ».

La 1815 murind Daniil, locul Metropolituluĭ de Samos l'a ocupatŭ Kiril, care a chirotonisitŭ pre tînerul Constantin în Diacon, numindul cu numele seŭ. Bolnăvindu-se îndată de vĕrsatul celŭ mare, el a fostŭ căutatŭ într'o familie ce purta numele de Negrea. Însănătoșindu-se din acéstă bólă diaconul Kiril s'a chirotonisitŭ în curênd preutu pre Biserica din skitul s-luĭ Mormentŭ, ce se află în satul Mitilina din aceĭașĭ insulă. Trimisŭ fiind de maĭ multe-orĭ pentru milostenie prin Asia mică, audind și citind prin proskinitare despre locurile sânte, s'a născutŭ în sufletul luĭ dorința, de a face o călătorie la s-tul Mormêntŭ. Acéstă dorință a sufletuluĭ luĭ s'a întăritŭ și maĭ mult, în urmarea unuĭ visŭ, pre care Ieremonachul Kiril l'a vĕdutŭ în somnŭ și cu care ocasiune luĭ i s'a presentatŭ Metropolitul Arabieĭ petrósă, felicitându-lŭ de bună venire și suindu-l pre unŭ tronŭ, unde i se părea, că i se închină toțĭ ceĭ de la s-lŭ Mormêntŭ. In una din dilele anuluĭ 1819, transportatŭ de dorința de a-șĭ realisa scopul seŭ părăsi insula Samos și se duse în Constantinopolŭ la Patriarchul de atuncĭ al Ierusalemuluĭ, Policarp.

Patriarchul vĕdênd în Ieromonachul Kiril multe din calitățile unuĭ omŭ cu merite, l'a primitŭ bine, făcêndu-lŭ preutŭ al Bisericeĭ de la metocul s-luĭ Mormêntŭ din Constantinupolŭ. Nu mult dupŏ acésta Patriarchul Policarp l'a trămisu în Sera din Macedonia în calitate de protosinkelŭ al s-luĭ Mormêntŭ. Cu acéstă ocasiune Ieromonachul Kiril a credutŭ, că maĭ 'nainte de-a se duce la Sera în serviciul locurilor s-te, el datoresce a-șĭ împlini votul seŭ, visitând s-tul Mormêntŭ. Și cu bine-cuvêntarea Patriarchuluĭ Policarp el la 1820 se duse la Ierusalem împreună cu închinătoriĭ din acelŭ anŭ. Ajungênd Ieromonachul Kiril în Ierusalem, el nu se maĭ deslipi de locurile sânte, și se face preutŭ la Biserica cu chramul « Invierea Domnuluĭ ». Nu multŭ dupŏ acésta, el deveni egumenŭ al monastirilor s-tul Nicolaŭ și a Getsimanieĭ. In fine la 1830 fu chirotonitŭ Episcopŭ al Sevastieĭ, și dupŏ 8 anĭ el deveni Archiepiscopŭ și locoțiitorŭ al tronuluĭ patriarchalŭ. In timpul rĕmânereĭ luĭ Ibraim Pașea în Ierusalem (1838—1839), Archiepiscopul Kiril a dispusŭ către sine întru atâta pre acestŭ pașă, că el temêndu-se, ca să nu fie otrăvitŭ de aĭ seĭ, îșĭ avea masa în Patriarchia de Ierusalem. La

sulmanĭ ». etc. Apoĭ intorcêndu şi autorul privirile séle asupra constituţiuneĭ otomane o găsesce în contradicere cu principiile Coranuluĭ, care tot-de-una trebue să fie respectate de fie-care Musulmanŭ, fie-el membru al guvernuluĭ, seŭ simplu credinciosŭ. Atrocităţile, comise în ultimele dile prin Imperiul otomanŭ autorul le deduce din aceste principii coranice, de şi ele s'ar opune uneĭ constituţiunĭ. In genere, autorul îşĭ inkĭee articulul seu cu următórele cuvinte : « Islamismul este lipsitŭ de principiul celŭ maĭ puternicŭ al desvoltăreĭ popórelor; adecă *el nu are acelŭ spiritŭ şi caracterŭ de* **universalitate**, pre care nu'lŭ póte înlocui cu niciĭ o formă de guvernămêntŭ, precum şi cu nicĭ unŭ felŭ de legĭ, care faţă cu coranul vorŭ trebui tot de-una să înceteze, de a şĭ avea vre o forţă ».

4. **Biserica română.** Pentru acestă lună avemu de înregistratŭ maĭ multe fapte însemnate, relative la Biserica românesca.

Maĭ întâiu vomu complecta darea de semă, făcută încă din luna trecută, şi privitóre pre participarea cleruluĭ românŭ în folosul răniţilor din lupta cea pentru credinţă şi patrie. Supunênd la cunoscinţa lectorilor noştri, pre membriĭ cleruluĭ românŭ, cariĭ aŭ venitŭ în ajutorul răniţilor şi cariĭ s'aŭ publicatŭ în chronica de pre luna August, acum sûntemŭ în stare de a publica cu cea maĭ mare mulţemire a sufletuluĭ, că :

1. Inalt Prea Sânţitul Metropolitŭ al Moldoveĭ şi Suceveĭ, D. D. Iosif, a venitŭ în ajutorul celor răniţĭ cu suma de 1000 leĭ noĭ.

2. Prea Sânţitul Isaia, Episcopŭ de Romanŭ, a bine-voitŭ a da pentru acelaşĭ scopŭ suma de 500 leĭ noĭ.

3. Prea Sânţitul Inocentiu, Episcopŭ de Buzeŭ, a oferit pentru alinarea suferindilor 500 leĭ noĭ.

Prea Sânţitul Atanasie, luând disposiţiunĭ ulteriore în personalul ambulanţelor din Eparchia Rîmnicului, a bine-voitŭ a trămite Redacţiuneĭ nota, pre care o supunemŭ aicĭ la cunoscinţa lectorilor noştri, şi pentru mângâerea sufletescă acelor, ce lăsându-şĭ liniscea, aŭ săritŭ spre a ajutora pre luptătoriĭ românĭ, cariĭ îşĭ varsă sângele lor pentru triumful creştinătăţeĭ :

Adresa St. Episcopiĭ Rimnicului Nouluĭ-Severin. No. 1330

Prea Sânţite !

Din No. Mónăhielorŭ din chînoviulŭ sânteĭ Monastirĭ Horezulŭ

clerul Bisericelor lor, se întrecŭ în fundarea de ospitale şi în contribuirea pentru întreţinerea lor. Decă membriĭ clerului Bisericeĭ ruse nu potŭ să ia parte la îngenuncherea celor asupritorĭ, apoĭ eĭ depunŭ tótă influinţa şi activitatea lor morală pentru ca să nu remâne maĭ pre jos de acel, ce-şĭ varsă sângele pentru numele luĭ Christos. In genere, judecând dupre scirile, aduse de diferite jurnale, Rusia pare a fi transformată într'unŭ atelierŭ imensŭ, unde fie-care clasă a societăţeĭ şi fie-care membru al Bisericeĭ eĭ, nu se ocupă, de cât cu fabricarea unuia din a cele mijlóce, care reclamă resbelul.

S-tul Sinodŭ al Bisericeĭ ruse, avênd în vedere fasele, prin care trece resbelul; şi considerând, că alăturea cu unŭ triumfŭ asupra Musulmanilor, ea are datoriĭ către fiiĭ eĭ ceĭ căduţĭ în luptă; a dispusŭ, ca prin tóte Bisericele din cuprinsul Imperiuluĭ să se ţină ordinea următóre cu efectuarea Te-deumurilor. Dupŏ terminarea Te-Deumuluĭ, să se cânte maĭ întâiŭ «Mulţĭ anĭ» familieĭ Imperiale, apoĭ să se caute «Vecînica pomenirea» pentru ceĭ căduţĭ în luptă, şi in fine iarăşĭ «Mulţĭ anĭ» pentru óstea cea iubitóre de Christos.

«Gazeta bisericéscă» din Peterburgŭ ni presintă unŭ articulŭ, întitulatŭ: «Coranul mochametanŭ şi Constituţiunea turcéscă». Autorul, avênd în vedere diversele articule, eşite la lumină prin presa europénă, demonstreză, că între Coran şi ideile civilisaţiuneĭ creştine nu esistă mijlocŭ de împăcare. Cu tóte că turco-filiĭ Europeĭ găsescŭ în Coran şi specialminte în Sunna = tradiţiunea musulmană, principiile cele maĭ democratice; cu tóte că apărătoriĭ islamismuluĭ laudă absenţa de clase sociale din Imperiul otomanŭ; autorul i sĕ rusŭ atrage atenţiunea apărătorilor islamismuluĭ asupra ureĭ ce poporul turcŭ nutresce asupra celor, ce nu sûntŭ de religiunea mochametană, precum şi asupra barbariilor, cu care Musulmaniĭ se referă către toţĭ ceĭ, de altă religiune. Şi pentru a introduce convicţiunea în sufletul lectorilor seĭ, autorul articululuĭ de maĭ sus face şi óre-care estracte din Coran, care, dupre opiniunea sa, formeză spiritul celŭ plinŭ de ură al Musulmanilor. Eca câte-va din prescripţiunile Coranice, ce contribue la formarea acestuĭ spiritŭ:

«O! credincioşilor, când intâlniţĭ pre necredincioşĭ (ghiaurĭ), ucideţi-ĭ întru atâta, ca să faceţĭ din dinşiĭ cât se va putea maĭ mare măcelŭ» Ucideţĭ pre necredincioşĭ pretutindene, unde îĭ veţĭ afla». «Resboiţi-vĕ contra lor, pĕnĕ când se vorŭ face mu-

Al doile faptŭ din partea Bisericeĭ române de o importanţă şi maĭ mare sûntŭ rugăciunile, cu care Biserica a însoçitŭ pre fiiĭ eĭ ceĭ spirituali de pre câmpul de luptă. De îndată ce prelaţiĭ Bisericeĭ românescĭ s'aŭ însciinţatŭ, că fiiĭ lor ceĭ spirituali se află în façа pericululuĭ şi a morţeĭ; că eĭ şi-aŭ luatŭ posiţiune façă cu întăriturile de la Griviţa; pre dată s'aŭ luatŭ disposiţiunĭ, ca toţĭ Românil să se unîască într'unŭ gândŭ şi într'o inimă cu ceĭ de la Plevna. Rugăciunĭ şi privigerĭ de nópte aŭ unitŭ în acelaşŭ D-ḑeŭ pre Româniĭ de la Plevna cu ceĭ din Ţéră. Toţĭ aŭ strigatŭ ca cu o gură: « Dómne ajută-nĭ! » Şi D-ḑeul părinţilor noştri lĭ-a ajutatŭ Românilor în îngenunchiarea Nicopoluluĭ, în luarea Griviţeĭ, în cucerirea Rachoveĭ, şi a Lom-Palanceĭ, precum şi în captivarea a însuşĭ Plevneĭ. La tóte aceste succese de arme ale Românilor de preste Dunărea, Biserica română, ca o mama duióşă, a vĕrsatŭ lacrimĭ de înduioşare şi a făcutŭ tóte sacrificiile posibile, cerĕnd de la înduratorul D-ḑeu, ca să se trămită ostaşilor eĭ curajŭ şi vĕrtute; pentru ca o dată să putemŭ şi noĭ esclama cu profetul: *cu noĭ este D-ḑeŭ, înţelegeţĭ nemurĭ şi vĕ plecaţĭ; că cu noĭ este D-ḑeŭ.*

Când omul îşĭ reazemă speranţele şi actele séle pre ceĭ viĭ, Biserica nu uĭtă şi pre morţĭ. Cu ocasiunea ataculuĭ de la 30 Noemvrie, când s'a luatŭ de cătrĕ armata română întăritura din jurul Plevneĭ, numită Griviţa, era o consecinţă fórte naturală, ca să avemŭ între ostaşiĭ triumfătorĭ şi uniĭ Morţĭ. Biserica românéscă prin intervenirea prelaţilor eĭ a dispusŭ, ca să se facĕ rugăciunĭ în tótă ţéra pentru căḑuţiĭ în lupta cea pentru credinţă şi patrie. Şi la 8 Septemvrie tóte Bisericile din ţéră şi-aŭ îndreptatŭ rugăciunile lor cătrĕ D-ḑeul părinţilor noştri, cerĕndŭ ertare de păcate şi fericire eternă celor ce ş'aŭ versatŭ sângele lor pentru s-tŭ numele luĭ. Şi pentru ca să vedemŭ pene la ce gradŭ membriĭ cleruluĭ românŭ aŭ fostŭ şi cu acéstă ocasiune la înălţimea posiţiuneĭ lor, dămŭ aicĭ alocuţiunea părinteluĭ protoiereŭ de Rômnicul-Săratŭ, unde fie cine póte să vaḑĕ cum sufletul unuĭ părinte spiritualŭ cugetă şi simte façă cu posiţiunea fiilor turmeĭ séle. Eca cum se esprimă părintele Ilie economul, cu ocasiunea pentru pomenirea celor căḑuţĭ în lupta de la 30 Noemvrie dinaintea întăriri Griviţa:

Domnilor Asistenţĭ!

« Sufletelor marĭ şi nobile tóte li se par frumóse în natură, chiar

designate a merge la spitalele din Turnu-Măgurele anume coprinse în adresa Nóstră de sub No. 1240 ve rugăm să bine-voiţi a exclude din publicare în jurnalŭ pe monahinele Marta Schitea şi Dorotheea Ioneasca, carele fiind betrâne şi slabe nu potŭ aduce nicĭ un serviciŭ pentru locul unde aŭ fostŭ destinate a merge.

Peste No. Monahilorŭ şi Monahinelor anume coprinşĭ în menţionata adresă veţĭ bine-voi ca la publicare să se adaoge şi următórele nume, carĭ după cele din urmă disposiţiĭ s'aŭ chibzuit a merge la Măgurele.

Din chinoviulŭ st. M-rĭ Horezulŭ.

1. Cuviósa Monahiă Teofania Ionescu, superióra Monastireĭ,
2. Cuv. Monahiă Epifania Protopsalta,
3. » » Evsevia,
4. » » Teoctista Arfondăreasa,
5. » » Teofania ucenica M. Maguisia,
6. » » Fevronia » » Maximila,
7. » » Minodora » »
8. » » Epifania Cantareaţa,
9. » » Mariania Miclăuşŭ (Económă),
10. Cuviósa Monahiă Filothea Bucur (ucenica Cuc. superióre,
11. » » Pelagbia Georgescu (Prescurărésă),
12. » » Efrosina Steflea (Cantareaţa),
13. » » Ana (fosta chelăreasă),
14. » » Matróna (ucenica M. Epifania),
15. » » Maruĭta sora (M. Megdonia Hanciu),
16. » » Fevronia Theodoresca.

Monachi din Sf. M-re. Tismana.

1. Cuv. Ieromonah. Nifon Miricescu,
2. » Monah Ignatie Angelescu,
3. » » Pafnutie Petrescu,

Din Schitulŭ Lainicĭ.

1. Cuv. Monah. Serapion Minulescu şi,
2. Cuv. Monah. Gherasim Pavel,

P. P. Episcop *Gr. Archima.*

Rîmnicu-Vilcii, 30 Septembre 1877.

Sef. Cancel **M Silvestrescu**

Prea Sânţieĭ Sele.
Frateluĭ Archiereu D. Ghenadie fost Argeşiŭ, Preşedintele Redacţieĭ jurn. « Biserica Ortodoxă Română ».

sufere încă desastrele resbelului, şi nu numaî sĕ ne întrebăm, decă aŭ cu ce se'şi lege ranele, seu decă aŭ vre-unŭ aşternut pe care sĕ'ĭ intindă, vre-un aliment care să le întremeḑe puterile secate. Sĕ ne gândim, în fine, că un poporŭ, care abandonă pe aĭ sĕĭ, în asemenea momente, gemetele şi suspinele celor abandonaţi sunt celŭ maĭ teribil blestem pentru dênsul.

Sĕ dăm dér fraţilor, sĕ dăm îndată, er morţilor se ḑicem: D-ḑeŭ sĕ'ĭ ierte. »

Protopopu. *Ilie Iconomu.*

5. Biserica Bulgară. Lectorilor nostri li este cunoscutŭ că fostulŭ Ecsarhu al Bisericeĭ Bulgare, D. Antim, a fostŭ ecsilatŭ din Constantinupolŭ de către guvernul otomanu pentru frica, de a nu provoca vre o rescolă între fiiĭ seĭ spirituali. Acum după scirea, adusă noĭ de către fóia din Constantinupolŭ « Stéoa Orientuluĭ » şi fundată pre comunicatul gazeteĭ turceşti « Stambul », Prea sânţitul Antim este internatu pentru unŭ timpŭ în Angira şi se ḑice, că s'ar fi aflând împreună cu ceĭ patru membri aĭ consiliuluĭ seŭ naţionalŭ micstŭ.

Dămŭ şi următórea comunicaţiune cuprinsă în fóia constantinupolitană de la 17 Septemvrie « Steoa Orientuluĭ »:

« Gazeta de Augsburg a comunicatŭ noutatea, trămisă din Constantinupol uneĭ gazete din Viena, că cu venirea primăvereĭ Episcopiĭ Bisericeĭ bulgare sûntŭ decişĭ, a se întruni în Sinodŭ, care fiind preşeḑutŭ de Prea Sânţitul Ecsarchŭ, aŭ să se consulte asupra maĭ multor cestiunĭ, relative la Biserica lor. De asemînéa se vorbesce şi în Fanarŭ, unde locuesce Patriarchul ecumenicu, că Sinodul se va apropia iarăşĭ de Biserica bulgară, care s'a anatematisatŭ acum cincĭ anĭ de către patriarchul cu colucrarea ambasadoruluĭ rusŭ (? ? ? ! ! !). Acéstă prevedere se pare adevĕrată şi din acéla, că nu de mult Patriarchul ecumenicŭ printr'o enciclică pastorală a atăcatŭ pre Rusia, inculpând pre Imperatorul Alecsandru, ca agentŭ culpabilŭ al resbeluluĭ.

« Ruperea legăturilor de unire ale Bisericeĭ bulgare cu Fanarul a fostŭ sprijinită, nicĭ maĭ este îndoială, de către Rusia şi acéstă rupere era destinată, ca să pună basa naţionalităţeĭ politice a Bulgarilor. Prin reînoirea înse a acestor legăturĭ, ţarul se depărteză de politica luĭ, de a maĭ fi protectorul tuturorŭ creştinilor slavĭ din Turcia.

şi ora cea seriósă a morţeĭ, care nu e alt-ceva de cât ora prefacereĭ, a desfiinţăreĭ şi a trecereĭ la spiritele cele sacre.

Omul, fiinţa cea maĭ perfectă din câte a creat Divinitatea, este compusă din corp şi suflet; corpul repauseză în pămênt şi asupra luĭ resarŭ florĭ şi erburĭ; ér sufletul mare şi liber sbóră în lumea spiritelor, unde nu esistă nicĭ nópte nicĭ întuneric.

In urmă decĭ a sacruluĭ oficiŭ ce, prin ferbinţĭ lacrimĭ, amu depusŭ astă-ḑĭ înaintea a tot puterniculuĭ părinte cerescŭ, ca cu drépta sea sĕ facă pe armatele creştine-aliate a repurta o decisivă victorie contra barbarismuluĭ semiluneĭ, teribiluluĭ inamicŭ alu sfinteĭ crucĭ, cuteḑ fraţilorŭ, în puterea eroismuluĭ cu care se luptă armata nóstră, alăturea cu a Mareluĭ Imperatorŭ al tuturor Rusielorŭ, a vĕ mărturisi că întrega armată română, ne-escluḑênd unŭ singur individ, fie câtu de inferiorŭ şi fără gradŭ, posedă suflete marĭ şi nobile. Domnilor, armateĭ române, în adevĕr, tóte i se par frumóse în natură, chiar şi ora cea seriósă şi cumplită a morţeĭ, precum pe totŭ momentŭ firele electrice, pe lêngă victoriĭ, ne anunţă şi perderea a multorŭ bravĭ ostaşĭ, părinţĭ, fraţĭ, soţĭ şi tot felulŭ de rude ale nóstre.

Cuteḑ domnilor, din preună cu d-vóstrĕ care ţineţĭ la mândria şi binele ţĕreĭ, care dă cu abondenţă ospitalitate orĭ-căruĭ bun venit, strein de naţiune şi religiune, a ruga din adînculŭ inimeĭ pe a totŭ puintele creatorŭ şi a'ĭ ḑice: D-ḑeule! D-ḑeule! Tu, care în atâţia secolĭ aĭ întăritu braţul strămoşilorŭ noştriĭ, în lungele lor resbele, fiĭ şi acuma scutulŭ urmaşilor lor. Fie ca ţĕrêna celor căḑuţĭ la Rovine, Călugărenĭ, Dumbrava Roşiă, Resboenĭ şi chiarŭ Marienburg sĕ tresară de bucuriă.

In fine, cuteḑŭ a apela Domnilor şi Domnelor la toţĭ în genere, fără osebire de religiă şi naţionalitate, şi a dice: A sositŭ timpulŭ cândŭ fie care din noĭ sĕ dăm, şi sĕ dăm îndată. Sĕ ne convingem fraţilorŭ de lugubrul doliŭ ce s'a întins astă-ḑĭ peste patria şi naţiunea nóstră română, şi pe lângă părăsirea lucsuluĭ, a petrecerilor şi gusturilor de tot felul, sĕ venim cu toţĭ în greua situaţiune de astăḑĭ a contribui cu celu din urmă ban de prisos, în ajutorul bravilorŭ oştenĭ, carĭ se luptŭ vĕrsându'şĭ sângele pe pămêntŭ strein, pentru noĭ şi ţéra română. Sĕ ne gândimŭ că flórea junimeĭ nóstre, parte a căḑutu pe câmpul de bătae, în pămênt strein, parte

lor regenţeĭ sale pe toţĭ antecesoriĭ seĭ, cu escepţiunea contra papeĭ spaniolului Benedict XIII de la Luna, care fu ales la Avignon de papă la 1394, şi muri la 1424 în Pensicola Valencieĭ. Cu privire însă la vârsta ce o are papa Piu penĕ acum, el a fost intrecut de maĭ mulţĭ predecesorĭ aĭ seĭ.

In o etate de peste 82 anĭ murirà Alesandru VIII (1689—1691), Piu VI (1775—1799); în etate de peste 83 anĭ murirà Paul IV (1555—1559); Gregor XII (1572—1585), Inocenţiu X (1644—1655), Benedict XIV (1740—1758), Piu VII (1800—1823); intre 84 şi 86 anĭ murirà: Paul III (1534—1549), Bonifaciu VIII (1294—1303), Clemente X (1670—1676), Inocenţiu XII (1691—1700); intre 90 şi 92, murirà maĭ departe: Ioan XII (1316—1334), Clemente XII 1730—1740); — în fine în etate de 100 anĭ muri pênĕ acum din 252 numaĭ unul, şi adecă Inocenţiu III, neimpăcatul inimic al luĭ Friderich II de Hohenstaufen, imperatul Germanieĭ.

2. Biserica catolicilor vekĭ. Catoliciĭ vekĭ aĭ Italieĭ, adecă aceĭ creştiuĭ din Biserica papală, cariĭ n'aŭ admisŭ dogma de pre urmă a infailibilităţeĭ papale, ni presintă unŭ actŭ, relativ la alegerea nouluĭ lor Episcopŭ — Ludovic Prota-Giurleo, din care noĭ estragemu aicĭ părţile cele maĭ importante din enciclica pastorală a Episcopuluĭ, şi de unde se pôte vedea spiritul, ce caracterizază pre aceştĭ creştinĭ, precum şi spiritul Bisericeĭ ortodocse, judecatŭ de către streinĭ.

Ludovic Porta-Giurleo.

Preutŭ din graţia luĭ D-deŭ, şi prin libera alegere a cleruluĭ şi a poporuluĭ Episcopŭ alesŭ al Bisericeĭ catolice naţionale italiene, Preşedinte pre vieţă a societăţeĭ naţionale emancipătóre de ajutorŭ mutualŭ al creştinilor italienĭ, precum şi in genere al Episcopatuluĭ şi al poporuluĭ creştinŭ.

Mântuire, pace şi charŭ de la Domnul.

« Venerabilĭ şi prea ĭubiţĭ Părinţĭ şi fraţĭ în Iisus Christos !

« Biserica nóstră a devenitŭ vĕduvă prin mórtea regretabilă şi prematură a frateluĭ nostru—prea ĭubituluĭ, ilustruluĭ şi mult stimabiluluĭ Episcopŭ alesŭ, Stanislav Trabucco, a căruĭa carieră a fostŭ

«Acéstă scire, adusă noi de către fóia vienesă, lasă a înțelege, că între Episcopii bulgari esistă dispositiunĭ, spre nimicirea schismeĭ. Confirmarea acesteĭ noutățĭ va proba, că clerul bulgarŭ se teme de eliberarea poporuluĭ, efectuată de către Rusia, și că el va avea atuncĭ mult maĭ puțină influență asupra poporuluĭ, de cât are astă-dĭ sub stăpânirea Turcieĭ.

«Noroc»! (observă stéoa Orientuluĭ).

II

BISERICILE ETERODOCSE

1. **Biserica papală**. Incă din luna luĭ Septemvrie espiratŭ, tóte jurnalele atât din Europa, cât și din America, ne-a adusŭ scirĭ despre starea sănĕtățeĭ cea îngrijitore a Prea Sântuluĭ Părinte al Bisericeĭ papale — Papa Piu a IX-le. Și ce este demnŭ de notatŭ, că Prea Sântul Părinte, dupre cum ni se anunçă, nu sufere întru nimicŭ în *spiritul seŭ*. El continuă a cunósce pre casnicii seĭ, își aduce aminte de actele, petrecute în trecutŭ, și judecă încă cu o minte sĕnĕtósă. Tótă suferința Prelatuluĭ Bisericeĭ papale privesce pre laturea fisică și corpul luĭ se află într'o paralisie complectă.

Fiind că ni este aicĭ vorba despre Papa Piu IX-le, care cu etatea sa a întrecutŭ pre mulțĭ din predecesoriĭ seĭ, dămŭ aicĭ următórele observațiunĭ statistice, reproduse dupre diarul «Romania Liberă»:

Un ziar francez, organ al uneĭ societățĭ statistice, publică despre papĭ următórele date interesante: «Piu IX este al 252-lea papă. Dintre aceștia au fostŭ francezĭ 15, grecĭ 13, sirienĭ 8, germanĭ 6, spaniolĭ 5, africanĭ 2, savoienĭ 2, dalmațienĭ 2; Anglia, Portugalia, Holanda și Helveția deteră câte un papă din sînul lor, iar toțĭ ceĭ-lalțĭ aŭ fostŭ italienĭ. De la anul 1523 toțĭ papiĭ aŭ fostŭ aleșĭ din cardinaliĭ italianĭ. 70 de papĭ aŭ fostŭ declarațĭ de sfințĭ, și aceștia maĭ toțĭ din epoca antecedentă instituiriĭ putereĭ lumeșcĭ. Ultimele 10 secule potŭ arăta numaĭ 9 papĭ, carĭ s'aŭ declaratŭ de sfințĭ. Dintre 252 de papĭ 8 muriră dupe o lună de la redicarea lor la acéstă inaltă demnitate, 40 dupe un an, 22 ocupară scaunul papal 2, 3 anĭ, 54 doĭ, pĕnĕ în 5 anĭ; 57 de la 5 pĕnĕ la 10 anĭ; 51 de la 10 pĕnĕ la 15 anĭ; 18 de la 15 pĕnĕ la 20 și 9 aŭ domnit maĭ mult ca 20 anĭ. La 1874 întrecu Piu IX cu numĕrul ani-

lor regenţeĭ sale pe toţĭ antecesoriĭ seĭ, cu escepţiunea contra papeĭ spaniolului Benedict XIII de la Luna, care fu ales la Avignon de papă la 1394, şi muri la 1424 în Pensicola Valenciei. Cu privire însă la vârsta ce o are papa Piu pênĕ acum, el a fost întrecut de maĭ mulţĭ predecesorĭ aĭ seĭ.

In o etate de peste 82 anĭ muriră Alesandru VIII (1689—1691), Piu VI (1775—1799); în etate de peste 83 anĭ muriră Paul IV (1555—1559); Gregor XII (1572—1585), Inocenţiu X (1644—1655), Benedict XIV (1740—1758), Piu VII (1800—1823); între 84 şi 86 anĭ muriră: Paul III (1534—1549), Bonifaciu VIII (1294—1303), Clemente X (1670—1676), Inocenţiu XII (1691—1700); între 90 şi 92, muriră maĭ departe: Ioan XII (1316—1334), Clemente XII 1730—1740); — în fine în etate de 100 anĭ muri pênĕ acum din 252 numaĭ unul, şi adecă Inocenţiu III, neîmpăcatul inimic al luĭ Friderich II de Hohenstaufen, imperatul Germanieĭ.

2. Biserica catolicilor vekı. Catoliciĭ vekĭ aĭ Italieĭ, adecă aceĭ creştinĭ din Biserica papală, cariĭ n'aŭ admisŭ dogma de pre urmă a infailibilităţeĭ papale, ni presintă unŭ actŭ, relativ la alegerea noului lor Episcopŭ — Ludovic Prota-Giurleo, din care noĭ estragemŭ aicĭ parţile cele maĭ importante din enciclica pastorală a Episcopuluĭ, şi de unde se póte vedea spiritul, ce caracterizază pre aceştĭ creştinĭ, precum şi spiritul Bisericeĭ ortodocse, judecatŭ de cătrĕ streinĭ.

Ludovic Porta-Giurleo.

Preutŭ din graţia luĭ D-ţeŭ, şi prin libera alegere a cleruluĭ şi a poporuluĭ Episcopŭ alesŭ al Bisericeĭ catolice naţionale italiene, Preşedinte pre viéţă a societăţeĭ naţionale emancipătóre de ajutorŭ mutualŭ al creştinilor italienĭ, precum şi în genere al Episcopatuluĭ şi al poporuluĭ creştinŭ.

Mântuire, pace şi charŭ de la Domnul.

« Venerabilĭ şi prea ĭubiţĭ Părinţĭ şi fraţĭ în Iisus Christos !

« Biserica nóstră a devenitŭ vĕduvă prin mórtea regretabilă şi prematură a frateluĭ nostru — prea ĭubituluĭ, ilustruluĭ şi mult stimabiluluĭ Episcopŭ alesŭ, Stanislav Trabucco, a căruĭa carieră a fostŭ

« Acéstă scire, adusă noi de cătrĕ fóia vienesă, lasă a înțelege, că între Episcopiĭ bulgarĭ esistŭ disposițiunĭ, spre nimicirea schismeĭ. Confirmarea acesteĭ noutățĭ va proba, că clerul bulgarŭ se teme de eliberarea poporuluĭ, efectuată de cătrе Rusia, și că el va avea atuncĭ mult maĭ puțină influență asupra poporuluĭ, de cât are astă-ḑĭ sub stăpânirea Turcieĭ.

« Noroc » ! (observă stéoa Orientuluĭ).

II

BISERICILE ETERODOCSE

1. **Biserica papala.** Incă din luna luĭ Septemvrie espiratŭ, tóte jurnalele atât din Europa, cât și din America, nĭ-a adusŭ scirĭ despre starea sănĕtățeĭ cea îngrijitóre a Prea Sântuluĭ Părinte al Bisericeĭ papale — Papa Piu a IX-le. Și ce este demnŭ de notatŭ, că Prea Sântul Părinte, dupre cum ni se anunçă, nu sufere întru nimicŭ în spiritul seŭ. El continuă a cunósce pre casnicií seĭ, își aduce aminte de actele, petrecute în trecutŭ, și judecă încă cu o minte senĕtósă. Tóta suferința Prelatuluĭ Bisericeĭ papale privesce pre laturea fisică și corpul luĭ se află într'o paralisie completă.

Fiind că ni este aicĭ vorba despre Papa Piu IX-le, care cu etatea sa a întrecutŭ pre mulțĭ din predecesoriĭ seĭ, dămŭ aicĭ următórele observațiunĭ statistice, reproduse dupre ḑiarul « Romania Liberă » :

Un ziar francez, organ al uneĭ societățĭ statistice, publică despre papĭ următórele date interesante : « Piu IX este al 252-lea papă. Dintre aceștia aŭ fostŭ francezĭ 15, grecĭ 13, sirienĭ 8, germanĭ 6, spaniolĭ 5, africanĭ 2, savoienĭ 2, dalmațienĭ 2 ; Anglia, Portugalia, Holanda și Helveția deteră cate un papă din sînul lor, iar toțĭ ceĭ lalțĭ aŭ fostŭ italienĭ. De la anul 1523 toțĭ papiĭ aŭ fostŭ aleșĭ din cardinaliĭ italianĭ. 70 de papĭ aŭ fostŭ declarațĭ de sfințĭ, și aceștia maĭ toțĭ din epoca antecedentă instituiriĭ potereĭ lumeșcĭ. Ultimele 10 secule potŭ arăta numaĭ 9 papĭ, carĭ s'aŭ declaratŭ de sfințĭ. Dintre 252 de papĭ 8 muriră dupe o lună de la redicarea lor la acéstă înaltă demnitate, 40 dupe un an, 22 ocupară scaunul papal 2, 3 anĭ, 54 doĭ, pênĕ la 5 anĭ ; 57 de la 5 pênĕ la 10 anĭ ; 51 de la 10 pênĕ la 15 anĭ ; 18 de la 15 pênĕ la 20 și 9 aŭ domnit maĭ mult ca 20 anĭ. La 1874 întrecu Piu IX cu numĕrul ani-

tămŭ motivele refusului nostru celuĭ maĭ formală şi maĭ nedeclinabilă, de la sarcina pre care Biserica a voită să ni-o încredinţeze; dar, décă vocea religiuneĭ nóstre a învinsă consciinţa nóstră, noĭ ne vomŭ supune destinelor Providenţeĭ divine, care guvernéză universul, kiar şi prin ómeniĭ ceĭ maĭ umilĭ şi maĭ lipsiţĭ, de a putea fi instrumentele operilor celor maĭ marĭ şi maĭ miraculóse. . . . .

« Nainte de ce vomŭ arăta în scurtă originea acesteĭ misiunĭ apostolice, şi motivele, pentru care noĭ am credută de datoria nóstră sacră şi imprescriptibilă, de a o primi, ca pre unu decretă al voeĭ divine, conservând tot-o-dată tradiţiunile orale şi scrise ale Episcopatuluĭ seculelor primitive ale Bisericeĭ creştine, noĭ ne credemŭ obligaţĭ, de a supune la apreciaţiunea Bisericeĭ universale a luĭ Christos credinţa şi doctrina nóstră.

« Credincioşĭ fără clintire cuvintelor solemnele de a părăsi şi a face să se pĕzească tóte articulele, fără esceptiune, ale prescripţiunilor dogmatice, organice şi disciplinare ale Bisericeĭ nóstre catolice naţionale italiene, noĭ vomŭ espune la finele acestor enciclice partea cea maĭ esenţială, adecă articulele, pre care noĭ le declarămŭ, că vorŭ fi doctrina nóstră dogmatică.

« Noĭ nu ne sfiimŭ a declara solemnel 'naintea consciinţeĭ creştine, că Biserica ortodocsă catolică de Orientŭ este singura, carea *a conservatŭ in modul celu maĭ fidelŭ depositul sântŭ al credinţeĭ şi s-tele canóne ale Bisericeĭ universale*, cu tóte lungele şi tristele vicisitudinĭ politice, ce aŭ modificatŭ condiţiunile sociale ale populaţiunilor, pre cât de eroice, tot pre atâta şi de creştine. Studiind cu atenţiune, pacienţă şi imparţialitate partea dogmatică a învĕţeturilor eĭ, din catechismurĭ şi din tractatele polemice, scrise de teologiĭ ceĭ maĭ eminenţĭ, noĭ trebue să ne convingemŭ, că ortodocsia Bisericeĭ orientale este conformă cu regula infailibilă, stabilită de S-tul Vicentiu de Lerins : « quod ubique, quod ad omnibus, quod semper.

« Simbolul neatinsŭ şi fără de alte raţiunĭ, pre care ea l'a conservatŭ cu îngrijire şi îlŭ profesază încă, este acelŭ de Nicea şi Constantinupolŭ, care a fostŭ profesatŭ şi de Biserica catolică de Occidentŭ pĕnĕ la seculul al IX şi kiar al XI-le. Biserica de Occidentŭ a skimbatŭ maĭ târdiu acestŭ simbolŭ în urmarea uneĭ rugăciunĭ, care semăna cu unŭ ordinŭ a luĭ Henric I-iŭ imperatorul

unŭ apostolatŭ, plinŭ de virtute si de sciinţă adevĕrat creştinéscă, şi a căruia ulteme vorbe aŭ fostŭ unŭ imnŭ de caritate divină, de felul celor, ce noĭ intalnimŭ în cărţile martirilor şi ale marturisitorilor luĭ Christos în momentul, când eĭ, fiind liberĭ de legăturile pământesci, mergŭ, ca să fie uniţĭ în pacea şi fericirea eternă. Acéstă Biserică, unită în modŭ legitimŭ în comitate, la 6 ale luneĭ luĭ Augustŭ din acestŭ anŭ, a bine-voitŭ maĭ în unanimitate a depune sufragele eĭ asupra persóneĭ nóstre celĭ umile şi ne demne, pentru 'a ne rădica la onórea cea mare, de a fi păstorul eĭ célŭ spiritualŭ şi supremŭ. Acéstă onóre formidabile noĭ la începutŭ în consciinţa nóstră am declarat'o, pentru ca ea să fie încredinţată uneĭ persóne mult maĭ demne, de cât noĭ prin virtuţile eĭ morale şi civice, prin eroismul probatŭ al caracteruluĭ seŭ, şi prin spiritul seŭ de charitate, care îl face pre omŭ seminŭ luĭ D-ȩeŭ.

« Acésta nŭ este o ironie amară, când noĭ numimŭ pre misiunea apostolocă a Episcopuluĭ din Biserica nóstră « onóre formidabilă », dupre cum se întîmplă în ȩilele nóstre cu acia, cariĭ, aleşĭ prin voinţa a unuĭ singurŭ omŭ, se investescŭ cu insignile pontificale, şi apoĭ represintă cu tótă îngânfarea onorurile cele maĭ lumescĭ. Nu. *Noĭ o definimŭ astŭ-felŭ, fiind că pentru noĭ Episcopatul nu represintă altŭ-ceva, de cât acéia, ce el se presinta pentru Apostoliĭ şi primiĭ Episcopĭ aĭ creştinătăţeĭ, adecă o viéţă de sacrificiĭ, de abnegaţiune şi de martiriu, şi o luptă ne 'ntreruptă cu acele spirite mândre şi puterice, pre care apostulul ginţilor le numesce spirite de nedreptate corumpătóre ale s-teĭ doctrine, domnĭ amăgitorĭ prin erorĭ seducĕtóre şi pre mergătoriĭ împărăţieĭ luĭ Antichrist, cariĭ alteréză depositul divinŭ al credinţeĭ revelate şi pretindŭ a face inovaţiunĭ. . .*

« D-ȩeŭ ni este martorŭ, venerabilĭ Părinţĭ şi Fraţĭ, că fiind pliniĭ de defecte şi imperfecţiunĭ ale natureĭ nóstre, şi lipsind din noĭ acele prerogative şi virtuţĭ maĭ ales divine, care trebue să domine tótă viéţa unuĭ Episcopŭ creştinŭ şi catolicŭ, noĭ recunóscemŭ şi maĭ mult lipsa din noĭ complectă a unor asemine mijlóce de acţiune, care, în ordinea de-desvoltare'a omenireĭ, aŭ o valóre absolută şi ne contestabilă, şi care în marile transformăţiunĭ sóciale sûntŭ unicele mijlóce de regenerare civilă şi intelectuală. Noĭ, presentând aicĭ unŭ comtŭ de tóte aceste circumstanţe, voimŭ să ară-

prin care S-ta Fecióră este considerată ca coredemtrice (împreună rĕscumpărătóre) a genului umanŭ, şi prin urmare egală divinităţeĭ Fiiuluĭ, şi liberă, ca şi dînsul, de pĕcatŭ, contra afirmaţiuneĭ solemnele a cuvêntuluĭ luĭ D-ḑeŭ: « că toţĭ süntŭ pĕcătoşĭ:.

« Nu, Ea este o creatură, căria D-ḑeŭ ĭ-a acordatŭ privilegiul, de a fi mumă temporală a luĭ Christos, creatură plină de graţia divină şi bine-cuvêntată între toţĭ muritoriĭ. Imperătésa cea maĭ strălucită a Ceruluĭ şi intermediatórea cea maĭ puterică pre lôngă dreptatea divină ; dar cu tóte aceste s-ta Fecióră nu încetéză. de a fi o creatură umană.

« Comunicaţiunea puterilor, atribuite representanţilor sacerdoţiuluĭ, ce profesază Biserica de Orientŭ este atât în formă, cât şi în subsanţă acea, pre carea o profesămŭ şi noĭ. Episcopul, diferând prin dreptul divinŭ în ordinea sacerdotală, este unicŭ dupre aforismul celebru al mareluĭ martirŭ Ciprian. Disciplina luĭ în relaţiunile cu puterea laică este acea stabilită prin Evangelie, în tradiţiunea apostolică şi în jurisprudenţa canonică a celor şépte conciliĭ ecumenice. In fine, Biserica catolică de Orientŭ, în oposiţiune de cea romană, nu aspiră şi nicĭ póte să aspire la suveranitatea şi dominaţiunea putereĭ temporale, ci ea dă cu o fidelitate inalterabilă şi conformă cu rigurositatea datorieĭ de consciinţă Cesaruluĭ acela, ce apărţine Cesaruluĭ şi luĭ D-ḑeŭ acela, ce apărţine luĭ D-ḑeŭ şi numaĭ luĭ. Ea, prin urmare, ni presintă tipul şi modelul celeĭ maĭ perfecte Bisericĭ naţionale, carea nu spera pentru ambiţiune autoritatea terestră a intereselor patrieĭ de credinţă. . . . .

« Pentru aceste cuvinte şi motive de consciinţă, bine meditate, pre care noĭ ni le impunemŭ, ca datoriĭ, Venerabiliĭ Părinţĭ şi Fraţĭ, *trebue nu numaĭ să ne punemŭ în comunicaţiune intimă de credinţă cu gloriósa şi venerabila Bisericâ catolică de Orientŭ, carea are dreptul de mamă asupra tuturor Bisericilor Occidentuluĭ*, **dar kiar să-ĭ ceremŭ şi să primimŭ de la dînsa confirmaţiunea nóstră episcopală. . . . .**

(Vedĭ L'Union chrétiene. W. Guétte)

III

Mochametanismul.

Pentru ca şi lectoriĭ noştri să vadĕ spiritul ce animéză pre Seic-

Germaniei; de şi acestŭ simbolŭ a fostŭ maĭ 'nainte condemnatŭ de pontificiĭ romanĭ Leon III şi Ioan VIII ca ereticŭ, el însĕ a fostŭ introdusŭ de papa Andreĭ III şi s'a adoptatŭ de tótă Biserica latină.

« Relativ de partea Juridico-disciplinară séŭ canonică, ortodocsia Bisericeĭ de Orientŭ s'a ţinutŭ în canónele celor şépte conciliĭ primitive ecumenice, care aŭ fostŭ admise de tótă Biserica luĭ Christos. Autoritatea civilă, a căria influenţă a fostŭ aşa de reŭ interpretată de cătrĕ Biserica latină, nu are în privinţa regulamentelor dogmatice şi disciplinare altă putere, de cât acea determinată în modŭ legitimŭ de către imperatoriĭ creştinĭ, începĕnd cu Constantin cel mare. Doctrina sacramentelor şi numĕrul lor este acelaşĭ, pre care îlŭ ţinemŭ noĭ şi Biserica occidentală, şi pre care le profesămŭ în modŭ dogmaticŭ. Doctrina graţieĭ divine şi rolul eĭ în mântuirea omuluĭ este în acordŭ perfectŭ cu dogmatica primelor conciliĭ ecumenice, şi cu învĕţătura părinţilor şi a doctorilor celor maĭ învĕţaţĭ şi de autoritate, atât din Orientŭ, cât şi din Occidentŭ. Doctrina jussificaţiuneĭ prin credinţă, însoţită de faptele bune, în virtutea meritelor Rĕscumpărătoruluĭ este profesată în tótă puritatea primitivă, fórĕ de Pelagianismŭ séŭ Semi-Pelagianismu, introdusŭ de şcólele iesuitice din Biserica romană. Puterea misteriósă şi divină încredinţată de Christos sacerdoçiuluĭ, de a lega şi deslega, dupre doctrina Bisericeĭ catolice de Orientŭ şi în conformitate cu doctrina primitivă a catolicismuluĭ nu póte să se întindă asupra sufletelor acum dispărute, cum crede în modŭ falşŭ şi pentru motive cu totul ne spirituale Biserica latină, de unde apoĭ emană doctrina sa cea anti-creştină despre indulgenţiile celor morţĭ. Acéstă putere a preotuluĭ şi a Episcopuluĭ catolicŭ nu trebue să se aplice, de cât asupra suferinţelor temporale, pentru care pĕcătosul se pocăesce, şi constrînsŭ se supune numaĭ în vieţa sa terestră. Invocaţiunea sânţilor este aicĭ preferată în sensul adevĕratŭ şi dogmaticŭ al tradiţiuneĭ creştine primitive. Idea dogmatică, ce trebue să ni formămŭ despre demnitatea cea înaltă a MaiceĬ luĭ D-ḑeŭ, profesată de Ortodocsie, sémănă cu doctrina conciliilor primitive ecumenice şi cu doctrina părinţilor şi a învĕţaţilor grecĭ şi latinĭ din primiĭ seculĭ aĭ creştinătăţeĭ. Sânta fecióră, Maica luĭ D-ḑeŭ, nu este obiectul unuĭ cultŭ idolatru, dupre cum se petrece în Occidentŭ, în urmarea definiţiuneĭ dogmatice despre concepţiunea (zemislirea) nemaculată, proclamată de Piu IX-le,

Numĕrul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor sau Satelor	BISERICA sau HRAMUL
1. Stoiceniĭ. . . .	. . . . . .	Săntul Dimitrie .
. . . .	Pleșoiu . .	Adormirea . . .
. . . .	. . . . . .	. . . .
2. Cremenariĭ Moșt. .	. . . . . .	Intrarea în biserică
3. Flămânda . . .	Bratia. . .	Sănțiĭ Voevodĭ. .
. . . .	Cocoru . .	Săntul Niculae. .
4. Galicia . . .	Schitu Flăm.	Sănțiĭ Apostolĭ. .
. . . .	Theiu. . .	Adormirea . . .
. . . .	Galica . .	Săntul Nicolae. .
5. Olanu	Cioranu . .	Buna Vestire . .
. . . .	Drăgoiu . .	Sănțiĭ Voevodĭ. .
. . . .	Alba . . .	Săntul Niculae. .
. . . .	Peretu. . .	Cuv. Paraschiva .
. . . .	Stoicănesci .	Adormirea . . .
. . . .	. . . . . .	. . . .
6. Bărsoiu	Bărsoiu . .	Santul Nicolae, .
. . . .	Văcăria . .	Săntul Dimitrie .
. . . .	Piscu Ursu .	Sănțiĭ Ingerĭ . .
. . . .	Hărbaru . .	Intrarea 'n biserică
7. Urșiĭ	Urșiĭ din dél.	Săntul Gheorghe .
. . . .	„ din val.	Adormirea . . .
8. Stoilestĭ	Gémăna . .	Săntul Nicolae. .
. . . .	Udreni . .	Intrarea în biserică
. . . .	Stoil. în vale.	Buna Vestire . .
. . . .	Têmplarĭ. .	Adormirea . . .
. . . .	Stănesci . .	Sănțiĭ Voevodĭ. .
9. Dăniceiĭ	. . . . . .	Adormirea . . .
. . . .	Dăniceii . .	Sănțiĭ treĭ Ierarchĭ .
10. Vitomireștĭ . .	. . . . . .	Cuv. Paraschiva .
. . . .	Bulimanu .	Săntul Dimitrie .
. . . .	Treptenii. .	Sănțiĭ Impărațĭ .
11. Dobresciĭ . . .	Dobr. din val	Săntul Nicolae. .
. . . .	„ din dél.	
12. Scheiu	. . . . . .	Inălțarea D-luĭ. .
. . . .	Gruiu Inalt .	Intrarea în biserică
. . . .	Mănicești. .	Sănțiĭ Voevodĭ. .
13. Măcăiĭ	Siriesti . .	

... (vedĭ și Mag. ist. T. I pag. 56).

ul-Islam, precum şi principiile religiunei, ce represintă, noi dămŭ aici rugăciunea acestui representantŭ mare al Islamismului:

«Dómne atot puternice! Indură-te spre noi şi ne apĕră, căci suntem poporul tĕŭ credincios. Dómne a-tot puternice! Creatorul tuturor bunurilor! Intăresce braţul otomanilor, prin braţul tĕŭ zădărnicesce şi nimicesce trufia şi necredinţa ghiaurilor. Bine cuvêntarea lui Allah şi a profetului sĕ se reverse asupra capetelor credincioşilor. O Dómne! Intăresce pe servul tĕŭ, pe Sultanul, capul poporului tĕŭ iubit. Apără ţera nóstră şi mătură de pe tot pamêntul pe necredincioşii, cari aŭ cutedat a ataca sigura şi sfânta ta religie. Stergeo, Dómne tótă urma necredincioşilor ruşi, bulgari şi greci, cari umblând în întunericul necredinţei ca porcii în mocirle, aŭ cutezat a ridica mâna în contra poporului lui Mahomet. Deslégă alianţa lor, risipesce-le trupele, strică armatele lor, răresce-le şirurile, sfărâmă-le puterea şi aruncă-i în fundul iadului. Trimete asupra capetelor lor mânia ta şi bate-i, după cum ai bătut până acum pe toţi duşmanii noştrii. Incurcă-le limbile şi sângele curgă-le în şiróe, iar capetile lor să se rostogoliască la piciórele credincioşilor tĕi fii. Copii lor lasă-i orfani, femeile lor vĕduve, mamele lor aruncă-le în jale şi încurcă-le mintea! Sterge tótă urma moscoviţilor, bulgarilor şi francilor căci acestia sunt alianţii lor şi simpatiséză cu ei. Ingreuéză-i cu nenumĕrate chinuri, ca să fie jertfe ale mâniei tale; nimicesce'i cu foc, cu sabie, cu naufragiŭ şi cu ciumă, fómete şi cutremur; ca sĕ li se despopuleze oraşele. Trimite asupră-le pe toţi demonii tĕi sugrumători; ca toţi aceşti necredincioşi să sufere de bólele de ochi şi minte cu tot némul lor, ca să móră cu femei şi copii. Cadă mânia şi furia ta asupră-le ca grindina. Facă-se ei şi avuţiile lor prada acelora, cari cred în tine şi în profetul tĕŭ Mahomet şi cu cari să fie tot-dé-una favorul şi bine cuvêntarea lui Allah.

ARCH. **Enacénu**.

ANUL IV. BUCURESCI, NOEMBRIE 1877 No. 2.

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANA“

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuventul »
II Tim. IV, 2.

CRESTINISMUL IN DACII

ȘI

CREȘTINAREA ROMANILOR

(Urmare vedi No. I anul IV).

Trecênd la vieța politică a Românilor din epocha, ce ne ocupă, vomu insista mai mult pentru importanța ei cea mare și vomŭ căuta, ca să determinămŭ cât se va putea de apriatŭ acestŭ rolŭ al Romanilor din seculul al XII, fiind că de la acésta atârnă kiar viéța politică posteriórá a Românilor, adecă înființarea principatelor Mol.˙ veĭ și al Munteniei, precum kiar și viéța lor religiósă. Să începemŭ deci cu frații Asan și Petru, pentru ca să vedemŭ ce aŭ făcutŭ ei și succesorii lor în respectul politicŭ în drepta Dunărei.

Chronicarul românŭ Șincai pretinde, că înființătorii Regatului al doile Romano-Bulgarŭ — Petru și Asan, aŭ fostu din familia comitopolilor, derivându-și originea prin Samuel, regele Bulgaro-Românŭ (1). Că în adevăr, Petru și Asan sûntŭ decoboritoru din Samuel, unul din cei patru comitopoli, acésta se probézá și prin o scrisóre a luĭ Papa Inocentiŭ III, numindŭ pre Petru și Samuel *strĕbunii luĭ Ionițā,* fratele Petru și Asan (2). Dar pre noi aici,

(1) Chronica Romanilor Șincai Tom. I. pag. 220. V. di si acestu studiu mai sus pag. 92 – 94

(2) Gesta Innocentii III. No. La o scrisóre a luĭ Ionițā Papa Inocentiu respunde: « Petisti vero humiliter, ut coronam tibi Ecclesia Romana concederet, sicut illustris memoriae Petro et Samueli et aliis progenitoribus tuis in libris tuis legitur concessisse = Aĭ cerutŭ deci cu umilință, ca Biserica Romană să-ți acorde ție coronă, pre cum se citesce în cărțile téle, că li s'a concedatŭ celor de bună memorie, ilustrilor Petru și Samuel, strĕbunilor tĕi (vedĭ și Mag. ist. T. I pag. 56).

PLASA…

No. pogóneloŕ de pămînt ce posedă	No. Familiilor — Familiĭ	Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget — Leĭ	B	No. pogóanelor de pămînt ce posedă…
17 p.	270	850	de comună	D. Céurescu	40	Seminarist	100		
17 p.	80	490	"	Vacantŭ		. . . .			
			. . . .	. . . .		. . . .			
	113	450	"	Dimitrie Gălicénu . .	46	Seminarist	100		10 p.
17 p.	125	490	"	D. Păişescu	40	"	60		10 p.
17 p.	30	150	"	Pr. G Duhovnicu . .	47	grămătic	60		12 p.
			de stat	D. Iordănescu. . . .	50	Seminarist	600		
	26	130	de comună	Vacantŭ		. . . .			
17 p.	115	459	"	D. Pârvulescu. . . .	45	Seminarist	40		10 p.
	29	136	"	Vacantŭ		. . . .			
11 p.	30	120	"	"		. . . .			
12 p.	48	201	"	"		. . . .			
17 p.	54	230	"	"		. . . .			
	130	520	"	N. Iónițescu	22	Seminarist	50		
			. . . .	I. Popescu	68	grămătic	50		
	50	200	"	Vacantŭ		. . . .			
6 p.	10	50	"	"		. . . .			
	100	400	"	Pr. M. Hristescu . . .	40	Seminarist	40		
	20	80	"	Pr. Const. Cojocaru . .	37	"	40		
	100	476	"	Vacantŭ		. . . .			
	100	478	"	Pr. D. Florescu . . .	28	"	50		
	60	300	"	Vacantŭ		. . . .			
	52	260	"	Pr. Niculae	72	grămătic .	50		
	98	490	"	Pr. D. Zamfirescu. . .	37	Seminarist	40		
	30	150	"	Vacantŭ		. . . .			
	42	210	"	"		. . . .			
	28	146	"	Ión Stanescu	45	grămătic	60		
	100	500	"	M. Popescu	23	Seminarist	40		
	100	493	"	Pr. N. Theodorescu . .	50	"	60		
	70	350	"	Vacantŭ		. . . .			
17 p.	50	250	"	"		. . . .			
17 p.	79	395	"	"		. . . .			
17 p.	75	375	"	"		. . . .			
	66	330	"	Pr. Ión Petrescu . . .	49	Seminarist	40		
17 p.	35	175	"	G. I. Gruianu. . . .	38	"	40		10
	9	45	"	Vacantŭ		. . . .			
	70	350	"	J. Grigorescu	45	grămătic	60		

să ascultămŭ pre Acropolitul, care continuă, dicênd: Ἐντεῦθεν οὐκ ὀλίγα πράγματα Ῥωμαίοις ἐκ Βουλγάρων ὑπῆρχεν. Ἀλλὰ καὶ τοῦ βασιλέως Ἰσαακίου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ἀλεξίου τυφλωθέντος, καὶ αὐτοῦ δὲ τῶν Ῥωμαίων σκήπτρων ἐπειλημμένου, πόλεμοι πάμπολλοι τοῖς Ῥωμαίοις παρὰ τῶν Βουλγάρων ἐγένοντο περὶ τὰ μέρη τῆς Φιλιπποπόλεως καὶ Βερόης, ἔνθα καὶ ὁ πρωτοστράτωρ Καμύτζης ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἑάλω μαχόμενος . . . = De aicĭ nu puţine rentăţĭ s'aŭ facutŭ Romanilor (Bizantinilor) din partea Bulgarilor. Şi orbitŭ fiind Imperatorul Isaac de către fratele seŭ Alecsie şi tot el (Isaac) perdênd sceptrele Romanilor (Bizantinilor), o mulţime de resbóle aŭ suferitŭ Romani (Bizantinii) de la Bulgarĭ în părţile Filipupoluluĭ şi a Beroeĭ, unde şi campoducele Camiţa a fostu prinsŭ de către Bulgarĭ în luptă » (1).

Nu-maĭ puţin atestă şi Choniat cuceririle luĭ Asan, făcute în favórea întindereĭ deviitoruluĭ seŭ statu, când el se esprimă: « Ὅθεν οὐδ' ἠγάπων εἰ τὰ ἑαυτῶν ἔχουσι σώζειν καὶ τὴν τῆς Μυσίας μόνην περιβαλοῦνται τοπάρχησιν, ἀλλ' εἰ μὴ καὶ τὰ Ῥωμαίων μέγιστα βλάψουσι καὶ τὴν τῶν Μυσῶν καὶ τῶν Βουλγάρων δυναστείαν εἰς ἓν συνάψουσιν ὡς πάλαι ποτὲ ἦν οὐδαμῶς ἠνείχοντο. = Şi nu li plăcea numaĭ, ca să pótĕ a-şĭ conserva locurile lor, şi să căştige numaĭ administraţiunea Mysieĭ, dar vătămaŭ fórte mult şi locurile Romanilor (Bizantinilor) şi nu se îndoĭaŭ cât de puţin, că vorŭ uni la unŭ locŭ puterea Mysilor şi a Bulgarilor, precum a fostŭ încă o dată » (2) Şi maĭ jos tot Choniat adauge: Οἱ μέντοι Βλάχοι τῷ ἀεὶ νικᾶν Ῥωμαίους ὀφρυαζόμενοι, καὶ πλοῦτον ἁβρὸν καὶ παντοῖον ὁπλισμὸν ἐκ τῶν Ῥωμαίων λαφύρων περιβαλλόμενοι, ἀκατάσχετοι τοῦ λοιποῦ ταῖς ὁρμαῖς ἐγεγόνεισαν, καὶ οὐκέτι κώμας καὶ ἀγροὺς ἐληΐζοντο ἐπιόντες, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν εὐπύργων ἐφοπλίζοντο πόλεων. Τήν τε οὖν Ἀγχίαλον ἐξεπόρθησαν καὶ τὴν Βάρναν παρεστήσαντο καὶ κατὰ τὴν Τριάδιτσαν ἀφικόμενοι, ἥ ἐστιν ἡ πάλαι λεγομένη Σαρδική, τὸ πλεῖον αὐτῆς μέρος ἠφάνισαν, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Στούμπιον τῶν ἐνοικούντων ἐκένωσαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν Νῖσον ἀφικόμενοι λείαν κἀκεῖθεν οὐκ ὀλίγην ἀνθρώπων τε καὶ ζώων ἐπεσπάσαντο. = Decĭ

(1) G. Acropolitae. Annales, cap. XII.

(2) N. Choniatae De Isaacio Angelo, lib. I cap. VI.

dupǒ ce am arătatŭ mai sus motivul, ce a provocatŭ pre Petru şi Asan la rèscólă contra Bizantinilor, şi dupǒ ce am desfăşuratŭ şi modul, cum aceştĭ doĭ fraţĭ aŭ resculatu pre poporul românescŭ, ne interesezà mai ales viéţa lor politică şi organisaţiunea, ce eĭ au sciutŭ sa dea Regatuluĭ al II-le Româno-Bulgarŭ, pre care aŭ putută mai târḑiŭ să-lŭ lovescǒ numaĭ Imperiul Osmanilor.

Incunjuraţĭ Petru şi Asan de o naţiune, cum o numesce Pachimer (1), compusă « din bărbaţĭ deprinşĭ cu luptele », eĭ se concentréză în oraşul Tŭrnova şi de acolo ascéptă pre Imperatorul Isaac Angel, ca prin dînsul să probeze Bizantinilor, că decoboritoriĭ luĭ Traian şi Aurelian nu sûntŭ barbarĭ, şi că eĭ sciŭ a se lupta şi a organiza mult maĭ bine, decât Imperiul, acum putreḑitŭ de corupţiune. Şi pentru ca să nu ni se impute părtinirea, să lăsămŭ pre Acropolitul, ca să vorbéscǒ: « τῷ τοι καὶ ὁ Βασιλεὺς ἀγανακτήσας Ἰσαάκιος, τὸ τῶν Ῥωμαίων ἅπαν συναγαγὼν εἰς ἓν στράτευμα, κατ' αὐτῶν ἐχώρει. Τὴν γοῦν παράλιον παριὼν καὶ διὰ τῆς Μεσημβρίας πόλεως τὴν δίοδον ποιησάμενος ἔσω τοῦ Αἵμου γίνεται. Ὁ δὲ Ἀσὰν μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν στρατεύματος ἐντὸς τοῦ πολυχνίου οὗ δὴ τὸ ὄνομα Στρίναβος εἰσέρχεται, ἔνθα καὶ τὰς σκηνὰς ποιησάμενος ὁ Βασιλεὺς Ἰσαάκιος τοὺς Βουλγάρους ἐπολιόρκει· καταστρατηγεῖται δὲ παρ' αὐτῶν. — De aceste (cuceririle luĭ Asan) supărandu-se Imperatorul Isaac, şi adunând la unŭ locŭ tótă armata Romanilor (Bizantinilor), a mersŭ în contra lor. Decĭ trecênd pre lângă malul măreĭ, şi făcêndu-şĭ trecerea prin oraşul Mesimvria, a ajunsŭ în interiorul munteluĭ Emu. Iar Asan cu óstea de sub dînsul intră în oraşelul, ce se kiamă Strinav (2), aici tăbărise, de a bate pre Bulgarĭ şi Imperatorul Isaac; se învinge însĕ de acestia » (3).

Şi scăpând prea puţinĭ de aĭ Imperatoruluĭ din lupta de la Strinav şi acestia golĭ şi fŏre de odorele imperiale, care aŭ fostŭ multe la numĕru şi de unu preçŭ mare, Bizantiniĭ aŭ trebuitŭ să pérdĕ Mysia întregă şi să lase tóte locurile la disposiţiunea luĭ Asan. Dar

(1) G. Pachymeris. De Andronico Paleologo lib. I. cap. XXXVII.

(2) Strinav, Trinav, Turnav, şi Ternav este oraşul Tŭrnova de astăḑĭ. Acesta era oraşul celŭ maĭ forte din Mysia, întăritŭ cu fortificaţiunĭ atât artificiale, cât şi de la natură. El se maĭ numia şi Turnavul, pentru turnurile şi forturile, ce-lŭ încunjurau. (Μελετίου Γεωγραφία 415).

(3) Georgii Acropolitae. Annales, cap. XI.

г(ра)довѣхъ и клисурахъ запрѣтеива, н(я) да си ходятъ и купуятъ и продавоитъ бес печѣли ѣ(к)ю и всевѣрнии любовнии госте царьства ми кто ли имъ спакости о том либо или па клисурѣ или нафоросѣхъ или гд(ѣ) л(и)бо прѣзъ законъ о кумерки, то да е вѣстъ, той е противникъ царьству ми, и милости не щетъ (н)мѣти (и) я велик(я) . . . . ме оргия патить . . . ми †.

† Асѣн(ъ)... Б(лъгар)о(мъ) и Гръкомі †.

« † A datŭ impĕrăţia mea acéstă chotărîre (1) intregeI ţerĭ a Dobrovclanilor, iubiţilor şi credincioşilor ospeţĭ aĭ impĕrăţieĭ mele, ca unde vorŭ umbla prin tóte ţerele impĕrăţieĭ mele cu orĭ-ce negoçu, séŭ ducĕnd, seŭ . . . . (2) séŭ orĭ-ce cumpărăturĭ aducĕndŭ, şi pĕnĕ la orĭ-ce pămĕntu, seŭ ţéră ar ajunge, séu pĕnĕ la Vidin, séŭ Branicev şi de ar ajunge şi pĕnĕ la Belgrad, séu pĕnĕ la Turnova şi preste tótă (ţéra) transmuntenă . . . . (3) séŭ decă vorŭ merge pĕnĕ la Preslava, seu la locurile de cărbunĭ (4) seŭ pĕnĕ la ţéra cralului, séŭ a Borustenuluĭ (5), seŭ in Drina seŭ in Dimot, seu in ţera Scopieĭ, seŭ Priep, séŭ in ţera Devol, séŭ in pămĕntul Albanezilor, seŭ vorŭ merge in Solan, pretutindenea să cumpere şi să vĕndĕ liberĭ, fŏrĕ de totă supararea, şi să nu fie opriţĭ prin tóte ţerile împĕrăţieĭ mele şi prin tóte oraşele şi satele, eĭ să umble, să cumpere şi să vĕndĕ fŏrĕ de supărare, ca nisce credincioşĭ şi iubiţi ospeţĭ aĭ împĕrăţieĭ mele. Şi cine li va face lor nemulţemire in ceva, séŭ prin sate, seŭ prin oraşe (6), seŭ orĭ-unde aiurea, in contra legeĭ de comerçŭ (7), unul ca acela să scie, că el este contrariu împĕrăţieĭ mele, şi indurarea să nu caute, dar resbunare mare pentru acésta . . . . va păţi urgie . . . . din partea mea (8).

(1) In originalŭ aicĭ se vede unŭ terminu din administraţiunea bizantina - şi acesta probéză, că Statuluĭ, din nou infinţato, iĭ lipsiaŭ terminiĭ. Ὁρισμός — chotărîre este vorba grecéscă.

(2) Aicĭ este vorba ЖЕНИ pre carea, decă o vomu traduce cu femee, nu are nicĭ unŭ sensŭ. De aceea noĭ o lăsamu netradusă

(3) Decă luămu, ca locŭ de emitere a acesteĭ chotărârĭ, Tŭrnova, adecă capitala Regatului, atuncĭ prin ţéra transmunténă, trebue să înţelegemŭ locurile de preste Em. De unde urmeză, că încă Asan îşĭ trecuse chotarele imperiuluĭ seŭ preste munţiĭ Em.

(4) Aicĭ Asan trebue să înţelegĕ locurile cu mine de cărbunĭ din Balcanĭ.

(5) Ore este cu putinţă, ca aicĭ să inţelegemŭ ţera de lungă Boristen, seu Niprul de astăḑĭ ?

(6) Aicĭ originalul se servesce de unu terminu ungurescŭ ФОРОСЪ seu varoş-orașŭ, cetate.

(7) Vorba КУМЕРКИ este latină, seu pote românéscă, — comerçu.

(8) Aceste espresiunĭ sùntŭ, dupre părerea nóstră, curat românescu.

Vlachiĭ, măndrindu-se, că învingŭ tot-de-una pre Romanĭ (Bizantinĭ), şi umplêndu-se de avuţiĭ lucsóse şi de totŭ felul de arme din prădile Romanilor (Bizantinilor), aŭ devenitŭ de acum ne'nvinşĭ în incursiunĭ, şi năvălind, apucaŭ nu numaĭ sate şi ogóre, dar se luptaŭ şi în contra oraşelor bine fortificate. Anchialul l'-aŭ distrusŭ, Varna aŭ încunjurat'o, şi ajungênd pênĕ la Triadiţa, adecă ḑisa o dată Sardica, aŭ distrusŭ cea maĭ mare parte a eĭ, şi Stumbiul însuşĭ l'-aŭ golitŭ de locuitorĭ, dar ajungênd şi pênĕ la Nış, aŭ apucatŭ şi de acolo pradă de ómenĭ şi animale nu mică (1). De unde vedemŭ, *că fraţiĭ Petru şi Asan nu s'a mulţemitŭ numaĭ cu Mysia*, carea, dupre cum nĭ spunŭ autoriĭ bizantinĭ, *era de dreptŭ a lor, adecă locuită de Românĭ*, ci eĭ, *unind locurile Românilor cu ale Bulgarilor, şi aŭ întinsŭ dominaţiunea preste ambele laturĭ ale munteluĭ Emŭ, şi au fundatŭ unŭ Regatŭ în Mysiile vekı, pre care succesoriĭ lor, cum vomŭ vedea, l'a întinsŭ de la Marea Negră pênĕ la Adriatica şi de la Varna şi Anchialu pênĕ la Triadiţa, seŭ Sardica veke.*

Să citămŭ aicĭ şi unŭ documentŭ klar al luĭ Asan, care are tótă importanţa atât din punctul de privire al întindereĭ Regatuluĭ seŭ, cât şi klar pentru vieţa politică a Românilor din aceste timpurĭ. Din documentul acesta se vedŭ drepturile de comerçŭ, ce Asan acordă Dobrovčanilor prin tótă întinderea Regatuluĭ seŭ, cât klar şi locurile, pêne unde se întindea stapânirea luĭ Asan. Eca cuprinderea documentuluĭ: *anul* 1186 — 1196.

† Дава царьство ми оризьмо си хорѣ всей Длбровишстѣи, любовным (в)севѣрнымъ го(стемъ) царьства ми, да іаду ходятъ по всей хорѣ царьства ми скупля какья (ли)бо, или нося или женя, или купня какья либо носятъ, и до коіа либо землѣ или хоры доидя, или до Бъдынѣ или Браничьва и Бѣлграда доидятъ, или до Трънова и повсему Загорну (и)л(и) до (П)ряслав(а) или карвунскыѣ хоры придатъ, или кръистѣй хорѣ или борунс(тѣ)я или во Дринъ и в Димотъ или в скопьскяя хоря или прильѣ(п)скяя или в Дѣволскяя хоря или в земя арбанаския или в Соланъ идятъ, по всяду да си купоная и продаваятъ свободно бесъ всѣкоя пакости, да не имая(т)ъ по всѣхъ хорахъ Царьства ми и

(1) N. Choniatae De Isaacio Angelo, lib. III, cap. IV.

pune mâna pre frânele guvernuluĭ; el se luptă contra Bizantinilor, cariĭ, instigaţĭ de Ivanc, nimicescŭ tractatele şi caută a sfărâma şi Regatulŭ al doile Româno-Bulgarŭ; (1) şi tot acestŭ Petru a trebuitŭ să caute a feri Regatul Românо-Bulgarŭ şi de pretenţiunile unuĭ al doile aspirantŭ la tronul luĭ Asan, cu numele Chros séŭ Crişu, de naţiune tot Românŭ (2). In genere vorbind, *Petru fratele luĭ Asan, a administratŭ singurŭ regatul Românо-Bulgarŭ în timpŭ de patru anĭ, adecă de la 1195 pênă la 1199, fără a modifica nimicŭ din organisaţiunea luĭ.*

La anul 1199, séŭ dupre Şincaĭ la 1200 (3), se sue pre tronul Regatuluĭ Românо-Bulgarŭ Ioniţă, al treile frate al luĭ Asan, când acum încetase din vieţa şi Petru, din mâna altuĭ trădătorŭ, pre care Chonicariĭ bizantinĭ nu-lŭ numescŭ (4). Ioniţă, ca celŭ ce a fostŭ tot dé-una împreună cu Asan, şi care, nu e curios, a luatŭ parte şi la organisaţiunea Statuluĭ Românо-Bulgaru, se distinge de fratele sĕŭ celŭ maĭ mare, Asan, prin caracterul sĕŭ, dar în respectul vieţeĭ politice continuă a desvolta numaĭ opera luĭ Asan. Remânênd acum de la Asan şi Petru unŭ Statu propriu, în care intraŭ ambele Mysiĭ cu o parte din Tracia şi Macedonia, luĭ Ioniţă îĭ presta, ca pre calea cuceririlor să-şĭ asigure bine Statul şi să rotunjéscă chotarele luĭ. De aicĭ apoĭ Ioniţă fu nevoitŭ, ca să ţină maĭ multe resbele cu veciniĭ, spre rotunjirea Regatuluĭ sĕŭ şi rădicarea luĭ la rangul de Imperiu. De altă parte, Ioniţă a trebuitu să se ocupe şi de laturea administrativă a Imperiuluĭ şi cu modul acesta să caute a'şĭ asigura şi regula Imperiul şi pre acéstă cale. Dar maĭ special:

Maĭ antâiŭ, în respectul caracteruluĭ Ioniţă diferĕ de fratele sĕŭ Asan. Noĭ am vĕḑutŭ maĭ sus, că Choniat presintă pre Asan, ca pre unŭ omŭ de unŭ caracterŭ durŭ şi îndrăsneţŭ. Pentru Acropolitul înse Ioniţă se presintă, ca unŭ omŭ barbarŭ şi fórte rĕŭ. El ḑice: « Ἀντάμοιβαν οὖν, ὡς ἔφασκεν, ἐποιεῖτο τῶν ὧν αἰσχύ-

(1) Nicetae Choniatae De Alexio Angeli. lib. II, cap. VI.

(2) Nicetae Choniatae De Alexio Angelo lib III, cap. I, II şi IV. Choniat ilŭ numesce Chris; iar noĭ credemu, că trebue să se fi kematŭ Ch. (K) rişu. (N. Choniate De Alexio Angeli cf. lib. II, cap. III.)

(3) Chronica Romanilor Tom. I, pag. 234.

(4) N. Choniatae De Alexio Isacii Angeli fr. lib. I capit. VI. Aicĭ se vorbesce despre mórtea luĭ Petru, precum şi administraţiunea luĭ.

Sĕmnătura luĭ Asan în originalŭ stă:

Asan Bo şi al grecilor (1).

Acestŭ documentŭ autenticŭ al luĭ Asan ni arată, că Regele Româno-Bulgarilor se ocupa şi de partea administrativă a ţereĭ sele, de şi totŭ timpul îĭ era absorbitŭ cu diversele resbele pentru laţirea şi recunóscerea Regatuluĭ seŭ. El, stăruind în luptele cu Bizantiniĭ, de a lărgi chotarele imperiuluĭ sĕŭ, séŭ dupre espresiunea luĭ Choniat, de a cuceri nu numaĭ Mysia, dar şi Bulgaria, se ocupa şi de partea administrativă, dând drepturĭ Dubrovcenilor, de a duce comerçul în Statul Româno-Bulgarŭ şi a se bucura de tóte libertăţile atât în cumpărare, cât şi în vindere preste tótă întinderea Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ. Cu o vorbă, Asan pentru istoria Românilor din drépta Dunăreĭ este o persónă nu numaĭ cu calităţĭ de bunŭ militarŭ, dar şi de administratorŭ.

Nu mult însĕ s'a bucuratŭ Asan de ostenelele séle, şi a administratŭ ţera, cucerită de dînsul, împreună cu fratele seŭ Petru. Administrând el în partea despre vestŭ a Regatuluĭ cu capitala în Tŭrnova, iar Petru în cea despre Ostŭ, cu reşedinţa în Pereslava şi Provatele, móre la anul 1195 din mânele infame ale unuĭ vĕru al seŭ, numitŭ Ivanc. Acest Ivanc, dupre cum ni spunŭ chronicariĭ bizantinĭ, era unŭ omŭ de multe calităţĭ militare, care a luatŭ parte cu Ioniţă, fratele luĭ Asan, la multe din luptele luĭ Asan cu Bizantiniĭ. Dar intrând în relaţiunĭ de adulteriŭ cu sora femeeĭ luĭ Asan, ajungŭ lucrurile pĕnĕ acolo, că Ivanc, trebuind să fie pedepsitŭ de către Asan pentru o asemine faptă necreştinéscă, împunge pre Asan cu sabia, cea adusă întradins, şi dupŏ o luptă cu Bizantiniĭ de noĕ anĭ, Asan móre, lăsându-şĭ Regatul neregulat. (2)

Celŭ, care avea maĭ multe drepturĭ asupra Regatuluĭ luĭ Asan, era fratele sĕŭ Petru, care guvernase împreună cu Asan, şi care luase parte la tóte ostenelele înfiinţăreĭ şi ale organisăreĭ Regatuluĭ. Şi în adevĕr, că Petru ţine peptŭ luĭ Ivanc în tóte încercările luĭ, de a

(1) Monumenta Historica slavorum meridionalium. Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae. Ivan Cuk. Sakcinski cart. III, pag 181 (1876). Editorul acestuĭ Documentŭ D. Sakcinski, îndeplinesce vorba scurtată din documentŭ B(u)lgar(o)(m), adecă al Bulgarilor, dar Bo póte să fie suplinitŭ şi prin B(lach)o (m), adecă al Blachilor, şi noĭ presupunemŭ acesta cu atâta maĭ mult, căcĭ prin documentŭ nu se face niciĭ o menţiune despre Bulgarĭ, Iar Asan, noĭ am vĕdutu, că el era Domnul Vlachilor, şi rescóla s'a făcutŭ de către Vlachĭ etc.

(2) N. Choniatae De Alexio Isaacii Angeli fr. lib. I, cap. V şi VI. G. Acropolitae. Annales cap XII.

σῶν. ἀποδρὰς δὲ, ὡς πρὸς τὰ οἴκοι πάλιν ἀφίκετο, οὐκ ἐξ ἀντιθέτου τῷ τεθνεῶτι Ἀσὰν τὰ Ῥωμαίων ἔκειρε προνομεύων. Ἡ γὰρ φύσις καὶ τούτῳ οὐδέν τι πρὸς τὰ ἡμέτερα διεβράβευσε μέτριον.=Iar *domnia cautǎ spre Ioan*, al treile frate. Atuncĭ Petru a luatŭ pre fratele seu Ioan, ajutătorŭ in ostenele şi împărţitorŭ al împărăţieĭ, care în de ajunsŭ s'a învoitŭ cu Romanii (Bizantiniĭ), cât a avutŭ Imperatorul Isaac a lupta contra Myşilor (1), dar fugind, s'a dusŭ iarăşĭ la ale séle, şi nu în contra mortuluĭ Asan, prădând, strica (provinciile) Romanilor (Bizantinilor). Pentru că natura şi acestuĭa nu ĭ-a acordatŭ nimicŭ mĕsuratŭ în raportŭ către ale nostre ». (2) Din acestŭ citatu al luĭ Choniat se vede, că Petru a avutŭ de ajutătorŭ pre fratele seŭ Ioniţă îndată după mórtea luĭ Asan, aşa precumŭ şi Asan l'a avutŭ pre dinsul; şi că numai la 1199, după mórtea luĭ Petru, Ioniţă a rĕmasŭ singurŭ Domnitorŭ preste Regatul Romăno-Bulgarŭ. De altă parte, se maĭ învederéză, că în faça tuturor pretendenţilor la domnie, poporul şi boeriĭ ţereĭ aŭ datŭ preferinţă luĭ Ioniţă, ca celŭ ce era maĭ apropietŭ de Asan şi tot-o-dată şi celŭ maĭ capabilŭ pentru realisarea planurilor luĭ în respectul Regatuluĭ Romăno-Bulgaru.

Nu credemŭ de prisosŭ, a face aicĭ menţiune, că regele Emeric al Ungurilor contestéză către Papa Inocenţiu al III le luĭ Ioniţă dreptul de Rege al Romăno-Bulgarilor şi într'o scrisóre către numitul Papă, Emeric, la anul 1204 ḑice, că Ioniţă nu are nicĭ o ţeră preste carea să domnescĕ. La acéstă contestaţiune Inocenţiu III-le îĭ respunde: « Măcar că aĭ scrisŭ, că numitul Ioniţă nu este Domnŭ al vre uneĭ ţĕrĭ, de aŭ şi cuprinsŭ o parte din ţéra ta, altă parte din ţéra altuĭa, şi numaĭ pĕnĕ la o vreme le ţine cuprinse, de unde te mirĭ, că pre unŭ apriatŭ inamicŭ al teŭ, ne'ntrebându-te, aşa în grabă voimŭ să-lŭ încoronămu craiŭ; totuşĭ (ci ertă) almintrelea stă lucrul, despre o parte, fiind că nu ştiĭ deplin adevĕrul; căcĭ în veciĭ trecuţĭ mulţĭ craĭ s'aŭ încoronatŭ în Bulgaria de scaunul apostolicescŭ, precum Petru, Samuel şi alţiĭ după dinşiĭ...... Dară cu vreme împuternicindu-se Grecĭĭ, Bulgariĭ şi-aŭ perdutŭ împĕrăţia,

(1) Aicĭ Choniatul face alusiune la şederea luĭ Ioniţă în Constantinopolŭ, unde se vede, că el luase óre-care angajamente faça cu Bizantiniĭ.

(2) N. Choniatae De Alexio Isaacii Angeli cf. lib. I. cap. VI.

σοντο πρὸς Βουλγάρους κακῶν ὁ βασιλεὺς Βασίλειος, καὶ καλεῖσθαι μὲν ἔλεγεν ἐκεῖνον Βουλγαροκτόνον, Ῥωμαιοκτόνον δὲ ὠνόμαζεν αὐτόν. = Si ḑicea, că el işĭ rĕsbună pentru relele, ce Imperatorul Vasilie a făcută Bulgarilor, şi adaugea, că pre cum acela s'a numitŭ Bulgaroctonŭ (sĕŭ ucidĕtorŭ de Bulgarĭ) aşa şi el se numesce pre sine Romeoctonŭ (sĕŭ ucidĕtorŭ de Bizantinĭ). (1) Si maĭ jos: « ἦν γὰρ καὶ ἀληθῶς ὡς οὐδέποτε τῇ Ῥωμαίων τοσαῦτα παρὰ του ξυνέβη κακά, ὡς καὶ ὄνομα τεθῆναι τούτῳ ἐκ κυνὸς τὴν ἐπίκλησιν ἔχον. Σκυλοϊωάννης καὶ γαρ ἐπεκλήθη τοῖς πᾶσι. Τὸ γαρ τῶν Σκυθῶν γένος ἰδιοποιησάμενος καὶ κοινωνήσας αὐτοῖς συγγενείας καὶ τρόπου μετασχὼν ἐκ φύσεως θηριωδεστέρου, φόνοις ἐνετρύφα Ῥωμαίων.=Şi în adevĕr, că nicĭ-o-dată şi nicăirĭ Romanilor (Bizantinilor) nu li s'a intâmplatŭ din partea cuĭ-va atâtea rele, aşa că el avea o supra-numire şi numele i se combinase luĭ din câne; căcĭ se numia de toţĭ Skiloian, seŭ cânele de Ioan » (2). Perfidia Bizantină, dispreçul şi kĭar ura lor contra Vlachilor a făcutŭ din Ioniţă, *ca el să urmărescĕ interesele Statuluĭ seŭ fore de şuvăire.* Poporul însĕ romănescŭ nu avea ast-felŭ de privirĭ asupra luĭ Ioniţă; căcĭ el ĭ-a datŭ supranumirea de calo-Ianĭ, seŭ Ioan cel bunŭ şi — acéstă numire i se recunósce luĭ Ioniţă şi kĭar prin actele diplomatice.

Insuşĭ actul suireĭ luĭ Ioniţă pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ merită din partea nóstră totă atenţiunea şi kĭar ni presintă şi unŭ mare interesŭ în cela, ce privesce alegerea luĭ. Choniatŭ, vorbind despre mórtea luĭ Asan, ḑice pentru Ioniţă: « Ἡ δὲ ἡγεμονία βλέπει πρὸς Ἰωάννην τον τρίτον τῶν ἀδελφῶν. Τότε δ'οὖν ὁ Πέτρος συλλήπτορα τῶν πόνων καὶ μερίτην τῆς δυναστείας Ἰωάννην προσελόμενος τον ὁμαίμονα. ὃς ἐφ' ἱκανὸν ὡμήρησεν ἐν Ῥωμαίοις ἡνίκα εἶχε βασιλεὺς Ἰσαάκιος διασεύσας κατὰ Μο-

(1) G. Acropolitae Annales cap. XIII, Mare în adevar, trebue să fi fostŭ indignaţiunea luĭ Ioniţă contra Bizantinilor, când el scia disprecul lor pentru streinĭ şi perfidia, cu care s'a purtatŭ în relatiunile lor cu Asan. De altă parte în Constantinopolĭ, precum şi în totŭ Imperiul Bizantinŭ, mórtea Bulgarilor şi a Vlachilor era decretată încă de la 1019 de către Imperatorul, Vasilie Bulgaroctonul, care în templul Sosteniilor a atârnatŭ unŭ decretŭ imperialŭ, unde se dicea: « Şi câte a dispusu acela (Basiliŭ Bulgaroctonul) în monastirea Sosteniilor, dupre aceste sa se pedepsască şi Vlachiĭ, adecă să se nimicĭască (N. Choniatae De Isaacio Angelo lib. 1, cap. VI.)

(2). Idem. ibidem.

nicĭ-o-dată măcar o învingere mică nu li-a surîsŭ Romanilor (Bizantinilor) şi nicĭ li s'a presentatŭ vre unŭ semnŭ de trofeŭ (1). Se póte decĭ afirma, că despre Bizantinĭ Ioniţă ar fi putută fórte lesne, să-şĭ strămute capitala Imperiuluĭ seŭ din Tŭrnova la Constantinupolŭ; dar el la Sudul Regatuluĭ seŭ trebuia să lupte cu Latinĭĭ, ce inundase Imperiul şi ocupase şi Constantinupolul, iar la Nord-Vestŭ cu Unguriĭ, cariĭ iĭ disputaŭ o parte din Serbia de astă ḑĭ.

Maĭ ântâiŭ în respectul resbeluluĭ luĭ Ioniţă cu Latiniĭ, ĕca ce dice Acropolitul: «Μὴ βουληθέντων δὲ τῶν Ἀδριανοοπολιτῶν ὑπὸ χεῖρα γενέσθαι τῶν Ἰταλῶν, ἐκστρατεύουσιν οἱ Ἰταλοὶ κατ' αὐτῶν, αὐτοῦ τε τοῦ βασιλέως Βαλδουΐνου συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ τὸν τόπον τοῦ δουκὸς ἐπέχοντος Βενετίας ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει· Εἰς στενοχωρίαν γοῦν οὐ μικρὰν ἐλθόντες οἱ τοῦ Ἀδριανοῦ οἰκήτορες ἀποστέλλουσι πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Βουλγάρων Ἰωάννην, ἵνα συνάρηται τούτοις καὶ τοῦ ἐπηρμένου κινδύνου ῥύσηται. Ὁ δὲ ασμένως δέχεται τοῦτο, καὶ Σκύθας μεθ' ἑαυτοῦ προσλαβόμενος, ἐπεὶ φανερῶς οὐκ εἶχε τοῖς Λατίνοις μαχέσασθαι, περιγενέσθαι βεβούλευται μηχαναῖς. Καὶ ὁ μὲν ἔκειτο μακράν που τῆς Ἀδριανουπόλεως. ἐκπέμπει δὲ κατὰ τῶν Ἰταλῶν τοὺς Σκύθας, τῇ Σκυθικῇ στρατείᾳ χρήσασθαι κατ' αὐτῶν. Ἰταλοῖς μὲν οὖν ἔθος ἐφ ἵπποις ὑψαύχεσιν ἐποχεῖσθαι καταφράκτοις τε δι' ὅλου εἶναι τοῖς ὅπλοις τοῦ σώματος, κἀντεῦθεν δυσκινήτως κατὰ τῶν ἐναντίων ὁρμῶσι· Σκύθαι δὲ κουφότερον ὡπλισμένοι ἐλευθ[...]ερον ἐπιπηδῶσι τοῖς ἐναντίοις. Οὐ μὴ ξυνιέντες οἱ Ἰ[...] τῶν Σκυθ[...] καταστρατηγοῦνται. ὥστε κα[...] ὑπ' αὐτῶν ἁλῶναι καὶ [...] Βουλγάρων Ἰωάννην=Ne[...]

[...]talienilor, se înarmeză contra [...]mperatorul Balduin, şi loco-ţiito[...] de Veneti[...] venind în strâm[...] după Imperatorul [...] de periculul, ce li [...] cu sine Sciţi, nu voia

[...] lib I, cap. VI. cfr. G. Acropolitae

ba ce e mai mult, aŭ fostŭ siliţĭ sub greŭ jugŭ a sluji Imperatorului din Ţarigrad pênĕ atuncĭ, pênĕ când mai pre urmă doĭ fraţĭ, adécă Petru şi Ioniţă, născuţĭ din viţa crailor măĭ din 'nainte, ţera părinţilor seĭ nu atâta o au cuprinsŭ, cat o aŭ câscigatu în dĕret, aşa cât într'o ḑi aŭ batutŭ marĭ prinçĭ şi nenumerate popóre; înse totuşĭ nu ḑicemŭ, că dóră vre o parte de ţéră nu o au cuprinsŭ cu puterea, ci statornicesce întărimŭ, că partea cea maĭ multă a ţereĭ o aŭ câscigatŭ din cădinţa părintéscă » (1) Trebue şi aicĭ să observămŭ, că Ungoriĭ nu au perdutŭ în istorie o singură ocasiune, de a nu-şĭ arăta ura lor contra elementuluĭ românescŭ. şi că în cele maĭ multe timpurĭ pretenţiunile lor aŭ fostŭ ascultate de Papĭ, precum şi de casele domnitóre ale Europeĭ, ca ceĭ ce se ţineaŭ de Biserica papală, iar Românii, cautându-şĭ interesele lor politice pre calea dreptuluĭ şi a modestieĭ, aŭ remasu tot-de-una în sufletul lor credincioşĭ Bisericeĭ strĕbunilor lor. De altă parte Ţera, asupra căria Emeric avea pretenţiunile séle, era o parte a Serbieĭ, pre carea Ioniţă o supuse cu sabia de la Imperatoriĭ Bizantinĭ şi despre carea avemu să vorbimŭ maĭ jos.

Luĭ Ioniţă nu-ĭ prestă maĭ mult a lupta contra Bizantinilor, caluĭ Asan. La mórtea sa Asan lasă în stăpânirea Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ tótă Mysia cu o parte din Tracia şi Macedonia, adecă tótă întinderea de pămêntŭ dintre Marea Négră pênĕ în Adriatica. Şi pentru ca să vedemŭ posiţiunea Bizantinilor façă cu Regatol Româno-Bulgarŭ, să lăsămŭ pre Choniatŭ ca să vorbeasce el : «ὑπήντα δὲ τῷ Πέτρῳ ἐξ ἡμῶν οὐδείς, οὐδ' ἠδύνατο, ἀλλὰ τοσούτων καὶ τηλικούτων τοῖς εναντίοις κατωρθωμένων ἐπὶ πλείστοις ἐνιαυτοῖς, καὶ τοῦ κακοῦ τοῦ δὲ τῶν Ῥωμαίων ἐσαεὶ διακωμαίνοντος πράγμασιν. οὐδέ ποτε βραχεῖα νίκη Ῥωμαίοις διαγεγελάκει, οὐδέ τι παρυφέστη τροπαιουχήματος ἴνδαλμα.= A sta luĭ Petru în contra nicĭ unul din noĭ nu putea (2), fiind că eĭ (Petru şi Ioniţă) isbutise, ca să facĕ în timpŭ de maĭ mulţĭ ani atâtea şi astŭ-felŭ de rele inimicilor lor (adecă Bizantinilor). Şi acestŭ reŭ înfăluind interesele Romanilor (Bizantinilor) tot-de-...

(1) Gesta Inocentii III, No. 80 şi 81. Noĭ, ne avênd ori[illegible] acestă citatŭ dupre chronicele Românilor de Şincaĭ (Tom[illegible]

(2) Aicĭ se are în vedere timpul, când Ioniţă a [illegible]

în mânele séle firele diplomaţieĭ de atuncĭ, ocă cum se esprimă într'o scrisóre cătrĕ Emeric: «La a doa, ce aĭ scrisŭ, că numitul Ioniţă aŭ cuprinsŭ ţera, carea o aŭ datŭ zestre tatăl teŭ surorei tale Impĕrătesei Grecilor, şi că ţéra Serbieĭ, care este supusă corónei téle, luând cu sine (Ioniţă) o mulţime de păgânĭ, o aŭ jefuitŭ fórĕ de milă intru atâta, cât afară de ceĭ, ce s'aŭ omorît prin tirania luĭ, mulţĭ creştinĭ s'aŭ dusŭ în robia păgânilor, să scii de bună séma, că noĭ nu ni place orĭ-ce s'aŭ făcutŭ spre vătămarea şi paguba ta, şi ca să-ţi se facĕ destul (satisfacţiune), cu dinadinsul ne vomŭ sirgui» (1). Ce a făcutŭ maĭ pre urmă Inocenţiu III pentu regiĭ Ungarieĭ în privinţa acesteĭ părţĭ de pămêntŭ nu se scie, dar acésta se póte afirma cu siguranţă, că *Imperatorul Ioniţă la mórtea sa*, carea s'a întâmplatŭ dupŏ treĭ anĭ dela data aceste certe, *a lăsatŭ Imperiul seŭ şi cu posesiunea a cincĭ Eparchiĭ în Serbia de astă-ḑi.*

In privinţa administraţiuneĭ sociale, propriu disă, ne avênd niciunŭ felŭ de date, noĭ sûntemŭ necesitaţĭ să admitemŭ că Imperatorul Ioniţă a continuatŭ cu administraţiunea, dată Imperiuluĭ de cătrĕ Asan. Acela, ce ocupa acum pre Ioniţă, era posiţiunea internaţională, seŭ politică a Bisericeĭ şi a Statuluĭ seŭ. Lăsând, ca să vorbimŭ despre posiţiunea Bisericeĭ Regatuluĭ Românо-Bulgarŭ la locul propriu, noĭ aicĭ să arătămŭ modul, cum Imperatorul Ioniţă primesce titul de Rege al Românilor şi Bulgarilor şi tot-o-dată se bucură şi de dreptul de a'şĭ bate monedă cu efigia sa, fiсsând prin acésta rangul politicŭ al Statuluĭ seŭ faţă cu celelalte Staturĭ ale Europeĭ de atuncĭ.

La anul 1200, dupŏ ce Ioniţă a rĕmasŭ singurŭ stăpânitorŭ al Regatuluĭ Românо-Bulgarŭ, Papa Inocentiu III-le adreséză luĭ Ioniţă o scrisóre printr'unŭ nunçiu, séŭ trămisŭ al seŭ, Archipresviterul Grecilor de Brundisiu, şi îlŭ cerceteză, ca pre unŭ fiu spiritualŭ, adăugênd şi aceste cuvinte: «Cum enim plene nobis per ipsum de sinceritate tui propositi ac devotionis affectu constiterit ad te proposuimus maiores nuntios, vel legatos potius destinare, qui tam te, quam tuos in apostolicae sedis devotione confirment et de benevolentia nostra eficiant certiorem» = Căcĭ îndată ce vomŭ

(1) Chronicile Rom. Şincai T. I pag. 243. Ne avênd originalul, am reprodusu citatul dupre Şincaĭ.

să se lupte cu Latinii la arătare, dar aŭ căutatŭ să facă usŭ de arta strategică. Și el s'a aședatŭ ceva mai departe de Adrianupolŭ, și a trămisŭ în contra Italienilor Sciţi, ca să întrebuinţeze tactica scitică. Și Italienii aveaŭ datina, ca încălicând cu mândrie pre cal, să fie înzălaţi preste totŭ corpul cu arme, și astŭ-fel cu greutate se mișcaŭ în contra inimicilor. Iar Sciţii, fiind mai sprinteni armaţi, se asvêrleaŭ cu mai multă ușiurinţă asupra inimicilor. Italienii, ne fiind deprinși astŭ-felŭ, se învingŭ de Sciţi, așa că kiar Imperatorul Balduin se prinde de aceștia, și se duce legatŭ la Imperatorul Bulgarilor Ioan » (1) Și mai jos: Ἀπάρας γοῦν ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων, μὴ ἔχων τὸ ἐμποδὼν ὡς τῶν Ἰταλῶν αὐτοῦ καταπορθηθέντων τὸ ἔσχατον, ἑτέρου δὲ μὴ ὄντος τοῦ ἀνθισταμένου, πᾶσαν κατατρέχει Μακεδονίαν = Deci sculându-se de aici Imperatorul Bulgarilor, ne avênd cine să-lŭ împedice, ca celŭ ce sfărămase cu totul și nu de mult pre Italieni, iar altul ne mai fiind, ca să i stea în contră, străbate totă Macedonia». (2) Și bine dice Acropolitul, că în urmarea învingerei Italienilor, Imperatorul Româno-Bulgarilor, Ioniţă devine stăpânŭ preste întregŭ teritoriul Imperiului Bizantinŭ, și el putea să devine Imperatorŭ al Bizanţiului, numai décă nu ar fi fostŭ reţinutŭ în calea sa de modestia elementului românescŭ, din care făcea parte.

A doa luptă, ce Imperatorul Ioniţă a trebuitŭ să ţină tot pentru limitele Imperiului seŭ, era cérta pentru o parte din Serbia actuală, născută între dinsul și Emeric, regele Ungariei. Imperatorul Ioniţă, în puterea armelor luase dela Imperatorii Bizantini cinci provincii din Serbia, și Emeric avea asupra lor pretenţiuni de ereditate. La arme Emeric nu se decide, și voiesce a și căta drepturile séle pre căi pedise, seŭ mai dreptŭ, pre calea diplomatică a timpului. Mai ântâiŭ el voiesce să profite de trecerea prin Ungaria a cardinalului Papei Inocenţiu al III, ce-i duce învestitura lui Ioniţă de Rege al Românilor și Bulgarilor, și îlŭ nevoiesce pre acesta, ca să kieme pre Ioniţă la o insulă a Dunărei și să resolveze acestŭ diferendŭ dintre dinșii (3). Dar ne isbutind, Emeric recurge la autoritatea Papei Inocenţiu al III-le, și acesta, ca celu ce avea

(1) G. Acropolitae Annales cap. XIII
(2) G. Acropolitae, ibidem.
(3) Chronicele Românilor, Șincai T. I, pag. 242.

progenitoribus tuis, in libris tuis legitur concessisse. Nos igitur ut super hoc majorem certitudinem haberemus, regestra nostra perlegi fecimus diligenter: ex quibus evidenter apparet, quod in terra tibi subjecta, multi Reges fuerant coronati.—Dar aĭ cerutŭ cu umilință, ca Biserica romană să țĭ cedeze ție coronă, precum se citesce în cărțile tale, că ea au cedatŭ celor de amintire ilustră Petru, Samuel şi altor străbunĭ aĭ teĭ. Noĭ înse, ca să putemŭ avea maĭ multă certitudine asupra acestuĭ lucru, am făcutŭ (regulatŭ), ca să-se citescă cu îngrijire registrele nóstre; din care apare cu evidență, că în pămêntul, supusŭ ție, mulțĭ regĭ aŭ fostŭ încoronațĭ». Şi vorbind maĭ încolo Inocențiu despre privilegiile Bisericeĭ Româno-Bulgare, spune luĭ Ioniță că a ordonatŭ delegatuluĭ seŭ: «Mandamus quoque ipsi, ut de corona progenitoribus tuis ab Ecclesia Romana collata tam per libros veteres, quam per alia documenta inquirat diligentius veritatem, et de omnibus tecum tractet, quae fuerint pertractanda; et cum per ipsum et nuntios tuos de omnibus redditi fuerimus certiores, consultius et maturius, prouti fuerit procedendum, procedamus.—Şi ordonămŭ aceluiaşĭ (Capelanŭ), ca despre corona, cea acordată de Biserica romană străbuniilor teĭ, să urmărĭască cu maĭ multă diligență adeverul, atât prin cărțile vekĭ, cât şi prin alte documente, şi să tracteze cu tine despre cele, ce vorŭ fi de tractatŭ; şi cum ne vomŭ încredința despre tóte prin dînsul şi nunțiiĭ teĭ, să procedămŭ cu maĭ multă maturitate şi judecată, despre acela, ce trebue să facemŭ» (1).

Cercetându-se de către Ioniță cu Ioan Capelanul cărțile şi monumentele cele vekĭ, Ioniță la 1202 scrie ĭarăşĭ luĭ Inocențiŭ, în care scrisóre éca ce dice despre demnitatea imperială: «Cum placuit Domino nostro Iesu Christo me Dominum et imperatorem totius Bulgariae et Blaciae facere, inquisivi antiquorum nostrorum scripturas et libros, et beatae memoriae Imperatorum nostrorum praedecessorum leges, unde ipsi sumpserunt regnum Bulgarorum et firmamentum imperiale, coronam super caput eorum et patriarchalem benedictionem: et diligenter perscrutantes, in eorum invenimus scripturis, quod beatae memoriae illi Imperatores Bulgarorum et Blacorum Simeon, Petrus ét Samuel et nostri praedecessores coronam

(1) Gesta Inocentii III, No. 68.

constata pre deplin prin dînsul sinceritatea propunerei tale şi afecţiunea devotamentuluĭ teŭ, ne-am propusŭ, ca să trămitemŭ la tine nunţiĭ maĭ marĭ, séŭ, delegaţĭ cu maĭ multă putere, cariĭ atât pre tine, cât şi pre aĭ teĭ să-ĭ confirme in evlavia scaunuluĭ Apostolicŭ şi să te asigure despre buna voinţă a nóstră » (1). Pênĕ aicĭ se vede numaĭ atâta, că Papa Inocentiu, aflând dela misionariĭ seĭ despre nisce dorinţĭ ale luĭ Ioniţă, îĭ dă curajul, ca el să-şi le arate Papeĭ.

Şi în adevĕr, că la anul 1201, Ioniţă respunde la scrisórea luĭ Inocenţiu, şi în respunsul séŭ, ecă cum îşi înşiră el dorinţele sele: ... « Sanctissime Pater! significastis nobis per sacras litteras vestras quod nos significaremus vobis, quid ad ecclesia romana petamus. = Prea Sânte Părinte! Nĭ-aţĭ notatŭ noĭ prin sacra vóstră scrisóre, ca noĭ să vĭ arătămŭ voĭ acela, ce ceremŭ dela Biserica romană » Şi maĭ la vale: « Imprimis petimus ab Ecclesia Romana matre nostra coronam et honorem, tanquam dilectus filius, secundum quod Imperatores nostri veteres habuerunt. Unus fuit Petrus, alius Samuel, et alii, qui eos in imperio praecesserunt, sicut in libris nostris invenimus esse scriptum. Nunc autem, si placitum est auctoritati vestrae nobis istud implere quicquid imperio nostro duxeritis injungendum ad honorem Dei et Eclesiae Romanae complebitur. = Maĭ ales ceremŭ de la Biserica romană, mama nóstră, coronă şi onóre, atât ca unŭ fiŭ iubitŭ şi apoĭ fiind-că Imperatoriĭ, noştri ceĭ vekĭ aŭ purtat'o. Unul a fostŭ Petru, altul Samuel şi alţiĭ, ce aŭ preesistatŭ în Imperiu, precum aflămŭ scrisŭ în cărţile nóstre. Iar acum, decă place autorităţeĭ vóstre a ne împlini acésta, orĭ-ce veţĭ impune Imperiuluĭ nostru, spre lauda luĭ D-ḑeŭ şi a Bisericeĭ romane, se va împlini » (2).

Indată după primirea acesteĭ scrisorĭ, şi kiar în acelaşŭ anŭ, Papa Inocentiu îĭ trămite luĭ Ioniţă a doa scrisóre cu Ioan Capelanul seŭ, prin carea efectuă unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare cu cea papală, iar asupra titlurilor imperiale, cerute de Ioniţă, eca cum se esprimă Papa: « Petisti vero humiliter, ut coronam tibi Ecclesia Romana concederet, sicut illustris memoriae Petro, Samueli et aliis

(1) Gesta Innoccentii III No. 66.
(2) Gesta Inocentii III No. 66.

characters insignitam. liberam tibi concedimus facultatem. = Luĭ Caloĭan, Regeluĭ illustru al Bulgarilor și Vlachilor și următoruluĭ luĭ atât în regatŭ, cât și în evlavia scaunuluĭ apostolicŭ în perpetuitate. . . . trămitemŭ sceptrul Regatuluĭ și diadema regală (1), pre carea să țĭ o pune (pre capul teŭ) ca și cu mânele nóstre, primind de la tine jurămentŭ, ca cautiune, că veĭ rĕmânea devotatŭ și supusŭ noĭ si succesorilor nostri și Bisericeĭ Romane, și veĭ conserva în supunere și devoțiune cătrĕ scaunul apostolicŭ pămĕnturile, cucerite, și națiunile, supuse din imperiul teŭ. Pre lôngă acestea, la cererea venerabiluluĭ nostru frate, Blasiu, (2) Episcopul de Brandezuberŭ, pre care l'aĭ trămisŭ la tronul apostolicŭ, îțĭ cedămŭ ție voĭe liberă, de abate monită publică în regatul teŭ, însĕmnată cu stampa ta » (3).

Acum resumând cele ḑise despre Ionițā, noĭ trebue să recunóscemŭ, că *acestŭ frate și succesorŭ al luĭ Petru și Asan a rădicatŭ opera fraților seĭ pĕnĕ la gradul celŭ maĭ înaltŭ posibilŭ*; *el a făcutŭ, din locurile, cucerite de dinșiĭ de la Bizantinĭ, unŭ regatŭ in tóte condițiunile evuluĭ meḑiu, cu dreptul kiar de a bate monedă cu efigia luĭ personală*. Acésta anume a și făcutŭ pre Emeric, mândrul rege al Ungarieĭ, să protesteze la Papa Inocentiŭ III-le.

(Va urma)

Arch. **Genadie Enacénu**

---

(1) Nu credemŭ de prisos a arăta aici însemnătatea vorbelor de sceptru și diadema In limba elenică vorba σκῆπτρον, însemnéză autoritatea, séŭ toiagul imperialŭ care se da la tóte persónele, când primĭaŭ investitura. In Eliada luĭ Omer, acestŭ semnŭ imperialŭ se da de către fiul luĭ Cronas..

Diadema, fiind iarășĭ o Vorbă elenică, διάδημα, însemnéză cununa, séŭ legătóre în jurul capuluĭ. La popórele orientale acestă diademă, séŭ legătóre de capŭ este compusă dintr'o țesetură, carea a ajunsŭ a se întrebuința, ca unŭ obiectŭ de necesitate, pĕnĕ și de celŭ maĭ pre urmă. In Grecia veke aceste diademe séŭ cununĭ la începutŭ se făceŭ din ramurĭ de arborĭ și se daŭ celor, ce învingéŭ în concursurile, care se numĭaŭ ἀγών, și care aveŭ caracterul espositiunilor nóstre de astă-ḑĭ. Maĭ pre urmă a începutŭ a se acorda, ca unŭ semnŭ de distincțiune și Regilor

(2) Pre acestŭ Blasiu Șincaĭ îlŭ numesce Vasilie. Ore nu putemŭ să admitemŭ, că acestŭ nume este românescul Vlasi? Și acésta o ḑicemŭ cu atâta maĭ mult, căcĭ unŭ Vlasi séŭ Vasilie s'a trămisŭ la Roma, ca să se chirotonisescă Episcopŭ pentru Tărnova. Despre acésta maĭ jos.

(3) Gesta Innocentii III No. 73.

imperii eorum et patriarchalem benedectionem acceperunt a sanctissima Dei Romana Ecclesia et ab apostolica sede, principe Apostolorum Petro. Sed imperium meum voluit benedictionem et imperiale firmamentum coronae capitis imperii sui suscipere et patriarchalem benedictionem ab Ecclesia Romana, ab apostolicae sedis principe Apostolorum Petro et a sanctissimo patre nostro universali Papa tertio Inocentio ;= Plăcênd D-luĭ nostru Iisus Christos, a mĕ face pre mine Domnŭ şi Imperatorŭ a tóteĭ Bulgariĭ şi Valachiĭ, am cercetatŭ scriptele şi cărţile nóstre cele vekĭ şi legile celor de fericită memorie predecesorĭ şi imperatorĭ aĭ nostri, de unde eĭ şĭ-aŭ luatŭ stăpânirea asupra Bulgarilor şi confirmarea imperială, corona pre capul lor şi bine-cuvêntarea patriarchala ; şi scrutând cu diligenţă, am aflatŭ în scripturile lor, că aceĭ de fericită memorie Imperatorĭ aĭ Bulgarilor şi Vlachilor, Simeon, Petru, Samuel şi aĭ nostri predecesorĭ au priimitŭ corona Imperiuluĭ lor şi bine-cuvêntarea patriarchală de la prea Sânta luĭ D-ḑeŭ Biserică romană şi de la tronul apostolicŭ, de la căpitenia Apostolilor Petru. Iar imperiul meu voiesce să primiasce bine-cuvêntarea şi confirmarea imperială a coroneĭ capuluĭ imperiuluĭ seŭ şi benedictiunea patriarchală de la Biserica romană, de la tronul apostolicŭ, de la căpitenia Apostolilor Petru şi de la prea sântul părintele nostru, Papa universalŭ, Inocentiu III le » (1).

In fine la anul 1204 Inocenţiu confirmă pre Ioniţă nu de Imperatorŭ, dar de rege al Româno-Bulgarilor şi îĭ trămite insigniile regale (2). « Calojohanni illustri Bulgarorum et Blacorum Regi, eiusque posteris ei tam in regno quam in devotione sedis apostolicae successuris in perpetuum.....sceptrum regni et regium tibi mittimus diadema, eius quasi nostris tibi manibus imponendum, recipiendo a te juratoriam cautionem, quod nobis et succesoribus nostris et Ecclesiae Romanae devotus et obediens permanebis et cunctas terras et gentes tuo subjectas imperio in obedientia et devotione sedis apostolicae conservabis. Ad petitionem insuper venerabilis fratris nostri Blasii Brandizuberensis Episcopi, quem ad sedem apostolicam destinasti, publicam in regno tuo cudendi monetam tuo

(1) Gesta Innocentii III, No. 70.

(2) Nu înţelegemŭ, cum chronicarul românŭ Şincaĭ pune scrisórea, din care voim să facemŭ citaţiunile ce ne privescŭ la anul 1203, ĭar actul încoronăreĭ luĭ Ioniţă la 15 Noemvrie 1204. Noĭ amu admisŭ data din urmă.

iubirea de argint sau *scumpetea*; al doilea pĕcat se numeşte *lăcomia* şi al treilea *mândria* sau *trufia*.

1. *Iubirea de argint* este insetarea de a agonisi, insetarea către avere şi dorinţa d'a avea avere multă precum: pămênt, bucate, dobitóce, banĭ şi altele. Despre acest pĕcat, despre acéstă insetare dobitocéscă, Apostolul Pavel dice că este inchinare idoléscă: *iubirea de argint este inchinare idolilor* — slujirei dolilor. (Colos. 3, 5). Pentru ce se numeşte închinare idolescă? Pentru că iubirea de argint, prisosul este idolul teŭ, căruia tu iĭ slujeştĭ, te inchinĭ in locul adevĕratuluĭ Dumnedeŭ. In ce chip iĭ slujesc eŭ şi mĕ inchin luĭ? Der ast fel, că tu uiţĭ pre Dumnedeŭ, sfintele Luĭ poruncĭ nu voeştĭ sĕ le maĭ asculţĭ, nimic nu voeştĭ se maĭ facĭ pentru Dumnedeŭ, ci tot pentru interesul teu umbli şi facĭ. Vine Duminica, ómeniĭ buni se grăbesc sĕ se ducĕ la Biserică, iar tu dicĭ: eŭ nu mĭ am adunat incă bucatele de pre câmp, — şi aşea dicĕnd lucrezĭ şi tu şi dobitócele tele; sau că te ducĭ la tirg, sau oboru ca ajungĕnd acolo maĭ de diminéţă să le vindĭ maĭ cu preţ. Dupĕ ce le-aĭ vĕndut, — le-aĭ incuiat in ladă; ţi e milă sĕ ajuţĭ cu ce-va la sfânta biserică; 'ţĭ-e milă să cumperĭ o luminare ca sĕ o puĭ la sfânta icónă; te plângĭ şi cârteştĭ, ca şi când aĭ fi cu tot sărac, când vine timpul să'ţĭ plăteştĭ birul. Sĕ intimplă că din pricina seceteĭ se nu se facĕ bucatele: omul cel bun sĕ grăbesc sĕ vie in ajutorul săraculuĭ, sĕ imparţă cu el pânea saŭ mămăliguţa luĭ; iar iubitorul de argint ce face el atuncĭ? Işĭ încue bine tóte ambarele sele şi celarele, aduce in curtea sa câiniĭ ceĭ maĭ reĭ, ca nu care-cum va sĕ intre vre-un sărac sĕ ceră milă. Decă vinde ce va, voeşte sĕ ia îndoit şi intreit maĭ scump, de cât cum se vinde. Deca împrumută pre cine-va, il imprumută cu ast fel de invoelă, ca la urmă se i dea îmtreit şi impătrit maĭ mult. Nu face hater niciĭ prietenuluĭ luĭ, nicĭ frateluĭ seŭ; nu vrea sĕ dea nicĭ măcar o bucată de păne saŭ de mămăligă săra-

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI

A XIII-a VORBIRE

A DOUA DESPRE A DOUA PORUNCA DUMNEDEEASCA

MORALA

Fraţilorŭ!

A doua porunca a lui Dumnedeu, pre cum aţi vedut din vorbirea nóstră trecută, ne oprесce ca sĕ ne facem idolĭ sau Statui, adecă inchipuirea a vre-unei făpturĭ pămentescĭ sau cerescĭ, şi se ne inchinăm, ca adevĕratuluĭ Dumnedeu, acestor inchipuirĭ sau idolĭ. Care dér póte fi pĕcatul, care este improtiva acesteĭ poruncĭ?

Pĕcatul, pe care 'l opreşte a doua poruncă Dumnedeească, în deobşte se numeşte închinarea la idolĭ. Si apoĭ — veţi dice voĭ: Noĭ nu ne facem idolĭ, statuelor noĭ nu ne inchinăm, petreĭ şi lemnuluĭ noĭ nu slujim, ca adevĕratuluĭ Dumnedeu.

Ah! fraţilor, sĕ ne gĕndim bine şi sĕ vedem: suntem noĭ óre adevĕraţĭ Chreştinĭ, adevĕraţĭ inchinatorĭ luĭ Dumnedeŭ? N'avem noĭ óre niscare va pĕcate, pe care le-am putea numi inchinare de idolĭ, slujire idolescă? Sunt ast-fel de pĕcate improtivitóre luĭ Dumnedeu, carĭ fac pre omul creştin păgân, inchinator de idolĭ. Treĭ din aceste pĕcate — pĕcate de căpĕtenie, — le arĕtă însuşĭ Cuvĕntul luĭ Dumnedeŭ. Iată, fraţilor, care sunt aceste pĕcate de căpetenie, din care, ca dint'o rădăcină rea, se nasc o mulţime de alte pĕcate rele: cel dintiiu se numeşte

fure. Or şi ce iĭ intră in mână, — fie strein, fie al seu, — le bea ca sĕ-şĭ sature pêntecele. Mare ruşine! mare ocară! Dĕr trebue cu tóte acestea a spune, că mulţĭ din ómenĭ intrebuinţeză mâncarea şi bĕutura maĭ reŭ ca orĭ-ce dobitoc; uniĭ atât de mult se imbuibeză şi se imbată, că bĕutura aprindindu-se in eĭ mor fără pocăinţă. Iată unde póte duce lăcomia, idolésca slujire a pêntecelui!

3. Al treilea pĕcat al slujireĭ idoleşti este *mândria* şi *slava deşertă*. Printre ómeniĭ simpli nicĭ c'ar trebui sĕ se pomenéscă despre mândrie: omul simplu n'ar avea cu ce sĕ se mindréscă. Dĕr când te uiţĭ, priveştĭ şi audĭ vorbirile vóstre: apoĭ inţelegĭ că şi printre ómeniĭ simplii intêlneştĭ pre acel demon al mândrieĭ, care locueşte prin oraşele cele marĭ, domneşte în tótă acéstă mare lume. Prost, fără ştiinţă de carte, dĕr el strigă maĭ mult ca or-cine: ştim şi noĭ, — ce ne maĭ inveţĭ tu? Si nu voeşte sĕ inveţe nimic. Om fără nicĭ-o putere in mână, — dĕr nu voeşte sĕ ştie de nimenĭ; ce voiŭ, aceea fac. A strâns şi el câte va parale — şi incepe sĕ amerinţe pre altul dicend: dĕr eu te pociu cumpăra cu banĭ şi sĕ te vênd. S'a imbrăcat şi el cu o hăinişióră nouĕ, sĕ duce la biserică, şi voeşte ca să se uite toţĭ la dênsul. Este ţăran simplu, dĕr nu voeşte ca se—'ĭ vorbéscă cine-va dreptul. N'are ca să se laude cu nimic, dĕr voeşte ca sĕ 'l laude toţĭ. Tóte acestea aretă mândrie şi slavă deşertă; in tóte aceste imprejurărĭ omul mândru se face pre sine idolul seŭ şi se crede pre sine a fi maĭ pre sus de orĭ-cine altul. Pentru aceea or-ce mândrie este inchinare idolescă, inchinare ce o face luĭ insuşĭ ca unuĭ idol. Ca ce fel de Chreştin póte fi omul mândru? Intr'adevĕr el nu este Chreştin, ci inchinător de idolĭ, şi cel maĭ ticălos slujitor de idolĭ.

Iată, fraţilor, in ce chip ómeniĭ chreştinĭ se fac inchinătorĭ de idolĭ şi, fiind eĭ Chreştinĭ, fac faptele inchinăreĭ idoleştĭ. Dĕr, fraţilor, dispară sau piară dintre noĭ in-

culuî; o trenţă de haină nu voeşte sĕ dea celuî gol. Unde-ţi este Dumnedeul teŭ? care este Dumnedeul teŭ? Baniî, prisosul este idolul teu, căruia tu te închinî şi-ı slujeştî. Déca se întêmplă, ca sĕ te rogî luî Dumnedeŭ, cum te rogî? Te rogî numaî pentru interesele tale, te rogî ca se-ţî dea avere multă. Vaî! om blestemat. Tu voeştî, ca şi însuşî Dumnedeu să slujéscă idoluluî teu, idoluluî iubireî de argint! Eî bine, ce fel de Chreştin eştî tu? Tu te numeştî numaî Chreştin, iar în faptă eştî închinator de idolî, şi iubirea ta de argint este închinare de idolî, slujire idolescă.

2. Al doilea pĕcat al inchinăreî idoleştî care se află printre Chreştinî, se numeşte *lăcomia*, care este slujirea pêntecelui seu celuî ne săţios: acestea sunt mâncarea multă şi beţia. Despre lacomî Apostolul Pavel dice, *că Dumnedeul lor este pêntecele, şi mărirea întru ruşinea lor* (Filips. 3, 19). Nu este de trebuinţă ca se vorbim multe, pentru ca sĕ înţelegeţî, în ce chip lăcomia saŭ îmbuıbarea pêntecelui se face slujire idolescă: fiindcă acest pĕcat este, ca sĕ dic aşa, un pĕcat mojicesc. Lucrédă cine-va tótă diua, şi ce a lucrat mănâncă sera. Tótă sĕptămêna munceşte, ca tótă munca sa să o mănênce şi sĕ o bea sĕrbătórea. Lacomiî şi beţiviî se gândescu numaî la mâncare şi la bĕutură, să şî îmbuıbeze pêntecele, sĕ dórmă şi se şedă. Iar despre Dumnedeu, despre slujirea Luî! despre vre o faptă bună —nicî că se gindesc! Omeniî buni duminica şi sérbătórea—petrecu câte va ore în biserică şi tótă diua a casă în rugăciune slăvind şi mulţumind luî Dumnedeu: iar lacomul fiind vesel că este sărbătóre, vesel nu în Domnul, ci pentru lăcomia sa, ca sĕ bea şi se mănânce, şi sĕ petrécă tótă diua în neregulă şi beţie ba chiar îndeplină nesimţire! Şi câte alte pĕcate grele isvoresc din acestea! S'a lăcomit, a cheltuit mult, sărăcia a intrat in casă, şi n'are cu ce se se ajute; d'aci iată că începe sĕ înşele şi sé cerşescă. Ne putênd căpăta, începe sĕ

şi darnic; nu fiĭ lacom şi nesăţios, ci cumpătat şi iconom; nu fiĭ mândru şi trulaş, ci blând şi smerit cu inimă: iată ce opreşte, şi iată ce porunceşte a doua poruncă a luĭ Dumnedeŭ. Voeştĭ ca sĕ fiĭ om bun, sĕ fiĭ neinteresat şi darnic? Priveşte maĭ adese orĭ la icónele sfinţilor celor fără-de-arginţĭ, Cosma şi Damian, Ioan cel milostiv, şi cere ajutorul lor ca sĕ nu fiĭ sgârcit şi ne darnic. Voeştĭ să fi cumpătat şi sĕ posteştĭ? Rógă-te înaintea icóneĭ sfântuluĭ Nicolae, învĕţătorul infrânăreĭ. Voeştĭ se aĭ blândeţea şi smerenia chreştinéscă? Cadĭ înaintea icóneĭ Prea sfinteĭ Fecióreĭ Născătóreĭ de Dumnedeŭ şi róga-o cu lacrămĭ, ca să-ţĭ ajute sĕ fiĭ blând şi smerit şi tot d'auna supus voinţeĭ luĭ Dumnedeu, în deobşte sĕ dic, orĭ-ce faptă bună aĭ dori tu sĕ capeţĭ, — priveşte la crucea luĭ Christos, învĕţă-te de la dênsa tótă fapta bună; rógă pre Christos Dumnedeŭ să-ţĭ ajute la tot lucrul bun şi dĭ: dómne Iisuse Christóse, Dumnedeul meŭ, miluеşte-mĕ pre mine pĕcătosul; învĕţă mĕ la tótă fapta bună; ajută mĭ sĕ fac or-ce faptă bună; pădeşte-mĕ de tot pĕcatul. Aşa Dómne, Tu eştĭ Dumnedeul meŭ şi sprijinitorul meŭ! Amin.

Preot Sp. Bădescu

chinătorii idoleşti. Sĕ ne grăbim sĕ sfărâmăm idolii iubirei de argint, idolii lăcomiei şi ai mândriei. Dér cu ce 'i vom sfărâma óre? Cu a doua poruncă a luĭ Dumnedeŭ. Cum? Prin mijlocul următor: când cel reŭ sau diavolul te îndemnă la interese nedrepte,—fațĭ cruce, şi citeşte în mintea ta a doua poruncă: *sĕ nu-ți faci ție chip cioplit, nici tótă asemĕnarea*. Pe dată ce vedĭ, că patima iubirei de argint te stăpâneşte, apoi când tu vedĭ banii repetă: *sĕ nu'ți faci ție chip cioplit, nici tótă asemĕnarea*. Când sgîrcenia saŭ scumpetate face sĕ 'țĭ pară reŭ de milostenia ce daĭ, repetă şi di cu statornicie: *să nu-ți faci, să nu ți faci ție idoli*. Când pântecele teu te îndemnă la lăcomie, la bĕutură şi beție: di acestuĭ nesățios idol: *sĕ nu-ți faci ție chip cioplit, nici tótă asemĕnarea, sĕ nu te închini lor, nici sĕ le servesti*. Când începĭ sĕ te mândrestĭ,—priveşte-te însuțĭ şi di: *sĕ nu-ți faci ție chip cioplit*. Maĭ scurt: pe dată ce vedĭ, că începĭ sĕ iubeştĭ un lucru óre care—fie banĭ, fie lucrurĭ, ómeni, mâncarea saŭ bĕutura, haĭna sau persóna ta,—maĭ mult, de cât pe Dumnedeŭ: pe dată te închină şi repetă cu tótă luarea aminte: *sĕ nu-ți faci ție idoli, nici tótă asemĕnarea,—sĕ nu te închini lor, nici sĕ le servesti. Căci scris este: Domnului Dumnedeului teu sĕ te închini, şi lui unuia se i slujeşti* (Mat. 4, 10).

Ast-fel urmeză,—şi Dumnedeu te va apăra de pĕcatele cari opreşte a doua poruncă, şi-țĭ va ajuta sĕ sĕvêrşeştĭ acele fapte bune, care porunceşte a doua poruncă a luĭ Dumnedeŭ. Si care sunt acele fapte bune? Iată care sunt: în locul iubireĭ de argint saŭ al scumpeteĭ a doua poruncă Dumnedeească ne propune munca cinstită, agonisirea celor trebuincióse fără a ne lipi inimile de dînsele: în locul lăcomieĭ şi nesațiuluĭ ne îndemnă la cumpătare şi post; în locul mândrieĭ şi slaveĭ deşerte ne îndemnă la blândețe şi smerenie, lucrurĭ care sunt fórte plăcute luĭ Dumnedeu. Nu fiĭ iubitor de argint şi sgârcit, ci muncitor

mulul aceluia, care este plină de dorinţe rele: de mândrie, de iubirea de sine, de ură, de zavistie, de mânie şi altele asemenea; în loc de locaşu al Domnuluï, de locaşŭ al Sfinteï Treimi, se face locuinţă a luï satan. şi nişte ast-fel de ómenĭ numaĭ sunt adevěraţĭ Chreştinĭ.

Al doilea. — Fie-care dintre noĭ, fraţilor, are voĭea sa, sě facă cu ea ce va voi; fie care om, or şi ce voeşte, este slobod se facă, — saŭ bine saŭ reŭ. Pentru aceea dér, acela, care va lăsa sě se furişeze dorinţele cele rele: mânia, ura, pisma şi altele asemenea, apoĭ cu greŭ va fi pentru el, fraţilor, şi chiar cu neputinţă, ca dorinţa luĭ sě rămie intr'ênsul numaĭ ca dorinţa, ci din protivă maĭ tot-d'a-una aceea ce doreşte, aceea negreşit, avênd înlesnire o şi face. Tóte faptele nóstre se încep cu dorinţa; doreştĭ, şi apoĭ facĭ; ceea-ce nu doreştĭ, aceea nicĭ nu facĭ. Domnul nostru Iisus Christos dice, *că din inimă esŭ gîndurile cele rele, uciderile, prea curviile, curviile, furtişagurile, minciunile şi hulirile.* (Mat. 15, 19). Apostolul Iacov asemenea dice: *fieşte-carele sě ispiteşte, de a sa poftă fiind tras şi amăgit: după aceea poftă zămişlind, naşte pěcat: iar pěcatul sěvêrşindu-se naşte mórte.* (Iac. 1, 14, 15).

Deosebit de acésta, Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ ne descopere, că Dumnedeŭ priveşte la dorinţele nóstre cele rele tot aşa, ca şi la cele maĭ rele fapte: *tot omul, care urăşte pre fratele seŭ omoritor de om este,* dice sfântul apostul Ioan (1 Ioan 5, 15). La înfricoşata judecată a luĭ Christos noĭ vom da respuns şi ne vom supune pedepseĭ nu numaĭ pentru faptele nóstre cele rele, ci şi pentru cele maĭ ascunse gênduri şi dorinţe ale nóstre.

Sfânta Scriptură ne arătă în vederat, că Dumnedeŭ *va răsplăti atuncĭ fieşte căruia după faptele sale, şi pentru tot cuvêntul deşert care-l vor grăi ómenĭ, vor da séma de dênsul în diua judecăţeĭ* (11, 36, 37). Cum că Dumnedeŭ va lumina ascunsurile întunericuluĭ, şi

A XIV a VORBIRE

DESPRE A DECEA PORUNCA DUMNEDEEASCA

Fraţilorŭ!

In tîlcuirea poruncilor ni se spune că suntem opriţi d'a vĕtăma în faptă viaţa şi cinstea aprópeluĭ nostru: de a omorî, de a curvi, de a fura, de a da mărturie mincinósă. In sfîrşitŭ în cea maĭ de pre urmă, într'a decea poruncă ne opreşte d'a dori reŭ aprópeluĭ nostru, iar acéstă poruncă se citeşte ast-fel: *să nu poftesti muerea aprópelui teŭ, nici casa lui, nici ţérina lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui şi nici-un dobitoc al lui, nici nimic din câte sunt ale aprópelui teŭ.* (Eşire 20, 17).

Dér óre pentru ce se va fi opritŭ nu numaĭ de a face, ci şi de a dori şi de a gendi despre aceste fapte rele?

Intéiŭ. — Iată pentru ce: toţĭ creştiniĭ drept măritorĭ, după voinţa Domuului, trebue sĕ fie case cinstite ale Dumnedeuluĭ celuĭ viŭ, locuinţe ale Sfinteĭ Treimi Tatăluĭ şi Fiuluĭ şi Sfântuluĭ Duh. *Voi sunteţi biserica lui Dumnedeu celui viu, precum a dis Domnul.* (2 Cor. 6, 16).

Dér decă cine-va doreşte aprópeluĭ reŭ, decă inima cuiva este plină de ură şi de duşmănie către aprópele; apoĭ acela este reu înaintea luĭ Dumnedeŭ şi Dumnedeŭ nu locueşte în inima unuĭ ast-fel de om. Insuşĭ Dumnedeŭ dice: *Duhul Meu nu va rămânea în ómenii aceştia, pentru că trupuri sunt,* (*Facere* 6,3.) *Dumnedeu dragoste este* (Ión 4, 16), şi iubeşte numaĭ inima, aceea care este plină de iubirea către aprópele. Iar inima o

bine cuvêntarea luĭ Dumnedeu, iar fără acésta să nu îndrăsneştĭ să te atingĭ de muere; acésta este un pĕcat greŭ şi mĕrşav înaintea luĭ Dumnedeu. Decă însă din nenorocire 'ţi-aĭ perdut soţia, sĕ nu cîrteştĭ nicĭ de cum, ci trăeşte cinstit şi cu deplină înţelepciune: Dumnedeu 'ţi-a dat muerea, tot Dumnedeu 'ţi-a şi luat'o. Dumnedeu este a tóte vĕdĕtor şi mult milostiv. Déca tu aĭ fi trăit cu muerea ta pĕnĕ la sfĕrşitul vieţeĭ tele, póte că acésta ar fi fost un reu pentru tine. Pentru aceea El ca atot-ştiutorul 'ţi-a şi luat'o.

Dĕr prin cuvintele: *se nu poftești casa aprópelui teŭ, nici ţerina lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui, nici nimic din cele ce sunt ale aprópelui teŭ?*

Prin aceste cuvinte se opreste zavistia, saŭ pisma. Pentru aceea dĕr, ştiind, ţine minte aceste cuvinte: sĕ nu pismueştĭ, decă aprópele teu are, depildă, casă bună, o mare parte de pămĕnt, argaţĭ, mulţĭ şi un numer órecare de vite de tot felul; în deobşte déca el are tóte câte i se cerŭ d'a se numi om avut, saŭ bogat, iar tu n'aĭ tóte acestea, — sĕ nu pismueşti pre aprópele teŭ pentru acésta. Tu ştiĭ că Dumnedeu înbogăţeşte şi tot El şi sĕrăceşte pre om. Dumnedeu a voit ca El sĕ fie bogat, iar tu sĕ fiĭ sărac. In loc de a pismui bogăţia altora, este maĭ bine, decă şi tu voeşti sé fiĭ bogat, să te osteneşti şi te rógă cu oserdie luĭ Dumnedeu, şi El 'ţĭ va da avere, déca ea 'ţĭ va fi de folos numaĭ.

Dĕr tu veĭ dice: dĕr cum sĕ nu pismueşti, când acela este bogat şi întru tóte mulţumit, iar el duce o viaţă nu aşa precum ar trebui sĕ ducé?

Eŭ 'ţĭ voiŭ respunde: nu este al teŭ sé judecĭ şi să osĕndeşti pre aprópele. Căcĭ deosebit de aceea că nu n'avem nicĭ un drept sĕ judecăm faptele altora, nu putem fi bine încredinţaţĭ, că viaţa aprópeluĭ nostru n'ar fi cinstită: póte că numaĭ noué ni se pare, că este aşa,

va arĕta sfaturile inimicilor: *şi atunci lauda va fi fieşte căruia de la Dumnedeŭ* (1 Cor. 4, 5). Pentru aceea, fraţilor, este de neapărată trebuinţă, ca sĕ ne pădim inimile nóstre de tóte dorinţile cele rele, ca sĕ pótă fi locaşuri ale Sfântuluĭ Duh, biserică a Dumnedeuluĭ celuĭ viŭ, iar nu tabără poftelor celor rele.

Eŭ vĕ maĭ repet încă: nu trebueşte sé dorim reul aprópeluĭ nostru: *a*) pentru că dorind altuia reul, prin acesta ne facem rĕi înaintea luĭ Dumnedeŭ, iar luĭ Dumnedeŭ îĭ place numaĭ inimile cele curate; *b*) pentru aceea, că dorind noĭ réul altuia, apoĭ acest reŭ îl vom face, când vom avea buna înlesnire; *c*) pentru-că, pentru gîndurile cele rele şi dorinţele cele rele vom da rĕspuns la înfricoşata judecată a luĭ Christos, precum şi pentru tóte faptele cele rele. Pentru aceea a dicea poruncă dice d'a dreptul: *sĕ nu pofteşti!*

Dér óre ca ce se opreşte prin cuvintele: *sĕ nu pofteşti muerea aprópeluĭ teŭ?*

Se opreşte gîndurile şi dorinţele cele rele, şi ne arĕtă, că nu numaĭ că este pĕcat de a trăi cu muerea streină, ci şi chiar de a avea asupra eĭ gĕnduri şi dorinţe netrebnice şi necurate este pĕcat. Căcĭ Domnul nostru Iisus Christos dice lămurit: *că tot omul cel ce sĕ uită la muere, ca sĕ o poftéscă pre ea, iată a curvit cu ea întru inima sa.* (Mat. 5, 28). Va să dică, chiar dupĕ cuvêntul Domnuluĭ, cine are dorinţa numaĭ pentru curvie, acela a şi curvit, măcar de şi n'a sĕvêrşit fapta acésta netrebnică; *iar prea-curvarii,* maĭ dice Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ, *nu vor moşteni Împĕrăţia cerurilor.* (1 Cor. 6, 9). Din acésta se póte bine înţelege: că cine are muerea sa, mulţumind Domnuluĭ Dumnedeŭ, sĕ o iubéscă numaĭ pre ea, ca şi pre sine, iar sĕ nu te sminteştĭ de alte mueri, ba nicĭ să te uiţĭ la dênsele; pentru că acesta este un mare pĕcat —ruşine înaintea luĭ Dumnedeŭ. Iar déca tu n'aĭ muere încă, —aşteptă cu răbdar

nică ; sĕ ştiĭ însĕ că, tu eştĭ maĭ liniştit de cât cel-ce aŭ. Pre când cel-ce cirmueşte multă avere nu aţipeşte nopţĭ întregi, avĕnd grijă în ḑi şi în nópte de temere, ca sĕ nu-'şĭ perḑă averea sa,— sĕracul, din protivĕ, dórme în casa sa liniştit ; are o bucată de pâine, o mănîncă ; n'are, lucrézā la cine-va şi'şi-o capătă, şi cu chipul acesta, mulţumit de sórta sea, duce o vieţă liniştită. Dér póte că altul va ḑice ; cum în ce chip voeştĭ sĕ fiŭ mulţumit de sórta mea ? Eŭ aveam tóte câte ar fi putut sĕ'mĭ facă fericirea în acésta lume, aveam uă muere bună, copiĭ, avere iar acum tóte acestea le-am perdut: muerea 'mi-a murit, dupĕ dênsa şi bieţiĭ copilaşĭ, averea tótă o am perdut şi astă-ḑi mĕ găsesc cu totul sĕrac ; cum dér voeştĭ, ca sĕ fiŭ mulţumit de sórta mea. Eĭ bine, iacă şi eŭ ce am să ţĭ spun : Dumneḑeu tocmaĭ pentru aceea câte-o dată ne trimite sărăcia şi nenorocirea, pentru că noĭ, deca avem tóte, câte ne sunt trebuincióse în lumea acésta, decă avem muere, copiĭ şi avere ; apoĭ ni se pare, că suntem maĭ fericiţĭ şi maĭ bine de cât toţĭ din lumea asta şi uităm pre Dumneḑeu, despreţuim pre ceĭ săracĭ şi fórte adese-orĭ intrebuinţăm reŭ averea nóstră. De aceea şi Dumneḑeu ca drept judecător şi a tóte vĕḑetor şi prea bun, prevĕḑĕnd, că averea saŭ păruta fericire îţĭ va fi pricina peireĭ tale, ţi-a luat şi averea, şi muerea, şi copiiĭ, şi acum, când tu aĭ rămas sărac, – iată că nu se maĭ vede în faţa ta şi în inima ta nicĭ un fel de mândrie ; tu avĕnd trebuinţă maĭ despre tóte, adese orĭ te întorci cu rugăciune către Dumneḑeu, adese-orĭ cerĭ ajutorul vecinuluĭ : va sĕ ḑicĕ, tu nu trebue pentru acésta sĕ cârteştĭ în protiva luĭ Dumneḑeu. Afară de acésta El şĭ-a luat al seŭ : El 'ţi-a dat muerea, copiiĭ şi averea, tot El 'ţĭ-a şi luat. Ast fel dér eŭ vĕ maĭ aduc aminte, este cine-va, bogat, seŭ este sărac? sĕ se mulţuméscă cu ceea ce are, şi pentru tóte sĕ mulţumescă luĭ Dumneḑeu şi tot d'a-una sĕ ḑicĕ : *slavă ţie, Dómne, slavă ţie* ! Atuncĭ nu 'ţĭ vor maĭ veni în minte

iar în ochii lui Dumnedeŭ este cu totul alt-fel. Afară de acésta. Cuvêntul lui Dumnedeŭ ne opreşte sĕ judecăm pre alţii: *cine eşti tu*, dice El, *de judeci sluga streină?* — iar Apostolul Pavel dice aşa: *Domnului sĕu stă, saŭ cade.* Si încă mai adaogă şi dice: *Iar tu de ce judeci pre fratele teŭ? De ce il urgiseşti? Căci toţi vom sta înaintea judecăţei lui Christos; sĕ nu mai judecăm der unulupre altul, ci acésta mai vêrtos sĕ judicăm, ca să nu punem impedicare fratelui, saŭ smintélă* (Rom. 14, 4.10.13). Pentru aceea, fraţilor, nu trebue nici să osândim nici să dorim reŭ aprópelui chiar şi atunci, când el ar trăi o viaţă rea după părerea nóstră. Traéscă alţii cum vor voi, noi suntem datori sĕ vedem de noi; suntem datori sĕ ne judicăm pre noi şi viaţa nóstră: este ea óre aşa, precum ar trebui sĕ fie? Nu greşim óre şi noi? Nu mâniem noi óre pre prea bunul Dumnedeu cu viaţa nóstră?

Si aşa fraţilor, ştiind acum acéstă poruncă, adecă a decea poruncă a lui Dumnedeu, şi aducêndu-vĕ aminte despre cele-ce vĕ opreşte ea, siliţi vĕ dic, de trăiţi şi faceţi ce vĕ invéţa ea: *a)* siliţi-vĕ în tot chipul de a ţine inimile vóstre în deplină curăţenie şi ne atinse de cugetele cele rele, fiind-că jertfa cea bine primită lui Dumnedeŭ este *inima curata şi duhul umilit.* De acea, indată ce în inima ta se naşte vre-o dorinţă óre-care rea, îndată ce inima ta se abate la lucruri rele, — pe dată opreşte-te de la aceste rele, omóră într'ênsa dorinţa cea rea şi te hotăraşte cu tot din'adinsul d'a numai intórce luarea aminte la asemenea lucruri. *b)* Fie-care dintre voi sé se mulţumescă de sórta sa. Eşti bogat,—mulţumeşte lui Dumedeŭ şi nu întrebuinţa reŭ averea ta: sĕ ştii, că ea ţi s'a dat numai ca se o cirmueşti, să o regulezi ast-fel, ca şi tu sĕ te foloseşti de ea şi să ajuţi şi pre aprópele teŭ, nelăsându-l fără ajutor la vreme de nevoe. Deca eşti sărac, apoi tu iară şi eşti dator sĕ mulţumeşti lui Dumnedeŭ şi sĕ bine cuvintedi drépta Lui cea a tot puter-

Prea sânţitul Ghenadie, Episcopul Eparchei de Argeşu, cu adresa No. 1309, conform art. 6 din regulamentul pentru jurnalul bisericesc, trimite spre publicare trei cărţi pastorale, dintre care I a cu data de 1-a 14 Martie, a II a 15 Decemvrie 1876, iar a III-a 12 Septemvrie anul curent; a cărora publicare o şi incepem cu acest Numer.

GHENADIE

CU MILA LUI DUMNEDEU

EPISCOPŬ AL SFINTEI EPISCOPII DE ARGEŞŬ

Prea cuvioşilor Archimandriţi, Stareţi şi Stariţe, Ieromonachilor şi Monachilor, Cucernicilor Protoerei, Preoţilor şi Diaconi şi în genere întregului Clerŭ al Eparchiei Nóstre celei de Dumnedeŭ pădite, Dar şi pace de la Dumnedeŭ Tatălŭ şi Domnul Nostru Iisus Christos; iar de la Smerenia Nóstră bine-cuvêntare.

Din mila lui Dumnedeŭ şi prin votul Naţiunii fiind ales la 14 Februarie, anul mântuirei 1876, Episcopŭ al Sfintei Episcopii de Argeşŭ, şi la 22 a le acelieaşi luni priimind cu respect şi cu recunoştinţă Toiagul pastoral din Mâinele Prea Inălţatului Nostru Domn Carol I., Ne cunóscem datori cu venirea nóstră în acéstă Eparchie a vě comunica ocuparea în persóna Nóstră a scaunului Episcopalŭ şi a ne alătura cu căldură la rugăciunile cuvioşilorŭ şi cucernicilor Vóstre către Dumnedeu, pentru întărirea şi înflorirea Sf. Nóstre Biserici, pentru prosperarea scumpei nóstre patrii, pentru conservarea sănětăţii şi înmulţirea anilor MM. LL. Domnul şi Dómna şi pentru Prea Sfinţitul Nostru Mitropolit Primat D.D. Kalinik.

Tot odată vě amintescŭ prin acestă carte pastorală principiile nestrămutate pe care este fondată Biserica Domnului Nostru Iisus Christos, adecă: «Să iubim pe Domnul Dumnedeul Nostru din tótă inima, cu totŭ sufletul şi cu tot cugetul nostru şi pe aproapele ca însuşi pe noi.» (Mateiŭ cap. 22, 37 şi 38).

In aceluaşi timpŭ vě amintescŭ că, clerul, care este chemat, conform învěţăturei Sfinţilorŭ Apostoli şi prescripţiunilor Sfintelor canone Apostolice şi Sinodale, de a conduce creştinătatea Ortodoxă pas cu pas pe calea mîntuirei sufletului de la naştere, intrarea în familie şi pênĕ dincolo de Mormênt, are pusă asupră'i sarcina de a'şi împlini înalta misiune cu tótă energia şi cu tot zelul cu care Darul Duhului Sfînt l'a investit spre acésta.

Vě sfătuescŭ încă, iubiţilorŭ mei fii în Domnul, ca ori când din nenorocire s'ar strecura vre un Duhŭ rěŭ de nepăsare şi necredinţă care ar ameninţa să surpe temeliele Bisericii şi ale credinţei ce ea mărturiseşte;

gândurĭ rele şi împotrivitóre luĭ Dumnedeu, şi inima ta curată fiind, va plăcè luĭ Dumnedeŭ.

In deobşte, fraţilor, ca ce ar trebui sĕ facem, ca sĕ ne putem feri de gândurĭ rele?

Trebue în tot-d'a una se ne aducem aminte, cum că Domnul nostru Iisus Christos de a pururea ne vede, se află pre lângă noĭ şi în noĭ, şi ştie tóte câte sunt bune şi rele în inimile nóstre. Pentru aceea dér, orĭ de câte-orĭ gândurile cele rele ne tragŭ spre pĕcat, fie care sĕ dice în sine: *cum voiu face acest faptŭ rĕu şi sĕ păcătuesc înaintea lui Dumnedeŭ* (Facere 39,9)?—şi rógă-te luĭ Dumnedeŭ: Dómne Iisuse Christóse, fiiul luĭ Dumnedeu, milueşte-mĕ pre mine pĕcătosul! «Iar către Născătórea de Dumnedeu dĭ ast-fel:» Prea sfântă Născătóre de Dumnedeu, mântueşte me pre mine pĕcătosul: goneşte de la mine, smeritul robul teu tóte gândurile cele viclene, care me spurcă, şi stinge vĕpaia patimilor mele; şi către Ingerul păditor aşa: «Sfinte Ingere păditorul meu, ajută-mĭ şi nu te depărta de la mine pentru neînfrînarea mea, nicĭ sĕ daĭ loc draculuĭ celuĭ viclenŭ sĕ mĕ stăpénéscă»!

Urmând în chipul acesta, noĭ putem fără îndoeală să nădăjduim, că şi înviaţa acésta vom trăi întru întréga înţelepciune şi în vécul ce va sĕ fie ne vom învrednici de împĕrăţia cea cerescă, cu darul şi cu iubirea de ómenĭ a Domnuluĭ nostru Iisus Christos, a Căruia din preună cu Tatăl şi cu sfântul Duh este slava în vecil vecilor. Amim.

Preot. **Sp Bădescu.**

cât şi urmaşilor o pacînică şi îmbucurătóre viaţă trecetóre, şi o eternă şi îngerescă viaţă spirituală.

Să alergaţî în tótă vremea şi ora din ḑi saŭ din nópte, la orî ce creştin, orî de câte orî vĕ vor chiema spre îndeplinirea trebuinţelor lor religióse.

Să fiţî model de virtute şi probitate nu numaî prin cuvinte ci şi prin fapte, ferindu-vĕ de orî-ce adunărî ne cuviincióse, care ar degrada posiţiunea şi demnitatea clericală. Căcî ca uniî ce aveţî o mare responsabilitate asupră-vĕ înaintea luî Dumneḑeŭ şi a ómenilor, ca uniî ce sunteţî chemaţî a fi sarea pămêntuluî şi lumina lumiĭ, trebue să căutaţî a urma cu sfinţenie cuvintele Apostoluluî Pavel către Timoteî : « Nimenî să nu despreţuéscă tinereţele tale, ci fiî model credincioşilor cu cuvêntul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa şi cu curăţenia. Nu fiî nebăgător de sémă de darul ce este întru tine, care ţi s'a dat prin proorociî cu punerea mâinilor preoţieî. De acestea să gândeştî ca procopsela ta să fie arătată întru tóte, pentru ca făcênd acestea şi pre tine te veî mântui şi pre ceî ce te vor asculta ». (I. Tim. 4, 12—16).

Numaî ast-fel vĕ veţî arăta demnî de sarcina vóstră şi veţî face să nască în ânimile credincioşilor acelaşî dragoste ce a avut'o Mântuitorul nostru către sfînta sa Biserică, şi fără de care : « De veţî împărţi tótă avuţia vóstră şi de veţî da arderi şi chiar corpurile vóstre, întru nimic folos nu veţî avea». (1. Corint : 13—3).

Aflându-vĕ în mijlocul credincioşilor şi ştiind a dobândi prin faptele vóstre strălucirea unuî sóre moral, fie-care apropiindu-se, 'şî va putea încălḑi sufletul la raḑele luî folositóre şi mântuitóre.

Atuncî numaî sfînta nóstră Biserică se va întări cu desĕvêrşire pe bazele eî fondamentale, atuncî Patria va fi înflorită, iar smerenia Nóstră, mândru de resultatŭ, vom avea curagiŭ şi dreptul a cere unde se cuvine şi a obţine cu ajutorul luî Dumneḑeŭ tot sprijinul şi îmbunătăţirea ce clerul va merita.

Atuncî şi Archieria nóstră Episcopală Eparchiotă, va rĕspândi cu îndoită veselie bine-cuvîntarea sa pe capul cleruluî sĕŭ.

Acestea fiind de o cam-dată sfătuirile ce vĕ adresez voĕ, Prea iubiţilor fiî în Domnul, rugăm pe milostivul Dumneḑeŭ ca să vĕ lumineze cu darul sĕŭ cel sfînt spre a putea împlini cu tótă esactitatea greaua misiune la care sunteţî chemaţî, pentru folosul sufletesc al iubiţilor noştri fraţî creştinî, pentru înflorirea Bisericeî nóstre Române şi întru Marirea şi lauda numeluî cel sfînt al Tatăluî şi al fiuluî şi al sfîntuluî Duh, care să fie cu voî toţî. Amin.

14 Martie 1876.

† Ghenadie Argeşiu

Să fiți cu privighere și luare aminte, precum fericitul Apostol Pavel, în prevederea Duhului sĕŭ, ne sfătuește în una din Epistolile sale (Epist. II. Tim. § 3). Inălțați rugĭ căldurósе către Dumnedeŭ, Tatălŭ celŭ Cerescŭ, de la care vine totă lumina și adevĕrul ca, prin Darul Mîntuitorului Nostru Iisus Christos și prin puterea Sfîntuluĭ Duhŭ să se deschiză ochi minții acelora spre a vedea că Biserica și credința își aŭ începutul lor de la Dumnedeŭ.

Să nu încetațĭ a predica morala și adevĕrul Evangelicŭ către aceia cari ar uita să crescă și să învețe pe tinerime în frica Domnului, către acela cari răspândescŭ ideĭ și învĕțăturĭ primejdióse pentru credință și Biserică, către acela cari din ne știință desprețuesc lucrurile de evlavie și sfințenie. către acela cari nesocotesc supunerea către ceĭ maĭ marĭ și bătrâni și către acela carĭ să depărtéză de Biserică prin neținerea în sémă a poruncilorŭ eĭ.

Să învățațĭ cu Duhul blândețelor și să stătuițĭ pe toțĭ ceĭ rătăcițĭ de a eși din calea necredințeĭ și de a urma cu scumpătate învĕțătura Mîntuitorului Nostru Iisus Christos, făcêndu'ĭ a cunóște adevĕrul și lumina și a se asemena glorioșilor noștri străbunĭ, carĭ eraŭ zeloșĭ pentru credința în Dumnedeŭ, statornicĭ în evlavie către cele sfinte, și de acela și plinĭ de amor pentru Patrie. — Să apărațĭ și să susținețĭ Biserica și credința cu căldură și sfințenie, păstrând-o ast-fel, după cum ne-aŭ dat'o Mîntuitorul Nostru Iisus Christos prin Apostoliĭ sĕĭ și sfințiĭ părințĭ, după cum a statornicit'o sfintele Sinóde și dupĕ cum o aflăm în cărțile Bisericeștĭ.

Ḑi și nópte să nu încetațĭ d'a înălța în ḑilele și orele prescrise de Sf. Biserică rugĭ de mulțămire în sfintele Locașurĭ ale respectivelor vóstre parochiĭ, către Prea Puternicul Dumnedeŭ, cerênd cu credință Darul Duhuluĭ Sfînt ca să vĕ întărescă și să vĕ conducă maĭ departe pe calea misiuneĭ ce vĕ este încredințată; ca să reverse mila și ajutorul necesariŭ asupra iubiților noștriĭ fiĭ creștinĭ, reamintind pururea numele fericiților fondatorĭ, cari aŭ jerfit averea și 'șĭ au vĕrsat sângele pe altarul patrieĭ, ca să ne lase moștenire aceste locașurĭ Dumnedeeștĭ.

Să îngrijițĭ fără preget a sprijini cu sfatuirile vóstre duhovniceștĭ pe orfan ca și pe veduvă, pe sĕrman ca și pe cel avut, pe cel slab ca și pe cel tare întărindu-ĭ în calea Domnuluĭ, alinând durerile și suferințele fie-căruia prin tot ajutorul moral ce'ĭ vețĭ da, și prin tóte ajutórele materiale ce prin caritatea publică le vețĭ putea mijloci pentru susținerea lor.

Să povățuițĭ pe toțĭ la muncă și la strădanie, la dragoste și rugăciunĭ, la învățătura și probitate și în fine la îndeplinirea tuturor sacrelor lor datoriĭ, prin care numaĭ pot fi folositor Patrieĭ și societățiĭ, și cari sunt singurile mijlóce ce asigură în liniște, atât lor

Vrea-se-ḑică gindurile ómenilor în diferite timpuri, sunt aşa de variate, cum sunt de variate şi ocupaţiunile lor. Unicul punct care póte concentra pe fiă-care în parte şi pe toţi împreună, este Religiunea. In ea, şi învĕţatul şi neînvĕţatulŭ, şi cel bogat şi cel sărac, află punctul cel maĭ tare de sprijin. In Religiunea creştină învĕţatul află deslegare problemelor pe care raţiunea numaĭ singură de sine, orĭ şi cât s'ar forţa, nu le póte resolva; în ea ne învăţatul află satisfacţiune tutulor cerinţelor sufletuluĭ sĕŭ, aşa că pentru dênsul, cestiunile cele maĭ grele de resolvat, să resolvă cu fórte mare uşurinţă; în ea, norocitul află isvorul tutulor bunurilor de care se bucură în acéstă lume; în ea, nenorocitul află mângîerile cele maĭ satisfăcătóre în împregiurările cele maĭ grele; în Religiunea creştină ḑicem, îşĭ găsesce sprijinul şi întărirea sea o societate séŭ un stat întreg: căcĭ ea, nu numaĭ nu contra ḑice şi nu împedică niciodată progresul şi prosperitatea luĭ în bine, ci încă, îĭ şi înlesnesce miḑlócele spre acésta. Acésta se probézĭ prin însuşĭ învĕţătura pe carea Religiunea nóstră creştină orthodocsă o propagă. Aşa spre esemplu, Domnul nostru Iisus Christos şi Apostoliĭ seĭ învaţă: « Daţĭ cele ce sunt ale Cesaruluĭ, Ceseruluĭ, şi cele ce sunt ale luĭ Dumneḑeu, luĭ Dumneḑeŭ; daţĭ celuĭ cu dajdia dajdiă şi celuĭ cu vama vamă» (Math. XXII, 21; Romanĭ XIII, 7); de asemenea, « totă stăpânirea este de la Dumneḑeŭ şi tot sufletul să se supună eĭ; căcĭ care se opune stăpânireĭ, se opune rânduelеĭ luĭ Dumneḑeŭ, şi 'şĭ face sieşĭ judecă» (Rom. XIII, 1 — 2); maĭ de parte, că toţĭ cetĕţeniĭ sunt datori să dea celuĭ cu frica frică şi celuĭ cu onórea onóre, şi că să nu 'şĭ facă singuri satisfacţiune: căcĭ este cel ce răsbună şi judecă—Dumneḑeŭ (Rom. XIII; Math. VII, I); că cetăţeniĭ sunt datorĭ să facă rugăciunĭ, cererĭ şi mulţămiri pentru toţĭ ómenĭ, — pentru împăraţĭ şi pentru ceĭ ce sunt în dregătoriĭ, ca să petrécă eĭ viaţă lină şi cu bună credinţă şi curăţenia (I Timot. II, 1 — 2); că să nu părăsescă eĭ pe împĕratul lor în nenorocirea luĭ; că cel ce nu aŭ stăpânire cad ca frunḑele (Parob. Solomon. XI, 14); că eĭ datoresc a 'şĭ apăra patria de inamicĭ: «muerile şi pruncíĭ voştri — citim în capitolul I, v. 14 dela Iisus Navi — să rĕmână a casă, iar voĭ toţĭ cariĭ puteţĭ, să mergeţĭ cu fraţiĭ voştri şi împreună să faceţĭ răsboiŭ»; că aceia ce ţine nu 'ţĭ place — învaţă Iisus Christos — altuia nu face etc. etc.

CATE-VA CUVINTE

ASUPRA PROPUNEREI RELIGIUNEI IN SCOLELE PRIMARE URBANE ȘI RURALE

Nimenea credem că nu se îndoesce că fiinţa raţionalo-liberă séŭ omul este compusŭ din doue părţĭ — materiă şi spirit. Nimenea credem că nu se îndoesce că ambele aceste părţĭ, aŭ necesitate de nutrimênt analog cu proprietăţile şi cerinţele lor naturale. Partea materială séŭ corpul, are necesitate de alimente tot materiale pentru susţinerea şi crescerea forţeĭ animale; iar cea spirituală séŭ sufletul, de alimente, care să 'ĭ pótă satisface cerinţele şi să'ĭ manţie vigórea proprie luĭ. Nutrimêntul părţeĭ a doua din care este compus omul, se găsesce în adevĕrurile propagate de Religiunea creştină. Când omul este lipsit de acest nutrimênt, nu viază în complectul seu; fiind-că 'ĭ lipsesce sucul cel maĭ necesar, care întăresce şi ţine în vigóre şi kiar în armonie ambele părţĭ din care este compus.

Necesitatea şi importanţa Religiuneĭ într'o societate séŭ poporŭ — pentru crescerea şi viaţa luĭ, ar putea fi necontestate, kiar şi atuncea, când s'ar dovedi acésta, numaĭ prin acel fapt netndoibil, că ea a esistat şi esistă la tóte popórele; cu atât maĭ mult când noĭ vedem kiar şi din experienţă, că ea este atât de necesară şi binefăcĕtóre, precum pentru fiă care om în parte, aşa şi pentru întregĭ societăţĭ séŭ popóre. Religiunea singură numaĭ, este acea putere care concentréză, precum mintea fiă-căruĭ om în parte, aşa şi a unuĭ întreg popor într'un singur punct — Dumneḑeŭ. Când noĭ privim la diferitele membre ale uneĭ societăţĭ, ca la membrele unuia şi aceluiaşĭ corp, care tóte 'şĭ aŭ destinaţiunea lor, vedem că ele fiă-care după kemarea lor, îşĭ aŭ ocupaţiunĭ diferite, şi fiă-care în parte se gândesce: care la comerçiul seu, care la meseria sea, care la funcţiunea sea, care la ţinta ce 'şĭ a propus a o ajunge etc. etc.

cu puçin respect către cele religióse. Aducerea în împlinire a acestiĭ propuneri, póte fi cu atâta maĭ uşóră, cu cât prin tóte comunele nóstre de asta-ḍi să află şi Preuţĭ Seminarişti.

Dupre organisaţiunea instrucţiuneĭ de la noĭ din ţéră, ceĭ întâiŭ învaţătorĭ aĭ copiilor din şcólele primare sunt adese-orĭ nisce tinerĭ, cariĭ de şi capabilĭ pentru propunerea altor obiecte, adeseorĭ sĕ întâmplă a nu fi cu tóte acestea, pe deplin întăriţĭ în adevĕrurile Religiuneĭ nóstre creştine ortodoxe; iar fiind ast-fel, negreşit, eĭ nicĭ nu le pot propune aşa precum ele în adevér sunt şi cum datoresc ale propune. Şi pe lângă acestea, kiar déca ar şi fi, eĭ nu pot înrădăcina bine în mintea şi inima copiilor adevĕrurile religióse, numaĭ prin stăruinţa ce 'şĭ pun de a-ĭ învăţa obiectele religióse dupre programă; căcĭ pentru acésta să cere nu numaĭ zel şi activitate, ci şi aceia, ca eĭ să fie pliniĭ şi de pietate şi respect către tot ce este religios, şi să conducă pre copiĭ la Biserică în tóte ḍilele de Duminică şi serbatorĭ, — calităţĭ pre care cam greŭ, déca nu nicĭ de cum, le putem afla în învăţĕtoriĭ tinerĭ. Iar acesta contribuesce fórte mult la împucinarea simţuluĭ religios în noua generaţiune.

Dupre noĭ, sunt fórte greşiţĭ aceĭa, cariĭ gândesc că prin slăbirea simţuluĭ religios în popor, aŭ făcut şi fac marĭ progrese în Civilisaţiune. Şi ca probă la acésta este, că de când am început şi noĭ a înainta în asemenea civilisaţiune, s'a şi ivit necesitatea de a se forma o mulţime de case pentru ne împlinitoriĭ legilor ţeri nóstre. Legile unuĭ stat orĭ şi cât ar fi ele de bune şi perfecte, déca va lipsi frica de Dumneḍeŭ din esecutoriĭ şi împlinitoriĭ lor, nicĭ o dată nu 'şĭ vor putea da fructul dorit.

A construi tot edificiul civilisaţiuneĭ numaĭ pre principiile raţiuneĭ, când este sciut că ea singură de sine este supusă erorilor, este periculos lucru; şi poporul care continuă a urma asemenea direcţiune, negreşit nu va putea avea de cât sórta acelor popóre, care aŭ mers pe nisce ast-fel de căĭ.

Pe basa dér a celor expuse, precum şi în dorinţa de a înlătura relele ce ar decurge din ţinerea şi la noĭ a uneĭ asemenea direcţiuni, suntem de părere că, de şi dupre programa elaborată în acest an, Religiunea în şcólele Primare, rurale şi urbane, pare a fi normat a se propune într'unŭ mod cam superficial, totuşĭ déca ea se va preda prin tóte şcólele de către Preuţĭ, séŭ şi alte persóne cu calităţile

Din tóte acestea, noĭ vedem că sânta nóstră Religiune creştină ne învaţă: 1) De a nu ne opune la plata contribuţiunilor pentru necesităţile statuluĭ; 2) Ca să nu ne opunem maĭ marilor noştrĭ, când ne kiamă la împlinirea datoriilor, şi tot-o-dată să dăm fiă-căruia aceea ce i se cuvine; 3) că atuncĭ când se întîmplă neînţelegerĭ şi certe între cetăţenĭ, sĕ-şĭ caute dreptatea pe căĭ legale, iar nu se 'şĭ satisfacă singuri-unul asupra altuia: lucru prin care s'ar da motive la disordine publică; 4) că noĭ nu trebue numaĭ se ne supunem maĭ marilor noştri, ci încă se ne şi rugăm pentru dênşiĭ; 5) ca noĭ în caz de necesitate, să apărăm, cu pericolul vieţeĭ nóstre kiar, pe capul statuluĭ nostru: 6) că noĭ trebue a ne iubi patria şi a ne păzi ţéra cu arma în mâna; 7) pentru a introduce pace şi armonie între noĭ, prin noĭ înşine, fŏră a ni se impune acésta de către cine-va, ne îndemnă a face altuia, aceia ce voim să ne facă şi nouă alţiĭ etc. etc.

Decĭ dér, Religiunea nóstră creştină Orthodocsă conţine elementele cele maĭ necesare pentru viaţa complectă a omuluĭ; décă în ea se găsesce punctul de sprijin al tuturor minţilor omenescĭ; déca în ea, toţĭ ceĭ-ce caută, găsesc repaus şi fericire; décă ea conlucra aşa de mult la consolidarea, înflorirea, perfecţionarea, prosperitatea şi fericirea fiă-căruĭ om în parte şi a tuturor popórelor în genere; apoĭ ea negreşit trebue a fi înrădăcinată şi bine întărită în mintea şi inima tutror ómenilor încă din mica lor copilărie.

Dér pentru a putea avea bun succes în acésta, Religiunea, pe lângă că trebue a fi susţinută, apărată şi respectată de tóte autorităţile dintr'un stat, începênd de la capul statuluĭ şi pânĕ la cel maĭ din urmă funcţionar, credem a fi necesar a sĕ lua mĕsurĭ pentru ca propunerea eĭ prin tóte şcólele, să se facă de persóne competinte şi cu frica luĭ Dumnedeŭ, care frică — duprĕ dicerea înţeleptuluĭ — este înţelepciunea ómenilor. Şi fiind-că Preuţiĭ sunt persónele, care în mod special se ocupă cu acest obiect atât de necesar şi bine făcĕtor pentru toţĭ, nimenuĭ credem a fi maĭ propriu de a sĕ încredinţa propunerea luĭ prin tóte scólele nóstre, de cât lor; şi în cas de lipsă, persónelor care aŭ reuşit a căpăta şi înţelepciunea cea dupĕ Dumnedeŭ, carea de sigur este cam greu de a se poseda de nisce persóne, ce pe-de-o-parte nu s'aŭ ocupat în mod special cu studiul Religiuneĭ, iar pe-de-alta, adese orĭ sunt indiferente şi

cu puçin respect către cele religiόse. Aducerea în împlinire a aceştiĭ propunerĭ, póte fi cu atâta maĭ uşóră, cu cât prin tóte comunele nóstre de astă-ḑi să află şi Preuţĭ Seminarişţĭ.

Dupre organisaţiunea instrucţiuneĭ de la noĭ din ţéră, ceĭ întâiŭ învaţătorĭ aĭ copiilor din şcólele primare sunt adese-orĭ nisce tinerĭ, cariĭ de şi capabilĭ pentru propunerea altor obiecte, adeseorĭ să întâmplă a nu fi cu tóte acestea, pe depliu întăriţĭ în adevĕrurile Religiuneĭ nóstre creştine ortodoxe; iar fiind ast-fel, negreşit, eĭ nicĭ nu le pot propune aşa precum ele în adevĕr sunt şi cum datoresc ale propune. Şi pe lângă acestea, kiar déca ar şi fi, eĭ nu pot înrădăcina bine în mintea şi inima copiilor adevĕrurile religiόse, numaĭ prin stăruinţa ce 'şĭ pun de a-ĭ învăţa obiectele religiόse dupre programă; căcĭ pentru acésta să cere nu numaĭ zel şi activitate, ci şi aceia, ca eĭ să fie pliniĭ şi de pietate şi respect către tot ce este religios, şi să conducă pre copiĭ la Biserică în tóte ḑilele de Duminică şi serbătorĭ, — calităţĭ pre care cam greŭ, decă nu nicĭ de cum, le putem afla în învăţĕtoriĭ tinerĭ. Iar acésta contribuesce fόrte mult la împuciuarea simţuluĭ religios în noua generaţiune.

Dupre noĭ, sunt fόrte greşiţĭ aceïa, cariĭ gândesc că prin slăbirea simţuluĭ religios în popor, aŭ făcut şi fac marĭ progrese în Civilisaţiune. Şi ca probă la acésta este, că de când am început şi noĭ a înainta în asemenea civilisaţiune, s'a şi ivit necesitatea de a se forma o mulţime de case pentru ne împlinitoriĭ legilor ţeri nóstre. Legile unuĭ stat orĭ şi cât ar fi ele de bune şi perfecte, décă va lipsi frica de Dumneḑeŭ din esecutoriĭ şi împlinitoriĭ lor, nicĭ o dată nu 'şĭ vor putea da fructul dorit.

A construi tot edificiul civilisaţiuneĭ numaĭ pre principiile raţiuneĭ, când este sciut că ea singură de sine este supusă erorilor, este periculos lucru; şi poporul care continuă a urma asemenea direcţiune, negreşit nu va putea avea de cât sόrta acelor popόre, care aŭ mers pe nisce ast-fel de căĭ.

Pe basa der a celor expuse, precum şi în dorinţa de a înlătura relele ce ar decurge din ţinerea şi la noĭ a uneĭ asemenea direcţiuni, suntem de părere că, de şi dupre programa elaborată în acest an, Religiunea în şcólele Primare, rurale şi urbane, pare a fi normat a se propune într'unŭ mod cam superficial, totuşĭ décă ea se va preda prin tóte şcólele de către Preuţĭ, séŭ şi alte persόne cu calităţile

Din tóte acestea, noĭ vedem că sânta nóstră Religiune creştină ne învaţă: 1) De a nu ne opune la plata contribuţiunilor pentru necesităţile statuluĭ; 2) Ca să nu ne opunem maĭ marilor noştrĭ, când ne kiamă la împlinirea datoriilor, şi tot-o-dată să dăm fiă-căruia aceea ce i se cuvine; 3) că atuncĭ când se întîmplă neînţelegerĭ şi certe între cetăţenĭ, să-şĭ caute dreptatea pe căĭ legale, iar nu se 'şĭ satisfacă singuri-unul asupra altuia: lucru prin care s'ar da motive la disordine publică; 4) că noĭ nu trebue numaĭ se ne supunem maĭ marilor noştri, ci încă se ne şi rugăm pentru dênşiĭ; 5) ca noĭ în caz de necesitate, să apărăm, cu pericolul vieţeĭ nóstre kiar, pe capul statuluĭ nostru: 6) că noĭ trebue a ne iubi patria şi a ne păzi ţéra cu arma în mâna; 7) pentru a introduce pace şi armonie între noĭ, prin noĭ ênşine, fără a ni se impune acésta de către cine-va, ne îndemnă a face altuia, aceia ce voim să ne facă şi nouă alţiĭ etc. etc.

Decĭ dér, Religiunea nóstră creştină Orthodocsă conţine elementele cele maĭ necesare pentru viaţa complectă a omuluĭ; décă în ea se găsesce punctul de sprijin al tuturor minţilor omenescĭ; déca în ea, toţĭ ceĭ-ce caută, găsesc repaus şi fericire; décă ea conlucra aşa de mult la consolidarea, înflorirea, perfecţionarea, prosperitatea şi fericirea fiă-căruĭ om în parte şi a tuturor popórelor în genere; apoĭ ea negreşit trebue a fi înrădăcinată şi bine întărită în mintea şi inima tutror ómenilor încă din mica lor copilărie.

Dér pentru a putea avea bun succes în acésta, Religiunea, pe lângă că trebue a fi susţinută, apărată şi respectată de tóte autorităţile dintr'un stat, începênd de la capul statuluĭ şi până la cel maĭ din urmă funcţionar, credem a fi necesar a se lua mĕsurĭ pentru ca propunerea eĭ prin tóte şcólele, să se facă de persóne competinte şi cu frica luĭ Dumnedeŭ, care frică — duprĕ ḑicerea înţeleptuluĭ — este înţelepciunea ómenilor. Şi fiind-că Preuţiĭ sunt persónele, care în mod special se ocupă cu acest obiect atât de necesar şi bine făcĕtor pentru toţĭ, nimenuĭ credem a fi maĭ propriu de a se încredinţa propunerea luĭ prin tóte scólele nóstre, de cât lor; şi în cas de lipsă, persónelor care aŭ reuşit a căpăta şi înţelepciunea cea dupĕ Dumneḑeŭ, carea de sigur este cam greu de a se poseda de nisce persóne, ce pe-de-o-parte nu s'aŭ ocupat în mod special cu studiul Religiuneĭ, iar pe-de-alta, adese orĭ sunt indiferente şi

DESPRE SANTULU NICETA

(NICHITA ROMANULU)

I

Décă în sinulŭ societăţeĭ este vre uă instituţiune, care ţine comptŭ de faptele celebre ale ómenilorŭ marĭ şi virtoşĭ, şi care îndémnă posteritatea a celebra memoria acestoru ómenĭ şi a-ĭ glorifica câtŭ se póte de splendidŭ : apoĭ instituţiunea, dedicată eminamente acestuĭ scopŭ, este religiunea creştină. Putemŭ afirma chiar, că acéstă frumósă misiune este numaĭ a religiuneĭ ; pentru că religiunea avêndŭ de scopŭ moralisarea omuluĭ prin preceptele séle, este imposibilŭ a nu lua în consideraţiune faptele laudabile ale celorŭ ce se conducŭ de dênsa atâtŭ în viéţa lorŭ privată, câtŭ şi în afacerile publice şi patriotice. Biserica ca organŭ alŭ religiuneĭ a lucratŭ din tóte puterile spre a eternisa memoria unorŭ bărbaţĭ atâtŭ de marĭ aĭ omenireĭ. Biserica a preţuitŭ cu religiositate profundă viéţa virtósă şi săntă, a pusŭ mare preţŭ pe tăria de caracterŭ a ómenilorŭ abnegaţĭ, pe meritele lorŭ ca scriitorĭ şi patrioţĭ.

Décă în vieţele sănţilorŭ nu vedemu menţionatŭ ce-va despre aceste merite, ci numaĭ despre calităţile lorŭ ca pioşĭ creştinĭ şi aprigĭ apărătorĭ şi susţiuĕtorĭ aĭ doctrineĭ ortodocse, acesta a făcut'o biserica spre a nu lua rolulŭ unuĭ instrumentŭ politicŭ, spre a nu eşi din limitele pacinice, determinate de divinulŭ sĕŭ Întemeiătorŭ, şi spre a nu se depărta de principiele inofensive ale evangelieĭ. Tóte calităţile de adevĕraţĭ ómenĭ folositorĭ neamuluĭ omenescŭ, fie aceste calităţĭ de bunĭ şi patrioţĭ oştenĭ, seŭ în fine verĭ ce merite, pe tóte biserica le a contopitŭ cu calităţile religióse şi le a

arătate maĭ sus, se va face mult maĭ mare progres, şi statul în genere va câştiga maĭ mult.

Incărcarea bugetuluĭ instrucţiuneĭ cu o sumă óre care, destinată pentru retribuţiunea Preuţilor ce vor propune religiunea în tóte clasele primarĭ, nu numaĭ nu va produce niciĭ o pagubă statuluĭ, ci încă 'lŭ va şi folosi, căcĭ când simţul religios va domni masa poporuluĭ, atuncĭ el împliniindu-şĭ tóte datoriele maĭ mult de voe, sĕ va împuçina numĕrul cel mare al funcţionarilor administrativĭ. Osebit de acésta, sĕ va avea atuncĭ şi *profitul moral* în parte şi în genere, care ajută fórte mult la imputernicirea şi înflorirea unuĭ stat. **Nihil sine Deo=Nimic fără Dumnedeŭ.**

Archim. **Silivestru Bălănescu.**

rimŭ a cunósce vieţa barbaţilorŭ marĭ şi sânţĭ din tótă lumea; în casŭ însă, când n'amu puté avé acéstă cunoscinţă întinsă, nu ne este iertatŭ a ignora celŭ puçinŭ pe aĭ ţĕreĭ nóstre. Suntemŭ datorĭ a cunósce şi venera pe martiriĭ romănismuluĭ, ca cunoscêndu-le credinţa şi faptele, cunoscêndu-le devotamentulŭ pentru credinţă şi patrie, să le urmămŭ cu aceaşĭ tărie şi perseveranţă. A neglige pe aceştĭ sânţĭ ómenĭ, a-ĭ da uĭtăreĭ, nu numaĭ nu este demnŭ, ci încă nu ne este de folosŭ. Generaţiunea actuală şi cele viitóre avêndŭ înainte nisce modele aşa de sublime, se vorŭ însufleţi şi maĭ multŭ spre bine şi vorŭ lucra spre a se arĕta demnĭ descendenţĭ.

Biserica română, credinciósă doctrineĭ ortodoxe şi patrieĭ séle nu a pututŭ uĭta pe martirulŭ Nichita, ci l'a înscrisŭ în rugăciunile séle chiar cu numele de românŭ: «*Nichita Românulŭ*».

Maĭ înainte de a vorbi despre viéţa sântuluĭ Nichita, credemŭ necesarŭ a dice câte-va cuvinte despre starea românilorŭ din acelŭ timpŭ.

Se scie că Românii de la aşeḑarea lorŭ în Dacia (la începutulŭ seculuĭ II) în decursŭ de maĭ multe secole aŭ avutŭ a suferi din causa invasiunilorŭ continue ale barbarilorŭ. Pe de uă parte barbariĭ dominaŭ succesivŭ asupra Românilorŭ, éră pe de altă parte Româniĭ aŭ fostŭ vecinĭ aĭ unorŭ barbarĭ, óre-cum maĭ numeroşĭ. De aci a provenitŭ ca numele de românŭ să se păstreze intactŭ totŭ-de-una numaĭ în gura poporuluĭ pĕnĕ acum, éră istoriciĭ să-ĭ numéscă: când *goţĭ* (în timpulŭ dominaţiuneĭ goţilorŭ), când *Cumani* (confundêndu-ĭ cu Cumaniĭ vecinĭ, carĭ eraŭ situaţĭ spre rĕsăritulŭ Dacieĭ) etc.

În seculŭ III goţiĭ invadêndŭ în Dacia şi dominândŭ peste românĭ, româniĭ eraŭ cunoscuţĭ la alte popóre subt numirea dominatorilorŭ, adică eraŭ numiţĭ goţĭ. Pentru acésta în cele ce vomŭ cita cuvêntulŭ *gotŭ*, pusŭ ca adiectivŭ pe lângă numele sântuluĭ Nichita, nu însemnéză de câtŭ românŭ. A traduce astŭ-felŭ cuvêntulŭ *gotŭ* cu cuvêntulŭ românŭ, fără a greşi, ne autorisă chiar istoria. La începutulŭ seculuĭ III pĕnĕ aprópe de finitulŭ seculuĭ IV, barbariĭ goţĭ de şi aveaŭ idee despre evangelie, cu tóte acestea tocmaĭ prin seculŭ IV s'aŭ convertitŭ; şi atuncĭ décă s'aŭ convertitŭ aŭ pri-

celebratŭ, lăsândŭ, ne apăratŭ, pe ale acelora, cari de şi aŭ avutŭ óre cari merite, derŏ aŭ adusŭ óre-care vătămare seŭ au impugnatŭ doctrina ortodoxă creştină.

Spre a se convinge verĭ-cine despre acéstă direcţiune şi despre acestŭ spiritŭ alŭ Bisericeĭ, nu are de câtŭ să observe cu atenţiune notiţele biografice ale sânţilorŭ conţinute în sinaxarele Mineelorŭ. Aci, maĭ multŭ séŭ maĭ puçinŭ, se vorŭ vedé diferitele merite ale fie-căruia, ca militarŭ, ca modelŭ de pietate şi credinţă, ca învĕţătorŭ ortodoxŭ, ca apărătorŭ alŭ doctrineĭ evangelice, ca făcĕtorŭ de minunĭ şi bine-făcĕtoru către săracĭ şi chiar ca patriotŭ, tóte ènsă reduse la credinţă şi pietate, pentru cuvêntulŭ că nicĭ acestea nu le lipsiaŭ.

Datoria omuluĭ este de a recunósce şi recompensa meritele, virtutea, şi totŭ este sântŭ şi demnŭ în vieţa semenuluĭ sĕŭ. Decă aceste merite séŭ calităţĭ nu se enumeră, ci se celebréză dintr'unŭ punctŭ de vedere, séŭ altulu, prin acesta persóna celebrată nu a perdutŭ nimicŭ; căcĭ biserica celebrându-le faptele, ĭĭ pune înaintea nostră şi a posterităţeĭ ca modele demne de imitatŭ. Totulŭ aci consistă în a recunósce şi recompensa; şi decă biserica face acesta, puçinŭ importă pre verĭ-cine, décă s'aŭ grupatŭ meritele şi s'aŭ pusŭ subt uă singură formă, séŭ decă s'a celebratŭ persóna numaĭ dintr'unŭ punctŭ de privire. Cele-alte calităţĭ le inregistréza istoria, aşa că nu rĕmâne nimicŭ la întunericŭ.

Intre sânţiĭ celebraţĭ şi glorificaţĭ de biserica ortodoxă pentru tăria de caracterŭ, pentru credinţa şi pentru patriotismulŭ lorŭ este şi sântulŭ Niceta românulŭ.

Din causa timpurilorŭ celorŭ nefericite ale intunericuluĭ barbarŭ şi prin urmare din causa lipseĭ de scrierĭ detaliate despre cele petrecute în Dacia între Românĭ în anticitate, posedemŭ puçine notiţe istorice în privinţa sântuluĭ Niceta. Pe aceste notiţe întemeiandu-ne vomŭ indica câte-va momente însemnate din vieţa sântuluĭ Niceta. Este multŭ maĭ bine şi maĭ demnŭ a dice verĭ-câtŭ de puçinŭ, de câtŭ nicĭ de cum, despre unŭ sântŭ omŭ alŭ ţĕreĭ nóstre.

Multe lucrurĭ însemnate şi mulţĭ bărbaţĭ marĭ se ştergŭ din memoria posterităţeĭ, ne scriindu-se nimicŭ în privinţa lorŭ. Câţĭ bărbaţĭ marĭ aĭ bisericeĭ române n'aŭ rĕmasŭ în întunericŭ, abia păstrându-se memoria lorŭ numaĭ prin tradiţiune! Toţĭ trebue să do-

Tatălŭ Sântuluĭ era duce în Dacia australă (în rom̂ania Munténă) Cunoscința despre doctrina creștină a priimit'o de la unŭ Teofilŭ, care maĭ pre urmă a devenitŭ Metropolitŭ românŭ în Alba Iulia. Décă acestŭ duce a avutŭ, seŭ nu, maĭ mulțĭ fiĭ, nu scimŭ, déră fiulŭ sĕŭ, care a remasŭ cunoscutŭ posterităţeĭ este sântulŭ Niceta.

« *Niceta, fiulŭ ducelui român, s'a născut, a crescut și s'a luminat in partea stângă a Dunăreĭ, în pământul barbarilor* » (Martiriĭ cruceĭ în Dacia pag. 106).

Susŭ numitulŭ Teofilŭ devenitŭ Metropolitŭ alŭ Goțieĭ luă pe lângă sine pe fiulŭ iubituluĭ duce, îngrijindŭ de educațiunea sa, inițiându-lŭ în principiile religiuneĭ creștine și botezându-lŭ:

Despre sântulŭ Niceta că a fostŭ românŭ din Dacia traiană ne încredințéză nu numaĭ Georgiu Curopalatulŭ Codinŭ, când tractéză despre viéța Sântuluĭ, ci și cele dise în sinaxarulŭ Mineiuluĭ, la 15 ale luneĭ Septembre.

In Mineiŭ se dice astŭ-felŭ:

« *Acesta (sântulŭ Niceta) a fost pe vremea împĕrățieĭ Marelui Constantin, născutŭ și crescutŭ în țera barbarilor* (1) *celor numițĭ Goțĭ (adică în Dacia luĭ Traian, care scriitorilor grecescĭ le este dincolo de Dunăre, éră nouĕ Românilor dincóce de Dunăre, care țéră pe acele vremĭ o apucaseră Goțiĭ și se chiema Goția, éră acum se chiémă țera Moldoveĭ și românéscă)*:

Despre instruirea sântuluĭ Nichita prin Teofilŭ, Minologiulŭ imprimatŭ în Roma (2) se esprimă astŭ-felŭ:

« *Illud quoque traditur Nicetam christianis rudimentis imbutum fuisse a Theophilo, episcopo Gothiae, eo nempe qui concilio Niceno*

(1) Adică în țera ocupată de barbarĭ, éră nu în țera, unde sunt numaĭ barbarĭ.

(2) ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΟΝ, sive, *Kalendarium Ecclesiae Constantinopolitanae*, CIↃ Annorum vetustate insigne primitus e Bibliotheca Romana Albanorum in lucem editum et veterum monumentorum comparatione diurnisque commentariis illustratum cura Steph. Antonii Morcelli, accedunt quatuor Evangeliorum lectiones in codice variantur.

Vol. I. II.

Romae, praesidum anno MDCCLXXXVIII.

mitŭ confesiunea Ariană. Astŭ-felŭ pe la anulŭ 375 goţiĭ, goniţĭ de Hunĭ, ceru imperatoruluĭ Valente permisiunea de a trece în imperiulŭ romanŭ peste Dunăre. Valente le dă permisiune cu condiţiunea de a priimi botezulŭ (se înţelege cu confesiunea ariană, pe care o susţinea chiar imperatorulŭ).

Din contră româniĭ veniţĭ din Italia, décă nu toţĭ, celŭ puçinŭ uă bună parte priimiseră creştinismulŭ încă din loculŭ natalŭ ; cu alte cuvinte sēmênţa doctrineĭ evangelice era plantată între românii Dacieĭ de la începutul seculuĭ II prin coloniile romane. Din acestea cine nu póte înţelege că goţĭ creştinĭ, ca poporŭ, nu esista înainte de anulŭ 375, şi tot-de-uă-dată cine nu póte înţelege că *goţiĭ creştinĭ şi anume creştini ortodocşĭ* înainte de acestŭ anŭ nu puteaŭ fi de câtŭ *româniĭ*?

Despre românĭ se scie nu numaĭ că eraŭ creştinĭ ortodoxĭ chiar înainte de anulŭ 325, ci încă că aveaŭ şi organisaţiune eclesiastică adecă, că aveaŭ episcopiĭ şi Metropoliĭ ortodoxe, precum era Metropolia din Alba Iulia, episcopia din Dafne. Despre acestea ne încredinţeză chiar actele conciliuluĭ din Nicea (325), unde se vede că la acestŭ conciliŭ a luatŭ parte Metropolitulŭ romànŭ din Alba Iulia, numitŭ Teofilŭ, deşi elu nu subscrie de câtŭ cu numirea ţereĭ, aflată sub dominaţiunea gotică. Pe lôngă acestea trebue să scimŭ că goţiĭ nu se putuseră românisa, nicĭ elenisa, seŭ celŭ puçinŭ elenismulŭ creştinŭ nu avusese aşa de repede influinţă asupra goţilorŭ spre a adopta numenĭ proprie elenice înainte de a fi convertiţĭ la creştinismŭ.

Despre românĭ însă nu numaĭ se póte presupune, că aŭ luatŭ numenĭ grecescĭ, ci chiar se póte afirma, de óre ce eraŭ în contactŭ cu bizantiniĭ ca creştinĭ. Pentru acésta sântulŭ Niceta chiar dupre nume consideratŭ nu putea fi gotŭ, ci românŭ, fiindŭ botezatŭ de Metropolitŭ românŭ, care însuşĭ avea nume grecŭ.

Aceste puçine notiţe preliminarie dise, putemŭ vorbi despre sântulŭ Niceta pe câtŭ ne permitŭ datele istorice!

II

Părinţiĭ sântuluĭ Niceta aŭ fostŭ româniĭ din partea stingă a Dunăreĭ, adică din Dacia Traiană.

chiar de acelaşi sânge românŭ; pentru acésta după terminarea resbelului prin pace, Atanaricŭ esercită cele mai îngrozitóre crudimi asupra românilorŭ şi în specialŭ, putemŭ dice, asupra românilor creştini. Aplicândŭ crudimile sele asupra tutorŭ românilorŭ, Atanaricŭ nu putea a nu căuta pe capii lorŭ. Săntului Nichita deci, ca ducelui era imposibilŭ a scăpa de crudimea barbarului. Din ordinulŭ lui Atanaricŭ goţii prinseră pe sântulŭ Nichita şi-lŭ aduseră înaintea regelui loru.

Barbarulŭ rege ordonă ca să tortureze pe Sântulŭ: cea ce se şi făcu ardêndu-i membrele şi făcêndu lŭ martirŭ alŭ credinţei creştine şi alŭ patriei séle, dupre cum dice Suidas: « 'Αθαναρίχος, ὃς ἐβασάνισε τὸν ἅγιον Νικήταν καὶ μέγαν μάρτυρα Χριστοῦ πεποίηκεν = *Atanaricŭ, care a torturatŭ pe sântulŭ Niceta şi l'a făcutŭ mare martirŭ alŭ lui Christos* ».

Totŭ asemenea vorbesce şi sinaxarulŭ Mineiului: « *Deci fiindŭ că acestŭ sântŭ nu a voitŭ a urma păgânĕtatea barbarilorŭ, ci pre cum era de neam luminatŭ şi bogatŭ, aşa era şi creştinŭ bunŭ: deci fiindŭ prinsŭ de Atanaricŭ, stăpânitorulŭ Goţilor pentru credinţa lui Christos, forte muncitŭ a fostŭ, mai pre urmă prin focŭ s'a săvêrşit* »

In martirologiulu bisericei occidentale sântulŭ Nichita este trecutŭ astu-felŭ: *Eodem die sancti Nicetae Gothi, qui ab Athanarico rege ob catholicam* (1) *fidem jussus est igne comburi = In aceaşi di a sântului Nichita gotulu, care pentru credinţa catolică se ordonă a fi arsŭ* ».

Décă Mitropolitulŭ Teofilŭ, la anulŭ 325 era deja Metropolitŭ, şi décă elŭ după ce a devenitŭ Mitropolitŭ a luatŭ subt îngrijirea sa pe fiulŭ ducelui, putemŭ înţelege că flórea etăţei sântului Nichita era tocmai în cei din urmă ani ai vieţei Marelui Constantinŭ, dupre cum ne lasă să înţelegemŭ cele citate mai susŭ din Mineiŭ. Totŭ de uă dată putemŭ dice aproximativŭ că atunci, când a priimitŭ coróna de martirŭ alŭ lui Christosŭ şi alŭ patriei, avea etatea între 57—60 ani.

Anulŭ martirisărei sântului Niceta, dupre atestaţiunea Minologiului citatŭ mai susŭ, este cam pe la 372, adică la trei ani după începerea nu-

(1) Aci cuvêntulŭ catolicu este întrebuinţatŭ spre a esprima ideea de ortodoxie, éră nu cum se înţelege astă-di din erróre.

interfuit et subscripsit: Theophilus Gothiae Metropolis=Şi acea se spune că Niceta a fostă adăpatu în elementele (doctrineĭ) creştine de către Teofilu, episcopulu Gotieĭ, adecă acela, care a luatu parte la conciliulu Nicenu şi a subscrisu: Teofilu alŭ Metropoleĭ Gotieĭ ».

Profesiunea părintéscă avu influinţă şi asupra fiuluĭ; la acésta însă contribui fórte multŭ şi direcţiunea, dată de Metropolitulŭ Teofilŭ. Acestŭ Metropolitŭ inspiră juneluĭ Niceta unŭ mare curagiŭ şi-ĭ desvoltă simţimêntele religiose şi patriotice într'unu gradŭ forte însemnatŭ, ca la timpŭ să pótă fi aprigŭ apărătorŭ alŭ patrieĭ şi credinţeĭ séle creştine.

Incetândŭ din viéţă tatălŭ sântuluĭ, Româniĭ avură pe Nichita totŭ aşa de bunŭ şi curagiosŭ duce, ca şi pe tatălŭ luĭ. In calitatea sa de duce, sântulŭ Niceta desvoltă nă activitate eminentă, nu numaĭ pentru apărarea patrieĭ, a confraţilorŭ séĭ, ci şi pentru susţinerea credinţeĭ ortodoxe în contra ferocilorŭ barbarĭ, cari năvăliaŭ în Dacia.

In acelŭ timpŭ aşa de furtunosŭ din causa invasiunilorŭ barbare, decă santulŭ Niceta nu putea face maĭ multŭ, celŭ puçinŭ inspira tărie şi curagiŭ Românilorŭ spre a suporta suferinţele cele trecĕtóre din partea barbarilorŭ, erŏ la ocasiunĭ favorabile îĭ conducea în lupta cu inimiciĭ. Lupta sa cu inimiciĭ barbarĭ a duratŭ pênĕ în timpulŭ luĭ Atanaricŭ.

Pe la anulŭ 369 goţiĭ din Dacia traiană trecêndŭ Dunărea în contra bizantinilorŭ, imperatorulŭ Valente fu necesitatŭ a se întórce din Orientŭ contra acestorŭ barbarĭ, cari nu se contentaŭ (mulţămiaŭ) numaĭ cu ocuparea Dacieĭ, ci voia a invade şi în imperiulŭ romanŭ transdanubianŭ.

Spre a puté imperatorulu să reuşéscă contra acestoru barbarĭ cutreerătorĭ, provocă pe româniĭ Dacieĭ traiane, cari suferiaŭ subt aceştĭ barbarĭ, ca să prindă şi să ucidă prin pădurile lorŭ pe goţĭ, cari se ascunseseră într'ênsele sub conducerea regeluĭ lorŭ, Atanaricŭ. Intre romaniĭ, cari acum ajutară coreligionarilorŭ bizantiniĭ spre a învinge pe barbarĭ, era şi sântulŭ Nichita ca Duce alŭ românilorŭ. Furia şi cruḑimea luĭ Atanaricŭ numaĭ avu marginĭ de acum. Elŭ vĕḑu că româniĭ Dacieĭ traiane simpatisaŭ maĭ multŭ pentru bizantiniĭ, fiindŭ de aceaşĭ religiune cu dênşiĭ şi cu mulţĭ

corpulŭ martiruluĭ şi înfăşurându-lŭ într'uă pînză subţire l'a înmormentatŭ în ḑiua de 15 Septemvrie cu tótă cuviinţa şi ceremoniele prescrise. Prin contribuţiunea româniloră compatrioţĭ aĭ martiruluĭ, Marianŭ putu, după 8 anĭ, să edifice d'asupra mormêntuluĭ uă biserică subt patronarea săntuluĭ Martirŭ. Reliqniele Martiruluĭ se puseră acum într'unŭ sicriŭ, pe care-lŭ aşeḑară în biserica edificată.

Autorulŭ Minologiuluĭ susţine încă că în urmă requiele săntuluĭ s'aŭ adusŭ în Constantinopole.

Acéstă opiniune autoruluĭ Minologiuluĭ o întemeiază pe faptulŭ positivŭ că în Constantinopole eraŭ mulţĭ goţĭ (vomŭ vedé maĭ la vale că eraŭ românĭ) pe timpulŭ săntuluĭ Ioanŭ Crisostomŭ. Acestia se interesaŭ moralmente şi prin urmare se adunaŭ aci (în Constantinopole) spre a venera pe Martirulŭ lorŭ conaţionalu.

Minologiulu se esprimă astŭ-felŭ: « *facile adducar ut credam Nicetae reliquias Constantinopoli conditas, quum templum ibidem memoriae ejus dicatum non reperiam, ac certe gothos catholicos, quorum interesse poterat gentilem suum ibi coli, plures in ea urbe invenit Chrysostomus, quum sub haec tempora pontificatum cepit: Inter homilias undecim, quas Monfauconius primum publicavit ex codice vaticano, quae octava est nos docet, gothos permultos in templum sancti Pauli ad concionem convenisse, atque illic loca quadam e sacris libris, quos jam goth c creditos hobebant, lecta esse; subinde vero Chrysostomi jussu gothum presbyterum lingua sua concionatum esse; post quem demum sanctus Archiepiscopus suscipiens:* « Ἐβουλόμην παρεῖναι ἕλληνας τήμερον....... » = *lesne mĕ voiŭ indupleca se credŭ că reliquiele luĭ Niceta aŭ fost depuse (închise) la Constantinopole, de şi nu voiŭ găsi tot acolo unŭ templu dedicat memoriei luĭ; déră săntulŭ Chrisostom a găsit în acea cetate, când a dobindită pontificatulŭ în aceste timpurĭ, maĭ mulţĭ goţĭ catolicĭ, carĭ aveaŭ interesŭ de a se venera acolo conaţionalulŭ lor. Intre unspre-ḑece omilii, pe carĭ Monfaucon pentru prima óră le a publicată din codicele vaticanu, acea, care este a opta, ne spune că fórte mulţĭ goţĭ veniseră în templulŭ săntuluĭ Paulŭ la adunare si acolo aŭ citită óre-carĭ locurĭ din cărţile sânte pe carĭ acum le aveaŭ traduse în limba gotică, şi apoĭ din ordinulŭ luĭ Chrisostom, unŭ presbiterŭ gotŭ a vorbită cu limba sa în public, dupĕ care în fine*

mituluĭ resbelŭ: « *Nicetam defunctum putant circa annum* CCCLXXII, *quo anno ab rege eodem occisus est sanctus Sabas gothus* (românul)—*Se crede că Niceta a murită cam pe la anulŭ 372, in care anŭ a fostŭ ucisŭ de acelaşi rege şi sântulŭ Sava gotulŭ (românul)* ».

Bollandianiĭ (1) susţiuŭ că loculu martirisăreĭ săntuluĭ Nichita este Moldavia: « *Bollandiani* (2) *in Ammiano, ubi Valentis Augusti res gestas contra Athanaricum narrat, satis indicii reperiunt ut statuant, Nicetam in hodierna Moldavia, vel huic contermina Valachia, aut Basarabia occubuise; quod eae regiones tunc Athanarico parebant — Bollandianii găsescŭ în Amian, unde narézā faptele luĭ Valentie Augustulŭ contra luĭ Atanaricŭ, destule indicie pentru a determina că Niceta a murită in Moldavia de astă-dĭ, séŭ în vecina acesteia, Valachia seŭ Basarabia, fiind-că acele regiunĭ eraŭ subt ascultarea (supuse) luĭ Atanaricŭ* » Autorulŭ *martirilor cruceĭ în Dacia* ne spune despre cele petrecute in urmă cu reliquiele săntuluĭ Nichita astŭ-felŭ: « *Iar sacrele séle rĕmăşite fură aruncate cu despreţŭ intr'unŭ stufŭ de trestie pe marginea Dunăreĭ spre a fi pradapescilor. Corpulŭ martiruluĭ zăcu cât va în apele Dunăreĭ pĕnĕ ce creştiniĭ traianiştĭ înscünţară pe Marianĭ, amiculŭ luĭ Nichita despre mórtea acestuia. Concetăţeniĭ săntuluĭ erau fórte mîhniţi că nu potŭ înmormênta sacrele luĭ rĕmăşite după totă cuviinţa şi meritele; căcĭ s'ar fi compromisŭ în ochiĭ barbarilor* ».

In urma acesteĭ înscünţărĭ, Marianŭ luă corpulŭ martiruluĭ şi-lŭ duse în patria sa (a luĭ Marianŭ), Cilicia în cetatea Mopsuestia.

Cu cele relatate maĭ susŭ despre loculŭ, unde s'aŭ transportatŭ reliquiele săntuluĭ sunt în acordŭ şi cele coprinse în Minologiulŭ menţionatŭ: « *Est etiam in Actis* (3) *Martyris corpus Mopsuestiam in Ciliciam translatum esse = Chiar in Acte se află că corpulŭ martiruluĭ s'a transportat în Mopsuestia din Cilicia* »

Totŭ autorulŭ « *martirilor cruceĭ* » ne spune că Marianŭ luândŭ

(1) Bollandus era unŭ jesuitŭ fórte eruditŭ din Anversu. Elŭ a consacratŭ unŭ îndelungatŭ timpŭ pentru a aduna acte relative la vieţele sânţilorŭ şi la istoria bisericéscă.

(2) Bollandianiĭ erau nisce continuatorĭ aĭ jesuituluĭ Bollandus; acestia maĭ multŭ de unŭ secolŭ s'a ocupatŭ a aduna acte şi notiţe despre vieţile sânţilorŭ.

(3) Acta sanctorum (uă colecţiune)

traducţiune? Nu scimŭ pénĕ acum. Putemŭ presupune numaĭ, că românii crestiniĭ aŭ pututŭ avé óre-cari din cărţile sânte în limba vorbită de eĭ în acelŭ timpŭ, de óre ce aveaŭ uă organisaţiune eclesiastică şi unŭ cultŭ. Prin urmare românii aflaţĭ în Constantinopole aŭ pututŭ face usŭ de limba lorŭ în acea adunare şi aŭ pututŭ citi şi din cărţile sânte.

Diac. **St. Călinescu.**

PRUDENŢA

Prudenţa este dreptul resonŭ aplicatŭ la conduita vieţeĭ — iar dupe st. scriptură este un darŭ a luĭ D-ḑeŭ. — Sub nume de *prudenţă*, philosophiĭ antici inţelegéŭ maĭ cu semă pătrunderea (ghibăcia) minţeĭ omuluĭ d'a cunósce adevĕratele sale interese din acéstă lume, d'a prevedea pericolele în viitorŭ, şi d'a evita tot cea-ce póte a-ĭ causa vĕtămare; Evangelia, din contre, înţelege prin *prudenţă*, facultatea (băgăreĭ de semă) d'a prevedea şi a preveni totulŭ cea-ce ar putea vĕtăma mântuireĭ nóstre saŭ a altora.

Pentru care Iisus-Cristos distinge prudenţa fiilor veculuĭ acestuia de a fiilor lumineĭ (1). şi ne ordónă d'a uni *prudenţa* şarpeluĭ cu *simplitatea* porumbuluĭ (2). St. Apost. Pavel ne învaţă că este o prudenţă a corpuluĭ, inamica luĭ D-ḑeŭ, ḑicênd: *prudenţa trupuluĭ este inamică luĭ D-ḑeŭ: că legeĭ luĭ D-ḑeŭ nu se supune, că nicĭ póte. Pentru care ceĭ ce suntŭ trupŭ, a p'acea luĭ D-ḑeŭ, nu potŭ*» ? (3) Dupe aceste texte a st. scripturi se vede că prudenţa este o calitate, care comunică cu virtutea şi cu viciulŭ; şi a căriĭ secretŭ constă. în privirea altora: d'a cunósce ce suntŭ ciaĭ'alţĭ, ce potŭ. şi ce dorescŭ iĭ, pentru a sci cum trebue a lucra cu iĭ; iar în privirea sa în aşĭ cunosce lipsurile şi defectele sale şi miḑi-lócele ce ar trebui de luatŭ.

In fine omŭ prudentŭ este acela, care cunoscênd legile moraleĭ şi a religiuneĭ, usagele lumiĭ şi bunele-cuviinţe particolare, regulézâ în prevederea sa resonată măsura raporturilor sale cu semeniĭ seĭ, adecă cea-ce se cuvine ca el se facĕ, saŭ se nu facă: pentru care nu fórĕ resonŭ s'a ḑisŭ de ore-cine că: «*nu este virtute fórĕ prudenţă*» prin urmare ca darŭ a luĭ D-ḑeŭ, *prudenţa* consistă: în a vorbi cine-va resonatŭ, puţinŭ, şi cu previderi sănătóse şi a lucra dupe ele; descreditându-se maĭ mult de sine de câtŭ de cia-l'alţĭ ómenĭ, conformŭ învĕţătureĭ apostolice ce ḑice: unul pe altulŭ socotind a fi maĭ de onóre ».

ARCH. **Gabr. Raşcan**

(1) Luc. c. XVI. v. 8.
(2) Math. c. X. v. 16; (3) Romanĭ VIII. v. 7.

săntulŭ Archiepiscopŭ replicăndŭ dise : voiam să fie de faţă Elenii astă di».

Acestŭ citatŭ nu numaĭ că este singurulŭ locŭ, care atestă despre transferarea móştelorŭ săntuluĭ Nichita în Constantinopole; déră încă ne presintă şi căteva cestiunĭ, cari arŭ trebui resolvate.

Prima cestiune este, décă sub numele de goţĭ din acestŭ citatŭ trebue să înţelegemŭ totŭ pe românĭ, séŭ decă trebue să înţelegemŭ pe goţiĭ proprii dişĭ.

A doua cestiune este: că décă sub numele de goţĭ aci trebue să înţelegemŭ pe românĭ, atuncĭ cum se póte esplica că eĭ aveaŭ cărţile sânte traduse în limba lorŭ?

Dupre opiniunea nóstră şi în virtutea celorŭ dise pênĕ aci, cestiunea primă se póte resolva astŭ-felŭ: Nu este imposibilŭ a admite că în Constantinopole eraŭ destuĭ Românĭ din Dacia traiană pe timpulŭ săntuluĭ Chrisostomŭ. Déră de sicurŭ aceştĭ românĭ aflăndu-se în Constantinopole, eraŭ numiţĭ locuitorĭ din Gotia, adică goţĭ. Pentru acestŭ cuvêntŭ şi autorulŭ Minologiuluĭ îĭ numesce goţĭ şi chiar Constantinopolitaniĭ nu putea a-ĭ cunósce de cătŭ totŭ subt acéstă numire. A considera lucrulŭ astu-felŭ suntemu conduşĭ totŭ de acestŭ citatŭ. In citatŭ se dice că goţiĭ aveaŭ interesŭ de a se venera în Constantinopole conaţionalulŭ lorŭ. Déră ce interesŭ puteaŭ să aĭbă despre săntulŭ Nichita, aceia, cari l'aŭ martirisatŭ?

Puteaŭ aceia, cari torturaseră pe săntulu Nichita şi cari-lŭ considerau ca inimicŭ alŭ păgănismuluĭ şi alŭ neamuluĭ lorŭ, să-ĭ edifice vre unŭ templu, séŭ celŭ puţinŭ să-lŭ venereze ca pe martirŭ alŭ neamuluĭ lorŭ? Este imposibilŭ a se admite acéstă idee. Interesulŭ de a venera pe martirulŭ Nichita nu putea fi de cătŭ alŭ românilorŭ, cari eraŭ de acelaşĭ sânge, de aceaşĭ credinţă cu *marele Martirŭ.*

Decĭ goţiĭ despre cari se vorbesce în citatŭ, dupre opiniunea nóstră, eraŭ românĭ, éră nu goţĭ barbarĭ.

A doua cestiune de şi presintă dificultate, cu tóte acestea pênĕ la unŭ certŭ punctŭ se póte concilia lucrulŭ. Se scie că goţiĭ după creştinare aŭ avutŭ biblia tradusă în limba gotică în secolul 5-lea printre aniĭ 410 —428. Prin urmare înainte de acestŭ timpŭ, adecă în timpulŭ vieţuireĭ săntuluĭ Chrisostomŭ nu puteaŭ să aĭbă cărţile sânte traduse în limba gotică. Déră româniĭ aveaŭ acéstă

cetările, făcute în modul celŭ maĭ minnţiosŭ şi prin declaraţiunea representanţilorŭ şi a proestoşilor din douĕ-ḑecĭ monastirĭ din muntele Aton.

Cu acéstă ocasiune Prea sânţitul Metropolitŭ al Dercului a raportatŭ Patriarchieĭ, că numerul monachilor din monastirile munteluĭ Aton se rădică la 7000 persóne.

La aceste, fóia «Tracia» adauge: «Din turburătoriĭ munteluĭ Aton, uniĭ s'aŭ ecsilatŭ, ïar alţiĭ, între cariĭ şi unu Daniil din Csiropotam, aŭ fugitŭ şi că s'aŭ luatŭ mĕsurĭ, spre a fi prinşĭ.

«Neologul» jurnalu grecŭ, ḑice: «Schismaticiĭ Bulgarĭ de la unŭ timpŭ în cóce se arată fórte dispuşĭ, ca să se reîntórcĕ în sînul Bisericeĭ celeĭ marĭ, şi cu multe sate s'aŭ şi supusŭ autorităţilor eclesiastice a Patriarchieĭ de Constantinupol.

De altă parte, şi tot în cestiunea Bisericeĭ bulgare, cea ce adauge şi fóia constantinupolitană «Steoa Orientuluĭ»:

«Conform scirilor din Bitolia, cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ, Metropolitul de Pelagonia, D. Mateĭ, acestŭ servitorŭ nefatigabilŭ al celuĭ Prea Inaltŭ, a isbutitu, ca să reîntórcĕ la Biserica cea mare 14 sate de schismaticĭ Bulgarĭ, compuse din 400 familiĭ, cu o populaţiune de preste 3000 suflete.

«Pre aceste sate, precum şi pre cele întórse maĭ 'nainte, Metropolitul, visitându-le, le-a bine-cuvêntatŭ şi lea sânţitu, învĕţând pre locuitoriĭ lor cele de cuviinţă. Dupŏ câte-va ḑile acelaşĭ Metropolitŭ îşĭ făcea visita sa eparchială în altă parte a Eparchieĭ, unde se află încă vr'o 20 sate de oposanţĭ.

«Cu modul acesta, parasinagoga (1) bulgară din Bitolia, cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ, se disolvă. Rĕmâne acum şi Perlepul, compusŭ din 92 sate, din care numaĭ şése se află afectate la Biserica cea mare. Dar curaţându-se periferia Bitolieĭ, atuncĭ sperămu, că se va desmembra şi Perlepul.

2. **Biserica română**. — In lipsă de alte documente, dămŭ dupre jurnalul «Romania liberă» descripţiunea serbătoreĭ de la

(1) Vorba grécă de sinagogă şi parasinagogă este aplicată pentru prima dată la Biserica ebraică din timpul Mântuitoruluĭ şi ea esprimă o adunătură de ómenĭ contrară crestinismuluĭ. Ore tot în acestŭ sensŭ este aplicată vorba de parasinagogă şi la Biserica Bulgară ??? . . . . . .

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTODOCSA

1. **Patriarchia de Constantinupolŭ.** — In cestiunea bănuelei, in care intrase călugĕriĭ din muntele Aton, şi despre care noĭ am comunicatŭ lectorilor nostri, că atât Patriarchia, cât şi guvernul otomanŭ şĭ aŭ trămisŭ delegaţiĭ respectivĭ, pentru o cercetare maĭ scrupulósă, astă-dĭ suntemu in stare, ca să supunemŭ la cunoscinţa lectorilor noştri şi următórele constatărĭ. Fóia din Constantinupolŭ «Steoa Orientuluĭ» ni comunică:

«Dilele aceste s'aŭ reintorsŭ din Aton metropoliţiĭ: alŭ Derculuĭ şi al Chiuluĭ, precum şi trămisul guvernuluĭ — Zever beĭ, cu acelaşĭ vaporŭ, cu care plecase acestŭ amploiatŭ al guvernuluĭ cu Prea Sânţitul Metropolitŭ de Chiu.

«Conform cu esplicaţiunile date, acéstă comisiune estra-ordinară a făcutŭ cercetarea tuturor monachilor din muntele Aton, precum şi a raporturilor monastirilor din muntele Aton cu Biserica cea mare, conform cu prescripţiunile Regulamentuluĭ, elaboratŭ pentru acestŭ scopŭ de către s-tul Sinodŭ al Patriarchieĭ din Constantinupolŭ, in unire cu Consiliul naţionalŭ, numitŭ şi miestŭ. Şi pentru aplicaţiunea tuturor disposiţiunilor din menţionatul Regulamentŭ s'aŭ luatŭ măsurile necesare.

«Ce se atinge insĕ de calumniile, că muntele Aton este intrebuinţatŭ, ca unŭ centru de comerçŭ, şi ca unŭ focarŭ de revoluţiunĭ, etc. tóte aceste s'a probatŭ, că suntŭ nisce inventiunĭ şi kiar calumniĭ, fabricate cu scopul, de a compromite aceste aşeḑăminte, şi tot-o-dată de către nisce reŭ-voitorĭ. Acésta s'a probatŭ prin cer-

a pleca la mormêntul gloriosuluĭ Domnitor Grigorie Ghica. Ordinea cortegiuluĭ a fost:

Sergenţiĭ pedestri şi călărĭ aĭ comuneĭ deschiseră drumul. Apoĭ urmară clericiĭ inferiorĭ succedaţĭ de inaltul cler, îmbrăcaţĭ în veştmintele sacerdotale, şi compus din Eminenţia Sa Mitropolitul Iosif Bobulescu, Ieremia Bărzu şi Calinic Dima. După inaltul cler, un d. lucrător al Tipografieĭ Th. Balasan, purta sus stindardul ziaruluĭ « Curierul », fâlfâind a jale după deslipita Bucovină şi moartea de martir a patrioticuluĭ Grigorie Ghica VV., domniĭ prefecţĭ aĭ judeţuluĭ şi oraşuluĭ Iaşĭ, primarul Iaşuluĭ şi alţĭ notabiliĭ aŭ fost urmaţĭ, de stindardul universităţeĭ Iaşĭ însoţit de steagurile celor patru facultăţĭ. Intre aceste steagurĭ fu purtată o ghirlandă mare şi frumoasă a Clubuluĭ studenţilor Universităţiĭ Iaşĭ. Veniră apoĭ studenţiĭ universităţiĭ Iaşĭ, în rândurĭ dese braţ la braţ şi urmaţĭ de un mare numĕr de cetăţenĭ. Cortegiul însă nu se termină cu acésta, căcĭ veniră steagurile Reuniuniĭ damelor române din Iaşĭ, a şcoleĭ profesionale de fete, a gimnasiilor şi scoalelor Iaşane, a societăţiĭ de meseriaşĭ etc., însoţite de numerose ghirlande. In total eraŭ 16 stindarde urmate de delegaţĭ din ţară, de corul muziceĭ vocale, de o bandă de muzică instrumentală. Spre finitul cortegiuluĭ, înaintară eleviĭ şcoaleĭ militare, atrăgă du asupra-le atenţiunea tuturor din cauza uniformăriĭ lor frumose şi curate. Ast-fel dar a fost compus cortegiul, carele în sunetul clopotelor, a muziceĭ vocale şi celeĭ instrumentale parcurse strada Mare, strada Bănciĭ, strada Primăriĭ de jos, se reîntórse pe strada Mare, pe care înaintă până la strada Sf. Vinere, de unde dadu în stradele Cismărieĭ, şi apucand strada Ghica, sosise la grădina, unde se află mormântul luĭ Grigore Vodă. Mare schimbare am găsit anul curent la acest mormênt, căcĭ pe când anul trecut mormântul se afla în mijlocul uneĭ pieţe, el se află acum în o grădină înfiinţată sub actualul şi neobositul primar al Iaşuluĭ, d. Scarlat Pastia. Cortegiul ajunse la mormântul martiruluĭ de la 1 Octomvrie 1777, delegatele comitetuluĭ central de dame din Iaşĭ pentru ajutorul oştaşilor romanĭ răniţĭ: doamna Elena Solescu, d-na Aglaea Tacu, d-na Visanti şi d-şoara Sofia Balasan aŭ depusŭ pe sarcofagul monumental o ghirlandă splendidă de imortale şi ornată cu colorĭ naţionale române; tot asemenea făcură apoĭ şi cele lalte delegaţiunĭ. Prea Sf. Sa mitropolitul

1 Octomvrie anul corentŭ, petrecută în urba Iaşiĭ, şi efectuată în memoria Preă Fericitului Domnŭ Gregorie Ghica voevodŭ. Aicĭ lectoriĭ noştri potŭ vedea şi partea, ce a luatŭ şi la acéstă solemnitate clerul Bisericeĭ române, avênd în capul lor pre Inalt Prea Sânţitu Iosif, Métropolitul Moldoveĭ şi al Suceveĭ.

« In urma apeluluĭ făcut şi a programeĭ publicate, 1 Oct. pe la ora 11 strada Mare începuse a fi traversată de un public numeros, venit din tote părţile. Toţĭ se îndreptară spre curtea St. Mitropolii, unde eleviĭ şcóleĭ militare, în ţinută de mare paradă, eraŭ postaţĭ în rândurĭ de companiĭ. Pe lângă acestia eraŭ aşedaţĭ eleviĭ diferitelor scolĭ publice din Iaşĭ. Curtea Mitropolieĭ se umpluse din ce în ce maĭ mult cu publicul care venise spre a dovedi veneraţiunea ce poartă pentru memoria luĭ Ghica Vodă. Delegaţiunea diferitelor corporaţiunĭ, cu drapelele lor desfăşurate sosiră la 11 jum. ore şi intrară în Biserica St. Mitropoliĭ, unde pe scaune erau aşedate ghirlandele comemorative, a clubuluĭ studenţilor universităţiĭ din Iaşĭ, al studenţilor liceuluĭ naţional, a liceuluĭ noŭ ; a scoaleĭ de meserii din Iaşĭ, etc. La 11 jum. ore începu Prea S. Sa Mitropolitul Moldoveĭ şi Suceveĭ, înconjurat de înaltul cler iaşan, să celebreze sânta liturghie şi panihida religiósă, în presenţa autorităţilor comunale, judeciare şi militare din Iaşĭ, a delegaţilor din oraş şi de prin districte. In timpul serviciuluĭ divin, corul musiceĭ vocale, esecuta cântările cele maĭ clasice în stilul religios şi compuse de d. Muzicescu, profesor de la conservator. Dupe săvêrşirea serviciuluĭ divin, Eminenţia Sa Mitropolitul Iosif pronunţă un discursu alegându-şĭ ca moto : « Pentru Sionŭ nu voiŭ tăcea şi pentru Ierusalim nu voĭ înceta. » Prea Sfinţia Sa Mitropolitul, arătă că orĭ-ce idee mare, fie religiósă sau politică, a fost tot-d'a-una realisată şi aplicată în urma multor suferinţe, abnegaţiunĭ şi sacrificiĭ chiar de sânge. Martiriĭ creştinătăţiĭ şi-aŭ versat sângele lor pentru susţinerea bisericeĭ creştine, şi tot ast-fel Marele şi patrioticul Domn al Moldoveĭ, Grigorie Ghica Vo-vod şi-a jerfit viaţa, făcêndu-se martir pentru susţinerea unităţiĭ politice a Moldoviĭ.

După terminarea acesteĭ cuvêntărĭ, care produse impresiunĭ adâncĭ în tot auditorul, Prea Sf. Sa Mitropolitul Iosif săvêrşi ultimele rugăciunĭ, după care apoĭ începu cortegiul a se arangia, spre

tuturorŭ credincioşilorŭ săĭ, ca nişte modele de imitatŭ. Intre aceştia vinŭ apoĭ pe urmele Apostolilorŭ, mariĭ dascălĭ şi luminătorĭ aĭ lumeĭ, Ierarchiĭ şi alţĭ înţelepţĭ însuflaţĭ de Duhulŭ Sfântŭ, duhulŭ adevĕruluĭ, mângâitorulu promisŭ de Iisusŭ Christosŭ, care prin înţelepciunea învĕţăturilorŭ lorŭ aŭ strălucitŭ în Biserica luĭ Christosŭ ca nisce luceferĭ de la răsăritŭ pĕnĕ la apusŭ, predicândŭ maĭ întêiŭ în întunericulŭ lumeĭ păgâne şi apoĭ în cea creştină luminată prin botezulŭ şi credinţa luĭ Iisusŭ Christosŭ, cunoscinţa Unuia adevĕratuluĭ Dumneḑeŭ, Dumneḑeulŭ dreptăţeĭ, alŭ Adevĕruluĭ şi alŭ Dragosteĭ celeĭ desăvĕrşite, carele pentru iubirea de ómenĭ a sacrificatŭ pe Unulŭ Născutŭ, Fiulŭ Sĕŭ pĕnĕ la mórte de Cruce. De la aceştĭ Sfinţĭ Părinţĭ aĭ Bisericeĭ şi luminătorĭ aĭ lumiĭ avemŭ esplicată şi aşezată doctrina credinţeĭ împreună cu învĕţatura moraleĭ Evangelice, care în resumatŭ se coprinde de cele douĕ poruncĭ arătate de însuşĭ Mântuitorulŭ : 1 Se iubeştĭ pre Domnulŭ Dumneḑeulŭ tĕŭ din tótă inima ta, din totŭ sufletulŭ şi din totŭ cugetulŭ tĕŭ ; acésta este cea întêiŭ şi maĭ mare poruncă, iarŭ a II-a asemenea aceştia : Să iubeştĭ pe aprópele tĕŭ ca însuţĭ pe tine, pe care Apostolulŭ celŭ iubitŭ, Ión Evangelistulŭ o explică lămuritŭ, că fără iubirea de aprópele nu póte să fie, nu póte să existe iubirea de Dumneḑeŭ, ḑicêndŭ ast-felŭ : Iubiţilorŭ ! de va ḑice cine-va că iubeşte pe Dumneḑeŭ, iarŭ pe fratele sĕŭ uraşte, mincinosŭ este ; căcĭ cela ce nu iubeşte pe fratele sĕŭ pe care 'lŭ vede, pre Dumneḑeŭ pre care nu 'lŭ vede cum póte să 'lŭ iubéscă ? Şi acéstă poruncă avemŭ de la Dênsulŭ că celu ce iubeşte pe Dumneḑeŭ să iubéscă şi pe fratele sĕŭ. De aceea şi marele Apostolŭ Pavelŭ, cândŭ resumă virtuţile învĕţătureĭ şi a le moraleĭ Evanghelice în treĭ maĭ principale, care suntŭ : *Credinţa, Nădejdea şi Dragostea*, ḑice : Aceste treĭ, iarŭ maĭ mare de câtŭ acestea este Dragostea. Acésta este fraţilorŭ doctrina învĕţătureĭ şi temelia moraleĭ Chreştine, Dragostea, Iubirea şi Caritatea ; însă iubirea, caritatea, nu numaĭ teoretică şi verbală, ci practică, lucrătóre ; acesta produce unirea în credinţa şi în fapte ; frăţiĭ din inimă între tóte clasele Societăţeĭ, respectulu legilorŭ şi alŭ autorităţilorŭ, pentru care acelaşŭ Apostolŭ ḑice ; de Dumneḑeŭ sĕ vĕ temeţĭ, pre împĕratulŭ să cinstiţĭ, fraţi să iubiţĭ ; iarŭ Mantuitorulŭ catre Apostolĭ : Porunca nouă daŭ vouă, ca să vĕ iubiţĭ unulŭ pre altulŭ, precumŭ eŭ v'amŭ iubitŭ

celebră o scurtă rugăciune, după care d. primar Scarlat Pastia rosti patrioticul d-sale discurs. Terminându-se acest-discurs sub strigătete de « Ura »! nesfârşite, d. Bonifaciu Florescu pronunţă o cuvêntare plină de sentimente românescĭ. Spaţiul nu ne permite a reproduce acest interesant discurs, ce-l vom publica joia viitoare. După d. Floaescu un elev din şcoala militară, un adevĕrat tip de ostaş român, d. Armăşescu, se înălţă pe treptele de marmură, şi cu carabina şi cu baioneta lângă el, se apropiă tânărul ostaş, de mormêntul martiruluĭ domn al Moldoveĭ, şi descoperindu-şĭ capul, începu cu o voce resolută să reciteze o poeziă plină de foc şi de entusiasm. Este greŭ în scurt timp a descrie până în amănunţime impresiunea cea de tot eroică, ce tânărul şi patrioticul d. Armăşescu, acest brav român şi elev al şcoaleĭ militare din Iaşĭ, a produs asupra întreguluĭ public carele era entusiasmat la culme. O ploaie destul de tare sili apoĭ pe toţĭ să plece de acolo. Publicăm maĭ la vale telegramele incurse la primăria de Iaşĭ pentru acéstă serbare. D-nu primar a invitat peste o sută autorităţĭ din ţară, dintre care com. Botoşanĭ a fost reprisintată prin chiar însuşĭ primarul eĭ d. Boian, com. Piatra prin d. Scoly Logofetidis, com. Băcaŭ, prin d. deputat, Clinescu iar com. Brăila a trămis ca reprezintant al eĭ pe d. Câmpineanu, deputatŭ şi consilier comunal.

Eca discursul Inalt Prea Sânţitului Metropolitŭ ţinutŭ la acéstă solemnitate, din care reésă, ca în reliefŭ meritele Domnuluĭ martirŭ.

« Pentru Sion, nu voiŭ tăcea, şi pentru Ierusalimŭ nu voiŭ înceta ».

Iubiţilorŭ! A vorbi pentru Biserică şi Religiune, a aminti preceptele şi învĕţătorele Evangelice pentru a le aplica, la regula faptelorŭ vieţeĭ nóstre sociale, este totŭ d'a-una bine şi folositorŭ.

Incepênd de la sângele cel vĕrsatŭ pentru mântuirea lumeĭ alŭ luĭ Iisusŭ Christosŭ Dumneḑeŭ, Omulŭ celŭ răstignitŭ pe Cruce, Biserica creştină s'a întemeiatŭ pe sângele mucinicilorŭ celorŭ din tótă lumea care şi-aŭ sacrificatŭ viaţa mărturisindŭ cu credinţă nestrămutată numele luĭ Iisusŭ Christosŭ Fiuluĭ luĭ Dumneḑeŭ şi nemurirea sufletuluĭ. Acestora aŭ urmatŭ cetele Prea Cuvioşilorŭ din toţĭ timpiĭ şi din tóte părţile pămîntuluĭ care prin abnegaţiune şi privaţiunĭ de totŭ felulŭ aŭ datŭ exemple de virtuţĭ morale evanghelice, pe care Biserica le invócă în tóte ocasiunile şi le propune

mulţi bărbaţi de aceştia de totŭ felulŭ, ale cărora nume strălucescŭ în istoria nóstră naţională şi faptele lorŭ mareţe, eroice, înţelepte şi de abnegaţie cu sacrificiulŭ vieţei aŭ servitŭ şi vorŭ servi urmaşilorŭ de exemplu. Fără a mai enumera aicĭ pe aceĭ glorioşĭ domnĭ şi alţĭ bărbaţĭ înţelepţĭ şi virtuoşĭ din trecutŭ, ale căroru nume suntŭ cunoscute tuturorŭ, şi ale cărorŭ monumente religióse naţionale şi istorice suntŭ înaintea ochilorŭ noştriĭ, predicândŭ numele şi faptele lorŭ, între carĭ şi familia Domnilorŭ Ghiculescĭ are pe pămêntulŭ Românescŭ atâtea monumente religiose şi filantropice, voiŭ pomeni d'a-dreptulŭ numele nemuritoruluĭ Domnŭ Martirŭ Grigore Ghica Voevodŭ, la a căruia solemnă serbare funerarie de *una sută an* suntemŭ adunaţĭ astă ḑĭ aicĭ în acestŭ sfântŭ şi Dumnedeescŭ templu. Acesta, prin curagiulŭ convicţiuneĭ sale, prin credinţa în sfinţenia şi dreptatea causeĭ ce apĕra, deveni victima vicleniei şi a nedreptăţeĭ inamiculuĭ asupritorŭ şi crudŭ precum este în genere cunoscutŭ. Protestândŭ în contra cedăreĭ Bucuvineĭ, cea maĭ frumósă parte a vechieĭ Moldoveĭ, vatra nemuritorilorŭ Domnĭ şi eroĭ bĕtrânĭ cu vechia capitală a Ţěreĭ, Elŭ, în loc de dreptate, îşĭ află mórtea de martirŭ prin laşa trădare, în casele de la Beilic din Iaşĭ, precum cu uă sută şépte-ḑecĭ de anĭ maĭ 'nainte îşĭ aflase asemenea şi eroulŭ de la Călugărenĭ în câmpia de la Turda. Nu voiu insista eŭ aicĭ a face apreciarea sacrificiuluĭ acesteĭ victime patriotice: acésta este apreciată de Naţiunea Română întregă şi recunoscută de istoria. Voiu a ..inti numaĭ, că *Recunoscinţa* pentru faptele patriotice ale bărbaţilorŭ celorŭ marĭ este uă datoriă religiósă neapărată, uă datorie, aşa ḑicêndŭ, sine qua non, uă datorie ca uă condiţiune de vieţă pentru urmaşĭ; şi acéstă datoriă ne-o învaţă chiarŭ şi sfânta Evangelie prin esemplulŭ celorŭ ḑece leproşĭ, dintre carĭ, după ce prin cuvêntulŭ Mântuitoruluĭ s'aŭ curăţitŭ toţĭ, numaĭ unulŭ s'a întors ca să 'ĭ mulţuméscă, ceea-ce Iisus-Christos observându, ḑise: aŭ nu ḑece s'aŭ curăţitŭ, der ceĭ nouĕ unde suntŭ? nu s'aŭ aflatŭ ca să dea mulţumită luĭ Dumnedeu. Recunoscinţa pentru faptele cele marĭ patriotice, pentru virtuţile cele marĭ cetăţeneştĭ şi chiarŭ private, respectulŭ şi lauda pentru asemenea virtuţĭ, şi adevĕrata lorŭ valóre morală seŭ politică, este o probă că sufletulŭ, ca să ḑicŭ aşa, alŭ acelorŭ virtuţĭ, vivifică şi mişcă pe urmaşĭ, că acelŭ sufletŭ este respânditŭ în tóte inimele urmaşilorŭ şi 'şĭ va da fructele séle bine-

pre voĭ, întru acesta vorŭ cunósçe pre voĭ omeniĭ că sunteţĭ discipoliĭ Meĭ, de veţĭ avea dragoste între voĭ. Şi Biserica de la întemeiarea eĭ în tóte ḑilele strigă bine credincioşilorŭ seĭ: Să iubimŭ uniĭ pe alţiĭ ca într'unŭ gândŭ să mărturisimŭ; şi pronunţândŭ *Pace tuturorŭ*, chiamă pre toţĭ la acelaşŭ sfântŭ paharŭ alŭ unireĭ întru Sângele şi Corpulŭ luĭ Iisusŭ Christosu, esclamândŭ: Cu frica luĭ Dumneḑeŭ, cu credinţă şi cu dragoste să ve apropiaţĭ.

Fraţilorŭ, — Dacă de la amintirea acestorŭ sfinte, înalte şi salutariĭ învĕţătureĭ Evangelice ale Bisericeĭ, care ne unescŭ pre noĭ întru numele luĭ Iisusŭ Christosŭ, povăţuindu-ne la faptele cele bune şi folositóre în calea vieţeĭ, vomŭ trece acumŭ la altŭ ordinŭ de ideĭ din lumea profană, şi dacă vom observa faptele istorice la tóte naţiunile, găsimŭ, că de către toţĭ bărbaţiĭ ceĭ înţelepţĭ şi luminaţĭ să recunósce şi să mărturisesce, cumŭ că temelia şi sufletulŭ tuturorŭ faptelorŭ celorŭ marĭ, nu este de câtŭ unirea care face puterea; devotamentulŭ, abnegaţiunea şi credinţa; iarŭ neunirea desbinările, vrajbele şi împerechiările spargŭ cetăţile şi restórnă împĕrăţiile. Prin credinţă cu abnegaţiune, precumŭ se exprimă Apostolulŭ: Profeţiĭ aŭ biruitŭ împĕraţiĭ, aŭ lucratŭ dreptate, aŭ dobênditŭ făgăduinţele, aŭ astupatŭ gurile leilorŭ, aŭ stinsŭ puterea foculuĭ, aŭ scăpatŭ de ascuţitulŭ sabieĭ, saŭ întăritŭ din slăbiciune s'aŭ făcutŭ tarĭ în rĕsbóie, aŭ întorsŭ taberile strĕinilorŭ în fugă 'şĭ-aŭ luatŭ muerile dintru înviere pe morţiĭ lorŭ, şi uniĭ s'aŭ omorîtŭ ne priimindŭ slobozirea, ca să dobêndéscă maĭ bună înviere, iarŭ alţiĭ, prin felurite chipurĭ de ispitire şi de muncĭ, cu ucidere, de sabie aŭ muritŭ, şi aceştia toţĭ, mărturisiţĭ fiindŭ prin credinţă, n'aŭ luatŭ făgăduinţa, Dumnedeu ce va maĭ bunŭ pentru noĭ maĭ nainte vĕḑêndŭ ca să nu ia fără de noĭ sĕvêrşirea.

Decĭ, fraţilorŭ, precumŭ Biserica în genere îşĭ are martiriĭ seĭ, pre cuvioşiĭ seĭ, înţelepţiĭ şi dascăliĭ seĭ, astŭ-felŭ şi societăţile civile, şi naţiunile în parte, îşĭ aŭ pe eroiĭ seĭ, pe înţelepţiĭ seĭ, pe patrioţiĭ seĭ, pe bărbaţiĭ virtuoşĭ şi străluciţĭ prin faptele lorŭ folositóre societăţeĭ, din carĭ uniĭ aŭ depusŭ întru sacrificiŭ pe altarulŭ patrieĭ cuviosia şi sfinţenia lorŭ, alţiĭ geniulŭ şi sciinţa, alţiĭ vitejia şi sacrificiulŭ vieţeĭ lorŭ, şi tóte popórele au onoratŭ cu recunoscinţă şi aŭ înemuritŭ numele şi virtuţile bărbaţilorŭ celorŭ aleşĭ aĭ lorŭ prin felurite monumente publice şi istorice. România nóstră are asemenea

convocatŭ prin decretul No. 2009 pentru ḑioa de 30 Octomvrie conform art. 13 din legea pentru alegerea Metropoliţilor şi Episcopilorŭ Eparchioţi cum şi a constituireĭ Sântuluĭ Sinod, Eŭ declarŭ deschisă sesiunea acestuĭ Sânt Sinod.

Datŭ în Rieben la 22 Octomvrie anul 1877.

CAROL

Ministru Secretar de stat
la Depart. Cultelor şi Instruc. publice
(Semnat) G. Chiţu
No. 2045.

După deschiderea sesiuneĭ Inalt Prea Sântul Metropolitŭ Primatŭ şi Preşedinte al s-tuluĭ Sinodŭ felicitând pre membri de bună venire, a notificatu cestiunile care reclamă o soluţiune. Cuprinderea alocuţiuneĭ mencionate, este cea următóre :

Prea Sânţiţilorŭ Fraţĭ Episcopĭ!

« Cu bucuria ce trebue să nască în mine vederea tuturorŭ Ierar« chilorŭ noştri, adunaţĭ spre a lucra în unire şi armonie pentru « binele Bisericeĭ, vĕ ḑicŭ din inimă, bine aţĭ venitŭ.

« Cunoscutŭ vĕ este, iubiţilorŭ Fraţĭ, că din causa absentăreĭ le« gitime a câtorŭ-va din membri, Sântulŭ Sinodŭ n'a putută ţinea « şedinţe în sesiunea trecută. De aceea celŭ ânteiŭ lucru ce trebue « să ne atragă atenţiunea e de a da o soluţiune chestiunilorŭ ce suntŭ « pendinte.

« Nu credŭ, că în vre-una din Eparchiĭ să nu se fi observatŭ in« convenientulŭ cităreĭ preoţilorŭ pe la tribunale şi judecătorĭ de « pace, spre a depune jurămêntŭ. Sântulŭ Sinodŭ, în cerculŭ com« petenţeĭ séle, chiarŭ în acéstă sesiune arŭ trebui să se ocupe fórte « seriosŭ de modulŭ armonizăreĭ legeĭ civile cu practica seculară « păzită cu Biserica în privirea jurămêntuluĭ preoţilorŭ.

« Ultimulŭ punctŭ asupra căruia maĭ atragŭ luarea aminte a « Sântuluĭ Synodŭ, e acela alŭ apeluluĭ preoţ lorŭ. Legea bisericéscă « neputêndŭ fi maĭ severă de cât cea civilă, amŭ îndeplini unŭ actŭ « de mare dreptate, dacă amŭ suprima art. 69 din regulamentulŭ

făcătóre morale şi naţionale, întărindŭ pe temelii neclătite edificiulŭ naţionalităţii, precum sângele Mucenicilorŭ celorŭ din tótă lumea, virtuţile şi învĕţămintele Sănţilorŭ Părinţi aŭ întemeiatŭ Biserica luĭ Christosŭ de la începutŭ şi pĕnĕ astă-ḑi. Onóre dar şi bine-cuvĕntare tuturorŭ Românilorŭ, cari, însufleţiţi de aceste semtimente religióse, morale şi patriotice şi uniţi în acelaşŭ Spirit Sfântŭ alŭ Credinţeĭ, alŭ speranţeĭ şi alŭ iubireĭ frăţeştĭ, vinŭ astă-ḑi din tóte unghiurile Românieĭ a depune împreună la monumentulŭ Martirului Domnŭ Grigorie Ghica Voevodŭ respectulŭ lorŭ cu laude de recunoscinţă. Iarŭ Eŭ smeritulŭ repetândŭ cuvintele profetuluĭ Isaia cu care amŭ începutŭ: *«pentru Sion nu voiŭ tăcea şi pentru Ierusalimŭ nu voiŭ înceta,»* ḑicŭ, şi totŭ de-una voiŭ ḑice bine-credincioşilorŭ Românĭ şi iubiţilorŭ noştri în Christosŭ fiĭ sufleteştĭ, că credinţa şi speranţa în Dumneḑeŭ, iubirea şi unirea între toţi fiiĭ Patrieĭ, acestea suntu care facŭ puterea, mărirea şi fericirea; iarŭ neunirea, desbinările, vrăjbile şi împărecherile surpă cetăţile şi restórnă împĕrăţiile.

Să rugămŭ darŭ, fraţilorŭ, cu toţiĭ pe A totŭ Putintele Dumneḑeŭ, în aceste momente solemne, ca să trimiţă preste noĭ toţĭ pre Sf. Seu Spiritŭ mângăitoru, carele pretutindenea este şi tóte le plinesce, carele este vistierulŭ bunătăţilorŭ şi dătatorul de viaţă, să viă să se sălăşluéscă între noĭ, să ne curăţéscă de tóte cugetele cele rele şi vătămătóre, şi în unire sfântă să ne conducă pe calea păceĭ, a adevĕruluĭ şi a mântuireĭ. Iarŭ fericituluĭ întru pomenire, Martiruluĭ Domnŭ Grigorieĭ Ghica Voevod să'ĭ esclamămŭ toţĭ din inimă: Eternă sĕ fie pomenirea luĭ la tóte generaţiunile viitóre. Amin.

(Curierulŭ).

Dumineca, la 30 Octomvrie sesiunea de tómnă a s-tuluĭ Sinodŭ al Bisericeĭ române autocefale a fostŭ deschisă în urmarea unuĭ Te-Deum, citităŭ de Prea Sânţitul Genadie, Vicarul S-teĭ Metropoliĭ a Ungro-Vlachieĭ. Dupŏ terminarea Te-Deumuluĭ D. Ministru de esterne, M. Cogălnicenu în absenţa D luĭ Ministru de Culte şi Instrucţiune, a datŭ citire următoruluĭ Decretŭ, prin care sesiunea de tómnă a anuluĭ 1877 se proclamă deskisă.

Prea Sânţiţĭ Părinţĭ.

Sântul Sinod al Sânteĭ bisericeĭ autocefale ortodoxe Române, fiind

necesitățī religiόse este preste putință, de a fi îndeplinite. In astŭ-felŭ de condițiunī aflându-se parochiile, nicī nu se pόte cine va gândi la educațiunea lor moralo-religiόsă, și este preste putință, de a se impedeca klar decăderea religiuneī și moralitățiī. Consecințele uneī asemine stărī a lucrurilor sûntŭ 'naintea okilor tuturor. O masă întrégă de poporŭ rĕmâne neapărată de propagandele ateistice și de presa contrară Bisericeī. Treī pătrimī din nunțele efectuate, rĕmânŭ fără de bine-cuvêntarea bisericéscă. O parte a copiilor din noŭ-năs-cuțī remânŭ nebotezațī, și la estremitățile orașuluī lucrurile staŭ și maī reŭ. Aicī la ḑece nunțī. efectuate fără de bine-cuvêntarea Bisericeī, abīa esistă una și la 100 de copiī 20 sûntu nebotesațī.

Nu numaī omul religiuneī, dar și fie care patriotŭ bunŭ trebue să se întrebe: Ce are să resulte din aceste împrejurărī, klar în capitala imperiuluī germanŭ, în orașul eminaminte protestantŭ, se desvoltă și cresce păgânismul modernu? Pentru a se putea înlătura reul, se cere o intervenire energică. Fiind că nimicirea vieţeī religiόse din Berlin este nenorocirea cea maī mare apoī oprirea acestor nenorocirī este cestiunea cea maī capitală a PrusieI evangelice și klar a întregeī Germaniī protestante, fiind că în capitala imperiuluī se adună όmenī din tόte provinciile, din tόte staturele germane. Spiritul, ce va domina aicī, are să se respândéscĕ, ca o putore socială. în tόte părțile organismuluī nemțescŭ.

« Da, a inlătura acéstă posițiune durerόsă a lucrurilor, este sarcina directă a administrațiuneī religiόse din Berlin și a populațiuneī evangelice din capitala nostră. S'aŭ făcutŭ câte-va încercărī, de a înlătura rĕul; dar dificultățile legislatureī, și ale administrațiuneī locale aŭ împedecatŭ lucrul, și activitatea consiliilor parochiale din Berlin a fostŭ nesatisfăcĕtόre, pentru ca cu ajutόre bene-voliī să se lucreze în contra rĕuluī în populațiunea evangelică, ce se înmulțesce așa de mult. Cu ajutorul și buna-voință a luī D-deŭ, administrațiunea cea noă eclesiastică, susțiută și ajutată de contribuțiunile cele pentru Biserică, face mult pentru înlăturarea rĕuluī. Dar acestŭ ajutorŭ se referĕ la viitorŭ și-șī va avea importanța sa treptat și cu încetul, klar și în casul, când administrațiunea ar fi organisată cum se cuvine.

« In virtutea acestor considerațiunī, s'a formatŭ misia de orașŭ. Recunoscênd de altă parte, esistența cea de 20 anī a « Fundațiuneī

«de disciplină, ce lasă preoţilorŭ facultatea de a apela şi pen-«tru alte casurĭ atingĕtóre de serviciele bisericeştĭ şi de dis-«ciplină.

«Dorindŭ ca lucrările nóstre să aibă unu bunŭ succesŭ, rogŭ pe «D-ḑeŭ a reversa asupra lorŭ bine-cuvêntările sele».

Fiind înse că Regulamentul interiorŭ al s-luĭ Sinodŭ al Bisericeĭ române autocefale reclamă celŭ puţinŭ doĭ-spre-ḑece membri pentru ţinerea şedinţelor; şi fiind că maĭ mulţĭ din membriĭ Sântuluĭ Sinodŭ aŭ fostŭ bolnavĭ, şi prin urmare nu s'aŭ putută presenta la şedinţe în modŭ regulatŭ; de acela s'a întâmplatŭ, că în acéstă sesiune s-tul Sinodŭ n'a ţinutŭ, de câtŭ o singură şedinţă la 16 Noemvrie, când s'aŭ alesŭ membriĭ birouluĭ şi comisiunea de petiţiunĭ.

II.

BISERICILE ETERODOCSE

1. Biserica luterană evangelică. — Decăderea vieţeĭ religióse în Germania, şi maĭ ales în capitala Imperiuluĭ-Berlin, a provocatŭ formarea unuĭ comitet misionarŭ cu scopul, de a mişca în populaţiune simţul religiosŭ şi de a restabili legăturile eĭ religióse cu Biserica. Acestŭ comitetŭ a publicatŭ în gazeta «Biserica evangelică-luterană» o proclamaţiune prin care face cunoscută începerea acţiuneĭ sele. Cu acéstă ocasiune comitetul face unŭ apelŭ călduroŭ către toţĭ protestanţiĭ Germanieĭ, pentru ca eĭ cu toţiĭ să coopereze cu comitetul, ajutându-lŭ atât moralminte, cât şi materialminte. Eca acéstă proclamaţiune, publicată aicĭ dupre jurnalul religiosŭ al Bisericeĭ ruse din Moscova «Revista ortodocsă».

«Posiţiunea Berlinuluĭ, capitala imperiuluĭ germanŭ, este aşa de degradată în privinţa religiosă, în cât nicăerĭ în lumea evangelică nu se póte găsi o posiţiune maĭ rea. Populaţiunea acestuĭ oraşŭ în decursul celor 18 anĭ de pre urmă s'a duplicatŭ; de la o jumătate de milionŭ, ea a ajunsŭ la unŭ milionŭ întregŭ; cu tóte aceste, acéstă populaţiune este lipsită de influenţa şi educaţiunea eclesiastică. In parochiile din suburbiile oraşuluĭ trăesce o populaţiune, ce se urcă pênĕ la 600,000 suflete, pentru care nu ecsistă, de cât 20 de Bisericĭ şi capele şi numaĭ 40 păstorĭ cu ajutórele lor. Esistŭ parochiĭ cu câte 90,000, 70,000 şi 50,000 de suflete, a cărora nu-

lor. De aceia noi ne adresămŭ pentru ajutorŭ către toţi membrii Bisericei evangelice şi ai poporului germanŭ; noi îi rugămŭ a contribui cu onórea şi sacrificiile lor, spre a ne ajuta, ca să adunămŭ productul atâtŭ pentru presentŭ, cât kiar şi în fie-care anu. Acésta va face, ca şi ei împreună cu noi, să porte în inima lor opera cea mare a misiei de Berlin şi să contribue la progresarea ei. În Berlin pentru acestŭ lucru s'a pusŭ unŭ fundamentŭ solidŭ, mulţemită formărei de asociaţiuni. În Pomerania noă, încă şi mai 'nainte persóne, ce aŭ comsimţitŭ cu misia oraşului de Berlin, a formatŭ o societate sucursală, carea în anul trecutŭ a procuratŭ mijloce pentru susţinerea unui misionarŭ de oraşŭ. Decă în acelaşi modŭ s'ar forma mai multe asociaţiuni de ajutore, precum sûnt asociaţiunile pentru misiile esterne, atunci lucrul ar fi mai solidŭ şi desvoltarea misiei nóstre ar fi în totul asigurată. Deci fie încredinţată acestă operă Capului divinŭ al Bisericei, Domnului nostru Iisus Christos. El să binecuvinteze progresul nesfârşitŭ al acestei întreprinderi dupre promisiunea sa.

(Urmeză 8 semnăturĭ ale membrilorŭ comitetuluĭ).

1877, Maiu. Berlin.

Arch. **Genadie Enacénu.**

evangelice a s-luĭ Ioan » (Die Evangelische Ioannesstiftung), ea a condusŭ cu progresŭ activitatea sa între criminaliştiĭ eliberaţĭ din puşcăriĭ, în familiile criminaliştilor, destinate la a fi închise, şi în clasele sĕrace ale populaţiuneĭ berlineze. Unŭ timpŭ óre-care acéstă fundaţiune a lucratŭ şi în unnele parochiĭ. Multŭ timpŭ ea a rĕmasŭ sub direcţiunea uneĭ persóne eclisiastice şi membriĭ asociaţiuneĭ, cariĭ lucraŭ în Berlin, trăĭaŭ într'o viéţă comună. Acum treĭ anĭ Intendentul de Berlin generalŭ-Doctorul Brincner a fundatŭ « misia oraşuluĭ Berlin » punênd'o tot sub administraţiunea uneĭ persóne eclesiastice. Scopul acesteĭ misiĭ era, ca să propunĕ ajutorul moralŭ şi să satisfacĕ cerinţele religiόse ale poporuluĭ din parochiile depărtate, fiind tot-de-una în legăturile cele maĭ strânse cu datoriile pastorale şi ajutaţĭ fiind întru acésta şi kiar de laiciĭ, capabiliĭ pentru acéstă operaţiune. Mijlócele de acţiune ale acesteĭ misiĭ eraŭ cele următóre: scólele duminicale, visitele prin case, citirea şi esplicarea Biblieĭ, formarea de societăţĭ, rĕspundirea jurnalelor Bisericescĭ şi ale operilor religiose. Progresul misieĭ a fostŭ aşa de mare, că în 1876 cu ajutorul eĭ aŭ fostŭ botezaţĭ preste 800 de copiĭ şi multe nunţĭ aŭ primitŭ bine-cuvêntarea bisericescă; ĭar unŭ păstorŭ a mărturisitŭ misionaruluĭ parochieĭ séle, că mulţemită activităţeĭ luĭ, persónele, ceĭ ce frecventeză Biserica s'aŭ înmulţitŭ în modŭ considerabilŭ. Şi D-ḑeŭ se vede, că a bine cuvêntatŭ, vorbind în genere, acéstă întreprindere, căcĭ ea ajuta cerinţelor religiόse ale populaţiuneĭ.

« Puţin timpŭ maĭ în urmă ambele misiĭ de oraşŭ s'aŭ întrunitŭ în una. Direcţiunea acesteĭ misiĭ se află astă-ḑĭ in mânele comitetuluĭ, subsemnatu maĭ jos, carea şi-a începutŭ activitatea sa cu acestŭ mare actŭ al unireĭ fraţilor. Doĭ păstorĭ cu 11 membri, supuşĭ lor, lucrézá acum prin parochiĭ; de aseminea şi activitatea misieĭ « Fundaţiunea evangelică a s-luĭ Ioan » se va dispune, ca să lucreze prin alte parochiĭ. Cu speranţa în D-ḑeŭ şi amórea fraţilor subsemnaţiĭ aŭ luatŭ asupra lor direcţiunea acestuĭ lucru, care pênĕ acum a făcutŭ atâtea progrese. Acum noĭ rugămŭ o susţinere amicală şi un ajutorŭ maĭ considerabilŭ şi simţitŭ. Pentru ca misia oraşuluĭ de Berlin să-şĭ pótă realiza maĭ bine scopul seu, trebue să *aibă la dispoşiţiunea* sa mult maĭ multe persone de acţiune, de cât are acum. *Pre* lôngă aceste, kiar persónele de astă-ḑĭ, obligate cu acţionarea, nu sûntŭ în de ajunsŭ asigurate în privinţa esistenţeĭ

Numĕrul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BISERICA cu HRAMUL
11. Alimănești		Săntul Nicolae
12. Isvórele		Sănta Treime
13. Bălănești		Sănții Voevodi
	Comanii noi	Săntul Nicolae
14. Comanii Vechi		Cuviósa Paraschiva
15. Tămpeni		Săntul Dimitrie.
16. Poiana		
1. Bălțații		Săntul Gheorghe
	Mărgruenii	Intrarea în biserică
	Slobozia	Sănții Impărați.
	Mărgru. de j.	
	Bălțații de Mij.	Săntul Dimitrie.
2. Bircii		Săntul Ión Botezăt
		Săntul Nicolae
3. Poicóva	Fălcoieni	
	Trufinești	Cuviósa Paraschiva
	Pârvulești	Intrarea în biseric
	Mesnesci	Adormirea
4. Sinești		Cuviósa Paraschiva
	Valea Merilor	Adormirea
	Sinești de jos	
	Tănăsesci	Sănții Voevodi
	Ursóca	Săntul Nicolae
5. Buzești	Corbul de sus.	"
	Buzești	"
	" de Mijloc.	"
	" de jos	Adormirea
6. Flora	Flora	Săntul Nicolae
	Icóna	Săntul Mi...

(2) Краткій очеркъ исторія православныхъ церквей pag. 11.

✝

Marţĭ la 30 Noemvrie, órele 5½ dimineţa, Prea Sânţitul Genadie, fost locotenent al Episcopieĭ de Buzeŭ, fostŭ Episcopŭ de Argeş, Vicar al Metropolieĭ Ungro-Valachieĭ şi Preşedinte al Jurnaluluĭ «Biserica ortodocsă română» a repausatŭ în Domnul. Retragerea Prea Sânţieĭ sele în locaşurile Părinteluĭ cerescŭ este o dorinţă a fie-căruĭ creştinŭ adevĕratŭ; dar Biserica românéscă, pĕnĕ când ea este în starea de luptătóre pentru adevĕrŭ, bine şi frumosŭ, nu póte să nu regrete perderea unuia din membriĭ, seŭ maĭ dreptŭ conductoriĭ eĭ ceĭ maĭ distinşĭ. Fie-ĭ, esprimându-ne şi romĕnesce, ţerâna uşóră!.... Şi D-ḑeŭ să-ĭ resplătéscă dupre cuviinţă meritele şi ale acestuĭ muritorŭ distinsŭ.

Intr'unulŭ din numerele viitóre Redacţiunea jurnaluluĭ va presenta lectorilor seĭ o descripţiune a pompeĭ funebre precum şi o skiţă biografică a regretatuluĭ prelatŭ al Bisericeĭ românescĭ.

ANUL IV. BUCURESCI, DECEMBRIE 1877 No. 3.

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANA"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuventul »
II Tim. II, 2.

CRESTINISMUL IN DACII

ŞI

CREŞTINAREA ROMANILOR

(Urmare vedĭ No. II anul IV).

Cu finele anuluĭ 1207 Ioniţă móre de plevritidă, fórĕ de a lăsa vre unŭ succesorŭ la tronul seŭ. Din toţĭ fraţiĭ Românĭ, dupre cum se vede, numaĭ singurŭ Asan a avutŭ copiĭ, atât de seccsul masculinŭ, cât şi femininŭ; şi anume pre Alecsandru şi Ioan, care la mórtea luĭ Ioniţă era minorŭ. (1)

Pre la finele anuluĭ 1207 se sue pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ Borila şi stă aicĭ pĕnĕ la anul 1221. Pre acestŭ Borilă, nepotŭ al fraţilor românĭ, şi născutŭ din o soră a lor, D. Golubinski îlŭ numesce de la sine Boris III (2). Sub Borilă Regatul Româno-Bulgarŭ a începutŭ să scadă şi a perdutŭ o parte din ţinuturile Macedonieĭ. Iar de la anul 1214 el a intratŭ în luptă civilă cu vĕrul seŭ Ioan, fiiul luĭ Asan, şi s'a ţinutŭ în Regatul unkilor seĭ pĕnĕ la 1221, când a trebuitŭ să cedeze tronul luĭ Ioan. Dar se ascultămŭ şi aicĭ pre Acropolitul, care dice: « Ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων Ἀσὰν δύο ἔσχεν υἱούς, τὸν Ἰωάννην, καὶ τὸν Ἀλέξανδρον. Τοῦ γοῦν εἰρημένου Βορίλα βασιλικῶς τῶν Βουλ-

---

(1) Despre mórtea luĭ Ioniţă şi sórta fiiuluĭ luĭ Asan — Ioan, vedĭ G. Acropolitae Annales cap. XIII şi XX.

(2) Краткій очеркъ исторіи православныхъ церквей pag. 11.

	No. pogoanelor de pământ ce posedă	No. Familiilor: Familii	No. Familiilor: Suflete	De către cine este întreţinută Biserica	NUMELE şi PRONUMELE Preoţilor	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget: Lei	Salariul pe an după Budget: B	No. pogoanelor de
.		160	600	de Comună	Preotul Voicu . .	32	seminarist	40		
.				. .	„ Barbu . .	45	grămătic	40		
.	17 p.	170	680	„	„ Achim . .	50	„	80		15
.	17 p.	210	840	„	„ Stan. . .	51	„	40		5
.				. .	„ Ene . . .	70	„	40		7
.	17 p.	119	476	de Stat	„ Gr. Dumitrescu.	48	„	600		12
.	17 p.	110	440	„	„ Dimitrie . .	47	seminarist	600		7
.				. .	„ Crăciun . .	38	„	40		7
.	17 p.	210	840	de Comună	„ Constantin .	56	„	40		15
	17 p.	80	320	„	Vacant		. .			

PLAS

.		40	160	de Comună	Preotul Nicolae . .	43	grămătic	20		
.		100	400	„	M. Duhovnicu . .	46	„	20		
.		50	200	„	Vacant		. .			
.		100	400	„	I B. zescu . . .	36	seminarist	20		
.	17 p.	60	240	„	C. Bălăcenu. . .	25	„	20		17 p
.		70	280	„	C. Stoicănescu . .	22	„	20		
		150	600	„	Pr. N. Popescu . ,	23	„	10		
	12 p.	110	440	„	M, Duhovnicu . .	37	„	20		12 p
		80	320	„	I. Popescu . . .	56	grămătic	20		
.		70	320	„	Vacant		. .			
.		70	280	„	Th. Popescu. . .	45	„	20		
.		30	120	„	D. Popescu . . .	60	„	20		
.		80	320	„	Al. Marinescu. , .	27	seminarist	25		
		30	120	„	M Sinescu . . .	46	„	25		
	8 p.	70	280	„	C. Petrescu . . .	26	„	25		8 p.
	8 p.	72	280	„	I. Cuicescu . . .	32	„	25		8 p.
	11 p.	78	352	de Propriet.	V. Duhovnicu . .	50	„	25		9 p.
	12 p.	30	120	de Comună	C. Marinescu . .	25	„	30		9 p.
		40	160	„	A. Dumitru . . .	27	„	20		
.		42	168	„	C. Duhovnicu . .	50	„	20		
.	11 p.	400	1600	„	Lica Ióu . . .	70	grămătic	100		11 p.
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	de Propriet.	Fl. Duhovnicu	50		100		12

Ioniţă în tóte privinţele; iar în respectul politico-socială se póte considera ca celŭ de frunte.

Maĭ ântâiŭ în privinţa caracteruluĭ şi a capacităţĭ séle însuşĭ chronicariĭ bizantinĭ, cariĭ de altrăminte se vedéŭ ostilĭ Românilor, se esprimă într'unŭ modŭ fórte avantajosu pentru Ioan II. Acropolitul pentru esemplu, vorbind de caracterul personalŭ alŭ luĭ Ioan, dice: «Μετὰ βραχὺ δὲ καὶ ὁ Βουλγάρων ἄρχων Ἀσὰν ἐξ ἀνθρώπων ἐγένετο. ἀνὴρ ἐν βαρβάροις ἄριστος ἀναφανεὶς οὐκ ἐν τοῖς οἰκείοις μόνον ἀλλά γε δὴ καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἐχρήσατο καὶ φιλανθρωπότερον τοῖς προσερχομένοις αὐτῷ ἐπήλυσι, καὶ μάλιστα τοῖς Ῥωμαίοις. καὶ φιλοτίμως αὐτοῖς παρεῖχε τὰ σιτηρέσια. = In curênd s'a retrasŭ dintre ceĭ viĭ şi căpitenia Bulgarilor (Ioan II) Asan, fiind între barbarĭ *celŭ maĭ bunŭ omŭ*, şi nu numaĭ cu aĭ sĕĭ, dar kiar şi cu streiniĭ, ceĭ veniţĭ la dênsul se purta fórte omenesce, dar maĭ ales cu Romaniĭ (Bizantiniĭ), plătindu-le lor fórte onest salariele» (1). Şi pentru ca să vedemŭ şi maĭ bine capacităţile luĭ Ioan II Asan, să lăsămu tot pre Acropolitul să nĭ spună acela, ce maĭ scie el despre dînsul. El aiurea maĭ dice: Ἔδοξε γοῦν τοῖς πᾶσι τότε καὶ θαυμαστὸς καὶ μακάριος. Οὐ γὰρ ἐχρᾶτο μαχαίραις ἐν τοῖς οἰκείοις, οὐ δ'ἐχραίνετο φόνοις Ῥωμαίοις, ὡς οἱ πρὸ αὐτοῦ τῶν Βουλγάρων. ἔνθεν τοι καὶ οὐ μόνον παρὰ Βουλγάρων, ἀλλὰ καὶ παρὰ Ῥωμαίων ἐφιλεῖτο καὶ ἑτέρων ἐθνῶν. = Pentru aceste decĭ se părea atuncĭ tuturor, că el este *minunatŭ şi bunŭ*. Căcĭ nu întrebuinţa sabie cu aĭ seĭ, nicĭ se bucura de omorurile Romanilor (Bizantinilor), ca alţiĭ maĭ 'nainte de dînsul dintre Bulgarĭ (2). Pentru care nu numaĭ de către Bulgarĭ, dar şi de către Romanĭ (Bizantinĭ) şi de alte némurĭ era iubitŭ» (3) In genere vorbind, *Ioan II Asan, kiar dupre mărturia Bizantinilor era unŭ omŭ de multe calităţĭ bune*; şi *a fostŭ*, se póte dice, *celŭ maĭ capabilŭ din Regiĭ Româno-Bulgarĭ.*

Decă óre-care părţĭ ale Imperiuluĭ Bizantinŭ de pre timpul luĭ Ioniţă rĕmăsese nesupuse Regatuluĭ Româno-Bulgară; şi decă I-

(1) G. Acropolitae. Annales cap. XXXIX.

(2) Aicĭ Acropolitul are în vedere purtarea luĭ Ioniţă cu Bizantiniĭ; adecă Ioan II, Asan nu era Romeoctonŭ.

(3) G. Acropolitae. Annales, cap. XXV.

γάρων κατάρχοντος, ὁ τοῦ Ἀσὰν υἱὸς Ἰωάννης φυγαδείᾳ χρησάμενος ἐπὶ τῶν Ῥώσων χωρεῖ, ἐκεῖσέ τε χρόνον ἐφ᾽ ἱκανὸν διαμείνας, καί τινας τῶν συγκλύδων Ῥώσων σὺν ἑαυτῷ περιαγαγὼν, τὴν πατρικὴν ἀνακαλεῖται κληρονομίαν καὶ πολεμεῖ τῷ Βορίλᾳ καὶ νικᾷ τοῦτον καὶ χώρας οὐκ ὀλίγης ἐγκρατὴς γίνεται. ὁ δὲ Βορίλας ἔνδον εἰσέρχεται τοῦ Τρινόβου καὶ ἐπὶ ἑπτὰ ἔτεσι τειχήρης πολιορκεῖται. Ἐπεὶ δὲ ἀπέκαμον οἱ συνόντες αὐτῷ, τῷ Ἀσὰν Ἰωάννῃ προσέρχονται. φεύγων δὲ ἁλίσκεται ὁ Βορίλας καὶ παρὰ τοῦ Ἰωάννου τυφλοῦται. Καὶ οὕτως ἐγκρατὴς τῆς τῶν Βουλγάρων ἁπάσης ὁ Ἰώαννης γεγένηται.=Celu întâiu imperatorŭ al Bulgarilor Asan a avutŭ doĭ fiĭ, pre Ioan şi Alecsandru (1). Deci predisul Borilă fiind imperatorŭ al Bulgarilor, vine fiiul luĭ Asan, Ioan, dupŏ o şedere în retragere la Ruşi (2) şi rĕmâne acolo timpŭ îndelungatŭ, şi aducênd cu sine şi pre unii din boeriĭ Ruşilor, reclamă ereditatea părintescă, se luptă contra luĭ Borilă, îlŭ învinge pre dînsul şi se face stapânŭ preste o mare parte din ţéră. Iar Borilă intră în interiorul Tŭrnoveĭ şi se luptă din zidurele eĭ şepte anĭ. Fiind înse că companioniĭ luĭ l-aŭ părăsitŭ, eĭ se unescŭ cu Ioan Asan. Fugind Borilă, se prinde, şi se orbesce de Ioan, şi cu modul acesta Ioan se face stăpânŭ preste tótă Bulgaria » (3).

Ioan, pre care istoriciĭ îlu numescu al II-le, spre distincţiune de Ioniţă, fiiul luĭ Asan, a fostu Rege al Români-Bulgarilor de la 1221 pêne la 1241; iar D. Golubinski crede, că el a statu în regatul Româno-Bulgaru pêne la 1245 (4). Acestŭ rege mare în tóte privinţele, şi tot-o-dată putemu dice, superiorŭ şi kiar luĭ Ioniţă, a adusŭ Regatul Româno-Bulgarŭ atât în privinţa întinderei, cât şi a relaţiunelor politice la gradul cel maĭ inaltŭ. Fiind singurŭ unu bărbatŭ prea bunŭ şi tot-o-dată şi fórte capabilŭ, el a întrecutŭ pre

(1) In altŭ locŭ Acropolitul în locul luĭ Alecsandru pune de fiŭ al luĭ Asan, pre un Michael. (Cap. XXXIX).

(2) La capitul XIII, Acropolitul dice că Ioan a fostu la Sciţĭ, adecă la Româniĭ din stânga Dunăreĭ, de la cariĭ atât tatăl seu, cât şi unkiĭ seĭ primiaŭ ajutóre în Resbele.

(3) G. Acropolitae Annales cap. XX.

(4) E. Golubinski. Оч. ист. Прав. церквей. pag. 11. Atât Sciţiĭ, cât şi Ruşiĭ din acestu locŭ sentŭ Româniĭ din stânga Dunăreĭ.

ζευξεν τόπους, τινὰ μὲν τῶν φρουρίων καταλελοιπὼς ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων δεσπόζεσθαι, τὰ πλείω δὲ ὑφ' ἑαυτὸν ποιησάμενος, στρατιώτας ἐν τούτοις τάξας καὶ στρατηγοὺς καὶ τοὺς εἰσπραττομένους τὰ δημόσια φορολογήματα.=Fiind că cea maĭ mare parte din dorinţa sa îşĭ realizase, şi dupre plăcere şi-a organisatŭ afacerile séle, a distribuitŭ la aĭ seĭ locurĭ, şi unele din cetăţĭ le-a lăsatŭ, ca să se stăpânéscă de Romanĭ (Bizantinĭ), ĭar pre cele maĭ multe le-a ţinutŭ pentru sine, aşeḍênd în cele maĭ multe ostaşĭ şi comendanţĭ, pre cum şi adunătorĭ dĕ contribuţiunĭ publice» (1) Cu modul acesta noĭ vedemŭ, că Ioan II Asan diferă de predecesoriĭ seĭ; *el se gândesce şi la modul, cum póte să fie administratŭ Imperiul seŭ, celu acum atât de întinsŭ.*

Unŭ lucru póte să devină ne'nţelesŭ în faţa circumstarilor istorice. Acropolitul ni spune maĭ sus, că Ioan II Asan a cedatŭ Bizantinilor maĭ multe cetăţĭ, şi acéstă cesiune s'a făcutŭ de bună voie din partea luĭ Ioan. Dar acum se întrébă, cum era cu putinţă, ca Regiĭ Româno-Bulgarŭ, să facĕ nisce aseminea sacrificiĭ Bizantinilor, când eĭ încă de pre timpul luĭ Ioniţă eraŭ singurĭ stăpânĭ pre întregŭ Imperiul Bizantinŭ, ĭar Latiniĭ eraŭ cu totul învinşĭ şi nu aveaŭ în stăpânirea lor, de cât Constantinupolul, cu împrejurimele luĭ? Ioan II Asan, noĭ am notatŭ maĭ sus, avea prevederile séle în respectul politicŭ. El a calculatŭ, că mórtea luĭ Balduin în carcerele luĭ Ioniţă trebuĭa să fie rĕsbunată, şi Papiĭ Romeĭ nu putéŭ să fie indiferenţĭ la fermitatea poporuluĭ românescŭ în ceĭa, ce privesce ortodocsia luĭ. Pentru aceste cuvinte, Ioan II Asan, şi maĭ 'nainte de venirea periculuĭ din partea Occidentuluĭ asupra Imperiuluĭ seŭ, căuta, séŭ maĭ drept, accepta re'noirea bunelor relaţiunĭ cu Imperatoriĭ Bizantinĭ, şi kĭar face, ca relaţiunile lor politice să se cimenteze şi prin legăturĭ de sânge; adecă măritarea ficeĭ luĭ Ioan II Asan, dupŏ fiiul Imperatoruluĭ Ioan Duca Batazi, şi maĭ apoĭ şi kĭar căsătoria luĭ Ioan II Asan cu Irina, fiica Imperatoruluĭ Angelŭ Teodor.

Acropolitul ni descrie maĭ de aprópe pre fie-care din actele aceste şi ni arată modul, cum Ioan II Asan a intratŭ în rudire cu

(1) G. Acropolitae. Annales, cap. XXV.

oniță pentru legăturile sele cu Papa Romeĭ nu a putută să-și le supună cu desĕvĕrșire; apoĭ Ioan II Asan, eliberându-se, cum vomŭ vedea, de tutela Papeĭ, el îșĭ stabilesce chotarele Imperiuluĭ seŭ despre Nord-Vestŭ pĕnĕ la Belgradul Serbieĭ de astă-ḑĭ, îșĭ îea în stăpânire tóte orașele și cetățile din Thesalia, Epir și Albania, dominând și avĕnd sub stăpânirea sa și Macedonia cu Thesalonicul și Muntele Atonuluĭ, ĭar spre Ostŭ ajunge prin Thracia pĕnĕ la Marea Négră și sub zidurele Constantinupoluluĭ. Insușĭ Constantinupolul, cu orașele de prin prejur, în care se aflaŭ încă Latiniĭ, era la discrețiunea luĭ Ioan II Asan, căcĭ despre locuitoriĭ acestor orașe eca, ce ḑice kĭar Ioan II, într'unŭ manuscriptŭ, descoperitŭ în Turnova, capitala Imperiuluĭ seŭ: И тѣ подъ руку царства моего повиновахуся, понеже иного царя не имѣяху, развѣ мене, и мною ради дни своя испровожающе бяху. Богу тако повелѣвшу.— Și acia, (locuitoriĭ Constantinupoluluĭ) suntŭ supușĭ sub mâna Imperiuluĭ meŭ, întru cât nu aŭ altŭ Imperatorŭ (1), afară de mine, și mulțemițĭ cu mine, vorŭ rĕmânea a-și face ḑilele lor cu mine. Așa a bine-voitŭ D ḑeŭ. (2).

Spiritul genialŭ al luĭ Ioan II Asan nu se putea limita în cuceririĭ numaĭ; el voĭa, ca să dea regatuluĭ, séŭ de acum Imperiuluĭ seŭ, o organizațiune socială și să stabiléscă și nisce relațiunĭ politice cu diversele State, ce-lŭ încunjuraŭ. El a observatŭ, că starea politică, dată Imperiuluĭ de către Unkĭul seŭ Ioniță, nu era pusă tocmaĭ pre adevĕratele eĭ base, și Papiĭ Romeĭ avéŭ diferite pretențiunĭ de la Regiĭ Românо-Bulgarĭ. De aceĭa, Ioan II Asan dă o organizațiune socială Statuluĭ seŭ, intră în legăturĭ de rudire cu Regiĭ Ungarieĭ, și cu familiile Imperiale ale Bizanțiuluĭ, și rupe legăturile dintre Imperiu și Papiĭ Romeĭ, stabilite de unkĭul seŭ Ioniță.

Și în adevĕr, Ioan II Asan, dupre cum ni spune Acropolitul, complectéză opera predecesorilor seĭ, dând o organizațiune socială și militară Statuluĭ seŭ. El pentru ca să pótă înlătura causele, ce ruinéză Imperiile, și specialminte pre al Bizanțiuluĭ, face dupre cum ni spune Acropolitul: «Ἐπεὶ δὲ τὸ πολὺ τοῦ βουλεύματο κατειργάσατο. καὶ ὡς ἠγάπα τὰ κατ' αὐτὸν διέθετο, εἰς τοὺς οἰκείους ἐπανέ-

(1) Alusiune la mórtea luĭ Balduin.

(2) Чтенія общ. Ист. и древн. 1859, cart. II, pag. 19. articul luĭ Dascalov despre descoperirile din Túrnova.

τῶν παίδων συνάφειαν, τοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ τὰ τῆς ἱερολογίας τελέσαντος.=Iar Imperatorul Ioan, luând pre soçia sa cu fiică-sa Elene, merge în Lampsac (şi tot aicĭ era şi împĕrătésa Irina) şi făcŭ unirea copiilor, efectuând Patriarchul German bine cuvêntarea » (1).

In fine Acropolitul, vorbind despre reîntórcerea împĕrăteselor pre la locurile lor şi ducerea copileĭ luĭ Asan cu logodnicul eĭ la părinţiĭ băetuluĭ, arată şi modul, cum aliaţiĭ noştri s'aŭ învoitŭ în respectul posesiunilor, precum şi luptele, ce aŭ făcut contra Latinilor din Constantinupolŭ, ce îşĭ întinsese dominaţiunea maĭ preste tótă ţéra cuscruluĭ de acum a luĭ Asan. Adecă: « Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀσὰν, τὰς οἰκείας δυνάμεις προσειληφότες καὶ ἄμφω τὴν δυτικὴν καθέδραμον χώραν, ὁπόση ἦν τοῖς Λατίνοις δουλεύουσα. Καὶ λείαν μὲν πολλὴν ἐποιήσαντο καὶ Σκυθῶν ἐρημίαν τὴν ἅπασαν ἀπειργάσαντο, σφίσι δὲ αὐτοῖς κατὰ τοὺς ὅρκους τὰ ἄστη καὶ τὴν χώραν διεμερίσαντο. Καὶ Καλλιούπολις μὲν, ἐπεὶ καὶ πρὸ τῆς συνελεύσεως τοῦ Ἀσὰν παρὰ του βασιλέως ἑάλω, ὑπὸ τὸν βασιλέα ἐγένετο, ὁμοίως καὶ Μάδυτα καὶ πᾶσα ἡ ὀνομαζομένη χερρόνησος. Εἶχε δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ τὸ τοῦ Κισσοῦ φρούριον, καὶ μέχρι ποταμοῦ ὃν Μαρίτζαν ὁ πολὺς μετονομάζει λαὸς τὰ ὅρια ἔθετο. Ἐκράτησε δὲ καὶ τοῦ ὄρους τοῦ Γάνου, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδείματο καὶ πολίχνιον . . . . Ὁ δὲ Ἀσὰν τὰ ὑπεράνω τῶν εἰρημένων χώρων καὶ πρὸς Βορρᾶν νεύοντα ὑφ' ἑαυτὸν ἔσχεν. Μέχρι μὲν οὖν καὶ αὐτῶν τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντίνου καὶ ἀμφότεροι κατηντήκεσαν, τοῦ ῥηγὸς Ἰωάννου ἐπ' αὐτῶν καθεζομένου καὶ καθορῶντος, καὶ πτοίαν πολλὴν τοῖς Λατίνοις ἐνέβαλον, καὶ ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτοὺς ἔθεντο.=Iar Imperatorul Ioan şi Asan, unindu-şĭ amândoĭ puterile lor, aŭ cutrieratu tótă partea vestică a ţereĭ, ce era supusă Latinilorŭ. Aŭ făcutu pradă mare, şi aŭ aplicatŭ în totul pustierea Sciţilor, iar între dînşiĭ, conform jurămintelor şĭ-aŭ împărţitŭ cetăţile şi ţéra. Calipolul, fiind că şi maĭ 'nainte de întrunirea cu Asan se guverna de Imperatorul, a rĕmasŭ sub acesta, deasemine şi Madita şi tótă partea, ce se kiamă Cheronis. Avea Imperatorul şi cetatea Kisu şi s'a pusŭ chotarŭ pênĕ la rîul, pre care mulţimea poporuluĭ

(1) Idem ibidem. cap. XXXIII.

Imperatoriĭ Bizantinĭ, indicând tot-o-dată şi la ruperea relaţiunilor religióse cu Papiĭ.

Şi maĭ ântâiŭ ḑice: «Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης, οἷα ἐκεῖνος δεινὸς ἐφευρεῖν μεθόδους ἐν περιστάσεσι σῶσαί τε τὸ οἰκεῖον, ὑπὲρ οὗ καὶ πλείονος ἐδεῖτο λόγου, ἀναχαιτίσαι τε καὶ τὸ ὑπεναντίον, ὡς ἂν δὲ ἀμφοῖν τὰ οἰκεῖα κρατύνοιτο, εὑρίσκει τρόπον ἀποπληρωτικὸν τοῖν δυοῖν. Ἐγεννήθη γὰρ αὐτῷ υἱὸς ἐκ τῆς βασιλίδος Εἰρήνης, ᾧ καὶ κλῆσις τοῦ πάππου καὶ βασιλέως Θεοδώρου τοῦ Λασκάριος ἐπετέθειτο· ἑνδέκατον δὲ οἱ ἔτος τότε ἠνύετο. Καὶ ὁ Ἀσὰν δὲ θυγάτριον ἔσχεν, Ἑλένη αὐτῇ τοὔνομα παρὰ τῆς ἐξ Οὔγγρων γαμηθείσης αὐτῷ· ἔννατον καὶ ταύτῃ ἔτος ἦν. Πρεσβείαν γοῦν στέλλει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Βουλγάρων ἄρχοντα Ἀσὰν, καὶ μνηστείας τῶν παίδων μνημονεύει καὶ τῆς ἀμφοῖν ἀγχιστείας καὶ τοῦ δι᾽ ἀλλήλους συνασπισμοῦ τε καὶ συγκροτήσεως. Καὶ δέχεται ὁ Ἀσὰν τὴν πρεσβείαν καὶ πληροῦνται αἱ συμφωνίαι. Καὶ ἐπὶ τούτοις καὶ ὅρκοι προύβησαν.= Iar Imperatorul Ioan (1), fiind prea abilŭ, în a afla mijlóce dupre circumstărĭ, spre a-şĭ conserva interesele sele, pentru care s'a vorbitŭ maĭ mult, precum şi spre a înlătura pericolul, află unŭ mijlocŭ folositorŭ pentru amândoĭ, adecă, ca să-şĭ apere amândoĭ interesele lor. Decĭ i s'a născutŭ luĭ unu fiiŭ din împĕrătesa Irina, în care se găsiaŭ înclinaţiunĭ de ale strămoşuluĭ seŭ — Imperatoruluĭ Teodor Lascar; numĕrând atuncĭ al unspreḑecilea anŭ. Şi Asan avea o fiică, cu numele Elena, din femeea luĭ cea din Ungurĭ; şi acesta avea noĕ anĭ. Decĭ Imperatorul trămite o solie cătrĕ căpitenia Bulgarilor Asan, şi propune logodirea copiilor, înrudirea lor a amândurora, precum alianţa şi apărarea reciprocă, Asan aceptă solia şi se făcŭ învoielile. Şi pentru aceste s'aŭ făcutŭ şi jurăminte (2)».

Şi maĭ jos tot Acropolitul adauge: «Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἰωάννης τὴν αὐτοῦ σύζυγον σὺν τῇ θυγατρὶ Ἑλένῃ λαβὼν διαπεραιοῦται εἰς Λάμψακον, ἔνθα ἦν ἡ βασιλὶς Εἰρήνη, καὶ πληροῦσι τὴν

(1) Aicĭ e vorba despre Ioan Duca imperatorul Bizanţuluĭ, căruia 'ĭ maĭ ḑicŭ şi Batazi şi a împĕrăţitŭ de la 1222. pênĕ la 1255. (Dosit. Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχευσάντων cart. VIII. cap. XVIII. § 1.

(2) G. Acropolitae. Annales. cap. XXXI.

tatul cu Imperatorulŭ Ioan, căuta mijlocul, cum ar fi putută să-şi smulgĕ fata de la Imperatorul Teodor şi să-ĭ caute el altul. Şi acésta pentru cuvĕntul, că luĭ îĭ era frică de progresul Romanilor (Bizantinilor) spre maĭ bine, fiind Romaniĭ (Bizantiniĭ) acum stăpâniĭ preste unŭ nemŭ, ce şi maĭ 'nainte li era lor supusŭ. Se află deci mijlocul, dupre cum se părea, raţionabilŭ, de şi nu era neînţelesŭ de aceĭ, ce se interesaŭ de acesta, şi trămite solĭ cătrĕ Imperatorul şi Impĕrătesa, căcĭ fiind că are a se apropia de Adrianupolu el şi împĕrătésa, şi voiescŭ a vedea fata, a o îmbrăţişa şi a-şĭ împlini o datorie, (să o trămită) şi iarăşĭ o va reîntórce la ginere şi soçul eĭ. Iar Imperatorul Ioan şi Impĕrătesa Irina, de şi aŭ înţelesu fórte bine lucrul, şi aŭ cunoscutŭ cu precisiune cursa, aŭ trămisŭ însĕ la Asan pre fiică-sa, ḑicĕnd aceste, că décă va reţinea fata şi o va lipsi de consortul eĭ celŭ legitimu, este unŭ D-ḑeŭ, care privesce tóte, şi trămite pedépsă tuturor călcătorilor de jurăminte şi tractate şi cele făcute în presenţa luĭ D-ḑeŭ, ca marturŭ, se vorŭ nimici. Iar Bulgarul, luându-şĭ fata, s'a dusŭ, reîntornând înderĕt pre ceĭ veniţĭ cu dînsa, şi trecĕnd Emul, aŭ mersŭ la Tŭrnova» (1)...

Şi în adevĕr, Ioan II Asan a voitŭ să rupĕ alianţa dintre Imperatorul Bizantinŭ şi Regatul seŭ. La anul 1237 Latiniĭ, propunĕndu-ĭ o altă alianţă contra Imperatoruluĭ Bataze, fostuluĭ sĕŭ cuscru, Ioan II Asan o primesce cu mulţĕmire şi ese kĭar la resbelŭ împreună cu Latiniĭ contra Imperatoruluĭ. Aflându-se însĕ în campania acésta şi luând cu asaltŭ cetatea Zurul, de o dată îĭ vine luĭ Ioan scirea, că la Tŭrnova i-a murită feciorul, femea cea din familia luĭ Bela, a Regeluĭ Ungarieĭ şi Episcopul, seŭ maĭ drept Patriarchul Vlasie al Tŭrnoveĭ. Aceste scirĭ întristătore aŭ sguduitŭ sufletul luĭ Ioan II pĕnĕ întru atâta, că el, părăsind pre dată campania, s'a reîntorsŭ la Tŭrnova şi de acolo a trămisŭ cătrĕ Ioan Duca Batazi solĭ specialĭ, prin cariĭ, mărturisind mânia divină asupra luĭ pentru călcarea jurămintelor, rógă pentru reînoirea tractatelor şi reprimirea ficeĭ séle, în calitate de consortă a Imperatoruluĭ Teodor. Imperatorul, dupre cum ni spune Acropolitul, a primitŭ cu «dragoste pre solĭ şi pre soçia luĭ Teodor şi a reînoitŭ tractatele (2).

(1) G. Acropolitae Annales cap. XXXIV.
(2). G. Acropolitae Annales cap. XXXVI.

lŭ numesce Mariţa. A ţinutŭ pentru sine şi muntele Ganul, în care a construitŭ unŭ orăşelŭ. . . . Iar Asan a avutŭ sub sine locurile mai din sus de cele mençionate şi care înclină spre Nordŭ. Şi s'aŭ învoitŭ amândoï şi klar pêne la zidiurile Constantinupolului (adecă) regele (1) Ioan (Asan) să domniască preste aceste şi să le inspecteze, pentru care aŭ băgatŭ frică mare în Latinï. Şi în scurt cu precisiune aŭ regulatŭ interesele lor (2).

Acestŭ tractatŭ al luï Ioan II Asan cu Imperatorul Ioan Duca a fostŭ ruinatŭ nu dupŏ multŭ timpŭ. Ioan II Asan, vĕḑênd că Imperatorul Bizantinŭ cu tótă înrudirea lor nu înceteză, de a lucra contra luï, şi klar a se întinde în Imperiul seŭ, se chotărĕsce, de aşi relua fata înapoï şi dupŏ acésta, a declara resbelŭ luï Duca. Şi în adevĕr, Acropolitul ni spune: «Ο' δὲ γε Ἀσὰν μετάμελος ἐπὶ ταῖς τοῦ βασιλέως Ἰωάννου συνθήκαις, ὡς ἐφάνη, γενόμενος τρόπον ἐζήτει ὅπως ἂν τὴν θυγατέρα ἀποσπάσῃ τοῦ συζύγου βασιλέως τοῦ Θεωδόρου καὶ ἑτέρῳ ταύτην κηδεύσῃ· τῶν γὰρ Ῥωμαίων ἐδεδίει πάνυ τὴν ἐς τὰ βελτίω προκοπὴν, ἔθνους ἄρχων ὑποτεταγμένου πάλαι Ῥωμαίοις. Σκήπτεται γοῦν αἰτίαν, ὡς ἐδόκει μεν, εὔλογον, κ'ἂν οὐκ ἐλάνθανε τοὺς ἐπισταμένους τὰ πράγματα, καὶ ἀποστέλλει πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασιλίδα, ὡς ἐπεὶ πλησιάσειε τῇ Ἀδριανοῦ βούλεται αὐτόςτε καὶ ἡ σύζυγος τὸ θυγάτριον ἰδεῖν καὶ πατρικῶς περιπτύξασθαι καὶ τὰ εἰκότα πληρῶσαι καὶ αὖθις ἀποπέμψαι πρὸς τὸν πενθερὸν καὶ σύζυγον. ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς Ἰωάννης καὶ ἡ βασιλὶς Εἰρήνη, καὶ τοί γε ἀκριβῶς εἰδότες τὸ δρᾶμα καὶ καθαρῶς ἐπιγνόντες τὴν σκευωρίαν, ὅμως πέμπουσι πρὸς τὸν Ἀσὰν τὴν θυγατέρα, ταῦτ' εἰρηκότες ὡς εἰ τὴν θυγατέρα κατάσχοι καὶ τοῦ νομίμως συζευχθέντος ἀποστερήσειεν, ἐστι θεὸς ὁ τὰ πάντα ἐφορῶν, καὶ τιμωρίαν ἐπάγων τοῖς τοὺς ὅρκους παραβαίνουσι καὶ τὰς συνθήκας, ἃς ἐπὶ θεῷ μάρτυρι συνεστήσαντο διαλύουσιν. ὁ μὲν οὖν Βούλγαρος τὴν θυγατέρα λαβὼν ᾤχετο τοὺς ἑπομένους αὐτῇ πάντας ὀπισθορμήτους ποιήσας, καὶ τὸν Αἷμον διαβὰς ἐχώρει ἐπὶ τὸν Τρίνοβον,.... = Iar Asan, despreçuind, cum se vede, trac-

(1) Pentru prima şi tot o dată şi ultima dată întâlnimŭ titlul de Rege, acordată de Bizantinï Regilor Româno-Bulgarï.

(2) G. Acropolitae, Annales cap. XXXIII.

« Aşa dar fiind lucru vrednicŭ, ca sângele lor să vină preste din şiĭ, ca şi al Amoreilor, am poruncitŭ fratilor noştri, cinstiţilor Archiepiscopĭ din Strigon şi de la Colacea, Episcopuluĭ din Perusia, solului scaunuluĭ apostolicescŭ, şi tuturor Episcopilor prin Ungaria, *ca în protiva ḑisuluĭ Asan şi a ţereĭ lui să vestéscă cuvêntul cruceĭ*, dând tóte indulgenţiile, care se daŭ tuturor, cariĭ trecŭ la Palestina, precum şi celor ce vorŭ merge contra luĭ Asan, seŭ în persónă, séŭ cu ajutorŭ ». O scrisóre cam de o asemine cuprindere a scrisŭ Papa Gregoriu al IX şi luĭ Balduin I, care era Imperatorul Latinilor din Constantinupolŭ. (1).

Dar acéstă furie a Papeĭ Gregorie IX a peritŭ, ca fumul; fiind că Latiniĭ din Constantinupolŭ nu îndrăsniaŭ în urmarea celor suferite la Adrianupolŭ a se maĭ scula contra Românilor; iar Bela din causa rudireĭ luĭ cu Ioan II. adreséză Papeĭ următórea epistolă: « Porniţĭ fiind din îndemnurile Sânţieĭ tale pre Bataze, Impĕratul Grecilor al îndemna, ca de scaunul apostolicescŭ să fie ascultătorŭ, în totŭ timpul ne-am sirguitŭ şi când cu maĭ mare nedejde lucramŭ, ĭată amŭ trântitŭ adoa óră cartea de pămêntŭ, ci prea cinstitul Episcopul din Perusio, solul scaunuluĭ apostolicescŭ, carele dupre modul solieĭ séle cu osîrdie şi cu înţelepcĭune, ne lăsând ce-va din cele viitóre, au lucratŭ la noĭ, ca ţerile luĭ Asan, ca a le unuĭ schismaticŭ, să ne milostivimŭ a le cuprinde cu puterea scaunuluĭ apostolicescŭ întru ertarea pĕcatelor nóstre. Ci fiind că pre noĭ ne-aŭ împreunatŭ legăturile prieteşugurilor şi a le cumnăţieĭ; pentru că din răposată fiĭca nostră are fiiŭ şi moscénŭ, şi de poruncile nóstre aşa ascultă, că se vede a nu fi numaĭ prietenŭ, ci supusŭ noĭ, pentru a căruĭa vătămare se vorŭ supăra toţĭ prieteniĭ şi cumnaţiĭ, câţĭ am avutŭ pĕnĕ acum în părţile Romanieĭ (Imperiuluĭ Bizantinŭ); pentru că Bataze pre nepóta nóstră o aŭ măritatŭ dupŏ fiiul seŭ (2), şi fiind frate cu prea ĭubita femeea nóstră, crăĭasa Ungarieĭ, cu atâta dragoste este cătrĕ noĭ, că e gata să se dea pre sine şi a le séle pentru noĭ, carele va ţinea, ca pre asa, vătămarea luĭ Asan, pentru carele totuşĭ cu umilinţă ne rugămŭ mileĭ Sânţieĭ Vóstre, ca sĕ vĕ milostiviţĭ a-l priimi cu obicĭnuita bunătate, de

(1) Chron, Rom. Şincaĭ T. I. pag. 263 şi 264.

(2) Alusiune la măritişul Eleneĭ, fiiceĭ luĭ Ioan II cu Theodor, fiiul luĭ Ioan Duca Bataze.

Şi pentru ca Ioan al II Asan să întărească şi mai bine legăturile dintre sine şi imperatorul Bizantinŭ, se însóră cu fata luĭ Teodor Angel —Irina. Dar să lăsămŭ şi aicĭ ca sĕ ni spună lucrul Acropolitul: «Ὁ μὲν οὖν Ἀσὰν Ἰωάννης τῆς συζύγου στερηθείς, ἣν ἐξ Οὐγγρίας εἶναι ὁ λόγος φθάσας ἱστόρησεν. ἠγάγετο εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Ἀγγέλου Θεοδώρου τὴν Εἰρήνην. καλὴν τὸ εἶδος καὶ εὖ μεγέθη . . . . μεθ᾽ ἧς ὁ Ἀσὰν παῖδας γεγένηκε τρεῖς. τὸν Μιχαήλ, τὴν Θεοδώραν καὶ τὴν Μαρίαν. Ἀπελύθη γοῦν τῶν δεσμῶν διά τοι τοῦτο ὁ Ἄγγελος Θεόδωρος. καὶ συναινέσει τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ Ἀσὰν ἐγκρατὴς γενέσθαι τῆς Θεσσαλονίκης καὶ πάσης ἧς πρότερον ἦρχε χώρας ἠθέλησε. = Decĭ Ioan Asan fiind lipsitŭ de consórta, ce, dupre cum am istorisitŭ, o avea din Ungaria, lea de femee pre fata luĭ Angelŭ Teodor, Irina, frumósă la kipŭ şi măréţa. . . . cu dinsa Asan a făcutŭ treĭ copiĭ, pre Michail, Teodora şi pre Maria. S'a ţinutŭ decĭ de legăturĭ kĭar pentru acésta Angel Teodor şi cu consimţimêntul ginerelui seŭ, Asan a voitŭ să se facă stăpânŭ preste Thesalonic şi tótă ţéra, preste carea domnia maĭ 'nainte» (1).

Astu-felŭ fiind lucrurile, Ioan II Asan reguléză afacerile politice ale regatuluĭ seŭ, şi prin tractate de alianţă şi în rudire cu familiile domnitóre ale Bizanţiului el îşĭ asigura cel puţin pentru unŭ timpŭ, liniscea despre partea Sud-Ostică a Imperiuluĭ seŭ. Dar întórcerea luĭ la Biserica ortodocsă şi rădicarea, cum vomŭ vedea, a Metropolituluĭ de Tŭrnova la rangul de Patriarchŭ a înfuriatŭ în gradul celu maĭ înaltŭ pre Papa Romeĭ. Gregoriu al IX-le, şi într'o epistolă asa către Bela al IV-le, Regele Ungarieĭ, provócă kĭar o cruciadă întregă în contra luĭ Ioan II Asan. Dar se reproducemu şi aicĭ faptele, dupre cum le vedea atuncĭ Grigoriu şi Bela, şi să estragemŭ din chronicele Românilor de Şincaĭ următórele bucăţĭ: «Dintru al cărora numĕrŭ este şi Asan celŭ fóre de lege, carele lăsându-se de unirea Bisericeĭ, şi nevrênd a fi dintre oile luĭ Christos, nicĭ îngăduind să se pască cu cuvêntul învĕţătureĭ, cu pilda lucrăreĭ şi cu împărtăşirea trupuluĭ luĭ Christos, primesce în ţéra sa ereticĭ, şi-ĭ apără, de cariĭ tótă ţéra luĭ se ḑice a fi plină. (2)

(1) G. Acropolitae Annales cap. XXXVIII.

(2) Aicĭ Papa face alusinne la Bizantiniĭ, ce cu Angel Teodor aŭ cuprinsu locurile, cedate de Ioan la Thesalonicŭ.

zantinŭ se rupŭ, şi Imperatorul Ioan Bataze cuceresce o parte din teritoriul Regatuluĭ. Dar maĭ bine şi aicĭ să ascultămu pre Acropolitul, care ḑice: « Ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς ταῦτα μαθὼν τοῦ πρόσω εἴχετο. καὶ τέλος φθάνει τὴν Φιλίππου. παραμείψας τὴν Χριστούπολιν, κἀκεῖσε σκέψιν ἐποιεῖτο μετὰ τῶν μετ' αὐτοῦ λογάδων εἰ δεῖ προσβαλεῖν τοῖς τῶν Βουλγάρων καὶ χειρώσασθαί τινα τῶν παρ' αὐτοῖς κρατουμένων. καὶ εἰ εὐχερές ἐστι ἁλῶναι τὸ τῶν Σερρῶν ἄστυ. — Decĭ Imperatorul, audind aceste, (1) a mersŭ maĭ de parte, şi trecênd alăturea cu Christupolul, ajunge înfine la Filipupolŭ şi aicĭ face consiliu cu consilieriĭ de pre lôngă dînsul, décă trebue să atace pre Bulgarĭ, să punĕ mâna pre unele locurĭ, ocupate de dînşiĭ şi décă este timpul propriŭ, ca să cucerĭascĕ cetatea Serilor » (2) Şi maĭ jos: « Καὶ εἰ μὲν κρατήσομεν τούτου, κέρδος ἐσχήκαμεν οὐ μικρόν. καὶ μᾶλλον τὰ τῶν Βουλγάρων ταπεινωθήσονται. καὶ τὴν τῆς ἀγάπης πρεσβείαν εὐχερέστερον δέξαιντο, ἐπεὶ καὶ ἐμποδὼν αὐτῶν ὁ δεσπότης, μέλλει δὲ καὶ ἄλλο βρέφος, ἄρξαι τῶν Βουλγάρων ὁ ἐκ τῆς Εἰρήνης τῆς τοῦ Ἀγγέλου Θεοδώρου γεννηθεὶς Μιχαήλ, εἰ δὲ μὴ περιγενέσθαι ἡμᾶς συμβαίη τοῦ ἄστεως. τί τὸ ζημίαν ἐπάγον τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ; λαβόντες γὰρ διάπειραν ἠρεμήσομεν, καὶ πάλιν διαπρεσβεύσομεν πρὸς Βουλγάρους, κἀκεῖνοι ἀσμένως τὴν πρεσβείαν δέξαντο ὑπὸ βρέφους ἀγόμενοι, ὃ τὰ πρὸς μάχην οὐκ οἶδεν. — Şi décă vomŭ cucerı acesta (Cetatea Serilor), vomŭ avea unŭ câscigŭ nu micŭ, şi maĭ ales s'ar umili Bulgariĭ, şi ar primi cu maĭ multă uşurinţă solıa de amiciţie, fiind că şi stăpânul lor a muritŭ, ĭar acum are să împĕrăţiascĕ preste Bulgarĭ unŭ altŭ copilŭ, Michail, celŭ născutŭ luĭ Asan din Irina, fiica luĭ Angel Teodor, Şi décă s'ar întâmpla, ca să nu căpătămŭ noĭ cetatea, ce pagubă póte să se întâmple stăpânieĭ Romanilor (Bizantinilor)? Căcĭ făcênd cercarea, ne vomŭ linisci, şi ĭarăşĭ vomŭ trămite deputaţiune la Bulgarĭ, şi eĭ vorŭ primi cu plăcere deputaţiunea, avênd in capul lor unŭ copilŭ, ce nu cunósce cele ale resbeluluĭ » (3) Şi ĭarăşĭ: « Ἐπεὶ αἱ Σέραι πάλαι μὲν ὑπῆρχε πόλις μεγίστη. ὁ δὲ Βούλγαρος Ἰωάννης μετὰ τῶν

(1). Aicĭ se face alusiune la mórtea luĭ Caliman.
(2) G. Acropolitae Annales cap. XLIII.
(3) Ibidem.

se va inturna după dojenirea nóstră la unirea s-teĭ nóstre Biserică, carea nu numaĭ de ṣépte-orĭ, ci de ṣépte-ḑecĭ și ṣepte de orĭ este datóre a erta. (1).

In fine resumând și in respectul luĭ Ioan II Asan cele lucrate de dinsul pentru R-gatul Romăno-Bulgarŭ, noĭ trebue să constatămu, că acestŭ omŭ, fiind dotatŭ de la natură cu cele maĭ bune calităṭi, **el a organizatŭ în interiorul seŭ Statul Romăno-Bulgarŭ, a restabilitŭ Biserica sa pre vekile eĭ precepte religióse, și cu puterea armelor și a prevederilor séle el a pusŭ pre Regatul Romăno-Bulgarŭ și în nisce relaṭiunĭ politice determinate.**

La 1241. Ioan II Asan móre, nu multŭ după mórtea femeeĭ sele a doa — Irina, și lasă Regatul fiuluĭ seŭ Ioan seŭ Caliman, celŭ din femeea ântâea, sora Regeluĭ Ungarieĭ Bela IV. Și Acropolitul éca cum presintă partea acésta a istorieĭ, ce ne ocupă : « Ἐπεὶ οὖν αὐτὸς ἐτεθνήκει, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὃν Καλλιμάνον ὠνόμαζον, ἐκ τῆς ἐξ Οὔγγρων τούτῳ γεγεννημένος τὴν ἀρχὴν ἀνεδέξατο. . . . Ὁ μὲν οὖν Καλλιμάνος τὴν πατρικὴν ἀρχὴν ἀναζωσάμενος καὶ τὰς μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου σπονδὰς ἀνενεώσατο, καὶ εἶχον εἰρήνην ἐν τοῖς τοιούτοις τὰ πράγματα.= Deci fiind că el (Ioan II) a muritŭ, fiul luĭ, pe care ilŭ numiaŭ Caliman, și care i-se născuse luĭ din femeea cea din Ungaria, a primitŭ stăpânia . . . . Caliman, câscigând stăpânia părintéscă, a reinoitŭ tractatele cu Imperatorul Ioan, și astŭ-felŭ lucrurile aŭ fostŭ in pace (2).

La anul 1246 more și Caliman in vêrstă numaĭ de 18 anĭ și in locul luĭ se pune fratele seŭ Michael, celŭ din Irina, femeea a doa a luĭ Ioan II Aicĭ trebue să observămŭ, că Caliman nu s'a distinsŭ prin nicĭ unŭ actŭ particularŭ; și totu, ce putemŭ nota in cursul acestor ṣése anĭ de guvernare aĭ minoruluĭ Caliman, este inclinaṭiunea luĭ, de a reinoi legăturile de amiciṭie cu Papa Inocentiu IV-le, pre care le rupsese Tatălŭ seŭ in timpul luĭ Gregorie al IX-le.

In intervalul dintre mórtea luĭ Caliman și suirea pre tronul Regatuluĭ Romăno-Bulgaru a luĭ Michael, legăturile cu Imperiul Bi-

(1) Pray Annalium Part. I, pag. 218. Șinc. Chron. Rom. Tom. I, pag 263, 264.
(2) G. Acropolitae Annales cap. XXXIX

şi « chotarŭ, dupre cum ḑice Acropolitul, era între dînsul (Imperatorul) şi Bulgarĭ, rîul Ebru» (1) atuncĭ vine Michael la tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ în etate numaĭ de 8 anĭ. El de la anul 1246, când s'a suitŭ pre tronŭ şi pĕnĕ la anul 1257 a suferitŭ ruşinea. adusă regatuluĭ parintescŭ de către Imperatorul Teodor. În acestŭ anŭ însĕ atingĕnd etatea de 19 anĭ, şi-a propusu, ca să-şĭ resbune şi să pună încă o dată în jocŭ curajul némuluĭ seŭ. Şi choniat ḑice: « Ἐπεὶ γὰρ ὁ τῶν Βουλγάρων ἄρχων μακρότερον διάγειν τὸν βασιλέα ἐγίνωσκεν. Σκυθικὸν στράτευμα εἰς σφετέραν συμμαχίαν προσκαλεσάμενος κατὰ τῶν τῆς Μακεδονίας χώρων ἐκπέπομφε κέρδους τε χάριν καὶ τῆς πρὸς Ῥωμαίους τινὸς ἐκφοβήσεως· ἠρίθμηντο δὲ περί που τὰς τέσσαρας χιλιάδας. ὡς οἱ εἰδότες ἔφασκον Σκύθαι. Τινὲς μὲν οὖν καὶ πλείους. οἱ δὲ καὶ ἐλάττους ἔλεγον. Οἱ μὲν οὖν Σκύθαι τὴν Ἀδριανοῦ παραμείψαντες τὰ περὶ τὸν ποταμὸν οὗ Ῥηγίνα τοὔνομα λείαν ἐποιοῦντο καὶ τὰ πέριξ τοῦ Διδυμοτοίχου χωρία ἐσκύλευον. Οἱ δὲ προλελεγμένοι στρατάρχαι τοῦ εἰς τὸ Διδυμότοιχον καταλελειμμένου στατεύματος, τῶν βασιλικῶν ἐπιλελησμένοι προστάξεων. καθοπλισθέντες κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐφώρμησαν. Οἱ μὲν οὖν Ῥωμαῖοι. οἷα ἔθος αὐτοῖς, δυσαχθέσιν ὅπλοις κατάφρακτοι ἦσαν. οἱ δὲ Σκύθαι κοῦφοι ὁπλῖται καὶ τόξοις χρώμενοι Μακρόθεν οὖν οὗτοι τοῖς βέλεσι τοὺς Ῥωμαίους ἔβαλλον καὶ τοὺς ἵππους ἐτίτρωσκον καὶ πεζοὺς τοὺς ἱππότας ῥᾳδίως ἐποίουν. καὶ τέλος τρέπουσιν. = Decĭ fiind că Domnul Bulgarilor scia, că Imperatorul este maĭ departe, kiemând óste scitică pentru ajutorul seu, s'a îndreptatŭ în contra locurilor din Macedonia pentru câscigŭ şi pentru înfricoşarea Romanilor (Bizantinilor). Sciţiĭ eraŭ la numĕrŭ aprópe patru miĭ, dupre cum ḑiceaŭ ceĭ, ce cunoscŭ. Uniĭ ḑiceaŭ şi maĭ mulţĭ, iar alţiĭ maĭ puţinĭ. Decĭ Sciţiĭ, trecĕnd alăturea cu Adrianupolul aŭ făcutŭ prădăciunĭ pre lôngă rîul, ce'lŭ numescŭ Rigina, şi aŭ sfâşiatu satele din jurul Didimotichuluĭ. Iar comendanţiĭ menţionaţĭ aĭ óstei lăsate la Didimotichŭ, uĭtând ordinele imperiale, înarmându-se, s'aŭ repeḑitŭ contra Sciţilor. Şi Romaniĭ (Bizantiniĭ) dupre datina lor, avĕnd arme grele, eraŭ nemişcaţĭ, iar Sciţiĭ eraŭ armaţĭ uşor şi întrebuinţaŭ arcurĭ. De departe acestia loviaŭ cu săgeţile pre

(1) G. Acropolitae Annales cap XLIV.

λοιπῶν Μακεδονικῶν πόλεωνκαὶ ταύτην πολιορκήσας κατήρειψεν, ὡςκώμη τότε ἐτύγχανε, τῆς ἀκροπόλεως μόνης περιτετειχισμένης καὶ ηὐτρεπισμένης δέξασθαι πόλεμον, ἧς φύλαξ ἦν ἀνὴρ Βούλγαρος Δραγωτὰς τὴν κλῆσιν, ἐς Μελενίκου τὰς οἰκήσεις ποιούμενος. = Fiind însĕ, cà Sera o dată a fostŭ oraşŭ fórte mare, iar Ioan Bulgarul (adecă Ionițâ), încunjurând'o şi pre acésta, a ruinat'o împreună cu celelalte oraşe ale Macedoniei, atunci era numai, ca unŭ oraşelŭ, şi cetatea singură era încunjurată cu zidiuri şi capabilă, de a ţinea resbelul, pazitorŭ alŭ acestei cetăţi era unŭ bulgarŭ cu numele Dragota, avêndu-şi locuința în Melenic ». In fine, ca să se vadă şi mai bine mijlócele, de care s'aŭ servitŭ Bizantinii şi în acéstă circumstare istorică, dămŭ şi acéstă parte totŭ din Acropolitul: « Ἐπεὶ δὲ ὁ κρατῶν τοῦ ἄστεος Δραγωτὰς τὴν κάτω χώραν εἶδεν ἁλοῦσαν, ἀνὴρ Βούλγαρος καὶ ἥκιστα πεπαιδευμένος ἄστη χρονίως διαφυλάττειν, μαθὼν δὲ καὶ τὸν τοῦ δεσπότου αὐτοῦ θάνατον, τύχῃ ἀγαθῇ οὐ διὰ μακροῦ καρτερήσας διαπρεσβεύεται πρὸς τὸν βασιλέα. Καὶ τὸ μὲν ἄστυ εὐθὺς τὸν βασιλέα ἐφήμιζεν· ἁλουργὸν οὖν χλαῖναν ὁ Δραγωτὰς χρυσίῳ συνυφασμένην ἐνεδέδυτο, καὶ στατήρων πλῆθος χρυσῶν ἐδέδεκτο. ὑποσχέσεις γοῦν ὑπὲρ τοῦ Μελενίκου μάλα λαμπρὰς πρὸς τὸν βασιλέα ἐπεποίητο, ὑπεράγαν ἀληθεῖς. = Fiind cà pazitorul cetăţei, Dragota a vĕḑutŭ, că oraşulŭ de jos este cuceritŭ, şi cu tóte că acestŭ barbatŭ Bulgarŭ era fórte bine deprinsŭ în a păzi cetățile, auḑind însă de mórtea stăpânului seŭ, şi din norocire, ne putând a se ţinea multŭ timpŭ, trămite o solie la imperatorul. Şi cetatea pre dată a recunoscutŭ pre Imperatorul. Deci Dragota s'a îmbrăcatŭ cu chaină de stofă purpurie şi lucrată cu aurŭ şi a primitŭ o mulţime de statiri de aurŭ (1). Şi a făcutŭ Impelui promisiuni fórte mari şi în totul adevĕrate şi pentru Melenicŭ » (2).

Dupŏ ce Bizantinii aŭ răpitŭ una câte una numai prin mijlocul trădărei mai tóte cetăţile de pre laturea dréptă a rîului Mariţa,

(1) *Statirul* este numirea unei monede vechi, şi ea a esistatŭ la Perşi, şi Grecii din diferitele provincii. Statirul Bizantiai, precum şi la cei vechi, era de argintŭ şi de aurŭ, şi valórea era diferită. In vechime el valora de la 4 pĕnă la 20 drachme, seŭ lei noi de ai noştri.

(2) G. Acropolitae Annales cap. XLIII

Radul Negrŭ, a perdutŭ pre fie-care di din splendórea sa, — disputatu în părţi de catre Imperatorii Bizantinului şi principii Serbiei, el cade la 1394 sub jugul celŭ de ferŭ al Musulmanilor. Acésta a fostŭ ultima şi cea mai fatală dată, cănd Românii din drépta Dunărei cu Bulgarii nu aŭ mai cunoscutŭ pênĕ în presentu viéţă politică. . . . . . .

In muntele Emu Românii, noi am vĕdutŭ, avênd în cóstele, seŭ mai drept, în jurul lor pre Imperiul Bizantinŭ, ei nu şi-aŭ manifestatŭ viéţa lor politică, de cât numai când împrejurările le-aŭ permisŭ, adecă, când Imperiul Bizantinŭ începuse a se disolva. In munţii Carpaţi iară şi păstrându-se elementul românescŭ, a trebuitŭ să ascepte şi nisce circumstanţe tot favorabile, pentru ca să pótă a-şi manifesta viéţa lor politică; dar numai în nisce condiţiuni, proprii circumstărilor de aici, şi conforme cu elementele istorice, ce-i încunjurau. — Şi specialminte.

Pre cóstele ostice ale munţilor Carpaţi şi anume pe la anul 1215, când în Regatul Romăno-Bulgarŭ domnia Borilă şi Ioan II Asan, se fundézǎ unu statŭ cu totul românescŭ, Principatul lui Radul Negru. In stânga Dunărei, şi specialminte între Siret şi Carpaţi era posibilŭ, ca viéţa politică a Romănilor să fie curat românéscă; căci în aceste locuri, Ungurii singuri puteaŭ să împedice desvoltarea ei; dar, noi am vĕdutŭ, că Ungurii din aceste locuri s'aŭ alungatŭ încă de la începutulŭ secolului al X le de către Pacinaţi. Pacinaţii după acésta, stând pre locurile, locuite de Români in Valachia şi Moldova vekə, aŭ fostŭ şi ei alungaţi preste Dunărea de cătrĕ Cumani, pre la anul 1065. Perind Pacinaţii cu desevĕrşire din stânga Dunărei, la 1122, ei aŭ fostŭ înlocuiţi cu Cumanii, dar s'aŭ întinsŭ numai pênĕ la Siret, lăsând pre séma Romănilor munţii Carpaţi şi locurile din drépta Siretului. De aici apoi posibilitatea, ca Românii să-şi pótă funda unŭ Regatŭ şi să aibă o viéţă politică independentă, supăraţi fiind mai mult de cătrĕ Unguri, de cât de Cumani. Din contra, Cumanii la 1152 trecŭ şi ei preste Dunărea, şi cu modul acesta Românii rĕmânŭ singuri stăpâni şi preste locurile din stânga rîului Siret pênĕ în Bugég.

Da, încă de la 1215 unŭ Românŭ cu numele Radu Negru, avênd în faça despre Ostŭ locuri góle de popórele barbare; şi de altă parte, ne putênd suferi relaţiunile sele cu Ungurii; îşi părăsesce locul seŭ

Romanĭ (Bizantinĭ) şi pre caĭ iĭ răniaŭ şi pre călăreţĭ iĭ făceaŭ pedestri, şi în fine fugiaŭ » (1).

Anul 1258 a pusŭ capătŭ regilor din familia masculină a luĭ Asan. Cu mórtea luĭ Michael se sue pre tronul Regatuluĭ Românо-Bulgarŭ vĕrul primarŭ al acestuia, Calimanŭ II, dar avĕnd o domnie efimeră, şi fiind fŏrĕ de succesorŭ, Regatul trece în mânĭ streine. Din ceĭ un-spre-ḑece regĭ, ce aŭ maĭ urmatŭ pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ, toţĭ aŭ fostŭ streinĭ de linia directă a familieĭ luĭ Asan, şi eĭ maĭ toţĭ aŭ întratŭ în rudire cu familia luĭ Asan, dar numaĭ în linie nedréptă prin femeĭ. Fiind că aceştĭ regĭ acum eraŭ aleşĭ de către poporŭ din familiile boieresci; şi fiind că în privinţa genealogieĭ lor ni lipsescŭ datele necesare; de aceĭa noĭ spunemŭ în terminĭ generalĭ, că aceştĭ regĭ în numĕru de un-spre-ḑecĭ aŭ ocupatŭ tronul Regatuluĭ pĕnĕ la 1394, când Regatul Româno-Bulgarŭ cade sub dominaţiunea definitivă a Turcilor, făcĕndu-se stăpânŭ preste Tîrnova şi cele-lalte localităţĭ ale Regatuluĭ sultanul Amurat I. Tot-o-dată trebue să recunóscemu, că Regatul Româno-Bulgarŭ cu despărerea familieĭ luĭ Asan *a fostŭ ne'ntrerupt sfăşietŭ, când de Bizantinĭ, alte orĭ de diferiţiĭ pretendenţĭ la tronŭ, maĭ pre urmă de Serbĭ şi în fine sdrobitŭ cu desevĕrşire de către Turcĭ.*

Făcĕnd acum şi o privire generală asupra întregeĭ vieţeĭ politice a Românilor din Regatul Româno-Bulgarŭ, noĭ suntemŭ obligaţĭ de evenimente, **ca să recunóscemŭ, că acestu Regatŭ a avutŭ o esistenţă de 209 anĭ, din aceştia 73 anĭ el a fostŭ administratŭ de Asan şi de membriĭ din familia luĭ, iar restul de 136 a continuatŭ a esista sub regĭ, aleşĭ din familiile boeresci.** Pre lôngă aceste, *trebue să maĭ adaugimŭ,* **că Regatul Româno-Bulgarŭ sub membriĭ familieĭ luĭ Asan a mersŭ crescĕnd în respectul militarŭ, administrativŭ, religiosŭ şi politicŭ, sub cialalţĭ înse**

---

(1) G. Acropolitae Annales cap. LXI. Cine nu recunósce şi aicĭ pre Românĭ de pre armele şi modul lor de bătae? Arcaşiĭ românĭ eraŭ vestiţĭ şi în timpurile posteriόre, adecă prin seculul al XV-le kĭar, iar strategica, descrisă aicĭ se vede şi în lupta luĭ Ioniţă cu Latiniĭ, lôngă Adrianupolŭ.

şi s'aŭ sĕvêrşit de bătrînul şi prea milostivul crestinŭ Radul Negrul voevodŭ, care aŭ fostŭ de începutŭ descălicătorŭ ţereĭ românescĭ şi de 'nceputŭ aŭ fostŭ ziditŭ acéstă săntă şi Dḑeescă Biserică, când aŭ fostŭ cursul anilor 6723 (ch. 1215) » (1).

Dupŏ ce amŭ vĕḑutŭ atestaţiunea luĭ Mateĭ Basarab, Domnul ţereĭ românescĭ, despre fundarea regatuluĭ şi a monastireĭ luĭ Radu dela 1215, acum să ascultămŭ şi o altă inscripţiune, ce o dateză tot dela Mateĭ Basarab 1636, şi carea dupre mărturia acestuĭ Domnŭ, este estrasă din cărţile bătrînescĭ. In acestŭ monumentu istoricŭ neperitorŭ se cuprindŭ nisce imunităţĭ acordate Câmpulungenilor de către Radu Negru şi aprobate şi de către Mateĭ Basarab. Iéca şi cuprinderea documentuluĭ, care dupŏ ce se introduce maĭ în acelaşĭ modŭ, adauge: « .... care o aŭ ziditŭ rĕposatul Radu vodă Negru, când aŭ fostŭ veletu dela Adam 6723 (1215).... « şi maĭ jos : «Dupŏ aceia, şi acesta, ce se ḑice dolgopolŭ (Câmpul-lungŭ) să fie ertatŭ de vamă de pâne, să nu dea vama domnescă, aşijderea şi orăşeniĭ să nu dea vamă de cele, ce vor vinde, dupŏ cum ertaţĭ aŭ fost de rĕposatul Radu Negru voevodŭ şi cum scrie şi în cărţile bătrîne » (2).

In fine Câmpul-lungŭ ni maĭ presintă şi un al treilea documentŭ, relativŭ la data fundăreĭ Regatuluĭ românescŭ dintre Siret şi munţiĭ Carpaţĭ, şi acestŭ documentŭ dateză dela Duca vodă 1645. El este scrisŭ pre o cruce de pétră, carea stipuléză pre cât imunităţile oraşenilor din capitala Regatuluĭ luĭ Radu Negru, tot pre atâta şi modul organisaţiuneĭ sociale a Regatuluĭ. Séŭ maĭ special : « In numele Tatăluĭ şi al Fiiuluĭ şi Sfântuluĭ Duchŭ amin. Rădicatus'au acéstă cinstită şi sfântă cruce întru slava şi cinstea Născătóreĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos şi întru pomana Dómnieĭ mele Iω. Duca voevodŭ şi a Domneĭ Domnieĭ mele Anastasia şi a fiiuluĭ Domnieĭ mele Iω Constantin voevodŭ. Vĕḑênd Domnia mea mila oraşuluĭ Câmpul-lungŭ, cum să fie ertatŭ de vamă de pâne, să nu dea vamă domnescă, aşijderea şi orăşeniĭ să nu dea vamă orĭ din ce vorŭ vinde, care vamă aŭ fostŭ er-

(1) Inscripţiunea de désupra uşeĭ de la Biserica cea veche din Câmpul-lungu veḑĭ Jurnalul „Biserica ortodoxă română" Anul III fasc. V, pag. 177.

(2) Ibidem pag. 179.

natalŭ — Transilvania, și vine la Câmpul-lungŭ, unde înființază unŭ nouŭ Regatŭ românescŭ. Aicĭ el, venind, a găsitŭ unŭ elementŭ românescŭ destul de mare; căcĭ noĭ am vědutŭ, că, desfășurând vieța politică a Românilor din drepta Dunăreĭ, Regiĭ Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ se adăpostiaŭ la Româniĭ din stânga Dunăreĭ, ĭșĭ procurau armatele, necesare pentru luptele lor contra diferiților inimicĭ aĭ Regatuluĭ, și aceste armate, de și numite de chronicariĭ Bizantinĭ Sciţĭ, eĭ se recunoscu a fi Românĭ maĭ ântâiŭ dupre atestațiunea luĭ Inocentiu III Papa Romeĭ, și apoĭ dupre armătura lor de bunĭ săgetarĭ, cum nĭ-a descrisŭ maĭ sus Choniat. Dar să lăsămŭ pre anonimul chronicarŭ românescŭ a ni vorbi el despre începutul Regatuluĭ românescu de la Câmpu-lungŭ și Argeșu: « Radul vodă Negru era vodă în Ardél și cherțogŭ pre Almaș și Făgăraș, și aŭ coborîtŭ la țéra românéscă pre apa Dâmboviţeĭ, la Câmpul — lungŭ, unde șĭ-aŭ făcutŭ curțĭ și mônăstire la acestŭ anŭ. Venit'aŭ și Basarab, Banul Craĭoveĭ, și s'aŭ supusŭ luĭ. Și aŭ stăpânitŭ numitul Domnŭ tótă țéra românéscă cu cincĭ judeţe ale Craĭoveĭ pênă în Dunărea și pênă în apa Siretuluĭ și în Ardél, Almașul și Făgărașul, cum și ceĭ maĭ din urma luĭ Domnĭ multă vreme aŭ stăpânitŭ aceste, dupre cum se dovedesce din tituliĭ Chrisóvelor. Iar dupŏ acésta aŭ mutatŭ Radul vodă Negrul scaunul la Curtea de Argeș, și făcêndŭ și curțĭ, aŭ făcutŭ și Biserică, în carea dupŏ mórtea luĭ s'au îngropatŭ și i s'aŭ făcutŭ și statuă de pétră, adecă kipul luĭ, care este în aceea Biserică » (1).

Maĭ tot aceste fapte, relative la fundarea Regatuluĭ românescŭ de pre cóstele ostice ale Carpaților, se cuprindŭ și în documentele ce nĭ-aŭ rĕmasŭ scrise în pétră la monastirea luĭ Radu-Negru din Câmpul-lungŭ. Și fiindu că uniĭ se îndoiescŭ despre fundarea Regatuluĭ românescŭ dintre Siret și Carpațĭ la 1215, noĭ reproducemŭ și aceste documente, care sună: « In dilele duceluĭ creștinŭ, și de Ddeŭ iubitŭ creștinŭ, Mateĭ Basarab voevodŭ și Dómna luĭ Elena, cu vrerea luĭ Ddeŭ, pusŭ a fi Domnŭ în țéra românésca și întru moșia luĭ, care iaste dintru Unguriĭ descălicată, adecă început'amŭ a scrie de acéstă s-tă și D-deéscă monastire, ce iaste chramul Adormireĭ Prea Sânteĭ Stăpâneĭ Nóstre Nascĕtóreĭ de Ddeŭ și pururea Fecióreĭ Maria, care s'aŭ începutŭ și s'aŭ zidit

(1) Anonymus Valachiae cap. XLIXV. (Șincaĭ chronicile Rom. Tom I, pag. 249.)

maĭ mulţĭ locuitorĭ românĭ în capitala Regatuluĭ seŭ, el acordă câmpulungenilor maĭ multe imunitaţĭ şi scutirĭ, privitóre pre obiectele lor de consumaţiune şi pre negoţul lor. Este demnŭ de tótă atenţiunea şi kiar impresionătorŭ modul organisaţiuneĭ judecătorescĭ şi administrative a Câmpu-lunguluĭ. Numaĭ la Românĭ prin seculu al XII-le se póte vedea o administraţiune colectivă, şi ceĭ 12 pârgarĭ cu judele şi cu bătrânii oraşuluĭ dispuneaŭ de tótă vieţa socială a locuitorilor; şi acésta pentru cuventul, că eĭ încă din timpurile cele maĭ antice nu puteaŭ să se împace cu administraţiunea personală.

In genere vorbind, fundarea unuĭ al doile Regatŭ pre cóstele ostice ale Carpaţilor şi cu basele în Dunărea şi Siret s'a realisatŭ de către Radul Negru la 1215, şi a continuatŭ cu vieţa politică şi religiósă pênĕ în presentu. Dar Ungurii sub conducerea Regilor lor nu lăsaŭ în pace pre acestŭ Regatŭ, de a se desvolta; iar Tatarii, carĭ s'aŭ ivitŭ la Dunărea pre la 1233, aŭ adusŭ atâta devastare şi atâta ruină locuitorilor din munţiĭ Carpaţĭ, în cât istoriciĭ ni spunŭ, că nu s'au maĭ vĕdutŭ în istorie astŭ-felŭ de acte barbare (1). Prin tóte aceste circumstărĭ istorice, noĭ trebue să recunóscemŭ, că pre malul stângŭ al Dunăreĭ, şi anume **din Carpaţi şi pene la rîul Siret s'a fundatŭ în epocha, ce ne ocupă, unŭ Regatŭ curatŭ românescŭ, care încă depre timpul fundatorului seŭ şi-a primitŭ o ogarnisaţiune socială, proprie datinelor şi usanţelor vekĭ, şi care a rĕmasŭ a se administra de către pârgarii şi bătrânii oraşelor.**

Dar observêndu-se, că acestŭ statu românescŭ este invidiatŭ de Ungurĭ şi devastatŭ de Tatariĭ, şi considerându-se, că Turciĭ, carĭ la 1393 a supusŭ Regatul Româno-Bulgarŭ, începŭ a să arăta şi în stânga Dunăreĭ, Mircea, Domnul Munteniei, înkiee unŭ tractatŭ de alianţa cu Porta, şi Româniĭ şi aicĭ, ca tot-da-una, îşĭ dicŭ: nu se póte, ca să avemŭ libertate politică complectă, apoĭ primimŭ condiţiunile de vasalitate de la poporul, care nu ni póte ameninţa vieţa celŭ puţin socială şi religiósă.

ARCH. **Genadie Enaceanu**

(Va urma)

---

(1) Mag. ist. de Tr. Laurian Tom V, pag. 239—243.

tată şi de rĕposatul Io Radul Negrul voevodŭ, când aŭ fostŭ létŭ 6723 (1215) şi de Alexandru vodă Iliaş la létŭ 7136 (1628) şi de alţĭ bătrinĭ reposaţi Domnĭ, precum scrie în cărţile cele bătrîne şi în pisania s-teĭ monastirĭ, carea iaste pusă de-asupra uşeĭ Bisericeĭ, întărite de rĕposatul Mateĭ voevodŭ cu mare blestemŭ. Iară când aŭ fostŭ în ḑilele Domnieĭ mele venit'aŭ judeţul cu orăşéniĭ cu jalba la Domnia mea, spuind cum că călugĕriĭ le strică mila oraşuluĭ, ce aŭ avutŭ de la alţĭ Domnĭ bătrînĭ. Intru acela veḑênd Domnia mea cărţile cele bătrîne şi ce scrie în pisania monastireĭ, Domnia mea încă am întăritŭ mila cu acéstă cinsistă cruce, ca să fie ertaţĭ şi de Domnia mea de aceste de tóte, câte scrie maĭ sus. Iar cine nu va întări mila acésta să fie procletŭ şi anatema ....Aşijderea şi pentru judecata oraşuluĭ pre orăşénĭ să-ĭ judece judeţul cu 12 pârgarĭ şi cu bătrâniĭ oraşuluĭ. . . . Ci tot legile « şi judecaţile lor să fie stăpânitóre, şi căcĭ judeţul să n'aĭbă voe a lua vamă de la orăşenĭ din cele, ce vorŭ vinde eĭ ». (1)

Fundarea nouluĭ Regatŭ pre malul stângŭ al Dunăreĭ, şi anume între Siret şi Carpaţĭ s'a efectuatu la 1215, adecă, când în Regatul Români-Bulgarŭ din drepta Dunăreĭ se afla Rege Borilă şi era amerinţatŭ de Ioan II Asan, care îşĭ petrecuse copilăria, dupre cum nĭ-a spusŭ Acropolitul, la Româniĭ din stânga Dunăreĭ. Şi era fórte naturalŭ, ca lucrurile să se petrece anume astŭ-felŭ. Româniĭ din stânga Dunăreĭ sub numirea de Sciţĭ, aŭ ajutatŭ afundarea Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ. Eĭ în tóte resbelele Regilor Româno-Bulgarĭ cu Bizantiniĭ şi cu Italieniĭ s'aŭ confirmatŭ din ce în ce în vitalitatea lor. De altă parte Radul Negru, fiind ne'ncetatŭ supăratŭ de Regiĭ Ungarieĭ, şi împedicatŭ de aceştia în desvoltarea vieţeĭ politice a naţiuneĭ sele, nu avea, de cât să se depărteze puţin de acestŭ némŭ, şi întinḑênd mâna conaţionalilor seĭ, să continue împreună cu aceştia vieţa politică românéscă şi în stânga Dunăreĭ. Acésta se putea efectua cu atâta maĭ uşor; căcĭ la Dunărea şi anume în părţile Românieĭ micĭ cum se numesce ea astă-ḑĭ, pre la 1215 se afla unŭ altŭ ducatŭ românescŭ, sub conducerea Banuluĭ Basarab al Craioveĭ.

De altă parte, Radul Negru, noĭ amŭ veḑutŭ, ca să pótă atrage

(1) Locul citatŭ pag. 180 şi 181.

«Statulŭ, care secolarisândŭ averile Monastiresci, a făcutŭ din acele lucrurĭ ale cleruluĭ averĭ comune, nu póte, credemŭ, ca sĕ se constitue pentru eternitate ca întreţinătorŭ scrupulosu de câtŭ alŭ acelorŭ edificiĭ pe care elŭ le póte utilisa pentru aşezăminte ce elŭ însuşi a creatŭ şi care suntu înscrise în bugetele sale. Câtŭ despre cele-l-alte locaşe risipite prin localităţĭ, unde statulŭ n'are interese imediate şi carĭ suntŭ fórte numeróse prin judeţe, s'arŭ cuveni ca comunele şi autorităţile judeţiane să iea asuprăle sarcina de a le reforma şi a le întreţine, daca cu adevĕrŭ se află încă în stare de a fi întrebuinţate pentru unŭ usŭ practicŭ. Suntŭ chiar printre dênsele unele carĭ, dupĕ disposiţiunĭ speciale s'arŭ putea trece în posesiunea, s'aŭ în esploatarea unorŭ particularĭ care le-arŭ utilisa ca aşezăminte industriale.

«O disposiţiune legislativă arŭ trebuĭ câtu maĭ curândŭ şi până cândŭ încă asemenea edificiĭ se maĭ păstrédă în stare reparabilă sĕ vină a reduce numĕrulu clădirilorŭ religióse carĭ vorŭ rĕmânea în serviciulŭ şi în sarcina administraţiuneĭ centrale, seŭ ca clădirĭ de utilitate publică, sau chiar şi ca monumente istorice.

«Formând astu-fel douĕ grupe bine specificate de care va avea statulŭ a îngriji cu bugetulŭ séŭ, tóte cele-l-alte arŭ trebui cedate definitivŭ comunelorŭ şi judecielorŭ, pentru ca dênsele să pórte sarcina lorŭ, séŭ chiarŭ şi particolarilorŭ carĭ arŭ voi a le utilisa în modŭ profitabilŭ pentru ţéră.

«Bugetulŭ Statuluĭ, o scimŭ cu toţiĭ este acumŭ abia în stare a întîmpina cele maĭ neapĕrate trebuinţe publice ; nu este niciĭ dreptŭ nicĭ raţionalŭ, nici patrioticŭ de a'l cere ca să'şĭ risipéscă cea maĭ mică parte din elŭ în cheltuelĭ întemeiate numaĭ pe satisfacerea unorŭ susceptibilităţĭ cu totul locale.

«Reducându-se edificiile lăsate în sarcina aceluĭ Ministerŭ la cele ce'ĭ suntŭ trebuinciόse pentru scolĭ şi la cele ce vorŭ fi, dupĕ unŭ scrupulosŭ esamenŭ, calificate de momente istorice (bisericĭ, monastirĭ, ruine etc.) tóte cele-l-alte câte vorŭ putea servi altorŭ dregătoriĭ centrale, judeciane şi comunale, vorŭ trece în sarcina acestora : o a treia categorie s'arŭ putea vinde, séŭ închiria la particularĭ şi în fine, bisericile isolate de prin localităţĭ, fără poporaţiunĭ ar rĕmânea în unica pază a Domnuluĭ.»

Din cele ce s'aŭ disŭ de apocrifulŭ autorŭ alŭ aceluĭ articolŭ cu atâta cutezanţă şi cu atâta disprefŭ. în contra sântelorŭ nóstre bisericĭ, în contra a totŭ ce avemŭ maĭ sacru în religiunea nóstră, amŭ rĕmasŭ cu totulŭ estasiatŭ.

Voescŭ darŭ maĭ întâiŭ, iubiţilor meĭ fiĭ Spiritualĭ, a vĕ face o scurtă esplicaţiune, ce este biserica.

Celŭ d'ântêiŭ locŭ în care creştiniĭ s'aŭ adunatŭ pentru scopŭ religios, este dupĕ cum ne descrie, Evodiŭ alu Alecsandrieĭ, în Ie-

A doua carte Pastorală a pré sânției Sele, Părintelui Episcopŭ alŭ Eparchiei Argeșului D. D. Ghenadie 1876 Decembre 15.]

GHENADIE

CU MILA LUI DUMNEDEU

EPISCOP AL SANTEI EPISCOPII DE ARGEȘIU

Prea cuvioșilor Arhimandriți, Stareți și Starețe, Ieremonahilor și Monahilor, Cucernicilor protoierei. preoților și diaconilor și tuturor drept credincioșilor creștini aĭ Eparchieĭ nóstre, darŭ și pace de la Domnul Nostru Iisus Hristos; iar de la noĭ Arhierésca bine-cuvêntare.

In urma epistolieĭ nóstre pastorale de la 14 ale trecutuluĭ Martie, și, în urma oralelorŭ consiliĭ ce v'amŭ datŭ cu ocasiunea reviziei ce amŭ făcutŭ în acéstă eparhie, amŭ simțitŭ o mâhnire adîncă în sufletulŭ nostru, cândŭ amŭ vĕḑutŭ maĭ multe locașurĭ Dumneḑeescĭ într'o desăvêrșită ruină; iar altele, în lipsă chiarŭ de cele trebuinciόse ale lor; cu tóte acestea, m'amŭ bucuratŭ ca printr'o inspirațiune divină, la resunetulŭ ce a făcutŭ în ânimile vóstre, cuvintele nóstre morale și religiόse, cândŭ cu ochiĭ inundațĭ în lacrămĭ, ne promiteațĭ solemnŭ, că vețĭ da totŭ concursulŭ posibilŭ spre a ameliora trista situațiune în care se află astă-ḑi sântele nóstre bisericĭ.

O asemenea durerósă stringere de ânimă, amu simțitŭ și maĭ multŭ cândŭ amŭ cititŭ în ḑiarulŭ *Românulŭ* de la 24 ale trecutuluĭ Noemvrie, următórele liniĭ:

«N'avemŭ trebuință să aducem maĭ pe largŭ aminte, câtŭ de numerόse aŭ fost la noĭ edificiile religiόse pe cariĭ moșiĭ și părințiĭ noștriĭ le clădeaŭ până chiarŭ și acum vre o treĭ pătrare de secolĭ, nu numaĭ pentru întreținerea cultuluĭ divinŭ, darŭ âncă și pentru adăpostirea poporațiuneĭ la timpŭ de nevoĭ.

«Asemenea cause nu maĭ esistă astă-ḑi și chiarŭ daca s'arŭ întimpla se se ivéscă, ele arŭ trebui întîmpinate cu alte întăriturĭ. de câtŭ ale vechilorŭ Monastirĭ.

Hs.: « Părinte, iartăle lorŭ că nu sciŭ ce facŭ. » (Evang. Luca Cap. 23).

Ni se dice că bugetulŭ statuluĭ, nu este nicĭ dreptŭ, nicĭ raţionalŭ, nicĭ patrioticŭ de a-şĭ risipi cea maĭ mică parte în cheltuelĭ cu întreţinerea acestor edificiĭ religiose, şi uită că ele nu cerŭ de câtŭ totŭ ceea ce este alŭ lorŭ şi dintr'alŭ lorŭ, precum se dice şi la sânta liturgie: « Ale tale, dintru ale tale ».

Ni se dice a se reforma unele din bisericĭ în alte modurĭ. Ce voesce óre? Fondarea unuĭ cultŭ noŭ, nepotrivit cu sentimentele şi tradiţiunile nóstre? voesce rĕsturnarea şi nimicirea opereĭ mareţe a raţiuneĭ umane? voesce a ne înapoia în întunericulŭ seculilorŭ, cândŭ ómeniĭ în profunda ignoranţă despre unŭ adevĕratŭ Dumnedeu, nicĭ atuncĭ n'a putută esista fără óre care credinţă, cândŭ chiarŭ atuncĭ, plinĭ de evlavie, 'şĭ aŭ sacrificat labórea şi avuţia lorŭ de aŭ turnatŭ viţelulŭ de aurŭ ca sĕ se închine luĭ?

Astădĭ credemŭ că toţĭ suntŭ luminaţĭ de mântuitóre percepte şi doctrine ale luĭ Is. Hs. într'o unanimă credinţă, căruia ne închinămŭ şi numaĭ rĕmâne nicĭ o îndoială că avemŭ necesitate de a esista unŭ altarŭ, de vreme ce esistă unŭ Dumnedeŭ, de vreme ce inimile nóstre sunt atrase către elu, de vreme ce cultulŭ ce'ĭ aducemŭ, este mişcarea neresistibilă a sufletelorŭ nóstre.

Póte ca numaĭ fiulŭ perzăriĭ să resiste la acésta. (Evangelistulŭ Ioan, Cap. 17, pagina 31).

Ni se dice a se vinde unele din bisericĭ, a se reforma în aşezăminte industriale etc., apoĭ acésta nu vine de la unŭ sentimenŭ patrioticŭ şi religiosŭ, cându însuşĭ Mântuitorulŭ Nostru Iisus Christosŭ a dis pentru sântele sale bisericĭ: « Casa mea, casă de rugăciune se va chema ». (Luca. Cap. 11).

Cândŭ aceste edificiĭ religióse, se sfinţescŭ dupe tipiculŭ bisericescu şi în conformitate cu sântele canóne, închipuindŭ: « Restignirea, Mormîntul şi Invierea luĭ Hristos ». Şi când noĭ nu maĭ putem tolera, ca din sânţenia lorŭ, în loculŭ respectuluĭ ce datorămŭ pentru religie, să le lăsămŭ a deveni jucăria necredinţeĭ şi a unorŭ vane ilusiunĭ.

Cine'ĭ póte da acestŭ dreptŭ supra-naturalŭ şi neaudită pană acumŭ în analele lumiĭ, celŭ puţinŭ la noĭ creştiniĭ bisericiĭ rĕsărituluĭ?

rusalim, casa aceea, în care s'a adunat Mîntuitorul Hristos cu apostolii sĕĭ de a făcut cina cea de taină.

Loculŭ celŭ hotărîtŭ pentru depunerea rugăciunilorŭ creştine, s'a numitŭ biserică

Biserica este casa luĭ Dumneḑeŭ în care s'a adunatŭ şi se adunŭ creştiniĭ, ḑioa şi nóptea ca sĕ aducă rugăciunile lor.

Prin urmare, ea are două înţelesurĭ, adică: este şi casa luĭ Dumneḑeu şi adunarea credincioşilor pentru rugăciune.

Ea este casa luĭ Dumneḑeu, locŭ sântu, casă de rugăciune, cerŭ pămêntescŭ, în care locuesce Dumneḑeŭ celŭ maĭ presusŭ de cerurĭ, închipuirea restignirii, a înmormîntăriĭ şi a învieriĭ luĭ Hristos; într'ênsa se aduce mistica şi de viaţă făcĕtóre jertfă şi se gătetesce masa cea de viaţă dătătóre; într'ênsa se aşéză móştele sfinţilor mo cenicĭ, şi se pregătesce pentru ca să'şĭ aducă poporulŭ rugăciunile sale.

Biserica este scaunul Impĕrătescŭ şi Arhierescŭ pre carele şade Impĕratulŭ Impĕraţilorŭ şi Marele Arhiereŭ alŭ Arhiereilorŭ, însuşĭ Mîntuitorulŭ Nostru Iisus Hristos.

Câţĭ o iubescŭ cu tótă ânima şi cu totŭ sufletulu lorŭ, aceia vorŭ lua cununa de la Dumneḑeŭ şi se vorŭ face moştenitorĭ împĕrăţieĭ luĭ, iarŭ câţĭ o vorŭ defăima se vorŭ osândi.

După cele ce vĕzurăţĭ prin acéstă esplicaţiune, cine ar maĭ putea reforma biserica în alt modŭ? Ce rĕŭ ne a făcut numerósele bisericĭ în ţéră? aŭ dóră nu scimŭ cu toţiĭ că biserica a înălţatŭ gloria şi ne a lăsatŭ nemurirea neamuluĭ Românŭ? Aŭ dóră nu scimŭ că ea a inspiratŭ eroiĭ ţĕriĭ, că averile eĭ aŭ susţinutŭ nevoile statuluĭ, că bărbaţiĭ aŭ peritŭ: uniĭ pe câmpulŭ gloriosŭ al apărăriĭ patrieĭ şi alţiĭ că s'aŭ sacrificatŭ pentru drepturile eĭ? Nu scimŭ că biserica este piatra fondamentală a orĭ căruĭ statŭ, fără de care elŭ nu póte esista, precum a ḑisŭ unŭ înţeleptŭ, că cetatea cea maĭ tare din lume este aceea, unde legile ţĕreĭ se păzescŭ şi unde biserica se respectă?

Maĭ este óre putinţă a se pronunţa nisce asemenea disposiţiunĭ? Suntemŭ în timpulŭ păgânilorŭ, alŭ barbarilorŭ, alŭ gonitorilorŭ de bisericĭ, alŭ acelora cariĭ cereaŭ desfiinţarea icónelor?

Nu! vomŭ repeta dérŭ şi noĭ cuvintele Mîntuitoruluĭ nostru Is.

amŭ putea-o descoperi în întunericulŭ timpurilorŭ furtunóse prin care aŭ trecutŭ acéstă ţeră?

Se mai găsesce vre unulŭ între noi, fiŭ vitregŭ, ingratŭ, renegatŭ, perfidŭ, perversŭ, usurpătorŭ de sanctitatea acestuĭ dreptŭ, care să'şĭ înnalţe vocea în contra recunoscinţeĭ!.. Care să calce cu dispreţŭ peste mormintele acelorŭ ilustriĭ străbunĭ ce'şĭ sacrificară sângele şi propria lor avere pentru religiune şi pentru a ne păstra numele de Românĭ!

« Vaĭ ţie semiţie rea, fiĭ nerecunoscătorĭ şi fără de lege! »

« Amarŭ celuĭ fără de lege, că rele vorŭ veni luĭ, dupre lucrulŭ mâĭnilorŭ luĭ » (proorocia Isaieĭ. Cap. 3. Stih. I).

Voesce darŭ unulŭ ca acela a se părăsi Altarul Domnuluĭ, a se lăsa în ruine, a se dărîma? Apoĭ acésta a fost intenţiunea strămoşilor noştriĭ şi a cleruluĭ care, în urma lorŭ, a păstrat cu zel şi multă ardóre, contribuindŭ uniĭ din clericĭ chiarŭ de la dînşiĭ prin banĭ şi ostenelĭ de a se întreţine pènĕ acumu aceste sacre aşezăminte, în ceea ce ele au avutŭ de trebuinţă?

Daca esistă astă-ḑĭ poporulŭ Românŭ, daca avemŭ o patrie, este pentru că, amŭ avutŭ o credinţă nestrămutată în Dumneḑeŭ, unŭ Altarŭ, o biserică sacră şi neatinsă în drepturile sale.

Véḑă orĭ-cine, de cândŭ a începutŭ a se călca drepturile bisericeĭ, câte dezastre aŭ venitŭ asupră-ne! . . . . şi, daca nu este cu dreptŭ « a se da luĭ Dumneḑeŭ ceea ce este alu luĭ Dumnezeu şi ceea ce este alŭ Cesaruluĭ luĭ Cesarŭ ». (Evang, Mateĭ Capŭ 22. Inc. 5).

Fie multŭ Milostive Dómne, dupĕ îndelungŭ răbdarea ta « care nu voescĭ mórtea păcătosuluĭ, ci să se întórcă şi să fie viŭ », ca şi celŭ ce a căzut în acéstă rătăcire, să se întórcă de la dênsa! căcĭ biserica nicĭ o dată nu osândesce, ea iartă! fie ḑicŭ, ca cele ce s'a citatŭ prin acelŭ ḑiarŭ atât de durerosŭ în sufletulŭ nostru, să rĕmâie unŭ visŭ greŭ, să rĕmâie în eternă uitare! fie ca ingerenţa civilă să nu maĭ apară în atribuţiunile spirituale! fie ca ḑiaristiĭ să numaĭ céră vre-o dată metamorphose în bisericĭ! fie ca totŭ Romanulŭ orthodocsu, să nu maĭ cugete la deturnarea fundaţiunilorŭ pióse de la adeverata lorŭ destinaţiune! . . .

Pe câtŭ ne privesce pe noĭ, o asemine questiune religiósă, vĕ declarŭ în tótă sinceritatea, iubiţilorŭ meĭ fiĭ spiritualĭ, că, nu ne vomŭ abate nicĭ o dată de la ceea ce ne ordónă sânta nóstră biserică

«Pe mulţĭ ĭ'a încelatŭ părerea lorŭ şi socotéla rea a făcutŭ să «lunece cugetele loru». (Cartea luĭ Iisus fiul luĭ Sirah. Cap. 3, Stih. 19—23).

Apoĭ şi celŭ maĭ lipsitŭ de orĭ ce cunoscinţe bisericescĭ, urmeză a da cuvenitul respectŭ către religie şi către cele sânte, de óre ce în de obşte este cunoscut că religia este basa fundamentală a instrucţiuneĭ, fără de care nu póte esista nicĭ unu raportŭ între omŭ şi Dumnedeŭ: Ea este perfecta civilisaţiune a omuluĭ, ea este adevĕrata filosofie a tutulor popórelor, ea este sublima raţiune umană, ea este singura şi ultima consolaţiune a omuluĭ, fără dânsa, nu póte fi nicĭ virtute solidă, nicĭ fericire adevĕrată: fără religiune nu numaĭ că se nimicescŭ orĭ ce state, darŭ şi societatea se corupe şi tinerimea se demoralisesă; şi, chiar legile cele maĭ bune dictate de ceĭ maĭ celebri legislatorĭ, încă nu potŭ avea o influinţă atâtu de puternică ca acelea ce suntŭ inspirate de o autoritate divină.

Daca unŭ poporŭ, este crescutŭ după principiile evangelice şi pătrunsŭ de morala religiósă, este totŭ-d'a-una dispusu a privi cu respectŭ totŭ ce se atinge de biserică; cea maĭ uşóră nesocotinţă însă, în privinţa celorŭ religiose, trebue să se scie, că este de ajuns a sgudui principiile religieĭ şi a nimici totŭ folosulŭ ce a produsŭ glorioşiĭ noştri străbunĭ în secolĭ.

Nemuritoriĭ noştri străbunĭ, spre a profita de mântuitórele învĕţăturĭ ale Domnuluĭ Nostru Iisus Hristos care se predaŭ Sântele Altare, plinĭ de entusiasmŭ religiosŭ, pioşĭ şi legaţĭ de unŭ adevĕratŭ patriotismŭ, ridicară aceste numeróse edificiĭ religióse (de care se supără autorulŭ aceluĭ articolŭ, în locŭ să regrete că nu se maĭ găsescŭ şi astădĭ asemenea fiĭ devotaţĭ umanităţiĭ spre a înmulţi Sântele altare); eĭ nu se mărginiră numaĭ întru acésta, ci asigurară şi eternitatea esistenţiĭ lor, luptânduse, până la abnegare ca să apere Sântele Altare şi prin urmare acéstă ţéră care ne-o lăsă de mostenire spre a lorŭ memorie şi a nóstră mîndrie naţională.

Pentru tóte aceste facerĭ de bine, memorabiliĭ noştri străbunĭ, sacrificând tot pentru urmaşiĭ lor, n'aŭ conservat pentru dînşiĭ de câtu consolaţiunea, ca, aceste sacre monumente să esiste în eternitate ast-felŭ, precum a fostŭ ultima lor voinţă.

Nu suntemŭ darŭ, datorĭ a le respecta acestŭ dreptŭ netăgăduitŭ ce stă în faţa nóstră şi chiarŭ orĭ-ce urmă a lorŭ, pe acolo pe unde

fie care minutŭ şi în tóte criticile evenimente ce ne înconjióră, căci numaĭ cu dragostea către Dumneḑeŭ şi către aprópele, cu credinţă şi cu fapte bune, ne vomŭ putea mîntui de tóte relele ce ne bîntue

« Şi scimŭ că, celorŭ ce iubescŭ pe Dumneḑeŭ tóte li se lucréză « spre bine ». (Apostolulŭ Pavelŭ. Către romanĭ. Cap. 8 Stih. 28).

« Ce folosŭ este, fraţiĭ meĭ de ar ḑice cine-va că are credinţă? « iar fapte nu are? aŭ póte credinţa să'l mântuiască pre dînsulŭ; « că de va fi fratele seŭ sora golĭ şi lipsiţĭ de hrana cea de tóte ḑi- « lele şi va ḑice lor cine-va dintre voĭ, mergeţĭ cu pace, încălziţivĕ şi « vĕ săturaţĭ şi nu le ar da lor cele de tréba trupuluĭ, ce folosŭ ar « fi? Aşa şi credinţa, daca nu are fapte bune, mórtă este singură ». (Apos. Iacov. Cap. 2, Stih. 14—17.)

Urmând dar cu sânţenie, tóte câte amu zisu, veţĭ fi lăudaţĭ; conşciinţa vóstră va fi sinceră şi curată; veţĭ fi demnĭ a vĕ numi fiĭ luĭ Dumnezeŭ; veţĭ avea rĕspunsŭ bunŭ înaintea înfricoşatuluĭ şi Nemitarniculuĭ judecătorŭ şi veţĭ dobândi cununa care veselesce pe ceĭ drepţĭ în viéţa eternă; Iar din partene, rugămŭ pe Cel-Atot Putinte ca mila luĭ să vĕ umbréscŭ în tóte zilele vieţeĭ vóstre şi darulŭ duhuluĭ sântŭ să fie cu voĭ cu toţĭ. Aminŭ.

(Semnat) †**Ghenadie Argeşu.**

Conform cu originaluĭ.

Dir. Episc. **N. Protopopescu**

orthodoxă, scumpa nóstră patrie spirituală, nicĭ de la datoriile imperióse ce ne privescŭ ca păstorŭ alŭ turmeĭ cuvêntătóre de la acéstă de Dumneḑeŭ păzită eparchie, ci tot d'a una cu crediuţă tare şi nestrămutată în Dumneḑeŭ, vomŭ protesta susŭ şi tare, orĭ de câte orĭ s'arŭ ridica nisce asemenea góne asupra sânteloră nóstre bisericĭ, cu tóte mijlócele nóstre cele slabe.

Singura nóstră preocupaţinne, nu a fostŭ şi nu va fi alta de câtŭ a vedea biserica la înălţimea eĭ şi de a rĕmânea drepturile eĭ inebranlabile :

De aceea amŭ venitŭ la acéstă eparchie şi pentru acésta, ne vomŭ sacrifica în orĭ ce momentŭ şi în orĭ ce circumstanţe până la cea din urmă respiraţiune.

Terminîndŭ acestea, vĕ sfătuescŭ duhovnicesce a nu se scandalisa ânimele vostre întru nimicŭ la orĭ ce tentaţiunĭ de aseminea natură; să nu vi se ştérgă din ânimă sentimentele de religiositate şi de binefacere; veghiaţĭ şi păstraţĭ în tótă integritatea sfintele luĭ Dumneḑeŭ bisericĭ; respectaţile ca pe cele maĭ sacre odóre; cugetaţĭ a pururea a-le înmulţi; ér nu a le dărîma, ca sĕ putemu face fericirea ţéreĭ nóstre; imitaţĭ laudabilele esemple ale gloşioşilorŭ noştriĭ străbunĭ, cariĭ pentru a lorŭ pietate, virtute şi frumóse semtimente ce aŭ avutŭ către cele sânte şi pentru zelulŭ cu care se luptaŭ pentru patrie le-a ajutatŭ bunulŭ Dumneḑeŭ de ne aŭ lăsat aceste nepreţuite darurĭ; faceţi-vĕ demnĭ de a purta numele lorŭ plinŭ de glorie, care s'aŭ gravatŭ pe muriĭ tuturorŭ sacrelorŭ edificiĭ (1), ce ne-eŭ lăsatŭ de moştenire, unde, ne putemŭ închina la sântele lorŭ altare şi unde datorămu a aduce de vecĭ laudă către Inaltulŭ Creatorŭ, pentru nenumĕratele facerĭ de bine ce priimindŭ de la dênsulŭ pe

(1) Dupe cumŭ şi astăḑĭ esistĭ acéstă frumósă biserică de la Curtea de Argeşŭ alŭ căreia stylŭ ornamentalŭ, se vede, că meşterul Manole, 'l-a imitatŭ dupĕ miniatura bizantină, care a făcut admiraţiunea popórelor şi lauda fericitului Neagoe Voevod, fondatorulu eĭ, ce repausézĭ în lăuntrulŭ bisericiĭ în partea dréptă sub piatra mormentală cu data 1521.

Totŭ aci se află treĭ pietre maĭ micĭ, unde repausézĭ treĭ fiĭ aĭ sĕĭ : Angelina Ioan şi Petru, şi maĭ josŭ este Stanca fiica luĭ subnume de Sofronia la 1531.

Totŭ aci se află şi piatra mormentală a luĭ Radu de la Afumatı 1529.

Maĭ spre uşa biericeĭ se găsescu încă treĭ petre mormentale.

Sub una zace Constantin, nepotul luĭ Mateĭ Voe-Vod. 1641.

Sub cea dea a doa Ananina Metropolitulŭ 1582.

Sub cea de a treia Kiasna. soţia Armaşuluĭ care a fostŭ la Mateĭ V,12. 6VI

afară de cea de răsărit, nu se putea compara cu ea. Un mare numĕr de oraşe şi sate, precum : Tiveriada, Vithsaida, Capernaum, Chorasin, Magdala etc, care erau destul de populate, se întindeaŭ pe ţermurile acestuĭ lac. Iosif Flavie vorbind despre abondenţa şi frumuseţea ţĕrmurilor acestuĭ lac în tóte timpurile anuluĭ, numesce aceste localităţĭ *Raiul pămĕntesc*; şi tot-o-dată arată că Iordanul curge prin acest lac fără ca să'şĭ amestice apele. Apa laculuĭ era lină, bună la gust, şi plină de pesce : pentru care, precum se vede din maĭ multe locurĭ ale Evangelieĭ, pescăritul era una din ocupaţiunile principale ale locuitorilor de prin prejur.

Pe ţermurile frumóse ale acestuĭ lac vĕdĕnd Domnul pe fraţiĭ — Simon ce se numesce Petru (1) şi pe Andreĭ, cariĭ fiind pescarĭ, îşĭ aruncaŭ mrejele in mare, şi prevedĕnd întrĕnşiĭ predisposiţiunĭ de credinţă adevĕrată şi tare, i-a kiemat la sine spre a-ĭ pregăti şi a-ĭ face din vênătorĭ de pesce, vênătorĭ de ómenĭ. Dar pentru ce óre Iisus Christos alege de discipolĭ seĭ ucenicĭ aĭ seĭ pe nisce aseminea ómenĭ ne cărturarĭ ? Aci se vede Provedinţa şi okiul cel a tóte vĕdător a luĭ Dumnedeŭ, care încă de la începutul fie-căreĭ lucrărĭ cumpănesce şi dirige cu înţelepciune lucrurile spre a ajunge la scopul lor, şi a înlătura orĭ şi ce infamiĭ provenite din îndemnurile inamiculuĭ omenireĭ, a diavoluluĭ. Decă Iisus Christos ar fi ales de discipulĭ aĭ seĭ dintre învĕţaţĭ, bogaţĭ şi puternicĭ aĭ pămĕntuluĭ, atuncĭ ómeniĭ îndărătnicĭ şi împetriţĭ la inimă, ar fi dis că Evangelia a supus lumea, nu prin puterea luĭ Dumnedeŭ, ci prin frică, prin banĭ şi prin inţelepciune omenéscă. « *Dar să nu se laude nici un corp înaintea lui Dumnedeu* — dice Apostolul — şi să se scie, *că pre cele nebune ale lumei a ales Dumnedeŭ, ca pe cei înţelepţi se'i ruşineze, şi pre cele slabe ale lumei a ales* Dumnedeŭ *ca să înfrunteze pe cele tari, şi pre cele de nĕm prost şi ne băgate în sĕmă, şi pre cele ce nu sunt, a ales Dumnedeŭ, ca pe cele ce sunt să le strice* (1. Colas. I. şi IV). Credinţa decĭ, este un dar a luĭ Dumnedeŭ, şi lauda pentru ea se cuvine tot luĭ. Fraţiĭ, — Simon

(1) Petru însemnéză în Grecesce Piatra, şi corespunde cu ebraescul Kifa.

ESPLICAREA
EVANGELIEI A II-a DUPA RUSALII

(Math. cap. IV, vers 18 — 23).

Urmărind cu luarea-aminte cuprinderea sântei Evangelii ce s'a cetit astă-dĭ, noĭ în genere aflăm în ea două ideĭ principale, seŭ maĭ bine dicĕnd două lucrărĭ Dumnedeescĭ în raport către omenire, şi anume : Provedinţa seŭ îngrijirea Dumnedeéscă, şi prea marea luĭ iubire de ómenĭ. Provedinţa o vedem în alegerea şi kiemarea sânţilor Apostolĭ, pe care ĭĭ alege dintre ómeniĭ ceĭ maĭ simpli şi ne cărturarĭ, pentru a se vedea că în lăţirea şi propagarea creştinătăţeĭ, lucră puterea şi mintea cea prea perfectă a luĭ Dumnedeu, iar nu înţelepciunea şi combinările minţeĭ omenescĭ. Iar iubirea de ómenĭ se arată în predicarea Evangelieĭ — despre împĕrăţia luĭ Dumnedeu şi vindecarea a tot felul de bóle şi neputinţĭ întru popor prin Domnul nostru Iisus Christos. Sciind acum cuprinsul general al acesteĭ sânte Evangeliĭ s'o urmărim şi în parte vers după vers, şi să vedem înţelesul eĭ.

Aşa noĭ, creştinilor, în Evangelia, ce s'a cetit astă-dĭ am audit cuvintele :

«In vremea aceea, umblând Iisus pre lângă marea Galileeĭ, a vĕdut pre doĭ fraţi, pre Simon ce se numesce Petru, şi pre Andreĭ fratele luĭ, aruncându-şĭ mreja în mare, că eraŭ pescarĭ. Şi a dis lor: veniţĭ dupĕ mine, şi vĕ voiu face pre voĭ vĕnătorĭ de ómenĭ. Iar eĭ îndată lăsându-şĭ mrejele aŭ mers dupe dînsul».

Privind la aceste cuvinte din punctul de vedere istoric, trebue a sci că marea Galileeĭ purta şi numele de marea Tiveriadeĭ şi lacul Genesaretuluĭ; şi că acéstă parte aşa era de frumósă, în cât nicĭ una din părţile Palestineĭ,

doi frați, pre Iacov al lui Zevedeiu, și pre Ioan fratele lui în corabie cu Zevedeiu tatăl lor. cârpindu-și mrejele lor. și i-a kiemat pre dênșii. Iar ei îndată și lăsând corabia, și pre Zevedeiu tatăl lor, au mersu dupre densul» In aceste cuvinte noi vedem că Sântul Evangelist ne spune simplu şi curat, că Iisus Christos a mai kiamat încă la apostolat şi pe fraţii— Iacov şi Ioan, carii erau fii ai lui Zevedeiŭ, şi carii fiind în corabie cu tatăl lor îşi cârpiaŭ mrejele; şi că ei îndată după kiemare lăsând corabia şi pe tatăl lor aŭ urmatŭ lui. Aici este de observat: ântâiu aceea, că decă Evangelistul ḑice că Iisus a kiemat pre Iacov al lui Zevedeiu şi pre Ioan fratele lui, şi nu ḑice de a dreptul că a kiemat pe Iacov şi Ioan fiii lui Zevedeiu, cauza este că eraŭ doi Apostoli cu numele Iacov : dintre care unul era fiiu al lui Alfeu, pe care Sântul Evangelist Marcu îl numesce şi Iacov cel mic, iar altul era fiiŭ al lui Zevedeiŭ, pe care, pentru a-l deosebi de cel d'antiiu arată şi al cui fiu este. Al doilea ca decă Iacov şi Ioan împreună cu tatăl lor îşi cârpiaŭ mrejele apoi ei eraŭ ómeni săraci; de unde se vede iarăşi iconomia Dumnedeescă în propagarea Evangeliei de către ómeni ne cultivaţi şi săraci, pentru ca să nu se laude tot omul întru înţelepciunea sea. Al treilea, că Iacov şi Ioan prin immediata lor urmare după cel ce i-a kiemat, fără a se mai ocupa de tatăl lor, care se vede că nu a voit să credă, s'aŭ arătat demni de a fi discipuli ai lui Iisus, care cu altă ocasiune a ḑis : «*Toi cel ce iubesce pe tată, frați seŭ surori mai mult de cât pre mine nu este vrednic de mine*»'

Din tóte acestea trebue a ne înveţa, că precum aceşti doi fraţi aŭ lăsat corabia şi pe tatăl lor, — vrea să ḑică aŭ făcut cu fapta abstracţiune de bunurile şi mângăerile temporale de care puteaŭ să se bucure, aşa şi noi, iubind pre Dumnedeu mai mult de cât ori-ce în lume, să lăsăm corabia vieţei cea plină de grijí ne folositóre, care înótă pe noianului acestii lumi furtunóse, şi să ne grăbim a trece în barca ce se conduce de însuşi Iisus Christos, şi carea pentru aceea, deşi se pórtă tot penoenul marei furtunóse este mai sigură şi mai fără pericol.

şi Andreiu erau cunoscuţi luĭ Iisus încă de când erau discipulĭ aĭ luĭ Ioan ; însă nu li spusese ce voesce a face din eĭ. Dar când Provedinţa Divină totul regulase, Iisus Christos vine la mare, îĭ găsesc vênând pesce, şi'ĭ kiamă dicêndu le : **veniţi după mine şi Eŭ ve voiŭ face vênătorĭ de ómenĭ »**. Adică, vě voiŭ face pre voĭ predicatorĭ aĭ Evangelieĭ ; şi în loc de mreje pentru pescĭ, veţĭ întinde undiţile cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ, şi veţĭ atrage cu ele pe necredincioşĭ la cunoscinţa Adevěratuluĭ Dumnedeu — la mântuire. Dar Petru şi Andreiu avênd deplina credinţă în atot puternicia luĭ Dumnedeu, carele şi vorbia cu dênşiĭ şi carele póte să facă din slab, tare, şi din neputincios, putincios, s'aŭ grăbit a merge după dînsul. « **Iar eĭ audind acestea** — dice Sântul Evangelist Matheiu —, **îndată lăsându-şi mrejele aŭ mersŭ după dênsul »**. Vedeţĭ creştinilor, câtă abnegaţiune de sine ! Mrejele, luntrea şi undiţile, fără 'ndoială, erau unicele lor midlóce de a-şi procura hrana de tóte dilele, atât pentru eĭ cât şi pentru familiile lor ; şi cu tóte acestea, îndată ce eĭ aŭ audit pe Domnul kiemându-ĭ către Sine, aŭ lăsat tóte şi aŭ urmat Luĭ. Din acéstă faptă a lor, trebue a ne invěţa şi noĭ, cât de cu mare repegĭune datorim de a urma luĭ Dumnedeŭ, când ca şi pre Apostolĭ ne kiamă dicênd : « *Veniţi către mine toţi ceĭ însărcinaţi şi osteniţi, şi Eŭ vě voiŭ odihni pre voi* »; căcĭ precum atuncĭ aŭ kiemat pre Apostolĭ, aşa şi acum în fie-care-di ne kiamă pre noĭ. Si dupre cum Apostoliĭ aŭ lăsat mrejele şi undiţile cu care vênau pescĭ, aşa şi noĭ să lăsâm ideile şi dorinţele corporale, cu care ne prindem înşine în undiţile inamiculuĭ mântuireĭ nóstre — a diavoluluĭ. Si precum Apostoliĭ aŭ lăsat tot avutul lor pământesc, aşa şi noĭ lăsând tot interesul nelegiuit şi tótă rěutatea, şi scoţênd tóte vicleşugurile din inimele nóstre, să fim cu luarea aminte la vocea Domnuluĭ care ne kiamă la mântuire şi să împlinim poruncile luĭ. Dar fiind că secerişul era mult şi choldele întinse, Domnul, după ce Petru şi Andreiu s'aŭ decis a merge după El foră cea maĭ mică întârdiere, s'a grăbit a kiema şi pe alţiĭ la apostolat : pentru care sântul Evangelist adauge :

« Şi de acolo maĭ nainte mergênd, a vedut pe alţĭ

că învěța contra legeĭ și a profeților ; pentru care El și dice Caefeĭ : «Eŭ de facă am grăit lumeĭ, și tot-dé-una am învěțat in sinagogă și în biserică, unde se adunaŭ Iudeiĭ de pretutindenea, și intru ascuns n'am grăit nimica». *Predica Evangelia impěrěției luĭ Dumnedeu*, adică învață pre credincioșĭ Dogmele pietățeĭ, Misteriile credințeĭ, ințelesul legeĭ, practicarea faptelor bune, prin care omul se face demn de impěrăția luĭ Dumnedeŭ. Dar Iisus Christos nu numaĭ învăța și îndemna la practicarea faptelor bune, ci și singur împlinia maĭ ântâiŭ ceea ce învață pe alțiĭ se facă. Așa spre esemplu El învață pe popor dicênd : «Fericițĭ ceĭ săracĭ cu spiritul, ca acelora este împěrăția luĭ Dumnedeu, și acesta o sěvârșesce maĭ ântêiŭ singur, căcĭ dice despre sine» Eŭ de la sinemĭ nu fac nimic, care vrea să dică că El puterea sea și tóte darurile de care împărtășesce pe ómenĭ sunt de la Dumnedeu Tatăl, iar nu de la sine; cu tóte ca El este intru Tatăl, și Tatăl întru El.

Decĭ dar creștinilor, fiind tot-dé-una cu atențiune la învěțătura ce ni se propune in sânta Evangelie, prin care în tóte dilele suntem kiemațĭ la mântuire, să ne grăbim, de a ne conforma credința și faptele nóstre cu ea.

Archim. **Silivestru Bălănescu**

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI

XV-ea VORBIRE

ANTAIEA LA RUGACIUNEA CATRE DUHUL SFANT

IMPERATE CERESC

Fraților!

Stând in sfânta biserică, luând aminte la Dumnedeeasca citire și cântare, din tóte rugăciunile bisericeștĭ, noĭ maĭ adese-orĭ audim repetêndu-se aceste scurte ru-

Indată după kiemarea şi a acestor doĭ discipolĭ la apostolit, Iisus Christos începe a propune cerésca sea învĕţătură, — pentru care sântul Evangelist maĭ departe ḑice:

«**Şi a străbătut Iisus tótă Galileea, învĕţând în sinagogele lor, şi propoveduind Evangalia împĕrăţieĭ, şi vindecând tótă bola, şi tótă neputinţa întru popor**». Aicĭ trebue a întórce luarea aminte asupra locurilor, unde învĕţa Iisus, adică asupra Sinagogelor. Sinagoge se numiaŭ edificiele seŭ casele în care se adunaŭ Evreiĭ de citiaŭ Sânta scriptură seŭ *Biblia*. In totul dupre legea luĭ Moisi serviciul Divin şi sacrificiele trebuiaŭ să fie efectuate de Evreĭ maĭ ântâiŭ în locul, unde se află kivotul seŭ serviciul legeĭ; iar dupe aceea în Ierusalim, unde era unicul templu al adevĕratuluĭ D-ḑeŭ, şi unde fie care Evreŭ era obligat de a merge cel puţin o dată pe an. In timpul captivităţeĭ babilonice, când Evreiĭ fură necesităţĭ de a trăi departe de ţera lor, unde nu aveau templu, se simţĭ cu deosebire o mare necesitate de a se însemna nisce locurĭ anumite pentru adunările religióse, in care să pótă a se ocupa cel puţin cu cetirea legeĭ şi a rugăciunilor comune, decă nu se putea sevĕrşi şi aducerea sacrificielor. Către acest timp — cu deosebire — (1) — referă mulţĭ şi originea sinagogelor. Dupĕ întórcerea din captivitate şi reedificarea templuluĭ, obiceiul de a sevĕrşi parte din serviciul divin în locurĭ particulare, fiind deja înrădăcinat, nu numaĭ nu a încetat, ci încă — din cauza greutăţilor ce întimpinaŭ cu călătoria la Ierusalim, s'a şi intărit.

Cu modul acesta, în timpul Nascereĭ Domnuluĭ nostru Iisus Christos, sinagogele erau respândite nu numaĭ în Palestina, ci şi în oraşele din Siria, Asia mică şi Grecia. Ba încă ce e maĭ mult, în unele din oraşele cele marĭ ele erau fórte numeróse. Iudeiĭ se adunau de ordinar în sinagogĭ sâmbăta şi în ḑilele de sĕrbătorĭ; iar maĭ pe urmă, încă şi in adoua ş'a treia ḑi a septămâneĭ. In aseminea locurĭ decĭ, predica Iisus Christos la arătare — despre împĕrăţia luĭ Dumneḑeu, ca să nu i se imputeze

(1) Uniĭ însĕ deduc originea sinagogelor de la şcólele profetice.

o potrivă cu Dumnedeŭ Tatăl și cu Dumnedeŭ Fiul; fiind că în Sfânta Scriptură și Dumnedeŭ Tatăl se numește *Impĕrat* (1 Tim. 1, 17; Psal. 88, 19), *Domn al cerului și al pământului* (Mat. 11, 25), tot ast-fel și Fiul lui Dumnedeŭ într'o cântare bisericéscă se dice: *Impĕratul cerului pentru iubirea sa de ómenĭ s'a arĕtat pre pămênt.*

Duhul Sfânt se numește Impĕrat *ceresc* nu pentru aceea, că impĕrăția Luĭ nu s'ar întinde și preste pămĕnt, ci pentru că El impĕrătește maĭ cu osebire în cer între Sfinții luĭ Dumnedeŭ, între Ingerii ceĭ netrupeștĭ și alțĭ dreptĭ; încă și pentru aceea, că, ca să dicem așa, el cârmuește impĕrăția cerească, adecă fericirea nóstră cea vecinică; fiind-că și midlócele ce sunt spre mântuire — sfintele Taine, ni se daŭ de către Duhul Sfânt, și noĭ ne mântuim numaĭ prin ajutorul Sfântuluĭ Duh.

Pentru ce se numește Duhul Sfânt și *Mângâitor*?

Pentru aceea, precum dice un Sfânt Părinte al Bisericiĭ, că Duhul Sfânt, dând nădejde de ertare celor-ce se întristedă pentru pĕcatele lor, le ușurédă întristarea sufletuluĭ lor (1); adecă noĭ toțĭ suntem pĕcătoșĭ: *căcĭ cine se află neîntinat? nimenĭ, măcar de ar-fi viața luĭ numaĭ de o singură di pre pămênt,* dice Sfânta Scriptură. Și voĭ științĭ ce va dice Domnul pĕcătoșilor la înfricoșata judecată: *duceți-vĕ de la mine blestemaților in focul cel vecinic, carele este gătit diavoluluĭ și ingerilor luĭ* (Mat. 25, 41). Dup'acesta, ce bucurie póte fi pentru noĭ d'a maĭ trăi pe pămĕnt! Der iată, că Dumnedeŭ este milotiv și îndurat spre noĭ păcătoșiĭ: Duhul Sfânt ne mângie și dă midlócele pentru curățirea de pĕcatele nóstre în taina spovedanieĭ și a sfinteĭ cumenicături, și impreună cu acestea și nădejdea către mêntuire. Ș'apoĭ deosebit de pecate, câte nenorocirĭ nu maĭ avem noĭ? Eĭ bine, fraților, în tóte nenorocirile acestea sĕ ne intórcem pentru mingîerea nóstră către Sfântul Duh și El, vĕ asigur că, ne va mîngîia, — precum a mîngîiat El pre sfințiĭ Apostolĭ

(1) Grigorie Theol. vedĭ Christ. Citere. anulŭ 1839. 2, 240. Cuvênt la Sf. Treime

găciuni: *Impĕrate ceresc*, *Prea sfântă Treime*, *Tatăl nostru*. Cu cât audim maĭ adese-orĭ citindu-se aceste rugăciunĭ, pre atât maĭ bine le invețăm pre din'a-fară; der abia putem dice, că cu atât maĭ bine le ințelegem. Maĭ in tóte lucrurile se petrece cu noĭ ast-fel: cu cât se intemplă ce-va maĭ rar, cu atât noĭ suntem maĭ curioşĭ; iar lucrurile ce le audim şi le vedem maĭ rar, acelea maĭ mult atrag luarea nóstră aminte. Der aceste rugăciunĭ se repetéză aşa de des, pentru că coprind într'însele multe lucrurĭ folositóre şi trebuinciόse pentru noĭ, — se repetă pentru aceea, ca se ştim şi se ținem bine în mintea nóstră şi în inimă aceea-ce se coprinde intr'ènsele.

Astă-dĭ, cu ajutorul luĭ Dumnedeu, eu mĕ voiu sili se vĕ tèlcuesc una din tr'ènsele, care se citeşte ast-fel: *Impĕrate ceresc, Mângĕitorule, Duhul adevĕruluĭ, carele pretutindinea eştĭ, şi tóte le implineştĭ, vistierul bunătăților şi dătătorule de viață, vino şi te sălăşlueşte intru noĭ şi ne curățeşte pre noĭ de tótă spurcăciunea şi mêntueşte, bunule, sufletele nóstre:*

Şi către cine inălțăm noĭ acéstă rugăciune?

Către Duhul Sfânt, care este a treia persónă a Prea Sfinteĭ treimĭ: căcĭ voĭ ştițĭ, că Dumnedeu este unul dupĕ ființă, der în treit dupĕ persóne, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh.

Der óre pentru ce se începe cu acéstă rugăciune or-ce suljbă bisericéscă, şi chiar şi a casă voĭ toțĭ sunteți datorĭ se începețĭ rugăciunile vóstre tot cu ea?

Pentru că tot ce este bunŭ se începe şi se sĕvîrşeşte numaĭ prin ajutorul Sfântuluĭ Duh; numaĭ atuncĭ vom avea înaintare şi în rugăciune şi în or-ce, când Duhul Sfânt cu darul seŭ ne va ajuta; fără El nicĭ rugăciunea nóstră nu póte fi plăcută luĭ Dumnedeu, şi or-ce lucru nu va înainta.

Der óre pentru ce Duhul Sfânt se numeşte *Impĕrat ceresc?*

El se numeşte *Impĕrat* — pentru a arĕta că El este de

ceĭ rĕĭ, tot pămêntul este plin de darul luĭ şi de mântuitórea luĭ aflare.

Ce va se dice cuvintele: *vistierul bunătăţilor?* Vistierie se numeşte aceea ce este iubitŭ pentru noĭ, aceea ce este scump pentru noĭ, şi este de mare trebuinţă — aceea în ce noĭ aflăm bucuria nóstră, mângierea, fericirea, c'un cuvênt aceea, ce este bun pentru noĭ. Duhul Sfânt, Dătătorul bunătăţilor celor vecinice, într'adevĕr că este visteria tuturor bunătăţilor pentru sufletele nóstre, — este vistieria, din care noĭ putem tot-d'a-una sĕ luăm tóte trebuinciósele, cele-ce ne sunt ne apărate pentru viaţă şi buna cinstire,— este adevĕrata bucurie, mângiere şi fericire.

Ce va se dică: *dătătorule de viaţă?* Va sĕ dică aceea, că Dumnedeŭ, — Duhul Sfânt ne dă şi viaţa cea pământéscă, cea vremelnică, precum ne încredinţédă sfânta Scriptură: Duhul luĭ Dumnedeŭ cel-ce m'a făcut; prin El eŭ mĕ mişc şi trăesc şi sunt; de la Dênsul avem şi suflarea şi tóte. Dar *Dătător de viaţă* va sĕ dice maĭ mult aceea, că El ne dă viaţa duhovnicéscă, vecinică, fericită, dându-ne în viaţa acésta tóte câte ne sunt trebuinciόse pentru mântuirea nóstră. *Prin Sfântul Duh* — cântă Sfânta Biserică — *tot sufletul viadă şi cu curăţie se înalţă, luminându-se prin Sfânta Treime cu Sfinţenie de taină.*

Aşa, fraţilor, Duhl Sfânt este *Impĕratul nostru ceresc*, este *Mangiitorul adevĕruluĭ, carele pretutindenea este şi tóte le implineşte, vistierul bunătăţilor şi datator de viaţă.* După tóte acestea eŭ cred că vĕ este înţeles, fraţilor, că trebue sĕ ne rugăm, ca Duhul Sfânt sĕ fie de a pururea cu noĭ. Iată pentru ce urmédă maĭ încolo acéstă rugăciune dicênd cuvintele: *vino şi te sălăşuleşte întru noĭ!* Der cum va veni El să sĕ sălăşluescă întru noĭ, când noĭ nu suntem vrednicĭ de acésta, când noĭ suntem pĕcătoşĭ şi rĕĭ, iar El este — visteria bunătăţilor? Aşa, fraţilor, noĭ nu suntem vrednicĭ pentru acésta din pricina pĕcatelor nóstre, şi pentru aceea dicem maĭ în colo în acéstă rugăciune: *şi ne curăteşte pre noĭ de tótă*

dupe inălţarea Domnuluĭ la cer, precum a mângĭiat pre Sfinţiĭ muceniciĭ în cumplitele lor chinurĭ, pre sfinţiĭ pustniciĭ în viaţa lor cea grea şi mult ostenitóre.

Pentru ce Duhul Sfânt se numeşte *Duhul adevĕruluĭ ?*

Pentru că de la Dênsul vine tot adevĕrul; tóte, câte El ni le descopere, ne făgădueşte, saŭ ne ameninţă, — tóte acestea sunt adevĕrate şi sfinte. Aşa este şi Sfânta Scriptură, saŭ cuvêntul luĭ Dumnedeŭ: scris prin însuflară Duhuluĭ Sfânt, precum audim citindu-se şi în Simbolul credinţeĭ nóstre: *cred întru Duhul Sfânt, carele a grăit prin proroci*. Pentru aceia noĭ trebue sĕ şi credem fără îndoială Cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ, să-l ascultăm şi să-l primim cu tótă inima. dér Duhul Sfânt şi acum petrecênd de-a pururea în Sfânta Biserică (Ion 14, 16), o pădeşte pre ea de tot eresul, iĭ dă păstori şi învĕţătorĭ (Fapt. Apost. 20, 28) şi-ĭ povĕţueşte spre tot adevĕrul (Ion. 15, 26). Pentru acea şi pre Sfânta Biserică — mama nóstră, şi pre părinţiĭ noştrĭ duhovniceştĭ — păstoriĭ Bisericiĭ trebue se-ĭ ascultăm şi sĕ împlinim întocmaĭ tóte, câte eĭ ne poruncescu.

Ce va sĕ dică cuvintele: *carele pretutindenĭ eştĭ şi tóte le împlineştĭ ?*

Acésta va sĕ dică, că Duhul Sfânt, ca Dumnedeŭ şi ca cârmuitorul mântuireĭ nóstre, este pretutindenĭ şi în tótă vremea, şi în tot-d'a-una gata ca să ne ajute pre noĭ pre toţĭ. câţĭ îl rugăm cu credinţă. Iată în ce chip vorbeşte despre acésta Prorocul şi Impĕratul David:

Unde mĕ voiŭ duce de la Duhul Teŭ şi de la faţa Ta unde voiŭ fugi ? De mĕ voiŭ sui în cer, tu acolo eştĭ; de mĕ voiŭ pogori în iad, de faţă eştĭ; de voiŭ lua aripile mele de diminéţă şi mĕ voiŭ sălăşlui la marginile măriĭ, şi acolo tot mâna Ta mĕ va povăţuĭ şi drépta Ta mĕ va ţine. (Psal. 138, 7—8). Acésta va sĕ dică că, noĭ niciĭ că putem sĕ ne închipuim un ast-fel de loc, unde sĕ nu se afle Duhul Sfânt carele este pretutindenĭ; în cer — prin El primesc fericirea toţĭ sfinţiĭ luĭ Dumnedeŭ, în iad — acolo de frica luĭ tremură toţĭ demoniĭ şi ómeniĭ

gurile nóstre de mai multe orí: *Impĕrate ceresc, Mângăitorule!* . . . iar cu inimile nóstre nicí că ne gîndim să ne intórcem către densul dupé mângiere. Sé nu'mí diceţí: «că pénă la D-deŭ este departe» dicătórea acesta este una din cele maí greşite dicĕtorí. *Aprópe este Dumnedeŭ de toţi câţi îl chiamă pre El; El nu este departe de nici-unul din noi.* Duhul Sfânt *este pretutindeni şi tóte le împlineşte,*—iată ce ne spune noué Sfânta Scriptură!

«Pénă la Dumnedeŭ este departe»!

Dér în sfânta biserică óre nu este D-deŭ? Vino in biserică şi te rógă maí cu oserdie luí D-deŭ,—şi ca când ţí-ar lua cu mâna tótă întristarea ta! Intrébă despre acésta pre ómenií ceí buní şi evlavioşí, saŭ ce este încă şi maí bine, citéscă aceea, carií ştiŭ carte, iar aceea, carií nu ştiţí ascultaţí la vieţile sfinţilor: acolo voí veţí vedea, că nenorocirile sé întâmplă sĕ le sufere nu numaí ómenií ceí păcătoşí ca noí, ci chiar şi sfinţií. Insuşí Dumnedeŭ ne trimite nenorocirile—ómenilor celor reí, pentru ca să se îndreptede, iar celor buní, pentru ca sé se facé încă şi maí buní.

Dér tot Dumnedeŭ îí şi mângie. Citéscă ceí-ce ştiŭ carte, bune-óre, viaţa şi patimile sfântuluí mareluí mucenic Eustatie Plachida (20 Sept). Tótă viaţa luí a fost un şir ne'ntrerupt de suferinţe—în fie-care di câte o noué suferinţă. El a fost un voevod împĕrătesc, cu nume mare şi fórte avut, din tóte avea de prisos—şi slugí şi baní şi tot felul de dobitóce. Dér el făcea şi multe fapte bune—iubia pre Dumnedeŭ şi pre aprópele. Dér Dumnedeŭ a voit ca şi maí mult să mărescă pre acest om drept, ca şi óre când pre Iov. Si iată că dupé porunca luí Dumnedeŭ, mórtea a cercetat casa luí, apoí tot cu ştirea luí Dumnedeŭ şi voinţa luí, Plachida din om cu nume mare şi avut a sărăcit de tot şi cerşetoria. El a avut o sóţă bună şi cinstită, care dupĕ Dumnedeŭ iubia pre bărbatul seŭ, şi se întâmplă că intr'o di când eí se aflaŭ în cale, un

spurcăciunea! Ne rugăm: și *ne curățește,* pentru că noi singuri de sine nu putem nici se încetăm de a pecătui, deca harul Sfântului Duh nu ne va ajuta, — noi pentru tot-d'a-una suntem periți, decă El nu ne va mântui: *și mântuește Bunule sufletele nóstre!*

Iată, fraților eŭ v'am spus, ce va se dică rugăciunea — *Impěrate ceresc.* In duminica viitóre eŭ vě voiŭ spune, ce urmedă din acéstă rugăciune. Amin.

Preot: **Sp. Bădescu.**

A XVI-a VORBIRE

A DOUA LA RUGACIUNEA CATRE DUHUL SFANT.

Fraților!

In Duminica trecută eŭ v'am tălcuit rugăciunea către Duhul Sfânt, — v'am spus, pentru ce Duhul sfânt se numeşte Impěrat ceresc, Mângîitor, Duhul adevěrului, vistierul bunătăților şi dătător de viață, și pentru ce ne rugăm noi Lui, ca să vie și să se sălăşluescă întru noi şi să ne curățescă pre noi de tótă spurcăciunea, şi sě mantuescă sufletele nóstre.

Acum sě ascultați, ce póte urma din acésta.

1, *Duhul Sfânt este Duh Mângîitor*, Ascultați děr! Noi mai adese ori, se întâmplă, ca să suferim multe nenorociri, mórte, duşmănii, secetă, — și puține sunt óre nenorocirile, care cad pe capetele nóstre în acéstă lume! Si ce facem noi, când aceste nenorociri ne împresóră? 'Mi e și ruşine d'a mai spune în ce caută unii ómeni mângierea lor! Ca să se mai mângîe şi sě mai uite necaḑul se pun sě bea pěnă ce îşi perd şi mințile... Acésta eŭ nu o ḑic pentru toți, ca cum toți ar face așa, ci este adevěrat că mulți, fórte mulți fac aşa. Acésta se póte óre ḑice că este o faptă creştinéscă? In fie-care ḑi noi ḑicem cu

Mîngĕitorule! . . . vino şi ne curăţeşte pre noi de tótă spurcăciunea! Ast fel trebue sĕ urmăm, când ştim, cine este Mângĕitorul nostru:

2, *Duhul Sfânt este Duhul adevĕrului.* Intre voî se află mulţî ómenî bătrânî, înţelepţî şi cu bnnă pricepere. Chiar şi voî toţî singurî iubiţî, ca sĕ vĕ daţî părerile vóstre. Une-orî voî judecaţî bine, iar une-orî, se întâmplă, ca sĕ judecaţî rĕu, ca nisce rĕî chreştinî, ca nişte ómenî fără nicî o judecată. Spre pildă: câte obiceiurî rele, şi superstiţiî, care n'aŭ nicî un înţeles! De unde aţî luat acestea tóte? — Eŭ vĕd că rĕspunsul 'l-aveţî gata: părinţiî noştriî aŭ făcut aşa, facem dér şi noî. Vĕ voiŭ vorbi despre acésta scurt de tot: părinţiî noştri aŭ făcut multe lucrurî bune, şi bine va fi nouĕ de vom face şi noî aşa! Dér trebue sĕ ne gândim, fraţilor, că părinţiî noştri aŭ fost şi eî ómenî; ca ómeni, aŭ putut să greşéscă, pentru aceea şi eî aŭ făcut multe nedreptăţî . . . Unul este însă adevĕrul şi dreptatea — Domnul nostru Iisus Christos, şi unul este Duhul adevĕruluî, Care ne învéţă tot adevĕrul şi dreptatea, ne învéţă prin sfintele scripturi, prin învĕţăturile sfinteî Bisericî, mama nóstră cea adevĕrată. Acum judecaţî: decă aceea ce părinţiî voştri v'a învĕţat, este în unire cu Cuvĕntul luî Dumnedeŭ, — apoî nicî o dată nu vĕ depărtaţî de ast-fel de obiceiurî, păstraţi-le pentru mântuirea sufletuluî vostru, spuneţi-le acestea şi copiilor vostri. Iar deca nu sunt în unire cu Cuvĕntul luî Dumnedeŭ, — părăsiţi-le îndată, ca nu cum va fiind lor ascultătorî, sĕ vĕ faceţî ne ascultătorî poruncilor luî Dumnedeŭ.

3, *Duhul Sfânt este vistierul bunătăţilor.* O! Să nu uitaţî nicî-o-dată acésta! fie-care din voî se sileşte ca sĕ aibă casă, sĕ fie în casă tóte regulate bine şi din destul. Fórte bine! Si sfânta Scriptură încuviinţédă acésta. (Inţeleptul Solomon. 27,25, 26; 28, 19; Sirah. 20, 28). Dér ocupêndu te cu gospodăria, adu-ţî aminte, că ea este trebu-

om rĕŭ îĭ răpi muerea şi a dus'o într'o ţeră necunoscută. Maĭ avea el şi doĭ copilaşĭ, der Domnul voi ca să încerce pênă în sfârşit răbdarea luĭ: fiarele sălbatice îĭ răpiră aceştĭ doĭ copiĭ şi fugiră cu eĭ. Ast fel Eustaţie rĕmase singur împovĕrat de marile luĭ nenorocirĭ. El plângea şi se tênguia, ci, împreună cu acestea el se ruga luĭ Dḑeŭ ḑicênd: «Dómne Dumneḑeul meŭ! nu te mânia asupră'mĭ pentru multa durere a inimeĭ mele; căcĭ ca om eŭ plâng, der intru Tine—fĕcătorul şi Mântuitorul meŭ eŭ mĕ şi întăresc, şi întru Tine nădăjduesc, şi cu iubirea Ta ca şi cu roua cea răcorósă, mĕ rocorescŭ şi cu dorinţa Ta, ca şi cu o dulceţă, îmĭ îndulcesc nenorocirile mele! . . . «A venitŭ timpul —şi Duneḑeŭ a căutat la răbdarea şi marea nădejde a luĭ Eustaţie. El a devenitŭ şi maĭ avut şi maĭ mărit ca înainte 'şĭ-a aflat sóţa şi copiĭ, cariĭ într'un chip óre-care minunat scăpaseră, şi ce a fost încă şi maĭ mult a fost aceea că Dumneḑeŭ 'l-a iubit atât de mult, în cât l'a învrednicit sĕ primescă cununa mucenicescă pentru mărturisirea numeluĭ luĭ, şi ast-fel sĕ dobândescă împĕrăţia cerurilor. Cu chipul acesta, răbdarea şi supunerea voinţeĭ luĭ Dumneḑeŭ, rugăciunea către Dênsul,—iată ce este de neapărată trebuinţă, ca şi nenorocirile sĕ nu fie pentru noĭ nenorocirĭ, ci milostivirĭ ale luĭ Dumneḑeŭ precum într'adevĕr şi sunt! Ce folos ar putea sĕ aducă bĕutura? Voĭ înşi-vĕ ştiţĭ că cu bĕutura nu poţĭ scăpa de nenorocirea ce'ţĭ-a venit, ba póte că-ţĭ croeştĭ altă nenorocire, din noŭ. Si acestă nouă nenorocire, care nu maĭ este venită de la Dumneḑeŭ 'ţĭ va fi ca o pedepsă pentru viaţa ta rea, iar nu ca o cercare saŭ ca o milostivire a luĭ Dumneḑeŭ către tine.

Maĭ suntŭ şi alt-fel de nenorocirĭ: aĭ păcătuit, şi asupra sufletuluĭ teŭ apasă păcatul. Alergă cât maĭ curând la sfânta biserică, saŭ chiar şi în casa ta te rógă închinându te cu capul la pămênt şi ḑicênd: *Impĕrate ceresc*

DISPOSITIUNE

Inalt Prea Sânțitul Mitropolit Primat, în urmarea regretabileĭ trecerĭ din viață a Prea Sânțituluĭ Archiereŭ, Ghenadie fost Argeșŭ, prin ordinul No. 2613 din 14 Decembrie expirat, face cunoscut Redacțieĭ, că a însărcinat pe Părintele Archimandrit Gavriil Rășcanu a ține loc de al III-lea Membru în Comitetul redactor al Jurnaluluĭ *Biserica Orthodoxă Română* «pênĕ la definitiva regulare a acesteĭ afacerĭ».

DATORIILE PREOTULUI IN ARMATA

Datoriile preotuluĭ în armată în privirea administrăreĭ S-lor Misteriĭ: precum a Botezuluĭ, Ungereĭ cu Miru, Mărturisireĭ, împărtășireĭ, Nunțeĭ și a Masluluĭ; de asemine și a rugăciunelor carĭ compunŭ oficiulŭ divinŭ de la felurite casurĭ a vieţeĭ omuluĭ, suntŭ tot acele carĭ le îndeplinesce și în midloculŭ societățeĭ — Căcĭ Biserica este una și aceiașĭ sântă, Sobornicéscă și apostolescă în tot timpulŭ și loculŭ: prin urmare și oficiile Bisericeștĭ sĕvĕrșite de preotu trebue se fie unele și aceleșĭ din tot tempulŭ și loculŭ. Insĕ societatea, compunĕndu se din persóne civile și militare, a căroĭ atribuțiunĭ speciale diferă unele de altele, de aci urméză ca și datoriele preotuluĭ carĭ se raportă către întréga societate să difere între sine, privindu unele pe societatea civilă, ĭar altele pe societatea militară.

Prin urmare noĭ descriindŭ datoriele preotuluĭ din armată, conformŭ scopuluĭ propusŭ, vom trata numaĭ pe cele ce 'l privescŭ în armata. Dar fiind-că fasele armateĭ se schimbă: altele fiind în timpŭ de pace, și altele în timpŭ de resbelŭ: de acea și datoriile preotuluĭ din armată (avĕndŭ fórte strânsă legătură cu viața militară) trebue să fie de două felurĭ, adecă: *Unele în tempŭ de pace*, și *altele în timpŭ de resbelŭ.*

Datoriile preotuluĭ din armată în timpŭ de pace.

Datoriile preotuluĭ din armată în timpŭ de pace se potŭ reduce la doĕ grupe principale, și anume: I. Administrarea oficiilor cultuluĭ divinŭ, și al II-le Predarea sciințelor religióse în scólele militare

I-iŭ. *Datoriele preotuluĭ din armată în administrarea oficielor*

inciósă pentru tine numaĭ cât veĭ trăi în acéstă lume. Si chiar în acéstă lume *avuția nu este de folos omului reu*, dice înțeleptul. Acésta o puteți ști voĭ și singurĭ, Stiind tu tóte acestea, nu uita, că adevĕrata și unica ta vistierie este Duhul Sfânt, vistierie, fără care ițĭ va fi reu în acéstă lume, iar în cea-l-altă și maĭ reu! Pentru aceea, déca tu silindu-te pentru agonisirea avereĭ, nu te gân deștĭ nicĭ la ostenélă, nicĭ la greutățĭ, numaĭ ca sĕ aĭ; a-poĭ cu cât maĭ mult trebue sĕ întrebuințedĭ acéstea — pocăința și rugăciunea, ca să-țĭ agonisești pre Duhul Sfânt! Tu te sileștĭ ca să păstredĭ ce aĭ maĭ bunu din lucrurile tale, le ascundĭ ca sĕ nu se strice, ca să nu ți-le fure tâlhariĭ: pune dér îndoită stăruință, ca darurile Sf. Duh, agonisite prin sfintele taine, sĕ le păstredĭ întregĭ și nevĕtămate. Ingrădeşte-le cu gardul faptelor bune, pune paza înprejurul lor — Cugetul tĕu, iar maĭ mult — Cuvêntul luĭ Dumnedeu. Sileşte-te ca în inima ta, care este locașul Sfântuluĭ Duh, sĕ nu se încuĭbeze molima pĕcatuluĭ — mândria, iubirea de argint, beția și altele de felul acesta. Adu-țĭ aminte că tótă comóra lesne se póte perde, dér cu anevoință se capătă.

Darul Duhuluĭ Sfânt să vĕ învețe întru tóte, să vĕ sfințéscă, și să vĕ facĕ vrednice locașurĭ ale Sale! Amin.

Preot. **Sp. Badescu**

Dómne D-ḑeule cela-ce bine aĭ voitŭ a primi jertva voinţeĭ şi a devotamentuluĭ Patriarchuluĭ Avraam în loculŭ sacrificăreĭ fiuluĭ seŭ Isaac, şi pentru aceea 'l aĭ bine cuvêntat a fi tată a multor nemurĭ: Insuţi stăpâne! primesce şi jertva voinţeĭ şi a devotamentuluĭ robilor têĭ acestora; carĭ prin jurămêntŭ pe sântŭ numele têŭ: vinŭ a-sigura patria lor că o vor servi cu credinţă — şi-ĭ bine-cuvênteză pre dînşiĭ ca şi pre Patriarchulŭ Avraam d'a fi învingătorĭ eveneméntelor ce le vor întimpina. Ca şi prin acésta să se pré-mărescă sântŭ numele têŭ a Tatăluĭ şi a Fiuluĭ şi a St-luĭ Duhŭ, înveci - Amin.

După acésta preotulŭ luândŭ St. Cruce în mâna drepta să adresază către Recruţĭ ḑicênd:

Fiĭ iubiţĭ a Bisericeĭ Orthodoxe şi a patrieĭ române!

Ţara, care este presentată aci prin acestŭ Drapelŭ, fiind convinsă că sunteţĭ ceĭ maĭ oneştĭ din fiiĭ seĭ: v'a încredinţatŭ acestea arme — căcĭ nimene nu încredinţază siguranţa şi averea sa celor maĭ scelerați, ci personelor celor maĭ oneste din popolŭ. Cu tóte aceste: ea voesce, ca şi singurĭ se o asiguraţĭ, cu jurămêntŭ pe sântŭ numel, luĭ Dumneḑeu, că veţĭ arăta supunere legilor şi intereselor sale; luptându-vě cu aceste arme, la casŭ de necesitate, pêně la ceea mae de pre urmă extremitate.— De acea dar, înălţind mâinele drepte către D-ḑeŭ: juraţĭ pe aceste arme şi pe D-ḑeu! dicênd (de aci se începe însuşĭ formula (1) jurĕmêntuluĭ): *« In numele luĭ D-ḑeŭ a totŭ puternicului: jurăm credinţa Domnitoruluĭ nostru Carol I-iŭ, supunere legilor ţăreĭ şi îndatoririlor militare în timp de pace şi în timpŭ de resbelŭ. Aşa să ne ajute D-ḑeŭ »* (lăsînd Recruţiĭ mâinele in josŭ, preotulŭ adaoge)! Vedeţĭ, că pre sântŭ numele luĭ D-ḑeŭ aţĭ juratŭ. Tot Soldatulŭ, care disertéză, fuge dinainte inamiculuĭ: stă în protiva legilor ţĕreĭ, calcă acestŭ jurĕmêntŭ, calcă sântŭ numele luĭ D-ḑeŭ: care este sabie cu două ascuţiturĭ, urmărindŭ pênĕ în crăpăturile munţilor pe cel ce l'a călcatŭ spre a-l sfăşia, şi pe cel-ce l'a păḑitŭ cu credinţă spre al încorona cu glorie — Să trăiţĭ şi să fiţĭ bine-cuvêntaţĭ — amin. (Şi să face finitul ceremonieĭ).

b) Rugăciunele severşite prin căsărmĭ in dimineţile serbătorilor eclesiastice şi naţionale.

Cu ocasiune rugăciunilor ţinute prin căsărmĭ în sărbatorile eclesiastice şi naţionale: preotulŭ datoresce a ţinea predicĭ în care să desvolte atribuţiunile militare ce suntŭ în No. de treĭ şi anume: A) Datoriele către Patrie şi suveranul ce o represintă. B) Datoriele către şefi carĭ comandă armata. Şi a C) Datoriele către concetăţenĭ.

(1) Formula acésta de jurămêntu s'a votat de corpurile legiuitóre în şedinţa extraordinară de veră la 1872.

cultului divinŭ, suntŭ: a) A celebra solemnitățile religióse a corpurilor (1); b) A săvârși rugăciunuĭ prin căsărmĭ în diminețile sărbătorilor eclesiastice și naționale; c), A mărturisi și împărtăși soldațiĭ în tempul postuluĭ Mare (maĭ cu sémă la începutulŭ luĭ); iar la casŭ de mórte, a celebra funerariile lor.

(Preoțiĭ de armată suntŭ datorĭ a complecta pe tóte acestea oficiĭ cu discursurĭ saŭ predicĭ, a căror conținutŭ trebue a fi—la solemnitățile corpurilor: obiectulŭ festivitățeĭ; la rugăciunele ḑilnice: datoriile militare; la mărturisire și împărtășire: datoriele de creștinŭ).

Despre tóte acestea vom vorbi la rêndulŭ lor.

a) *Solemnitățile religióse a corpurilor.* Acestea solemnitățĭ suntŭ: sânțirea Drapelelor; oficiulŭ divinŭ din ḑioa patronuluĭ și jurĕmêntul soldaților. Solemnitatea sânțireĭ drapelelor ne aparținênd datorieĭ preotuluĭ, fiind un dreptŭ esclusivŭ al chiriarchuluĭ, nu vom aminti nimica despre ea, ci vom trăta numaĭ despre cele alte două datoriĭ: adecă despre solemnitatea patronuluĭ și jurĕmêntuluĭ soldaților, *ce sunt privite* ca datorii a preotuluĭ.

Așa dar datoria preotuluĭ în celebrarea solemnitățeĭ patronuluĭ corpurilor consta: în a cânta sânțirea apeĭ în scurtŭ; a ținea un discursŭ apropo de virtuțile sântuluĭ ḑileĭ luatŭ de patronŭ, și alĕ espune de exemplu auditorilor seĭ (2) și la fine ḑice Polycrhonul: pentru Domnitoriulŭ, șefulŭ corpuluĭ, și întregulŭ personagiŭ a Regimentuluĭ saŭ a Batalionuluĭ, la care se rĕspunde prin cântare «*Mulțĭ anĭ*»; și face finitul stropindŭ armata cu apă sânțită.

La venirea Recruților (soldațiĭ noĭ), preotul celebrază solemnitatea jurĕmêntuluĭ (3) în modul următorŭ:

După darea semnaluluĭ, recruțiĭ să așeză în loculŭ de solemnitate, ținêndŭ armele la piciorŭ — Să aduce Drapelulŭ corpuluĭ cu garda obicĭnuită și cu onóre cuvenită. Atuncĭ preotulŭ luândŭ Epitrachirulŭ și phelonulŭ face obicĭnuitulŭ începutŭ—în timpulŭ căruĭa cădesce St. Evangelie, Cruce (carĭ sunt așeḑate pe o masă înaintea Drapeluluĭ), și pre ceĭ presențĭ. După vozglasulŭ «*că a ta este împĕrăția*», cetesce rugăcĭunea jurĕmêntuluĭ, cuprinsă în aceste cuvinte:

---

(1) Corpŭ de armată se numesce o trupă de soldațĭ carĭ aŭ o administrațiune complectă. și a căror șefĭ aŭ dreptul a coresponde directŭ cu Divisia și Ministeriul de resbelŭ.

(2) Discursulu se ține îndată dupe rugăciunea sânțireĭ, adecă maĭ nainte de cantarea troparuluĭ: «Mântuește *Doamne poporul tĕŭ*», și dupe cântarea tropariuluĭ ḑice: Polychronul obicĭnuitŭla «*Te-Deum*»

(3) Acéstă solemitate n- fiind imprimată în limba română, credem de cuviința a o pune în estensul seŭ; cu tote că descrierea acésta a datoriilor preotuluĭ nu este menintă a fi un ritualŭ.

ținute pe la ceremoniile oficiilor divine, este încă strictŭ obligatŭ a preda sciințele religiόse în șcóla corpuluĭ, carĭ suntŭ: Catechismulŭ, Istoria Săntă și Istoria Patriĭ. Reglementulŭ militarŭ, numit: «*Serviciul interiorŭ*» prevede oficialŭ predarea acestor sciințe în șcóla corpuluĭ, ca o datorie a preotuluĭ — căcĭ după acelŭ *reglementŭ*, datoriile preotuluĭ se cuprindŭ: *a, in îndeplinirea tuturor oficiilor religióse a întregului personagiŭ a corpuluĭ, fărĕ a pretinde ceva. b, In predare sciințelor religióse în scólele regimentale*, saŭ a Batalionuluĭ.

Datoriile preotului în armată în timpŭ de resbelŭ

Declarându-se resbelŭ, datoriile Preotuluĭ se înmulțescŭ; presența sa devine necesară în tot timpulŭ și loculŭ. I-iŭ Inaintea soldaților gata a da ataculŭ, spre a le însufla curagiŭ și speranța în D-ḑeŭ. II-lea In mijlocul răniților, spre a le demonstra că s'aŭ împlinitŭ cea maĭ săntă datorie în interesulŭ patrieĭ sale. III-lea în mijloculŭ morților spre a le recomenda sufletele lor luĭ D-ḑeu; și IV-lea Inaintea soldaților conducatorĭ de prizonierĭ, spre a le desvolta datoriile soldatuluĭ creștinŭ în privirea inamicilor devenițĭ prizonierĭ în posesiunea lor.

I. Preotulŭ, după plecarea armateĭ la resbelŭ, face pe câmpulŭ de luptă un oficiŭ religiosŭ; în care împărtășindŭ pre toțĭ soldațiĭ cu Sf. Eucharstie, le însuflă tot-o-dată curagiŭ și speranță în D-ḑeŭ ḑicêndu-le: Soldațĭ, fiĭ iubițĭ a sănteĭ nóstre Bisericĭ! pentru patrie și Biserica părinţiĭ noștriĭ s'aŭ luptatŭ pêne la mórte; și astă-ḑi décă vĕ numițĭ națiune română, cugetațĭ că sângeluĭ lor datorațĭ. — Fiĭ iubițĭ aĭ lor! Iată ḑioa în care fie-care din voĭ arḑîndŭ de dorulŭ d'a învinge trebue a desveli în puterile sale o forță de leu. Iată lupta vĕ ascéptă. — Cugetațĭ că fericirea stă în libertate, libertatea în curagiulŭ sufletuluĭ, și curagiulŭ sufletuluĭ în speranța de D-ḑeu. — Nimenea să nu se înfricoșeze. — De murim s'aŭ de trăim a Domnuluĭ suntem. Mórte cu onóre preferațĭ cu toțiĭ vieţiĭ cu rușine și puterile inamiculuĭ se vor nimici înaintea nóstră ca mrejea păianjuluĭ. — Domnulŭ este cu voĭ. — Inainte copiĭ. — Inamiculŭ din mâinele vóstre sĕ nu scape. — Gloria și curagiulŭ asupra capuluĭ care va atăca cu inimă de leŭ, frica și desprețulŭ asupra celuĭ-ce va da dosulŭ. — Fițĭ convinșĭ că Domnulŭ care dispune de viața ómenilor, saŭ cu brațile deschise va primi sufletele vóstre; s'aŭ glorioșĭ în iubita vóstră patrie vĕ va întórce, unde vederea vóstră va fi aplaudată de întregulŭ poporŭ. D-ḑeŭ să bine-cuvin-

A. Datoriele către Patrie și suveranulŭ care o presintă. Preotulŭ trebue a arăta soldaților, că: fidelitate este principala lor datorie către Patrie și suveranulŭ care o presentă; și că îmbrățișînd cine-va cariera armelor face un angajamentŭ mutualŭ d'a nu părăsi drapelulŭ fărĕ permisiunea autorităților competente; că tot-soldatul care disertéză, fuge din armata: este un trădătorŭ de patrie și de poporul seŭ.—In fine, arăta soldaților a nu întreprindre afacerĭ contra patrieĭ sale servindŭ de spion inamicilor, că acesta este un crimenŭ multu maĭ mare de cătŭ acela chiar a revoltăreĭ contra tatăluĭ sĕŭ.

B. Datoriile militare către șefĭ carĭ comandă armata. Preotulŭ datoresce arăta soldaților, că în privirea șefilor aŭ două obligațiunĭ fórte marĭ: *Onóre și supunere.* Soldațiĭ datorescu onóre la toțĭ șefiĭ lor de la caporalŭ pĕnĕ la generalu; fŏrĕ acesta ar fi imposibil a stabili ordinea în armată; pentru care resonŭ preotul datoresce a le arĕta. că pĕnĕ și refusulŭ unuĭ salutŭ în armată este severŭ pedepsitŭ. Că, cea maĭ mică lovire saŭ amerințare a unuĭ soldatŭ către un șefŭ superior atrage dupe sine maĭ tot-déuna pedépsa morțeĭ.—A le arăta în fine că succesile întreprinderilor militare tot-de-una suntŭ basate pe supunere — și de aceea s'a pretinsŭ de toțĭ carĭ cunoscŭ bine afacerile militare, că acesta supunere se fie, pe lôngă exactă, chiar orbă și universală— chiar și însușĭ Apostolulŭ Pavelŭ afirmă cu tărie acesta (Rom. XIII. v. 1—9; Tit. c. III. v. 1.)—De unde urmeză că soldatul nu trebue a resona ordinile șefilor seĭ, a le controla seŭ a le condemna când i s'ar părea luĭ puținŭ convenabile.

C. Datoriile soldaților către concetățenĭ. Soldațiĭ adese-ori in privirea concetățenilor, se conducŭ ca într'o țeră cucerită; de aceea preotulŭ datoresce a însufla soldaților respectu către concetățenĭ; a se mulțămi cu solda lor (Luc. c. 14), și a nu pretinde nimicŭ de la cetățenĭ afară de locuința, când sunt cantonațĭ prin orașe sĕŭ sate. Când cantonare se prelungesce, preotul trebue a se îngriji d'a arăta soldaților că tot jafulu nu numaĭ este strictŭ opritŭ prin legile militare, dar încă este și greŭ pedepsitŭ cel ce'l face. In fine a sfatui pe soldațĭ de ajuta chiar pe concetățenĭ în ostenelele lor domestice și agricole, când timpulŭ le permite.

Iar în timpulŭ mărturisireĭ, preotulŭ datoresce a însufla soldaților datoriile lor de creștinĭ, carĭ suntŭ cuprinse în cele 10 poruncĭ sĕŭ decalogŭ.—La casŭ de mórte arăta celor presențĭ — căcĭ reposatul, servind în armată pĕnĕ la finitulŭ viețeĭ sale, ș'a înplinitŭ cea maĭ săntă datorie către D-ḑeŭ și patrie.

II. Predarea șciințelor religiose în școlele Militare. Preotul în armată, afóră de disvoltarea datoriilor militare în predicile

unuia din acestī frațī mai mici, mie ațī făcută (Math. 25. v. 34—40. Aci e loculŭ unde preotulŭ trebue să anunțe susŭ și tare iubire d. inamicī comandată de St. Evangelie spre a îngriji pe rănițiī inamiciĭ cu acea-și îngrijire, ca și pe martyriī patrieī — propuindule înainte, învĕțătura Mântuitoriuluī, ce dice: « *Iubiți pre inamicii voștrii*;... *faceți bine celor-ce ve urăscŭ pre voī* » (Math. VI-le v. 44). Căcī toțī ómeniī suntŭ membri unuia și aceluiașī corpŭ — D-deŭ trăgêndu-ī din aceașī sorginte, ī-a făcutŭ rudenie unii cu alțiī; în urmarea caruī preceptŭ (Math. 23. v. 10) suntem datorī a ne face tot binele posibilŭ unuī altuia.

III. Preotulŭ datoresce a celebra funerariile morților căduțī în luptă. Cu ocasiunea îngropăreī și a recomandăreī sufletelor lor către D-deŭ, el trebue a face cunoscutŭ soldațilorŭ și cetațenilor presențī, gloria acesteī morțī, dicêndu-le: Cetățenilor și soldaților! Pentru patrie aŭ muritŭ luptătoriī pre cariī iī înmormântațī. Cand vețī privi mărirea eī, cugetațī că sângeluī lor datorițī. Muriud pentru patrie iī aŭ meritatŭ cea maī strălucită înmormântare. Nu vorbescŭ de loculŭ în care vor jăcea osemintele lor; gloria ómenilor marī nu este închisă sub marmora ce'ī acopere: pămêntulu întregŭ este mausoleulŭ lor; numele lor va esista în eternitate în tóte sufletele: acolo dar aducerea aminte de iī va petrecī în vecī, pe când mormintele redicate de mâinī omenescī se sfărâmă de timpŭ. Imitațī dar pe bravicestiī luptătorī, cugetațī la exemplulŭ lor, cugetațī că nu maī sângele lor sacrificatŭ a produsŭ libertatea și gloria patrieī nóstre, pentru care cu toțiī se le dicem: « *Vecinica lor pomenire* ».

Adese-orī se întêmplă ca la aceste înmormîntărī să asiste o mulțime de cetățenī, carī acompaniază armata ducêndŭ provisiuni, și carī mulțī suntŭ cunoscuțī, rude saŭ chiar părințiī a luptătorilor. Aceștia vĕdêndŭ teribilululu carnagiu cu care a fostŭ luptătoriī masacrațī, se sfâșie la cele din năuntru vărsînd cele maī amare lacrămī. Preotulŭ este datoriŭ aī mângăia și pre aceștia; descriindu-le onórea ce ș'aŭ creat'o aceī luptătorī prin bravura lor, și adresîndu-se către iī dice: Nu plângețī! mângăerea și gloria vóstră va isvorî din eroismulŭ acestor luptătorī. Fiiī voștriī n'aŭ muritŭ pliuī de curagiŭ? Nu vețī prefera și voī ca dânșiī o mórte plină de onóre înaintea uneī viețī întunecate și rușinósă? Fițī convinșī, că casele vóstre nu suntŭ pustiī, fiiī voștriī de și nu suntŭ în ele, înse gloria lor va petrece cu voī în vecī, și ea va rĕspândi stralucirea sa asupra vóstrĕ — Amin.

IV. Cea maī de pre urmă datorie a preotuluī pe câmpulŭ de bătae este: a trage atențiunea soldaților în privirea inamicilor prizonerī deveniți în posesisiunea lor. Arătând luptătorilor: că chiar întru acesta se va proba că iī suntŭ soldațī creștinī, dacă vor arăta blân-

teze armele vóstre, și să vĕ încununeze cu gloria victoriei — Amin.

Preotul atrage în urmă atențiunea soldaților d'a nu atăca pe inamicii desarmați, saŭ cari vor cere pace: arătându-le că acesta este un dreptŭ al umanitățeĭ, o legătură săntă și inviolabilă a popórelor de a nu ataca pe inamicii pacinici, și pe care, niciun resbelŭ nu póte să o rumpă: căci alt-fel resbelulŭ ar deveni numai uă barbarie inumană și o continuare de trădări și de omoruri.

Se póte omorî inamiculŭ în bătae: acesta este dreptulŭ și sórta resbelului și trista necesitate a profesiuneĭ militare; dar a omorî pe cel pacinicŭ saŭ care se predaŭ, acesta ar constitui un adevĕratŭ crimenŭ de omorŭ de ómeni. Se póte a bombarda o posiție fórĕ a se considera că explosia bombei va atăca o grupă inofensivă, sau o trupă de soldați — căci curioșilor saŭ celor ce nu se îngrijescŭ de siguranța vieței lor, li se póte atribui lor insuși perdere vieței lor.

Averile inamicului fórĕ distincțiune suntŭ supuse legilor resbelului conformŭ dreptului ginților. Dar aceste averi suntŭ numai acelea, cari formézá fondulŭ statului, permițând inamiculŭ d'acontinua un resbelŭ nedreptŭ. Insă averile neguțătorilor trebue respectate, cel-puțin întru câtŭ nu procură ajutorŭ inamiuului — căci atunci singure se constituescŭ în stare de ostilitate. Numai șefilor superiori aparține dreptulŭ d'a disposa de averile inamicului. Totŭ soldatul care va lua din propria sa autoritate devine un jefuitorŭ, și este sever pedepsit, pentru că nu există nici un dreptŭ care să permită soldaților a face acestea.

II. Preotulŭ datoresce a merge încă și în mijlocul răniților spre a le insufla mângăere; și bine cuvĕntândŭ ranele lor să le declare: că acele suntŭ pentru ei cununi, cu cari tot-de-una se vor mândri în mijlocul poporului lor, și a căror strălucire va rĕmânea eternă pe capetele lor. — Iar de vor muri, să fie bine-convinși că cel prea Inalt le va deschide locașurile fericireĭ pentru fidelitatea lor; pe care fericire chiar d'aci de pre pămĕntŭ o adeverézá, facĕnd că ori-unde uu țépătŭ de durere a unui rănitŭ pentru patrie să înalță, un echo de pietate să-i respundă; ne lăsînd nici pe o inimă întristată, care se nu-i de a afla mângăere în alta mai generósă.

Preotulŭ, cu acéstă ocasiune, trebue a se sili d'a escita tot-o-dată și zelulŭ persónelor medicale, și a îngrijitorilor bolnavilor, demostrându-le: că misiunea lor este ceea mai bine făcĕtóre pentru omenire suferindă, și socotită înaintea lui D-ḑeŭ, ca cea mai înaltă; pentru care misiune singur le promite gloria eternă ḑicĕnd: *« Veniți binecuvĕntațiĭ părintelui meŭ de moșteniți împĕrăția cerurilor. . .* a *că bolnavŭ am fostŭ și m'ați cercetatŭ »....* și arătândŭ causa, pentru ce le oferă acea înaltă recompensă adaoge: că *« întru cât ați făcutŭ*

NAPOLEON I

DESPRE

CREŞTINISMŬ ŞI MÂNTUITORUL LUMEĬ.

Opiniunile ómenilor genialĭ în tóte ramurele presintă unŭ inteteresŭ distinctŭ şi devinŭ autoritare. Napoleon I, cunoscutŭ prin geniul seŭ lumeĭ întregĭ, a învinsŭ în arta militară şi în viéţă tóte obstaculele, ce i se opuneaŭ planurilor séle; el cu geniul seŭ are o importanţă şi maĭ mare pentru religiunea creştină, şi pentru persóna Mântuitoruluĭ, unde geniul a pututŭ să se desfăşure în tótă libertatea sa, şi unde facultăţile luĭ mintale nu întimpinaŭ pedicĭ, ca în viaţă.

Canonicul Bisericeĭ angleze Cuc, în lecţiunile séle despre necredinţă, ni espune unŭ estrasŭ fórte interesantŭ din convorbirile private ale luĭ Napoleon I, prin care acestŭ geniu al armelor şi a esprimatŭ părerea sa despre *creştinismŭ* şi *Mântuitorul lumeĭ.* Şi fiind ca privirile religióse ale acestuĭ omŭ genialŭ sŭntŭ puţin cunoscute, de aceĭa noĭ ne grăbimŭ a comunica lectorilor noştri aceste privirĭ, avênd de basă relatările canoniculuĭ Bisericeĭ anglese Cuc :

« Napoleon I, fiind în insula sânt-Elena, se esprima forte desŭ, că în istoria universală este ce-va misteriosŭ, respectiv de creştinismŭ. « Puteţĭ să-mĭ spuneţĭ voĭ, cine a fostŭ Iisus Christos ? Acéstă întrebare a fostŭ adresată de genialul corsican, care nu de mult fusese încunjuratŭ de tótă gloria posibilă unuĭ omŭ, cătrĕ unul din amiciĭ seĭ — Bertran. Când însĕ Bertran a înlăturatŭ résponsul, atuncĭ Napoleon a ḑisŭ : Să vĕ răspundŭ eŭ însu'mĭ. Alecsandru celŭ mare, Cesar, Carol celŭ mare şi eŭ singurŭ amŭ fundatŭ împĕrăţiĭ marĭ; dar pre ce se fundaŭ tóte aceste organisaţiunĭ ? — Pre *putere.* Iisus Christos singur a fundatu împĕrăţia sa pre *amóre*, şi pênĕ în presentŭ milióne sŭntŭ gata a muri pentru dînsul. Eŭ credŭ, că inţelegŭ destul natura umană, şi tot eŭ vĕ spunŭ, că toţĭ aceştia aŭ fostŭ ómenĭ, precum şi eŭ sŭntŭ omŭ, ca toţĭ ómeniĭ, şi cu Iisus

deţe şi iubire de omenire în trătarea acelor inamicĭ, dupre cum ḑice Christos (Math. VI. v. 44).

Tótă réŭa trătare a inamicilor pacinicĭ saŭ desarmaţĭ constitue barbarie inumană şi ne creştină. In adevĕrŭ dreptulŭ d'a face prizonierĭ este multŭ maĭ întinsu de cătrĕ acela d'a da morţeĭ. — Se póte, ca pentru a forţia pe inamicŭ a se preda, saŭ a cere pace, aduce ca prizonerĭ chiar pe persónele cele maĭ inocente: dar atuncĭ aceştĭ prizonierĭ sé tratéză cu umanitate.

Acesta este un modŭ de resbelŭ, care se pare a nu avea nimica contrariŭ nicĭ dreptuluĭ ginţelorŭ, nicĭ învăţătureĭ evangelice.

In fine, tóte datoriile preotuluĭ în armată se finescu atât în timpŭ de pace, câtŭ şi în timpŭ de resbelŭ, prin cererea bine-cuvêntărilor divine asupra tuturor soldaţilor creştinĭ şi în specialŭ al Patrieĭ sale.

arch. Gabr. Raşcan.

CHRONICA ECLESIASTICA

I

BISERICA ORTODOCSA

Patriarchia de Constantinupolŭ. — Tóte autoritățile religióse din Imperiul otomanŭ, sûntŭ ocupate cu aplicațiunea legeĭ gardelor orășenescĭ. Representanțiĭ tuturor religiunilor din Imperiu aŭ primitŭ ordine din partea Vizirului, însoțite de legea din cestiune, cu invitațiune ca să chibzuĭascĕ asupra mĕsurilor de aplicațiune. In genere vorbind, atât Iudeiĭ din Imperiu, precum și creștiniĭ de diferitele riturĭ aŭ declinatŭ obligațiunea de a forma corpurĭ armate, alăturea cu musulmaniĭ. Specialminte însĕ, Prea Sânțitul Ioakim, Patriarchul de Constantinupolŭ în consiliul micstŭ ; conform scirilor, aduse noĭ de cătrĕ fóia «Stéoa Orientuluĭ», adecisŭ,

« In ședințele de la finele luneĭ luĭ Noemvrie ale Sinoduluĭ și ale consiliuluĭ micstŭ s'a comunicatŭ proiectul de rĕspunsŭ al Patriarchieĭ, relativŭ la teșkeréoa I. Porțĭ, cu carea era însoțită legea pentru garda orășenéscă. Tot atuncĭ s'a discutatŭ și enciclica Patriarchieĭ, privitóre pre sfătuirile, ce Prea Sânțitul Ioakim a adresatŭ creștinilor ortodocșĭ de sub tronul patriarchalŭ.

« La începutŭ cuprinderea acesteĭ legĭ fiind privită, ca ne aplicabilă pentru creștiniĭ ortodocșĭ, acum s'a convenitŭ asupra encicliceĭ Patriarchieĭ, prin care se aplică cuprinderea legeĭ. Legea gardeĭ orășenescĭ, dupre interpretațiunea, ce i-s'a datŭ, conține obligațiunea, ce fie-care cetățenŭ are de a-șĭ apăra locuința sa proprie, fórĕ ca tot-o-dată să întrunĭascĕ datoria, de a forma unu corpŭ militarŭ cu destinațiunea, de a merge pre câmpul de resbelŭ. Maĭ special, adunarea, cugetând asupra mĕsurilor de aplicațiune ale acesteĭ legĭ, a prevĕdutŭ, ca să fie esceptațĭ de la datoriile legeĭ eleviĭ scólelor, precum și aceĭ fiĭ, cariĭ aŭ mame vĕduve. Acésta pentru cuvêntul, că creștiniĭ nu se potŭ asĕmăna cu musulmaniĭ, cariĭ, cât de sĕracĭ, posedă o avere ne mișcătóre, seŭ primescŭ de la comune întreținerea lor.

« Fiind că rĕspunsul Patriarchieĭ la teșkeréoa I. Porțĭ s'a mărginitŭ numaĭ în nisce considerațiunĭ tipice, s'a decisŭ, ca atât ideile, cuprinse prin rĕspunsŭ, precum și alte considerațiunĭ, propuse sub

Christos nu este nicĭ unŭ omŭ, care să se pótă asĕmănă. *El a fostŭ maĭ mult de cât omŭ. . .* Eŭ am inspiratŭ poporul cu atâta entusiasmŭ, şi abnegaţiune, că el era gata să móră pentru mine. Dar pentru ca să ajungŭ aicĭ, eŭ trebuea să fiu vĕḑutŭ de dînsul, să recurgŭ la electrizarea cu privirile mele, cu vocea mea şi cu cuvintele mele. Când eŭ priviamŭ pre ómeniĭ şi vorbiamŭ cu dînşiĭ, atuncĭ numaĭ, puteamŭ să aprindŭ în inimele lor flacăra abnegaţiuneĭ. . . . Şi Christos singurŭ a pututŭ să rădice spiritul omuluĭ către Celŭ Prea Inaltŭ întru atâta, că el devine liberŭ de condiţiunile timpuluĭ şi ale spaţiuluĭ şi nu este limitatŭ de aceste restricţiunĭ. După unu timpu de opt-spre-ḑece secule Iisus Christos manifestéză acelaşĭ cerinţă, lucru ce nu s'a petrecutŭ cu nimene. El cere acela, pre care Filosoful o caută în deşertŭ în sufletul aprópeluĭ, părintele în copiiĭ seĭ, bărbatul în femeea sa şi fratele la frate. El cere inima omuluĭ. El ĭlŭ reclamă, ca să'ĭ fie luĭ în totul predatŭ. El cere predarea omuluĭ în modŭ necondiţionatŭ — şi cerinţa luĭ i se împlinesce pĕne acum.

Curiosŭ fenomenŭ! Alăturea cu condiţiunile de spaçiu şi de timpŭ sufletul omuluĭ cu tóte puterile luĭ si cu tóte capacităţile luĭ se alipesce de Impĕrăţia luĭ Christos. Toţĭ, cariĭ credŭ sincerŭ în dînsul, simtŭ acéstă amóre către dînsul ne ordinară şi supra naturală., Un aseminea faptŭ este ne esplicabilŭ — el este maĭ pre sus de puterile umane, ca fiinţă creată. Timpul, acestu ruinătorŭ înfricoşatŭ, devine incapabilŭ a stinge acéstă flacăre sântă; el nu póte nicĭ celu puţin să-ĭ împuţineze puterea, nicĭ să o'mărginéscă în desvoltarea eĭ. Eca acela, ce mĕ impresioneză. Eŭ des am cugetatŭ la acesta. Şi acésta în modŭ satisfăcătorŭ îmĭ probeză mie *divinitatea luĭ Iisus Christos.*

Autoritatea acestor cuvinte dupre atestaţiunea canoniculuĭ Cuc, este recunoscută de omeniĭ sciinţeĭ şi de Biografiĭ ceĭ maĭ renumiţ aĭ luĭ Napoleon.

Arch. **Genadie Enacénu**.

germană, esecutată de chorulŭ vocalŭ. 6. « O lacrimă pre mormêntulŭ mareluĭ Andreiŭ » poesia de Ioanŭ S. Punteanu, cl. a. II., declamată de autorulŭ. 7. « Despre crescerea copiilorŭ », disertaţiune rostită de Avramŭ Davidŭ, cl. a. II. 8. « Mihnea şi bab'a », poesiă de Bolintineanu, declamată de Georgiu Bobesiu, cl. a. I. 9. « Dorile », poesiă de Vasilco, esecutată de chorulu vocalŭ.

Adoa di; adecă in dioa de S-tul Andreĭ, fraţiĭ din Sibiiŭ aŭ făcutŭ rugăciuni pentru sufletul repausatuluĭ. Descripţiunea şi a acesteĭ pompe, noĭ o presentămu aicĭ dupre telegraful românŭ:

Din'a de Sântul Andreiŭ respectivĕ la aniversarea memorieĭ Mareluĭ *Andreiŭ* Baronu de *Şagun'a*. nemuritoriuluĭ Archieppu şi Metropolitŭ de odinióră, s'a serbat erĭ în Biseric'a nóstră aşia după cum anunciarăm în numerulŭ trecutŭ. După S-ta liturghiă a urmatŭ unŭ parastasŭ solemnelŭ celebrat de Prea cuvioşia Sea P. Archimandritŭ şi Vicarŭ archiepiscopescŭ Nicolau *Pope'a* cu asistenţa numerósă. Atâtŭ sub decursulŭ liturghieĭ câtŭ şi a parastasuluĭ chorulŭ ce-lŭ constitue maĭ multe dómne, domnişióre şi domni din inteligenţa mirênă a Sibiĭuluĭ, şi din teologiĭ seminariuluĭ nostru, a esecutatu intr'unŭ modŭ inalţătorŭ de inimĭ şi nu greşimŭ déca dicemu preste aşteptările publiculuĭ deprinsŭ cu musica vocală în cuartetu de la prima producţiune.

In preséră junimea nóstră seminarială a esecutatŭ în sala cea mare a seminariuluĭ, frumosŭ şi conrespundătorŭ decorată, programulŭ publicatŭ în numerulŭ trecutŭ într'unŭ modŭ fórte satisfăcătorŭ. Şi aicĭ nu putemŭ de câtu cu plăcere să înregistrămu unŭ progresŭ. Afară de piesele de musica vocala şi temele aŭ fostŭ lucrate cu multă îngrijire şi studiŭ; numaĭ prea multe pentru o şedinţă publică. Câtŭ privesce musica vocală esecutată erĭ în biserică şi alaltă sér la şedinţa publică trebue să esprimămŭ recunoscinţa nóstră tuturorŭ celorŭ ce aŭ participatŭ activŭ, cu deosebire neobosituluĭ zelŭ alŭ d-luĭ prof. D. *Cuntianu*.

Publiculŭ românŭ a participatŭ în mare numĕr la ambele solemnităţi. Dintre neromânĭ amŭ vĕdutŭ pe d-lŭ prof. de la Academia reg. ung. Dr. *Sentz*, vechiu veneratorŭ al defunctuluĭ Mare Archipăstorŭ, şi familia acestuĭa.

3. Biserica Eladeĭ. De mult noĭ nu am presentatŭ lectorilor noştri fapte, relative la Biserica Eladeĭ. Acum sûntemŭ puşĭ în

formă de rugăciunĭ, se vorŭ comunica Vizirului verbal kĭar de cătrĕ Prea Sântul Patriarchŭ.

Tot prin fóĭa menţionată maĭ sus, găsimŭ o enciclică a Prea sântuluĭ Ioakim, adresată cătrĕ creştiniĭ ortodocşĭ aĭ Imperiuluĭ, şi care are de scopŭ a-ĭ convinge, că datorescŭ a veni în ajutorul stabilimentelor de bine-facere, precum ospitale pentru bolnavĭ, ospicii pentru orfanĭ, bătrînĭ şi alienaţĭ. Enciclica a fost citită de pre amvónele bisericescĭ, şi ea a fostŭ motivată de petiţiunile eforiilor, însărcinate cu îngrijirea diferitelor instituţiunĭ, enumerate maĭ sus. Eforiĭ institutelor publice se plângŭ cătrĕ Prea sântul Părinte, că stabilimentele din cestiune ducŭ lipsa cea maĭ mare; de aceĭa Prea sântul Ioakim prin enciclica, despre carea ni este vorba, învită pre creştinĭ, ca să primĭască pre ómeniĭ, destinaţĭ pentru strîngerea unor asemine contribuţiunĭ, să nu-ĭ lase deşerţĭ, şi să face a fi bine plăcuţĭ luĭ D-ḑeŭ. Obligaţiunea, de a contribui la asemine acte de caritate, este pentru toţĭ creştiniĭ; dar Prea Sânţitul Patriarchŭ o îndreptéză în modŭ specialŭ către « prea onorabiliĭ bankerĭ şi comercianţĭ aĭ némuluĭ ».

Biserica românéscă. — Foile din transilvania, ni trasmitŭ scirile despre serbătórea S-luĭ Andreĭ. Acéstă ḑi de sĕrbătóre, pre lôngă caracterul seŭ religiosŭ, în Biserica Românilor din Tansilvania are tot-o-dată şi unŭ caracterŭ naţionalŭ, seŭ maĭ drept, ea represintă actul de recunoscinţă al poporuluĭ românŭ cătrĕ prea fericitul şi nemuritorul Păstorŭ al Bisericeĭ de Transilvania — Prea Sânţitul Metropolitŭ Andreĭ Şăguna. In ajunul sĕrbătoriĭ societatea de lectură « Andreĭ Şaguna » a organisatŭ o serată atât literară, cât şi musicală, pre a căria programă noĭ o dămŭ lectorilor noştri dupre fóĭa « Scóla română » din Săbiiŭ:

(In presér'a ḑileĭ Sântuluĭ Andreĭ) Societatea de lectură « *Andreiŭ Şagun'a* » a arangiatŭ în sal'a «Seminariuluĭ Andreianŭ « uă şedinţa publică » după următórea programă: 1. «Romanime mult cercată », poesia de Boiu, melodia de Cuntianu, esecutată de chorul vocalŭ. 2. Cuvĕntare ocasională» rostită de Stefan Albu, cl. a. III. 3. « Glasulŭ unuĭ Român », poesia de Mureşianu, declamată de Ioanŭ Gavruşiŭ, cl. a. II. 4. « Lucsulŭ », cestiune de controversa între Dionisiŭ Făgărăşianu şi Avramŭ S. Pecurariu, cl. a. III. 5. « Conjuraţiunea tempestaţilor », poesiă tradusă din limb'a

tărîse, ca persónele culpabile să fie pentru tot-de-una private de dreptul ierurgisireĭ, ci a luatŭ o altă chotărâre, prin care se interḑicea dreptul de ierurgisire nu maĭ pentru timpul de treĭ anĭ. Ascultând adresa Ministeruĭ, membriĭ sinoduluĭ aŭ recunoscutŭ, că în adever decisiunea anterióră nu póte să aĭbă forţă din causa, indicată prin adresă, şi a luatŭ cestiunea, ca să o desbată în fondŭ. Studiuluĭ acesteĭ cestiunĭ, sinodul ĭ-a consacratŭ câte-va şedinţe, şi se apropie de o decisiune, conformă cu chotărîrea sinoduluĭ, şi acésta cu atâta maĭ mult, că chiar culpabiliĭ aŭ petiţionatŭ sinoduluĭ, dându-şĭ dimisiunea din posturile lor. Aceste petiţiunĭ aŭ fostŭ presentate de către preşedinte Ministruluĭ de Culte care le-a primitŭ, conform cu kiar opiniunea publică, ce nu vedea altă soluţiune pentru cestiunea, presătóre pentru consciinţa publică. Dar pentru cuvinte încă necunoscute, Episcopul de Cefalonia şĭ-a retrasŭ dimisiunea şi cu acésta s'a întrerupt pentru unŭ timpŭ mersul lucrărilor. Cu tóte aceste în Atena este respândită opiniunea, că acestŭ Episcopŭ va fi convinsŭ, ca să nu ducĕ lucrul penĕ la estremitate; în casul însĕ opusŭ se pare, că esistă o înţelegere, dupre carea membriĭ sûntŭ decişĭ, de a nu se opri kiar în decisiunea cea maĭ rigurósă.

Respectiv de cestiune sinodul se ocupă fórte serios. Şi este pentru ce. La începutul sesiuneĭ s'a constatatŭ, că suntŭ vacante 13 Eparchiĭ, între care intra şi Eparchiile Episcopilor menţionaţĭ maĭ sus. Şi nu este lucru uşorŭ, de a găti candidaţĭ demnĭ pentru ocuparea acestuĭ numĕrŭ de Eparchiĭ! . . . Cele maĭ multe din catedre sûntŭ vacante pentru cuvêntul, că Păstoriĭ lor aŭ muritŭ. Cea din urmă din aceste Eparchiĭ a rĕmasŭ vacantă în urmarea morţeĭ titularuluĭ, întâmplată la 11 Octomvrie anul curentŭ. Acesta era unul din Păstoriĭ ceĭ maĭ bătrînĭ şi maĭ demnĭ aĭ Bisericeĭ elenice. El a repausatŭ în etate de preste 80 anĭ. Serviciul seŭ eclesiasticŭ el l'a începutŭ în Nauplia, în calitate de archidiaconŭ, dupŏ aceĭa a fostŭ locoţiitoru al Archiepiscopieĭ de Corintŭ secretarŭ al s-luĭ Sinodŭ. Episcopia de Tira el a ocupat'o la 1863. Şi fiind-că în sesiunea acésta a s-luĭ Sinodŭ el era membru de acţiune, de aceĭa el muriud s'a înmormêntatŭ în Atena, dupre tóte onorurile şi meritele cuvenite. Prea Sânţitul Zacharia este, între altele, cunoscutŭ, prin opera sa: « Catalogul istoricŭ al Episcopilor şi aĭ Patriarchilor Bisericeĭ celeĭ marĭ a luĭ Iisus Christos din Constantinupolŭ, începênd

posițiune de către fóia ruséscă « Gazeta Bisericéscă » de Peterburgŭ, ca să comunicămŭ lectorilor noștri faptele mai însemnate, petrecute în Biserica Eladeĭ:

« Pre la începutul luĭ Septemvrie s'a deskisŭ sesiunea Sinodului Bistriceĭ Eladeĭ. În acestŭ anŭ Membriĭ, ce compunŭ pre S-tul Sinodŭ și cariĭ au să conduce afacerile Bisericeĭ Eladeĭ, sûntŭ Inalt Prea Sânțitul Metropolitŭ de Atena, președinte de dreptŭ, Archiepiscopul Acarnanieĭ și al Etolieĭ-Gerasim Calokerinos, Archiepiscopul de Tiria, Zacharia Mata, Episcopiĭ-Gavriil al Itacieĭ și Gregorie al Kerkireĭ (1).

« Fie-care sesiune se deschide de ordinarŭ dupre programa următóre. În sala sesiunilor, fiind presențĭ membriĭ sinodului, Ministru Cultelor și procuratorul Regeluĭ, cu totŭ personalul cancelarieĭ se efectuă sânțirea apeĭ, după care președintele ține un discursŭ, unde de ordinarŭ se înșiră cestiunile, cu care are să se ocupe sinodul în sesiunea deskisă, și se determină posițiunea Bisericeĭ façă cu statul. La acestu discursŭ respunde Ministru de Culte.

« Cestiunile, propuse sinoduluĭ în sesiunea actuală, care suntŭ remase din sesiunea anterióră, sûntŭ: 1) Cestiunea Episcopilor de Patra—Averkie, de Mesina—Procopie Argiriadi, și de Cefalonia—Spiridon Compotecra, inculpațĭ în Simonie, seŭ maĭ esplicitŭ, că eĭ au voitŭ să corupă pre Ministrul Bulgaris, în 1875, pentru ocuparea catedrelor Episcopale; și 2) Cestiunea catedrelor episcopale vacante, devenite astŭ-felŭ parte prin încetarea din viéță a titularilor, iar parte prin retragerea lor.

« Cea dintâiŭ a fostŭ pusă în deliberarea sinoduluĭ la 19 Octomvrie, prin adresă specială din partea Ministruluĭ de Culte, prin carea se făcea cunoscutŭ sinoduluĭ, că decisiunea de maĭ 'nainte nu póte să fie admisă, din causă, că din dînsa lipsesce sĕmnătura procuratoruluĭ regescŭ și pentru acésta este necesitate, ca să se pronunçe a doa óră sinodul. Este sciutŭ, că procuratorul a refusatŭ sĕmnătura sa de pre decisiunea cea dintâiŭ a sinoduluĭ, din causă, că sinodul nu se invoise cu decisiunea tribunaluluĭ judeciarŭ, ce cho-

(1) In Biserica Eladeĭ, ca și în cea rusécă, Sinodul are atribuțiunĭ administrative, precum kiar și în Biserica de Constantinopolĭ. Membriĭ Sinodului, întruniți în ședință, se ocupă de tóte afacerile Bisericeĭ de Elada, iar Pré Sânțițiĭ Archiepiscopi și Episcopĭ suntŭ numaĭ nisce esecutorĭ aĭ disposițiunilor sinodale.

céstă mórte, credênd că ea va fi o pedică maĭ puţină pentru persónele, ce aŭ în mânele lor puterea. Eŭ nu voiŭ aminti aicĭ meritele şi defectele luĭ Tiers; voiŭ dice numaĭ, că presenţa luĭ în actele statuluĭ putea să fie maĭ mult folositóre, de cât periculósă. Ce are să se întâmple? Relaţiunile dintre partide aŭ să se inăsprescă maĭ mult, şi eŭ nu mĕ voiŭ minuna de locŭ, decă Franca va fi supusă la încercărĭ şi maĭ aspre. Să dea D-deŭ, ca prevederile mele să devinĕ greite » Toţĭ aŭ fostŭ impresionaţĭ de aceste cuvinte, şi dupŏ dînsele a urmatŭ o tăcere adîncă.

Papa Piu IX-le îşĭ are esprimate privirile séle şi în cestiunea resbeluluĭ orientalŭ. Când a auditŭ de învingerea Ruşilor de sub Plevna, el, fĕrĕ de cea maĭ mică abstinenţă, şĭ-a esprimatŭ bucuria sa faţă cu cardinaliĭ presenţĭ; fiind că Ruşiĭ sûntŭ, dupre opiniunea Papeĭ, inimiciĭ ne'mpăcaţĭ şi persecutatoriĭ catolicismuluĭ din Polonia. In dilele maĭ de pre urmă, unulŭ din cardinalĭ, citindŭ despre una din învingerile, suferite de Ruşĭ în Asia, s'a dusŭ, ca să ĭ-o comunice; dar Papa cunoscênd faptul de la alţiĭ, şi suridend, a disŭ: Iţĭ mulţemescŭ pentru bunelele intenţiunĭ! ». Dupŏ acesta întorcendu-se către cialalţĭ prelaţĭ, a esprimatŭ următórele cuvinte: « Eŭ tot-de-una mĕ bucurŭ din inimă şi în modŭ ne esplicabilŭ, când audŭ, că Ruşiĭ aŭ suferitŭ învingerĭ, şi mĕ liniscescŭ cu încredere în dreptatea şi îndurarea luĭ D-deŭ, că Ruşiĭ vorŭ fi învinşĭ cu desĕvêrşire ». Dupĕ aceste Papa a vorbitŭ despre onorabilitatea şi simplitatea Turcilor; cu care ocasiune a disŭ, că dupĕ o luptă de la Plevna, consiliul de Statŭ din Constantinupolŭ a chotăritŭ, ca să se dea câte doe cupóne din renta turcă, şi numaĭ lipsa estremă, în carea se află Statul, a făcutŭ, ca plata să se amâne pĕnĕ la altŭ termenŭ. Şi « de acela », a adausŭ s-tul Părinte, întorcêndu-şĭ privirile séle către aceĭ prelaţĭ, cariĭ eraŭ bănuiţĭ de Papa, că posedă scrisurĭ de ale tesauruluĭ otomanŭ, « fiţĭ liniscițĭ ». « Eŭ vĕ garantezŭ pentru onorabitatea Turcilor; în adevĕr, tardiu, dar eĭ vorŭ plăti pĕnĕ la unŭ banŭ. Bine ar fi, când toţĭ creştiniĭ ar fi aşa de consciinţioşĭ, ca Turciĭ, *cariĭ încă n'aŭ amăgitŭ pre nimene* . . . .

(Gazeta Bisericéscă) de Peterburg.

In lunele de pre urmă presa Europeĭ a făcutŭ multŭ sgomotŭ cu persóna Iesuituluĭ Curci, care şĭ-a propusŭ, de a găsi punctul de împăcare între « Biserică şi Statŭ », care a tinsŭ, ca să dea o soluţiune

de la anul 36 pênĕ la 1834». Acéstă operă s'a scrisŭ de dênsul în anul 1837, când se află archidiaconŭ. In locul mortuluĭ, pentru îndeplinirea lucrărilor Sinoduluĭ s'a kĭematu Episcopul de Calabria şi Echial-Eutimie Alecsandropul.

Ḑilele aceste, Prea Sânţitul Procopie, Metropolitul Ateneĭ, şĭ-a luatŭ congediŭ, pentru şése lunĭ, spre a-şĭ repara sănĕtatea. El are să fie înlocuitŭ, ca preşedinte, de cătrĕ membrul celŭ maĭ bătrînŭ al S-luĭ Sinodu-Gerasim Calokerinos, Archiepiscopul de Acarnania şi Etolia, ĭar pentru complectarea membrilor de cincĭ aĭ sinoduluĭ, a fostŭ kĭematŭ Archiepiscopul de Zacint-Nicolaĭ.

Dupre informaţiunile jurnaluluĭ din Constantinupolŭ «Stéoa Orientuluĭ» dimisiunile membrilor condemnaţĭ, prin actul simonieĭ reclamă, ca eĭ să aĭbă onorurile archĭerieĭ, să fie salariaţĭ de statŭ şi tot-o-dată săaĭbă libertatea, de a se retrage unde vorŭ voi.

Tot dupre comunicările «Steleĭ Orientuluĭ» sântul Sinodŭ al Bisericeĭ de Elada a publicatŭ o enciclică, prin carea suntŭ rugaţĭ toţĭ Archiereiĭ Bisericeĭ de Elada şi în particularŭ fie-care să dispunĕ, ca preoţiĭ din administraţiunea eparchială să nu maĭ înmormânteze cu serviciul funebru creştinescŭ pe aceĭ, ce se omóră în duelŭ, şi nicĭ să se facĕ rugăciunĭ pentru ertarea pĕcatelor lor, ca ceĭ ce nu s'au sfêrşitŭ în penitenţă şi credinţă.

II

BISERICILE ETERODOCSE

1. Biserica Papală. — Papa Piu IX-le, cu totă debilitatea luĭ corporală, el nu înceteză de a urmări cu cea maĭ mare atenţiune evenimentele politice. Luĭ, pentru esemplu, nu-ĭ place modul acţionăriĭ luĭ Mac-Machon. Acesta, dupre opiniunea Papeĭ, lucréză prea móle în politică.

Când a muritŭ Tiers, maĭ mulţĭ din cardinalĭ s'aŭ grăbitŭ, ca să comunice s-luĭ Părinte acestŭ evenimentŭ. Dar Piu al IX-le lea rĕspunsŭ la toţĭ cu rĕcélă, ḑicênd: «Să ne supunemŭ decisiunilor Providenţeĭ». In ḑioa următóre, vorbind cu persónele de încredere despre mórtea cea ne asceptată a luĭ Tiers, între altele s-tul Părinte a ḑisŭ: «Acesta este unŭ evenimentŭ forte importantŭ pentru Françа, care va fi în stare să atrage dupŏ sine consecinţe seriόse; şi eŭ nu împărtăşescŭ opiniunele acelora, cariĭ se bucură de a-

o sciinţă particulară totŭ acela, ce era contrarŭ intereselor Bisericeĭ papale. Producţiunile luĭ literare presenta interesŭ kiar pentru ómenii ce nu se conduceaŭ numaĭ de ideile papale. Cunoscinţele părintelui Curci şi talentele sele îlŭ făceaŭ să fie interesantŭ atât pentru ómeniĭ Bisericeĭ papale, cât kiar şi pentru aĭ statuluĭ italianŭ.

La începutul anuluĭ 1870, când în Vaticanŭ se lucra pentru « infailibilitatea şi aservirea Papeĭ », atuncĭ şi părintele Curci incepu a se mişca. Când în Vaticanŭ s'a luatŭ decisiunea, ca să se suporteze de bună voie « şerbia vaticanică » atuncĭ părintele Curci a începutŭ să predice pretutindinea, că nu este de ce să se supere, că puterea luméscă nu este necesară, că apărarea acesteĭ cestiunĭ este mult periculósă pentru interesele Bisericeĭ. Aceste ideĭ părintele Curci le-a inspiratŭ unuĭ tênerŭ, fiiul unuĭ locuitorŭ însemnatŭ din Milan, pre care îlŭ avea datŭ spre educaţiune. Fiiul a comunicatŭ acesteĭ ideĭ părinteluĭ seŭ, care era unŭ « papalino » = papistŭ înfocatŭ, cerêndŭ de la iezuitul Curci, ca să-ĭ declare, décă lucrulŭ este adevĕratŭ. . . .

Nu numaĭ atâta, îna nul 1873 părintele Curci a publicat o carte de predicĭ cu esplicaţiunea Evangeliilor, unde prin introducţiunea acesteĭ cărţĭ şi-a desvoltatŭ ideile sele canonice. Jurnalele liberale a începutŭ să esploateze ideile companionuluĭ neasceptatŭ. Şi scandalul s'a manifestatŭ! Papa a încercatŭ, ca să pună prin sfătuirĭ pre părintel, Curci în supunerea Bisericeĭ, dar el a eşitŭ cu o sistemă întregă de ideĭ, prin care caută a reda Statuluĭ tótă puterea civilă, ĭar Bisericeĭ tótă autoritatea spirituală. Aceste ideĭ aŭ fostŭ supuse la cunoscinţa Papeĭ printr'unŭ memoriŭ specialŭ, care insĕ s'a vedutŭ maĭ pre urmă prin publicitate.

Teoria părinteluĭ Curci nu este noă. La 1861 canonicul Liveran de la Biserica din Roma « Sânta Maria Maggiori » = Sântă Măria cea mare, a atins'o pênĕ la unŭ punctŭ. Acum părintele Curci dice, că Victor Emanuel să recunóscĕ pre Papa de *suzeranŭ* al Italieĭ, ĭar Papa să considere pre Victor Emanuel pre cum şi pre succesoriĭ luĭ de *suveranŭ* al întregiĭ Italiĭ, cu condiţiunea, ca eĭ să administreze, ca împeratorĭ creştinĭ. Cu acésta numaĭ, póte să înceteze antagonismul dintre Biserică şi Italia. Biserica sufere acum de acestŭ Antagonismŭ, dar ea nu va peri, ci se va curăţi numaĭ prin suferinţe. Ce se atinge însĕ de Italia, ea, fiind debilitată de certurile interióre şi separată de aliata eĭ naturală (Franca), va fi nece-

cestiunei celei mai mari şi tot-o-dată şi mai periculóse pentru Biserica papală; adecă să stabilescé raporturile dintre statarile şi Biserica papală. Noi aici supunemŭ mai întâiŭ nisce date, relative, la persóna Părintelui Curci, şi dupe acesta vomŭ espune şi teoria lui canonică, respectiv de întreprinderea sa.

Părintele Curci astă-ḑi, dupre informaţiunile diferitelor jurnale, este unŭ bătrinŭ, ca de 70 ani, care cu o încredere copilărescă spune, că el a aflatŭ secretul, de a împăca pre Biserica papală cu Statul şi de a satisface interesele ambelor instituţiuni. Pentru dînsul, ca şi pentru mulţi alţi membri ai Bisericei papale, suntŭ scumpe interesele « unităţei italiene », precum şi « interesele Bisericei » adecă ale papismului, ce suferŭ ambele de antagonismul celŭ sfăşietorŭ. Şi decă planul părintelui Curci a găsitŭ simpatii în unele jurnale italiene moderate, apoi tot acelaşi planŭ ca şi persóna autorului, aŭ fostŭ condemnate de către curia papală. Aici nemulţemirea a fostŭ aşa de mare, că părintele Curci, în urmarea susţinerei fóre de şovăire a ideilor séle, şi dupe unu serviciŭ de aprópe 50 ani cu credinţă în ordinul Iesuiţilor, a fostŭ în ḑilele de pre urmă condemnatŭ şi mai alungatŭ din ordinŭ . . . . .

Dar nici nu se putea altŭ-felŭ. Acestu omŭ în simplitatea naturei séle şi înarmatŭ de o sciinţă profundă, a începutŭ să predice şi să probeze, că *puterea lumescă a Papei este de prisos şi kiar vătămatóre Bisericei.* Şi fiind că autorul teoriei este învĕţatŭ şi tot-o-dată de o etate înaintată, apoi de acea el nu a pututŭ fi calomniatŭ nici pre calea sciinţei, precum şi nici în domeniul moralităţei. Nu se putea să-i-se găsiască o culpă în vieţa, ce ar sgudui moralitatea din temeliile séle, dar de altă parte nu ajungeaŭ nici argumentele pentru combaterea teoriei. Intr'unŭ asemine impasŭ din partea curiei romane, se găsi unŭ terminŭ de mijlocŭ — *el este nebunŭ*; şi părintele Curci în Biserica papală este consideratŭ de toţi credincioşii ca nebunŭ.

Privitŭ fiind părintele Curci, ca membru al ordinului iezuiţilor, se póte ḑice, că el prin sciinţa şi devotamentul sĕŭ pentru Biserică apărtinea la acea clasă de ómeni din Biserica papală, carii aŭ de principiu : « Sentire cum ecclesia = a simţi cu Biserica ». El urmăria tóte mişcările literaturei şi ale ḑiaristicei, şi prin predicele sele cunoscute mai în tóte Bisericile Italiei, combătea cu unŭ talentŭ şi

Numĕrul şi numirea Comunelor	Numirea Cătunelor sau Satelor	BISERICA cu HRAMUL
. . . . .	Urziciĭ . .	Sănţiĭ Voevodĭ.
2. Barjoveniĭ . .	Băhnişóra .	
. . . . .	. . .	Săntu Gheorghe.
. . . . .	Prăjeştiĭ .	Sănţiĭ Voevodĭ.
3. Butnăreştiĭ . .	. . .	Săntu Nicolae.
. . . . .	Bogzeştiĭ .	Săntu Nicolae
. . . . .	Giul. din dél	Sănţiĭ Voevodĭ.
4. Brănişteniĭ de jos .	. . .	Dum. tuturor S
. . . . .	Brăn. de sus	
5. Broşteniĭ .	. . .	Nascerea M. D
. . . . .	Ţuţc. în dél.	Săntu Nicola
. . . . .	Ţuţc. in vale	Adormirea M
6. Cârligiĭ. .	. . .	Săntu Profe
7. Cotu-Vameşuluĭ .	Ruptura .	Săntu Gheo
8. Dulceştiĭ .	. . .	Săntu Dim
. . . . .	. . .	Pogor. Sf.
. . . . .	Roşioriĭ . .	Izvorul M
9. Galbeniĭ .	. . .	Săntu Di
. . . . .	Buc. Precis.	Sănţiĭ V
10. Hociungiŭ în dél .	. . .	Sănţiĭ V
. . . . .	Hoc. în vale.	Săntu N
11. Oniscaniĭ .	Hârleştiĭ .	Sănţiĭ
12. Porceştiĭ rezeşĭ .	. . .	Săntu
. . . . .	Porc. în v	

sitată a-şi căuta alţi aliaţi, în inamicii catolicismuluĭ, şi ea este a merinţată, de a se desuni încă o dată, şi a fi supusă stăpânireĭ Germane. Ajutând pre Germania în strivirea Françieĭ, Italia singură la cele de pre urmă va fi strivită de Germania. Trebue Italia pusă pre calea catolicismuluĭ. Trebue în modŭ sincerŭ să fie recunoscută dinastia şi Italia, aşa acum D-ḑeu a făcut'o. Trebue să fie înlăturatŭ motivul, pentru care poporul italianŭ se depărteză de la credinţă, pre carea el o iubesce aşa de mult, şi pre carea a începutŭ să o considere, ca pre inimică a patrieĭ séle. Maĭ mult de cât atâta, trebue să se mântuĭască întrega rasă latină, cu ajutorul Austrieĭ şi póte kiar şi a Anglieĭ, să se mântuĭască de puterea înfricoşată a protestantismuluĭ germanŭ şi a schismeĭ Greco-slavice. — Eca ce a scrisŭ părintele Curci la 1875 prin memoriul datŭ Papeĭ.

Părintele Curci continuă a crede, că planul seŭ politicŭ, fiind avantajosŭ pentru ambele părţĭ va fi admisŭ ca basă a compromisuluĭ dintre Italia şi Vaticanŭ. Cu tóte aceste la 10 Octomvrie espiratŭ părintele Curci a fostŭ somatŭ în modŭ formalŭ de cătrĕ căpitenia ordinuluĭ Iesuiţilor, Pater Bec, de a renunça la ideile séle; şi cu acésta éca çe-ĭ-se scrie în numele ordinuluĭ: « De la unŭ timpŭ voĭ v'aţĭ împropriétŭ nisce ideĭ, pre care vĕ place, ca să le numiţĭ politice, dar care în realitate privescŭ pre interesele sânte ale Bisericeĭ, şi pre modul eĭ de administraţiune din împrejurările actuale. Spre susţinerea acestor ideĭ, voĭ nu v'aţĭ sfiitŭ, de avē proclama de judecătorĭ aĭ celor, pre cariĭ D-ḑeŭ ĭ-a pusŭ administratorĭ aĭ Bisericeĭ séle. . . . .

Şi cu tóte aceste părintele Curci nu încetéză, de a se considera pre sine « legat în modŭ moralŭ cu societatea Iesuiţilor » şi el are aderenţĭ fórte mulţĭ printre catoliciĭ conservatorĭ şi membriĭ cleruluĭ. Şi nu e curiosŭ, că cu mórtea luĭ Piu IX-le teoriile luĭ Curci vorŭ fi desvoltate şi împropriéte, de a servi, ca normă pentru relaţiunile dintre Biserică şi Statŭ pentru tótă lumea catolică. Nu pentru tot-dé-una Italia póte să remână sub anatema Bisericeĭ! . . . .

ARCH. **Genadie Enacénu.**

ANUL IV. BUCURESCI, IANUARIE 1878 No. 4.

„BISERICA ORTHODOXĂ ROMANA"

JURNALU PERIODICU ECLESIASTICU

APARE O DATA PE LUNA

« Predică cuventul »
II Tim. IV, 2.

CRESTINISMUL IN DACII

ŞI

CREŞTINAREA ROMANILOR

(Urmare vedĭ No. III. anul IV).

In partea de preste Siret şi pĕnĕ dincolo de oraşul Kiev, pre acéstă vale a Mărel Negre, pre unde aŭ venitŭ toţĭ barbariĭ, cariĭ aŭ inundatŭ locurile Romanilor, in timpurile evuluĭ mediu esistaŭ maĭ multe popóre, şi maĭ ales Rutenii, cum iĭ numescŭ istoriciĭ occidentalĭ, cu capitala in Kiev, şi Romaniĭ, amestecaţĭ cu Cumaniĭ, cariĭ se intindeaŭ pĕnĕ dincolo de riul Bugŭ, adecă pĕnĕ unde se intinde şi astă-ḑĭ, dupre espresiunea sătenilor de la Bugŭ, *pămĕntul negru* (1). Pre tóte aceste popóre, chronicariĭ bizantiuĭ, le numescŭ cu numele genericŭ de Sciţĭ, séŭ Cumanĭ. Intre acestĭ Sciţĭ, séŭ Cu-

(1). La 1863 aflându-ne într'unŭ satŭ depre malul stângŭ al riuluĭ Bugŭ, amŭ auditu vorbindu-se limba românéscă de către maĭ mulţĭ săteni, ce venise la puţul satuluĭ, mişcatĭ, se vede, de curiositatea, de asci cine este celŭ sositŭ in satul lor. Dupo o conversaţiune de maĭ multŭ timpu, li-am adresatŭ intrebarea: décă şi in acelŭ satŭ maĭ suntu Românĭ, séŭ dupre cum dicŭ ei, Moldovenĭ? la care intrebare ni s'a respunsŭ de cătrŭ unŭ sătenŭ de o statură 'naltă şi de o fisiognomie bună; Eĭ Părinte! « Românĭ veĭ găsi dela Marea şi in sus, cât ţine pămentul negru ». Si in adevĕr, că ḑisele ţeranuluĭ românu de la Bugŭ s'aŭ verificatŭ şi de noĭ in aniĭ următorĭ; căcĭ, schimbându-ni in fie-care anŭ drumul de la Kiev spre Iaşĭ, am constatatŭ, că pre totŭ teritoriul de dincolo de Bugŭ, adecă *pămentuluĭ negru*, se află Românĭ, ce formézĕ populaţiunea cea mare şi că numaĭ pre iciĭ şi colea se găsesce câte unŭ satŭ de coloniĭ militare ruse şi puţinĭ Malarosienĭ.

	No. pogoane de pământ ce posedă	No. familiilor: Familii	No. familiilor: Suflete	De către cine este întreținută Biserica	NUMELE și PRONUMELE Preoților	Etatea	Cursul absolvit	Salariul pe an după Budget Lei	B.	No. pogoane de pământ ce posedă
		97	325	de comună	Vasile Aramă	60	privat	24		
		50	150	„						
	8½	60	305	„	Const. Vasiliu	48	„	12		6 p.
	8½	40	150	„				12		6 p.
		140	574	„	Ioan Anghel	30	4 cl. sem.	64		
		59	249	„	Gavril Mitru	34	„	64		
		37	133	„				141		
or.	8½	275	1082	„	Gheorghe Loghinu	50	privat	150		6 p.
	8½	125	474	„	Vasile Sărbu	43	„	150		6½
		99	354	„	Mihail Dimitriu	43	„	20		
					Dumitrie Popovicĭ	50	„	20		
		70	200	„						
d.		14	51	„						
	17 p.	145	643	„	Gh. Mihăilescu	54	„	120		8½
	8½	197	810	„	Costache Theodorescu	34	4 cl. sem.	200		6½
	17 p.	196	760	„	Vasilie Foșca	43	3 cl. sem.	130		8½
	17 p.	192	715	de propriet.	Ioan Manolescu	45	privat	120		8½
	8½	48	182	de comună				120		6½
		90	330	„	Georghiu Ghervescu	26	4 cl. sem.	180		
	8½	60	255	„	Ioan Năsturașiu	28	„	120		5½
		246	759	„	Gheorghe Telimacu	63	privat	244		
		36	157	„						
	8½	160	700	„	Ion Andriescu	24	4 cl. sem.	111		6½
		100	569	„	Gheorghe Porcescu	55	privat	130		

garia. Cum că şi acéstă colonie a fostŭ nu de Românĭ, dar de Cumanĭ, ca şi cea de maĭ 'nainte, se probéză ântaiŭ din faptul, că la 1236 Romano-Bulgariĭ se opusese la trecerea coloniel precedente a Cumanilor şi că prin urmare acestia de acum nu avéŭ maĭ mult curajul, de a se îndrepta preste Dunărea; şi apoĭ lucrul, ni se atestă fórte bine de Imperatorul Frideric către Regele Anglieĭ. Imperatorul Frideric într'o epistolă către Regele Anglieĭ, presentând pe Regele Ungarieĭ negligentŭ, faça cu periculul din partea Tatarilor, écă cum se esprimă despre faptele istorice, petrecute în stânga Siretuluĭ: « După ce aŭ venitŭ la cea împoporată colonie a Cumanilor numiţiĭ Tatarĭ, pre eĭ cu totul, împrăştiindu-ĭ, ĭ-au învinsŭ, şi pre cariĭ nu ĭ-aŭ mântuitŭ fuga, ĭ-aŭ tăetu sabia cea încruntată, a cărora vecinătate pre Rutenĭ, ceĭ ce nu sûntŭ departe de eĭ, nu ĭ-aŭ înţelepţitŭ să-se pazĭască de nemul celŭ necunoscutŭ, ci bătênd Tatariĭ Kieva, cetatea lor cea maĭ mare, crăimea acea vestită a lor încă, s'a sodomitŭ, tăinduse locuitoriĭ ». (1). De unde se vede, că Tatariĭ de la Marea Négră s'aŭ dusŭ ântâiŭ preste Rutenĭ, cariĭ avéŭ Regatul lor cu capitala în Kiev, apoĭ aŭ venitŭ de aŭ sfărâmatŭ pre Cumanĭ, cariĭ se întindéŭ în « colonie populată » de la Regatul Rutenilor spre Carpaţĭ, ĭar Româniĭ acum, ca şi maĭ 'nainte, aŭ rĕmasŭ ascundêndu-se în munţiĭ Carpaţiĭ.

Incă o probă despre rĕmânerea Românilor în munţiĭ Carpaţĭ, precum şi pre cóstele ostice şi nordice a le lor, şi de stramutarea numaĭ a Cumanilor în Ungaria, ni-o dă Episcopul de Olomuţ într'unŭ raportŭ de la 1273 către Papa Gregoriu al X-le, unde se ḑice: «Iară primejdiile, care potŭ veni creştinătăţeĭ în Ungeria, sûntŭ acestea: *ântâiŭ în Crăimea aceĭa se ţinŭ Cumaniĭ*, cariĭ nu numaĭ streinilor, ci şi ţeranilor li sûntŭ grózniciĭ, pentru că nu se batŭ ca alţiĭ, ci nepartinind pruncilor, şi bătrînilor, pre tinerĭ şi tinere, prinḑêndu-ĭ, ĭĭ facŭ de legea lor cea rea întru atâta, cât aşa fórte şĭ-aŭ înmulţitŭ puterea sa; de unde Ungaria cu tóte ţerile vecine stă în primejdie. Pot în acea crăime se sufere aievea ereticĭ şi schimaticĭ, cariĭ fugŭ din alte ţerĭ. Iată însăşĭ crăésa Ungarieĭ este romană, ale căria fraţiĭ sûntŭ şi aŭ fostŭ păgâne. (2) Aicĭ

(1) Pray in Annalibus pag. 263 (Sinc. Chron. Românilor Tom. I pag. 266.
(2) Steph. Catona Hist. crit, Tom VI, pag 637. Şinc. Chronica Rom. Tom. I, pag. 281).

manI se afla o masă mare de RomâniI, cariI sûnt recunoscuţI de RomânI, séŭ vlachI încă de către Papa Inocentiu III-le. Pre acestI RomânI. séŭ SciţI, cum iI numiau chronicariI BizantinI, noI I-am vedutŭ încă dela inceputul înfiinţăreI RegatuluI Români-Bulgarŭ luând parte la tóte luptele Români-Bulgarilor cu BizantiniI şi LatiniI şi tot despre dînşiI éca ce maI scrie Acropolitul pre la anul 1236, când în Regatul Româno-Bulgarŭ Impěrăţia Ioan II Asan : « Κατ ἐκεῖνο καιροῦ καὶ τὸ τῶν Σκύθων γένος, τῶν Ταρτάρων καταδραμόντων αὐτῶν, ὁπόσοι τὸ ξίφος ἐκείνων ἐξέφυγον, ἀσκοῖς τὸν Ἴστρον διαπεράσαντες τέκνοις ἅμα καὶ γυναιξὶ, καὶ ἀκόντων Βουλγάρων (πολλαὶ γὰρ ὑπῆρχον χιλιοστύες) τοὺς τῆς Μακεδονίας χώρους κατέλαβον, οἱ μὲν περὶ τὸν Ἕβρον καὶ τὰ ἐκεῖσε πεδία τὰς νομὰς ποιούμενοι, οἱ δὲ περὶ τὰ κατωτέρω μέρη καὶ τὸν ποταμὸν, ὃν ἡ χύδην ῥέουσα γλῶττα, καθάπερ ἔφημεν, Μαρίτζα ὀνομάζει. = In timpul acela şi nemul Sciţilor, fugind de TatarI, câţI aŭ scăpatŭ de sabia acestora, aŭ trecutŭ Istrul în luntri cu femeI şi copiI, şi fǒrě de voia Bulgarilor (fiind că eraŭ multe miI) aŭ cuprinsŭ locurile MacedonieI, şi uniI şi-aŭ făcutŭ proprietăţI pre Ebru şi pre câmpiile de acolo, iar alţiI în părţile maI de jos şi rîul şI-aŭ improprietŭ, pre care limba vorbitóre vulgară il numesce, cum am ḑisŭ, Mariţa. (1) Décă întórcemŭ privirile nóstre asupra moduluI, cum aceşti SciţI s'au purtatŭ în locurile, cuprinse de dînşiI preste Dunărea, descrisŭ tot de Acropolitul maI jos; decă observămŭ, că SciţiI, trecênd în Regatul Româno-Bulgarŭ, lor li s'aŭ opusŭ, cum ḑice Acropolitul maI sus, Româno-BulgariI; în fine, décă maI recunóscemŭ şi afecţiunea Românilor pentru locul lor natalŭ şi în specialŭ pentru munţiI CarpaţI; noI nu ne putemŭ învoi cu părerea D-luI ŞincaI, că acesti Sciţi, ce aŭ trecutŭ Dunărea, aŭ fostŭ Români. Din contra eI trebue să fi fostŭ CumaniI; şi RomâniI în timpul Tatarilor, ca şi al Hunilor şi al Avarilor, s'aŭ retrasŭ la munţI şi şi-aŭ limitatu viéţa lor, ca şi atuncI, numaI în cea socială şi religiósă.

La anul 1239, mergênd vestea Tatarilor, cariI acum se stabilise pre platoul MăreI Negre, ca şi toţI predecesoriI lor barbarI, o altă colonie de CumanI, în numerŭ de 40,000 familiI, părăsescŭ Moldova şi se stabilescŭ cu permisiunea RegeluI Bela IV-le în Un-

(1) G. Acropolitae Annales cap. XXXV.

parte din diploma Regeluĭ Andreĭ al II-le, carele a dat'o Secuilor din Transilvania şi unde se ḑice apriatŭ: « Praeter vero supra dicta, silvam Blacorum et Bissenorum cum aquis, usus communes exercendo cum praedictis sclicet Blacis et Bissenis, eisdem contulimus, ut praefata gaudentes libertate nulli inde servire teneantur = Şi afară de cele maĭ sus ḑise, lĭ-am acordatŭ tot lor şi pădurea Vlachilor şi a Bisenilor cu apele, ca să profite de usul lor în comun cu preḑişiĭ, adecă Vlachĭ şi Bisenĭ, şi bucurându-se de prestabilita libertate, să nu fie ţinuţĭ a face pentru acesta vre unŭ serviciu óre-care » (1). De aicĭ acum urméză, *că şi în epocha, ce ne ocupă, Românii în Transilvania se aflaŭ în mase compacte, ocupând ţerĭ, păduri şi ape, şi că de acum pentru planurile Regilor Ungurĭ, începŭ a se amesteca cu diferite coloniĭ.*

Cu tótă preponderenţa cea mare a Regilor Ungurĭ, cu tot ajutorul, ce acestia primiaŭ de la Biserica Romeĭ în sugrumarea elementuluĭ românescŭ maĭ ales din Transilvania, Româniĭ pentru meritele lor politice şi militare maĭ n'aŭ încetatŭ, de a-şĭ avea Ducĭĭ lor propriĭ. Aşa la 1191 şi 1192 Haner ni spune, că Româniĭ din Transilvania îşĭ avéŭ voevodul lor propriu, cu numele de Leostache (2). Maĭ pre urmă Turoţ în chronica Ungarieĭ adaugă, că la 1371 Nicólă, voevodul Transilvanieĭ, şi din ordinul luĭ Ludovic, Regeluĭ Ungarieĭ, cu o armată de Secuĭ se bătu cu Româniĭ din Valachia, care fu învinsŭ în munţiĭ Valachieĭ micĭ (3). De asemine şi la 1387 Româniĭ sub conducerea luĭ Nicólă Gara, ajutatŭ de Petru, fiiul luĭ Dan, Domnitorul Valachieĭ, bate pre unŭ Crovat, ce se aşeḑase în Timişiana şi ilŭ alungă de acolo (4). Şi pentru ca să înkĭemŭ şi maĭ bine privirile nóstre asupra vieţeĭ politice a Românilor din Transilvania, să lăsămŭ ca să ni spună Turoţ ungurul acela, ce eraŭ Româniĭ din Transilvania kĭar prin seculul XV-le, adecă la anul mântuireĭ 1443: « Erat tunc in regno miles magnanimus, nobili ac claro Transalpinae gentis de gremio natus.

(1) Magasinul istoricu de A. Tr. Laurian vol II, pag. 116.

(2) G. Ieremias Hamer Period. VII. Reg. Hungariae § 129, nota b. (Şinc. Chron. Rom. I, pag. 226).

(3) Thurotz Chronica Hungariae Pars. II, cap 97 (Mag. istoricŭ A. Tr. Laurian Tom. V, pag. 241).

(4) Pray Annales Reg. Hung. Part. II. lib. II, pag. III 177 (Mag. Ist. Vol. V pag. 246.

se face distincţiune fórte bine intre elementul Cumanŭ de celŭ românescŭ; adecă pre Cumanĭ ĭĭ presintă cu tóte culorile de barbarĭ, contra locuitorilor Ungarieĭ, iar pre Românĭ, ca pre unŭ elementŭ eterodocsŭ, de unde Regele Ungarieĭ îşĭ ia femee. Iar ce se atinge de espresiunea raportoruluĭ, că crăésa cu frăţiile eĭ este păgână, apoĭ acésta se esplică fórte uşor, când noĭ ni aducemŭ aminte de ura papalilor contra ortodocşilor şi în special de faptul, că numaĭ 35 de anĭ aŭ trecut la mijlocŭ, de când Ioan II Asan înfuriase pre Papa Gregoriu IX-le pentru reîntórcerea sa la Biserica ortodocsă, şi de altă parte, când vomŭ maĭ lua în consideraţiune cercările nefructuóse alé Papilor Inocentiu III şi IV cu Valachiĭ din Cumania.

Resumându-ne, acum trebue în faça lipseĭ de alte fapte istorice să admitemŭ, că **Româniĭ din Moldova veke, care se numia de Occidentalĭ Cumania, iar de Bizantinĭ Scitia, fiind penĕ la 1273 inundaţĭ de Cumanĭ, iar de aicĭ bântuiţĭ şi de Tătarĭ, n'aŭ pututŭ avea şi vieţă politică: dar, trăind pre aceste locurĭ şi la nevoĭ scăpând în munţiĭ Carpaţi, eĭ s'aŭ limitatu, ca şi în epocele precedente, într'o vieţă numaĭ socială şi religiósă, rĕmânĕnd ca pre cea politică să-şĭ-o manifesteze cu venirea luĭ Dragos, adecă la 1359.**

In epocha precedentă a studiuluĭ nostru noĭ am vĕḑutŭ, că Româniĭ din Transilvania îşĭ avéu vieţă lor politică independintă şi independinţa lor politică şi-o regulaŭ cu Regiĭ Ungarieĭ, singuriĭ, cu cariĭ Româniĭ de atuncĭ aŭ avutŭ o luptă. Dar pre la anul 1000 Regele Stefan, pentru ca să pótĕ primi titlul de Rege, se uni cu Biserica papală, şi de aicĭ apoĭ tóte nenorocirile Românilor, a cărora consecinţe se vĕdu şi penĕ astă-ḑĭ. Unguriĭ, vĕḑĕnd, că nu vorŭ putea ţinea peptŭ Românilor, cariĭ n'aŭ voitŭ a se unĭ cu dînşiĭ şi în respectul religiosŭ, şi fiind puţinĭ la numĕrŭ, kiamă o cologuie germană şi pre la 1143 Geisa II o aşeḑă în pămĕntul regalŭ din Transilvania. La 1211 vinŭ alte coloniĭ preste Româniĭ din Transilvania şi Regele Andreĭ II le aşaḑĕ în ţera Bĕrseĭ. In fine aceste coloniĭ, căpătând la 1222 nisce privilegiĭ de la acelaşĭ rege Ungurŭ, în diploma lor se face mençiune de terra Blacorum, adecă téra Valachilor. Şi ca o noă dovadă despre esistenţa

nilor din întregŭ periodul, ce ne ocupă, noĭ trebue să stabilimŭ, **că viéţa politică a Românilor este în genere maĭ bine pronunçată, în acéstă epocha de cât în cele precedente. Aicĭ Românii, usând de elementul Bulgaru, fundéză preste Dunărea unu Statu cu totul independentŭ, care se numesce de cătrе Româno-Bulgarĭ Imperiu, iar în dreptul internationalŭ de atuncĭ se rădică la rangul de Regatŭ. Pre lângă aceste. Statul Româno-Bulgarŭ de preste Dunărea se fundéza şi prosperă sub familia română a Asanilor: iar cu rădicarea pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ a unor persóne obscure, el începe a decădea. pene la ivirea luĭ Amurat I. care a pusu capetu vieţeĭ politice a Romanilor din drépta Dunăreĭ.** Trebue inse notatŭ şi acésta, că **cu cât elementul românescu perde din forța sa îndrépta Dunăreĭ, cu atâta viéța politică a Romanilor se desvoltă în stânga Dunăreĭ. şi anume la 1215 se fundéză Regatul Valachieĭ. iar la 1359 celu al Moldoveĭ, remânênd, ca Românii din Transilvania. Timişiana şi Maramureş să duce acea viéţă politică, carea şi-o puteaŭ smulge de la Regiĭ-Ungarieĭ.**

Noĭ putemŭ şi aicĭ să anticipămu a o spune, că şi viéța religiósă a Românilor din acéstă epochă diferă în totul de viéţa lor religiósă din epocele precedente. Avênd Românii acum o viéţă politică independentă, şi cunoscênd, că organizaţiunea de independenţa a Statuluĭ se conditionéză şi cu independenţa Bisericeĭ; seŭ ce e şi maĭ mult, că pre independenţa Statuluĭ trebue să o precédă cea eclesitică; şi încă unŭ considerentŭ, că de multe-orĭ o naţiune, perḑêndu-şĭ independenţa politică, ea nu se perde când are independenţa Bisericeĭ sele; avênd ḑicŭ Românii ceĭ marĭ ca Asan. Ioniţă şi Ioan II Asan, în vedere tote aceste considerente, eĭ aŭ făcutŭ tot posibilul, ca în epocha, ce ne ocupă, să-şĭ ficseze bine independenţa Bisericeĭ lor şi să o facĕne atârnată de orĭ-ce scaunŭ apostolicŭ. Dar maĭ special să urmărimŭ şi aicĭ faptele în ordinea la chronologică

Iohannes de Hunyad, homo bellicosus, et ad flectendum arma, dirigendasque resbellicas natus; et sicut piscibus aqua, cervisque umbrosas lustrare silvas, sic illi, armorum belliquo expeditio, vita erat. = Era atuncĭ în Regatŭ unŭ militarŭ ingeniosŭ, născutŭ dintr'o familie nobilă şi ilustră *a naţiuneĭ de preste Transalpinĭ* (Valachia), Ioan Huniad, omŭ resboĭnicŭ şi născutŭ spre a purta arma şi a dirige operatiunile resbeluluĭ; şi precum pescilor apa şi cerbilor pădurea umbrósă le este spre mulţemire, aşa pentru dînsul era viéţă campania armelor şi a resboĭuluĭ» (1), Şi pentru ca să înceteze orĭ-ce bannélă despre naţionalitate luĭ Ioan Huniad se lăsămŭ, ca să vorbĭască aicĭ şi Piu II, Papa Romeĭ, care ḑice: «Hic Ioannes natione Valachus fuit haud altis natalibus ortus, sed ingenio dextero et animo sublimi et virtutis amator, multa cum Turcis secunda proelia fecit, et hostium spoliis hungarica templa ditavit, primusque omnium apud Hungaros Turcorum acies et frangi, et vinci posse monstravit. . . . « Ioannes Hunniades, cuius nomen caeteros (viros Hungaros in re millitari claros) obnubilat, non tam Hungaris, quam Valachis, e quibus natus erat, gloriam auxit» = Acestŭ Ioan a fostŭ de natiune Valachŭ, născutŭ din părinţĭ nu prea înalţĭ, dar cu unŭ geniŭ decsterŭ, de o inimă sublimă şi iubitorŭ de virtute, a ţinutŭ cu Turciĭ multe bătăĭ fericite, şi a înavuţitŭ templele Ungurilor cu spoliile de la inimicĭ; şi celŭ ântâĭŭ la Ungurĭ a demunstratŭ, că armata Turcilor se póte şi înfrânge şi învinge..... Ioan Huniad, cu a căruia nume se întunecă cialalţĭ bărbaţĭ Ungurĭ, vestiţĭ în arta resbeluluĭ, a adausŭ glorie nu atâta Ungurilorŭ, pre câtu Valachilor, din care era născutŭ» (2). In genere putemŭ ḑice şi aicĭ, *că şi Româniĭ din Transilvania n'aŭ încetatŭ a trăi şi o viéţă politică*, *dar, din causa modestieĭ lor*, *lăsându-se sub influenţa elementuluĭ unguresců, eĭ n'aŭ căutatŭ nicĭ în momentele cele maĭ favorabile, de a se elibera de vasalitatea Regilor Ungurĭ şi încetul cu încetul eĭ aŭ începutŭ să fie loviţĭ şi kiar în viéţa lor socială şi tentaţĭ în cea religiósă.*

Făcênd acum o privire generală asupra vieţeĭ politice a Româ-

(1) Turotz Chron. Hung. Part VI, cap 30 (Mag. ist. Laurian, Tom. I, pag. 70).

(2) Aeneas Sylvius Historia de Europa. De Hungaria cap. I şi II. Mag. Ist. Lau-

dentă şi cu totul naţională; şi aceste sforţărî aŭ unŭ caracterŭ seminŭ cu tóte actele luî Asan de cuceritorŭ şi ele dureză de la 1185 pênĕ la 1199. De la acéstă dată însĕ, se începŭ nisce acte eclesiastice de o natură distinctă, şi ele, urmărind pre calea religiósă unirea Bisericeî Românо-Bulgare cu cea papală, tindeaŭ, la a face din Biserica Româno-Bulgară o instituţiune cu totul independentă şi egală tronurilor apostolice, carea ar fi avutŭ rangul de Patriarchie şi dreptul, de a-şî alege, sânţi, şi confirma pre prelaţiî eî ceî maî superiorî, precum şi dreptul de sânţire a s-luî Mirŭ; ïar pre calea politică a face din Statul Româno-Bulgarŭ unŭ Imperiu, care ar fi pututŭ avea drepturile Imperiuluî germanŭ din Occidentŭ. Aceste acte s'aŭ petrecutŭ între aniî 1203 şi 1221, adaugând la acéştia şi pre ceî patru anî de la 1199, pre cariî noî îî considerămŭ, ca preparatoriî pentru unirea Bisericeî Româno-Bulgare cu Biserica papală. In fine vine a treïa periódă de acte din Biserica Regatuluî II Româno-Bulgarŭ, care în sensul eclesiasticŭ se potŭ considera, ca o reacţiune a sforţărilor de maî 'nainte, şi unde Biserica Pomano-Bulgară se reîntórce la ortodocsie, dar în sensul intereclesiasticu şi a independenţeî Bisericeî, ea este o continuaţiune a tendinţelor din periódа precedentă, cu singura diferinţă, că de la 1221, adecă anul suireî pre tronul Regatuluî Româno-Bulgarŭ a luî Ióan II Asan, faptele se petrecŭ nu cu Roma, dar cu Constantinupolul şi în genere cu Imperiul Bizantinŭ. Resumându-ne, trebue să constatămu că în epocha religiósă, ce ni presintă, s'aŭ petrecutŭ doĕ seriî de fapte, ântâiŭ, *cele relative la emanciparea Bisericeî de sub Patriarchia de Constantinupolŭ*, şi al doile, *faptele, privitóre pre tendinţa Bisericeî Româno-Bulgare, de a se râdica la rangul de Patriarchie.*

Thesalonicul şi maî ales Achrida fiind încă sub stăpânirea Bizantinilor (1), Asan la fundarea Imperiuluî seŭ a trebuitŭ să se gândéscĕ numaî de cât şi la posiţiunea Bisericeî. Celŭ ântâiŭ actŭ religiosŭ al luî Asan dupŏ construirea Bisericeî s-luî Demetriu din Tŭrnova, este regularea cononică a Bisericeî séle şi posiţiunea eî faça cu Patriarchia de Constantinupolŭ. Dupŏ succesele luî Basiliu Bulgaroctonul (1019) tóte Bisericile, populate de cătrĕ Românî şi Bulgariĭ

(1) Dosith. [illegible] cart VIII, [illegible]

şi cu privirĭ speciale la Bisericile fie-căruĭ Statŭ românescu, şi să începemŭ ântâiŭ cu Biserica Româno-Bulgară din drépta Dunăreĭ.

Pre lôngă alte fapte relative la viéţa religiósă a Românilor din acéstă epochă, noĭ trebue maĭ ântâiŭ să notămŭ construirea templuluĭ, în onóra st-luĭ Demetriu de cătrĕ însuşĭ Asan. Vĕḑênd Asan, că pentru a scăpa de jugul bizantinŭ luĭ îĭ trebue poporul, ĭar pentru reînfiinţarea Statuluĭ Româno-Bulgarŭ el are necesitate să rĕscóle şi pre poporul Bulgarŭ, construĭesce unŭ templu în unul din oraşele Mysieĭ şi dupre cum se crede în Tŭrnova, şi cu ajutorul s-luĭ Demetriu rĕscólă pre poporŭ contra Bizantinilor (1). Şi asupra acestuĭ faptŭ noĭ sûntemŭ datorĭ să notămŭ: maĭ ântâiŭ că Românii şi în acéstă epochă întreprindŭ actul eliberăreĭ lor şi resbelele contra Bizantinilor prin construcţiunea unuĭ templu; şi apoĭ că construcţiunea acestuĭ templu se face în onórea s-luĭ Demetriu, ce-şĭ avea metropolia în Thesalonic, adecă în oraşul, unde pre timpul luĭ Justinian se strămutase prefectura şi archiepiscopia din Sirmiu. Cu alte vorbe, Asan prin acestŭ actŭ a voitŭ să readucĕ archiepiscopia românéscă din Thesalonic în unul din oraşele, cucerite de dinsul şi tot-o-dată să se încépĕ viéţa religiósă a Românilor şi a Bulgarilor unițĭ tot din focarul vekiŭ, de unde şĭ-a începutŭ Românii viéţa religiósă şi pre timpul luĭ Justinian, adecă din Thesalonic. . . .

Atrăgêndu-şĭ Asan elementul românescŭ cu s-tul Demetriu din Thesalonic, şi de altă parte, înaintând cu cuceririle séle şi lărgirea Statuluĭ, el avea necesitate, ca Statul sĕŭ să între în concertul celoralalte State europiene, ca imperiul sĕŭ să fie recunoscutŭ şi politicesce; şi acestŭ scopŭ nu putea să fie realisatŭ, alăturea cu independenţa religiósă. Conform posiţiuneĭ politice a Statuluĭ Româno-Bulgarŭ, Biserica Românéscă din drépta Dunăreĭ dupĕ succesele luĭ Basiliu Bulgaro-ctonul se afla aservită Patriarchieĭ de Constantinupolŭ; şi de aicĭ apoĭ maĭ multe acte ale luĭ Asan şi ale contimpuranilor seĭ, ca să facĕ din Biserica Româno-Bulgară o Biserică indepen-

(1) N. Choniatae De Isacio Angelo lib. I, cap. V. veḑĭ acestu locu maĭ sus. Despre Biserica s-luĭ Demetriu din Tûrnova, unde şi în viitorŭ s'a încoronatu Regiĭ Româno-Bulgarĭ veḑĭ E. Golubinski Крат. оч. ист. Церквей pag. 93 şi 94. Aicĭ, trebue să aducemŭ omagele nóstre ómenilor politicĭ de astă-ḑĭ. Fundând o Biserica pentru armata românéscă la Poradim, ómeniĭ noştriĭ politicĭ şĭ-au adusŭ aminte, că s-tul Demetriu aŭ maĭ ajutatŭ Românilor şi la 1185 pentru rădicarea unuĭ statu românescŭ în drépta Dunăreĭ. La 1877 când ĭarăşĭ Românii s'aŭ râdicatŭ, acum împreună cu Ruşiĭ, ca să elibereze pre popórele din drépta Dunăreĭ, el şi acum ca

coperitŭ în Tŭrnova şi numitŭ de Slavĭ cu numele de «Sinodicul imperatoruluĭ Boris» se vědŭ figurând în Biserica de Preslava de la 1186 înainte, 12 Metropoliţĭ, dintre cariĭ celŭ puţinŭ ceĭ din epocha, ce ne ocupă, pěně la 1203, trebue să fi fostŭ Românĭ, căcĭ Petru şi Asan aŭ cuceritŭ maĭ ântâiŭ Vlachia şi apoĭ Bulgaria şi Preslava este unul din oraşele cele ântâiŭ, care s'aŭ cuceritŭ de fraţiĭ Petru şi Asan. Metropoliţiĭ de Preslava se considerаŭ Metropoliţĭ «prototroniĭ» adecă ceĭ ântâĭ dupŏ Archiepiscopiĭ de Tŭrnova (1).

In genere vorbind noĭ în epoca de la 1185 pěně la 1203 găsimŭ în Regatul II Romano-Bulgarŭ pěně la 12 Episcopiĭ, fie-care cu Episcopiĭ lor. Aşa Episcopia Velbujda seŭ =Belesbudiensis are de Episcopŭ pre Anastasie, (2) Scopia pre Marin (3), cea de Preştin pre Avraam şi de Niş pre Kiriac (4), Episcopia de Branicev, séŭ cum se numĭa ea atuncĭ de Brandizuberensis seu Brandiburznensis avea de Episcopŭ pre Românul Vlasi, pre care Ioniţă, cum vomu vedea maĭ jos, l'a întrebuinţatŭ în misia, privitóre pre unirea Bisericeĭ Romăno-Bulgare cu cea papală (5). Episcopia de Vidin, ce atuncĭ se numĭa Bydmensis, avea de episcopŭ pre Climent (6), şi altele. Aşa că în epocha acésta, când Petru şi Asan aveŭ în stăpânirea lor Mysiile, unde populaţiunea era compusă maĭ ales din Vlachĭ, era preste putinţă, ca Episcopiile diferitelor Eparchiĭ să fie ocupate, dupre părerea D-luĭ Golubinski, numaĭ de persóne dintre Bulgarĭ (7). Noĭ, de şi avemŭ în profitul nostru pre Choniat, carele ni spune, că Petru şi Asan aŭ întrunitŭ în Regatul lor maĭ ântâiŭ pre Vlachĭ şi numaĭ pre urmă pre Bulgarĭ; deşi probele istorice nĭ-aŭ doveditŭ pěně la evidenţă românismul acestor doĭ fraţĭ, precum şi în special românismul Episcopuluĭ de Branicev; cu tóte aceste noĭ şi aicĭ vomŭ face usŭ de modestia românéscă, şi nu vomu pretinde, ca D. Golubinski, că toţĭ Episcopiĭ din perióda dintre 1185 şi 1203 aŭ fost pěně la unul românĭ; dar, presupuněnd kĭar contra datelor istorice, că Regatul II-le Romăno-Bulgarŭ s'a fun-

(1) Житіе Θеодосія терновскаго în Чтен. общ. ист. 1860 cart. I. cfr. E. Golubinski Оч. ист. церквей прав. pag. 94 (2) Mygne Patrol. T. CCXV. pag. 290. (3) Ib. pag. 289. (4) Ibidem. (5) Mygne Patrol. T. CCXIV. pag. 1113 şi T. CCXV, pag. 280. (6) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 289. Monumenta Slavorum Meridionalium T. I, pag. 29.

aŭ fostŭ ocupate de către ómeniĭ Bizanţiuluĭ, din cariĭ maĭ mulţĭ eraŭ kiar grecĭ de origine. Asan în primul anŭ kiar al fundăreĭ Statuluĭ seŭ a trebuitŭ să se scape de Episcopul grecŭ şi să aşeḑe în Tŭrnova, capitala Imperiuluĭ seŭ, Episcopŭ de acelaşĭ naţionalitate cu dînsul, şi tot-o-dată care împartăşia aceleaşĭ privirĭ politice cu conaţionaliĭ seĭ. Acum, décă noĭ vomŭ lua în consideraţiune spusele luĭ Choniat despre mersul cuceririlor luĭ Asan, şi vomŭ ţinea comtŭ despre acela, că el a rădicatŭ Imperiul seŭ cu Vlachiĭ, cucerind maĭ apoĭ şi Bulgaria, trebue să recunóscemŭ, că Asan pentru realisarea maĭ sigură a planuluĭ seŭ politicŭ, a trebuitŭ să punĕ de Episcopŭ al Tŭrnoveĭ numaĭ de cât pre unŭ Vlachŭ, şi Vasilie, care în Epistola către Papa Inocentiu III de la 1203 séŭ 1204 se numesce pre sine Archiepiscopŭ al Bulgarieĭ de 18 anĭ, trebue să fi fostŭ anume dintre persónele cele maĭ apropiéte şi maĭ de credinţă ale luĭ Asan (1).

Unŭ lucru însĕ trebue să observămŭ, şi acésta consistă în posiţiunea analogă a Bisericeĭ Româno-Bulgarilor cu Statul lor. Precum Asan s'a proclamatŭ pre Sine Rege şi maĭ pre urmă kiar Imperatorŭ al Vlachilor şi al Bulgarilor, aseminea şi Episcopul Vasilie se proclamă pre sine şi de către Biserica sa Archiepiscopŭ al Bisericeĭ Româno-Bulgare, tinḑĕnd la a deveni kiar Patriachŭ. Despre modul, cum Regiĭ Româno-Bulgarĭ aŭ voitŭ, ca să realizeze şi acéstă tendinţă religiósă a Statuluĭ lor, vomŭ vorbi înainte, aicĭ trebue să constatămu numaĭ că *Vasilie este Archepiscopŭ al Bisericeĭ Româno-Bulgare încă de la 1185 séu celu mult 1186.*

O a doua Eparchie eclesiastică, ce s'a reformatŭ de sigur tot pre timpul luĭ Petru şi Asan, este şi eparchia Preslaveĭ. Aicĭ în adoa capitală a regatuluĭ Româno-Bulgarŭ, unde îşĭ avea reşedinţa sa Petru, fratele luĭ Asan, noĭ găsimŭ pre la anul 1203 pre un Episcopŭ cu titul de Metropolitŭ, Sava (2). Intr'unŭ Sinodicŭ, des-

(1) Că Vasilie este pusu Archiepiscopu încă din ceĭ ântăĭ anı aĭ Regatuluĭ Româno-Bulgaru acésta se vede din epistola luĭ Vasilie către Inocentiu III, unde el la 1203 séŭ 1204 se numesce pre sine Archiepiscopu alŭ Româno-Bulgariloru de 18 anı (Veḑĭ Patrolog. Migne Tom. CCXV, pag. 288). Adecă Vasilie s'a suitŭ pre Tronul Bisericeĭ Româno-Bulgare la 1185 séŭ 1186.

(2) Epistola Episcopilor din Regatul Româno-Bulgaru către Papa Inocenţiu III. (Patrol. Mygne Tom. CCXV, pag. 289 Monumenta Slavorum meridionalium Theiner

proposuimus et litteris et nuntiis visitare, sed variis Ecclesiae solicitudinibus detenti, hactenus non potuimus nostrum propositum adimplere.=Nî-am propusŭ de mult să te visitămŭ, şi cu scrisorî şi cu nunçiî, dar reţinuţî de diferitele ocupaţiunî ale Bisericeî, *n'amŭ putută pĕnĕ acum să ni realisămu scopul nostru* » (1). In fine tot Inocentiu şi în aceîaşî epistolă către Ioniţă arată şi motivul acesteî corespundenţe, ḑicĕnd: « . . . et per Legatos et litteras nostras te in laudabili foveamus proposito, et devotione sedis apostolicae solidemus. Cum enim plene nobis per ipsum de sinceritate tui propositi ac devotionis affectu constiterit, ad te proposuimus maiores nuntios, vel Legatos potuis destinare, qui tam te, quam tuos in apostolicae sedis devotione confirment, et de benevolentia nostra efficiant certiorem = Şi prin scrisorî şi nunţiî *să te ajutămŭ în propunerea ta lăudabilă* şi să te consolidămŭ în devotamentul teŭ către scaunul apostolicŭ. Căcî cum ne vomŭ asigura pre deplin prin dînşiî *de sinceritatea propunereî* şi afectiunea devotamentuluî tĕu, nî-am propusŭ, ca să trămitemu la tine nunţiî maî marî, séŭ maî drept, Legaţî, cariî atât pre tine, cât şi pre aî tĕî să-î confirme în devotamentul către scaunul apostolicu 'şi să te încredinţăze despre bună-voinţa nóstră » (2). De unde încă o dată adăugimŭ, ḑicĕnd, că propunerea pentru unirea Bisericilor a venitŭ din ambele părţî, adecă a luî Inocenţiu şi Ioniţă, fie-care voind a trage din acestŭ actŭ beneficiile respective.

Imediat dupŏ acésta urméza respunsul luî Ioniţă către Papa Inocentiu III, şi tot cu acéstă ocasiune a scrisŭ Papeî şi Archiepiscopul de Tŭrnova Vasilie, trămiţĕnd aceste scrisorî cu Episcopul Vlasi de Branicev, (Brandisuberensis), care avea de comunicatŭ Papeî « nisce vorbe secrete » din partea Imperatoruluî, (3). Dar Vlasi a fostŭ împedecatŭ în calătoria sa de către Grecî şi nevoitŭ să se reîntórcĕ din cale (4), şi epistolele dupŏ acésta aŭ fostŭ duse Pa-

---

de către Papî tuturor Imperatorilor ortodocşî, luî i s'a presentatu ocasiunea de a face Imperatoruluî Bulgaru (?) încă şi altŭ felu de complimentŭ. Sub stăpânirea Bulgarilor, se aflaŭ atuncî Românii Valachienî (?), cariî îşî deducŭ originea şi pĕnĕ la unŭ punctŭ este adevĕratu, că eî se tragu din Italienî, séŭ Romanî » (...). Aceste espresiunî în faça celor ḑise de noî pĕnĕ aicî sùnt refutate cu desevĕrşire. Orî-ce refutatiune este de prisos.

(1) Ibidem

(2) Locul citatŭ.

(3) Mygne Patrol. T. CCXIV, pag. 1113 şi 1116.

(4) Ibid. pag. 1114

datŭ de cătrĕ Petru şi Asan cu concursul Bulgarilor, *trebue să admitemŭ, că mulţĭ din aceştĭ Episcopĭ aŭ trebuitŭ să fie de origine română, şi maĭ ales ceĭ din Mysiĭ şi din aniĭ primĭ aĭ fundăreĭ Regatuluĭ II-le Românо Bulgarŭ.*

O dată cu suirea luĭ Ioniţă, fratele luĭ Asan. pre tronul Regatuluĭ Româno-Bulgarŭ, (1199), şi Biserica Româno-Bulgară, ca şi Statul, a începutŭ să se ocupe de relaţiunile eĭ intereclesiastice cu alte Bisericĭ şi să tindĕ la a deveni Patriarchie şi Biserică în totul independentă şi egală tronurilor apostolice. Aseminea relaţiunĭ cu Biserica de Constantinupolŭ nu puteaŭ aşĭ avea locul, din causa posiţiuneĭ Statuluĭ Româno-Bulgarŭ faţă cu Imperiul Bizantinŭ; ele aŭ trebuitŭ din necesă să se începĕ cu Biserica papală, şi la acésta aŭ contribuitŭ de o parte, dorinţa luĭ Ioniţă, de a se pune şi pre calea politică în rondŭ cu cele-lalte State europiĕne, ĭar de alta aŭ colucratŭ fórte mult şi kĭar agenţiĭ eclesiasticĭ aĭ Papeĭ, cariĭ încă din timpul Regatuluĭ I Bulgaro-Românŭ căutaŭ tóte mijlócele şi profitaŭ de tóte circumstările istorice, ca să restringĕ legăturile vekĭ de unire între bisericile dela Dunărea şi cea papală. Dar să întrămŭ în amănuntele istorice şi să espunemŭ faptele, privitóre pre unirea Bisericeĭ Romăno-Bulgare din regatul II-le cu Biserica papală; adecă evinimentele istorice dintre aniĭ 1199 şi 1221.

Maĭ ântăiŭ istoria pĕnĕ acum dispune de o epistolă a Papeĭ Inocenţiu al III-le, prin carea se pune în evidenţă Românismul luĭ Ioniţă, se lase ase întrevedea, că acéstă epistolă este scrisă ceva maĭ târḑiu de suirea luĭ Ioniţă pre tronul Regatuluĭ II Româno-Bulgarŭ, adecă cam pre la aniĭ 1200, şi tot-o-dată, că acéstă epistolă este motivată de unŭ propusŭ, séŭ dorinţă a luĭ Ioniţă, manifestată, se ḑice, cătrĕ agenţiĭ eclesiasticĭ aĭ Papeĭ. Eca bucăţile din acéstă epistolă, privitore pre fie-care din observaţiunile nóstre: «Iar noĭ am auḑitŭ, *că străbuniĭ teĭ işĭ trăgéŭ originea lor din viaţa cea nobilă a cetăţeĭ Roma* şi tu aĭ moscenitŭ dela dînşiĭ atât nobleţa săngeluĭ, cât şi afecţiunea devotamentuluĭ sincerŭ, ce aĭ cătrĕ scaunul apostolicŭ, ca unu ereditarŭ de dreptŭ, (1). Şi maĭ jos: «Iampridem te

(1) Mygne Patrol. T. CCXIV, pag. 825 (Mag. ist. A. Tr. Laurean, Tom. I pag. 51 şi 53), Aici D. Golubinski prin opera citată (pag 264 şi 265) vede cu totul altŭ-ceva de aceĭa, ce represintă locul şi citatele aduse de noi mai sus din diferiţiĭ obro- [illegible]

când dice: « Te rogu, ca să trămiţĭ cardinalĭ, cărora sânţia ta să ordone, ca să mĕ încoroneze pre mine Imperatorŭ, şi să aşeḑe în pămêntul meŭ Patriarchŭ, şi astu-felŭ voiŭ fi servitorul tĕŭ în tóte dilele vieţeĭ mele ». Şi pentru ca Ioniţă să póte îndupleca pre Papa maĭ curênd la cererile sele, adauge: « Că Bizantiniĭ trămitŭ, la mine, propunêndu-mĭ, ca să mĕ încoroneze cu coronă de Imperatorŭ, şi pre Archiepiscopul meŭ să-lŭ facă Patriarchŭ. » (1).

Respunsul Papeĭ Inocenţiŭ III-le, asceptatŭ de Ioniţă, era espediatŭ din Roma cu capelanul papalŭ Ioan de Casemarino încă dela 3 Decemvrie 1202 (2), dar el avea însărcinarea, ca maĭ ântâiu săse ducĕ prin Bosnia şi Ungaria, spre a aşeḑa acolo cele ale Bisericeĭ (3), şi numaĭ dupŏ acésta să vinĕ şi la Ioniţă. Capelanul papalŭ Ioan, ajungênd în Regatul Româno-Bulgarŭ, la August 1203, (4) nu se prea grăbia cu încoronarea, ca Ioniţă; dar maĭ ântâiŭ a căutatŭ, ca să stabilĭascĕ în modŭ formalŭ unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare cu cea papală. Ce se atinge de confirmarea imperială a luĭ Ioniţă, Papa amână lucrul pĕnĕ ce va cerceta registrele séle şi se va convinge prin capelanŭ, că în adevĕr este scrisŭ în documentele vechĭ a le luĭ Ioniţă, că predecesoriĭ luĭ aŭ primitŭ corona Imperială de la Papĭ. Dar în respectul eclesiasticŭ écă cum se esprimă Papa prin scrisórea sa către Ioniţă: « Cui etiam commisimus vices nostras, ut in tota terra tua quoad spiritualia corrigat, quae corrigenda cognoverit, et statuat, quae secundum Deum fuerint statuenda. Per ipsum quoque Archiepiscopo terrae tuae palleum, insigne videlicet plenitudinis pontificalis officii, juxta formam, quam sub bulla nostra dirigimus, conferendum. Eidem quoque Legato nostro dedimus in mandatis, ut siqui forsan in terra tua promovendi ad ordines fuerint, vel in Episcopos consecrandi, per vicinos catholicos duntaxat Episcopos, et ordinandos ordinet, et consecret consecrandos. — Pre lôngă aceste, noĭ iĭ acordămŭ puterea nóstră, că în ţera ta să îndrepteze cela, ce va cunósce, că trebue îndreptatŭ în respectul spiritualŭ, şi să stabilĭascĕ cele, ce din porunca luĭ D-ḑeŭ vorŭ fi de stabilitŭ. Tot prin dînsul oferimu Archiepiscopuluĭ din ţéra ta pa-

(1). Mygne Patrol. pag. 155.
(2). Ibid. T. CCXIV. pag. 1115.
(3). Ibid. T. CCXV. pag. 253 şi 240.

peĭ de către unŭ călugerŭ din ordinul dominicarilor, numitŭ Protecstat. In aceste epistole atât Ioniţă cât Archiepiscopul Vasilie scrie Papeĭ: « Unde multas egimus gratias omnipotenti Deo, quia visitavi nos servos suos indignos secundum suam inaestimabilem bonitatem, et respexit humilitatem nostram, et reduxit nos in memoriam sanguinis et patriae nostrae, a qua descendimus. = Si am proadusŭ multe mulţămirĭ omnipotentuluĭ D-ḑeu, că dupre bunătatea sa cea nestimabilă in deajuns ne-a cercetatŭ pre noĭ serviĭ luĭ ceĭ nedemnĭ, a privitŭ asupra asupra umilitățeĭ nóstre şi nĭ-a adusŭ noĭ aminte *de natiunea și patria nóstră, din care ne tragemŭ* » (1) Tot astu-felŭ respunde la acéstă parte a epistoleĭ luĭ Inocenţiu şi Archiepiscopul Vasilie, dar numaĭ devine maĭ esplicitŭ, când ḑice: « Fiind că el singur (Ioniţă) şi tótă Imparăţia luĭ are unŭ devotamentŭ particularŭ către Biserica Romană, *ca urmaşŭ şi coborîtorŭ din sângele Romanŭ* (2). Cerênd Ioniţă în epistola sa către Papa insigniile imperiale, şi repeţênd acésta prin epistola sa şi Archiepiscopul Vasilie, Ioniţă adauge respectiv de unirea Bisericeĭ Romăno-Bulgare: « Hoc autem petit imperium nostrum ab apostolica sede, ut nos simus in Ecclesia Romana sicut matris filialitate firmati. = Acésta cere imperiul nostru dela scaunul apostolicŭ, ca noĭ să fimŭ întăriţĭ în Biserica Romană, precum sûntŭ fiiĭ cu mama lor » (3).

Vêḑênd Ioniţă, că respunsul Papeĭ la epistolele precedente întârḑiéză, scrie o altă epistolă, luĭ Inocentiu, şi o trămite cu Archiepiscopul seŭ Vasilie, care, plecând la 1203 luna Iulie a fostŭ prinsŭ de către Bizantiniĭ la Dirachiu în Albania, şi era să fie înecatŭ în marea Adriatică, décă nu interveniaŭ Latiniĭ, aflătorĭ acolo (4). Ioniţă prin acéstă adoa epistolă a sa este şi maĭ esplicitŭ,

(1) Mygne Patrol. T. CCXIV, pag. 1112.

(2) Ibid. pag. 1115.

(3) Ibid. pag. 1113. Atragemŭ atentiunea lectorilor nostri asupra titlurilor acestor doe epistole, ce Papa dă luĭ Ioniţă şi care şi-lu prescrie şi Ioniţă el singurŭ. Papa prin Epistola sa intitulézǎ pre Ioniţă: « Ioannitius Dominus Blacorum et Bulgarorum. = Ioniţă Domnul Vlachilor şi al Bulgarilor »; ïar Ioniţă pre sine se intitulézǎ: « Ego Calojohannes Imperator Blacorum et Bulgarorum = Eu Caloioan Imperatorŭ al Vlachilor şi al Bulgarilor ».

(4) Mygne Patrol. T. CCXV. pag. 156 şi 288 Noĭ nedispunênd de originalŭ, reproducem acestŭ documentŭ istoricŭ dupre traducţiunea, făcută de D. E. Golubinski la pag. 267 şi 268, opera, citată de noĭ aicĭ.

me Dominum et Imperatorem totius Bulgariae et Blaciae facere, inquisivi antiqourum nostrorum scripturas et libros, et beatae memoriae Imperatorum nostrorum praedecesorum leges, unde ipsi sumpserunt regnum Bulgarorum et firmamentum imperiale, coronam super caput eorum et patriarchalem benedictionem : et diligenter perscrutantes, in eorum invenimus scripturis, quod beatae memoriae illi Imperatores Bulgarorum et Blacorum Simeon, Petrus et Samuel, et nostri predecessores coronam imperii eorum et patriarchalem benedictionem acceperunt a sanctissima Dei Romana Ecclesia, et ab apostolica sede, principe Apostolorum Petro. Sed imperium meum voluit benedictionem et imperiale firmamentum coronae capitis imperii sui suscipere et patriarchalem benedictionem ab Ecclesia Romana, ab apostolicae sedis principe Apostolorum Petro, et a sanctissimo patre nostro universali Papa tertio Innocentio; et a quocunque patriarchalis benedictio et mandatum in civitate imperii mei Trinovi data et concessa fuit a Domino Papa faciendi et consecrandi Archiepiscopos, Metropolitas et Episcopos, et reliquas ecclessiasticos obsequutiones sacramentales, concedit imperum meum, ut plenissimam in omni tenimento et imperii mei pertinentiis ipsi habeant potestatem. Ecce enim omnes totius imperii mei et tenimenti, et Patriarcha meus metropolitanus, Episcopi et Archiepiscopi et cuncti sacerdotes Romanae subsint Ecclesiae, et teneant legem, et consuetudinem et observationem, quae tenuerunt beatae memoriae Imperatores totius Bulgariae et Blaciae, prisci illi nostri praedecessores, et nos eodem modo vestigia erorum imitantes. Subsignat autem imperium meum ad securitatem chrysobulum suum, quod nunquam ab Ecclesia Romana et ab apostolica sede, principe Apostolorum Petro, ipsum videlicet imperium meum discedet, neque alii imperii mei Principes disgregabuntur se, ut vocatus dilectus filius sacrosanctae et apostolicae Romanae sedis, principis Apostolorum Petri ero. Et deinceps quascunque terras Christianorum seu paganorum meum acquisiverit imperium, sub potestate et mandato eiusdem sacrosanctae Romanae Ecclesiae et apostolicae sedis erunt. Et ut praesens Chrysobulum imperii mei ratum et firmum habeatur, dedi imperium meum in manibus reverendissimi viri Iohannis sacrosanctae Romanae sedis Legati et Domini Papae Capellani, in quo et nostrum pium et a Deo promotum signavit

liu (1), adecă semnul puterei oficiului pontificalŭ, ce i se va da în tocmaĭ dupre forma, stabilită prin bula nóstră. Aceluĭaşĭ legat al nostru îĭ comandămŭ, că, décă întâmplător în ţéra ta ar fi cineva de ordinatŭ şi de sânţitŭ în Episcopŭ, pre ceĭ de ordinatŭ să-ĭ ordineze, şi pre ceĭ de sânţitŭ să-ĭ sânţiascĕ cu Episcopiĭ catoliciĭ veciniĭ » (2). Iar Ştefan Balutiu în faptele luĭ Inocentiu al III-le, respectiv de acestŭ actŭ ḑice : « Acesta (Legatul Papeĭ) plecând, a datŭ lăudatuluĭ Archiepiscopŭ paliul, mitra şi inelul, şi a primitŭ dela dînsul jurămîntul credinţeĭ şi al ascultăreĭ către marele Pontifice şi către Biserica romană pentru tot-de-una. Şi fiindŭ primitŭ cu cinste şi cu evlavie de preḑisul Ioniţă, Domnul Vlachilor şi al Bulgarilor, a ordinatŭ după sfatul şi învoirea aceluĭa doĭ alţĭ Metropoliţĭ în acelŭ regatŭ, adecă pre celŭ din Belesbulna şi pre celŭ din Postlava, pre cariĭ î-a supusŭ celuĭ din Zagora, drept Primatŭ; şi la Tûrnova, cetatea cea maĭ nobilă a provincieĭ aceliа a făcutŭ primatie. Isprăvindu-se aceste bine, Ioniţă s'a supusŭ el şi împărăţia sa dominaţiuneĭ Bisericeĭ Romane prin diploma, subsemnată cu bula de aurŭ (3).

Primind Archiepiscopul Vasilie insigniile Archiepiscopieĭ dela legatul Papeĭ în ḑioa de 8 Septemvrie 1204, (4) el a fostŭ proclamatŭ de Primatŭ al Bisericeĭ Romano-Bulgare, (5) în urmarea jurămêntuluĭ, depusŭ înaintea legatuluĭ papalŭ (6). In fine a urmatŭ şi declaraţiunea luĭ Ioniţă înscrisŭ, pre carea el a înmânat'o legatuluĭ papalŭ, şi pre carea noĭ o dămŭ aicĭ în întregul eĭ pentru importanţa eĭ istorică. Eca cuprinderea acestuĭ actŭ, despre care ni vorbesce maĭ sus Balutiu : « In nomine Patris, et Filii et Spiritus Sancti. Amen. Cum placuit Domino nostro Iesu Christo

(1) Paliul a fostŭ pusŭ de Legatul Papeĭ asupra Archiepiscopuluĭ Vasilie în ḑioa de 8 Septemvrie 1204. Paliul este o bucată de stofa, preserată cu cruci, care se trămite de Papĭ în semnul jurisdicţiuneĭ eclesiastice Archiepiscopilor diferitelor Bisericĭ. In França Paliul este de colore albă şi crucile de colóre négră. Paliul se dă tot-de-una în urmarea unuĭ jurămêntu şi cu o ceremonie religiósă special efectuată în urma s-teĭ liturgiĭ. Veḑĭ despre paliu precum şi ceremonialul, cu care el se oferă, în Mygne. Encyclopedie theologique T. L. pag. 1135.

(2) Patrol. Mygne T. CCXV, pag. 215 şi 289.

(3) Mag. ist. A. Tr. Laurian T. I, pag. 59 şi 60.

(4) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 289.

(5) Ibidem. Pag. 290.

(6). Ibidem. pag. 289.

mele să fie cu putere şi întărire, l'a datŭ împĕrăţia mea în mânele reverendŭluĭ bărbatŭ Ioan, Legatul prea sântuluĭ scaunŭ romanicŭ şi capelanŭ al Domnuluĭ Papă, în care s'a subsemnatŭ împĕrăţia nóstră cea evlaviósă şi de D-ḑeŭ intemeĭată în anul şése miĭ şépte sute doĭ-spre-ḑece, indictionul al VII-le finele anuluĭ (1203) (1).

Acestŭ actŭ fu înmânatŭ Capelanuluĭ papalŭ Ioan, spre a fi încredinţatŭ Papeĭ Inocenţiu III ; ĭar cu capelanul Ioniţă espredià şi pre Episcopul Branicevuluĭ Vlasie, care a dusŭ Papeĭ treĭ epistole : una din partea luĭ Ioniţă, prin care Papa era maĭ ântâiŭ anunçatŭ despre rădicarea Archiepiscopuluĭ la rangul de Primatŭ, şi îmbrăcarea paliuluĭ, şi apoĭ era rugatu pentru demnitatea sa imperială şi pentru demnitatea de Patriarchŭ a Archiepiscopuluĭ ; (2) a doa epistolă era a Archiepiscopuluĭ Vasilie, prin care şi acesta ruga pre Papa pentru aceléşi daruri în folosul Bisericeĭ şi al Statuluĭ Româno-Bulgarŭ, adăugând tot-o-dată să fie instruitŭ în a sânţi şi s-tul Mirŭ: (3) în fine o a treĭa epistolă din partea tuturor Episcopilor Bisericeĭ Româno-Bulgare, prin care aceştia rugaŭ pre Papa, ca să trămită paliu la doĭ Episcopi, chirotonisiţi din noŭ, adecă luĭ Vlasie al Branicevuluĭ şi altuĭ al doile. (4).

Noĭ aicĭ dămŭ ecstracte maĭ ântâiu din epistola luĭ Ioniţă cătrĕ Papa, de unde se póte vedea acela, ce cere Ioniţă pentru Biserica şi acela ce i se dă de cătrĕ Papa: «Rogŭ Sântenia ta, ca să împlinescĭ dorinţa împărăţieĭ mele, şi să trămiţi toĭagul păstoralŭ, spre păstorirerea oilor celor cuvêntătóre, precum este în datina Patriarchilor, şi să facĭ din actualul Primatŭ al s-teĭ şi mareĭ Bisericĭ de Târnova, oraşuluĭ celuĭ ântâiŭ al împĕrăţieĭ mele, Patriarchŭ, pentru ca acéstă Biserică să aibă Patriarchie şi dupŏ mórtea acestuĭ Patriarchŭ tot-de-una, dupre orônduirea sânţieĭ téle; fiind că din causa căleĭ celeĭ depărtate şi a resbelelor întâmplătóre ar fi cu neputinţă, ca la mórtea fie-căruia Patriarchŭ să alergămŭ la Biserica romană, pentru aceste cuvinte săse acorde Bisericeĭ de Târnova de cătrĕ Biserica romană dreptul, de aşĭ alege şi sânţi pre

(1) Mag. istoricŭ A. Tr. Laurian T. I. pag. 60—62. Mygne. Patrol. T. CCXV, pag. 287.
(2) Mygne Patrol. T. CCXV, pag 290.
(3) ib ib. » 288.
(4) ib ib. » 289.

imperium anno sexmillesimo septiugentesimo duodecimo, indictione septima. = In numele Tatălui, şi al Filuluĭ şi al s-luĭ Spiritŭ. Amin. Fiind că a plăcutŭ D-luĭ nostru Iisus Christos a mĕ face Domnŭ şi Imperatorŭ a tótă Bulgaria şi Vlachia, am cercetatŭ scripturile şi cărţile bătrinilor noştri şi legile cele de bună memorie ale Imperatorilor, predecesorilor noştri, *de unde aceştia şi-aŭ primitŭ dominaţiunea asupra Bulgarilor* şi confirmarea imperială, corona de pre capul lor şi bine-cuvêntarea patriarchală; şi căutând cu diligenţă, am aflatŭ in scrierile lor, că aceĭ de bună memorie imperatorĭ aĭ Bulgarilor şi Vlachilor, Simeon, Petru şi Samuel, precum predecesoriĭ noştri corona împĕrăţieĭ lor şi benedicţiunea patriarchală aŭ primit'o de la prea s-ta a luĭ D-deŭ Biserica Romană, şi de la scaunul apostolicŭ, de la Ântâiul Apostolilor Petru. Şi împĕrăţia mea voiesce bine-cuvêntarea şi confirmarea imperială a coroneĭ capuluĭ împĕrăţieĭ séle, şi bine-cuvêntarea patriarchală să o primĭască de la Biserica Romană, de la scaunul apostolicŭ, de la Ântâiul Apostolilor Petru şi de la prea Sântul Părintele nostru Papa universalŭ, Inocentiu al III; şi orĭ-cuĭ se va da şi conceda de Domnul Papa bine-cuvêntarea patriarchală şi ordinul împĕrăţieĭ mele Tri (Tùr) nova, de a face şi consacra Archiepiscopĭ, Metropoliţĭ şi Episcopĭ şi celelalte serviciĭ eclesiastice sacramentale, le îngăduesce împĕrăţia mea, ca acele să aibă puterea cea maĭ întinsă în totŭ ţinutul şi părţile împĕrăţieĭ mele. Căcĭ eca toţĭ ceĭ aĭ întreguluĭ meŭ imperiu şi ţinutŭ, şi patriarchul metropolitanŭ, Episcopiĭ şi Archiepiscopiĭ şi toţĭ preuţiĭ să fie supuşĭ Bisericeĭ Romane, şi să ţină legea, usanţele şi prescripţiunile, ce le-aŭ ţinutŭ ceĭ de bună memorie Imperatori aĭ întregeĭ Bulgariĭ şi Blaciĭ, aceĭ vechĭ predecesorĭ aĭ noştri, imitândŭ şi noĭ faptele lor în acelaşĭ modŭ. Aşa dér împĕrăţia mea subsemnéză spre siguranţă chrisovul seu, că nicĭ-o-dată de la Biserica romană, de la scaunul apostolicŭ şi de la Ântâiul Apostolilor Petru nu va cădea, adecă, nicĭ însu-şĭ împĕrăţia mea, şi nicĭ se vorŭ despărţi alţĭ Principĭ aĭ împĕrăţieĭ mele, dér voiŭ fi, ca fiul celŭ kĭematŭ şi iubitŭ al scaunuluĭ prea sântŭ şi apostolicŭ Romanŭ, al Ântâiuluĭ Apostolilor Petru. Şi de aicĭ înainte orĭ-ce ţerĭ va câşciga împĕrăţia mea de la creştinĭ séu păgânĭ, vor fi sub puterea şi stăpânirea acelĭaşĭ prea sânte Bisericĭ Romane şi scaunŭ apostolicŭ. Şi pentru ca chrisovul acesta al împĕrăţieĭ

gia sa, şi l-a şi proclamatŭ de Rege în ḑioa de 8 Noembrie 1204, (1) îar pre Archiepiscopul l-a confirmatŭ în rangul de Primatŭ şi nu Patriarchŭ, ḑicĕnd, că: «Primas et Patriarcha pene penitus idem sonat.=Primatŭ şi Patriarchŭ însemnă maĭ tot acelaşĭ lucru (2)» şi l-a proclamatŭ Primatŭ în ḑioa de 7 Noemvrie (3). Şi trămiţĕndu-ĭ tóte insigniile, acordate de Biserica papală prelaţilor supremĭ, ea l-a permisŭ, ca să pórte şi toegul archipăstoralŭ, ce nu este în usul Bisericeĭ papale, şi dupre usul Patriarchilor Bisericeĭ ortodocse, Archiepiscopul Bisericeĭ Româno-Bulgare putea să fie precedatŭ de s-ta cruce în momentele, când mergea (4). Papa de asemine acordă Archiepiscopuluĭ Bisericeĭ Româno-Bulgare, de a mirui şi încorona pre Regiĭ Româno-Bulgarĭ şi de a sănţĭ s-lu Mirŭ; îar ce se atinge de alegerea din viitorŭ a Archiepiscopilor Bisericeĭ Româno-Bulgare, Papa stabilesce, ca eĭ să fie aleşĭ şi sânţiţĭ de Metropoliţiĭ şi Episcopiĭ Regatuluĭ, îar paliul îlu vorŭ primi dela Roma, cu care ocasiune eĭ trebue să depune jurămĕntul de credinţă către scaunul romanŭ (5).

Cu modul acesta noĭ vedemŭ, că din corespundenţa, petrecută între Ioniţă şi Papa Inocentiu III-le, unirea Bisericeĭ Româno-Bul-

(1) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 280, şi 554.

(2) Ibid. pag. 281.

(3) Ibid. pag. 554.

(4) Mygne Patrol. T. CCXV, pag. 282 şi 286.

(5) ibidem pag. 281. Aicĭ este loculŭ propriu, ca să atragemu atenţiunea lectorilor noştri asupra unor fapte istorice petrecute cu acéstă ocasiune între Papa, Ioniţă, şi Archiepiscopul Bisericeĭ Româno-Bulgare. Ioniţă cere de la Papa confirmarea titluluĭ de Imperatorŭ, Archiepiscopul se consideră pre sine de Patriarchŭ, ḑicendu-şi într'o epistolă către Papa, că Legatul: «portavit universam plenitudinem patriarchalis dignitatis = a adus (luĭ) totă plenitudinea demnităţeĭ patriarchale (Mygne Patrol. T. CCXV pag. 554), îar Papa cu tóte aceste pretenţiunĭ rădica pre Ioniţă la rangul de Rege, îar pre Archiepiscopŭ la celu de primatŭ. Şi cu tóte aceste noĭ trebue să scimŭ, că cu tótă buna-voinţa, ce ar fi pututŭ să aibă Papa Inocentiu III-le, el nu putea să implinéscă cererile Suveranuluĭ Româno-Bulgarilor. Dupre teoriile creştine de atuncĭ, desvoltate maĭ ales la Apusŭ, nu putea să esiste, de cât unu singurŭ Imperatorŭ creştină şi unŭ singurŭ patriarchŭ. Pĕnĕ la disbinarea Bisericilor titlul legalŭ de Imperatorŭ îlŭ avea numaĭ Imperatoriĭ Bizantinĭ. Îar dupe acésta a trecutŭ la Imperatoriĭ germanĭ, pre care îlu păstréză şi pene astă-ḑĭ in persóna Imperatoruluĭ Austrieĭ. Dupre teoria dreptuluĭ canonicŭ al Bisericeĭ papale titlul de patriarchŭ, fórĕ a fi pronunçatŭ, este conservatŭ de Papiĭ Romeĭ, şi neconcedatŭ niciĭ unuĭ Episcopŭ. Eca cuvintele pentru care noĭ observămŭ, că în acéstă corespundenţă Papa se ţine anume de unŭ şirŭ de titlurĭ, fórĕ a-le atinge cât de puţin pre cele cerute Româno-Bulgarĭ.

Patriarchul seŭ, ca nu în absența luĭ să rĕmână Biserica acésta fórĕ de păstorŭ, și cu modul acesta sânțirea Bisericeĭ să rĕmână necomplectă, Iar pĕcatul să cadĕ asupra Sânțieĭ tele; încă ne rugămŭ Sânțieĭ tele, ca în s-ta Biserică a orașuluĭ Tûrnova, cu bine-cuvêntarea Sânțieĭ tele, săse sânțiască Mirŭ pentru botezul crestinilor; căcĭ o spunemu Sânțieĭ téle, în dată ce se va sci în Constantinupolŭ, că noĭ amŭ primitŭ bine-cuvêntarea dela Sânția ta, atuncĭ n'au să ni maĭ dea noĭ Mirŭ » (1). Tot în acéstă epistolă sûntŭ cuprinse și rugămintele pentru insigniile imperiale, despre care noĭ am vorbitŭ maĭ sus.

Archiepiscopul Vasilie trămite și el prin epistola sa Papeĭ maĭ tot-aceléșĭ rugămințĭ, ca și Ioniță, Iar pentru Biserica Româno-Bulgară el cere, ca Papa să complecteze lucrul, începutŭ cu dînsul, adecă să-lŭ facĕ Patriarchŭ, și despre s-tul Mirŭ eca cum se esprimă: « Nu avemu s-tu Mirŭ; noĭ l-amŭ primitŭ de la Grecĭ, dar eĭ ne urĕscŭ pre noĭ, ca și pre voĭ; și acum vedĭ, Domnul meŭ, totul a rĕmasŭ asupra sânțieĭ téle, și tu acum trebue să facĭ totul și să ne învețĭ pre noĭ a sânți s-lŭ Mirŭ, și a boteza pre poporŭ, ca nu poporul să rĕmâne fóră de s-tul Mirŭ și tot-a-dată cu pĕcatŭ. » (2).

In urmarea acestor rugămințĭ ale Regeluĭ și ale Archiepiscopuluĭ Bisericeĭ Româno-Bulgare, Papa Inocentiu III trămite pre marele Legatŭ, promisŭ în corespundența cu Ioniță, pre cardinalul dintre presviterĭ—Leŭ, carele, reținutŭ fiind în Ungaria de cătrĕ Rege, a pututŭ să ajunge în Tûrnova numaĭ pre la Octomvrie 1204. Acestŭ legatŭ mare al papeĭ a adusŭ luĭ Ioniță tóte insigniile și decretul de Rege al Romano-Bulgarilor, precum și dreptul, de a bate monedă cu efi-

---

(1) Vedĭ locul citatŭ maĭ sus și Golubinski opera citată pag. 270.

(2) Mygne Patrol. T. CCXV. pag. 293. Despre sânțirea S-tuluĭ Mirŭ lectorii noștri trebue să cunóscе, că scaunele patriarchale încă de mult au reținutŭ acestu dreptŭ esclusivaminte pentru sine, ca unŭ semnŭ vedutu al dependințeĭ Bisericilor de tronurile patriarchale. In Biserica papală sânțirea s-luĭ Mirŭ s'a ținutŭ, ca unu dreptŭ esclusivŭ al Bisericeĭ din Roma; iar în cea ortodocsă dreptul, de a sânți s-tŭ Mirŭ, a trecutŭ cu timpul, cam fóré de permisiunea espresă a Patriarchilor, la Biserica ruséscă și cea a Eladeĭ. Vorbind canonicesce, fie-care Biserică autocefală are dreptul, de a sânți s-lu Mirŭ, Iar avênd în vedere usul și tendințele Bisericeĭ papale, Ioniță și cu Archiepiscopul Vasilie aŭ căpătatŭ dreptul de a sânți sântul Mirŭ numaĭ pentru témă, de a nu se reintórce la Biserica din Constantinupolŭ.

A treia carte Pastorală a pre sânțieĭ Sele, Părintelui Episcopŭ alu Eparchiei Argeșuluĭ D. D. Ghenadie 1876 Decembre 15.

GHENADE

CU MILA LUI DUMNEDEU

EPISCOP AL EPARCHIEI ARGEȘIU

Prea Cuvioșilor Archimandriți, Stareți și Starițe, Cucernicilor Protoiereĭ și Preoțĭ și voue iubiților noștri fiĭ sufletești aĭ Eparchieĭ Nóstre.—Dar și pace voue de la Dumnedeŭ Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos, iar de la smerenia nóstră Arhierescă bine-cuvêntare.

Când tunul bubue la hotare și sabia otomanilor amenință națiunea Română; când în nișce împrejurărĭ atât de grele, fiiĭ patrieĭ avênd în cap pe prea Iubitul nostru Suveran Carol I, se luptă cu vitejie pentru a recâștiga independința și vechile drepturĭ străbune, pentru cari, unii din ilustriĭ noștriĭ Domnĭ aŭ perit pe câmpul glorios al lupteĭ, iar alțiĭ aŭ eșit triumfătorĭ, umilind semiluna; când toțĭ Româniĭ de la o margine a Țerreĭ și până la cea laltă, și când chiar ceĭ de peste hotare, bărbațĭ și femeĭ vin cu toțiĭ a depune tot ce le staŭ prin putința pentru a susține și a încuraja pe braviĭ noștriĭ ostașĭ; când Terra în nișce asemenea evenimente, ce din moment în moment se agravédă, are necessitate de un concursŭ general, spre a contribui fie care în marginile posibile și în specie cu ceia ce datoriele sacre ale iubireĭ de Patrie iĭ impune; când clerul care, în toțĭ timpiĭ și în tóte evenimentele Țérreĭ aŭ luat parte la tóte desastrele eĭ, dându'ĭ concursul seŭ, prin medilócele de care dispunea, cum putem rămânea astădĭ maĭ puțin simțitorĭ la vocea scumpeĭ nóstre Patriĭ?

Anima mi se sfâșie de durere; deră o speranță în Dumnedeŭ, ne umple de bucurie că vom fi învingătorĭ. Misterele Inalteĭ Provedințe, ne arretă în destulŭ cum prea Inaltul și mult milostivul nostru Creator, în nemărginita Sa bună-voință, inspirând marinimosul suflet al Majestățeĭ sélle Imperatoruĭ tuturor Rusielor, Alexandru II l'a făcut sĕ fie sprijinul Ortodoxieĭ, în contra Otomanilor, care în

gare cu cea papală s'a efectuatŭ la anul 1204. Tot-o-dată trebue să mai adăugimŭ, că datele istorice, menţionate mai sus, ni arată, că **unirea Bisericeĭ Româno-Bulgare cu cea papală s'a efectuatŭ numaĭ în modŭ administrativŭ**, *fără ca să se dicĕ unŭ singurŭ cuvĕntŭ şi despre unirea dogmatică şi cea ceremonială.*

ARCH. **Genadie Enacénu.**

(Va urma)

VORBIRILE
PREOTULUI DE SAT CATRE POPORANII SEI

XVII-ea VORBIRE

LA DIUA SFANTULUI NICOLAE

Dis'a Domnul: am şi alte oi cari nu sunt din staulul acesta şi pre acelea mi se cade a le aduce. (Ion 10, 16)

Fratiloră!

Domnul nostru Iisus Christos se numeşce pre Sine Păstor; iar oĭ numeşce El pre toţĭ ómeniĭ în genere. Pre uniĭ din ómenĭ El 'ĭ numeşce oile séle, oile turmeĭ séle ale staululuĭ séŭ, iar pre alţiĭ, oĭ streine, care nu fac parte din staulul Seŭ.

Si care sĕ fie acele oĭ pe care Christos le numeşce streine de staulul seŭ, adecă de sfânta Biserică? Acestia sunt, fraţilor, acei ómeni, carĭ nu sciŭ pre Iisus Christos, saŭ cariĭ şi déca şciŭ, dĕr prin multele lor nelegiuiri se depărtedă de dênsul.

Acum sĕ ne intórcem la sine şi să vedem, in care numĕr suntem prenumeraţĭ: intre adevĕrtele oĭ ale turmeĭ luĭ Christos, între acelea, pre care El le numesce că sunt ale séle, sau în numĕrul acelora, pre care El le numeşce streine şi pre carii voeşce sĕ le aducă la Sine?

Sĕ nu vĕ grăbiţĭ, fraţilor, de a da hotărîrea vóstră. Aduceţi-vĕ aminte, cum că Domnul cunósce pre oile Séle. Va sĕ dică, cela-ce nu ţine de turma sea, acela nu póte

totŭ timpul a persecutat'o, şi cum armatele séle luptă astăḑi în unire cu armata Rmână pe acelaşŭ câmp şi pentru acelaşŭ scop de a libera poporaţiunile chreştine de sub jugul păgânilor şi ale lăsa să se închine în linişte către cel a tot Putinte, în Biserica întemeiată de Mântuitorul nostru Iisus Hristosŭ.

Pentru aceste sentimente religióse, ce credem că Prea-Cuvioşia şi Cucernia-Vóstre le împărtăşiţi ca şi Noi, vĕ scriem ca pe dată, dupe priimirea aceştia, se faceţi a se respândi acéstă Circulară către toţi preoţii din acele plăşi spre a cunóşte, că tot acum vĕḑênd, că cassa Statului sĕ găseşte în nevoe de meḑilóce spre a susţine brava armată Română ce luptă dincolo de Dunăre, Noi am şi luat cuvenitele dispoziţiuni întru acésta încă de la 7 curent prin formarea unuĭ Comitet sub Preşedinţia Nóstre compus din preoţi şi alte persóne onorabile din Oraşiul Piteşcĭ, pentru care der am format două rânduri de liste unele pentru adjutorul cumpărări de arme şi altele pentru soldaţii răniţi.

In nişte asemenea evenimente grave, urmeḑă der a propaga către toţi fii Patrieĭ de a d'a fie care adjutorul possibil către fraţiĭ noştrii ostaşi, cariĭ s'aŭ decis a'şi sacrifica viaţa şi sângele lor pentru mântuirea Patrieĭ, şi a face tot de uă dată ca la tóte bisericile se se pue la tóte serviciurile bisericeşcĭ ḑiua şi nóptea, rugăciunile câte se preved în Liturgia la assemenea cazuri, făcênd şi privegheri, maĭ cu sémă pe la Monastiri şi schituri, dupe cum v'am ordonat şi prin precedenta Nóstre Carte pastoralĕ, ca împreună cu toţi Clericiĭ din acéstă de Dumneḑeŭ păzită Eparchia insocindu-ne şi toţi fii noştriĭ spirituali. sĕ ne ridicăm ca uă singură voce căldurósă şi cu lacrămĭ ferbinţi, se ne rugăm Domnului Dumneḑeuluĭ părinţilorŭ noştriĭ a ne ajuta şi acum sĕ fim salvaţi de inemicul nostru Secular şi a ne păstra in nestrămutata credinţiă a fericiţilor noştri străbunĭ, în care vom şi muri pentru dragostea şi credinţia în Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos, al căruĭ Dar sĕ fie cu voĭ cu toţiĭ amin.

(Semnat) † **Ghenadie. Argeşiu.**

(Semnat) **Directore N. Protopopescu**

1877 Sept. 12 — Pentru conformitate.

N. Z. Capita novitz.

Christos; ş'apoi? Acésta este fórte puţin, ca să putem fi turma lui Christos. Ascultaţi şi mai mult nimic! Nu, ci tu fă acea ce ai audit, ce ai învéţat; iată când tu te poţi numi adevérat următor al lui Christos, fiiu al Bisericii Lui Christos. Dér óre împlinim noi acea ce ne învéţă Cuvêntul lui Dumnedeu? Nu! ni s'a spus, cum că acésta nu este bine a face, este pécat, iar noi facem ce vrem, şi nu acea ce ne învéţă Cuvêntul lui D-deŭ. «Oile ascultă glasul Păstorului şi merg după Dînsul». Si noi audim, — dér óre unde mergem noi? Păstorul ne chiamă aici — în biserică, iar noi ne ducem în casa cea de petrecere! Păstorul ne chiamă sé ne rugăm, iar noi mergem sĕ bem, saŭ sé dormim; Păstorul ne chiamă-sĕ ne pocăim, iar noi tot mereu greşim; Păstorul, ne chiamă în raiŭ, iar noi — ei bine, fraţilor ce facem?... écă mergem în iad! . . . Si aşa, noi saŭ că nimic nu audim, s'aŭ că de şi audim glasul Păstorului şi al Domnului nostru I. Christos, dér nu împlinim poruncile Lui, nu urmăm Lui, — şi ast-fel făcênd, mai putem noi óre sé ne numim oi ale turmei lui Christos? Nu. Va sé dicé că noi suntem din numĕrul celor l-alte oi streine!

Cum se póte acésta veţi dice voi? noi credem in Christos şi tot-d'a-una ne rugăm Lui, şi cu tóte astea adevĕrul este, că noi nu facem parte din oile turmei lui? Ei, ş'apoi déca credem? Cu atât mai reu, că noi scimŭ, dér nu împlinim. Pentru acela care nu şcie este mai uşor! Eu sunt Păstorul, dice Mântuitorul, şi cunosc pre oile Mele; şi oile Mele mĕ cunosc pre Mine, şi glasul Meu ascultă, şi mergênd la păşune, ele vin dupé Mine; iar acelea, care nu mĕ ascultă pre Mine; nici nu vin dupé Mine, ele nu sunt ale Mele, acestea sunt alte oi, care nu fac parte din staulul Meŭ»! Cu atât mai reu pentru noi, că noi şcim pre cine sĕ ascultăm, după cine sé urmăm, dér nu voim nici să ascultăm, nici să-i urmăm. Noi purtăm numele lui Christos, ne numim creştini, s'ar părea c'ar trebui sé fim ai

dice, că este părtaş eĭ: înaintea luĭ Dumnedeŭ nu putem spune ne adevĕr; El scie tóte. Nu vĕ grăbiţĭ cu hotărirea. Dumnedeu dice: «cunosc pre ale Mele» şi maĭ adăogă: «şi sunt cunoscut de ale Mele». Va să dică tu facĭ parte din turma luĭ Christos, apoĭ trebue să sciĭ pre Christos «Eŭ sunt păstorul, dice Domnul,—Eu cunosc şi sciu oile Mele. Eŭ nu cruţ nimic pentru ele—şi sufletul Meŭ 'mĭ puĭ pentru aceste oĭ; iar acelea, care mĕ sciŭ pre Mine, ascultă glasul meŭ şi urmedă Mie, — acestia sunt oile staululuĭ meŭ, acestia sunt turma mea!» Va sĕ dică că, aceea cariĭ fac parte din turma luĭ Christos, toţĭ eĭ sunt detorĭ sĕ asculte glasul Păstoruluĭ, adecă, Dumnedeească Luĭ învĕţătură şi sĕ urmede dupĕ Păstor, adecă sĕ facă poruncile Luĭ.

Der óre ascultăm noĭ glasul Păstoruluĭ —glasul Domnuluĭ nostru Iisus Christos? Vaĭ, fraţilor, cine dintre noĭ se póte lăuda că face acésta? Unde der maĭ cu osebire se póte audĭ glasul Domnuluĭ? El se aude în tot locul: der maĭ cu osebire în biserică. Biserica este, fraţilor, casa de rugăciune, biserica este scóla credinţeĭ în Dumnedeŭ. Aci se citesce cuvĕntul luĭ Dumnedeu, aci se cântă sfintele cântărĭ, aci se săvĕrşesc sfintele taine, care hrănesc sufletul nostru şi 'lŭ unesc în mod nevĕdut cu Dumnedeu. Eĭ bine, fraţilor, eu vĕ întreb, spuneţĭ singurĭ voĭ, adese-orĭ visitaţĭ voĭ biserica luĭ Dumnedeu? puteţĭ voĭ se diceţĭ că o visitaţĭ des? Nu se întémplă óre că voĭ visitaţĭ maĭ des alte case, care d'a dreptul sunt contrariĭ caseĭ luĭ Dumnedeu, casele de petrecere şi ale neuniriĭ? Der şi déca se întémplă, de vine cine-va la biserică, apoĭ óre ascultă acela ce va? Póte că numaĭ «Dómne miluesce» saŭ «dă Dómne!» Iar alţiĭ nicĭ acestea; Dumnedeu ştie cu ce se ocupă eĭ, pentru ce vin eĭ în sfânta Biserică!

Der sĕ dicem, că noĭ suntem cu luare aminte la cuventul luĭ Dumnedeŭ — la cuventul Păstoruluĭ nostru Iisus

ne bucurăm în ḑiua Naşteri luĭ Chistos? . . Despre ce alt sĕ ne bucurăm, déca nu de naşterea Mântuitoruluĭ nostru! . . Eŭ vĕḑ, că şi pre feţele vóstre se vede bucuria serbăreĭ Domnuluĭ. Si despre ce aşĭ putea eŭ sĕ vorbesc cu voĭ astă-ḑĭ, déca nu despre acea bucurie, de care este plin tot sufletul nostru, — despre ce, déca nu despre naşterea Domnuluĭ Iisus Christos, Mântuitorul nostru!

Stiţĭ voĭ óre unde s'a născut Christos, şi cine a aflat întêiŭ despre naşterea Luĭ, şi a venit de s'a închinat Luĭ?— Sĕ înţelege, că voĭ trebue sĕ ştiţĭ acésta; dér pentru că acésta este ce va de bucurie şi de veselie, apoĭ cât de mult aĭ vorbi ş'aĭ spune, cu atât maĭ mult îţĭ tot vine sĕ vorbeştĭ şi sĕ tot spuĭ!

Domnul nostru Iisus Christos, Dumneḑeŭ adevĕrat şi fiiŭ al luĭ Dumneḑeŭ, născut din Tatăl maĭ 'nainte de vecĭ, pentru mântuirea nóstră vine pre pămênt şi se naşte ca om. Dér din cine se naşte El óre? — Ne înţelepţiĭ Iudeĭ işĭ închipuiaŭ, şi chiar şi acum îşĭ închipuesc, că Christos Dumneḑeŭ va veni cu mare slavă, cu tótă pompa împĕrătéscă. Dér El — Milostivul, nu face aşa: El 'şĭ alege de mamă a Sa pe prea curata fecióră Maria, care de si era de ném împĕrătesc, dér era săracă, smerită, şi care ne gândindu se despre némul seŭ impărătesc, se sfinţise pre sine la slujba luĭ Dumneḑeŭ şi se petrécă *viaţa* în curăţenie. Acéstă fecióră curată şi neprihanită era logodită cu Iosif — un bătrên cinstit, nu dóră pentru ca se-ĭ fie barbatul eĭ, ci pentru că sĕ păḑéscă fecioriea eĭ, sĕ îngrijéscă de dénsa si să o ajute ca să-şĭ implinéscă făgăduinţa ce dedese — sĕ slujéscă luĭ Dumneḑeŭ. Dér cine era acest Iosif? Iaca un tîmplar simplu — care lucra tîmplăria. Iată pre cine alege Dumneḑeŭ de mamă a sa şi ca tată, care sĕ îngrijéscă de El. Iată din cine a voit El se ia trup omenesc! — Ast fel, fraţilor, înaintea luĭ Dumneḑeŭ n'aŭ însemnătate numele şi averea, ele n'atrag asupră-le buna luĭ voire. Simplitatea, blândeţea şi smere-

Luĭ, dér un singur lucru, noĭ suntem alte oĭ, care ascultăm alt glas—îndemnurile celuĭ viclen, care stă departe de Păstorul, care stă în răspêntiile pĕcatelor şi fără de legilor!

Cum trebue der sĕ fim?

«Am şi alte oĭ, care nu sunt din staulul acesta, şi pre acelea mi se cade ale aduce» — ḑice Domnul. Audiţĭ, audiţĭ voĭ, fraţilor! Am alte oĭ, pre care trebue sĕ le aduc, ḑice Domnul. Va sĕ ḑicĕ, că şi pre noĭ nu ne-a lăpădat Dumneḑeescul Păstor, şi pre noĭ El ne caută, voesce ca să ne aducĕ la Sine, sĕ ne facĕ oĭ adevĕrate ale turmeĭ Sele: numaĭ noĭ sĕ nu fugim de Dênsul. Bunul nostru Păstor ne chiamă pre nume, — sĕ respundem la acéstă chiemare mântuitóre; Păstorul ne deschide uşa, — sĕ ne grăbim dér sĕ intrăm în staulul Luĭ; Păstorul ne propune o bună păşune, împodobită cu florile faptelor bune, — sĕ urmăm dér Luĭ, sĕ fim aprópe de dênsul! Sĕ uităm staulul pĕcatuluĭ, hrana mulţumirilor pămêntescĭ, streinul glasul al vrăjmaşuluĭ mântuireĭ nóstre. Sĕ mergem dupĕ Păstorul nostru, dupĕ Domnul nostru Iisus Christos!

Dómne Iisuse Christóse, adevĕratul nostru Păstor! noĭ suntem alte oĭ, noĭ fugim de mântuitorul tĕu Staulu!... chiamă-ne la Tine! bine-voesce sĕ fim şi noĭ adevĕrate oĭ ale turmeĭ tele!

Iar tu Mare archiereŭ al luĭ Christos Nicolae, care aĭ păstorit cu vrednicie turma ce ţi s'a încredinţat ţie de Christos! ajută ne noué celor ce serbăm pomenirea ta, prin midlocirea ta cea mântuitóre către D-ḑeu, ca sĕ fim o singură turmă a unuĭ singur Păstor, a Domnuluĭ nostru Iisus Christos! Amin.

Preot. **Sp Badescu**

XVIII-a VORBIRE

LA NASCEREA LUI CHRISTOS

Fraţilor!

Inima mea fiind veselă şi voiósă astă-ḑĭ vĕ urézĕ dér şi voué veselie şi voe bună! Si cum s'ar putea óre sĕ nu

rit pre Sine Christos Domnul pentru noi, încă din cea mai fragetă pruncie El a început se sufere pentru noi... Aduceţi-vĕ aminte dic, că tóte acestea El le-a făcut din multa sa iubire pentru noi pĕcătoşii. Uitaţi-vĕ mai adese ori la icóna Naşterei Mântuitorului nostru şi — când vĕ va veni în minte gândurĭ rele, ca sĕ vĕ daţi la tot felul de veselit — gândiţi-vĕ: Domnul nostru chiar din cea mai fragetă a sa copilărie suferă despreţul, sărăciea, se culcă în esle, şi tóte acestea pentru ca sĕ ne scape din stăpânirea diavolului, iar noi de bună voea nóstră ne dăm Lui, vrênd sĕ împlinim dorinţele pântecelui nostru! — Printre noi se găsesc ómeni săraci, carii nici că mai ştiu că este serbătóre, pe carii-i-a răpus cu totul sărăcia şi necadurile... Unii din aceştia uite-se la icóna Naşterei lui Christos, şi aducă-şi aminte cum insu-şi Christos Domnul a suferit lipsa — aducĕ şi aminte în sfêrşit, că tóte acestea El le-a suferit, pentru ca sĕ ne facă fericiţi întru împărăţiea Sea cea cerescă, aducă-şi aminte despre tóte acestea, şi să cinstescă cu bucurie prasnicul acesta.

Der voi mai ascultaţi încă mai în colo despre aceea, cine mai întêiu a aflat despre Naşterea lui Christos. Ascultaţi cu luare aminte şi băgaţi de semă; căci aceea ce voi veţi audi, se potriveşte mai mult cu noi de cât cu alţii. Când Christos Domnul s'a născut şi a fost pus în esle, în acel timp, istoriseşte Evangelistul Luca, *păstorii se aflaŭ într'acelaşi loc priveghind şi pădind strêja nóptea împrejurul turmelor lor. Si iată îngerul Domnului a stătut lângă dênşii, şi slava Domnului a strălucit împrejurul lor, şi s'a înfricoşat cu frică mare. Si le a dis lor îngerul nu vĕ temeţi: vestesc vouĕ bucurie mare, care va fi la tot norodul. Că s'a născut vouĕ astă-di Mântuitor, carele este Christos Domnul, în cetatea lui David. Si acest semn va fi vouĕ: aflave-ţi unŭ*

nia inimeĭ, viaţa cea sfântă şi curată — iată ce ne póte face plăcuţĭ Domnuluĭ Dumnedeu!

Unde s'a născut Domnul nostru Iisus Christos? El, fraţilor, s'a născut în pesteră — într'o coşare de dobitóce Născut aci El a fost pus în eslea, din care mâncau dobitócele. Iată cum s'a întêmplat şi cum ne istoriseşte nouĕ Sfânta Evangelie lucrul acesta: *că logodită fiind muma lui Maria cu Iosif, mai 'nainte d'a se aduna ei împreună, s'a aflat avênd în pântece din Duhul Sfânt.* (Mat. 1, 18). In timpul acesta *a eşit poruncă de la Cesarul August, sĕ mergă tot norodul ca sĕ se înscrie* (Luc. 2, 1). Atuncĭ înscrierea nu se făcea precum se face astă dĭ la locul acela, unde trăeşte fie-care, ci trebuia sĕ se ducĕ fie care om în acel oraş, din care făcea parte dupĕ nemul şi seminţia luĭ, ca se se inscrie *şi se duceau toţi sĕ se înscrie*, istoriseşte Sfântul Evangelist, *fie-care în oraşul seŭ. Si s'a suit şi Iosif din Galileea, din cetatea Nazaretului la Iudeea în cetatea lui David, care se chiamă Vithleem* (Luc. 2, 3, 4). Vithleemul — era un orăşel mic în apropiere de Ierusalim, orăşel mic, dêr în care se adunase mulţime multă de norod, cu acea împrejurare a înscriereĭ. Acela, care era avut şi cu nume mare, găsia lesne gasdă de găsduit; iar cel ce era sărac — se adăpostia şi el, unde putea. Voĭ ştiţĭ acum că Iosif — era în aparenţă tată al luĭ Iisus Christos şi Maria adevĕrata mamă a Luĭ, — erau săracĭ şi fără nume mare, pentru aceea s'aŭ adăpostit şi eĭ unde aŭ putut, în apropiere de oraş, într'o peşteră. *Si a fost când ei se aflaŭ acolo*, dice Evangelistul Luca, *s'a umplut dilele ei sĕ nască, şi a născut pre fiiul ceĭ întêiŭ născut, şi 'l-aŭ înfăşat pre Dênsul, şi 'l-aŭ pus în esle, pentru că nu avea ei loc în casă.*

Si aşa Domnul nostru Iisus Christos, Impĕratul cerului şi al pămêntuluĭ se nasce în peşteră şi înfăşat în scutece, se odihneşte în esle!...

Gândiţi-vĕ maĭ adese-orĭ, fraţilor, la acea, cum s'a sme-

descoperitŭ pruncilor,—pruncilor pentru simplitatea inimeĭ, pentru increderea in ceĭ ce sunt maĭ marĭ de cât dênşiĭ, pentru supunerea, cu care eĭ împlinesc tóte câte li se poruncesc lor.—Iată fraţilor, cum eraŭ păstoriĭ Vithleemuluĭ, şi iată pentru ce eĭ aŭ fost ceĭ dintêiŭ, cariĭ s'aŭ învrednicitŭ sĕ audă vestea cea de bucurie a naştereĭ Mântuitoruluĭ.—Fraţilor! voĭ, dupe felul vostru, dupe starea şi chemarea vóstră, vĕ asemănaţĭ fórte mult cu păstoriĭ Vithleemuluĭ, despre carĭ ne este vorba nóstră acum. Nu a rare-orĭ vi se impută, că voĭ nu ştiţĭ nimic; simplitatea vóstră in vorbire şi in viaţă nu a rare-orĭ slujeşte spre imputarea vóstră. Voĭ singuri v'aţĭ deprins sĕ diceţĭ despre voĭ înşi-vĕ: «noĭ nu ştim nimic». Nu vĕ luaţĭ asupră-vĕ acéstă imputare şi vorbire de reŭ. Nu! din protivĕ sĕ ştiţĭ, că smerenia şi simplitatea inimeĭ,—fie acestea nu maĭ adevĕrate, şi împreună cu acestea să aveţĭ şi ascultarea şi supunerea Cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ, poruncilor sfinteĭ Biserici şi indatoririlor stăpâniriĭ,—şi ele vor-fi vĕdute ca fapte bune pentru voĭ, prin care voĭ cu osebire veţĭ putea să plăceţĭ Domnuluĭ Dumnedeŭ. *Spre cine voiŭ căuta*, dice însuşĭ Domnnul, *fără numai spre cel smerit şi blând şi carele tremură de cuvintele Mele.* (Isaiea 66, 2)?

Sfântul Evangelist Luca vorbind maĭ încolo despre păstorĭ dice, ca eĭ în timpul acela, când s'a născut Christos, se aflaŭ *priveghind şi pădind straja nopţei împrejurul turmelor.* — Iată al doilea ce trebueşte să maĭ băgaţĭ de sémă pentru voĭ în păstoriĭ Vithleemuluĭ. Mântuitorul nostru s'a născut nóptea. Toţĭ câţĭ se aflaŭ în oraş dormiaŭ. Priveghiaŭ numaĭ Ingeriĭ, cariĭ se miraŭ de taina naştereĭ celeĭ prea mărite, priveghiaŭ şi păstoriĭ cariĭ cu supunere îşĭ împliniaŭ datoriea lor: *priveghiaŭ şi pădiaŭ stréja nóptea împrejurul turmelor lor.* Fraţilor! fie care dintre noĭ are o datorie óre care de împlinit. Omul pentru aceea se şi naşte, ca, împlinind în a-

prunc înfășat, culcată în esle. Și îndată s'a făcut împreună cu Ingerul mulțime de óste cerésca lăudând pre Dumnedeŭ și dicênd: Mărire lui Dumnedeu întru cei de sus, și pre pământ pace, între ómeni bună voire. Și a fost deca s'a dus de la dênșii Ingerii la cer, și ómenii păstori, aŭ dis unii către alții: să mergem dér pénă la Vithleem și sĕ vedem cuvêntul acesta, ce s'a făcut, care-le Domnul 'l-a arĕtat nouĕ. Și aŭ venit de grabă, și aŭ aflat pre Maria și pre Iosif, și pruncul culcat în esle. Și vĕdênd aŭ cunoscut chiar pentru graiul ce se grăise lor de pruncul acesta. Și toți carii audise sĕ minuna de cele ce disese păstorii către dênșii.

Și într'adevĕr, fraților, minunate și prea mărite sunt lucrurile Domnului! In Vithleem se afla atuncĭ mulțime multă de norod. Se înțelege, că printre aceștĭ ómenĭ eraŭ mulțĭ înțelepțĭ și vestițĭ, eraŭ cărturarĭ și fariseiĭ. Dér óre pentru ce Christos n'a voit sĕ le descopere lor întruparea sa? Cu ce aceștĭ păstorĭ săracĭ aŭ meritat întietatea, că întâiŭ lor li s'a dat de știre despre nașterea luĭ Christos, sĕ vedă și sĕ audă bucuria mulțimeĭ de oștirĭ cereștĭ, cariĭ cântaŭ mărire întru ceĭ de sus luĭ Dumnedeŭ, și pre pămênt pace, între ómenĭ bună voire? — Mulțĭ înțelepțĭ se aflaŭ atuncĭ în Iudeea, dér eĭ eraŭ înțelepțĭ pentru sine, iar nu și pentru Dumnedeŭ: eĭ tĕlcuiaŭ cuvêntul luĭ Dumnedeu dupĕ voea lor, poruncile luĭ Dumnedeu le împliniaŭ dupĕ voea lor, și chiar se lăudaŭ cu neînțelépta lor înțelepciune, iar aceea ce le disese Dumnedeŭ prin, prorocul seŭ uitaŭ: *perde voiŭ înțelepciunea celor înțelepți și priceperea celor pricepuți voiŭ ascunde.* (Isaiea 29, 14). Păstoriĭ din Vithleem nu eraŭ ast fel! Eĭ nu se gândiaŭ despre mintea lor, eĭ cu simplitatea inimĭ ascultaŭ Cuvêntul luĭ Dumnedeŭ, cu tot sufletul lor se siliaŭ să împlinéscă aceea, ce audiseră pentru aceea s'a și împlinit cu eĭ cuvêntul Domnuluĭ: că aceea ce a ascuns de la ceĭ înțelepțĭ și pricepuțĭ aŭ

adunațĭ aci, și mé gêndesc : nu, enoriașiĭ meĭ nu se pot asemĕna cu păstoriĭ Vithleemuluĭ! Si iată că aud pre lângă biserică o căruță, apoĭ alta și maĭ multe. Unde óre s'ar fi grăbind eĭ de se duc pre lângă biserică, in timpul slujbeĭ luĭ Dumnedeŭ ? Si mi se réspunde că se duc în satul vecin : căci acolo se face sborŭ ! Se nu gândițĭ, fraților, că eŭ vĕ opresc cu desĕvêrșire acésta. Nu ! și acésta este un lucru de trebuință. Dér spunețĭ voĭ inșivĕ : ce nu s'ar putea óre, ca să vé ducețĭ acolo, déca avețĭ trebuință, si dupé săvêrșirea sfinteĭ slujbe în biserică ? Si pentru ce vé ducețĭ voĭ acolo familiĭ intregĭ, în loc d'ase duce numaĭ unul singur dintr'o familie? . . . Iată dér pentru ce une-orĭ biserica este cu totul deșertă, pustie ! Nu, eŭ iară-șĭ maĭ dic, enoriașiĭ meĭ nu sémănă cu păstoriĭ Vithleemuluĭ ! —Nu arare orĭ, iată ce se maĭ in témplă : sĕvêrșind eŭ sfânta slujbă în biserică și intorcéndu-mĕ a casă, aud — într'un loc se aude ciocănind : óre cine lucrédă ce va, intr'alt loc — se aude scârțiind rótele : óre cine vine cu carul cu grâŭ saŭ cu alt ce-va de la câmp : nu arare-orĭ maĭ vedĭ pre altul, care face ce-va în curte saŭ în bătătura caseĭ séle. Toțĭ aceștiea nicĭ că s'aŭ gândit la aceea, ca să se asemene păstorilor, cariĭ se grăbiau sĕ mérgă ca sĕ se închine Mântuitoruluĭ Christos ! Ce? nu care cum-va să gândesc, că intr'un cés, hotărit de însușĭ Dumnedeŭ pentru rugăciune, vor putea sĕ agonisescă ce-va mult pentru gospodăria lor prin rugăciune? Nu ! De nu va didi Domnul casa, indeșert se ostinesc ceĭ-ce didesc — dice sfânta Scriptură. Si așea déca nu din iubirea către Dumnedeu, déca nu din recunoscința facerilor Luĭ de bine către tine, apoĭ barem pentru aceea, ca lucrul teŭ să mérgă cu sporire, să fi venit la Sfânta biserică ca să te rogĭ. Iată bubue Tunetul, sclipesce fulgerul — și tótă averea ta, ca când n'ar-fi-fost de când e lumea acésta ? . . .

Fraților ! astă-dĭ este prasnic și e prasnic mare. Eŭ nu

cestă lume o datorie óre care, chiar prin acésta să placă lui Dumnedeŭ şi să capete fericirea cea vecînică întru împărăţiea cerurilor. Acolo Dumnedeŭ nu va intreba : pentru ce óre n'aĭ fost avut, vestit şi slăvit între ómenĭ, ci va întreba : cum 'ţi-aĭ împlinit tu datoria ta, chiar păstor de aĭ fi fost ? Implinitu-o-aĭ tu óre cu oserdie, nu te-aĭ lenevit ? Deca nu te-aĭ lenevit, apoĭ ostenitu-te-aĭ tu óre pentru aceea, ca să înlesneştĭ binele aprópeluĭ tĕŭ, ca să placĭ luĭ Dumnedeŭ, sau numaĭ pentru aceea , ca să te înavuţeştĭ, nu prin fapte bune, ci ca să te făleştĭ şi să te mândreştĭ ! Osteniţi-vĕ voĭ in afacerile vóstre ţărĕneştĭ, osteniţi-vĕ pre cât Dumnedeŭ vĕ va da putere pentru slava luĭ Dumnedeu, pentru folosul vostru şi al aprópeluĭ, — şi voĭ prin acésta vĕ veţĭ asemăna păstorilor Vithleemuluĭ, şi veţĭ fi plăcuţĭ ca şi eĭ, Domnuluĭ celu ce s'a născut astă-dĭ. Incă : păstoriĭ Vithleemuluĭ, audind de la Inger despre naşterea Mântuitoruluĭ, *aŭ venit* la Densul sĕ se închine *grăbindu se*, adecă s'aŭ dus acolo, unde le arĕtase Ingerul Domnuluĭ, unde eĭ nădăjduiaŭ sĕ védă pe Mântuitorul, şi sĕ se închine Luĭ. Băgaţĭ de semă, atuncĭ era nópte, şi eĭ aveaŭ turmele lor la câmp, şi pre lângă acésta nu eraŭ în apropiere de oraş. Dar vestea despre naşterea Mântuitoruluĭ a fost pentru eĭ atât de veselă, dorinţa d'a se închina Luĭ maĭ curênd a fost intr'inşiĭ atât de mare, în cât eĭ aŭ lăsat tóte, câte aveaŭ şi aŭ alergat. — Iată, dragiĭ meĭ, încă o faptă frumósă din partea păstorilor Vithleemuluĭ. Aduceţi-vĕ aminte de dênsa şi o faceţĭ şi voĭ. Se întêmplă adese orĭ? — voĭ, ce greŭ îmĭ vine mie atuncĭ ! — se întêmplă, dic, că a venit un prasnic Domnesc, sau chiar şi Duminica, şi — iată că la biserică se face slujbă, Dumnedeŭ aşteptă în biserică închinătorĭ stăruitorĭ şi evlavioşĭ. . . Ci sunetul tociĭ şi al clopotelor se aude câte o dată ca intr'o pustie óre care, şi biserica nóstră cât este ea de mică, este fórte largă ! . . . Eŭ privesc atuncĭ la puţiniĭ ómenĭ

nu mânie pre Dumnedeŭ, nicĭ cu fapta, nicĭ cu cuvêntul, nicĭ cu gândul, ci din protivă ca să placă Luĭ şi cu gândulŭ şi cu cuvêntul şi cu vieţa bună.

Un ast-fel de om este tot d'a-una şi întru tóte fericit înaintea luĭ Dumnedeu, şi a ómenilor şi singur în sine. Uĭtaţi-vĕ, vĕ rog la acel copaciu care creşte lângă ţermurile rîurilor. El nu se va usca maĭ 'nainte de timp, precum se usucă copaciĭ, cariĭ stau pre munţĭ şi cu osebire pre locurile cele petróse şi fără de umedelă, frunda luĭ nu se usucă maĭ 'nainte de vreme; şi în fie-care veră el aduce róde cu îndestulare dupo felul seŭ. Tot ast-fel şi omul religios, care iubeşte şi împlineşte legea luĭ Dumnedeŭ; întru tóte lucrurile, el reuşeşte, pentru că luĭ îĭ ajută însuşĭ Dumnedeu, îl hrăneşte cu harul seŭ, îl întăreşte cu puterea sa, îl pădeşte cu îngrijirea sa cea părintéscă. Pentru omul cel religios în tot-d'a-una şi în tot locul este Domnul.

Nu este, fraţilor, tot ast-fel şi cu omul cel necurat la suflet, cu aceĭ ómenĭ cariĭ nu se tem de Dumnedeŭ şi despreţuesc sfânta Luĭ lege. Ceĭ religioşĭ stau întru tărie şi nu se clătesc, fiind eĭ întăriţĭ de puterea luĭ Dumnedeu: iar ceĭ necredincioşĭ sunt — ca praful, care-l sbulberă vêntul. Vieţa lor este necurată, pentru acea nu este pentru dênşiĭ fericire, eĭ întru nimic nu înaintedă. Câte o dată Dumnedeŭ voeşte, ca să fie şi eĭ fericiţĭ, der eĭ înşiĭ perd fericirea lor prin îngrijirea lor cea de prisos, prin cârtirea lor, prin nemulţumirea lor; şi puţine, *óre*, sunt acele esemple, când fericirea lor, agonisită prin marĭ ostenelĭ, se spulberă, ca praful, într'o clipire? Der nenorocirea lor stă într'aceea, că pe aĭ-l-altă lume eĭ nu vor vedea fericirea. Vine mórtea, apoĭ sfârşitul lumiĭ, diua cea maĭ de pre urmă a judecăţeĭ luĭ Dumnedeu, şi ceĭ necredincioşĭ nu vor putea să se îndreptede la judecată; cugetul lor chiar îĭ va vêdĭ la judecata luĭ Dumnedeŭ, în faţa tuturor ómenilor şi a îngerilor. La judecată eĭ

v'am vorbit despre tóte acestea, ca sĕ vĕ intristed; nimic sĕ nu impedece bucuriea vóstră despre acestŭ prasnicŭ Dumnedeesc. Der voĭ sĕ nu uitaţĭ aceea ce eŭ v'am vorbit despre naşterea Mântuitoruluĭ nostru şi despre păstoriĭ Vithleemuluĭ, cariĭ aŭ fost ceĭ dinteiŭ inchinătorĭ aĭ Luĭ. Sĕ nu uitaţĭ, şi sĕ dea Dumnedeŭ, ca noĭ cât de puţin măcar sĕ ne asemănăm acestor păstorĭ! Amin.

Preot. **Sp. Badescu**

XIX-a VORBIRE

LA INTEIUL PSALM.

Fraţilor!

Fericit este omul acela, care nu umblă in sfatul necredincioşilor, şi nu cugetă ca sĕ greşescă cu dênşiĭ împreună inaintea luĭ Dumnedeu şi se face rĕu aprópeluĭ sĕŭ. Fericit, este acela care fuge de adunarea cu ómeni răsvrătiţĭ, nu vorbeşte cu eĭ despre cele rele, nu merge pre acea cale a rasvrătireĭ cu dênşiĭ, iar când cad în păcate nu rĕmân nepocăiţĭ, ci îndată se curăţă de păcate prin spovedanie. Fericit este acela, care depărtându-se de rĕŭ, din tot sufletul se lipeşce de legea Domnuluĭ, ascultă cu luare aminte Cuvêntul luĭ Dumnedeu, cu tótă inima sa se lipeşte de sfânta Evangelie, în tótă viaţa nu numaĭ că se gândeşte la legea Domnuluĭ, ci din tóte puterile sele se sileşte să vieţuéscă precum porunceşte Dumnedeu în Sfânta Sa Scriptură. Este fericit, fraţilor, acela, care în tot-d'a-una şi în tot locul, dimineţa, la deşteptarea sa din somn, şi séra, înainte de culcare, —şi a casă în timpul de odihnă, şi în câmp in timpul lucruluĭ, —şi tot-da-una şi in tot locul se gândeşte numaĭ la aceea, ca să

iată ne acum c'am slăbit cu amêndouĕ acestea. Tóte câte mai'nainte înveselea inima omuluĭ bătrân, el nicĭ că nu voeşte să privéscă. Ah! este îngrozitor de a şi gândi, cât de repede trec aniĭ noştri şi ca furtuna trece. Anul trecut a perit cu sunet. Multe întêmplărĭ s'a întêmplat ómenilor într'acest an, unora bine, altora reŭ. Dér noĭ or şi cum ne urăm uniĭ altora, ca anul nou să ne fie cu norocire şi cu sănătate, de şi noĭ nu ştim, ce anume are să se întêmple cu noĭ în anul ce a sosit. Intr'adevĕr, că noĭ nu ştim, ce se va întîmpla cu noĭ—trăi-vom noĭ óre s'aŭ vom muri, fi-vom noĭ óre maĭ norociţĭ în anul ce a sosit, saŭ maĭ nenorociţĭ, maĭ cinstiţĭ saŭ maĭ necinstiţĭ.

Or şi cum va fi el, saŭ bun saŭ reŭ, der eŭ sunt gata să vĕ spun, cuĭ va fi el bun şi cuĭ va fi reŭ. Predicerea mea este în scurt — pentru ómeniĭ cei bunĭ şi anul nou va fi bun, iar pentru ceĭ reĭ şi el va fi reŭ. Si cum se póte petrece acésta, ascultaţĭ eŭ vĕ voĭ tâlcuĭ puţin acésta.

Pentru ceĭ bunĭ acestŭ an va fi bun; am spus că el va fi bun, de şi s'ar întêmpla, ca să le vie vre-o nenorocire saŭ chiar şi mórte: —cu dênşiĭ va fi Dumnedeŭ, iar cu Dumnedeŭ în tot-d'a-una şi pretutindenĭ este bine. Din protivĕ, cât de favorabil n'ar-fi el pentru omul reŭ, pentru el tot nu va fi bun: — pentru că el este departe de Dumnedeŭ în care stă tot binele.

Omul bun vieţueşte cum voeşte Dumnedeŭ, pentru aceea şi résplata luĭ va fi mare în lumea ceĭ-l-altă. Ce maĭ póte însemna dar pentru dênsul mórte? ce póte ca să însemnede de cât odihna dupĕ atâtea ostenelĭ pămênteştĭ? ce alt déca nu o chemare a luĭ Dumnedeŭ pentru ca sĕ-l răsplătéscă pentru dênsele? Omul bun este avut— el împarte ce are cu sĕraciĭ, dintre ceĭ ce sunt în apropiere de el nu este nicĭ flămînd, nicĭ friguros. Este sărac, el nu cârteşte. El 'şĭ-aduce aminte de dreptul Iov, care ca şi dênsul fiind în nenorocire strigă:

Domnul a dat, Domnul a luat. Fie aşa precum voeşte

vor-fi despărţiţi din numărul celor drepţi şi aruncaţi în iad, în munci vecînice. Rêŭ pentru cei necredincioşi şi aici şi în vieaţa cea fiitóre!

Aduceţi-vê aminte, fraţilor, că Dumnedeŭ ştie calea credincioşilor, vede faptele lor cele bune, gîndurile şi tóte scopurile lor. Pentru aceea, silindu-vê ca să împliniţi legea luî Dumnedeŭ şi bine plăcênd Luî prin viaţa sfântă, nu vê descorajaţi, nu vê desnădăjduiţi, deca vê ajung nenorocirile, deca împlinirea legiî este unită cu osteneli şi lipsă. Osteniţi-vê şi răbdaţi: Dumnedeŭ vê vede sufletele vóstre şi ştie, când şi cum să ve rêsplătescă! Din protivă, să nu se bucure cei necredincioşi! Dumnedeu vede inimele lor cele rele, ştie faptele lor cele rele, şi deca nu aci, apoi negreşit în vieaţa cei-l altă le va rêsplăti şi va pedepsi pre toţi călcătorii legii Sale cei Sfinte. Rêu va fi celor necredincioşi! Dumnedeŭ să ne învrednicéscă pre noi toţi de vecînica sa fericire împreună cu drepţii, şi să ne isbăvéscă de vecînica peire, care aşteptă pre cei necredincioşi! Amin.

Preot. Sp. Bădescu

A XX-a VORBIRE

PENTRU CINE VA FI ANUL NOU BUN ŞI PENTRU CINE RÊU

Fraţilorŭ!

Iată că a mai trecut încă un an şi astă di se începe altul noŭ. Dumnedeule, cât de repede trec aniî noştri. Trece di după di, lună după lună şi an după an. Multă vreme este óre de când noi, ăştiea bătrênii, eram tineri? Şi iată-ne acum uriţi şi neputincioşi. Multă vreme este óre de când noi eram tari cu trupul şi cu sufletul — şi

şi pre sine şi ḑiua nașterei sele, se mânie pre toți, pre toţi el pismueşte, la toţi el voeşte reul. Ei bine, fraţilor, ca ce fel de bine póte fi aci omului celui reu? eu vĕ întreb, ce bine póte fi aci pentru el? Vai! reu este ca să fie cine-va reu, reu, reu şi mai mult nimic de cât reu! Reu va fi pentru omul reu şi anul noŭ.

Pentru aceea dér eu vĕ ureḑ din tot sufletul meu ca să fiţi buni, atunci şi anul noŭ va fi pentru voi bun. Eu vĕ prorocesc acésta cu tot curagiul meu şi prorociea mea va fi dréptă, care doresc, să nu se intémple cu voi spre reu in acest an. Amin.

Preot **Sp Bădescu**

✝

La 30 Noembre, ora $5 \frac{1}{2}$ dimineţa. încetândŭ din victa prea Sânţitulŭ **Ghenadie, fostulu episcopu alu Eparchiei de Argeșiu**, în aceaşi ḑi spre séră a fostŭ dusŭ în biserica sântului Dimitrie, în curtea căreia a locuitŭ pênĕ în momentulŭ trecerei din viețâ, oficiândŭ pré Sânţitulŭ archiereu Iosif Bobulescu.

Oficiulŭ de înmormêntare s'a celebratŭ la 2 Decembre. La 10 ore ante-meridiane prĕ sânţitulŭ Ghenadie, actualulu Episcopu alŭ eparchiei de Argeşŭ, pre Sânţitulŭ Calistŭ şi pré Sânţitulŭ Teodoritŭ aŭ inceputŭ oficiulŭ funerariŭ în susŭ numita biserică, în presenţa familiei repausatului, a membrilorŭ comitetului de la *jurnalul «Biserica ortodoxă Română»* şi a unui numerosŭ publicŭ. In penultima oficiului, Reverenţia sa, Archimandritulu Silvestru Bălănescu, membru alŭ comitetului jurnalului, şi directore alŭ Seminarului centralŭ din Bucuresci, a pronunţatŭ urmatorulŭ discursŭ :

El. Fie numele Domnului bine-cuvéntat de acum şi pénă în véc. Liniştindu-se pre sine prin aceste, el în tot-d'a-una este liniştit, tot-d'a-una este mulţumit, şi unde este mulţumirea, acolo este şi binele, acolo este şi fericirea. Si pentru ce óre, se mulţumeşte cu înlesnire, primind tóte cu supunere? Pentru aceea, fraţilor, că Domnul Dumneḑeŭ pentru supunerea luĭ îĭ trimite pacea şi îndestularea în sufletul luĭ. Iată pentru ce şi anul nou, eŭ ne fiind proroc, prorocesc cu tóte acestea că va fi bun pentru dênsul.

Nu pot făgădui dér an bun ómenilor reĭ. El nu va fi bun pentru dênşiĭ, ca pentru ceĭ bunĭ.

Si viaţa lor va fi tot aşa, în cât maĭ bine ar muri, iar viind mórtea şi maĭ reŭ pentru dênşiĭ. Nu înḑadar ḑice duhul sfânt prin gura prorocululuĭ Daniel: mórtea *pĕcătosului este cumplită.* Si cinstea dată omuluĭ reŭ numaĭ este cinste: acésta i va fi spre reŭ: —devenind mare, el va despreţui pre ceĭ micĭ şi va uita pre ceĭ marĭ. Ast-fel de om i se potriveşte fórte bine numele de *batjocoritor*: el batjocoreşte. Batjocoreşte, batjocoreşte un ast-fel de om, pênă când chiar acéstă a luĭ batjocoră îl sfăramă în tocmaĭ ca şi pre o băşică umflată. Anul nou nu póte fi bun pentru un ast-fel de om. Averea iară-şĭ nu póte fi de folos pentru dênsul. Averea în mâna omuluĭ reŭ câştigată din asuprirea altora se agoniseşte spre asuprirea luĭ chiar, şi acolo unde este asuprire, nu póte fi bine: asupra luĭ se pornesce plângerĭ, blesteme, imputărĭ din partea celor asupriţĭ şi cu osebire din partea mustrăreĭ cugetuluĭ. Nu, fraţilor, anul nou nu póte fi bun pentru un ast fel de om.

Dér acésta este ast-fel când pentru omul reŭ merge óre-cum bine. Ce putem noĭ ḑice însă atuncĭ când tóte merg pentru dênsul din contră, nenorocirea ţiindu-se de mână cu nenorocirea. O! atuncĭ ce va încă şi maĭ reŭ: Dumneḑeu 'ĭ trimite vre-o nenorocire — el se blestemă

rit pentru eternitate: *căcĭ el nu a murit, ci dórme*; dér, pentru că clerul nostru a perdut din mijlocul săŭ pe unul din capabiliĭ seĭ membriĭ; şi pentru că va trebui să trécă încă mult timp pênĕ când capitala Românieĭ — Bucurescĭ, va putea să maĭ aibă o asemenea persónă, care să improvisizeze depĕ Amvónele bisericilor predica cuventuluĭ luĭ D-ḑeŭ, şi prin ea, să detune viciile din orĭ şi ce parte s'ar ivi.

In privinţa noţiunilor biografice ale Prea Sânţieĭ Séle, eŭ unul pot a aminti numaĭ atâta: că Prea Sântia Sea este fiŭ de preot din satul Potocenĭ, judeçuluĭ Buzeŭ, şi este născut la 1813; că la etatea de 20 anĭ a intrat în Skitul Nifon, unde a şi primit kipul monachicesc; iar de acolo la anul 1837, s'a permutatŭ ca cântăreţŭ la M-rea Mărginenĭ, unde a şi început a învĕţa limba gréca; de aicĭ maĭ în urmă venind în Bucurescĭ a fost ca Diacon la Biserica S. Ión Mare. Aicĭ în marea sea dorinţă de a căpăta cunoştinţe maĭ întinse — necesariĭ unuĭ cleric, s'a perfecţionat în limba Gréca la un dascăl grec renumit pe atuncea.

Maĭ în urmă fiindŭ hirotonisit Ieromonachu, s'a trămis ca superiorŭ la capela Română din Lipsia, când a fostŭ onorat şi cu rangul de Archimandrit. Mergerea la Lipsia ĭ-a procurat frumósa şi mult dorita ocasiune de a învĕţa limbele Germană, Francesă şi chiar Hebraică, pre cum şi a se ocupa în mod special cu sciinţele Teologice. La anul 1862, întorcêndŭ-se cu totul în patrie a fost numit ca Superior şi predicator la Bis. S. George Noŭ din Bucurescĭ; iar în anul 1864 ca locotenent al sânteĭ Episcopiĭ de Buzeŭ. Nu mult dupĕ aceia a fost hirotonisit Archiereŭ pe Eparchia Romanuluĭ, şi în urmarea unor skimbărĭ din anul 1865 a devenit Episcop al Eparchieĭ de Argeşŭ.

La anul 1868 din causa unor împrejurărĭ grele, retrăgêndu-se de la Episcopia de Argeşiŭ a trăit în Bucureştĭ pênĕ în timpul present. Intre acestea în anul 1873 a fost desemnat de Sântul Sinod ca vicar al Sânteĭ Eparchiĭ Buzeul cu titlul de ***Râmnicul Sărat***; şi tot în acel an prin votul Sântuluĭ Sinod din şedinţa de la 17 Noembrie, a fost însemnat de Preşedinte al comitetuluĭ Redactor, de la Jurnalul „ ***Biserica Ortodoxă Română*** ". Iară în luna Aprilie anul curent, Inalt Prea Sânţituluĭ Mitropolit Primat, a bine voit a-l kiema de a indeplini sarcina de Vicariŭ al Sânteĭ Mitropoliĭ a

Eu sunt invierea și viața, și cel ce crede întru mine, de va și muri viu va fi (Ioan XI, 25).

Așa respunde Domnul nostru Iisus Christos Marthei, carea cu lacrămile în ochi se tânguia dicênd că fratele eĭ a murit. Așa, El dice, că cela ce crede întru dênsul de va și muri viŭ va fi. Da, pentru cel ce crede că Iisus Christos este învierea și viața, pentru acela despărțirea sufletuluĭ de corp nu este mórte, ci viață; pentru acela dic, mórtea fisică nu este de cât mijlocul de a scăpa din închisórea séŭ lumea acésta, în care este pus spre a se lemuri — dupe cum se exprimă profetul David — *ca aurul în ulcea*, pentru ca în urmă să trécă la repausul cel ne sfârșit. De aceea, nu numaĭ un creștin, care tótă viața sea a petrecut'o în o dréptă și vie credință în Iisus Christos, ci încă și acela care d'abia în ora a XI-ea intrând în via luĭ Chritos a început a lucra cu ceĭ din ora I-ia, de și móre séŭ dispare din mijlocul nostru, este viu.

Pe acéstă basă, în împregiurarea de fația, adică, când noĭ vedem înaintea okilor noștrĭ dicênd fără suflare pe Prea Sânțitul Archiereŭ Ghenadie, fost Argeșiŭ, care pênĕ alaltă-erĭ vorbia cu noĭ, întreținêndu-ne cu abondența sea de cuvinte instructive, carea 'l caracterisa, noĭ nu 'l vom plânge ca mort pentru eternitate, precum fac aceia cariĭ gândesc că totul se termină cu mormêntul; nu, căcĭ el nu a murit, ci dórme: *cel ce crede întru mine* — dice Iisus Christos, — *de va și muri viu va fi*.

Când Prea Sânția Sea din mica copilărie și pênĕ la etatea de 64 anĭ, nu numaĭ 'șĭ a pus tóte stăruințele de a-șĭ apropria adevĕrurile religiunei date de Domnul nostru Iisus Christos, ci încă la tóte ocasiunele s'a silit de a convinge în ele și pe toțĭ ceĭ ce 'l încongiuraŭ, nu ne îndoim despre ferma sea credință în Iisus Christos și în viața viitóre. — Și ca probă la cele dise, este, că mintea Prea Sânțieĭ Séle, kiar și în orele cele maĭ dupre urmă, era ocupată cu predica cuvêntuluĭ luĭ Dumnedeŭ — pronunțând din gură maĭ multe cuvinte instructive ca de pe Anvon; și tot-o-dată repețind de maĭ multe orĭ cuvintele: *cred Dómne și mărturisesc că tu eștĭ cu adevĕrat fiul luĭ Dumnedeŭ celuĭ viu*.

Dér, décă noĭ jelim și plângem dispărearea Prea sânțieĭ Séle dintre noĭ, apoĭ acésta o facem, și trebue s'o facem, nu că dór el ar fi mu-

Să ne rugăm cu toți ca D-deŭ să așede sufletul luĭ unde, toți drepțĭ se odihnescŭ. Amin.

După terminarea oficiuluĭ, patru preoțĭ aŭ purtatŭ pe umere sicriulŭ repausatuluĭ pònă la îmbinarea strădeĭ Carolŭ I cu calea séŭ podulŭ Mogoșoeĭ. De acĭ sicriulŭ fiindŭ pusŭ în carulŭ funebru s'a îndreptatŭ pe calea Mogoșóeĭ însoçitu de publicŭ, de membriĭ familieĭ, de personalulŭ jurnaluluĭ, « *Biserica ortodoxă Română* » de amicĭ și cunoscuțĭ și de maĭ mulțĭ clericĭ atâtŭ oficianțĭ câtŭ și spectatorĭ. Intre persónele clerice, carĭ aŭ ținutŭ panglicile caruluĭ funebru aŭ fostŭ și ceĭ doĭ membri aĭ comitetuluĭ redactorŭ alŭ jurnaluluĭ, Archimandrițiĭ: Genadie Enacénu și Silvestru Bălănescu.

La capulŭ poduluĭ Mogoșóeĭ, archiereiĭ și clerulŭ oficiantŭ făcêndŭ rugăciunea obicĭnuită, pe la ora $1^1/_2$ sicriulu s'a luatŭ din carulŭ funebru, s'a pusŭ într'o trăsură și s'a îndreptatŭ spre mônastirea Cernica însoçitŭ de câțĭ-va preoțĭ oficianțĭ, și de membriĭ familieĭ.

La Mônastirea Cernica corpulŭ repausatuluĭ s'a înmormêntatŭ în drépta, cum intră cine-va, a paraclisuluĭ din Cimitirŭ, între prea fericitulŭ Metropolitŭ Nifonŭ și între prea sânțitulŭ Ieronimŭ Sevastís, pe la orele patru post-meridiane.

Diac. **St. Călinescu.**

Ungro-Vlachiei. Ambe aceste posturi din urmă le a ocupat pénă la trecerea Prea Sânției Séle din acéstă viață.

Cât despre meritele literare ale Prea Sânției Séle, precum și despre alte servicii ce a făcut țerei și Bisericei ca om de sciință, cred de prisos a mai aminti, fiind-că ele sunt destul de bine cunoscute publicului nostru.

In privința actelor de charitate seŭ filantropice o mărturisesc și singur fără nici o sfială, că de multe ori am avut ocasiune de a vedea pre săracii ce i se presentaŭ eșind mai mult séŭ mai puçin satisfăcuți din casa Prea Sânției Séle.

Acuma apropiându se ora de a se muta cu corpul dintre noi, Prea Sânția Sea luându-și cel mai după urmă adio, se exprimă prin organul meŭ dicênd : Prea Sânțiților Episcopi și Archierei — frați în Christos, care ați bine voit a mě acompania în ora cea mai după urmă a treceri din acéstă lume, ertați-me de ori și ce póte ca om v'am greșit, și apropiindu-vě dați-mi îmbrăcișarea cea mai dupe urmă. Nu mě uitați la Sântele Prea Sânțielor vóstre rugăciuni, și nu perdeți nici o dată din vedere, că astădi a fost rândul meŭ, iar mâine seŭ poimâine va fi al Frățielor Vóstre!

Prea cucernicilor Protoerei și cucernicilor Preoți, ertați-me și voi decă póte ca om v'am greșit ceva; Apropieți-vě și mě vedeți pentru ultima óră; Nu mě uitați nici o dată la Santele vóstre Rugăciuni, ca așa nici D-deŭ se nu vě uite pe voi și să vě connumere în ceta alesilor sěi.

Apropieți-ve și voi rudelor și cunoscuților, și dându-mi ertare de tote ce v'am greșit, primiți bine-cuventarea cea mai dupe urmă, pe care nu am lipsit a v'o da kiar și în minutele, când am devenit în starea în care me vedeți. Căutați și nu uitați invěțăturile pe care adese ori vi le dam, atât cum trebue să vě împliniți datoriele vóstre în raport către D-deŭ cat și către cei ce vě încunjură, — ca așea, bine-cuventarea D-lui sě fie preste voi și să trăiți mulți ani și buni pe pământŭ. Nu mě uitați ca nici urmașii voștri sě nu vě uite pre voi.

In fine, ca cel mai din urmă dintre fiii spirituali ai Prea Sânției Vóstre și ca conlucrătorŭ la jurnalul «Biserica Orthodoxa Română» mě apropiŭ și eŭ rugându-vě se mě ertați și să-mi dați bine-cuvêntarea cea mai dupe urmă.

nicĭ nu voesce a-ĭ trece prin minte uă direcţiune infortunată de a urî pe confraţiĭ lorŭ, fie acestia de verĭ-ce profesiune. Clerulŭ românŭ nu este eşitŭ din castă, dupre cum dicŭ óre carĭ stupidĭ; cle- ricii sunt din sînulŭ poporuluĭ, sunt pentru poporŭ, şi cu poporulŭ lorŭ. Ca fiĭ şi fraţĭ aĭ poporuluĭ, eĭ nu potŭ urî pe părinţiĭ, pe fra- ţiĭ, pe surorile, pe copiĭ şi pe conaţionaliĭ lorŭ. Pentru acesta se mi- nunéză, când vede pe mulţĭ, veniţĭ, nu sciŭ de unde, şi nu sciŭ ce ce! că-ĭ impugnă şi-ĭ provócă la acea ce nu potŭ a face nicĭ chiar cu sacrificiulŭ vieţeĭ; se minunéză dicŭ, cand vede pe uniĭ îndemnân- du-lŭ la animositățĭ, care n'arŭ pute nasce de câtŭ ură între poporŭ şi clerŭ, lucru ne pomenitŭ în ţera nóstră.

Circumstanţele cotidiane ne facŭ să vedemŭ cu durere că acéstă direcţiune ostilă iea proporţiunĭ simţite. Notândŭ acéstă sistemă, şi temêndu-ne că nu cumva aversiunea să crescă în detrimentulŭ ro- manismuluĭ, credemŭ că ne împlinimŭ uă datorie de ómenĭ şi de ro- mânĭ de a nu da uităreĭ pe bărbaţiĭ biserice̮ĭ române, însemnaţĭ prin multe calităţĭ; fie plecarea acestora dintre noĭ cât de recentă, spre a nu fi uitaţĭ în viitor. Lucrulŭ ce se póte face astădĭ este bine a nu-lŭ lăsa pentru mâine, când nu scim-ce se póte întîmpla. In fie-care momentŭ trebue să recunóscemŭ şi să dămŭ fie-căruia ce este alŭ sĕŭ; sĕ recunóscem şi să stimăm meritulŭ, fie sub rasă, fie sub haine luxóse, fie sub modesta haină a ţeranuluĭ; sĕ ne placă a iubi adevĕ- rulŭ şi a-lŭ spune. Acéstă este convicţiunea nóstră, acesta este prin- cipiulŭ normativŭ de care trebue să ne conducemŭ în viéţă.

Pentru acéstă regretândŭ mórtea pré Sânţituluĭ Genadie vomŭ dice câteva cuvinte despre dênsulŭ atâtŭ din punctulŭ de vedere alu biografieĭ, câtŭ şi alŭ calităţilorŭ sele ca oratorŭ şi literatŭ, spre a nu remâne ignoratŭ de urmaşiĭ prejudicioşĭ.

NOTIŢA BIOGRAFICA

Loculŭ natalŭ alŭ pré Sânţituluĭ Genadie este satulŭ Potoceni din Judeçul Buzeŭ. Părintele seŭ, numitŭ Nicolae, era preot în acestŭ satŭ.

Pré sânţitulŭ Genadie s'a născutŭ la anulŭ 1813. La etatea de 20 de anĭ a intratŭ în schitulŭ Nifonu din acelu judeçŭ, unde a prii- mitŭ chipulŭ monachicescŭ şi unde a începutŭ a învĕţa limba grécă. Nu multŭ după acea fu chirotonitŭ diaconŭ de către Archiereulŭ Timo- teŭ Troados, egumenulŭ monastireĭ *Sfântulŭ Ioanŭ*, din Focşanĭ. De

DESPRE

PREA SANȚITULŬ GHENADIE FOST EPISCOP DE ARGEȘU.

Décă Romaniloru le plăcea a ține și a traduce în faptă dicétórea: amicus amicos nunquam obliviscitur = amiculŭ nicĭ uă dată nu uită pe amicĭ; tot atâtŭ de multŭ să ne placă și nouĕ, ba încŏ să dorimŭ a-ĭ da uă estensiune și maĭ mare și a dice cu unŭ neolatinismŭ (décŏ ne este permisŭ). *Romaenis Romaenos nunquam obliviscendum esse.* Da, românii nu trebue să uite pe românĭ.

Mulțĭ aŭ uă educațiune, putemŭ dice, décŏ nu nenorocită, celŭ puținŭ greșită. Acéstă educațiune și instrucțiune greșită îĭ face ca nu numaĭ să nu védă bine, dérŏ chiar să uréscă pe ceĭ ce nu sunt, ca să dicemŭ așa, în brasla lorŭ, formându-șĭ unŭ cercŭ strimtŭ în detrimentulŭ românismuluĭ. Educațiunea lorŭ prejudiciósă și infortunată îĭ face să nutréscă uă aversiune cĕtre clerulŭ romanŭ. Acéstă aversiune, transformată în pasiune îĭ face să fie fórte parțialĭ și nedrepțĭ; îĭ face ca nicĭ uă dată să nu mórgă pre calea principielorŭ, ci numaĭ dupre dictamentulŭ pasiunilorŭ. Acestŭ felŭ de ómenĭ nu vĕdŭ cu ochĭ bunĭ, dispreţuescŭ și pórtă uă ură odiósă în contra a totŭ ce este religiosŭ, bisericescŭ: și nu este de mirare că acésta îĭ va face să acopere cu dispreţŭ pre mulțĭ bărbațĭ însemnațĭ aĭ bisericeĭ, lăsându-ĭ la întunericŭ.

Clerulŭ românŭ este fericitu în acéstă privință și are dreptŭ a se mândri că nu se află dominatŭ de ură în contra nimenuĭ. Educațiunea luĭ, verĭ câtŭ de modestă ar fi, a remasŭ demnă de caracterulŭ românŭ și de creștinŭ. Elŭ nu și a făcutŭ educațiunea și instrucțiunea în alte părțĭ, spre a se indoctrina cu prejudiçie periculóse. De când esistă uă Românie, preotulŭ românŭ n'a visatŭ și

parchiei Argeşului, unde stete pênĕ la anulŭ 1868, când se retrase de la eparchie şi remase în Bucurescĭ. In anulŭ 1874 înfiinţându-se jurnalul „Biserica ortodoxă Română“ fu numitŭ de sântulŭ Sinodŭ alŭ bisericeĭ autocefale ortodoxe Române, preşedinte alŭ comitetuluĭ redactorŭ al acestuĭ jurnalŭ, funcţiune, în care a statŭ pênĕ la mórte. In anulŭ 1876 în occidentŭ în oraşulŭ Bon făcêndu-se o conferinţă pentru a discuta asupra punctelorŭ de diferinţă dogmatică dintre diferitele confesiuni spre a puté perveni la unirea bisericilorŭ, şi fiindŭ invitate tóte ţĕrile ortodoxe a lua parte, sântulŭ Sinodŭ determinândŭ a trimite doĭ representanţĭ aĭ bisericeĭ române, delegă pe pré sânţitulŭ Ghenadie şi pe pré sânţitulŭ Melchisedec, episcopulŭ Dunăreĭ de josŭ, a merge la conferinţă, dupre cum se póte vedé nu numaĭ din actele oficiale de misiune, ci si din raportulŭ presentatŭ sântuluĭ Sinodu şi publicatu în acestŭ jurnalŭ.

In anulŭ 1877, luna aprilie, demesionândŭ pre sânţitulŭ Archiereŭ Calistu din funcţiunea de vicarŭ alŭ sânteĭ Metropoliĭ a Ungro-Valachieĭ (a Românieĭ), Inaltŭ pré Sânţitulŭ Metropolitŭ Primatŭ a bine-voitŭ a chiema pe pre Sânţitulŭ Ghenadie în acéstă funcţiune, în care a remasŭ pênĕ la 1877 Noembre 30, când a trecutŭ din acestă vieţă în locaşurile eternităţeĭ. (1)

Consideraţiunĭ asupra aptitudineĭ literarie şi oratorice

Verĭ-cine a cunoscutŭ pe pré sânţitulŭ Ghenadie a putută a se convinge că era unu omŭ distinsŭ, unŭ omŭ eruditŭ. Puçinŭ ne-importă, să scimŭ, décă era unŭ omŭ autodidactŭ, seŭ décă şĭ a făcutŭ studiele sistematicŭ şi regulatŭ în scólă. Noĭ constatămŭ ca faptŭ positivŭ numaĭ, că era omŭ eruditŭ. Nenorocirea a fostŭ numaĭ că achisiţiunea erudiţiuneĭ s'a făcutŭ într'uă etate înaintată, când nu avea destulŭ timpŭ spre a'şĭ puté da fructele în tóte ramurile cunoscinţelorŭ sele.

Ca omŭ literatŭ cunoscea bine limba latină, limba elină clasica şi limba ebraică. Numaĭ vorbimŭ despre limba germană, grécă modernă şi limba francesă pe care le vorbia. Unu omŭ derŭ, care cu-

(1) Amu fi doritŭ a da maĭ multe detalie biografice, dérŭ ne avêndŭ nimicŭ din partea familieĭ, am făcutŭ ce s'a putută.

aci în urmă a venitŭ ca diaconŭ alŭ Archiereuluĭ la biserica Udricanĭ din Bucureșcĭ, metochuluĭ cetățeĭ mônăstirĭ din Focșanĭ. La 1837 s'a permutatŭ la monastirea Mărgineni din judeçulŭ Dimbovița, ca cântărețŭ. La 1840 seu 1841 întorcându-se în Bucureșcĭ a servitŭ ca diaconu la biserica sântuluĭ Ioanŭ celŭ mare. Aci avêndŭ la disposițiune midilóce pentru a continua studiulu limbeĭ grece, a ascultatŭ cu multŭ succesŭ lecțiunile de limba grécă ale unuĭ dascălŭ grecŭ numitŭ Feri, despre care ni se spune că era unŭ omŭ distinsŭ ca profesorŭ. De la acestă biserica a trecutŭ ca cântărețŭ la Biserica sfântuluĭ Ilie din Gorganŭ din Bucureșcĭ. In timpulŭ funcționareĭ ca cântărețŭ móre preotulŭ capeleĭ Române din Lipsia. D-nu Coengiopolŭ ca epitropŭ alŭ bisericeĭ, sântuluĭ Ilie din Gorganŭ și ca epitropŭ alŭ capeleĭ din Lipsia și staroste a Lipscanilorŭ, carĭ întrețineaŭ capela, cunoscândŭ de aprópe pe cantarețulŭ Bisericeĭ sele, Genadie a intervenit pe lângă pre sânțitulŭ Mitropolit Nifonŭ spre a-lu trimite preotŭ la Capelă. Pentru acesta fu chirotonitŭ preotŭ și onoratŭ cu titlulŭ, seŭ rangulŭ de archimandritŭ, și fu trimisŭ ca superiorŭ alŭ capeleĭ.

In Lipsia avu frumósa ocasiune de a studia, de óre ce acum nu-i lipsiau nicĭ scrierile de valóre, nicĭ ómeniĭ erudițĭ, de la care să pótă învĕța. Neapăratŭ aci n'a putută studia ca elevŭ regulatŭ, căcĭ nu avea titlurĭ din țéră, în virtutea cărora să fie admisŭ ca studentŭ, dérŭ cu tóte acestea cursurile eraŭ publice și nimicŭ nu-lŭ împedica de a asculta cursurile profesorilorŭ.

Aci studiă limba germană, francesă latină, grécă modernă și clasică și limba ebraică. Cu deosebire ênsă s'a ocupatŭ în Lipsia cu studiulŭ sciințelorŭ teologice.

La anulŭ 1862 s'a întorsŭ în țéră și a fostŭ numitŭ superiorŭ alŭ bisericeĭ Sântul George Noŭ din capitală, Cu titlulŭ de superiorŭ alŭ bisericeĭ sântuluĭ George era unitŭ și titlulŭ bine meritatŭ de predicatorŭ. Ca predicatorŭ, Arhimandritulŭ Ghenadie a atrasŭ atențiunea publiculuĭ bucurescianŭ, ba chiar admirațiunea și putemŭ dice că acesta l'a făcutŭ cunoscutŭ în tótă țera. Numele predicatoruluĭ Ghenadie fiindŭ acum cunoscutŭ și vestitŭ tuturorŭ, la 1864 fu trimisŭ locotenentŭ alŭ Episcopieĭ de Buzeu totŭ cu rangulŭ de archimandritŭ.

Nu multŭ după acésta fu chirotonitŭ archiereŭ cu titlulŭ eparchieĭ de Romanŭ, după care deveni în anulŭ 1865 episcopŭ alŭ e-

Din timpulŭ predicăreĭ la biserica sântuluĭ George Noŭ posedem câte-va din omiliile improvisate de pe amvonulŭ bisericeĭ, — omiliĭ, carĭ s'au culesŭ de stenografiĭ Mureșianu și Cerchez și s'aŭ imprimatŭ.

Ca oratoru pre sânțitulu Genadie era departe de pedantismulŭ scolasticŭ care presupunea pe auditorĭ atâtŭ de înapoiațĭ în câtŭ oratorulŭ se vedea necesitatŭ a face usŭ de unŭ mecanismu insuportabilŭ în formarea și pronunțarea discursuluĭ, arătândŭ și vorbindŭ despre uă parte, apoĭ despre a doua etc. când predica.

De multe orĭ începea cuvêntarea directŭ, déca subiectulŭ era cunoscutŭ, alte orĭ de și făcea câte unu exordŭ directŭ séŭ figuratŭ, derŏ îlŭ facea scurtŭ spre a nu obosi atențiunea auditorilor. Acéstă normă o ținea atâtŭ la discursurile ce le improvisa, câtŭ și la cele ce avea scrise.

Dintre discursurile séŭ omiliile improvisate nu posedemŭ de câtu câte-va adunate de stenografiĭ citațĭ și a nume din timpulŭ culminațiuneĭ de glorie a acestuĭ oratorŭ eminentŭ. Putemŭ dice numaĭ că unele din aceste improvisațiunĭ s'aŭ abreviatŭ și acomodatŭ cu timpulŭ serviciuluĭ divinŭ din biserică, astu-felŭ, dupre cum le vedemŭ publicate în « *Biserica ortodoxă Română* » anulŭ I.

Producțiunile séle teologice-literare.

Ca producțiunĭ teologice și de literatură eclesiastică afară de discursurile pentru duminicile de peste totŭ anulŭ menționate maĭ susŭ, a scrisŭ éncŏ și următórele : *Evangelia populară* și Esplicațiunea serviciuluĭ divinu, séŭ Liturgica.

Liturgica de și nu este uă operă genuină, dupre cum atestă chiar autorulŭ la pagina 2; cŭ tóte acestea este uă lucrare fórte importantă.

Nu are destinațiunea unuĭ manualŭ didacticŭ, este unŭ magazinŭ fórte bogatŭ, care n'ar trebui să lipséscă nu numaĭ din biblioteca niciunuĭ servitorŭ bisericescŭ, derŏ chiar de la niciunŭ creștinŭ, care ține de biserica ortodoxă.

Tóte manualele apărute pênŏ acum coprindeaŭ uă lacună, care făcea să se védă ore cum, că serviciulŭ divinŭ publicŭ nu este tractatŭ și esplicatŭ în completulŭ sĕŭ. Scim că serviciulŭ divinŭ publicŭ se săvêrșesce de preotŭ; cu tóte acestea a desea se presintă

noscea șépte limbĭ. dintre carĭ patru le vorbia, întrunia destule indicie de omŭ eruditŭ, de omŭ capabilŭ. Ca oratorŭ eclesiasticŭ, pré sânțitulŭ Ghenadie ocupă unŭ locu fórte distinsŭ, decŏ nu putemŭ ḑice că face epocă în oratoria eclesiastică a Românieĭ muntene.

Pene la venirea pre Sânțituluĭ Genadie din Lipsia, în Bucurescĭ maĭ nu se auḑia de pe tribuna bisericeĭ de câtŭ vocea cea plăcută și simpatică a predicatoruluĭ Veniamin Catulescu. De acum începe a resuna și a detuna vocea archimandrituluĭ Genadie. Predicatorulŭ din Lipsia apare acum ca unu adevĕratŭ fenomenŭ în miḑloculŭ publiculuĭ bucurescenu. O dicțiune clară și energică, uă voce puternică, sonoră și penetrantă, uă cuvĕntare independentă și demnă de unŭ adevĕratŭ orătorŭ eclesiasticŭ încununa pre predicatorulŭ Genadie. Talentulŭ seŭ oratoricŭ făcea ca atuncĭ chiar, când vorbia despre uă cestiune, care nu implica multă profunditate și mare importanță. să fie ascultatŭ cu uă aviditate nespusă.

Vocea puternică și talentulŭ oratoricŭ alŭ pre Sânțituluĭ Genadie făcea ca tóte ideile și chiar tote cuvintele sele să se graveze adîncŭ în inima ăuditoruluĭ. Când oratorulŭ în Duminica lăsatuluĭ de brânḑă pronunță primele cŭvinte ale discursuluĭ seŭ : « *Oceanulŭ este îndelungatŭ, valurile sunt furióse, stincele sunt dese și ascuțite, mie temă de naufragiŭ!* » le pronunță cu atâta înălțime, cu atâta artă oratorică, în câtŭ Sensațiunile pĕtrundeaŭ sufletulŭ și corpulŭ ascultătorilorŭ și-ĭ făcea să fie într'uă linisce și tăcere pe care nu o póte afla cine-va nicĭ chiar în solitudinea cea maĭ pronunțată.

Mulțimea auḑitorilorŭ era așa de mare în câtŭ numaĭ putea încăpea în biserica, sântulŭ George Nou. In ḑilele de sĕrbătóre nu se auḑia de câtŭ : « aĭdețĭ să ascultăm pe Genadie »

Când predicatorulu de la sântulŭ George, fu numitŭ locotenentu la Episcopia de Buzĕŭ, publiculŭ bucurescenŭ simți unu golŭ, unŭ golŭ. care pare, că făcea pe bucurescenĭ să vĕḑă cerulŭ posomorîtŭ și să ḑică : « *la Bucurescĭ ninge, plouă, iar la Buzĕŭ pică rouă* »,

In ḑilele din urmă însă vicisitudinile viețeĭ avură influență asupra talentuluĭ oratoricŭ alŭ pré sânțituluĭ Genadie și făcură a se manifesta simptome de degenerare a oratoruluĭ ; o duritate caracterisa cuvĕntările sele în timpulŭ din urmă. Cu tóte acestea, era ce-va iresistibilŭ, care îndemna pe poporŭ de a merge să-lŭ asculte cu tótă severitatea limbagiuluĭ ce întrebuința acum.

ceste reflesiunĭ facŭ ca textulŭ evangelicŭ să devină nu numaĭ înțelesŭ pentru totŭ omulŭ deră încă să se vedă consecințele urmărei séŭ neurmărei conformŭ cu doctrina evangelică.

Acéstă scriere nu coprinde textulŭ cátoru patru evangelielorŭ, ci numaĭ textulŭ evangeliei, scrisă de evangelistulu Mateiŭ. Reflesiunile cari însoçescu textulŭ, de şi în multe locurĭ esplică cestiunĭ dogmatice, conținute în textŭ, însă esențialulu lorŭ şi cea maĭ mare parte desvoltă şi esplică doctrina morală, dată de Iisus Christosu lumeĭ.

Din acestŭ punctŭ de vedere scrierea presintă mare importanță şi póte servi de conductorŭ fórte bunŭ la formarea unuĭ manualŭ de esplicațiunea evangelieĭ, care se propune în scóle, lucru care este de mare necesitate, spre a se pute preveni interpretațiunile eronate ale acelora, cari cu intențiune pervertescu sensulŭ textuluĭ evangelicŭ.

Albina musicală. — Din timpulŭ renumituluĭ psaltŭ Macarie, care putemŭ dice face epocă în istoria musiceĭ bisericescĭ naționale în România Munténă, şi din timpulŭ luĭ Anton Pan puçinu s'a făcutŭ în respectulŭ musiceĭ eclesiastice, din care causă acéstă artă, in detrimentuluĭ serviciuluĭ divinŭ, in detrimentulŭ pietățeĭ creştine, a decădutŭ, a devenitŭ in disuetudine. Acéstă stare de decadență a musiceĭ a îndemnatŭ pe pré sanțitulŭ Ghenadie de a face ceva în acéstă privință, de a da uă nouă impulsiune acestuĭ studiŭ, datŭ uităreĭ. Scopulŭ deră alŭ acesteĭ publicațiunĭ este demnŭ de tótă lauda. In acéstă publicațiune este esecutată melodiea grécă, esceptândŭ puçine locurĭ, imprumutate de la uniĭ psalțĭ românĭ. Imnurile bisericescĭ în limba grécă fiindŭ întocmite dupre uă mĕsură determinată eraŭ într'uă perfectă concordanță cu melodia. Aceleaşĭ imnurĭ traduse în limba română nu maĭ au mĕsura originaluluĭ: cea ce în grecesce era esprimatŭ printr'unŭ cuvĕntŭ simplu séŭ compusŭ, în românesce de cele maĭ multe orĭ a trebuitŭ să se traducă prin perifrase, — lucru care nu puçinŭ impedica acomodarea melodieĭ grece cu acéstă-altă limbă. Aci pré sânțitul Ghenadie a întâmpinatŭ tótă dificultatea, dupre cum atestă Insuşĭ în prefața acesteĭ publicațiunĭ. Prin urmare melodia nefiindŭ originală, ci grécă, a urmatŭ uă intervertire de cuvinte, uă sintaxă disuetă. Nu numaĭ atâtŭ, ci, în multe părțĭ accentulŭ musicalu neputêndŭ a coincida cu accentulŭ imnuri-

necesitatea de a servi şi archiereulŭ. Cu acésta ocasiune serviciulŭ divinŭ publicŭ devine maĭ pomposŭ, archiereulŭ efectuă câteva acte distincte de ale preotuluĭ. Deci acestea trebuiaŭ esplicate spre a nu remâne nicĭ unŭ actŭ, nicĭ uă mişcare din serviciulŭ divinŭ ne-înţelesă. Acéstă lacună o umple pre sânţitulŭ Genadie, esplicând detaliatŭ tóte actele şi mişcările archiereului în serviciul divinŭ; cu alte cuvinte pré sânţitul Ghenadie ne înfăcişeză serviciulŭ divinŭ explicatŭ în tote părţile sele şi în tote circumstanţele, cândŭ se celebréză.

Pe lângă acestea, autorulŭ acesteĭ ultime scrierĭ în acéstă specialitate, nu lasă în textŭ numaĭ esplicaţiunea pură, ci în unele locurĭ reproduce în întregulŭ lorŭ discursurile admonitóre ale părinţilor bisericeĭ ortodoxe; totŭ-de-uă-dată însoţesce explicaţiunile cu reflesiunĭ admonitóre, carĭ atragŭ atenţiunea lectoruluĭ de a vedé că nu numaĭ trebue a înţelege semnificaţiunea şi importanţa diferitelor părţĭ şi obiecte ale serviciuluĭ divinŭ, ci, atâtŭ servitoriĭ bisericescĭ catŭ şi totŭ creştinulŭ să se pórte în timpulŭ serviciuluĭ divinŭ conformŭ cu sanctitatea şi gravitatea actelor ce se celebrează, éră nu a sta numaĭ: uniĭ ca nisce spectatorĭ fără respectŭ şi simţŭ religiosŭ, eră alţĭ, carĭ ieaŭ parte activă, a nu oficia fără credinţa şi pietatea cerută la asemenea acte.

Evangelia populară. — Titlulŭ acesteĭ scrierĭ la prima vedere pare curiosŭ şi pare că dă a înţelege, cum că ar fi şi altă evangelie nepopulară, adică altă evangelie. care nu este pentru masa poporuluĭ, ci pentru unŭ cercŭ de ómenĭ de uă desvoltare séŭ cultură maĭ înaltă. Adevĕrulŭ este ca evangelia este una; una este atâtŭ pentru masa poporuluĭ, ca maĭ puţinŭ cultă, câtŭ şi pentru ceĭ cu cultura înaltă. Preceptele evangelice sunt aşa de simple şi aşa de înalte, în câtŭ potŭ fi înţelese de verĭ-ce omŭ câtŭ de simplu; eră celŭ instruitŭ verĭ câtŭ de vastă ar fi sciinţa şi capacitatea sa nu póte a se înălţa maĭ pe susŭ şi a substitui în loculŭ evangelieĭ uă doctrină maĭ perfectă şi maĭ demnă de omŭ. Autorulŭ acesteĭ scrierĭ a sciutŭ acesta, dupre cum se vede din următórele cuvinte ale prefaţeĭ: *„Intr'ensa* (în evangelie) *aflăm: ântâiŭ discursurile Mântuitoruluĭ nostru, astŭ-felŭ precum aŭ fostŭ rostite de dênsulŭ; doctrina pré sântă şi pré perfectă ce el a predat omenilorŭ.....*". Déră décă a intitulatŭ scrierea astŭ-felŭ, acesta a făcut'o din causa reflesiunilor ce coprinde ca esplicaţiunĭ pe longă textulŭ originalŭ alŭ evangelieĭ. A-

Terminândŭ consideraţiunile nóstre în privinţa pré sânţitului Ghenadie trebue să mărturisimŭ că am perdutŭ unu distinsŭ oratorŭ alŭ bisericeĭ nóstre. Nu sciŭ, când vomŭ maĭ avé unŭ aşa talentŭ oratoricŭ, unŭ bărbatŭ, care să improviseze discursurĭ de pe amvonulŭ bisericeĭ cu atâta aptitudine şi independenţă! Cu tóte acestea să sperămŭ în viitorŭ, să sperămŭ în bunetatea şi îngrijirea luĭ Dumneḑeŭ, care nu va înceta de a cerceta pe poporulŭ românŭ; să sperămŭ în caracterulŭ românuluĭ nostru de verĭ-ce condiţiune: căcĭ elŭ, care urméză şi practică preceptele doctrineĭ evangelice, *nu va defaima*, cum ḑice Apostolulŭ, *profeţiile, nicĭ va stinge spiritulŭ* şi talentulŭ, ci atuncĭ, când va vedé apărêndŭ asemenea talente, le va iubi, le va protege, le va încuragia spre a-ĭ fi de folosŭ şi spre bine. Ună stare de amuţire a amvónelorŭ bisericeĭ este nu numaĭ stare de decadenţa şi nă uitare a preceptelorŭ chreştine, ci este ruşinea şi defaimarea naţiuneĭ nóstre în faţia altorŭ neamurĭ. Ună stare bună ensă reclamă sacrificie. Cu tóte acestea Românulŭ nu cruţă sacrificiele, cari-i sunt spre bine şi onóre.

Diac. St. **Călinescu**

lorŭ și alŭ vorbelorŭ, în multe părți face ca cântările așa cum sunt așeḑate să fie puçinŭ facile de învĕțatŭ și aplicatŭ.

Consideraţiuni asupra limbei scrierilorŭ.

Celebrulŭ scriitorŭ frances, Bufon a ḑisŭ: "Stilulŭ este omulŭ".

In adevĕrŭ, învețe cine-va verĭ câtŭ de multe regule în privința modului de a scrie, de a-șĭ esprima cugetările séle, și décă nu va posede capacitatea și aptitudinea de a cugeta bine și clarŭ, regulele vorŭ remâne fără fructulŭ doritu. Stilulŭ déră este omulŭ. Cugetă cineva bine? scrie bine; cugetă rĕŭ? apoĭ nu va scrie de câtu totŭ așa.

Celŭ ce scrie póte a-șĭ schimba modulŭ de a scrie, dupre cum insușĭ șĭ-a schimbatŭ privirile, și starea psichologică, și dupre diferitele stadie ale etățeĭ și circumstanțe ale vieţeĭ, de și sunt ómenĭ, cari conservă aceiașĭ modu și accentŭ de scriere în totŭ cursulŭ vieţeĭ.

Considerândŭ pe Pré Sânțitulŭ Ghenadie din punctulŭ de vedere alŭ moduluĭ de a scrie, constatămŭ óre-care diferință între modulŭ de a scrie cu 9 anĭ maĭ înainte și între celŭ de acum.

In anulŭ 1868 a publicatŭ scrierea citată maĭ sunt subtu titlulŭ Evangelia populară; în anulŭ 1874—75 discursurile și *Albina Musicală*; în anulŭ 1876—77 Liturgica. De vomŭ face uă comparațiune între acestea, într'unŭ timpŭ așa de scurtŭ, aflămŭ diferință și ne egalitate. Pe câtŭ avea mania de a întrebuința cuvinte nouĕ, uă limbă, analitică și unŭ stilŭ câtŭ se póte de curentŭ la 1868, pe atâtŭ în ceĭ din urmă anĭ simția uă aversiune de acésta. Citéscă verĭ-cine atâtŭ textulŭ evangelieĭ și reflesiunile din evangelia populară, și va vedé uă limbă analitică, coformŭ graduluĭ de desvoltare alŭ limbeĭ nóstre. Va vedé espresiunĭ câtŭ se pote de alese și noue (nu ne usitate). Totŭ astŭ felŭ putem ḑice și despre discursurile sele. Când ĕnsă vom citi Liturgica, de și vom găsi și aci uă limbă curată și plăcută, cu tóte acestea inclinaţiunea cĕtre limba de acum câțĭ va anĭ în urmă se va simți fórte multu.

Aci vedemŭ, ḑicŭ, uă mare inclinațiune cĕtre modulŭ de a scrie, în timpulŭ de transițiune de la sintaxa limbelorŭ clasice, cari altŭ felŭ eraŭ patetice. Totŭ acésta se vede și în Albina musicală, unde sintaxa este și maĭ multŭ apropiată de limba cea vechie, de câtŭ cum se află în cărțile bisericescĭ ce sunt acum în usŭ.

Colivi pe tóte prinósele aduse la biserică din fructe, precum : strugurĭ, fagurĭ de miere, etc. dar colivă în sensulu seŭ propriŭ, se dice: *Grâŭ fertŭ*, așeḑatu pe o tavă, și înpodobitŭ pe de asupra cu zacharicale în formă de cruce (1), și adusŭ, ca ofrandă domnuluĭ la Biserică în onórea sânților seŭ în memoria morților. — Coliva se face sub forma acesta spre a putea închipui însemnarea cuvintelor ḑise de Christos: *Graunțiuluĭ de grâŭ, ce se aruncă înpământŭ, de nu putrezeșce singur remâne; iar de putrezesce multă ródă aduce* » (2), fiind un simbolŭ de profesiune în învierea morților; pentru care causă dupe finirea ceremonieĭ înmormântăreĭ, saŭ a pomenireĭ pentru reposațĭ: Coliva se înparte între ceĭ presențĭ, și se trimite pe acase ca darŭ și celor cunoscuțĭ spre ale demonstra din partea reposatuluĭ, că fiind spiritualminte ne muritorŭ înpreună cu toțiĭ se vor veseli în viața eternă. Totŭ pentru aceste cause, Româniĭ făcênd colivă la ḑilele lor onomastice, în onórea sânților ceĭ celebreză, dupe ce o sânțescŭ prin bine cuvêntarea divină, o înpartŭ, trimițându-o ca darurĭ pe la cunoscuții lor — Căcĭ între coliva făcută în onórea sânților, și în acea amintireĭ morților nu este nicĭ o diferență afară de forma de rugăciune pentru bine cuvêntare.

Grâulŭ fiertŭ, din care se compune coliva, însémnă : mórtea natureĭ umane; iar podóbele și zacharicale de pe d'asupra : frumuseța și îndulcirea viețeĭ eterne.

II. *Prinosele*. Obiceiulŭ religiosŭ al prinoselor s'a începutŭ din legea veche, în care aflăm ordonânduse de D-ḑeŭ poporuluĭ : «*Spice frecate noue să nu mancațĭ pênĕ în ḑioa acea când vețĭ aduce* Darurĭ *D-ḑeuluĭ vostru; acesta va fi voue lege eternă în nemurile vóstre, întru totă locuința vóstrĕ*» (3).

Obiceiul acesta s'a practicatŭ cu atâta ardóre de toțĭ creștini, anticĭ; în câtŭ pentru regularea definitivă a prinóselor a necesitatŭ ase stabili maĭ multe canóne (4).

(1) Crucea închipuită pe coliva făcută pentru reposațĭ, insemnă: că raposatulu a fost chreștinu; fiind-că crucea este semnul chreștinățeĭ

(2) Originea coliveĭ se pare a data din tempulŭ Archiepiscopuluĭ de Constantinopolŭ, Eudoxie, și a imperatoriuluĭ Julian Paravatuluĭ adecă de prin seculul al IV-lea Dict. Migne tom. 8. p. 385. ed. Paris 1844 (3). Leviticon XXIII 14.

(4) Canónele Apostolici 3 și 4. și sinodale — VI c. 28 — din Carthagena c. 44 renduescu : că în Altariŭ nu este permisu ase aduce alte prinose afară de pâine vinŭ amestecatŭ cu apă, untŭ-de-lemnŭ la candele și tămâe, apoĭ și strugurĭ spre

OBICEIURI

RELIGIOASE STRABUNE

In timpulŭ străbunilor noştri existaŭ multe obiceiurĭ religióse printre Românĭ, cu carĭ, în devotamentulŭ lor, înfrumuseţau cultulŭ divin. La acestea, între altele, se numěră : Obiceiul de a face *Colivi*, în aminţirea reposaţilor ; Obiceiulŭ prinoselor ce se aducŭ la biserica în onórea sânţilor ; obiceiul meselor comune, numite în anticitate Agape, ce se celebreză în ḑioa chramuluĭ în curtea bisericeĭ, şi a sacrificărilor înteilor ḑile principuluĭ de caritate pentru Domnulŭ, maĭ nainte d'a începe lucrărĭ îndelungate, etc.

Tóte acestea obiceiurĭ religióse, precum şi altele, carĭ tradiţionalŭ sě păḑescŭ în poporulŭ Românu, ca o eriditate sântă din părinţĭ în fiĭ, aŭ avutŭ şi aŭ dreptŭ scopŭ practicarea dragosteĭ chreştine despre care ḑice Christos : « *Că întru acesta vor cunósce pre voĭ ómeniĭ, că sunteţĭ ucenicĭ aĭ meĭ, de veţĭ avea dragoste între voĭ* » (1). Pentru care causă tóte prinósele aduse la biserică, câtu şi bucatele preparate cu ocasiunea îndeplinireĭ ceremoniilor unor aseminea obiceiurĭ, înpărţindu-se între credincioşĭ, se primescŭ de aceia la cari se trimitŭ, ca un semnŭ de cea maĭ mare dragoste şi devotamentŭ : între eĭ, şi reposaţiĭ lor.

Din multele obiceurĭ religióse străbune, carĭ aŭ existatŭ şi există încă printre Românĭ, vom trăta în detaliŭ numaĭ pre acelea ce suntŭ generalminte cunoscute, saŭ a căror pacticare va fi maĭ multŭ necesitată astăḑĭ de înprejurărĭ.

I. *Obiceiulŭ Coliveĭ*. Româniĭ numescŭ cu un terminŭ generalŭ

---

(1) Ioan XIII. v. 35.

se vede chiar pênĕ în ḑioa de astă-ḑĭ prin satele a multor districte a Românieĭ, maĭ cu sémă de peste Milcov: unde locuitoriĭ se aduna cu toţiĭ în curtea bisericeĭ, în ḑioa Chramuluĭ, aducênd fie-care dupe putere pâine, vinŭ şi bucate preparate d'acasă, spre a servi la masă comună, ce este aşeḑată acolo; şi dupe finirea St. Liturgiĭ mănâncă toţĭ împreună din acelea bucate cu o dragoste nespusă; invocând cu miĭ de vocĭ ajutoriul divinŭ spre a le veni asupra lor prin intervenirea sântuluĭ celebratŭ ca patron.

Acéstă serbare este cu atâta maĭ splendidă, cu cât Biserica este maĭ însemnată, pre cum afostŭ pe la Monastiriĭ: unde solemnitatea continua maĭ multe ḑile, şi se nutrea maĭ multe miĭ de ómenĭ (1).

IV. Româniĭ aducênd din întêile fructe ale pămêntuluĭ ca ofranda (prinóse) Domnuluĭ în formă ceremonială, aŭ începutŭ a consacră luĭ D-ḑeu şi pe întêlele ḑile ale ostenelelor sale, când începea vre-o lucrare însemnată. Acésta a datŭ nascere la nisce ceremoniĭ religióse fórte însemnate: din care maĭ există urme în maĭ multe sate de dincolo de Milcov, ce sunt locuite de *Rezeşĭ* saŭ *Moşnenĭ*: şi dupĕ informaţiunile ce avém există de asemine a urme încă şi pe unele părţĭ ale Basarabieĭ. Acestŭ obiceiŭ în vechime se executa asfelŭ: în ḑioa fixată d'a începe arăturile, se adunaŭ ómeniĭ cu tóte plugurile la biserică, unde preotulŭ sânţind apă le stropea; şi dupĕ finirea sânţireĭ începea lucrarea cu toţiĭ la ogorulŭ Bisericeĭ şi al vĕduvilor, sacrificênd întrégă acea ḑi întêiŭ a arătureĭ, în acesta faptă de charitate chreştină, cu aşa dovotamentŭ în câtŭ de lipsea cine va de la acéstă religiósă practicare se socotea ca nefericitŭ.

Acestŭ obiceiŭ doveditoriŭ de o înaltă virtute chreştină, de şi astă-ḑĭ este la noĭ maĭ cu totulŭ în părăsire, aflându-se din elŭ, numaĭ urme, cariĭ dovedescŭ îndestulŭ, că a existatŭ prin timpulŭ străbunilor noştriĭ — câtŭ de însemnatŭ şi de folositoriŭ ar fi practicarea luĭ, astă-ḑĭ maĭ cu sémă, când o mulţime de eroĭ vĕrsêndu-şĭ sângele în resbelul pentru apărarea patrieĭ şi a independenţeĭ nóstre: rĕmânŭ ogórele, aparţinênde vĕduvilor lor, ne cultivate din causa lipseĭ de arătură.

(1) La Monastirea Némţuluĭ din Districtul Némţuluĭ, acéstă solemnitate a chramuluĭ ţine o septĕmână de ḑile; şi se îndestulezá peste 10,000 suflete — chiar dupe arătările a însu-şĭ marturilor ocularĭ. —chramulŭ este « *Inălţare Domnuluĭ*. »

Românii aŭ practicatŭ acestŭ obiceiŭ, devenitŭ universalŭ, nu cu maĭ puţină ardóre de câtŭ cele alte popóre, ducênd în tóte serbătorile la biserică din fructele ostenelelor sale: *Fagurĭ de miere, strugurĭ, spice de grâŭ, fructe de arborĭ, Pere, Mere, etc.*— sub títula de colivĭ,— spre a cere asupra lor bine-cuvêntarea divină (1). Acestă se probéză îndestulŭ de bine din obiceiulŭ ce exista tradiţionalŭ pênĕ în ḑiua de astăḑĭ prin unele sate şi maĭ cu diosebire în Monastirĭ, ducênd fructe de acestea, ca ofranda Domnuluĭ, la Biserica în ḑioa de St. profetŭ Ilie, Schimbarea la faţă, Adormirea Maiceĭ Domnuluĭ, etc. (2).

III Românii aŭ maĭ practicatŭ pe lângă acestea fórte de tempuriŭ şi cu mare devotamentŭ obiceiulŭ religiosŭ numitŭ în anticitate «*Agape*» (Mase de Dragoste.)

Acesta obiceiŭ fu forte reconoscutŭ în anticitate, începutulŭ luĭ fu apostolicŭ, (3) şi respândirea luĭ deveni universală, continuându-se, tradiţionalŭ, din părinte în fii, pênĕ în ḑilele nóstre—Practicarea luĭ era în modulŭ următoriŭ.

Se adunaŭ ómeniĭ din parochie în ḑilele de Duminicĭ şi sĕrbătorĭ cu toţiĭ în curtea bisericeĭ, aducênd fie-care dupe putere paîne, vinŭ şi bucate preparate de acasă, spre a servi la masa comună ce se aşaḑa acolo; dupe oficiulŭ divinŭ mâncaŭ toţĭ din acelea bucate, lăudând pe D-ḑeŭ.— Obiceiul d'ase ţinea acestea mese, fu numitŭ «*Mese de Dragoste*»— Agape. Omeniĭ demonstraŭ prin ţinerea lor devotamentulŭ lor către D-ḑeŭ, dragostea către aprópele, şi egalitatea şi fraternitatea chreştină dintre iĭ, naintea Altaruluĭ Domnuluĭ.

Româniĭ au celebratŭ în tot tempulŭ cu mare ardóre solemnitatea acestuĭ obiceiŭ religiosŭ la chramuluĭ bisericeĭ lor; dupre cum

---

bine-cuventare; iar pârga din alte roduri are a se aduce la casa Episcopului, se de acolo să se înparte între întregŭ clerulŭ — veḑĭ Dreptul Canonic de Şaguna p. 229 ed. Sibiu 1868. (1) Sinodulŭ din Carthago în Canonul 44 amintesce şi de bine-cuvêntarea grânluĭ şi a strugurilor duşi la Biserică ca prinóse, de unde si vede că pe la 418 când a fostu sinodulŭ, exista formula de rugăciune ce o avem astăḑi în Enchologion pentru bine-cuventarea strugurilor, din 6 August. Afară de acéstă formulă de rugăciune maĭ sunt în Enchalogiŭ încă treĭ a Cărnurilor din ḑioa de pascĭ; a două a branzeĭ şi oulor de atuncea, şi atreia, a coliveĭ propriu ḑise, făcută în onorea sânţilor. (2) Veḑi Pidal. subsemn. C. III. apostol. p. 5. (3) Fapt. Apost. C. VI

Acestea suntŭ Obiceiurile religióse cele maĭ principale a străbunilor noştriĭ, carĭ prin tradiţie, aŭ ajunsŭ, ca o ereditate săntă, pĕnĕ la noĭ. Prin acestea, Românii au demonstratŭ, în totŭ decursulu tempurilor, *devotamentulŭ* lor către D-ḑeŭ, *dragostea* către aprópele, şi *stima* cătrĕ tot ce este săntŭ şi religiosŭ.

ARCH. **Gabr. Raşcan**

V. Devotamentulŭ străbunilor noştrii către D-ḑeŭ merse pênĕ acolo, d'a înfrumuseţa cu priviri religióse şi pe unele bucate obicinuite a se prepara pe la serbătorile cele maî marî ale anuluî. Aşa este la Nascerea Domnuluî facerea « *Turtelor* », numite « *scuticele* » luî Christos (1); şi la învicre, a aluaturilor numite « *Pascĭ* » carî sunt nisce azyme cópte, făcute în formă rotundă, avênd pe d'asupra brânză cu oŭ, în grosime de un degetŭ, ţinută de gardă d'aluatŭ, şi împodobită cu stafide. Acestea *pascĭ* se facŭ în amintirea acelora despre carî a disu Christosŭ către discipuliî seî : « *Cu dorŭ am doritŭ sĕ mânâncŭ acestea pascĭ cu voĭ maĭ 'nainte de patima mea* (2).

Dar în loculŭ acestor « *adevĕrate pascĭ* », prin multe locurî se obicinuescŭ a se face nisce aluaturî amestecate cu untŭ şi cu oŭ, împletite şi cópte, cariî se numescŭ : « *Cozonacĭ* ».

De aseminea la Sf. Inviere este usulŭ facereî Ouĕlor roşiî. Acestŭ usŭ (obiceiŭ) religios predomină tótă chreştinătatea atâtŭ Orientală câtŭ şi Occidentală ; căcî oulŭ, din cea maî profundă anticitate, s'a privitŭ ca un symbolŭ de *renascere,* şi particolarminte *de învierea corpurilor* (3) şi d'aicî vine piosulu obiceiŭ universalŭ, care sa perpetuatŭ pênĕ în ḑilele nóstre d'a înroşi , şi mânca în ḑina de pascî, şi în cele următóre, ouĕ roşie sânţite prin bine-cuvêntare divină — Stricarea (ciocnirea) oulor roşiî, sub forma salutară : « *Christos a înviat* », însemnă ca corpulŭ nostru (presentatŭ din oulŭ roşŭ) de şi se va strica, ca oulŭ din mână, însă dupre cum a înviatŭ a luî Christos, aşa va învia şi al nostru din sinul pămêntuluî, în totulŭ noŭ, ca şi oulŭ din pântecele mumeî sale. Pentru carî causă se punea încă în anticitate şi în mormêntŭ ouĕ, ca simbolŭ de înviere (4) reposatuluî.

---

(1) Turtele suntŭ de două felurî : unele şi cele maĭ gustóse, se prepară din foî de aluatŭ, făcute fórte subţirî rotunde ,de mărimea uneî farfuriĭ şi cópte pe un ferŭ albu. Dupe acésta aşedendu-se câte una în farfurie se stropescŭ cu apă de florĭ, şi se presóră cu mieză de nucă sfăramată şi amestecată cu zachar, scorţişóre şi cuişóre, dupĕ care se pune altă foiţă d'asupra şi se face d'aseminea şi aşa maĭ departe. Al aldoilea feliŭ sunt preparate d'asemenea din foî de aluatŭ. Dar printre foite se pune sămînta de cânepa pisată şi fiartă, numită : julfă. (2) Luc. XXII v 16 ; Pascele acestea sunt acompaniate tot de-una şi de *cozonacĭ*, iar pe unde nu se facŭ pascî, se facŭ numaî *Cozonacî*. (3) Dict. d'Antiq. Chrest. p. 470 ed. Paris 1865 (4) Idem.

Nascerea sa, istoriea vieţeĭ séle, profunditatea dogmeĭ séle, care atinge într'adevĕrŭ înălţimea dificultăţilorŭ şi care este soluţiunea cea maĭ admirabilă, evangelia sa, singularitatea acesteĭ fiinţe misteriósе, apariţiunea sa, împĕrăţia sa, mersulŭ seŭ printre regate şi peste secole, totŭ este pentru mine unŭ prodigiu; nu sciŭ ce misterŭ ne perceptibilŭ .... care mĕ afundă într'o vedenie, din care nu potŭ să esŭ; misterŭ, care este suntŭ ochiĭ meĭ; misterŭ permanentŭ, pe care nu-lŭ potŭ nega şi nicĭ nu pot a-lŭ esplica.

Aci, eŭ nu vĕḑŭ nimicŭ alŭ omuluĭ. Mĕ apropiŭ maĭ multŭ, esaminezŭ maĭ de aprópe, cu tóte acestea totulŭ este maĭ pre susŭ de mine, totulŭ rĕmâne mare, dintr'uă mărime, care sfărâmă, şi nu-mĭ potŭ da comptŭ despre nimicŭ. . .

Religiunea sa este unŭ secretu alŭ seŭ propriŭ, şi provine de la uă inteligenţa care intr'adevĕrŭ nu este inteligenţa omuluĭ. In religiunea sa este o originalitate profundă, care creeză uă serie de cuvinte şi de maxime necunoscute. Iisusŭ nu împrumută nimicŭ de la nicĭ una din sciinţele nóstre. Se póte afirma în modŭ absolutŭ că Elŭ nu găsesce nicăirĭ modelulŭ de imitatŭ alŭ vieţeĭ séle de câtŭ numaĭ în Sine singurŭ. Nu este unŭ filosofŭ, căcĭ, procede prin minuni şi discipoliĭ sĕĭ de la începutŭ 'ĭ sunt adoratorĭ. Elŭ îĭ înduplecă şi-ĭ convinge maĭ multŭ printr'unŭ apelŭ la sentimente de câtŭ printr'uă desfăşurare de logică şi de metodŭ; nu le impune nicĭ studie preliĭ minarie, nicĭ cunoscinţa literară (a literelorŭ). Totulŭ în religiunea sa consistă seŭ se baséză pe credinţă.

Intr'adevĕrŭ, sciinţele şi filosofia nu servescŭ întru nimicŭ pentru salute (mantuire). Pentru acésta Iisusŭ nu vine în lume de câtŭ spre a revela secretele ceruluĭ (ale Impĕrăţieĭ luĭ D-ḑeŭ) şi legile spirituluĭ. Prin urmare Elŭ n'are a face câtŭ cu sufletulŭ, nu vorbesce de câtŭ cu elŭ, şi numaĭ pentru elŭ aduce evangelia sa. Sufletulŭ este de ajunsŭ pentru Elŭ, dupre cumŭ şi Elŭ este de ajunsŭ pentru sufletŭ. Pĕnĕ la venirea sa sufletulŭ nu era nimicŭ, materia era Domnulŭ şi guvernatorulŭ lumeĭ. La vocea sa totulŭ se pune în ordine. Sciinţa şi filosofia nu sunt maĭ multŭ de câtŭ sciinţe secundare. Sufletulŭ acum a recuceritŭ suveranitatea sa.

Ce magistrŭ! ce cuvêntŭ, care opeăreză u atare revoluţiune! Cu ce autoritate învéţă Elŭ pe ómeniĭ rugăciunea, impune credinţa! şi nimenĭ aci nu póte contraḑice, pentru că Evangelia conţine morala cea maĭ pură şi pentru că dogma, în cea ce conţine ne înţelesŭ, nu este, altŭ de câtŭ proclamaţiunea despre cea ce esistă acolo, unde nicĭ unŭ ochiŭ nu póte vede şi unde nicĭ unŭ raţionamentu nu se póte înălţa.

Cine ar fi fĕră de minte de a nega minunile vĕḑute pe vĕrfurile munţilorŭ îngheţaţĭ şi narate de calatorulŭ îndrăsneţŭ, care singurŭ

NAPOLEON I

REFLESIUNI DESPRE

DIVINITATEA CREŞTINISMULUI ŞI MÂNTUITORUL LUMEÏ (1)

Boternŭ (Beauterne) în opera sa întitulată: *Sentimentele luĭ Napoleonu asupra creştinismuluĭ*, ḑice: «La Sânta-Elena se vorbia adesea despre religiune. Intr'uă ḑi conversaţiunea era fórte animată. Acum, ḑice Boternu, se vorbia despre uă cestiune înaltă, adică despre divinitatea luĭ Iisusus Christos. Napoleonu apăra dogma despre divinitatea luĭ Iisus cu argumente şi cu elocenţa unuĭ adevĕrat omŭ de geniŭ.

Generalulŭ Bertrand era adversarulŭ seu în acéstă discuţiune.

De óre-ce Bertrand ḑicea că Iisus Christos este unŭ simplu omŭ, Napoleonu îĭ respunde într'unŭ modŭ subitŭ (de o dată): cunoscŭ pe ómenĭ şi-ţĭ spunŭ că Iisus n'a fostu unŭ simplu omŭ. Eŭ nu vĕḑŭ în Licurgŭ, Numa, Confuciŭ şi Mahometŭ de câtu nisce simpli legislatorĭ, carĭ, avêndŭ primulŭ rolŭ în statŭ, aŭ căutatŭ să dea cea maĭ bună soluţiune problemeĭ sociale; eĭ nu aŭ avutŭ nicĭ uă pretenţiune de a fi consideraţĭ aşa de susu, adică de a fi ereḑuţĭ că sunt Ḑeĭ.

Intr'adevĕrŭ posteritatea a divinisatŭ pe ceĭ d'ântâiŭ despoţĭ, eroĭ, principĭ aĭ naţiunilor şi instituitorĭ aĭ primelorŭ republice. Eŭ ênsă recunoscŭ ḑeiĭ şi pe aceştĭ ómenĭ marĭ ca fiinţe de aceeaşĭ natură ca şi mine. Inteligenţa lorŭ nu se distinge de a mea de câtŭ într'-unŭ chipŭ óre-care. Eĭ aŭ fostŭ ceĭ d'ântâiŭ, aŭ împlinitŭ unŭ mare rolŭ în timpulŭ lorŭ, dupre cum am făcutŭ şi eŭ însumĭ.

Nimicŭ într'ênşiĭ nu probéză că sunt fiinţe divine, din contră, eŭ vĕḑŭ numeróse reporturĭ între eĭ şi mine, constatŭ similitudine, debilităţĭ şi erorĭ comune, carĭ îĭ apropiă de mine şi de umanitate. Facultăţile lorŭ sunt ca şi ale mele, nefiindŭ diferinţa de câtŭ între usulŭ ce noĭ amŭ făcutŭ de dênsele, dupre scopulŭ diferitŭ ce ne am propusŭ, dupre ţéră şi circumstanţe....

Iisus Christos nu este totŭ astŭ-felŭ. Intr'ênsulŭ totulŭ mĕ înspăimêntă; spiritulŭ seŭ mĕ covêrşesce, voinţa sa mĕ pune în confusiune. Intre Elŭ şi verĭ-ce ar fi în lume nu este nimicŭ cu care să fie posibilŭ a se compara. Elŭ este o fiinţă într'adevĕrŭ cu totulŭ distinsa: ideile şi sentimentele, veritatea ce anunţă, modulŭ seŭ de a convinge nu se póte esplica nicĭ prin organicaţiunea umană, nicĭ prin natura lucrurilorŭ.

---

(1) Păr. Arch. G. Enacénu a publicatŭ reflesiunile luĭ Napoleon I dupre Cuc, érŏ noĭ le am estrasŭ din scrierea intitulată: Aux Lecteurs de M. Reynaan.

Numele și Pro-
numele
Diaconilor

Numĕrul și numirea Comunelor	Numirea Cătunelor saŭ Satelor	BIS[illegible]
14. Mărăștiĭ	Măr. de sus.	Adormirea
	Măr. de jos.	Sanțiĭ Voevo[illegible]
15. Mărgineniĭ	Mărgineniĭ.	Sântu Gheor[illegible]
16. Obârșia	Obârșia	Sânțiĭ Voev[illegible]
	Baimac	Intrarea in [illegible]
17. Odobeștiĭ	Odobescĭ	Sânțiĭ Voev[illegible]
	Silivestria	Sânțiĭ Voev[illegible]
18. Prăjeștiĭ	Prăjestiĭ	Sânțiĭ Voev[illegible]
19. Racova	Rahova	Sântu Ioan [illegible]
	Letzeana	Sânțiĭ Voev[illegible]
	Halmacióea.	Adormirea
20. Săuceștii	Sauceștiĭ	Adormirea
	Holtu	Sânțiĭ Voev[illegible]
21. Schineniĭ	Schineniĭ	Sântu Nico[illegible]
	Cătăleștiĭ	Sântu Vasi[illegible]
	Peletinciĭ	Tăerea Ca[illegible]
22. Săcueniĭ	Secueniĭ	Sânțiĭ Voe[illegible]
23. Serbeștiĭ	Șerbescĭ	Sântu Nico[illegible]
	Bradu	Sântu Ghe[illegible]
24. Slobozia Luncani	Slob. Lunc.	Sântu Nico[illegible]
	Râpa Epeĭ	Adormirea
25. Valea luĭ Ion	Valea luĭ Ion	Sântu Ghe[illegible]
	Tirdeniĭ	Sânțiĭ Voe[illegible]
26. Oțieleștiĭ	Oțelesciĭ	Adormirea
	Făgheniĭ	Sântu Nic[illegible]
	Antohesci	Sânțiĭ V[illegible]
27. Filipenii	Frunjesci	[illegible]

¢ cl. sem.

a avutŭ cutesanța de a le visita? Iisus Christosŭ este acestŭ cutezătorŭ călătorŭ. Vre unŭ omŭ póte remânea încredulŭ, dérŏ nu póte dice : *acésta nu este așa.*

Consultați pe filosofĭ asupra acestorŭ cestiunĭ misteriόse, carĭ sunt esența omuluĭ și a religiuneĭ, și vețĭ vedé că acele sisteme sunt ce-va, care n'are nicĭ o legătură cu viața nóstră domestică.

Spre a înțelege filosofia luĭ Socrotŭ și Platon trebue multă forță intelectuală de a reflecta, trebue în fine a avea cine-va mulțĭ anĭ de studiŭ și de aptitudine specială.

Pentru a înțelege creștinismulŭ nu trebue de câtŭ bunulŭ simțŭ, inima, unu spiritŭ dreptŭ.

Religinea creștină nu este o metafisică, ci uă regulă practică, care dirige acțiunile, care corige pe omŭ, ilŭ consiliéză în tótă purtarea sa. Biblia ofere uă mulțime de fapte și ómenĭ pentru a esplica timpulŭ și eternitatea, așa precum nu póte oferi nicĭ o altă religiune. Décă vre unulŭ se póte înșela că religiunea creștină nu este adevĕrata religiune, se póte scusa de a se înșela, pentru că totulŭ în creștinismŭ *este mare* și demnŭ de Dumnedeu.

Eŭ cautŭ în istorie în zadarŭ de a găsi unŭ omŭ asemenea luĭ Iisusŭ Christosŭ, seŭ ce-va, care să se apropiă de Evangelie. Nicĭ istoria, nicĭ umanitatea, nicĭ secolele, nicĭ natura nu-mĭ ofere ce-va, cu care să se pótă compara Iisusŭ Christosŭ și evangelia sa. Aci totŭ este estraordinarŭ și nimicŭ nu este care să nu fie maĭ pe susŭ de spiritulŭ umanŭ.

Ceĭ impiĭ chiar n'aŭ cutesatŭ a nega sublimitatea evangelieĭ; evangelia, fără voia lorŭ, le inspiră uă venerațiune.

Tóte cuvintele în evangelie sunt sigilate și solidare unele de altele, ca petrele aceluiașĭ edificiŭ. Spiritulŭ, care légă cuvintele între ele, este unŭ cimentŭ divinŭ, care succesivŭ descopere sensulŭ. Fiecare frasă are unŭ sensŭ completŭ, care descrie perfecțiunea unitățeĭ și profunditatea totuluĭ; evangelia este carte, în care spiritulu află uă frumusețe morală necunoscută pênĕ atuncĭ și uă idee despre infinitulŭ superiorŭ, care inspiră creațiunea! Și cine óre, de câtŭ numaĭ Dumnedeŭ, putea să producă acestŭ tipŭ, acestŭ idealŭ de perfecțiune, idealŭ esclusivŭ și originalŭ, unde nimenĭ nu póte, nicĭ a critica, nicĭ a adaoga, nicĭ a scóte unŭ singurŭ cuvêntŭ; în fine evangelia este uă carte, care deferesce de totŭ ce esistă, cu totulŭ nouă, fără precedentŭ și fără a fi ce-va asemenea în urmă-ĭ.

Diac. St. Călinescu.